

20 Japm

244 12

B.

SIV

Legn. P.

ADM. R. PATRIS
SALVATORIS
MONTALBANI
SAMBUCENSIS
Ex Ordine Capuccinorum

OPUS THEOLOGICUM,
TRIBUS DISTINCTUM TOMIS.

IN QUIBUS EFFICACISSIME OSTENDITUR,

IMMACULATAM
DEI GENITRICEM

*Utpotè ex Christi Meritis præservativè redemptam, fuisse prorsus
immunem ab omni Debito, tum contrahendi Originale
Peccatum, tum ipsius Fomitum incurrendi.*

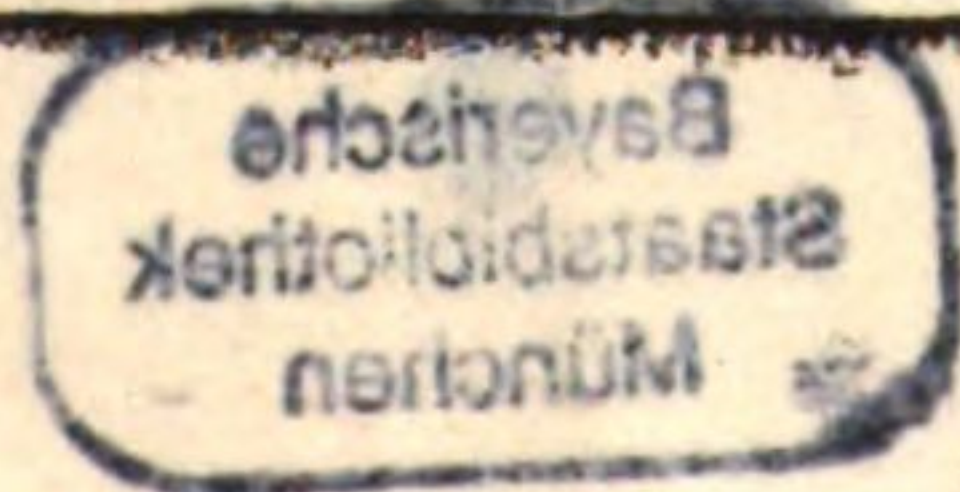
TOMUS SECUNDUS
*DE EMINENTISSIMA DEIPARÆ
REDEMPTIONE.*

CUM INDICIBUS NECESSARIIS, TITULORUM
UNO, RERUM NOTABILIMUM ALTERO.

PANORMI (Typis Gasparis Bayona) MDCCXXIII.

Imprimatur Stella V. G.

Imprimatur Drago P.

ADM. R. PATRIS
SALVATORIS
MONTABANI
SAMBUCENSIS
Ex Ordine Capucinarum

OPUS THEOLOGICUM
TRIBUS DISTINCTUM TOMIS.

IN QUO REPERTA SUNT

IMMACULATA
DEI GENITRICES

Libro ex Christi Meritis praesentibus redemptum, fuisse propter
inveniens ab omni Deo, tunc contrahens originale
Peccatum, tunc ipso Foetui inveniend.

TOMUS SECUNDUS
DE EMMENTISSIMA DEPA-
RAE REDEMPTIONE.

CUM INDICIBUS NECESSARIIS, TITULORUM
UNO, RERUM NOTABILIUM ALTERO.

Facultas Ordinis.

NOS FR. BERNARDINUS A SAN-
CTO ANGELO IN VADO,

Ordinis Capuccinorum Vicarius Generalis.

CUM Liber, cui Titulus est *Opus Theologicum &c. Tomus Secundus de Eminentissima Deipara Redemptione*, à R.P. Salvatore à Sambuca, Provinciali Ministro Panormitanæ Provinciæ, compositus, duobus ab eruditissimis Viris ejusdem Ordinis revisus fuerit, atque in lucem dari posse probaverint, Potestatem impertimur, ut Typis mandetur, si iis, ad quos spectat, placuerit. Dat. Neapoli 18. Decembris 1721.

Fr. Bernardinus, qui supra.

Loco ✠ Sigilli.

APPROBATIO ORDINIS.

NOS infra scripti, ex commissione Reverendissimi P. Bernardini à S. Angelo in Vado, Vicarii Generalis nostri Ordinis Capuccinorum, Librum, cui Titulus *Opus Theologicum &c. Tomus Secundus de Eminentissima Deipara Redemptione*, Authore Adm. R. P. Salvatore à Sambuca ejusdem Ordinis, & Provinciæ Panormitanæ Ministro Provinciali, diligenter expendimus; nihilque in eo advertere potuimus, quod Fidei Orthodoxæ, aut bonis Moribus adversetur: quinimò tergemina, Scholasticæ, Moralis, & Dogmaticæ, Theologiæ Documentis, peritiori Doctrina, & mira Eruditione scatet undique refertum. In hoc quippe Libro germanus Scripturarum Sensus aperitur, Patrum Animus intuspicitur, & Virgo Deipara ab omni Debito incurrendi Labem Originalem, tum Veterum, tum Recentiorum Authoritatibus, ac robustissimis Rationibus, fortiter vindicatur. Author quidem, utpotè omnigenæ Doctrinæ scientissimus, & in Voluminibus de Immaculata Virgine tractantibus versatissimus, ita profert de *Thesauro suo nova, & vetera*, ut Scribam doctum in Regno Cælorum monebat Vincentius Lyrinensis. O Sacerdos! O Tractator! O Doctus! si te divinum munus idoneum fecerit Ingenio, Exercitatione, Doctrina; i, esto spiritualis Tabernaculi Beseel, pretiosas divini Dogmatis gemmas exculpe, fideliter coapta, adorna sapienter, adijce splendorem, gratiam, venustatem: intelligatur, te exponente, illustrius, quod antè obscurius credebatur: per te Posteritas intellectum gratuletur, quod antè i Vetustas non intellectum venerabatur. Opus igitur tam præcellens, tam spectandum, tam novum exeat in lucem, ut huic Orbi novam afferat lucem. Marsalæ 17. Septembris 1721.

Ita est F. Casimirus à Marsala, Sac. Theol. ac Sac. Canon. Prælector, & Definitor Capuccinus, ac S. Officii Regni Siciliæ Qualificator, & Consultor.

Ita est Fr. Ignatius à Salem, Sac. Theol. Lector Capuccinus.

INDEX TITULORUM

SECUNDI TOMI.

TRACTATUS TERTIUS

DE EMINENTISSIMA DEIPARÆ REDEMPTIONE,

S E U

De illius Præservativa Redemptione per Christum ab omni Culpæ
Originalis Debito, atque ab omni peccandi Periculo.

DISPUTATIO PRIMA

*De Probabilitate, Utilitate, ac Ne-
cessitate Opinionis, Deiparam
præservantis etiam ab incurfione
Debiti Culpæ Originalis. pag. 1.*

QUÆSTIO I. Utrùm Opinio, eximens Virgi-
nem Deiparam à Culpæ Originalis Debi-
to, fit necessaria, vel saltem utilis ad fa-
cilitandam Definitionem Immunitatis ejus
à Culpa? 3.

Caput 1. Proponuntur Fundamenta, quibus plu-
res Authores innixi autumant, Sententiam,
negantem Debitum Culpæ in Virgine, nil
opitulari, sed valde officere Causæ Immu-
nitatis ejus à Culpa. ibid.

Caput 2. Plura Asserta, in prærecensito ac re-
lato Salmanticensium Discursu cumulata,
breviter cribrantur, ac refelluntur. 6.

Caput 3. Salmanticensium Ratio, qua nisi sunt
ostendere Opinionem, negantem Debitum
Culpæ in B. Virgine, esse præjudicialem
Causæ Immunitatis ejus à Culpa, nullius
omnino roboris demonstratur. 9.

Caput 4. Opinionem, negantem in Deipara
Culpæ Originalis Debitum, nedum esse ad-
modum utilem, sed & omnino necessariam
pro expeditione Causæ Immunitatis illius à
Culpa ipsa, ostenditur. 12.

QUÆSTIO II. Utrùm Opinio, negans Debi-
tum Culpæ in Virgine, fit Communis: &
an sit affirmante Probabilior? 20.

Caput 1. In genere discutitur: Num verum
sit, quòd nil ex requisitis militet pro Exce-
ptione Virginis à Culpæ Originalis Debito?
pag. 21.

Caput 2. Ex eorundem Adversariorum Testi-

monio eruitur, Authores, pro suamet Opi-
nionem ab ipsis allegatos, esse magna ex par-
te falsò ac sine fundamento citatos. 24.

Segmentum ejusd. 2. Capitis. In quo iterum
prædicta firmantur: ac vice versa ostèditur,
præfatos Patres falsum de nostris Authori-
bus judicium afformasse. 28.

Caput 3. Rite perpensâ Scoti Doctrinâ, quæ
fuit SS. Patribus, & antiquis Theologis
communis, ostenditur eadem suppositâ, nul-
lum prorsus adfuisse Culpæ Debitum in Vir-
gine Beatissima: imò & demonstratur, in
aliis quoque Adæ Posteris, in Peccato con-
ceptis, nullum habere unquam locum posse
Debitum, de quo controversitur. 33.

Segmentum ejusd. 3. Capitis. In quo ex Contextu
Scotico demonstratur implicare, quòd in
Adamo peccaverit is, cui in instanti Ani-
mationis confertur à Deo Gratia Sanctifi-
cans. 42.

Caput 4. Ambrosius Catharinus à falsa Salmanticensium citatione vindicatur, ac nostræ
Sententiæ Propugnator evincitur. 48.

Caput 5. Alphonsum Salmeronem eandem cum
Catharino tenuisse Sententiam de Exceptio-
ne B. Virginis à communi Lege, & sic cum
eodem negasse, quòd in Adamo peccaverit,
patenter demonstratur. 53.

Caput 6. Item pro Catharino & Salmerone
pugnatur: ostenditurque nullum apud eos
verbum reperiri, quo ad Sententiam no-
stræ oppositam possint jure pertrahi. 57.

Segmentum ejusd. 6. Capitis. In quo Dispu-
tatio completur pro Catharino & Salme-
rone assumpta. 61.

Caput 7. Deciditur proposita Quæstio: & de-
cernitur, Opinionem, negantem Debitum
Culpæ in Deipara, esse probabiliorem op-
positâ, imò & communior. 66.

Segmentum 1. ejusd. 7. Capitis. In quo re-
cen-

consentur nostræ Sententiæ Authores: & deciditur, an sit extrinsecè quoque probabilior, & communior suâ oppositâ. 71.

Segmentum 2. ejusdem 7. Capitis. In quo demonstratur, Patrem Nierembergium, & Authores prædicto fine ab eo citatos, pro nostrâ Sententiâ debere allegari: atque inde tandem resolvitur Punctum principale. 77.

DISPUTATIO SECUNDA

De Universalitate Positionum Sacræ Scripturæ, ac Sanctorum Patrum, ad Peccati Originalis materiam spectantium. 84.

QUÆSTIO I. Utrum Propositiones Universales Sacræ Scripturæ, ac Sanctorum Patrum, ad materiam Peccati Originalis pertinentes, aliquam pati possint Exceptionem? 85.

Caput 1. Propositiones Universales tum Sacræ Scripturæ, tum Sanctorum Patrum in hac Debiti Culpæ Originalis materia, aliâve consimili, nonnullam admittere posse Exceptionem, ut omnino certum stabilitur. pag. 85.

Caput 2. Evidenter ostenditur, Propositiones Universales in materia, de qua agitur, nullatenus comprehendere Virginem, estò etiam exclusivâ dictione solius Christi sint prædictæ. 88.

Caput 3. Evasiones Adversariorum præcluduntur, quibus rigorosam Positionum Sacræ Scripturæ, & Sanctorum Patrum Universalitatem quò ad Culpæ Debitum sustinere nituntur. 92.

QUÆSTIO II. Utrum Positiones Universales SS. Patrum, præsertim Augustini, ad Originale Peccatum spectantes, currant reverà de solo Debito: an de actuali Culpæ Originalis contractione? 96.

Caput 1. D. Augustinum loco à Salmanticensibus allegato de ipsamet actuali Culpæ contractione, non autem de solo ejus Debito differere, manifestissime ostenditur. ibid.

Caput 2. Quo pacto valida fuerit & efficax Augustini Ratiocinatio contra Pelagianos, à Salmanticensibus, aliisque Adversariis nobis objecta, ostenditur: iterumque prædicta, atque à nobis hætenus allegata solidè confirmantur. 99.

Caput 3. Iterum contra Salmanticenses ostenditur, Argumentationem Augustini contra Pelagianos neque secundum materiam, neque secundum formam lædi ab Exceptione Virginis Deiparæ. 104.

Caput 4. Quoddam Testimonium D. Ambrosii & alterum D. Augustini, à Salmanticensibus de solo Debito exposita, ad germanum sensum de actuali ac necessaria Culpæ contractione restituntur: iterumque hac occasione Doctrina illa firmatur, qua implicare docuimus, eos, qui peccaverunt in Adam, posse in Conceptionis momento justificari. 107.

QUÆSTIO III. An Adversarii benè expendant triplex D. Pauli Testimonium, aliudve Tridentini Concilii, ad Originale Peccatum pertinens? 114.

Caput 1. Triplex D. Pauli Testimonium perperam ab Adversariis expensum ostenditur. ibid.

Caput 2. Decretum Tridentini Concilii, ac Exceptionem pro B. Virgine, in illius calce appositam, perperam intelligi, atque explicari ab Adversariis, ostenditur. 119.

Caput 3. Refelluntur Adversariorum Dicta, extenuantia, seu potius abrogantia Tridentini Favorem erga Immaculatam Dei Genitricem. 124.

Caput 4. Ad Crisim evocantur duo Jacobi Granados Argumenta pro Virginis Exceptione à Testimonio Pauli, super Tridentini declaratione fundata: & contra Adversarios sustinentur. 128.

DISPUTATIO TERTIA

De Redemptione Præservativa. 131.

QUÆSTIO I. An detur Redemptio Præservativa, quæ sit Redemptio verè & propriè dicta? 132.

Caput 1. Conditiones Redemptionis verè & propriè dictæ, ab Adversariis quibusdam designata, ad Examen vocantur. ibid.

Segmentum primi hujus Capitis. Quodnam Pretium requiratur, & sufficiat ad Redemptionem verè & propriè dictâ discutitur: unde pariter ostenditur, Redemptionem, sola vi & potentia Redemptoris factam, esse verè ac propriè dictam. 137.

Caput 2. Adversariorum deceptio circa significatum Redemptionis detegitur, ac legitimus ejus conceptus stabilitur. 140.

Caput 3. Ex Doctrina eorundem Salmanticensium ostenditur, eos sinè ullo fundamento Nomenclaturam Redemptionis Præservativæ inficiari: ac laborasse in equivoco, adeò acriter contendendo, illam non esse Redemptionem verè & propriè dictam. 146.

Caput 4. Exemplo Davidicæ Præservationis à Morte iterum rejiciuntur Conditiones Redemptionis, à præfatis Adversariis designatæ: firmaturque inde vera proprietas Redemptionis Præservativæ. 150.

Caput 5.

- Caput 5. *Malum sub conditione futurum satis esse ad veram Redemptionem ostenditur: & ex eorundem Salmanticensium, sibimet adversarium, Doctrina efficacissime evincitur.* 154.
- Caput 6. *Stante præimpugnata Doctrina, minimè salvari veram Virginis Redemptionem, demonstratur.* 156.
- Caput 7. *Ex hætenus discussis evidenter concluditur Redemptio Præservativa: luculenterque expenditur, in quo ejus Nobilitas, Eminentia, & Perfectio præ Extractiva Redemptione formaliter cõsistat.* 161.
- Segmentum ejusd. Cap. 7. *Quædam Objectio retunditur, simulque differitur de Servitute orta ex Periculo, atque de illius discrimine à Servitute Debiti.* 165.
- Caput 8. *Authoritates D. Dionysii, ac D. Bernardi, faventes Redemptioni Præservativæ, contra vana Adversariorum effugia sustentur.* 168.
- Caput 9. *Utrumque Munus curadi Morbum, atque ab eo præservandi atque ad Medicum, atque ad Redemptorem per se spectare, Augustino favente, firmatur, & ex eadem Adversariorum Doctrina evincitur.* 175.
- QUÆSTIO II. *Utrum Præservativa Redemptio, vel etiam Extractiva locum habere possit in illo Adæ Postero, qui esset ex hypothesi exclusus à communi Lege & Pacto, inter Deum & Adam inito?* 181.
- Caput 1. *Prædeclaratæ Periculi Quidditate, ostenditur, Voluntatem creatam, habentem in statu viæ Potentiam peccandi expeditam, seu proximam, nunquam esse ab omni Periculo peccandi immunem.* ibid.
- Caput 2. *Creatura qualibet rationalis, vel ob solam peccandi Potentiam, capax ostenditur utriusque Redemptionis verè & propriè dictæ, tam Præservativæ scilicet, quàm Extractivæ.* 186.
- Caput 3. *Predictum Adæ Posterum, de quo est sermo, esse utriusque Redemptionis, tam Præservativæ, quàm Extractivæ, capacem: imò & reipsa defacto in Causa Peccati Originalis fuisse utroque modo redemptum evidenter ostenditur.* 190.
- Caput 4. *Præcluduntur Adversariorum effugia: simulque ob id clariùs emicat Capitis præcedentis Doctrina.* 193.
- Caput 5. *Nonnullæ Authoritates, contra Redemptionem Præservativam objectæ, vero sensui restituntur: simulque Universalis traditur Regula ad omnes alias consimiles ritè explicandas, seu potius ritè intelligendas.* 198.
- Caput 6. *Rationes contra Redemptionem Præservativam objectæ diluuntur.* 204.

DISPUTATIO QUARTA De Singulari, ac Eminentissima Virginis Deiparæ Redemptione. 208.

- QUÆSTIO I. *Utrum Beatissima Virgo fuerit verè per Christum redempta: & an singulari potius modo, quàm cæteris communi?* 209.
- Caput 1. *Quàm leviter progrediantur nonnulli Doctores ad aliorum Asserta circa Virginis Redemptionem insimulanda, occasione ex Wadingo desumpta, ostenditur.* ibid.
- Caput 2. *Beatissimam Virginem Deiparam fuisse verè per Christum redemptam statuitur: non tamen Vulgari modo, cæteris redemptis communi, sed Singularissimo, ac Eminentissimo.* 213.
- QUÆSTIO II. *In quo, & qualiter Singularis, ac Eminentissima, imò & Admirabilis fuerit Virginis Deiparæ Redemptio?* 215.
- Caput 1. *Ex Discursu S. Francisci Salesii, ad hanc Controversiam spectante, Assertio nostra de Summa Virginis Puritate extracta propugnanda proponitur.* 216.
- Caput 2. *Prima positæ Assertionis Demonstratio ex Figuris assertur Sacre Scripture.* 221.
- Figura 1. *Ex Mundi Creatione palam fit, Immaculatam Dei Parentem fuisse ab omni seu Debito, seu Proximo Periculo Maculam Originalem contrahendi alienam.* ibid.
- Figura 2. *Sub fulgentissimo Lucis Symbolo pulcherrimè adumbrata Virgo, Dei Parens, Supremo Puritatis Candore nitet ab omni etiam Debito, ac Periculo subeundi Paternam Noxam immunis.* 223.
- Figura 3. *Virgo Beata, ut Paradisus Deliciarum Dei, nec potuit, nec debuit patentem Serpenti aditum præbere.* 225.
- Figura 4. *Sacra Deipara, utpotè Mulier illa Genesis 2. descripta, nedum non debuit vaferrimo Serpenti tartareo succumbere: sed & non potuit non omni Jure de illo triumphare.* ibid.
- Figura 5. *Arca Noëtica, Dei jussu fabricata, Sacratissimam Dei Matrem præfigurans, ei repugnare astruit Debitum ullum naufragandi, urgente Peccati Adæ Diluvio.* 230.
- Figura 6. *Regina Esther, ab eodem Legis Conditorè Assuero immunis à lata Lege declarata, perspicuè demonstrat Sanctorum omnium & Angelorum Reginam sub statuta Lege seu Pacto, inter Deum & Adam inito, minimè gentium constitutam.* 232.
- Figura 7. *B. Virgo, in ea Magni Prophetæ Eliæ Nubecula præsignata, debuit omni seu gravædinis, seu amaritudinis Peccati Debito carere.* 234.
- Figura 8.

- Figura 8. *B. Virgo, ut Christi, Divini Regis, Sponsa in Canticis descripta, eâ celebratur ab ipsomet ejus Sponso Puritate instructa, ipsique Sponso adeo similis, ut evincatur, quod nullam prorsus, nec in Adamo, Cul-
pam admiserit, nullumque Culpe Debitum ab eodem traxerit.* 240.
- Figura præcedentis Repercussio. *Canticorum Sponsa Nigredinis umbrâ sibi objectâ suam excitat Claritatem, qua B. Virgo vividius exprimitur ab omni etiam Debito Culpe Originalis immunis.* 243.
- Figura 9. *Virgo Mater, ut Mysticum Lilium, à Sponso in Canticis præmonstrata, non potuit esse Spinifera: sed carere debuit omni spinoso Culpe Originalis Debito.* 246.
- Figura 10. *B. Virgo, sub triplici Auroræ, Lunæ, ac Solis Imagine satis præfulgidè adumbrata, omnem à se prorsus eliminat teterrimam Obnoxietatem, seu caliginosum Culpe Originalis Debitum.* 250.
- Figura 11. *Virgo Beatissima, tanquam singularis Dei Civitas ab eodem Altissimo sibi edificata, nullatenus debuit ad lapsum Adæ cum ceteris Posteris collabi, fataleque Excidium experiri.* 253.
- Figura 12. *Signum Magnum illius Mulieris, à Joanne, in sua Apocalypsi descriptum, typicè satis efficaciter demonstrat Virginis Deiparæ Immunitatem ab omni etiam Debito Culpe Originalis.* 257.
- Caput 3. *Secunda proponitur Demonstratio ex eadem Sacri Textûs Littera, nempe ex Cap. 5. Epistolæ ad Romanos.* 263.
- Caput 4. *Tertia Demonstratio astruitur ex verbis Archangeli Gabrielis, à S. Evangelista Luca relatis: Ave Gratiâ plena.* 268.
- Caput 5. *Confirmatur præcedens Demonstratio subsequentibus iis Archangeli verbis: Dominus tecum, Benedicta tu in Mulieribus.* 272.
- Caput 6. *Quarta fit Demonstratio ex verbis ejusdem B. Virginis in suo Cantico, cap. 1. Lucæ, relato, ex quibus hand obscure sanè deprehenditur illius Immunitas ab omni etiam Originalis Culpe Debito.* 278.
- Caput 7. *Quinta Demonstratio ex verbis exceptivis Tridentini Concilii affertur, quibus efficacissimè evincitur Virginem in Adam non peccasse.* 281.
- Caput 8. *Sanctorum Patrum, gravissimorumque Antiquorum Doctorum Authoritate firmatur Immunitas Beatissimæ Virginis ab omni etiam Culpe Originalis Debito.* 286.
- §. 1. *Notabilia quedam præmittuntur pro recta Sanctorum Patrum intelligentia.* ibid.
- §. 2. *D. Augustini Testimonium affertur, ac penitior ejus Sensus exponitur.* 291.
- §. 3. *D. Ildephonsi Testimonium pro nostra Sententia in medium profertur.* 297.
- §. 4. *D. Anselmi Sententia, eadem ac nostra, Rationibus ab eodem fulcita in medium profertur.* 303.
- §. 5. *Alia plurimorum Authorum Testimonia obiter allegantur pro eadem nostra Sententia Immunitatis à Debito Culpe Originalis.* 310.
- §. 6. *Aliorum subsequentium Authorum Testimoniis nostra Sententia roboratur.* 317.
- Caput 9. *D. Bernardi, D. Thomæ Aquinatis, ac D. Bonaventuræ Authoritate adhuc fulcitur nostra de Immunitate Virginis à Culpe Originalis Debito Sententia.* 323.
- §. 1. *D. Bernardus à falsò imposita sibi Sententia cōtra Virginis Innocentiam vindicatur.* ibid.
- §. 2. *D. Bernardus ostenditur nostræ Sententiæ non semel favisse quò ad Immunitatem Virginis à Culpe Debito.* 328.
- §. 3. *D. Thomas nostræ Sententiæ Patronus ostenditur.* 334.
- §. 4. *D. Bonaventuram eidem nostræ Sententiæ de Virginis Immunitate à Culpe Originalis Debito favisse demonstratur.* 339.
- Caput 10. *Mariana Puritas ab omni Culpe Originalis Debito immunis ostenditur iisdem Rationibus, quibus Subtilissimus Princeps Triumphum obtinuit pro Immunitate ab ipsa Culpa, seu Macula Originali.* 345.
- Caput 11. *Aliis itidem Rationibus efficacissimè demonstratur Sacram Deiparam Virginem in Adamo non peccasse, nec ullum proinde Originalis Peccati Debitum subisse.* 350.
- §. 1. *Prima Ratio ex identitate ipsius Debiti cum Culpa ipsa, seu Macula Originali.* ibid.
- §. 2. *Secunda Ratio ex formali repugnantia, quæ intercedit inter Debitum Culpe Originalis, & Præservationem ab ipsa Culpa.* pag. 353.
- §. 3. *Tertia Ratio ex repugnantia in Divinis Decretis resultante, admissâ Authorum Sententiâ in oppositum.* 355.
- §. 4. *Quarta Ratio ex singulari conditione Dispensationis Divinæ, qua factum est, ut Beata Virgo à communi aliorum Legè subeundi Maculam exciperetur.* 358.
- §. 5. *Quinta Ratio ex turpissima Debiti conditione, ac nobilissima à converso conditione Virginis Deiparæ.* 360.
- §. 6. *Sexta Ratio ex inamissibilitate Gratiæ, qua prædita fuit Sacra Virgo Deipara à primo instanti suæ Purissimæ Conceptionis,* pag. 364.
- §. 7. *Septima Ratio ex Officio Mediatricis, quæ functa est piissima Virgo apud Deum, ita ut ipsa quoque aliquo modo Causa fuerit Salutis omnium Hominum.* 366.
- Caput 12. *Easdem Rationes, quibus Adversarii probant Marianam Immunitatem à Labe*

- Labe Originali, etiam probare Immunitatem ab ejus Debito, practice demonstratur.* 369.
- §. 1. *Duplex Ratio à Suario primo loco adaucta ad firmandam nostram Sententiam inducitur.* 371.
- §. 2. *A tertia usque ad septimam ejusdem Authoris Rationem percurrendo, nostram aequè Sententiam firmamus.* 372.
- §. 3. *Cæteras omnes Suarii Rationes usque ad ultimam nostrum quoque intentum evincere demonstratur.* 374.
- §. 4. *Argumentum discutitur, quod pro Originali Virginis Innocentia urgeri solet ex eo, quod omni caruerit Personali Peccato, etiam Veniali.* 377.
- Caput 13. *Rationes ab Adversariis objectæ breviter referuntur.* 380.
- Caput 14. *Singulæ jam relatæ Objectiones, eodem servato ordine, clarissime dissolvuntur.* 383.
- §. 1. *Primæ, & secundæ, ac tertiæ Rationis objectæ Resolutio solidissima proponitur.* 384.
- §. 2. *Quarta, & Quinta Objectio enodatur.* pag. 389.
- §. 3. *Occurritur sextæ, ac septimæ, seu ultimæ Objectioni.* 394.
- QUÆSTIO III. *Utrum Eminentissima & Admirabilis Deiparæ Redemptio fuerit ex Meritis Passionis Christi?* 398.
- Caput 1. *Status Controversiæ clariùs aperitur, ac nonnullæ Theologorum Opiniones refelluntur.* ibid.
- Caput 2. *Aliæ Opiniones recensentur, ac brevi similiter excursu refutantur.* 402.
- Caput 3. *Sententia Eminentissimi Cardinalis Joannis de Lugo assertur, ac efficaciter quoque rejicitur.* 405.
- Caput 4. *Aliæ ex Doctrina Cardinalis de Lugo adducuntur inconvenientia: itemque allegata ab eo Exempla non ad rem excogitata demonstrantur.* 409.
- Caput 5. *Occurritur Responsioni R. P. Thyrsi Gonzalez pro Cardinalis de Lugo Sententia excogitata.* 412.
- Caput 6. *Duplex alter modus dissolvendi Difficultatem ab initio propositam adducitur, ac uterque breviter rejicitur.* 418.
- Caput 7. *Quidnam dicendum de Prædestinatione Christi Domini, ejusque Sanctissimæ Matris, præmittitur, ut via sternatur prætractæ Difficultatis Solutioni.* 422.
- Segmentum 1. ejusd. 7. Capitis pro Beata Virgine. 429.
- Segmentum 2. ejusd. 7. Capitis. In quo explicatur pro Virgine ad litteram Locus quidam, ex Canticis contra Virginem excerptus. 432.
- Caput 8. *Quædam solvuntur Objectiones contra Doctrinam Capitis præcedentis.* 437.
- Caput 9. *Solvitur principalis Difficultas in hac Quæstione proposita.* 445.
- Segmentum ejusd. Cap. 9. In quo rejiciuntur nonnulla, urgentia contra Fundamentum Solutionis propositæ. 448.

FINIS INDICIS TITULORUM.

Redemptio ista (B. VIRGINIS) certè fuit Admirabilis: Canon nimirum Operum ipsius Redemptoris, & Redemptio omnium Redemptionum Princeps: per quam Filius, Corde verè filiali præveniens Matrem suam in Benedictionibus dulcedinis, eam non solum à Peccato, uti Angelos, sed etiam ab omni Peccati Periculo, imò ab omnibus distractionibus, avocationibus, & retardationibus ab Exercitio Divini Amoris præservavit. *S. Franciscus Salesius Lib. 2. Divini Amoris, Cap. 6.*

TRACTATUS III.

DE EMINENTISSIMA DEIPARÆ REDEMPTIONE,

S E U

De illius Præservativa Redemptione per Christum ab omni Culpæ Originalis Debito, atque ab omni peccandi Periculo.

DISPUTATIO PRIMA

*De Probabilitate, Utilitate, ac Necessitate
Opinionis, Deiparam præservantis
etiam ab incurfione Debiti
Culpæ Originalis.*

I.

Abfolutis jam in præced. Tomo duobus Tractatibus, nempe de Originali Peccato, & ejus Debito, quorum planè exacta Diffuffio prorfus neceffaria eft ad judicium ferendum in celebri Controverfia de Immunitate Virginis ab Originalis Peccati Debito, cùm ex eorundem perfecta notitia redundare aptæ fint eæ Rationes, quæ ab intrinfeco Veritatem, quam inquirimus, demonftrant; progrediendum nunc eft in hoc fecundo Tomo ad tertium Tractatum prædictum, in quo primo loco examinanda funt, quæ ab extrinfeco ad prætactam Controverfiam attinent. Nec minori quidem ftudio cribranda funt ejufmodi Principia extrinfeca, illudque præfertim de Veritate Redemptionis propriè dictæ, ejufque membris, partibusque potentialibus, Extractiva & Præservativa; cùm ejufmodi potiffimùm Principiis fuam conati funt folidare Opinionem, affirmantem in B. Virginæ Peccati Debitum, Authores, qui illam tuen-

tur. Et quod majori profectò videtur admiratione dignum, neutra Principia, nec intrinseca quidem, nec extrinseca, regulariter pro dignitate pertractant: Adeoque nil mirum, eorum quosdam ita mordicè Opinionem illam propugnasse, ut etiam ad gravibus inurendam censuris Opinionem suæ oppositam prolapsi sint. At certò certius nil prodest *dixisse*, nisi & *probasse* accesserit: quod nostro tamen judicio neque adhuc perfectum, neque perfectibile est, cùm contra Veritatem nulla unquam dari valeat Demonstratio. Porro qui veram Deiparæ Puritatem attingit, ad Deiparam ipsam accedit, cùm Deiparæ Puritas nonnisi Deiparæ insit. Quo pacto autem sua poterit mente quis ad Sanctissimam Dei Genitricem pervenire, ea ductus Opinione, quòd ipsa cum cæteris Adæ Posteris Debitum Culpæ contraxerit? Nonnè *Proverb. 8.* his verbis nos monet: *In Via Justitiæ ambulo?* In Via igitur Peccati Originalis reperiri nullatenus potest Immaculata Dei Mater. Debitum autem Peccatum illud incurrendi Via Injustitiæ est, ut liquet; procedit namque à Peccato in Adam perpetrato, tanquam à suo fundamento, ac radice, atque ad idem Peccatum ut in Conceptione contrahendum tendit, tanquam ad suum finem ac terminum. Ast ambulat in Viis Justitiæ Virgo: quia, Sanctis Angelis testantibus, (*Cant. 6.*) *Progreditur quasi Aurora confurgens.* Clarissimum autem est, quòd Auroræ & Solis idem est iter. Aurora itaque valde rutilans Virgo Beatissima, utpotè Mater Christi, qui est Sol Justitiæ, quique ait: *Ego sum Via.* (*Joan. 14. 6.*) *Nemo venit ad Patrem, nisi per me:* ut indè intelligamus Virginem per talem Viam, nempe per Christum, in Mundo apparuisse, ut ipsi Lucem afferret; ita ut immediatè purissimo illius ineffabili fulgore irradiata, atque ita ab Adamo in genere Gratiae omnino independens, digna Solis Justitiæ Aurora videretur. Neque enim unquam potest Aurora totum suum Lumen non recipere à Sole. Hinc ipsa (*Proverb. 6.*) *Qui me invenerit, inquit, inveniet Vitam.* Neque enim ipsa est Vita, sed Christus, de se inquit loco cit. *Ego sum Vita.* Eapropter inveniens Virginem, non invenit, sed inveniet Vitam; quia per ipsam, utpotè Auroram, venit ad Solem, per quam venit ad Patrem. Quo pacto igitur Virgo potuerit, & multò minùs debuerit teterrima Peccati Originalis caligine perfundi, & sic Auroræ munere denudari? Quo modo potuit, & multò duriùs debuit Originariam Mortem experiri, & sic à Christo, ejus Vita, sejungi; cùm aliòquì etiam in Electione Divina (ut ait Suarez 3.par. tom. 2. quæst. 27. disp. 1. sect. 3.) nunquam disjuncta fuit Mater à Filio? Porro Aurora est initium Lucis emissæ à Sole: sicuti ergo, accedente Sole, nequit Lucis initium deficere; sic, veniente Christo, mystico Sole, nequivit ejus Mater, Mystica Aurora, à Lumine suo deficere; nec proinde potuit Mortem spirituales subire; cùm Sol Justitiæ Christus vivificantibus radiis suis Vitam ei non-

communicare nequiverit. Verum, ne videamur Concionatorem potius, quam Scholasticum agere, ad disputandum accedimus, & quidem hilari fronte, ac sereno supercilio: cum ex uno capite eam propugnare intendamus Sententiam, quæ ad omnino firmandam Immaculatam Virginis Conceptionem necessaria à Nobis existimatur: & ex alio Capite, illam ipsam Sententiam demonstrando, ac promovendo, nonnisi cum iis manus conferere cogimur, qui, utpotè Immaculatæ Virginis Obsequio optimè affecti, atque ad Originariam illius Innocentiam & Puritatem tuendam toto ex corde addicti, (cujusmodi planè sunt, nemine prorsus excepto, omnes Theologi) extensis brachiis, ac gaudentes & libentissimè amplecti parati sunt, quicquid in Immaculatæ Deiparæ Laudem & Gloriam, ejusque Originalis Candoris profectum & emolumentum redundare conspexerint. Nostrium capropter duntaxat erit eis ostendere, quid sub Opinione, asserente in Virgine Debitum, lateat contra Virginem. Sit ergo

QUÆSTIO PRIMA.

Utrùm Opinio, eximens Virginem Deiparam à Culpæ Originalis Debito, sit Necessaria, vel saltem Utilis ad facilitandam Definitionem Immunitatis ejus à Culpa?

2. **C**UM, ut mox dictum est, Theologi, quibuscum disputaturi sumus, optima polleant dispositione erga Immaculatam Virginis Puritatem, jurè hanc Quæstionem primo loco discutiendam proposuimus, ut ea primùm ab ipsorum animis removeamus, quæ vel minimùm eos retrahere possent ab amplexibus illius Sententiæ, quam eisdem demonstrare contendimus tenaciter amplectendam. Inter alios autem Doctores potissimùm ad speculativè, in Virginis ac Veritatis gratiam, concertandum elegimus eruditissimos Viros Collegii Salmanticensis, eo quod nimirùm ipsi ita de hac Controversia præ cæteris diffusè tractant, ut certè nedum congerant omnia ea, quæ apud alios Authores ejusdem suæ Opinionis sparsa reperiuntur; sed & alia plurima superaddant, ab aliis intacta, ita ut videantur omnia nova, & vetera coacervasse. Sicque nil mirum si eorundem Asserta examinare incipiamus.

CAPUT I.

Proponuntur Fundamenta, quibus plures Authores innixi autumant, Sententiam, negantem Debitum Culpæ in Virgine, nil opitulari, sed valde officere Causæ Immunitatis ejus à Culpa.

3. **S**atis perspectum, ac notissimum est, quàm sacerrimè decertatum fuerit retroactis sæculis pro vel contra Virginis Puritatem: Deo nihilominus favente, pia Sententia, stans pro Virgine, illiusque Immunitatem à Culpa fervidè propugnans, eò tandem devenit, ut summum infra Fidem certitudinis gradum attigisse videatur, habeaturque proinde pro re satis explorata; ita ut quodammodò cēseri possit transivisse in rem judicatam. Unde plures ac plures Theologi resolutè docent, ejusmodi Sententiam esse proximè definibilem de Fide; nec posse Sanctam Sedem Apostolicam in oppositā Sententiam propèdere, quādocunque ad talem Definitionem

devenire voluerit. Hinc, quod in omnium votis fervet, conati sunt permulti non semel suis laboribus consequi: sed nondum Deo placuit ad exoptatam ejusmodi Articuli Decisionem Summum ullum Pontificem superno suo afflatu, fortiter simul ac suaviter omnia disponente, inducere. Quæ quidem animo Ego aliquando pervolvens, dum in Choro media nocte (ut moris est) cum cæteris Patribus Matutinum de Immaculata Virginis Conceptione solemnissimè juxta Religionis consuetum psallerem, pro festiva ejusdem Mysterii Celebritate, quæ 8. Decembris occurrit, ut notum est, & admirans quippe, ac simul brevi reflexione perpendens, qua fortè de causa Immaculata Deiparæ Conceptio, ab omnibus alioquin Fidelibus cujuscunque status, gradus, conditionis, sexus, ac ætatis unanimiter proclamata, ac singularissimæ exultatione celebrata, non adhuc ad id pervenire potuerit, ut inter cætera Fidei Dogmata, recenseretur, stante præsertim frequentissimæ, atque repetita sæpius ab ipsis quoque Christiani Orbis Principibus instantia; statim, utpotè in hac materia mediocriter versato, mihimet obviàm occurrit, nonnisi ex eo forsan id prodire, quoniam (universaliter loquendo) Marianæ Puritatis Conceptus nondum, prout esse debet, in mente Theologorum emicat: dum, estò paulatim adolevisse videatur, atque in dies augeatur eorum numerus, qui eam ab omni Culpæ Debito eximunt, adhuc tamen plures sunt, qui, eam Debito Culpæ subjicientes, phantasticam quandam astruunt in Virgine Beatissimæ Puritatem (quod in hoc Opere palam fit:) dum, estò illam libentissimè proclamant ac fateantur *Immaculatam*, adhuc eam tamen in Adam peccasse contendunt, ac Debitum inde subiisse talis Peccati Maculam ferendi: quod illius Puritatem non lædere nequit, ut ex *primo Tomo*, & ex hoc *secundo* patebit.

4. Quocirca, sequenti manè in Sæcularium Ecclesia concionaturus pro eadem celebranda Solemnitate, & sic, ad Mysterium ipsum Conceptionis Immaculatæ encomistica Oratione prosequendum, ex relata cogitatione motivum desumpsi, ad ostendendum, quàm pergratum futurum Intemeratæ Virgini Deiparæ, atque expeditioni Causæ Immunitatis ejus à Culpa Originali propitium, si apud seipsos eum conceptum efformarent, ac firmissimè retinerent, quòd Beata Virgo nunquam prorsus peccavit, nec in se, nec in Adam; adeoque taliter puram fuisse, ut nec ullatenus Culpam Originalem contraxerit, nec debuerit unquam illam contrahere. Quod itidem variis Rationibus & Scripturis adhuc firmare ac demonstrare non destiti. Quemadmodum, tum ante, tum post hoc factum, idem semper expendi Assumptum, de Conceptione, fermocinaturus: nam & hanc Sententiam exce-

pi à Magistro meo in Seraphica Minorum Capuccinorum Religione; atque eandem & aliis tradidi, cum Theologicas Disciplinas alios in meo eodem Ordine docuerim: sicuti & eandem communiter in mea Provincia mordicè omnes tenent. Hinc (ut verum fatear) summum incussit horrorem mihi primò occurrenti ea Controversia, quam apud PP. Salmanticenses *tom. 4. tract. 13. disp. 15. dub. 5.* exagitatam, reperi; dum *sub §. 1.* non sine maxima sanè admiratione hanc legi Conclusionem: [*Dicendum est, secundam Sententiam, astruentem in B. Virgine Debitum Originalis Culpæ, Causæ ejus de Immunitate ab actuali Culpæ contractione valde propitiam esse: primam verò, quæ prædictum Debitum negat, in multis illi officere, & in nullo opitulari.*] Ita præfati Patres *sub num. 183.* Ubi adjiciunt, hanc Conclusionem à nemine, sub his terminis propositam vidisse, nec præsentem Difficultatem ita in particulari excitatam.

5. Bone Deus! ajebam: Ergone repugnat Deiparæ, Dignitati quandam infinitam habenti, (ut Angelicus Doctor loquitur) summa Puritas, quæ puræ Creaturæ à Deo communicari potest? Quòd si ei non repugnat, & aliunde vel probabiliter suadetur ei fuisse communicatam, uti verosimillimum est; quare ergo (ut ajunt) Sententia, negans Debitum Culpæ in Virgine, in multis Causæ ejus de Immunitate, ab actuali Culpæ contractione officit, ac in nullo opitulatur? Nunquid verum à vero discordat, eique adversatur? Absit. Vel ergo contractio *Debiti* Culpæ Originalis necessariam habet connexionem cum contractione reali & executiva ipsius Culpæ: vel non habet? Si habet necessariam connexionem; ergo implicat Debitum contrahi, & non Culpam; & sic implicat (utì revera est) Immunitas à Culpæ, & non à Debito. Adeoque in hac Suppositione tantum abest, quòd Opinio, negans Debitum in Virgine, impedimentum afferat Causæ Immunitatis ejus à Culpa, ut sit prorsus ei taliter necessaria, quòd independenter ab ipsa nullatenus Causa illa expediri valeat. Si autem non habet necessariam connexionem; ergo benè poterit decidi à S. Sede Articulus *Immunitatis à Culpa*, quin decisus maneat Articulus *Immunitatis à Debito*. Quo pacto ergo talis Opinio, negans in Virgine Debitum, præjudicium affert ipsimet Virgini, atque obicem Causæ Immunitatis ejus à Culpa apponit? Sunt hæc profectò adeò clara, ut non mirari satis id assertum non valeam.

6. Sed jam satis deprehendo, atque (ut, quod sentio, sincerissimè fatear) clarissimè comprehendo, cur ea nostra Opinio, quæ aliòquin ad Virginis Puritatem magis elucidandam, aspirat, impedimentum Causæ Immunitatis ejus à Culpa

à Culpa deferat : quia nimirum hujus nostræ Opinionis Principia directè opponuntur Principiis illius rigidæ ac severissimæ Opinionis antiquæ ; quibus plures innixi deducebant , Virginem cum aliis Culpam ipsam incurrisse . Quod item ex eo confirmabant , quia si aliter diceretur , corrueret Virginis Redemptio per Christum ; & sic ex utroque capite falsificarentur universales Propositiones Sacræ Scripturæ . Quoniam autem eadem adhuc Principia nonnulli custodiunt , & ea subsistere judicant , admissio in Virgine Debito ; idcirco , negato Debito in Virgine , eadem iterum redeunt ipsorum iudicio Difficultates ; quæ proinde (ut ipsimet consequenter arbitrantur) Causam Immunitatis Deiparæ à Culpa lèdunt , eique obicem apponunt . Verum nos vice versa contendimus , Immunitatem Deiparæ ab Originaria Labe subsistere non posse , nisi conjunctam cum Immunitate à Debito . Adeoque fit opus reformari ea Principia , cum nequeat non subsistere Immunitas Virginis à Culpa , quæ jam est theologo-metaphysicè infallibilis .

7. Videamus ergo qualiter procedant designati Patres ad suam firmandam Assertionem . Dupliciter quidem id præstant . Primò ex Authoritate : existimant namque plurimos suæ ipsorum Sententiæ Sectatores , qui nimirum secum tuentur Debitum in Virgine , suffragium pro sua Conclusionem laturis , multosque subnectunt ex aperto Patronos habere . Pro omnibus autem adducunt Suarium tom. 1. ad 1.2. D. Tho. tract. 5. disp. 9. sect. 4. num. 11. asserentem , *quemlibet prudentem Theologum Dominae nostræ valde affectum debere non inclinare ad illud extremum* , (nempe quòd B. Virgo fuerit etiam à Debito immunis) *quoniam ad honorem Virginis nihil refert , neque Immaculatæ Conceptionis Veritatem juvat : præbetque occasionem Adversariis dicendi , non posse nos Immaculatam Conceptionem defendere , nisi declinando ad Opiniones , vel censurâ dignas , vel diminuêtes Christi Redemptionem &c.* Adducunt quoque Ill. D. Joannem Merinero , ac tandem Cajetanum , quem in hac parte insuspectum pronunciant .

8. Secundò Ratione utuntur : sed primò supponunt , quòd illa Sententia est magis propitia Causæ Immunitatis Deiparæ , quæ proximius conducit , securiusque viam aptat , ut prædicta Veritas (si Deo placuerit) per Apostolicam Definitionem inter Fidei Dogmata collocetur : hæc autem erit , quæ evidentius diluit Objectiones , & soluit Argumenta , quibus Opinio , asserens Conceptionem Virginis in Peccato , Definitioni obsistit , prædictamque Veritatem intra limites Assertionis humanæ quasi captivam detinet . Sententia verò , quæ prædictis Argumentis Solutionem negat , vel de illis evertendis non curat , quamvis pro Definitione

pugnare videatur , incassum tamen laborat ; cum evidens sit nil posse pro vero definiri , quod non possit , & debeat ab Impugnationibus vindicari .

Ex hinc subnectunt , quòd præcipua Argumenta , quibus Opinio , asserens Peccatum , à suis Authoribus communiri solet , adeò ut credant piam Sententiam non posse ut veram definiri , ad tria Capita reducuntur . Primum continet Loca Scripturæ , quæ generaliter omnes Adæ Posteris sub ejus Peccato comprehendunt . Secundum Testimonia SS. Patrum , quæ , ratione similis generalitatis in aliquibus , & in aliis ratione determinationis ad B. Virginem , non patiuntur eam à prædicto Peccato omnino excludi . Tertium continet Asserta , quæ de Beata Virgine , non secus , ac de reliquis Adæ Posteris , Catholici fatentur : ut quòd fuerit per Christum redempta , & reconciliata Deo : quòd Christus pro ea mortuus sit : quòd sua Morte solvit , & satisfecit pro illa : aliaque hujusmodi , quæ connexionem habere videntur cum Peccato .

9. Quibus præhabitis arguunt pro sua Conclusionem sub num. 185. sic : Sententia , negans Beatæ Virgini Debitum Culpæ Originalis contrahendæ , non salvat Testimonia Sacræ Scripturæ & SS. Patrum de hac materia ; neque coheret cum aliquibus Propositionibus , quas Catholici de ipsa B. Virgine *necessariò* confitentur : Sententia verò , quæ prædictum Debitum admittit , omnia *perfectè* adimplet : Ergo illa prior non prodest , sed officit Causæ Immunitatis Deiparæ , posterior verò plurimum suffragatur . Consequentia liquet ex prænotatis . Antecedens quò ad primam partem probatur : Quia ex Testimoniis Scripturæ & SS. Patrum quædam adeò sunt universalis , ut neminem , præter solum Christum , à Peccato Adæ & obnoxietate Culpæ Originalis excipi permittant (prout *dub. præced. §. 2. & 5.* se ostendisse affirmant .) Quædam autem ita particulariter expressa sunt pro Virgine , ut nullus detur tergiversationi locus , ut videre est (inquiunt) toto §. 3. Deinde prædictam Sententiam non salvare alia *necessariò* credenda , præsertim Virginis Redemptionem , constat ex *dub. 3.* sicuti etiam neque compati cum Reconciliatione Virginis per Christum , cum Morte ejus corporali , cum Baptismo suscepto , & aliis hujusmodi , habetur (ajunt) ex *dub. præced.* nempe ex *dub. 4. §. 6. 7. & 8.* Frustra igitur (concludunt) laborant pro Definitione Conceptionis extra Culpam , qui hac via procedunt . Hæc eruditissimi Patres : qui sub num. 186. plura congerunt pro secunda parte Antecedentis , quæ Culpæ Debitum Virgini Purissimæ ascribit , & solam Culpæ actuale contractionem in ea , negat : sed tamen hic illa non adducimus , quoniam suis quæque in locis infra in medium pro exacta discussione proferentur .

CAPUT II.

Plura Asserta in prærecensito ac relato Salmanticensium Discursu cumulata breviter cribrantur, ac refelluntur.

10. **P**RIUSQUAM Rationi objectæ à Salmanticensibus satisfaciamus, operæ pretium est nonnulla ponderare, atque ad crissim evocare, quæ passim in eorum Discursu occurrunt notatu digna: quæ nimirum evidenter designant, Sententiam, eximentem Virginem à sola Culpa, neutiquam subsistere posse. In primis enim, ajunt, quod Sententia, maculans Virginem, tribus Principiis innititur. Quorum primum continet Loca Scripturæ, quæ generaliter omnes Adami Posteris sub ejus Peccato comprehendunt. Tum sic: Si Loca Scripturæ generaliter omnes comprehendunt sub Peccato Adæ, vel sub ly omnes comprehenditur & Virgo, vel non? Si non; ergo stat, quod ipsa nullatenus in Adamo peccaverit. Si comprehenditur; ergo sicuti omnes Culpam in se contrahunt, sic & Virgo. Verum ii Patres autumant, ea Loca intelligi debere de Peccato in Adamo patrato, & sic de solo Debito, non de Actuali Culpe contractione. Contra: Nam (ut dicemus infra) eo dato non constaret ex Sacro Textu universalis Posterorum contractio actualis Originalis Culpe. Secundò, Loca Scripturæ, allegata ab Authoribus Opinionis rigide, generaliter omnes omnino Adæ Posteris sub ejus Peccato comprehendunt, ut ipsimet supponunt. Si ergo comprehendunt omnes Posteris sub Peccato Adæ; quo jure ipsi Patres illa exponunt concludere de solo Debito? Porro aliud est Peccatum, & aliud est Peccati Debitum: unde ergo iis Patribus id licuit, cum præcipue nullum fuerit Peccati Originalis Debitum in Adamo, nec esse potuerit? Confirmatur: Ut enim habent [*ea disp. 15. cit. dub. 4. §. 5. sub num. 157.*] *Ubi Scriptura non distinguit, neque excipit, sed loquitur omnino universaliter, non debemus nos sine gravi fundamento distinguere, aut excipere*: Ergo multò minùs Scripturam, loquentem de omnium comprehensione sub Peccato, possumus interpretari, quod loquatur de Debito. Siquidem in primo casu excipitur unus vel alter, ne sub Peccato comprehendatur: in secundo casu verò excipiuntur omnes, ita ut nullus ex Posteris comprehendatur sub Peccato, sed bene omnes sub solo Debito, quod pro formali Peccatum non est. Tertiò, si cum gravi fundamento patiuntur exceptionem Propositiones universales Sacre Scripturæ; ergo illarum universalitas de se talis non est, ut pati nequeat exceptionem. Cur ergo tantus labor ad universalitatem illam de toto rigore scholastico, ac dialectico sustinen-

dam, ita ut, cum nequeat rigor ille salvari quod ad comprehensionem sub Peccato, fiat recursus ad imaginariam comprehensionem sub solo Debito? Unum tandem peto, an scilicet gravis, imò gravissima Ratio sit fundamentum grave excipiendi Virginem à Regulis illis generalibus, quovis modo intellectis, siye de Peccato nimirum, siye de solo Debito? Adsumt enim, non una, sed plures Rationes gravissime pro Virginis exceptione, tam à Peccato, quam à Debito, ut suo loco patebit.

11. Præterea falsum est non adesse Propositiones universales in Sacra Scriptura, comprehendentes omnes Posteris sub actuali contractione Peccati, sed tantum sub ejus Debito: imò illæ omnes, quas oppositæ Opinionis Authores allégant, utramque contractionem comprehendunt, quæ in rei veritate unicam duntaxat contractionem important, nempe contractionem unius Peccati Originalis, in Adamo à Posteris perpetrati. Quandoquidem *Debitum* non est aliqua Forma absoluta, sed pura Relatio, ad quam non datur per se motus. Unde, secundum nostram fundamentalem Doctrinam, tale Debitum resultat ex peccasse in Adamo, & respicit pro suo termino Maculam in Conceptione contrahendam: quæ quidem, ob defectum realis existentia Posteris peccantis in Adam, non fuit contracta ipso tunc, in quo in Adam peccavit; adeoque contrahenda differtur ad intans Conceptionis ejusdem. Sicque hoc, quod Propositiones universales Sacre Scripturæ loquantur de contractione Debiti, & non de contractione Peccati, ex falsa procedit Suppositione, quod *Debitum* sit quid acquisitum, & solitarie acquisitum à Posteris ob Adæ Peccatum, quod non fuerit moraliter proprium eorundem, ita ut peccare in Adam non sit verè & proprie peccare; ac proinde quod Debitum contrahendi Maculam Originalem in Conceptione non procedat à proprio uniuscujusque Posterorum Peccato, in Adamo & cum eo moraliter perpetrato; quod totum esse falsum satis constet ex cumulatis in primo Tomo. Porro Tridentinum Concilium Sess. 5. Can. 3. ex Apostoli Sententia [*Per unum Hominem &c.*] deducit omnes Adæ Posteris in Peccato concipiendos, & in calce illius Decreti Immaculatam Virginem excipit. Ergo & ea Paulina Propositio universalis currit etiam de actuali contractione Peccati Originalis juxta Tridentinum, ac item exceptionem patitur in sua universalitate. Quod si secus foret, non esset locus exceptioni pro Virgine; quia nulla est talis Propositio in Sacro Textu, quæ currat de solo & puro Debito Peccati Originalis; cum reipsa impossibile sit tale Debitum ab ipso Peccato sejungi, ut in primo Tomo visum est.

12. Secundum Principium sunt Testimonia

Sanctorum Patrum, quæ item, ratione similis generalitatis in aliquibus, & in aliis ratione determinationis ad B. Virginem, non patiuntur eam à prædicto Peccato omnino excludi. Sed quid importat in primis ly omnino excludi? & ly, à prædicto Peccato, pro quo supponit? nempe, supponit pro Peccato in Adam perpetrato; an verò in propria Persona contracto? Hæc enim paradoxa videntur. Si enim ly à prædicto Peccato refertur ad Peccatum Adæ, jam apertè sequitur; secundum aliquos saltem ex SS. Patribus, B. Virginem non omnino peccasse in Adam; quia si non omnino ab eo excluditur, jam solum aliquantulum excluditur, & sic non omnino ab eo includitur. Si autem sit sermo de Peccato in propria Persona contracto; jam eandem ob rationem ritè Beata Virgo infertur nec omnino immunis, nec omnino non immunis à Peccato in se contracto. Fateor id esse mihi imperceptibile; quanquam pro certo supponam, eos Patres velle, quòd ideò Virgo Beata non fuit omnino exclusa à prædicto Peccato, quoniam licet fuerit exclusa à contractione illius Peccati ut Habitualis, non tamen ut Actualis, cum per eos in Adam peccaverit. Quod planè ipsum reddit imperceptibile eorum Assertum, cum Peccatum illud, ut Actuale, sit in linea Peccati completum & perfectum; imò totum esse Peccati Habitualis in ratione Peccati essentialiter pendet ex habitudine ad Actuale. Quo pacto ergo non omnino excluditur Virgo à prædicto Peccato? Hæc planè Doctrina coincidit omnino cum illa Cajetani, quam reprobavimus Tom. 1. Tract. 2. Disp. 2. Quæst. 4. Cap. 2.

Præterea, vel Propositiones SS. Patrum, universales admittunt pro Virgine exceptionem, vel non, ut supra arguebamus de testimoniis Scripturæ? Scimus PP. Salmanticensium effugium, cum contendunt, SS. Patres concludere de solo Debito. Sed hoc in primis est incredibile, quòd omnes & ubique non locuti fuerint, nisi de Debito. Tum quia tempore Sanctorum Patrum nondum innotuerat hæc via exponendi Propositiones universales in hac materia de solo Debito, ut ipsimet Salmanticenses obtestantur pro D. Thoma disp. 15. dub. 5. §. 5. num. 206. Tum quia reverà tunc non habebat locum talis Quæstio. Tum tertiò, quia SS. Patres, ut plurimum, ita expressè loquuntur de Peccati contractione, ut nonnisi per manifestam extorsionem exponi valeant de solo Debito, ut liquidò infra constabit. Tum quartò, quia SS. Patres passim fatentur Virginem Immaculatam; Ergo de necesse eam supponunt non peccasse: quòd enim peccasse in Adam non lædat personalem ejus Innocentiam, est prorsus chimericum, ut dicebamus, & ulterius palàm fiet infra. Tum tandem quia, qui determinatè loquuntur de B. Virgine, id profectò enunciant,

quòd concepta fuerit sub Peccato, aut in Peccato. Et si hæc loquela admittit expositionem, de Debito tantum, eandem quoque expositionem admittet quæcunque Propositio, enuncians omnes Adæ Posteriores concipi sub Peccato, aut in Peccato. Et sic nequaquam constabit eos omnes defactò contrahere in seipsis ipsum Originale Peccatum. Aliud namque est aliquem, excipi à Regula generali, asserente Culpæ contractionem respectu omnium Posterorum Adæ: & aliud est non dari Regulam generalem, comprehendentem omnes Posteriores sub Culpa, sed tantum sub Debito.

13. Tertium Principium continet Assertum, quæ de B. Virgine, non secus, ac de reliquis Adæ Posteris, Catholici fatentur: ut quòd fuerit per Christum redempta, & reconciliata Deo: quòd Christus pro ea mortuus sit: quòd sua Morte solvit & satisfecit pro illa &c. Si Catholici illa fatentur; ergo non Catholici ea negant. Sed videamus quæ? Primum [quòd fuerit per Christum redempta.] Rogo de qua Redemptione fiat sermo? Proculdubio de Redemptione Extractiva, & Curativa; aliam namque non agnoscunt ipsi Patres, ut infra patebit: Ergo, qui in ordine ad Virginem talem non admittunt Redemptionem, & solam Præservativam fatentur, Catholici non sunt; Hi autem iidem illi sunt, quos, utpotè admittentes ut plurimum Debitum in Virgine, Salmanticenses ipsi pro se allégant, ac supremis laudibus extollunt. Tum quia Redemptio Præservativa ex ipsa Scriptura constat: Ergo qui Catholici sunt, eam fatentur; & B. Virgo certum est quòd fuit ab Originali præservata: Ergo præservativè redempta.

Aliud est [& reconciliata Deo.] Profectò, stando in accepto rigore terminorum, reconciliatio præsupponit inimicitiam: ergo Virgo Dei Mater fuit aliquando inimica Deo. Quamvis autem minimè ignorem, prædictos Patres Illationem hanc declinare, dicendo, quòd fuit inimica Deo, non in se, sed in Adam; nihilominus est inanis fuga. Si enim ipsa in se non fuit inimica Deo; ergo reconciliari non indiguit: & ad summum indiguit reconciliari in Adam, non in se; cum reconciliatio illi subjecto competat, cui jam inerat inimicitia, per ipsam reconciliationem expellenda. Verum de his fusiùs infra suo loco. Iterum, si peccasse in Adam nil derogat Dignitati personali ipsius Virginis, nec vel minimùm læsit ejus Innocentiam & Puritatem, ut cum Suario fatentur ipsimet Salmanticenses, de quibus infra; ergo verè Beata Virgo, tametsi in Adam peccaverit, nulla indiguit reconciliatione cum Deo. Implicat namque indigentia reconciliationis cum Deo in illa Creatura, quæ nullam unquam passa est læsionem in sua Dignitate, Innocentia, & Puritate. Quæ quidem læsio, inimicitiam cum Deo pariens, nonnisi à Pecca-

to esse potest. Hæc autem planè inintelligibilia sunt : quia Virginem simul sanctam constituunt & peccatricem, justam & injustam, amicam, Deo & inimicam, & sic maculatam simul & immaculatam.

14. Idipsum infert illud [*quòd Christus pro ea mortuus sit,*] & illud [*quòd sua Morte solvit & satisfecit pro illa.*] Supponunt hæc quidem B. Virginem eadem pressam fuisse indigentiam Redemptionis, qua cæteri Adæ Posteriores (ut infra indicabimus) inficiantur hi Patres duplicem dari Redemptionem per Christum, quarum unâ Christus redemerit solam Virginem, alterâ verò reliquos Adæ Posteriores. At eundem esse morbum, ubi eadem prorsus exigitur medicina, quis neget? Erit ergo B. Virgo Cælorum Regina, & Dei Mater dignissima, tanquam mulier de turba, universo Posterorum Adæ infecto Gregi aggregata, eodemque contagioso morbo miserrimè affecta : sed simul Sancta & Immaculata, atque ab omni prorsus peccati Labe aliena. Porro hæc ex prava Originalis Peccati, ac ejusdem Debiti intelligentia prodeunt; eo quòd, non agnoscendo Adæ Peccatum ut moraliter proprium singulorum Posterorum, à fundamentis tota Doctrina corruat, necesse est. Mirum tamen est Salmanticenses eam Doctrinam ritè expendere, sed eam non uti; benè aliam amplecti, quæ satis à vero distat.

15. Ex præhabitis autem patet, quàm inaniter præfati Patres, extruendo suum Argumentum, affirmant, quòd Sententia, negans Debitum in Virgine, non coheret cum aliquibus Propositionibus, quas Catholici de ipsa B. Virgine necessariò consentunt. Videsne tantorum Patrum industriam? Primò usi sunt ea sola voce, Catholici : Nunc ad clariùs firmandum Propositiones illas, ut ab ipsismet Patribus concinnatas, esse de Fide credendas, addunt ly *necessariò*. Quòd expressiùs stabiliunt, probando primam partem Antecedentis; dum assumunt, nostram Sententiam non salvare alia necessariò credenda, præsertim Virginis Redemptionem, neque compati cum reconciliatione Virginis per Christum. Quocirca hi Patres suas proponunt Opiniones ut à Catholicis necessariò credendas; quæ ad hunc sanè scopum collimant, ut Catholici teneantur credere B. Virginem Dei Matrem verè peccasse in Adamo; ac proinde ob id Peccatum, Posteris omnibus commune, æqualem cum illis omnibus habuisse Redemptionis indigentiam, nempe Extractivæ, & Curativæ; ac tandem ob inimicitiam cum Deo contractam debuisse cum illo reconciliari. Quæ omnia sanè manifestè indicant, Virginem Beatissimam maculatam fuisse, non verò immaculatam. Nec aliquid profectò suffragatur, quòd dicant, eam maculatam fuisse, non in se, sed in alio, nempe in Adamo; cum tales Propositiones sint de prædicatis concer-

nentibus existentiam subjecti, de quo enunciantur, ac veram suo modo denotent inhaerentiam talium prædicatorum tali subjecto, ut fuscè ostensum est in 1. Tomo, & adhuc infra expendemus. Si inimicitia cum Deo personalis non est, cur personalis est indigentia reconciliationis?

16. Et jam ipsimet Patres contendunt *dub. 4. §. 7. num. 170.* Mortem corporalem B. Virginis, sicuti & alias pœnalitates, fuisse in ea pœnam Peccati Originalis. Quod est unum ex motivis, quibus probant eam peccasse in Adamo; estque una ex Propositionibus, quas ut à Catholicis necessariò credendas proponunt: nam in suo Argumento exponunt, nostram Sententiam non compati cum Morte ejus corporali, cum Baptismo suscepto, & aliis hujusmodi, ita ut qui diceret, Virginis Mortem temporalem non fuisse in ea pœnam Peccati, aberraret à Fide. Porro 73. Propositio inter Bajanæ, à Pio V. Gregorio XIII. & Urbano VIII. damnatas, ita se habet: *Nemo, præter Christum, est absque Peccato Originali; hinc B. Virgo mortua est propter Peccatum ex Adamo contractum, omnesque ejus afflictiones in hac vita, sicut & aliorum Justorum, fuerunt ultiones Peccati Actualis, vel Originalis.* Quid hic Salmanticenses? Dicent fortè, eam Propositionem currere de Peccato Originali in propria Persona contracto, ipsos verò loqui de Peccato in Adamo perpetrato. Sed hæc futilia sunt: nam ea Propositio plures habet partes, quarum una est, quòd in B. Virgine omnes ejus afflictiones in hac vita fuerunt ultiones Peccati Actualis, vel Originalis. Peccatum autem etiam in Adamo perpetratum à Posteris utique Originale est, utpotè in sua Origine, seu in Protoparente commissum: unde Theologi communiter distinguunt id Peccatum in Peccatum Originale Originans, & Originale Originatum. Tum quia Propositio damnata non exprimit se loqui de Peccato in propria Persona contracto potius, quàm de contracto in Adamo, ut Adversarii loquuntur. Tum etiam quia reverà Mors in nobis est pœna Peccati Actualis Adæ, ut Capitis, ut alibi ostendemus.

17. Accedit, quòd licet Originale Peccatum secernatur in Originale Originans, & Originale Originatum; hæc tamen moraliter sunt unum idemque Peccatum, quod, prout fuit Actuale, dicitur Originale Originans, prout verò est Habituale, dicitur Originatum. Unde quilibet ex Posteris nonnisi unius Peccati Originalis est Reus, quod in Adamo commisit, & nonnisi unius talis Peccati pœnam Infantes subeunt. Et quamvis non omnes Theologi constituent Habitualmente Peccatum eodem modo, & eadem ratione, de quo satis dictum est suo loco; nihilominus in omnium Sententia Peccatum Actuale, jam præteritum quòd ad esse physicum, quoadusque à Deo dimittatur, semper morali-

ter perseverat in quodam aliquo suo effectu, juxta Opinionum varietatem; qui quidem effectus sicuti ab ipso Actuali præterito accipit esse voluntarium, sic & recipit esse Peccatum, & ita malum morale, ac turpe: Ergo asserere, quod Mors corporalis B. Virginis, aliæque ipsius afflictiones fuere Pœna in ea Originalis Peccati, etiam ab ea in Adamo perpetrati, contradicit Decreto illorum trium Pontificum: cui planè Sequelæ favet S. Dei Ecclesia, quæ in Missa diei Assumptionis B. Virginis in Oratione Secreta tanquam certum fatetur, B. Virginem *ex conditione Carnis migrasse*.

18. Si res ergo ritè perpendatur, Salmanticenses cum cæteris suæ Opinionis B. Virginem constituunt simul sanctam & peccatricem, justam & injustam, immaculatam & maculatam, quemadmodum de similibus Authoribus conclusimus Tomo 1. Tract. 2. Disp. 2. Quæst. 4. si quidem prædicata, quæ de illa enunciant, nequeunt non evidenter eam confusionem implicare. Quod iterum liquet ex Baptismo ei collato, quem ipsi contendunt fuisse necessarium ad remissionem ac deletionem Peccati, in Adamo ab ea perpetrati. At sanè mirabile est, quod *Virgo Beata indiget Sacramento Baptismi, ut absterfivo Culpæ Originalis, non quidem contractæ in se, sed in Adamo*. Porro, si hoc doceretur à Fide, esset unum ex difficilioribus nostræ Sanctæ Fidei Mysteriis, cum apertissimam involvere videatur contradictionem. Si nulla unquam Virgini Beatæ adhæsit Sordes, nullaque infuit Macula; quo quæso jure Sacramento ablutivo Maculæ, & absterfivo Sordis fuit indigens? Et si Virginis Macula non sibi, sed Adamo inhæsit (quod implicat in terminis, cum nullo jure dici posset Virginis Macula;) ergo saltem ipsimet Adæ, & non Virgini adhibendus esset Baptismus, aliudve Remedium illius Maculæ absterfivum. Sunt hæc sanè paradoxa, prorsus nostram capacitatem excedentia; adeoque fortè vel hac de causa proponuntur tanquam de Fide credenda à Patribus Salmanticensibus, quoniam reverà nostrum Intellectum exuperant; qui nullatenus planè poterit Sanctissimam Viginem non concipere *maculatam* simul & *immaculatam* in tali Suppositione.

CAPUT III.

Salmanticensium Ratio, qua nisi sunt ostendere Opinionem, negantem Debitum Culpæ in B. Virgine, esse præjudicalem Causæ Immunitatis ejus à Culpa, nullius omnino roboris demonstratur.

19. **U**T ab Autoritate etiam extrinseca inchoemus Patrum Salmanticensium Tom. II.

Opinionem revellere, operæ pretium est animadvertere, fortiter eos se decepisse in eo judicio, quo blandisonis dictis sibi suadent, sinè dubio plurimos secundæ Sententiæ Sectatores, qui nimirum *Debitum* in Virgine admittunt, Conclusioni ab ipsis præfixæ suffragium laturos. Imò cum plures sint, qui egerrimè sustineant eam, quam defactò amplectuntur, Opinionem, ut facile quisquam deprehendet ex multiplici divisione *Debiti Culpæ Originalis*, qua satis constat, eos studuisse Virginem à Debito Culpæ, quoad fieri per eos potuit, liberare; consequenter minimè inficiandum eorum plurimos ultro eam viam, arrepturos, quæ ipsis detegeretur sinè ullo repagulo ad perfectam Virginis Puritatem omnis Debiti expertem conducens. Falluntur equidem Authores illi, qui Controversiam hanc de *Immunitate Virginis ab omni Debito* ab illa, qua *de Virginis ejusdem Immunitate à Culpa* diu certatum est, omnino secernunt. Est etenim eadem prorsus Controversia, nondum exacta & absoluta, sed adhuc continuata ob necessariam præsertim connexionem, repertam inter utramque Immunitatem: quam connexionem etsi per pauci attigerint, omnes nihilominus ad eam detegendam aliqualem habuere concursum, paulatim detegendo *Debiti* turpitudinem ac deformitatem: quæ tamen ritè ac diligenter observata illi competit, non *ex se*, cum sit pura relatio, sed ratione extremorum: quandoquidem à Peccato in Adam à Posteris commissò procedit, atque idem Peccatum ab ipsismet Posteris in statu realis existentie contrahendum terminat. Vide ergo Theologorum cursum à Deo directum.

20. Neque enim præcisè in hoc inspiciendæ sunt Hominum Opiniones, sed potissimum attendendum Dei Consilium, ac Providentia, quæ, fortiter suaviterque disponens omnia, & à fine usque ad finem attingens, pedetentim, ut solet, docet nos viam Prudentiæ. Tritum profectò est apud Theologos Gratiā operari ad modum Naturæ: Natura autem, ut ajunt, tendit de minùs perfecto ad perfectum: Ergo & Gratia. Sicque Deus O. M. cui complacuisse videtur fulgentissimam suæ dignissimæ Matris Puritatem toti Ecclesiæ detegere, ac revelare, sensim ac longo temporis intervallo id implere statuit. Quod ipsum patenter accidit *in ipsis primis omnis Scientiæ, imò & Juris Naturæ, Principiis, quæ in dies magis innotescunt, & continuo ad particulares Cōclusiones novas, ante parum auditas, determinantur*, ut benè discurrit P. Bonæ-Spei jam cit. disp. 3. dub. 4. num. 314. sic dicens: *Ut videre est, non solum ex Theologiæ, & Philosophiæ innumeris Tomis, sed etiam ex toto Corpore Juris, tam Canonici, quàm Civilis. Unde de meritò Seneca in Quæst. natural. dixit: Nulla res consummata est, cum incipit; veniet tem-*

pus, quo nostri tam aperta nos nescivisse mirentur.

21. Idipsum is Author firmat ex Aristotele, ac magis ad rem ex D. Gregorio *homil. 16. super Ezechiel.* ex Sacro Textu ostendente, quod *per incrementa temporum crevit Scientia spiritualium Patrum*, juxta illud Danielis 12. *Pertransibunt plurimi, & multiplex erit Scientia Domini.* Vide apud eundem verba D. Gregorii fuse relata, & clarissime id confirmantia. Vide quoque P. Thyrsus *disp. 2. sect. 1.* Exceptis ergo iis, qui fortè ex nimio affectu ad eam Doctrinam, quam in primo ingressu ad addiscendas in Scholis Scientias animo tenaci amplexati sunt, reliqui Authores nonnisi Argumentorum vi coacti Debitum Culpa in Deipara confessi sunt, cedentes eam in Adamo cum ceteris peccasse, utpotè nescientes eo tunc ab iis Argumentis omnino sese extricare, cum Doctrina eo tempore communis modum rectae Solutionis nullo modo subministraret, imò Argumentis objectis faveret. Ceterum, si adaequata Solutio illis occurrisset, nullo modo Debitum in Virgine admisissent; dum illud certè vel primo intuitu deforme ac turpe apparet; ac talia cogit prædicata de SS. Dei Genitrice enunciari, ut horrorem facile inducant.

22. Restat igitur, ut Rationem solvamus, quæ certè aliud fundamentum non habet, nisi proprium ipsorum arbitrium. Admissis itaque omnibus iis, quæ conditiones concernunt requisitas ad id, quod aliqua Opinio jure *propitia* censi possit, ac debeat Causæ Immunitatis Virginis à Culpa; illa tria Capita refecari curabimus, quibus Opinio, astruens in Virgine, Maculam, olim à suis Authoribus communiri visa est; & quibus aliquantulum accommodatis, ac reformatis (quanquam non sine apertissima vi) sustinent nunc ejusdem Doctrinæ Successores, Virginem in Adamo peccasse, ac *Debitum* Culpae proinde incurrisse. In primis itaque omnino falsum esse asserimus, quod Loca Scripturae solius Christi exceptionem admittunt, quod profectò omnino gratis se demonstrasse affirmant; de quo infra. Imò tale Assertum, expresse contra Tridentinum Concilium, rotundis verbis Virginem excipiens, militare adjicimus, quod & infra suo loco aperte demonstrabimus.

23. Item secundum Caput æquè claudicat: Si enim Positiones universales Scripturae exceptionem pro Deipara sufferunt; à fortiori Positiones SS. Patrum, qui eodem verborum tenore contra Pelagianos ostendebant, omnes Adæ Posteros in Peccato concipiendos. Atque id sanè liquidissime apparebit ex eorundem verbis, ab iisdem Salmanticensibus relatis, ac expensis per manifestissimam extorsionem de solo Debito. Quæ sanè expositio (ut videbimus) nedum

genuino ac naturali verborum significato repugnat; sed & repugnat eorundem SS. Patrum, Menti, cui nunquam sanè occurrit, posse Culpa Debitum à Culpa contractione sejungi; quod etiam ex iisdem Patribus Salmanticensibus *disp. 15. dub. 5. §. 5. num. 206.* colligitur. Ibi namque in favorem D. Thomae asserunt, quod *Sancti Patres ad supprimendam omnino Pelagii hæresim in id extremum inclinarunt, ut neminem, præter Christum, à Lege Peccati Originalis exciperent: quorum verba, tametsi Divina Providentia temperaverit, ut possent, quod attinet ad Deiparam, de solo Debito exponi, ut nos exposuimus; non tamen hanc viam oportuit tempore illo ita innotescere, cum adhuc supererant Pelagianorum reliquia, nitentium aliquos à prædicta Lege extrahere &c.* Itaque SS. Patres, verbis ac sensui Sacrae Scripturae se conformantes, de Culpa contractione, ut *debita & necessaria* in ordine ad Adæ Posteros, generaliter locuti sunt: Ergo cum Virgo Sacratissima sit ab hac Regula excipienda, ut suo loco patebit, consequenter & ab ipsa Culpa, & à Debito, seu *Necessitate* illam incurrendi certò certius eximenda est. Et hujus quidem oppositum manifesta contradictione reprobabitur infra; quanquam idipsum, ostensum sit supra, & fusiùs in 1. Tomo, *Tract. de Debito.*

24. Quod autem nonnulla Sanctorum Patrum Testimonia determinatè & expresse concludant B. Virginem sub Peccato, nil prorsus refert. Nos enim hic propugnare non intendimus Virginis Immunitatem ab Originali Peccato; sed, illam ut omnino certam supponentes, solum ostendere proposuimus eam Immunitatem esse inseparabilem ab Immunitate à Debito ejusdem Peccati, illamque necessariò supponere. Sicque non desunt reducentes ad bonum sensum quorundam SS. Patrum Authoritates, quæ videntur primo intuitu contra Immunitatem Marianam à Culpa militare; ita ut & ipsum Angelicum Doctorem jure optimo in Virginis favorem inducant, attentà potissimum variâ tum Conceptionis tum Originalis Peccati antiquâ acceptione. Ceterum minimè concedendum, putamus, quod Sancti Patres locuti sint de Debito, & maximè adeò communiter, ut Salmanticenses supponunt; cum eorum temporibus nondum suscitata fuerit hæc Controversia, imò nec locum habuerit, attentà communi Doctrina de Originali Peccato, ejusque transfusione ad Posteros Adæ: & solum potuit ad summum, sermo haberi de Debito quodam concomitante, vel consequente; non autem de Debito antecedente, de quo nunc agitur, ut patebit infra, *Quæst. 2. Cap. 3.* Debebant enim eo tunc Posteriores Peccatum contrahere, ex Suppositione quod Adam communicaret ipsis Naturam donis omnibus, à Deo voluntate antecedente concessis, denu-

denudatam; non autem debebant ex vi Peccati, ab eis in Adamo committi.

Accedit, nos loco suo innumeros Patres adducturos in favorem nostræ Sententiæ; non quia putemus, eos de Debito, quod nunc est in Controversia, locutos fuisse, dum (ut dictum est) tale Debitum tunc non poterat in mentem venire, stante currente Doctrina de Originali Peccato, ejusque ad Posterios transfusione: sed bene quatenus nostræ Sententiæ abundantissimè favent, utpotè asserentes, Dei Genitricem non potuisse ulla infici Peccati Labe. Si autem negant in Virgine potentiam, proximam incurrendi Peccatum aliquod, à fortiori denegant & Debitum in ea; quia *Debitum* addit supra *Potentiam* peccandi, & incurrendi aliquam Maculam, *Necessitatem* incurrendi illam, quæ maximam redolet turpitudinem, ac deformitatem. Dato autem gratissimè, quod unus vel alter oppositum astrueret, nil ad rem, quia satis est communis Patrum Opinio. In casu autem, si de Peccato loquuntur, nescio quo jure dicantur loqui de Debito, & non de Peccato: cum ex uno capite Debitum formaliter non est Peccatum: & ex alio capite verum Debitum, de quo agimus, est à Peccato, cujus est Debitum, inseparabile.

25. Tertium tandem Caput de Assertis Catholicis, jam visum est *Cap. preced.* quod ea, Asserta, ut ab ipsis Salmanticensibus exposita, & proposita, nedum *Catholica* non sunt in eo sensu, ut sint necessariò credenda, sed etiam, falsa. Porro etiam Authores, negantes in Virgine Immunitatem à Debito, *Redemptionem, Præservativam* pro sola Virgine admittunt inter Adæ Posterios: & Lucas Wadingus præ cæteris integrum de hac re Opusculum edidit, sicuti & de Baptismo ejusdem Virginis in alio annexo Opusculo latè differuit. Nec tamen ad peregrinam Salmanticensium & aliorum Doctrinam recurrit, qui Virginem *mortuam, captivam, & peccatricem* in Adamo considerant, in ordine ad *potuisse & debuisse* redimi & baptizari; quasi quod id requiratur, & sufficiat, ut locum habeat Redemptio *Extractiva & Curativa*, quam duntaxat admittunt; atque ob id verificetur remissio, abstersio, & ablutio Peccati, per Baptismum exerceri solita. Hæc enim imperceptibilia sunt, ut inferius patebit: nec videtur posse componi in Virgine cum omnimoda ejus Puritate, ab omni prorsus Peccati Labe semota. Solummodò igitur Wadingus & alii ad Maculam Originalis Peccati in Conceptionis momento contrahendam respiciunt, atque ab ea Virginem præservativè redemptam fatentur; ob idque negant, Baptismum in ea ullam Peccati ablutionem, sive in se, sive in Adamo, exercuisse vel exercere potuisse. In quo sane magis consequenter loquuntur, quam PP. Salmanti-

Tom. II.

centes. Quanquam enim falsò supponant illi nil prorsus referre, quod Virgo in Adamo peccaverit, solumque ponderent Maculam personalem, à qua fuit præservata, quasi hæc Macula esse possit, quin illius Peccati in Adamo elici Macula sit; & quasi dari possit Peccatum, quin ullam in Authore suo, qui verè per illud peccans dicitur, Maculam imprimat: Nihilominus eo (licet falsò) præsupposito, jurè Virginem à Peccato præservatam dicunt, ac Baptismum asserunt nullius Peccati ablutionem in ea designasse, aliòquin immaculatam illam, seu ab Originali præservatam sustinere non possent.

26. At Salmanticenses evidentius planè falluntur, dum & inconsequenter loquuntur. Siquidem & ipsi astruunt, Peccatum in Adamo commissum, Debitumque ex eo contractum, nil derogasse Virginis Honori, Sanctitati, ac Puritati: sed tamen volunt id Peccatum ac Debitum fuisse materiam Redemptionis Extractivæ & Curativæ in Virgine, sicuti & materiam ablutionis in Baptismo, ac remissionis alicujus Peccati præexistentis. Si fuit talis materia respectu Virginis; ergo & fuit malum morale, ac turpe respectu Virginis: nam ipsimet contendunt (ut videbimus) materiam Redemptionis esse, debere aliquid de genere mali, & incommodi. Item ipsimet Patres (ut visum est in *Tract. de Pecc. Origin. Disp. 3. Cap. 2.*) nobiscum sentiunt, Actuale Adæ Peccatum fuisse moraliter nostrum, ita ut Peccatum uniuscujusque ex Posteris fuerit non secus, ac si cuncti, unusquisque actu suo, deliquissent, quemadmodum loquuntur *disp. 14. dub. 3. §. 7. num. 93.* ubi fusè de hac re agunt. Neque enim (annectunt) *aliter philosophandum est quò ad præsens de Peccato Posterorum, ac de Peccato ipsius Adæ, sicut & cujuslibet personaliter peccantis.* Nunquid ergo nil derogat Actuale Peccatum Honori, Dignitati, ac Sanctitati, & Puritati cujuslibet personaliter peccantis? Et quamvis ii doctissimi Patres alium modum trahendi Peccatum expendant; nihilominus prætractum modum, præferentem Concursum morale Posterorum ad Peccatum Adæ, admittunt, & satis expendunt, ut visum est in *1. Tomo Tract. 1. Disp. 3. Quæst. 1. Cap. 3.* Ergo vel saltem probabilem judicarunt, adeoque vel ut probabilia existimant, quæ inde sequuntur in Virgine.

27. Præterea enim ibidem subdunt, quod *sicut Peccatum Mortale, quod quis modò committit, quandiu non retractatur, manet semper in Dei abominatione, indeque à supposito (N. B.) cujus Peccatum est, expellit Gratiā, & causat in eo, vel conservat ejus Privationem, in qua consistit Peccatum Habitale Personale: ita prædictum Adæ Peccatum, quatenus fuit Posterorum, mansit etiam post illius penitentiam in Dei abominatione, impediens omnes illos à receptione*

B 2

fu-

Justitiæ Originalis promissa, atque adeò causans in unoquoque, eo ipso quòd in rerum natura ponatur, Privationem talis Justitiæ, constitutam Originalis Peccati. Ergo Peccatum Adæ, ut fuit moraliter B. Virginis, moraliter mansit in Dei abominatione, ac inde expellens ab ea, Gratiam & Justitiam, eo ipso quòd in rerum natura poneretur: Ergo B. Virgo, ut pro tali instanti temporis primò exitura, fuit terminus divinæ abominationis, utpotè illius Peccati Authricem moraliter. Atquè Dei abominatio non terminatur, nisi ad aliquod malum, ac turpe, & nonnisi pro statu realis existentia, ut perspicuum est: Ergo &c.

28. Profectò hoc Argumentum, ex ipsamet Salmanticensium Doctrina (quæ apud illos saltem probabilis est, sed nostro judicio verissima) deductum, satis demonstrat, quàm inconsequenter loquantur: dum B. Virginem prædicant sanctam & immaculatam; sed tamen, ob admissam in Adamo Culpam, pariter astruunt fuisse terminum Divinæ abominationis & odii pro primo suæ realis existentia instanti. Item tale Peccatum, his minimè obstantibus, contendunt nec vel in minimo illius Dignitatem, & Puritatem, ac Sanctitatem læsisse; & tamen volunt, instar Adæ, ac cujuslibet personaliter peccantis, ipsam peccasse, ac proinde Redemptione Curativa & Extractiva indiguissse, ac Sacramento etiam Baptismi, ut Maculæ Originalis absterfivo. Nonne hæc paradoxa sunt insensurabilia? Sed hæc ipsa planè probant, eum, qui in Adamo peccavit, non posse etiam per Dei Potentiam absolutam non in Peccato concipi: nam si verum est, quòd verè & propriè peccavit; ergo absolute pro aliquo temporis instanti debet in sua reali existentia Dei abominationem & odium terminare; implicat autem, quòd idem pro eodemmet instanti terminare possit Dei dilectionem. At de hoc latius infra.

29. Interim tamen monitum volo, præstatum Argumentum etiam ostendisse Beatam, Virginem, in eorum falsa Suppositione, quòd in Adamo peccaverit, fuisse terminum divinæ abominationis, non quidem in Adamo, sed in se ipsa: quoniam, ut nuper dicebamus, Dei abominatio terminari nequit, nisi ad Personam pro aliquo temporis instanti realiter existentem. Si ergo Deus abominatus est Peccatum Adæ, ut Virginis, proculdubio nonnisi in ipsamet Virgine, cum æquè Deo invisa sint Peccator & Peccatum, Impius & Impietas ejus: atque ita, nonnisi in ipsamet Virgine in ordine ad aliquod instans realis ipsius existentia, & nonnisi in ordine ad primum saltem debet abominatio divina suum habere terminum. Sic v. g. Deus hic & nunc abominatur & odio habet Antichristum, vel ob Originale Peccatum in Adamo

perpetratum: Antichristus autem nequit esse, hujusmodi abominationis terminus, nisi ut realiter existens; adeoque nonnisi pro illo instanti, in quo realiter existet. Non enim hic est sermo de abominatione, ac dilectione, seu de odio, & amore speculativo, sed practico, quibus nimirum Deus practice aliquem odio, vel amore prosequitur; quod verificari nequit respectu Personæ realiter non existentis, cum præsertim Dei amor bonum in actu exercito conferat objecto amato; secus verò se habeat odium, ut constat. Videsne, quàm apertè Salmanticenses Virginem Beatissimam simul astruant *justam & injustam, sanctam & peccatricem, immaculatam & maculatam?* nec aliter profectò eandem Virginem depingunt, nisi *formosam* simul ac *deformem*, qui eam Peccato Adæ reipsa subiectam contendunt. De quo plura infra. Pro modò ad Argumentum Salmanticensium respondeo in forma, negando Antecedens quòd ad omnes partes: & similiter negatur iterum ad illius Probationem quicquid pro Antecedenti assumunt, utpotè ab ipsis Patribus sine ullo fundamento excogitatum, ut liquidò palàm erit in sequentibus.

C A P U T IV.

Opinionem, negantem in Deipara Culpa Originalis Debitum, nedum esse admodum utilem, sed & omino necessariam pro expeditione Cause Immunitatis, illius à Culpa ipsa, ostenditur.

30. **H**Æc est Decisio correspondens Titulo Quæstionis; estque adeò evidens, ut liberrimè asserere non vereamur, eos, qui ab ea discordant, rem adhuc non penetrasse. Deus autem, qui tempore, ex suæ Voluntatis Divinæ beneplacito jam præscripto, designavit Matris suæ integerrimam Puritatem, prout est in se, juxta nostram capacitatem nobis manifestare, non deficiet Theologorum Ingenia disponere, ut eam Sententiam unanimiter amplectantur. In præsentia autem sufficienti Authorum numero non destituitur, ut *Quæst. seq.* patebit. Et quidem quò ad primam partem est omnibus iis plausibilis, qui Virginem à Culpa Debito immunem contendunt. Cum enim ex affectu ad Virginem inducti sint ad meliora excogitanda, de illius Puritate, incredibile prorsus est, quòd putarint, ejusmodi Opinionem pie Virginis Cause obicem apponere; quod & ipsimet Adversarii fatentur, qui eorum pietatem quidem fatentur, sed eam esse nocivam piæ Cause adjudicant: Ergo Authores, stantes pro Immunitate à Debito, estò expresse Controversiam hanc non instituant; indubiè tamen supponunt, eam

Opinionem favere, non nocere Causæ Immunitatis à Culpa: & id eo vel maximè, quia (ni fallimur) novam astringimus methodum objecta Argumenta solvendi, omni remota perplexitate.

31. Et fanè in hoc judicio Adversarios potius, quàm nostros Authores, hallucinari clarissimum est: ut enim arguebamus supra *Cap. 1.* vel *Opinio*, negans Debitum, est necessariò de se connexa cum Sententia, negante Culpam in Virgine, quatenus Immunitas à Culpa de necessè præsupponit Immunitatem à Debito: vel non? Si primum ergo tantum abest, ut non sit piæ Causæ utilis, quòd potius est necessaria, ut dicemus. Si secundum; ergo ex uno capite, nil obstat, quin possit Sancta Sedes progredi ad definiendam Immunitatem Virginis à Culpa, & suspensam relinquere Immunitatem à Debito. Ex alio capite autem cum talis *Opinio* longè magis extenuet, imò & prorsus destruere iatagat Principia illius Opinionis, qua pugnatum est contra Immunitatem à Culpa (quod non præstat *Opinio* admittens Debitum, ut liquet, imò hæc *Opinio*, ut fusè in hoc Opere demonstramus, intacta omnino relinquit ea Principia secundum se inspecta, tantumque illa violentè, non tamen rationabiliter coërcet, ne Virginem maculatam, juxta vim, quam reverà possident, concludant;) indè liquidò emergit, prædictam Opinionem, negantem Debitum, esse valde perutilem Causæ Immunitatis à Culpa; quin etiam, quò ad Doctrinam saltem, qua Principia Opinionis maculantis Virginem non apparenter tantum, sed & reipsà penitus enervantur, omnino necessariam. Quandoquidem, Adversarii nolunt, ad imitationem Concilii Tridentini, exceptionem Virgini favorabilem admittere in generalibus Scripturæ & SS. Patrum Positionibus: sed tantum id autumant, eas nimirum Positiones currere de solo Debito Culpæ, non de ipsamet Culpa. Quod tamen cum certò certius sit falsum; indè fit, ut reverà Virgo Beata sub Culpæ contractione cum cæteris comprehensa remaneat, quanquam ipsi hoc admittere detrectent, & meritò.

32. Itaque nedum perutilem, sed & absolute necessariam Opinionem nostram statuimus pro expeditione piæ Causæ Immunitatis à Culpa: non quidem in eo sensu, quòd nequeat Apostolica Sedes ad talis Immunitatis Decisionem procedere, quin præscindat, ac indecisam relinquat Immunitatem à Debito: sed benè in eo sensu, quòd nequeat definire Beatissimam Virginem peccasse quidem in Adamo, & sic Debitum cum aliis Posteris incurrisse contrahendi Maculam Originalem: sed tamen fuisse ab ea præservatam, ac immunem. Cujus evidens Ratio est: Quia quod involvit contradictionem, nequit esse definibile ab Apostolica Sede, cum nequeat esse objectum Fidei, ut perspicuum de se est: At-

qui B. Virginem peccasse in Adamo, ac ita subjacuisse Debito Culpæ, non tamen ipsi Culpæ, involvit contradictionem: Ergo &c. In Minore tota Difficultas consistit: sed eam (ut reor) optimè ostendit R. P. Franciscus Bonæ-Spei de *Elia Visione Immac. Concept. D. V. disp. 3. dub. 5.* cujus Discursum abbreviatum dedimus transcriptum *Tom. 1. Tract. 2. Disp. 2. Quæst. 4. Cap. 5.* à quo profectò non discrepamus in re, sed fortè in modo rem declarandi; quam nos (ni fallimur) arbitramur clariùs, & solidiùs, ac evidentiùs explanasse, ut constat ex pluribus locis in *Tom. 1. cit. Tract. 1. præsertim Disp. 3.* ubi ex professo de hoc puncto agitur, & alibi sæpe. Item eandem evincit R. P. Thyrsus Gonzalez de *Concept. disp. 5. sect. 5. à num. 21.* à quo pariter non discrepamus, nisi penes quasdam Assertionem, spectantes ad circumstantiam rei; quem proinde impugnavimus *Disp. 3. mox cit.* Ac tandem ipsammet nostro judicio demonstravimus in *eadem Disp. cit.* ac etiam in *Tract. de Debito, Disp. 2. Quæst. 3. per totam*, omittendo, illam esse Divo Thomæ, aliisque, à Suario citatis, & à nobis supra relatis, certissimam.

33. Verum quia hoc est potissimum Medium astringendi Adversarios ad nostram Sententiam amplectendam, non gravabimur adhuc eandem Doctrinam, & probatam Minorem inculcare, quantumque fieri potest elucidare. Primò itaque probatur contra illos, qui putant, & asserunt, Debitum Culpæ reverà inhesisse ipsimet Personæ Virginis in primo saltem suæ Conceptionis instanti: Nam involvit id contradictionem apertissimam, nempe aliquem ex Adæ Posteris in eo instanti, in quo subest Debito Culpæ, esse à Deo Gratià perfusum: Ergo &c. Antecedens patet: quia ex vi Debiti esset necessitatus & alitrius ad contrahendam Culpam, quam, stante Gratià à Deo infusa, nullo pacto posset contrahere. Sicque Culpæ contractio & ex parte quoque suæ Gratiæ infusio essent simul possibiles & impossibiles: impossibiles quidem ex vi repugnantia, fundatæ in formis incompatibilibus: possibiles verò ex suppositione. Quæ omnia fusissimè discussa & solidata sunt *Tom. 1. Tract. de Debito, Disp. 2. Quæst. 1. Cap. 4.* & deinceps per totum *Cap. 9.* seu per totam *Quæstionem*, in qua Adversariorum evasiones evidenter præclusimus.

34. Secundò *ead. Disp. 2. Quæst. 3. ejusdem Tract. de Debito* ex Sacra Pagina, ac Tridentino Concilio fusè probatum est, Posteris omnes, qui peccaverunt in Adamo, amisisse in eo Gratiā & Originalem Justitiam, ita ut omnino repugnet, eos posse in primo suæ Conceptionis momento Gratiā recipere, ob manifestam, indè emergentem contradictionem; ut videre est loco citato, ubi ex professo rem discussimus, atque Adversariorum Responsiones rejecimus.

Tertiò tandem eadem implicantia evidentissimè constat ex Principiis intrinsicis, & non tantum ex Dei Decreto, cui hæret præcedens contradictio. Enimverò implicat, aliquem ex Posteris, qui in Adamo peccarunt, non contrahere in seipso pro reali aliquo temporis instanti effectus omnes morales, quos Actuale Peccatum natum est causare in ipsa reali Persona peccantis; & id eodem sanè modo, quo implicat aliquem vovere, aut jurare, vel Matrimonium inire per Procuratorem, & non contrahere, ac recipere pro reali aliquo temporis instanti in sua Persona realiter existente effectus omnes morales, quos natum est causare Votum Juramentum, ac Matrimonium initum, in eo, qui per alium denominatur vovere, jurare, aut Matrimonium inire. Quandoquidem sicut se habet per alium vovens, jurans, &c. ita se habet quilibet ex Posteris in Adamo peccans; in eo namque peccavimus, ac per eum, tanquam per nostrum Procuratorem seu Tutorem, nobis à Deo deputatum; vi cuius deputationis ac Institutionis Voluntas Adæ reputata est moraliter Voluntas uniuscujusque nostrum, atque ita & ejus Peccatum moraliter nostrum, ac uniuscujusque moraliter proprium; ita ut Peccatum uniuscujusque ex Posteris fuerit non secus, ac si cuncti, unusquisque actu suo, deliquissent, ut cum Patribus Salmanticensibus notavimus *Cap. præced.* & fusissimè demonstravimus *Tract. 1. de Pecc. Orig.* per plures Disputationes.

35. Quod si secus dicatur, jam profectò nos in Adam peccasse esset quid prorsus fictitium, & commentitium, ita ut hæc Propositio [*Posterius omnes peccaverunt in Adam,*] foret omnino chimærica, cum nullum haberet sui verificativum in re. Sequela patet: quoniam rogo, quodnam sit ejusmodi Propositionis verificativum? Ideò enim ea Propositio est vera, quia aliquando verum fuit dicere de præsentis [*Posterius omnes in Adamo peccant,*] ex 1. *Perbierm.* Cum ergo talis Propositionis veritas fundetur in inhærentia proportionata, nempe *moralis*, prædicati ad subjectum, & prædicatum sit actuale Peccatum Adæ, ut Capitis, subjectum autem sit unusquisque ex Posteris, seu Posterius omnes singillatim capti; ergo tali non verificata inhærentia & connexionione prædicati cum subjecto, semper deficiet illi Propositioni verificativum. Atqui, nullo dato instanti temporis, in quo, seu respectu cuius verificetur defactò, Adæ Posterius ita se habere in se ipsis, ac si realiter ac physice actum peccaminosum exercuissent, nunquam verificari potest illa moralis inhærentia & connexio: Igitur &c. Minor est perspicua: Nam implicat formam, inhærentem subjecto, & non communicare ipsi subjecto suum effectum formalem, aliosque inde emergentes effectus, ipsimet formæ necessa-

riò annexos: Ergo implicat Adæ Peccatum Actuale, ut moraliter proprium uniuscujusque ex Posteris, moraliter singulis inhærentem, quin singulis quoque communicet in ordine ad aliquod temporis instans, in quo ipsi realiter existunt, suum effectum formalem, aliosque sibi necessariò annexos effectus. Consequentia tenet: nam formam inhærentem *moraliter* idem sonat, ac inhærentem *equivalerent*, ita quod subjectum in re existens eodem modo se habet, ac si reipsa & physice forma illa sibi inhæreret. Quod si subjectum tale non sit in re existens, jam Propositio erit de subjecto non supponente.

36. Confirmatur ex Scoto in 4. dist. 12. quæst. 1. §. ad Quæstionem: ubi docet, quod hoc prædicatum esse in subjecto, & non esse in subjecto, potest accipi secundum aptitudinem, vel secundum actualitatem. Unde concludit primò, quod loquendo de per se significato accidentis, contradictio est, ipsum intelligere non esse in subjecto, & hoc intelligendo uniformiter in subjecto, & prædicato, scilicet, si actu, actu; si aptitudine, aptitudine. Quam Conclusionem sic probat: Per se significatum hujus nominis, accidens, est quidam respectus ad illud, cui accidit, & forte idem respectus, quem importat hæc dictio, inhærens, ad illud, cui inhæret; & idem significatum est accidentis, & accidentiæ (ut ita loquar) & inhærentis, & inhærentiæ. Sicut ergo impossibile est, accidentia esse, quin sit inhærentia, si actu, actu; si aptitudine, aptitudine: ita impossibile est, aliquid esse accidens, loquendo de per se significato & primo hujus nominis, quin sit inhærens proportionabiliter, hoc est si actu, actu; si aptitudine, aptitudine. Atqui Peccatum Adæ, ut moraliter proprium uniuscujusque ex Posteris, est accidens morale, quod per eam Propositionem [*Omnes in Adam peccaverunt*] deductam ad statum, in quo Adam peccavit, & suam habuit veritatem de præsentis, enunciatur actu inhærens cuilibet ex Posteris, ut patet dicendo [*Nunc Adæ Posterius in ipso Adamo peccant:*] Ergo impossibile est, quod talis Propositio sit vera, si accidens illud morale, nempe *Adæ Peccatum*, ut moraliter proprium uniuscujusque ex Posteris, actu ac de præsentis, cum Adam peccavit, non inhæserit singulis Posterorum modo sibi proportionato, hoc est *moraliter*. Subsumo: Atqui non potuit actu illis inhærentem moraliter, quin eos, formaliter in seipsis consideratos, constitueret *actu peccantes moraliter*; ac proinde tales formaliter in seipsis, quales forent, si physice illud perpetrarent; dum per Jurisdictionem qui aliquid per alium facit per seipsum facere videtur; ac proinde se habet, ac si ipsemet illud realiter faceret: Igitur impossibile est, quod ea Propositio sit vera, si Adæ Posterius, dum Adam peccaret, non fuere in seipsis constituti *moraliter actu*

actu peccantes, ac proinde tales formaliter in seipsis constituti, ac si realiter ac physice Peccatum illud perpetrassent.

37. At dices: Posterius eo tunc non erant in seipsis: Ergo id implicat in adjecto.

Contra: Quia licet non fuerint in seipsis eo tunc, cum Adam peccavit; non ideo tamen implicat, quod per id Peccatum, eis moraliter imputatum, tales formaliter constituentur in seipsis pro illo tunc, in quo primum realiter existent, quales illo tunc essent, si tunc extitissent, ac seipsis Peccatum illud fecissent. Quinimò est id necessarium, stante Jurisdictione, qua Posterius Adæ, nondum in seipsis existentes, sed tantum ut extituri, habiti sunt, ac si reipsa eodem loco & tempore existerent cum ipso Adamo, in quo erant moraliter, tanquam in suo veluti Tutore ac Procuratore, à Deo ipsis deputato. Sicut enim reales Posterorum Personæ, ut aliquando extiturae, dictæ sunt, dum Adam peccabat, in eo & cum eo actu peccare, & hoc per denominationem realem extrinsecam: Ita & eadem reales Posterorum Personæ, ut aliquando extiturae, & sic pro eo instanti, in quo erunt realiter existentes, trahunt ad se omnes morales effectus illius Peccati, quo realiter denominati sunt in eo & cum eo peccare. Quod totum declaratur Exemplis. Sicut enim (ut fuse diximus *Tract. 1. Disp. 3. sæpius cit.*) v. g. iniens Matrimonium cum Berta absente, per Procuratorem, nedum trahit ad se ubicunque existentem denominationem realem, desumptam à functione illa, quam ejus nomine, physice exercet suus Procurator pro celebratione Matrimonii cum dicta Berta, ita ut eo ipso, quo Procurator contractum illum celebrat, & ipse Petrus eodem ipso dicatur pariter, ac verè denominetur (tametsi physice absens) contrahere Matrimonium cum præfata Berta, & functione peracta, dicitur illud jam contraxisse, & reverà Matrimonium iniisse; sed etiam trahit eodem ipso tunc ad se, ubicunque existentem, effectus omnes morales, natos consequi validum Matrimonium: Ita sanè Adæ Posterius moraliter repræsentati in Adamo, tanquam in suo Tutore & Procuratore, à Deo sibi deputato in Causa, de qua agimus, dum Adam nomine sui, & suorum peccaret, seu physice comestionem prohibitam exerceret, nedum traxerunt eodem tunc ad se, ubicunque & quâdocunque extituros, realem denominationem peccantium, ita ut dum Adam peccaret, & ipsi reverà pariter dicerentur in eo peccantes, ac Peccato jam consummato dicerentur in eo peccasse; verum etiam traxerunt ad se, ubicunque & quâdocunque realiter extituros, effectus omnes, quos natum est moraliter causare Peccatum quodlibet, eo ipso quod perpetratur, in suo Authore. Alioquin quorsum tenderet Jurisdictio, & quo fine indu-

cta à Jure? Si enim, ea stante, non haberetur semper idem effectus in moraliter agente, ac si reverà ipsemet physice ageret, prorsus inutilis & vana foret. Unde id ipsum, quod in Matrimonium ineunte, contingit in vovente, ac jurante, vel alium quemcunque contractum per alium celebrante. De quo omnino videnda sunt, quæ *Disp. 3. cit.* cumulavimus ad hujusmodi rei perfectam explanationem.

38. Illud solummodò discrimen reperitur in assumpta Paritate: quia nimirum in casibus voventis, jurantis, vel contrahentis unica tantum adest Jurisdictio, nempe in ordine ad locum; quatenus, qui physice existit in uno loco, fingitur esse moraliter in alio per suum Procuratorem. In casu Posterorum autem duplex contingit Jurisdictio, una scilicet in ordine ad locum, & alia principalior in ordine ad tempus, quia Adæ Posterius, nondum existentes, ut existentes habentur. Sed hoc moraliter se habet: cum formalis ratio, cur quis dicatur moraliter facere, quæ à suo Procuratore, ut suo Procuratore, sunt, alia non est, nisi quia Voluntas ipsius Principalis translata est in Voluntatem sui Procuratoris, adeoque hujus Voluntas censetur moraliter Voluntas sui Principalis. Quare si supponatur in Voluntatem alicujus moraliter transfusa Voluntas Filiorum etiam progignendorum, in ordine v. g. ad status electionem, & similiter supponatur, illum certam notitiam habere, seu præscientiam futuritionis eorundem, aliarumque circumstantiarum necessariarum, puta sexus, capacitatis, & idoneitatis &c. (quod tamen nonnisi divinitus apud nos evenire potest, Deo scilicet transferente Filiorum Voluntates, ac de circumstantiis moneute,) posset utique ille talis Filios suos, nondum genitos, sed generandos, alicui statui alligare, puta vel Matrimoniali, vel Claustrali per Votum eorum nomine emissum, aut contractum eorum nomine celebratum; ita ut ejus Filii non conciperentur, nisi ut tali statui addicti, & alligati. Cujus fundamentalis Ratio alia non foret, nisi quod, stante Voluntas Filiorum transfusione in Voluntatem Paternam, Votum emissum, aut Matrimonium celebratum nomine Filiorum, moraliter censeretur ab ipsismet Filiis emissum, vel celebratum; adeoque jure merito traherent ad se, nedum realem denominationem ex eorum actuum positione, à Patre ipsorum nomine facta; sed etiam effectus omnes, ex actibus illis redundare natos, pro primo instanti, in quo primum realiter existerent. Sicut enim subjectum, quod actionem illam moraliter exercet, & cui nimirum moraliter imputatur, non est, nisi Persona ipsa cujuslibet Filii, cujus nomine fit, ut futura, & sic ut addicta alicui futuro temporis instanti, in quo realiter existet: Sic subjectum effectuum, quos

quod moraliter nata est inducere actio illa, non erit, nec esse potest, nisi eadem illa Persona, cuius nomine actio illa facta est, ut addicta eidem futuro temporis instanti, in quo primum realiter existet; alioquin Propositiones in tali materia efformatae essent de subiecto non supponente, & sic prorsus vanae & chimerae.

39. Eodemque sanè modo differendum in proposito. Nam v. g. dicimus nunc de Antichristo adhuc futuro, quod in Adam peccaverit, quae est de Fide: cum sit autem de praeterito, ideò est vera, ex *Cap. I. Periherm. mox. cit.* quoniam aliquando fuit verum dicere: *Antichristus peccat* (de praesenti) *in Adamo*. In hac autem Propositione enunciat *Peccatum Actuale* in Adamo perpetratum de ipso *Antichristo*: Ergo, ut sit vera talis Propositio, sit opus, quod tale praedicatum sit annexum tali subiecto, de quo enunciat; & quia est praedicatio accidentis de suo subiecto, necessum est, quod talis connectio fundetur in proportionata inhaesione, praedicati ad subiectum, vi cuius inhaesione intelligitur praedicatum subiecto unitum per informationem sibi competentem. Sed rogo: pro quo supponit ly *Antichristus*, positus tanquam subiectum in Propositione? Si dicatur supponere pro Adamo, ut representante Antichristum; contra: Nam licet Adamus repraesentarit Antichristum, non tamen erat ipse Antichristus repraesentatus; repraesentans enim est aliud à repraesentato: Praedicatum illud autem non enunciat de representante Antichristum, sed de ipso repraesentato Antichristo; alioquin sensus foret, quod Adamus peccat in Adamo, quod est ridiculum: Ergo ly *Antichristus* supponit pro ipsa Persona realiter futura Antichristi, ita ut sensus sit: [Persona realiter futura Antichristi peccat in Adamo, utpotè illum representante, ac nomine illius exercente comestionem prohibitam.]

40. Porro Jurisdictio eò tendit, ut nimirum Procurator nomine sui Principalis physicam exercent functionem ad hoc illudve requisitam. Caterum formale ipsius physicae functionis nullo pacto ipsimet Procuratori physice operanti attribuenda est, sed bene Soli Principali; ita ut non Procurator physice operans, sed Principalis, nomine cuius ille physice operatur, dici debeat v. g. vovens, jurans, ducens uxorem, &c. Et in nostro Casu Antichristus, nomine cuius Adam physice comedit de cibo vetito, dici debet, ac defacto dicitur *peccasse*; alioquin (ut dicebamus,) vana certè foret ac prorsus inutilis Jurisdictio.

Distinguenda eapropter est actio physica, ut facta ab aliquo physice agente *nomine proprio*, ab eadem actione, ut facta ab eodem agente *nomine alieno*. Siquidem actio, ut facta *nomine proprio*, est omnino personalis, adeoque

intransitiva, incommunicabilis, & inimputabilis alteri Personae: Actio verò, ut facta *nomine alieno*, eo quod facta ab agente moraliter representantes aliam Personam, quamvis physice semper spectet ad Personam physice agentem, & aliam Personam representantes, *moraliter* tamen ad talem Personam non spectat; sed ad Personam repraesentatam, nomine cuius scilicet facta illa actio dicitur; ita ut ad talem Personam actio illa *moraliter* transeat, eique *moraliter* communicetur, ac imputetur; habeaturque proinde, ac si ipsamet physice & per seipsam, exercuisset eam actionem. Sic licet semper idem prorsus sit agens in genere physico, sive agat *nomine proprio*, sive agat *nomine alieno*; non ita verò in genere moris: quia, cum actio sit *nomine alieno*, aliud est agens physicum, cui non imputatur actio, aliud est agens moraliter, cui actio imputatur. Adeoque in hoc casu omnino secernenda est Persona representantes à Persona repraesentata; ita ut actio illi competat merè physice, huic verò merè moraliter.

41. Quam sanè discretionem Authores oppositae Opinionis non attendentes, indiscretè confundunt Adamum cum Posteris, & horum Peccatum cum Peccato illius, quod inextricabiles parit Difficultates. Profecto aliud est Adamum comedisse de cibo vetito *nomine proprio*, & aliud comedisse de eo *nomine alieno*; quanquam eodem momento utrumque simul presterit, agendo pariter Causam sui & suorum. Quandoquidem etsi una & eadem fuerit actio physica; tamen, ut facta ab Adamo *nomine proprio*, est omnino personalis & intransitiva, ut facta verò *nomine* Posterorum, est transitiva, eisque communicatur, & imputatur; adeoque, ut talis, nequit ad Adamum, sed tantum ad Posterum spectare, eosque denominare, ac formaliter peccantes constituere, non quidem physice, sed moraliter: quod est dicere, eos ita se habere, ac si seipsis physice eam comestionem exercuissent. Unde fit, quod non solus Adam, peccaverit, sed & Posterum ejus cum eo in eo, ita quod unicuique proprium competat Peccatum.

42. Non ergo in Adamo representantes querendum est *moraliter* Posterorum Peccatum: sed bene querendum in ipsamet Posterorum Persona, cui communicatum est, & ad quam transivit *moraliter*, cuive illa prohibita comestio, jam ab Adamo ipsorum nomine quoque posita, imputata est. Non est autem communicata, & imputata, nisi ad ipsam realem Posterorum Personam, ut pro aliquo temporis instanti determinatè futuram: Ergo Posterorum Persona, ut pro aliquo temporis instanti determinatè futura, sicuti dicitur in Adamo reverà peccasse, ita quoque & trahit ad se pro eodem instanti, cui, ut extitura, est addicta, effectus omnes, quos

quos natum est Peccatum admissum inducere in suo Authore. Quoniam enim ad peccandum in Adamo satis sit moralis Posterorum existentia, in eo consistens, quod Adam eorum vices sustineat in causa illa; tamen ipsa existentia, moralis de necessesse præsupponit existentiam physicam, saltem futuram, illius, qui moraliter existere dicitur; cum repugnet aliquem existere moraliter, cui pro nullo temporis instanti contingit, aut continget physicè existere: aliòquin cuinam imputaretur actio? esset profectò Propositio de subiecto non supponente. Sicuti ergo actio, moraliter alicui imputata, supponit moralem illius existentiam; sic & supponit ejusdem realem existentiam in aliquo temporis instanti, ut ei possit, ac debeat imputari: ita ut, sicuti Persona repræsentata, ut reali existentia prædicta pro aliquo temporis instanti, per denominationem realem extrinsecam in genere physico, & moralem in genere moris denominatur moraliter agere; sic & ad se trahit pro eodem illo temporis instanti effectus omnes, ex actione illa solitos redundare. Talis autem tractio prodit ex intrinseca ratione actionis imputatæ: adeoque sicuti repugnat voventem per alium, aut jurantem, aut uxorem ducentem, non trahere ad se, ubicunque existentem effectus omnes, natos consequi Votum emissum, Juramentum præstitum, ac Matrimonium initum; & sicuti repugnat personaliter peccantem non trahere ad se, ubicunque existentem effectus omnes, natos consequi Peccatum à se physicè admissum: ita, sanè repugnat aliquem ex Adæ Posteris, qui in Adam peccavit, non trahere ad se, ubicunque & quodocunque realiter existentem effectus omnes, natos consequi Peccatum à se moraliter commissum. Siquidem in ordine ad suos parientes effectus nullum est discrimen inter Peccatum à Peccante etiam *physicè* perpetratum, & Peccatum moraliter tantum commissum, ut ex subiectis Exemplis sit palàm, nisi penes ea, quæ personale Peccatum ab Originali secernunt.

43. Tandem necessitas eximendi B. Virginem à Culpæ Originalis Debito vel ex eo redundat, quoniam tale Debitum supponit eam peccasse in Adamo; adeoque supponit eam, non fuisse verè puram & immaculatam, etiam gratis dato quod adhuc potuerit in Conceptionis momento justificari. Sequela probatur: Nam repugnat conceptui, quod ea Persona, quæ semel peccavit, sit reverà semper pura & immaculata: Atqui in casu B. Virgo jam ponitur semel peccasse: Igitur &c.

Scio familiarem quorundam, & multorum quidem, Responsionem, dicentium B. Virginem peccasse quidem in Adamo, sed non in propria Persona: adeoque semper in sua Persona pura fuit & immaculata. Supponunt namque Peccatum Virginis fuisse Peccatum Naturæ,

non Personæ.

44. Verùm hæc Responsio manifestè repugnat, ostenditque illius Authores (liberè dicam) nondum percepisse, quid præferat in Adamo peccasse. Porro tota Posterorum Adæ malitia, qua premuntur, & inficiuntur, non est, nisi eos in Adam peccasse; quo planè secluso, nulla eis inesset moralis malitia, nullaque moralis Macula: ut omnes fateri coguntur de eo, qui, statu Innocentiæ perseverante, fuisset ex Dei libertate Gratiâ & Justitiâ privatus. Nec certè video, in quo B. Virgo (intensivè loquendo) purior esset, quàm ceteri Posterorum in casu; cum æquè ipsa cum aliis peccaverit, nec vel minimum quid magis alii, quàm ipsa defecisset. Quod autem in statu realis existentia illius Peccati Maculam non contraxerit, hoc sicuti per oppositam Opinionem non probat, eam reverà non peccasse; ita nec probat eam fuisse omnino puram, & sinè Peccato: sed tantum probat, Deum ei prius, quàm aliis, voluisse Peccatum dimittere; quemadmodum, & Jeremiæ, ac Joanni Baptistæ prius, quàm aliis, Originale dimisit; Virgini autem prius, quàm Joanni, & Jeremiæ.

Præterea inintelligibile est hoc, quod Peccatum Posterorum sit Peccatum Naturæ, idque præcipuè mirum in multis ipsius oppositæ Sententiæ Authoribus in 1. Tomo citatis, utpotè asserentibus, quod Peccatum Adæ fuerit moraliter nostrum; ita ut *Peccatum uniuscujusque ex Posteris fuerit non secus, ac si cuncti, unusquisque actu suo, deliquissent*. Quemadmodum Salmanticenses loquuntur *Tract. 13. de vitiis, & peccat. disp. 14. dub. 3. §. 7. num. 93. Neque enim, inquirunt, aliter philosophandum est quod ad præsens de Peccato Posterorum, ac de Peccato ipsius Adæ, sicuti & cujuslibet personaliter peccantis*. Quomodo ergo stat, quod Peccatum Posterorum sit Peccatum Naturæ?

45. Tertiò, quid est Naturam peccare? Hoc iterum mirabile est, cum actiones sint suppositorum, & Peccatum nequeat sinè actione subsistere. Quod si reverà *Peccatum illud non Personæ Virginis, sed Naturæ fuit*, ut cum aliis Authores illi affirmant *dub. 6. §. 6. num. 253.* ergo æquè asserere possemus, imò & debemus, Christum Dominum peccasse in Adamo, ac Debitum proinde incurrisse; ut Salmanticenses arguunt *dub. 4. §. 3. sub num. 138.* contra Salazarium, asserentem, *Carnem Virginis dici Carnem Peccati secundum communem, & specificam rationem Carnis humanæ*. Unde ajunt, id non congruere *Legibus Dialecticæ*; nam quæ sunt de ratione alicujus prædicati communis, reperiri debent in omnibus singularibus, in quibus adest tale prædicatum. Sed per Adversarios peccavit Natura, quæ eadem specie est in Adæ Posteris & in Christo: Ergo etiam peccavit Natura

C

Chri-

Christi humana . Sicuti enim non minus verè & propriè convenit ratio communis humanæ Carnis Christo , quàm cæteris Adæ Posteris , ut contra Salazarium illi urgent : ita non minus verè & propriè convenit ratio communis Naturæ humanæ Christo , quàm cæteris Adæ Posteris : est enim una omnium in specie Natura . Tum quia ex D. Bernardo , in *serm. Nativit.* & aliis SS. Patribus communiter, *uni soli Creaturæ Deus identicè inest , videlicet Mariæ Virgini ; quia idem est , quod illa .* Et infra : *Habitat Deus in Virgine cum illa , cum qua unius Naturæ habet identitatem .* Ergo saltem & ob hanc specialem identitatem quicquid dicitur de Natura humana Virginis , dici debet de Natura humana Christi , quam accepit ex Virgine ; unde plures SS. Patres dicunt : *Caro Christi est Caro Mariæ , Christus & Maria identificantur inter se .*

46. Item Posterius non peccarunt , nisi Peccato Adæ : Ast Peccatum Adæ non fuit Peccatum Naturæ , sed Personæ ; nam Adam , qui peccavit , Persona erat : quomodo ergo fuit Peccatum Naturæ ? Si dicas , Peccatum Adæ fuisse primò Peccatum Personæ , sed infecisse totam Naturam , quia ex D. Thoma [in 2. ad Annibald. dist. 21. quæst. 1. art. 4. ad 2.] *tota Natura erat in primis Parentibus ;* contra est : Si tota Natura erat in primis Parentibus , & ideò tota māsit Adæ Peccato infecta ; ergo etiam infecta mansit Natura humana Christi , cum ipsa non sit extra totam Naturam humanam ; quam idcirco utique (Deo sic disponēte) poterat Christus viâ seminalis Propagationis ab Adamo excipere . Tum quia nedum tota Natura , ut sic , sed etiam ut singularizata continebatur in Adamo ; non enim Adam fuit Caput naturale solius Naturæ in Posteris ; sed etiam singularitatis eorundem , ac Personalitatis : Ergo non est , cur infecta fuerit sola Posterorum Natura , non verò & eorum Singularitas , & Personalitas .

47. Porro , si in rei veritate loquamur , unica numero Natura & singularis fuit in Adamo , quanquam communicabilis de se aliis Individuis in infinitum cum sui divisione viâ seminalis Propagationis ; adeoque assignandum est , quomodo Peccatum Adæ potuerit inficere Naturam omnium Posterorum , cum ibi non fuerit , nisi potentialiter , seu virtualiter , & sic non actualiter . Quod si infecit Naturam omnium , quos poterat producere ; ergo & infecit Naturam omnium Hominum etiam possibilem , qui nunquam producentur : imò & infecit Christi Humanitatem , quam utique poterat producere . Si autem infecit Naturam eorum , quos erat reipsa producturus , mirum est , quo pacto potuerit Adæ Peccatum in illa Massa merè virtuali & potentiali discernere Naturam producendorum à Natura producibilium . Iterumque mirum est , cur non eandem causent infectionem ,

cæterorum Parentum Peccata . Accedit , quòd Adamus non potuit adequatè continere , etiam , potentialiter & virtualiter , totam Naturam humanam , cum ipse nequiverit esse adequata causa omnium Posterorum , ad quorum productionem concurrere debent aliæ concausæ , nempe principaliter Deus , qui se solo etiam Animam creat , quæ est immediatum susceptivum Peccati ; ac item Sol , & , in Sententia mihi verissimā , etiam Mater Heva .

48. Quantum sanè sapio , quantum capio , hujusmodi Authores licet Originale Posterorum Adæ Peccatum esse Peccatum verè & propriè dictum cum Tridentino fateantur ; de eodem tamen tanquam de pura Peccati Adæ Pœna discunt ; unde de illo sic tractant , ut videantur nullam in eo agnoscere veri Peccati rationem ; & ideò nil ambigunt asserere , quòd *peccasse in Adam* nil derogat Dignitati , Puritati , ac Sanctitati , & Innocentiæ B. Virginis : Ergo bene poterunt asserere , quòd Christus , ut Homo , in Adam peccavit . Quid enim indè , dum nil hoc derogaret ejusdem Sanctitati , Puritati , ac Dignitati ? Paradoxa hæc sanè sunt omnino captum nostrum excedentia . Falluntur itaque , apertissime , qui putant hoc , quod est , *Posterius peccasse in Adam* , aliud non præferre , nisi totam Naturam humanam in Adamo remansisse ob ejus Peccatum donis omnibus gratuitis expoliata , adeoque non aliter Posteris communicanda ; & ideò in Peccato eos concipiendos fore , quoniam ob talem donorum Privationem in Adamo incursum , peccasse in eo dicitur eorum Natura . Si igitur ita est ; quo ergo jure peccasse Posterius in Adamo Fides docet ? Quid ad Posterius , si Naturam ab Adamo sic malè affectam recipiunt , quàm optime affectam , ac donis exornatam vellent ? Id profectò probat , Adæ Peccatum nobis utique nocuisse , sed per meram participationem Pœnæ , non tamen & Culpæ . At de hoc fufius alibi dictum est , ac dicetur .

Itaque Peccatum Originale fuit in Adamo perpetratum à singulis Posterorum , & non ab eorum Natura , ut sic : hoc est fuit perpetratum , non ab Adæ Natura , ut sic ; sed ab ipso Adamo , seu ab ipsamet Adæ Persona , ut moraliter representante , præter seipsam , Personam quoque cujuslibet ex Posteris , quorum omnium vices gerebat : quod expresse docet Apostolus iis verbis : *in quo omnes peccaverunt* . Non enim ait , in quo *tota* Natura peccavit : sed in quo *omnes* peccaverunt ; ita ut Peccatum in Adamo commissum dicatur de quolibet ex Posteris , ut singulari Persona ; & singulos eorum personaliter appellet sub termino illo universalis [*Omnes* ,] quo singuli certè comprehenduntur . Consequenter omnino implicat hujusmodi Posterius , sub eo termino comprehensos , esse absolutè ac simpliciter innocentes & immaculatos , cum jam

in

In Adamo peccaverint. Quo enim pacto verificari potest Immunitas ab omni Peccato (in quo formaliter consistit esse in sensu, quo loquimur, innocentem & immaculatum) de illo, de quo simul verificatur, quod *verè peccaverit*? Enimvero cum Virginem Deiparam *innocentem & immaculatam* proclamamus, non quamcunque Innocentiam & Puritatem de ea praedicamus; sed illam quidem, quae ipsam supponit semper fuisse ab omni Peccati contagio prorsus immunem.

49. Duplex est enim Innocentia, ut bene discurret P. Seraphinus à Conceptione, de *Virginitate, & Sacram. Pœnit. lib. 1. disp. 12. dub. 5.* Una est simpliciter & absolute talis, quae verificatur tantum de eo, qui nunquam peccavit: Altera verò est talis *secundum quid*, quae nimirum cōpetit alicui post pœnitentiam, ob admissum Scelus peractam. Prima, dato quod aliquando quis peccaverit, neque divinitus (inquit) potest recuperari, estò ejus Sanctitas magis magisque augeatur in infinitum: secus verò secunda. Cujus fundamentalem Rationem assignat Doctor Subtilissimus in 4. dist. 1. *quaest. 6. §. Contra istam Conclusionem*; ubi in suo Argumento hanc posuit Majorem: *Qualemcunque secundum formam absolutam potest Deus Hominem creare, talem & præcisè potest reparare post Culpam secundum formam absolutam: Sed &c.* Argumento autem proposito, si instetur (inquit) contra Majorem, secundum Hieronymum, quod Deus non potest de non Virgine facere Virginem, & tamen à principio potest creare Virginem; respondeo, subdit: accepi in Majore qualemcunque secundum formam absolutam, & sic non est Instantia: quia, accipiendo quodcunque absolutum importatum per Virginitatem, sive sit perfectio in Mente, sive dispositio in Carne, totum potest Deus reparare; sed ultra ista Virginitas dicit negationem quandam actus præteriti, scilicet nunquam cecidisse Mente vel Carne in Peccatum Carnis; ex quo enim actus præterit, non potest Deus facere, quin præterierit &c. Et infra docet, & probat, quod licet Deus possit restituere totum illud absolutum, quod est in Virginitate; non tamen & Virginitatis aureolam reddere, quae est gaudium accidentale de sua Innocentia, idest de nunquam cecidisse; quatenus sicut excellens odibile est fuisse lapsum in tale Peccatum: ita ex charitate amabile & delectabile est nunquam cecidisse; nam sicuti affirmatio est fugibilis seu odibilis, sic negatio amabilis. Hæc Scotus.

50. Eapropter Opinio opposita minimè salvare potest, B. Virginem fuisse ac esse absolute & simpliciter *innocentem & immaculatam*, sed tantum secundum quid; cum talis Innocentia, & Puritas non sit compatibilis cum eo, quod quis aliquando verè peccaverit. Sed tamen il-

lius Authores salvari contendunt ea prædicata in B. Virgine, eo quod *peccasse in Adam* nil derogare putant illius Dignitati, Puritati, & Sanctitati: quod est dicere, *Peccatum non esse Peccatum*; sublata namque à Peccato ea turpitudine, quae reddit Hominem Deo invisum & odibilem, utpotè maculatum, jam non est amplius Peccatum, cum effectus illi fundentur in essentiali ejus turpitudine ac malignitate. Et quidem nil mirum id affirmari ab Adversariis, dum (ut dicebamus) ita discurrent de Originali Peccato, ac si *pura* Peccati Adæ *Pœna* foret, non Culpa verè & propriè dicta in Posteris. Quamvis enim fateantur esse verè & propriè Peccatum, cum id Fides præscribat; nihilominus in re tale illud esse non designant. Quid enim amplius requiritur, ut Peccatum, illud non sit verè & propriè dictum, nisi quod nullam refundat in peccante malitiam, turpitudinem, indignitatem? Est planè hoc adeò evidens, ut nesciam, quo pacto non omnibus arideat.

51. Refrigit, id Peccatum non fuisse in propria Persona, sed in Adamo admissum, & idèò talem non refundere in peccante malitiam &c. Audivimus jam, sed quid indè? Nonne peccare, ut sic, turpissimam de se præfert malitiam & odibilitatem? Quid ergo refert Posteris non peccasse in seipsis, sed in Adamo? quanquam enim id inferat, eos non peccasse personaliter; non tamen infert, eos absolute non peccasse: alioqui neque originaliter peccassent, quia ita peccare includit peccare, ut sic, & absolute captum, ut perspicuum est. Porro (ut sapissimè in primo Tomo inculcatum est) Posteris peccasse in Adam non importat solum Adamum peccasse, aliòquin ipsi haud verè & propriè peccassent: sed importat non peccasse, per actionem à seipsis physicè exercitam; sed benè exercitam ab Adamo, & ipsis imputatam, vi continentiae, ac transfusionis moralis suarum Voluntatum in Voluntatem Adæ; cum quo proindè stat, eos moraliter exercuisse illam eandem actionem; & sic stat, eos verè & propriè peccasse, quatenus moraliter illius Peccati Authores censerì debent. Adhuc sanè quotidie, Homines per alios contrahunt, voyent, jurant, &c. nō idcirco tamen eo Contractu, Voto, Juramento, &c. verè contrahere non dicuntur, & verè iis Contractibus ligati & obstricti non remanent: Cur ergo Adæ Posterì ex hoc, quod per Adæ actionem peccarunt, nomine ipforum patratam, nullatenus eo Peccato ligantur, perstringuntur, maculantur? Id profectò vel naturali lumini repugnat.

Cum ergo Apostolus clamitet, omnes Adæ Posteris in ipso Adamo peccasse, & hanc ob causam indiguisse Christi Redemptione, ut à tali Peccato, eos spiritualiter mortuos reddente,

te liberaret, ac eriperet, illos ad pristinam Vitam restituendo, non videtur planè Fidei consonum asserere, quòd non *Posterius*, sed eorum *Natura* in Adamo peccaverit: vel quòd non *Posterius*, sed solus *Adam* peccaverit: vel quòd tale Peccatum, quasi Peccatum non esset, *Posterius* neutiquam coinquinaverit: vel tandem, quòd *Posterius*, qui sic in Adamo peccarunt, in nullo temporis instanti eo Peccato, semel verè ab ipsismet moraliter perpetrato, obstricti ac maculati reverà sint, & dicantur. Imò hæc omnia evidenter adeò repugnant, ut dubitari nequeat, ab eorum Assertoribus fuisse coactè excogitata, ut Virginem Deiparam sustinerent peccasse cum aliis in Adam, ac simul *sanctam* & *puram*, ac simpliciter & absolutè *innocentem* & *immaculatam*. Verùm hac imaginarià *Innocentià* & *Puritate* Sacratissima Dei Parens, omni laude dignissima, neutiquam instructa fulget: habet autem realissimam, eamque summam, qua nempe *major sub Deo nequit intelligi*, ut D. Anselmus agebat; ita quòd pura Creatura, non sit *Puritatis* majoris capax, ut pèroptimè docuit Angelicus Doctor, de quo suo loco.

52. Opus eapropter est, ut Principia oppositæ Opinionis vel reformentur, vel (eorum spectata diversitate) procul abjiciantur, etsi aliòquin altè imbibita, utpotè ab adolescentia, in Mente recepta: quandoquidem ex suapte

natura, ut sic loquar, sicuti olim, ita & nunc, & semper ad Virginis Puritatem offuscandam, de se propensa, Virginem in Originali Culpa, conceptam efficaciter concludent. Atque, ut ad eam perveniamus Definitionem Puritatis Marianæ, quam totus suspirat Orbis, mox præsignatum iter est nobis aggrediendum Immunitatis à Debito, quod sanè, sublati eorum Principiorum repagulis, haudquaquam angustum, sed latissimum, ac regium erit. Unde palam, item emergit, quòd *Opinio*, negans Debitum, in Virgine, perutilis nedum est, sed & necessaria, tam pro ipsa Virginis Puritate secundum, se inspecta, quam pro illius Causa definiendæ Immunitatis à Culpa Originali. Nostro equidem iudicio repugnat Ecclesiam expressè definire eam Immunitatem pro Virgine, & non simul (implicitè saltem ac virtualiter) decernere, quòd nullum unquam habuerit Virgo Culpæ Debitum, seu quòd minimè in Adam peccaverit. Enimverò hoc, quòd Virgo sit omnino Immaculata, ac nullius omnino Labis conscia, & simul quòd reverà aliquando cum aliis Posteris in Adamo peccaverit, manifestam involvit contradictionem: quæ dilui nequit, nisi dicendo, quòd non verè, sed chimæricè peccavit: vel quòd non ipsa realis Virgo, sed alia supposititia peccaverit: quorum utrumque ingens piaculum est.

QUÆSTIO SECUNDA.

Utrum *Opinio*, negans Debitum Culpæ in Virgine, sit Communis: & an sit affirmante Probabilior?

53. **U**T ultimam huic Disputationi manum demus, discutienda est proposita Quæstio, cui singulare dederunt motivum PP. Salamanticenses, qui nostram Opinionem negativam nedum à Probabilitatis confinibus relegare, sed & inter Opiniones gravissimis notis dignas constituere quodammodò visi sunt: nimirum non propriam enunciando Sententiam, sed aliorum censuras referendo, ita quidem, ut eas probasse non adeò difficulter conjici possit, attentis præsertim iis, quæ contra nostram Sententiam cumulant &c. Sed audiamus eorum verba, quæ huic Quæstioni motivum præbent. Hæc enim habent tract. 13. cit. disp. 15. dub. 6. num. 227. Ex his manifestè deprehendes falsum

dixisse Jacobum Granados, prædictam Opinionem, negantem Debitum Deiparæ, attentis omnibus esse probabiliorem, quam opposita. Sicut etiam insulse & sine fundamento à quibusdam Junioribus spargi captum est, quòd jam talis *Opinio* sit communis. Quo pacto enim probabilior, aut communis dici potuit *Opinio* omni antiquitate destituta, triginta SS. Patrum stylo reprobata, aliorumque centum quadraginta Authorum, tum Atiquiorum tum Juniorum, calculo explosa, ac inter hæreticas, vel erroneas, aut gravi alia censura dignas, duodecim, quos nunc dedimus, censorià virgâ rejecta; licet à paucis Neothericis in tutela sit, qui nec rem planè examinarunt (imò plures eorum nullo præmissio

misso examine, neque ad ita asserendum vero & firmo alicujus Patris Testimonio, aut legitimæ Rationi nituntur, ut ex Solutione eorum, quæ pro se afferunt, statim patebit. Opus ergo est hanc materiam in Virginis Deiparæ Obsequium exactissimè discutere à fundamentis; cum eruditissimi præfati Authores ea de causa supponant, Sententiam, stantem pro Immunitate Dei Parentis à Debito Culpæ, ab omnibus vel ferè omnibus destitutam, quia Debito caret fundamento. Illud ergo à nobis propositum per plura Capita juxta morem attingemus.

CAPUT I.

In genere discutitur: Num verum sit, quòd nil ex requisitis militet pro Exceptione

Virginis à Culpæ Originalis

Debito?

54. **Q**UAMVIS Patres Salmanticenses *Disp. cit. Dub. 4. §. 7. num. 135.* & alibi minimè denegent, universales Scripturæ Propositiones pati posse aliquam exceptionem legitimè probatam, imò expressè asserant, quòd *quoties ab universalibus Ecclesiæ Propositionibus sit aliqua exceptio, datur ad id sufficiens fundamentum, vel in aliis Propositionibus ejusdem Scripturæ, quæ pro aliquibus oppositum enunciant, vel in communi & satis recepta Patrum expositione, vel in aliquo inconveniente, quod sequitur, negata omni exceptione; nihilominus ita in fine concludunt: [Cum ergo nihil horum militet pro exceptione Deiparæ à Debito (quamvis omnia militent pro exceptione ab actuali contractione Peccati), temerè omnino & sine fundamento exceptio illa fieret. Quod idem in diversis, & non in uno duntaxat loco, autumant. Ne igitur temerè intrusa videatur exceptio Deiparæ à Debito, videamus, quo fundamento id asseruerint Authores illi.*

55. Causalem ergo ab eis quærimus: Cur omnia militent pro exceptione Deiparæ ab actuali contractione Peccati, nil verò pro exceptione à Debito? Porro si de Propositionibus Sacræ Scripturæ, atque aliis pluribus Sanctorum Patrum loquamur, nedum universaliter concludunt de Debito, sed & de ipsa actuali Culpæ contractione, quicquid ii Authores in oppositum astruant; ut ritè adnotavit Illustriss. Salazarius de *Concept. cap. 1. §. 5.* contra Agidium Lusitanum, & nos quoque infra efficaciter probabimus. Quin & ipsimet PP. Salmanticenses, ead. *disp. 15. dub. 5. §. 5.* pluribus qualitercumque cumulatis pro indemnitate D. Thomæ, quem ad rigidam Opinionem, maculantem Virginem, evocare voluerunt, ut rectè monet P. Macedo *alibi cit.* ita discurrunt: *Adde, ob aliam Rationem debuisse tunc temporis D. Tho-*

mam, Bonaventuram, & alios prædictæ Opinioni adherere, & piæ minùs consulere: quia nimirum in rebus ex sola Dei Voluntate dependentibus, uti erat Virginem ab Originali Macula preservare, non est liberum cuique pro suo captu judicium ferre, sed juxta communes Scripturæ Regulas, dum non apparet specialis Revelatio, aut urgens Argumentum, quod aliquem ab eis excipiendum persuadeat. Cum autem communes Scripturæ Regulæ omnes Posteror. Adæ sub prædicto Peccato comprehendant, nec peculiaris Revelatio pro excipienda Deipara usque ad tempora D. Thomæ innotuisset, non debuerunt illi, nec debere Antiquiores prædictæ exceptioni subscribere; sed communiter de omnibus juxta prædictas regulas judicare. Stabat enim secundum illas pro inclusione possessio, nondum probata exceptione; secus verò deinceps &c.

56. In quo planè Discursu plura forent refellenda: verum, ne ab intento divertamur, solum id ponderandum seligimus, quòd communes Scripturæ Regulæ (ut ipsimet Authores testantur) sub prædicto Peccato, nempe Originali, omnes Posteror. Adæ comprehendant, etiam quòd ad actuale ipsius Peccati contractionem; & quòd nec ulla peculiaris Revelatio pro excipienda Deipara usque ad tempora D. Thomæ innotuisset. Quod postremum an, verum sit, consulantur Præservantes. Ergo, si Propositionibus universalibus Scripturæ non repugnat exceptio; quo jure ex earum universalitate arguitur contra Virginis exceptionem, sive ab actuali Culpæ contractione, sive ab ejus Debito? Si cum earum Propositionum universalitate (quæ quidem logica non est, sed moralis) optimè componibilis est exceptio; quare ergo adeò acriter ipsi insistent illarum universalitati, ut Virginem sub Debito comprehendant? Nunquid alia est illarum universalitas quòd ad Culpæ actualem contractionem, & alia quòd ad Debitum? Porro utraque moralis est, non logicalis. Perperam igitur sapissime de Testimoniis Scripturæ & Sanctorum Patrum scribunt, quòd *illa, quæ in generali loquuntur, adeò sunt universalia, ut neminem, præter solum Christum, à Peccato Adami, & obnoxietate Culpe Originalis excipi permittant.*

57. Quòd si juxta eorum placitum se habent universales Scripturæ Regulæ; quo ergo pacto locum habet exceptio Virginis ab actuali Culpæ Originalis contractione? Profectò & de hac universaliter quoque loquuntur Scripturæ Propositiones, ut ex professo demonstrabimus; & ipsimet fatètur sic eas intellectas fuisse usque ad tempora D. Thomæ. Quod est signum evidentissimum, talem esse germanum & obvium earum sensum: nec aliter planè sunt modò intelligendæ. Quocirca Tridentinum Concilium, *Sess. 5. in Decreto de Pecc. Origin.* tam Debitum, quam

quàm actuale[m] Culpa[e] contractionem universaliter pro omnibus Ada Posteris decernit, se innixum, ac secutum fuisse protestans *Sacrarum Scripturarum, & Sanctorum Patrum, ac probatissimorum Conciliorum Testimonia, & ipsius Ecclesie Judicium & Consensum*: allegatque praefertim in omnibus Testimonium Apostoli *cap. 5. ad Rom. [Per unum Hominem &c.]* adjiciens, illud non esse aliter intelligendum, nisi quemadmodum Ecclesia Catholica ubique diffusa semper intellexit. Ex parte igitur locutionis universalis Scripturae & SS. Patrum nil prorsus militat contra Virginis exceptionem, sive a Debito, sive ab actuali Culpa[e] contractione. Unde in calce illius Decreti Concilium praefatum ab utroque illam excipit, ut suo loco patebit. Quare ergo scribunt, non posse nos universalia Scripturae & SS. Patrum Testimonia salvare?

58. Tota eapropter Difficultas refunditur in valorem exceptionis etiam a Debito. Nam Adversarii clamitant, *omnia militare pro exceptione ab actuali Culpa[e] contractione: nil autem pro exceptione a Debito*. Unde contra Nostrates mustitant, utpotè asserentes, & meritò, quòd omnia, quae probant Immunitatem a Culpa, etiam probant Immunitatem a Debito. Verùm & nos id practice infra demonstrabimus, ut videant factum, quod fieri posse abnegant. Interim autem eos rogamus, ut designent, quo in loco refulget exceptio Deiparae a Culpa, & non a Debito. Demonstrant planè, sed vitioso circulo differentes. Siquidem exceptionem a Debito rejiciunt ob universalitatem Propositionum Scripturae & SS. Patrum, quae talis est, ut nullam a Debito exceptionem permittat: & ideò talem autumant eam universalitatem, quia nil militat pro tali exceptione. In quo circulus manifestusprehenditur.

Et quamvis videantur eam universalitatem solidare ab inconvenienti, quia nimirum, si Virgo fuisset immunis a Debito, non fuisset per Christum redempta, nec reconciliata Deo &c. tamen hoc ipsum objiciunt, ut exceptionem a Debito eliminent; adeoque semper viget circulus. Nam ideò exceptionem a Debito rejiciunt, quia opponitur Propositionibus Scripturae, obtestantibus universalem omnium Redemptionem, Reconciliationem, &c. & ideò hanc illarum universalitatem adeò rigorosam & logicalem esse astruunt, quia implicat aliquem non esse redemptum a Christo, nec Deo reconciliatum, &c. Porro, semel dato quòd satis constet de exceptione Deiparae a Debito, & hæc ex Hypothesi opponeretur universalitati Regularum, obtestantium omnium Redemptionem, Reconciliationem, &c. limitandæ essent eæ Regulae, quæ de se limitabiles sunt, ex ipsismet quoque Adversariis, cum sola morali universalitate polleant. Et si minime constet de tali exceptione,

limitari non deberent eæ Regulae: non quia de se limitabiles non sint, cum ex mero Dei beneplacito pendeat earum universalitas: sed bene, quia non constat de exceptione; & ideò inferendum Deo non placuisse aliquem ab iis Regulis excipere.

59. At nos, Deo dante, Virginem verè & propriè per Christum redemptam ostendemus, (& quidem evidenter) ac simul immunem a Debito. Eodem planè modo inflabant contra Immunitatem a Culpa Authores, olim maculantes Virginem. Sed, iis minime obstantibus, invaluit exceptio pro Virgine quò ad Culpa[e] contractionem. Ac similiter eveniet, si Deo placet, de exceptione a Debito, quæ certè in prima exceptione involvebatur, cum nondum fuerit eo tunc inventa imaginaria utriusque exceptionis separatio. Porro B. Virgo prædicata semper fuit absolutè immaculata, & omnino ab Originali Peccato immunis. Nunc autem Doctrina, segregans Debitum a Culpa, & illud in Virgine contendens, eam reddit immunem simul & non immunem a Peccato, maculatam simul & immaculatam, ut supra visum est.

Falsò itaque pronunciant Authores illi, dicendo, quòd *nil horum militat pro exceptione Deiparae a Debito; quamvis omnia militent pro exceptione ab actuali contractione Peccati*. Quòd si ita foret, ut ajunt; non adeò tenaciter sanè insisterent pro indemnitate universalitatis Propositionum Scripturae & Patrum; nec, ut eam sustinerent, illas currere de solo Debito affirmarent, non autem de actuali Culpa[e] contractione. Possent namque facillimum concedere, quòd currant tam de Debito, quàm de actuali contractione Peccati, & adhuc asserere, quòd Virgo fuerit immunis quidem ab actuali Culpa[e] contractione, haud tamen a Debito. Quid enim, indè? Nil planè indè. Siquidem exceptio Virginis secundum ipsos tantum constat quò ad actuale[m] Culpa[e] contractionem, non autem quò ad Debitum. Exceptio autem in Propositionibus universalibus, ad mores spectantibus, non laedit earum universalitatem moralem, ut infra ex ipsomet Cajetano firmabimus.

60. Et sanè deberent non aliter procedere Propugnatores Debiti. Nam in primis conformarentur Tridentino Concilio *loco cit.* ubi per eos tantum firmat actuale[m] ipsam Culpa[e] Originalis contractionem, & quidem universaliter pro omnibus Ada Posteris, & in calce Decreti tandem excipit Virginem immaculatam. Ac secundo conformarentur sibi ipsis, stantibus, pro D. Thoma, ut supponunt; nam usque ad tempora D. Thomae, quia nulla, ut ajunt, innovaretur pro Virgine exceptio, idcirco Regulae communes Scripturae omnino universaliter intelligebantur, etiam quò ad Culpa[e] contractionem. Ergo deberent ipsi cum D. Thoma, ut putant,

tant, eandem sustinere universalitatem, ac simul noviter revelatam exceptionem pro Virgine, quæ etiam per ipsos non repugnat universalitati præfatæ. Tertiò conformantur Veritati; siquidem reverà Propositiones Scripturæ universaliter loquuntur, tam de Debito, quàm de actuali Culpæ contractione, ut ostendemus. Neque possunt, aut potuerunt aliter loqui; eo quòd omnino repugnat aliquem peccasse, & Peccatum illud sibi non inhærere pro aliquo temporis instanti, in quo is realiter existit; nisi fiat sermo de Peccato purè imaginario & merè chimærico; de quo certò certius non loquitur Apostolus, cum ait: *in quo omnes peccaverunt.*

61. At vide, ac solerter observa industriam Doctrinam. Propositiones Sacræ Scripturæ & Sanctorum Patrum, quæ nullam continent Virginis exceptionem expressam, volunt intelligi de Debito duntaxat, ut sub illis comprehendatur & Virgo, utpotè non expressè excepta: Propositiones autem Tridentini Concilii in præcit. Decreto, quanquàm ex eodem Tridentino innixas iisdem Sacræ Scripturæ Propositionibus, & Sanctorum Patrum &c. volunt nihilominus intelligi debere de sola Culpæ Originalis actuali contractione, & non de Debito; ne nimirum exceptio expressè posita pro Virgine in calce illius Decreti faveat Virgini etiam quò ad Immunitatem à Debito. Quid præclarius? Item Patres, antiquiores D. Thomæ, debuerunt cum eodem Angelico Magistro, ac Divo Bonaventura, & aliis subscribere Opinioni maculanti Virginem, juxta communes Scripturæ Regulas, cum nondum innotuisset exceptio pro Virgine. Sic Authores illi. Qui tamen contendunt, Sanctos Patres velut sacrificasse ignoto Deo, ac stetisse pro suamet Opinione, affirmante in Virgine Debitum, & negante Culpam; quanquàm idem non præstiterint de D. Thomæ. Quia fortè Dei Providentia non temperavit verba D. Thomæ eo modo, quo temperavit (ut opinantur) verba aliorum Patrum, ita ut possint de solo Debito exponi, juxta expressum eorundem placitum, loco cit. sub num. 206. Tertiò negant iidem Authores, Redemptionem Virginis fuisse *Preservativam*, eamque volunt omnino eandem cum aliorum Posterorum Redemptione, hoc est *Extractivam*, & hoc ratione contracti Debiti; quamvis adhuc Virginem *immaculatam* fateantur, ceteros maculatos. Augescit autem admirationis motivum, quia insuper volunt, Redemptionis materiam esse debere aliquid de ratione mali, & incommodi; cum quo nihilominus autumant, Debitum in Virgine nil prorsus derogare illius Sanctitati, & Innocentiæ; de quibus fusè infra. Quid illustrius?

62. Itaque inferendum primò, adversæ Opinionis Principia supponi ad libitum vera,

ut ex iis deduceretur, quòd nil horum militat pro exceptione Virginis à Debito; sed omnia &c. Secundo hujusmodi Authores præsignatam methodum tuendi Virginis Immunitatem à Culpâ, & non à Debito, sibi præfixisse, ut facta tecta servarentur, & illabata, quoad fieri possit, Fundamenta Doctrinæ, quam ab adolescentia acceperunt, non reflectentes ad id, quod indè resultat contra Virginem. Quartò (& est etiam præcedentis Probatio) quòd ipsimet, ob motiva, & rationes à Nostratibus allegatas, haud leviter concutiuntur, & excruciantur. Nam, si eis adeò clarè (ut dicunt) constaret, quòd *nihil militat pro exceptione Virginis etiam à Debito*; minimè contenderent, Propositiones Sacræ Scripturæ & SS. Patrum currere universaliter de solo Debito, cum tali rigore, ut nullam permittant exceptionem: sed benè faterentur, (quod alioqui sibi minùs conscii fatentur, ut vidimus) eam quoque universalitatem non esse de se exclusivam exceptionis; esse tamen denevandam Virginis exceptionem à Debito, eo quia de ipsa non constat, uti constat de exceptione ab actuali contractione Culpæ.

63. Profectò communes Sacræ Scripturæ Regulæ per eosdem Authores sub Originali Peccato Posteros omnes Adæ comprehendunt; & ita quidem eos cōprehendunt, ut D. Thomas, D. Bonaventura, & alii Antiquiores debuerint, per ipsos, Opinionem maculantem Virginem, amplecti, cum nondum apparuerit ejus exceptio: Ergo illæ Propositiones universaliter etiam exprimunt actualem contractionem Peccati Originalis respectu omnium Posterorum: Ergo, data postmodum exceptionis Marianæ Revelatione, ut ipsi loquuntur, adhuc eadem retinenda est in eis universalitas, cum adhuc signo universali sint præditæ; aliòquin si universalitas illa corrueret, Propositiones illæ evasisent falsæ ob factam Revelationem; quod nefas est. Igitur adhuc dicendum, eas esse universales, universalitate tamen *moralis*, seu (ut alii volunt) *legalis*, quæ de se permittit exceptionem alicujus particularis.

Confirmatur: Nam inter communes Sacræ Scripturæ Regulas, de quibus est sermo, præcipua illa est, quam habet D. Paulus cap. 5. ad Rom. [Per unum Hominem &c.] & hæc saltem mediata est universalis quò ad actualem Maculæ contractionem. Unde ipsimet Authores, quos impugnamus, dub. 4. §. 5. num. 158. & dub. 6. §. 5. num. 242. fatentur, quòd licet ea Regula immediate loquatur de Peccato Actuali, quod in Adamo commisimus, quod non est ipsum Peccatum Originale, sed ejus Causa & Origo: quia tamen unum ex altero necessario deducitur, nisi speciali Dei Privilegio impediatur; ideirco ea Regula Posteros omnes mediate seu virtualiter comprehendit sub actuali

li Maculæ contractionem, excepta Virgine, pro qua sola constat de Privilegio. Igitur Paulina Propositio illa nedum est universalis quò ad peccasse in Adam, sed etiam quò ad incurrendam actualiter Culpam, seu Maculam: cum eo tantum discrimine, quòd nullum Privilegium appareat, limitans primam universalitatem, seu potius aliquem ab ea excipiens; secus verò de secunda. Atqui per exceptionem à secunda non læditur universalitas secundæ, utpotè moralis, seu legalis: Ergo neque per exceptionem à prima læditur primæ universalitas, utpotè etiam moralis, legalis, & politica.

64. Quinimò potius læditur secunda, quam læderetur prima, eo quòd exceptio à secunda præsupponit vim illativam Peccati etiam contra Personam exceptam: non sic verò exceptio à prima, quæ supponit Deum ex suo beneplacito sic disposuisse, ut Lex & Pactum non comprehenderet hanc Personam, quam voluit exceptam. Quod evidenter sanè probat implicationem secundæ exceptionis absque prima. Nam illa vis, quam habet *peccasse in Adam* ad inferendam actualem Maculæ contractionem, cum sit purè moralis quò ad substantiam, & naturalis quò ad modum ex dictis *primo Tomo, Tract. 2. Disp. 1. Quest. 1. Cap. 5.* nequit esse independens à Decreto Dei efficaci, quo absolute decernatur, Posteris omnes, in Pacto inclusos, inficiendos fore ab Adæ Peccato, quo & ipsi peccantes fiunt in ipso Adamo.

Itaque Adversarii nonnisi ut coacti Rationibus, suadentibus exceptionem Marianam, etiam à Debito, sustinere nituntur cum antiquis quibusdam Doctoribus rigorosam Propositionum Scripturæ & SS. Patrum universalitatem, ut vel hac nimirum quoquo modo tali exceptioni opponantur, quæ Doctrinam sibi præfixam, atque apprehensam ut veram lædit. Caterum millies legant, & relegant, ac centies millies iterum volvant, revolvantque Sacram Scripturam, & Sanctos Patres antiquiores, nunquam sanè reperient Virginem à contractione actuali Culpæ & non ab ejus Debito excipiendam, ut rectè monet pluribus in locis P. Bonæ-Spei in Opere suo jam præcit. *de Visione Eliæ*. Imò vice versa Propositiones, tam Scripturæ, quam Patrum, ferè omnes concludunt utramque Immunitatem pro Virgine, ut infra suo loco satis fusè demonstrabimus; adeò quòd *verè omnia militent pro exceptione Deiparæ, tam à Culpa, quam ab ejus Debito*.

65. Nec Sancti Patres ullo vel verbo Immunitatem à Culpa cedunt Virgini, denegando ei Immunitatem à Debito. Et hoc certè non ex eo, quòd Culpæ Debitum, seu Necessitas illam incurrendi eos latuerit, ut Adversarii supponunt: sed benè quia, juxta antiquam viam traducendi ab Adam Originale Peccatum in,

Posteris differendo, in solo Adamo id Debitum, seu Necessitatem antecedentem admisere: non autem in Posteris, in quibus duntaxat agnoverunt Debitum, & Necessitatem quandam concomitantem, ut clarissimè ostendemus *Cap. 3.* Scoti Doctrinam & Mentem sedulò cribrantes. Adeoque illorum quæcunque verba nonnisi puram Potentiam passivam, seu Capacitatem ad contrahendum Originale Peccatum in Virgine designant, ut non semel observabimus: non tamen ullum *antecedens Debitum* & Necessitatem. Qua de causa & falsum esse deprehenditur, universales eorundem Patrum Propositiones loqui de contracto Posterorum Debito, præsertim, sejungibili, & antecedente Culpæ contractionem: imò expressissimis verbis loquuntur de actuali contractione ipsius Peccati: quanquam Authores stantes pro incurssione Debiti, quos confutamus, velint, eos nomine *Peccati* solum, *Debitum* designare. Quod an sit Veritati consonum, ipsimet adjudicent, qui renuerunt idipsū, astruere pro D. Thoma. Stet igitur falsum esse, quod scribunt, nimirum quòd *nihil horum militet pro exceptione Deiparæ à Debito*.

CAPUT II.

Ex eorundem Adversariorum Testimonio eruitur, Authores, pro suamet Opinione ab ipsis allegatos, esse magna ex parte falsò ac sinè fundamento citatos.

66. **S**I fidem Patribus Salmanticensibus præstemus, nequit summa non esse probabilitas extrinseca Opinionis, stantis pro Debito à Virgine Beata contracto; nam (ut *1. Tom. Tract. 2. Disp. 2. Quest. 4. Cap. 5. sub num. 402.* ex iisdem notavimus) ex Sanctis Patribus 30. enumerant, Opinionem nostram reprobantes; itemque 140. Authores recensent sibi faventes, inter Antiquos ac Juniores, quorum duodecim gravi censurâ nostram insimulant. Verum & ab hujus Controversiæ initio de Mariana Innocentia satis superque invaluit hujusmodi Adversantium mos & ingenium amplissimam, coacervandi sibi aciem (quoquo modo id fieret) contra Præservantes. Notum equidem est, ac toti Orbi tritissimum, Authores maculantes Virginem eousque in Patronos suos insufflasse, ut in trecentum & quindecim illi excreverint. Quam tamen inanem congeriem penitus dissipavit R. P. Petrus de Alva, libris in lucem editis.

67. Quare discutiendum occurrit, quo jure ii Patres, relatis innumeris ferè Doctoribus, diversimodè satis loquentibus, intulerint, quòd *omnes eorum dicendi modi in idem ferè coincidunt*, ut *Cap. cit.* observavimus. Porro in primis

mis ex eorundem Salmanticensium testimonio supra triginta sunt, qui ex solo motivo, quod fient pro Opinione, maculante Virginem, trahuntur ad Opinionem de sola contractione Debiti; quia inquit *Dub. 4. §. 4. num. 15. Debitum necessario includitur in prædicto Peccato, vel ad illud supponitur*. Sed mirum est, eos Patres divinando attingisse illorum Authorum Mentem; ita ut certò autument, eos Authores, ex quo nequirent amplius tueri Opinionem rigidam, defensuros utique contractionem Debiti in Virgine. Profectò Authores, maculantes Virginem, non ex odio, aut livore id præstiterunt, sed Veritatis Fidei zelo ducti. Stante autem, ipsorum Doctrina, nullum habere locum potuit Debitum, de quo controvertitur, nempe antecedens, sed tantum concomitans, vel subsequens ipsam Adæ Generationem (ut ajebant) infectam. Neque fas est existimare, Viros adeò insignes & doctos id Debitum non penetrasse, si locum reverà habuisset in ipsorum Doctrina.

68. Quæ quidem Doctrina communis fuerat nedum apud antiquos Patres, qui proinde, ut Virginem profiterentur Immaculatam, Carnem ejus ex Semine puro & mundo efformatam tradidere; sed etiam apud Scholasticos, multo adhuc tempore post Scotum, qui perspicacissimi sui Ingenii acumine modum excogitavit Marianam Innocentiam tuendi, nil obstante, decantata illa Carnis & Seminis infectione, quam adhuc Anselmi Autoritate reprobavit, ut patebit *Cap. 3.* Sicque Authores illi, si modò viverent, suis stantibus Principiis, utique neque Culpam, neque Debitum, de quo est sermo, in Virgine agnoscerent, utpotè incompossibile etiam per eos cum Immunitate à Culpa. Audiamus ex iisdem Authoribus, in Deipara Debitum Culpæ contendentibus, eximium Doctorem Suarium, qualiter *tom. 2. in 3. par. D. Thomæ, disp. 3. sect. 4.* loquatur de illa Sententia, quæ ex suppositione facta, quod *B. Virgo contenta fuit sub Lege Adamo posita, & in eo peccavit, intulit, pugnare, quod sine Peccato concepta sit*. Nam quibusdam ad id propositis à Sectionis initio Rationibus, hæc subdit: *Et hanc Sententiam multi existimant esse juxta mentem D. Thomæ. Hac enim Ratione, ex hoc, quod B. Virgo ex vi suæ Conceptionis fuit obnoxia Originali Peccato, intulit, fuisse sanctificatam post Animationem. Quæ Consequentia, ut bona sit, supponit non potuisse simul esse obnoxiam & in ipsa Conceptione sanctificari. Eadem est (annectit) Sententia Alex. Alensis 3. part. quæst. 9. m. 2. art. 1. Et idem sentit Richardus in 3. dist. 3. art. 1. quæst. 1. & omnes, qui existimant, non potuisse B. Virginem verè ac propriè esse à Christo redemptam, nisi fuisset in Peccato Originali concepta, ut etiam D. Thomas*

Tom. II.

indivat tam hinc, quàm i. 2. quæst. 81. art. 3. & qui ejus Sententiam sequuntur, ut Capreolus, Ferrariens. 4. contra Gentes, cap. 50. & alii. Sic Suarez.

69. Potius ergo pro nobis allegandi sunt præfati Authores, quàm pro Adversariis. Reverà namque ii Doctores, quibus & nonnulli adhuc hærent, sic explicabant *ly peccasse in Adam*, ut hujus tantum fuisse omnino assererent vetitam comestione exercitam; sed tamen, quod eà vetitâ comestione corrupta fuerit tota Natura Posteris communicanda.

70. Unde Authores illi cum D. Thomæ, D. Bonaventura, & aliis etiam antiquioribus, putabant per Seminis & Carnis infectionem, traduci Originale Peccatum in Posteris; quæ infectio non poterat non communicari simul cum Natura iis, qui ab Adamo progignerentur, quamvis determinati supponerentur ad esse futurum post prævisum Adæ Peccatum, ut absolute futurum. Quandoquidem & hi putarentur, & putati sunt omnes in Adam peccasse, quatenus determinati sunt ad recipiendam ab eo Carnem infectam, & Naturam corruptam. Unde ipsis quoque Adam amiserat Gratiam & Justitiam Originalem cum cæteris donis, ad Innocentiæ statum pertinentibus; eo quod Adamus in casu nonnisi Naturam sic suo Delicto vitiatam & corruptam poterat Posteris suis traducere. Quam sanè Doctrinam viguisse adhuc tempore Cajetani, apertè scietur ex tract. de Concept. ab eo conscripto: nam *Cap. 2.* inquit, quod *in primo instanti, in quo Anima rationalis infunditur, & infundendo creatur, prius secundum Naturæ ordinem Caro, seu Materia, cui Anima infunditur, est infecta, utpotè genita ex commixtione utriusque Parentis, & propterea Anima, quæ infunditur illi Carni, contrahit Maculam in seipsa Originalis Peccati, quia infunditur Carni infectæ*. Et paucis interjectis docet, quod in ejusmodi Carnis infectione fundatur ratio contracti Debiti in propria Persona: ita quod (subdit) *infecta Caro, cui infunditur Anima, est, in qua fundatur ratio non potentia contrahendi Originale Peccatum; sed ratio contracti in propria Persona Debiti, quod contrahatur in Anima rationali sua Peccatum Originale*. Quod certè non est Debitum antecedens, sed concomitans ipsam Generationem. Unde addit, quod *talis Carnis infectio est Peccati Originalis initium, inexistens in Persona, quæ tunc simul concipitur, & concepta est*. Quare plurimi Authores, qui, eundem traditionis Peccati modum sequentes, Virginem à communi Lege exclusam profitentur, profectò etiam Debitum ab illa excludunt: quia nimirum ab ea Lege illam excludunt, vi cujus debent Adæ Posteris in Peccato concipi, qualitercunque Legem illam ipsi explicent.

D

71 Ex-

71. Exclusis ergo à Salmanticensium censu triginta illis Authoribus, qui per eosdem Patres Sententiam tenuere de contractione Peccati (de quo consulendus est P. Alva in sua Militia,) ad alios cribrandos accedimus; nam ii Patres *cod. dub. 4. §. 4. num. 150. & sequentibus*, supra centum & decem Authores referunt, solum Debitum affirmantes. Ubi est sermo in primis animadvertendum, quod sub n. 151. §. *Clarius*, iidem Patres protestantur, Authores, sub tali paragrapho citandos, *clarius & firmitus* suam Sententiam docuisse: quos inter Angelum Manriquez adducunt, qui *tom. 1. Annalium Cisterciensium ad an. 1536. cap. 4. & 5.* conatur (ut ajunt) ad hunc sensum reducere D. Bernardum, & quatuordecim sui Ordinis Scriptores, à Medina commemoratos, qui docere videntur Virginem fuisse in Peccato conceptam. Cujus reductionis causam idem Manriquez assignat, dicens: *Intelligendi enim sunt, non de Peccato, quod defacto contraxerit, sed de Debito contrahendi.* Adduntque insuper iidem Salmanticenses, quod horum quatuordecim Doctorum Cisterciensium nomina & verba adducit Vincentius de Castronovo *disp. cit. cap. 14.* quem insuper inter Authores primi ordinis, sub n. 59. jam cit. relatos, pro se citaverant.

72. In quo sanè plura notanda occurrunt. Nam primò Authorem adducunt, citantem pro sola Debiti contractione illos, qui asserere videntur Virginem in Peccato conceptam; quæ de causa illorum nomina & verba registravit Vincentius de Castronovo, aliàs Bandelus, qui acerrimè scripsit contra puram, & Immac. Dei paræ Conceptionem. De cujus veracitate in allegando Authores videatur R. P. Eusebius *Lib. Except. cap. 24. Ægidius lib. 3. de Concept. quest. 4. art. 4. num. 85. Joan. Anton. Velasquez lib. 2. dissert. 5. annot. 3. num. 2. & alii plurimi.* Ecce jam cujus conditionis Authores adducuntur in Testes, qui tamen, ut ipsimet Patres affirmant, *clarius & firmitus* Debitum in Virgine autumant. Quid ergo de cæteris, qui suo quoque videri minùs clarè, minùsque firmiter illud admittunt? Porro allegatus Manriquez licet pia ductus intentione id præstiterit, non ideò tamen Veritatis scopum attigit; cum reverà D. Bernardus, aliique de Conceptione in Peccato locuti sint. Neque ex hinc vel Bandelus jurè pro se illos adduxit; quoniam, ut infra demonstrabimus, non locuti sunt de Conceptione spiritali Virginis, facta in puncto Animationis; sed benè de Conceptione carnali, quæ sola eo tunc veniebat Conceptionis nomine.

73. Nec sanè obscurum est, quod ea tempestate nomine Conceptionis veniebat sola Conceptio carnalis, quæ in ipsa Seminum commixtione contingit. Quod clarissimè infra constabit de Divo Bernardo, & in universum millies osten-

dit invictissimus Petrus de Alva in suo *Sole Veritatis*. Siquidem & plures profert antiquos Doctores, qui Virginem in Peccato cōceptam exhibent; & cum de ejus postea Innocentia & Sanctitate discurrunt, eam absolutè pronunciant ab Originali Peccato prorsus immunem. Et hujusmodi sanè Conceptionis acceptio pro sola Conceptione carnali, & Seminum commixtione, ut Nostrates advertunt, per tria ferè Sæcula post Divum Bernardum perstitit, ut ritè constat ex Alberto Magno, Alexandro de Ales, D. Thomà, & D. Bonaventurà, & aliis. Qui deinde ad confusionem & æquivocationem vitandam, ex asserta Conceptionis Marianæ Puritate procedunt, cœperunt distinguere punctum Sanctificationis, & quærere: *Num B. Virgo fuerit ante Conceptionem sanctificata, vel in ipsa Conceptione, aut post ipsam?* Ac similiter: *An ante, vel post Animationem, vel in ipsa Animatione?* Quem equidem ritum adhuc ex Scotistis adamussim servavit Pelbartus de Themessuar in suo Aureo Sac. Theol. Rosario, *tom. 3. de Concept. passiva Mariæ Virginis*. Qui omnes planè D. Bernardum allégant pro Conceptione materiali; nempe solius Embrionis, & Carnis Marianæ, in ea Epistola 74. ad Canon. Lugd. ut mox patebit.

74. Enimverò B. Albertus Magnus 3. *dist. 3. art. 4.* (ubi quærit, *An Caro B. Virginis sanctificata fuerit ante Animationem*) concludit negativè. Et qui dicunt oppositum, subdit, *est hæresis damnata à B. Bernardo in Epist. ad Lugdunenses, & Magistris omnibus Parisiensibus.* Item Alex. de Ales 3. *part. sum. quest. 9. memb. 2. art. 1.* quærit: *An B. Virgo sanctificata fuerit ante suam Conceptionem?* & respondet etiam negativè: quia, inquit, *Parentes ejus non potuerunt sanctificari quantum ad Naturam, sed quantum ad Personam, &c.* Deinde *art. 2.* petit: *An sanctificari potuerit in ipsa Conceptione?* cui Quæsito respondet, quod, cum Conceptio sequatur ad coitum, ad quem, quantumvis sanctum, Natura movet secundum inordinationem Fomitis, nec in ipsa Conceptione sanctificari potuit B. Virgo. Quod in fine firmat Autoritate D. Bernardi ex præfata Epist. ubi ait: *Quomodo Peccatum non fuit, ubi libido non defuit?* Ex hinc in 3. *art.* quærit: *An post Conceptionem ante infusionem Animæ?* Et demum *art. 4.* *An post infusionem Animæ?* Nec aliter præstitit D. Bonaventura; nam in 3. *dist. 3. art. 1. quest. 1.* inquit: *An B. Virgo fuerit sanctificata ante Animationem?* ubi suadet Assertionem negativam præfata D. Bernardi Autoritate.

75. Idipsum denique de D. Thoma clarissimum adeò est, ut nulla tergiversatione obscurari possit. Reverà enim (ut adnotat nobilissimus ex insignioribus Thomistis Joan. à S. Thoma in 1. *part. D. Thom. tom. 1. disp. 2. art. 2.*) nunquam

quam D. Thomas proposuit Quæstionem directè : An B. Virgo contraxerit Peccatum Originale : An verò fuerit præservata? Sed utrùm fuerit sanctificata ante Animationem? Non enim, subdit, sollicitus fuit de Conceptione, ut dicit terminum, seu Personam conceptam; sed de Conceptionis Actione, & de Principiis, ex quibus concepta est Persona, scilicet Anima, vel Carne ante Animationem. Quare S. Doctor 3. part. quæst. 27. art. 2. tertium Argumentum urgebat ex eo, quod B. Virgo fuerit Sancta in sua Conceptione, unde infert fuisse sanctificatam ante Animationem hoc modo: Non celebratur Festum, nisi de aliquo Sancto: sed quidam celebrant Festum Conceptionis B. Virginis: Ergo videtur, quod in ipsa sua Conceptione fuerit Sancta, & ita quod ante Animationem fuerit sanctificata.

76. Constat ergo (infert R. P. Thyrsus Gonzalez disp. 2, de Immac. Concept. sect. 14. §. 10. num. 136.) propterea Antiquos docuisse, B. Virginem non fuisse Sanctam in sua Conceptione, quia non fuit sanctificata ante Animationem; ac proinde Conceptionem distinxisse ab Animatione. Nec ullus eorum directè inquisivit: an B. Virgo sanctificata fuerit in instanti Animationis, ut modò inquirunt omnes Theologi, accipientes, post Scotum, Conceptionem pro Animatione. Et patet totam ipsorum curam, fuisse ostendere, Conceptionem materialem Virginis non fuisse Sanctam, ac proinde non posse celebrari Festum Conceptionis, quod sanè putabant esse Festum Conceptionis materialis, quam sibi suadebant contigisse, & eam solam contingere potuisse 8. die Decembris, juxta morem Conceptionis humanæ. Et clarescit quoque ex Divo Thoma mox citato. Sic & optimè is Author. Ex quibus duo illa jam à nobis asserta liquidò redundant: nempe, primò, quod Bandelus perperam pro se allegavit antiquos Doctores, tametsi conceptam in Peccato Virginem faterentur; cum certissimum sit, ut ait idem Ang. Manriquez loco cit. apud P. Thyrsus mox cit. §. 8. num. 118. Conceptionis nomen neque in rigore vocis, neque in usu Doctorum illius temporis pro Animatione supponi, sed pro Seminis prima susceptione; quod & ex professo ac fusè ostendit P. Vincentius Fassari Ill. Soc. Jesu in Opere ad hoc conscripto: & secundò, quod iidem antiqui Doctores nullatenus faverint Opinioni, assertanti in Virgine Debitum. Siquidem, eorum stante Doctrina tunc temporis communi, nullum agnoscere potuerunt Debitum, de quo modò lis est, in Adæ Posteris, nempe Debitum antecedens Posterorum Generationem, sed tantum eam concomitans ad summum: sive senserint infectionem Carnis esse causam necessariam, sive non, traductionis Peccati, uti ostendemus infra. Cap. seq.

Tom. II.

77. Quodque lubet firmare primò ex eo, quod, sublata Carnis infectione, corruiere necessum est & ipsum Debitum in ea fundatum, quaecunque illud sit, & ponatur: Atqui ea Carnis infectio defactò jam evanuit: Igitur &c. Minor satis constat. Sed præter Suarium loco cit. sect. 3. §. dico secundò, & alios innumeros, placet adducere Ill. Dominicum de Marinis, Archiep. Avinion. ex Ord. Præd. assumptum, qui in 1. 2. Divi Thomæ, quæst. 81. cap. 3. quærens, quomodo traducatur Originale Peccatum ad Posteris per seminalem Propagationem, ita discurret: Ad arcendam confusionem à mente Junioris Theologi in re tam difficili, & ad melius explicandum, quomodo Peccatum Originale contrahatur ex Semine infecto, relictis aliis omnibus modis dicendi, asseram Doctrinam Thomistis communem. Quando igitur audies, quod ex infectione Seminis nascitur Homo cum Peccato Originale, non ita materialiter id tibi accipiendum erit, ut in humano Semine, ejusque generatione naturali insit aliqua morbida qualitas, aut infectio realis, ipsi Semini superaddita, quatenus à primò Parente derivatur, quæ infectio causet Peccatum Originale; hoc enim apud Theologos nostri temporis fictitium communiter reputatur, & meritò, cum qualitas naturalis nō sit proportionata ad producendum Peccatum Mortale: sed Semen per hoc solum infectum dicitur, quatenus ab ipso Adamo Justitiæ Originalis Carētia Originē trahit. Nō ergo caret Semen aliqua virtute & perfectione naturali, quam aliàs haberet, vel quam in ipso Adamo ante Peccatum habebat: sed infectio illius in hoc est, quod caret, sive est privatum singulari munere; ut enim supra diximus, Adamo in Gratia perseverante, quicumque per seminalem Propagationem ab eo descendisset, recepisset à Deo in Anima donum Justitiæ Originalis: & vice versa post Peccatum, &c. privantur dono Justitiæ Originalis, &c.

78. Quæ planè Doctrina nedum probat Minorem illam; sed & ulterius firmat, quod secundo loco adjicere volebamus; nimirum quod Debitum fundatum in infectione Seminis & Carnis, modo prædicto explicata, est alterius rationis ab eo Debito, quod in præsentī est in Controversia. Et id, nedum attendendo veram ejus quidditatem in se; sed & attenta Debiti explicatione, quam etiam tangunt Salmanticenses disp. 15. cit. dub. 1. §. 4. à num. 41. ubi duplex admittunt in Adæ Posteris Debitum: nempe, physicum unum, quod fundatur per eos in infectione Seminis, & ideò non innititur immediate merito, vel demerito, &c. sed causalitati, & necessariæ connexioni, quam habet Semen infectum cum Peccato: Morale alterum, per eos ortum ex Peccato Adæ, ut Posterorum est; quod (uti explicant num. 43.) dicit ipsum Peccatum Adæ irretractatum pro hac Persona, quæ dicitur Debens, cum qua irretractatione non,

D 2

com-

compatitur Gratia collata eidem Personæ. Nos autem in præsentī de *Debito morali* controversimus, quod immediatè consequitur ipsum peccasse in Adam: non de *Debito physico*, in infectione Seminis fundato, quod (ut benè ait præfatus Author) *fictitium communiter reputatur*. Et ideo qui Debitum illud physicum admisere in Adæ Posteris, nostræ Sententiæ non obstant: & hoc, nedum quia de *vero Debito*, non de *fictitio* nostra Sententia loquitur; sed etiam quia Debitum illud physicum, quomodocunque explicetur, *antecedens* esse nequit in Posteris, sed tantum vel *subsequens*, vel *concomitans* ipsam Generationem. Et solum intelligi potest, quod Debitum sic generandi antecedit in ipso Adamo, cui ob Peccatum facta est Necessitas communicandi Posteris Naturam vitiatam & corruptam, ut illius Authores loquuntur. De quo iterum erit sermo *Cap. seq.*

79. Patet ergo Patres Salmanticenses nimis leviter in hoc processisse, ita ut frustra tot tantosque Authores pro se coacervarint contra Immunitatem Marianam à Debito; ac sinè fundamento subiecisse, quod illorum varii dicendi modi in idem ferè coincidunt. Accedit insuper, quod etiam ii, qui in terminis videntur Debitum morale, de quo agitur, in Virgine admittere, adhuc suam patiuntur exceptionem. Nam vel nondum veram Debiti illius quidditatem eos attigisse dignoscitur; ita ut multi ex eis tale Debitum cum Periculo, & alii cum pura Capacitate, alique cum aliis terminis confundunt: vel etiam quia (quicquid sit de illius vera notitia) ut plurimum tale Debitum, qualitercunque ab eis explicatum, in Virgine Deipara nonnisi coactè admiserunt, parati tamen & illud negare, occurrente vera illius Argumenti Solutione, quod Adversarii ex motivo Redemptionis urgere solent: & maximè id verum putandum est, innotescente illius Debiti deformitate ac turpitudine, quæ talis est, qualem continet ipsum peccasse. Profectò (ut pluries notavimus) Controversia hæc eadem est cum illa, qua certatum est pro Immunitate ab ipsa Culpa. Neque enim poterit omnino expediri à Culpa B. Virgo, & absolute Immaculata prædicari, nisi expediatur pariter & à Debito, seu à peccasse in Adam: quia ly peccasse, non potest Puritatem & Innocentiam non lædere.

SEGMENTUM

eiusdem Secundi Capitis;

In quo iterum prædicta firmantur: ac vice versa ostenditur, præfatos Patres falsum de nostris Authoribus iudicium efformasse.

80. **N**IL planè mirum, nos ad eandem proterendam materiam insistere; cum prærecensiti Patres *disp. cit. dub. 4. §. 4. num. 154.* moneant, se, ad vitandam non levem aliorum, præsertim Juniorum, incuriam in Authoribus referendis, curasse omnes Authores ab ipsis relatos in suis Operibus consulere, & nulli alienam Sententiam imponere; aliosque, tametsi ab aliis citatos, quos eis videre non licuit, missos fecisse. Opus eapropter est demonstrare, ipsos, etiam videndo, aberrasse. Quoniam autem illud fortissimum telum est, quod ab hoste in hostem desumitur, ut loquitur Tertullianus apud Joan. Ant. Velasquez, *de Concept. dissert. 1. adnot. 5. §. 2.* idcirco referenda sunt eorundem Salmanticensium verba, quæ habent *§. 4. mox cit. in princ.* ubi de Authoribus pro se allegatis loquuntur, quæque huiusmodi sunt: *Quamvis non omnes Authores eadem phrasi, & terminis utantur, omnes tamen in re conveniunt quantum ad Assertionem Debiti: dum alii dicunt B. Virginem fuisse Peccato obnoxiam: alii Carnem Peccati habuisse: alii peccavisse in Adamo, & cum eo de ligno vetito comedisse: quidam etiam Peccatum Originale (in quo à fortiori Debitum clauditur) contraxisse: plurimi verò in terminis propriis asserunt incurrisse Debitum contrahendi Peccatum, non tamen defacto contraxisse. Qui omnes dicendi modi in idem ferè coincidunt &c.* Ita illi.

81. Quibus planè verbis præfati Patres palam ostendunt, se nimium proclives fuisse ad sibi cumulandos Authores: dum, supponentes pro libito quid sub diversa phrasi, ac terminis reverà contineatur, ex abrupto pronunciant, omnes ferè Theologos, etsi variis linguis loquentes, nonnisi illud pronunciare, quod ipsi ardenter exoptant. Percurramus singulos. In primis falsum est, quotquot dicunt, *B. Virginem fuisse Peccato obnoxiam*, eam, sub vero Culpæ Originalis Debito, de quo præsertim est sermo, asserere; ut patet ex Authorum Opinionibus, relatis *Traët. de Debito in 1. Tomo, Quæst. 2. Cap. 2.* Sic v. g. Matth. Orlando in 3. par. D. Thom. tom. 1. *traët. 5. dist. 2. quæst. 3.* Virginem obnoxiam Adæ Peccato affirmat, quatenus fuit obnoxia, & exposita Periculo ad hoc, quod clauderetur in Pacto, ut loquitur sub num. 43. Caterum num. seq. concludit, eam non peccasse in Adamo, nec De-

Debitum proximum habuisse contrahendi Peccatum Originale in propria Persona. Quomodo ergo verificatur, quod Salmanticenses scripserunt? Et quidem hæc vox, *obnoxius*, vel Calepino teste, aliquando dicit esse *Reum*, & culpâ affectum, seu esse *noxâ* circumdatum, & sic pœnæ proinde addictum; aliquando generaliter significat esse *quovis modo obligatum*, seu *subiectum*; aliquando esse *noxæ*, idest *damno expositum*; quo pacto dicimus arbores vel regiones esse ventis vel tempestatibus obnoxias, idest *expositas & subiectas*. Quare, ni aliunde, seu ex verborum contextu determinetur ly *obnoxiam* Peccato, neutiquam constare poterit de Authoris mente: quæ in casu cum in meliorem partem, seu in Virginis favorem sit præsumenda, profectò huiusmodi verba & similia nonnisi meram Capacitatem concludunt in Virgine, quatenus nimirum ut naturalis Adæ Filia hanc habuerit subjectionem, ut potuerit cum aliis Posteris sub eadem Lege comprehendere, & sic in Adamo peccare. Quod si plures ex ipsismet quoque Adversariis, quos inter & Salmanticenses enumerantur, *Debitum* cum *Periculo* confundunt, ut *loco citato*, ubi de Debito agunt, sit perspicuum; quid dicendum de *Obnoxietate*?

82. Secundò est etiam falsum, quòd, *qui dicunt, B. Virginem habuisse Carnem Peccati*, per hoc astruant, eam Culpæ Debitum incurrisse; quod infra patebit *disp. 4. quæst. 2. cap. 8. §. 1.* sicuti falsò quoque ex hoc ipso arguebant Maculam ipsam in Virgine rigidæ Opinionis Authores, ut satis compertum & exploratum est. Pro modò autem notandum ex P. Belluto de *Incarn. disp. 16. quæst. 1. art. 2. num. 32.* quòd Caro humana potest multipliciter dici *Caro Peccati*. Primò, quia verè contraxit Originale Peccatum. Secundò ratione Debiti, & Fundamenti proximi, quod constat ex conceptione virilis Seminis, & Pacti inclusione. Tertiò ratione Debiti & Fundamenti remoti, quod est ex viro & muliere concipi. Quartò tandem similitudinariè, seu ratione universali & specifica, quatenus similis est Carni humanæ, cui ex ratione universali convenit concipi in Peccato. Unde subdit, quòd *Caro B. Virginis dicitur Caro Peccati solum tertio modo, non primo, vel secundo: Caro verò Christi dicitur Caro Peccati quarto modo.*

83. Sed quoniam hic Author veram Debiti Culpæ Originalis notitiam non fuit affecutus, supponitque proinde tale Debitum separabile ab ipsa Culpa, quem idcirco fusè impugnavimus in *Traët. de Debito*, illos modos eapropter sic reformandos putamus. Et primò Caro Peccati dici potest, quia Caro est, vel erit illius, qui in Adam peccavit. Secundò, quia talis Caro est in seipsa infecta & feèda, nempe iis omnibus vitiis & pœnalitatibus affecta, quæ inflicta

sunt Corpori eorum, qui peccaverunt in Adam. Tertiò, quia concepta est coitu libidinoso, & sic cum aliquali Culpa, saltem levi, aut levissima Parentum, abstrahendo tamen ab eo, quòd Caro ipsa sit in se præactis vitiis & pœnalitatibus feèdata. Quartò tandem merè similitudinariè, ita ut in nullo sensu ex præmissis sit in se verè talis. Hoc quartò modo se habet Caro Christi Domini. Caro Virginis autem, si supponatur libidinosè concepta, solum pertinet ad tertium modum: si verò secus, ut *loco cit.* indicabimus, reduci potest ac debet ad infimum gradum quarti modi, quatenus nimirum licet fuerit sine libidine genita; non tamen fuit de Spiritu Sancto concepta, quemadmodum verificatur de Carne Christi Domini.

84. Circa tertium, licet asserentes Virginem peccasse in Adam eo sensu, ut moraliter id Peccatum & ipsa perpetrarit, (velint, nolint) cogantur in ea Maculæ Debitum admittere; quod idem sequitur, si ponant, moraliter eam comedisse de fructu, ut sibi quoque vetitor Catherinus autem, Salmeron, & alii supponunt quidem, Virginem de fructu comedisse cum aliis; negant tamen, fuisse illum & Virgini inhibendum, adeoque & negant in Adam peccasse, ut infra patebit sub *Cap. 4.* Et quamvis hoc videatur difficile, cum continentia physica Virginis in Adamo, utpotè potentialis, ad id minimè sufficiat, & nonnisi vi continentiae moralis dici possit, quòd Virgo in Adam comederit; quæ moralis continentia, utpotè præferens Adamum æquè gerentem vices Virginis, sicut & aliorum Posterorum, necessariò imbibere videtur moralem dependentiam ipsius quoque Virginis ab Adam quò ad Præcepti observantiam: nihilominus tali admissa (seu possibiliter, seu non) Præsuppositione, optimè currit Illatio, quòd Virgo Beata comederit quidem in Adamo, sed in eo non peccaverit; cum Peccatum sit Præcepti violatio, & ipsa nequiverit Præceptum sibi non impositum violare. Fortè autem ii Authores supponunt, Virginem comedisse de fructu illo in Adamo, tanquam in causa sua naturali, quod nil refert ad propositum. At de hoc iterum redibit sermo *Cap. cit.* Alii autem sic expendunt ly peccare in Adam, ut nullum locum habeat *Debitum*, de quo est sermo.

85. Quò ad quartum, patet ex paulò supra recensitis quantum à Veritate aberrant ii Patres, allegando pro sua Sententia eos, qui olim Virginem maculatam asseriebant; cum isti Authores, quorum plures ex Suario jam citavimus, ut plurimam velint cum D. Thoma, Debitum Culpæ Originalis esse inseparabile à Culpa ipsa, ut contracta. Unde ex hoc capite, quòd nunc certum est Virginem non contraxisse Culpam Originalem, potius inferendum est, eos defensuros pro ea etiam Immunitatem à Debito;

to; & id eo vel maxime, quia reverà satis repugnat, aliquem peccasse in Adam, & sic Debitum contraxisse; sed tamen nunquam Peccatum illud, verè commissum ab ipso, in se habere; ut satis jam in *primo Tomo*, & in hoc *secundo* demonstratum est.

86. Restat demum loqui de illis, qui videntur in *propriis terminis* Debitum in Virgine, asstruere, non tamen Culpam. Sed in hoc manifestè decipiuntur ii Patres, judicantes, quotquot Debitum admittunt in Virgine, sed non Culpam, loqui in terminis spectantibus ad hanc Controversiam. Mirum profectò est, præactos Patres *dub. 3. §. 4.* accuratè impugnare Authores illos, qui putant quidem admittere verum Debitum, licèt remotum, in Virgine; sed re ipsà non asstruunt in ea nisi puram Capacitatem: & id eo fine advertunt, ut eos cogant ad admittendum in ea verum Debitum, nempe proximum, & immediatè obortum ex ipso peccasse in Adam, quod propugnant. Vice versa autem nil curant explorare, cujus conditionis sit Debitum illud, quod in Virgine admittunt, cum Patronos recensent suæ Opinionis; ita quòd satis eis sit, quòd *Debitum* nomen, ut eos ad se trahant. Quod fortè in causa fuit, cur nullum explicitè nominaverint Authorem, asstruentem solum Debitum remotum in Virgine, cum illos confutant *loco citato*: ne nimirum hac via declararent, eos nostram sequi Sententiam.

87. Porro ex dictis in *priori Tomo* satis liquidò constat, quanta varietate procedunt Theologi ad Debitum Culpæ Originalis expendendum; cum paucissimi sint, qui inter se conveniant, ac pauciores, qui illud, uti se habet, agnoscunt. Multi, ut quid physicum, illud apprehendunt. Rectius, sed non satis, Suarez *tract. 5. de vitiis & pecc. disp. 9. de Peccato Origin. sect. 4. num. 24.* ait: *Hoc Debitum non est res physica, sed veluti Obligatio quædam moralis, nata ex Adamo, & suos descendentes denominat Debitores solum propter originem, quam trahunt ex illo.* Prima parte sublata, cætera vana sunt, ut ex *primo Tomo* clarescit. Unde & ipsemet ubique *Obnoxietatem* appellat *Culpæ Debitum*: quatenus in illo primo instanti, in quo Proles concipitur, ita sunt dispositæ causæ, ut omnino necessariò veluti influxuræ sint Originale Peccatum, nisi à Deo præveniantur. Sic ipse explicat *loco cit. in 1. 2. D. Thomæ*, & in *3. par. tom. 2. disp. 3. aliàs cit. sect. 4.* Quibus planè, aliisve ejusdem Authoris verbis perpensis, ac ritè examinatis, non videtur ipse, nisi Debitum quoddam, concomitans ipsam Generationem, in Adæ Pueris agnoscere, de quo amplius infra; non autem Debitum antecedens, ac statim, & immediatè necessariò resultans ex ipso peccasse in Adam, eo modo, quo in quolibet personaliter peccante statim etiam resultat Debitum susci-

piendi & contrahendi in seipso admissi Peccati Maculam. Certum autem est, quòd Suariorum magnus Theologorum numerus adharet in explicando Culpæ Originalis Debitum; qui omnes proinde extra Chorum cantant.

88. Quid autem, si addamus, & ipsosmet Salmanticenses, qui de aliis judicarunt, confundere *Debitum* cum *Periculo*? Id profectò pluribus in locis asstruunt, ut perspicuum erit *Disp. 4.* Nec mirum: est enim id familiare multis, ac præsertim Thomistis. Nam Cajetanus in primis in *3. par. D. Thomæ, quæst. 27. art. 2.* circa secundam Rationem D. Thomæ discurrens, inquit: *Personam ipsam indigere salvari à Peccato est liberari à Peccato, quod habet, vel haberet: oportet enim, aut quòd habeat Peccatum, vel quòd sit in procinctu, seu Periculo habendi Peccatum, quisquis eget salvari à Peccato: si enim Peccatum non habet, nec est in Periculo habendi Peccatum, salvari à Peccato non indiget.* Nec aliter discurrens P. Seraphinus à Porrecta in *3. par. D. Thomæ, in suis Elucid. formal. ad quæst. 27. art. 2. in notab.* ubi Debitum Culpæ Originalis, & *Obnoxietatem* & *Periculum* vocat, quòd necessarium asstruit ad veram Redemptionem. Idipsum habet Joannes à S. Thomæ, in *1. par. D. Thom. tom. 1. disp. 2. art. 2.* ubi admodum piè studens D. Thomam in Virginis favorem expendere, inquit: *Qui autem habet Debitum, etsi non Peccatum, indiget redimi, seu indiget Liberatore Periculi, in quo est.* Et paulò infra: *Ad hoc autem, quòd indigeret Virgo Redemptione Christi, necesse erat ponere Debitum aliquod, seu Periculum in ipsa Persona, &c.* Alios omitto, quia ferè innumeri sunt ejusmodi Authores.

89. Videsne, quàm longè distent hujusmodi Doctores à vera *Debiti* intelligentia? nimirum ipsi putant cum D. Thomæ, Debitum Culpæ in Carnis infectione fundari: unde cum eodem negant, Virginis fœtum sanctificatum fuisse, ac depuratum ante Animationem; alioqui (ut ajunt) non indignisset Redemptione. Quare & hi Authores cum aliis, in *primo Tomo* citatis, nonnisi Debitum quoddam admittunt, concomitans humanam Generationem passivam, ob defectuosam Adæ Generationem activam: meritòque ob id confundunt cum *Periculo* tale Debitum, eo quòd reverà *Periculum* est, non *Debitum*, ante Generationem. Quòd planè supponit, Posteris verè & propriè non peccasse in Adam: quia, si secus, non haberet locum *Periculum*; sed benè verum *Debitum*, consequens quidem ad *ly peccasse*, atque antecedens contractionem Macule Peccati commissi; quæ contractio omnino indispensabiliter sequitur ad *peccasse*. Itaque præfati Patres sedulò cribrent Authores *Debiti* Culpæ, & inde ad citationem procedant. Imò & cribrent seipsos, ut secernant à *Periculo* ve-

verum Culpæ *Debitum*. Nam ipsi duplicem, Peccati Originalis traductionem assignant, seu duplicem traductionis modum, quorum unus cum nostro coincidit, ex quo proinde verum *Debitum* sequitur: alter verò Antiquiorum Doctrinæ adhæret, cum quo stat purum *Periculum*, non autem *Debitum*, nisi purè concomitans.

90. Ne pigeat tamen observare, qualiter iidem Patres se gesserint in allegando pro nostra Sententia Authores. Igitur *dub. 6. §. 7. num. 230.* paucis ex nostris expressis, cæteros, ut nominatu indignos, ita designant: *Et pauci alii minoris notæ Theologi, sive Concionatores, qui perfunctoriè rem agentes, & ad pauca respicientes, ob colorem potius, quàm ob rationum momenta, novitati plaudunt.* Sed hæc transeant. Inde autem statim *num. seq.* advertunt, *non omnes, qui ajunt, B. Virginem exceptam fuisse à Lege Adami, aut ab ejus Sententia, negare illi Debitum, de quo loquimur, quia sufficienter intelliguntur de exceptione quantum ad effectum, qui est contractio Culpæ, vel Pænæ, scilicet Privationis Gratiæ, etiamsi quantum ad Causam & Obligationem ipsa manserit comprehensa. In quo decepti sunt (annectunt) aliqui ex Adversariis, qui ex quibuslibet verbis, exceptionem à Lege illa innuentibus, suam Opinionem confirmant, non animadvertentes prædictam distinctionem, quæ in hac materia, & in pluribus Juris Canonici, & Civilis communissima est. Sæpiissime enim dicitur excipi à Lege ille, qui ex Judicis favore non subit defectus Mortem, quam ex Lege debebat incurrere. Juxta quem modum (concludunt) rectè dici potest B. Virgo excepta à Lege, & Sententia in Adamum prolata, &c.* Hactenus præfati Patres.

91. Porro ab hac, quam inchoavimus, observatione abstinere non debuimus, eo quòd iidem Patres, aliique ejusdem Opinionis, æquè potuissent etiam, quæ nos fusè hic cumulamur, contra Virginem exponere, atque interpretari. Et id eo vel maximè, quia in hac materia universalem sibi licitam astruunt methodum tali modo Authoritates & Verba etiam SS. Patrum & Sac. Scripturæ interpretandi. Equidem ipsi sunt qui, ut sustinerent Positiones SS. Patrum de solo *Debito* currere, & non de Actuali Culpæ contractione, non solum ejusmodi nomina, *Reatum, Vinculum, Obnoxietatem*, & similia, ut solius *Debiti* Synonyma usurpant; sed & ipsum *Peccati* vocabulum sonare *Peccati Debitum* prætendunt; licèt idem illud perficere non potuisse protestentur, ut D. Thomam ad piam Opinionem reducerent, sicuti etiam notavit P. Macedo: ita ut esse in *Peccato*, seu *habere Peccatum*, vel esse *peccatorem, mortuum, &c.* nonnisi ipsius solius *Debiti* contractionem præferant. Quæ sanè omnia satis patebunt infra, etiam quòd ad Sacra Scripturæ Propositiones.

92. Pro modò autem videndum, qualiter ipsi edoceant Minoris notæ Theologos, & quo jure illos carpant, ac deceptos autument; de aliis namque prædicatis judicare aliorum arbitrio remittimus. Sic itaque primò advertunt: *Non omnes, qui ajunt, B. Virginem exceptam fuisse à Lege, aut ab ejus Sententia, negare illi Debitum, de quo loquimur, quia sufficienter intelliguntur de exceptione quantum ad effectum, qui est contractio Culpæ, vel Pænæ, scilicet Privationis Gratiæ.* Sed in primis est absurdissimum, quòd Legi subjectus, & illam transgrediens, sit vel esse possit immunis à Culpâ, cum ipsamet Legis transgressio sit formalissimè illius Culpæ, ut liquet. Unde fit, quòd omnes illi, qui, Apostolo teste, peccaverunt in Adam, sicuti fuere in illo, seu per physicam illius actionem, Divinæ Legis transgressores, ita & perpetratæ Culpæ authores, ac susceptivum fuere, ac esse debent. Horridum quippe est, quòd aliquis veram Legem verè transgrediatur, & non verè peccet, ac verè Culpam subeat.

93. Ac similiter implicat, saltem de Potentia Dei ordinaria, quòd exceptus à Sententia Adami non fuerit pariter exceptus à communi Transgressionem, & consequenter à Lege. Nam quemadmodum Deus nequit punire Innocentem, sumendo Pœnam propriè; unde *Sapient. 12. 15.* dicitur, *Cum ergo sis justus, justè omnia disponis; ipsum quoque, qui non debet puniri, condemnare exterum estimas à tua virtute:* ita nec potest non punire saltem Privatione Gratiæ & Gloriæ illum, qui verè ipsum offendit gravi aliquo Peccato, cujusmodi est illud, quo in Adamo peccavimus. Dixi, saltem Privatione Gratiæ, & Gloriæ: quoniam, stante Divina Comminatione facta Adæ ante Peccatum, etiam debuerunt omnes Pœnas Corporales omnino subire, ut in *primo Tomo* ostendimus, ac pluries in *hoc Tomo* refricamus, præsertim *disp. 4. Quæst. 2. Cap. 8.* quare Divus Paulus absolute pronuntiavit *ad Rom. 5.* quòd *per unum Hominem Peccatum intravit in hunc Mundum, & per Peccatum Mors; & ita in omnes Homines Mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt.* Non ait, *intrabit, pertransibit*: Sed sicuti ait, *peccaverunt*; ita & ait, quòd *Peccatum intravit, & Mors pertransiit.* Et infra subdit: *Judicium quidem ex uno in Condemnationem.* Quo pacto igitur potuit B. Virgo excipi à Sententia Condemnationis, nisi pariter exempta fuerit à Lege, & sic immunis ab aliorum Transgressionem? Nunquid potest Deus, non odisse illos omnes, qui peccaverunt in Adam? Si ita est; jam actum sanè est de Originali Peccato, & ejus culpabili malitia. Si autem non potuit, uti reverà nequivit, eos non odisse; ergo nec potuit eos non condemnare ad ea saltem, quæ sunt essentialiter, vel aliquo modo necessariò annexa illi Peccato. *Eccè perit*

periit primus Homo (ait August. *serm. 8. de verb. Apost. sub initio*) & ubi esset, nisi venisset secundus Homo?

94. Ex quibus liquet, ipsos Censores potius, quàm Nostrates, fuisse deceptos. Porro ineptissimum est *ex quibuslibet verbis* à Doctolibus prolatis propriam Opinionem confirmare. Nostrates autem, ut iidem Patres testantur, non *ex quibuslibet verbis*, ut sic, sed *ex quibuslibet verbis, exceptionem à Lege illa innuentibus, suam Opinionem confirmant*, hoc est *exceptionem à Lege illa designantibus, & exprimentibus*. Quod si hoc est decipi; igitur à contrario sensu procedendum est, ne decipiamur, ita ut debeamus *à quibuslibet verbis, exceptionem illam non innuentibus, & sic non exprimentibus*, propriam Opinionem confirmare, ut in praxi servare videntur ipsi Patres. Adeoque statuenda, hæc Regula, quod verba nimirum intelligi debeant secundum id, quod non innuunt, nec adsignificant; & non secundum id, quod innuunt, & significant. Quid absurdius?

95. Verum fortè dicent, se id non asserere: sed benè, quod aliquando, ut in nostro casu, iisdem verbis, innuentibus exceptionem à Lege, non designatur, nisi pura exceptio ab effectu Legis.

Sed contra: Implicat namque in primis, quod verba innuant unum, & aliud significant; cum idem sit innuere, ac designare, & significare; aliòquin *innuerent & non innuerent* idem, significarent & non significarent idem. Quod verissimum est etiam de verbis æquivocis; hæc enim semper ex æquo significant illa plura, quæ ex primæva sua institutione apta sunt significare, & ideò æquivoca dicuntur, & sunt. Ut autem iisdem materialibus verbis exprimat modò hoc, modò illud, opus est ea verba determinari ad id per aliquod aliud extrinsecum, putà vel ex immediata aliorum verborum adjunctione, vel ex orationis contextu, aut ex titulo, vel saltim, ex modo pronunciandi eam loquendi formam. In casu nostro autem Nostrates, ut iidem Patres ajunt, *suam Opinionem confirmant ex quibuslibet verbis, exceptionem à Lege illa innuentibus*. Quarè ergo Nostrates decipiuntur, & non potius ipsi, utpotè *suam Opinionem confirmantes ex quibuslibet verbis, exceptionem à Lege illa NON innuentibus*?

96. Adde secundò, quod implicat in casu nostro exceptio ab effectu Legis, & non ab ipsa Lege, ut jam jam dicebamus: nonnisi enim, remotà causà removetur effectus. Et quidem, talis effectus per ipsos est *contractio Culpæ, vel Pænæ, scilicet Privationis Gratiæ*: quanquàm Lex perperam causare dicatur, verè & propriè loquendo, Culpam; ostendimus autem, implicare, quod aliquis transgrediatur Legem, sub qua comprehenditur, & illius culpabilis

Transgressionis reus non sit; cum Legem transgredi sit formalissimè Culpam perpetrare, & Culpam perpetrare sit illam concomitanter subire, cum id proprium sit actionis immanentis. Quod idem astruendum de Pænâ in casu nostro, stante, ut diximus, prævia Dei Comminatione; & saltem de Pænâ spiritali, annexa ipsi Culpæ, ut est v. g. Privatio Gratiæ formaliter sumptæ.

97. Adde tertio, quod etiam implicat, aliquem dici & esse exceptum à Lege, quam sive per se, sive per alium violavit, ac fuit verè transgressus, ex eo, quod *ex Judicis favore non subit defacto Mortem, & Pænâ, quam ex Lege debebat incurrere* ob factam Transgressionem. Quomodò quæso à Lege exceptus, qui eam, violasse dicitur, unde factus est dignus Pænâ, à Lege præscriptâ? Mirum sanè id, imò absurdissimum. Si ita res planè foret, ritè omnes Posterì possemus cum ipsomet Adamo enunciarì à Lege, de qua differitur, exempti: dum, occurrente Dei Misericordiâ, omnes cum ipso Adamo facti sumus exempti à Pœnis, *saltem* principalioribus, quas ob idem Peccatum & Adamus & Nos subire debebamus. Dixi, *saltem*, in ordine ad statum præsentem; cum in ordine ad statum Gloriæ, quem ex eadem Infinita Dei Misericordia speramus consequi, ab omnibus omnino Pœnis exempti ac liberi erimus. Quid amabò fuisset de nobis, ac de primis quoque Parentibus, nisi Deus O. M. Redemptionem misisset Populo suo? Quid, si, ubi abundavit Delictum, non superabundasset & Gratiâ? Ergone ob id rectè dici possumus à Lege illa exempti? Præterea quot ex callida ipsorum Reorum industria, vel ex Judicis conniventia, vel incuria immunes evadunt à Pænâ, quam v. l. Legis tenebantur subire, nunquid hanc ob causam excepti à Lege, quam transgressi sunt, esse ac dici valent? Aliud profectò est Legem ex parte Legislatoris tolli, vel relaxari, aut derogari: & aliud vel ex defectu Judicis, vel ex Rei callida industria non impleri: & aliud tandem à Lege non comprehendi. Hoc enim locum non habet, nisi ante illius Transgressionem; non autem, hac Transgressionem jam posita.

98. Distinguendus itaque cum communi duplex Legis effectus: primarius unus, ac per se ab ea intentus; estque *dirigere, & obligare*: secundarius alter, ac per accidens à Lege intentus, qui est *facere Hominem Culpæ & Pænæ obnoxium*. Qui *secundarius* dicitur, eo quod non est absolute à Lege, ut innuimus; sed ex suppositione quod Homo illam liberè transgrediatur, ita ut seipsum potius Reum Culpæ, ac Pænæ constituat: quia sicuti ex sua libertate peccat, ita ex sua libertate Culpæ subicitur, ac Pænâ dignum se reddit. Veruntamen non ex sua libertate postea præscriptam Pœnam exequitur,

tur, etsi aliquando quis ultro citroque (licet raro) illam ex seipso assumat. Unde Pœna de se est contra Delinquentis Voluntatem, estò quandoque illam spontè quis amplectatur. Sicque Pœna ex suppositione Culpæ est per se intentata Justitiæ Punitivæ, proindeque ad Judicem spectat illam infligere, ac Reum cogere, ut subeat illam.

99. Adeoque discernenda est Pœnæ dignitas ab irrogatione, & executione Pœnæ. Nam, dignitas Pœnæ est inseparabilis à Culpa; ita quod licet Deus cedere possit Juri suo puniendi; haud tamen facere potest, quin Peccatum sit puniendum, seu dignum puniri: non sic verò se habet Pœnæ propriè dictæ executio, quæ utique pluribus de causis est à commissa Culpa sejungibilis. Quocirca Reus, quia Legem violavit, factus est Pœnâ dignus: & quamvis nonnunquam dispensetur ei Pœna vel in totum, vel in partem; non ideò tamen dici potest exceptus à Lege, sive ut obligante ad Culpam, sive ad Pœnam: non à Lege ut obligante ad Culpam, cum jam peccaverit; nec ut obligante ad Pœnam, cum sit jam Pœnâ dignus: & sic est detentus utroque Legis vinculo: quod si alterum, vel utrumque dissolvatur, non ideò exceptus fuisse à Lege dici potest. Eapropter exceptio à Lege non habet locum, nisi ante ipsius transgressionem; ita ut ad illam servandam quis minime teneatur: sive talis exceptio fiat post Legem universaliter latam & postea restrictam per exceptionem, sive fiat in ipso actu ferendi Legem, quod solum Deo competit, non autem primum, cum Deus sit immutabilis, ut constat.

100. Ex quibus apertè deduces, quod sicuti exceptus à Lege non est, nec dici potest, qui in instanti, A, peccat, & immediate illi condonatur à Deo tam Culpa, quam Pœna, cum jam fuerit Legis violator, & Pœnâ debitâ dignus: ita nec excepta fuisset nec dici posset à Lege B. Virgo, si in Adamo peccasset, estò in sua Conceptione fuerit à Deo Gratiâ prædita: nam talis Gratiâ esset nedum Satisfactiva ipsius Virginis, sed etiam Remissiva Peccati, in Adamo ab ea perpetrati, ut ipsimet Adversarii fatentur. Quomodo ergo fuit & dici potest à Lege communi excepta, dum jam supponitur violasse cum cæteris Posteris in Adamo Divinum Præceptum, ac proinde Pœnarum omnium dignitatem cum eisdem Posteris æquè contraxisse? Concludamus igitur, Nostrates absque ulla deceptione, ut suos Commilitones, recensuisse Authores illos, qui Virginem Deiparam à Lege Adæ, aut ab ejus Sententia (nempe contra ipsum prolata) exceptam fuisse affirmant; cum etiam attentâ communi loquelâ exceptio à Lege & Pacto Immunitatem tum à Culpa tum à Debito, idest ab ipso peccasse in Adam, importet. Hujusmodi autem Authores ingentem astruunt

aciem, ut videre est apud piissimum & eruditissimum P. Nieremberghium Soc. Jesu, in *Sacro Syllabo*, §. 12. Nam SS. Patres & Doctores Sacram Deiparam etiam quò ad hoc cum ipsa S. Ecclesia in Esther figuratam agnoscunt; adeoque à Lege communi absolutam, & sic sub illa Regula [*Omnes in Adam peccaverunt*] minime comprehensam.

CAPUT III.

Ritè perpensâ Scoti Doctrinâ, quæ fuit SS. Patribus, & antiquis Theologis communis, ostenditur eadem suppositâ, nullum prorsus adfuisse Culpæ Debitum in Virgine Beatissima: imò & demonstratur, in aliis quoque Adæ Posteris, in Peccato conceptis, nullum habere unquam locum posse Debitum, de quo controversatur.

101. **P** Ræmemorati Patres, alique ejusdem Opinionis Sectatores, ardore cumulandi sibi Auxiliarios Authores arrepti, Subtilem quoque Doctorem eos inter annumerant, qui Culpæ Debitum Virgini affigunt. Quorum tamen deceptionem ritè detegit Salazarius cap. 13. num. 1. iis verbis: *Qui Scoti Mentem non tam dentibus conficiunt, quàm devorant, putant illum in ea fuisse Sententia, ut docuerit, Virginem Originalis Culpæ Debitum traxisse.* Quanquam & Salazarius ipse à vera Scoti Mente aberrarit. Porro, dato quod Scotus eam Sententiam tulisset, potiori quidem jure inter eos recensendus, qui coactè, seu ad declinandam vim illius Argumenti, quod ex Redemptionis motivo Adversarii acerrimè urgebant, Debiti contractionem in Virgine admiscere, de quibus dictum est *Cap. præced. in fine.* Quis enim inficias ibit, Scotum ad promovendam, atque illustrandam Virginis Puritatem, addictissimum? Hinc in hujusmodi scopum colligans P. Bellutus jam cit. num. 23. admonet, quod etsi Scotus in 3. dist. 3. quæst. 1. videatur aliquando ad partem affirmativam declinare, id mirum tamen esse non debet, cum transitus de extremo ad extremum non fiat, nisi transeundo per medium. In hac re (subdit) duæ sunt extreme Opinionēs. Prima dat Virginem & Peccato & Debito subjectam: Altera ab utroque illam eximit. Mediat autem inter utramque, Opinio admittens in Virgine Debitum, sed non Peccatum. *Temporibus Scoti* (annectit) *vigebat prima extrema Opinio; idcirco satis duxit Scotus, si Immunitatem à Peccato defenderet. Quod etiam observarunt vetustiores Scotistæ, cæterique Doctores antiqui.* Cum igitur hisce temporibus media Sententia sit apud omnes plausibilis, opportunum jam erit ad alteram extremam pervenire, quæ magis cedit in laudem &

gloriam Beatissimæ Virginis. Hinc est, quod multi Scotistæ eam sunt amplexi.

102. Veruntamen P. Bellutus ex illis quoque est, qui veram Culpæ Originalis translationem, ac ejusdem Culpæ Debiti quidditatem minimè attigerunt, ut ex primo Tomo liquet: idcirco ei visus est Scotus aliquando ad partem affirmativam declinare: imò nec ejus Mentem studuit penetrare. Profectò, quamvis minimè dubitarim, Deo disponente, factum esse, ut paulatim illustraretur Puritas Mariana, cum Dei Sapientia fortiter suaviterque disponat omnia; quo fit, ut Gratia Dei operetur per modum Naturæ, quæ tendit ab imperfecto, seu non perfecto ad perfectum: absit autem, ut opiner, quod ea ductus intentione Scotus solam Immunitatem à Culpa in Virgine propugnaret, cedendo Debitum; cum nulla eo tunc fuerit orta Quæstio de Debito, utpotè ignoto, & à Doctrina illius temporis alieno, ut patebit. Orta namque fuit hæc Controversia circa Annum 1615. in Hispania, ut Doctores communiter testantur. Ac, ut reor, ex subtiliori Culpæ Originalis, ejusque translationis discussione, etsi nonndum ritè digesta, ad salvandam Marialem Redemptionem ab AA. objectam: Et ad eundem finem, atque ad magis magisque removendam à Culpa illa Virginem, Debitum illud secatum fuit in proximum & remotum. Cæterum nil est in Scoto, quod præsentem designet Controversiam. Eaque verba, quibus astruit, quod Maria magis indiguit Mediatore, præveniente Peccatum, ne esset ab ipsa aliquando contrahendum, & ne ipsa contraheret, non sunt ad propositum, ut ostendamus infra. Sicuti nec illa, quod Maria contraxisset Originale Peccatum ex ratione Propagationis communis, nisi fuisset præventa per Gratiam Mediatoris. Quis enim dubitet sine tali gratuita præventionem Virginem non potuisse à communi aliorum, forte recedere? Non ideo tamen ex se recedere non debuit, seu debuit non recedere; cum fuerit de se disjunctim utriusque oppositi capax, & ex libera Dei Voluntate alterum illorum fuerit determinandum. Ut ergo ad rem nostram, decidendam properemus,

103. Dico primo: Scotum juxta communem illius temporis Doctrinam posuisse, Originale Peccatum veluti naturali quodam modo ad Posteriores Adæ traduci. Et hoc planè satis obvium est in ejus Textu. Nam ad eam suadendam translationem docet, Adamum communicare suis Posteris Naturam sine Justitia Originali, & cum Debito habendi talem Justitiam: & hac de causa illos in Peccato concipi. Ut enim firmat ex D. Anselmo in 2. dist. 32. quæst. 1. in Solutione. Argum. & dist. 30. quæst. 1. ad tertium, duo hæc concurrunt ad Originale Peccatum constituendum, nempe Debitum habendi Justitiam,

ut materiale, & Carentia ejusdem Justitiæ, ut formale; eo quod talis Carentia ratione Debiti illius habet rationem Privationis, quæ est ipsum Originale Peccatum, utpotè Carentia Justitiæ debitæ. Dicitur autem Debitum illud habendi Justitiam materiale Peccati, eo quod adhuc in statu Innocentiæ fuit Justitia debita: & sic formale Peccati non est Debitum Justitiæ, sed Carentia Justitiæ, ut loquitur dist. 32. quæst. 1. cit. §. Quantum ad 4. art. Unde tam ibid. pluries, quam in 3. dist. 3. quæst. 1. §. Si autem, docet, quod quilibet Filius Adæ naturaliter est Debitor Justitiæ Originalis, & ex demerito Adæ caret eâ; & ideo omnis talis habet, unde contrahat Originale Peccatum.

Clarius autem totam hanc materiam expressit loc. præcit. nempe in Solutione tertii Argumenti distinctionis 30. quæst. 1. quam habet sub dist. 32. quæst. 1. cit. Ait namque, quod ad istud Peccatum (Originale) duo concurrunt, Carentia Justitiæ scilicet, ut formale, & Debitum habendi eam, ut materiale: sicut in aliis Privationibus concurrebat Privatio, & Aptitudo ad habitum. Debitum istud est à Deo, statuente Legem istam [Do. Justitiam tibi Adæ, & omnibus Filiis tuis naturalibus do eadem datione, quantum est ex parte mea.] Et ideo ex hac datione tenentur omnes eam habere, & ex Patre propagante, per cujus actionem iste est Filius naturalis Adæ. Ergo hoc Debitum per nullas rimas ignotas intrat, sed per istas duas causas positivas. Illa autem Carentia non habet causam, nisi negativè, scilicet non dantem Justitiam Originalem. Cujus si queratur ulterius causa, non est, nisi demeritoria, scilicet quia Adam demeruit, ne Justitia Originalis daretur: negativa non dans Deus est; demeritoria, quare non datur, Adam peccans.

104. Sicque Originale Peccatum in via Scoti traducitur ab Adamo ad Posteriores per hoc, quod ille per Generationem naturalem communicat istis Naturam, ob ipsiusmet demeritum, Originali Justitia nudatam, cum Debito habendi illam. Quæ est ipsissima D. Anselmi Doctrina in lib. de Conceptu Virg. & Pecc. Orig. fusè expensa. Siquidem juxta propositam à Scoto Doctrinam, D. Anselmo consonam, viâ Generationis naturalis traducitur Originale Peccatum simul cum ipsa Natura, cui per se primò inest; nam ipsa traducitur cum Debito habendi Justitiam, & sine illa, & ideo privata Originali Justitiâ, in qua Privatione consistit Originale Peccatum; & sic transit tale Peccatum de Natura in Personam, ut expressè D. Anselmus loquitur cap. 22. infra med. Ubi ait: Qualiter autem Peccatum idem mihi videatur ad eos descendere, paucis expediam. Est Peccatum à Natura, ut dixi: & est Peccatum à Persona. Quod est à Persona, potest dici Personale: quod autem à Na-

à Natura, Naturale, quod dicitur Originale : & sicut Personale transit ad Naturam, ita Naturale ad Personam. Et ex Anselmo Scotus loco cit. solvendo 1. Quæstionem, §. Quantum ad secundum, firmat, ex dictis concludi Debitum in Parvulis propter hoc, quod Adam accepit Justitiam pro se, & pro tota Natura, quæ tunc erat in eo; & ideo justè Deus exigit à tota Natura, in quocunque est, illam Justitiam, quam dedit Naturæ, ita quod secundum Anselmum, cap. cit. Adam Peccato Personali nudavit Naturam Justitiâ debitâ, & nudatâ Naturâ à tali Justitia debita, in quocunque facit Naturam nudam, facit & talem Debitricem.

Itaque satis liquidò constat, Debitum habendi Justitiam Originalem traduci ad Posteror Adæ per Generationem ipsam naturalem, qua communicatur illis Natura, propter ipsius Adæ demeritum eâ Justitiâ privata. Quare idem Scotus dist. 32. cit. §. Respondeo in fine docet, quod ideo Adam non habuit Peccatum Originale, quia illud Debitum non fuit ad ipsum traductum per aliquem Parentem: sed ipse in se accepit illam Justitiam, & actu suo amisit. Quod idem pluries ibi refricat. Adeoque satis etiam constat quod proposuimus, Originale Peccatum scilicet juxta Scoti Doctrinam, quæ fuit Antiquorum, naturali quodam modo traduci. Dixi, quodam modo; quia intervenit adhuc aliquod morale, ut patet: sed modus traducendi est vel videtur naturalis, ut & ipsemet loquitur cum D. Anselmo.

105. Dico secundò: In via Scoti nullum habere locum Debitum contrahendi Culpam Originalem in Virgine. Dixi, nullum habere locum, & non dixi, Scotum illud negare; eo quod Scotus de hoc minimè egit, ut jam prænotavimus; imò neque potuit de illo agere, ut dicemus. Quod autem tale Debitum juxta Scoti Doctrinam implicet in Virgine, evidentissimè ostendam ex ejusdem Contextu. Nam in 3. dist. 3. quæst. 1. cit. ubi pro Mariana Immunitate à Culpa fundamenta jecit, §. Si autem, respondens ad omnes Authoritates in contrarium, docet, quod quilibet Filius Adæ naturaliter est Debitor Justitiæ Originalis, & ex demerito Adæ caret eâ: & ideo omnis talis habet, unde contrahat Peccatum Originale. Statimque subnectit: Sed si alicui in primo instanti Creationis Animæ datur Gratia: ille licet careat Justitiâ Originali, nunquam tamen est Debitor ejus: quia merito alterius, prævenientis Peccatum, datur sibi Gratia, quæ equivaleat illi Justitiæ quantum ad acceptationem divinam. Tum arguo sic: Beatissima Virgini per Scotum in instanti Creationis Animæ fuit data Gratia merito Christi, prævenientis Peccatum: Ergo nunquam fuit Debitrix Justitiæ Originalis: Ergo & nunquam fuit Debitrix contrahendi Culpam Originalem. An-

tecedens est gloriosissima Scoti Corona. Prima Consequentia est ipsissima ab eo deducta. Secundam ostendo ex eodem Scoto sic: In quo est implicantia contrahendi Culpam Originalem, non potest dari Debitum & Necessitas contrahendi talem Culpam: Sed in B. Virgine per Scoti Doctrinam fuit implicantia contrahendi Culpam Originalem: Ergo in ea non fuit Debitum contrahendi Culpam Originalem. Major de se constat; quia idem nequit simul esse necessarium & impossibile. Minor etiam patet; quia sinè Debito habendi Justitiam Originalem implicat Privatio Justitiæ Originalis, & sic Originale Peccatum; nam tale Debitum ea de causa dicitur à Scoto materiale Peccati Originalis, ut vidimus: Atque in B. Virgine ob Gratiam, illi datam in instanti Animationis, locum non habuit Debitum habendi Justitiam Originalem: Ergo implicavit in ea Privatio Justitiæ Originalis, & sic Originale Peccatum.

106. At fortè dices, eam implicantiam, oriri ex suppositione Gratiae infusæ in primo instanti Animationis: Ergo hoc non tollit, quin absolutè de se potuerit habere, ac reipsa habuerit Debitum subeundi Culpam.

Verùm hæc Instantia nulla est. Neque enim, nisi ex suppositione Gratiae illius infusæ nos implicantiam deducimus; non quidem implicantiam ad posse esse, sed implicantiam ad esse. Quamvis enim Virgo Beata (absolutè loquendo) æquè cum aliis potuerit sub eadem Lege comprehendi, ac Justitiam Originalem cum illis ab Adamo emendicare; non ideo tamen, secus esse non potuit; imò reverà defactò secus fuit juxta Scoticam Doctrinam. Si enim per Scotum defactò B. Virgo habuit à primo instanti Animationis Gratiam, & cum hac Gratia, fuit impossibile Debitum habendi Justitiam, & sinè tali Debito implicans Originale Peccatum; jam apertissimè sequitur, etiam implicasse in ea defactò Debitum contrahendi Culpam. Hoc enim præsupponit utique Debitum habendi Justitiam, per cujus liberam amissionem possibilem possibilis est Privatio Justitiæ ejusdem, & Originalis Culpa. Ergo sicut non traducitur cum Natura, nec traduci potest per Scotum, tale Debitum habendi Justitiam in ea Persona, cui datur in primo instanti Gratia; ita nec traducitur; nec traduci potest Debitum contrahendi Labem Originalem, quæ consistit in Privatione Justitiæ debitæ; aliòquin daretur hic & nunc Debitum & Necessitas contrahendi aliquam, formam, quæ hic & nunc est impossibilis ex facta Hypothesi.

Confirmatur: Peccatum Originale non nisi per traductionem ab Adamo contrahitur à Posteris: Atque repugnat, Originale Peccatum traduci ab Adamo ad Posteror, absque eo quod simul ab eodem traducatur Debitum habendi Ori-

ginalem Justitiam juxta Scoti Doctrinam : Ergo in quocunque repugnat Debitum habendi eam Justitiam (uti contingit in eo, cui in instanti Animationis datur Gratia, quia iste per Scotum nunquam est Debitor Justitiæ, licet eam careat,) etiam repugnat traductio ipsius Peccati Originalis, quod est carentia Justitiæ Debitæ; & sic in eodem repugnat pariter Debitum carendi Justitiæ debitæ, seu contrahendi Justitiæ Privationem, quæ est ipsum Peccatum.

107. Dico tertio: Juxta Scoti Doctrinam nullum dari posse in Adæ Posteris, in Peccato conceptis, verum Debitum contrahendi Peccatum Originale. Quod ipsum asserimus de SS. Patribus, ac etiam de Theologis antiquis, quibus omnibus (moraliter loquendo) communis fuit eadem de Originali Peccato, ejusque traductione Doctrina. Hæc Assertio videbitur fortè admodum peregrina, atque ob novitatem à veritate aliena. Verum, si res ritè perpendatur, in ipsius Doctrinæ pervetustis visceribus clarè continetur. Quare, ut illius veritatem perspicuè ostendamus,

108. Notandum est, nos in Assertionem mox præmissa de verò Debito loqui, nimirum de Debito illo contrahendi Culpam Originalem, de quo modo inter Theologos Recentiores controvertitur. Est autem tale Debitum *antece-* *dens* ipsam Culpæ Originalis actualem contractionem, non autem eam concomitans, vel (si ita velis) subsequens. Et hujus prima evidens Ratio est: Quia tale Debitum est de se inductivum formæ nondum contractæ, ita quod trahat post se Culpam ipsam, quæ proinde concipitur ut contrahenda, & sic ut necessariò futura: Debitum autem concomitans, & multò minus subsequens non est ejusmodi; quia solam eam infert Necessitatem, cuilibet rei merè contingenti communem; quo pacto, ut ait Philosophus 1. *Periherm. Omne, quod est, quando est, necesse est esse*. Sic dum scribo, necessariò scribo, licet nulla cogar prævia Necessitate, nulloque premar prævio scribendi Debito. Secunda Ratio, & fortior, est: Quia Debitum, de quo modò jam controvertitur, est separabile ab actuali Culpæ Originalis contractione: quocirca ipsimet Adversarii contendunt, B. Virginem contraxisse quidem Debitum, non autem Culpam ipsam. Quod fatuum sanè foret, ac repugnans, si de aliquo Debito, seu concomitante, seu subsequente, sermo fieret; cum neutrum hoc Debitum dari queat in aliquo sinè ipsius Culpæ actuali contractione, ut liquet. Clarum eapropter est, Debitum, de quo disputatur, esse antecedens, ac prævium; ita ut, qui ob tale Debitum est Debitor, coarctetur in aliquo priori, ac necessitetur ad Culpam Originalem contrahendam.

109. Præterea notandum est, nullum sub-

jectum necessitari posse à propria Natura, & ex suis intrinsecis ad formam sibi dissentaneam, & violentam. Hoc enim repugnat Naturæ, ut Natura est, cujus est ferri naturaliter in id, quod est sibi proficuum & conveniens. Adeoque res qualibet nonnisi ab extrinseco, & prout subest alicui violentæ actioni, potest ita disponi, ut necessitetur formam aliquam violentam, in se recipere. Sic aqua neutiquam ex se cogi potest, seu ex innata virtute necessitari ad recipiendum in se calorem: sed benè, prout subest actioni vel ignis, vel alterius causæ extrinsecæ, producentis actione violenta in ea calorem.

110. Quibus prælibatis, perfacile nobis est Assertionem positam demonstrare. Siquidem, stante Scoti Doctrina, SS. Patribus, ac Theologis antiquis etiam post Scotum florentibus communi, imò & nonnullis adhuc Recentioribus familiari, Carentia Justitiæ Originalis & Debitum habendi talem Justitiam in eodem Animationis instanti simul cum Natura traducuntur ab Adamo ad Posteris suos, ut vidimus; & nonnisi per tale Debitum, viâ Generationis naturalis vitiata traductum, ipsi sunt formaliter & in seipsis Debtores Justitiæ Originalis, qua carent: Ergo antequàm fiat in eis & ad eos talis traductio, implicat in eisdem Debitum contrahendi Culpam, de quo est sermo. Hæc Illatio suadetur: Quia Debitum contrahendi Culpam jurè præsupponit Debitum habendi Justitiam Originalem; cum sit pro formali Debitum carendi Justitiæ Debita: Si ergo nonnisi dependenter à Generatione naturali actuali competit Adæ Posteris Debitum habendi Justitiam, à fortiori nonnisi dependenter ab eadem Generatione competit eis Debitum carendi Justitiæ debitæ, seu contrahendi Culpam Originalem: Ergo tale Debitum non est antecedens, sed vel concomitans, vel subsequens ipsam Generationem naturalem, & sic ipsam quoque actualem Culpæ contractionem, quæ in eodem Generationis instanti exercetur, concomitatur; sed minimè illam antecedit ex parte Posteriorum.

111. Secundò: Peccatum est forma in genere suo violenta cuilibet Creaturæ rationali, utpotè summè ipsarum Naturæ dissentanea, ut in *primo Tomo* inculcatum est: Ergo implicat, quòd Adæ Posteris ex propria Natura, seu ex Principiis intrinsecis necessitentur ad contrahendum Peccatum Originale. Et quamvis Voluntas, quæ cogit Creaturam rationalem ad subeundum Peccatum, sit ei respectivè intrinseca; id tamen prodit, quia libera est, ac potens contra naturalem sui ipsius, ac totius Creaturæ rationalis Inclinationem & Exigentiam, agere; adeoque sit opus, ut se habeat tanquam agens extrinsecum, violentiam inferens, et si sibi

sibi ipsi violentiam irroget. Unde *Tobie* 12. dicitur: *Qui autem faciunt Peccatum, & Iniquitatem, hostes sunt Animæ suæ*. Quod adhuc tamen in casu nostro non habet locum, eo quod Adæ Posteris non propria, sed aliena Voluntate, nempe Adæ, coguntur ad Originalem Culpam contrahendam. Eapropter, omnibus ritè pensatis, opus est inferre, Adæ Posteris cogi non posse aliquo Debito & Necessitate contrahendi Culpam Originalem sibi violentam, & omnino dissentaneam, nisi prout subsunt alicui actioni violentæ ipsius Adæ: Sed hæc esse nequit, juxta Scoti & Antiquiorum Doctrinam, nisi actio ipsa generativa, qua, utpotè vitiata & defectuosa, Naturam ad Posteris transmittit carentem Justitiâ debitâ: Ergo Adæ Posteris non habent Debitum contrahendi Culpam; ac Necessitatem subeundi illam, nisi cum actu generantur, & à primo Parente recipiunt Naturam ita vitiatam & corruptam, ac Peccato defœdatam; & sic non habent aliud Debitum contrahendi Maculam Originalem, nisi concomitans, vel subsequens ipsam Generationem naturalem in posteriori signo naturæ.

112. Tertiò: Nihil juxta præfatam Doctrinam excogitari potest in Adæ Posteris, ex cuius vi oriatur in eis Debitum aliquod, antecedens ipsam actualem Culpæ contractionem, atque ad illam coarctans: Ergo juxta præfatam Doctrinam locum habere nequit in Adæ Posteris Debitum, de quo controvertitur. Consequentia tenet. Antecedens probatur: Si aliquod esset excogitabile, id non erit, nisi ipsius Adæ demeritum; ut enim pluries Scotus refriecat, Posteris Adæ, ob hujus demeritum, carent Justitiâ Originali, à Deo in ipso Adam acceptâ; siquidem ob ejus demeritum, manens in Dei cognitione, movetur Deus ad Justitiam Originalem illis denegandam in Conceptione, ut Scotus *dist.* 32. *cit.* obtestatur: Atqui demeritum, Adæ non nisi indirectè & ex consequenti potest coarctare illius Posteris ad subeundam Justitiæ Originalis Privationem; non autem directè & antecedenter: Igitur &c.

113. Confirmatur: Nam, si Adæ Posteris Debito aliquo antecedenti cogerentur, ac necessitarentur ad Privationem Justitiæ subeundam, eadem certè proportionem repugnet in eis Originalis Justitiæ, ut constat; si enim unum oppositorum est necessarium, alterum est impossibile: Atqui juxta Scoticam Regulam, quæ verissima est, nihil repugnat alicui, nisi per aliquod positivum ipsimet inexistens, impossibile cum forma, quæ ei repugnare dicitur: Si ergo Justitiæ Originalis repugnat Posteris Adæ Peccatoris, assignari debet in Posteris aliquod positivum, ratione cujus locum habet talis repugnantia Justitiæ, ac Necessitas Privationis ejusdem. Sed hoc non est assignabile: Igitur &c.

Probatur hæc Minor: Nam juxta præfatam Doctrinam nullus defectus moralis premit Adæ Posteris ante realem ipsius Justitiæ Privationem, contractam; unde Scotus ipse cum aliis ejusdem Doctrinæ Sectatoribus fatetur, *ob demeritum Adæ* Posteris carere Originali Justitiâ, & non propter proprium aliquod demeritum: Ergo nil est assignabile in Posteris, quod antecedentem ponat in eis repugnantiam ad recipiendam Justitiam Originalem, & sic illos coarctet ad illius Carentiam subeundam, nedum concomitanter, sed & antecedenter.

114. Patet id ex eodem Scoto in præcit. §. *Respondet*, ubi docet, *ex Lege Divina, quæ statuit per Patrem, non ponentem obicem per Peccatum, quasi naturaliter Justitiam Originalem dari Propagatis: non quidem quia Pater eam transfunderet, cum sit donum supernaturale; sed quod Deus ipse Naturæ cooperaretur regulariter dando Justitiam Propagato*. Unde colligo, Adamum habuisse moralem facultatem traducendi Naturam ad Posteris simul cum Originali Justitiâ; qua potestate usus fuisset, si posuisset obicem per Peccatum. Tum sic: Hujusmodi obex omnino se tenet ex parte Adæ, cujus fuit Peccatum, ac demeritum; non autem ex parte Posteris juxta illius Doctrinæ Principia: Ergo licet ex parte Adæ consurgat Debitum & Necessitas antecedens, vi cujus ei repugnet dare Propagatis Originalem Justitiam; non tamen simile Debitum antecedens datur in ejus Posteris, vi cujus eis repugnet illam recipere, cum nullus ex parte ipsorum obex contradicat; sed tantum ex suppositione quod Pater Adam nequeat eam Justitiam sibi conferre, coguntur talis Justitiæ Carentiam subire, atque ita solo Debito concomitanti, aut consequenti premuntur.

115. Neque dicas, quod tali Debito Adæ antecedenti correspondet Debitum, à quibusdam dictum *passivum*, subeundi Justitiæ Privationem. In primis enim, ut supra visum est, Debitum habendi Justitiam per Generationem secundum Scotum traducitur ad Posteris: Ergo à fortiori hoc idem dicendum de Debito carenti Justitiâ, quod præsupponit illud. Secundò Posteris in casu non sunt, nisi purus terminus relationis, nempe Debiti Adæ, quæ relatio est transcendentalis moralis, fundata in morali ejus facultate traducendi Justitiam, ut obice demeriti præpeditâ seu potius amissâ; eo modo, quo quævis potentia in physicis dicit relationem transcendentalem ad suum terminum possibilem; & sic non est relatio mutua. Tertiò tale Debitum in Adamo habet suum fundamentum, nempe Peccati obicem: At in Posteris nullum, ut supra arguebamus, assignari potest talis Debiti fundamentum. Et quamvis per denominationem, ab ipso Debito Adæ desumptam, dici possint

sint Posterius ejus necessario privandi Justitiâ, quantum est ex parte Ad& Peccatoris; tamen, talis denominatio purè extrinseca est etiam in genere moris, ad quod spectat; & cum verificetur ex mera suppositione Debiti contracti ab Adamo, & solum in ordine ad Adam, nequit in Posteris indicare, nisi Debitum concomitans vel subsequens, futurum in actu Generationis: non autem antecedens, ita ut antè talem actum aliquid concipi valeat in eis, vi cujus ipsi concipiantur cum potentia passiva intrinsecè impedita.

Idque totum sanè hoc Exemplo clarescit. Nam v. g. proprium aque est frigefacere, idque illi est connaturale: si tamen calore afficiatur, jam, obice præpedita, cogitur calefacere, & sic frigoris carentiam tam in seipsa habere, quàm in subjecto extraneo causare. Quis autem dicat, quòd sicuti aqua in casu potentiam habet frigefactivam intrinsecè impeditam, & sic, ut calore affecta, causat ex se in passio extraneo cum calore ipsam frigoris carentiam; ita passum extraneum habet potentiam receptivam frigoris intrinsecè impeditam, & sic ex se necessitatur ad illam carentiam cum calore recipiendam? Nemo sanæ mentis planè id vel cogitaret. Idipsum nunc statuendum in nostro casu; ita ut Posterius solum in actu secundo necessitentur, secus in actu primo.

116. Et quidem, si Posterius ex Debito antecedenti sibi proprio, ac inherente in suo genere cogherentur ad Gratiæ Privationem subeundam, etiam nonnisi ex proprio demerito Debitum illud subirent. Neque enim videtur sine prævio demerito locum habere posse tale Debitum. Nec satis est demeritum Ad&, nisi intelligatur moraliter proprium Posterorum, quod juxta talem Doctrinam non currit. Tum quia tale demeritum illud esse debet, ut sit proxima ratio fundandi relationem talis Debiti. Fundamentum autem relationis debet esse proprium, & non extraneum illius, cui inest Debitum; nisi enim insit ei fundamentum, nequit inesse ipsi fundatum, ut satis constat. Cum ergo desit secundum eam Doctrinam proprium demeritum in Posteris, cum ex demerito solius Ad& Justitiâ careant, dicendum manet, Posterius nullum habere Debitum antecedens, sed tantum purè concomitans, vel subsequens, ipsam actualem sui defectuosam Generationem; ita ut per se ac directè Deus non denegat Justitiam Parvulis; sed tantum indirectè & quasi per accidens, quatenus nimirum denegat Ad& generanti suam cooperationem, & sic illum privat ea morali facultate communicandi Propagatis simul cum Natura Justitiam Originalem.

117. Quòd si rem pressius consideremus, tantum abest, quòd eo Debito Posterius preman-

tur carendi Justitiâ Originali, ut hanc potius ab Adamo jurè exigant, utpotè illi etiam pro seipsis datam à Deo; quam ipse & servare, & ad eos transfundere debebat. Gignit planè aliquando quis ex Parentibus Filium v. g. monoculum: quo in casu, ut certum, id supponimus accidisse ob defectum (quomolibet contractum) potentiæ generativæ ejusdem. Nunquid ex hoc deducet quis, talem Filium habuisse eo modo, quo in ordine ad agendum habuit Pater, Debitum antecedens patiendi eam oculi Privationem? Absit. Imò vice versa naturaliter exigit à Patre generante binos oculos, utpotè jurè Naturæ sibi debitos. Eodemque modo se habet in suo genere, nec absimilis est Posterorum casus, ritè perpensus, ad normam illius antiquæ Doctrinæ, qua salvari non posse Peccati Originalis veritatem, non semel inculcavimus, ac fusè *Tomo primo*.

118. Nil mirum eapropter neque Scotum, neque SS. Patres, nec antiquos Doctores de Debito nunc controverso mentionem fecisse: quia nimirum ob communem eorum Doctrinam de hac materia, *Concursum moralem Posterorum*, vi cujus verè & propriè cum Adamo in Adamo peccasse dicuntur, non agnoverunt. Quem tamen modò Theologi necessarium omnino autumant ad salvandam Peccati Originalis veritatem ac proprietatem, à Pelagianis infestam. Antiquiores autem (quibus & nonnulli ex Recentioribus adhuc hærent) putabant, *Posterius in Adamo peccasse* aliud non præferre, nisi quòd Adam Peccato suo Personali totam in se contentam Naturam privavit Originali Justitiâ, pro se & suis accepta; quam proinde Posterius in illo peccante amiserunt, eo quòd facultatem ipse amiserit illam ad eos transfundendi. Unde aliud Originale Peccatum non agnoscebant, nisi Habitale, & per modum quiescentis in Anima (ut Scotus loquitur *dist. 3. 2. quæst. 1. cit. §. Propter Solut.*) post actum transeuntem.

Atque hanc esse Antiquorum Doctrinam, satis clarescit ex præallegatis Scoti & D. Anselmi Authoritatibus; clariùsque apparet in toto eorum Discursu, aliorumque ejusdem Doctrinæ Sectatorum; qui proinde per ipsam Generationem naturalem formaliter traduci Culpam Originalem affirmant, & sic veluti modo physico & naturali. Audiamus iterum D. Anselmum *lib. cit. cap. 1.* ubi inquit: *Quia enim Originale Peccatum trahitur in ipsa Origine, vocatur Originale: quod potest etiam dici Naturale, non quòd sit ex essentia Naturæ, sed quoniam propter ejus corruptionem assumitur.* Et *cap. 2.* ait: *Quia tota Natura humana in illis (nempe Adamo & Heva) erat, & extra illos nihil erat, tota infirmata est, & corrupta.... Sicut itaque, si non peccasset, qualis facta est à Deo, ta-*
lis

lis propagaretur : ita post Peccatum , qualem se fecit peccando , talis propagatur . Et in eodem Capite satis firmat , eam propagari cum Debito habendi Justitiam , quam deseruit , & cum Debito satisfaciendi pro Peccato .

119. Imò & cap. 8. apertè docet , Debitum & Necessitatem subeundi Peccatum , quibus premuntur Posteris , purè concomitanter se habere in eisdem , non autem antecederent . Nam ait : Sed dictum est , quia Semen à Parentibus trahitur cum Necessitate Peccati futuri , cum fuerit animatum Animâ rationali . Hoc utique non est propter aliud , nisi quia humana Natura nascitur in Infantibus , ut dixi , cum Debito satisfaciendi pro Peccato Adæ , &c. Quapropter , si ab his Necessitatibus Semen assumptum de Virgine liberum ostendi potest , palam erit , quòd nullam Peccati Necessitatem traxit . Videsne , aliam Necessitatem , seu Debitum contrahendi Peccatum non agnosci ab Anselmo , nisi quod cum Semine trahitur à Parentibus , & sic concomitatur ipsam actualem Generationem ? Unde Silvester Saa-vedra aliàs cit. plures distinguit Necessitates , seu Debita , juxta plures variasque Seminis , & Embryonis mutationes . Idcirco iisdem gressibus , quibus Natura transfunditur , etiam traducitur & Necessitas incurrendi Peccatum Originale . Ideoque hoc vocatur à D. Anselmo (cap. 22.) Peccatum Naturæ : & Necessitas carendi Justitiâ in Infantibus dicitur ab eodem Egestas Naturalis .

120. Nec absimilis est à D. Anselmo Angelicus Doctor : nam in 1. 2. quæst. 81. art. 1. in Corp. ad fin. ait , quòd Peccatum Originale non est Peccatum hujus Personæ , nisi in quantum hæc Persona recipit Naturam à primo Parente . Unde & vocatur Peccatum Naturæ , secundum illud Ephes. 2. Eramus Naturâ Filii iræ . Et art. 2. in Corp. assignans Disparitatem , cur solum primum Adæ Peccatum traducatur in Posteris , non autem alia seu primi seu proximorum Parentum Peccata , inquit , quòd ea , quæ sunt purè Personalia , nullo modo traducuntur : fecus autem ea , quæ pertinent ad Naturam , Speciei . Et hoc modo (subdit) Justitia Originalis erat quoddam donum Gratiæ , toti humanæ Naturæ divinitus collatum in primo Parente : quod quidem primus Homo amisit per primum Peccatum . Unde sicut illa Originalis Justitia traducta fuisset in Posteris simul cum Natura , ita etiam inordinatio opposita . Eandemque sanè Doctrinam habent Bellarminus lib. 4. de amiss. Gratiæ , & statu Peccati , cap. 10. ad sextam Object. & alii , qui Originale Peccatum vocitant Peccatum Naturæ , quatenus veluti naturalis quidam defectus cum ipsa Natura traducitur . Vide quoque Cajetanum & Suarium , quorum Doctrinam cap. præced. retulimus : item Jacobum Valentiam in Psalmos , Porreclanum in 3. part.

D. Thomæ , quæst. 27. art. 2. & alios : qui proinde Semen infectum , & Generationem infectam dicunt ; & ex tali infectione Debitum , & Necessitatem deducunt contrahendi Labem Originalem .

121. Itaque certissimum esse debet , juxta vetustiore de Originali Peccato & ejus translatione Doctrinam , nullum admitti posse , nec reipsâ fuisse in Adæ Posteris Debitum contrahendi Culpam Originalem , seu Gratiæ , & Justitiæ Originalis Privationem , nisi purè concomitans , vel subsequens , si ita libuerit . Adeoque in solo Adamo locum habuit Debitum antecedens transfundendi Naturam privatam Originali Justitiâ . Quod expressè docuit , præter allegata , D. Anselmus loco cit. cap. 7. his verbis : In Adamo omnes peccavimus , quando ille peccavit : non quia tunc peccavimus ipsi , qui nondum eramus , sed quia de illo futuri eramus : & tunc facta est ILLI Necessitas , ut , cum essemus , peccaremus . Quid clariùs ? Facta est , inquit , Illi , nempe Adæ Necessitas , quando ipse peccavit , non autem & Nobis . Ubi notatum velim apud Salazarium de Concept. cap. 1. §. 8. num. 48. in Opere excuso Compluti anno 1618. sic legi [& tunc facta est Illa Necessitas] quod errori Typographi est ascribendum ; cum sub eodem Capite , §. 4. num. 15. & iterum num. 21. legatur , Illi , non Illa . Tum quia sic etiam , nempe , Illi , in omnibus ejusdem Operis editionibus , quas videre licuit , observavi : quarum antiquior est illa cusa Venetiis , ad signum Spei , anno 1549. Democharis Restonei industriâ . Eodem modo legitur in Volumine impresso à P. Theophylo Raynaudo Soc. Jesu , in quo ejusdem industriâ collecta sunt omnia D. Anselmi Opera , anno 1630. Ac item in Biblioth. Virg. edita anno 1648. Matriti à P. Alva Ord. Min. Addo insuper eundem Anselmum , qui id Assertum firmare videtur cap. 17. ejusdem præcit. libri ; ubi rursus affirmat , Necessitatem ac Debitum transfundendi Injustitiam inesse Adæ , atque ejus Semini . Itemque in Elucidario cap. 44. ubi , agens de Pecc. Orig. atque Baptismo , vult , quòd Semen per Carnis concupiscentiam in Parentibus coinquinatur , quæ deinde pollutio transfunditur , quasi hæreditario jure , in Generatione Proles : & ideò tenentur obnoxii Culpæ Adæ , in quo omnes peccaverunt , & in quo omnes mortui sunt . Quæ infectio in via D. Anselmi purè moralis est : idèst non importat morbidam aliquam qualitatem physicam , sed benè Debitum habendi Justitiam , per Adæ Peccatum amissam . Unde cap. 22. cit. inquit , quòd in illis non sit Justitia , quam debent habere , non hoc fecit illorum Voluntas Personalis , sicut in Adam : sed Egestas Naturalis , quam ipsa Natura accepit ab Adamo . Videsne simul cum Natura communicari Posteris Necessitatem & De-

Debitum contrahendi Culpam Originalem, seu Justitiæ nuditatem? Igitur tale Debitum in iis, qui Originali Macula inficiuntur, purè concomitans est: in Virgine autem, utpotè à tali Macula immuni, nullum prorsus habet locum, cum non fuerit Adæ infectioni subiecta.

122. Sed fortè dices, nos supra cessisse, quòd per denominationem saltem extrinsecam, ab ipso Debito Adæ desumptam, Posterì dici possunt necessariò privandi Justitià, quantum est ex parte Adæ: Ergo licèt B. Virgo non fuerit reipsà subiecta infectioni Adæ, utpotè à Gratia præventa; nihilominus, quantum erat ex parte Adæ, erat necessariò privanda Justitià, & Gratia Originali: Ergo habuit reverà Debitum prius naturā, quàm sanctificari intelligatur; eo utique modo, quo haberi potest, scilicet morali, & per extrinsecam denominationem, ut loquitur Suarez disp. 9. de Pecc. Origin. sect. 4. num. 24. Quod & firmari potest Argumento Salazarii de Concept. cap. 1. §. 9. num. 52. Nam Adamus proprio Delicto dignus factus est, ut Filii ejus careant Justitià Originali, atque in se Maculam Peccati reciperent: Ergo Filii propter Delictum Patris digni facti sunt, ut eadem Justitià privarentur; hæc enim mutue quadam relationes sunt.

123. Respōdeo, Suarium ibi in primis ita Peccati Originalis translationem expendere, ut Antiquorum Doctrinam cum illa Recentiorum cōfundat, ac permisceat, ad salvandam contra Pelagianos veritatem Peccati Originalis propriè dicti, ut fusè ostendimus Tom. 1. Tract. 2. Quaestione 2. Disp. 2. Cap. 2. sicque ad rem non est ejus Doctrina. Nos autem licèt eam denominationem extrinsecam cesserimus; adhuc subjecimus tamen, eam extrinsecam esse etiam in genere moris, cum nullum omnino fundamentum habeat in Posteris, sed tantum in Adamo. Unde talis denominatio solum designat Debitum concomitans, quantum est ex parte Adæ, futurum in Posteris, dum actu generantur. Quare, cum antè talem Generationem, saltem mente conceptam, dicuntur privandi necessariò ipsa Originali Justitià, ly privandi non sumitur nominaliter, ac si diceret [sunt digni privari:] sed verbaliter, quatenus in illo temporis instanti, in quo generantur, quantum est ex parte Adæ, coguntur Naturam ab eo recipere Justitià privatam: quod minimè proinde dici potest, quoties in eo instanti Gratia infunditur. Et quidem dignitas Privationis Gratiae & Justitiæ Originalis est Peccati proprietas: Cum ergo per Antiquorum Doctrinam nullum proprium Posterorum Peccatum intelligatur in eis, priusquam talem Justitiæ Privationem intelligantur subisse, non video, quo jure intelligi valeant simili dignitate affecti, priusquam intelligantur eam Privationem, atque ita & Origi-

nalem Culpam contraxisse. Sic Posterì non nisi ex demerito Adæ, & non ex proprio demerito, carent Justitià debitā juxta Doctrinam illam: Ergo licèt Adamus ob proprium Delictum dignus factus sit, ut Filii ejus careant Justitià Originali (quod manifestè probat talem Privationem in Posteris puram Pœnam esse, non Culpam;) non ideo vice versa Posterì dignitatem in se habent eā Justitià carendi. Et falsum est, eas dignitates esse relationes mutuas. Relatio planè mutua in hoc sita est, quòd sicuti Adam ob suum demeritum cogitur Naturam sine Justitià ad Posteròs traducere; ita & Posterì coguntur Naturam sic traductam ab Adamo recipere, nisi aliud obstat.

124. Profectò ex eodem Suario constat, Debitum illud, quod ipse ibi contendit etiam in Virgine, esse purè concomitans. Ait enim, quòd est veluti Obligatio quedam moralis (quæ nomenclatura bona est, si Privatio Justitiæ pura Pœna ponatur, secus verò si dicatur Culpa, ut loco cit. cap. 1. inculcatum est,) nata ex Adamo; & suos descendentes denominat Debitores solum propter originem, quam trahunt ex illo. Unde in eodem instanti Generationis duos naturæ signa distinguit; & in priori signo vult inesse Debitum, sive sequatur Culpa, sive Gratia Sanctificans. In quo certè à veritate aberrat eximius Doctor: quia licèt tale Debitum, utpotè concomitans actualem ipsam Generationem, locum habeat in iis, qui eo instanti Maculam contrahunt; secus tamen in Virgine, à qua abfuit Maculæ contractio. Porro Debitum habendi Maculam & Debitum carendi Maculā in eodem, secundum idem, respectu ejusdem repugnant, ut benè adnotavit Saavedra in Sacra Deipara. Ex quo enim Deus statuit velle Virginem Matrem suam sine Peccato & in Gratia concipi, habuit utique Virgo Debitum & Necessitatem carendi Peccato, & subeundi Gratiam in sua Conceptione. Quomodo ergo simul, ac pro eodem instanti potuit habere Debitum subeundi Peccatum? Nonnè, si cogeretur Virgo ad simul contrahendum in eodem Conceptionis instanti Gratiam & Peccatum, cogeretur ad impossibile, cum etiam divinitus impossibile sit, ut suppono, Gratiam, ut Gratiam, esse simul cum Peccato in eodem subiecto? Igitur, ex quo Virgo debuit vi Deereti Divini carere Peccato, & Gratia exornari, omnino implicat, eam pariter debuisse Culpam Originalem subire. Vide quæ circa talem repugnantiam dicta sunt in primo Tomo, ubi fusè de hoc puncto.

125. Quod profectò ex eodem Suario constat: nam ibidem subtextit, & non semel, quòd tale Debitum est conditionatum; quia, inquit, in illo semper includitur conditio, nisi Deus Gratia suā præveniat, & impediatur Originalis Culpæ influxum. Cum ergo talis conditio in Virgine fuerit

fuerit ex parte Dei jam purificata, non video, quomodo amplius potuerit id Debitum subsistere. Profectò id & in physicis verificatur. Quis enim dicat, idem subjectum simul & pro eodem instanti habere posse Debitum ac Necessitatem recipiendi in se calorem & frigiditatem, cum una Necessitas elsdat aliam, ut liquet? Certè vel aqua ipsa, quæ virtutem habet sibi congenitam causandi in se frigiditatem, si tamen, ab actione ignis v. g. necessitetur ab habendum calorem, amittit Necessitatem illam proximam habendi frigiditatem; licet amittere nequeat remotam in ipsismet suis naturalibus principiis fundatam. Unde fit, quòd estò fundamentum, Debiti contrahendi Culpam sit ipsa naturalis Origo ab Adam (ut Suarius indicare videtur, quod est falsissimum;) adhuc in casu nonnisi Debitum quoddam radicale & remotum, non autem proximum, poterit habere locum in Virgine. Quamvis ergo Gratia non opponatur formaliter Debito carendi Justitiæ & Gratiæ Originali, ut ait ibi Suarez; opponitur tamen ei virtualiter & ratione formæ, quam post se trahit, & ad quam recipiendam cogit tale Debitum: quemadmodum & Debitum habendi Gratiæ Originalem, ortum ex Dei Decreto, opponitur Privationi Justitiæ, seu Culpæ Originali. Et sic ambo Debita opponuntur virtualiter, quia de se sunt inductiva formarum invicem repugnantium in eodem subjecto, ac pro eodem instanti, ut in *primo Tomo* fusè ostendimus.

126. Concludamus igitur, Adæ Posteris, juxta Doctrinam Antiquorum, nullum unquam habere Debitum antecedens contrahendi Maculam Originalem in sua Conceptione; sed tantum pure concomitans, vel subsequens, quatenus Adamus moralem facultatem amisit propagandi Naturam Justitiæ debitam præditam, adeoque & Debitum contraxit communicandi Naturam Propagandis Justitiæ Originali privatam. Hoc enim discrimen versatur inter Doctrinam Præfcorum & Doctrinam Recentiorum de Concursum morali Posterorum ad Actuale Adæ Peccatum. Siquidem in hujus Doctrinæ suppositione Posterum dicuntur verè in Adamo cum Adamo actualiter peccasse, & sic Debitum eodem tunc & Necessitatem subiisse contrahendi tempore suo illius Peccati Maculam: quod contingere sanè potuit ob moralem eorundem existentiam, qua pollebant. In illius verò Doctrinæ antiquæ suppositione Posterum sicut non ponuntur moraliter coëxistisse ipsi Adæ, ita nec dici queunt in eo cum eo verè peccasse, quemadmodum & reipsa iidem Authores astruunt. Adeoque sicut solius Adæ fuit Peccatum illud, ita & solius Adæ demeritum, ac tandem Debitum transfundendi ad Posteris Justitiæ Privationem. Nec apparet, unde oriri queat in Posteris, juxta hanc ideam,

Tom. II.

Debitum subeundi Maculam illius Peccati Adæ, cum Posterum minimè supponantur fuisse, sed tantum fore participes illius Peccati. Porro moralis forma non consurgit de novo, nisi per positionem alicujus novi actus, ex quo resultet talis vel talis denominatio realis extrinseca. In casu autem nullus assignabilis est actus, ex quo Posterum Adæ per denominationem realem extrinsecam dici possint Debitores contrahendi Maculam antecedenter ad ipsum actum Generationis: quandoquidem actus peccaminosus Adæ ad solum Adam spectare ponitur, non autem & ad Posteris. Unde ergo ex vi talis actus immediate Posterum pressi manebunt eo Debito?

127. Dices: Juxta eam Doctrinam Posterum peccarunt in Adam, quatenus amiserunt in eo Sanctitatem & Justitiæ Originalem: Ergo propter hujusmodi amissionem contraxerunt Debitum illud.

Respondeo distinguendo Antecedens: amiserunt in eo Sanctitatem &c. quatenus amisit Adam facultatem moralem transfundendi Justitiæ, concedo; alio modo, nego: & nego Consequentiam. Nam solum sequitur, ad eos spectare Debitum concomitans, vel subsequens, jam explicatum. Profectò, cum, stante Adæ Peccato, solum ejus demeritum vigeat, nullumque adsit demeritum spectans ad Posteris, jam non ipsimet Posterum per se ac directè amiserunt Justitiæ in tali hypothese; sed indirectè & per accidens, quatenus scilicet Adam amisit illam, pro se & suis, amittendo facultatem traducendi eam simul cum Natura. Ex quo competit jurè Posteris actio contra Adamum, utpotè Debitorem Justitiæ pro se & suis; cum talis amissio sit omnino soli Adæ ascribenda etiam moraliter. Sed hæc Doctrinæ imbecillitatem ostendunt; cum per talem Justitiæ amissionem Posterum nullo modo possint cum veritate dici, quòd in Adam peccaverint, ut fusè ostendimus *Tom. I. Tract. I. Disp. I. & 2. & præcipue Cap. 3.* contra Salazarium. Nisi enim amissio ipsa sit culpabilis, nequit ex ea Peccatum concludi: Atqui amissio illa in Posteris culpabilis non est; cum talis Doctrinæ Authores primum defectum moralem, quem in Adæ Pueris agnoscunt, esse designant ipsam actualem Justitiæ Privationem, in Generationis actu contractam: Igitur &c. In ea itaque hypothese non ab intrinseco (etiam in genere moris,) sed tantum ab extrinseco & ex suppositione necessitantur Adæ Posterum ad carendum Originali Justitiæ, & sic non ex Debito ullo, antecedenter contracto ab eisdem.

SEGMENTUM eiusdem Tercii Capitis,

In quo ex Contextu Scotico demonstratur, implicare, quòd in Adamo peccaverit is, cui in instanti Animationis confertur à Deo Gratia Sanctificans.

128. **P**robavimus jam, atque (ut putamus) ad evidentiam, Scotum cum SS. Patribus, aliisque antiquis Doctoribus nullum in aliquo ex Adæ Posteris agnovisse Culpæ contrahendæ Debitum, de quo est Quæstio, quod antecedens nimirum sit, & non tantum concomitans ipsius Culpæ contractionem: quodque planè suavisimus ex eorundem Doctrinæ Principiis. Nunc ostendendum nobis est, eadem præsuppositâ Doctrinâ, implicare, quòd in Adam peccaverit is, qui in Gratia concipitur, uti fuit B. Virgo: quod præsertim ex Scotico Contextu perspicuum erit. Et primò quidem, secundum præfatam illam Doctrinam, peccare in Adam aliud præferre non videtur, nisi ob demeritum Adæ privari Originali Justitiâ: Atqui talis Privatio locum habere proximè non potest, nec habet reipsâ in eo, qui per Gratiam in Conceptionis momento justificatur: Igitur &c.

Confirmatur: Nam hoc, quod est *Posteror peccasse in Adam*, debet aliquid saltem morale in ipsis Posteris ponere, vi cuius ipsi dicantur in eo peccasse; cum transitus de uno in aliud contradictorium sine mutatione sit impossibilis; atque impossibile quoque sit aliquem mutari, quin aliter se habeat nunc, quam prius, vel aliquid scilicet de novo acquirendo, vel amittendo: Atqui nil omnino quòd ad id reperire licet in Posteris, antequàm intelligantur actu privati Originali Justitiâ, cum secundum eam Doctrinam nullum detur Debitum, antecedens ipsius Justitiæ Privationem in actu exercito, sed tantum illam concomitans, ac subsequens Generationem ipsam naturalem: Igitur &c.

129. Et quidem eo ipso, quòd quis immunis est à Debito Culpæ, immunis pariter est ab ipso peccasse in Adam: Sed conceptus in Gratia per eam Doctrinam immunis est à vero Debito Culpæ: Igitur &c. Idcirco etiam secundum Antiquorum & Scoti Doctrinam repugnat, in instanti Animationis esse immunem à Culpa eum, qui immunis non fuit à peccasse in Adam, & à contracto Debito. Hinc omnes planè Rationes, quibus Doctor Subtilis. 3. dist. 3. quæst. 1. cit. probat Immunitatem Virginis à Culpa, æquè concludunt pro Immunitate à Debito, ut infra ostendemus *Disp. 4. Quæst. 2. Cap. 10.* Quòd si hoc alicui mirum est; indè sanè mirum ei est, quia supponit Adæ Posteror in ipso peccasse:

sed tamen ita eos peccasse, ut solus Adam reverà peccarit, quod implicat profectò in terminis. Et hoc modo procedit ea Doctrina, ut vidimus. Si autem supponamus Adæ Posteror verè in illo ac propriè peccasse; nil mirum, debere indispensabiliter eos omnino concipi in Peccato.

130. At colligamus id ex Scoto, qui in hac materia faciem nobis prætulit. Porro Antesignanus ille Ingenio suo, alioqui subtilissimo, separabilitatem Debiti à Culpa, quam Recentiores è tenebris effoderunt, nullatenus attigit; nam illam Adversariis objecisset, ad infringendam Objectionem ex Redemptionis motivo urgentem, uti se facere putant regulariter, qui à sola Culpa Virginem eximunt. At Scotus ad solam Capacitatem, puramque Potentiam passivam, à causa extrinseca generante determinandam, non autem ad intrinsecum Virginis Debitum recurrit. Ait enim, quòd *contraxisset Originale Peccatum ex ratione Propagationis communis, nisi fuisset preventa per Gratiam &c.* Non ergo ait, quòd *debebat contrahere*, ut multi post Scotum locuti sunt. Porro secundum Doctores antiquos ac nonnullos ex modernis Posteror participant de Peccato Adæ in sua Conceptione, non prius: juxta verò nostram & aliorum Recentiorum Doctrinam ipsi participant moraliter de ipso Actuali Adæ Peccato, quia verè peccarunt in eo, priusquam conciperentur. Sicuti ergo secundum traditam à nobis Doctrinam Gratia in Conceptione infusa, designat eum, cui infunditur, immunem etiam à Debito, & ab ipso peccasse in Adam; sic & secundum Scoti & antiquorum Doctrinam, servata Doctrinarum proportionem: aliòquin quo jure esset ea Gratia præveniens Peccatum? Sed videamus: An verificetur id apud Scotum?

131. Planè Subtilis Doctor loco cit. s. *Secunda etiam Ratio*, ad antiquatam de infectione Carnis Opinionem respondet, quòd Argumentum de infectione, propter seminationem, non arguit secundum viam Anselmi de Peccato Originali, quæ tacta fuit dist. 3. 2. 2. lib. Unde negat ibi ex Anselmo Scotus talem infectionem. Quo fit palàm, Adæ Posteror non nisi ex ipsa Generatione Debitum & Necessitatem subire contrahendi Culpam penes Veteres Doctores, ut jam inculcatum est. Secundò ait, quòd, tali admissa infectione, non erit *causa necessaria*, ut patet in baptizatis. Tertiò subdit, quòd si est *causa necessaria*, sicuti ea Necessitas infringitur per Baptismum; ita posset Deus in primo instanti Conceptionis Virginis, dando tunc Gratiam, delere, ne esset causa necessaria infectionis in Anima. Ergo per Scotum infusio Gratiæ in instanti Conceptionis seu Animationis nullam, tolerat Necessitatem seu Debitum contrahendi Labem Originalem; ita ut Gratia illa & Debitum

tum sint formæ impossibiles. Ac similiter, dum Scotus negat cum Anselmo talem Carnis infectionem, etiam negat quodcunque prævium Debitum; cum nil aliud fuerit eo tunc excogitatum, quo cogerentur Posterî ad Culpam contrahendam, nisi hoc, quod ab Adamo reciperent Naturam sine Justitia, & cum Debito habendi eam; & idè, ait Scotus, *omnis talis habet, unde contrahat Peccatum Originale*. Ita sane loquitur in §. *Si autem*.

132. Et quidem si ritè ponderentur, quæ habet loco *mox cit.* evidentissimè intentum assequimur. Ibi namque, Regulam tradens ad solvendas Authoritates in oppositum, sic fatur: *Quilibet Filius Adæ naturaliter est Debitor Justitiæ Originalis, & ex demerito Adæ caret eâ: & idè omnis talis habet, unde contrahat Peccatum Originale*. Statimque addit: *Sed si alicui in primo instanti Creationis Animæ detur Gratia; ille licet careat Justitia Originali, nunquam tamen est debitor ejus*. Tum sic: Ergo Debitum habendi Justitiam est incomponibile cum Gratia collata in momento Conceptionis, seu Animationis: Ergo per Scotum etiam implicat conceptum in Gratia (ut fuit B. Virgo) accepisse à Deo in Adamo Justitiam Originalem; & sic implicat, eum potuisse in Adam cum cæteris peccare. Hæc Consequentia probatur: Implicat, Deum dedisse illi Postero, sicut & cæteris, Originalem Justitiam in Adamo, & non simul efficaciter voluisse, eum futurum talis Justitiæ Debitorem. Et ex hujus opposito sequitur, eum, de quo est sermo, non accepisse à Deo, cæterorum instar, Justitiam: nec proinde potuisse in Adamo peccare ob defectum talis Debiti, quod est Originalis Peccati fundamentum: Atqui is, cui Gratia in primo instanti confertur, *nunquam est Justitiæ Debitor*: Ergo is non accepit Justitiam in Adamo; vel eam accepit sine Debito servandi illam; & sic neque potuit in Adamo peccare, utpotè exemptus à Lege communi.

133. Confirmatur ex eodem Scoto *dist. 32. cit.* §. *Quantum ad secundum*, ubi ait: *Justè Deus exigit à tota Natura, in quocunque est, illam Justitiam, quam dedit Naturæ in Adamo, qui eam accepit pro se & pro tota Natura, quæ tunc erat in eo*: Atqui justè Deus Justitiam non exigeret, si utcumque illam dedisset: Ergo in tantum justè illam exigit, in quantum eam dedit in Adamo cum Debito servandi & habendi illam; nam Exigentia & Debitum sunt correlationes oppositæ. Si ergo per Scotum conceptus in Gratia *nunquam est Justitiæ Debitor*, certè vel Justitiam in Adamo cum aliis non accepit; vel eam accepit sine Debito, & sic cum exemptione à communi Lege; ita ut Natura, esset præter aliorum Legem communicanda tali Postero. Profectò prius intelligitur in Adæ Posteris communicatio Naturæ, ac deinde vel

Debitum habendi Justitiam, vel ejus Negatio: demum verò vel Gratia, vel Peccatum; Habitus enim & ejus Privatio nata sunt inesse in eodem signo: Peccatum autem Originale præsupponit Debitum habendi Justitiam, ut illius *materiale* ex Scoto: Ergo Natura prius intelligitur communicata tali Postero cum eo Debito vel sine illo, quàm cum Gratia, vel Peccato: Ergo implicat, quod is, qui accepit Justitiam, in Adamo cum Debito habendi eam, concipiat sine tali Debito; & hoc etiam si eo tunc detur ei Gratia, licet aliunde hoc repugnet, ut vidimus; quia nimirum communicatio Debiti, utpotè naturæ prior, quàm infusio Gratiæ, non dependet à Gratia. Si ergo per Scotum habens in primo instanti Gratiam infusam, *nunquam est Justitiæ Debitor*; jam iste talis vel non accepit cum aliis in Adamo Justitiam; vel eam accepit sine Debito habendi eam, saltem dependenter à Voluntate Adæ, & sic fuit à communi Lege exemptus.

134. Et jam ponderandū quippe est, cur Subtiliss. Princeps tantum dicat, quod is, cui infunditur Gratia in primo instanti Creationis Animæ, *nunquam est Justitiæ Debitor*; nullamque faciat mentionem de Debito habendi Gratiam? Porro Justitia Originalis, & Gratia dona erant (seu adæquatè distincta, seu non) pro statu Innocentiæ connexa: quocirca Debitum habendi Justitiam involvebat pariter & Debitum habendi Gratiam. Quare ergo non innuit Scotus, in eo Postero adhuc saltem vigere Debitum habendi Gratiam, quod aliòquin de se non est impossibile cum ipsa Gratia, ut constat? Profectò nonnisi ea est causa, quia talis Posterus cum ea dona in Adamo minimè acceperit, idcirco neutro Debito tenetur; sed extra communem Legem electus ad habendam in seipso immediate Gratiam nonnisi post acceptam in instanti Creationis Animæ Gratiam potest eo Debito ligari. Unde, ut ait ibidem Scotus, talis Gratia *equivaleat illi Justitiæ quantum ad acceptationem divinam*; ita ut non esset unquam Originale Peccatum à tali Postero contrahendum, ut ipsemet loquitur.

135. Præterea principaliter arguo sic: Gratia Originalis non opponitur Carentiæ Originalis Justitiæ, ut sic, neque Debito habendi Justitiam præcisè capto; nam, manente Innocentiæ statu, cui annexa erat Gratia, fuisset debita Justitia, ut monet Scotus *dist. 32. §. Quantum ad 4. art.* ac item supra, dubitans contra eundem art. & constat ex vi Præcepti servandi Justitiam: Opponitur ergo Gratia Carentiæ Justitiæ, ut supponenti Debitum habendi Justitiam, hoc est opponitur Privationi Justitiæ, seu Carentiæ Justitiæ debitæ: Ergo implicat, Deum efficaciter voluisse Debitorem Justitiæ illum, quæ etiam supponitur efficaciter voluisse Gratiam præditum.

ditum in primo instanti, licet sine Justitia: aliò-
quin certè simul eundem voluisset cum Gratia &
cum Originali Peccato, per ipsius Justitiæ Pri-
vationem constituto: Ergo & implicat, Deum
dedisse Justitiam in Adamo ei, cui confert in pri-
mo Animationis instanti Gratia. Siquidem Deus
supponitur efficaciter voluisse Justitiæ Debito-
res Posteriores omnes, quibus in Adamo dedit Ju-
stitiam; sequiturque tale Debitum ex vi ipsius
dationis, ut ex Scoto dicemus: Atqui, ut visum
est, absolute implicat, Deum potuisse simul vel-
le efficaciter Justitiæ Debitorem eum, cui Gra-
tia confertur in instanti Animationis, in quo
caret Justitiâ: Igitur &c. Et si dicas Posteriores
esse Debitores Justitiæ ex se, at posse Deum illi
Debito dispensare; jam id fuisse præclusum est
*Tom. 1. Traët. 2. Disp. 2. Quest. 1. Cap. 4. &
aliis seq.* Nequeunt enim Posteriores esse Justitiæ
Debitores, quin illud efficaciter Deus decre-
verit per Præceptum servandi Justitiam in Ada-
mo acceptam. Unde qui à tali Debito immunis
est, etiam debet immunis poni ab eo Præcepto:
& sic habemus intentum, quod non potuit pec-
care in Adam, ut liquet.

136. Profectò impossibile est Debitum, &
Necessitas contrahendi Privationem Justitiæ
Originalis, & sic etiam Peccati Originalis in
eo, qui caret Debito habendi Justitiam in Ada-
mo acceptam; cum Privatio Justitiæ Originalis
sit Carentia Justitiæ debitæ, & non nisi vi
Debiti illius debitæ: Ergo cui repugnat Debi-
tum habendi Justitiam, repugnat & Debitum
contrahendi Privationem Justitiæ, & Culpæ
Originalis. Atqui ei, cui confertur Gratia in
instanti Animationis, repugnat Debitum ha-
bendi Justitiam ex Scoto citato: Ergo &c.

Et hanc quidem esse Scoti Mentem liquidò
constat ex consonantia Doctrinæ ejusdem. In
primis namque Scotus 3. *dist. 7. quest. 3.* ponit
Christi prædestinationem, & consequenter etiam
& Virginis Matris, antequàm alicui vellet Gra-
tiam & Gloriam; ita ut Sacra Dei Parens,
electa in eo priori ad Divinam Maternitatem,
fuerit pariter electa ad summam Gratiam &
Gloriam infra Christum, ut suo loco ostende-
mus, atque ita ad summam infra Christum Pu-
ritatem & Innocentiam: Sed ex hoc sequitur
implicasse, quod postmodum in sequentibus si-
gnis Virgo potuerit constitui moraliter pendens
ab Adamo, recipiendo in illo Justitiam, cum
Debito eam servandi dependentem à Voluntate
ipsius Adæ, & sic cum eo labendi Periculo, in
quo omnes periisse jam experti sumus, ut con-
stat, & alibi ostendimus: Igitur &c.

137. Secundò Scotus *quest. 1. cit.* ubi de
Virginis Immunitate à Culpa pertractat, s. *cit.*
*Si autem, Rationem assignans, cur, si alicui in
primo instanti Creationis Anime detur Gratia,
ille licet careat Justitia Originali, nunquam ta-*

*men est Debitor ejus, ita subdit: quia merito al-
terius, prævenientis Peccatum, datur sibi Gra-
tia, quæ æquivalet illi Justitiæ, &c.* Igitur se-
cundum Scotum Gratia, collata in primo in-
stanti Creationis Animæ illi Postero, est Gratia
præservativa Peccati Originalis: Ergo est Gratia
præservans ab ipso etiam peccasse in Adamo.
Hæc Consequentia fuscè alibi ostensa, hic bre-
viter suadetur sic: Etenim illa Gratia est verè
præservativa & præventiva respectu Peccati,
quæ prius occurrit communi subjecto, ac prius
de hoc proinde enunciatur, quàm Peccatum:
Atqui nulla Gratia talis esse potest in eo, qui in
Adam Peccavit: Igitur &c. Minor patet primò
ex nostris Principiis: nam fuscè pluribus in lo-
cis ostensum est, Posteriores peccando in Adamo,
verè & propriè Deum offendisse, & peccasse,
per eandem physicam Adæ actionem, qua ille
nomine suo & suorum transgressus est Dei Man-
datum. Quæ prædicatio verificari nequit, nisi
de ipsis Posteris, ut realiter futuris, & sic ut
alicui temporis instanti addictis; adeò quod
repugnet, *illud sic peccasse* non habere aliquan-
do suum verificativum in ipsis Posteris realiter
existentibus.

138. Secundò probatur ex recta eorundem
terminorum apprehensione: Si enim verè Gra-
tia collata Postero, A, est præservativa &
præventiva Peccati Originalis respectu talis
Posteri, implicat sanè, quod Posterus, A,
in aliquo priori dicatur connexionem ullam,
ac talem habuisse cum Peccato illo, ut ritè
enunciari debeat eum peccasse: sic enim prius
Peccatum, quàm Gratia, fundat respectu Poste-
ri, A, ordinem inhesionis & unionis; & sic
potius Peccatum est præventivum Gratia, quàm
secus. Unde ipsimet Adversarii contendunt, si-
milem Gratiam in casu esse verè justificativam,
& remissivam Peccati, ac translativam talis
Posteri è statu Peccati ad statum Gratia; ut
de Virgine docent; quamvis aliud Principium
prorsus incompatible teneant, quod talis Po-
sterus nunquam fuerit in Peccato. Profectò, ut
Gratia collata Postero, A, sit verè præservativa
& præventiva Peccati, opus est, quod ipsius Pec-
cati radices (ut sic loquar,) quæ suapte naturâ
Peccatum progerminant, præveniat, atque ab
earum intima inhesionem præservet. Quis enim
Virginem dicat terram illam, quæ spinarum
radicibus est infecta: aut Virginem dicat mu-
liorem illam, quæ passa est sibi virile Semen,
per coitum infundi, licet fœtum exinde minimè
concipiat? Posterus autem, qui in Adamo pec-
cavit, habet in se Peccati Semen & radices,
ut liquet. Ergo, ut Posterus ille sit Virgo, & in-
corruptus corruptione Peccati ex vi Gratia
præservantis, & prævenientis Peccatum, de-
bet ea Gratia sic astringi, ut Peccati Semen &
infectas radices nullo modo permiserit Posteri
illius

illius animo inhæsisse.

139. Ne autem, radicem à spinosa planta segregans, & virile Semen ab efformabili Fœtu sejungens, putes te salvare Gratiam præservativam & præventivam Peccati Originalis cum præsupposito Peccati Debito, velim advertas, quod & alibi monui, nempe Culpæ Debitum talem radicem non esse, ut primò ex eo planta pullulet: imò potius est virulentus flos, in fructum tempore suo coagulandus, qui proinde plantam jam satis progerminatam & virecentem supponit. Siquidem tale Debitum, supponit verum Peccatum, à Posteris in Adamo commissum. Porro etiam apud Adversarios certum est, Originale Peccatum, in Conceptione contractum, saltim se habere per modum Peccati Habitualis, ac termini resultantis ab Adæ Peccato: Ergo, ut verè præventum dicatur à Gratia, opus est, ut hæc præventiva, quoque sit in ordine ad illud Adæ Peccatum, & aliòquin quomodo præveniret, si Peccatum sui ipsius initia jactaret ante Gratiam? Accedit, hujusmodi Peccati primordia talia esse, ut ad constitutionem formalem ipsius Originalis Peccati pertineant: non enim intelligi potest Originale Peccatum in Conceptione contractum, absque relatione & ordine ad Voluntatem Adæ peccantis, unde malitiam habet. Unde hæc extat 47. Propositio Bajana per tres Summos Pontifices damnata: *Peccatum Originis verè habet rationem Peccati sine ulla relatione ac respectu ad Voluntatem, à qua originem habuit.* Igitur nunquam Gratia est verè præservativa & præventiva Peccati Originalis, nisi intelligatur præventiva in ordine ad ipsam Adæ Voluntatem, à qua sanè & originem & malitiam habet.

140. Hocque sanè totum confirmatur ex sequenti ponderatione, quam secundò adducimus ad jam præsignatam Scoticæ Doctrinæ consonantiam asstruendam. Ponderanda itaque est diversitas modi, quo loquitur de eo, cui per Gratiam baptismalem deletur Originale Peccatum: & de eo, cui datur Gratia in instanti Creationis Animæ. De primo namque sic fatur *dist. 32. cit. 8. Quantum ad 4. art. [Ideò in Baptismo, cum redditur Gratia, simpliciter dimittitur illud Peccatum eminentius, quàm remitteretur per proprium positivum: & licet remaneat Carentia illius positivi, non tamen est Culpa, quia illud positivum non est debitum; solvitur enim Debitum habendi istud donum, & commutatur in Debitum habendi aliud donum.]* Sic Scotus. Qui tamen 3. *dist. 3. quæst. 1. cit.* aliter sermonem facit de eo, cui datur Gratia in primo instanti &c. *[Ille enim, inquit, licet careat Justitia Originali, nunquam tamen est Debitor ejus, quia meritò alterius, prævenientis Peccatum, datur sibi Gratia, que æquivalet illi Justitiæ, quantum ad*

acceptationem divinam.] Videsne utriusque præsignati casus diversitatem à Scoto assignatam? In primo equidem casu supponit jam contractum Debitum habendi Justitiam, cujus vi Carentia Justitiæ Peccatum pro formali constituit: secus verò in secundo casu. Item in primo casu, dimisso Peccato per Gratiam baptismalem, solvitur Debitum illud habendi Justitiam, & commutatur in Debitum habendi Gratiam: at in secundo casu, quia Gratia conferitur ex merito Mediatoris, prævenientis Peccatum, nullum locum habet Debitum habendi Justitiam, ita ut talis Posterus *nunquam sit Debitor ejus*; & ideò nec ullum habet locum illius Debiti solutio, & commutatio. Unde secundum Scotum talis Gratia collata ex merito Mediatoris, prævenientis Peccatum, est impossibilis cum Debito habendi Justitiam: Ergo etiam est impossibilis cum datione Justitiæ, à Deo facta ipsi Postero in Adamo.

141. Hæc ultima Consequentia clarescit ex eodem Scoto in 2. *dist. 32. art. 2. prope finem*: ubi docet, ac sustinet, quòd ad hoc, ut Posterius Adæ Voluntas sit debitor Justitiæ, satis est quòd illam in Adamo à Deo acceperit; & quòd sine hac datione & acceptione nullum habere, locum poterit in Adæ Posteris Debitum habendi Justitiam, ut in ejus Contextu fulget: Ergo, si Gratia illa Mediatoris prævenientis est impossibilis cum Debito habendi Justitiam in Adæ Postero, etiam est impossibilis cum datione Justitiæ in Adam facta à Deo, & cum ejusdem acceptione in tali Postero: Ergo implicat secundum Scotum, quòd Posterus, cui in instanti Creationis Animæ confertur Gratia ex merito Mediatoris prævenientis, peccaverit in Adam; cum nequeat in Adamo peccare, qui Justitiam in eo non accepit, & qui proinde ab eo moraliter non dependet. Adeoque iste talis supponitur prædestinatus ad Gratiam in primo instanti omnino independentem à merito Adæ.

142. Tandem Scotus, Regulam tradens exponendi Authoritates dicentes, *quòd omnes naturaliter propagati ab Adam sunt Peccatores*, ita exponendas autumat: *hoc est ex modo, quo habent Naturam ab Adam, habent unde careant Justitiâ debitâ, nisi eis aliunde conferatur.* Ergo is, qui aliunde habet, ut sibi Gratia, donum æquivalens Justitiæ secundum acceptationem divinam, conferatur, non habet unde careat Justitiâ debitâ: Ergo iste talis non peccavit in Adam, quia in eo Justitiam non accepit; aliòquin haberet, unde careret Justitiâ debitâ. Siquidem in tantum Posterius per Scotum habent, unde careant Justitiâ debitâ, in quantum habent ab Adamo Naturam sine Justitia, & cum Debito habendi eam. Et certè, ut suo loco satis ostendimus, omnino repugnat, aliquem ex Posteris prædestinari ad habendam Gratiam

in

in primo suæ Animationis instanti : ac simul constitui per acceptionem Justitiæ in Adamo (vel aliis) ab eodem dependens in genere moris; quia sic esset constitutus sub Periculo (quod jam in actum exiit) amittendi pro illo primo instanti eam Gratiâ, quod evidentissimè repugnat. Solum eapropter in ejusmodi Postero locum habet mera Capacitas & Potentia amittendi Justitiâ in Adamo, non quidem proxima, sed remota; quia scilicet potuisset aliorum Legge comprehendi, & reipsa fuisset comprehensus, nisi præservatus fuisset. Quare Subtilissimus Princeps ea *quest. 3. cit. in fine*, ad Argumentum D. Bernardi respondet pro Virgine, *quod in instanti Conceptionis Naturæ fuisset sanctificatio, non à Culpa, quæ tunc infuit, quia nulla fuit: sed à Culpa, quæ tunc infuisset, nisi tunc Gratia illi Animæ fuisset infusa*. Audistine quæso? *À Culpa, quæ infuisset*, inquit, *nisi &c.* & sic, *quæ potuit inesse: non autem, quæ debuit inesse*.

143. Hinc *ibid. supra*, de Virgine loquens, ait, *quod magis indiguit Mediatore, præveniente Peccatum, ne esset ab ipsa aliquando contrahendum, & ne ipsa contraheret*. Quibus planè verbis indicare voluit, nec ex parte Virginis, nec ex parte Peccati potuisse in illa contingere Peccati contractionem. Nulla enim hic est negatio, nec inversus dicendi ordo, ut quidam falsò putant: sed benè ait Scotus, quod nec Peccatum debuit contrahi à Virgine, nec ipsa potuit illud contrahere. Quare Bellutus *loco citando* cum pluribus Scotistis, præsertim in Manuscriptis, & Illust. Salazarius, jam allegatus, meritò autumant, quod Scotus iis verbis negat in Virgine Beatiss. nedum actualem Culpæ contractionem, sed etiam Debitum contrahendi illam. *Hec enim duo*, ait P. Bellutus *cit. num. 22. differunt inter se: Præservatio enim, ne contrahatur Peccatum, est Præservatio ab ipso Peccato: sed Præservatio, ne sit Peccatum contrahendum, est Præservatio à Debito*.

144. Attamen, si id intendat Bellutus, ut cum velle reor, Scotum eximere iis verbis Virginem etiam à Debito, quod aliis Posteris reverà intrinsecè hæret in genere suo, est falsum. Quoniam, ut jam dictum est, Scotus nullum tale Debitum agnovit in illis: nec agnosci sanè in eis potest, stante Scoti Sententia de translatione naturali, seu veriùs quasi naturali Culpæ Originalis, ut jam ostendimus. Unde in tantum verificatur, ac verificari potest, quod Posteris verè in se habeant certum Debitum, moraliter intrinsecè ipsis hærens, contrahendi Maculam Originalem, in quantum supponuntur verè & propriè peccasse in Adam, moraliter exercendo comestionem prohibitam, ab eo physice productam. Quod si secus præsupponatur, nullum planè locum habere poterit in eis

tale Debitum, ut jam demonstravimus. Quis enim amabò potest Peccato suo, ut omnino suo, alium cogere ac necessitare, ut illo & ipse maculetur? Quantum planè sapio, quantum capio, neque Deus id statuere potest, ut Peccato prorsus alieno quis inficiatur. Quo namque pacto salvari poterit in casu, quod id Peccatum, taliter contractum, habeat in contrahente veram, ac propriam Peccati rationem? Unde ritè putamus, prædictum modum traducendi Peccatum, temporibus Scoti communem, minimè salvare posse in Originali Peccato veram & propriam Peccati rationem, ut suo loco visum est; cum potius videatur effectus, seu potius defectus merè naturalis, absque ulla omnino Posterorum Culpa ab Adamo in eos inductus. Qua de causa optimè Suarez *in addit. ad 1. 2. D. Thomæ tract. 5. de viriis, & peccat. disp. 9. de Pecc. Orig. sect. 2.* post accuratam, & legitimam declarationem Concursum moralis Posterorum ad Peccatum Adæ, vi cujus Peccatum illud fuit moraliter proprium singulorum, ac proinde unicuique ipsorum moraliter voluntarium, tandem ex hac præmissa Doctrina concludit sub *num. 31.* manere jam *solutum fundamentum Pelagianæ heresis*. Quia, subdit, *etsi repugnet, Peccatum nullo modo esse voluntarium, atque adeò esse prorsus naturale, ac necessarium; tamen non repugnat esse tantum voluntarium moraliter Voluntate alterius suppositi*. De quo fusiùs in *primo Tomo, Tract. 2. Disp. 2. Quæst. 2. Cap. 2.* ubi à *num. 195.* contra eundem ad hominem disceptavimus.

145. Adeoque fallitur Bellutus, inquiens, quod *Præservatio, ne sit Peccatum contrahendum, est Præservatio à Debito*; si id intelligat, ut suppono, quod *Præservatio à Debito* non sit Præservatio à Peccato verè & propriè, licet solum moraliter, perpetrato in Adam ab Adæ Posteris. Reverà namque tale Debitum ex peccasse in Adam resultat; ita ut ideò jurè ac meritò debent Posteris, cum primum existunt, Originalem Labem subire, quia, ut ait Apostolus, *Omnes in Adam peccaverunt*. Non peccassent autem in Adam, si verè & propriè non peccassent, ut liquet. Sicque illud Debitum, ut suo loco explicatum manet, prodit ab Exigentia in suo genere connaturali, quam habet Peccatum semel perpetratum ad perseverandum de se in æternum moraliter, nisi misericorditer à Deo condonetur, & sic destruat. Eapropter in Scoti Sententia illa verba [*ne esset ab ipsa aliquando contrahendum*] Debitum Adæ Peccatoris designant, quo nimirum ob admissum Facinus astringitur transfundere in Posteris Carentiam Justitiæ Originalis, quam aliòquin ab eo Posteris exigunt, utpotè qui illam in ipso à Deo acceperant. Ejusmodi autem Debitum non habuit Adam respectu Virginis, eo quod

quod Virgo ab eo Justitiam Originalem non exigit, cum haud illam in eo acceperit. Quod si accepisset, utique, posito Adæ Peccato, verificaretur, sicut in cæteris, quod *Peccatum esset ab ipsa*, quantum est de se, *aliquando contrahendum*: & sic Gratia, ei collata, non esset merito Mediatoris, *prævenientis* Peccatum. Et saltem si accepisset in Adamo Justitiam Originalem, contraxisset Debitum habendi Justitiam, ut ostendimus. At per Scotum habens Gratiam in primo instanti Creationis Animæ, *nunquam est Debitor Justitiæ*: Igitur nunquam accepit eam in Adamo; & ideò benè infert, quod *iste talis non habet, unde contrahat Originale Peccatum*.

146. Et sanè manifestam olet repugnantiam, quod is, de quo est sermo, Justitiam acceperit in Adamo. Quandoquidem Originalis Justitia erat connexa cum Gratia Sanctificante, pro statu Innocentiæ, ut constat: Ergo vel voluit Deus, ut ille haberet Justitiam simul & Gratiam ab Adamo, ut est dicendum; & iis per Adæ Peccatum amissis, voluit, ut haberet merito alterius talem Gratiam, quæ æquivaleret Justitiæ? vel voluit, quod haberet solam Justitiam ab Adamo, & merito alterius Gratiam? vel tandem voluit, ut haberet ab utroque Gratiam; sed ab Adamo simul cum Justitia, ab altero tamen tanquam donum æquivalens Justitiæ? Non primum, quia sic jam voluit Deus, quod ille nunquam careret Gratiâ: Ergo implicat Deum simul voluisse haberi ab illo Gratiam amissibilem: Iudicet planè Deus in Orbe terrarum, sed non illudit. Nec secundum, ob eandem implicantiam; dum Justitia Originalis & Gratia, sive ejusdem, sive diversorum meritis accipiendæ, connexæ erant in statu Innocentiæ. Neque tertium, eo quod eadem urget, ut liquet, repugnantia. Scio Adversarios recurrere ad id, quod Gratia, per Mediatorem collata, decreta fuerit post prævisionem, amissæ Justitiæ ab Adamo respectu Virginis. Sed, præterquàm quod hoc sit falsum, ut suo loco patebit, adhuc aliunde retunditur. Cum præviderit utique Deus Scientiâ conditionatâ, quod Adam, si in talibus ac talibus circumstantiis crearetur, peccaret, amitteretque pro se ac suis Justitiam; quo pacto igitur potuit ad aliquod ex præsignatis Decretis in ordine absoluto devenire?

147. Accedit, quod si ea Decreta secundum prius & posterius intelligantur, implicat certè, quod Deus prævoluerit efficaciter etiam respectu Virginis Gratiam amissibilem; & eâ jam amissâ velle, quod sit Gratiâ prædita, & nullo modo eâ careat. Nota quidem hic est Adversariorum evasio, quæ satis tamen præclusa est in *Tract. de Debito, Disp. 2. Quæst. cit. & Quæst. 3.* Sicque concludamus oportet, quod

licet Scotus nullam inierit Controversiam de Culpæ Originalis Debito, ejusque Immunitate in B. Virgine, utpotè illo tunc juxta præsentem explicationem penitus ignoto; nullamque pariter agnoverit ex parte Posterorum antecedentem & intrinsecam Necessitatem Culpæ incurrendæ, de qua nulla planè esse poterat eo temporis Controversia, stante nimirum Doctrina de Translatione Peccati Originalis tunc corrente: nihilominus ea, quæ tradit de Immunitate Virginis à Culpa, ac de Translatione Originalis Peccati, adeò patenter præferunt Immunitatem Marialem à Debito, ut jurè Subtilissimus Princeps pro nostra Sententia allegari possit. Quod si Patres allegamus pro nobis, quia uno vel altero verbo nostræ Sententiæ favent; cur non Scotum nos pro parte nostra citabimus, qui tot tantæque habet præclarissima Testimonia, & cujus præsertim Rationes, pro Immunitate à Culpa (pro qua eum, Deus voluit, acerrimè pugnare) militantes, ritè pariter concludunt Immunitatem à Debito, ut suo loco ostendemus? Porro, si ita est, ut certius est; ergo si Scoti tempore orta fuisset Quæstio de Immunitate Virginis à Debito, ambigendum non est, quin iisdem omnino Rationibus illam eodem valore propugnasset; cum enim ex rei natura id repugnet, in quavis certè Sententia repugnat. Quo pacto namque simul componi possunt Prædestinatio ad Gratiam pro primo instanti Conceptionis, ac simul Debitum & Necessitas habendi Peccatum pro eodem instanti?

148. Tandem, quæ hætenus de Scoto dicta sunt, æquè planè dici possunt, ac debent pro illis Patribus, atque antiquis Theologis, qui ante Cōtroversiam scripsere. Quandoquidem, cum hi regulariter eundem vel ferè eundem supponant modum traducendi Originale Peccatum, consequens est, quod nullum pariformiter Debitum ex parte Posterorum antecedens agnoverint contrahendi Maculam Originalem; sed tantum Necessitatem ex parte Adæ, qui, ob appositum à se obicem, vim jampridem sibi collatam amisit communicandi Posteris suis Naturam Originali Justitia præditam, ut satis explicuimus. Quod nedum est manifestum de Divo Anselmo, ac ejus Doctrinæ inhaerentibus, qui Seminis, Carnisve infectionem denegant: sed etiam de agnoscentibus illam, & quidem à fortiori. Nam, dum fatentur Originale Peccatum in Posteris traduci ab Adamo per Seminis infectionem, ex quo Caro infecta progignitur, unde maculatur Anima, certò certius supponunt, in solo Adamo Necessitatem communicandi Naturam infectam residere: Posteris autem potius eam ab ipso exigere puram, qualis nimirum data fuit à Deo, & pro seipso, & pro Posteris. Quam observationem si præstitissent Salmanticenses, tot tantosque Authores sibi

non

non cumulassent. Discutiamus autem, quo jure sibi vindicare ausi fuerint & Ambrosium Catharinum, ac Salmeronem: & primò de antiquiori erit sermo, dein de recentiori.

CAPUT IV.

Ambrosius Catharinus à falsa Salmanticensium citatione vindicatur, ac nostræ Sententiæ Propugnator evincitur.

149. **P**lures ex nostris sibi asciscunt, & meritò, ambos prærecensitos Doctores, Salmeronem scilicet, & Catharinum. Sed nihilominus Salmanticenses loco cit. num. 151. §. *Apertius*, solita aviditate contendunt eosdem prætautos Authores suæ Opinionis sectatores esse. Adeoque ajunt Catharinum in *Opusculo pro Immac. Cõcept. lib. 2.* solum negare Virgini actuale Peccati contractionem; concedere verò Debitum contrahendi id Peccatum. Pro quo plura illius loca citant, ac nonnulla ejusdem verba referunt; quorum priora habet in principio illius 2. lib. ubi ait: *Dicimus B. Virginem subiectam esse Peccato secundum Adæ meritum: at simpliciter, idest secundum facti veritatem, nequaquam; quoniam præveniens Christi Gratia pro illa obex fuit Peccato.* Quas (annectunt) vel similes Propositiones pluries repetit in tota illa Disputatione. Imò addunt, quòd in *Opusc. de Pecc. Origin.* (ubi in contrarium citatur) *Cap. ultimo, §. Vide & octavo*, est manifestè pro sua Sententia, dum habet, quòd *Beata Virgo, secundum quod fuit verè Filia Adæ, debuit hoc Peccatum contrahere: sed, quòd defacto contraxerit, non est opinandum.*

150. At certè mirum est tantos Patres adeò insudare, ut ad se Catharinum evocent; cum aliòquin ipsimet *dub. 6. §. 3. sub num. 229.* tanti Viri Autoritati non mediocriter detrahant, eamque floccipendendam astruant. Quoniam verò nostrum non est hujus puncti causam discutere, id aliorum Judicio remittimus. Solumque, ad nostrum institutum attendentes, palam faciemus, Catharinum omnino pro viribus denegasse Immaculatæ Deiparæ Debitum Culpæ Originalis. Videamus, an ita sit? Quid est quesò, *B. Virginem* (ut ait Catharinus) *subiectam esse Peccato secundum Adæ meritum: at simpliciter, idest secundum facti veritatem, nequaquam?* Nunquid potuit B. Virgo defacto esse simul & nò esse subiecta Peccato? Ridiculum sanè. Si ergo B. Virgo, per Catharinum, non fuit simpliciter & secundum facti veritatem subiecta Peccato; ergo simpliciter & secundum facti veritatem nullum habuit Debitum: nam Debitum pro formali aliud non importat in Debitore, nisi esse subiectum Peccato. Quando ergo Catharinus asserit, B. Virginem subiectam esse

Peccato, duntaxat secundum Adæ meritum, solum intendit, quòd Adæ meritum secundum respectum potuisset æquè Virginem, sicut & cæteros, inficere; imò quòd & debuisset, ex hypothese quòd Virgo nò fuisset Privilegio exempta. Quemadmodum, cum docet, Virginem, secundum Naturam, atque ut Adæ Filiam inspectam, debuisset Originale Peccatum incurere, eandem subjectionem designat, quatenus ut talis poterat includi in communi Lege & Pacto; imò & debebat, ex hypothese quòd non fuisset Privilegio exclusa, ut clarè infra constabit. Tale autem seu *Meritum* ex parte Adæ (quod alii *Debitum activum* vocitant,) seu Debitum ex parte Virginis nonnisi puram, Capacitatem & Potentiam passivam in Virgine præferet simul cum debita subjectione ad Deum, atque ad illius dispositiones, cum particula, *Si*, nihil ponat in esse. Solum namque sequitur, quòd Virgo fuisset *Debitrix*, si non, fuisset exempta; non tamen, quòd sit, fueritve defacto *Debitrix* Culpæ.

151. Supponit profecto Catharinus communem tunc temporis Sententiam de Debito & Traductione Originalis Peccati. Ajebant namque, Adamum suo Peccato totam infecisse Naturam; adeoque necessitari, ac debere quemlibet ab illo seminaliter propagatum contrahere, Naturam infectam, & sic in Peccato concipi absque ulla alia consideratione. Catharinus autem, Originalis Peccati naturam, ejusque Traductionis modum clariùs attingens, rectè penetravit, Originale Peccatum ex vi decantatæ infectionis non traduci; sed benè ex vi præsuppositæ Institutionis Divinæ, qua Adamus constitutus est Caput morale Posterorum; cui proinde, ut tali Capiti morali, fuit Præceptum impositum non comedendi de ligno Scientiæ boni & mali. Hoc namque stante, id Præceptum, fuit etiam & Posteris in Adamo impositum; ita ut, eo transgrediente Præceptum, censeremur & nos idem illud violare. Cum iterum autem acre Catharini Ingenium ritè perpenderet evenire non posse, quòd aliquis ex Posteris sub Lege illa comprehensus, ac proinde qui in Adam peccaverit, ullatenus valeat à Peccato in Conceptione contrahendo liberari, seu potius præservari, ne illud contrahat, uti ex eodem nos habita occasione notabimus: Idcirco, Rationibus & efficacissimis Motivis inductus, volens Sacram Deiparam ab Originali Peccato immunem tueri, exorsus est ab Immunitate ejusdem, Virginis ab ipsa communi Lege (quæ planè semel posita omnem prorsus aditum præcludit Immunitati à Culpa, tam in Adamo commissæ, quàm in propria Persona realiter primò existente contrahenda;) omni conatu propugnans Virginem à cõmuni Lege fuisse exemptam, atque ut talem minimè in Adamo peccasse, nec subinde

inde ullum contrahendæ Culpæ Debitum incurrisse.

152. Ad sedandos autem Adversariorum scrupulos Debitum illud probavit in Virgine, quod in Filiatione naturali ab Adam fundatum, Theologi eo tunc admittebant. Quod etsi etiam in ipsius vera Sententia minimè sufficiens esset de se ad hoc, quod Posterus peccare deberet in Adamo; & sic neque sufficiens ad hoc, quod contrahere deberet in Conceptione Maculam: erat nihilominus sufficiens ad verificandum, quod Virgo Beatissima non ex sese, sed ex Privilegio, benignissimè sibi à Deo collato, fuit & à communi Lege & ab Originali Peccato immunis. Cum enim ex uno capite Virgo esset vera & naturalis Adæ Filia, ut cæteri, & ex alio capite sui ipsius juris non esset, sub communi Lege seu sub Lege universaliter lata, ipsam non comprehendi cum cæteris, jam apertissimè fulget, eam non ex se, sed ex singulari Dei Beneficio fuisse à Lege exceptam, atque ob id & à Culpa immunem.

153. Nec obstat sanè illud reverà verum, Debitum non esse, sed meram Capacitatem, & Subjectionem ad Deum, utique potentem sub communi Lege comprehendere & Virginem. Nam, quaecunque sit tale Debitum, cum ob id nihilominus verificetur, Virginem habuisse quidem, non verum *Debitum*, sed *Potentiam* ad peccandum in Adamo, & huic *Potentiae* fuisse per Christi merita positum à Deo obicem per exceptionem à communi Lege, jam satis refulget acceptum ab ea per Christi merita insigne Beneficium. Porro nec *Debitum* excogitatum & admissum ab aliis Theologis, aliter à Catharino explicantibus Originale Peccatum, & ejus ad Posteris Traductionem, verum *Debitum* est, ut in superioribus, & præsertim in primo Tomo ostendimus. Siquidem ibi satis declaravimus, verum Culpæ seu Maculæ Originalis contrahendæ *Debitum* necessariò præsupponere Adamum constitutum à Deo ut Caput morale Posterorum, atque hos deinde cum Adamo in Adamo verè & propriè peccasse: quod neutiquam supponit *Debitum* illud, in sola Filiatione naturali fundatum. Et licèt tale Debitum supponat, Adam peccasse; non tamen supponit & Posteris in eo & cum eo verè & propriè quoque peccasse; cum aliter ii explicent nostrum Originale Peccatum; contendantque solum Adam peccasse, & suo Peccato amisisse etiam nobis Originalem Justitiam, jam in eodem à nobis ex Dei liberalitate acceptam; cujus Privatio proinde in nobis Peccatum est, juxta talem opinandi modum. Igitur hoc, quod admissum *Debitum* sit, vel ne, verum *Debitum*, nil ob stare poterit, dummodò tale sit, ut salvet, quæ salvanda sunt. Et ad hoc, ut suo loco videbimus, nullum verum *Debitum* requiritur; imò verum

Debitum est necessariò amovendum.

154. Cum igitur Catharinus asserit, *B. Virginem subjectam esse Peccato secundum Adæ Meritum*, & iterum quòd, *secundum quod fuit verè Filia Adæ, debuit hoc Peccatum contrahere*, nil aliud planè autumat, nisi quòd, spectato Merito Adæ secundum se, & quantum est ex parte ipsius Adæ, Capitis moralis totius Posteritatis, debebat ipse maculare etiam Virginem, si non fuisset exempta divinitus à communi Lege; dum ex vi Legis universalis, complectentis omnes ejus Posteris, non potuisset eo casu non extendi ipsius Peccatum etiam ad Virginem. Ac similiter, quòd, quantum est ex parte Virginis, ex se debuisset, non posita gratuita exceptione, sub ea Lege universali comprehendi, cum esset & ipsa verè Adæ Filia, & sic debuisset & in illo peccante peccare, ac tandem Peccati illius Maculam subire. In quo, ut vides, non loquitur de Adæ Merito, prout defactò fuit; sed prout potuit esse, ac defactò proculdubio fuisset, in ordine ad Virginem, ni obstitisset singulare, ipsius Privilegium exceptionis à communi Lege: nam, nisi fuisset excepta saltem negativè, fuisset utique comprehensa, cum ipsum non comprehendi sit formaliter excipi à communi Lege, ut patet. Atque ita non loquitur de Virgine, prout se habuit defactò, utpotè exemptionis Privilegio prædita: sed prout defactò fuisset, si tali Privilegio caruisset. Et quòd hujusmodi fuerit Catharini Mens, ex mox allegandis apparebit; & clariùs ex ejusdem Operibus ritè ac limpidis oculis perlectis.

155. Porro Catharini Mentem optimè penetravit inter alios plurimos Joannes Carthagina, qui tom. 2. lib. 1. hom. 5. scholasticè hanc de Debito Quæstionem examinans, Catharini Sententiam, illud negantem in Virgine, cum suis fundamentis à Catharino propositis optimè pro parte Catharini exponit; quamvis ipse Carthagina deinde, levissimis motivis inductus, Opinionem oppositam amplectatur. Id ipsum astruo de P. Valentia, qui & ipse quoque Mentem Catharini penetravit tom. 4. disp. 2. quæst. 1. par. 2. ad 3. ubi illum inter eos annumerat, qui censent, B. Virginem eatenus fuisse præservatam ab Originali Peccato, quoniam ab initio fuit divinitus excepta à Lege &c. Unde subdit, quòd hi *consequenter facile declarant, quomodo gustaverit quidem in Adamo Beatissima Virgo cum aliis Adæ Posteris vetitum pomum: sed tamen non item ipsa per hoc peccavit in Adamo, siquidem ea non tenebatur illa Lege*. Quare meritò hanc Catharini Doctrinam, quam tom. 2. quæst. 12. de pecc. non improbat, improbat deinde loco cit. inquiens: *Nam si nudè consideremus Naturam Virginis, etiam ut ab Adamo viâ ordinariâ propagatam, & non simul cogitemus illam, ut jam comprehensam sub illa Lege*

à Deo lata &c. nondum satis apparet in Virgine illud Debitum &c. Nam Deus non ex Debito, sed liberè tulit & imposuit Legem illam Adæ, & ejus Posteris: ac proinde Adæ Posteris non debent contrahere Peccatum ullum, contrarium illi Legi, nisi præsupposita jam illa Lege, qua ipsi quoque fuerint comprehensi, prout erant in lumbis Adæ.

156. Non exinde autem ritè P. Valentia, (quasi corrigens solam Doctrinam, non autem Catharini Intentionem admittendi in Virgine Debitum) infert verum Debitum contractum, à Virgine, in ipsa Lege fundatum. Nam Catharinus licet id admittat in aliis Adæ Posteris, non tamen in Virgine. Ac jurè quidem: nam Debitum, in Lege includente fundatum, est Debitum peccandi in Adam, si ipse peccet; & sic est Debitum concomitans, seu conditionatum, & ex suppositione. Posito autem Adæ Peccato, resultat verum Debitum antecedens contrahendi in Conceptione illius Maculam, de quo modò controvertitur. Quod proinde Debitum supponit Debitorem verè & propriè peccasse, atque item necessariò & indispensabiliter infert eundem Debitorem in Peccato inevitabiliter concipiendum. Quorum utrumque, utpotè turpissimum ex alibi ostensis, & summè repugnans Marianæ Innocentiæ, meritò abhorret Catharinus, atque ab illa pro viribus tale Debitum abdicare conatur. Quòd autem Debitum, ab eo in Virgine admissum, verum Debitum non sit, nil ad rem. Satis equidem est, quòd, qualitercunque nominetur, id unum verificari faciat, quòd scilicet Virgo Beatissima nonnisi ob singulare Privilegium, ex Christi meritis obtentum, fuerit à communi Lege, & sic à Periculo & Debito peccandi, peccante Adamo, erepta, & sic etiam ab ipso Peccato, & Maculæ Debito; ideòque perperam talem Doctrinam P. Valentia improbat in Catharino.

157. Improbare autem potius debebat P. Valentia, quàm probare, id, quod supponit de comestione pomi vetiti Catharinus jure potentialis continentia respectu Virginis. Quandoquidem Filium potentialiter contineri in Patre, non importat aliquod esse reale ipsius Filii, contradistinctum à Patre: sed est ipsemet Pater habens potentiam & virtutem gignendi Filium: Ergo imperceptibile est, quòd Filius jure continentia potentialis dici possit comedere cibum, quo Pater vescitur. Vel enim talis comestio in casu dicitur de Filiis *phsyce*, vel *moraliter*? Non hoc secundum, eo quòd hoc supponit continentiam moralem, vi cujus Adam gessit Posterorum vices, & sic supponit etiam Legem: quod totum non habet locum juxta Catharinum in Virgine. Ergo primum. Atquid id est prorsus imperceptibile & inexplicabile: Igitur &c. Hoc puncto igitur secluso, quod non est ad rem, & seclusa quoque Debiti denomi-

natione, cætera benè currunt; & nobiscum ex professo pugnat pro vera Deiparæ Innocentiæ, Catharinus.

158. Lubet autem, quæ de illius Mente proposuimus, propriis ejus verbis ritè perpensis firmare. Et primo audiamus, quæ habet in *Opusc. de Immac. Concept. Virginis Mariæ lib. 2. de contradicentium acie, ac turmis, &c.* ubi postquam notarit, AA. in hoc puncto detineri Fallaciâ de secundum quid ad simpliciter (dum ex eo, quòd fuerit Virgo ex conditione Naturæ obnoxia Peccato, inferunt fuisse simpliciter, obnoxiam, & sic aliter & aliter accipiunt verbum hoc, *debit*,) adjungit hæc: *Quod diximus, Maria debuit incurrere illud Peccatum, non significat, quòd esset obligata activè ad committendum illud, sed passivè ad suscipiendum; quoniam ex se non poterat non suscipere, seu non incurrere, & ideò ex se dicitur incurrisse . . . quia, quòd non incurreret, ab extrinseco factum est. Ipsa autem suo marte, aut quovis facto suo vitare non potuisset.*

159. Audistine quædò Catharinum? Profectò ejus verba ita clara sunt ad firmanda ea, quæ diximus, ut ipsemet potius nos, quàm nos ipsum, explicare videatur. Quoniam *ex se non poterat* (inquit) Delictum illud non incurrere, nec *suo marte, aut quovis facto suo vitare*: idcirco dicitur *ex se potuisse*, imò & *incurrisse*. Et sic in eodem sensu dicitur, *ex se debuisset* illud incurrere. At verò *ex vi Privilegii* divinitus concessi nec *debuit* defactò, nec *potuit* illud incurrere. Equè poterat quippe *ex se*, imò & *debebat ex se* communem sortem cum aliis subire, si non fuisset exempta: siquidem ipso tunc supponi debet cum aliis inclusa in Lege universaliter lata, & sic æquè, ac cæteri, obstricta: singularissimo tamen Dei Favore præventa, per exceptionem à Lege, nec *debuit*, nec *potuit*. Exemplum accipe. Nisi loricator quis fuisset, vulnus ab inimico accepisset, & accipere quidem debuisset: at quia loricator erat, vulnus minimè accepit, nec accipere debuit. Cum, quo tamen stat, quòd *ex se*, idèst *quantum est ex parte sui*, & *seclusa lorica*, debuit accipere, & dicitur accepisse, quoniam, quòd non accepit, virtus lorice fuit; unde & dicitur ab efficacia lorice vitam accepisse, quam *ex se* amisisset. Sic tale Debitum actu non fuit, sed ex suppositione fuisset.

160. Evidens itaque est, Catharinum pro nobis stare. Quare nedum Nostrates, sed & ipsimet Adversarii eum nostræ Sententiæ ascribunt absque ulla dubietate. Quos inter Valentia jam cit. Wadingus *Opusc. 2. de Redempt. B. Virginis Mariæ, par. 2. cap. 6. num. 88.* Aversa in 3. par. *quest. 27. D. Thomæ, sect. 16. in princ.* Suarez *ibid. tom. 2. d. 3. sect. 2. §. Prima Sententia*, & cum aliis pluribus Ægidius Lusitanus plu-

pluribus in locis, in quibus eum confutat, ut-
potè nostræ Sententiæ Patronum: & lib. 2.
quæst. 3. art. 4. §. 1. num. 2. optimè ostendit
Catharini *Debitum* non esse *verum Debitum*,
quod & Wadingus præstitit: contendentes ad
verum Debitum, quod ipsi agnoscunt in Virgine,
illum cogere, ut locum habeat Virginis Redem-
ptio; in quo solemniter decipiuntur, ut suo
loco patebit.

161. Ne quis autem existimet, ea tantum-
modò verba superius relata pro nobis haberi
penes Catharinum, expedit & alia nonnulla
hic adducere. Dixi, & alia nonnulla; si enim
omnia vellemus, oporteret sanè, quæcunque
scripsit, ferè hic transcribere. Allegabimus ergo,
quæ satis sint, ne Lectorem cogamus ad Catha-
rinum recurrere, & quæ longè clariora sunt,
quàm relata. Ipse itaque in *Disp. pro Veritate
Immac. Conceptionis B. M. V. ad Synodum Tri-
dentinam*, 1. par. ipsius *Disp.* præmissio quòd ea
Lex [Quocunque die comederis ex eo, Morte
mories,] juxta suum rigorem spectata, de-
buerit etiam ad universam Posteritatem perti-
nere, de quo, inquit, nullus Catholicus dubitat,
statim annectit: Hic igitur suboritur Quæstio:
*An sub ea Lege Mortis comprehensa sit in Men-
te Dei Beatissima Virgo Dei Mater? Adversarii
enim solam illius Naturæ conditionem (N. B.)
considerantes, illud affirmant. Nos autem, Gra-
tiam & Merita Filii ejus Domini nostri Jesu
Christi perspicientes, contra asserimus; ita ut
liberam illam, ac liberatam ab ea Lege omni-
no constituamus. Dico liberam, quia Dominus
non conclusit Matrem sub illa Lege. Dico, libe-
ratam, quia, ne concluderetur, Favor fuit,
Prærogativa fuit, Privilegium fuit. Alii omnes
fuerunt in ea Lege conclusi, & idè contraxe-
runt Debitum Mortis in primo Parente Adamo
Peccatore.... Has miserandas condiciones eva-
sisse Dei Matrem, singularisque dilectionis Spon-
sam, ac Filiam, confidenter magnis adducti Ra-
tionibus defendimus.*

Et infra: Cum enim extra Controversiam
Obligatio utriusque Mortis, scilicet Corporis &
Animæ, veniat ab eo Peccato, quod commisit
Adam, quia in illo omnes ita censiti sumus, ut,
manducante ipso, & ita prævaricante Manda-
tum illud, etiam nos in illo manducasse, & præ-
varicati esse censeamur, & B. Virginem
asseramus omnino ab illo Peccato immunem; ne-
cessè est confiteri, eam consequenter ab ea Lege
exceptam fuisse, & ad quam defectò non perti-
nerint illa Domini verba: Quocunque die co-
mederis, Morte morieris. Nam etsi illa cen-
seri debuisset comedisse in Adam, ac per hoc pec-
casse, quatenus Natura continebatur in illo, ex
ejus Semine processura: attamen Deus
noluit, illam sub ea Lege concludi, ne esset
obnoxia Morti, sive Animæ, sive Corporis.

Tom. II.

162. Iterum quoque inferiùs: Hic ergo in-
cipit Quæstio: *An hæc generalis enuntiatio Apo-
stoli [Omnes in Adam peccaverunt] perti-
neat ad B. Virginem, ut & ipsa peccaverit in
Adam, quoniam pariter erat in illo, & comé-
dit? Nos enim alii ob hoc tantum comedisse cen-
semur, ac per hoc peccasse. Quæstio ergo pri-
ma sit: Utrum & ipsa comederit, ut quæ in illo
pariter existeret, sicut nos alii? Et respondet,
quòd illa proculdubio non minùs comédit, quàm
ceteri omnes; quia illa non minùs erat in illo,
quàm essent ceteri. Quòd si ita est, infert proti-
nus Adversarius: Si comédit, ergo peccavit.
Huic autem nos audaciter respondemus: Non
sequitur, ò mi Frater, ex vi sola comestionis;
non sequitur, inquam: comédit, ergo pecca-
vit. Fingamus nullam fuisse Legem, prohiben-
tem comestionem illam, omnes quidem nihilo-
minùs comedissemus, eo comedente; & tamen
nullus nostrum peccasset, nec ipse quidem Adam.
Non enim Lex facit nos comedere, eo comeden-
te: sed tantum, ut, ipso comedente, nos peccave-
rimus. Si quis ergo ab ea Lege exceptus fuisset,
etiamsi comedisset, nequaquam peccasset. Nos
enim non ea sola ratione peccavimus, quia co-
medimus; sed quia sub ea Lege conclusi, come-
dendo, prævaricati sumus.... At verò quia Ma-
ter Dei ab ea Lege fuit excepta, etiamsi comé-
dit in Patre, non est censita prævaricatrix. Ha-
cenus perbellè Catharinus: nam, si come-
stionem in continentia physica potentiali funda-
tam excipias, omnia veneranda sunt. Illud ta-
men ei est facillimè condonandum propter illam
temporis conditionem (verba sunt ejusdem Ca-
tharini pro Durando in Opere præc. enuncia-
ta) quando hæc Veritas nondum adeò perspectè
revelata erat per Ecclesiam: nondum quidem
Doctrina de continentia morali palàm proru-
perat.*

163. Quamobrem sciscitari nunc vellem ab
Adversariis, an sit opus Controversiam hanc
intexere: Quid senserit Catharinus: an videli-
cèt nobiscum sit, vel ne? Si affirmant; jam
necessum quoque erit de meis fusè scriptis ean-
dem litem contexere; ita ut dubium sit, quid
sentiam Ego de Virginis Immunitate à Debito.
Profectò qui ritè Catharinum legunt, sicuti fa-
teri debent, eum præ cunctis præcedentibus
Doctoribus Peccati Originalis naturam & quid-
ditatem explanasse: ita & denegare nequibunt,
eum fuisse nostræ Sententiæ invictissimum Pro-
pugnatorem, imò (ut plures arbitrantur, & for-
tè non immeritò) acutissimum Inventorem, &
Archetypum. Pro quo immensam planè gloriam
sibi vendicat Illustrissima Prædicatorum Fami-
lia, cujus ille fuit Alumnus.

164. Alia permulta sanè possemus hic tran-
scribere; sed, ut innuimus, opus foret totum
ferè, quod scripsit de hoc puncto, exarare.

G 2

Nul-

Nullatenus debemus tamen silentio præterire, quæ habet in *Comment. Epist. D. Pauli ad Rom. cap. 5.* ubi expressè testatur, se tradere, quæ copiosè & accuratè tractaverat in suis Opusculis, ad quæ Lectorem remittens, jurè addit, se eam de Virgine veritatem ita corroborasse, ut ii soli minimè persuadeantur, qui deditâ operâ persuaderi nolunt. Ibi ergo singularem habet Doctrinam, præclarissimo suo Ingenio dignam, dum in ipsa universali Propositione D. Pauli, cui pro viribus Adversarii innituntur, Virginis exceptionem reperit. Expendens itaque verba illa, *Per unum Hominem Peccatum intravit in hunc Mundum*, quarit: *Quodnam Peccatum fuit hoc, quod intravit in Mundum?* Certè illud, inquit, quod admisit ipse Adam: quoniam in ipso quodammodo continebatur universus Mundus, & ab ipso pendebat. Et paulò post: *Intravit autem & Peccatum, & Mors in Mundum*, quasi in unam massam, ut sic in singulos Homines, qui ex illa educerentur, ipsum Peccatum penetraret.

165. Hinc paulò inferius: Nunquid de hoc contaminato Mundo esset speciali quadam Gratia subducta Beatissima Virgo, ut Mundi appellatio (ob singularem Preservationem) minimè illam contingat, ac propterea non involvatur cum ceteris in Peccato antiquo, nequaquam erat in primis Fidei nostræ cunabulis tractandum. Ideò sermonem suum ita temperavit Apostolus, ut nihil prorsus afferat prejudicii adversus veritatem illam, quam de Immaculata ejus Conceptione una cum Ecclesia Sancta tenemus; nec verbis quidem ejus (si rectè intelligantur) valeamus argui. Dicit enim B. Paulus, intrasse Peccatum in Mundum: Nos autem dicimus, hac Mundi appellatione non comprehendi illam B. Virginem, juxta intellectum Scripturarum, in quibus frequentissimè vox ista, Mundus, significat Gratiâ Dei vacuos. Unde Dominus [Joan. 7.] de Discipulis suis ait: Mundus eos odio habuit, quia non sunt de Mundo, sicuti & Ego non sum de Mundo. Quod ergo dedit Discipulis Dominus ex tempore, ut eos de Mundo subduceret; hoc non dederit dilectissime Matri suæ, ac Sponsæ, ut nunquam cum iis ab initio Creationis illius, qui essent de Mundo, computaretur? Nec illud obstat, quod addunt: Peccatum & Mors pari passu incedunt, ut quem apprehendit Mors, etiam Peccatum apprehendit: quia per Peccatum Mors, & ita Mors intravit in omnes, in quo omnes peccaverunt. Respondeo enim, non esse hujusmodi ordinem in ipso Apostolo, videlicet [in quem Peccatum, in eum & Mors.] Alioqui & Christus mortuus est, & tamen non intravit in eum Peccatum. Et qui liberantur ab eo Peccato, nihilominus moriuntur. Quid ergo mirum, si & illam mori oportuit, quæ preservata fuit à Peccato? Non enim placuit Deo (sicut nec erat decens) illam preservari à Morte, quam preser-

vavit à Peccato: quemadmodum nec ullum eorum, quos liberavit à Peccato; voluit liberare à Morte. Preservatio autem quædam liberatio est. Si enim mortuum est Caput, etiam mori Membra decentissimum fuit.

166. Hæc ad litteram Catharinus, qui perfectò etsi tantillum sapius accedat ad Antiquorum Doctrinam, etiam à pluribus modernis adhuc in usum habitam, de continentia potentiâli & physica, quæ reverà ad rem nil præstat: nihilominus continentiam moralem, quæ necessaria est, & sufficit ad intentum, aliquàlter insinuat, & quò ad substantiam plenè admittit, dum ex vi exclusionis à communi Lege Virginem propugnat ab Adamo in genere moris independentem; ita ut, licet naturalis Adæ Filia, in eum tamen non peccaverit, & sic Mundi appellatione, Posteriores omnes comprehendente, non veniat. Cui Argumento nescio quid dicant Adversarii; cum nullus dubitet in relata D. Pauli Authoritate sermonem fieri de ipso Peccato in Adam perpetrato, & sic de Debito ex eo resultante. Imò Salmanticenses de hoc tantum putant ibi sermonem fieri. Quanti autem sit Catharini Discursus appretiandus, patebit *Disp. 4. Quest. 2. Cap. 3.* ubi Augustini Authoritate illum firmabimus. Pro modò autem firmum maneat, Catharinum nostræ Sententiæ Patronum esse, cum non obiter, sed ex professo, & in pluribus Operibus strenuè defendat, Virginem Beatissimam fuisse à communi Lege exemptam, nec in Adamo peccasse. Imò, ut ex vi sui Discursus facile colligi potest, in ea fuit Sententia, ut prorsus repugnet aliquem peccasse originaliter seu in Adamo, & in Conceptionis instanti talis Peccati nævum non subire. Quæ omnia iterum confirmabuntur, agendo de Salmirone *Cap. seq.* Hic enim nedum in Sententia, sed & in terminis Catharino consonat, ita ut videatur ab illo omnia excepisse, utpote visa sibi solidissima, & veritati conformia. Quare nil ambigit de Catharino asserere, quòd nemo, præter illum, melius egit de Originali Peccato: quod est verissimum. Sed pro coronide nota, & nota benè, quòd Catharinus ex illis Authoribus est, juxta Salmanticensium judicium, qui apertius Debitum concedunt. Sic planè testantur *disp. 15. cit. dub. 4. §. 4. num. 151.* Quodnam ergo judicium de aliis faciendum?

CAPUT V.

Alphonsum Salmeronem eandem cum Catharino tenuisse Sententiam de Exceptione B. Virginis à communi Lege, & sic cum eodem negasse, quòd in Adamo peccaverit, patenter demonstratur.

167. **P**lurimum sanè Patribus Salmanticensibus debemus, quorū impulsu R.P. Alphonsum Salmeronem egregium nostræ Sententiæ Patronum recognovimus. Nimirum præmanibus nondum nobis fuerat Salmeronis Opus, ubi de hac materia peregit, nec planè obivium nobis erat, etsi invenerimus à Nostratibus eum allegari pro Immunitate Deiparæ à Debito. Quare Salmanticensium contentione percussi, omnem dedimus operam, ut illius Opera præ oculis haberemus, ad secernendum, num jurè prærecensiti Patres illum sibi vindicare, studuerint; ita ut maximo ardore in piissimum, & eruditissimum Salazarium invehantur, utpotè qui nedum Salmeronem nostræ Sententiæ asciverit; sed & quòd *spuria* dixerit, ac *excusis jam Codicibus ab aliquo suffecta* ea verba, quæ præmemorati Patres pro se allégant. Quorum verborum initium est: *Quartus modus Immunitatis est &c.* Quod suum Assertum Salazarius cap. 41. can. 1. num. 5. ex styli diversitate, aliisque motivis firmat.

168. Quare præfati Patres, utpotè qui *dub. 4. §. 4. sub num. 152.* Salmeronis plurima verba referendo, eum ad se advocarunt, ac prænarratam Salazarii evasionem *sub num. 228.* præcludendam promiserant; inde *cit. num.* juxta promissa ita rescribunt: *Sed hæc frivola sunt, & sine fundamento dicta, ut pleraque alia, quæ in illo Opere absque examine inseruntur. Quod vel cæcus viderit.* Nam ait, verba Salmeronis non sibi cohærere, quia ponit *quartum modum*, cum non præcesserit *secundus*, nec *tertius*. Hoc autem, inquiunt, quantum à veritate aberrat ostendit ipse Textus, in quo solus cæcus non vidisset ante illum *quartum modum*, *tertium*, & *secundum*, ex quorum defectu arguit Salazarius verborum incoherentiam. Unde, præsignatis omnium quatuor modorum locis in ipso Salmeronis Opere, subnectunt: *Ubi igitur verborum incoherentia? Sed qui in re admodum clara oscitavit, & falsus fuit, meritò sibi fidem abrogavit.* Hæc & alia habent ii Patres, ut Argumentum Salazario rependant in D. Thomam, ejaculatum.

169. Nec silentio præteriri debet, quod addunt, ut occurrant Salazario itidem suspicanti, *spuria* illa verba idcirco intrusa, quia, dum Salmeronis Codices prælo dabantur, nimia, quorundam Theologorum severitas Sententiæ

Immunitatis Marialis à Debito gravem irrogabat censuram, *vel temeritatis, vel heresis*: sic enim habent: *Illud autem boni consulimus, quòd fateatur Salazar suam Opinionem heresis vel temeritatis notam tunc temporis incurrisse; nam & ante & modò à plerisque simili censura notatur, ut §. preced. vidimus.* Quod cum ita sit, quò pacto verum erit, prædictam Opinionem in Tridentina Synodo cum primis celebratam, & approbatam, atque in Decreto de Peccato Originali contentam, ut asserit prædictus Salazar, ubi supra? Sententiam namque de mente Concilii, & inibi à Patribus celebratam, nemo & tam citò heresis vel temeritatis insimularet, aut in lucem egredi prohiberet, ut est per se notum. Hactenus præfati Patres.

170. Ut ordinatè autem rem pertractemus, primo loco discutiendum litigium de Salmeronis Codice. Ajo igitur, quòd, si verè in Manuscripto Salmeronis non habentur ea verba, quæ in Opere excuso leguntur, non est adeò leve Salmeronis judicium. Quanquam enim, quæ ipse habet de Debito ab illis verbis, *Quartus modus*, sapius replicet inibi Salmeron, ut patebit: nihilominus verba illa speciali quadam, ac vividiori pollent expressione. Sicque potuit planè contingere, quòd Assistens Codicis impressioni, non ex pravo animo impingendi ejus Authori Opinionem non suam, sed ut expressiùs firmaret Marianum Debitum, quod ipsemet Assistens necessarium putabat, judicabatque Salmeronis Mentem sibi conformem, utpotè minimè secernens inter suum & Salmeronis Debitum, in quo facile prolapsi sunt, cum pluribus Theologis & ipsi Salmanticenses; hinc, inquam, contingere potuit, quòd Assistens verba illa ex suo penu suffecerit, ne, qui facillimè in censuras ferendas prosiliunt, possent Salmeronis Sententiæ notam aliquam irrogare.

171. Difficilius autem occurri potest illi Asserto, quòd *quarto modo* nec *secundus* nec *tertius* præcesserint, cum evidens sit & tertium, & secundum, & primum præcedere. Nisi fortè Salazarius adhuc loquatur de Manuscripto, de quo nobis nil constat. Nam, si supponamus Salmeronem modos nullos distinxisse, sed tradidisse notatu dignam præviam Doctrinam, quam postea impressioni Assistens in quatuor modos expressè discreverit, optimè stare potest, quòd ea, quæ habentur in *quarto modo*, fuerint ab Assistente ob præsignatum finem adjecta. Siquidem quicquid in eo *quarto modo* reperitur, imò etiam & in *quinto*, fuerat jam sub *tertio modo* prædictum. Enimverò in hoc Salmeron tangit, Adæ Posteritatem, ob illius Peccatum, præsupposita Lege concludendam juxta Dei prævisionem in Debitum Mortis; & quòd Deus *Misericordiâ motus remedium paravit per Filium suum Redemptorem*. Statimque infert: *Ac duobus*

modis quidem ab illo Debito Peccati & Mortis liberare potuit, Privilegii uno, altero verò sine Privilegio &c. Quod satis ibidem declarat. Sicque non videtur fuisse necessarium superaddere quartum, & quintum modum. Unde fortè Salazarius & id agnovit, fuisse nimirum jam absolutum notabilis Doctrinæ sensum. Reverà tamen tantam incohærentiam non video; licet, si Manuscriptum aliter se habeat, jurè dubitandum sit de verborum intrusione.

172. Quicquid tamen sit de hoc, Salazarius timorem posuit, ubi nullus est timor. Etenim nullo pacto verum est, Salmeronem ab iis verbis, *Quartus modus Immunitatis est &c.* aut alibi, verum Culpe Originalis Debitum (quod proximum & absolutum dicitur) admittere in B. Virgine. Quod apud tantum Authorem adeò clarescit, ut mirum sit, non solum Salmanticenses, quos ad propriam Sententiam & Doctrinam plus equo affectos scimus, sed etiam Salazarium ipsum non bene Salmeronis Discursum comprehendisse. Profectò, si attentè legatur Salmeron, Propugnator acerrimus est, aequè ac Catharinus, Sententiæ negantis verum Culpe Debitum in Virgine. Nam nedum in Sententia, sed & ferè in verbis omnino consonus est Catharino. Et quamvis inficiari nemo jurè possit, utrumque Authorem Debitum aliquod in Virgine agnoscere; haud tamen Debitum ullum, ex vi Legis jam præsuppositæ & Culpe Adæ jam positæ resultans, in illa admittunt; sed tantum Debitum illud in Filiatione naturali fundatum, quod reverà (& secundum ipsos quoque Salmanticenses, Ægidium Lusitanum, Wadingum, & alios, uti Debiti Fautores & Assertores) verum Debitum non est. Unde, ut hoc palàm fiat, ut experiamur nimirum quid intelligat nomine Debiti Salmeron, & sic dignoscamus, quid Virgini cedat, quidve neget,

173. Advertendum primò, Salmeronem eo tomo 13. suorum Operum, disp. 45. fol. 442. col. 2. §. *Primum enim*, refellere Opinionem, asserentem, Peccatum Originale pro formali consistere in Privatione Gratiae Originalis, seu Justitiæ Originalis etiam debitæ; quam Impugnationem prosequitur usque ad sequens folium column. 1. & 2. concluditque, quòd, *sicut amissio Gratiae sequitur Peccatum aliquod, ad hunc modum Originalis Justitiæ amissio non est ipsum Peccatum, sed Culpā Originali posterior*. In quo nobiscum convenit is Author, ut ex suo loco probatis scatet.

174. Advertendum secundò, eundem Authorem eod. loco mox cit. immediate subicere, ac docere, nedum intercessisse Pactum inter Deum & Adam, sed etiam tale Pactum, initum cum Adamo tanquam Capite morali, extensum fuisse etiam ad Posterios, in illo moraliter contentos. Quodque pergit probare usque ad

fol. 444. col. 1. adjicitque; præter Authoritates, hanc Rationem: Quia nimirum ab hoc Pacto pendet, cur Adam non tantum sibi, sed etiam nobis omnibus nocuerit suo Peccato: & cur potius illo solo Peccato comestionis, & non aliis sequentibus: & cur non noceant proximorum Parentum Peccata. Adhibetque alias Rationes, quarum quarta ita se habet: *Ad hæc Pactum, etiam in causa est, cur Deiparam Virginem dicamus exceptam ab illo Peccato Originali: quia scilicet (notent benè Adversarii) non satis est esse Adæ Filium, ut Peccatum aliquis trahat, nisi Pacto inclusus inveniatur cum causa Patris: at Pactum ad B. Mariam non se extendit, sed ut Mater sua prævisa singulari Privilegio excepta, fuit*. Porro, si ad hæc AA. animum sincerè applicassent, hujusmodi trices dissolvendis applicari nos non indigeremus. Verissima equidem est talis Doctrina, qua Salmeron fundamenta satis clara jacet Sententiæ Immunitatis Marianæ ab Originali Peccato, & simul etiam ab ejus Debito; quorum utrumque reverà (ut jurè supponit is Author) à celebrato Pacto dependet. Nam, quicumque ex Posteris Adæ supponitur Pacto illo conclusus, & Peccati Debitum & ipsum Peccatum omnino inevitabiliter contrahere cogitur: at verò neutrum contrahere cogitur à Pacto illo seclusus, uti fuit per eum Beatissima Virgo. Sed prosequamur.

175. Advertendum tertio, eundem Salmeronem disp. 46. seq. ubi naturam & rationem Peccati Originalis declarare, ac multis Rationibus confirmare satagit, in principio statuit: *Illud ipsum Peccatum, quod fuit in Adam Actuale (idest Inobedientiam essis vetiti ligni) in nobis esse Originale*. Quod efficacissimè quidem probat, & fortè fortius, quàm nos præstiterimus Tom. 1. Traët. 1. Secundò id probat ex iis D. Pauli verbis: *Per unum Hominem Peccatum in hunc Mundum intravit, & per Peccatum Mors*. Nam, ait, est ibi sermo de Originali Delicto, ut omnes Patres Catholici interpretantur, & Concilium Milevitanum, & Tridentinum definiunt. Quod & probat Ratione: Quia ibi loquitur de Peccato, ex quo venit Mors, ut ejus Pœna, & Supplicium: Mors autem non prodit, nisi ab eo Peccato, quod fuit Adæ Actuale, juxta illud: *In quocunque die comederis ex eo, Morte morieris*. Itaque docet Privationem Gratiae & Justitiæ esse Pœnam Peccati Originalis, non verò ipsum Originale Peccatum, quod solum consistit in ipsa Inobedientia Adæ nobis imputata; qua de causa fuit Peccatum Posteris omnibus commune, & nonnisi ex eo sanè, quia conclusi fuëramus Pacto illo, vi cujus Adamus omnium nostrum Personas sustinebat, quando dictum est ei: *Ne comedas: & si comederis, Morte morieris*. Et sicut in eo nos accepisse id Præceptum credimur: ita & omnes in eodem, illud

illud prævaricante, prævaricasse censemur per legitimam interpretationem, & idemmet ipsius Actuale Peccatum, ejusdem illius Præcepti transgressivum. Sic ferè ad verbum Salmeron.

176. Hinc disp. 47. docet, juxta modum Sacrarum Litterarum, Peccatum Adæ Actuale, quod fuit nostrum Originale, transfundi non in se, sed in suis effectibus, nempe in Macula, & Reatu (quemadmodum & docuerat Catharinus lib. de casu Hominis, & Pecc. Origin.) quibus sublati, & ipsum Peccatum auferitur: quod est dicere, Peccatum ipsum Actuale transfundi secundum permanentiam moralem, quam habet in suis effectibus. Quare juxta hanc verissimam Doctrinam, à nobis fusè propugnatam in primo Tomo, monet, & meritò, quòd alio modo quærere Peccati transfusionem vanum est, & in multos inducit Errores, & inanes Disputationes &c. Sic (subdit) qui concipitur & nascitur, Peccator est coram Deo, non propter novum aliquod Peccatum; sed propter illud antiquum, quo quilibet nostrum peccavit cum Patre Adamo, existens in illo peccante & comedente: unde & creditur cum illo comedisse & peccasse quilibet nostrum, secundum Pactum, & Intellectum Dei, ut explicatum est.

177. Ex quibus planè liquidò emergit, quidnam doceat postea Salmeron d. sp. 49. de Immaculatæ Virginis Conceptione pertractans. Ut demus (inquit) quæ sunt Virginis Virgini, & quæ sunt Jesu Christi Jesu Christo, præmittenda est, & suis Principiis probanda Immunitas & Libertas à Peccato, quæ Virgini conceditur, & quantum ab illa, Dei & Christi propria, discernatur. Quare ex eo quod solet esse Corpori Mors, hoc idem videtur esse Animæ Peccatum: & quot modis contingit quempiam immunem & liberum esse à Morte, totidem modis possemus asserere immunem esse à Peccato. Et ad imitationem Catharini in tract. de Immac. Concept. ad Synod. Trident. plures pergit adnotare modos Immunitatis ab utraque Morte, paritate illa servata. Quorum primus est, esse ex suapte Natura immortalem, & impeccabilem, ut quovis modo mori non possit: cujusmodi est (inquit) solus Jesus Christus, quatenus Deus est. Secundus est, quo quis Naturam habet ex Dei constitutione indissolubilem, ita ut nec ab intrinseco, nec ab extrinseco dissolutioni exponatur; sed tantum respectu Dei, ut sunt Angeli, Creaturæ spirituales: & quo pariter quis ita per Gratiā sit à Peccato immunis, ut non solum ab Actu peccandi, sed etiam ab ipsa peccandi Potentia fuerit semper immunis, ut Christus, quā homo erat in terris agens, ac Angeli & piorum Animæ jam æterna Beatitudine donati. Quanquā ea impeccabilitas Christi fuerit quasi omnino debita suæ Naturæ, propter summam Unionis Gratiā &c. ac simili modo

immortalitas; quæ tamen Dei dispensatione ad modicum licet tempus sublata est, ut esset noster Redemptor. Tertius, quo quis secundum suæ Naturæ Principia habet, ut mori possit, imò ut omnino moriatur; cui tamen datum est, ut possit etiam non mori, uti fuit Adam in primæva sui conditione: & similis modus Immunitatis à Peccato fuit in Angelis, antequā beatificarentur, & in primis Parentibus, qui poterant se ab utraque Morte servare.

178. Ex hinc differere incipit de Adamo, & ejus Peccato, ac de Posteris in illo contentis, quibus Deus tulit Legem: In quocunque die &c. Morte morieris: idest Debito & Obligatione Mortis teneberis. Non enim (inquit) subito mortuus est Adam, neque secundum Animam expertus est secundam & eternam Mortem, quæ dignus erat. Deus autem, qui oculo suo æterno Adæ Peccatum prænovit, prævidit quoque ob id, quòd ex vi Legis omnis ejus Posteritas concludenda erat in Debitum illius Mortis: Misericordiā tamen motus remedium paravit per Filium suum Redemptorem. Ac duobus quidem modis (annectit) ab illo Debito Peccati & Mortis liberare potuit, Privilegii uno, altero verò sine Privilegio, sed communi omnibus, qui, post contractum Originale, ab eo Dei Gratiā liberantur. Primus ergo est (N. B.) Privilegii, siquæ Persona fortè in Mente Dei ab illa Lege excipitur, & nolit illā astringi: nec enim ullis Legibus arctari valet, qui Leges ipsas condidit: & tantò magis, si subsit ratio dispensandi &c. ut in proposito factum esse (iterum nota) magnis rationibus creditur. Nam si Rex Assuerus dixit ad Esther (cap. 15.) Non morieris: non enim pro te, sed pro omnibus hæc Lex constituta est... Quantò magis hæc dispensationis ratio spectabit ad Virginem? Nam etsi ad illam Legem respicientes [In quocunque die comederis ex eo, Morte morieris] intelligamus universos æterna Lege Mortis & Peccati involvi; voluit tamen Deus, ob merita Filii sui prævisa & præacceptata, eos ab illo Debito posse liberari, etsi diverso modo (nempe vel sine Privilegio, vel cum Privilegio, ut præmissum est,) ut etiam diversæ Hominum conditiones erant in Mente Dei, quibus liberatio decernebatur.

179. Et prima (statim subdit) prædestinata est B. Virgo Maria, Christi Mater, & voluit eam (N. B.) ab omni Lege excipere, ne ullo unquam tempore esset Peccato subdita; etsi in Patre Adamo considerata, & ut Filia, ut cæteri, deberet in Legem committere, & Legis conditionibus teneri. Et velut dixit: Volo, ut libera sit, quia Filii mei Genitrix, & electa Sponsa: voloque, ut hoc promereatur illi Christus Filius ejus. Quid hic aliquis dicere poterit? Nam affirmare Deum non potuisse, est negare ejus Omnipotentiam: asserere verò eum noluisse, est dero-

derogare ejus Pietati, & Misericordie. Quibus præhabitis, statim subnectit: *Quartus modus Immunitatis est, qua quis à Morte omnino incurrenda &c.* Et hæc quidem ferè adamussim habet Catharinus *Opusc. cit. ad Synod. Trid.*

180. Quærimus nunc à Salmanticensibus: An recitata Salmeronis verba, relatumque Discursum, inter tertium & quartum modum Immunitatis ab eodem interceptum, perlegerint? Quomodo non? Imò & summa attentione, ac reflexione observarunt, ut ritè possent Salazarii judicium reprobare de *incoherentia verborum*. Ergo mirandum profectò est, Viros adeò insignes ex legendo Salmeronem apertissimè ejus Sententiam non collegisse. Porro Salmeron, utpotè magnus Vir, de se loquitur, nec ullius verbi Commentatore indiget, ut intelligatur. Utriusque Mortis *Debitum*, ex transgressione illius Legis à Deo latæ [*Ne comedas, in quocunque enim die comederis ex eo, Morte morieris*] resultans, apertissimè fatetur; ab eoque Debito Peccati & Mortis liberatam Virginem, asserit: non quidem *sinè Privilegio*; uti nos, qui, post cōtractum Originale, ab eo Dei Gratiā liberati sumus: sed cum Privilegio exceptionis ab illa Lege, qua Deus noluit illam astringi; ita ut Legem illam, utpotè non positam, nec obligantem respectu Virginis, minimè ipsa cum cæteris, jam astrictis & obligatis, transgressa fuerit, & sic neutiquam in Adamo peccaverit. Et tamen Salmanticenses pro sua Sententia Salmeronem contendunt! Nunquid clariùs loqui poterat Salmeron, ut nostram Sententiam doceret?

181. Fortè ii Patres decepti sunt ex eo, quòd Salmeron liberatòs *sinè Privilegio* asserit, qui, post contractum Peccatum, ab eo liberantur: Ergo, Virginem cum Privilegio liberatam proferens, illam liberatam enunciat ante contractum Peccatum in propria Persona; quòd non tollit eam debuisse illud contrahere; imò & hoc inferunt ea Salmeronis verba, quòd, *ut ceteri, deberet in Legem committere, & Legis conditionibus teneri*. In quo ad vitandam deceptionem est maximè advertendum, quòd Salmeron jurè supponit, eum, qui semel peccavit in Adam, non posse à Peccato sic liberari, ut illud in se non contrahat; eo quòd *peccare & Peccatum contrahere* sunt etiam divinitus inseparabilia. Unde docet (ut vidimus supra num. 176.) quòd, *qui concipitur & nascitur, Peccator est coram Deo, non propter novum aliquod Peccatum, sed propter illud antiquum, quo quilibet nostrum peccavit cum Patre Adam*; ita quòd Peccatum, quòd in propria Persona contrahimus, sit ipsissima illa Adæ Inobedientia nobis imputata, & quòd ad nos moraliter perseverans pro primo nostræ Conceptionis instanti.

182. Quare duplicem illam Liberationem, cum Privilegio & *sinè Privilegio* factam, non sic appellat *Liberationem à Peccato*, ut una sit ante contractum Peccatum, & sic præservans à contractione pura Peccati; & altera post contractum Peccatum, & sic non præservans, sed extrahens à Peccato jam contracto: sed benè in utroque casu appellat *Liberationem ab illo Debito Peccati & Mortis*, ex Peccato ipso Adæ, ut nobis imputato, statim & immediatè resultans, nempe ex Legis positæ prævaricatione. Et de hujusmodi *Liberatione à Debito Peccati & Mortis* asserit, posse illam dupliciter haberi. Uno modo *sinè Privilegio*; & sic post contractum Peccatum. Alio modo *cum Privilegio*, & sic ante contractum Peccatum; & ideò ante perpetratum Peccatum in Adam, ob Privilegium, exceptionis à Lege. Et ne putes, repugnare, *Liberationem à Debito Peccati & Mortis post contractum Peccatum*, ipsemet prævenit, dicens: *Non enim subito mortuus est Adam, neque secundum Animam expertus est secundam & eternam Mortem, qua dignus erat*. Quibus verbis manifestè docet, *Liberationem à Debito Peccati & Mortis* etiam locum habere post contractum Peccatum. Et optimè quidem: quoniam, uti & nos in 1. Tom. Tract. de Debito, ostendimus, post contractum Peccatum Originale adhuc manet Debitum, nedum subeundi Mortem corporalem, sed & Mortem spirituales æternam, quæ est secunda Mors, eo quòd manet quoque Debitum permanendi sub Peccato jam contracto; nam, ut ibidem firmavimus, Peccatum semel commissum est de se moraliter perseverativum in æternum; nisi *Deus Misericordiā motus*, ut ait Salmeron, *remedium parasset per Filium suum Redemptorem*. Cum ergo Salmeron clarissimè propugnet Virginem exceptam ab ea Lege, ex cujus violatione pullulavit *Debitum Peccati & Mortis*, jam etiam clarissimè eandem præservatam docet &c. ab ipsomet Debito. Item cum idem Author, ut vidimus, loquens de Actuali Adæ Peccato, doceat, illud ex vi Pacti extensum fuisse etiam ad Posteròs, addatque, ea de causa nos dicere *Virginem exceptam ab illo Peccato Originali Actuali Adæ*, quoniam ad illius extensionem requiritur inclusio in Pacto, quòd ad Virginem, ut asserit, non se extendit, nec eam inclusit: Quo jure ad id se extendit Salmeronis Sententia, ut per ipsum Authorem Adæ Peccatum extendatur ad Virginem tali modo, ut ipsa, sicut & cæteri, de Peccato illo participaret, cum aliis in Adam peccando, ac *Debitum Peccati & Mortis* subeundo? Hæc profectò paradoxa sunt.

183. Quando verò ait, quòd Virgo, *ut ceteri, deberet in Legem committere, & Legis conditionibus teneri*, manifestissimum est, ipsum loqui de *Debito* fundato in Filiatione naturali, & sic

sic excogitato ante Legem & Pactum ; de quo jam dictum est , non esse verum Debitum . Pa-
tet id primò , quia ipsemet immediatè Virgi-
nem præmiserat , ut primam prædestinatam , &
quòd eam Deus *voluit ab omni Lege excipere ,*
ne ullo unquam tempore esset Peccato subdita .
Si Deus eam voluit ab omni Lege excipere ,
quomodò eam cum aliis sub eadem Lege com-
prehendit ? Et si noluit , quòd ullo unquam tem-
pore esset Peccato subdita , quomodò pecca-
vit in Adam , & *Debitum Peccati & Mortis*
contraxit ? Nunquid hoc non est esse Peccato
subditum ? Si ita est , corrui certè Adversa-
riorum prætenso : qui ideò volunt Virginem ,
Debito illo affectam , ut verificari possit , & eam
fuisse per merita Redemptoris à *Peccati servi-*
tute liberatam . Tandem , cum ipsemet Salme-
ron inquit , *etsi in Patre Adamo considerata , &*
ut Filia , ut cateri , deberet in Legem &c. non-
ne clarissimè profert , se loqui de Debito , fun-
dato in Filiatione naturali , quod ipse quidem
perperam *Debitum* dixit ? Si ergo ita se habent ,
quemadmodum reverà ut plurimum se habent ,
Authores , quos pro se allégant præfati Patres ,
jam actum planè est de extrinseca suæ Opinio-
nis majori probabilitate . Quandoquidem & Sal-
meron ipse , ut audivimus , docet , quòd non
satis est esse *Adæ Filium* , ut *Peccatum* aliquis
trahat , nisi *Pactò inclusus inveniatur cum Causa*
Patris : At pactum , subdit , *ad B. Mariam non*
se extendit . Quid clarius ?

CAPUT VI.

Iterum pro Catharino & Salmerone pugnatur :
ostenditurque nullum apud eos verbum re-
periri , quo ad Sententiam nostræ oppo-
sitam possint jurè pertrahi .

184. **I**N gratiam potiùs Joannis Perlini , quàm
Salmanticensium , Caput hoc subtexi-
mus . Quòd enim hi conati sint Catharini &
Salmeronis suffragium ad se evocare , nil mi-
rum , cum oppositam nostræ Sententiam pro-
pugnent , & naturale cuique sit , quoad fieri
potest , Patronos sibi vindicare . At verò , quòd
Perlinus , qui pro nostra Sententia ex professò
decertat , à suo tamen ac suorum consortio reji-
ciat nedum Catharinum , sed & Salmeronem ,
aliòquin ejusdem suæ Illustrissimæ Societatis Au-
thorem , debet proculdubiò magnum facessere
negotium . Si enim Perlinus , qui Heros est
ex nostris , id testatur ; quis neget ? Non est
profectò major probatio , quàm proprii oris
confessio . Et Perlinus nedum fatetur , sed &
ratione probat , Catharinum & Salmeronem ,
contra Immunitatem à Debito stare . At quo-
niam , ut sæpe monuimus , præfati Authores
eandem prorsus habent Doctrinam , imò sapius

ferè & eadem verba ; satis eapropter erit rem
discutere de Salmerone , utpotè Perlino magis
conjuncto : neque dubium esse potest , quin
eadem valeant pro Catharino .

185. Itaque Perlinus in sua *Apologia pro*
Immac. Virgine , in qua latè ostendit Immunita-
tem ipsius etiam à Culpæ Debito , sub *dist. 3.*
cap. 3. Scotum ad contrariam Sententiam reji-
cit : quod idem *cap. 5.* disponit de Catharino :
atque idem tandem *cap. 6.* de suo Salmerone .
Videamus ergo , quali fundamento piissimum Sal-
meronem privat eo Privilegio ; vi cujus sibi
vindicat in Catalogum eorum , qui , digniora ,
excogitantes pro Virgine , illam ab omni Cul-
pæ Debito immunem propugnant , ascribi debe-
re . Argumentum planè desumit ex *disp. 50.*
s. Sensus ergo Apostoli est : ubi Salmeron docet ,
quòd *ly [Omnes peccaverunt]* etiam actualiter
comprehendit omnes , quoniam pro facto accipi-
tur , quod ex ipsa rei Natura futurum erat , nisi
extrinsecus impediretur ; & omnes ex sua Na-
tura tales sunt , & talis quoque fuisset Virgo ex
sua Natura . Super quibus Perlinus *num. 6.* ro-
gat : Num , cum omnes ex Natura sua esse tales
fatetur Salmeron , loquatur de illorum Natura
ut solùm humana est : aut ut Peccati communis
tenetur Lege ac Debito , ratione cujus reverà il-
lud contrahunt , quotquot mortales sunt ? Planè
(subdit) tam hebes erit nullus , qui respondeat ,
eum Naturam hìc sumere , ut à præfatis Debi-
to & Lege , quantum ex ipsius Principiis dunta-
xat est , re vel ratione abstrahit (placet schola-
stica voce uti ,) sed ut illis obnoxia contingit
omnibus .

186. Verùm certò certius hallucinatus est
Perlinus , hebetudinis notam impingens ei , qui
responderet præfactæ Instantiæ : Salmeronem
sumere ibi Naturam secundum se consideratam ,
& sic prout abstrahit & re & ratione à Lege
& Debito . Quòd si secus foret , uti contendit
Perlinus , proculdubiò Salmeron seipsum evi-
dentiissima contradictione confoderet : quod nec
præsumendum est de tanto Viro , nec reipsa
verum est , sed omnino falsum . Perlino autem
deceptio prodit ex eo , quia Salmeronis Do-
ctrinam non benè perpendit , nec proinde pe-
netravit . Salmeron itaque ac etiam Cathari-
nus duplex agnoscunt Debitum Culpæ . Remo-
tum unum , & de se insufficiens ad inducendam
Culpam Originalem in Posteris : quod funda-
tum autumant in ipsa Natura nudè considerata ,
sed tamen , ut feminaliter propagata ab Adamo ,
in quo potentialiter continebatur , cum Adam
Legem accepit , comédit , & peccavit . Quod
sanè Debitum clarissimè constat in Salmeronis
Textu , ut patebit . Aliud Debitum est funda-
tum in ipso Peccato Adæ , ut Capitis moralis
Posterorum , præsuppositis Lege & Pacto , &
ab illo immediatè resultat , ac pullulat ; estque

ex parte ipsius Actualis Adæ Peccati, ut fuit quoque Posterorum, Exigentia inhærendi suis eisdem Authoribus, atque in eis moraliter perseverandi quousque misericorditer à Deo dimittatur. Et ex parte Posterorum est correlativum Debitum & Necessitas recipiendi & contrahendi idem illud, ab ipsis in Adamo commissum, Peccatum, ut moraliter permanens, in primo Conceptionis instanti. Unde supponunt, & optimo sanè jure sibi præscribunt, solum primum Debitum, in Filiatione naturali seu in ipsa Natura ut seminaliter propagata fundatum, posse à Peccati contractione sejungi: secus autem astruunt de secundo Debito. Et Ratio est: Quia secundum Debitum immediatè redundat ac pullulat ex ipso Actuali Adæ Peccato, ut Posteris imputato, seu ut fuit moraliter & Posterorum: Ergo tale Debitum supponit Posteros jam verè peccasse in Adamo: Ergo & supponit eosdem omnino inevitabiliter contracturos id Peccatum; cum evidenter implicet, aliquem peccare, & ipsummet Peccatum, quo peccavit, in seipso personaliter non recipere.

187. Ex qua certè Doctrina procedit, quòd universales Scripturæ Propositiones cum à præfatis duobus Authoribus exponuntur de Debito contrahendi duntaxat, & non de Actuali contractione, exponuntur quidem de *Debito* Culpæ, sed *remoto*, & fundato in sola & pura, Natura Posterorum, ut seminaliter propagata ab Adamo; quod, ut dictum est, neutiquam de se inducere valet Culpæ contractionem; sed induxisset, nisi fuisset obex à Deo appositus, ut dicemus. Nō autem exponuntur ab eis de *Debito* (quod solet dici *proximum*) fundato in Peccato jam commissio, ac proinde necessariò inferente tempore suo ipsius Culpæ commissæ Maculam: aliòquin in casu, juxta ipsorum Doctrinam, Propositiones illæ etiam currebant de actuali contractione, ut per se constat. Sicque, juxta Catharinum & Salmeronem, Liberatio ab hoc secundo Debito, quovis modo fiat, semper in sua linea est Liberatio ab Originali Peccato, tam ut in Adamo commissio, quam ut in propria Persona contractio: ita quòd, si fiat sinè Privilegio, jam quemadmodum supponit Debitum ipsum reipsa contractum, ita & supponit Peccatum in Adamo reverà commissum, atque in propria Posterorum Persona defacto contractum; quæ Liberatio proinde non est *Præservativa*, sed *Extractiva*. Si autem fiat cum exceptionis Privilegio, est *Liberatio purè Præservativa*; eo quòd sicuti non supponit Peccatum contractum in Conceptione, ita nec Debitum illud, nec tandem ipsum Peccasse in Adamo.

188. Perperam eapropter Perlinus Catharinum & Salmeronem alienos à nostra Sententia conclusit; cum aliòquin eos amplecti debuisset, ut acerrimos Commilitones. Et quæso,

ut & Ego scholastica voce utar: Nonne, scholasticè loquendo, ly *ex Natura sua*, quod Salmeron adhibuit in suo Discursu, Posteros profecto exprimit ac designat, ut à Pacto & Lege abstrahentes? Quare ergo *hebetem* Perlinus judicatum, qui responderet, Salmeronem hic *Naturam* sumere, ut à præfatis Debito & Lege abstrahentem? Hebes potius quidem foret, qui aliter *Naturam* in casu sumeret, ut perspicuum est Scholasticis. At proculdubiò Perlinus ideò *hebetem* dixit ita respondentem, eo quia reverà *Natura* secundum se inspecta nullum verum Debitum fundare potest: quod est verissimum. At quid, si uterque præfatus Author, sicuti & alii plurimi solent, *Debitum* appellare voluit, quod *verum Debitum* non est? Tum quia licet reverà non sit Culpæ Debitum; est tamen debita Subjectio ad Deum, potentem omnes omnino Posteros, nemine excepto, sub Lege & Pacto comprehendere. Imò est Debitum verum, non quidem in actu exercitò, sed veluti in actu signato, & conditionatè, quatenus Lex à Deo in terminis universalibus lata ex primo intellectu comprehendit indifferenter omnes Adæ Filios, & reipsa in actu quoque exercitò comprehenderet, nisi obstaret exceptio pro Virgine: exceptio, inquam, haud sanè facta, post Legem universaliter omnino traditam, quia hoc repugnat Divinæ Immutabilitati: sed exceptio simul cum ipsa Lege lata, ita ut in nullo signo B. Virgo fuerit verè & in actu exercitò sub ea Lege actualiter comprehensa.

189. Debitum itaque, à præfatis duobus Authoribus in Virgine agnitum, in sola ejus *Natura* secundum se considerata fundatur; quatenus & ipsa Virgo, ut Adæ Filia naturalis, debuit comprehendere, & reipsa comprehensa fuisset sub Lege universaliter lata, ni obstitisset faustissima exceptio. Jam enim in casu Deus, ita universaliter Legem ferens, comprehendisset & Virginem: Quo ergo pacto in tali casu Virgo potuisset non debere comprehendere? De tali Debito igitur apud illos est sermo, licet conditionatum sit, ac mere possibile. Et hanc Doctrinam millies planè repetunt iidem Authores expressissimis verbis, quorum plura dedimus *Cap. præced.* Atque item clarè id constat ex iisdem verbis, à Salmanticensibus allegatis ex Salmerone, quæ sunt: *Ita de Virgine, nascitura, ex se in Peccato, quia comedit in Adam; noluit tamen illam censerì prævaricatricem. Nam etsi fuisset Debitrix contrahendi illam Labem; non tamen simpliciter contraxit: sed Debitrix ex consideratione Naturæ fuit, quam quia in illà superavit Gratia, non fuit verè & actu contractum Peccatum.* Vide ne, Salmeronem non distinguere inter peccare in Adam & actu id Peccatum contrahere? Fatetur Virginem comedisse in Adam: sed negat in eo peccasse, eo quòd Deus

Deus *noluit illam censeri prævariatricem*. Unde inquit, quod *ex se* nascitura erat in Peccato, quia *ex se* non poterat non peccare, comedendo in Adam; & ideò, quantum est ex consideratione *sue Naturæ*, fuit Debitrix contrahendi eam Labem; quia si Gratia non superasset Naturam, excludendo scilicet Virginem à Pacto & Lege, proculdubiò cum aliis peccasset, ac Labem contraxisset, comedendo in Adam. Quæ est ipsissima Catharini Sententia, quam Adversarii non ritè percipiunt, quia Catharini & Salmeronis loquelam coincidere putant cum ea, quam ipsi adhibent; in quo sanè decipiuntur, cum illi Authores expresse velint Virginem comedisse, sed non peccasse, utpotè non astrictam Lege.

190. Ad illud, quod item allégant Salmanticensis ex disp. 15. ubi Salmeron ait, *Christus longè excedit Virginem, in qua fuit Potentia, & Debitum contrahendi Peccatum*, nonnisi cæcus planè non videt discrimen, à Salmerone ibi assignatum, inter Christum & Mariam. At boni Patres antecedentia verba subticuerunt. Sic enim habet Salmeron: *Christus non solum est longè ab Actu peccandi, sed etiam ab omni Potentia. Quare longè excedit Virginem, in qua &c.* Excludit ergo à Christo, ratione Unionis Hypostaticæ, non solum *Actum peccandi*, sed & *Potentiam*, ac *Debitum*: à Virgine autem solum excludit *Actum peccandi*, non verò *Debitum* & *Potentiam*; & quidem *Debitum* fundamentum in Filiatione naturali Adæ purè cōsiderata: quod ex dictis minimè discrepat à Potentia passiva, seu Capacitate, estque *Debitum* purè conditionale, atque ita possibile eo tunc, non autem actu existens, nec futurum, nisi sub cōditione, quæ nunquam fuit. Quod est etiam, verum juxta Salmaticensium Doctrinam; qui profectò (ut supra notavimus) ea fortè de causa, ubi tale *Debitum* ostendunt *verum Debitum* non esse, nullum pro eo Authorem adducunt; ut possent nimirum & istiusmodi Authores pro Sententia, admittente *verum Debitum*, allegare, vel ex eo saltem, quia vocetenus *Debitum* in Virgine agnoscunt. Quocirca ipsos Patres suo loco monuimus, ut majori adhibita diligentia, suos veros Commilitones recenseant: nam plurimi quidem sunt, qui tale *Debitum* in Virgine admittunt, quod puram sonat in re Capacitatem; cum aliòquin eam suadeāt à Lege & Pacto exemptam, ac proinde negent in Adam peccasse.

191. Nec certè adeò laborasset Salmeron ad ostendendū discrimen impeccabilitatis Christi, & Mariæ, si hæc per eum in Adam peccasset, ut perspicuum est. Attamen ea disp. 50. de tali puncto fusè discurret, ostendens, eos non differre quò ad exclusionem ab *Actu peccandi*, sed tantum quò ad *Potentiam* & *Debitum*

(licet hoc nomen sit falsò usurpatum,) quatenus Christus in ipsius Sententia fuit Naturā impeccabilis, secus autem Virgo. Quod paucis interjectis explicans, inquit: *Christus dicitur Naturā impeccabilis ex modo & conditione sue Conceptionis: quia non solum non est conceptus ex Semine, quod satis esset ad non contrahendum Originale... sed etiam quia conceptus est de Spiritu Sancto. Sed nec hoc satis fuit ad reddendum Christum impeccabilem: sed quia ex ipsa Conceptione factum est per Naturarum Unionem, ut ille Homo esset Filius Dei Naturā, non Adoptione &c.* Itaque, per Salmeronem, discrimen, seu formalis ratio præcisa impeccabilitatis Christi ab impeccabilitate Mariæ in ordine ad Culpam Originalem nonnisi ea est, quia Christus non fuit per seminalem Propagationem ab Adamo progenitus, sed ex Spiritu Sancto conceptus: non sic verò B. Virgo, quæ fuit naturalis Adæ Filia; & ideò ipsa, quæ præcisè talis, dicitur tum à Catharino tum à Salmerone *Debitrix Peccati Originalis*. An autem hoc sit *verum Debitum*, ipsimet Salmanticensis adjudicent.

192. Verum observanda adhuc est Salmaticensium solertia, qua nectunt, quòd Salmeron, iterum solvens Argumentum contra Immunitatem Deiparæ ex illis verbis Pauli [In omnes Homines Mors pertransiit,] sic ait: *Habet illa Sententia veritatem propter Reatum, idèst Debitum contrahendæ Mortis. Ubi etiam Cajetanus eleganter adnotat ad Fidem Catholicam spectare, quòd omnes, præter unum Christum solum, contrahunt Peccatum Originale, idèst Necessitatem & Debitum habendi illud, & moriendi.* Hæc ex Salmerone. Cui dicto ii Patres plaudentes annectunt: *Quid clarius?* putantes Authorem illum, cum Cajetano sic permixtum, non posse à propriis Asseclis disjungi.

193. Verum illi plausus vani sunt & futiles, cum maximum profectò intercedat discrimen, inter Cajetani *Debitum* & *Debitum* Salmeronis, nec ulla inter eos societas esse possit, imò summa distantia. In primis Cajetanus firmè stetit pro Opinione, maculante Virginem, ut liquet: conatus tamen est vel solius *Debiti* contractionem evincere, ne, Opinione illa jam jam corruente, in totum quoque corruerent illius Principia: sicque taliter sibi *Debitum* composuit, ut illa facta tecta manerent. Unde, ut vidimus Tomo 1. Tract. 2. Disp. 2. Quæst. 4. Cap. 2. sic *Debitum Peccati Originalis* astruit, ut eam ab ipso Peccato partim præservatam, partim non præservatam deprædicet: atque ita, in tali statu seu sub tali *Debito* consideratam, non esse docet extra latitudinem mortuorum, inimicorum, indigentium remissione Peccatorum, &c. Et id jurè quidem, cum jam supponat, illam peccasse.

in Adam, atque ob id Reatus & Pœnas, Peccatum illud consequentes, subiisse. Quam Opinionem ut solidaret, *Opusculor. tom. 2. Opusc. 1. cap. 3.* absolute firmat, Opinionem, negantem tale Debitum, esse contrariam Fidei Catholicae, quia non salvat primò, quòd *Christus mortuus est pro Virgine*. Secundò, quòd *B. Virgo est aliquo modo mortua Morte Peccati*. Tertiò, quòd *sit reconciliata Deo per Christum*: & quòd *sit redempta per Mortem Christi*. Quartò, quòd *post sui Sanctificationem non nisi per Christi Mortem aditum habuit Paradisi apertum*. Quibus addit & alia (ut inquit) per se nota: nempe quòd *omnis reconciliatus fuit inimicus*: & quòd *B. Virgo mortua sit Morte temporali*. Item nec salvat alia determinata ab Ecclesia, nimirum quòd *omnis Homo, redemptus à Christo, fuit verè captivus*: & quòd *Mors est Pœna Peccati Originalis*. Quae nullo modo, subdit, aut vix possunt salvari à præfata Opinione: si tamen Opinio nominanda est, cum videatur manifestus error in Fide. Ita planè discurret Cajetanus, à quo quàm longè distet piissimus Salmeron, Sole clarius statim fulget, lecto ejus Textu.

194. Ut aliqualem autem hic præbeamus notitiam, lubet intercepti discriminis puncta notare. Et primò Cajetanus Debitum suum, fundat immediatè in infectione Carnis: at Salmeron duplex distinguit Debitum, quorum unum, nempe proximum, fundat in ipso peccasse in Adam; alterum verò, nempe remotum (quod solum admittit in Virgine,) fundat in pura ipsa Filiatione naturali Adæ; quod reverà verum Debitum non est, sed mera Capacitas, seu Potentia passiva. Quare Salmeron ipse (ut observavimus *Cap. præced.*) docet, quòd *satis non est esse Adæ Filium, ut Peccatum aliquis trahat, nisi Pacto inclusus inveniatur cum Causa Patris*. Secundò Cajetanus contendit, sub tali communi Pacto Posteris omnes conclusos fuisse cum ipsa B. Virgine: at Salmeron ex professo & rotundis verbis demonstrat, Virginem exceptam singulari Privilegio fuisse à Pacto & Lege communi. Tertiò indè Cajetanus infert Virginem æquè, ac cæteros Posteris, peccasse in Adam: quod Salmeron expressissimis verbis negat. Quartò Cajetanus supponit Adam suo Peccato totam infecisse Naturam, adeoque non posse in aliquo Carnem non infectam non progignere: at Salmeron talem infectionem irridet, ut vidimus *Cap. præced. sub num. 175.* & 176. docetque, nos in Conceptione novum Peccatum non contrahere, sed illud idem antiquum, quo in Adamo, & cum eo peccavimus; nam vult eandem Adæ Inobedientiam fuisse moraliter nostram, & uniuscujusque propriam. Quintò Cajetanus tenet, Virginem fuisse simpliciter obnoxiam Originali Peccato, imò & mortuam Morte Peccati, Deo inimicam, &c.

at Salmeron, utpotè contendens Virginem primam prædestinatam, eam pronunciat à Lege, quavis exceptam, *ne ullo unquam tempore esset Peccato subdita*; unde & firmat, eam simpliciter non fuisse Peccato obnoxiam. Sextò Cajetanus vult Virginem sub Debito Peccati & Mortis, & in Peccati Pœnam mortuam fuisse: at Salmeron *disp. 49.* profert Virginem à duplici Debito Peccati & Mortis immunem, ob exceptionem, à communi Lege: adeò quòd manifestè duplex Debitum agnoscit, quorum unum, nempe remotum, admittit in Virgine, licèt verum Debitum non sit; alterum proximum, quod à Virgine omnino removet. Septimò Cajetanus supponit, Posterum, qui peccavit in Adam, posse Maculam in primo instanti non subire: at Salmeron licèt velit, Mortem esse Pœnam (& meritò) illius antiqui Peccati Actualis, quo in Adamo peccavimus; de Virgine tamen fateatur, quòd, sicuti Originale Peccatum non contraxit, ita nec Mortis Debitum. Quibus planè clarè innuit, eum, qui peccavit in Adam, non posse illius Peccati Maculam pro primo instanti ad se non trahere; aliòquin mox assignata causalis ridicula foret. Alia plura subticemus, ne tædio sint Lectori.

195. Frustra eapropter ex satis diffuso Salmeronis Sermone, in Virginis gratiam extructo, paucula illa verba seliguntur, ubi Cajetani Doctrina allegatur, ut Salmeron Cajetani Consocius in hac materia concludatur. Evidens quippe est, Salmeronem duplex agnoscere Debitum, & ex utroque solum illud in Virgine fateri, quod verum Debitum non est, sed pura, passiva Potentia, quatenus ut Adæ Filia poterat à Deo cum cæteris sub Pacto comprehendi. Quod ex hætenus allegatis patet, & satis constat vel ex eo, quòd *disp. 50.* ab ipsismet Salmanticensibus designata, Virginem non secernit quò ad Actum peccandi à Christo, sed tantum quò ad Potentiam & Debitum: quatenus nimirum (ut se explicat) Christus fuit ex Spiritu Sancto, & non ex virili Semine conceptus: Virgo autem ex modo suæ Conceptionis fuit vera Adæ Filia. Quod solum, per Salmeronem, satis non est ad trahendum Originale Peccatum, ut notavimus: sed ulteriùs requirit (& meritò) Pactum. Cum ergo Salmeron solum Debitum, in sola Filiatione naturali Adæ fundatum, agnoscat in Virgine, jam planum equidem est, ac evidens, ipsum non agnoscere in Virgine Debitum aliquod, trahens Peccatum, & sic ad illud necessitans; & ideò non agnoscere in ea, verum Debitum, sed puram Capacitatem, & meram Potentiam passivam: Ergo summè à Cajetano discrepat. Illum tamen allegavit, ut firmaret, Authoritatem Apostoli verificari de sola Debiti contractione. Quamvis id præstaret (ut jam notavimus) in ordine ad Debitum, non à Ca-

à Cajetano, sed à seipso in Virgine admissum, quod falsò putavit esse *verum Debitum*; licèt minùs urgens, ac premens, & ab Originali Peccato omnino sejungibile; imò & necessariò sejungendum, non superaddita Pacti comprehensione. Estò namque comestio Posterorum in Adamo, ratione illius Debiti, semper verificaretur in utriusque Authoris (videlicet ejusdem Salmeronis & Catharini) Sententia, ob vim continentiaè potentialis; nunquam tamen verificari posset, quòd per eam comestionem, peccarent, nisi posito Pacto prævio, eos includente.

196. Hinc ambo Doctores uno eodemque ore loquentes inquirunt: *Non enim simpliciter fatemur Mariam fuisse Peccato obnoxiam, sed ex se & suapte Natura*. Quis autem dicat, eam non fuisse Peccato obnoxiam, ex hypotesi quòd ex peccasse in Adam verum traxisset *Debitum*, contrahendi eam Labem? Porro Adversarii quamvis falsò contendunt, tale Debitum sejungi posse à contractione Maculae in primo realis existentiaè instanti; adhuc nihilominùs docent, Virginem, propter tale Debitum in se contractum, fuisse *captivam, mortuam, peccatricem, Deo inimicam, &c.* ac tanquam *ovem perditam*, indigentem Pastore, qui eam quæreret, &c. Hæc autem minimè cohærent cum hoc, quòd non fuerit *simpliciter Peccato obnoxia*. Et esset iterum mirum, quòd verè in Adam peccaverit, & non fuerit *simpliciter Peccato obnoxia*. At non ita loquitur post Catharinum Salmeron;: imò conqueritur de iis, qui autumant Virginis Privilegio lædi Positiones Scripturæ; subditque: *Mirum autem est, hanc interpretandi rationem (de suo Debito,) quæ passim recipitur in Scriptura, cum pro Virginis Privilegio afferitur, repudiari, quasi torqueat Scripturas: & non permittunt nos dicere, Adam ex merito suo peremptorem & perditorem fuisse B. Virginis Deiparae, licèt actu ipso non fuerit perempta, nec perdit*. Si non fuit actu ipso perempta, nec perdit; ergo non indiguit Vivificatore, qui eam mortuam vivificaret; nec Pastore, qui eam perditam quæreret: sed tantum indiguit Vivificatore præservante, ne moreretur, & sic ne peccaret: & Pastore sic eam custodiente, ut nunquam perderetur.

197. Scimus hîc obliquam & salebrosam Adversantium semitam, qua Virginem distinguunt à seipsa, & mortuam ac perditam tenent in Adamo, non in seipsa. Sed hæc via præterquam quòd reverà impervia est, saltem talis fuit Catharino ac Salmeroni; qui, prorsus vanum id putantes, docuere, non posse alio modo vitari, quòd aliquis ex Posteris non contrahat personaliter Originale Peccatum, nisi per exceptionem à communi Pacto & Lege, vi cuius in Legem non committeret, & sic in Adam

non peccaret. In quo certò certius veritatem attigerunt; cum ly *peccasse in Adam* debeat aliquando suum verificativum habere in ipso peccante, cui, necessum omnino est, quòd inhæreat Peccatum à se semel commissum. Porro ii Authores nonnisi incidenter ac indirectè de Debito Culpæ loquuntur; cum unus eorum scopus ille duntaxat fuerit, ostendere nimirum Virginem Deiparam *Immaculatam*, & sic ab Originali Labe immunem, ut ex eorum instituto satis clarescit. Si autem supposuissent, quòd *peccasse in Adam* sit sejungibile à Macula illius Peccati, personaliter à Posteris contrahendi, minimè insudassent ad suadendum Virginem à communi Lege & Pacto immunem, & exceptam singularissimo Privilegio, atque ita ad ostendendum eam non peccasse in Adam.

198. Qua de causa (ut vidimus) docent, quòd nos in Peccato concipimur, non propter *novum* aliquod Peccatum, sed benè propter *antiquum* Peccatum Actuale in Adamo perpetratum: & quòd illud idem nos in Conceptione maculat & inficit: quia nimirum non fuit nobis imputatum pro statu aliquo merè imaginario & chimærico, sed pro statu realis existentiaè. Sicut enim (uterque Author monet) de fructibus Arboris, dum sunt in potentia, disponimus *pro eo tempore, quando erunt*: sic illa Posterorum dispositio, quæ tunc facta est, non fuit facta, nec verificanda, nisi *pro eo tempore, quando erunt*. Nos autem eo tunc, veluti quosdam in potentia fructus, gratis vendidit Adam, juxta illud Isaia: *Gratis venundati estis*. Ergo nonnisi pro eo tempore, quando futuri eramus, verificanda, fuit ea venditio. Ex quo ritè inferunt, quòd Beata Virgo, ne ullo unquam tempore esset *Peccato subdita*, fuit à Deo excepta à Lege: eo quòd nimirum, si non fuisset à Lege immunis, peccasset utique cum aliis in Adam, & sic aliquando infallibiliter fuisset Peccato subdita.

SEGMENTUM

ejusdem Sexti Capitis,

In quo Disputatio completur pro Catharino & Salmerone assumpta.

199. **L**ibenter fanè hunc Discursum extendimus: nam quæ in eo cumulamur, facem præferunt clarissimam ad ritè intelligendos innumeros Authores. Catharinus itaque, expendens illa verba Apostoli ad Rom. 5. [*Sicut per unius Delictum in omnes Homines in Condemnationem,*] docet, Apostolum loqui de merito, non de facto. Unde reprehendit eos, qui ex hoc loco ineptè inferunt, Beatissimam Virginem subjacuisse illi Adæ Peccato. Ineptè inquam, subdit, *siquidem non aliud hîc probatur, nisi quòd*

quod meruit subjacere ut *Adæ Filia*, quod nemo negat. Comparatque *Adæ* demeritum merito *Christi*. Quia (inquit) sicut meritum *Adæ* per Delictum extendebatur in omnes: ita *Christi* meritum per Justitiam extendebatur in omnes, modo in omnes applicaretur. Quod si non applicetur omnibus, per ipsum non stetit: sicut nec per *Adam* stetit, quominus applicaretur sui Delicti meritum in omnes. At nos cum omnibus piis credimus, Sanctissimam Dei Matrem per exemptionem Filii ejus Domini nostri Gratiam fuisse exemptam. Per Gratiam, inquam, non per Naturam, ne quis calumniatur, nos illam facere *Christo* Filio parem, qui ex sui ipsius Natura hoc habuit, ne ulli prorsus Peccato posset subjacere: Mater verò ex Gratiae dono, in gratiam Filii, ut decentissimum erat. Quod idem asserit *Salmeron*, ut vidimus. Qui insuper, post relatum *Cajetani* Doctrinam, de qua supra, statim subdit: Illud ergo, Morte morieris, *Adæ* dictum, Debitum & Meritum principaliter utriusque Mortis significat, & quod ipso facto ad plures extenditur ex Merito Peccati: at quod in aliquam Personam non extendatur, causa est alia major Privilegii & Dispensationis. Similia confirmat subjicit pro relatis Apostoli verbis: Sicut per unius Delictum in omnes Homines in Condemnationem: sic & per unius Justitiam in omnes Homines in Justificationem vitae: nam sequentia pronunciat: In qua Sententia non ad effectum, sed ad meritum utriusque respexit. Sicut autem meritis Justitiae Christi multi obicem ponunt, & ideo actu non justificantur: ita nihil prohibet Christum pro Matre sua meritis *Adæ* obicem posuisse, ne illam ejus Peccati Laebes attingeret.

200. Ex quibus utriusque Doctoris verbis proculdubio Adversarii suum extorquere contendunt intentum. Quoniam reverà eorum loquela adeò purgata non est, ut primo etiam intuitu ab Adversariorum Sententia secernatur. Quod mirum planè non est, cum tunc temporis admodum implicata & obvoluta adhuc tenebris erat hujus nostrae Sententiae veritas. Continebat equidem bonam aquam fons in his Authoribus, sed turbidam adhuc, & aliquantò impuram, utpotè etiamnum permixtam cœnosis quibusdam laticibus, ex non adæquata Originalis Peccati ejusque Traductionis notitia profluentibus. In rivulos autem profluens, paulatim, depurata est, atque ad nativam puritatem rectè terminorum trutinazione redacta. Sicque fit opus, ut eorum Authorum verba accuratè perpendamus, conemurque eorum mentem dilucidè penetrare. Et primò reflectendum, neutrum Authorem loqui de Merito *Adæ*, absolute ac propriè dicto, sicut etiam & de Merito Virginis: sed benè de utriusque Merito, vel potius Debito, ad eos spectante ratione Naturæ

secundum se spectata. Aliòquin quo jure *Catharinus* eos reprehenderet, qui ex iis Sacri Textus Propositionibus (ineptè sui ipsius iudicio) inferunt B. Virginem subjacuisse illi *Adæ* Peccato? Quare ineptè, si ea supponatur, jam peccasse in *Adam*, & verum Culpæ Debitum contraxisse? Item inquit: ineptè inferunt Beata Virginem subjacuisse illi *Adæ* Peccato, nimirum quo *Adam* actualiter transgressus est Dei Præceptum: Ergo si tali peccato Virgo non subjacuit, jam in *Adamo* Virgo non peccavit, ut perspicuum est; sed tantum meruit, seu potius debuit subjacere, ut *Adæ* Filia. Videsne de quali Debito, & Merito loquatur *Catharinus*? De eo quidem, quod in Filiatione naturali, & sic in Natura secundum se spectata, fundatur; quatenus, attenta Filiatione naturali, meruit seu debuit (per eum) peccare in *Adam*, seu hujus Peccato subjacere. Secus verò, attento Privilegio gratuito exemptionis, vi cujus à cæteris *Adæ* Filiis segregata est.

201. Idemque probat comparatio demeriti *Adæ* cum *Christi* merito, de qua fusè actum est *Tom. 1. Tract. 1. Disp. 2. Quæst. 2. Cap. 1. & 2.* In quo velim, te meminisse, quod *Christi* meritum, propriè dictum, non est moraliter nostrum in genere causæ formalis: quemadmodum moraliter nostrum est meritum *Adæ*, ut nostri Capitis moralis. Neque enim nos dicimur redemisse nos ipsos in *Christo*, ac nostram nos in eo meruisse justificationem & reconciliationem cum Deo: sicuti dicimur in *Adamo* peccasse, atque ob id meruisse iram & indignationem divinam, atque ita Gratiae & Justitiae Originalis, cæterorumque donorum, ad Innocentiae statum, spectantium, Privationem. Cujus Disparitatis ratio ex eo redundat, quia *Christus* & *Adam*, sunt ambo quidem nostra Capita moralia, sed in diverso genere. Qua de causa nostrae Voluntates fuere utique moraliter transfusæ in Voluntatem *Adæ*, ut quicquid ipse in subjecta materia ageret, jure censeremur & nos agere: non sic autem nostrae Voluntates transfusæ fuere in *Christi* Voluntatem. Unde fit, quod nos redempti sumus à *Christo* meritis omnino suis, ac prorsus independenter à nostra Voluntate, absque ullo ejus nimirum vel morali Concursu. Secus autem se habet res in Causa *Adæ*, qui profectò nobis non nocuit suo Peccato independenter à nostro morali Concursu. Neque enim Peccatum, & meritum *Adæ*, ut *Adæ*, nobis nocuit: sed benè Peccatum, & meritum *Adæ*, ut nostri Capitis moralis, taliter à Deo constituti per continentiam moralem nostrarum Voluntatum. Quandoquidem Peccatum *Adæ*, ut *Adæ*, est purè Personale, adeoque incommunicabile, utpotè ad ipsum duntaxat spectans: at verò Peccatum *Adæ*, ut talis Capitis nostri moralis, est moraliter nostrum, utpotè ab eo causatum nomine

mine nostro, atque ut nostras ex Dei Institutione vices gerente, ita ut verè dicti simus formaliter peccantes in Adamo.

202. Unde fit, quòd singuli ex Posteris sicuti ut moraliter proprium respiciunt Peccatum Adæ, ut Capitis moralis omnium; ita & ut moraliter proprium respiciunt Meritum, seu potius Demeritum ex eo Peccato redundans: ita ut aliud & aliud sit Peccatum & Demeritum, Adæ, ut Adæ, pro formali: & aliud Peccatum & Demeritum Adæ, ut Capitis moralis uniuscujusque ex Posteris, seorsim quoque consideratis. Cum enim unicuique Posteriorum proprium competat Peccatum verè & propriè dictum, atque ita & Demeritum; consequenter Demeritum Adæ, ut Capitis moralis, non est Demeritum personale ipsius Adæ; sed benè est Demeritum singulorum respectivè Posteriorum, quos Adam, ut eorum Caput morale, ac Tutor, moraliter repræsentabat. Qua de causa major correspondet Pœna Peccato & Demerito Adæ, ut Adæ, utpotè Personali; quàm Peccato & Demerito singulorum ex Posteris, utpotè Originali.

203. Ex quibus palàm emergit, quàm apertissime nostræ faveant Sententiæ Catharinus & Salmeron, asserendo, Adæ Meritum, propter obicem à Christo positum, non fuisse applicatum ad Virginem, nec proinde ad eam inficiendam se extendisse. Quandoquidem hujusmodi obex non aliter fieri seu opponi potuit, nisi per exceptionem à communi Pacto & Lege: quæ quidem non præsupposita exceptione, jam remanet Voluntas Virginis, uti & cæterorum, moraliter transfusa in Voluntatem Adæ; ac proinde impossibile omnino est, quòd Peccatum, & Demeritum Adæ, ut Capitis moralis ipsiusmet B. Virginis, non sit moraliter proprium ejusdem Virginis, adeoque & ad ipsam quoque, sicuti ad cæteros, applicatum & extensum: cum impossibile sit eo casu, quòd ipsa, peccante Adamo, in eo non peccet; dum ejus Voluntas, utpotè in Adami Voluntatem moraliter transfusa, non potest ad illius tale Peccatum non moraliter concurrere, ut constat.

204. Atque ex hinc apertè clarescit, quòd præfati Authores, exponendo Authoritates Sacræ Scripturæ de Merito, & non de Facto, neutiquam cum Cajetano & aliis similis Opinionis sentiunt. Quoniam reverà apud eos nomine Meriti & Debiti aliud non venit, nisi Capacitas illa, quam Virgo Beatissima, utpotè naturalis Adæ Filia, habebat, ut posset æquè, ac cæteri, sub communi Lege & Pacto comprehendi; & sic ut ejusdem Voluntas æquè posset in Adæ Voluntatem transfundi. Unde, quò ad hanc materiam, Matrem à Filio in hoc fecernunt: quòd Filius scilicet, utpotè non seminaliter propagatus ab Adam, ex suapte Natura id habuit, ut non posset æquè cum Adæ Posteris, seminaliter

progignendis, dependere moraliter ab Adamo: Mater verò, utpotè seminaliter, ut cæteri Posteris, progignenda, secus se habuit; ita ut non per Naturam, sed per Gratiā habuerit, quòd sua Voluntas non fuerit in Adæ Voluntatem, transfusa, & sic ab ea moraliter dependens. Ex quo fit, quòd ly *de Facto* non restringitur apud eosdem Authores ad solam Maculæ contractionem in Conceptione faciendam, uti restringitur apud Cajetanum & alios; ita ut supponat ipsam Maculam, licèt de Jure contrahendam, posse divinitus ab ipso Jure, & sic ab ipso Peccasse in Adam separari: benè verò extenditur, & comprehendit ipsum quoque Peccasse in Adam, de quo utique loquitur etiam Apostolus. Adeò ut ly *omnes in Adam peccaverunt* utique solum, omnino universaliter currat de Merito, sed non de Facto. De Merito, inquam, in sensu eorundem Catharini & Salmeronis, hoc est impropriè (imò impropriissime) dicto, utpotè per eos fundato in sola & pura Filiatione naturali; quæ reverà (ut jam dicebamus) non fundat, nisi meram Capacitatem in ordine ad posse à Deo comprehendi sub communi Lege, & sic ad posse consequenter peccare in Adam.

205. Et in eodem sensu dicitur *Debitum*, utriusque Mortis ex Merito Peccati ipso facto extendi etiam ad Virginem. Cum enim Virgo fuerit naturalis Adæ Filia, jam per Adam non sletit, ut ejus Peccatum extenderetur etiam ad illam; ita ut, sicuti per tales Authores reipsa comedit in eo de ligno vetito, ita & in eo peccaret: sed fuit à Deo appositus obex, ne Adæ Demeritum applicaretur ad Virginem, quatenus per eosdem nulla fuit prohibitio edendi lignum illud respectu Virginis, ob exceptionis Privilegium. Sicque Meritum & Debitum apud eos Authores semper fundatur in pura Filiatione Adæ naturali, quæ per eosdem omnino insufficientis est ad originaliter peccandum.

206. Sed majoris claritatis gratiā observemus quesò, quæ subdit Salmeron post relata ea verba: *Adam ex Merito suo peremptorem & perditorem fuisse B. Virginis &c.* Hæc enim annectit: *Ita etiam dicimus, B. Virginem Peccata Actualia commisisse, non Actu, sed Merito. Ideò, ut est verisimile, orabat: Dimitte nobis debita nostra. Quod non de Originali, sed de Personalibus intelligendum docet Augustinus: non ea, quæ actu admisit, sed quæ admisisset, Gratiā non præventa, nec à Deo præservata.* Observassine amabò, quid intelligat Salmeron per ly *Merito*? Illud namque comparat Merito, seu Debito committendi Peccata Actualia, quæ admisisset, Virgo, Gratiā non præventa, &c. Atquè illud non est verum Meritum, seu Debitum, sed pura Potentia peccandi: Ergo &c. Et sic itaque à pari, licèt nullum verum Debitum habuerit B. Virgo peccandi in Adam, & Originale Peccatum contra-

trahendi: peccasset in illo tamen, atque illud contraxisset, nisi fuisset Gratiâ prævenga, & à Deo per exceptionem à Lege præservata: cum quo quidem stat, ut liquet, quòd ipsa defactò minimè peccavit, nec Adæ Peccatum contraxit. Profectò nullum datur in Adæ Posteris Debitum committendi Peccata Actualia, quod simile saltem sit Debito Proximo contrahendi Originale Peccatum, dum concipimur: quia hoc supponit, nos jam peccasse per ipsummet actuale exercitium libertatis Adæ, quæ libertas moraliter nostra fuit: at *peccare actualiter* est pro formali exercitium in se liberum, ut constat, adeoque formaliter exclusivum cujusque prævii Debiti, quod sit saltem simile Debito subeundi Maculam Originalem in Conceptione; quam vitare in nostra non est potestate, cum Debitum illud absolutum sit, ac inevitabilem inferat Necessitatem.

207. Quare miror Aegidium Lusitanum, qui Catharinum impugnat, utpotè admittentem in Virgine Debitum, in ipsius nuda Natura seu in naturali ejus Filiatione ab Adam fundatum, qui etiam (licet jure merito) contendit, illud esse non posse verum Debitum; cum aliòquin idemmet tum in Angelis tum in Hominibus Debitum quoddam agnoscat peccandi actualiter, (quem proinde in primo Tomo satis confutavimus) *ortum ex conditione & naturali infirmitate ipsius Naturæ, in puris naturalibus constitutæ*. Porro, Naturam etiam humanam in puris naturalibus constitutam eâ præmi lubricitate ac infirmitate, quam propter Peccatum Adæ subiit, omnino falsum esse demonstravimus in alio nostro Opere (quod pro tertio Tomo huic superaddetur,) fusè de tali puncto conscripto. Et quicquid sit de hoc, certissimum est, omne Debitum præferre pro formali Necessitatem. De Fide autem est, nos nedum esse liberos à coactione, sed etiam à necessitate: ita quòd nos licet nequeamus absque Dei peculiari Privilegio (quod foli B. Vigni concessum declarat Concilium Tridentinum sess. 6. can. 23.) omnia Venialia simul & collectivè sumpta vitare; adhuc tamen quòd ad singula seorsim expeditam habemus libertatem, absque ullo Debito illa committendi.

208. Quamvis autem hætenus cumulata, satis superque ostendant, penes ambos Authores præfatos nihil haberi, vi cujus trahi possint ad oppositum illius Sententiæ, quam ipsi nobiscum expressissimis verbis docent: adhuc nihilominus notare lubet, quòd disp. 50. cit. post relata superius verba, nonnullis interjectis, firmare volens Salmeron præallatam Sacre Scripturæ Interpretationem, in Virginis favorem adductam, sic scribit: *[Et ut Scripturæ sunt salvæ, dicentes, Omnes esse sub Personali Peccato, cum tamen in ipsis excipiant B. Virginem: ita etiam Scripture, dicentes, Omnes esse sub*

Originali, consistent, salva Præservatione Virginis ab illo Peccato. Nam si, non obstante illa Sententia, * multiplicabo ærurnas tuas, & conceptus tuos, * in dolore paries Filios, & sub Viri potestate eris, * & pulvis es, & in pulverem revertéris, & tamen tradunt eam ab omnibus his Sententiis exemptam: cur non ergo ab illa Sententia, quæ tradit, Omnes peccasse in Adam?] Videant ergo, qualiter loquitur Salmeron, & an quadret: Quid clariùs?

209. Eodem quoque sermone utitur in disp. 39. §. Sed ante omnia. Siquidem observo, eum ibi docere, quòd per Adamum omnia mala quasi hereditario jure & Propagatione in nos perveniunt. Et §. Sed in hunc errorem, cōtra Pelagianos docet, Apostolum per ly in quo omnes peccaverunt certum Peccatum designare, quale fuit illud Adæ; quòd ita fuit ejus, ut etiam sit cuilibet nostrum proprium... Et Apostolus hac voce solet morbum illum hereditarium denotare. At subnectit: Cum autem Virgo, ut verè Adæ Filia, inter hæredes suapte naturæ computari deberet; idcirco, attenta conditione Naturæ, ea debuisset Adæ Peccato infici. Addit tamen, Gratiam obicem posuisse Naturæ, ne ut Filia Adæ quòd ad effectum & defactò haberetur. Reflecte quæso ad Salmeronis Doctrinam: suapte Naturæ, inquit, Virgo, utpotè verè Adæ Filia, inter hæredes computari deberet. Sed minimè defactò inter hæredes computari debet, quia Gratia obicem posuit Naturæ. Item, attenta conditione Naturæ, debuisset Adæ Peccato infici. Verum defactò infici non debuit, quia Gratia obicem posuit Naturæ; ita ut in effectu habenda non sit ut Adæ Filia, nec proinde illius hæres: Ergo nec Adam habendus est ut ejus Caput; quia nimirum ab eo propter exceptionem à communi Pacto & Lege dependentiam aliam non habuit, nisi purè naturalem, non verò moralem. Unde disp. 52. §. Sed hic quidam, inquit: Matthæus, enarrans Genealogiam Christi, de Parentibus Virginis verbum fecit nullum; sed cum pervenit ad Joseph, subjunxit: Virum Mariæ, de qua natus est Jesus, &c. ut intelligas Mariam non esse à nobis considerandam ut à Peccatoribus productam, qua ratione Debitum habuit Peccatum Originale incurrendi: sed ut Christi Matrem electam, ac proinde exceptam ab omni Peccato. Describitur ergo sine Patre, & sine Matre, & sine Genealogia, sicut de Melchisedech testatur Paulus; ut sicut in illo aliam Personam intelligimus, idèst Christum in Melchisedech figuratum: ita B. Deipara cogitanda est à nobis sine Patre & Matre, ut liberam intelligamus ab omni Labe Peccati. Videsne, Virginem ex Salmerone nil prorsus participasse de Peccato Adæ, quasi hic ejus Pater non fuisset? Non sic autem se haberet, si in eo peccasset, & Debitum indè incurrisset, ut liquet. Debitum autem,

autem, quod in illa supponit, utpotè in nuda Natura fundatum, nil per eundem nocet.

210. Ad id, quod Salmanticenses nectunt de temeritatis vel hæresis nota, respondeo probare, nonnullos adesse plùs æquo sibi fidentes, qui valde nimirum in suo sensu abundant. Porro similes & ampliores censuras piæ Opinionis ab initio inflictas audivimus: At quid? non ideò gloriosior pia Sententia non evasit. Vellent certè oppositæ Opinionis Authores pro Doctrinæ suæ indemnitate Nostratibus silentium imponere: verum sicut *Viri multi Doctrinâ ac Pietate insignes*, ut ait Salmeron, quem fusiùs, & ardentius prævit Catharinus, frustra id optarunt in Controversia Immunitatis à Culpa; ita & nunc. Quòd si Homines tacerent, ligna profectò ac lapides clamabunt: agitur enim de Deiparæ Puritate. Idcirco, qui in hac materia Novitati studere videntur, in rei veritate non nisi Veritati student, ac diu noctuque operam dant ad eam investigandam, ducti Christianâ Pietate. Eò nimirum suis laboribus tendunt, ut mortalium omnium oculis effulgeat nitidissimus ille Marianæ Innocentiæ Candor, cujus præfulgidâ maiestate Digna Dei Mater exitit Virgo Beatissima: quæ quidem tali prædita venustate in Mundo apparuit, ut vel ipsius Divini Sponsi Cor ad se pertraxerit. Nil autem mirum, quòd Opinionum varietate hinc inde Theologi invicem pugnent; tametsi de Virgine, omnibus prædilecta, agatur. Quandoquidem (ut laudatus Salmeron advertit *loco cit. disp. 52. §. Secundò*) huiusmodi Theologorum Concertatio ex singulari Dei Providentia contingit: nempe ut & in hoc *B. Virgo similis sit Filio suo, cuius Mysteria paulatim detecta sunt, ut ex contradictorio examine illustrior veritas appareret: ut sit & ipsa Virgo cum Filio suo in signum, cui contradicetur*.

211. Quod sanè totum meridiana luce clarius fulget omnibus iis, qui vel obiter huius Controversiæ progressibus Mentem applicant. Quò enim fervidiùs Ingeniorum bellum exarsit, eò illustriorem ac venustiore Deiparæ Puritas Fidelibus conspiciendam se præbuit. Adeoque nil mirentur Salmanticenses, quòd Sententiam, Intemeratæ Virgini favorabilem, de Mente Concilii (ut ait Salazarius) & inibi à Patribus celebratam, nonnemo & tam citò hæresis vel temeritatis censurâ insinulasset, aut in lucem egredi prohibuisset: enimverò, stantibus quorundam Principiis, facillimum id evenire potuit. Et eò vel maximè, quia Tridentinum Concilium doctrinaliter loquitur, non autem scholasticè, atque (ut dici solet) in terminis terminantibus. Unde factum est, ut illud nec novum, nec singulare fuerit, si tamen contigit. Nonnè & ipsi Patres contendunt (ut videbimus) Tridentinum Concilium nil omnino adfuisse,

Virgini Immaculatæ? Quid ergo illud mirum? Et nihilominus præfatum Concilium adeò arri-det Immunitati Marianæ, nedum ab ipsa Originali Labe, sed & etiam ab omni ejusdem Debito, seu ab ipso peccasse in Adam, à quo profluit Debitum, ut cogar uti eisdem Salazarii verbis, quæ habet *Cap. 42. Sæculo 16.* ubi, de Summorum Pontificum Decretis loquens, ait: *Tanto-perè pia Doctrina ac semper adfuisse, ut quodammodò ante Decisionem, quasi quodam præ-judicio decisa sit, ac Autoritas Pontificis, tot significationibus, ut ita dicam, fæta, futuram Definitionem jam jam parturire videatur*.

212. Id tamen unum mihi ut certum fuadeo, quòd nemo ex nostris, quem viderim, animadvertit: nempe illius Sacri Concilii Tridentini Patres pro eodem omnino habuisse hoc, quòd Virgo fuerit ab Originea Labe immunis, & quòd in Adamo non peccaverit: sicuti quoque pro eodem habuisse, quòd omnes Posterì, exceptâ Deiparâ, in Adamo peccaverint, & quòd in Peccato concipiantur; ita ut hæc nullatenus eorum iudicio sejungi possint. Moveor: Quoniam ex uno capite Tridentinum Concilium ex præallegata D. Pauli Autoritate [*Per unum, Hominem Peccatum intravit in Mundum &c.*] definit, omnes Adæ Posteròs, Dei Genitrice, excepta, peccasse in Adam; & inde etiam, infert, eosdem omnes, Dei Genitrice excepta, contrahere in primo instanti Conceptionis Originariam Maculam; ita ut videatur supponere (ut ex ejusdem Concilii verbis, quæ nos infra accuratè disceptiemus, non obscure colligitur) hoc totum inferri ex illa D. Pauli Autoritate, sic semper intellecta in Sancta Dei Ecclesia. Et reverà quidem illius Paulinæ Autoritatis verba manifestè loquuntur tam de Posterorum Peccato in Adam, ab eisdem moraliter perpetrato, & consequenter de Debito inde profluente; quàm etiam de ejus Macula, omnino inevitabiliter actu & defacto contrahenda in primo Conceptionis instanti ab omnibus iis, qui peccaverunt in Adam. De quo fusè in primo Tomo *Tract. 1. Disput. 2. & 3. & Tract. 2. disp. 2. Quæst. 3. & 4.*

213. Et hanc quidem fuisse Tridentini Concilii Mentem vel ex iisdem Authoribus, Catharino ac Salmerone, conjicitur. Quandoquidem Catharinus latissimam composuit Disputationem pro Veritate Immaculatæ Conceptionis Beatissimæ Virginis ad S. Synodum Tridentinam, cui & ipse interfuit, utpotè à Paulo III. Sum. Pontif. ad eam missus, atque inibi existens ad Episcopatum evectus. Quocirca non est ambigendum, quòd præfata Catharini Disputatio fuerit Patribus Concilii præsentata, atque ab omnibus pariter observata. Cum ergo Salmeron, qui & eidem Concilio adfuit, Catharini Doctrinam, ad Immac. Virginis Con-

ceptionem spectantem, admissum deinde secutus fuerit *locis cit.* dubium profectò mihi non est, quòd ea Catharini Doctrina, in præacta Disputatione expressa, fuerit à Patribus illis, majori saltem ex parte, commendata. Neque enim verisimile est, ut optimè observavit Salazarus, quòd ii, qui interfuerunt Concilio, cum deinde scriberent pro Immaculata Conceptione Deiparæ, sensum astruerent oppositum ei, quem Patres Concilii communiter probassent in hac materia. Doctrina autem Catharini ac Salmeronis tantum admittit in Virgine, Debitum quoddam, impropriissimè atque abusive potius dictum; seu Debitum quoddam, quod ex suppositione inclusionis in Pacto & Lege infuisset Deiparæ; quod puram importat in ea Capacitatem, seu Subjectionem ad Voluntatem Divinam. Caterum ambo præfati Authores eò tendunt, ut Virginem propugnent à Lege & Pacto reipsa & defectò exclusam, & consequenter immunem à peccasse in Adam, à Debito exinde pullulante, ac tandem à Maculæ contractione.

214. Confirmatur: Nam neque Catharinus, neque Salmeron pro Virgine Immaculata decertarunt, ut eam liberarent à Culpæ Originalis Debito, cum nullam de tali Controversia mentionem faciant, quæ nedum fuerat eo tempore exagitata; sed tantum prætendunt S. Virginem ab omni prorsus Originea Labe immunem evincere: Atqui, ut finem hunc assequerentur, ab Exceptione ipsius à communi Lege & Pacto incipiunt, ut inde inferant eam non peccasse, in Adam: Igitur Exceptio à communi Lege & Pacto, & sic à peccasse in Adamo, à quo citra dubium pendet Culpæ Debitum, est necessariò connexa cum Immunitate à Macula; ita ut hæc Immunitas nullatenus salvari valeat, nisi præsupposita præmemorata Exceptione à Lege & Pacto &c. Quod ipsum præstitit Dominicus Soto in *Epist. D. Pauli ad Rom. cap. 5.* ubi expressè quoque Beatissimam Dei Genitricem à Sententia tritissima ac celebri D. Pauli excipit: & docet ac testatur, hanc Virginis Exceptionem invaluisse non modò inter Plebes, sed etiam inter bonos Doctores, quales præcipuè sunt, subdit, *Illustrissimi Parisienses*. Quis autem nescit, quòd Plebes aliud non clamant, nisi quòd Virgo Sacratissima fuit sinè Labe concepta? & tamen doctissimus Sotus ex hoc affirmat, Plebes Virginem excipere à D. Pauli Sententia, quæ certò certius de Peccato in Adam perpetrato loquitur. Ergo idem per Sotum importat non contrahere Labem Originalem, ac non peccasse in Adam. Tum quia de bonis quoque Doctoribus idem fieri potest Argumentum, cum nondum excitata eo tunc fuerit Quæstio de Debito. Consequenter ii *boni Doctores*, de quibus laudatus P. Sotus mentionem facit, nonnisi Purissimam, &

Immaculatam Deiparæ Conceptionem propugnabant: sed tamen, ut eam propugnarent, Virginem ab illa universali D. Pauli Regula exceptam voluerunt; adeò ut eis videretur, sinè tali Exceptione consistere nequaquam posse Immaculatam illius Conceptionem. Sicque Controversia de Debiti contractione in Virgine ex malè intellecta ipsius Debiti quidditate prodiit, ut fusè in *primo Tomo* demonstravimus.

CAPUT VII.

Deciditur proposita Quæstio: & decernitur, Opinionem, negantem Debitum Culpæ in Deipara, esse probabiliorē oppositā, imò & communiorē.

215. **P**rimam hujus Decisionis partem falsò assertam à Jacobo Granados decreverunt Salmanticenses, ut initio hujus Quæstionis observavimus: *sicuti etiam* de secunda statuerunt, quòd *insulse & sinè fundamento à quibusdam Junioribus spargi ceptum est, quòd jam talis Opinio sit communis*. Sed quamvis major numerus Authorum, qui Opinionem aliquam sectantur, eam soleat probabiliorē denominare; hujusmodi tamen denominatio ex mera præsumptione redundat: quatenus nimirum ea Opinio præsumitur, stante majori Sectatorum & Patrocinantium sequela, firmioribus Rationibus & solidioribus Fundamentis inniti. Caterum *absolute loquendo* (ait Mastrius 2. disp. 5. de *Act. hum. quæst. 2. art. 1. num. 41.*) *Opinionis probabilitas ex multitudine Doctorum, ei subscribentium, non crescit, dum illius Fundamenta non discutiunt; sed bona Majorum fide tanquam probabilem admittunt, propter priorum Auctoritatem*. Allegatque Navarrum in *Man. cap. 27. de Summistis nostri temporis loquentem, ac asserentem, quòd tanquam oves aut aves præeuntem sequuntur*: quod & alii communiter judicant. Et P. Bardi *discept. 4. de Consc. prob. cap. 2. num. 2.* inquit: *Frequenter videmus multos, alioquin doctos, alicui Opinioni se subscribere, non alio ducti motivo, nisi Auctoritate alicujus illam Opinionem sustinentis: ideòque in tali casu pluralitas vel nihil vel ferè nihil probabilitatis addit; cum tota probabilitas, qualis qualis sit, reducat ad unum, in cujus verba alii subscripti jurarunt*. De quo fusius in *mea Sambuca Rationali disp. 1. quæst. 2.* Videatur etiam Salmeron *disp. 51. cit.* ex cujus Discursu satis deprehenditur, Salmanticenses in hac nostra oppugnanda Opinione iisdem mediis uti, quibus usi sunt, qui Opinionem, præservantem à Macula Virginem, impugnaverunt.

216. Unum duntaxat notatum velim, nimirum quod notat Salmeron *ibidem*: *Accidit interdum, inquit, ut ab uno quopiam Doctore, præ-*

præsertim si illustris sit ; Opinantium multitudo procedat ; & quidam pio & humili timore correpti malint aliena contra stomachum probare , quàm quicquam novi ex proprio Ingenio deprimere , ne quid insolens in Ecclesiam invehere videantur : quorum ut laudanda est humilitas , ita aliorum non est vituperanda fiducia , qui veritatis amore non verentur etiam meliora introducere . Affertque exemplum D. Hyeronimi , qui asserere timuit Deiparam in Cælum cum Corpore assumptam : Sed tamen D. Augustinus feliciter id ausus est asseverare , & multis Argumentis statuere : ex quo ausu id lucrata est Ecclesia , ut Rationibus ejus persuasa id crediderit , & in cultu suo celebrare obtinuerit . Itaque in Opiniorum probabilioritate judicanda non est admodum fidendum multitudini , eo modo , quo Homines plebei ac rudes facere solent , cum nesciant Rationum momenta penetrare : nam probabilior censenda est unius tantum Authoris Opinio gravi Ratione munita , quàm centum Authorum levi Rationi innixa . Vide plura in mea Sambuca Rationali loco cit. & apud Joan. de Cardenas in sua Crisi Theol. tract. 1. de probabil. disp. 11. ubi satis eruditè ac subtilissimè de hac materia pertractat , qui cap. 8. art. 7. in fine concludit , quod , *Ubi firma Ratio est , non est necesse attendere ad Authoritatem Dicentis .*

217. Sed & lubet ex iisdem Salmanticensibus hanc veritatem in hac ipsa materia modò controversa firmare . Ipsi enim tract. 13. disp. 15. cit. dub. 5. §. 5. ubi plura cumulant pro indemnitate D. Thomæ , sub num. 207. hæc colligunt : *Unde sicut nos modò prudentissimè & probabilissimè piæ Positioni assentimus , propter prædictam specialem notitiam posterioribus sæculis manifestatam : ita Antiquiores , quibus nonnisi communes Scripturæ Regulæ traditæ erant , æquè prudenter & probabiliter oppositæ assensum præbuerunt . Imò minùs prudenter & minùs probabiliter tunc agerent , si aliter opinarentur . Quocirca non defuit ex Assertoribus piæ Sententiæ , qui hoc nostro ævo excitaverit Quæstionem : Quis nimirum sapientiùs coram Deo egerit : D. Thomas sequendo Majorum vestigia pro Opinione tunc communi & probabiliori : aut Scotus , ab illis recedendo , pro ea , quam modò veram existimamus .*

218. Plura sanè de his forent examinanda : sed expedit nostrum intentum prosequi ; cum , præsertim non desint , qui de antiquitate piæ Opinionis plurima cumularint . Ad rem nostram autem , licet in ea , quam faciunt ii Patres , suppositione cedamus , illius temporis Authores prudenter ac probabiliter (ly æquè non apposui , eo quod minimè apponendum censeo , cum nusquam pro rigida Opinione vel minimam aliquam partem tantorum favorum , ac beneficiorum , quibus jam prosecuta est piæ Opinio-

nem , præstiterit Sancta Dei Ecclesia) adhæsisse rigidæ Opinioni : quærendum nihilominus , quid præfati Patres intelligant per hæc : *Imò minùs prudenter , ac minùs probabiliter tunc agerent , si aliter opinarentur ?* Motivum namque præbent suspicandi , eos in sola majori Authorum subscribentium multitudine Opinionis probabilioritatem constituere , quicquid sit de Fundamenti ejus intrinsecis . Quæro igitur : an supponant , Authorem , aliter tunc temporis opinantem , atque à communi aliorum Opinione recedentem , id præstare , validis Rationibus ac Fundamenti intrinsecis munitum : an secus ? Si secundum ; erit imò addendum , hujusmodi Authorem temerè in casu procedere contra communem ; & ideò non sumus in casu . At si primum ; jam & prudenter , & vel probabiliter , aut probabilissimè , vel etiam demonstrativè (juxta Rationum efficaciam) eo tunc ageret . Quin , & imprudenter & malè ageret , si avium vel ovium more præeuntes sequeretur , derelicta Ratione sibi Deo favente detecta , vi cujus Authoritas extrinseca evanescit .

219. Fateor sanè , neminem debere suo Ingenio adeò fidere , ut statim , occurrente sibi Ratione in contrarium , à communi Opinione recedat , eamque à se rejiciat . Debet namque in materia præsertim , de qua est sermo , aliave consimili , omni conatu reflectere , ad illius efficaciam , ac Divino implorato Auxilio Fundamenta sedulò discutere , atque omnia deinde cum Viris doctissimis privatim conferre , eorumque judicium explorare : quòd si id in quibusdam contrarium erit ; debet ulterius talis judicii Fundamentum exquirere , atque item pro viribus experiri , cujusnam ponderis sit : & an ex affectione potius ad Sententiam , ipsos præoccupantem , an ex Rationis efficacia contradicant . Hujus namque generis quosdam etiam doctissimos reperiri , experimento sæpius comprobatur .

220. Quis autem dubitet , omnia hæc satis ultra implevisse Principem Subtilissimum in suadenda pia Opinione ? Quis ambigat , cum prius intra domesticos lares cum Sapientissimis Viris illam acribus Disputationibus discussisse , ad ejus experiendam soliditatem ; & postea in publicum sustinendam exposuisse ? Id unum profectò hoc evincit , quòd videlicet Academias & Universitates , ad quas Scotus hac de re disputaturus , accessit , omnes statim ad assensum coegerit . Signum evidens planè , Scotum piæ Opinionem undequaque solidam ac efficacibus Rationibus suffultam clarè in medium protulisse . Ex quo patet , quàm leviter processerit is , qui primus illam Quæstionem quò ad Magistros Angelicum & Subtilem , excitavit ; dum (ut Salmanticenses dicunt) eam pro Angelico Doctore indubitanter resolvit . Qui ulterius reflectere seriò debebat , an eo Quæsito

tribueret D. Thomæ Opinionem non suam? Nunquid desunt etiam ex Thomistis, qui jurè oppositum tuentur, atque aliter autumant de Mente D. Thomæ?

221. Ex hinc liquidò scietur, quid dicendum de probabilitate Sententiæ, quam hic propugnamus. Porro ipsa est eadem illa Sententia, quam Scotus docuit, qui quidem nullum, tale Debitum, de quo est altercatio, agnovit in Virgine, ut jam ostendimus, imò & neque in cæteris Adæ Posteris, ita sanè exigente Doctrina, tunc temporis communi, de Translatione Originalis Peccati. Quocirca (ut infra suo loco monstrabimus) eadem prorsus Rationes, à Scoto allegatæ pro Immunitate à Culpa, etiam concludunt de Immunitate à Debito. Quod idem dicendum de omnibus ferè aliis Rationibus, Motivis, & Fundamentis, adductis à Præservantibus Virginem à Culpa. Imò & ob necessariam omnino connexionem, quam habet Immunitas à Culpa cum Immunitate à Debito, & peccasse in Adam cum contractione actuali Maculæ in propria Persona, plurimi Doctores, quos allégat & sequitur eruditissimus & piissimus P. Nieremberghius in suo *Sacro Syllabo*, non aliter probant Immunitatem Virginis (quam duntaxat contendunt) à Culpa Originali, nisi per exceptionem ejusdem ab illa universali Divi Pauli Regula: *In quo omnes peccaverunt*. Quod involvit Immunitatem etiam à Debito.

222. Sicque nova prorsus & peregrina speculatio est hæc separatio *Debiti* (in sensu, de quo hic agitur, capti) ab ipsa Culpæ contractione. Quod insuper ex Antiquorum Doctrina superius expensa, quam & nonnulli adhuc sequuntur, clarè constat, Nunquam enim id in Mentem eorum venit; estò vocetenùs quidam videantur *Debitum* admittere, cum de Virgine secundum Naturam præcisè inspectam loquantur: in qua nullum *verum Debitum* fundari potest, ut in Catharino & Salmerone observavimus, qui profectò nomine *Debiti* aliud non intelligunt, nisi puram Capacitatem, & Subjectionem ad Deum: qui si voluisset B. Virginem cum cæteris omnibus Adæ Posteris indiscriminatim permixtam, debuisset & ipsa planè communem sortem experiri. Quare benè inquit contra censurantes nostram Opinionem P. Aldrete loco infra cit. sect. 3. num. 4. quòd, si vidissent, quanta pro Sententia, reddente immunem ab hoc Debito Deiparam, in medium proferunt Moderni, non ita acerbi essent in hanc Sententiam; & ideò Suarius, qui tom. 2. in 3. par. disp. 3. sect. 2. putaverat id erroneum, postea in 1. 2. tract. de pecc. disp. 9. sect. 4. probabile appellat, Quibus addo, quòd, si attenderent veram Translationis Peccati methodum, veramque Debiti, de quo est sermo, rationem, utique certam & evidentem nostram Sententiam judicarent. Nec

tot tantosque Authores contra illam recenserent, cum reverà contra eam non militent. Unde jam ex proprio Salmanticensium ore capita plura eruimus, è quibus magna coacervata multitudinis pars dissipatur.

223. Id unum autem præ omnibus mihi verissimum est, nempe ex iis, qui reipsa *Debitum*, de quo est sermo, in Virgine Purissima fatentur, plurimos esse, qui eatenùs tali Sententiæ subscripserunt, quatenùs patens eis non fuit aditus negandi illud, sinè Redemptionis verè & propriè dictæ præjudicio, ut ex eorundem Principiis satis constat; & aliunde veram *Debiti* admissi notitiam non habuerint, seu illius horrificam, deformitatem non penetrarint. Cæterum inficiandum non est, illos, ritè præmonitos, ultro citroque nostram Sententiam amplexos fuisse, utpotè veram & legitimam Deiparæ Puritatem defendentem. Hinc in dies experimur, novos semper & novos Patronos illi adharere; ita ut acies nostra progrediatur quidem, decreseat autem acies adversa: quam ut aggregati Milites deserant, Affectus immutandus non est, sed Intellectus illustrandus. Quo sanè experimento retunditur Dictum illud Salmanticensium, quo astruunt, Sententiam nostram à paucis Neothericis in tutelam esse, qui nec rem plenè examinarunt, imò plures eorum nullo præmisso examine.

224. Frigida planè insimulatio. Estò essent omnes Neotherici; quid inde? majorem profectò sibi vendicant Authoritatem, quam alicui Scholæ addicti, ac jurantes in verba Magistri. Nullus planè, nisi affectione liber, poterit & liberè veritatem scrutari. Quod autem annexunt de Examine, præsupponit Examen abesse, quoties aliorum judicium nostro non conformatur, & maxime habito quoque respectu ad ea tempora, in quibus ipsi scripsere. Verosimile quippe non est, Virum gravem eam relinquere Sententiam, quam Adversarii tum Theologis tum Sanctis Patribus *communissimam* vocitant, proclamantque solidissimam, ac Fidei nostræ Principiis adamussim conformem, nullo vel nonnisi levi præmisso examine. Nunquid latere potuit, quid pro nostra Sententia in Hispania gestum est, cum ad primam Deiparæ subjugationem sub Culpæ *Debito* propugnari cœpta est? Et nihilominùs talis *Debiti* deformitas, quanta & quàm horribilis esset, nondum sese manifestarat; cum non adhuc visa fuerit ritè explorata ejus turpissima quidditas. Sed tamen, his minimè obstantibus, Immunitatem Virginis à Debito, vel ob solum majorem illius recessum à Culpa, tunc fuisse à Tribunali Sanctissimæ Inquisitionis ut satis probabilem declaratam, testantur nedum Nostrates, sed & ex Adversariis ipsis non pauci. Nunc autem, Dei & Virginis favore magis ac magis patefcente veritate, ipsius

ipsius Virginis Immunitatem à Debito Culpæ omnino certam & veram liberè fatemur.

225. Sed adhuc ponderandum est, quid sonet *ly nec rem plenè examinarunt*. Profectò *rem plenè examinare* non est *utcunque paginas implere*: benè verò est *subtiliter Fundamenta discutere, ac efficaciter Objecta retundere*. Id autem plures ex Nostratibus juxta notitiam, quam singuli apud se habebant de Originalis Culpæ Debito, plenè præstitisse, est certò certius toti Orbi notissimum: ita ut merè gratis dicatur, nostros Authores, ut plurimum, nullo modo vel primis tantum labiis degustasse, quæ ad plenam hujusce rei discussionem eo tunc pertinebant. Porro (ut notavimus *Tom. I. Tract. 2. Disp. 2. Quæst. 4. Cap. 5. num. 402.* ex P. Francisco à S. Augustino) vel solus Joannes Baptista Lezzana *Vir doctissimus deterrere debuisset Salamanticenses à graviore censura*. Quem planè Authorem ipsimet laudati Patres jure extollunt, utpotè sibi satis cognitum, eumque primicerium adjudicant nostræ Sententiæ Inventorem. Non sic planè locutus est ex insignioribus Thomistis Reginaldus Lucarinus in *Manuali Thomist. Controv. par. I. concl. 24. pag. 152.* ubi, postquam ostenderit ex Doctrina D. Thomæ solum haberi, quòd *erroneum sit dicere, B. Virginè non contraxisse Debitum Peccati Originalis, quod negantes confutantur per censuram à Bellarmino & Suarez*, annectit: *Quæ dicta esse volo inherendo laudatis ante Doctoribus. Commendo enim plurimum Pietatem & Ingenium Recentiorum, quorum aliqui Debitum hoc ad remotam & remotissimam significationem ablegarunt: alii verò ex prævisis Christi meritis nullum in Beata Virgine fuisse Debitum tale senserunt*. Et quidem, semel dato quòd D. Thomas solum Debitum in Virgine admiserit, nonnisi Debitum illud admisit in ipsa Filiatione naturali præcisè sumpta fundatum, attenta ejus Doctrina de Translatione Originalis Peccati, ut alibi ostendimus. In quo nil prorsus nobis nocet, eo quòd *verum Debitum* non est: & estò tale foret; adhuc id non est, de quo præsens Controversia, urget. Unde suo loco ipsum nostræ Sententiæ Patronum ostendemus.

226. Facta itaque (cum reflexione ad præmonita) supputatione, proculdubio magna ex parte decrescit Adversantium acies, à præactis Patribus adunata. Potissimum autem reflectendum advertimus ad Rationes & Fundamenta, Sententiæ oppositæ, unde omnis vera probabilitas dimanat. Breviter illa in medium adducimus, ut facilius astruatur judicium. Secernendi autem sunt primo loco Adversarii. Nam aliqui putant, Posteriores Adæ non aliter in eo peccasse, nisi amittendo in illo Gratiā & Justitiā Originalem: qui proinde aliud non agnoscunt Originale Peccatum, nisi *Habituale*, quod in

Conceptione contrahitur. Alii autem, rectius incedentes, etiam Originale Peccatum Actuale fatentur, quatenus Adæ Posterius (ob continentiam moralem eorundem in illo) peccasse, in eodem dicuntur, exercendo moraliter cum illo & in illo eandem comestionem prohibitam. Adversarii primi generis (meliori salvo judicio) sunt ab hac Controversia pellendi, eo quòd minimè salvare possunt, Originale Peccatum esse *Peccatum* verè & propriè dictum, ut Concilium Tridentinum definit; & non potius puram Peccati Adæ Pœnam, ut fusè in *priori Tomo* discussum est. Unde id, quod reverà Pœna est commissi Delicti, nempe Privationem, Gratiæ & Justitiæ Originalis, ipsi coguntur in Adæ pueris agnoscere tanquam *verum Peccatum*. Porro licet Deus valeat punire Peccata Parentum in Filiis; tamen, quòd hujusmodi Pœna in eisdem Filiis esse possit Peccatum, verè & propriè dictum, intolerabile est, & absurdissimum. Sic namque Filii essent Peccatores, & nonnisi quia Deus ex suo libito eos *Peccatores* voluit: quod horridum est.

227. Recenseamus ergo Assertiones aliorum, quos ad certamen utique admittimus. Uno equidem ore omnes Virginem proclamant *Immaculatam*, hoc est ab omni prorsus Peccato, etiam Originali, immunem: sed tamen eam adhuc volunt, in Adam & cum eo peccasse, violando Mandatum Dei. Quid implicantius? Esse ab omni Peccato immunem, ac simul peccasse, capacitatem quidem nostram excedit. Putant autem, omnem implicantiam vitari addito illo, in *Adam*. Sed, ut infinites est replicatum, vanum effugium est. Nam licet additum illud modifcet D. Pauli Propositionem jam notam, in *quo omnes peccaverunt*; non tamen illam destruit, cum per additum illud minimè tollatur, quin *peccasse*, seu exercitium actuale & actus ipse peccandi quò ad substantiam affirmativè de omnibus Posteris cum ipsa Virgine, in casu enunciatur. Et solum præfert additum illud, in *Adam*, diversum modum peccandi: quatenus nimirum designat eos non peccasse actu *physicè* proprio, sed tantum *moraliter* proprio; & sic non *personaliter*, ut Adam, sed tantum *originaliter*. Quod profectò neutiquam tollit, quin adhuc verè peccarint; aliòquin falsò enunciaretur id prædicatum de suo Subjecto, nempe de Posteris. De quo fusè alibi.

228. Secundò consequenter autumant, *peccasse in Adam* nil prorsus derogare Puritati, Honori, Sanctitati, & Innocentiæ B. Virginis: sed tamen fatentur, eam ob id Pœnas omnes cum aliis Posteris incurrisse, ac Debitum pariter subeundi in Conceptione Maculam contraxisse. Quod est etiam impicans. Cujusnam, quæso conditionis est id Peccatum, quòd nec Honori, nec Puritati, nec Innocentiæ præjudicat?

eat? Chimæricum fanè. Quòd si propter illud subeunt Posterì veras Pœnas; quomodò vera Culpa eis non est? Et si cogit ad Maculam contrahendam; quomodò non derogat etiam secundum se Puritati & Innocentiæ? Et si Macula, contrahenda aliam malitiam non continet, nisi illam, quam de se involvit ipsum peccasse in Adam, & sic in eo violasse Dei Præceptum; quo pacto ita peccasse nil derogat Puritati, &c? Porro (ut benè ait P. Aldréte loco cit. num. 11.) Peccare dicit sensum formalem: dicit enim actum, ratione cujus habemus Necessitatem existendi in Peccato. Et actus, ratione cujus Necessitatem habemus existendi in Peccato, non potest non esse Peccatum nostrum: quia nequit esse Necessitas, ut Petrus existat in Culpa, quod non fuit Culpa Petri; licet possit esse Necessitas v. g. moriendi, quod non est Mors. Optimè, nec melius dicere poterat is Author.

229. Tertiò idipsum astruunt de Debito Culpæ, quòd nempe nil deroget Sanctitati, & Puritati, &c. B. Virginis, nullamque ipsi inferat turpitudinem: & tamen acerrimè contendunt, tale Debitum esse secundum Fidem necessariò in ea admittendum, ut ejus salva sit Redemptio. Quid mirabilius? Debitum illud (ut mox cum Aldréte dicebamus) nonnisi ab Actuali Culpa, in Adam à nobis perpetrata, oriri potest, & nonnisi ad ejusdem Peccati patrati Maculam contrahendam inducit, ut in Peccato Personali contingit: quare ergo nil derogat &c? Certè Debitum ex suo loco dictis relatio vinculi est: & si extrema sunt mala; cur non ipsa relatio, quæ potissimum specificatur à termino? At gratis demus, id malum non esse; unde ergo necessarium est in Virgine, ut salva sit Redemptio, quæ etiam per Adversarios non liberat, nisi ab eo, quod est de genere mali, & incommodi? Quis amabò dicet Periculum bonum esse: vel saltem malum non esse? Nullus planè, ut reor: & nihilominus non necessitat ad malum incurrendum, sed tantum inclinât, ut infra dicemus. Cur ergo Debitum, quod necessitat ad malum, & malum Culpæ, Debitum malum non est? Erit profectò malum vel per Adversarios, perperam confundentes ut plurimum Debitum cum Periculo. Idem dicas de Fomite, quem, ut satis turpem, meritò admovemus à Christo, & ab ipsamet B. Virgine. Quod tamen solum inclinât, non cogit ad Peccatum, uti præstat Debitum. Omitto alia multa de natura Debiti malè congesta.

230. Quartò tandem in ipsamet Virginis Redemptione Adversarios inter se dissidentes reperio: & nonnisi ex eo planè id oritur, quia reverà Virginem maculatam simul & immaculatam supponunt. Nam quidam volunt eam præservativè redemptam. Salmanticenses autem extractivè & sublevativè, itaut unica ademque

sit omnium ac etiam Virginis Redemptio: quæ proinde supponit etiam in Virgine malum contractum. Ægidius autem Lusitanus autumat, Virginis Redemptionem fuisse mixtam, nimirum partim Extractivam respectu contracti Debiti, & partim Præservativam respectu Maculæ contrahendæ: & tamen cum aliis sustinet, Debitum nil derogare Innocentiæ, ac Puritati. Possem quoque hic recensere Assertionem illam, quòd Virgo ratione contracti Debiti non fuerit extra latitudinem mortuorum, peccatorum, inimicorum Dei, &c. quam Assertionem ut plurimum Adversarii modificant addito illo, in Adam. Sed hoc additum nequit habere locum in his, similibusve prædicatis, nisi prout sunt in fieri, nimirum prout sunt annexa Actuali Peccato, à quo causantur. Et sub hac inspectione tale additum eandem vim habet, quam habere diximus ly peccasse in Adam, quatenus per physicam Adæ actionem Posterì peccarunt, & Mortem spiritualem ac Dei Inimicitiam subierunt. At, sumendo ea prædicata in facto esse, seu in esse permanenti & habituali, falsum astruit additum illud, in Adam: quin implicat, Adamum esse subjectum Originalium Peccatorum, quibus Posterì in statu realis existentia afficientur, ut satis inculcatum est Tom. I. Tract. I. Disp. 3. Quæst. 2. Cap. 6. & 7. Quo jure igitur Posterì esse possunt habitualiter mortui, peccatores, &c. in Adam? Hujusmodi fanè Assertio solum locum habet juxta eam Doctrinam, secundum quam, astruitur, Adam suo Delicto, quo solus peccavit, totam corrupisse Naturam, in se potentialiter contentam, quatenus facultatem amisit illam communicandi Posteris suis simul cum Gratia & Justitia Originali; unde fit, ut ejus Semen infectum publicent. Quæ tamen Doctrina satis labilis est, ut pluries indicavimus: nec inferre potest Debitum ullum in Posteris, sed tantum in Adam; qui ob patratum à se Crimen cogitur communicare Filiis suis Naturam aliter, ac ipsi ab eo jure quidem optimo in casu exigunt. Vide dicta in primo Tomo pluribus in locis.

231. Consideratis itaque utriusque oppositæ Opinionis Principiis & Fundamentis, nequaquam inficiari quis potest, quin Opinio nostra sit longè suâ oppositâ probabilior; ita ut ferè certa mihi videatur, attentâ præsertim necessaria connexionem tam intrinsecam quam extrinsecam (de quibus fusè in primo Tomo) ipsius Debiti contrahendi Culpam cum hujus actuali contractione. Postquam enim inquit Apostolus [ad Rom. 5.] In quo omnes peccaverunt, paulò infra subdit: Unius Delicto multi mortui sunt: & paucis interjectis: Judicium quidem ex uno in Condemnationem. Quibus planè apertè innuit, unicum illud Adæ Delictum, quo & Posterì peccaverunt, satis fuisse ad eorundem Condemnationem: quia nimi-

nimirum eodem illo peccantes *mortui sunt*, non quidem pro statu aliquo imaginario, sed pro statu realis existentia; in ordine ad quem *per Inobedientiam unius Hominis* (ut subnectit pariter Paulus) *Peccatores constituti sunt multi*. Fuit namque illa Adæ Inobedientia moraliter multiplex; & non fuit sic moraliter multiplex, nisi in ordine ad plures Adæ Posteriores, ut realiter aliquando extituros; adeoque fuit forma moraliter informans quemlibet eorum, ut in tali vel tali temporis instanti extitutum, ita quod in ordine ad tale instans suum habeat verificativum. Unde Posteriores, jam realiter extituri, sicuti in ordine ad instans, in quo Adam peccavit, dicti sunt cum eo & in eo Peccantes; ita pro instanti, in quo primum realiter existent, dicti sunt constituti Peccatores, ut fuse declaravimus in *primo Tomo*. Restat tandem, ut de probabilitate extrinseca & communioritate nostræ Opinionis pressius differamus. Quod statim præstabimus.

SEGMENTUM PRIMUM

Septimi ejusdem Capitis,

In quo recensentur nostræ Sententiæ Authores; & deciditur, an sit extrinsecè quoque probabilior & communior suâ oppositâ.

232. **E**X dictis jam constat, plurimos ex Doctoribus, pro parte opposita allegatis, refecandos esse ac delendos ex Adversariorum Albo. De Sanctis Patribus autem nullam fecimus mentionem peculiarem, eo quod (ut jam indicavimus) segregatio *Debiti* contrahendi Culpam ab ipsius Culpæ contractione nondum ortum habuerat, cum illi scripsere. Tum quia, stante communi conceptu & explicatione Translationis Peccati Originalis eo tunc vigente, nullum potuit locum habere *Debitum*, de quo agitur, ut jam supra ostendimus. Quapropter illi ore pleno ac rotundo Deiparam omnino sanctam, innocentem, impollutam, immaculatam, utpotè ab omni etiam Originalis Culpæ nàvo liberam & absolutè immunem, proclamaverunt. Quod neutiquam præstitissent, si eam *peccasse in Adamo*, & *Debitum* proinde, de quo agitur, incurrisset judicassent. Unde factum est, ut eorum Authoritates (quas infra *Disp. 4. Quæst. 2. Cap. 8. & 9.* ritè ponderatas dabimus) satis ultra intentum nostrum evincant. Et siqui sunt, qui eam in specie asserant Peccato Originali obnoxiam; non in alio sensu id pronunciant, nisi quatenus reipsa fuisset sub communi Lege comprehensa, si excepta non fuisset. Solum igitur præsens Quæstio quò ad Theologos illos est examinanda, qui ab inchoata de *Debito* Controversia scripsere. Siquidem ab eo tunc cœpit ritè discerni (& si nondum plenè ac perfectè) *De-*

bitum Culpæ ab ipsa Culpâ contracta, ut liquetò constat ex publicis Disputationibus habitis eo tunc in Hispania, in quibus Theologi magni nominis Virginis Immunitatem etiam à Culpæ Debito egregiè propugnarunt. Quod nonnulli ex ipsa Immunitate à Culpâ, utpotè cum Immunitate à Debito, seu ab ipso peccasse in Adam, necessario connexa, deduxisse videntur. Quod & constat ex his, quæ refert Joan. Anton. Velasquez de *Concept. lib. 3. dissert. 3. adnotat. 3. num. 7.* cujus hæc sunt formalia verba: [*Patres Franciscani in Regio illo S. Francisci Pinciano Conventu gravissimorum Patrum, tam ex Academia, quàm ex omnibus omnino Sacris Ordinibus, astante Senatu, quo sanè frequentiore aut graviorem nullum me vidisse memini &c. sex propugnate sunt Assertiones, quarum tertia fuit: [Mariæ Conceptio in Gratia infert Liberationem ejus à Debito contrahendi Originalem Maculam.]*]

233. Ad rem nostram ergo, nostræ opus est Sententiæ Patronos enumerare; cui (ut verum sincere fateamur) tantam operam minimè dedimus, ut, quoad fieri possit, eorum plures præ manibus haberemus: quia nimirum, qui nobis, hanc materiam tractandi occasione, obviam fuere, satis visi sunt, ut etiam ex hac parte Sententiæ nostræ refulgeat. Imò nec illos insignis notæ Theologos allegamus, quos legimus in Actis publicis nostram Sententiam initio Controversiæ maximo plausu defendisse, ac magnam ei probabilitatem, Sanctissimæ Inquisitionis Autoritate firmatam, conciliasse. Et id eo vel maxime quia nobis is inest conceptus, quod *sex aut septem Doctores Opinionem communem facere possunt*, ut docet ex Soc. Jesu P. Bardi *discept. 4. cit. de Conscient. prob. cap. 3. num. 4.* dummodò illi ex professò rem discutiant. Inter Doctores autem, quos recensebimus, longè plures adsunt, qui invictissime nostram Sententiam propugnant, debita præmissa discussione: & plerique integros Tomos edidere. Tum quia reverà non ex eo communis censenda est Opinio, quia plures eam sequuntur: sed quia plures, Rationum pondere diligenter librato, eam docent; quam proinde cæteri sequi debeant. Unde emergit, quod etiam unicus Doctor (ut ait Duardus in præfata mea *Sambuca Rationali* citatus, *num. 31.*) communem constituere possit Opinionem: cum possit (ille inquit) *unius & deterius Sententia multos & meliores superare. Sæpe namque* (ut ait Glossa in *Cap. Ad nostram, de Consuetud. vers. Insipientibus*) *revelatur minori, quod major nescit*. Et hujus fundamentalis Ratio est: quia Doctoris Autoritas sit Rationum pondere gravis, & luce veritatis, quam docet, conspicua & sublimis: non è converso. Tametsi, qui nescit Rationum vim & efficaciam penetrare, facilius hæreat & arrideat dictis eorum, qui

qui aliqua præminetia in Orbe refulgent. At de his plura in Opere citato.

234. Ex quo pariformiter quoque scietur, eam esse veram majorem probabilitatem extrinsecam alicujus Opinionis, quæ Patronos enumerat firmis & efficacibus Rationibus innixos, quamvis numero inferiores. Ut enim jam jam dicebamus, Doctorum Autoritas crescit & decrescit juxta Rationum pondus & valorem. Sic major est unius Doctoris Autoritas, gravissimis Rationibus fulcita, quam centum Doctorum, inefficacibus Rationibus onusta. Cum nos igitur, de vera probabilitate extrinseca & communioritate Sententiarum, de quibus est sermo, judicium laturi, pro viribus, ac sub Dei, ejusque Matris Virginis favore & auspiciis conati simus illarum Rationes & Fundamenta (quantum nostra sustinet imbecillitas) trutinare, ac sedulo ponderare; eapropter, ut id, quod sentimus, fideliter in medium proferamus, liberè asserimus: *Nostram Sententiam, etiam extrinsecè, longè probabiliorem esse suâ oppositâ, imò & communiorē, ac meo judicio, saltem moraliter certam.*

235. Quandoquidem, cujus ponderis sint Adversariorum Rationes, jam demonstravimus: hocque Opus itidem satis ostendit, quæ efficacia polleant vice versa Rationes, quas suo loco urgebimus. Ergo nostra Sententia talis est, ut vel omnes debeant illam sequi. Et reverà, ut reor, quicunque ritè penetrabunt, quæ in hoc Opere cumulamur, proculdubio expansis ulnis eam amplectentur; cum aliunde summa eis insit Devotio & Pietas erga Immaculatam Dei Matrem, ac piissimam nostram Advocatam, Protectricem, & Mediaticem. Quod si ad id utique impellunt, quæ Nostrates de hoc puncto pro Beatissima Virgine coacervant; a fortiori, ni fallor, id contingere debet, visis his, quæ ad eundem finem latè congeessimus. Putamus namque (meliori salvo judicio) his Scriptis, quantum nobis fas est, *Viam verè Regiam* aperuisse, quâ absque ullo prorsus obice perveniatur ad veram de summa Virginis Deiparæ Puritate Sententiam.

236. Supereft autem, ut, quos hactenùs novimus, nostræ Sententiæ Patronos asseramus: quorum profectò numerus adeò exilis non est, & contemptibilis, ut aciem non construat, quæ, etiam quò ad præcisam multitudinem, ac numerum, contendere cum Adversantium Legionibus valeat. In primis itaque offertur Catharinus locis jam cit. apud Catharinus. nos Cap. 4. 5. & 6. Item Alphonsus Salmeron locis apud nos ibidem citatis, ubi satis de eorum Mente, clarissimis verbis expressa disceptatum est. Jo: Baptista Lezzana Ord. Carmel. in Apologia pro Immacul.

Conceptione, d. cap. 32. & deinceps. 4.
Christophorus de Vega Societ. Jesu Vega. 5.
in sua Theologia Mariana, Palestra 5.
Franciscus Bonæ-Spei Ord. Carmel. Bonæ-Spei. 6.
in Opere [Visio de Immacul. Deiparæ Conceptione,] disp. 5. dub. 4. & 8. 7.
ubi satis conformiter ad nostra Principia solidissimè sustinet Exclusionem Virginis à Pacto, & Immunitatem à Debito. Matthæus Orlando Ord. Præd. in 3. part. D. Th. 7.
tomo 1. tract. 5. disp. 2. quest. 3. Bernardus Aldréte Soc. Jesu in 3. par. 8.
D. Tho. tom. 1. disp. 22. sect. 3. Thyrsus Gonzalez de Conceptione B. M. V. 9.
disp. 5. & 6. Joan. Anton. Velasquez Velasquez. 10.
in suo Opere de Concept. ubi Virginem post prævisum Adæ Peccatum de possibilibus electam ostendere nititur, & sic illam ab omni Culpæ Debito immunem astruit, dissert. 1. 11.
annotat. 1. per plures §§. Silvester Saavedra Ord. B. Mariæ de Mercede in Opere [Sacra Deipara,] vestig. 2. disputat. 19. sect. 3. Jacobus Granado Societ. Jesu de Immac. Virginis Concept. disp. 3. sect. 2. & seqq. 12.
Thomas Frances Ord. Minor. in Ceramine Scholast. pro Immac. Virginis Concept. sect. 9. subsect. 3. Ferdinandus Salazar Soc. Jesu in Opere, cui Titulus: [Defensio pro Immacul. Deiparæ Virginis Concept.] ubi plura suppeditat pro Immunitate à Debito in omnium Sententia. 13.
Joan. Maria Zamoro Ord. Minor. de Eminētissima Deiparæ Perfectione, lib. 2. cap. 27. Martinus Philip- 14.
po de Convelt. Soc. Jesu in Theatro Excellentiarum SS. Deiparæ ex Con- 15.
sociatione Excellentiarum sui Filii, par. 3. Consociat. 28. §. 1. & alibi. Paulus Sherlogus Societ. Jesu in Cantica Salomonis, vestig. 10. in Cap. 1. vers. 8. sect. 2. Franciscus Guerra Ordin. Minor. tom. 1. lib. 1. de Præservat. Carnis, & Corporis Virginei ab Infectione Peccati Originalis, Tractatu unico de Sanctificatione Corporis Virginei ante præviâ Animæ receptionem &c. Qui sanè Author Sententiam Galatini, quam regulariter fabulosam judicant, à censura D. Thomæ, & aliorum imposturis vindicat. Marcus Antonius Galitio Ord. Minor. in Novo de Immacul. Virginis Concept. Encomio cap. 3. sect. 3. & 4. Bonaventura Bellutus Ord. Minor. de Incarnat. disp. 16. 18. 19.

20. *Angelus Vulpes.* disp. 16. quæst. 1. art. 2. à num. 22. Angelus Vulpes Ord. Minor. in Scoti Comment. tomo 3. part. 4. disput. 71. art. 6. & disput. 72. art. 5. & 6.
21. *Barradas.* 237. Item Sebastianus Barradas tom. 1. Concord. & Histor. Evang. lib. 6. cap. 3. sub quinta Gemma.
22. *Joan. Roa.* Joannes Roa Davila Ord. Canon. Regular. S. August. in Apologia pro B. M. V. immaculatè concepta, fol. 66. §. Ex quo inter Theologos. Et iterum fol. 93. §. Ad hoc Argumentum, ubi solum Periculum admittit in Virgine, sed non Debitum strictè sumptum, quod admittit Bellarminus: additque se alibi de hoc disputaturum. Carolus Lanterius Ord. Minor. de Incarnat. disp. 6. de pecc. origin. in ordine ad Virginem, à num. 182. & deinceps. Cosmas Magallianus Soc. Jesu in lib. Judicium, cap. 1. sect. 1. annot. 9. & 10. ubi fusè, ac satis eruditè, & eleganter Virginem Beatissimam, utpotè ante Sæcula prædestinatam, ut esset non solum Mater, sed etiam Coadjutrix, & Comes individua Filii sui in humani Generis Redemptione, fuisse ab omni Macula suspitione immunem contendit; ita ut oportuerit, quod esset sancta, innocens, impolluta, segregata à Peccatoribus ad instar Filii, cui data est in Adjutorium; atque ut astaret tanquam Regina à dextris ejus, & Sponsa eadem veste, & colorum varietate præfulgida, ab eo immunis declaratur nedum à Debito persolvendo, sed & præservata à Periculo incurrendi per Peccatum Originis Animæ Mortem. Vide apud illum plura, & quidem pulcherrima, satisque ad id efficacia. Didacus Celada Soc. Jesu in Judith. Tract. Append. de Judith figurata, cap. 13. vers. 20. §. 20. à num. 99. & deinceps.
25. *Did. Celada.* 238. Item Joannes Perlinus Soc. Jesu in Apolog. Schol. pro Magnæ Matris Immunitate à Debito, ubi ex professo rem agit, ut ex Titulo constat. Amandus Herman Ord. Min. in 3. sent. Scoti. tract. 2. disp. 1. quæst. 12. D. Franciscus de Amolaz. de Concept. B. Virg. disp. 2. in qua planè satis eleganter, ac eruditè, & nervosè, nobiscum in pluribus consentiens, nostram propugnat Sententiam. Joan. Sylveira Ord. Carmelit. tom. 1. in Evangel. lib. 1. cap. 3. num. 31. & cap. 7. num. 6. Qui quidem in suis Opusculis tractatum habet diffusum de B. Virginis Conceptione Immaculata. Joan. Baptista Gormaz Soc. Jesu, in suo Cursu Theolog. nuper edito, disp. 2. sect. 2. num. 79. & disp. 19. sect. 1. ubi adeò conformiter ad nostram hanc solidata Principia procedit, atque adamussim recto terminorum usu nostram Sententiam exponit, ac propugnat, ut summam in illius lectione experti fuerimus lætitiā. Dominicus Viva Soc. Jesu in Trutina Theol. Damnatarum Thesium, nuper rimè edita, par. 3. de Propositionibus ab Alex. 8. proscriptis. Propos. 19. num. 19. & Proposit. 26. num. 13.
26. *Perlinus.* 32. Guilielmus Herincx Ord. Minor. Summæ Theol. Schol. & Mor. par. 2. disp. 6. quæst. 4. §. 3. Joannes Serrano Ord. Minor. de Immac. Mariæ Virginis Cōceptione, lib. 4. cap. 8. ex professo, & alibi sæpe. Qui lib. 3. cap. 2. ad ea verba Genes. 3. Inimicitias ponam &c. docet, B. Virginem nedum comprehensam non fuisse in Lege, Pacto, &c. sed neque potuisse comprehendi, utpotè antecedēter à Deo segregatam ab Adamo & aliis. Petrus Galatinus Ord. Minor. de Arcanis Theol. Veritatis, lib. 7. de SS. Matre Messia, eandem nostram Sententiam profitetur; tametsi diversā viā procedat, quam cap. 3. testatur fuisse Opinionem quorūdam veterum Judæorum: illam autem reprobant communiter Doctores. Veruntamen in ejus defensam diffusè scripsit præcit. Franciscus Guerra ejusdem Ord. Episc. ut jam notavimus. Petrus de Simanca Ord. Eremit. S. Augustini in Libello, cui Titulus, Locus litteralis pro Immunitate Beatæ Virginis Genitricis Dei Mariæ à Peccato Originali, & à Debito illum contrahendi, edito Matriti 1640. P. Aloysius Novarini Cler. Regul. Theat. Electorum Sacrorum lib. 4. Excursu 18. Petrus de Burgis Soc. Jesu de Incarnat. lib. 4. cap. 6. & 7. Ludovicus de Ponte Soc. Jesu Exposit. Mor. in Cantic. lib. 1. Exhort. 11. §. 2. 3. & 4. & lib. 7. Exhort. 20. §. 3. num. 5. Item in 2. par. Medit. Med. 3. punct. 2.
27. *Herman.* 31. Dom. Viva.
28. *Amolaz.* 33. Joannes Serrano.
34. Galatinus.
35. Simanca.
36. Novarini.
37. P. de Burgis.
38. L. de Ponte.
- Tom. II.
- K 3. & 4.

39. 3. & 4. Joannes Pōcius in *Comment. Scoti*, in 3. dist. 3. quæst. 1. ad §. Et si arguas. Et in *Cursu Theol. ad Mentem Scoti*, disp. 38. quæst. 6. §. Objectiones, in fine. Bartholomæus de Barberis. Barberis Ord. Capuccinor. in *Cursu Theolog. ad Mentem Seraphici Doctoris*, tom. 1. disput. 20. quæst. 4. num. 521. Reginaldus Lucarinus Ordin. Prædicatorum in *Man. Thomistic. Controversiarum*, par. 1. conclus. 24. plurimum commendat Pietatem & Ingenium Recentiorum, quorum aliqui Debitum Culpe Originalis in ordine ad Virginem ad remotam & remotissimam significationem ablegarunt: alii verò ex prævisis Christi Meritis nullum in B. Virgine fuisse Debitum tale senserunt. Petrus Calaber nobilis Mantuanus in suo Opere novissime edito, nempe anno 1719. cui Titulus, *Sacer Fasciculus ad commodiorem Ecclesiasticorum Dogmatum, agnitionem Theosophis cunctis elaboratus*, in Præfatione Nuncupatoria ad Clementissimam Dominam, originaliter Immaculatam, Deiparam Virginem Mariam, ubi totam ferè nostram Doctrinam compendiosè exprimit.
40. Barthol. de Barberis.
41. Lucarinus.
42. Petrus Calaber.
43. Petrus Canisius.
44. N. Cusanus Card.
239. Porro prærecensiti omnes Authores, in fonte à nobis visi, utique ferè omnes in propriis & scholasticis terminis nostræ Sententiæ arrident. Possunt autem, imò & debent (ne tali honore indebitè priventur) & alii Authores allegari, qui, in terminis quidem æquipollentibus differentes, nequeunt aliter, quam pro nostra Sententia, citari. Hujusmodi planè sunt Petrus Canisius Soc. Jesu lib. 1. de *Maria Deipara*, cap. 6. & 7. ubi Virginem omnino exclusam contendit ab universalibus Scripturæ Regulis, de Originali Peccato differentibus. Unde in illa nonnisi Debitum ex pura conditione Naturæ resultans dignoscit: quatenus nimirum secundum se spectata, atque ut omni Gratia & Privilegio denudata non poterat commune exitium vitare. Nicolaus Cusanus Card. Vir undequaque eximius in lib. 8. *Excit. ex Serm.* ad ea verba, sicut *Lilium inter Spinas*, luculenter & eruditè ipsissimam nostram Sententiam protulit. Cujus verba refert ad litteram Canisius ubi supra, & alii ex Nostratibus: quæ nos in fonte pariter observavimus, & fortè infra referemus; sunt enim pulcherrima, & maximè urgentia. Franciscus Turrianus Soc. Jesu in *Epist. de Definitione Peccati Originalis* ex D. Dionysio Areopagita, & de *Conceptione Virginis & Matris Dei sine Peccato* &c. Franciscus ab Angelis Discalceat. Strict. Observantiæ in Lib. cui Titulus, *Considerationes in Tota pulchra es Maria* &c. Confid. 52. §. 2. & 3. Jodocus Clichtovæus Neoportuensis, de *Puritate Conceptionis B. Mariæ Virginis*, lib. 1. à cap. 1. & aliis subsequentibus, præsertim 8. & 9. Cornelius Musus Episc. Bitant. Convent. Francisc. in *Epist. D. Pauli ad Rom. cap. 5. P. Joan. Cardenas Soc. Jesu in Opello* secundò edito Lugduni, cui Titulus, *Geminum Sydus Mariani Diadematis, sive duplex Disputatio de Infinita Dignitate Matris Dei, atque de ejus Gratia habituali infinita simpliciter*. Leander à Murcia Ord. Capucinor. in *Comment. ad Litteram & Moralia in Esther, Comment. ad mores in Cap. 5. §. 18. Quid habes Esther* &c. Ludovicus Caraballius, seu de Caravajal, Ord. Minor. in *Declamatione Expostulatoria pro Immaculata Conceptione Genitricis Dei Mariæ*, cap. 23. incipiente: [Quòd Lex universalis de Peccato Originali non sit in Beatam Virginem lata &c.] & in *Dilutione Argumentorum*. Magister Dominicus Soto Ord. Præd. de *Natura, & Gratia*, lib. 1. cap. 7. & in cap. 5. *Epist. ad Rom.* ubi Virginem, cum communi tam inter plebejos quam inter bonos Doctores Sententia, excipit ab universali D. Pauli Propositione.
45. Turrianus.
46. F. ab Angel.
47. Clichtovæus.
48. Cornelius Musus.
49. Cardenas.
50. Leander à Murcia.
51. Caraballius.
52. Dominicus Soto.
53. Raym. Paschalius.
240. Item binos alios adducimus, quos minimè in propriis Operibus inspeximus: sed tamen allegare volumus, eo quòd eorum Discursum per extensum, atque ad litteram trascriptum legimus in *Arma-ment. Seraph.* apud Regestum. Itaque Raymundus Paschalius Ord. Præd. Sacræ Theol. Doctor celeberrimus in *Comment. ad Epist. Divi Pauli ad Romanos*, cap. 1. fol. 94. ex D. Thoma, tanquam rationi consentaneum colligit, Virginem Mariam

riam habuisse omnia genera Gratiarum, quarum ipsa capax erat, ac proinde fuisse simul cum Filio prorsus immunem à Culpa, & ab omni Labe Peccati. *Talis enim (ait) Sanctitatis gradus & Puritatis & Filium & Matrem maxime decebat, licet dispari modo illum Gratiæ gradum ambo consecuti fuerint: alter per Naturam, altera verò per Gratiā.* Idem firmat cap. 5. ad ea verba: *In omnes Homines Mors pertransiit.* Et paulò post fol. 334. col. 3. Deiparam ab illa Regula Pauli, *Omnes in Adam peccaverunt*, excipit. In quo ipsa prima & ultima erit (subdit,) *quæ hoc tam celebri & magnifico Privilegio gaudebit.* Alter Laurentius Gutierrez. Ord. etiam Præd. in Serm. habito coram Catholico Rege Philippo III. quem Sermonem eidem Regi, typis bis excusum, transmissit ac dicavit. In cujus Epist. Dedicatoria, & ultima Sermonis parte apertissime favet nostræ Sententiæ, ostendens, quòd Sacra Dei Parens non est intuenda, ut Filia primi Adæ, sed ut Mater secundi Adæ, manu Altissimi fabricata, ut ait ex Augustino. Didacus Stella. Ord. Minor. tom. 1. in Lucam (editionis tertiæ) in cap. 1. fol. 21. col. 4. §. Unde discant, in fine, & fol. 23. col. 4. & fol. 26. col. 2. §. Denique, plura cumulat eatenus nostræ Sententiæ faventia, ut illam satis ultra confirmet: Nam Virginis Deiparæ Puritatem, utpotè illius Dignitati commensuratam, appellari posse infinitam autumat; eo quòd talem habuerit, qualem pura Creatura de potentia Dei ordinaria habere potest. Et fol. 44. col. 1. §. Ubi insigne, ex illo, *Fecit mihi magna, qui potens est*, ex Persona Virginis insinuat, eos mirari tantam Virginis Puritatem, qui Dei Potentiam non considerant. Item in cap. 3. ejusdem Luca, fol. 141. col. 4. §. Sed his dimissis, Virginem exceptam, demonstrat ab ea Regula, *Omnes in Adam peccaverunt*, aliisque omnibus hujusmodi universalibus Regulis; & ostendit, qualiter illæ sint intelligendæ, nimirum non in rigore dialectico, sed moraliter, & ut plurimum.

56. H. Pintus. 241. Item Hector Pintus Lusit. Tom. II.

tan. Ord. D. Hieronymi, Comment. in Ezechielem Proph. in cap. 45. ad ea verba, *Ista est Domus in summitate Montis*, docet, posse per talem Domum seu Tēplum sacratissimam Dei Genitricem intelligi, totam sanctam totam pulchram, totam immaculatam &c. subditque, eam esse Edificium illud celeberrimum, de quo supra dixerat Ezechiel: *Dimisit me super Montem excelsum, super quem erat quasi Edificium Civitatis.* Unde infert, Civitatem Marianam, utpotè hac Lege conditam, ut esset in perpetuum libera, non fuisse Originalis Peccati tributo obnoxia, quæ admodum sunt & fuerunt aliæ Posterorum Civitates. Fuit hoc (inquit) singulare Privilegium, quod ei concessit summus Rex &c. Hæc est Civitas illa Sacerdotalis, quæ nullo erat obnoxia tributo. ita, ut, Terris aliis tributo obnoxiiis, sola Sacerdotalis Terra libera esset omnino, [Genes. 47.] Vide plura ibid. & præclara. Ac similia pariter habet in cap. 44. ad ea verba, *Porta hæc clausa erit, & non aperietur*, quibus satis nostram Sententiam exprimit. Joseph Angles. Ord. Minor. in 2. sent. par. 2. dist. 31. quæst. 1. Append. 6. Virginem Beatissimam expressè eximit ab universalis ea Regula, in quo Omnes peccaverunt. Franciscus Mayronius, Doctor Illuminatus, Ord. Minor. in 3. sent. dist. 3. quæst. 2. art. 3. 4. 5. 9. & 10. ubi Virginem expresso contendit à communi aliorum Lege immunem. Quam proinde à Christo secernit per hoc, quòd Christus absque Privilegio fuit ab Originali Culpa immunis, ut viâ ordinariâ minimè genitus, & conceptus: Virgo Mater autem ex Privilegio, eo quòd, ut viâ ordinariâ genita, poterat sub Lege, communi cæteris, comprehendi: secus verò Christus. Sicque ex Privilegio Virginem excludit ab ea Regula, quòd Omnes in Adam peccaverunt, & ab aliis similibus. Antonius de Cucharo Episc. Ord. Minor. in suo Elucidario Virginis, ubi, de Concept. Incontaminata Virginis Gloriosæ: qui enim, si ritè perlegatur, in tertia præsertim & ult. parte, Virginem ab ea Regula, *Omnes in Adam peccaverunt*, & à simili-

57. Angles.

58. Mayronius.

59. Antonius de Cucharo.

60.
Gutterius
Crejo.

bus exemptam profitetur : nec recognoscit in ea , nisi *Potentiam* ad contrahendum Peccatum , quatenus poterat non præservari à Deo . Caterum nullum prorsus agnoscit in ea *Debitum* ; nec ullum profert verbum , eam exprimens necessitatem & coarctatam ad Originale contrahendum . Quare illam à Christo distinguit per hoc , quod Christus nec *Actu* nec *Potentia* contraxit : Virgo autem *Actu* non contraxit , sed *Potentia* , ut dictum est . Gutterius Crejo, Ord. Minor. in *Comment. Epist. D. Pauli* , cui Titulus [*Paradisus Deliciarum Pauli Apostoli*] in *cap. 5. ad Rom.* ad id , in quo omnes peccaverunt , Virginem ab hujusmodi communi Lege excipit , ac exemptam ostendit . Et quamvis ejus intentum , imò & quorundam aliorum , ante ipsum allegatorum , fuerit probare Virginem immunem à Culpa ; cum tamen id probent per Exceptionem à prædicta D. Pauli Regula , aliisque consimilibus , vel supponunt non posse dari , quod quis ex Posteris in Adam peccaverit , & nihilominus illius Peccati Maculam in seipso actu non contraxerit : vel supponunt peccare in Adam aliud non esse , quam ob illius Delictum contrahere Naturam , ab illo communicatam sine Justitia Originali , alióquin toti Naturæ debita , ut alibi dictum est : ita ut B. Virgo , quæ in primo suæ Conceptionis instanti Naturam ab Adam accepit , sed Gratiâ ornatam à Deo , nullatenus dici valeat peccasse in Adam : & id eo vel maximè , quoniam à Deo jam prædestinata erat ab æterno , ut Naturam Gratiâ Originali exornatam acciperet .

61.
Antonius
de Trejo .

242. Quod totum sanè firmat Illustriss. Antonius de Trejo Episcopus Carthag. ex Ordine Minorum assumptus , & à Catholicis Hispaniarum Regibus Philippo III. & Philippo IV. Legatus missus ad Summos Pontifices Paulum V. & Gregorium XV. pro definienda Controversia Immaculatae Conceptionis B. Mariæ Virginis : cujus Viri doctissimi Legationem descripsit R. P. Lucas Wadingus ejusdem Ord. Minor. ejusdemque Illustriss. Oratoris Theologus . Ille enim *Orat. 8. ad Paulum V. §. 3.* nefas pu-

tat , quempiam ex illo Textu D. Pauli *cap. 5. ad Rom.* [*Per unum Hominem &c. in quo omnes peccaverunt* ,] aliisve universalibus Scripturæ Locutionibus inferre , Mariam originaliter peccasse : cum Concilii Tridentini Patres , ac proinde Spiritus Sanctus declararit , *statutam illam à se Regulam* pro omnibus Adæ Posteris , *ex illis universalibus Scripturæ Regulis depromptam* , non comprehendere *Beatiss. Virginem Mariam* . Et licet Orator ille pro sola Virginis Immunitate à Culpa instaret ; nihilominus ex eo Argumentum desumit ad illam suadendam , quia B. Virgo fuit etiam à Tridentino Concilio declarata excepta , & non comprehensa sub universalibus Scripturæ Locutionibus , & nominatim sub illa celeberrima D. Pauli . Quæ certò certius de Peccato Posterorum in Adamo perpetrato loquitur , dum expresse ait : [*in quo omnes peccaverunt* :] peccare autem de se dicit *actum* seu *exercitium actuale peccandi* , ut alibi notavimus . Quamvis etiam loquatur expresse de contractione Maculæ Originalis , ex Peccato illo resultantis ; quicquid in oppositum reclamant Salmanticenses . De quo infra .

243. Adeoque omnes illi , qui Virginem eximunt ab ea Paulina Propositione , utique de necesse negant eam peccasse in Adamo ; ac proinde negant in ea *Debitum* , inde resultare natum ; simulque negant eam comprehensam fuisse sub communi Lege & Pacto , cum Adam fuit à Deo institutus morale omnium Caput . Et hoc quidem patet ex eo , quod implicat , aliquem ex Posteris , sub illo Pacto & Lege comprehensis , non peccare in Adamo , ipsomet peccante ; alióquin Adam simul esset & non esset illius Posteris Caput Morale . Aliud quoque de *Debito* est evidens ; cum etiam implicet , eum , qui non peccavit in Adam , habere *Debitum* contrahendi Maculam Originalem , ut perspicuum est ; nam tale *Debitum* de necesse supponit *peccasse in Adam* , non minùs quam Habituale Peccatum supponit Actuale in Peccato Personali .

244. Hinc eapropter allegare possumus , imò debemus , pro nostra Sententia piissimum , atque eruditissimum P. Eusebium Nieremberghium Societatis Jesu , cum omnibus Authoribus ab eo citatis pro Exceptione Deiparæ ab illa D. Pauli Regula , *Omnes in Adam peccaverunt* : quorum planè ingens est numerus ; ita ut hi , præallegatis adjuncti , talem instruant ingentem exercitum , ut vel ejus aspectu Adversarii deterreantur . Observemus autem , qualiter loquatur is Author , qui pro sua Sententia longum Doctorum Catalogum addu-

62.
Nierébergh.

ducit. Et primò videamus, quale discrimen agnoscat inter Christum & Virginem, seu inter Filium & Matrem. Ita profectò discurrit in *Theoria compendiosa de solida Puritate conceptæ Deiparæ absque Labe Originali ex Catholicis atque Orthodoxis Fundamentis*, §. 11. fol. 130. Verum est, quòd Patres sæpe dicunt, solum Christum non habuisse Peccatum. Sed hoc ajunt propter Officiū Redemptoris: quoniam non indigebat Redemptione, & ejus modi Sanctus fuerit, ut ille solus non habuerit Peccatum actū, nec potentia: & non commendant singularem eminentiam Christi, nisi quatenus per se caret Peccato, & non per alium, qui illius fuerit Redemptor: per Naturam divinitatis suæ, & non per Gratiā Privilegii... Unde ipse est Redemptor noster, & Satisfactor, liberando & præservando; cujus maxima Gloria est non esse privilegiatum, nec posse esse, sed Privilegiatorem potissimum suæ Matris. Princeps enim non est privilegiatus à Legibus, sed absolutus: non Subditus, sed Privilegiator, qui Indulta & Privilegia circa Leges concedit. Hæc ille.

245. In Sacro Syllabo autem §. 12. cujus Titulus est [*Explicatio verborum Apostoli de Peccato Originali*,] sic discurrit: Oportebat tandem ostendere, quomodo nullus reperiri potest scrupulus in illis verbis Apostoli, Omnes in Adam peccaverunt. Nam post celebrationem festivæ Conceptionis, & Constitutiones Sixti IV. & clariùs post Concilium Tridentinum, satis perspicuum est, nihil in hac Autoritate pugnare contra Privilegiariam Deiparæ Conceptionem, ut ostendi in *Theoria*. Quòd si aliquis desideret explicationem, cur hoc ita sit, ut non comprehendatur Deipara? in ipsa Sacra Scriptura illam habemus. Constat enim ex Cap. 15. Esther, ubi dicitur universalis Omnium simul cum exclusione Unius... Ecce explicatum illud Omnes, quod dixit Paulus, ut jam non sit necesse comprehendendi inter Omnes Mariam. Accedit, quòd hæc explicatio non est utcunque, & indifferens: sed abstracta, sed immediata de Beatissima Virgine, quatenus fuit per Estherem figurata, juxta Sanctos Doctores & Scriptores Ecclesiasticos, imò ipsam Ecclesiam. Et hoc Author firmat innumeris Authoribus.

246. Deinde subnectit: Nec solum Deiparæ utcunque fuit Figura Esther, sed specialiter etiam in Privilegio Immaculatæ Conceptionis, ut constabit postea ex multis Testimoniis. Verum non Ecclesiastici tantum Doctores, sed ipsa etiam Ecclesia intelligit quòd ad Puritatem Conceptionis fuisse Figuram B. Virginis Estherem. In Officio ordinato à Sixto IV. & commendato per Bullam [*Cum præexcellsa*,] recitatoque in Ecclesia, hoc continetur. Etenim in Responsorio primæ Lectionis 3. Noct. sic dicitur: Omnes moriemini, quia in Adam peccavistis. Quid habes Esther elevata

in Populis? Ego sum frater tuus, noli timere. Non morieris: non enim pro te, sed pro omnibus hæc Lex constituta est. Hæc verba (subdit) non sunt relata ab Ecclesia, sicut Lectiones: sed prolata, ut Preces. Est enim Oratio Laudis, in qua commendat Privilegium Deiparæ, attribuens hoc dictum ipsi Deo, cui nefas fuisset imputari mendacium, aut dictum falsum.

247. Exinde procedit Nieremberghius ad adducendos Authores, eorumque ut plurimum verba, Virginis Puritatem ac Privilegium exprimentia, quorum longam seriem intexit. Iterumque postmodum à fol. 373. redit ad explicandum ly Omnes ex aliis Scripturæ Locis. Et primo ex eodem Apostolo, qui postea ibidem dixit Multos, quos antea dixerat Omnes: se quidem explicans, inquit, & aperiens januam, ut aliqua Persona posset excludi; quemadmodum videtur exclusisse Apostolus, cum dixit donum Gratiæ Christi in plures abundasse, quam ii, qui Peccato Adami fuerunt infecti: nimirum abundasse in B. Virgine Maria, quæ illo Peccato caruit; quæ sola sufficit, ut plures fuerint participes Gratiæ Christi, quam Peccati Originalis. Idipsum ostendit à fol. 378. ex Epist. ad Hebræos: nam cap. 11. dicitur: Defuncti sunt omnes isti; sed tamen Enoch adhuc vivit. Alia plura ibi cumulat is Author, & quidem satis egregiè. Sed præacta satis sunt ad rem nostrā. Idcirco namque prærencensita retulimus, quoniam præfata Opuscula non adeò facile occurrunt; cum in solo Collegio Romano Societatis illa potuerimus invenire. Et aliunde ex hujus Authoris Discursu nos firmabimus, pro nostra Sententia allegandos omnes illos, tametsi innumeros, Authores, quos ipse adducit pro Immunitate Virginis ab illa Regula D. Pauli, aliisque universalibus Scripturæ Locutionibus, ut mox præstabimus.

SEGMENTUM SECUNDUM

Septimi ejusdem Capitis,

In quo demonstratur, Patrem Nieremberghium Authores præactò sine ab eo citatos, pro nostra Sententia debere allegari: atque inde tandem resolvitur Punctum principale.

248. **N**ON erit nobis planè difficile, attentis iis, quæ habet, & quæ ex allegatis Doctoribus refert accuratissimus Nieremberghius, præexpositum intentum colligere. Id unum quippe hic est ostendendum, nempe Exclusionem à Propositione illa D. Pauli, in quo omnes peccaverunt, & Immunitatem à communi Posterorum Lege de subeunda utraque Morte, spirituali & corporali, nedum inferre in Deipara Exemptionem ab ipsa actuali Culpæ con-

tra-

tractione, sed & à *Debito* illam contrahendi, & sic ab ipso peccasse in Adam. Quod sanè perspicuum redditur, debitâ pramissâ reflexione. In primis namque certissimum est, Propositionem illam D. Pauli, attento genuino verborum sensu, indubitanter currere, nedum de actuali Adæ Peccato, quo utpotè Capitis morales Posteris omnes in illo peccaverunt, ut verba ipsa sonant; sed etiam de actuali contractione Maculæ in eorundem propria Persona, ut communiter Patres ac Theologi docent contra Ægidium & Salmanticenses: imò & id docuit Tridentinum, de quo nos fusè in *primo Tomo*. Ergo, cum Virgo Deipara sit per Nieremberghium & innumeros alios, ab eo citatos, à tali Propositione seclusa, consequens est, dicamus eam cum cæteris in Adamo non peccasse, nec proinde *Debitum* ullum subiisse contrahendi illius Peccati Maculam.

Confirmatur & præcluditur tacita Responsio: Nam omnes Præfati Authores absolutè Virginem excludunt ab ea Pauli Propositione: Ergo hæc nullo modo & in nullo sensu Virginem comprehendit. Et quidem præfati Authores fatentur, ly *Omnes*, quod est subjectum in Paulina illa Propositione, non comprehendere Virginem, utpotè privilegiatam, & sic ab *Omnibus* omnino in hoc segregatam: Ergo quicquid est prædicatum illius Propositionis, enunciatum quidem, & prædicatur de *Omnibus* Adæ Posteris, at non de Virgine, utpotè inter eos *Omnes* non annumeranda, atque ideò ab iis *Omnibus* sejuncta & semota. Cum ergo illius Propositionis prædicatum primum sit *peccasse in Adamo*, jam certò certius hoc prædicatum, nullo pacto D. Paulus de Virgine Deipara enunciat.

249. Quod ipsum urget, si de ea loquamur, ut figurata in Esther, de qua in Textu dicitur non pro *Ea* fuisse Lex constituta ab Assuero, sed pro *Omnibus*, nempe pro *Omnibus aliis* præter ipsam. Rogo enim: A qua Lege Deipara, mystica, Esther, fuit exempta? Si dicas, à Lege contrahendi defacto Labem Originalem, præscripta omnibus Adæ Posteris: Contra. Nam in primis repugnat, etiam divinitus, posse aliquem ex iis, qui peccaverunt in Adam, non contrahere defacto illius Peccati Maculam, ut in *primo & hoc secundo Tomo* demonstramus. Item falsum, omnino est, Maculam Originalem defacto à Posteris Adæ contrahi ex vi alicujus Legis, liberè positæ à Deo; cum Peccati Originalis contrahendi *Debitum* non sit *Obligatio* propriè dicta; nec ulla Lex possit astringere & obligare ad contrahendum Peccatum ullum, ut fusè in *primo Tomo* ostendimus. Tum quia sic Deus foret Peccati Posterorum Author: adeoque *Debitum* & *Necessitas* contrahendi Originalem Labem ex solo *peccasse in Adam* immediatè ori-

tur, quatenus is, qui peccat, nequit Peccati Maculam non subire. Remanet ergo, ut dicas, Virginem exemptam fuisse ab ea Lege, verè & propriè dicta, ac liberè à Deo posita; vi cuius Adæ Posteris verè ac propriè astricti fuerat atque obligati ad servandum in Adamo, seu dependenter ab illius Voluntate, Præceptum, non comedendi de ligno vetito, sub Comminatione utriusque Mortis incurrendæ, facta Adamo, & in eo quoque suis Posteris per ea verba: *In quocunque die comederis ex eo, Morte morieris*. Ergo Beata Virgo, utpotè à lata hac Lege, Posteris omnibus communi, excepta vigore peculiaris Privilegii, cuius est esse contra communem Legem, nullo modo in Adamo peccavit; nec proximè potuit in illo peccare, cum vel saltem in hoc ejus morale Caput non fuerit.

250. Profectò ly *non morieris*, à Divino Assuero prolaturum pro Deipara, mystica Esther, directè opponitur cum ly *morieris*, in præfata Comminatione expresso: Atqui ly *morieris* absque ullo dubio, etiam per Adversarios, involvit *Debitum* & *Necessitatem* moriendi, tam spiritualiter, quam corporaliter: Ergo ly *non morieris*, utpotè excludens ly *morieris*, excludit consequenter idem tale *Debitum* & *Necessitatem*; unde in præfato Responsorio rectè dicitur: *Omnes moriemini, quia in Adam peccavistis*. Ergo Peccatum, in Adamo commissum, fuit causa formalis & præfata, eaque necessaria, cur omnes defacto sint Mortem ipsam incursum. Ergo vice versa, qui non moriuntur, non peccaverunt in Adam: cujusmodi fuit sola Virgo. Quæ meritò proinde sic immunis à communi Lege prædicatur, ut hæc non fuerit pro ipsa Virgine constituta, sed tantum pro cæteris omnibus præter ipsam: quia nimirum à Legis primæva constitutione essentialiter pendet, quòd Virgo Labem Originalem defacto non incurrerit. Cæterum, si fuisset in ea Lege inclusa, necessariò cum aliis in Adam peccasset, & sic itidem necessariò eam Labem contraxisset: quoniam hoc sicuti non pendet à Lege aliqua, liberè à Deo posita, & verè ac propriè dicta, quæ nimirum directè obliget ad contrahendam Culpam, quæ ex se maculat Animam: ita nec est Dispensationis capax. *Peccavit ergo, & se maculavit*. Quodnam est quæso Peccatum, quod non maculet Animam? Cum ergo ex intrinsecis ejusdem Peccati dimanet maculatio peccantis, jam hæc, Peccato posito, indispensabilis est, & inimpedibilis.

251. Idipsum firmat Responsorium præfatum per illa verba: *Quid habes Esther elevata in Populis?* Quorsum namque ducit hujusmodi elevatio? nonnisi ad id quidem, quod Lex, universaliter condita, constituta intelligatur, non pro Esther, seu reali, seu mystica; sed tantum pro omnibus aliis præter ipsam. Quo namque

pactis poterat Lex, licet universaliter lata, & Estherem cum cæteris de Populo comprehendere, si ipsa jam præsupponitur *elevata in Populis*; atque ita non cum illis, sed supra illos? Nec video, quo jure dici posset *elevata in Populis*, si esset, quasi una ex illis, Legi æquè subiecta. At non ita discurrit Divinus Assuerus: nam postquam Virginem pronunciarit *elevatam* ex singularissimo Privilegio *in Populis*, etiam subdit: *Ego sum Frater tuus*. En quàm benignissimè Fratrem ejus se appellat, ut eam designet, ob peculiare ac planè admirabile Privilegium, *sibi æqualem*, & hac de causa à communi Lege immunem.

252. Hæc omnia quidem in hoc Opere satis emicant, ac satis quoque insinuantur à præfatis Authoribus, de quibus loquimur, & quos piissimus Nieremberghius allégit. Qui proinde, illis hærens, optimè ait, Virginem in hoc discerni à Christo, quia hic *nec actu, nec potentia* Peccatum habuerit: Virgo autem *actu* duntaxat, non autem & *potentia*. Non facit mentionem de *Debito*, quia proculdubiò vanum, prorsus putavit dari *Debitum* Culpæ contrahendæ absque ipsa Culpa defectò contracta: dari *Peccantem* sinè ulla *Peccati Macula* reipsa contracta: ac tandem nunquam esse sub Peccato eum, qui reverà peccavit: seu nunquam esse Peccati Originalis participem (qualis fuit per eum Virgo Deipara,) qui cum cæteris in Adamo Divinum Præceptum violavit, adeoque in eo peccavit. Quomodò *non particeps*, si in Adamo peccasse, si non fuisset illius Peccati *particeps*: omnis namque denominatio est à forma; & cum forma enunciatur de subiecto affirmativè, proculdubiò ipsum subiectum afficit in quolibet genere, servata proportionè. Sicuti ergo repugnat, dici posse cum veritate aliquem v. g. trahere cum aliis navim, & non esse illius tractionis *participem*; ita suo modo repugnat, dici posse aliquem ex Posteris verè quidem peccasse cum Adamo in Adamo, & non esse talis Peccati *participem*. Cum itaque Virgo Immaculata à P. Nieremberghio, aliisque ab eo citatis Authoribus, non comprehensa dicatur in illa D. Pauli Regula, *Omnes in Adamo peccaverunt*, aliisque consimilibus, in Sacro Textu repertis; ac item excepta ab universali Regula, seu Lege, comprehendente omnes Adæ Posteror, ex qua sanè Exceptione oritur Exclusio à Paulina, & ab aliis similibus Propositionibus; ac ritè tandem dicatur *nullatenus particeps Peccati Originalis*: indubitanter omnino tenendum est, eosdem Authores stare pro Immunitate à *Debito* in Causa Virginis. Quòd si fortè nonnulli eorum alicubi oppositum asserere videntur, profectò non de vero *Debito*, sed benè de *Debito remoto* (ut ajunt) loquuntur; quod reve-

rà *Debitum* non est; sed pura Potentia passiva; & Capacitas, meraque Subjectio ad Deum; qui poterat utique & Virginem cum aliis sub eadem Lege comprehendere. Quis hoc neget? Videantur, quæ diximus in *priori Tomo*.

253. Imò etiam pro nostra Sententia stant, quicunque tenent, quòd Semen, ex quo fuit Caro Virginis efformata, vel saltè ipsa ejus Caro ante Animationem fuit modo suo purgata ab infectione, ac modo suo sanctificata. Attentis namque eorundem Principiis de Traductione Peccati Originalis, & hujus Quidditate, non nisi eò tendit ejusmodi Assertio, ut non posset Anima Virginis infici à Carne infecta, & sic neque posset maculari per Culpæ Originalis contractionem. Si autem hujusmodi Authores Virginem liberant à *potentia proxima* contrahendi Labem Originalem, multò magis eam, à *Debito* liberant; cum *Debitum* includat essentialiter *Potentiam etiam proximam*, sed non è contra: siquidem omne necessarium est possibile, sed non è converso. Porro, attentà horum Authorum Doctrinæ; nullum datur verum, Culpæ Originalis *Debitum*, antecedens ipsam Posterorum Generationem, ut supra ostendimus, Scoti Mentem indagando: sed tantum datur *Debitum* quoddam, concomitans ipsam Generationem; quod proinde locum non habet, cum per Seminis aut Carnis purgationem & sanctificationem omnino via præcluditur contrahendi Labem Originalem. Et hoc sive illa, Carnis infectio ponatur physica, quam Scotus negat; sive tantum moralis.

254. Affero ad id pro Exemplo Pelbartum de Themisvar, qui in suo *Rosario, tom. 3. V. Conceptio passiva Beatæ Virginis Mariæ*, consimili Doctrinæ innixus, priusquam Assertionem ponat de Virginis Immunitate à Culpa, notat tres requiri conditiones ad contrahendum Originale Peccatum; quarum tertia per eundem est, *quòd talis Persona sit arctata, & non sit Privilegio speciali excepta à Lege communi, data Homini*: Quia (inquit) si Gratià singulari esset præservata à Deo, non contraheret Originale Peccatum, sicut nos tenemus de B. Virgine. Et infra §. 1. modum talis Præservationis designans, ita fatur: *Cujus quidem modum talem primò imaginor, in utero B. Annæ materiam Corporis Mariæ fuisse sanctificatam à vitiosa corruptione &c.* Si ergo, posita ob speciale Privilegium sanctificatione materiæ Corporis Mariæ, hæc non fuit *arctata* seu *necessitata* ad contrahendam Culpam Originalem, ut ritè in suis Principiis discurrit is Author; ergo nullum in Virgine reperiri potuit *Debitum* contrahendi Culpam illam, cum proprium *Debiti* sit *arctare & necessitare*.

255. Pro adæquata tamen hujus puncti discussionè perquiramus: quænam & qualis sit Lex

Lex illa communis, data Hominibus, à qua per eum fuit Privilegio speciali excepta B. Virgo? Id profectò ipsemet designat in eodem suo *Aureo Sac. Theol. Rosario, ibid. §. 6.* ubi ait: *Sic Deus instituit, quòd omnes, descendentes modo seminali ab Adam, contrahunt Originale Peccatum; in qua (Lege) dispensavit cum Maria, Matre Dei, cui non decuit aliquando Matrem habuisse exosam.* Ubi notatum velim, hanc *Dispensationem*, cujus meminit Pelbartus, non fuisse nec esse potuisse veram *Dispensationem*, præferentem scilicet Legis positæ Relaxationem; quæ præsupponit quidem Personam, cui fit Dispensatio, fuisse prius vinculo Legis obstrictam; quia hoc repugnat Divinæ Immutabilitati, ut liquet. Ergo est Dispensatio latè sumpta, quatenus dicit puram Dispositionem & Ordinationem exemptivam à Lege condenda, seu meram Precautionem Legis ferendæ limitativam, utpotè factam vel antecedenter, vel saltim in ipsa Legis latione, ita ut nunquam reverà fuerit Virgo sub ea Lege comprehensa. Quæ planè Lex præsupponit, Posteris non aliter peccasse in Adam, quàm amittendo in eo, propter ejus Delictum, Gratiam & Originalem Justitiam: ita ut non ipsi actu illo, ut moraliter suo, eadonamiserint: sed Adam pro se & suis illam perdidit, privando illis donis totam Naturam; & sic ineptum se constituens ad illam Posteris communicandam, præfatis, aliisque collatis donis exornatam. Igitur hujuscemodi Lex intelligitur instituta à Deo, & intimata, ac promulgata prius, quàm Adam peccaret, iis profectò verbis: *In quocunque die comederis ex eo, Morte morieris.* Si ergo, per Pelbartum, ab hac Lege fuit excepta B. Virgo, jam certò certius nullum incurrit *Debitum*, etiam si fiat sermo de vero Culpæ Debito, à nobis explicato in *priori Tomo.*

256. Nec sanè mirum est, purgationem & sanctificationem materiæ Corporis Virginei nedum inferre absentiam *Debiti concomitantis* in illa, sed & cujuslibet quoque *Debiti antecedentis* ipsam Generationem, seu exemptionem à quavis communi & prævia Regula, Posteris omnes astringente & necessitante ad Gratiae Privationem, in qua per ejusmodi Authores pro formali consistit Culpa Originalis. Quandoquidem depuratio illa & sanctificatio materiæ Corporis Mariani ad Ordinem Executionis utique spectat: Ergo debet ei correspondere in Deo Ordo Intentionis, vi cujus intelligatur præordinata Virgo ad carèdum infectione illa Carnis in sua Conceptione, qua ceteri Posterorum arctantur ac necessitantur ad incurrendam Gratiae Privationem secundum tales Doctores. Talis autem Divina Intentio (certò certius necessaria omnino ad hoc, quòd B. Virgo absolute non obstringatur seu necessitetur ad subeundam

Gratiæ Originalis Privationem in actu exercito, seu in executione, & in actu suæ Conceptionis passivæ) prorsus excludit & removet à Deo quodcunque aliud seu generale seu peculiare Decretum, vi cujus Virgo intelligatur absolute arctata & necessitata ad subeundam præfatam Privationem, ut perspicuum est. Videantur, quæ fusè infra cum labimus *Disp. 4. Q. 2. Cap. 11. §. 2. & 3.* circa hoc: ubi etiam omnes evasiones præcludemus.

257. Unde constat, optimè nos asserere, eandem esse Controversiam de Immunitate sive à Culpa ipsa, sive à Debito Culpæ; dum neutra Immunitas potest ab altera separari, & id tum ratione intrinseca, tum extrinseca. Qua de causa nil veremur adjicere, quòd Adversarii sine contradictione nequeunt Virginem Beatissimam prædicare ab Originali Labe immunem, sed non ab ejus Debito. Quanquàm ad id ipsi non adverterint, vel ob alicujus Principii falsitatem, cui hærent: vel ex frequentissimo apud eos terminorum abusu, vel ex utroque simul. Possemus quippe facillimùm in eorum singulis alterum vel utrumque designare: sed magnam assumeremus provinciam, cum parva fortè utilitate comparative ad assumptum. At ex quorundam Authorum (qui inter acerbiores Immunitatis Marianæ à Debito Adversarios recensentur) Exemplis licebit de aliis judicium ferre. Et primò Ægidium Lusitanum assero, qui, utpotè ex primoribus, ita fervidus est, ut *lib. 2. quæst. 1. art. 6. nu. 6. & alibi*, sic putet verissimum, *Mariam fuisse mortuam Morte Peccati in Adamo*, eo quòd in illo peccaverit, ut sub *num. 9.* asserat, non posse *sinè Fidei periculo negari.* Sed tamen ipsemet in *eadem Quæstione* sustinens, quòd peccare in Adamo est formaliter elicere eandem actionem cum illo, quatenus, *Deo ita instituyente, Adamus erat Nos omnes, & ideo ejus Inobedientia aliquo modo nostra*; non tamen ostendit, Mariam ex Dei Institutione eandem sortem nobiscum habuisse, ita ut *Adamus esset quoque Maria*: sed id gratis supponit Jure puræ Filiationis naturalis; quod est insulsum & aëreum Fundamentum.

258. Item secundò supponens Mariam verè peccasse per eandem Adæ Inobedientiam, adhuc sustinet ob id in sua Persona maculatam non fuisse: quia nimirum (ut ait *art. 3. §. 2. num. 6.*) *aliud est peccare, aliud Maculam Peccati contrahere.* In quo rursus fallitur: nam licet Macula, ut sonat Habitale Peccatum, aliquo modo discernatur ab Actuali Peccato, quod est ipsum, peccare: tamen Actuale ipsum Peccatum est proculdubio, secundum se & formaliter inspectum, Animæ Macula: & cum illud Actuale Adæ Peccatum, seu actio Inobedientiæ Adami fuerit etiam nostra, per ipsum consequenter debet & nobis in propria Persona, aliquando

existente, inherere, nosque denominare, ac maculare; alióquin verum non foret, nos verè & propriè in Adamo peccasse. Quo namque pacto intelligi potest, quòd quis peccet: sed tamen quòd nullatenus maculetur? Nunquid aliquod potest dari Peccatum, quod Animæ Macula non sit? At Ægidius, eo quòd illa actio non potuit nobis inherere secundum esse physicum, putat atque docet, nullo modo nobis inherere: quod est apertissime falsum, quoniam in tali casu nullo quoque modo esset nostra. Si potuit à nobis elici, cur non & nobis inherere?

259. Tertiò supponit, nos verè & propriè peccavisse in Adamo, eliciendo aliquo modo cum eo actionem Inobedientiæ, secundum illud nostrum Esse, originaliter, seu potentialiter, & physicè contentum in Adamo: quod est itidem falsissimum, quoniam tale nostrum Esse non fecernitur ab ipsomet Adamo, cum in re non importet, nisi ipsum Adamum, potentem nos progignere. Neque, ut in tali sensu *Adam esset Nos omnes*, ulla requiritur Dei Institutio, cum ex natura rei hoc insurgat. Igitur idem nostrum Esse formale, aliquando realiter extitutum, insinuatur, cum dicitur *Adam ex Divina Institutione fuisse Nos omnes*. Siquidem vi illius Institutionis Adam moraliter repræsentabat singulas & reales nostrum Personas, quæ proinde, ut tales, dicuntur in Adamo peccasse; & ideò trahunt ad se, ubicunque & quandocunque realiter existentes, effectus omnes, quos parere natum est ipsum peccare, seu Peccatum ipsum, Actuale. Alia item possent notari, quæ alibi sunt rejecta: sed hæc satis sunt ad intentum.

260. Secundus sit Antonius Cordubensis, qui hæreticam censet nostram Sententiam, sed falso innixus fundamento. Is enim in *suo Quæstionario Theol. lib. 1. quæst. 10.* de quidditate Originalis Peccati differens, inter alias & Sententiam Pighii & Catharini, quam profitetur mox citatus Ægidius, rejicit: in quo fallitur, nesciens penetrare, in quo consistat imputabilitas Peccati Adæ in ordine ad Posterios. Putat namque, Adæ Peccatum fuisse omnino unum numero: quod licet verum sit physicè, non tamen moraliter; eo quòd est moraliter multiplex, quot nimirum fuere ejus Posterii, qui in eo peccarunt. Putat item, Posterios in Catharini Sententia se habere ut Filios Patris proditoris, & sic non ob proprium, sed ob illius Peccatum punitos; quod falsò imputat Catharino, expressè dicenti etiam apud eundem Cordubam, quòd Adæ Peccatum, ut imputatum Posteris, utique in eis vivit in suis effectibus. Quid est, queso, *vivere in suis effectibus*, nisi moraliter in eis permanere? Ita planè vivit omne Peccatum physicè præteritum, & non dimissum. Ipse autem contendit, quòd Originale Peccatum est ipsamet deordinatio, ac deformitas

Peccati Actualis Adæ, quæ per modum habitus mansit infixa Naturæ; unde fit, ut eandem obliquitatem ac deordinationem contrahamus cum ipsa Natura, nisi Gratia tunc à Deo infusa obset. Quæ est etiam Opinio Dominici Soto de Natura, & Gratia lib. 1. cap. 9. & aliorum plurium. At quia injustum est, quòd quis contrahat habituales deordinationem illius actus, quem ipse nullo modo exercuit; ideò *ibid.* supponit, nos, utpotè *virtualiter* in Adam existentes, etiam *virtualiter* exercuisse actum peccaminosum illius; quod tamen minimè probat. Nam ibi quærens, *Utrum Homini voluntarium virtuale sufficiat ad propriam veramque rationem Culpæ?* respondet contra Durandum & alios, id esse certissimum ex Tridentino. In quo apertè fallitur: quia etsi Tridentinum doceat, Originale Peccatum habere veram & propriam Peccati rationem; haud tamen decernit, qualiter nobis voluntarium fuerit: adeoque Theologis id reliquit disputandum. Porro virtualis illa nostrum existentia in Adam est ipsa virtus generativa Adæ, potentis nos gignere: quæ si sufficeret ad id, etiam quilibet verè & propriè peccaret Peccatis omnium Parentum, etiam Avorum, Proavorum, &c. De quo fusè in primo Tomo.

261. His falsis Principiis hærens Corduba, procedit postea ad animosius sugillandam nostram de Immunitate Mariali à Debito Sententiam; eo quòd falsò putat, *Originale Peccatum de Necessitate Naturæ contrahi cum ipsa Natura, vià Seminationis ab Adam propagata*. Unde manifestum est, quanta fuerit hujus Authoris inadvertentia; dum, de Originali Peccato agens, nil prorsus curare visus est de Divina Institutione, seu Lege & Pacto inito (ut ajunt) inter Deum & Adam; quasi hoc, quòd Adæ Peccatum Posterios omnes infecerit, ex natura rei secundum se, seu ex vi ipsius præcisæ Generationis naturalis prodierit; & sic quòd eodem quoque modo prodisset, si Dei Institutio nulla præcessisset: quod est absurdum.

262. In tertium advoco Franciscum à S. Augustino, Jesuitam prius, postea Minoritam, qui *tomo singul. suorum Operum, collat. 6. diff. 2. sect. 3.* allegatis verbis Esther cap. 15. [*Non enim pro te, sed pro omnibus hæc Lex constituta est*] apertissime Virginem depromit à Debito immunem, sic inquit: *Certè noluit Deus eam prius communem cum cæteris facere, & postea à communi Lege excipere* (quod tamen est Deo impossibile, ut alibi notamus,) *ne quis de Exceptione ambigeret: sed voluit eam prius separare & secludere à Communitate Hominum, quos obnoxios Legi facturus erat*. Non pro te, sed pro omnibus &c. *ut Terminus Universalis eam minimè comprehenderet; ut non esset inter omnes, cum excepta fuerit, sed seorsim à Deo separata*

cum Filio suo Christo, antequam Lex de Peccato incurrendo ferretur. His profecto verbis quemlibet ex nostris deciperet: unde P. Sebast. Dupasquier pro nostra Sententia eum citat *to. 3. sum. Theol. Scotistice, disp. 5. de Pecc. Origin. quest. 5.*

263. Sed tamen tenaciter stat pro contractione *Debiti* in Virgine: quam Doctrinam Adolefcens, ut inquit, à Suario hauserat, atque altè imbiberat, utpotè innixam illi (falso) Principio, quòd *Debitum*, ut ipse loquitur, *est quid intrinsecum ingentum Naturæ Hominum, quod per Naturam omnis Adami Filius incurrit, ex quo connaturaliter sequitur Macula Peccati.* Ita ille loco cit. *sect. 7. §. 3.* Putat namque Naturam humanam fuisse totam corruptam & vitiatam in Adamo, & sic Posteris necessariò contrahere ab illo Naturam vitiatam & infectam. Quæ Doctrina satis superque reprobata manet ex prædictis, maxime in primo Tomo. Hic tamen solummodò perpendimus, quòd B. Virgo fuerit à Deo segregata ante latam communem Legem à Communitate Hominum: sed tamen eam vult pari sorte cum illis contraxisse Naturam vitiatam & infectam, & sic Debito affectam contrahendi Peccatum. Si Deus eam secluserit à cæteris, ne comprehenderetur sub Termino illo Universalis, *Omnes*, & sic ne inter cæteros Posteris annumeraretur; quo jure stat sub *ly Omnes in Adam peccaverunt*? Si fuit seorsim à Deo separata cum Filio suo Christo, antequam Lex de Peccato incurrendo ferretur; quo pacto dependens moraliter ab Adamo astringitur, ut deberet simul cum alijs Posteris Peccato infici? Itane Christus fuit ab Adæ Posteris segregatus in genere moris?

264. Verùm is Author (sicut & cæteri suæ Opinionis) pro nihilo Debitum existimavit. Unde collat. 3. diff. 1. *sect. 2.* supponens, Prædestinationem Virginis fuisse factam ante prævisum Adæ Peccatum, & Virginem ipsam post prævisionem Peccati Adæ fuisse decretam, ut in ore humano generaretur ex Patris & Matris confortio &c. nil veritus fuit in tali casu asserere, quòd Virgo fuit in primo statu immunis à Peccato & Debito in virtute primi Decreti ante prævisum Peccatum. Ex vi autem secundi Decreti, vel parte inadequata illius liberata à contractione Peccati, debiti Generationi ordinariæ per commixtionem Seminum utriusque Parentis. Unde constat, inquit, *Necessitas Redemptionis à Christo, non propter Peccatum contractum, sed à Peccato contrahendo, quod incurreret, nisi Deus eam præservasset &c. & apparet in hoc secundo statu Obligatio Debiti propter communem Generationem &c.* In quo censet, B. Mariam, etiã post prævisum Peccatum, habuisse novam quandam & excellètem Præservationem à Culpa Originali: nempe primariò immunem fuisse

ab omni ratione Peccati, ac Debiti contrahendi Peccatum; adeoque non directè & primariò, sed obiter ac secundariò, & occasione Parentum, à quibus post Peccati prævisionem decreta fuit progignenda Conceptione miraculosa ex sterilibus, contraxit Debitum Peccati Originalis, fuitque ob id locus Redemptioni ejusdem. Quæ omnia paradoxa sunt, nostram planè capacitatem excedentia. Nam Debitum contrahendi Originale Peccatum essentialiter pendet ex peccasse in Adam; nec dari proinde potest casus, quòd quis decernatur post prævisum Adæ Peccatum ad recipiendum Esse reale ab Adamo viâ ordinariâ, & possit Originale Peccatum incurrere, cum non supponatur iste talis comprehensus ante Peccatum sub Lege & Pacto, &c. ac ita non fuerit Adam, dum peccaret, ejus Caput morale, ut suo loco infra ostendemus.

265. Excogitavit ergo P. Macedo in Virgine Privilegium chimæricum, de quo proinde gratissimè gloriatur. Profecto prorsus mirabile est, quòd quis in Adam non peccarit, cum ipse peccavit: & nihilominus per accidens contrahat Originale Peccatum. Quod planè supponit, Originale Peccatum non esse verè & propriè Peccatum, sed puram conditionem Naturæ secundum se spectatæ, eo modo, quo se habet Carnis passibilitas: quod est absurdissimum.

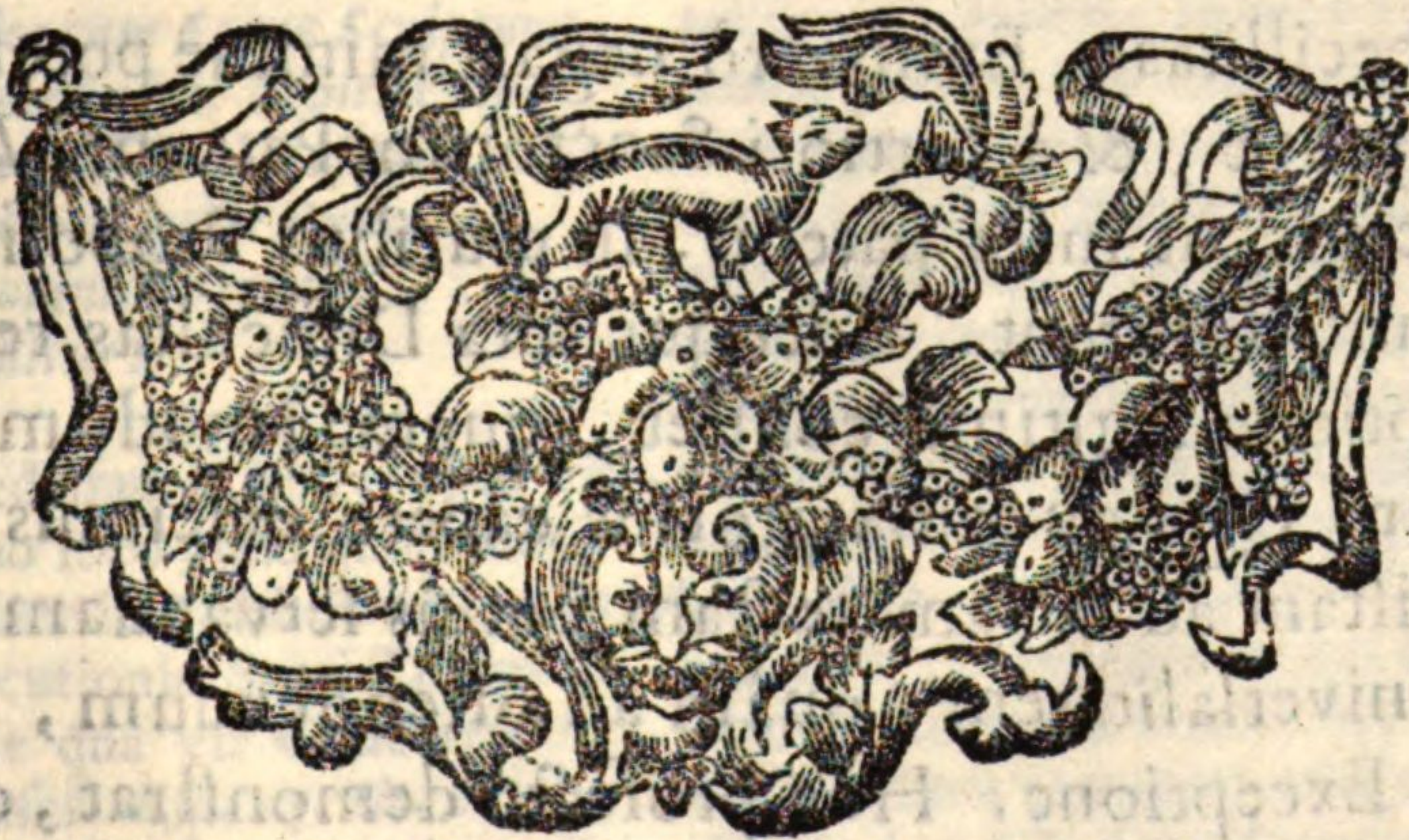
266. Tandem Joannes Carthagena *tom. 2. par. 1. lib. 7. nedum hom. 14. sed & homil. 15. scholast.* ubi ex professo examinat Controversiam de Debito, demum resolvit, Virginem illud contraxisse. Primo, quia nil derogat Virgini &c. nam (ait) peccasse in Adam, nil aliud est, quàm quòd ipse peccaverit, in quo, tanquam in Capite morali, continebatur Virgo. Secundò, quia sine Debito salvari nequit ejus Redemptio: nam (ait) ad veram & propriam Redemptionem necessariò requiritur vel Captivitas, vel Periculū captivitatis, aut Debitum vel in se vel in alio incurrèdi Captivitatem &c. & §. 5. Ad tertium, vult, quòd hujusmodi Debitum in se vel in alio, formaliter loquendo, nihil aliud est, quàm Infirmitas vel Impotentia vitandi contractionem Culpæ, seu Necessitas contrahendi illam, inducta per Voluntatem primi Parentis. In qua Virginis Voluntas & reliquorum continebatur ad modum cujusdam passionis, quæ oritur ex Natura, ab Adamo propagata per seminalem rationem.

267. Sic is Author cum alijs suæ Opinionis perperam intelligit de peccasse in Adam; eodemque modo malè sentit de Debito, dum ipsum confundit cum Periculo, ut de alijs in hoc, & præcedenti Tomo adnotamus; ac supponit, quòd possit alii, quàm ipsismet Posteris Debitoribus, inhærere; & denique, quòd sit pro formali Impotentia vitandi contractionem Culpæ, seu Necessitas illam contrahendi per Voluntatem primi Parentis, nostras Voluntates continentis: sed tamen,

inhen, ut ejusmodi continentia ita se habeat, ac si non fuisset; dum de solo Adamo pronunciat, quod peccaverit; de Posteris autem nequaquam, nisi veluti per necessariam participationem effectuum illius Peccati; non autem per participationem ipsius Peccati Adæ, ita ut & ipsi quoque eo Peccato verè peccarint. Unde fit, ut Debitum seu Necessitatem contrahendi Maculam in Conceptione merè inductam agnoscat *per Voluntatem primi Parentis* absque alio addito. Quod tamen licet verum sit in eo sensu, quod Adam, ut Caput nostrum morale, actum physicum produxerit comestionis prohibitæ, & sic mediatè & remotè; secus tamen immediatè, ac proximè. Nam tale Debitum seu Necessitas immediatè fluit ex Adæ Peccato, ut moraliter nostro, sicuti & mediatè à Voluntate Adæ, ut moraliter nostræ: ita quod immediatè nos à Voluntate Adæ, ut Capitis morales, habuerimus Debitum & Necessitatem peccandi, eo peccante: cæterum, postquam ipse peccavit, statim amisit Capitis morales Dignitatem, cum jam functus fuerit Officio suo. Et ideo Debitum & Necessitas contrahendi Maculam Originalem in Conceptione immediatè oritur ex singulorum Peccato, respectivè in Adamo commissio; eo quod tale *Debitum* est correlatio respondens *Exigentia* activæ Peccati Actualis, ab

unoquoque nostrum in Adamo perpetrati; quatenus Peccatum semel commissum in sua linea, exigit perseverare moraliter in aeternum de se in ipso peccante, atque illi perpetuò inharere, nisi à Deo remittatur.

268. Itaque ambigendum non est, quod etiam Authores, expressè contententes Debitum in Virgine, nostram sint amplexuri Sententiam, præsuppositâ in eis rectâ terminorum apprehensione, quam nos hic per totum insinuare conati sumus. Neque enim aliter judicare fas est de iis, qui plurimum insudarunt ad Virginis Immaculatæ Innocentiam stabiliendam. Quare tandem concludimus, nostram de Immunitate illius à *Debito* Culpæ Sententiam *etiam extrinsecè* probabiliorē esse suâ oppositâ: & quidem nedum loquendo de vera & reali probabilitate extrinseca, quæ in Rationum efficacia fundatur; sed etiam de merè præsumpta, seu præcisè fundata in Authorum numero. Et id eo vel maximè, quia SS. Patres, temporibus eorundem, spectatis, maximè illi favent, ut suo loco patebit. Quos inter, utpotè ex novissimis, fulget S. Franciscus Salesius, qui insuper expressissimis verbis, ac longo Discursu (quem infra per extensum dabimus) illi arridet. Et hic quidem, utramque ob causam præsignatam, licet *Unus*, *valet tamen pro Mille*.

DISPUTATIO SECUNDA

*De Universalitate Positionum Sacræ
Scripturæ, ac Sanctorum Patrum,
ad Peccati Originalis mate-
riam spectantium.*

Mnibus iis jam profligatis, quæ magno quidem, sed larvato, apparatu poterant primo intuitu quempiam facile deterrere, cùm ad hunc finem fuerint tot tantique Authores, per fas & nefas, ut dici solet, à Patronis contrariæ Sententiæ aggregati: jurè sequitur, ut ea, quæ propius Controversiam tangunt, cribranda assumamus. Et primò de Universalitate Positionum Sacræ Scripturæ, ac Sanctorum Patrum est pertractandum. Quandoquidem mirum est, quàm acerrimè Adversarii insistant pro exacta ac rigida illius Universalitatis verificatione, ut Immunitatis à Culpæ *Debito* aditum Virgini Dei-paræ præcluderent. Veruntamen vel ex hoc manifestè colligitur eorum Opinionis imbecillitas. Enimverò negari minimè potest, Universalitatem Sacræ Scripturæ, & à fortiori Sanctorum Patrum, *Logicam* non esse, sed *Moralem*, cùm, ut infra patebit, in pluribus Propositionibus evidenter Exceptionem admittant. Adeoque tota Difficultas reducitur ad hoc, quòd de Exceptione legitimè constet, quemadmodùm & ipsimet Adversarii fatentur. Qua de causa prorsus capere nescimus, cur Adversarii pro viribus insistant ad sartam rectam potiùs servandam præactam cum omni rigore Universalitatem; quàm ad ostendendum, quòd non legitimè constet de Exceptione. Hoc profectò demonstrat, etiam apud ipsos validissimè urgere ea Motiva, quibus à Nostratibus Beata Virgo excipienda evincitur à Generalibus Positionibus, sive de Peccato Originali, sive de ejusdem Debito, sive de utroque simul currentibus. Etenim sive de Peccato ipso, sive de ejusdem Debito sermo fiat, semper de Originali Peccato fit sermo; cùm Debitum sit pura relatio, fundata in Peccato jam in Adamo admissio, & terminata ad idem Peccatum, ut in eisdem Posteris realiter existentibus contractum, vel ut ab eisdem realiter existentibus contrahendum; ita ut seu Peccatum seu Debitum in rei veritate æquè noceat Virginis Puritati. Cur ergo quòd ad Peccatum admittitur ejus Exceptio: non verò quòd ad Debitum? Sed videamus, quo jure id contenditur.

QUÆSTIO PRIMA.

Utrum Propositiones Universales Sacra Scriptura, ac Sanctorum Patrum, ad materiam Peccati Originalis pertinentium, aliquam pati possint Exceptionem?

2. **Q**uanquam tritum sit, ac satis evidens, quid respondendum Quæsitio, cum passim occurrant Scripturae Propositiones Universales, quæ tamen non omnes omnino complectuntur, sed prudentem ac proportionatam admittunt Exceptionem: Nihilominus, eo quod Adversarii oppositum sustinent in materia de Debito Peccati Originalis, idcirco operæ pretium est Quæsitum latissimè examinare, ut funditus ruat id eorum Principium, cui tenaciter innititur Opinio, affigens Debitum Virgini; non minùs fortè in quibusdam, quàm innitebatur olim Opinio, eandem maculans. Quod pluribus Capitibus perficiemus.

CAPUT I.

Propositiones Universales tum Sacra Scripturae, tum Sanctorum Patrum in hac Debiti Culpa Originalis materia, aliâve consimili, nonnullam admittere posse Exceptionem, ut omnino certum stabilitur.

3. **U**T firmitus procedamus in hoc, opus est videamus primo loco, quo ducti motivo Adversarii prætendant inviolabilem penitus esse Generalitatem Locutionis Sacri Textus in præsignata materia, de qua est Concertatio. Et quidem Salmanticenses *disp. 15. cit. dub. 4. §. 2. num. 134.* in eo vim faciunt, quod prædicta Testimonia non utcunque asserunt, omnes Homines concipi obnoxios Peccato, aut nullum concipi non illi obnoxium: sed cum dictione exclusiva solius Christi Domini. Exceptio autem (ajunt) alicujus à Lege communi firmat Regulam in contrarium, præcluditque locum, ne quis alius intelligatur exceptus, ut est receptum Juris Principium *L. Quæsitum. 12. §. Idem respondit. 43. L. Cum de Lanionis. 18. §. Si qui fundum (ubi Glossa) ff. de fundo instructo. L. Ex eo. 18. de testibus. L. Cum Prætor. 12. in princ. (ubi Glossa) ff. de Judiciis. Ex quibus (annectunt) etiam communiter habetur, illud, quod de uno*

cum dictione exclusiva negatur, concedi omnibus aliis; & quod affirmatur de uno cum dictione exclusiva, aliis omnibus denegari. Quare (inferunt) in prædictis Testimoniis non debet admitti alicujus alterius, præterquam solius Christi, Exceptio; ut admitti posset, si non apponere-tur prædicta Exclusio.

4. Verùm ejusmodi Argumentum novum, non est, sed majori sanè vel saltem æquali ardore à priscis illis Authoribus, maculantibus Virginem, ejaculatum: quod proinde satis superque sufficit ad designandum nullius roboris esse, ut hujus Disputationis initio præmisimus; alióquin profectò Virginem sub Peccato ipso concluderet. Quòd enim de Debito tantum, & non de Peccato concludat, non ex vera, sed ex sibi ab Adversariis præfixa Testimoniorum intelligentia prodit, ut vel sic probent, ea Testimonia, saltem sub Debito Culpa, dignissimam, Dei Matrem comprehendere. Adeoque subri-dent in illius Solutione Nostrates: & Salazarus asserit *cap. 16. §. 2. num. 15.* quòd id Argumentandi genus *levissimum est, cum constet, alias non paucas Universales Propositiones in Scriptura Exceptionem admittere.* Quod verum quidem est, sive Propositiones illæ currant de solo Debito, sive de ipsa Culpa (quanquam reverà implicet, ea currere de solo vero Debito, cum hoc nonnisi mera relatio sit, quæ nequit absque suis extremis concipi:) alióquin certè ea Testimonia, quæ Christum Dominum non excipiunt, ipsum quoque comprehenderent: quia ipse (ut rectè ait Mayronius *art. 10. cit.*) secundum quòd *Homo de numero omnium est.* Quod & passim Nostri advertunt.

5. In quo planè singulariter emicant duo illi Authores, Illustriissimæ Carmelitanae Religionis Proceres, R. P. Joannes Baptista Lezzana, & R. P. Frànciscus Bonæ-Spei, qui in suis præcitatis Operibus, ad hunc singularem finem evehendi Deiparam ad præclarissimum Puritatis gradum, perdoctè satis scripsere. Uterque autem jurè contendit, ex Tridentino satis constare, quòd Beata Virgo excipienda sit à Generalibus Scripturae

pturæ Locutionibus . Hæc enim habet Lezzana cap. 13. suæ Apologiæ pro Immac. Concept. *Mirificè certè, & multifariam Sententiæ, quam tuemur, patrocinator Concilium Tridentinum. Primò quidem, dum Sanctissimam Dei Genitricem Immaculatam nominat, & antiquiora æmulatur Concilia, ut vidimus. Secundò, quia licet clarè Concilium non definiat, Dei Matrem sub Generalibus Scripturæ Locutionibus, in quibus omnes Homines sub Peccati Originalis vinculo constri&cti esse dicuntur, non includi: nobis tamen facultatem ad id affirmandum tribuit. Si namque existimaret sub illis generalibus Regulis comprehendendi; quo jure posset non modò eam excipere, sed nec asserere non esse suæ intentionis comprehendere Beatam Virginem Mariam?* Idipsum, astruit P. Bonæ-Spei disp. 3. dub. 7. num. 434. ubi & Lezzanā allégat: relatis enim Tridentini verbis (de quibus infra) subnectit, quòd per ea verba Tridentinum expressè declarat, licere omnibus Mariam Dei Genitricem eximere à Generalibus Scripturæ Locutionibus, quibus in tali Decreto dicitur, Peccatum intrasse in Mundum, & per Peccatum Mortem, & ita in omnes Homines Mortem pertransiisse, in quo omnes peccaverunt: ac proinde eas, quibus dicimur nasci omnes Filii iræ, omnes in Adamo peccasse.

6. Et quidem cum ex uno capite (ut benè ait cum Nostratibus communiter Salazarius loco cit. ac etiam cap. 1. num. 10.) aliæ in Sacra Scriptura passim occurrant Universales Positiones, quæ sinè aliqua veritatis injuria Exceptiones admittunt, ut v. g. *Omnis Homo mendax, * Omnes quotquot venerunt, fures sunt, & latrones, * Omnia traham ad meipsum, * Omnes declinaverunt &c. * Omnia mihi licent,* aliæque permultæ: & ex alio capite Concilium Tridentinum nos doceat, in iis, quæ in Decreto, ubi de Peccato Originali agitur, continentur, non comprehendendi Beatam & Immaculatam Virginem Mariam Dei Genitricem: consequenter planè dicendum est, ex mente Concilii Positiones omnes Scripturæ, ad Originale, quovis modo spectantes, nullo jure, imò & contra omne jus, ratione suæ Universalitatis etiam ad Beatam Virginem extendi: vel saltem nullo jure contendì, excipi ab eis non posse Beatam Virginem, cum & ipsum Concilium defactò illam excipiat. Vide plura apud Nieremberghium in *Sacro Syllabo*, §. 11. & 12.

7. Hinc idem Salazarius cap. 1. cit. meritò Ægidium Lusitanum redarguit, qui severissimis planè nostræ Sententiæ Censor, quæst. 5. art. 2. §. 2. Authores, ab ipso Salazario allegatos, acriter fugillat, ac erroris insinuat, eo quòd asseruerint, Paulinam illam Propositionem [*in quo omnes peccaverunt,*] & alias hujusmodi non esse logicè accipiendas, benè verò moraliter; ita ut citra omnem injuriam benè possit ab eis Virgo Beata

excipi. Rursusque Salazar adnotat Ægidii inconstantiam, dum Authoritate Concilii compulsus infra art. 2. §. 3. docet, Generales illas Propositiones non esse intelligendas de Universalitate Logica, sed de Universalitate Juridica & Legali, quas hæc Moraliter non sit. Parcendum autem Adversariis: quanquàm enim Viri doctissimi sint; nihilominus, contra Veritatem insistentes, nequeunt sanè, veluti Navem, quandam velis remisque carentem, ac procellosis fluctibus undique jactatam, seipsos non habere.

8. Idipsum quoque, quod de Testimoniis Scripturæ, dicendum est de Testimoniis Sanctorum Patrum; cum & hi in ejusmodi materiæ Controversiis Scripturam ipsam adamussim sint imitati, non poterant sanè ex ea Conclusiones, rigorosiori Universalitate præditas, eruerè, quin rectam arguendi methodum laderent. Nec officit, quòd ajunt Salmanticenses, nimirum Patres non *utcumque*, sed *cum dictione exclusiva* solius Christi Universales eructasse Propositiones; adeoque (ut subnectunt) hanc Exceptionem adhibitam specialem inferre vim: eo præsertim, quia SS. Patrum cura tendebat, non quidem ad Christum Dominum excipiendum, dum per se notum erat, eum, utpotè verum Deum, ab omni Peccati Debito alienum extitisse: sed benè tendebant ad ostendendam Inclusionem aliorum omnium, cum ita compertum non esset, neminem alium talis Debiti exortem fuisse.

9. Nil, nil prorsus, inquam, id officit: imò nonnisi sibi ipsis nocet. In primis namque mirum est, quòd SS. Patres aliud habuerint in ore, aliud in corde. Si enim expressè Christum excipiunt; quomodò talem Exceptionem non intendebant? Profectò si *per se notum erat*, Christum, utpotè verum Deum, ab omni Peccati Debito alienum extitisse; satis ergo erat universaliter de Adæ Posteris loqui, nec opus erat exclusivam dictionem adjicere. Siquidem ex una parte Christus non descendit via communi ex Adam; & ex alia parte, cum Positio Universalis comprehendat omnes, nullus planè poterat ab ea jurè excludi ex communiter propagatis. Proh! quanta studet propriæ Opinionis amor. Rursum ipsi Patres (ut vidimus Disp. 1. Quæst. 2. Cap. 3. num. 21.) autumant, hanc viam exponendi Locutiones Universales Scripturæ & Patrum de Debito usque ad tempora D. Thomæ nondum innotuisse; unde est per eos, quòd S. Doctor Virginem sub Originali Peccato concluderit: Ergo Ecclesiæ Patribus, D. Thomā antiquioribus, ignota fuit talis via. Imò ipsi Salmanticenses (quo jure, nescio) etiam dubitant, num iisdem Patribus fuerit apertè manifestum Immunitatis Marianæ Mysterium. Quo pacto igitur locuti sunt de Debito? Dei Providen-

dentia, inquit, eorum verba temperavit. Contra: Ergo eorum verba aequè apta sunt designare tam Culpam, quàm Debitum; aliòquin, volentes loqui de Culpa, usi fuissent verbis ineptis ad eam exprimendam, quod nefas est cogitare. Et reverà de utroque locuti sunt, nempe de Culpa, ut debita, & necessariò contrahenda. Sed unde queso colligitur, Divinam Providentiam temperasse Patrum verba? Porro id superfluum foret; cùm Universalitas Propositionum moralium debeat in sensu accommodo, & moraliter, non verò in rigore logico sumi. Et incredibile quidem est, SS. Patres semper & ubique de *Debito*, præsertim sibi ignoto, loqui; & nunquam, nullibique de Culpa. Itaque hujus Mundi Prudentia est, quæ SS. Patrum verba distemperat potius, quàm temperat; dum eousque se extendit, ut nomine *Peccati* faciat venire *Debitum*. Reverà tamen ignotum Patribus, ac etiam D. Thomæ, & aliis quocunque tempore Culpæ Originalis *Debitum* nequaquàm fuit. Quid enim notius, & semper apud Catholicos certius, quàm Originale Peccatum esse ab omnibus Adæ Posteris necessariò contrahendum? Ergo & semper notum omnibus *tale Debitum* Posteris Adæ inesse. Quod verò ignotum semper fuit, id est, quòd *tale Debitum* (si de *Debito* verè & propriè dicto fiat sermo) fuerit separabile à Culpæ contractione. Hoc profectò semper ignotum fuit, & esse debet, cùm sit prorsus à veritate alienum: estò supponamus adhuc Originalis Peccati Translationem juxta Antiquorum Opinionem, cùm semper *tale Debitum* supponi debeat absolutum, atque absolutum Dei Decretum involvens. Sicque via hæc, quòd Propositiones SS. Patrum possint de solo *Debito* exponi, prout Salmanticenses exponunt, prorsus impervia est, & omnino commentitia.

10. Porro SS. Patres id Fidelibus proponere studebant, quod ad morum Doctrinam, non verò ad speculativam spectaret; cùm eò suis tenderent dictis, ut contra Pelagianos, negantes Originale Peccatum, Fideles instruerent de universali omnium casu, ac necessaria Originalis Labis cōtractione in omnibus Adæ Posteris. Unde ergo conjicitur, eos de solo *Debito* locutos, cùm præsertim oppositum exprimant ipsorum verba, ut infra patebit? Certè, si Pelagianis horum moderniorum Theologorum via innotuisset, ut apud Catholicos admissa, & calcata, nullo pacto, nec ab Augustino, nec ab aliis quibusque potuissent efficaciter impugnari. Si enim Scripturæ Testimonia de solo *Debito* loquuntur; unde Catholici collegissent, omnes defactò Adæ Posteris, Virgine excepta, Originale Peccatum reipsà contrahere? Si dicatur ex eo, quòd minimè constet de tali Exceptione; Contra primò: Cur ergo non ex hoc

capite impugnatur nostra Opinio, sed potius insistitur pro Universalitate Positionum? Contra secundò: Quia fortè non deessent Hæreticis Scripturæ Authoritates, quas ex suo perverso cerebro applicare possent quibusdam Adæ Posteris, ut eos ab Actuali Culpæ contractione, declararent exemptos. Ex quibus scatet, Ægidii Lusitani censuram, contra Doctrinam, excipientem à Regulis Generalibus Virginem, jam infictam, Adversariorum eorundem potius Doctrinæ quadrare; non quia inventa, & excogitata à Pelagio in sui erroris confirmationem, ut perperam nobis opponit Ægidius: sed bene, quia maximam præbet ansam Pelagianorum errori.

11. Quòd ad illud autem de *dictione exclusivæ* dicendum, frustra Salmanticenses in hoc suum Ingenium acuisse. Nam pariter Ulpianus L. Princeps, ff. de Legibus, ait, quòd Princeps Legibus subditus non est; Augusta verò licet sit subdita, Princeps tamen eadem Privilegia illi concedit, quæ ipse habet. Quare Damascenus Orat. 2. de Assumpt. inquit: Oportebat Dei Matrem ea, quæ Filii sunt, possidere. Et Fulbertus cap. 25. Filii Gloriam cum Matre non tam communem judico, quam eandem. Aliò alia remitto. Tantummodò ea submitto, quæ habentur in Jure, Cap. Solita, de Majoritate, & Obed. ubi dicitur, quòd Terminus Universalis nō distribuit universaliter quòd ad illos, ex quorum distributione resultaret dissonus intellectus. Nunquid ergo dissonum non est Sacratissimam Dei Matrem communi omnium Legi subjacere, ac totius Mundi proinde Reginam cæteris parem constituere? Num dissonum non est eam peccasse cum cæteris in Adamo, ac subinde fuisse ob id infensam Deo, inimicam, pollutam, injustam, iniquam, peccatricem, ac Diaboli mancipium, & servam? Porro qui absens Assertum hoc non judicat, vel minus rectum habet de Eminentissima Matris Dei Dignitate conceptum: vel levissimam fovet de Peccato in Adam perpetrato imaginationem.

12. Nec proferatur amplius in medium ea Doctrina, quam tum in Salmanticensibus, tum in Suario supra reprobavimus: quòd nimirum peccasse in Adam nil derogat Virginis Innocentiæ, ac Dignitati, licet Naturæ deroget. Quamquam enim hoc apud eos valeat, penes quos peccare in Adam aliud non sonat, nisi ab eo Naturam communiter propagatam accipere, Originali Justitia ob Adæ Peccatum exutam; qui proinde veram Peccati rationem in Adæ Posteris salvare nequeunt, ut patet: Secus autem penes eos, qui fatentur, Posteris in Adamo verè peccasse, moraliter concurrento ad comestionem cibi vetiti, ut Salmanticenses contendunt; & fateri quoque debent, quicumque Peccatum Originale verè & propriè Peccatum esse

fatentur. Profectò Apostolus non ait, *Totam humanam Naturam in Adamo peccasse* : sed benè inquit , quòd *Omnes Posterì in Adamo peccaverunt* . Nec est sanè perceptibile , quid sit *Naturam peccasse* . Quòd si Natura in Adamo peccavit , etiam peccavit Natura humana Christi . Quis enim hanc dubitet potuisse eandem numero ab Adamo seminaliter propagari , licèt non ita defectò contigerit ; adeoque quis ambigat , Naturam quoque humanam , à Verbo assumptam , potentialiter contentam fuisse in Adamo . Hoc planè adeò certum est , sicuti certum est , Adamum potentiam absolutè habuisse illam vià communi progignendi .

13. Si autem Posterì peccarunt , & verè ac propriè peccarunt , ut docet Apostolus ; quo ergo jure sic peccare non derogat Innocentiæ , ac Dignitati peccantis ? Et quo etiam jure Apostolus inquit : *Igitur sicut per unius Delictum in omnes Homines in Condemnationem : sic &c.* Nunquid locum habet *Condemnatio* , ubi non præcessit Delictum ? Sicuti ergo in omnes Homines locum habuit *Condemnatio* , ita & *Delictum* . *Condemnatio* autem locum non habuit , nisi in ordine ad ipsas Posterorum Personas : Ergo & in ordine ad ipsas Posterorum Personas verificatum fuit Delictum . Quod autem Persona verè & propriè peccet , nec tamen ob id quicquam patiatur quò ad Innocentiam & Sanctitatem , is tantum affirmare potest , qui negat , Peccatum esse Dei offensam , ac turpissimam continere malitiam .

14. Itaque quicumque Virginem à communi Lege non excipiunt , sed in Adamo eam peccasse contendunt , hi profectò , licèt inadvertenter , Virginem in seipsa maculatam admittunt cum iis , qui piam Opinionem olim conati sunt profligare . Et quamvis modum excogitarint piam illam Opinionem amplectendi , ac insuper sustinendi Virginis Peccatum in Adamo patratum ; hic tamen modus (ut inexcogitabilis , jure Antiquioribus occultus) omnino commentitius est , utpotè Virginem constituens sanctam simul & peccatricem , maculatam & immaculatam . Ne ergo id admittamus absurdum , ex Jure ipso concludendum , quòd Propositiones Universales in hac materia neutiquam Virginem Deiparam comprehendunt . Nec obstat solius Christi Exceptio ; cum non eandem ob rationem , quæ Virgo , excipiat Christus . Si enim Christus ex illis esset , qui Adam cum aliis recognosceret ut Caput naturale , tunc posset aliquo modo inferri , quòd talis Exceptio firmaret Regulam contra Virginem . At cum Christus aliter & aliter se habuerit , & præcipuè ex Spiritu Scto fuerit conceptus , idcirco non subsistit Illatio .

15. Dixi, tunc posset aliquo modo inferri &c. Nam , ut ex eodem Jure præmissum est , Exemptio à Lege , quæ ex se competit Principi , ex

Privilegio tamen conceditur Augustæ : quæ Lex (ut Mayronius discurret loco cit. sub art. 3.) est de dictamine Justitiæ , justæ Legis naturalis , quæ Lex est Philosophorum , qui secundum rationem præcesserunt . Sed Christus Legem naturalem Justitiæ non minùs servavit erga Matrem suam , quàm Augustus erga Matrem , vel Uxorem : Igitur (concludit) B. Virgo de Jure municipali non fuit subdita Legi communi . Quare plures ex Nostratibus , ut P. Bonæ Spei & alii , contendunt legitimam esse Illationem ab Exceptione Christi ad Exceptionem Mariæ . Itaque SS. Patres tantummodò tradidere Regulam Generalem , omnibus Adæ Posteris communem , non quidem logicè , sed moraliter . Excipiunt autem Christum duntaxat , utpotè ratione suæ conditionis ad rem non pertinentem , atque ad altiore ordinem spectantem ; adeoque talis Exceptio non firmat Regulam in contrarium nisi ad summum in eodem ordine ; ita ut solus Christus sit , qui ex suapte Natura , utpotè non ex virili Semine , sed ex Spiritu Sancto conceptus , in Adam non peccaverit . Hoc autem , ut perspicuum est , non tollit , quin B. Virgo fuerit excepta per Gratiam ; imò ex allegato Jure , infertur ex ipsamet Christi Exceptione .

CAPUT II.

Evidenter ostenditur , Propositiones Universales in materia , de qua agitur , nullatenus comprehendere Virginem , estò etiam exclusiva Dictione solius Christi sint prædita .

16. UT clariùs pateat , quàm levia sint , quæ adeò graviter Adversariorum Animos divexare visum est , lubet alia subtexere , quibus palàm fiat , omnino frustra eos laborasse ad rigorosam Universalitatem firmandam , in Positionibus , seu Scripturæ , seu Sanctorum Patrum . Certè magna est Controversia circa statum eorum , qui cum Christo surrexerunt : Num scilicet resurrexerint iterum morituri : vel ad Vitam immortalem ? De quo satis inter alios Suarez in 3. par. D. Tho. quæst. 53. art. 3. explanando Textum . Ubi ad tertium Fundamentum primæ Sententiæ (affirmantis , illos resurrexisse in mortali Corpore & ad breve tempus) desumptum ex verbis Pauli ad Hebr. 11. [*Et hi omnes Testimonio Fidei probati , non acceperunt repromissionem , Deo pro nobis melius aliquid providente , ut non sinè nobis consummarentur ,*] adducit Cajetanum ibid. tribus modis respondentem . Et secunda Responsio est , quòd licèt demus loqui de Resurrectione Corporum , & Regulam Generalem tradere , scilicet integram repromissionem Animæ & Corporis non dari usque ad generalem Resurrectionem , quam etiam

etiam insinuat 1. ad Cor. 15. & aliis locis: Nihilominus non excludi specialia Privilegia, quod etiam D. Thomas *super Paulum* notavit. Cur ergo in causa Virginis locum non habet Privilegium contra Regulas Generales, in Scriptura & Patribus traditas?

17. Item Scriptura, & Patres permulti, atque Scholastici docent, ante Judicium omnes Homines esse morituros. Et quidem D. Paulus ad Rom. 5. affirmat, quod cum Peccato & in omnes Homines Mors pertransiit. Et ad Hebr. 9. *Statutum est Hominibus semel mori: post hoc autem Judicium.* Et tamen ab his aliisque Generalibus Regalis recedit aliorum Sententia utique celebris, negans, Homines justos, qui tunc temporis vivunt, esse morituros, atque inde resuscitandos. Quam utramque Sententiam fuse expendit laudatus Suarez loco cit. disp. 50. sect. 2. in cuius fine docet, hanc Opinionem non esse censurandam. Quia, inquit, nulla est in hoc Ecclesie Definitio, & Loca Scripturae variis modis exponuntur à Patribus (ut vidimus,) qui à Generali Regula aliquos excipiunt, ab actuali Morte, &c. Quod ipsum urget de Resurrectione: nam Paulus (ait ibi Suarez) utrumque de omnibus Hominibus affirmat, morituros esse, ac resurrekturos. Sed tamen verum non est, in illo Universalis Resurrectionis die suscitandos esse omnes Homines: siquidem excludenda sunt (ait Suarez ibi in princ. sectionis) Singularia Privilegia eorum, qui ante Universalem Resurrectionem excitati fuerunt, ut de B. Virgine certum est: ac etiam dici potest de iis, qui cum Christo resurrexerunt, si supponantur ad Vitam immortalem resurrexisse: & de Enoch, & Elia, aliisque (si qui erunt) secundi Adventus Christi Præcursoribus, quorum Mors, & Resurrectio Generalem omnium præcedet Resurrectionem. Itaque in moralibus nil obstat Exceptio alicujus vel aliquorum, prout subjecta materia patitur, quin adhuc locum habeat Universalitas Terminorum.

18. Hinc D. Athanasius in Symbolo, quod frequenter ab ipsamet Sancta Dei Ecclesia in Choro recitatur, de secundo Christi Adventu differens, hæc habet: *Ad cuius Adventum omnes Homines resurgere habent cum Corporibus suis: & reddituri sunt de factis propriis rationem.* Qui &, paucis interjectis, tandem concludit: *Hæc est Fides Catholica, quam nisi quisque fideliter firmiterque crediderit, salvus esse non poterit.* Sicque Universalitas illa, de Fidei necessitate utique credenda, optimè subsistit secundum omnes cum præsignata Exceptione: quia nimirum Universalitas Logica non est, sed Moralis, adeoque juxta subjectam materiam concipienda in sua extensione. Quod & in aliis pluribus fieri potest manifestum, ut constabit.

Tom. II.

19. Nec Adversariis quicquam suffragatur, quod in quibusdam Positionibus *Dictio Exclusiva solius Christi* in hac materia de Originali Peccato adsit, quæ proinde Regulam firmet in contrarium. Quandoquidem & ipsa *Dictio Exclusiva*, seu *Exceptiva*, utpotè *Dictio* afficiens Positionem Universalem in Materia morali, nec est de se cum logico rigore intelligenda, sed moraliter, prout subjecta materia jurè exigit. Sicque de ingenti alicujus Civitatis Populo v. g. ascendente ad millia ducenta Hominum, quis loquens rectè pronunciaret, quod omnes, paucis exceptis, ad hanc vel illam Celebritatem convenerint; estò v. g. quatuor, vel quinque millia Hominum non intervenerint: quia nimirum, etsi pauci non sint quatuor vel quinque mille Homines, absolute loquendo, cum aliòquin possint in alia Civitate Populum constituere; nihilominus respectu maximæ illius multitudinis, quam præfert numerus ducentorum millium Hominum, illa quatuor vel quinque millia Hominum parvum numerum astruunt, ita ut rectè in eo casu dicantur pauci.

20. Profectò in ipsismet Universalibus Positionibus, tam Scripturae, quam Patrum, nulla sæpe apponitur in materia quoque Peccati Originalis *Dictio Exceptiva & Exclusiva Christi Domini.* Unde & ipse Apostolus ait: *In quo omnes peccaverunt,* nulla prorsus adhibita Exceptione. Nec ob id tamen quis auderet ipsummet Christum sub ea Universali comprehendere: quia nimirum Universalitas illa rigorosè Logica non est, sed Moralis; adeoque vel tacite semper permittens Exclusionem eorum, qui jurè videntur excipiendi, qui nimirum ob peculiarem aliquam rationem nequeunt sub ea Generalitate comprehendi. Et quia Christus Dominus, etsi verus etiam Homo inter Homines, plures tales habet peculiare rationes, Exceptionem sui exigentes; ideo semper habendus est ut exceptus, & non comprehensus sub ea Generali Locutione, tametsi expressè illum non excipiente.

21. Idipsum eapropter statuendum de Virgine, etiam in casu, quo expressè solus Christus excipitur. Primò, eo quod ipsa Christi Exceptio secum trahit & Virginis Exceptionem, ut jurè plures ex Nostratibus adnotant, Mayronius, P. Bonæ Spei, Salazarius, & alii. Et id nedum, quia Christus & Mater unum quid constituunt, non solum Spiritu, sed etiam Carne, ut Salazarius ajebat: sed etiam, quia singulari quoque modo Virgo jure Maternitatis Divinæ cunctis Ecclesie membris supereminet, estque singulari modo Christo Capiti annexa, utpotè totius Mystici Corporis Ecclesie Collum; cujus proprium est præ aliis membris esse Capiti peculiari modo immediate annexum; ita ut vix Caput abscindi possit à Corpore, quin & aliqua

M

saltem

saltem Colli pars cum illo abscindatur. Sicuti etiam proprium Colli est, ut per illud communicentur, & defluant Spiritus animales à Capite ad cætera inferiora Corporis membra, non autem secus: adeoque à Virgine potius Adam, quam ab Adamo Virgo, moralem dependentiam habuit.

22. Indè est, ut Sacra Deipara, utpotè mystica, & secunda Heva, data sit secundo Adamo, idèst Christo, tanquam *Adjutorium simile sibi*, ut suo loco dicemus: nam & ipsa modo suo cooperata est cum Christo ad Hominum Redemptionem, ut infra constabit. Sicque etiam & Virgo peculiare suas habet rationes, quarum vñ Exceptionem & Exclusionem exigat à Generalibus Locutionibus, cum de Peccatis agitur; & quidem ut excipiat simul cum Christo, ejus Filio, cui ex tot capitibus, aliisque innumeris annexa est, & arctissime conjuncta. Quæ proculdubio vel radicaliter designat piissimus Salazarius, cum inquit, Exceptionem Christi secum trahere Exceptionem Matris, quatenus *Christus & Mater unum quid constituunt, non solum Spiritu, sed etiam Carne*.

Neque id vel ad minimum sanè defectum ascribi potest Scribentium, cum Virginis Exceptionem, excipiendo Christum, non designant. Quia sicuti non deficiunt, cum neque Christum excipiunt: ita nec deficiunt, cum, excepto Christo, Virginem subticent. Semper enim locus nobis relinquitur, ut *Exclusiva* Excipiendorum *Dictio* subintelligatur, cum Scribentes suas Propositiones efforment modo morali: quod maxime dicendum in nostro & simili casu, in quibus *Excipiendi* ob diversas rationes & motiva sunt *Excipiendi*. Nam Scribens in his casibus attendit ad Exceptionem, innixam tali aut tali motivo & rationi: unde fit, ut in casu ad summum firmare possit Regulam in contrarium in eodem ordine, & linea, ac proinde secundum hanc vel illam rationem præcisè; nō autem secundum alium ordinem, lineam, & rationem; & sic secundum quid, non absolute, ac simpliciter.

23. Clarissimum quippe habemus de hoc Exemplum in D. Laurentio Justiniano, qui in *lib. de Obedient. cap. 25.* sic fatur: *Sub hoc proculdubio damnationis vinculo universi, ex Ada Semine propagati, concepti sunt, adeo ut prius efficiantur damnati, quam nati; quemadmodum in Persona omnium Propheta perhibet, dicens: Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum: &c. Sanè sicut ab hac Animæ fæditate nullus est liber: ita nemo tam sanctus, tam innocens, tamque acceptissimus Deo, qui Corporis resolutionem evitare valuerit, prout ait Propheta: Quis est Homo, qui vivet, &c. Necessitas hæc communis est, Lex irrefragabilis, & æquissima, completens omnes, & neminem ab ipso Mundi initio usque ad finem excipiens. Ab istiusmodi tamen*

Necessitatis improprio, & ab hac Pœna Peccati solus Mediator Dei & Hominum Homo Christus Jesus cognoscitur fuisse liberrimus. Et in lib. de perfect. gradibus, cap. 1. hæc scribit: Ab hoc quippe Originali Delicto nullus excipitur, præter illam, quæ genuit Mundi Salvatorem; unde gemens Propheta agebat: Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum: &c. & Job. . . . Nemo mundus est à Peccato, etiam Infans, cujus vita unius diei est super Terram. Tandem idem Laurentius Justinian. in lib. de Casto Connubio Verbi, & Animæ cap. 7. de Fomite loquens, ait: Hæc est Originalis Pœna Delicti, à qua nemo, quamvis eximia polleat Sanctitate, liber extitit. Quotquot enim ex ipsa nati sunt Propagine (exceptis duntaxat Mediatore Dei & Hominum Homine Christo Jesu & ipsius Matre) sub hac Peccati Lege sunt conditi. Unde Propheta, voce omnium gemens, ait: Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum: &c.

24. Videsne apud hunc Sanctum Patrem, Positionum discrimen? In prima solum Christum excipit: in secunda solum Virginem, ejus Matrem: in tertia demum & Filium & Matrem excipit. Porro si, juxta Adversariorum Doctrinam, Dictiones Exceptivæ, relatis Positionibus appositæ, absolutam Regulam logico rigore firmant in contrarium; quis Virum illum Sanctissimum & Doctissimum ab evidenti contradictione tuebitur? Hoc autem temerarium, & falsum est. Quoniam reverà similes Positiones, earundemque Dictiones Exceptivæ ex uno capite, ut dicebamus, mutuò se inferunt; & ex alio capite ad summum firmant in contrarium, Regulam in eodem ordine, & linea, atque secundum talem vel talem rationem, præcisè inspectam. Certè nec in Speculativis Positionibus omnia semper exprimuntur, quæ ad exactissimam earum veritatem spectant: sed non, ideò sunt falsæ, quia nimirum Propositiones debent sumi eo modo, quo possunt intelligi, & prout sunt verificabiles, nisi aliunde oppositum constet. Sic Propositio hæc [*Pater & Filius etiam in Divinis distinguuntur realiter*] est sanè verissima, sed sano modo intellecta. Nam falsa erit, si intelligas, Patrem & Filium in Divinis esse duo Entia realiter distincta, quemadmodum in humanis. Stet ergo, veram esse nostram Doctrinam.

25. Hinc P. Bonæ Spei cit. disp. 3. dub. 4. num. 305. resolutè docet, quòd in Sacra Scriptura nec Termini Universales, Omnes, Nullus, Nunquam, &c. intelligi debent de Logica Universalitate rigorosa, sinè ullius Exceptione: ut patet, ait, ex his & similibus locis: *Videbit omnis Caro Salutare Dei. Lucæ 3. Omnes avaritiæ student. Jerem. 6. & sic de aliis. Nec Exceptivi de Logica Exclusionem rigorosa sinè ullius Inclusionem, ut patet ex his: Deo soli ser-*

vies.

cies. *Matth. 4. Nemo bonus, nisi solus Deus, Lucæ 18. & aliis.* Quod ipsum planè firman- tedu Nostrates, sed & Adversarii ipsi, præservantes Virginem à Labe Originali: estque irrefragabile apud Sanctos Patres, & Expositores, ut videre est apud nostrum Zamoro loco citato à num. 23. Alioquin, ait, oporteret quamplurima ex Sacris Oraculis pessum ire, ac labefactari.

Et jam ad id ponderemus quarsò eam Positionem [*Nemo bonus, nisi solus Deus*] exclusiva Dictione affectam. Si enim Adversario- rum rigori innitatur, profectò ea Positio ma- nifestè contradicit huic Positioni ex *Genes. 1. Vidit Deus cuncta, quæ fecerat, & erant valde bona.* Reverà tamen minimè illi contradicit; quoniam Exceptio illa respicit Deum, ut bo- num per *Essentiam*; excluditque proinde omne aliud bonum, quod tamen bonum sit per *Essen- tiam*, cum nullum tale detur, præter Deum: non tamen si bonum sit per *participationem*, quia hoc in alia linea & ordine continetur. Eodem- que modo se habet illa 1. ad *Timoth. 6. Qui solus habet immortalitatem*: & aliæ multæ. Igitur à pari Exceptio solius Christi in nostro casu solùm evincit, nullum alium, præter Chri- stum, eandem ob causam eodemque modo ex- cipi: non tamen per diversum modum & cau- sam. Adeoque non præcludit aditum Virginis Exceptioni, quæ non se habet veluti ex *suapte Natura*, sed merè per *Gratiam*, eximentem eam à Lege illa, cui fuisset utique subjecta, nisi exempta fuisset.

26. Quamvis autem hætenus allegata satis superque assequantur intentum; præstat nihilo- minus ad aliam Scripturæ Positionem reflecte- re, ut, si Nobis cedere nolint Salmanticenses, vel cedant saltem Cajetano, cui adeò insigni- ter credunt. Itaque Regius Vates in Persona Christi, querulas emittentis voces, ex eo quòd in sua Passione nullus condoluerit, *Psal. 68. vers. 21. hæc pronunciat: Et sustinui qui simul contristaretur, & non fuit.* Quæ sanè Proposi- tio videtur falsa: Quia, inquit Lyranus ibid. *Apostoli in Morte Christi simul contristati sunt, secundum quod dixerat eis. Joau. 16. d. Amen dico vobis, quia plorabitis & flebitis vos.* Unde concludit: *Dicendum, quòd loquitur hic secun- dum communem modum loquendi, quo dicitur Nullus adesse, ubi pauci sunt respectivè; sicut di- citur Nullus est in Ecclesia, vel in Foro, quia pauci sunt ibi, secundum quod deberent, vel con- sueverunt esse. Ita in Morte Christi fuerunt pauci contristati, cum tamen debuissent omnes compati ei, cui insensibilia compati videbantur; quia in Morte Christi Sol obscuratus est, & Terra mota est, &c.* Quæ sanè Expositio intentum convincit de Universalitate Morali. Augustinus autem, relatus à Glossa ibid. sic exponit: *Contristati sunt Discipuli, & Mulieres, quæ super eum fle-* Tom. II.

bant, sed non simul. Carnaliter enim contrista- bantur de Vita mortali, quæ erat mutanda Mor- te: cum deberent cum eo tristari de cæteris, quòd medicum occidebant; quod nemo tunc fecit. Au- gustino adhæret Cajetanus in *Comment. super eund. Psalm.* ubi sic discurret: *Quòd ad condolen- tiam autem glossandum est, quòd nullus condo- luit Christo, ut Christo: sed tanquam Viro probò patienti. Sic enim Mulieres lamentabantur eum, quibus dixit: Filia Jerusalem &c. Sic etiam Maria Magdalene & Joannes Evangelista stabant juxta Crucem proculdubio condolentes, sed non ut Christo. Unde de seipso Joannes dicit, quòd in die Resurrectionis vidit, & credidit. Et Mariam Magdalenam constat perdidisse Fidem ex eo, quòd etiam resuscitatum credebatur subla- tum.* Prævidit autem Cajetanus ex hac Expo- sitione, sicuti & ex illa Augustini (quæ quò ad rem conveniunt) Virginem deturpari, ac si cum aliis & ipsa Fidem amisisset; adeoque sta- tim subdit Sententiam, Adversariis omnibus maximè notandam, sic dicens: *Nec obstat Textui, quòd B. Virgo perfectè ei condoluit, ut Christo, & Filio Dei; quoniam (N. B.) una Ex- ceptio non falsificat Sermonem universalem in materia morali.*

27. Audistisne, oppositæ Sententiæ Autho- res, Cajetani Sententiam? Sed perpendamus amabò datam Expositionem, ut vim illam quo- que excludamus, quam in additione *Dictionis exclusivæ* Salmanticenses agnoscunt. Hanc Pro- positionem, Cajetani Expositioni adhærens, propono: *Nullus condoluit Christo, nisi sola Vir- go.* Jam huic hæret *Dictio exclusivæ* solius Vir- ginis. Rogo igitur à Salmanticensibus: Num ex ea solius Virginis Exclusionem ritè sequatur, quòd absolute & in quacunque linea *Nullus con- doluit Christo*? Nequaquam certò; nam & Apo- stoli, & Filia Jerusalem condoluerunt Christo, tametsi non in eadem linea, in qua illi condo- luit B. Virgo; quia hæc condoluit Christo, *ut Christo, & Filio Dei*; illi autem, *ut Viro probò* duntaxat. Ergo *Dictio* illa *exclusivæ* solius Vir- ginis licèt excludat omnem aliam Personam in eadem linea, ita ut nullus omnino, præter Virginem, condoluerit Christo, *ut Christo, & Filio Dei*; haud tamen excludit omnem aliam Personam in diversa linea, cum non excludat Apostolus Magdalenam ac Filias Jerusalem, quæ condoluerunt Christo, tantum *ut Viro probò.*

28. Nunc eodem planè modo est discurren- dum in proposito. Licèt enim *Dictio exclusivæ* solius Christi excludat omnem aliam Personam in ea linea, in qua & secundum quam excludi- tur Christus, ita ut solus ille, utpotè ex Spiri- tu Sancto conceptus, veluti ex *suapte Natura* & ex se maneat indè exclusus; hoc tamen mini- mè tollit, quin possit aliqua alia Persona, vel plures in diversa linea excipi: & ejusmodi est

sola Virgo, quæ fuit excepta per Gratiâ ex Meritis Filii sui; nisi enim excepta fuisset, remansisset inclusa & comprehensa sub illa Lege, quæ omnes Adæ Posteriores respexit. Hinc fit, quod Universalis illa Augustini Propositio, *Nemo tunc fecit*, hoc est *Nemo tunc contristatus est simul cum Christo*, nempe (ut exponit) *spiritualiter*, debet, ut vera sit, B. Virginis Exceptionem admittere: & id quidem, juxta irrefragabilem Regulam, à Cajetano allegatam, absque ullo suæ Universalitatis detrimento, cum simus in materia morali. Quod idem dicas de Propositione (ut jacet) ipsius Sacri Textus. Cessent capropter jurgia, cessent lites: nec amplius in hoc Adversarii cum Cajetano molestiam nobis inferant, quæ & ipsimet Virgini præjudicium infert. Quandoquidem (ut ex ipso Cajetano jam vidimus) *Una Exceptio non falsificat Sermonem Universalem in materia morali*. Quis autem dubitet, Propositiones Universales, de quibus agimus, in materia morali versari?

CAPUT III.

Evasiones Adversariorum præcluduntur, quibus rigorosam Positionum Sacre Scripturæ & Sanctorum Patrum Universalitatem quod ad Culpe Debitum sustinere nituntur.

29. **P**Ræmemorati Patres Salmanticenses in *cit. disp. 15. dub. 3. §. 2. num. 65.* eam adducentes Responsum, ut à nostris traditam, quod nimirum non præjudicat Scripturæ illa Assertio, quod Christus mortuus fuerit, nedum ut nos omnes, qui in Adamo peccavimus, à contracto Peccato liberaret, sed etiam ut Virginem ab omni prorsus Peccato, sive in se, sive in Adamo perpetrando, seu potius perpetrabili, præservaret, affirmant, hanc ipsam Responsum esse ipsissimum Juliani Pelagiani effugium. Quodque ostendere autumant eodem Augustini Discursu, *lib. 6. contra Julianum cap. 1.* habito, cujus non modicam partem ibi transcribunt sub *num. 66.* Adduntque *num. 67.* quod nil refert, si dicas, in hac materia, ubi de Peccatis agitur, semper dari locum Exceptioni Deiparæ. Quia, vis, inquit, nostræ Impugnationis non inimitur Propositionum Universalitati: sed Rationi, & Illationi, quibus Augustinus utitur, quæ, si Exceptionem ullam admitterent, nullius roboris essent. Hinc *dub. 4. §. 2. num. 135.* sic habent: *Nulla est Propositio, neque in Scriptura, neque in Conciliis, nec in antiquioribus Ecclesiæ Patribus, in qua ita universaliter affirmetur pro omnibus, excepto Christo, contractio formalis Originalis Culpe, sicuti asseritur de Debito in illis, quas adduximus. Imò omnes, annectunt, quæ*

omnino universaliter loquuntur, possunt, salva proprietate & veritate Litteræ, intelligi de solo Debito, ut videbimus Dubio seq. Si verò aliquis alius, præter Christum, etiam à Debito excludatur, non est quo pacto prædictæ Propositiones, saltem sine extorsione & violentia, ad verum sensum reducantur. Hæc illi.

30. Item subnectunt: *Ad primum per modum Probationis (ab ipsismet pro nobis) in evasione adductum, R. quoties ab Universalibus Ecclesiæ Propositionibus fit aliqua Exceptio, dari ad id sufficiens fundamentum, vel in aliis Propositionibus ejusdem Scripturæ, quæ pro aliquibus oppositum enuntiant: vel in communi aut satis recepta Patrum Expositione: vel in aliquo inconveniente. Cum ergo, inferunt, nihil horum militet pro Exceptione Deiparæ à Debito (quamvis omnia militent pro Exceptione ab actuali Contractione Peccati, temere omnino & sine fundamento Exceptio illa fieret.*

31. Sed, ut ab ultimo dicto incipiamus, jam *Disp. præced. Quest. 2. Cap. 1.* discussum est, quo jure id autument Salmanticenses, quod nil eorum militet pro Exceptione Deiparæ à Debito, quamvis omnia militent pro Exceptione ab actuali contractione Peccati. Bone Deus! Si res ita se habet, cur ad Motiva rejicienda, quæ pro Exceptione Virginis à Debito à nostris allegantur, non potius incumbunt, quam ad tuendam Propositionum Universalitatem, ita ut ad hunc duntaxat scopum tota eorum industria collimare videatur? Profectò ex omni præsignato capite B. Virginis Exclusio à Culpe Debito aperte deducitur, ut suo loco patebit; etsi satis superque sufficeret vel ipsum inconveniens, quod Virgo in Adam reverà peccasse dicatur. Nunquid horridum piaculum non est, Peccatum, verè & propriè dictum de Purissima Dei Matre enunciari? Sed tamen Adversarii non ipsam Exceptionem, ut illegitimam, directè impugnant, sed indirectè; quatenus, stante Propositionum aliquarum Universalitate, nulla locum habet Exceptio. Imitantur quidem AA. sicuti in opinando, sic & in propugnando conceptam Opinionem, Antiquiores illos, qui eadem planè methodo contendebant Virginem, Deiparam sub Peccato conceptam. Omnes enim Universalitati Propositionum Scripturæ, Conciliorum, ac SS. Patrum nitebantur. Unde Vincentius ille Bandelus de Castronovo in Epistola ad Fratres suos, veterum Virginis laudum amatores, Libello cuidam ad eosdem directo præfixa, hortatur, ut eam ob causam omni zelo & ardore præsumptuosas novitates, & dubias Virginis laudes, & quod gravius est, temerariam in Sacros Doctores offensivam audaciam, Virgini gravissimè displicentes, & quibus juxta D. Bonaventuram maxime provocatur, omni studio profligare satagant; curentque

singularem, & unicam Conceptionis Christi Prærogativam, ipsa Virgine adjuvante, defendere &c. Et in ipso Libello, ex ducentis sexaginta præclarissimis Doctoribus, Assertum suum (suo videri) authorizantibus, conflato, se ostendere putat, juxta Scripturarum, & SS. Patrum, & Doctorum Loquelam, neminem, præter Christum, ab actuali Culpæ contractione excipendum: docetque, quod omnes redempti per Christum una generali Redemptione sunt redempti, quæ Captivitatem Peccati præsupponit; ita ut non possit sine errore poni, quod aliquis sine Peccato concipiatur. Prævaluit tamen, Deo & Virgine ipsa faventibus, Exceptio legitimè probata pro Immunitate Virginis à Culpâ, jam hodie infra Fidem certissima. Et, eodem quoque Deo opitulante, fore ut prævaleat, spero & indubitanter teneo, Exceptio pro Immunitate ejusdem Virginis à Debito.

32. Circa id autem, quod secundo loco autumant, miror quidem tam audacem, ac liberam Assertionem. Imò & è regione adjiciamus, ac debita libertate, atque audacia proferimus, quod nulla est Propositio, neque in Scriptura, neque in Conciliis, nec in antiquioribus Ecclesiæ Patribus, in qua universaliter fiat sermo de solo Debito in sensu Adversariorum, ut sejungibili nimirum ab ipsamet formali Culpæ contractione: sed benè, dato quod aliqua loquatur de Debito, de hoc non loquitur, nisi ut omnino defactò inseparabili ab ipsius Culpæ contractione. Siquidem, ut supra notavimus Tom. I. Tract. 2. Disp. 2. Qu. 4. Cap. I. portentosa ejusmodi separabilitas novissimè inducta fuit occasione acerrimæ Controversiæ de Immaculata Conceptione; quam utraque Pars adversa, ut ibi expendimus, necessitate ducta amplexata est. Una Pars quidem, ut cum Virginis Immunitate à Labe Originali veram ejusdem Redemptionem sustineret: Altera verò, ne propriæ Doctrinæ Fundamenta, jam jam nutantia, prorsus corruerent, imò ut etiam ex integro servarentur. Cæterum, ut pluribus in locis ostendimus, præsertim in eodem I. Tomo, loco mox citato, Quæst. 3. & 4. omnino implicat, aliquem ex Posteris peccasse in Adamo, & sic Debitum contraxisse, & postea in Conceptionis momento per Gratiæ infusionem sine Peccato esse. Unde (ut benè, imò & optimè discurret P. Bonæ Spei in præcit. suo Opere de Cōceptione, disp. 1. sub num. 1.) non minùs contradictoriè repugnat, Animam Deiparæ Virginis, Adamo, dum peccavit, tanquam Capiti morali subjèctam, Carni ab Adamo libidinose propagatæ uniri, & non concipi in Peccato Originali, quàm illam concipi & non concipi in Peccato Originali: neque hanc, subdit, in Originali Conceptionem magis cujuscunque Gratiæ, post prævisum Adæ Peccatum, præventio impedire potuit, quàm

ne, in hypothese ista, Carni ab Adamo libidinose propagatæ Anima Adamo, dum peccavit, tanquam Capiti morali subjèctæ uniretur unita. Quod satis ostendit is Doctor disp. 3. dub. 5.

33. Falsum itaque omnino est Assertum Salmanticensium: quemadmodum & falsò addunt, Propositiones Universales, seu Scripturæ, seu Conciliorum, & SS. Patrum, posse, salva proprietate & veritate Litteræ, intelligi de solo Debito. Hæc namque Doctrina (meliori salvo judicio) merè arbitraria est, videturque, potius excogitata ad antiquiora Fundamenta, quò fieri possit, conservanda, quàm aliqua necessitate inducta: quin tantum abest, ut Deiparæ prosit, ut summè illi noceat, cum de se aptenata sit ad submittendam necessariò B. Virginem sub dirissimo ipsius Culpæ Originalis iugo; quanquam quodam verborum apparatu immunis ab ea proferatur, dicendo, quod peccare in Adam nihil est; quia non præjudicat Innocentiæ, nec Puritatem ledit, nec Sanctitatem. Quod tamen an verum sit, satis discussum est in primo Tomo.

34. Quicquid tamen sit de hoc, ipsimet Salmanticenses (ut prænotavimus Cap. 4. cit.) docent §. 5. mox cit. num 206. quod SS. Patres ad supprimendam omnino Pelagii hæresim in id extremum inclinarunt, ut neminem, præter Christum, à Legè Peccati Originalis exciperent: quorum verba tametsi Divina Providentia temperaverit, ut possent (quod attinet ad Deiparam) de solo Debito exponi; non tamen hanc viam oportebat tempore illo (nempe D. Thomæ) ita innotescere; cum adhuc supererant Pelagianorum reliquæ, nitentium aliquos à prædicta Legè extrahere, quibus pro Deipara permissa prædicta Expositione (de solo Debito,) haud difficilè in suæ hæresis favorem eâ abuterentur, & alios exciperent. Ex quibus verbis eruitur primò, quod SS. Patres excessivè locuti sunt in suis efformandis Positionibus Universalibus, solum Christum excipiendo à Legè Peccati, nempe à contractione Culpæ Originalis, & id ut pro viribus Pelagianam supprimerent hæresim, adversus Culpam illam militantem. Secundò eruitur, Expositionem de solo Debito, factam ab Adversariis quò ad ejusmodi Propositiones Universales, à SS. Patribus efformatas, non esse juxta Mentem eorundem. Patet: Nam aliòquin ad hominem sequeretur, SS. Patres non inclinasse in extremum, excipiendo solum Christum à Legè Peccati Originalis, cum per ipsos B. Virgo sit Debito subjècta. Sicuti, etiam ad hominem, nulla esset excusationis ratio pro D. Thomæ, Virginem asserente, per ipsos, maculatam. Prætereà, quia Pelagiani negabant, Originale Peccatum ab Adæ Posteris in Conceptionis momento contrahi, hoc ipsum ut confutarent SS. Patres, ex Scripturis universaliter concludebant, solo

solo Christo excepto, omnes omnino Posteriores in Peccato concipi; aliter, si de *solo Debito* conclusissent, nullo modo Pelagianam hæresim suppressissent: facile namque potuissent Pelagiani *Debitum* in omnibus admittere, sed adhuc negare actuale Culpæ contractionem. Igitur revera SS. Patres, etiam juxta Salmanticensium, Assertum, de actuali Culpæ contractione locuti sunt.

35. Quod si tempore D. Thomæ ignota erat via exponendi eas Propositiones de *solo Debito*; ergo multò magis ignota fuit antè D. Thomam. Nec est verisimile D. Thomam ignorasse, quod notissimum erat apud antiquiores Patres; & multò magis est inverisimile id ignoratum fuisse ab ipsis Pelagianis, eadem tempestate eum Patribus illis concertantibus. Et certè, si Dei Providentiâ cautum est, ne talis via innotesceret tempore D. Thomæ, cum adhuc superessent Pelagianorum reliquiæ, multò magis cautum est, ne innotesceret, dum totum Pelagianorum Corpus ex integro viresceret. Si enim vel ex solius Christi Exceptione, licet non seminaliter propagati, motivum assumpsere ad suum firmandum errorem, ut adnotant ex Beda ipsi Salmanticenses, à nobis adducti *Cap. 4. cit.* quid, si notitiam habuissent de separabilitate Debiti à Culpa? Igitur neque SS. Patres, neque Pelagiani de *solo Debito* disceptarunt: adeoque illorum Positiones contra eorum Mentem exponuntur de *solo Debito*. Viderint Salmanticenses, an sibi contradicant. Et tu interim vide dicta *loco cit.*

36. Ex hinc autem iterum eruitur tertio, Propositiones Universales Scripturæ neutiquam de *solo Debito* loqui, seu de *Debito*, ut *sejungi* ab ipsa Culpa: sed benè de *actuali ipsius Culpæ contractione*, ut omnino indispensabiliter debita, ac necessaria; aliòquin quo jure potuissent SS. Patres, eas pro se allegando Propositiones, Pelagianos confodere? Quemadmodum namque Salmanticenses non convinceret, qui iisdem Propositionibus vellet contra eos, Deiparæ Immunitatem à Culpa reprobando, illam sub actuali Culpæ contractione concludere, quia nimirum ipsis familiaris esset Responsio, quod Argumenta de *solo Debito*, sed non de ipsa Culpa concludunt: Ita quoque Pelagiani eodem modo à SS. Patrum Argumentis sese extricassent. Ac tandem eruitur quartò, omnia superius à Salmanticensibus asserta falsa esse, & gratis excogitata. Nempe primò, quod ex vi *Rationis & Illationis* Augustini Argumenta solius Christi Exceptionem admittunt; cum & ipse fuerit *excessivè* locutus, atque in id extremum deductus ad supprimendam Pelagianam, hæresim. Secundò, quod nulla sit Propositio, neque in Scriptura, neque in Conciliis, &c. quæ ita universaliter affirmet pro omnibus, exce-

pto Christo, contractionem formalem Culpæ, sicuti asserit de Debito. Tertiò, quod quæcunque Propositiones, quæ universaliter loquuntur, possunt, salva proprietate & veritate Litterarum, intelligi de solo Debito. Quartò, quod, si aliquis alius, præter Christum, excludatur etiam à Debito, prædictæ Propositiones non possent, saltem sinè violentia & extorsione, ad verum sensum reduci. Quintò, quod temerè & sinè fundamento Exceptio Virginis à Debito fieret.

37. Omnia hæc, inquam, falsa sunt vel ex ipsismet Salmanticensium verbis, qui profectò, cum D. Thomam ab omni errore tuentur, aliter loquuntur, quàm cum Deiparam ab omni Peccato immunem defendunt; eo quod (meo videri) magis abhorrent D. Thomam errare potuisse, quàm Virginem debuisse peccare in Adamo. Unde illum, licet maculantem in eorum, Sententia B. Virginem, adhuc non errasse contendunt, quanquàm effectivè errasse videatur: hanc verò in Adamo peccasse propugnant, quanquàm ea videatur in effectu non peccasse. Nil eapropter mirum, quod ex verbis, in favorem D. Thomæ prolatis, oppositum illius inferatur, quod contra Virginem sustinent. Enimverò SS. Patres in ordine ad causam D. Thomæ contra Pelagianos de *Lege Peccati* discurrunt, nimirum de actuali Culpæ Originalis contractione; & ideò, fervore Disputationis abrepti, in id extremum inclinarunt, ut neminem, præter Christum, à *Lege Peccati* exciperent, ac proinde in hoc exorbitantes, non excipiendo quoque Deiparam à tali Lege; quanquàm id jurè cautum fuerit, ne ansam darent Hæreticis suum errorem fovendi. At in ordine ad causam Deiparæ discurrunt de *solo Debito*, & ideò moderatè & absque ullo excessu discurrunt, & absque ulla propensione in extremum, solum Christum excipiendo, cum nullus alius, neque ipsa Virgo excipienda sit. Nunquid hæc Somnia sunt: an potius apertissimæ Veritates?

38. Nihilominus præstat discutere, qualiter vis suæ Impugnationis non innititur Propositionum Universalitati, sed Rationi & Illationi, quibus Augustinus utitur, quæ si Exceptionem ullam admitterent, nullius roboris essent, ut determinatè sciamus, quænam Pars ex prætactis sit vera. Sic namque statim verba mox recitata confirmant: Eò præsertim, quia Pelagiani jam tunc non negabant, plurimos Parvulorum (N. B.) concipi obnoxios Culpæ Originali: sed solum negabant, quod Omnes, nullo excepto, ita concipiantur; & quod Loca Scripturæ debeant omnino universaliter, & absque Exceptione intelligi: & hoc potissimum, quod illi negabant, intendebat contra eos probare Augustinus, ut videre est lib. de Naturâ & Gratiâ, cap. 41.

Notastine tantorum Patrum industriam? Non enim ajunt, quod Pelagiani tunc non negabant,

gabant, plurimos Parvulorum concipi cum Culpâ Originali, seu in Peccato: benè verò, concipi obnoxios Culpæ Originali; ut nobis planè influent Controversiam Augustini cum Pelagianis fuisse potius de Debito, quàm de ipsius Culpæ contractione. Parùm certè abest, ne Catholicam astruant Pelagianorum hæresim: nam, iis præcisè terminis stando mox expressis, potest eorum prætentio salvari sola Christi Exceptione, vel ad summum etiam Virginis. At ubinam quæso viderunt Augustinum de Culpæ Debito duntaxat, & non de ipsa formali Culpæ contractione, cum Pelagianis contendere? Profectò, si sanam Mentem teneo, Pelagiani Originale Peccatum omnino negabant, irridebantque Catholicum Assertum, quòd Adæ Peccatum, Generatione sic traducatur in Posteris, ut omnes in Peccato concipiantur; adeò quòd jurè notarit idem Augustinus in *lib. de hæresibus, hæresi* 88. quòd proprius error Pelagianorum est negare Peccatum Originis. En Juliani Pelagiani Argumentum, ab Augustino relatum *lib. 2. de Nupt. & Concupisc. cap. 28. & lib. 2. contra eundem Julianum, cap. 24.* Non peccat (inquit) iste, qui nascitur: non peccat ille, qui genuit: non peccat ille, qui condidit. Per quas ergo rimas inter tot præsidia Innocentiæ Peccatum fingis ingressum?

39. Falsum eapropter est Pelagianos non negasse, plurimos Parvulorum concipi obnoxios Culpæ Originali: quod est ita certum, ut superfluum existimem id hîc demonstrare. Nec verum est, id ex Augustino constare loco cit. Ibi enim Augustinus disceptat contra Pelagium, extollentem Naturæ vires, ac Gratiam Dei cõtinentem; proindeque asserentem, posse Hominem ex se vivere sinè Peccato, & sic sinè gratuito Dei Adjutorio. En verba Pelagii relata ab Augustino *ibid. cap. 7.* Neque ego dico, inquit, Hominem esse sinè Peccato: neque tu dicis, non esse Hominem sinè Peccato. De posse & non posse, non de esse & non esse, contendimus. Quod sanè assererat Pelagius ex eo, quòd negabat Originale Peccatum, & sic Naturam viribus integram contendebat, non verò vitiatam & infirmam. Adeoque inferebat, Homines posse ex libero suo puro arbitrio abstinere ab omni Peccato; quamvis voluntariè non se abstineant.

Hocque pluribus in locis ab Augustino detegitur, & præcipuè *lib. de Nat. & Grat. Cap. 42.* in quo statim & immediatè sic subdit: Sed estò, inquit (Pelagius,) consentiam, quia omnes Peccatores fuisse testatur. Dicit enim quid fuerint, non quòd aliud esse non potuerint. Quamobrem, etsi omnes Homines peccatores, inquit, possent probari; definitioni tamen nostræ nequaquam id obesset; qui non tam quid Homines sint, quàm quid possint esse, defendimus.

40. Augustinus verò more suo illum egregiè confutat, ostendens, neminem (sola Virgine juxta ipsius Regulam excepta) esse sinè Peccato, cum saltem vel solo inficiantur Originali, ut in Parvulis contingit. Ac similiter demonstrat, neminem sinè Dei Gratia esse posse sinè Peccato. Et quia Pelagius adhuc putabat, nonnullos justè omnino vixisse, adeoque sinè ullo Peccato fuisse, nec Personali quidem, nec Originali, idcirco & hoc impugnatur ab Augustino; quamvis tali Asserto firmiter non hæreret Pelagius, ut ejus verba demonstrant, eo solo contentus, quòd Gratia necessitatem ad justè vivendum, atque ad Originale delendum deneget. Potiori sanè jure ad suum præsignatum intentum Authores illi allegare poterant, quæ sunt apud Augustinum *lib. 2. de Pecc. Mer. & Remiss. cap. 9.* ita namque ibi legitur: Frustra itaque nonnulli etiam illud argumentantur, ut dicant: Si Peccator genuit Peccatorem, &c. etiam Justus Justum gignere debuit, &c. Sed hæc non ostendunt, talis Sententiæ fuisse Pelagianos: sed tantum, eos contendisse vel hoc Argumento refellere Universalem Catholicorum Assertionem de Traductione Peccati Originalis in omnes Adæ Posteris, quam ipsi Pelagiani derirebant. Sed optimè ibi retunduntur ab Augustino, ac iterum *infra cap. 25.* Igitur & falsum est, Pelagianos non negasse universaliter Originale Peccatum, & falsum quoque est Augustinum egisse cum eis de solo Debito, & ex vi suæ Rationis & Illationis omnem prorsus Exceptionem ab universali contractione Debiti excludi. Quod ut adhuc luculentius clarescat, Augustini Textum in sequentibus examinabimus. Pro modò autem PP. Salmanticenses monemus, ne oblivioni tradant, quæ hîc autumant de Augustino, nam & infra contra ipsos retorquebuntur.

QUÆSTIO SECUNDA.

Utrum Positiones Universales SS. Patrum, præsertim Augustini, ad Originale Peccatum spectantes, currant reverà de solo Debito: an de actuali Culpæ Originalis contractione?

41. **C**UM res magni imò & maximi momenti sit præsentis Controversiæ Decisio, non est sanè laboribus parcendum; sed in veritatis gratiam toto nervorum robore est insudandum. Quòd si causa Deiparæ est, & præcipuè de Eminentissima illius agitur Puritate, præ omnibus propemodùm innumeris Privilegiis, Prærogativis, ac Dotibus ei summè charissima, nefas est illam non summâ diligentia propugnare. Advocare certè debemus summo zeli ac devotionis ardore pro illa, quæ ex summa Pietate Advocata nostra est. Purgemus ergo SS. Patrum Scripta, ut puræ ipsorum Menti conformia intelligantur: non enim desunt, qui in oppositum omni conatu laborant. Id autem pluribus, solito more, Capitibus assequemur.

CAPUT I.

D. Augustinum loco à Salmanticensibus allegato de ipsamet actuali Culpæ contractione, non autem de solo ejus Debito differere, manifestissime ostenditur.

42. **Q**uamquam ubique perspicuum sit, ac evidens, D. Augustinum, ubi rem Peccati Originalis discutit, nonnisi de actuali Culpæ contractione loqui, ut omnino debita, ac necessaria quibuscunque Adæ Potteris: Quia tamen, ut minimum, valde laboriosum ac difficile esset cuncta ejusmodi Loca percurrere; idcirco sat nobis erit Loca ab Adversariis allegata, utpotè ad finem suum selectiora, pervestigare, siquidem ab his alia judicari facile possunt. Nobis eapropter considerandum objicimus Augustinum in eo lib. 6. contra Julianum, à Salmanticensibus designato, sub cap. 1. ubi S. Doctor ab initio suâ subtilitate se insinuans, ac Parvulos tangens, inquit: Quos certè si ab uberibus raptos abstulerit ultima dies, miror, si audes di-

cere habituros cum Sapientia præter Regnum Dei, quò eos bonū, secundum te, inviolatæ inculpataq; Naturæ non permittit accedere, nisi veri Salvatoris Gratia redemptos liberet à falsi insipientia laudatoris... Sed unde potuerunt in tantum malum ruere, si divino judicio nulla origini debetur pœna vitiatæ? Item ibidem sub cap. 2. vindicans se à Juliani calumnia, perperam interpretantis id ipsius Augustini dictum [Mundo, non Deo nasci Hominem, qui de Concupiscentia Carnis nascitur: Deo autem nasci, cum ex Aqua & Spiritu renascitur,] post plura ad id sapienter congesta, concludit, quòd solus Christus non fuit de Mundo, & nonnisi, quia in illo Peccatum nunquam fuit, propter quod (N. B.) omnis Homo prius Mundo, non Deo nascitur; & ut Deo nascatur, de mundo eligitur, qui renascitur, ut jam non sit de Mundo, &c. Si ergo omnis Homo, solo Christo excepto, prius Mundo, non Deo nascitur per Augustinum, & nasci Mundo per eundem est nasci in Peccato; quo pacto verum erit, Augustinum, eo cap. de solo Debito loqui, & non de ipsa formali contractione Peccati? Nunquid non Deo, sed Mundo nascitur, (juxta Salmanticensium, aliorumque Doctrinam,) qui cum solo Debito nascitur? Absurdum eis sanè, cum iste talis sit justificatus per Gratiam, ut Deiparæ contigit per Adversarios: Igitur &c.

43. Hinc S. Doctor cap. 3. seq. cōcludens, quòd Concupiscentiæ Reatum sola Regeneratio dimittit, & inde inferens [Ergo, quod generatum est, regeneretur, ut similiter, quia non potest aliter, quod tractum est, remittatur,] statim transit ad confutandum illum Pelagianorum errorem, quòd superfluum putabant ac inutilem Baptismum, in Parvulis in ordine ad delendum Originale. Unde, quibusdam interpositis, inquit: Frustra omnino contenditis, nec ab Originali Peccato Parvulos Regeneratione mundari. Non hoc ostendit, qui dixit (Rom. 6.) Quicumque baptizati sumus

mus in Christo, in Morte ejus baptizati sumus. Dicendo enim, quicumque, non utique Parvulos fecit exceptos. Quid est autem in Morte Christi baptizari, nisi Peccato mori? Aliaque multa subnectit ibi Augustinus, ad nostrum intentum aperte conducentia, quibus adjicit eam copiosam verborum seriem, à Salmanticensibus nobis objectam: in quibus planè vel ex eorundem Salmanticensium testimonio, nihil aliud, nisi Consequentiam illam crebrò inculcat: Si Christus pro Parvulis mortuus est; ergo Parvuli mortui sunt; quia non est mortuus, nisi solum pro mortuis. Ex quo tamen (qua ratione, nescio) inferunt, Augustinum ibidem id contendere, quòd Christus pro solis Peccatoribus, vel Peccato obnoxiiis mortuus sit, nempe vel pro iis, qui solum Peccati Debitum contraxerunt. Unde quæso vel apparenter hoc elici potest ex Augustino? Profectò, si Augustinus ritè exponitur eo loci de solo Debito, eadem quippe facilitate exponi possunt etiam ipsimet antiqui Authores rigide Opinionis, maculantes Virginem, eamque ob Originale Peccatum mortuam contententes, quòd locuti fuerint de solo Debito. Quibus enim expressioribus verbis potuisset Augustinus uti, ut ostenderet, se concludere Parvulos omnes sub ipsomet Originali Peccato?

44. Pro majori autem veritatis elucidatione perpendamus Augustini verba, in suo Discursu interjecta, & à Salmanticensibus objecta. Primò namque S. Doctor proponit verba ex cap. 5. ad Rom. Commendat autem Deus Charitatem suam in nobis, quoniam, cum Peccatores essemus, Christus pro nobis mortuus est. Ubi observo primò, D. Paulum non dixisse, cum Peccatores essemus in Adamo, sed absolute cum Peccatores essemus, absque illo addito, in Adamo. Indè Augustinus, ad Julianum conversus, inquit: Hoc tu dictum, exceptis Parvulis, vis putari? En Pelagianos, non de Debito Culpe Originalis, sed de ipsamet Culpe actuali contractione contendisse: ac ita certè eos intellexisse Apostoli verba, ut ab Augustino inculcata; quæ tamen ipsi putabant, non ad Parvulos, sed ad solos Adultos pertinere, utpotè negantes in omnibus Parvulis Originale Peccatum. Ergo Parvuli hic non considerantur, ut Peccatores in Adamo, uti Salmanticenses dicere solent, ad evadendas difficultates: sed ut Peccatores in seipsis existentes, unusquisque tempore suo; aliòquin ineptè ad Adultos compararentur. Comparantur autem, eo quòd Pelagiani, Originale Peccatum negantes, negabant quoque, Parvulos, utpotè nil trahentes ex Adam, Peccatores esse; licèt, tales esse Adultos, ob Personalia, Peccata, faterentur. Augustinus autem & Adultos & Parvulos contendebat juxta effatum Apostoli Peccatores, & mortuos esse, atque ita pro

omnibus, utpotè jam mortuis, mortuum esse Christum. Unde infra cap. 4. eos, qui lavacro Regenerationis abluuntur, redimi à Diaboli potestate, & eos, qui nondum tali Regeneratione redempti sunt, etiam Parvulos Filios redemptorum, sub ejusdem Diaboli esse potestate captivos, docet, nisi & ipsi eadem Gratià redimantur: quorum utrumque negatum à Pelagianis insinuat.

45. Et in hoc eodem sensu cap. 1. Impugnationem prosequitur S. Doctor, probans, etiam Parvulos, tametsi Personalis Culpe incapaces, inter Peccatores habendos esse, ac inter jam mortuos computandos, ob Originale Delictum ex Adamo contractum. Quare paulò post illa verba à Salmanticensibus relata, Julianum interpellans, ut sequentia attendat, intelligatque, ac intentus auscultet, hæc scribit: Cum dixisset, (D. Paulus ad Rom. 6.) Qui mortui sumus Peccato, quomodo vivemus in eo? An ignoratis, inquit, quoniam quicumque baptizati sumus in Christo Jesu, in Morte ipsius baptizati sumus? Et statim ab eo quærit: Hic sunt Parvuli, qui baptizantur, an non sunt? Si non hic sunt, falsum est ergo, quod ait: Quicumque baptizati sumus in Christo Jesu, in Morte ipsius baptizati sumus, quia non in Morte ipsius baptizantur Parvuli. Sed quoniam verum dicit Apostolus, nulli intelliguntur excepti. Nam si de solis Majoribus dictum putatis, qui jam utuntur libero arbitrio, cum dicat ille, Quicumque, frustra vos terret Dominica illa Sententia: Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & spiritu. Quod idem fusè ibi inculcat Augustinus, monens ex Apostolo, quòd nihil aliud est in Morte Christi baptizari, nisi Peccato mori. Unde concludit: Si ergo Peccato non moriuntur Parvuli, proculdubio in Christi Morte non baptizantur: si in Christi Morte non baptizantur, non in Christo baptizantur. Quicumque enim baptizati sumus in Christo Jesu, in Morte ipsius baptizati sumus. In Christo autem baptizantur, Peccato ergo moriuntur. Cui Peccato quæso te, nisi quod Originale traxerunt. Argumentationes Hominum conticescant, Dominus novit cogitationes Hominum, quoniam vanæ sunt.

46. Nunquid autem totum Augustinum hac de re tractantem transcribemus? Prosequamur selecta duntaxat Salmanticensium relata verba; in quibus iterum pro Juliano Augustinus inquit: Respondebis: Non pro solis Peccatoribus mortuus Christus, quamvis sit etiam pro Peccatoribus mortuus. Et id statim respuens, ait: Quod quidem nusquam legi in Divinis Authoritatibus, mortuum scilicet esse Christum etiam pro eis, qui nullum omnino habuerunt Peccatum. Ubi notandum, quòd non ait Augustinus, qui nullum omnino habuerunt Peccati Debitum, seu Necessitatem contrahendi Peccatum, seu Obnoxietatem

ad Peccatum : bene verò , *Qui nullum omnino habuerunt Peccatum* ; ita ut nimirum nullo unquam tempore in seipsis peccatores fuerint . Quo pacto ergo Augustinus de solo Peccati Debito loquitur ? Nunquid idem est *habere Peccatum* , & *habere solum Peccati Debitum* ? Planè Salmanticenses ipsi contendunt , ut suo loco vidimus , cum Posterum Adæ , qui in Conceptionis momento justificaretur , non posse absolute enunciari *maculatum* , *peccatorem* , *mortuum* , &c. ergo nec *habere Peccatum* . Augustinus autem absolute affirmat , nunquam legisse Christum mortuum pro iis , qui nullum omnino habuerunt Peccatum .

47. *Sed attende* (statim adhuc urget contra Julianum S. Doctor,) *quàm validis Testimoniis urgearis . Tu dicis etiam pro Peccatoribus mortuum* : Ego dico nonnisi pro Peccatoribus mortuum , ita ut respondere cogaris , si nullo (N.B.) Peccato Parvuli obstricti sunt , non esse pro Parvulis mortuum . Dicit enim ad Corinth. [Quoniam si unus pro omnibus mortuus est , ergo omnes mortui sunt , & pro omnibus mortuus est Christus .] Jam ergo loquitur Augustinus de Parvulis obstrictis Peccato : Ergo non de obstrictis solo Peccati Debito ; nam sic obstricti non sunt obstricti Peccato , nisi supponamus , *Debitum* inseparabile omnino esse à Peccato , esseque ipsūmet Peccatum in Adamo perpetratum , exigens ex se moraliter permanere in iis Posteris , qui in Adamo peccarunt . In hoc equidem sensu utique omnes Posteris , etiam priusquam sint , sunt obstricti Peccato , non quidem pro eo instanti , in quo non sunt , sed pro eo instanti , in quo erunt . Et Ratio est : quia si verè in Adamo peccaverunt ; igitur & verè sunt in seipsis pro eo instanti , in quo primum erunt , obstricti Peccato , hoc enim inherere petit suo modo ipsi met peccanti . Quare , dato quòd aliquis ex Posteris in Conceptionis momento secundum Adversarios justificetur , hic nequit dici obstrictus Peccato : Augustinus autem docet ex Apostolo , omnes Parvulos , nemine excepto , esse omnino obstrictos Peccato . Unde paulò infra , inquit : *Quia ergo non in Corpore sunt mortui Parvuli , restat in Peccato esse mortuos omnes* . Et rursus infra : *Quare si nullum trahunt Peccatum Parvuli , non sunt mortui : si non sunt mortui , non est mortuus pro eis , qui non est mortuus , nisi pro mortuis* . Et iterum infra : *Nullo modo igitur negare poteris , eos trahere Originale Peccatum* . Peccatum autem Originale trahitur ab Adæ Posteris in Conceptionis momento , ut ubique loquitur Augustinus ; ita ut idem sit trahere Peccatum illud , ac in eo concipi .

48. Estne ergo verbum ullum in his & aliis ab Augustino pronunciatis , ex quo elici jure possit , ipsum non loqui de actuali Culpæ contractione , sed de solo Debito ? Qua ergo ratio

ne Salmanticenses contendunt , quòd eorum Impugnatio innititur , non Propositionū Universalitati , sed Rationi & Illationi , quibus Augustinus utitur , quæ si Exceptionem ullam admitterent , nullius roboris essent ? Quo jure , Augustini relatā Authoritate , inferunt : *nihil aptius , nihil acutius , nihil urgentius pro Impugnatione à nobis facta dici vel excogitari potuit* ? Profectò existimant boni Patres nedum aliquid , ut sic , sed & magnum esse , quòd nihil est . Audiamus tamen exultationis causam , à nobis fortè minimè penetratam , si nil acutius excogitari potuit . Dum enim , subjiciunt , toties Augustinus replicat , Christum pro solis mortuis (morte scilicet Peccati) esse mortuum , pro nulloque esse mortuum , nisi pro sic mortuis ; & dum ita crebrò Consequentiam illam inculcat [si Christus pro Parvulis mortuus est , ergo Parvuli mortui sunt , quia non est mortuus , nisi solum pro mortuis ,] omnem præcidit ansam & uncum evasioni , quam impugnamus , excipienti à Morte Peccati (N.B.) & ejus Debito aliquem , quicumque ille sit , pro quo Christus sit mortuus .

49. Certe Augustinum in hoc seriò perpendi : attamen id minimè reperi , quòd nihil aptius , nihil acutius , nihil urgentius excogitari potuit , ut illi boni Patres dictitant . Egrege utique ac more suo subtilissimè Sanctus Doctor Pelagianos ex Universalitate Positionum Sacri Textus astringit ad confitendum , quòd omnes Parvuli Originali Peccato innodati nascuntur ; & ideò , cum baptizantur , in Christi Morte omnes baptizantur , & sic illi Peccato moriuntur , conresurgentes cum Christo ad Gratiam . Quis hoc neget : etsi id protervè abnegent Pelagiani ? De Debito autem illius Peccati , quòd Patres Salmanticenses commemorant , nullam apud Augustinum inventio mentionem ; ita ut perspicuè id constet ab ipsismet Patribus gratis excogitatum & adinventum . Unde fateri cogor , evasioni eorundem Patrum potius , quàm Nostratum , stantium pro Virginis Immunitate à Debito , omnem ansam & uncum præcidi per Augustini Argumentationem : quæ profectò nonnisi Universalitati Positionum Sacrae Scripturae innititur , eademque Universalitate concludit in Adæ Parvulis contractum Originale Peccatum , cui per Baptismum moriuntur . Nec video sanè alio motivo urgeri Pelagianos ab Augustino . Cum ergo S. Doctor nullatenus contendat , nec contendere potuerit , majori Universalitate rem concludere , quàm contineant Sacrae Scripturae Positiones ; jam inaniter ex Augustino quicquam in Virginis præjudicium deduci contenditur . Si enim Sacri Textus Positiones suā Universalitate Beatissimæ Virginis Immunitati , tam à Labe ipsa Originali , quàm ab ejus Debito , nil nocent ; multò minùs planè illi nocere

cebit aliqua Augustini Positio, quæ in sua Universalitate nonnisi conformis est & commensurata Universalitati Positionum Sacræ Scripturæ. Quod si (licet sine fundamento) contendas, ampliorem esse Augustini Illationem, coheris certè Virginem sub ipso Peccato concludere æquè, ac cæteros; nam de actuali ejus contractione loquitur Augustinus, ut visum est.

50. Augustinus ergo præcidit quidem *ansam*, & *uncum*, sed non Virginis *Exceptioni*, & *Nostratum Evasioni*: benè verò eorundem, S. Iamanticensium *Expositioni*, & *Opinion*i; quæ nullo pacto Augustini Discursui adaptari possunt, ut adhuc infra videbimus. Tum quia, jam observavimus, Augustini tempore nondum innotuisse viam separandi Debitum Culpæ ab actuali ipsius Culpæ contractione, ut ex iisdem Salmanticensibus *cap. preced.* firmavimus; cum antiqui Doctores eo abundaverint verissimo sensu, quod, qui peccaverunt in Adam, de necesse ac indispensabiliter concipiendi essent in Peccato; ita ut illos in Peccato concipi esset veluti naturalis effectus, seu potius defectus, juxta illud Apostoli ad Ephes. 2. *Erasmus Naturâ Filii iræ. Si Filii iræ*, (subdit Augustinus *tract. 44. in Joann. circa med.*) *Filii vindictæ, Filii pænæ, Filii gehennæ*. Sed quærit: *Quomodo Naturâ? nisi quia*, subnectit, *peccante primo Homine, vitium pro Natura inolevit*? En quàm perspicuè tradit Augustinus omnimodam contrahendæ Culpæ Originalis Necessitatem. Quæ quidem adeò firmiter hæsit antiquis Theologis, ut non pauci putarint, *peccare in Adam* aliud non esse, quàm contrahere in Conceptione Maculam illius Peccati, quod Adam commisit. Nec aliam planè ob causam inducti sunt antiquiores plures Theologi ad maculandam Virginem; nisi eo quia, ex suppositione quod omnes omnino in Adam peccaverint, & consequenter (ut agebant) etiam & B. Virgo, indè absoluta necessitate inferebant eandem B. Virginem in sua Conceptione maculatam. Cæterum, etiam dato & non concesso, quod Augustinus in sensu Salmanticensium locutus fuerit, adhuc valde allucinatur ipsi Patres, tantam vim in Augustinianæ Rationis Illatione agnoscendo, ut neminem prorsus liceret excludere: quod præterquàm quod ex superius dictis constet, adhuc infra suo loco demonstrabitur. An autem indè sequatur, Rationem & Illationem, Augustini nullius fuisse roboris, mox discutietur.

CAPUT II.

Quo pacto valida fuerit & efficax Augustini Ratiocinatio contra Pelagianos, à Salmanticensibus, aliisque Adversariis nobis objecta, ostenditur: iterumque prædicta, atque à nobis hætenus allegata solide confirmantur.

51. **T** Alii detinentur propriæ Opinionis amore PP. Salmanticenses, ut nullatenus videant apertissimam viam, qua Augustini Argumentatio potuerit Pelagianos debellare, si Universales ejus Illationes jam prærecensitæ aliquam Exceptionem admitterent. Quare post illa verba, quæ ultimo loco *superiori Cap.* profligavimus, adjiciunt: *Vel dicat, qui oppositum tueri velit, quibus aliis verbis posset, aut deberet uti Augustinus, ad enervandam ex omni capite prædictam evasionem* (nempe quod Christus Virginem Deiparam redemerit, eam etiam à Debito præservando, atque quod ita excipienda sit ab Universalibus Regulis,) *nisi iis, quibus usus est, ut Juliani effugium rejiceret? Aut in quo evasio illa & effugium hoc Heretici discernantur? Quod si Augustini verba alicui tergiversationi, aut alicujus, vel etiam Deiparæ Exceptioni aditum relinquerent, nequaquam Sanctus Doctor suo Argumento Hereticum concluderet.*

Verùm refricare hîc non pigebit præpositam Retorsionem. Dicant quæso nobis ii boni Patres, *quibus aliis verbis posset, aut deberet uti Augustinus* ad probandum, omnes prorsus Parvulos Adæ, nemine excepto, absolute ac defecto in Peccato concipi, ac ipsâ Peccati formali Macula reipsâ inquinari? Etenim (ut benè discurret noster P. Zamoro *lib. 2. cap. 27. num. 25.*) *Si Testimonia illa* (D. Pauli & Augustini) *vim aliquam contra Deiparam haberent, & uti sonant, intelligenda simpliciter forent; ex his profecto deduceretur, Deiparam ipsam non solum Debito contrahendi Originalis Peccati devinctam fuisse; sed & re quoque ipsâ ejusdem Labis sordes obivisse.* Meminerint amabò Salmanticenses, eadem Testimonia usurpata jam fuisse ab Adversariis, aspergentibus Virginem teterrimâ Culpæ Originalis Maculâ; eosque illamet ipsa Argumenta flammeo zelo ac terrifico apparatu piâ Opinionem tuentibus objecisse. Reflectant insuper, se *veneratione quàm magnâ* prosequi eorum Adversariorum Sententiam, ut *Disp. 1. Quæst. 1. Cap. 4.* ex ipsorum confessione notavimus: Ergo & eadem saltem veneratione probare debent eorum Testimoniorum sensum, ab iis Adversariis explicatum de actuali Culpæ contractione. Et nihilominus adhuc ipsi

met fatentur Virginem à Culpa ipsa immunem: Ergo vel saltem probabiliter tenent, ea Testimonia, qualitercunque se habeant, pati posse vel solius Virginis Exceptionem. Edisserant nobis igitur, an alicujus roboris sint contra Pelagianos?

52. Addendum autem, Augustinum, ac Testimonia Scripturæ, ab ipso allegata, certò certius de actuali Culpæ contractione, quam omnes Adæ Parvuli in Cōceptionis momento subeunt, loqui, ut *Cap. præced.* ostensum est: & ex alio capite pia Sententia, eximens Virginem ab universali Culpæ Originalis contractione, est modò non solum *valde probabilis*, ut Salmaticenses astruebant ævo suo; sed omnino indubitabilis, ac infra Fidem certissima: atque ideò eadem certitudine constat, *Illationem & Rationem* Augustini admittere Virginis Exceptionem, ac item præsupponere, omnia prorsus Scripturæ Testimonia eandem Exceptionem subire; ait namque ibi Augustinus: *Nusquam legi in Divinis Authoritatibus mortuum esse Christum etiam pro eis, qui nullum habuerunt omnino Peccatum.* Sicque Deipara, utpotè nullum unquam habens Peccatum (quoniam aliquem habere Peccatum, dicit illum informari à Peccato, hocque illi tanquam sui subjecto adjacere, ac inhærere,) excipienda est ab omnibus Universalibus Regulis hujusmodi, atque, asserenda aliter, quàm ceteri, à Christo redempta, nempe præservativè. Cui sanè Exceptioni ipsemet Augustinus expressissimè favet *lib. de Natura & Gratia, contra Pelagianos, Cap. 36.* Regulam Generalem sibi præfixam nobis manifestans his verbis: *Excepta itaque S. Virgine, Maria, de qua propter honorem Domini nullam prorsus, cum de Peccatis agitur, habere volo Quæstionem, &c.* En quàm perspicuè ter magnus Pater D. Augustinus protestatur, se in omni Quæstione, in qua de Peccatis agitur, de Beata Virgine non loqui, nolleque eam in ea Quæstione comprehendere: sed agere de Peccato Originali Posterorum Adæ, est agere de Peccatis: Igitur &c.

53. Scio, Patres Salmaticenses *disp. 15. cit. dub. 6. §. 4. num. 233.* respondere, *ibi esse sermonem de Peccatis Personalibus: loquitur enim (ajunt) Augustinus de Hominibus Adultis, &c.* Sed & nos consultò & hac de causa in calce *Capitis ultimi Quæstionis præced.* eosdem Patres monuimus, ne obliviscerentur ea, quæ ibi de Augustino pronunciant, quia nimirum ipsi (meo judicio) colligunt non de spinis uvas, sed de liliis spinas. Ibi enim boni Patres, ut evincerent, Illationem Augustini contra Pelagianos ita Universalem esse, ut nullam prorsus Exceptionem admittat, Pelagianorum Asserto utuntur, quod Augustinus refert loco mox cit. Unde ajunt loco jam statim citato, quod eo præ-

sertim asserendum est, Illationem Augustini nullam prorsus admittere Exceptionem, quia Pelagiani jam tunc non negabant, plurimos Parvulorum concipi obnoxios Culpæ Originali: sed solum negabant, quod omnes, nullo excepto, ita concipiantur, & quod Loca Scripturæ debeant omnino universaliter & absque Exceptione intelligi; & hoc potissimum, quod illi negabant, intendebat contra eos probare Augustinus, ut videre est *lib. de Nat. & Grat. cap. 41.* Sic Salmaticenses. Si ergo etiam in hoc loco Augustinus id Pelagianorum Assertum confutat, uti reverà expugnat, & in hoc eodem loco Exceptionem illam, seu protestativam Exceptionem Generalem pro Virgine firmat; jam (velint, nolint) Salmaticenses fateri debent, non obstante illo Pelagianorum Asserto, & Augustini generalissima confutatione, B. Virginem ab Illatione Augustini, qua conclusit omnes omnino Parvulos concipi Culpæ Originali obnoxios, esse prorsus exceptam. Siquidem Augustinus in toto illo libro Pelagianam illam Assertionem confutat: unde *cap. 36.* ubi plures Sanctos enumerans à Pelagianis objectos, qui non modò non peccasse, verum etiam justè vixisse referuntur, Virginis Deiparæ Exceptionem protestativam ponit, ceteris omnibus Sanctissimis sub Peccato conclusis; & postea *cap. 41.* Responsionem illam Pelagianorum adducit, & valide impugnat. Quo ergo jure Salmaticenses, libimet discordes, enunciant, Augustinum ibi loqui de Hominibus Adultis, atque ita de solis Peccatis Personalibus?

54. Verum, quia non pauci hujusmodi tribuunt Responsionem, quam vel ad hominem contra Salmaticenses impugnavimus, præstat in omnium satisfactionem & veritatis gratiam ostendere, quod reverà Augustinus Virginem comprehensam non vult sub qualibet Quæstione, sive de Personali sive de Originali Peccato ab ipsomet agitata & resoluta. Siquidem in primis falsum est, quod Pelagiani tunc non negabant, plurimos Parvulorum concipi obnoxios Culpæ Originali, ut absolute affirmant Salmaticenses; cum nil certius apud Augustinum, nisi hoc, quod Pelagiani Originale Peccatum omnino negarent; unde, ubicunque contra illos procedit, eos refert tenuisse, quod Adæ Peccatum Posteris ejus non aliter nocuerit, nisi propter imitationem: ut etiam loquitur *cit. lib. de Nat. & Grat. cap. 9. & alibi*; quæ Loca si allegare vellemus, nimis prolixa fieret hæc Dissertatio. Plura tamen citata sunt in *Tra&t. de Pecc. Origin.* addimus modò hunc, quem præ manibus habemus *lib. 1. de pecc. merit. & remiss.* contra Pelagianos, *cap. 9.* ubi eos sentire refert, ipsum Peccatum non Propagatione in alios Homines ex primo Homine, sed imitatione transiisse. Hinc enim, subdit, etiam in Parvulis nolunt credere per

Baptismum solvi Originale Peccatum, quod in nascentibus nullum esse omnino contendunt. Quid clarius? Quare supra diximus, Pelagianos non contendisse reverà, quod Filii iustificatorum essent ab Originali Peccato immunes, ceteri verò secus: sed benè hoc solum objecisse, ut vel falsam ostenderent Universalem Peccati Adæ Translationem in omnes Posteris, à Catholicis propugnatam. Ceterum ipsi in nullo prorsus Parvulo Peccatum Originale agnoscebant: quod est planè evidentissimum in Augustino. Quod si (ut gratis cedere lubet) nonnulli ex Pelagianis reverà tenuerint, solos Parvulos, à Fidelibus procreatos, esse ab Originali Peccato immunes, quod non est absolute incredibile, cum passim experiamur, ejusdem Sectæ Hæreticos facile ab invicem discrepare, ita ut in eadem quoque domo, quot anguli, tot Sectæ diversæ militent; negamus tamen ejusmodi Hæreticos purè Pelagianos esse in tali casu: ut enim supra ex eodem Augustino adnotavimus, proprius Pelagianorum error est negare Peccatum Originis.

55. Hinc, cum Pelagiani in eo lib. de Nat. & Grat. ab August. relati, præter Parvulos, autumant quosdam etiam ex Adultis esse sine Peccato, eatenus id asserunt, quatenus negant Originale Peccatum, & consequenter Naturæ infirmitatem inde contractam; adeoque, ut in cit. libro de Nat. & Grat. clarescit, Naturam astruunt de se potentem, absque Gratia, ad vitandum omne Peccatum, ac ad justè vivendum. Unde quamvis plures Adultos justos allegassent, tanquam ab omni Peccato immunes; nihilominus huic Asserto non adeò pertinaciter insiliebant; aiebantque apud eundem Augustinum cit. lib. de Natura & Gratia cap. 42. *Etsi omnes Homines Peccatores possent probari; definitioni tamen nostræ nequaquam id obesset, qui non tam quid Homines sint, quam quid possint esse defendimus.* Si autem supponerent in hoc Pelagiani, aliquos ex Adæ Posteris contraxisse Originale Peccatum, fuissetque obnoxios Originali Peccato, non intulissent in omnibus possibilitatem Naturæ ad justè vivendum sine Dei Gratia: quod ibi fusè, ac more suo sapientissimè reprobabat Augustinus, ostendens, omnes Sanctos & Sanctas, quantalibet Justitiâ pollentes, repetere debere illud Joannis: *Si dixerimus, quod Peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est.* Nomine autem Peccati Augustinus Fomitem ibi intelligit, seu Concupiscentiam Carnis, quæ est Pœna Peccati Originalis, vocaturque Peccatum, habitans in membris nostris, ut loquitur cap. 22. estque causa, cur septies in die cadat Justus. Non enim (ut ait cap. 7.) ex qua hora quisque baptizatur omnis vetus infirmitas ejus absumitur, sed renovatio incipit à remissione omnium Peccatorum; ita ut

*tam in Corpore, quam in Animo renovatio paulatim perficiatur. Nam, subdit, si in ipso Animo, qui est Homo interior, perfecta in Baptismo novitas fieret, non diceret Apostolus: Etsi exterior Homo noster corrumpitur, sed interior renovatur de die in diem. Profectò qui de die in diem adhuc renovatur, nondum totus est renovatus, & in quantum nondum est renovatus, in tantum adhuc in vetustate est. Sic Homo per Augustinum, etsi justus & perfectus, in Peccato semper est, quoadusque tota vetustas, ex Adæ Peccato traducta, perfectè absumatur: quod in hac vita non contingit in re, sed tantum in spe, juxta illud Joan. 1. cap. 3. *Filii Dei sumus, & nondum apparuit quid erimus.* Ubi ait Augustinus cap. 8. *Quid est hoc, sumus, & erimus: nisi quia sumus in spe, erimus in re?* Nam sequitur, & dicit: *Scimus, quia, cum apparuerit, similes ei erimus, quoniam videbimus eum sicuti est.* Unde infert, quod nunc per Spiritus primitias similes ei esse jam cœpimus, & adhuc dissimiles sumus per reliquias vetustatis. Videatur Sanctus Doctor, fusè ac sapientissimè de hoc puncto differens in lib. 2. de peccat. meritis & remis. ad Marcell. contra Pelagian. ad quem locum se remittit in lib. de Nat. & Grat. sub cap. 14.*

56. Itaque Pelagiani, Originale Peccatum omnino negantes, ac proinde Naturam sanam, & integram upponentes, nedum asserbant, Parvulos justos esse, nec indigere ob id Lavacro Regenerationis, ut ab Originali Labe mundarentur: sed in adulta ætate posse absque Dei Gratia, & solis Naturæ viribus omne Peccatum vitare, ac justè vivere. Augustinus verò quamvis concedat, posse quempiam, Dei Gratiâ adjutum, omni Peccato carere, ac justè vivere, secus verò sine Gratia; defacto autem, docet, omnes prorsus Homines (Deipara excepta) non esse sine Peccato. Ita enim discurret lib. 2. cit. cap. 29. *Ex quo per unum Hominem, Peccatum intravit in hunc Mundum, & per Peccatum Mors, & ita in omnes Homines pertransiit usque in finem carnalis hujus Generationis, & corruptibilis Sæculi, cujus Filii generant & generantur, nullo existente Homine, de quo in hac vita constituto veraciter dici possit, quod nullum habeat omnino Peccatum, excepto uno Mediatore &c.*

57. Ex quibus omnibus planè duas eruo clarissimas Veritates. Prima est, quod Augustinus in illa protestativa Exceptione, nedum protestatur, nolle se de Virgine Quæstionem facere, cum de Peccatis agitur Personalibus; sed etiam & cum de Peccato Originali; nam Homines in utroque libro cit. ubi idem Assumptum, inculcat, in ordine ad utriusque generis Peccatum considerat, ut statim perspicuum fit legenti illos. Altera Veritas est, quod illa protesta-

testativa Exceptio est omnino Generalis, ita ut locum habeat ubicunque de Peccatis agit, estò nullam ibi Exceptionem expressam faciat; vult enim subintelligi semper & omnino Virginis Exceptionem. Siquidem in uno ex præactis Libris, nempe in illo de *Nat. & Grat.* illam protestativam Exceptionem, seu Protestationem Exceptivam Virginis exhibet, ut vidimus: in alio autem Libro de *Peccat. meritis & remiss.* cap. 29. solum Mediatorem Dei & Hominum excipit, ut mox observavimus, quamvis utrobique de eodem puncto pertractet: qua nobis quidem designat, etiam & in aliis Quæstionibus circa Peccata subintelligendam, esse Virginis Exceptionem à Regula Generali, ab ipsomet firmata. Quæ adeò certa mihi sunt, ut ipsa inficanti ejusdem Augustini verba, quæ habet lib. 2. cit. cap. 10. objicere cogar: *Quis huic evidentie contradicit, nisi quem plus delectat defensare quod sentit, quam quid sentientum sit invenire?*

58. Observemus nunc, an Juliani Pelagiani effugium secernatur à Nostratum evasione? Nequaquam ajunt Salmanticenses, ut vidimus. Nam quovis pacto (subnectunt) verificari posset, Christum mortuum fuisse pro aliquo, per Peccatum non mortuo, daretur locus Solutioni, per Julianum adhibitæ Testimonio Pauli, videlicet Christum non pro solis mortuis, seu peccatoribus mortuum fuisse, quamvis fuerit pro illis mortuis. Quinimò efficax non esset Illatio Augustini, quod omnes Parvuli debent concipi obnoxii Culpæ Originali; quia si Christus etiam pro aliquo, non obnoxio Peccato, mortuus est, inanis esset Consequentia: Parvulos omnes esse peccatores, quia Christus mortuus est pro omnibus etiam Parvulis. Sed in primis isti Patres Augustini Textum adulterant; cum ibi nullatenus dicat: *Parvulos debere concipi obnoxios Culpæ Originali*: sed bene inculcet, *omnes esse mortuos, non in Corpore, sed in Peccato*, & sic in Anima. Unde patet, eos Patres mutare Augustini loquelam, ut videatur de Debito contrahendi Culpam differere, non autem de ipsa actuali contractione Culpæ: quod est manifesta ac violenta Textus extorsio. Et quidem, non nisi de actuali contractione Culpæ Augustinum cum Pelagio disceptasse, adeò clarum est, ut nonnisi protervum id latere possit, ut jam ostendimus. Unde paulò ante objecta ejus verba, & rationem contra eosdem Pelagianos ita conclusit: *Frustra omnino contenditis, nec ab Originali Peccato Parvulos Regeneratione mundari.* Et in eodem objecto Discursu ait: *Si nullum trahunt Peccatum Parvuli, non sunt mortui.* Et quia Julianus concesserat Christum etiam pro Parvulis mortuum, Sanctus Doctor infert: *Nullo modo igitur negare permittis, eos trahere Originale Peccatum.* Quid est autem Parvulos

trahere Originale Peccatum, nisi in Peccato concipi? tunc enim trahitur id Peccatum, cum trahitur ab Adamo Natura, cum qua Peccatum illud eo tunc contrahi dicitur. Nec vi solius *Debiti* dici potest Parvulus Adæ mortuus, non in Corpore, sed in Anima, & in Peccato.

59. Sed adhuc præfati Patres, dum intorto Argumento premuntur, novam tribuunt Confutationis materiam. Ipsi enim eodem dub. 3. §. 10. num 121. solvendo Instantiam, contendente in, Augustinum verbis, ab ipsis jam relatis, non purum Debitum, sed actualem contractionem, evincere ipsius Culpæ, respondent: *Rationes Augustini ex vi formæ solum procedere de contractione Peccati Originalis in se, vel in suo Debito, non qualicunque, sed pertingente usque ad ipsum Puerum, quando actu concipitur.... Et quia Pelagiani renuebant, omnes Parvulos concipi sub prædicto Debito proximo, putantes illos, qui ex Parentibus baptizatis oriebantur, sufficenter ab eo, & à Peccato liberari per Baptismum ipsorum Parentum, ideò Rationes Augustini contra eos militant.* Hæc planè omnia chimærica sunt, ut ex dictis patet. Nihilominus ad hominem arguo sic: Pelagiani per vos putabant, Parvulos, ex Parentibus baptizatis exortos, carere tum ipsâ formali Culpâ, tum etiam illius Debito proximo: Atqui Rationes Augustini, etiam per vos, procedunt de contractione Peccati Originalis in se vel in suo Debito, &c. Ergo Rationes Augustini non concludunt, nisi de contractione Peccati Originalis in se vel in suo Debito. Igitur Pelagiani, concedendo Debitum, negare poterant Culpæ Originalis contractionem; & sic eadem ratione, qua Deipara excipitur à contractione Culpæ, poterant Pelagiani & alios multos ab eadem Culpæ contractione excipere.

60. Adeoque Augustinus infectatus est immanem Pelagianismi Belluam, in Dei Ecclesiam atrociter sævientem, ut ei solam caudæ cuspidem præcideret, non ut illam prorsus dilaniaret? Bone Deus! Quid profuisset Ecclesiæ in hoc Augustinus, adeò prolixè ac strenuè insudans adversus Pelagianos, si eos non coëgit ad fatendam in omnibus Adæ Parvulis actualem, Peccati Originalis contractionem, quam ipsi protervè negabant? Quod si replicent, Debitum illud trahere de necesse Culpæ contractionem, nisi probetur à Deo appositum impedimentum; contra est primò: Quia poterant Pelagiani asserere, tale impedimentum fuisse à Deo appositum vi Baptismi, collati Parentibus. Contra secundò: Nam si SS. Patres, ad suppressendam omnino Pelagii hæresim, in id extremum inclinarunt, ut neminem, præter Christum, à Lege Peccati Originalis exciperent, ut Salmanticenses testantur, à nobis relati Disp. 1. Quæst. 1. Cap. 4. qui & Bedam afferunt, asserentem, Julianum Pelagii Discipulum

ex Immunitate Christi à Culpa Originali voluisse Argumentum desumere ad asserendum, nullum esse Peccatum congenitum Hominibus, quandoquidem ille & veritate Carnis circumdatus, & Macula immunis extiterit: Ergo Pelagiani prorsus nihil curabant de legitima vel non legitima Exceptione. Adeoque, cum ex Scripturis, ab Augustino Pelagianorum malleo allegatis, solum certè constaret contractio *Debiti*, non autem ipsius Culpæ; hanc facillimum negare poterant, saltem in Parvulis baptizatorum, in quibus dicerent, Debitum non posse suum sortiri effectum. Tum quia tale Debitum, utpotè fundatum per Salmanticenses in Semine vitiato & corrupto, adeoque impossibile cum Gratia in instanti Conceptionis, est prorsus chimæricum. Pelagius autem, vel ipsomet Augustino repetito Teste, fuit Vir acutissimus. Contra tertio: Quia, iis positis, debuisset utique Augustinus quò ad actualem Culpæ contractionem pro omnibus Parvulis, saltim à Parentibus baptizatis procreatis, insistere, ut Pelagianam hæresim radicitus evelleret; aliòquin quo jure dixerit *lib. 2. de Pecc. Merit. & Remiss. cap. 20. Unde jam multa diximus de Baptismo Parvulorum, qui si nullum Peccatum habent, non solum sunt Homines innumerabiles sine Peccato, verum etiam fuerunt, & erunt.* Quærit enim ibi S. Doctor: *Utrum qui omnino nullum unquam Peccatum habuerit, habiturusve sit, non solum quisquam natorum Hominum sit, verum etiam potuerit aliquando esse, vel possit?* & excepto Christo Jesu, firmat uti certissimum, nullum vel esse, vel fuisse, vel futurum esse; & statim subdit: *Unde jam multa diximus &c. ut supra. Porro (subnectit) si veraciter illud constitit, unde secundo loco egimus, neminem esse sine Peccato, profectò nec Parvuli sine Peccato sunt.* Concluserit ergo contra Pelagianos Augustinus nec Parvulos sine Peccato esse: quod & Sole clarius in Augustini Operibus fulget. Adeoque toto cælo aberrant, qui, vel de solo Peccato vel de solo Debito eum conclusisse, affirmant.

61. Videamus modò, num ex Nostratum, *evafione* possit Julianus effugium sumere, ne Illatione Augustini, Scripturas allegantis, astringeretur? Porro ipsimet Salmanticenses fatentur, quòd Pelagiani non unum vel alterum ex Parvulis contendebant ab Originali Peccato, & (ut ipsi volunt) illiusmet Debito immunem: sed benè quotquot ex Parentibus baptizatis oriebantur (melius tamen dicerent, eos contendisse, omnes prorsus Parvulos sine Peccato:). Ergo ipsimet Patres habent quidem ob oculos, in quo vis & efficacia Rationis Augustinianæ consistit. Nunquid idem est unum vel alterum excipi à Generalibus Scripturæ Regulis, ad Originale Peccatum spectantibus, & excipi quotquot ex Parentibus baptizatis oriuntur? Profectò pri-

mum non lædit Universalitatem moralem: secus autem secundum, ut patet. Nec ex solius Virginis Exceptione inferri valet aliorum Exceptio. Virgo autem Beata expressè excipitur à Tridentino, atque à tota Dei Ecclesia ab illa saltem Regula [*Omnes nascimur Filii iræ.*] Nunquid licitum erit & alios ab ea excipere? Absit. Ergo nec ullum habuisset effugiendi aditum rationabilem Julianus ab Illatione Augustini; quæ profectò aliam vim non habet, nisi eam, quæ ex Regulis Sacræ Scripturæ ipsi competit. Tales autem Regulæ solius Virginis Exceptionem admittunt, de qua tantum nimirum legitime constat, non autem & aliorum. Et sicuti Scriptura ipsis met Generalibus Regulis eam Virginis Exceptionem expressè non adhibuit: ita nec Augustinus, Scripturæ stylum ad unguem imitatus, optimè sciens semper subintelligi Virginis Exceptionem, ut ex præmemorata suâ Exceptivâ in Virginis gratiam Protestatione evidentissime constat.

62. Qua de causa si quæras, quid Augustinus, objiciente Pelagio Virginis Exceptionem, vel saltem de ea interrogante; responderetur, defactò Pelagianos Virginē Deiparam objecisse, ut ab omni Peccato immunem, non quidem solitariè sumptam, sed & aliis Justis sociatam. Ut enim virium Naturæ sufficientiam ad sanctè vivendum, & ad vitandum omne Peccatum firmarent, plures Sanctos & Sanctas enumerant apud Augustinum *cit. lib. de Naturâ & Gratiâ cap. 26.* & ultimo loco ipsam etiam Domini ac Salvatoris nostri Matrem commemorant, quam dicebant sine Peccato confiteri necesse esse Pietati. Respondit autem ibi Augustinus: *Excepta Sancta Virgine Maria, de qua propter honorem Domini nullam prorsus (nota verborum energiam,) cum de Peccatis agitur, habere volo Questionem...* Si omnes Sanctos & Sanctas, cum hic viverent, congregare possemus, interrogati responderent illud Joannis: *Si dixerimus, quia Peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est.* Habemus ergo jam Augustini Responsionem in promptu: Omnes Adæ Posteriores, utpotè qui in Adamo peccaverunt, sine Peccato non sunt; & ideò, cum concipiuntur, mortui sunt, trahentes ex Adamo Mortem Peccati; & ideò pro iis omnibus, tanquam pro verè ob Peccatum mortuis, mortuus est Christus, *Excepta tamen Sancta Virgine Maria...* Scimus enim, quòd ei plus Gratiæ collatum fuerit ad vincendum omni ex parte Peccatum; quæ concipere ac parere meruit eum, quem constat nullum habuisse Peccatum.

Videsne Augustinum, asserentem, plus Gratiæ collatum Virgini ad vincendum omni ex parte Peccatum? Hoc est, ne dum ex parte propriæ suæ Voluntatis personalis, sed etiam ex parte Voluntatis Adæ; ita ut hæc non potuerit illam sub

sub Peccato constituere, Divinâ Gratiâ obfistente, ac reddente ipsam ab Adæ Voluntate moraliter independentem: alióquin quid ea verba designarent, *ad vincendum omni ex parte Peccatum*? Nonnisi id, quod diximus sanè. Nam aliis Justis dedit Deus Gratiâ vincendi Peccatum ex parte propriæ suæ personalis Voluntatis, non autem ex parte Voluntatis Adæ, *in quo omnes peccaverunt*. At Virgo *omni ex parte Peccatum* vicit. Non autem *omni ex parte* vicisset, si in Adamo peccasset. At de hoc iterum, Deo dante, *suo loco* redibit sermo.

C A P U T III.

Iterum contra Salmanticenses ostenditur, Argumentationem Augustini contra Pelagianos neque secundum materiam, neque secundum formam ledi ab Exceptione Virginis Deiparæ.

63. **P**atres Salmanticenses, ut rigorosam esse salvant Universalitatem Illationis Augustinianæ contra Pelagianos, autumant (ut vidimus *Cap. præced.*) Rationes Augustini ex vi formæ solum procedere de contractione Peccati Originalis in se, vel in suo Debito, non qualicunque, sed pertingente usque ad ipsum Puerum, quando actu concipitur. Quod eâ ducti necessitate præstant, ut locus detur Exceptioni Deiparæ à Culpa, non tamen à Debito; minimè attendentes, eâ disjunctione vim Rationum Augustini infregisse, atque aditum Pelagianis aperuisse negandi Culpæ contractionem, ut jam *Cap. præced.* exposuimus. Quis enim Pelagianos detineret, ut solam Virginem à Culpa eximerent, dum ex Augustino, Scripturis urgente, non altrunguntur, nisi ad solum Debitum? Et quamvis non possent Exceptiones à Pelagianis probari; tamen non deessent eis Motiva ad suam hæresim fovendam. Et saltem id prævalet absurdum, quòd Augustinus numeris omnibus absolutam de Peccato Originali Controversiam non dederit, tametsi adeò impensè pro viribus contra eos pugnaverit.

64. Quod autem est magis animadversione dignum, id est, quia ejusmodi Doctrina prorsus enervat Augustini Rationes, & sic Dei Ecclesiam exarmat, ut nullus adsit modus probandi ex Scripturis positiva methodo actualement Peccati Originalis contractionem in ordine ad omnes Adæ Posteriores; dum Augustinus, qui totam percurrit Scripturam, non potuit determinatè illam concludere, sed tantum sub disjunctione, vel quò ad Culpam scilicet, vel saltem quò ad ejus Debitum, cum hoc sit separabile, à Culpa per Adversarios. Quorum utrumque detestatur & execratur Augustinus, ubique Pe-

lagianos persequens, utpotè negantes, Homines nasci in Peccato, ac mortuos: ex vi autem solius *Debiti* nemo ex Posteris dici potest mortuus, & peccator, juxta Patres Salmanticenses, nisi cum eo addito, *in Adamo*: Atque Augustinus ubique absolutè mortuos affirmat Adæ Posteriores jam natos, adeoque *Parvulos* appellat: Ergo Augustinus non concludit universaliter de solo Debito contracto; sed benè de ipsamet Culpa, seu Originali Peccato, de necesse Parvulos omnes maculante. Profectò S. Doctor in eo *lib. 6. contra Julianum Pelagianum* idem ferè Argumentum per totum inculcat, quod nobis Salmanticenses opponunt: sed jam vidimus, qualiter se habeat. Unde *Cap. 2.* Pelagianos hoc Dilemmate premit: *Aut ergo agnoscite Parvulos in Baptismate mortuos esse Peccato, & fatemini habuisse, cui morerentur, Originale Peccatum: aut apertè dicite non eos in Morte Christi baptizatos, cum baptizarentur in Christo, & Apostolum mendacio redarguite, dicentem: Quicumque baptizati sumus &c.*

65. Ac similiter mortuos habet Adæ Posteriores in Adæ Peccato, atque eidem Peccato eos mori, cum baptizantur. Nam *cap. 3.* in fine, ipsum Infantem introducens, tacitè dicentem, *Peritura est Anima mea de Populo, si non fuero circumcissus octavo die*, Pelagianos urget, ut ei dicant, quid peccaverit, & supplens pro eis, nulla rationabili voce respondentibus, Auctoritate Apostoli, dicentis, *Per unum Hominem &c.* subdit: *Aliter nobis fas esse non existimemus accipere, nisi ut omnes mortuos esse credamus in primi Hominis Peccato, pro quibus mortuus est Christus: & omnes mori Peccato, quicumque baptizantur in Christo.* Si ergo secundum Augustinum omnes mortui sunt in primi Hominis Peccato, & ex hoc quicumque baptizantur, moriuntur Peccato; jam secundum Augustinum quicumque in Adamo peccarunt, omnino concipiuntur in Peccato, & non *vel sub Peccato in se, vel sub Debito*: ita ut per maximum Doctorem Augustinum implicet, aliquem mortuum fuisse in primi Hominis Peccato, & non indigere, quod per Baptismum moriatur Peccato, quod ab Adamo originaliter traxerat, ut explicat in fine ipsius Capituli primi.

66. Ut autem hæc Augustini Sententia melius capiatur, notanda breviter est ejus Doctrina, cui planè tota ejus Argumentatio contra Julianum Pelagianum innititur, quam proinde non minùs fusè, quàm sapienter, *ibid. Cap. 1. & 2.* ex Apostolo firmat. Ait namque D. Paulus *ad Rom. 6.* *An ignoratis, quòd quicumque baptizati sumus in Christo Jesu, in Morte ipsius baptizati sumus.* Ubi ait Augustinus: *Nulli intelliguntur excepti, sive Majores, sive Parvuli. Quicumque autem baptizantur in Christo, quoniam in Morte ipsius baptizantur, Peccato moriuntur.*

riuntur : quia , inquit , nihil aliud est in Morte Christi baptizari , nisi Peccato mori : hoc est justificari per Gratiam , atque ad Spiritus novitatem regenerari . Ut enim S. Doctor apostolicis ipsis verbis exponit : *Consepulti sumus cum illo (idest Christo) per Baptismum in Mortem , ut quemadmodum surrexit Christus à mortuis per Gloriam Patris , ita & nos in novitate vitæ ambulemus . Si enim complantati sumus similitudini Mortis ejus , sic & Resurrectionis erimus ; hoc scientes , quia vetus Homo noster simul crucifixus est , ut evacuetur Corpus Peccati , ut ultra non serviamus Peccato . Qui enim mortuus est , justificatus est à Peccato . Si autem mortui sumus cum Christo , credimus , quia simul vivemus cum illo .*

67. Sic ex Augustino , imò ex Apostolo . Ideò , cum baptizamur in Christo , in Morte ejus baptizamur , quoniam *vetus Homo noster* intelligitur simul crucifixus cum Christo , & cum eodem mortuus , & sepultus , atque ita cum Christo etiam in novitate Spiritus *novus Homo* , utpotè per Gratiam justificatus , resurgens : ita ut Christi Mors fuerit Mors nostri veteris Hominis , nostrique Peccati , illamque repræsentaverit , ac nostram quoque Resurrectionem ad novam Vitam spiritualem , cum Christo & ex Christo fruendam . Adeoque optimè urget cum Apostolo Augustinus : *Unus pro omnibus mortuus est : Ergo omnes mortui sunt .* Supponitur namque de necessè , quòd ii , pro quibus mortuus est Christus , erant spiritualiter jam mortui ; & ideò pro eis mortuus est Christus , ut eorum , *vetus Homo* , Peccato antiquo nimirum affectus , nempe Adæ Peccato , simul cum Christo moreretur ; & quidem moreretur Peccato , ut cum eodem Christo in Spiritus novitate resurgeret . *Mors enim ejus* (ait eo Cap. 1. paulò antè verba , nobis à Salmanticensibus objecta) *Peccatum nostrum significavit , quo utique ipsa Mors accidit . . . Quod ergo ipse significavit in similitudine Carnis Peccati , hoc per ejus Gratiam nos agimus in Carne Peccati : ut , quomodo ille , moriendo similitudini Peccati , Peccato mortuus prædicatur , ita quicumque in illo fuerit baptizatus , eidem rei , cujus illa fuerit similitudo , moriatur : & quomodo (N. B.) in illius vera Carne vera Mors fuit , sic fiat in veris Peccatis vera Remissio .*

68. Quibus planè Augustinus adeò evidenter contra Julianum concludit , omnes omnino Parvulos in Peccato ipso concipi , ac esse proinde , antequàm baptizentur , spiritualiter mortuos , utpotè verè Peccatores ; ut meritò , ad eum *ibid.* conversus , dicat : *Totus itaque iste Epistolæ Apostolicæ Locus si te ab ista pravitate (negandi Originale Peccatum) non corrigit , nimis obdurnisti .* Quandoquidem mirum in modum urget illius Argumentum , ex quo infert :

Si ergo Peccato non moriuntur Parvuli , proculdubio in Christi Morte non baptizantur . Si in Christi Morte non baptizantur , non in Christo baptizantur . Unde patet , Salmanticenses manifestè extorquere Augustini Textum , imò & Textum Apostoli , eique summam violentiam , inferre , dicendo , *Rationes Augustini ex vi formæ solum procedere de contractione Peccati Originalis in se , vel in suo Debito &c.* cum evidenter concludant veram Mortem spiritualem Parvulorum omnium in seipsis , ac veram eorundem per Baptismum Resurrectionem . Quin etiam concludunt (ut præmissum est) implicare , quòd ii , qui peccaverunt in Adam , in nullo vitæ suæ instanti sint peccatores , ac spiritualiter mortui ; cum eos non aliter sic mortuos , & peccatores evincant , nisi in *primi Hominis Peccato* . Peccatum autem primi Hominis illud quidem est , *in quo omnes peccaverunt* , ut notum est .

69. Observemus autem : An per hujusmodi Augustinianam Argumentationem præcludatur Virginis Exceptio , ita ut hæc minimè locum , habeat sine illius læsione ? En Augustini Argumentum , ab iisdem Salmanticensibus in brevi forma redactum : *Christus mortuus est pro omnibus Parvulis : Sed pro nullo est mortuus , nisi pro iis , qui per Peccatum aliquo modo sunt mortui : Igitur omnes Parvuli mortui sunt per illud .* Majorem (inquiunt) fatebatur Julianus cum Catholicis : Minorem verò sumebat Augustinus ex Scriptura : & ex utraque Consequentiam inferebat . Quòd si Minor (subdunt) aliquam pateretur Exceptionem apud Catholicos , ex vi formæ Syllogismi non teneret Consequentia . Ita , Salmanticenses .

At bonà tantorum Patrum venià tale Argumentum in primis fallaciter satis procedit . Rogo enim : quid designet *ly aliquo modo* , appositum in Minore , sed non in Majore , ac pariter subtractum in Consequente ? Ut verum enim fatear , id ex industria factum suppono . Porro Augustinus infinities repetit , Parvulos esse mortuos ob Originale Peccatum : sed nusquam inveni eum dicentem , esse eos *aliquo modo* mortuos ; imò absolute ac ore rotundo simpliciter mortuos pronunciat . Qua fronte igitur id Argumentum asseritur Augustini Argumentum ? Indulgendum tamen iis bonis Patribus , utpotè trahere conantibus Augustinum ad propriam , Opinionem , qua miro artificio suadere nisi sunt , B. Virginem fuisse quidem mortuam , & peccatricem , non in se , sed in Adamo , & sic fuisse non absolute , ac simpliciter , sed secundum quid , & solum *aliquo modo* mortuam , & peccatricem ; imò potius nullo modo mortuam suadent , cum id per ipsos nil deroget B. Virginis Dignitati , Innocentiæ , ac Sanctitati . O mirabile certè genus Mortis spiritualis .

ritualis ! De hoc puncto tamen alibi pluries ac satis nos agimus . Pro nunc sufficiat indicasse , ipsorum Opinionem esse omnino à Mente Augustini , & consequenter (adeò enim in hoc deferendum est Augustino) etiam à Veritate alienam , ut in *primo Tomo* visum est . Augustinus namque ait , ut audivimus , quòd eo modo , quo *in illius* (nempe Christi) *vera Carne vera Mors fuit , sic fiat in veris Peccatis vera Remissio* . Quo ergo pacto verum est id Peccatum , quod non occidit Animam ; nec imò ullum Peccanti irrogat detrimentum , sive in Dignitate , sive in Sanctitate ?

70. Adhibeamus quæsò ly *aliquo modo* Majori Propositioni , dicamusque [*Christus aliquo modo mortuus est pro omnibus Parvulis* :] Quid ad hoc ? Nemo sanè auderet hanc Propositionem ut benè sonantem admittere . Ergo nec debet admitti illa *Minor* . Mors namque Christi fuit Mors Peccati , ac nostri veteris Hominis : Ergo sicut illa fuit vera Mors absolutè ac simpliciter ; sic & Mors Peccati , veterisque nostri Hominis . Implicat autem Mors absolutè ac simpliciter dicta , quin sit destructiva illius esse , cui absolutè ac simpliciter opponitur : Ergo Mors nostri Peccati , veterisque nostri Hominis præsupponit absolutè ac simpliciter existens ipsum nostrum Peccatum , nostrumque veterem Hominem . Chimæricum ergo est , & Scripturis dissonum ly *aliquo modo* , sicut in Majori , cui non fuit appositum , ita & in Minori , cui ex propriæ Opinionis necessitate fuit adhibitum .

Nec diversam ob causam fuit suppressum in illato Consequente ; quod sic planè se habere debet juxta Dialecticæ Regulas : *Igitur omnes Parvuli aliquo modo mortui sunt per illud* . En quàm clarè simul ac placidè liquet , quod supra inferebamus , nempe ex impugnata Doctrina sequi , quòd Augustinus reverà contra Pelagianos non concluderit , omnes Adæ Posteris defectò contrahere Originale Peccatum ; adeoque suis fusè conscriptis Libris admodum cumulatè eam assumptam pro Dei Ecclesiæ Controversiam non perfecisse , nec proinde Pelagianam hæresim radicitus extirpasse ; cum id tantum in universum probavit , nimirum Posteris Adæ omnes sub Culpæ Debito concipi : an autem & sub Culpa , suspensum adhuc & dubium reliquisset . Nonne summum id irrogat Augustini laboribus præjudicium , ac ipsimet Ecclesiæ detrimentum ; cujus planè de Pelagianismo triumphus potissimum debetur invictissimo Augustino ?

71. Discutiendum autem est pro nostro instituto , qua de causa , si *Minor* Argumenti Augustiniani , seu potius Augustino à Salmanticensibus attributi , *aliquam pateretur Exceptionem* , apud Catholicos , ex vi formæ Syllogismi non te-

neret *Consequentia* . Porro in casu diceremus eam tenere *aliquo modo* , si non absolutè ac simpliciter . Cur enim Salmanticensibus licet asserere Christum nonnisi pro iis mortuum , qui per Peccatum *aliquo modo* sunt mortui : & nobis minime licebit asserere , quòd ea *Consequentia* teneat *aliquo modo* in ordine ad omnes Parvulos ? Imò & id eis minime licet , ut vidimus : non ita verò istud nobis , cum sit necessarium . Quamvis enim non teneret ea *Consequentia* juxta rigorem logicum ; non ideò tamen non teneret eo modo , quo tenere debet , cum (ut ex probatis constat) Propositiones Scripturæ non currant regulariter de *Universalitate Logica* , quæ nullam admittit Exceptionem ; sed de *Morali* , quæ juxta rei materiam Exceptionem admittit . Si autem Scriptura Exceptionem admittit : cur & non Augustini *Consequentia* , ex Scriptura dependens ? Tenet ergo Augustini *Consequentia* , & satis tenet , upotè debitam admittens Exceptionem ; quam profectò si non admitteret , non teneret : sicut nec teneret , si indebitam Exceptionem admitteret . Sicque Augustini Ratio nostram piam Sententiam non lædit ; imò fovet , debitam Beatissimæ Virginis à *Debito* Exceptionem admittendo . Lædit autem , & quidem summè , Pelagianos , utpotè indebitas intrudentes Exceptiones , imò in Parvulis omnibus negantes Peccati Originalis contractionem .

72. Ut autem rem clariùs demonstramus , offeramus vice versa præfatis Patribus hoc Argumentum : *Omnes Parvuli mortui sunt per Originale Peccatum : At Christus fuit Parvulus : Ergo Christus mortuus est per Originale Peccatum* . Major est ipsummet Consequens illatum ab Augustino , ut patet in Argumento ab ipsis exposito . Minor est de Fide ; nam *Isaia* 21. habetur : *Parvulus datus est nobis* . Respondeant ergo ii dilectissimi Patres : Consequens illud Augustini admittit Exceptionem : an non ? Si non ; ergo cum Minor sit de Fide , *Consequentia* tenet vi formæ , eo quòd Argumentum est in *Darii* . Sed tamen Consequens est hæreticum , cum enunciaret Christum subjectum Peccato . Ergo sit opus , ut Major illius Syllogismi , quæ est ipsummet Consequens illatum vi formæ in Augustiniano Argumento , patiatur Exceptionem ; quam certò certius patitur , cum Christus Dominus , tametsi *Parvulus* inter Homines fuerit , nihilominus , utpotè *segregatus à Peccatoribus* , ut ait Apostolus , non est inter ceteros Parvulos recensendus . Fuit enim non ex virili Semine communi modo procreatus , sed ex Spiritu Sancto conceptus : non purus Homo , sed Homo simul & Deus : ac tandem non Adæ Capitis moralis membrum , imò è converso , ex *Cap. 1. ad Coloss. Caput Corporis Ecclesiæ . . . in omnibus primatum tenens* , Et ex *Cap. 2. Caput* omnis

omnis Principatus, & Potestatis. Adeoque Christus, licet Parvulus, neutiquam comprehendendi potest sub illis Propositionibus, quas in eo Discursu pronunciat Augustinus; qui quamvis nullam talem exprimat aliquando Exceptionem, semper tamen subintelligitur, etiamsi nunquam illam expressisset.

73. Eodemque sanè modo differendum nunc est de Virginis Exceptione. Quamvis namque alià & alià excipiendi sint ratione Christus & Virgo, Filius & Mater, Rex & Regina, sunt nihilominus ambo excipiendi; ita ut sub terminis universalibus, ad materiam Peccati Originalis spectantibus, nullatenus comprehendantur, nec in Sacro Textu quidem, nec apud SS. Patres, præsertim apud Augustinum, utpotè se expressè potestantem (ut observavimus) ad favorem Deiparæ. Enimverò, omnis pro nunc iis Argumentis, quibus plenissimè suo loco id ostendimus, lubet vel solam Personæ Virginis præclarissimam Dignitatem commemorare, ac nobilissimam ejus recensere Conditionem. Nonne vera Dei Mater est, ac totius planè Orbis Imperatrix, omniumque tum Angelorum tum Hominum, ipsorumque primorum Parentum dignissima Regina, atque ad eminentissimum ejusmodi sublimis gradus apicem ab æterno electa, ac præordinata? Ergo vel ex hoc solo motivo à communi aliorum Regula excipienda venit; dum, ut ex Juribus allegatis *Quæst. I. Cap. I.* clarescit, competunt ei per gratiam illa Privilegia, quæ quasi per naturam Christo, ut Homini, conveniunt. Leges namque Universales (etsi diversam ob causam) nec Principem, nec Augustam sibi subjiciunt. Quin si in humanis plures aliæ sunt Personæ, quæ, utpotè ob singulare aliquod Prædicatum speciali nota dignæ, eo fruuntur Privilegio, ut cum cæteris sub Lege non comprehendantur, nisi de eis specialis ac expressa mentio fiat; quis audebit tantæ Virginitate Privilegium denegare? Profecò qui huic Privilegio Mariano refragatur, minimè planè, ut par est, advertit ad sublimem ejus Dignitatem, propemodum infinitam, ut ritè loquitur D. Thomas.

74. Lubet & id quidem brevi excursu firmare aptissimo illo Exemplo Reginae Esther, quæ ut expressa B. Virginis figura & typus ab omnibus in confesso habetur. Tritum equidem est, Regem Assuerum Legem condidisse *cap. 4. Esther* hujus tenoris: *Omnes servi Regis, & cunctæ, quæ sub ditione ejus sunt, norunt Provincias, quod sive Vir, sive Mulier, non vocatus, interiùs atrium Regis intraverit, absque ulla cunctatione statim interficiatur.* Quæ hac Lege Universalior? Sed tamen Regina Esther, ob urgentem necessitatem timido valde gressu ingredienti, sic annuit *cap. 15. Rex: Quid habes Esther? Noli metuere. Non morieris: non enim*

pro Te, sed pro Omnibus hæc Lex constituta est. Mira sanè loquendi methodus, implicantes obvolvens terminos, ut forte cuipiam videtur. Quomodo non pro Te, si pro Omnibus? Et si pro Omnibus, quomodo non pro Te? Nunquid & Esther una non erat inter Mulieres omnes, ditioni Regis subjectas? Erat sanè: sed & erat Regina. Idcirco (ut perdoctè discurret Catharinus de Concept.) non erat inter cæteras recensenda, quia *non est inter Omnes, aut inter Homines Regina; sed supra Omnes, & supra Homines, gratiâ tamen, non naturâ.* Ejusmodi ergo Virginis Exceptio nulla ratione rejici potest; cum aliòquin Deipara ab aliis Legibus, quæ quidem Universalissimæ sunt, simpliciter eximatur; ut ritè cum nostro Zamoro *cap. 22. num. 32.* adnotant Nostrates communiter.

CAPUT IV.

Quoddam Testimonium D. Ambrosii, & alterum D. Augustini, à Salmanticensibus de solo Debito exposita, ad germanum sensum de actuali ac necessaria Culpæ contractione restituuntur: iterumque hac occasione Doctrina illa firmatur, qua implicare docuimus, eos, qui peccaverunt in Adam, posse in Conceptionis momento justificari.

75. **U**T faciliùs pateat Responsio cæteris SS. Patrum objectis Testimoniis danda, seu potius ut recta eorum Intelligentia clarescat, duplicem proponimus à Salmanticensibus recitatam Sententiam, D. Ambrosii unam, alteram D. Augustini, quarum utramque autumant, ac solito more contendunt de solo Debito esse intelligendam. Primo loco igitur D. Ambrosium afferunt, relatum ab Augustino *lib. 2. contra Julianum cap. 2.* his verbis: *Ambrosius solum Christum à Vinculis obnoxie Generationis excipit: omnibus cæteris ex Adam sub Peccati Obligatione nascentibus.* Et *cap. 9. [Ait Ambrosius, unum solum Hominem, Mediatorem Dei & Hominum, eo quod sit natus ex Virgine, nec senserit nascendo Peccatum, Generationis obnoxie Vinculis non teneri. Omnes autem Homines sub Peccato nasci, quorum ipse ortus in vitio est.]* Ubi notant ii Patres nomine Nativitatis intelligi Conceptionem, quæ est Nativitas in utero; adduntque *dub. 5. §. 3. Sic eas Authoritates exponi debere, ut intelligantur de Debito: Quia (ut ajunt) Vinculum, Obnoxietas, & Obligatio, etiam in rigore terminorum, non sonant hoc, quod est Peccatum habere. Posteriora autem verba (subnectunt,) scilicet sub Peccato nascuntur, quamvis magis videantur Peccatum implicare, sufficienter etiam intelliguntur de Debito. Tum quia debent exponi per præcedentia, scilicet nasci sub Obligatione,*

Peccati. Tum quia nasci sive concipi sub Peccato non est omnino idem, ac habere Peccatum, in Conceptione, vel concipi cum illo: sed dicit habere in Conceptione respectum aliquem, subjectionis ad Peccatum. Hæc illi Patres.

76. Verum quamvis inficiandum primò non sit nomine *Nativitatis* intelligi quoque, posse *Nativitatem* in utero, seu *Conceptionem*, quæ est prima Nativitas; haud reor tamen, Ambrosium in casu id exprimere velle. Siquidem & ipse ac alii Patres communiter loquuntur secundum id, quòd regulariter contingit, absque reflexione ad rarissimos casus, in quibus aliqui sanctificati sunt in ipso materno utero. Quod vel exinde luculenter clarescit, quia frequenter omnes Adæ Posteròs sub Peccato & in Peccato conceptos asserentes nullam de Virgine exceptivam mentionem faciunt; cum aliòquin omnes contendamus, eos à Culpæ contractione B. Virginem exemisse. Loquuntur ergo vulgari ac morali modo, in quo ad Veritatem satis est, quòd juxta subjectam materiam regulariter verificetur. Quicquid tamen sit de hoc, adhuc autumo intelligentiam illam de *Debito* minimè veram esse. Si *Peccatum* ipsum formaliter ac præcisè inspectum, non esset formale ipsum Vinculum, quo Peccator arctissimè obligatur, & captivus detinetur, & sic Vinculis obnoxius, facile permetterem id Commentum, Salmanticensibus. At cum ipsum *Peccatum* tale sit pro formali, imò & solum ipsum per se ac primariò tale sit, *Debitum* autem nonnisi per ordinem ad Peccatum, cujus *Debitum* est; indè fit, ut permittendum non sit. Quòd Peccatum pro formali sit *Nexus & Vinculum*, & quidem principalius, quàm ejus *Debitum*, liquidò constat ex eo, quòd potestas liberandi Hominem à Peccato dicitur potestas absolvendi, juxta illud *Matth. 16. 19. Quodcunque solveris super Terram, erit solutum & in Cælis, &c.* Ergo Peccatum, ipsum *Nexus & Vinculum* est, quo vincti detinemur, & quod absolutio Sacerdotis discindit, ac solvit. Quare igitur adeò rotundè ac libere ajunt Salmanticenses, quòd *Vinculum, Obnoxietas, & Obligatio* in rigore etiam Terminorum non sonant hoc, quòd est *Peccatum habere*, sed esse sub *Debito & Necessitate* habendi illud?

77. Accedit, SS. Patres antiquos nusquam fuisse locutos de *Debito* in sensu Adversariorum, ut & ipsi Salmanticenses pro D. Thoma testantur: quo ergo jure id præsumitur de D. Ambrosio? Præterea certissimum est, D. Ambrosium ea Peccati Vincula remove à Christo, quæ, utpotè indecora ac turpia, Christum turpiter afficerent: Atqui Vincula Debiti per Salmanticenses, aliosque Adversarios, turpia & indecora non sunt, dum *dub. 6. §. 6. num. 253.* affirmant, quòd peccasse in Adam nil derogat Dignitati, Honori, ac Sanctitati, & Innocentiæ

Virginis: Igitur &c. Tertiò D. Ambrosius hæc habet verba: *A Vinculis obnoxia Generationis*; rursus, *sub Peccati Obligatione*: iterum, *Generationis obnoxia Vinculis*. Quamvis autem verba secundo loco relata possint ad *Peccati Debitum* accommodari; secus tamen ea, quæ primo, & tertio loco sunt posita. Quoniam juxta ipsorum Regulam ob duplicitem Terminorum experimentium *Debitum*, & non hoc, quòd est *habere Peccatum*, jam apertè *Debitum Debiti* designant, ut patet: nam *Vinculum Generationis obnoxia* importaret *Debitum* Generationis debetricis, quo nil insulsius: uti foret si dicerem, *Albedo parietis albi*. Hoc autem non est præsumendum de D. Ambrosio, Rethorum omnium Magistro, qui satis præfulget stylo excultissimo ac perpolito. Quartò inficiandum non est, D. Ambrosium per ea verba exprimere voluisse Immunitatem Christi à Peccato; unde ait: *Nec senserit nascendo Peccatum*: Cum ergo Exceptio firmet Regulam in contrarium, proculdubio Adæ Posteròs, è quibus illum excipit, non immunes ab ipso Peccato commonstrat. Et certè ridiculum est, Sanctos Patres ad Fidelium eruditionem, sive scribendo, sive concionando, semper de *Debito Culpæ Originalis*, & nunquam de ipsa Culpæ contractione locutos; cum hæc contractio Culpæ Originalis sit principale Fidei Dogma, & illud ad Speculationem, non ad Praxim communem pertineat.

78. Accedit principaliter, quòd nedum relata ea verba, *nec senserit nascendo Peccatum*, ex vi Exceptionis propositum nostrum inferunt; sed & idem illud formaliter sequentia ea verba exprimunt: *omnes autem Homines sub Peccato nasci, quorum ipse ortus in vitio est*. Nulla, quippe hic fit mentio de *Vinculo*, de *Obnoxietate*, de *Obligatione*: sed tamen ii boni Patres ajunt, quòd, *quamvis videantur magis Peccatum implicare, sufficienter tamen intelliguntur de Debito*. Porro, si nomine *Peccati* sufficienter intelligitur *Debitum*, non poterimus amplius de hac materia differere; quia multi possent & hæc nostra Scripta, contententia pro Virginis Immunitate à *Debito*, liberrimè exponere pro Immunitate à *Peccato*, cum æquè posset nomine *Debiti* intelligi *Peccatum*. Hoc autem non est verba exponere, sed extorquere: non est genuinum sensum eorum indagare juxta communem institutionem: sed arbitrium sensum, novamque significationem ab libitum illis imponere. Contendunt insuper, posteriora verba per præcedentia exponi debere: sed cur non præcedentia per subsequentia? Estne Jus aliquod id prohibens? Imò regulariter subsequentia, solent præcedentia declarare: addimus namque posteriora prioribus, alia aliis verbis, usquedum satis judicemus nostram expressisse Sententiam. Caterum non inficiandum, etiam priora

priora posse aliquando posteriora verba explicare, dummodò tamen sint magis expressiva, magisque clara, & determinativa: in casu nostro autem id fallit, quoniam priora verba, nempe *Vinculum*, *Obnoxietas*, *Obligatio*, sunt potius, vel saltem æquivoca & indeterminata ad designandum seu *Debitum* seu *Peccatum*. Imò & cum *Debitum* designant contrahendi Maculam, supponunt semper *Peccatum Actuale* verè & propriè commissum, sive in se, sive in alio; cum repugnet astringi ad Maculam Peccati contrahendam eum, qui nunquam verè & propriè peccavit, nec in se, nec in alio.

79. Mirabilius autem est, quod annectunt, nimirum quòd *nasci seu concipi sub Peccato* non est omnino idem, ac *habere Peccatum* in Conceptione, vel *concipi cum illo*. Profectò, si verbis ludere velimus, ea non sunt omnino idem: at si de per se significato verborum agamus, intolerabile est illa non esse idem. Non ergo est omnino idem aquam esse sub calore, habere in seipsa calorem? Non est omnino idem esse me sub tali infirmitate, ac talem infirmitatem in me habere? Bone Deus! Quid audio? Quidnam quasò importat hoc vel illud esse sub tali vel tali forma, nisi esse subjectum talis vel talis formæ? Quid importat Deum creare materiam sub forma, nisi creare materiam ut actuale subjectum formæ? Ejusmodi passim planè sunt legitimæ horum Patrum Expositiones, tum Sanctorum Patrum, tum Sacræ Scripturæ Testimoniis adhibitæ: quibus nihilominus ita securè inniuntur, ut nil vereantur affirmare, quòd *nulla est Propositio, neque in Scriptura, neque in Conciliis, neque in antiquioribus Ecclesiæ Patribus, in qua ita universaliter affirmetur pro omnibus, excepto Christo, contractio formalis Culpæ, sicuti asseritur ejus Debitum*.

80. Exhinc ad examinandum progredimur, num laudati Patres veriori Commento explant Augustini ipsius Authoritatem, eis secundo loco occurrentis, quam S. Doctor habet lib. I. de Pecc. Meritis & Remiss. cap. 20. & ipsimet hoc tenore illam referunt: *Nullus est, præter Christum, qui non ex Peccato ad Justitiam transierit, & qui nullo unquam Peccato fuerit astrictus*. Adnotant autem iidem Patres, talem Authoritatem non haberi apud Augustinum eo loci in terminis: benè verò ex eodem ipso Capite desumi. Quod planè verissimum est: non est tamen desumenda ex Capite 20. Libri primi, sed Libri secundi: quod fanè puto Typographi errorem. Adoque insuper, ex aliis itidem locis ejusdem Augustini eandem desumi posse Propositionem, cum frequenter eam Doctrinam inculcet. Videamus nunc, qualiter pro sua Sententia illam exponant Salmanticenses loco cit. Facillimum quippe ipsam suæ propriæ Sententiæ accommodant. Ad pedes enim habent

& satis obviam fugam. An autem & feliciter, jam jam patebit. Affirmant itaque, quòd *ultima verba nihil sonant, ultra Debitum: quia esse astrictum Peccato solum dicit esse illi obligatum, & obnoxium, adeoque sub Debito ipsum incurrendi*. Prima verò verba (subnectunt) *sufficienter intelliguntur de Peccato commisso in Adam: ab hoc enim, prout ante instans Conceptionis Dei paræ permanebat pro ea non remissum, factus fuit transitus in illo instanti ad Justitiam, & Gratiâ illi infusam, per quam remissum fuit*.

81. Nil profectò mirum, Patres Salmanticenses *Debitum* intrudere, ubi terminus aliquis occurrit, qui quoquo modo possit ad id exprimendum accommodari; cum id ipsum quoque agant, ut vidimus, ubi in terminis de *Peccato*, ipso sit sermo. Quod & Franciscus à S. Augustino observavit, ut *alibi* notavimus. Grates tamen Deo O. M. rependimus, quòd adhuc vivunt, & publicè gradiuntur D. Augustini Opera. Porro quàm fideliter exposuerint Augustinum lib. 6. cap. 1. contra Julianum arguentem, jam ostendimus in *precedentibus Capitibus*; imò ipsemet Augustinus in fonte id manifestissime ostendit. Nunc non dissimilis certè contingit eorum Expositio, ut mox constabit. Præstat primo loco tamen ipsamet Authoritatem in terminis, à præfatis Patribus propositam nos examinare, & postmodum ipsemet Augustinus sese examinabit.

Et jam quò ad ultima illa verba, *esse astrictum Peccato*, satis patet ex dictis, eam Expositionem posse habere locum, si *Peccatum* ipsum non esset formalis Nexus, & Vinculum, quo Adæ Posterius dicuntur & sunt formaliter *obstricti Peccato Originali*: at cum certò certius Originale ipsum *Peccatum* talis Nexus, & Vinculum sit pro formali, jam omnino gratis ex tali vocabulo præcisè sumpto deducitur, Augustinum ibi loqui de *Debito*. Tum quia, si voluisset loqui de *astrictione*, orta ex puro *Debito*, dixisset: *qui nullo unquam Peccati Debito fuerit astrictus*: Atqui nil expressit de *Debito*, sed solum ait: *qui nullo unquam Peccato fuerit astrictus*: Ergo signum evidens est, ipsum loqui de *astrictione*, immediate ac formaliter oborta ex *Peccato*, & non ex *Debito*. Nunquid adeò imprecas, aut ineptus præsumendus est terminus Augustinus, ut nil curarit de vocabulorum usu, ac terminorum positione? Imò nil curavit de *Culpæ Debito*, ut sic: curavit autem quàm maximè de *Culpæ contractione* indispensable debita, & necessaria. Porro, dato quòd unquam de *Culpæ Debito*, de quo litigamus, locutus fuerit Augustinus, nunquam tamen loqui potuit de illo, ut separabili ab ipsa *Culpæ contractione*, cum & ipsimet Salmanticenses ferè nesciant Posteros Adæ obstrictos *Culpæ Debito* pronunciare, quin & eosdem co-

ram

ram Deo reos Culpæ commissæ denuncient.

82. Ponderemus autem priora verba, quæ utique & pondus dabunt posterioribus. Dicunt ii Patres, quod *prima verba sufficienter intelliguntur de Peccato commisso in Adamo*; ita ut *ab hoc, prout ante instans Conceptionis Deiparæ permanebat pro ea non remissum, factus fuit transitus in illo instanti ad Justitiam, & Gratiâ illi infusam, per quam remissum fuit*. Quæ sanè Expositio licet sit vera in sensu Augustini, loquentis de Justificatione Posterorum omnium, Adæ, cum implicita Virginis Exceptione, & Exceptione Christi explicita; falsa tamen est juxta sensum eorundem Patrum, quem Augustini esse falsò supponunt. Enimverò quod vera sit in vero sensu Augustini liquet: quoniam Augustinus supponit quod verissimum est, nempe Adæ Posteris, ut primo illi temporis instanti addictos, in quo primum realiter existunt, indispensabiliter subesse Originali Peccato, quemadmodum nonnisi, ut illi instanti per existentiam realem addicti, denominationem illam subiere, quod in Adam peccaverint; aliòquin (ut sæpius inculcatum est) *Posteris peccasse in Adamo* esset de subjecto non supponente, cum talis Propositio necessariò concernat existentiam realem subjecti pro futuro aliquo saltem temporis instanti, ut de eo fieri possit talis prædicatio, seu ut possit tali subjecto id prædicatum tribui. Sic Augustinus neutiquam loquitur de transitu Peccati ad Justitiam & Gratiâ facto in ipsomet Conceptionis momento, quia talis transitus est adhuc impossibilis, ut mox dicam: sed loquitur de transitu facto post Conceptionem, ita ut prius intelligatur, Adæ Posterum fuisse, in toto Conceptionis instanti saltem, actualiter subjectum ipsimet Originali Peccato, formaliter inspecto, ac inde postea fuisse justificatum.

83. Et quidem id adeò verum est, ut is transitus nullo pacto contingere possit in ipso Conceptionis momento. Nonne qui transit ex Peccato ad Justitiam, transit de una ad aliam formam, seu de formæ privatione ad ipsam formam? Nonne qui transit de una ad aliam formam, seu de privatione formæ ad ipsam formam aliter se habet nunc, quàm prius, & ideò mutari dicitur, ac transire de uno ad aliud esse? Quo pacto ergo in primo Conceptionis momento potuit Virgo Beata transire ex Peccato ad Justitiam? Implicat sanè, quod subjectum mutationis, quod transire dicitur, ac mutari, in eodem prorsus instanti temporis simul sit sub utroque mutationis seu transitus termino, ut omnibus perspicuum est: & dato hoc impossibili, quod subjectum sit in eodem simul primo temporis instanti sub utroque mutationis seu transitus termino (quod repugnat, ut dixi;) adhuc in casu verificaretur, quod nulla habe-

retur mutatio, nullusque transitus, cum reverà non verificaretur in ea hypothesi, quod subjectum aliter se habeat nunc, quàm prius: nisi velimus & aliud impossibile supponere, nempe quod unicum temporis instans habeat in se duo temporis instantia, quæ dicantur secundum prius & posterius. De quo vide plura *Disput. sequ. Cap. 4. & 5.*

84. Nec prodest recursus ille, quod *ante instans Conceptionis Deiparæ Peccatum ejus in Adamo commissum permanebat pro ea non remissum*. Quid enim, quæro, quid importat *ly permanebat pro ea non remissum*? Vel enim in aliquo scrinio vel arcâ reservabatur, ut inde in primo suæ Conceptionis momento extractum illam invaderet, eamque afficeret, ac pervaderet. Vel *permanebat pro ea*, hoc est permanebat in ea, tanquam in suo naturali subjecto (siquidem ipsemet peccans est naturale subjectum, cui naturaliter, modo suo, hære petiit Peccatum,) & sic non permanebat pro ea, & in ea, nisi pro illo instanti temporis, in quo ipsa Virgo erat realiter exitura. Adeoque Peccatum illud ita permanebat pro ea, ut *maneret in Dei apprehensione* (verbis eorundem Patrum loquor, quæ habent de Peccato Originali *disp. 14. dub. 3. §. 7. num. 92.*) *seu abominatione, offendens illum, & separans à Persona offendente* (quæ esset B. Virgo in casu,) *prohibensque ab elargitione Gratiæ, à quo quasi loco nunquam recedit, usquedum per Pœnitentiam, vel Gratiâ saltem virtualiter retrahetur*. Pro stupor! Rogo: An Deus abominatus sit solum Beatissimæ Virginis (renititur sanè calamus) Peccatum præcisè inspectum, & secundum se, ac in abstracto: An verò & ipsammet B. Virginem, utpotè Personam offendentem? Non primum: quia Peccatum in tantum est Peccatum, in quantum ab aliqua Voluntate liberè proficiscitur; & ideò in tantum terminat divinam abominationem, in quantum est alicui voluntarium: *Propter quod autem unumquodque tale, & illud magis*. Tum secundo, quia Peccatum est actio immanens, ac immanenter de se moraliter permanens in ipso peccante; adeoque, dum est in actu, est ratio formalis reddens ipsummet suum Authorem, actu offendentem Deum, & cum est in habitu, habitualiter, atque ideò ipsi Deo formaliter invisum, & inimicum. Unde, ut ipsimet Patres Salmanticenses indicant, non quomocunque *manet in Dei abominatione, sed manet ut offendens illum, & separans à Persona offendente, prohibensque ab elargitione Gratiæ*, quam Deus nimirum Personæ illi conferret, nisi esset Peccato affecta. Qua de causa jurè dicitur *Sap. 14. vers. 9. Similiter autem odio sunt Deo Impius, & Impietas ejus. Etenim quod factum est, cum illo, qui fecit, tormenta patietur*. Quod sanè æquè in sua linea urget de Originali Peccato, præ-

præsertim secundum eam verissimam Sententiam, quam cum ipsismet Salmanticensibus loco suo probavimus; qui certè sicut de Personali; sic & de Originali Peccato discurrunt. Quamvis enim Originale Peccatum satis differat à Peccato Personali; non ideò tamen Pænâ sibi correspondente non est dignum. Unde in omnium Sententia ob Adæ Peccatum tota ejus Proles *Massa damnata* asseritur, quia (ut ait Apostolus ad Rom. 5.) *Judicium quidem ex uno in Condemnationem.*

85. Remanet ergo secundum. Ergo B. Virgo, ut futura pro tali temporis instanti, ex eo quòd in Adam peccaverit, fuit terminus divinæ abominationis & inimicitiae non minùs, quàm sit nunc Antichristus pro eo temporis instanti, in quo primùm exisset; qui, ob simile Peccatum, seu ob idem Adæ Peccatum, ut sibi imputatum, atque ita ut moraliter proprium, nascetur Filius iræ: At hujusmodi Consequens abhorrent piæ Fidelium aures: Ergo &c. Sequela patet: nam Dei abominatio non fertur, nisi circa Personam realiter existentem in aliqua temporis differentia. Sic v. g. Petrus, qui hodie est in Dei Gratia & Amicitia, & cras mortaliter peccabit, est utique ab æterno terminus divinæ abominationis & inimicitiae, non *pro hodierna*, sed *pro crastina die*, nempe pro illo instanti, in quo primùm peccabit, usque ad novam Justificationem, si erit: Deo namque nequit actus aliquis de novo inesse. Et hoc est, quod nos suo loco ostendimus, eum scilicet, qui peccavit in Adam, non posse in primo Conceptionis instanti, neque per absolutam Dei potentiam, justificari: quia nimirum non peccavit in Adam, nisi ut futurus, & sic ut realiter extiturus in tali temporis instanti; adeoque, ut addictus per existentiam realem tali futuro temporis instanti, constitutus fuit ob id Peccatum pro tali eodem instanti terminus divinæ abominationis & inimicitiae. Quo igitur pacto poterit pro illomet instanti justificari, quin sequatur, eum pro eodemmet instanti esse Deo simul amicum & inimicum, esse terminum divinæ abominationis ac pariter divinæ dilectionis?

86. Quæ Doctrina evidenter deducitur ex iis, quæ habent præfati Patres *loco cit.* ubi ex professo expendunt, qualiter Peccatum Adæ in unoquoque Posterorum, dum primò concipitur, physicè causat privationem Justitiæ, atque adeò Culpam ipsam Originalem. Solum, nāque discrepamus ab eis quòd ad physicam causalitatem, cum solam moralem nos admittamus. Caterum ipsissima eorum Doctrina nostram, infert Assertionem, ut percurrenti eorum Discursum statim innotescit. Quare (sub num. 93. inferunt) *de prædicto Peccato in ordine ad Successores Adami, antequàm retractetur ab eis, eodem modo philosophandum est quòd ad præsens,*

*atque in ordine ad ipsum Adamum, antequàm ab illo retractaretur: & non secus, ac de quolibet Peccato Personali respectu supposito, à quo committitur, ante retractionem. Sicut ergo Peccatum Mortale, quod quis modò committit, quandiu non retractatur, manet semper in Dei abominatione, indèque à supposito, cujus Peccatum est expellit Gratiam, & causat in eo, vel conservat ejus privationem, in qua consistit Peccatum Habituale Personale: ita prædictum Adami Peccatum, quatenùs fuit Posterorum, mansit etiam post illius (nempe Adæ) pœnitentiam in Dei abominatione, impediens omnes illos à receptione Justitiæ Originalis promissæ, atque adeò causans in unoquoque eo ipso, quòd in rerum Natura ponatur, privationem talis Justitiæ, constitutivam Originalis Peccati. Notant insuper statim, & meritò, prædicti Patres, se dixisse, eo ipso, quòd in rerum Natura ponatur &c. quia, (subnectunt) *aliàs Propositio erit de subjecto non supponente. Quippe in supposito, quod nondum est, nequit causari defacto privatio, nec aliqua forma ab eo excludi, vel impediri, &c.* Hæc præfati Patres.*

87. Qui certè non attenderunt, quid ex hac verissima Doctrina ritè sit inferendum. Rogo enim: An id Posterorum Peccatum, cum actualiter in Adamo committebatur, fuerit expulsum Gratiae ab unoquoque supposito eorundem Posterorum, qui per illud peccabant? Scio, id eos asserere, quantum est ex parte ipsius Peccati; quemadmodum enim contigit respectu Adæ peccantis, ita & contigisset respectu Posterorum, si Adæ coëxstitissent eo tunc; omnes enim cum eodem verè peccabant ipso tunc. Sed iterum rogo: Quinam sunt, qui peccaverunt in Adam, & verè peccaverunt? Certè Posterii Adæ fuerunt. At ulterius rogo: An Posterii Adæ, prout verè peccaverunt in Adamo, fuerint iidem ipsi numero, qui futuri erant pro aliquo temporis instanti: an alii? Hoc secundum est evidenter falsum. Ergo primum: ergo Adæ Posterii, prout futuri in aliquo temporis instanti, in Adamo verè peccaverunt; ita ut eadem illæ Posterorum Personæ, quæ erant aliquando realiter extiturae, eo tunc fuerint verè peccantes, adeò quòd potuerit eo tunc, imò & debuerit de quolibet ipsorum enunciari: Nunc talis, vel talis, vel talis Posterus Adæ verè in eo peccat. Sicque denominatio peccantis eo tunc jurè afficiebat unamquamque ipsorum Personam, ut pro aliquo temporis instanti futuram; aliòquin Propositio (ut ipsimet Patres ritè admonent) fuisset de subjecto non supponente. Talis autem non fuit reverà & defacto; quia subjectum illius Propositionis fuit ipsemet Posterus, consideratus secundum realem existentiam, quam habiturus erat: Ergo illud instans, in quo quilibet ex Posteris habiturus erat realem

lem existentiam, est addictum ad verificationem eorum effectuum, quos Actuale Peccatum natum est in suo Authore causare. Ergo tandem tale instans est addictum privationi Gratiae & Justitiae Originalis; atque ita implicat posse in eo habere locum Gratiae & Justitiae collatio.

88. Confirmatur: Nam sicut implicat, quod in eodem ipso instanti, in quo Adam, ut peccans existit, habeat locum ejus Justificatio; ita implicat, quod in eodem ipso instanti, in quo ejus Posterius ut peccantes existunt, habeat locum eorum Justificatio: Sed in primo casu est absoluta implicantia: Ergo & in secundo casu. Assumptum patet, nam & Adam & ejus Posterius verè peccarunt. Hæc autem Propositio ne sit de subjecto non supponente, quemadmodum supponit Adamum ut realiter existentem in aliquo temporis instanti, sic & supponere debet ejus Posterius ut realiter existentes in aliquo temporis instanti; aliòquin de quo subjecto verificaretur *ly peccaverunt*? Quoniam autem Posterius non peccarunt, nisi in Adamo, seu per illius physicam actionem, transgressivam Divini Præcepti; idcirco satis fuit, quod moraliter tantum eo tunc actu existerent; quæ moralis existentia subsistentiam non habet, nisi in ordine ad realem existentiam eorundem. Sicut ergo habuit suum effectum Adæ Peccatum in ipso Adamo realiter existente; sic & debet habere suum effectum Peccatum Posterius in ipsis Posteris realiter aliquando existentibus; aliòquin ita se haberent, ac si nunquam peccassent.

89. Confirmatur secundò: Nam eo ipso instanti, in quo Adæ Posterius peccabant, eo pariter ipso erant objectum divinæ abominationis, eo modo, quo Adam, & quilibet personaliter peccans, ex iisdem quoque Patribus: implicat namque, quod quis actu peccet, & dum peccat, non sit actualis terminus divinæ abominationis, quæ fertur tum in Actuale Peccatum, tum in ipsum peccantem: Atque divina abominatio non terminatur, nisi ad rem ut realiter existentem: Ergo sicut Adam peccans fuit ut realiter existens ita terminus divinæ abominationis, ut nequiverit pro eodem instanti esse terminus divinæ dilectionis; ita Posterius Adæ in eo peccantes sic ut realiter existentes fuere terminus divinæ abominationis, ut nequiverint pro eodem temporis instanti esse terminus divinæ dilectionis. Atque licet realis existentia Adæ ut peccantis fuerit addicta instanti temporis præsentis; existentia tamen Posterius erat addicta instanti temporis futuro: Ergo licet Adam ut realiter existens in instanti temporis præsentis fuerit de necesse ipso tunc terminus divinæ abominationis; Posterius tamen ejus utpote realiter nondum existentes, sed extituri, seu ut existen-

tes pro instanti temporis futuro, sunt & fuerunt de necesse pro tali eodem instanti temporis futuro terminus divinæ abominationis. Hoc namque ex eo prodit, quia Adam peccavit, physicè exercendo actionem peccaminosam: Posterius verò peccarunt, ipsam exercendo per Adamum, & sic merè moraliter, adeoque per Jurisdictionem sibi ipsis præexistendo. Ceterum id non tollit, quin effectus actionis peccaminosæ quemadmodum de necesse recepti fuerunt in ipso Adamo jam tunc realiter existente, ita & de necesse recipi debeant in ipsismet Posteris realiter extituri, cum nimirum erunt realiter existentes; aliòquin quid referret eos per Adamum verè peccasse? Non aliud certè refert, nisi quod Adam, cum per propriam physicam actionem peccaverit, ibidem, ubi peccavit, & quando actu peccavit, recepit statim in se Peccati effectus: Posterius verò, cum per Adami physicam actionem peccaverint, sibi moraliter & per Jurisdictionem imputatam, ut suo loco fusè expendimus, idcirco effectus Peccati recipiunt, ubi & quando in seipsis existunt: quod diverso loco & tempore per duplicem Jurisdictionem verificatur, ut suo loco explicuimus in primo Tomo.

90. Audiamus autem ipsummet Augustinum, cum ætatem profectò habeat, ut de se loquatur: neque enim adeò Parvulus est, ut de Parvulis loquatur ut Parvulus. Clarissimè enim ipse locutus est lib. 6. contra Julianum, & clarissimè quoque ubique loquitur, & nominatim in præfato loco lib. 2. de Pecc. & Merit. & Remiss. cap. 20. imò per totum librum, quem ita inchoavit: *De Baptismo Parvulorum, Marcelline charissime, quod non solum eis ad regnum Dei, verum etiam ad salutem, vitamque æternam, adipiscendam detur, quam sine Dei regno, & sine Christi Salvatoris societate, in quam nos sanguine redemit, habere nullus potest, priore Libro satis, ut arbitror, disputavimus. In hoc autem vivat ne aliquis in hoc sæculo, vel vixerit, victurusve sit sine ullo omnino Peccato, excepto uno Mediatore Dei & Hominum Homine Christo Jesu, qui dedit seipsum Redemptionem pro omnibus &c.* Quibus verbis manifestissimè se declarat: An (sive de Parvulis sive de Adultis disputet S. Doctor) unquam somniatus fuerit loqui de Debito Culpæ Originalis.

91. Hinc, proseguendo Discursum, postea sub cap. 6. in quatuor Propositiones, seu Puncta illud distinguit, dicens: *Sed alia Questio est, utrum sit: alia si non est, cum possit esse, cur non sit: alia utrum qui omnino nullum unquam Peccatum habuerit, non solum quisquam sit, verum etiam poterit aliquando esse, vel possit.* Est ne hic vel Debiti umbra? Tandem sub cit. cap. 20. ubi aggredditur determinationem quartæ Questionis, quam

quam sic proponit: *Utrum qui omnino nullum nunquam Peccatum habuerit, habiturusve sit, non solum quisquam natorum Hominum sit, verum etiam potuerit aliquando esse, vel possit?* Ubi nam hic sermo de Debito? Statimque prosequitur S. Doctor: *Hunc prorsus præter unum Mediatorem Dei & Hominum Hominem Christum Jesum, nullum vel esse, vel fuisse, vel futurum esse certissimum est. Unde jam multa diximus de Baptismo Parvulorum, qui si nullum Peccatum habent, non solum sunt Homines innumera- biles sine Peccato, verum etiam fuerunt, & erunt. Porro si veraciter illud constitit, unde secundo loco egimus, neminem esse sine Peccato, profectò nec Parvuli sine Peccato sunt. Et paulò infra: In hoc autem quartò queritur: Utrum esset in Filiis Hominum, vel esse potuisset, aut posset, qui non ex Peccato ad Justitiam perfe- ctissimam perveniret, sed nullo omnino unquam Peccato esset obstructus. Ideò, si illa vera sunt, quæ tam multa de Parvulis diximus, nec est in Filiis Hominum quisquam, nec fuit, nec erit, excepto uno Mediatore, in quo nobis Propi- tiatio, & Justificatio posita est, per quam finitis inimiciis Peccatorum reconciliamur Deo. Sed fortasse totum Augustinum transcribemus? Pro- fectò satis (nostro judicio) de se locutus est, ac seipsum manifestavit loquentem de transitu à statu Peccati jam contracti, & inimicitiae cum Deo ad statum perfectæ Justitiæ, ac Reconci- liationis cum illo.*

92. Eapropter dicendum, Adversarios Au- gustini Authoritates extorquere, atque ad li- bitum expendere, ut propriam Sententiam, fulciant. Quod autem magis mirabile est, id certè videtur, quia talibus innixi Testimoniis præclarissima de sua Sententia jactitant: no- stram verò etsi censuris non insimulent, aliorum tamen censuras, & quidem gravissimas, ita referunt, ut non immeritò irrogatas existimare videantur. Velint tamen, nolintve, Doctores omnes, antiquioresque Sancti Patres ut pluri- mum solum Christum Dominum excipiunt ab actuali Peccati contractione: adeoque stabi- liendum, eos universaliter earundem Scriptu- rarum more fuisse locutos, utpotè satis con- scios de Virginis Immaculatæ Exceptione ab ejusmodi Regulis. Tum quia Exceptio Christi Domini ex speciali singularissimæ Conceptio- nis Jure ac Titulo est de se in hac materia singulariter commemoranda: de Debito au- tem Peccati nec locuti sunt defactò, nec de eo loqui potuerunt in sensu, de quo est Con- troversia, & juxta Adversariorum imagina- tionem: vel quia nunquam putarunt posse eos, qui peccarunt in Adam, in Conceptionis mo- mento justificari: vel (quod verius est) quia nunquam ullum tale Debitum in Adæ Posteris agnoverunt, stante ipsorum Antiquorum Do-

ctrina de Traductione Originalis Peccati, ut fusè dictum est *Disp. 1. Quæst. 2. Cap. 3.* Et quam- vis proculdubio agnoverint Debitum absolu- tum, ortum, posito Adæ Peccato, ex Decreto Divino; adhuc tamen & agnoverunt impossi- bilitatem talis Debiti in Beatissima Virgine, ut- potè à Deo præelectâ, ut perpetuâ Innocentiâ, ac Sanctitate, tanquam digna ejusdem Mater, fulgeret, ut ex eorundem verbis suo loco de- monstrabimus.

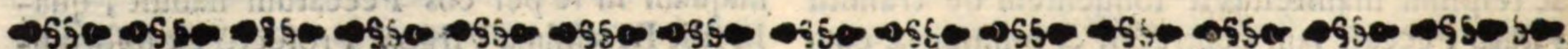
93. Idipsum ferè asstruunt prælaudati Patres in aliis D. Augustini Authoritatibus exponen- dis: nonnihil tamen speciale observandum oc- currit quò ad ea, quæ habet Sanctus Doctor *in lib. de perfect. Justit. circa finem*, ubi docet, neminem esse, præter Christum, cui necessaria non fuerit Peccatorum Remissio. Quod verifica- ri contendunt in Virgine Immaculata ratione, solius Peccati, in Adamo ab ea perpetrati, quia nimirum opus habebat cum cæteris, ut id Pec- catum sibi remitteretur; sine qua Remissione, semper sibi imputaretur. Quæ Expositio, ut constat ex præactis *hoc in eodem Capite* est omnino violenta: & quidem nedum vim irro- gat Augustini verbis, sumendo Peccatum pro Peccati Debito: sed etiam quia Peccati Remis- sionem admittunt respectu illius, qui nullum, unquam in se per eos Peccatum habuit, qua- lis fuit Beatissima Virgo. Profectò ex ipsorum- met Doctrina Posterus, qui in momento Con- ceptionis justificatur, nequit enunciari absolu- tē & simpliciter Peccator, sed tantum cum eo addito, *in Adamo*: Ergo & absolutē ac simpli- citer non est capax Remissionis Peccati, sed tan- tum cum eodem addito, *in Adamo*. Hoc autem est absonum: nam ut supra inculcatum est, re- mittere Peccatum per Gratiae infusionem est delere ac destruere ipsum Peccatum, jam exi- stens in eo, cui remittitur, & in quo destrui- tur, & cui ad expellendum & dissolvendum, Peccatum, quo jam innodatur, Gratia à Deo infunditur. Data autem extorsiva illa Exposi- tione, remittitur & destruitur Peccatum in eo, in quo nunquam fuit, ac proinde quod nunquam extitit; cum repugnet Peccatum existere, & non in ipsomet Peccante, seu Peccatore.

94. Suspicio planè, Adversarios hic sub- ridere, cum Originale Peccatum sit perpetra- tum in alio, nempe in Adamo, ac Posterorum proinde sit illius tantum Maculam in seipsis contrahere, dum concipiuntur: quæ contractio impediri potest per Gratiam infusam. Verum in sui detrimentum subridebunt: quia nimirum perperam explicant Originale Peccatum, & quid sit Posteris peccasse in Adam. Non enim (ut millies replicatum est) *eos peccasse in Adam* importat solum Adamum peccasse; aliòquin, quo jure Apostolus enunciaret: *Omnes in Adam peccaverunt*: ita quòd & eos quoque peccasse,

affirmet? Importat igitur & eos etiam cum illo peccasse, sed peccasse in illo, nimirum per actionem ab illo physicè elicita contra Dei Præceptum, & ipsis Posteris imputatam, ita ut esset moraliter propria singulorum: Ergo debet dari aliquod instans, in quo tale Peccatum singulis reipsa inhæreat, quod erit instans Conceptionis eorundem. Unde fit, repugnare in Conceptionis momento Justificationem illius, qui in Adamo peccavit. Profectò Debitum, subeundi alicujus Peccati Maculam oriri nequit, nisi ab ipsomet Peccato, ut jam commisso, & nonnisi respectu illius, qui vel saltem moraliter illud perpetravit. Peccatum autem semel commissum & perpetratum neque per absolutam, Dei potentiam impediri potest, quin ipsummet suum Authorem, cui necessariò hære debet, deturpet ac maculet.

95. Quid est ergo Posteris non esse Peccatores in seipsis, sed in Adamo? Si ita est; ergo non in seipsis, sed in Adamo sunt Justificationis capaces. Neque enim Gratia opponitur Peccato, nisi in eodem, secundum idem, respectu ejusdem. Cum ergo in seipsis Peccatum, per eos, non habeant, quo pacto Gratia remissivâ Peccati indigent, ut justificentur in seipsis? Nonne præfati Patres Redemptionem duntaxat

Extractivam, & Curativam à morbo contracto agnoscunt? Si igitur Posteris in seipsis non sunt in foveam prolapsi; quo pacto Gratia in seipsis indigent, ut à fovea extrahantur? Si nullo in seipsis morbo afficiuntur; quo jure medicinâ in seipsis recipiendâ indigent, ut à morbo curentur? Datur quidem medicina præservativa; sed hanc ipsi in casu nostro minimè agnoscunt, quòd si eam cum aliis Doctoribus agnoscerent; adhuc nihil in casu nostro proficeret, nisi adhibeatur, ac Posteris applicata intelligatur, priusquam in Adam peccassent. Cæterum, facta hypothesi quòd jam in illo peccarint, inutilis omnino, imò & prorsus repugnans erit quævis medicina ad præservandum. Quo enim pacto locum habebit præservatio à Peccato, si jam peccarunt? Nonne omne præteritum est simpliciter necessarium? Quòd si Posteris in Adamo peccasse nil prorsus obstat eorum Sanctitati & Innocentiæ, ut Adversarii jactitant, ita ut possent dici & esse, Deo disponente, adhuc impolluti & omnino simpliciter immaculati; ergo ly omnes in Adamo peccaverunt, ab Apostolo insinuatam, purum figmentum est; dum taliter per Adversarios peccaverunt, ut nullam ex eo Maculam contraxerint. Quidnam quæso Peccatum est hoc, ut Peccatum sit, & non sit?

QUÆSTIO TERTIA.

An Adversarii benè expendant triplex D. Pauli Testimonium, aliudve Tridentini Concilii, ad Originale Peccatum pertinens?

96. **E**X Testimoniis, universalem Peccati Originalis incurSIONem exprimentibus, urgentiora existimantur illa D. Pauli in Epist. ad Rom. Cap. 3. & 5. ut præter alios PP. Salmanticenses testantur dub. 5. cit. §. 2. num. 189. qui tamen licet illa supponant rigorosâ & Logicâ Universalitate pollentia, adhuc ea solum Debitum in Virgine inferre contendunt, utpotè existimantes, Testimonia illa de solo Debito Culpæ Originalis currere. Sed omitendo, quòd talis Expositio præcludit omnem aditum probandi ex Scripturis generalem Peccati Originalis incurSIONem defactò respectu Posterorum Adæ, ut alibi notatum est, adhuc ostendemus ejusmodi Expositionem esse Sacro eidem Textui vio-

lentam, & D. Pauli verbis nullatenus quadrare, ut Cap. seq. constabit: & id ipsum de Tridentini Testimonio patebit Cap. 2.

C A P U T I.

Triplex D. Pauli Testimonium perperam ab Adversariis expensum ostenditur.

97. **J**AM diximus, quòd selectiores Scripturæ Authoritates, quibus potissimum innitur Peccati Originalis Doctrina, excerpti solent ex Epist. D. Pauli ad Rom. cap. cit. ut iidem Adversarii testantur: & quamvis celebris quoque sit illa ex 2. ad Corinth. de ea tamen Quæst. præced.

præced. fusè actum est. Illam igitur ex *Cap. 3. ad Rom.* primo loco huc discutiendam adducimus, quæ sic se habet: *Non est distinctio: Omnes peccaverunt, & egent Gloriâ Dei: idèst Justificationis Gratiâ*, ut citati Salmanticenses explicant. Quo loco, inquit, fit sermo de *commissione Peccati in Adamo, & de Morte incurâ in illo, nec fit descensus ad actualem Culpæ Originalis contractionem. Siquidem* (addunt) *ly peccaverunt non sonat Peccati Originalis contractionem; non enim Puer peccare dicitur, quando in sua Conceptione illud contrahit: sed sonat Actuale Peccatum commissum ab omnibus, quatenus fuimus in Adamo, seu (quod idem est) commissum ab Adamo ex Persona omnium; quod satis est, ut omnes Gratiâ Justificationis indigeant, per quam Peccatum in Adamo commissum remittatur, deleaturque Macula Originalis inde orta, vel oriunda impediatur. Quod idem asseritur (subnectunt) cap. 5. iis verbis: Per unum Hominem Peccatum intravit in Mundum, & per Peccatum Mors, in quo omnes peccaverunt.*

98. At quamvis verum sit, quod in utroque loco fiat sermo de Peccato Actuali, in Adamo à Posteris omnibus commissio; falsum tamen omnino est, quod non fiat descensus ad Maculam ipsius Peccati, ab omnibus in Adamo commissi; cum talis Macula sit omnino inevitabiliter contrahenda à Posteris, eo ipso quod supponuntur in Adamo peccasse, ut fusè *propriis in locis*, & *alibi* sæpe ostensum est. Inintelligibile quippe est, quod aliquis reverà peccet etiam in alio, & illius Peccati Maculam pro aliquo saltem instanti non subeat. Quamvis namque, formaliter loquendo, aliud sit *peccare*, aliud verò Peccatum ipsum (quod Macula quidem est) in Anima recipere, quia *peccare* dicit actionem, & recipere dicit passionem: Nihilominus cum Peccatum sit actio immanens seu physicè seu moraliter, consequenter etiam seu physicè seu moraliter necessariò ac omnino inevitabiliter immanet ipsimet agenti, seu physicè seu purè moraliter agenti; ita ut sicuti repugnat aliquem physico suo actu peccare, & non subire ac recipere in se talem actum physicum peccaminosum, & maculantem: ita quoque repugnat aliquem morali suo actu, idèst actu solum moraliter suo, *peccare*, & non subire in se ac recipere talem actum moralem peccaminosum, & maculantem, atque eosdem in ipso parientem effectus, quos pareret, si ab eo physicè perpetraretur, in ratione Peccati, ut sic.

99. Unde liquidò constat imbecillitas Doctrinæ Adversariorum sic distinguentium commissionem Peccati in Adamo ab actuali Culpæ Originalis contractione in Posteris, ut unam, ab alia separabilem supponant; possitque dari casus proinde, quod aliquis in Adamo peccave-

rit, nec tamen Culpam ullam Originalem in se contraxerit; quod est chimericum, cum peccare idem realiter & in actu exercito importet, ac actu aliquo peccaminoso, seu purè moraliter seu etiam physicè elicitò, atque in eodem eliciente recepto, maculari & deturpari. Sed Adversariorum deceptio in eo sita est, quia nondum ritè capiunt, quid sit, quidve reverà importet Posteris peccasse in Adamo.

100. Porro in tantum Adæ Posteris verè peccaverunt in Adamo, in quantum Adæ Peccatum, utpotè Peccatum Capitis morales eorundem, & sic eorundem Posterorum nomine perpetratum, censetur moraliter proprium singulorum, eo quod singulis ita imputetur, ac si unusquisque ipsorum illud personaliter perpetrasset. Quæ Doctrina satis superque firmata est *præced. Tomo, Tract. 1. Disp. 1. 2. & 3.* & præsertim declarata *Quæst. 2. talis Disp. 3.* sæpiusque itidem inculcata est tam *in illo*, quam *in hoc Tomo*, data occasione. Quæro nunc, & iterum rogo: An, cum quisquam ex Adæ Posteris dictus est de præsentì peccare cum Adamo in Adamo, & ita se habere, ac si ex se ipso personaliter Peccatum illud eo tunc perficeret, tale prædicatum competeat ipsimet cuilibet Postero, seu eorum singulis, ut pro aliquo futuro temporis instanti extituri: vel non? Si non; ergo Propositio illa & Prædicatio fuit de subiecto non supponente, quia nimirum illius prædicatum enunciabatur de subiecto, carente existentia reali pro qualibet differentia temporis, de quo nulla planè actio, etiam purè moralis, enunciari potest. Quamvis enim possit quis per alium aliquid perficere, atque ita & illud moraliter facere, ac proinde ut illius causa moralis enunciari: Nihilominus hoc præsupponit constantiam subiecti, seu realem hujus existentiam pro aliqua temporis differentia; ita ut omnino repugnet, quod is, qui per alium agit, nullibi ac in nulla temporis differentia intelligatur sub existentia reali. Estò namque ille talis non existat realiter, ubi vel etiam quando existit alius, qui nomine illius operatur, ut in nostro casu contingit; de necesse tamen requiritur, quod in aliqua temporis differentia intelligatur sua reali existentia petiri; aliòquin actio, nomine illius facta, atque illi imputata, esset de subiecto non supponente, ut liquet. Eapropter sicuti, cum quis physicè agit, actu existit realiter, dum sic agit; ita, cum purè moraliter agit, licet solum moraliter debeat exilire, dum & quando sic agit, adhuc tamen præsupponi debet pro aliqua temporis differentia realiter existens, ut possit moraliter exilire, dum moraliter agit, cum genus moris essentialiter pendeat à physico.

101. Remanet ergo primum membrum. Ergo Posteris Adæ moraliter peccantes enunciati cum Adamo, talem non susceperè deno-

minationem, nisi ut addicti alicui temporis instanti futuro, in quo ipsi erant realiter exituri: Nec Adæ Peccatum potuit eis imputari, nisi prout aliquando realiter exituris, & solum de presenti moraliter existentibus in Persona, Adæ, vices eorum gerente. Igitur Adæ Peccatum, ut singulis ejus Posteris imputatum, ac moraliter subinde proprium singulorum, necessario debet moraliter inmanere ac inharere, suo modo eisdem, ut aliquando realiter exituris: ita ut quemadmodum is, qui physicè peccat, indispensabiliter omnino Peccatum ipsum subit, ac in seipso personaliter recipit; sic Adæ Posteris, peccando in Adamo, ut Personæ aliquando realiter exituræ, indispensabiliter omnino pro eodemmet realis existentia instanti respectivè Peccatum illud subire debent, ac in seipsis personaliter recipere; cum ullatenus nequeat Peccatum, ab eorum singulis moraliter elicatum, non eisdem reverà inmanere ac inharere. Peccarunt: Ergo & subire debent pro aliquo temporis instanti ipsius Peccati grave onus: alioquin certè ly *eos peccasse* nullum prorsus haberet verificativum. Quo namque pacto dici potest quis aliquando peccasse, si nunquam reverà Peccatum ullum in se contraxit? Quomodo Peccati causa fuit, si nunquam Peccatum in seipso sustinuit? Sunt profecto hæc paradoxa satis ardua.

102. Hanc autem Doctrinam, superius ex iisdem Adversariis firmatam, iterum ex Salmanticensibus firmare lubet. Quandoquidem, ii Patres duplex admittunt Peccati Debitum, *physicum* unum, quod per eos in Semine infecto fundatur; *morale* alterum, quod in nostro casu fundatur in offensa illata respectu satisfactionis, ut fuse discurrunt *disp. 15. cit. dub. 1. §. 4.* in, cujus fine docent, quod *Primum Debitum* (nempe *physicum*) non est verè Peccatum; sed tantum est *Necessitas quædam, urgens pro ejus contractione, & potest esse simul cum Gratia*. Posterius autem (nempe *morale*) dicit ipsum Peccatum Adami irretractatum pro hac Persona, quæ dicitur *Debens*, cum qua irretractione non compatitur *Gratia* collata eidem Persona. Sed peto: An hæc Persona, quæ dicitur *Debens*, & pro qua Peccatum Adæ manet irretractatum, absolvat, vel ne, ab omni temporis differentia? Non hoc secundum, quia circumstantia temporis pertinet ad individuationem extrinsecam, Personæ: neque dari potest hæc Persona, nisi realiter existens in aliqua temporis differentia. Sicuti autem hæc Persona, ut futuro huic temporis instanti addicta, respicit, postquam in Adam peccavit, Peccatum ipsum ut manens pro se irretractatum; ita quoque in ipsomet actu peccandi respexit idem Peccatum, ut nomine quoque suo commissum, & sic ut à seipsa moraliter perpetratum: Ergo hæc Persona, ut

huic futuro temporis instanti addicta, dum actu in Adam peccaret, trahebat ad se pro illomet instanti temporis, cui erat addicta, effectus illos, quos ad se utique ipso tunc traxisset, si fuisset addicta eidemmet illi temporis instanti, in quo peccavit in Adamo; & id non minus quidem, quam trahat quisque ad se ubicunque existentem effectus Juramenti, Voti, Matrimonii, alteriusve Contractus, per Procuratorem initi: ita ut Deus, dum Adam peccabat, videret utique singulos Posterorum, ut in seipsis aliquando realiter exituros, jam in Adamo & cum eo peccantes, ac trahentes proinde ad se, huic vel illi futuro instanti addictos, effectus illos, quos Peccatum natum est causare in peccante: puta realem Peccati inhaesionem, privationem Gratia, atque odium, & indignationem divinam, &c.

103. Ex quibus colligere licet, quod, quamvis ly *peccaverunt* formaliter non sonet Peccati Originalis contractionem, cum præcisè dicat ipsum actuale exercitium peccandi, quod est illi temporis instanti addictum, in quo Adam peccavit; concomitanter nihilominus, atque omnino indispensabiliter sonat ipsius Peccati immanentiam & receptionem in ipsismet Posteris peccatoribus, ut realiter exituris: qui proinde, ut tales, sunt addicti futuro illi temporis instanti, in quo reipsa concipiuntur, ac existentiam realem suscipiunt. Unde licet Puer non dicatur tunc peccare, cum in sua Persona Peccatum contrahit, quia non peccavit ut realiter jam existens, sed ut realiter exiturus; nihilominus adhuc dicendus est Peccatum illud in se contrahere in illo instanti, cui erat ex eo tunc addictus, seu in quo erat realiter exiturus, atque ita respectu cujus capax fuit moraliter existendi, cum Adam nomine suo etiam, peccavit, & sic moraliter peccandi. Quocirca si Puerum ab hoc instanti suæ realis existentia extrahas, utique ab eodem amovebis potuisse peccare in Adam; cum nec esset capax recipiendi talem denominationem, nec effectus inde pullulantes, ut perspicuum est.

104. Quin & hoc ipsum haud obscure planè deducitur ex secunda D. Pauli Autoritate, qua inquit: *Per unum Hominem Peccatum intravit in Mundum, &c.* Quandoquidem si rite Apostoli verba expendantur, supponunt utique Peccatum Adæ, quantum est ex parte ipsius, jam transfusum ad Posteris, non autem adhuc transfundendum ab illo. Veruntamen non in eo sensu transfusum, ut reipsa quilibet ex Posteris sit hic & nunc absolute sub Peccato: sed benè transfusum ab illo tunc pro eo tunc, in quo quilibet ex Posteris respectivè erit primò realiter existens; quod nullam involvit repugnantiam (ut suo loco monstravimus in *priori Tomo*), nisi penes illos, qui eam transfusionem modo quo-

quodam physico explicant, & per Semen infectum, quasi per quoddam Peccati vehiculum, quod est certè implicatorium. Sicque D. Paulus quemadmodum per *ly peccaverunt* denotat ipsum actuale exercitium peccandi jam præteritum, nempe Posterorū peccasse in Adam: ita & ipsius Peccati Adæ jam peractam ex parte ipsius Adæ transfusionem designat. Neque enim intelligi potest, Posterorū in Adamo peccasse, nisi cointelligatur Adæ Peccatum in Posterorū transfusum; quia Peccatum, quod transfusum non est, non potest aliis, præter eum, qui illud physice patravit, competere, & sic neque illos denominare aut peccantes, aut peccatores: Atqui D. Paulus *Capitibus citatis* tales nominat Adæ Posterorū; Ergo &c.

105. Et jam id ipsum confirmant præallegata Salmanticensium verba, imò & verba ipsius Apostoli, asserentis *Cap. 3. cit.* quod Posterorū omnes ex hoc, quod peccaverunt, egent Gratia Dei, ut justificentur. Rogo namque de qua Gratia indigentia, & de qua Justificatione loquantur. Vel enim loquuntur de indigentia Gratia Justificatricis, qua fit transitus de positivo statu Peccati ad statum Gratia: vel qua fit transitus de non esse justum ad esse justum? Hoc secundum minimè supponere potest sic transiētem peccasse, cum sit transitus negativus ex parte termini, à Quo. Ergo primum. Et quidem hunc esse Salmanticensium sensum patet ex præhabitis *Quæst. præced. Cap. 1. & sequ.* At rursus rogo: In quo statu præsupponuntur Adæ Posterorū, cum de ipsis enunciatur, quod omnes Gratia Justificationis indigeant, per quam Peccatum in Adamo commissum remittatur, deleturque Macula Originalis inde orta, vel oriunda impediatur? Implicat sanè, omnia hæc verificari ac dici de eis pro statu objectivo & intentionali, ut loco mox præsignato, & alibi visum est; Ergo pro statu subjectivo & reali: Ergo in aliquo temporis instanti ea de illis oportet verificari. Sed vide, quæ paradoxa in ea Doctrina involvuntur, quæ nostræ Doctrinæ veritatem ostendunt.

106. Primò namque Posterorū Adæ in Conceptionis instanti de necesse, stante illa Doctrina, intelliguntur Peccato ipso innodati, nimirum Peccato in Adamo commissum; aliòquin hoc, quod indigerent Justificationis Gratia, ut id Peccatum sibi remittatur, esset quid chimæricum, & inintelligibile. Atque hinc secundo fit palam, quod Peccatum, à Posterorū in Adamo commissum, inficit omnino indispensabiliter Posterorū pro primo suæ Conceptionis instanti; aliòquin assignari nequiret aliquod instans, in quo reverà ipsi indigerent Justificationis Gratia, ut id Peccatum sibi remittatur. Et ex hinc tertio quoque manifestè redundat Doctrinæ Adversariorum implicantia, cum simul suppo-

nant posse Originalem Maculam impediri, ne contrahatur ab iis, qui aliòquin, ex quo peccaverunt in Adam, indigent Justificationis Gratia, ut id Peccatum in Adamo commissum remittatur. Profectò inintelligibile est, quod aliquod Peccatum sit commissum; adeoque indigeat remitti per Justificationis Gratiam: sed tamen nondum maculasse illum, pro quo urget talis Remissionis & Justificationis indigentia. Si enim ille talis premitur indigentia Gratia Justificatricis, ac Remissivæ Peccati commissi; ergo jam premitur Peccato ipso, quod est utriusque Macula, & est talis indigentia fundamentum; aliòquin daretur fundatum sine fundamento. Tum quia non minùs repugnat, Peccatum nondum contractum indigere Remissione, quam nondum commissum; cum prorsus idem sit Peccatum committere, atque illud contrahere, ita ut prorsus repugnet, Peccatum committi, & non contrahi. Et quamvis, ut supra tetigimus, una ratio ab alia de se præscindat; nihilominus in re Peccatum, dum committitur, contrahitur, cum sit actio immanens illa, qua Peccatum, seu actus peccaminosus elicitur.

107. Itaque D. Paulus, in utroque loco præfato affirmans, Posterorū peccasse, adeoque indigere Gratia Justificante, ac Remissivæ Peccati, utique præsupponit Adæ Peccatum in eos transfusum, atque ad eos transmissum ab illo tunc, in quo ipse Adam nomine suo & suorum peccavit: licet non pro eodem tunc, in quo dicti sunt in eo peccantes; sed bene pro illo tunc, in quo primum realiter existent. Quemadmodum enim ut moraliter actu existentes, ac realiter extituri peccarunt in illo: ita pro eodem ipso instanti, in quo sunt realiter extituri, intelliguntur Peccato illo jam commissum maculati, & sic Gratia privati, ac proinde indigentes Gratia Justificatrice, ac Remissivæ Peccati, quæ eos à statu Peccati, in quo concepti fuerunt, ad statum Gratia & Amicitia cum Deo transferret. Quod si secus foret, nequaquam certè posset cum veritate enunciari, quod Posterorū in Adamo peccarint; quoniam, ut dicebamus, nisi prius concipiamus Adæ Peccatum jam transfusum in Posterorū, atque ad eos pertransivisse, neutiquam poterit id Peccatum de ipsis enunciari, cum nulla forma prædicari valeat de illo subjecto, in quo non est. Cum itaque Adæ Posterorū, dum is peccaret, dicti sint actu in eo peccantes, & postquam is peccavit, dicti sint, ac dicantur in eo peccasse; consequens est, quod eodem ipso tunc, in quo Adam peccabat, utique transfundebat suum Peccatum in Posterorū. Nec mirum; cum ipse omnium vices gereret, ac nomine suo & suorum simul peccaret. Unde, cum postea Generatione contrahunt cum Natura etiam Peccatum illud, hujusmodi contractio terminus est illius Peccati transfusi, seu po-

potius transfusionis illius Peccati. Cum enim per Adæ transgressionem peccarint ut realiter extituri, trahere debent ad se pro illomet instanti, in quo sunt extituri, omne id, quod consequi natum est ad ly *peccasse eos in Adam*.

108. Hinc pondero Pauli verba: nam ait, *Per unum Hominem Peccatum intravit in Mundum*, hoc est (ut Augustinus, ac Tridentinum ipsum exponit) *in universum Genus humanum*. Quid est autem Peccatum intrasse in universum Genus humanum? Porro *intrare* designat *intus ire*, ac per translationem est *se insinuare*, id est *in sinum vel pectus alicujus immitti*. Sicque *per unum Hominem Peccatum intravit*, nimirum insinuatum est, atque in sinum & pectus totius Generis humani immisum ac introductum est. Unde factum est, ut cum Peccato etiam & Mors pertransierit; nam dicitur: *Et ita in omnes Homines Mors pertransiit*. Non primum transiit Mors, & postea Peccatum: sed primum transiit Peccatum, & postea Mors. Quod Assertum, si intelligatur de reali Peccati contractione, quæ fit in Conceptionis instanti, erit falsum; quoniam antequam creetur, & infundatur Corpori Anima, quæ est Peccati subiectum, jam præsupponitur Corpus generatum, & nonnisi mortale & corruptibile. Ergo (ut alibi quoque notavimus) Assertum Apostoli intelligendum est de ipso actuali Adæ Peccato, quod transfusum quidem est ad Posteris, priusquam conciperentur, qua de causa cum veritate dicti sunt in illo peccasse. Et idcirco jure optimo Corpora Posterorum, qui in Adamo peccarunt, mortalia & corruptibilia generantur, antequam in propria ipsorum Persona realiter existente verificetur contractio Peccati Originalis: quia nimirum ad eos Mors pertransiit, cum ante suam Conceptionem in Adamo peccarunt; cujus actualis Originalis Peccati transfusionem, Mortis pœna secuta est. Unde licet Mors sequatur Corporis Animationem, interjecto quidem majori vel minori spatio, juxta varias contingentias Mortis inductivas; tamen Corpus, priusquam animetur, corruptibile est & mortale, nec aliter ejus constructio in matrice contingit, in pœnam quidem Peccati jam moraliter perpetrati. Quod si secus explicetur D. Paulus, non video posse rationabiliter expendi, nec ritè intelligi.

109. Eodemque modo favet nobis tertium Testimonium ejusdem Apostoli ex eodem cap. 5. ad Rom. vers. 18. ubi dicitur: *Per unius Delictum in omnes Homines in Condemnationem*. In quo saltem denotatur (ajunt præfati Patres sub num. 190.) *Delictum Actuale*, ab Adamo pro omnibus commissum, fuisse, quantum est de se, causam sufficientem, ut omnes, etiam B. Virgo, inde Damnationem, & Maculam Originalem contraherent. At quæso: Si Actuale Adæ Deli-

ctum fuit commissum, non pro solo Adamo, sed & pro omnibus ejus Posteris, cur causa efficax fuit ad absolute maculandum & condemnandum ipsum Adam: causa verò tantum sufficiens & non efficax ad maculandos Posteris, eosque condemnandos? Scio Augustinum lib. de Pecc. Merit. & Remiss. cap. 12. & alibi scripsisse: *Ideo dictum, Judicium ex uno Delicto in Condemnationem: quia sufficeret ad Condemnationem, etiamsi non esset in Hominibus, nisi Originale Peccatum*. Qui tamen iis verbis, ut perspicuum est, minimè designat, posito actuali Adæ Capitis, moralis Peccato, in Dei potestate situm fuisse, quod Posteris Maculam illius in se subirent, atque Dei odium & indignationem terminarent: Sed benè, quod Originale Peccatum satis sufficiens causa fuerit ad hoc, quod Deus, cui odio sunt Impius & Impietas ejus, jurè potuerit Adæ Posteris odio habere, ac justè in eos Condemnationis Sententiam ferre, estò alia Peccata abessent. Hoc autem non infert, quod æquè potuerit Deus secundum præsentem justitiam eos non odio prosequi, & non condemnare, ut liquet; estò deinde benè potuerit eorum misereri, atque à Peccato jam perpetrato, & à Condemnatione propter illud incuria eripere, ut jam defacto contigit. Verum Adversarios in alio sensu opinor locutos esse: cum contendat, Adæ Posteris ob solum peccasse in Adam, quantum est de se, causam habuisse sufficientem ad sustinendam Dei Condemnationem: Secus verò quantum est ex parte Dei, quem autumant facere potuisse, quod Posteris etiam omnes, nil obstante, quod in Adamo peccarint, sine ullo prorsus Peccato concipiantur, ac omnino puri sint, & immaculati, ac si nunquam reverà peccassent, quemadmodum astruunt de B. Virgine: quod certè piaculum est, ut ex priori Tomo liquet.

110. Profectò, quicquid sit de potentia absoluta, indubium est, quod nequit Deus de potentia ordinaria non odisse, ac reprobare, & condemnare secundum præsentem justitiam eum, qui Peccato innodatur: sicuti è converso nequit eodem se modo gerere erga innocentem. Aut ergo Adæ Posteris verè peccarunt cum illo in illo: vel non? Secundum refragatur Divo Paulo, & aliis Testimoniis. Ergo primum: Ergo nequivit Deus, stante Adæ Peccato Posteris communi, non habere eos ob id Peccatum invisos sibi & inimicos, ac super ipsos Condemnationis Sententiam, quam defacto protulit, non proferre.

111. Non me latet hìc illud effugium, quod Posteris nimirum non peccarunt in seipsis, sed in Adamo; & solum in Conceptionis momento Peccatum in seipsis contrahunt, quod nonnisi Deo permittente potest contingere; & sic antea talem permissionem nequeunt Adæ Posteris ullam

Iam Condemnationem in seipsis subire, sed tantum in Adamo. Sed hæc Doctrina falsæ imaginationi innititur, qua valde laborant Adversarii, ut ex præhabitis, præsertim in *priori Tomo*, innotescit. Porro, ni velint Posteror quosdam fictos & chimæricos in Adamo peccasse, opus est fateantur de iisdem realibus Posterorum Personis pro tempore realiter extituri enunciatum id prædicatum, quod in Adamo peccaverunt: quæ planè prædicatio vera esse, nequit, nisi exercitium actionis peccaminosæ, importatum per *ly peccasse*, reverà competerit realibus ipsorum Posterorum Personis pro tempore extituri; itaut actio illa peccaminosa, moraliter inhæsisse concipiatur eisdem, tanquam proprio subjecto, & causæ morali. Si ergo reales ipsæ Posterorum Personæ peccaverunt, jam certè repugnat non dari aliquod instans, in quo essent Peccato illo innodati, atque ita terminus Divinæ Reprobationis, & Condemnationis, cum repugnet sanè Posteror esse realiter extituros, & non pro aliquo instanti. Igitur pro eo instanti, cui erat addicta realis eorum existentia futura, trahunt ad se totum id, quod natum est in seipsis redundare, ex peccasse in Adamo, seu ex morali exercitio transgressionis illius.

112. Tota ergo Adversariorum deceptio in eo sita est, quia putant nimirum Adæ Posteror, peccando in Adamo, non ita se habere, ac si ipsi met peccarint: quod refragatur Apostolo, asserenti, quod *omnes peccaverunt*. Et id indè prodit, quia perperam expendunt, quid sit eos *peccasse in Adam*, quod ita declarant, ac si solus Adam, & non Posteror peccassent. Nos autem in *priori Tomo* fusè ostendimus, quod peccare in Adam est peccare per actionem, physicè quidem ab Adamo elicitam, sed moraliter ab iisdem Posteris causatam, utpotè nimirum physicè productam ab Adamo, ut eorum Capite morali, ac vices gerente, & sic operante nomine suo & suorum. Unde sit, quod Posteror per ejusmodi actionem pravam Adæ, sibi quoque imputatam, trahant necessariò ad se, ubicunque & quodocunque realiter existentes, effectus consequentes ad *ly peccasse*. Quarè sicuti, ut realiter extituri, denominati sunt peccare in Adamo; ita cum realiter existunt ea omnia subeunt, quæ necessariò ex peccare redundant; nempe esse in peccato, esse maculatos, Dei inimicos, spiritualiter mortuos, &c. eo modo, quo contingit iis, qui per actionem physicè propriam peccant; quamvis Peccatum gravius sit, cum actione physicè propria committitur, quàm cum actione physicè aliena & moraliter tantum propria perpetratur.

CAPUT II.

Decretum Tridentini Concilii, ac Exceptionem pro B. Virgine in illius calce appositam perperam intelligi, atque explicari ab Adversariis, ostenditur.

113. **T**ridentinum Concilium Sess. 5. Decreto de Pecc. Origin. in fine sic habet: *Declarat tamen hæc ipsa S. Synodus, non esse suæ intentionis comprehendere in hoc Decreto, ubi de Peccato Originali agitur, Beatam & Immaculatam Virginem Mariam Dei Genitricem: sed observandas esse Constitutiones felicis record. Xisti Papæ IV. quas innovat &c.* Quam Exceptionem communiter urgent nostræ Sententiæ Patroni, ut evincant Virginis Immunitatem, non solum à Culpa Originali, sed etiam ab ejus Debito. Siquidem manifestè id Sacrosanctum, & Œcumenicum Concilium declarat, inquiens, se nolle Virginem comprehensam sub eo Decreto, quod de Originalis Peccati incurfione efformarat: ac proinde neque comprehensam sub Universalibus Scripturæ Testimoniis, quibus Decretum illud innititur, quorum potissimum est Testimonium D. Pauli cap. 5. ad Rom. *Per unum Hominem &c.* ab eodem Concilio ibi expressè allegatum. Ita quod & nos pariter juxta præscriptam à præfato Concilio Regulam debeamus Virginem excipere ab omnibus iis Universalibus Testimoniis. De quo satis nervosè ac eruditè P. Joan. Eusebius Nieremberghius in sua *Theoria de solida Veritate Conceptæ Deiparæ absque Labe Originali &c.* §. *Fundamenta Concilii &c.*

114. Occurrunt Patres Salmanticenses in disp. 15. cit. dub. 4. §. 5. num. 158. negando suppositum. Concilium enim (ajunt) in prædicta Declaratione solum loquitur de Decreto, à se statuto circa contractionem Peccati Originalis ab unoquoque ex Posteris Adæ in sua propria Persona: non verò de Propositione Pauli, quatenus enuntiat, omnes peccasse in Adamo, quando ipse peccavit. Et relatis supradictis Concilii verbis inferunt: Loquitur ergo solum de suo Decreto, quatenus in eo agitur de Peccato Originali, seu de ejus contractione: non verò de Testimonio Pauli, ubi non fit sermo de prædicta contractione, sed de ejus causa, quæ fuit Peccatum Actuale, ab Adamo commissum, in quo omnes peccaverunt. Tum quia (subdunt) Concilium se remittit ad Constitutionem Sixti IV. in qua solum fit sermo de ipsa Culpæ contractione. Et dub. 6. §. 5. num. 242. affirmant: Declarationem illam, additam à Concilio pro B. Virgine ad calcem sui Decreti, solum modificare illud quod ad eam partem, quæ agit de Peccati Originalis contractione, alia

alia autem, quæ Decretum includit, vel supponit, uti est Pauli Locus, prædicta Declaratio non tangit, neque ullo ex capite restringit.

115. Contra: Nam falsum est in primis, quod Locus D. Pauli, à Tridentino ibi allegatus, non loquatur de actuali Culpæ contractione, ut jam vidimus Cap. præced. Mirum equidem est, aliquem peccare, sed Peccatum id, à se commissum seu physice seu moraliter, non contrahere; idem namque foret, ac si nunquam ullo modo peccaret. Tum quia Responsio præcludit iter ad probandam ex Sacro Textu universalem contractionem Peccati Originis omnino futuram respectu Posterorum Adæ, quorum ipse fuit Caput morale, ut Nosstrates urgent; ita ut qui libere & audacter (Salazarii verbis utor) diceret plures alios à Peccato Originis præservatos, neque contra Patres, neque contra Scripturam aliquid proferret, dummodò eos illius Peccati Debito teneri nequaquam abnegaret. Sic & jure sanè optimo Salazarius cap. 41. can. 1. quod etiam præmiserat cap. 1. & 8. Quapropter (prosequitur is Author) inter alias Rationes, quæ Virginem à communi Pacto & Lege excipiendam esse suadent, hæc, me iudice, præstantissima est. Cui planè Authori omnino subscribendum pronuncio.

116. Præterea, Concilium ibid. can. 2. statuit, quod, si quis negaret Adam sua Prævaricatione sibi & nobis nocuisse, ac Sanctitatem & Justitiam sibi & nobis perdidisse, & Peccatum, quod Mors est Animæ, in omne Genus humanum transfudisse, contradicit Apostolo, dicenti: *Per unum Hominem Peccatum intravit in Mundum &c.* Et can. 4. decernit, quod, si quis *Parvulos recentes ab uteris Matrum baptizandos negat, etiamsi fuerint &c. aut dicit in Remissionem quidem Peccatorum eos baptizari, sed nihil ex Adam trahere Originalis Peccati, quod Regenerationis lavacro necesse sit expiari ad Vitam æternam &c. anathema sit.* Quoniam (nota, & nota benè) non aliter intelligendum est id, quod dixit Apostolus: *Per unum Hominem Peccatum intravit &c.* nisi quemadmodum Ecclesia Catholica ubique diffusa semper intellexit. Propter hanc enim Regulam Fidei &c. Si ergo Concilium decernit, propter ea Pauli verba, actuali Peccati Originis contractionem in omnibus Parvulis, asseritque Apostoli verba taliter esse intelligenda, ac taliter quoque fuisse à Catholica Ecclesia ubique diffusa semper intellecta; quo jure astruitur, Paulum iis verbis nullatenus loqui de actuali Culpæ Originis contractione: sed de ejus causa, quæ fuit Peccatum, Actuale ab Adam commissum, in quo omnes peccaverunt? Loquitur quidem de hoc Peccato Apostolus, ut evidentissimum est: sed pariter loquitur de actuali ipsius Peccati contractione, Peccatum illud ne cessario ac prorsus inevita-

biliter consequente; ita ut satis fuerit Paulo, imò & Spiritui Sancto, per Paulum loquenti, exprimere, quod omnes peccaverunt in Adam, ut pariter exprimeret, quod omnes concipiendi sint absolute in Peccato; unde & ex hoc, quod peccaverunt in Adam, præmisit: *Per unum Hominem Peccatum intravit in Mundum, & per Peccatum Mors*: quod Peccatum Adæ jam transfusum designat, ut Cap. præced. ostendimus. Et eodem modo Paulus à Concilio intelligitur, & sic eum fuisse locutum decernit idem Concilium. Quis enim non putaret chimæricum, quod aliquis reverà peccet, & Peccatum non contrahat?

117. Respondent Salmanticenses dub. 4. cit. §. 5. num. 158. Concilium usum quidem fuisse Pauli Testimonio ad confirmationem sui Decreti, etiam ex ea parte, qua agit de Peccato Originali, & ejus contractione ab unoquoque nostrum; quia, supposito quod omnes in Adam peccaverint, ut docet Apostolus, omnes debent in seipsis Peccatum Originale incurrere, & incurrere defacto, nisi alicui in instanti Conceptionis speciali Dei Gratiâ fuerit subventum, quod tantum factum est cum B. Virgine, ut probabiliter affirmari potest. Hæc illi Patres.

Contra: Nam, ut jam inculcatum est, prorsus chimæricum est, quod aliquis reverà peccet, & id Peccatum in seipso non incurrat defacto. Quæ sanè incurio nulla speciali Dei Gratiâ evitari potest: quamvis enim possimus Dei Gratiâ præventi non peccare; tamen, si semel peccemus, vitare nequibimus, quin pro aliquo saltem instanti Peccatum illud non contrahamus: aliòquin quomodo stabit, nos verè peccasse? Contra secundo: Nam redeunt facta Argumenta, quia Concilium expressè docet & declarat, quod asserens *Adamum per Inobedientiam Peccatum Mortem, & Pœnas Corporis tantum in omne Genus humanum transfudisse, non autem & Peccatum, quod Mors est Animæ, contradicit Apostolo, dicenti: Per unum Hominem &c.* Et can. 4. anathematizat eum, qui dicit *Parvulos nihil ex Adam trahere Originalis Peccati, quod Regenerationis lavacro necesse sit expiari &c.* subjiciens non aliter intelligendum esse, quod dixit Apostolus: *Per unum Hominem &c.* Ergo ipsamet Pauli verba universalem ipsius Culpæ contractionem in unoquoque Posterorum infallibiliter defacto futuram designant; ita ut, qui ab ejus Propositione non excipitur, Originale Peccatum in seipso inevitabiliter defacto incurret.

118. Ac similiter, si vera foret Responsio, Concilium non deberet dicere, quod, qui contradicit suo Decreto, contradicit Paulo: sed benè, quod contradicit Scripturæ, nonnisi solam Virginem probabiliter excipienti à Propositione Paulina. Et Ratio est evidens: quoniam iste

ille talis, ut supponitur, non negaret Debitum in iis, quos ab actuali Culpa Originalis contractione immunes assereret: Ergo non contradiceret Paulo, utpotè solùm asserenti Debitum, per Adversarios. Quòd autem fuerit, vel ne, appositum à Deo specialis Gratia impedimentum, ne Debitum illud inferat actualem Culpa contractionem in Posteris, debet aliunde constare, nempe ex eo, quòd nulla militet in toto Sacro Textu Exceptio pro illis. Quo jure igitur contradicens Decreto Concilii contradicit & Paulo?

119. Confirmatur ex eorundem Patrum Doctrina, quam habent *dub. 5. §. 2. aliàs cit. num. 191.* Ubi pro certo habent ex Testimoniis Scripturæ ibi allegatis, per optimam & legitimam Consequentiam haberi, omnes eos, qui in Adamo peccaverunt, contrahere in seipsis, dum concipiuntur, Originalem Maculam, nisi specialè Privilegio præserventur: Ergo, nisi prius constet, an plures alii sint, præter Virginem Sacratissimam, qui tali Privilegio fruuntur, nunquam inferri poterit, omnes alios, præter Virginem, contracturos defectò Originalem Maculam. Atquè hoc Privilegium non constat adesse, vel non, ex verbis Pauli: Ergo ex verbis Pauli neutiquam inferre potuit Concilium, omnes defectò contracturos fore Maculam Originalem. Quomodo ergo contradicens Concilii Decreto contradicit Paulo, cum aliud Concilium, aliud Paulus decernat? Porro hoc, quòd Virgo Beata fuerit ab Originali Macula immunis, non contradicit Paulino. Asserito per vos; quia nimirum contenditis, Paulum de solo Debito loqui, & non de ipsa pariter Macula contractione: Ergo eadem ratione asserens alios plures ab ea Macula immunes non contradiceret Paulo quòd ad illa verba, per unum Hominem &c. Ac proinde Concilium, ex quo voluit sui Decreti rationem reddere, non debebat dicere, quòd contradicens suo Decreto contradicit Paulo in iis verbis: sed benè potius, quòd contradicit suo Decreto, absque ullo sufficienti motivo, cui tale Privilegium Exceptionis illorum aliorum innitatur.

120. Hinc ad examinandam accedimus secundam Responsionem, quæ evidenter falsa, primò deprehenditur in eo, quòd asserit: Declarationem scilicet illam Concilii solum modificare illius Decretum quòd ad eam partem, quæ agit de Peccati Originalis contractione: alia verò, quæ id Decretum includit, vel supponit, prædicta Declaratio non tangit. Contra enim est: Nam Concilium expressè ait, non esse suæ intentionis comprehendere in hoc Decreto, ubi de Peccato Originali agitur, Beatam & Immaculatam Virginem Mariam: Quo pacto igitur modificat duntaxat illius Decreti partem, nec tangit alia &c. Porro in ea sess. 5. duo sunt Decreta, quorum

primo hic Titulus est: *Decretum de Peccato Originali.* In quo, absolutis omnibus ad Originale Peccatum spectantibus, eam in calce Virginis Exceptionem Concilium annectit; asseritque nolle se Virginem comprehendere in hoc Decreto, ubi de Peccato Originali agitur: Ergo ly ubi totum Decretum designat, non autem locum, aliquem peculiarem, seu aliquam illius partem; idemque sonat, ac si diceret [*in quo de Peccato Originali agitur:*] Ergo Beata Virgo per Concilium excipitur ab omni eo, quòd in eo Decreto statuitur de Originali Peccato. Quod vel exinde clarescit, quoniam in eo Decreto nil omnino, vel ferè nil asseritur, quòd ad Originale Peccatum aliquo modo non spectet.

121. Ast gratissimè demus prætensam modificationem: rogo, an Debitum Culpa Originalis contraxisse pertineat, vel non, ad contractionem Peccati Originalis? Quomodo non; si per eosdem Adversarios ex eo per optimam & legitimam Consequentiam infertur contractio Peccati Originalis in Conceptionis momento, dummodò quòd absit speciale Privilegium? Tum secundo, quia tale Debitum in casu non contradistingueretur ab aliis aliarum rerum Debitis. Tum tertio, quia extrema relationis nequeunt non pertinere ad relationem ipsam, & è converso: Ergo neque Debitum Culpa potest non pertinere ad ipsam Culpam. Tum quarto, quia Debitum Culpa est de se modo suo naturaliter connexum cum ipsa Culpa: Ergo non est impertinens ad ipsam Culpam. Tum tandem, quia per eosdem Patres Salmaticenses *disp. 15. dub. 1. §. 3. num. 33.* Debitum morale Culpa contrahendæ intrinsecè afficit omnes in Originali Peccato conceptos. Et ex iisdem loc. cit. §. 4. n. 43. est ipsum Peccatum Adæ irretractatum, manens moraliter pro seu potius contra hanc Personam, quæ dicitur *Debens*. Unde jure optimo Tridentini Patres D. Pauli Autoritatem in eo Decreto de Peccato Originali allégant, quæ utique loquitur quoque de Adæ Peccato, ut ab omnibus Posteris commissio. Itaque, si in hoc Decreto quicquam agitur de Debito Peccati Originalis, ad ipsum Originale Peccatum spectat; & consequenter in tali parte Decreti non comprehenditur Virgo.

122. Tum sic arguo pro Immunitate Virginis à Culpa Originalis Debito juxta Mentem Concilii: Vel peccasse in Adam Posteris ejus nocuit, vel non? Hoc secundum nonnisi Pelagiani audebunt. Ergo primum; nam cum Catholicis agimus, ac B. Virginis obsequio addictissimis. Tridentinum autem loco cit. can. 2. anathematizat dicentem, Adæ Prævaricationem sibi soli, & non ejus Propagini nocuisse. Et jure quidem; nam Peccatum Adæ, utpotè Capitalis moralis, reddit Posteris obstrictos Debito contrahendi Maculam Originalem in Cōceptione,

ne, & subeundi plurimas Pœnas, tam spirituales, quàm corporales: in quo nequit non esse, maximum nocumentum. Tum iterum sic: vel hæc pars Decreti agit de Originali Peccato, vel non? Quomodo non; si sermo est de Adæ Prævaricatione, quæ sibi & Posteris nocuit? Ergo in hac parte Decreti, utpotè de Originali Peccato agente seu tractante, non est intentionis Concilii comprehendere B. Virginem. Igitur B. Virgo non peccavit in Adam: implicat namque, ipsam peccasse in Adam, & Adæ Peccatum ei non nocuisse, tam ob incurSIONem Debiti Culpæ, quàm etiam Pœnarum spiritualium & corporalium.

123. Confirmatur: In tantum Adæ Prævaricatio nocuit ejus Posteris, in quantum ea Prævaricatio fuit moraliter Prævaricatio etiam Posterorum; nam, si secus fuisset, nemo ex Posteris peccasset in Adamo, & sic neque amisisset Gratiā, & Justitiā Originalem, aliisque omnibus Pœnis, quas quilibet nostrum modo subit, caruisset: Sed in hoc, quod Adæ Prævaricatio nocuit ejus Posteris, non est intentionis Concilii comprehendere Virginem, cum id potissimum spectet ad materiam Peccati Originalis: imò Peccatum ipsum Originale, quod in Conceptione incurrimus, aliud non est, nisi ipsam Adæ Peccatum, ut moraliter nostram, & habitualiter permanentem, ex fusè probatis in primo Tomo: Igitur non est intentionis Concilii comprehendere Virginem in eo, quod Adæ Prævaricatio fuit moraliter Prævaricatio Posterorum. Atqui hoc planè excludit omne Debitum contrahendi Culpam, ipsumque peccasse, in Adam, ut perspicuum est: Igitur &c.

124. Confirmatur secundò: Hoc, quod Adam Peccatum suum in omne Genus humanum transfudit, maxime spectat ad Originale Peccatum, ut per se constat: Sed hoc statuitur à Concilio in eo Decreto: Ergo sub hoc statuto de expressa Mente Concilii non comprehenditur Virgo. Tum sic: Non est possibile, quod Virgo Beatissima in Adam peccarit, & quod Adam Peccatum suum in eam non transfuderit: Sed ab hoc secundo excipitur Virgo per Concilium: Ergo & à primo. Probo Majorem: Quandiu Peccatum Adæ intelligitur nondum transfusum, utique afficere intelligitur solum Adam, & non alios, præter ipsum, seu ultra ipsum: Ergo quandiu Peccatum Adæ intelligitur nondum transfusum, non est aptum denominare, nisi solum Adam, nec esse potest proprium alterius ab Adamo: Ergo implicat, quod aliquis ex Posteris dicatur peccasse in Adam, & proinde hujus Peccatum esse quoque moraliter proprium illius, absque eo, quod Peccatum Adæ intelligatur jam transfusum in illum. Hoc namque vergitur discrimen inter Peccatum purè Personale & Originale: quia Personale in ipsa Persona

sistit, à qua processit, unde & solam ipsam afficit, ac denominat: Originale autem nō islit in ipsa Persona, à qua trahit Originem, sed in alios transfunditur, aliosque afficit, inficit, ac denominat: nec eos afficere, inficere, ac denominare potest, nisi ad eos transfundatur, ac per transfusionem eis quoque inhæreat, fiatque proprium eorundem.

125. Respondent adhuc PP. Salmanticenses s. cit. num. 143. prædictam Declarationē Concilii, etiamsi extenderetur ad omnia, quæ Decretum tangit, atque adeò etiam ad illam Legem, quod Omnes in Adam peccaverunt, solum efficere, ut Opinio, quæ Deiparam excipit à tali Lege, non sit per Concilium damnata, nec debeat pro hæretica reputari: ut reputanda esset, si Concilium non ita declarasset, aut si ejus verba eam Declarationem non admitterent. Quod autem sit vera, aut quod non sit falsa, non habetur ex prædicta Declaratione. Et Ratio est (inquiunt) perspicua: Nam Concilium non declarat, Virginem non comprehendendi reipsa sub Culpa Originali, etiam quantum ad actualem contractionem, aut sub Decreto, vel Judicio, quod Deus habet de comprehensis sub tali Culpa, aut sub Testimoniis Scripturæ, quæ eā de re loquuntur: sed dicit, quod, cum de cæteris statuerit seu declaraverit comprehendendi sub prædicta Culpa, circa Virginem tamen quid factum sit non declarat, neutramque partem determinat: sed negativè seu præcisivè se habuit, relinquens Veritatem aliā viā à Theologis investigandam.

126. Profectò hæc Responsio digna non est tantis Patribus: en quanta falsa in eā cumulant. Falsum quippe in primis est, quod, si Concilium non declarasset, quod reipsa declaravit in Virginis Favorem, juxta assumptam ab eis hypothese, tunc Opinio eximens Virginem à tali Lege [Omnes in Adam peccaverunt] reputanda esset hæretica. Quanquam enim verum id esset, si Concilii verba talia forent, ut eam Declarationem non admitterent, sed ei omnino resisterent; secus tamen, si talia non forent. Nunquid Universales Concilii Positiones majorem obtinent vim, quàm Propositiones Universales Scripturæ? Ridiculum sanè. Si ergo, nil obstante, Positionum Sacræ Scripturæ Universalitate, adhuc locus Exceptioni datur pro Virgine, idem profectò locus daretur, stante Universali Positione Concilii. Nec idem est casus, si Concilii verba talia forent, ut eam Declarationem & Exceptionem non admitterent: quia tunc derogaretur ex vi verborum ipsimet Exceptioni, quæ proinde nullum locum habere posset. Quod idem astruendum de Positionibus Scripturæ, quæ modò tamen merè negativè seu præcisivè se habent: atque ita quoque se habuisset Conciliū, si nil tetigisset de Virgine, ac aliunde ipsius Exceptioni Concilii verba non resisterent.

127. Et quidem, si Concilium merè negativè seu præcisivè se habere voluisset, tunc (ut benè advertit P. Nieremberghius in *sua Theoria cit. §. 2. fol. 25.*) satius videbatur tacere, sicuti fecerunt alia Concilia, Africanum, Milevitanum, Arausicanum, atque Palæstinum: nec erat opus otiosè dicere id, quod perinde fuisset, ac si nihil dixisset. Quare (infert citat. Nieremberghius) *aliquid amplius indicare voluit Concilium, cum dixit non comprehendere Virginem*: quod indè magis per hoc probatur, quia confirmat, & innovat Sixtinas Constitutiones. Vide plura, & efficacissima apud citatum Authorem.

128. Unde apparet, quam leviter eructarint Salmanticenses, quòd Opinio favens Virgini, à nobis propugnata, *pro hæretica reputanda esset, si Concilium non ita declarasset*. Quandoquidem ipsa se haberet in casu, uti se habebat ante id Concilium, cum hoc nil prorsus de illa egisset in casu, ut supponitur; adeoque Tridentinum se habuisset, sicuti alia mox præmemorata Concilia: Atqui ante Tridentinum Concilium, & post præcensita illa Concilia non erat reputanda pro hæretica, nisi iudicio falso, & erroneo, non autem vero, & legitimo, & juridico; aliòquin verè talis fuisset, & sic nequivisset postea Tridentinum eam Exceptionem & Declarationem habere: Ergo etiam post Tridentinum non esset verò & legitimo iudicio reputanda pro hæretica. Et certè clarissimè in hoc allucinantur Salmanticenses. Defacto namque Christus Dominus sub generali Tridentini Decreto non comprehenditur, etsi nihilominus nullam pro eo Exceptionem & Declarationem adhibuerit: quia nimirum, ob singularem pro eo militantem rationem, generalia Concilii verba ad eum non extenduntur: Ergo etiam B. Virgo, ob specialem aliam rationem pro se militantem, sub eadem verborum Concilii Generalitate neutiquam comprehenderetur, sed esset adhuc locus pro legitima ejus Exceptione.

129. Quod ergo præstitit sua Declaratione Concilium, haud fuit impedire, ne iudicio verò ac legitimo reputaretur Opinio nostra ut hæretica: sed ne talis reputaretur iudicio falso & erroneo ab Adversariis, quibus sua planè Authoritate ac iudicio frænum imponere studuit, ac silentium indicare, ne quisquam eam amplius auderet refellere Exceptionem pro Virgine, quam ipsummet expressè probarat. In quo certè benignissimo ac singulari Favore Sententiam nostram prosecutum est, ut benè advertunt Nostrates cum Lezzana *cap. 13. sue Apolog. pro Immac. Concept.* quem quoque citat, ac sequitur P. Bonæ Spei *disp. 3. Visionis Eliæ &c. dub. 7. num. 434.* Quamvis enim Concilium formaliter & expressè per diffinitivam

Sententiam non declaraverit, quòd Opinio, eximens Virginem à Culpa Originali, & ejus Debito, sit absolute vera, aut quòd non sit falsa, ut Salmanticenses ajunt, quia tunc actum jam foret de Controversia; declaravit tamen, suæ intentionis non esse comprehendere Virginem in illo suo Decreto, ubi de Peccato Originali agitur, cæteros omnes Adæ Posteròs comprehendente: atque ita consequenter quoque, ac implicite declaravit eandem Virginem minimè comprehensam sub Testimonio Pauli [*per unum Hominè &c.*] aut sub aliis consimilibus Testimoniis Scripturæ. Et hujus Ratio est valdè perspicua: Nam (ut ritè ac doctissime annotavit cit. P. Nieremberghius) Concilium in ejusdem sui Decreti corpore propè initium expressis ac formalibus verbis protestatur, se in toto illo Decreto efformando secutum fuisse, Testimonia Sacrarum Scripturarum, SS. Patrum, probatissimorum Conciliorum, atque ipsius Ecclesiæ Judicium & Consensum: Cum ergo declaraverit in calce ipsius Decreti, suæ intentionis non esse in eo Decreto, ubi de Originali Peccato agitur, Beatam & Immaculatam Virginem Mariam comprehendere, proculdubio judicavit, eam non comprehendi sub Testimonio Pauli, aliorumve prænarratorum. Vide dicenda infra *Disp. 4. Quæst. 2. Cap. 7.* Est namque id Argumentum evidentissimum.

130. Confirmatur primò: Nam Venerabiles illius Concilii Patres non quomodocunque in eam Virgini favorabilè Declarationem prolapsi sunt, sed maturo satis iudicio, & post exactissimam hujus materiæ discussionem, libratis hinc indè Motivis. Unde, efficaciam illorum cedendo, quæ pro Virginis Exceptione visum est eis aperte militare, parum abfuit, quin ad ultimam hujus Controversiæ Diffinitionem devenirent pro Virgine. Quod clarissimè planè constat ex Actis ejusdem Concilii, cujus major, & duplo major pars in id propensa erat, quemadmodum ex Tridentini Historia colligunt plures Authores, de quo satis P. Thyrsus Gonzalez *disp. 2. de Immac. Concept. sect. 5.* Et insuper fulget ex verbis ejusdem Declarationis, in qua Sapientissimi illi Patres expressè ac ore pleno Virginem *Immaculatam* appellant, firmantque, innovant, & inculcant Sixtinarum Constitutionum observantiam. Deo tamen altissimo suo consilio sic disponente, ab eo progressu abstinere, renitentibus quippe quibusdam paucis ad præcavendam Authorum rigidæ Opinionis notam. Quare solum deventum est ad præfatam Declarationem unanimi omnium consensu, etiam eorum scilicet, qui ultimæ obstiterant Diffinitioni: *ut accidit* (ait P. Thyrsus cit. *num. 43.*) *graviora periclitantibus*. Ergo non merè negativè seu præcisivè se habuit Concilium circa hujusmodi Controversiam, ut ajunt præmemo-

rati Patres, cum ex professo & accuratissime de illa pertractarint. Et quamvis eam absolute non definierint, nec decisam reliquerint; expressè tamen, ac positivè declararunt, suæ intentionis non esse Virginem in efformato suo Decreto comprehendere: quo proinde implicitè pariter declararunt, neque comprehensam ab eis existimari sub Testimonio Pauli, vel aliorum, quibus protestati sunt se omni studio adhæsisse in iis Sanctionibus.

131. Unde confirmatur secundò noster intellectus: Quoniam omnino inverisimile est, quòd Patres illi admodum Venerabiles existimarint, Virginem comprehendendam esse sub Testimoniis prærecensitis, vel saltim probabiliter dubitarint de ejus comprehensione sub illis; & nihilominus absolute devenerint ad declarandum, suæ intentionis non esse illam sub suo Decreto, præactis Testimoniis omnino consono, comprehendere; quia sic nec verum suum iudicium nobis manifestassent, nec suam illis Testimoniis conformem Declarationem exhibuissent; quorum utrumque nefas est vel excogitare: Ergo dicendum, quòd reverà senserint, Beatissimam & Immaculatam Dei Genitricem, iis omnibus Testimoniis hîc & nunc ritè perpensis, declarandam esse ab efformato suo Decreto exemptam; atque jure sanè optimo proinde declarasse, suæ intentionis non esse eam, in illo comprehendere. Verum, quia paucis minimè contenti fuere ii boni Patres, veritatis zelo, atque amore promovendi hujus Mysteriorum Diffinitionem deducti, capropter & duo alia, Capita huic subteximus, ut eorum desiderio saltem, etsi non eorundem assumptis mediis, faveamus.

CAPUT III.

Refelluntur Adversariorum Dicta, extenuantia, seu potius abrogantia Tridentini Favorem erga Immaculatam Dei Genitricem.

132. **Q**uamvis commune sit etiam apud negantes Immunitatem Virginis à Culpæ Originalis Debito, quòd Tridentinum Concilium valde admodum, sua præfata Declaratione favit Virginis Innocentiæ ac Puritati: Nihilominus Patres Salmanticenses, quanquam ex iis, qui Immaculatam Dei Matrem profitentur, adhuc tamen, ut ad illam concludendam sub præacto Debito sustinerent, Concilium Tridentinum solum negativè seu præcisivè circa Virginem se habuisse in hac materia, & ferè nil ei favisse, *dub. 6. cit. §. 5. num. 244.* distinguunt; & Favorem, ajunt consistere in hoc, quòd non diffinitum, intelligatur pro Virgine, quòd pro omnibus

aliis diffinitum fuit, scilicet incurrisse defectò Culpam Originalem, sed ab hoc abstraxisse; adeoque aditum reliquisse ad piam Opinionem ex aliis Principiis suadendam quò ad Culpæ contractionem. Quò ad Debitum autem, & comprehensionem sub Testimonio Pauli solum habetur, quòd non fuerit damnata, sed omissa, sicut pleraque alia falsa, & improbabilia, de quibus non egit. An verò ex aliis Principiis prædicta Opinio sit vera vel falsa, probabilis vel improbabilis, cujus examini locus non præcluditur à Concilio, ex dictis hac nostra Disputatione venandum est. Sic ii boni Patres.

133. Nil tamen mirum eos ita loqui, dum, licet piam de Immunitate Virginis à Culpâ Originali Sententiam se profiteri annuant, adhuc fatentur nihilominus *dub. 5. §. 5. num. 204.* quòd rigidam Opinionem in reverentiam Angelici Doctoris veneratione quàm magna prosequuntur. Profectò si nil aliud præstitit in Virginis Favorem Concilium, quàm non diffinire pro ea, quòd pro omnibus aliis diffinivit quò ad Culpæ contractionem; ergo pia Opinio etiam de Immunitate ab ipsa Culpâ, & non solum de Immunitate à Debito, fuit omissa à Concilio; ita ut circa utrumque merè negativè seu præcisivè se habuerit. Siquidem non diffinire, secundum se spectatum, est quid purè negativum, quòd & alia supradicta Concilia præstitere, utpotè quæ nil prorsus de tali puncto egerunt.

Confirmatur: Nam ita se gessit, per illos Patres, Concilium in non diffiniendo pro Virgine, quòd pro omnibus aliis fuit ab eodem diffinitum, ut dūtaxat aditum reliquerit ad piam Opinionem ex aliis Principiis suadendam quò ad Culpæ contractionem: Ergo Declaratio facta à Concilio nil prorsus deservire potest ad piam illam Opinionem suadendam, cum venanda sit ex aliis Principiis. Sed hoc ex *Cap. præced.* patet esse falsum, & amplius item constabit: Ergo &c.

134. Confirmatur secundò: Nam illud solum intelligitur non diffinitum à Concilio pro Virgine, quòd pro omnibus aliis diffinitum fuit: Atqui pro omnibus aliis fuit per Adversarios diffinita à Concilio actualis contractio Culpæ Originalis: Ergo & solum non fuit diffinita pro Virgine à Concilio actualis contractio Culpæ Originalis, nec alium excepit à Concilio Favorem B. Virgo. Igitur ita se habuit Concilium respectu B. Virginis, ac si nusquam ad hanc materiam fuisset celebratum: quòd est evidentissime falsum, cum in Tridentino Concilio (ut *Cap. præced.* tactum est) fuerit acriter de Virginis Controversia disputatum, & parum abfuit, quin Immaculata ejus Conceptio absolute diffiniretur. Neque potuit sanè Concilium non, exactè discussisse, quæ discutienda erant, ut illam astrueret Declarationem, qua positivè excepta est Virgo à Communi Regula aliorum omnium,

omnium, ac declarata est ab ipso Concilio non comprehensa sub efformato Decreto de universali omnium Culpæ Originalis actuali contractione.

135. Cum itaque positivè ac expressè declaraverit Concilium, suæ intentionis non esse comprehendere in eo Decreto B. Virginem, & hanc Declarationem certò certius præstiterit, conformando seipsum Testimoniis Sacræ Scripturæ, præsertim D. Pauli, ac SS. Patrum, & probatissimorum Conciliorum, Ecclesiæque Judicio & Consensui; quo jure asseritur solum id præstitum à Concilio, ut non diffinitum intelligatur pro Virgine, quod pro omnibus aliis fuit in eo & ab eo diffinitum? Nonne quasò *Exceptio firmat Regulam in contrarium?* Cum, ergo Concilium, comprehendens suo Decreto omnes Adæ Posteror sub actuali Culpæ contractione, excipiat Virginem Beatissimam, declaratque, suæ intentionis non esse illam cum aliis omnibus sub eo Decreto comprehendere; ergo Concilium ibi astringit pro Virgine oppositum illius, quod astruxerat pro omnibus aliis; ita ut declaret, Virginem Deiparam non comprehendendi sub Testimonio Pauli, aliisque in genere ibi allegatis Regulis, quibus totum illud Decretum, ipsaque pro Virgine Declaratio consona est, ut idem Concilium protestatur, quamvis omnes alii sub iis Testimoniis comprehendantur. Hoc autem satis non fuit ad Immaculatam Virginis Conceptionem definiendam; quoniam *ad hoc, ultra id, quòd nihil haberet contra se in Scriptura, deberet aliquod habere pro se*, ait P. Nieremberghius in Theoria cit. §. 2. fol. 24. & *contineri in aliis Scripturæ Locis*. Unde licet illius Diffinitionem suspenderit; maximo tamen favore illam est prosecutus.

136. Et quidem manifestissimum hujus rei signum est, quòd ibidem Concilium Dei Genitricem rotundè pronunciat *Immaculatam*, ac item innovat & confirmat Sixtinas Constitutiones, earumque observantiam inculcat; in quibus nonnisi cæcus non videt perquam maximè faverit Sixtus IV. B. Virgini. Siquidem, in Bulla [*Cum præexcelsa*] asserit, quòd *Dei Providentia pro reconcilianda suo Authori humana Natura, lapsu primi Hominis æternæ Morti obnoxia, eam (nempe B. Virginem) sui Unigeniti habitaculum Sancti Spiritus præparatione constituit*. Eapropter dignum, quin potius debitum reputat universos Christi Fideles, ut Omnipotenti Deo de ipsius Immaculatæ Virginis miraculose Conceptione gratias & laudes referant, & instituta propterea in Dei Ecclesia Missas & alia Divina Officia dicant, & illis intersint, Indulgentiis & Peccatorum Remissionibus invitare. Et in Bulla [*Grave nimis*] acriter obstat temerariis ausibus, ac perversis Assertionibus, & scandalosis quorundam ex diversis Ordinibus

Prædicatorum, qui in suis Sermonibus publicis non erubescabant se opponere præmissis Pontificiis Dispositionibus, circa Festum Conceptionis Marianæ peractis, quod speciali, ac solemni & publico cultu celebrabat S. Romana Ecclesia. Nunquid hæc solum inferunt non diffinitum pro Virgine, quod pro omnibus aliis fuit diffinitum? Nimis certè in hoc puncto exorbitarunt à vero prædicti Patres.

137. Nec majori sanè cautione locuti sunt de alio puncto, dum inquirunt: *quò ad Debitum, & comprehensionem sub Testimonio Pauli solum habetur, quòd non fuerit damnata, sed omissa, sicut pleraque alia falsa, & improbabilia, de quibus non egit*. Quod enim attinet ad Debitum, & comprehensionem sub Testimonio Pauli, constat ex dictis Cap. præced. ac ex dicendis Disp. 4. Quæst. 2. Cap. 7. quàm leviter processerint ii Patres, qui profectò minimè sibi constant. Nam immediatè addunt, ut audivimus: *An verò ex aliis Principiis prædicta Opinio sit vera vel falsa, probabilis vel improbabilis, cujus examini locus à Concilio non præcluditur, ex dictis hac nostra Disputatione venandum est*. Nescio planè, quo jure conciliari valeat hæc secunda pars cum prima, & utraque secum. Quæro namque in primis: An fuerit omissa involuntariè ac inadvertenter à Concilio: an potius voluntariè, utpotè ab eodem habita tanquam falsa & improbabilis? Si primum; mirum est, tot tantosque Patres, qui magno studio ac labore insudarunt in hac materia discutienda, nihil advertisse, quòd in ipsa sua ferè nativitate jugulari deberet ea Opinio, utpotè falsa & improbabilis, ne adolesceret, & in D. Pauli Sententiæ perfriacta fronte inveheretur. Potius planè debebant Declarationem non comprehendendi Virginem sub suo illo Decreto omittere, eo modo, quo & alia Concilia omiserant, quàm omittere Declarationem comprehensionis ejusdem Virginis sub Testimonio Pauli, cui adversabatur Opinio illa falsa & improbabilis.

138. Si autem dicatur secundum, jam eandem ob rationem mox prædictam declarare, potius debebant illius falsitatem & improbabilitatè, quàm eam adjicere Declarationem, quam defactò adhibuit: cum ex hac tot emergant Motiva, quibus efficacissimè nunc inferitur, id Concilium quoque declarasse, suæ intentionis non esse Virginem comprehendere sub Testimonio Pauli, cui consonat suum Decretum. Porro, quòd non tetigerit Concilium, sed omiserit aliqua falsa & improbabilia, quæ non spectabant ad materiam, de qua pertractavit, nec etiam dissidia fovebant inter Fideles, mirum non est: sed quòd nullatenus extirpare curaverit aliqua falsa & improbabilia, spectantia ad materiam, de qua strenuè in Concilio decertatum est, & quæ suppressi deberent in sui ferè ortus

ortus initio, ne in errorem Fideles inducantur, satis mirabile est.

139. Sed & mirabilius apparet, quod Opinio illa, quomodolibet à Concilio omissa, sed tamen omissa, sicut *pleraque alia falsa, & improbabilia, de quibus non egit*, adhuc tali respectu tractetur à Concilio, ut illius Examini locus minimè ab ipso præcludatur; ita ut ex aliis Principiis licitum sit præfatis Adversariis venari, an vera sit vel falsa, probabilis vel improbabilis. Nunquid oculatiores ipsi præ illius Concilii Patribus? Quo ergo jure disputandum, ac discutendum, & examinandum sibi assumunt, num vera sit vel falsa, probabilis vel improbabilis Opinio illa, quæ fuit à Concilio omissa, sicut *pleraque alia falsa, & improbabilia, de quibus non egit*? Neque enim video, quo pacto hujusmodi Examini ac Disputationi tradatur Opinio aliqua, ad ejus indagandam veritatem & probabilitatem, quæ jam supponitur à Concilio inter alias Opiniones falsas & improbabiles annumerata.

140. Quod si ea, quæ *Cap. præced.* recensuimus, recolantur, apertè quidem fulget, Adversarios iis verbis, eum astringentibus pro Virgine Favorem, quod non diffinitum intelligatur à Concilio pro Virgine, quod pro omnibus aliis fuit diffinitum, expressè firmare (velint, nolint) Beatissimam Virginem nedum ab actuali Culpæ Originalis contractione, sed & ab ejus Debito exceptam. Ut ibi namque præmisimus, Concilium *Can. 2.* expressè statuit, Adæ Prævaricationem non sibi soli, sed & ejus Propagini nocuisse. Item decernit, Adamum acceptam à Deo Sanctitatem & Justitiam non sibi soli, sed & nobis etiam perdidisse: atque inquinatum illum, per Inobedientiæ Peccatum, non tantum Mortem, & Pœnas Corporis, sed & Peccatum, quod Mors est Animæ, in Genus humanum transfudisse. Ergo ab his Diffinitionibus Concilii excipitur per Adversarios B. Virgo, ita ut hæc sint & intelligantur pro omnibus quidem aliis, sed non pro Virgine diffinita. Ergo nec diffinitum intelligitur à Concilio pro Virgine, quod in Adam peccaverit, ac Debitum Culpæ proinde contraxerit: sed æquè manet à contractione Debiti, sicuti & à contractione Culpæ, excepta. Consequentia ex ibidem præacceptis liquet: Non enim est intelligibile, quod Virgo in Adam peccaverit, Debitumque Originalis Culpæ subeundæ contraxerit; & quod nihilominus Adami Peccatum nihil ei nocuerit, nec Adamus Sanctitatem & Justitiam pro ea quoque amiserit, nec Mortem & Pœnas Corporis, in eam & Peccatum ipsum in eam transfuderit.

141. Hanc profectò Illationem deglutire, debent ii boni Patres, quantumvis inaniter contendunt, quod peccasse in Adam non præjudicat Sanctitati & Innocentiæ. Quandoquidem, &

hoc falso Principio gratissimè admissio, adhuc minimè sequitur, quin ipsum Actuale Adæ Peccatum, utpotè Peccatum Capitis moralis omnium, Posteris suis nocuerit, vel ex eo saltem capite, quod eos Morti spirituali & corporali, aliisque utriusque generis Pœnis addixerit: vel etiam quin Sanctitatem & Justitiam etiam pro nobis amiserit (quod maximum esse nocumentum nec insanus inficiabitur) vel tandem quin Mortem corporalem, aliasque Pœnas Corporis in omnes reipsa transfuderit; cum etiam has omnes ipsimet Adversarii in eadem Virgine, tametsi (ut supponunt) ab actuali Culpæ Originalis contractione immuni, unanimiter admittant. Cum itaque hæc omnia ex peccasse in Adam, tanquam in morali suo Capite, præcisè obvenerint omnibus Posteris juxta Concilii Diffinitionem, jam ab hujusmodi Diffinitione Virgo excepta intelligenda est ex eorundem Adversariorum Regula, atque ita etiam exempta ab ipso peccasse in Adam.

142. Confirmatur: Nam licet peccasse in Adam non præjudicet ex se Sanctitati & Innocentiæ secundum Adversarios, nisi defecto Adæ Peccatum ad Posteris transfundatur; adhuc tamen certissimum est, id Peccatum fuisse, transfusum secundum Debitum, vel de Jure (ut Adversarii loquuntur) ad omnes Adæ Posteris; alioquin minimè dici posset, eos in Adam peccasse, ac Debitum inde subiisse contrahendi Maculam, cum primum exiterint. Non enim hæc verificari possunt de Adæ Posteris, nisi illius Peccatum intelligatur ad ipsos de Jure transfusum, ut *Cap. præced.* visum est. Nam Peccatum, ad solum Adamum pertinens, nonnisi solum Adamum denominare potest peccantem, ut per se constat: quia repugnat denominatio absque forma denominante, quæ taliter subjectum afficiat, qualiter se habet denominatio. Posteriores autem peccarunt in Adam, & nonnisi Peccato ipsius Adæ, utpotè eorum Capitis moralis: Ergo ipsum Actuale Adæ Peccatum & ad Posteris quoque pertinuit, ita ut non in solo Adamo permanerit, sed & ad Posteris transmissum ac transfusum fuerit: adeoque vi talis Peccati Actualis merito Posteriores Justitiam & Sanctitatem in Adamo amiserunt, ac Debitum contraxerunt subeundi Maculam in Conceptione, ac Mortem, ceterasque corporeas Pœnas patiendi, quemadmodum Tridentinum decrevit, ac diffinivit pro omnibus Posteris. Atque, quod est diffinitum pro omnibus in hac materia, non intelligitur diffinitum pro Virgine secundum Adversarios: Ergo secundum Adversarios non intelligitur pro Virgine diffinitum à Concilio, quod in Adamo peccaverit, ac Debitum inde traxerit subeundi Maculam &c. Vide quæ adjiciemus *Disp. 4. Quæst. 2. Cap. 7.*

143. Hæc tamen ad hominem contra Adversarios.

versarios subjecimus. Caterum sicuti repugnat, Adæ Peccatum fuisse simul & non fuisse transfusum ad omnes Posteris, ita quoque repugnat, Adæ Peccatum fuisse *de jure* seu *secundum debitum* ad omnes Posteris transfusum, sed non *de facto*: hoc est repugnat, omnes omnino Posteris peccasse in Adam, & in Peccato non concipi. Sicuti enim repugnat, hoc prædicatum, *peccare*, enunciari posse cum veritate de eo, qui reali existentia caret pro omni temporis differentia, eo quod Propositio esset de subiecto non supponente: Ita quoque repugnat, hoc prædicatum, *peccare*, non habere suum verificativum in ipso peccante pro aliqua temporis differentia, ita ut in aliquo saltem instanti is, qui verè peccavit, verè afficiatur, ac inficiatur Peccato ipso. Sicque jure sanè optimo Tridentinum Concilium sancivit, Adamum sua Prævaricatione non sibi soli, sed & nobis quoque, nocuisse: non sibi soli, sed & nobis quoque, Sanctitatem & Justitiam amisisse: non se solum per Inobedientiæ Peccatum inquinasse, sed inquinatum illum non tantum Mortem & Pœnas corporis, sed & Peccatum, quod Mors est Animæ, in omne Genus humanum transfudisse, atque adeò & omne Genus humanum inquinasse, per ejusmodi transfusionem: quæ quidem licet facta fuerit, dum Adam actu peccaret, nam eodem tunc & Posteris in ipso peccarunt, quod sine transfusione contingere non potuit; nihilominus talis transfusio non habet suum terminum, nisi in momento Conceptionis uniuscujusque ex Posteris, cum nonnisi pro illo instanti sit facta, in quo ipsi primum realiter existunt.

144. Eapropter Concilium, favens Virgini quò ad Immunitatem à Culpa, etiam & favit ei quò ad Immunitatem à Debito. Nec mirum, id, cum ex Immunitates sint essentialiter connexæ. Unde, ut ex iisdem Adversariis evicimus, Concilium nedum excipit Virginem ab ea Sanctione, qua Decretum est, omnes Adæ Posteris defacto concipi cum Originali Peccato; sed etiam ab ea, qua firmatum est, Adam non sibi soli, sed & nobis sua Prævaricatione, nocuisse: non sibi soli, sed & nobis Sanctitatem & Justitiam amisisse &c. quæ ad peccasse in Adam spectant. Siquidem protestatur Concilium, suæ intentionis non esse comprehendere Virginem in eo Decreto, ubi de Peccato Originali agitur. Ex quibus apparet, quàm insulse Adversarii jactitent: Quò ad *Debitum*, & *comprehensionem sub Testimonio Pauli*, solum habetur, quòd (Opinio favens Virgini) non fuerit damnata, sed omissa, sicut pleneq; alia falsa, & improbabilia, de quibus non egit. Cum enim ex iis, quæ ibi diffinita sunt à Concilio, partim spectet ad Originale Peccatum, in propria Posterorum, Persona realiter existente contractum, partim

verò ad ipsummet Originale Peccatū, ut actualiter in Adamo ab iisdem commissum, ut vidimus, Concilium autem in omnium eorum Diffinitione procedat ex Testimonio Pauli; ergo vel ab omnibus iis Diffinitionibus, vel à nulli, determinatè saltem eximitur Virgo per ipsius Concilii Declarationem. Hoc est manifestissimum absurdum: Ergo dicendum, & Pauli Testimonium etiam de actuali Culpa Originalis contractione currere, & Beatam Virginem, utpotè sub tali Testimonio minimè comprehensam, tam à peccasse in Adam, quàm ab actuali Culpa incursione declarari exemptam, eo Pauli Testimonio attento, aliisque consimilibus, quibus se conformasse Concilium ipsum affirmat.

145. Concludendum itaque primò, quòd Tridentinum Concilium, declarando non esse suæ intentionis comprehendere in suo illo Decreto de Peccato Originali Immaculatam Dei Genitricem, nedum favet piæ Sententiæ de Immunitate ipsius ab actuali Culpa Originalis contractione; sed etiam alteri piæ Sententiæ de Immunitate ejusdem à Debito talis Culpæ: ita ut declaraverit, se non comprehendere Virginem in his Diffinitionibus: nempe quòd Adam sua Prævaricatione omnibus Posteris suis nocuerit: quòd Sanctitatem & Justitiam pro se & suis amiserit: & quòd Mortem & Pœnas Corporis in suos transfuderit. Quæ omnia, ut ostendimus, Peccatum in Adamo commissum, consequuntur, nec dependent à Macula in Conceptione contracta; aliòquin minimè verificarentur de B. Virgine, ut ipsimet Adversarii ex falso fundamento contendunt.

146. Concludendum itaque secundò, Beatam Virginem neque comprehendere sub Pauli Testimonio, tametsi loquente non solum de Peccato actuali in Adamo commissum, sed etiam de illius Maculæ contractione actuali in Conceptione uniuscujusque Posterorum. Quandoquidem prædictas Diffinitiones D. Paulo conformes in eo citato Testimonio affirmat Concilium, ita ut iis contradicens Divi Pauli Testimonio contradicat: & ex alio capite Concilium declarat Virginem non comprehensam sub iis Diffinitionibus: Ergo etiam declarat non comprehensam sub Testimonio Pauli; aliòquin quo pacto Concilii Diffinitiones conformes essent Testimonio Pauli, ita quòd illis contradicens & Paulo contradicat? Tum quia Spiritus Sanctus nequit aliud per D. Paulum, aliud per Concilium revelare, quòd illi contradicat: Cum ergo Concilium declaraverit, se non comprehendere Virginem in iis, quæ de Originali Peccato ab ipso sancita fuerunt, atque ea, quæ ab ipso sancita fuerant, asseruerit esse ita D. Pauli Testimonio ibi allegato conformia, ut illa denegans ipsi D. Paulo contradicat; jam apertè sequitur, Concilium, declarando seipsum, pariformiter declar-

clarasse ipsius D. Pauli Testimonium, ut rite animadvertit P. Nieremberghius cit. fol. 15. alioquin falsum foret, quod contradicens Diffinitionibus illis contradicat Apostolo, dicenti: *Per unum Hominem &c.* Sed hæc iterum Cap. seq. magis magisque solidabuntur.

CAPUT IV.

Ad Crisim evocantur duo Jacobi Granados Argumenta pro Virginis Exceptione à Testimonio Pauli, super Tridentini Declaratione fundata: & contra Adversarios sustinentur.

147. **L**icet Authores, eximentes Virginem à Debito, satis fusè Controversiam hanc discutiant; nihilominus incuriæ ac socordiae à PP. Salmanticensibus redarguuntur, utpotè fortassis exoptantibus, quod majori virium obsequio Marialis hujuscemodi Causa propugnatur. Sicque, ut eorum quoque pia vota impleamus, nevé probare videamur silentio, ac Responsionum efficaciam dissimulare, quas præmemorati Authoris intentui objiciunt, omnia hic examinanda pro & contra subjicimus. Post datas ergo, & jam à nobis impugnatas, Responsiones prædictorum Patrum circa Concilii Tridentini Declarationem, sub eodem §. 5. cit. num. 245. ut confutandam referunt sequentem Jacobi Granados Illationem: *Concilio non fuit intentio comprehendendi B. Virginem sub illa generali Pauli: Omnes in Adam peccaverunt: Ergo qui comprehendunt, habent intentionem contrariam intentioni Concilii.* Qua proposita, subnectunt, quod hæc *Consequentia inutilis est, & de subiecto non supponente: quia Concilium circa comprehensionem vel non comprehensionem Virginis sub Testimonio Pauli nullam habuit intentionem, nisi subtrahendi se à determinatione alicujus partis: & ita quicquid alius intendat, non contrariabitur intentioni Concilii.*

148. Quæ tamen confutativa Responsio eorundem jam à nobis profligatis Principiis innitur; adeoque ipsamet potius impugnativa Responsio inutilis est, & de subiecto non supponente, ac expressè adversatur Concilio. Siquidem Concilium non inquit, suæ intentionis non esse quidpiam aliquid statuere circa Virginis comprehensionem aut non comprehensionem sub Testimonio Pauli: sed benè (ut jure optimo animadvertunt D. Antonius Calderon in suo libro [Pro Titulo Immac. Concept. B. V. Mariæ] cap. 5. §. 10. num. 41. & R. P. Thyrsus Gonzalez de Immaculata Virginis Conceptione, disp. 2. sect. 4. num. 38.) tantum dicit, *non esse suæ intentionis eam comprehendere: non autem addit, nec esse suæ intentionis eam excipere: adeo quod expressè excludat à suâ intentione comprehen-*

sionem, non autem & Exceptionem. Igitur data Responsio expressè militat contra Tridentinum, & sic est de subiecto non supponente. Non est planè dubium, ut iidem Authores adnotant, quod ex æquo in utramque partem indeterminate se gessisset Concilium, si dixisset, *suæ intentionis non esse Virginem comprehendere in eo Decreto, aut non comprehendere, seu excipere, & excludere.* Verum non sic locutum est: sed solum inquit, *non esse suæ intentionis illam comprehendere.* Quibus verbis nedum manifestè propendet Concilium in partem negantem, innuitque in casu Diffinitionis *Exceptionem*, non verò *Comprehensionem* diffiniendam, ut prælaudati Authores astruunt: sed insuper illam, defacto excipit à suo Decreto, & consequenter etiam à Testimonio Pauli, cui suum Decretum consonat, & conforme omnino est, eodem Concilio Teste. *Ex quo sequitur* (ait P. Nieremberghius in Opere cit. §. 2. fol. 24.) *defacto non se suspensum habuisse Concilium, nec se remisisse ad alteram Declarationem.*

149. Profectò Concilium positivè declarare intendit id, quod expressè declarat: Declarat autem non esse suæ intentionis comprehendere in eo suo Decreto Immaculatam Dei Genitricem: Ergo & positivè declarare intendit non esse suæ intentionis comprehendere in eo Decreto Virginem: Ergo & positivè declarat se nolle in eo Decreto comprehensam Virginem; ita ut non habeat puram carentiam intentionis comprehendendi Virginem: sed habeat voluntatem positivè contrariam intentioni eam comprehendendi. Quandoquidem illius Declaratio non tendit, nisi ad manifestandum nobis se minimè comprehendisse Virginem in suo generali Decreto jam condito de Originali Peccato: Ergo tendit ad nobis manifestandum se noluisse Virginem in eo suo Decreto comprehensam: si enim non cōprehendit defacto; ergo etiam defacto noluit cōprehendere, cum ordo executionis conformetur ordini intentionis. Adeoque habuit positivum nolle circa Virginis cōprehensionem: ita quod sicut, si dixisset, *suæ intentionis non esse Virginem comprehendere, aut non comprehendere*, tunc dubium reliquisset aliunde resolvendum, an Virgo sub generali Decreto efformato comprehenderetur, vel ne; & si dixisset, *suæ intentionis non esse illam non comprehendere, seu excipere*, tunc determinatè illam comprehendisset, & comprehendere voluisset: sic, quia dixit, *suæ intentionis non esse illam comprehendere*, jam determinatè illam non comprehendit, & comprehendere noluit, seu determinatè excepit, & exceptam omnino voluit; habuitque proinde positivum nolle circa comprehensionem, & positivum velle circa non comprehensionem, seu Exceptionem. Et quidem id commune est, ac sufficiens omnibus

Legislatoribus, qui in casu concedendi alicui Exceptionis & Exclusionis Privilegium ab Universali Lege, quam condunt, satis est, si dicant: *vel suæ intentionis non esse hunc vel illum sub tali Lege comprehendere: vel se nolle omnino hunc vel illum sub tali Lege comprehensum.* Quia nimirum, utrovis modo fiat, semper innoscit talem esse Legislatoris intentionem, ut minimè velit, sed positivè nolit hujus illiusve comprehensionem sub tali Lege.

150. Idque totum igitur facilè deprehendes, siingas, quòd Concilium dixisset, *non esse suæ intentionis Virginem excipere à Decreto illo de Peccato Originali.* Eo namque ipso te agnovisse sit opus, Concilium positivè intendisse ac voluisse Virginem omnino comprehensam sub eo Decreto, ut per se liquet: Ergo etiam, à pari, cùm defactò dixerit, *suæ intentionis non esse comprehendere Virginem sub eo Decreto,* inferendum est, Concilium positiva intentione, noluisse Virginem in eo Decreto comprehensam. Et utriusque Veritatis æqualis ac potens est Ratio. Utraque namque verborum expressio præsupponit positivam Voluntatem generalem Decreto pariter generali manifestatam: adeoque sicuti subsequens Declaratio non intentionis *excipiendi* Virginem certò certius præsupponeret in Concilio volitionem positivam, illam comprehendendi cum aliis; ita pariformiter subsequens Declaratio non intentionis *cōprehendendi* Virginem certò certius præsupponit in Concilio positivam nolitionem comprehensionis ejusdem, quæ per se opponatur quò ad solam Virginem primæ illi intentioni generali, eamque formaliter limitet & coarctet per positivam Virginis Exceptionem. Quod est certè valde notandum in hoc casu: Siquidem hæc Declaratio Concilii est Declaratio exceptiva Virginis ab efformato Decreto in terminis generalibus: Ergo de necesse importare debet in Mente Concilii aliquod formaliter limitativum & restrictivum rigorosæ Generalitatis illius intentionis, quæ per generale illud Decretum, manifestatur. Tale autem formale limitativum & restrictivum est ipsa non intentio positivè sumpta, hoc est ipsum *nolle*, cui opponitur contrariè *velle* illud generale quò ad solam Virginem.

151. Et jam à te rogo: An Concilium in eo generali Decreto *de Originali Peccato* voluerit, vel ne, comprehendere Virginem, quam postea declaravit in eo non comprehensam? Non primum; quia sic potius Concilium se retractasset, quàm se declarasset: quod est falsum. Tum quia absurdissimum id est de Concilio Sacrosanto vel cogitare. Ergo secundum. Ergo Concilium absolutè noluit habere volitionem comprehendendi cum cæteris Virginem, in eo Decreto. Sed hoc ipsum est pro formali

positivè noluisse illam cum cæteris comprehendere, sed excipere, ut perspicuum est: Igitur &c.

152. Ex quo pariter sequitur, Concilium positivè judicasse Virginem non comprehendere sub Testimonio Pauli: quia nimirum expressè testatur, suum illud Decretum esse Testimonio illi adeò conforme, ut contradicens suo Decreto etiam Paulino illi Testimonio contradicat. Cùm autem ejus Decretum tale sit pro formali, ut non comprehendat, sed excipiat Virginem; ergo etiam Pauli Testimonium non comprehendit, sed excipit Virginem.

Confirmatur: Nam vel Concilium judicavit ut certum, quòd Virgo non comprehendatur sub Testimonio Pauli: vel judicavit ut certum, quòd comprehendatur: vel dubitavit de utroque, existimans utrumque probabile? Si primum, habeo intentum. Secundum autem, nefas est asserere, quia sic non potuisset Concilium ad exhibitam non comprehensionis Declarationem devenire, quin opponeretur Testimonio Pauli. Nec tertium dici potest, quoniam, ut utramque partem sub Opinione probabiliter relinqueret, subtexere debuisset ut minimè, se neque comprehendere, neque non comprehendere seu excipere Virginem: Atqui id non præstitit; sed absolutè protulit, suæ intentionis non esse illam comprehendere: Ergo eam judicavit nullatenus ab eo Testimonio cōprehendi. Quod idem asseruas de aliis Testimoniis consimilibus, quibus Concilium protestatur se ad unguem adhæsisse.

153. Nec refricent Adversarii, quòd Pauli Testimonium & Concilium de diversis locuta sunt: nam est vanum effugium, satis superque in præcedentibus præclusum; cùm apertè Concilium asserat, quòd contradicens iis, quæ ibi decernit, contradicit Apostolo, dicenti [*per unum Hominem &c.*] & ex iis, quæ ibi à Concilio statuuntur, plura sint ad ipsum Actuale Peccatum Originale à Posteris in Adamo commissum spectantia, ut *Cap. 2. & 3.* observavimus. Tum quia ipsamet Pauli verba talia sunt, ut expressè designent nedum Peccatum in Adamo à Posteris perpetratum, sed & actuale ac perfectam ejus transfusionem ex parte Adæ ad Posteris pro illo instanti, pro quo transfundi potuit, ac debuit, nempe pro instanti Conceptionis uniuscujusque. Addo insuper ad hominem, quòd per Adversarios ex Testimonio Pauli *per optimam & legitimam Consequentiam habetur, omnes eos, qui in Adamo peccaverunt, contrahere in seipsis, dum concipiuntur, Originalem Maculam, nisi speciali Privilegio præserventur.* Ergo saltem Tridentinum judicavit, id Pauli Testimonium inferre non posse defactò contra Virginem Consequentiam illam legitimam, contra cæteros illatam: aliòquin, ut supra arguebamus,

mus, perperam declarasset, *sua intentionis non esse illam comprehendere* in eo Decreto, in quo ceteri jam fuere comprehensi: ergo saltem, Concilium judicavit vim Paulini Testimonii non esse illasam quò ad Virginem; quæ proinde vel quò ad hoc non comprehenditur sub Testimonio Pauli.

154. Quod quidem supponeret in casu satis innotuisse Concilio Mariale Privilegium Immunitatis à Culpa, illudque habitum tanquam exploratum à Concilio, quod proinde veluti decisam Controversiam de Virginis Innocentia, ostentaret: quod non est dicendum. Ergo verius est, Paulinum Testimonium etiam de actuali Culpæ Originalis contractione loqui. Concilium autem licet judicavit sub tali, aliisque consimilibus Testimoniis Virginem non comprehendere, ita quòd nil habeat contra se B. Virgo, sive in Sacro Textu, sive alibi; Controversiam tamen non decidit, sed expectavit afferri pro se Testimonium sufficiens, quo positivè firmeretur Mariale Privilegium, ut supra cum P. Nieremberghio dictum est. Et quamvis ex actis Tridentini constet & hoc ferè Testimonium effulsisse; supersedit tamen iustis de causis à Decisione.

155. Alterum Jacobi Granados Argumentum est hujusmodi: [*Intentio Concilii est intentio Spiritus Sancti: Ergo si Concilium non intendit comprehendere Deiparam sub Testimonio Pauli, neque Spiritus Sanctus id intendit.*] Cui quidem Argumento Patres Salmanticenses sub eodem, num. cit. subnectunt: *Ridicula sanè Illatio. Num quia omnis intentio Concilii sit intentio Spiritus Sancti, è contra inferre licet, omnem intentionem Spiritus Sancti esse intentionem Concilii? aut nihil aliud comprehendere Spiritum Sanctum suo iudicio & intentione, quam iudicium & intentio Concilii comprehendunt?* Aliaque præfacti Authores subjiciunt, de quibus mox.

156. Ni fallor autè, potius Redargutio ridicula est, quam Patris Granados Argumentatio, quam etià fuse perurget P. Nieremberghius loco cit. Ideò namque ridicula est iis Patribus Illatio, quoniam supponunt, quòd Concilium circa comprehensionem vel non comprehensionem Virginis sub prædicto Testimonio Pauli nullam habuit intentionem. Quod si non ad risum, ad nauseam provocat, ut in superioribus ostensum est. En præclaram eorum Patrum Argumentationem: [*Concilium declarat suæ intentionis non esse comprehendere Virginem sub generali suo Decreto, innixo Testimonio Pauli: Ergo Concilium circa comprehensionem vel non comprehensionem Virginis sub Testimonio Pauli nullam habuit intentionem.*] Rogo: Vel Concilium nullam habuit intentionem circa comprehensionem vel non comprehensionem Virginis absolute sumptam: vel tantum in ordine ad Testimonium Pauli,

quatenus aliud asserit Concilium, aliud Paulus? Sed utrumque est apertissimè falsum: Igitur &c. Probo Minorem, & primò quò ad primam partem: Nam Concilium declarat, suæ intentionis non esse comprehendere Virginem in Decreto de Peccato Originali, quod universale est: Ergo Concilium declarat, se habuisse quendam actum limitativum ac restrictivum illius Voluntatis & Decreti generalis in Virginis Favorem; & sic falsum omnino est, quòd nullam habuit intentionem circa comprehensionem vel non comprehensionem Virginis. Nunquid nullam intentionem involvit hoc, quòd est non intendere Virginis comprehensionem? Nullo ergo finè motum est Concilium ad suam illam Declarationem exprimendam! Quo namque pacto dari potest finis intentus absque ulla intentione? An autem injuriam irroget Concilio, quòd propter finem non egerit, cum se ibi declaraverit, saniores Mentis adjudicent. Est etiam clarissima Minor quò ad secundam partem: Quoniam (ut millies inculcatum est) Concilium ipsum asserit, quòd contradicens suo Decreto contradicit prædicto Pauli Testimonio: quòd verum, neutiquam esse posset, si aliud Paulus, aliud Concilium affirmaret. Sed hæc satis ultra discussa sunt in superioribus.

157. Veniamus ad Redargutionis motivum. Ego planè minimè video Patrem Granados intulisse, quòd *omnis intentio Spiritus Sancti sit intentio Concilii*: sed bene, quòd *si omnis intentio Concilii est intentio Spiritus Sancti; ergo hæc intentio Concilii est intentio Spiritus Sancti.* Quæ sanè Conclusio est Propositio particularis subalternata: Propositio verò, ex qua inferitur, est universalis subalternans. Quare ergo est ridicula Illatio? Et quamvis ex hoc, quòd *omnis intentio Concilii sit intentio Spiritus Sancti*, non liceat è contra inferre, *omnem intentionem Spiritus Sancti esse intentionem Concilii*; non video tamen prædicationem hanc ad convertentiam requiri, ut legitima sit Patris Granados Illatio. Sic ex hac Propositione [*Omnis Homo est Animal*] ritè inferitur [*Ergo hic Homo est Animal*]; etsi non valeat dici ad convertentiam, [*Ergo omne Animal est Homo.*] Nec uspiam reperitur apud Dialecticos, quòd Propositio universalis, ut inferre valeat particularem, debeat præsignato modo dici ad convertentiam.

158. Unde liquidò constat, qua soliditate, dixerint præfati Patres, quòd Consequentia Patris Granados sit huic similis: *Omnis effectus causæ secundæ est effectus causæ primæ: Ergo omnis effectus causæ primæ est effectus causæ secundæ.* Vel etiam huic: *Ergo quòd non causat causam secundam, non causat causam primam.* Patet & constat, inquam, hæc insulse cumulari ob falsam illam suppositionem, quòd circa Virginis comprehensionem vel non comprehensionem,

Con-

Concilium nullam habuit intentionem; ita ut, cum Tridentinum declarat, suæ intentionis non esse comprehendere in efformato Decreto Virginem, id sonet ac importet sensum purè negativum & destructivum cujuslibet intètionis circa eam materiam, ac si nullo pacto de tali materia egerit: quòd est evidentissimè falsum ex ipsis terminis ejusdem Declarationis, qua Concilium palàm nobis ostendit suam in materia comprehensionis Marianæ intentionem. Ponamus itaque in forma Argumentum Patris Granados, ut ob oculos pariter ponatur, num ita se habeat, ut Adversarii somniarunt: *[Omnis intentio Concilii est intentio Spiritus Sancti: Sed B. Virginem non comprehendit sub Testimonio Pauli est intentio Concilii: Ergo Beatam Virginem non comprehendit sub Testimonio Pauli est intentio Spiritus Sancti.]* Major est de Fide, cum Tridentina Synodus fuerit in Spiritu Sancto legitime congregata. Minor constat ex eodem Concilio, ut in Superioribus ostensum est. Consequentia ligat vi formæ, cum Argumentum sit in *Darii*.

159. Hinc P. Nieremberghius *loc. cit. fol. 15. §. Amplius*, post exactam de hac re discussionem (qua firmat ex ipsa Synodo, asserente se fundatam in Scriptura, in Traditione Patrum, in Conciliis, & Ecclesiæ Judicio, atque Consensu, quòd sicuti Tridentinum intentionem non habuit comprehendendi Virginem, ita non habuerunt animum illius comprehendendæ,

neque Consensus Ecclesiæ, neque Concilia, neque Patres, neque Scriptura, nimirum nec S. Paulus, nec Spiritus Sanctus,) tandem in causa Locorum Scripturæ sic concludit: *Spiritus Sanctus dicit, non esse suæ intentionis eam comprehendere: si velint Adversarii hæc Loca de illa intelligi, necesse est, ut dicant, esse suæ intentionis comprehendere, & ita Spiritus Sancti intentioni contraire; dum quod ille circumspèctissimè & providè se non velle advertit, illi tenaciter se velle demonstrent.*

Opus itaque est concludamus, Adversarios contra Concilii Mentem, factò expressam, contendere, quòd Virgo Beatissima comprehendatur sub præsignato Pauli Testimonio, aliisque consimilibus, ut eam evincerent in Adamo cum cæteris peccasse, atquæ Maculæ contrahendæ Debitum indè subivisse; cum jam ostensum sit & D. Pauli Testimonium & Concilii Tridentini Decretum ad Originale Peccatum, sive ut in Adamo commissum, sive ut defactò in statu realis existentia à Posteris contractum, certò certius pertinere, ac de eo sub utroque statu considerato apertè loqui: ita ut Concilium, Virginem declarans à generali suo Decreto, Pauli Testimonio prorsus consono, exceptam, & in eo non comprehensam, etiam exceptam & non comprehensam designet sub Testimonio Pauli, aliisque consimilibus, quæ se secutum fuisse obtestatur.

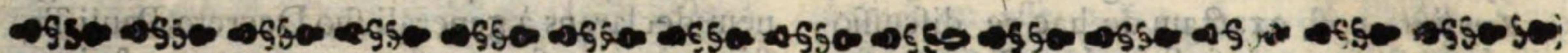
•••••

DISPUTATIO TERTIA

De Redemptione Præservativa.

1. Unionem ex præhabitis satis constat, Propositiones Universales Scripturæ ac Sanctorum Patrum nonnullam admittere posse Exceptionem quòd ad materiam Peccati Originalis, quòd juxta earum Propositionum tenorem omnes Adæ Posterì defactò incurrunt in primo Conceptionis momento; videndum nunc est: An qui reipsa esset ab ea Positionum Generalitate exceptus, uti certò certius se habet Beatissima semperque Immaculata Virgo Dei Genitrix ab omni prorsus Peccati Labe immunis, posset adhuc, tali non obstante Immunitate, sub Generali aliorum omnium Redemptione per Christum comprehendi, ita ut verè & propriè esset per Christum redemptus?

Quod potiori jure locum habet in nostra Sententia, qua sæpius inculcatum est, non posse simul coherere Immunitatem à Culpa Originali, & non etiam ab ejus Debito. Quandoquidem aliunde Theologi non pauci tenent, absque Debiti saltem contractione nō posse veram Redemptionem subsistere: ita quòd etiam ex iis, qui nobiscum sustinent Marianam Immunitatem à Debito, eadem illa perfusi specie, vacillant in tuenda Virginis Redemptione. Quinimò Salmanticenses nedum contendunt esse necessarium Debitum ad veram Redemptionem; sed adhuc nihilominus asserunt ejusmodi Redemptionem in casu nō esse Præservativam, sed merè Extractivam & Sublevativam, sicuti est illa, qua quis redimitur à Peccato jam contracto. Quapropter has ob causas de Redemptione Præservativa ex professo est agendum: ut dignoscamus, an verum sit eam repugnare, uti allegati Salmanticenses contendunt: & an, dato quòd non repugnet, ut certissime non repugnat, prærequiratur ad illam contractio Debiti Culpæ Originalis, quæ ortum duxerit ex eo, quòd Adæ Posterus in ipso Adamo peccaverit. Sit ergo

QUÆSTIO PRIMA.

An detur Redemptio Præservativa, quæ sit Redemptio verè & propriè dicta.

2. **N**ULLAM talem dari Redemptionem per Christum affirmant plures ex veteribus Theologis, aliam quidem non agnoscantibus Redemptionem, nisi illam, qua Christus Dominus sui Divini Sanguinis Pretio soluto nos eruit ab actuali & vera Servitute Peccati jam contracta, ac proinde à Diaboli Dominio nos subtrahit. Ita, præter Vincentium Bandelum, *infra cit.* sentiunt apud Lucam Wadingum *Opusculo 2. de Redempt. B. Virg. cap. 2. primæ partis*, Capreolus, Joan. de Neapoli, Turrecremata, & alii de Schola præsertim Thomistarum. Quos inter potiori jure annumerandi sunt Patres Salmanticenses, qui *traët. 13. de vitiis, & peccatis, disp. 15. dub. 3.* quamvis ultro citroque fateantur Beatissimam Dei Matrem ab Originali Peccato præservatam; adhuc nihilominus (ut jam innuimus) contendunt eam in Adamo peccasse, ac Debitum contrahendi Culpam in seipsa subiisse, ut verè & propriè redempta dici & esse possit: non quidem Redemptione Præservativa, quam inanem & commentitiam putant: sed Extractivam & Sublevativam à Servitute actualiter contracta, saltem in Adamo. Quod

adeò sibi certum præfigunt, ut credant esse de Fide. In quo sanè ii Patres à communissimo Præservantium sensu exorbitant; cum omnes illi, qui Virginem à Culpa immunem tradunt, eam præservativè redemptam fateantur: qui planè, præter omnes Scoti Discipulos, innumeri sunt, ut notat prædictus Wadingus *cap. 4. num. 16.* Quam levi autem fundamento innitantur laudati Patres, ex dicendis fiet manifestum.

CAPUT I.

Conditiones Redemptionis verè & propriè dictæ, ab Adversariis quibusdam designatæ, ad Examen evocantur.

3. **N**ON semel sanè Sapientissimi illi Patres loco mox citato, ac nominatim §. 9. num. 111. expressis verbis protestantur, se non negare Sacratissimam Dei Parentem potuisse, utique de Lege Dei absoluta, etiam ex Meritis Christi Redemptoris, nedum à contractione Culpæ Originalis præservari, sed etiam & à contractione Debiti, & sic à Peccato Adami, unde

unde ortum est id Debitum : imò hoc, ut ibi insinuant, ex professo jam prædocuerant *dub. 2.* Quæstio autem, ajunt, est de facto. Adduntque insuper, quòd, estò admitterent in Deipara totam illam Præservationem, tum à Culpa scilicet, tum ab illius Debito, ex Adæ Peccato exorto, adhuc minimè ostendi potest ejusmodi totam Præservationem potuisse cum vera Redemptione coherere. De quo puncto neminem se vidisse sollicitum asserunt : qua de causa, in Authores nostræ Sententiæ invehendo, *vexant calamos*, inquirunt, & *curam omnem insumunt*, ut ostendant illud, quod nos sine Controversia eis concedimus. . . . *An verò talis Præservatio fuisset vel non fuisset Redemptio*, aliqui omittunt, aliqui perfunctorie tangunt, nemo id probat : cum reverà iste sit Difficultatis cardo, & cui præcipuus labor deberet incumbere. Sic illi Patres.

4. Quibus proinde ut pro votis satisfaciamus, supra talem cardinem nostra hæc Disputatio prolixo motu circumvolvitur. Haud putent autem Salmanticenses novam nos prorsus Sphæram extructuros : sed, quibusdam de novo superadditis, quæ à Nostratibus præmissa sunt, quasi nova, sed & magis magisque solidata, ut putamus, in medium proferemus. Neque enim verum est Salmanticensium Assertum, nempe, Nostrates non satis de hoc puncto egisse, cum noluerint ipsi potius amplecti, ac ritè intelligere, quæ in hac materia fusè quoque à permultis collecta sunt. Quin (quod mirabilius est) ex eorundem Patrum Discursu materiam, eruemus, in qua Redemptionis Præservativæ Forma, etiam sinè ullius Debiti fundamento, tanquam Turris David subsistat ædificata cum propugnaculis, ex qua mille clypei pendeant in defensionem Puritatis Marianæ, seu Immunitatis ejusdem etiam ab omni Debito Culpæ Originalis, integra semper manente vera ejus Eminentissima Redemptione propriissimè dicta.

5. Observemus itaque primò, quid sentiant ii Patres de vocabulo *Redemptionis*, seu de proprio ac genuino ejus significato. *Redimere* (inquiunt sub *dub. 3. cit. §. 3. num. 70.*) *ex vi vocis, atque communis conceptus, est quasi emere, seu Pretio liberare eum, qui cum prius Liber esset, sub alterius Potestate Captivus, vel ejus Servituti mancipatus detinetur. Eximi namque (subnectunt) ab hac Servitute, & ad pristinam restitui Libertatem, hoc est propriè redimi. Quòd si (addunt) absque Pretio aliquo alio modo fiat prædicta restitutio, non erit vera & propria Redemptio. . . etenim redimere dictum est quasi iterum emere. Unde sicut, quod emitur, supponitur esse sub Dominio alterius, scilicet Venditoris (nemo quippe emit, quod sub suo Dominio semper habet,) indeque extrahitur ab Emptore, persoluto Pretio, quod rectè Hispano Idiomate dicitur Rescate : ita sinè illa præ-*

existentia sub alieno Dominio & Servitute nequit intelligi vera ratio Redemptionis, sicut nec ratio Emptionis, quæ in ea includitur.

Hinc sub *num. 71.* ad Animarum Redemptionem sermonem convertendo, ut ei absolutè ac simpliciter ratio Redemptionis conveniat, tria hæc prærequiri affirmant. Primum, quòd *Persona redimenda à spirituali Libertate, quam aliquando vel in se, vel in alio sortita fuerit, in alterius Domini seu Tyranni Captivitatem aut Servitutem spirituales devenit, & sic pristinam illam Libertatem amisit.* Secundum, quòd *per Redemptorem à tali Servitute extrahatur, ac priori Libertati restituitur.* Tertium, quòd *ejusmodi Extractio non fiat sola potentia aut vi Redemptoris, sed iusto Pretio exhibito.*

6. Verùm in primis ejusmodi conditiones apertè tendunt ad inficiandam Redemptionem Præservativam, quam illi Patres nullo jure, abhorrent contra communem sensum, quamque ex propriæ ipsorum Doctrinæ visceribus eruemus infra. Siquidem & ipsi veram Redemptionem locum habere posse autumant, cum vel Debitum vel Periculum incurrendi aliquod Malum urget. Et quamvis nos jurè contendamus (ut patebit) Debitum, dummodò sit contractum, dicere Servitutem actualem in actu primo contractam, licet secus Periculum, quod est purum motivum, inclinans quidem, sed non necessitans ad futuritionem mali, ex suo loco dicendis : nihilominus, considerando utrumque in ordine ad Malum, cujus est Debitum vel Periculum, cum præcisè, stante puro Debito vel Periculo, nondum contractum intelligatur Malum illud, ad quod utrumque tendit, profectò hujusmodi Malum capax non est, nisi Redemptionis Præservativæ, ut infra constabit. Nec suffragatur cum iis Patribus dicere, quòd Malum, cum est sub Debito vel Periculo, habetur pro incurso : quandoquidem (ut infra quoque dicemus) id ad summum non valet, nisi de eo Periculo, quòd à Prudentibus certum existimatur : non de Periculis minùs urgentibus. Et in omni casu id non probat, nisi quòd moraliter habeatur pro incurso : non autem, quòd reverà sit de facto incursum, ut liquidum est. Ergo solum probat ad summum, quòd Redemptio Præservativa à tali Malo sit habenda moraliter, ac si esset *Extractiva* ; in quo planè minimè dissentimus : imò addimus eam esse majus Beneficium, ac perfectiorem & eminentiorem Redemptionem, ut constabit. Cæterum id non probat, quòd reipsà de facto non sit Redemptio Præservativa à tali Malo, ac illius potentiali Servitute.

7. Secundò eadem præscriptæ Conditiones probant, Virginem Beatissimam non potuisse, verè & propriè à Christo redimi, nisi contra-

Et prius Culpa Originali. Et Ratio est: Quia spiritualis Libertas, de qua hic est sermo, optime stat cum pura potentia, etiam proxima, peccandi; nec amitti unquam potest, nisi per hoc, quod talis potentia peccandi reducatur ad actum: eo ipso namque Peccatum acquirit Dominium respectu Peccantis, & hic est converso actualem contrahit Servitutem, fitque Peccati Servus, juxta illud Christi Domini *Joan. 8. Omnis, qui facit Peccatum Servus est Peccati*. Si ergo in omni vera Redemptione præsupponitur ea spiritualis Libertas amissa, & sic induta, & contracta opposita Captivitas alterius Domini, seu Tyranni, è qua per Redemptorem extrahatur is, qui redimitur; jam repugnat, Virginem Beatissimam fuisse verè & propriè à Christo redemptam, quin prius supponatur ab ea contracta Culpa Originalis; cum repugnet aliquem incurrere Servitutem Peccati, & ipsum non esse subjectum inhesionis Peccati, cujus est Servus.

Nil prodest dicere B. Virginem incurrisse quidem actualem Peccati Servitutem, sed non in se, benè verò in alio, nempe in Adamo, in quo cum cæteris Posteris peccavit. Nil prodest, inquam: Nam hoc, quod Posteris in Adam peccaverint, ut ait D. Paulus, non præfert solum Adamum peccasse, sed & peccasse Posteros ipsos, utpotè moraliter in eo contentos; ita ut ipsamet actio peccaminosa Adæ fuerit moraliter multiplex Peccatum, nempe moraliter illa actio fuerit unicuique ex Posteris jurè imputata, fueritque proinde Peccatum proprium moraliter uniuscujusque ex Posteris, ut fusè ostensum est in primo Tomo: Ergo ipso tunc, eo modo, quo potuit, quilibet ex Posteris factus est subjectum Peccati, & Peccati Servus: nimirum ipso tunc merè denominativè dictus est peccans, & simul debens esse subjectum inhesionis talis Peccati, cum primum realiter extiterit, ut ex professo est expensum in primo Tomo citato.

8. Et certè prorsus chimæricum est, quod quis sit Liber aut Captivus in alio, formaliter loquendo, & sic de similibus; cum hujusmodi prædicata, Libertas & Captivitas formalis, Sanctitas & Peccatum, Vita & Mors sint omnino addicta, & intrinsecè in suo genere afficientia, seu inhærentia Personæ, quæ talis formaliter est, & dicitur; quanquàm possint efficienter pendere in genere physico ab alterius Voluntate, quæ tamen sit moraliter propria, ut in nostro casu. Qua de causa nos in eodem primo Tomo ostendimus implicare, quod aliquis ex Posteris, qui peccaverunt in Adam, in momento Conceptionis justificetur: quia nimirum ex quo verè peccavit, esse debet pro aliquo temporis instanti absque ulla possibili dispensatione subjectum inhesionis Peccati commissi, atque illius

iniquitatem in seipso portare; aliòquin certè chimæricum prorsus & merè imaginarium erit illud peccasse. At de hoc iterum infra redibit sermo, loquendo de Debito Peccati Originalis, ejusque Servitute.

9. Profectò præsignatæ conditiones eadem illæ sunt, quibus olim innixi quidam ex Theologis Virginem Labe Originali conspurcatam contenderunt, ad illius Redemptionem salvandam. Sic alios inter Vincentius Bandelus in suo Tra&tatu, ad id edito, cap. 27. fol. 52. ubi ait: *Omnes Homines, qui per Christum redempti sunt, habuerunt in seipsis aliquod Peccatum, sive fuerunt sub aliquo Reatu & Servitute Peccati*. Videsne Bandelum pro eodem habere, (utl reverà habendum est,) quod redempti per Christum habeant in seipsis aliquod Peccatum, & quod sint sub Servitute Peccati? Et circa finem concludit, quod, ut sit quis verè redemptus, oportet, quod sit cum Debito conceptus, sive natus, & postea per Christi Gratiam liberatus. Et propter hoc (subdit) non potest sinè errore poni, quod aliquis sinè Peccato concipiatur. Videsne iterum Bandelum nescientem capere, & meritò, quod quis concipiatur cum Debito Peccati, & sinè Peccato? Quia nimirum Debitum Peccati præsupponit de necesse Peccatum commissum ab eo, cui tale Debitum inest: & Peccatum, semel commissum, non potest non aliquando inhære ipsimet Peccanti. Unde fit, quod sicuti prædicti Patres sub §. 8. num. 109. negant Redemptionem Præservativam, dicentes, quod *gratis distinguitur duplex Redemptionis genus, quorum sub uno Deipara, sub altero cæteri omnes comprehendantur*: ita quoque & Bandelus ibi concludit, dicens: *Ex quibus patet, quod omnes redempti per Christum una generali Redemptione sunt redempti, quæ Captivitatem Peccati præsupponit*. Videsne, Lector charissime, quam vim habeat Culpæ Originalis Debitum, quod à quibusdam contenditur Virginem subjugasse sub Peccati Servitute?

10. Quod ergo in præscriptis conditionibus dicitur de Libertatis spiritualis amissione, & contractione Servitutis Peccati, quæ nonnisi ut posita in actu illam destruit, solum verificatur de Redemptione Extractiva, seu Sublevativa, & Curativa: non autem de Præservativa, quæ versatur circa Servitutem potentialem, & respicit Malum, vel ut possibile, vel ut conditionatè futurum. Adeoque Conceptus Redemptionis, ut sic, debet esse liberatio à Malo, ut sic, præscindens à peculiaribus rationibus. Attamen, hac posita limitatione, adhuc, ne falsum efformemus de verà Redemptione Conceptum, adverto, præsignatas conditiones, utpotè contententes, Redemptionem propriè dictam in se includere rationem Emptionis, seu potius Redemptionis, non debere cum rigore, & in sensu

su omnino proprio sumi ; sed benè per imperfectam quandam similitudinem , seu analogicam & proportionalem : alióquin sola Redemptio strictè Legalis & Politica, quæ per Emptionem, seu potius Reemptionem verè & propriè dicta sit , daretur ; & sic etiam Christi Redemptio respectu omnium Hominum verè & propriè dicta non foret . Ut enim appositè satis monet P. Valentia tom. 4. disp. 1. quæst. 22. pun. 1. col. 1. *considerandum diligenter est , Homines per Peccatum neque omnino decessisse de Potestate & Servitute Dei : neque etiam omnino venisse in absolutam Potestatem & Servitutem Diaboli . Nam absolutè quidem (subdit) is habet rem aliquam in Potestate, qui Jus obtinet arbitrato suo quolibet modo cõstituendi de illa. Hoc Jus absolutum, & Potestatem in Homines neque Deus amisit propter Hominum Peccata, neque Diabolus acquisivit. Quod quidem verissimum est, & satis constat ex illo Sapient. 15. Etenim, si peccaverimus, tui sumus. Sic absolutè vera Emptio, aut Reemptio Legalis & Politica in Redemptione nostra locum habere nequivit : cum absolutum Dei Dominium respectu nostri nunquam transferri potuerit, ut in ea Emptione, aut Reemptione requiritur . Adeoque ex mera permissione divina Diabolus Potestatem in nos acquisivit ; cui etiam tanquam Tortori addicti sumus à Justitia Dei Vindictiva . Tum tandem, quia nullus fuit nostræ Venditionis consensus ex parte Diaboli, qui nullo modo privari voluisset ea Potestate, quam ex versuta sua calliditate in nos obtinuerat, ut dicemus .*

11. Et jam, ut reor, ipsimet Salmanticenses ab hac Assertionem minimè discrepant ; dum non dicunt, quòd *redimere*, ex vi vocis atque communis conceptus, est *verè, ac propriè, & cum omni rigore emere*, aut *iterum emere* ; sed benè ajunt, *quasi emere*, aut *quasi iterum emere* . Qua sanè particula designare videntur, quòd vera Redemptio non est absolutè & simpliciter vera *Emptio* aut *Reemptio* : sed *quasi Emptio* aut *Reemptio*, ita ut analogicam quandam habeat similitudinem cum vera Emptione aut Reemptione . Unde Salmeron tom. 1. in Epist. D. Pauli, & in ordine tom. 13. disp. 22. in princ. explicans verbum, *redimere*, adducit pro sua facta explicatione D. Hieronymum in cap. 3. ad Galat. ubi ait : *Qui emit, alienum emit : qui autem redimit, id emit propriè, quod suum fuit, & suum esse desivit* . Quod tamen in vera Redemptione non semper verificatur . Quare ipsemet Salmeron subdit : *Quæ tamen differentia non semper apud bonos Authores, aut in Scripturis observatur* . Subjicitque deinde multiplicem illius vocabuli usum, concluditque sic : *Licimur ergo redimi ratione Creationis; quia olim in Adam fuimus Dei prima Possessio, & quasi Emptio. Satis quippe rem emere dicitur,*

qui eam facit . Videsne Salmeronem *Emptionem* dicere nostram *Creationem*, per quandam analogiam & proportionem . Hinc eandem ob analogicam similitudinem subdit : *& ita iterata Emptio per Christum Redemptio est* . Quia nimirum, cum priorem formam gratuitam, per Peccatum nos deformando, amiserimus, iterum nos redimendo, Christus per suam Passionem, & Mortem nos reformavit, & ideò quasi reëmit.

12. Nihilominus ambigendum non est, nos per Adæ Prævaricationem incurrisse iram & indignationem Dei, comminam Mortem, & cum Morte Captivitatem sub Potestate Diaboli: qui Mortis deinde Imperium habuit, ut statuit Tridentinum sess. 5. can. 1. & ante ipsum Concilium Diospolitanum cap. 2. & Milevitanum, cap. 2. & Arausicanum II. cap. 2. Sicque (ut jurè prosequitur laudatus P. Valentia) ratione quadam verissimè atque catholicè dicitur, Homines, propter Peccatum, è Servitute & Potestate Dei venisse in Servitutem Diaboli . Quod optimè ibi demonstrat, in quo reipsa id consistat : allegatque tandem plura Sacræ Scripturæ Loca, in quibus Homines justī ac pii speciali quadam ratione *Servi Dei* appellantur, eo quòd omnium virtutum obsequiis, utpotè boni Servi, ac Deo charitate conjuncti, Gloriam Deo conciliant . E converso autem Peccatores & Homines pravi certa ratione dicuntur *Servi Diaboli*, quatenus Divinæ Gratiæ auxiliis destituti nequeunt Gratiā, per Peccatum amissam, recuperare, atque à Peccato resurgere : imò, Dei Gratiā non opitulante, nequeunt Peccata non multiplicare, seu nova Peccata aliquando non committere . Sicque Peccatorum vinculis obstricti, quantum ad eorum statum & vires spectat, necessitantur ad observandum, contrariā Dei Voluntatem, Diaboli placitum ac desiderium, quo ardentissimè flagrat ; tantaque, ac talia per Diaboli adeptam Potestatem patiuntur, tam in Anima quàm in Corpore, ut miserimam ducant Servitutem . Qua de causa Diabolus ab eodem Christo Domino [Joan. 12.] *Princeps hujus Mundi* appellatus est: idèst Princeps & Dominus Malorum omnium, qui habitant in Mundo, ut fatur Augustinus tract. 52. in Joannem . Unde Christus Dominus nos redemit, ut *sinè timore de manu inimicorum nostrorum liberati serviamus illi in Sanctitate, & Justitia* . [Lucæ 1.]

13. Quanquā ergo non ex proprio Dominio ac Jure, ipsimet Diabolo acquisito, sed ex solo Jure ac Dominio Dei, justè permittentis, eam Diaboli Captivitatem pateremur ; adhuc nihilominus illius Servi eramus, utpotè illi vel tanquā Tyranno subiecti . Siquidem Diabolus, propter invidiam & odium, quo exundat, tam erga Deum quàm erga Homines, sicut summo ingenio studuit primos Parentes decipere,

pere, ac in Servitutem, & Captivitatem redigere cum omni Posteritate: ita & studuit, ac studet conservare. Dixi, quod *studuit*, ac *studet conservare*: Quoniam etsi Christus, quantum ad ipsum spectat, à nobis illatam Deo injuriam compensarit, eique satisfecerit, ac nos cum illo reconciliarit, atque ad illius amicitiam jam amissam restituerit, ac insuper proinde à Dæmonis Captivitate liberarit (quod est nos redemisse sufficienter;) tamen Diabolus omni conatu studet, ne Homines mediis à Christo Domino præscriptis utantur, quibus virtus illius Mortis & Passionis ad eos applicetur, ac ejusdem experiantur efficaciam.

14. Cum Christus Dominus igitur nos liberaverit ex illo miserrimo statu, quo stante, solum apti eramus ad serviendum & obsequendum Diabolo, non autem Deo, atque ad statum Libertatis Filiorum Dei nos reduxerit, in quo possimus Deo perfectè servire, quod est nos regnare; jam satis apparet, Christum nos redemisse à Captivitate Peccati, ac Dæmonis Tyrannide per modum Reemptionis, vi cujus translati sumus quodammodo de uno in aliud Dominium: dum (ut agebat Leo Papa *serm. 1. de Nat.*) *eruti de Potestate Tenebrarum translati sumus in Dei Lumen, & Regnum*. Vel etiam translati sumus de uno Dei Dominio in aliud; eo quod per Peccatum eramus sub Dominio Dei, ut irati, & justè nos punientis, tanquam Servos rebelles & malè meritos, juxta illud Jeremiæ 31. *Quia Pactum meum irritum fecerunt, Ego dominatus sum eorum, dicit Dominus*. Per Christi Redemptionem verò Peccatorum veniam obtinendo, & reconciliationem talem accepimus, ut in Dei amicitiam restituti (quæ propriè Filiorum est) sub paterno Dei Dominio constituamur, illumque respiciamus tanquam Patrem misericordiarum, & Deum totius consolationis.

Et ejusmodi quidem analogica Emptio, seu potius Reemptio vel ex eo firmatur, quia nedom Diabolus, ut *Mundi hujus Princeps* describitur, & per Christi Redemptionem Dominio privatus, ac foràs ejectus; sed & Peccatum ipsum tanquam Dominus exprimitur, cui tanquam Mancipia vilissima serviebamur, ipsomet Christo testante, quod *Omnis, qui facit Peccatum, Servus est Peccati*. Quare D. Paulus pluribus in locis, & præsertim *cap. 6. ad Rom.* de Peccato loquitur (ut *ibid.* ait Catharinus,) *tanquam sit aliquid extra nos, & adversarium nobis*. Et sic Apostolus (ut *ibidem* quoque, fatetur Æstius) *Peccatum fingit, ut Personam dominantem, quæ subiectis Servis imperat*. Quod idem quoque asruitur de Morte, quam Peccatum affert. Unde in hujusmodi loquendi modo (ut ritè notat Cornelius à Lapide *in cap. 8. ad Rom. vers. 4.*) fulget Prosopopœja. *Peccatum*

enim, (subdit) quasi Tyrannus hic Regno privatur. Sic Christus Morte sua damnavit & occidit Mortem.

15. Accedit insuper, nostram Redemptionem per Christi Passionem & Mortem fuisse consummatam *ad ostensionem Justitiæ suæ, propter Redemptionem præcedentium Delictorum*, ut ait Apostolus *ad Rom. 3.* ita ut justè Redemptor noster nos eruerit ac liberaverit de Potestate Tenebrarum, seu Mortis, Peccati, ac Diaboli, offerendo quidem seipsum Æterno Patri; nam ex eodem Paulo [*ad Ephes. 5.*] *tradidit semetipsum pro nobis oblationem & hostiam Deo in odorem suavitatis*. Et nonnisi ad hunc planè finem Dei Filius Carnem nostram passibilem assumpsit: nimirum (ut ait Clemens VI. *in Extravag. Unigenitus*) *ut haberet unde Hominem lapsum redimeret, & pro eo satisfaceret Deo Patri*: ita ut tanquam noster Fidejussor nostra debita solverit. Quæ solutio pertinet ad Justitiam Punitivam & Vindicativam, quæ est species Justitiæ Commutativæ: illamque præstitit Redemptor noster, non ratione proprii Delicti, quo prorsus caruit: sed ratione Delictorum nostrorum, ob Fidejussionem, & Vadium, quod ex nimia sua charitate pro nobis sponderat, ut Mastrius discurret *disp. 4. de Satisfact. Christi, quest. 4. art. 1. num. 145.* Cui concors est Apostolus *cap. 3. ad Galat.* dicens: *Christus nos redemit de maledicto Legis, factus pro nobis maledictum, ut in Gentibus benedictio Abraham fieret in Christo Jesu*. Sicque Christus, persolvendo Pretium tanti Sanguinis, ostendit, quanta & quàm severa esset Dei Justitia, ut notat Salmeron *tom. cit. disp. 27. fol. 373. col. 1.*

16. Eademque tandem analogica Emptio seu Reemptio ex exhibito Pretio colligitur. Siquidem nostræ Salutis Pretium non Morti, non Peccato, non Diabolo fuit oblatum: sed Æterno Patri, cui duntaxat debebatur satisfactio, & compensatio illatæ injuriæ. Adeoque tale Pretium nonnisi per quandam Analogiam convenit cum Pretio Reemptionis Legalis & Politicæ: dum absolute loquendo, ut vidimus, nulla intervenit in nostra Redemptione Venditio & Emptio, cum omni proprietate dicta; aliòquin certè id Pretium exhibendum fuisset iisdem Hostibus, ac Tyrannis, nos in Captivitatem detinentibus, ut liquet. Quocirca satis perspectè laudatus Valentia *loco cit.* in principio admonuit, quod *communis ratio Redemptionis accommodanda sit dextrè ad propositum, ut intelligamus, quemadmodum Christus humani Generis Redemptor fuerit*. Quia nimirum communem Redemptionis Conceptum pramiserat conformem illi, quem expendit D. Hyeronimus jam supra allegatus: qui tamen reverà solum competit Redemptioni Legalis & Politicæ, prout

ab aliis Contrariis distinctæ. Cujus profecto conditiones nullo pacto verificantur in nostra, per Christum Redemptione: Nam, rigorosè loquendo, & in tali acceptione, Christus (ut ait P. Bonæ-Spei *disp. 3. de Concept. dub. 4. n. 212.*) *nec nos emit, nec redemit: quia à Christo non fuimus primùm alieni, ut nos emeret; deinde post Emptionem alienati, ut nos redimeret.*

17. Præstat potius autem communem Redemptionis Conceptum relaxare, ut verè ac propriè dictam Christi Redemptionem declaremus, cum præsertim faveat ad id frequentissimus vocabuli usus; quàm illum coarctare, & sic nostram per Christum Redemptionem ab illo excludere. Unde probandum nequaquam censeo Silvestrum Saavedram, qui in suo Opere [*Sacra Deipara*] *vestig. 2. disp. 19. sect. 2. num. 810.* contendit, Redèptionem Christianorum è Turcarum Captivitate, per suam Religionem Fidelium Eleemosinis exercitam, esse, magis propriè ac rigorosè Redemptionem, quàm Redemptio Christi, quæ sine Pretio, Tyranno exhibitio, facta est. Quoniam autem, non apparet, quo pacto vel per quandam Analogiam Redèptio per Christum à Morte, à Peccato, à Diabolo, Emptionem involvat, cum, deesse videatur exhibitio Pretii, quod nonnisi Captivanti, tanquam Venditori, solvendum est; oportet prolixius de tali Pretio disserere, ut Analogica Emptio in nostra per Christum, Redemptione locum habeat: cum exclamet Apostolus 1. *ad Corinth. 6. Empti enim estis Pretio magno.* Id autem ut explicemus, sequens addimus Segmentum huic Capiti.

SEGMENTUM

Primi hujus Capitis.

Quodnam Pretium requiratur & sufficiat ad Redemptionem verè & propriè dictam, discutitur: unde pariter ostenditur, Redemptionem, sola vi & potentia Redemptoris factam, esse verè ac propriè dictam.

18. **C**um omnis vera Redemptio per modum cujusdam Emptionis contingat per quandam quidem, imperfectam saltem & analogicam, similitudinem, ut jam inculcatum est; Dubium exoritur de Pretio, quod non videtur in omnibus locum habere: imò & in ipsamet nostra Redemptione à Captivitate Mortis, ac Peccati, & Diaboli non apparet (ut diximus) quicquam, quod Pretii exhibitionem designet in ordine ad præfatos captivantes; ita ut non, sine fundamento videatur cit. Saavedra asserere, quòd Redemptio, per suam Religionem, exercita, sit magis propriè ac rigorosè talis,

Tom. II.

quàm nostra per Christum Redèptio à Morte, à Peccato, & à Diabolo, nos captivantibus, cum hi præsertim à Sacro Textu tanquam Domini, regnantes in Hominibus pravis, describantur.

19. Sed certè, si deficeret omnino Pretium, perperam Saavedra concederet, nostram prædictam Redèptionem verè & propriè talem esse, tametsi minùs propriè ac rigorosè dictam, quàm illa, quæ ab ipsius Religione exercetur; cum sine ullo prorsus Pretio non videatur posse concipi Emptio, uti reverà concipi nequit, adæquate saltem. Porro si Pretium rigorosè est in materia Redemptionis capiendum, nec putarem, verè & propriè dictam esse eam Redemptionem Captivorum, quam Saavedra Religio exercet. Siquidem pecunia illa, vel quicquam aliud, quod offertur in eo casu Tyranno, verum Pretium rigorosè sumptum, nempe Legale & Politicum, non est. Moveor ad id, quoniam reverà Pretium illud non datur ab offerente in Pretium Emptionis illius Christicolæ Captivi: sed benè ad redimendam iniquam & injustam vexationem, ut nimirum Tyrannus cesset à violenta & injusta detentione. Nec sanè id Pretium offerens intentionem habet emendi cum Christicolam, propriè loquendo, ut liquet; aliòquin ille Christicola non liberaretur à Servitute; sed solum transferretur de una in aliam Servitutem, cum per veram Emptionem transferatur absolutè Dominium à Venditore in Emptorem. Non ergo est idem, quòd Pretium, seu potius ea pecuniarum summa detur animo redimendi, & quòd detur animo emendi.

20. Nec suffragatur, si dicas, eam pecuniam dari ad emendum eum Christicolam, statimque item libertate donandum: Quia sic esset quidem emptus seu reemptus, non tamen, redemptus, sed tantùm in fine Libertatem ex gratia & liberalitate donantis adeptus. Nec video, quo pacto licitum sit in hoc casu, animo emendi Christicolam, Pretium ab alio Christicola Tyranno offerri. Porro quemadmodum *pro empto* habetur Christicola, bello à Turcis captus, quæ de causa deinde, cum soluto Pretio redimitur, *ut reemptus* habetur: ita planè *pro reempto*, seu *quasi iterum empto* habendus, cum è Turcarum Captivitate per vim, & bellam, eo præsertim animo & fine à Christicolis peractum, liberatur; cum non sit major ratio de bello inducente Captivitatem, quàm de bello restituyente Libertatem, seu afferente & vindicante in Libertatem: ita ut in primo casu habeatur quasi Emptio, seu Emptio analogica & proportionalis; non autem in secundo. Imo in casu bellum inducens Captivitatem est injustum: bellum autem vindicans Libertatem est justum; & sic majorem habet proportionem cum Emptione.

Ex his dictis manifestè apparet, falsam quoque

que esse tertiam illam veram Redemptionis conditionem, à Salmaticensibus assignatam: ut enim observavimus, tertio requirunt, quod *Extradio à Servitute non fiat solâ potentia, aut vi Redemptoris, sed iusto Pretio exhibito*. Quibus planè verbis tantum negant, solam vim & potentiam Redemptoris satis esse ad veram Redemptionem: non autem inficiantur, posse eam vim & potentiam simul cum iusto Pretio exhibito concurrere ad veram constituendam Redemptionem. Quod, meo iudicio, idcirco asserunt, quia in nostra per Christum Redemptione utrumque videtur intervenisse. At certe huiusmodi præscripta conditio repugnat. Ad quid enim exhibetur iustum Pretium, si adhuc Redemptor debet vi ac potentia Redemptionem perficere? Et vice versa ad quid vis & potentia Redemptoris, cum jam iustum Pretium exhibeat? Vel enim in casu vis & potentia Redemptoris requiritur, ut cogatur Tyrannus vendere iusto Pretio, quem injustè Captivum detinet: vel ad alium finem? Alius finis non est certè assignabilis: assignatus autem solum spectat ad præliminaria faciendæ Redemptionis, non autem ad formale Redemptionis constitutum. Si enim Tyrannus non resistat, inò lubenter condescendat ad sui Captivi Redemptionem, subsistet vera Redemptio sine ulla vi & potentia Redemptoris: quæ proinde nonnisi per accidens concurrat ad Redemptionem, ad disponendum scilicet Tyranni animum violentiâ & vi, ut ad faciendam Venditionem, in Redemptione involutam, concurrat.

21. Quod si replicent, in nostra per Christum Redemptione cum iusto Pretio exhibito intervenisse quoque vim & potentiam Redemptoris: Contra. Nam quæro, ad quid? Vel enim, ut cogeretur Æternus Pater? Et hoc est fatuum. Vel, ut cogeretur Diabolus, Mors, Peccatum ad nos vendendos? Et hoc est itidem falsum; quia nulli eorum fuit à Christo Pretium exhibitum. Neque Mors & Peccatum sunt talis violentiæ capaces ad præbendum consensum eis repugnantem. Et quoniam quò ad Diabolum fuit à quibusdam dubitatum, ut notat Salmeron tom. 13. cit. disp. 27. in principio; idcirco eos reprobans D. Gregorius Nazianzen. Orat. 42. quæ est 2. post Pascha, tale Assertum appellat indignam contumeliam. Unde tandem concludit: *Perspicuum utique est, Patrem quidem Pretium accepisse, non tamen quòd petierit, aut eo opus habuerit; verum quia Divina dispensatio ita ferebat: atque ut, Tyranno per vim superato, nos liberaret, ad seque intermedia Filii opera reduceret*. Et quidem Diabolus nec Pretium accepit, nec unquam potuit accipere, nec assentiri, vel saltem ex eo, quòd nunquam novit Homines Christi Morte redimendos; nec unquam certè ad id consensum,

præbisset. Quandoquidem Christus Dominus (ut D. Leo Papa *serm. 11. de Pass. Domini* discurret) *Savienti Diabolo potentiam suæ Majestatis occuluit, & infirmitatem nostræ humilitatis objecit. Si enim superbus, & crudelis inimicus consilium Misericordiæ nosse potuisset, Judæorum animos mansuetudine potius temperare, quàm injustis odiis studuisset accendere; ne omnium Captivorum amitteret Servitutem, dum nihil sibi debentis persequitur Libertatem. Fefellit ergo illum malignitas sua: intulit supplicium Filio Dei, quod cunctis Filiis Hominum in remedium verteretur. Fudit Sanguinem iustum, qui reconciliando Mundo & Pretium esset & Poculum. Suscepit Dominus quod secundum propositum suæ Voluntatis elegit. Admisit in se impias manus furentium, quæ dum proprio incumbunt sceleri, famulatae sunt Redemptori*.

22. Ex quibus planè constat, Diabolum, per Christi Passionem & Mortem victum & triumphatum, suorum Captivorum amisisse Servitutem, haud quidem per ullam ei factam à Christo Pretii exhibitionem, sed benè sola ejus vi & potentia, ipsi Diabolo abscondita, ita ut sui ipsius fuerit malignitate deceptus: quod proprium est malignantium, qui (ut ait Lyranus in casu quodam consimili) credentes impedire consilium Dei, iisdem, quibus utuntur, mediis implent. Fateantur eapropter boni Patres allegati, Christum, in ordine ad diversas Personas, & respectu diversorum nostram peragendo Redemptionem, Pretium pro nobis exhibuisse, ac simul vim & potentiam suam exercuisse. Nimirum iustum Pretium exhibuit Æterno Patri, ut à nobis irrogatam ei compensaret injuriam, ac nos cum eodem reconciliaret, ut jam dictum est. Ac suam quoque vim & potentiam exercuit contra Diabolum, hujus Mundi Principem, qui ut fortis armatus custodiebat atrium suum, suamque Potestatem in Homines, Deo permittente, adeptam: Nam superveniens, Diabolo sine proportionem fortior, Christus, eum vicit, universaque ipsius arma, in quibus confidebat, abstulit, & spolia ejus distribuit: [*Luca 11.*] ejecitque eum foras. [*Joan. 12.*] Quam sanè victoriam, ac triumphum à Christo obtentum descripsit paucis verbis Paulus ad Coloss. cap. 2. dum ait, quòd Christus, pro nobis moriendo, *delens, quod adversus nos erat, chirographum Decreti, quod erat contrarium nobis, ipsum tulit de medio, affigens illud Cruci: & expolians Principatus, & Potestates, traduxit confidenter, palam triumphans illos in semetipso*.

23. Cui certè triumpho, jam jam obtinendo, illuserunt (D. Augustini iudicio) festivæ illæ voces Turbarum, quæ paulò antè Christi Passionem exierunt obviam ei, Jerosolymam intranti, palmarum ramis jubilantes. Sic S. Do-

Hor. tract. 50. in Joan. circa fin. ubi inquit: Rami palmarum laudes sunt, significantes victoriam: quia erat Dominus Mortem moriendo superaturus, & tropheo Crucis de Diabolo, Mortis Principe, triumphaturus. Sicque in ordine ad Patrem Christus nos redemit, offerendo ei suæ Passionis ac Mortis Merita modo prædicto, & cum omni humilitate: in ordine verò ad Diabolum suam exercuit vim & potentiam, ut eum debellaret. Cujus planè fortitudinis & potentiae vim & exercitium in Christo de Cruce pendente Habacuc in suo Cantico exprimit, inquit: Cornua in manibus ejus: Ibi abscondita est fortitudo ejus: ante faciem ejus ibit Mors. Et egredietur Diabolus ante pedes ejus. Ut benè observat cum Communi Expositorum Jacobus de Valentia ibidem.

24. Atque in eadem Authoritatem incidens D. Anselmus *lib. cit. de Medit. Redemptionis Gener. hum. cap. 1.* quærit, ubi sit virtus & fortitudo Christi, qua liberati, sanati, & suscitati sumus: Et respondet: *Utique cornua in manibus: ibi abscondita est fortitudo ejus. Cornua quidem in manibus ejus: quia brachiis Crucis confixæ sunt manus ejus. Quæ fortitudo autem in tanta infirmitate? Quæ altitudo in tanta humilitate? Quid venerabile in tanto contemptu? Sed certè ideò absconditum, quia in infirmitate: & ideò celatum, quia in humilitate: ideò occultum, quia in contemptu? O fortitudo abscondita! Hominem in Cruce pendentem suspendere Mortem æternam... O celata potestas! Hominem damnatum cum Latronibus salvare Homines damnatos cum Demonibus... O virtus occulta! Unam Animam emissam in tormento innumerabiles extrahere de Inferno. Vide plura apud illum in capitibus seq.*

25. Ex præmissis itaque apertè colligitur, Redemptionem verè & propriè dictam fieri posse sola vi & potentia Redemptoris, nullo à prædicta vi & potentia Pretio contradistincto; cum defactò sola vi & potentia Redemptoris extractivè liberati fuerimus, ac redempti è Diaboli Servitute. Poterat profectò Christus nos redimere à Peccatis, reconciliando nos Deo, & adhuc nos permissivè relinquere sub ea Diaboli Servitute, qua in statu Peccati vexamur in hac Vita. Quemadmodum nec perfectè adhuc in hac Vita sumus ab ea Servitute redempti; sicuti nec ab aliis Servitutibus, quarum sanè Redemptionem expectamus. Nam ubi plures sunt Servitutes, plures quoque locum habent Redemptiones: quæ suam adhuc latitudinem secundum magis vel minus perfectum habent, juxta ipsarum Servitutum latitudinem. Nostra autem per Christum Redemptio plures continet partiales Redemptiones: quæ modò partim sunt in actu positæ, partim verò ponendæ, vel absolute, vel secundum modum, seu

totalem perfectionem. Quod utique in Patria est futurum, ubi unicam, totalem, & perfectam, numerisque omnibus absolutam Redemptionem constituent.

26. Poterat quoque proculdubiò Christus, nondum ea præmissa Satisfactione, ac Redemptione, qua Deo reconciliati sumus, atque ad illius filialem amicitiam restituti, sola vi ac potentia suæ Majestatis nos liberare ac redimere à Captivitate Diaboli, utpotè nullum contra nos habentis Jus, & legitimam Potestatem: ita ut ei nullatenus permitteretur nos vexare, ac sub dira sua Captivitate detinere, eodem sanè modo, ac si Diabolus in rerum natura non existeret. Non enim in hoc ulla erat repugnantia. Nam (ut benè ratiocinatur D. Anselmus *lib. cit. de Medit. Redempt. hum. Gen. cap. 2.*) Neque enim Diabolus habebat aliquid justè adversus Deum, vel adversus Hominem, propter quod Deus prius deberet adversus eum pro Homine hoc agere, quàm aperta fortitudine, ut dum ille illum Hominem injustè occideret, justè Potestatem, quam super Homines injustos habebat, perderet. Nam certè Diabolo nec Deus debebat aliquid, nisi pœnam: nec Homo, nisi vincere &c. Et hoc nonnisi Deo debebat Homo. Nam non peccavit adversus Diabolum, sed adversus Deum: nec Homo Diaboli erat, sed & Homo & Diabolus Dei erant.

27. Eapropter nulla Necessitas coëgit, ut Altissimus sic se humiliaret, & Omnipotens tantum laboraret pro nostra Redemptione, ut ritè subdit idem Anselmus *ibid. cap. 3.* sed sola ejus Voluntate id factum est. Quod potissimum verificatur in ordine ad satisfaciendum Diabolo, cui nil prorsus planè debebat, nec Deus, nec Homo, ut dictum est: adeoque benè poterat in hoc aliter se gerere Deus. Nam quid Omnipotente potentius (ait D. Augustinus *lib. 13. de Trinit. cap. 12.*) aut cujus Creaturæ Potestas Potestati Creatoris comparari potest? Sed cum Diabolus vitio perversitatis suæ factus sit amator Potentie, ac desertor, oppugnatoreque Justitiæ... placuit Deo, ut propter eruendum Hominem de Diaboli Potestate, non Potentiâ Diabolus, sed Justitiâ vinceretur. Idèst: noluit Deus nudâ & apertâ vi Potentiæ Hominem liberari è Dæmonis Potestate: sed prius voluit servari Justitiâ inter Hominem & ipsum Deum; ita ut, dum Christus suis Meritis, ex Passione ac Morte sua cumulatis, fieret nobis (1. ad Cor. 1.) Sapientia à Deo, & Justitia, & Sanctificatio, & Redemptio, Diabolus celata fortitudine, atque occulta potentiâ vinceretur, ut jam aiebat Anselmus.

28. Omnino gratis itaque fingitur, haberi non posse Redemptionem verè & propriè dictam sola vi & potentia Redemptoris peractam. Imò & sic eam fieri expedit, cum inju-

stè quis Captivum aliquem detinet. Atque ita plane (*Genes. 14.*) Abram liberavit Lot, fratrem suum. Ita quoque (*1. Reg. 17.*) divina opitulante virtute, liberatus fuit David à gladio Goliath: unde *Psalms. 143.* ob id se à Deo redemptum fatetur. Et (*2. Reg. 21.*) à gladio Jesibebenob jam jam feriente: qua de causa *cap. seq.* gratias ipse egit Deo, ut Salvatori suo. Nec aliter Judith liberavit Populum suum ab Holofernis crudelitate. Ac tandem eodem modo, inter alia, quæ adduci possunt, Exempla, liberatus & redemptus fuit Populus Israëliticus è Pharaonis Captivitate, nempe *in manu forti, & brachio excelso, ac judiciis magnis.*

29. Nec deest hujusmodi Redemptionibus Emptionis analogica ratio, & proportio. Si quidem ipsemet Redemptoris actus, potenter vim inferens Tyranno inique vexanti, ac detinenti sub Captivitate, cum sit proculdubio magno Pretio æstimabilis, atque ingentis valoris, est certò certius quoque justum Pretium Tyranno exhibitum pro Captivorum Redemptione. Neque enim videtur Tyrannus, utpotè injustè opprimens, Pretio magis apto & justo dignus, ut perspicuum est. Profectò (demptis Redemptionibus merè Legalibus & Politicis) nodum in scirpo quærit, qui in aliis Redemptionibus merè humanis, & liberali humanitatis ac pietatis impulsu factis, rigorosior Emptionem, ac Pretium inquit. Nonne Mors & Peccatum, è quorum Captivitate per Christum liberati sumus, solum per quandam Analogiam Dominorum more regnasse dicuntur? Nonne & pari modo se habent ea Mala & Pericula, quibus obnoxii sumus, & à quorum Vexatione ac Servitute eripi ac redimi possumus? Cur ergo aliter differendum de Emptionis modo ac Pretio, in Redemptionibus ab istiusmodi Servitutibus involuto, atque implicito?

30. Porro certissimum est, ita se habuisse nostram per Christum Redemptionem, ut vidimus: & quidem etiam in ordine ad Deum, cui reconciliati sumus; cum tritum sit nostræ hujusmodi Redemptionis Pretium fuisse inæstimabilem valorem, ac meritum Operationum ipsius Christi, ac Passionum, quas toleravit: Ergo etiam & valor illius Potentiæ, qua nos eruit è Potestate Diaboli, erit aptum pro eo Pretium à Christo exhibitum. Hinc Salmeron *tom. cit. disp. 22. cit.* in Redemptione Israëlis ab Egypti Captivitate, quæ fuit nostræ per Christum Redemptionis Typus, assignat pro Pretio *vel ipsa signa & prodigia, quæ in eorum egressu edidit Deus.* Et Augustinus *lib. 7. quæst. super Judic.* ad ea verba [*Judic. 2.*] *Et vendidit eos in manu inimicorum suorum,* sic discurret: [*Quæri solet, quare dixerit, vendidit, tanquam aliquod Pretium intelligatur datum? Sed & in Psalmo legitur: Vendidisti Populum tuum sine Pretio. Et*

*apud Prophetam: Grátis venditi estis, & non cum argento redimemini. Quare ergo venditi, si grátis & sine Pretio, & non potius donati?... Quia illi, quibus tradidisti Populum, impii fuerunt: non Deum colendo, tradi sibi illum Populum meruerunt, ut ipse cultus tanquam Pretium videretur.] Vide alia *Cap. seq.**

C A P U T II.

Adversariorum Deceptio circa Significatum Redemptionis detegitur, ac legitimus ejus Conceptus stabilitur.

31. **J**oannes Perlinus in sua *Apologia pro Virgine Immac. dist. 12. cap. 1. num. 13.* cōtra negantes proprietatem Redemptionis Præservativa adnotat, vocis proprietatem, seu rigorem bifariam sumi: nimirum aut comparatione illius, unde nomen ortum duxit, & impositionis occasio fuit: aut rei, quæ per illam exprimitur. Rigor (subdit) ex his prior, seu proprietas ad etymologiam spectat, qualis respōdet lapidi à pedis offensione. Posterior ad naturam, sive conditionem ejus, quod significatur, ut in eodem apparet lapide, cujus vis & notio terræ portiunculam singulari quadam duritie affectam nobis declarat. Ad hunc modum (addit) de Redemptionis vocabulo judicandum est. Si originem illius consideras, eam à Malo audienti Liberationem repræsentat, quæ obrutum illo in meliorem asserit fortunam. Si rem, quam usus illi jam tribuit, & classici Authores probarunt, omnem ab adversis Immunitatem, quæ pati quis potuit, & pateretur, ni alterius Beneficium, Redimentis scilicet, non intercessisset. Hæc apud illum. Pro quorum majori soliditate

32. Item prænotanda est Doctrina D. Thomæ 1. part. quæst. 67. art. 1. Ibi enim docet, quòd de aliquo nomine dupliciter convenit loqui: uno modo secundum primam ejus impositionem, alio modo secundum usum nominis. Quod exemplificat nomine *Visionis*, quæ extensa est ad cognitionem omnium quoque Sensuum, & Intellectus. Adeoque cavendum est (inquit cum S. Thoma cit. Joseph Maria de Turre Januën. Ord. Prædic. tract. 3. Instit. ad Verbi Dei Scripti intellig. quæst. 3. art. 1. §. 3. num. 13.) quòd aliquando nomen ex usu loquentium extenditur ad propriè significandum aliud, ultra id, pro quo fuit primò impositum: quod suadet Exemplo *Lucis*, quæ vox etiam extensa est ad propriè significandum Lucem spirituales: allegatque Augustinum super *Genes. ad litter. cap. 28.* asserentem, quòd non eodem modo Christus dicitur *Lux*, quo dicitur *Lapis*: nam *Lux* dicitur propriè, *Lapis* verò dicitur figuratè. Et hæc quidem optime faciunt pro Conceptu & Significato Redemptionis, ut sic, an dicat, vel

vel ne, veram omnino Emptionem, seu potius Reemptionem.

33. Et quidem quamvis hæc vox, *Redemptio*, suam videatur duxisse originem occasione Reemptionis, qua nimirum iterum secundò emitur vel ipsa res, vel jus aliquod prius possessum, & post alienatum; nihilominus illius Significatio extensa est ad designandum quemlibet modum, quo quis ab aliquo Malo eripitur, vel ab aliqua Servitute liberatur: sive id per Emptionem verè & propriè dictam contingat, sive non: & sive Malum illud sit actu existens & afficiens, sive sub conditione futurum. Hujusmodi namque vocabuli illius ulus maximè satis invaluit, tam in Sacris Litteris, & illarum Expositoribus, quàm apud Theologos, aliosque diversi generis Authores, ut videre est apud Wadingum *Opusc. aliàs cit. cap. 4.* estque indubitatum, nedum apud Authores, præservantes Virginem à Labe Originali, sed etiam apud Scriptores Politicos, ac Juris Interpretes. Unde Bartolus *in l. Decem. ff. de verbor. obligat. & l. Non utique. ff. de exceptionib.* affirmat, quòd *Miles ab alio Milite liberatus, ne in Hostium Potestatem veniret, etiamsi nunquam Servus eorum extitisset, manumissus censetur.* Nec ullus, quem viderim, diffitetur ibi adesse veræ & propriæ Redemptionis materiam, ubi alicujus Mali incurrendi urget Periculum.

34. Quod quidem sinè gravi fundamento nullatenus evenit. Quandoquidem hæc vox, *Redemptio*, de suo Conceptu dicit *Redempti* translationem è statu alicujus Servitutis ad statum Libertatis, illi statui servili oppositum; cum *Servitus* & *Libertas* privativè opponantur, saltem secundariò, ut per se liquet. Quare Liber Populus, ac Libera Gens dicitur, quæ nullius est Potestati subjecta. *l. Non dubito. §. Populus liber. ff. de captiv. & postlim. revers. Glos. in l. Hostes. ff. eod. tit. g. Illustris. Card. Parisius cons. 45. num. 14. vol. 4.* Ideoque liberare, Calepino etiam Teste, est *manumittere*, & ex *Servo Liberum facere*. Qui item V. *Libertas*, docet, quòd est Servituti opposita; quam (addit) sic definit Florent. *l. Libertas. ff. de Statu Hom. Libertas est naturalis facultas ejus, quod cuique facere libet, nisi quòd vi aut jure prohibetur.* Unde qui olim ex Servis Libertate donabantur, dicebantur *Liberti*, ut notat Aversa, de *Deo Incarn. quest. 20. sect. 2.* qui & Augustinum refert, *lib. 19. de Civit. Dei, cap. 5.* docentem, quòd nomen *Servi* ortum duxit à *Servando*, his verbis: *Origo autem vocabuli Servorum in Latina Lingua inde creditur ducta, quòd ii, qui jure Belli possent occidi, à victoribus, cum servabantur, Servi fiebant, à Servando appellati.* Quodque idem habetur *Institut. de Jure Personarum. §. Servi*, & apud Joannem Driedo *lib. 1. de Libert. Christ. cap. 2.* ut refert Clavis

Regia lib. 9. cap. 6. num. 5. Aliud autem est *Servare*, & aliud est *Servire*: aliud est *esse Servatum*, & aliud est *esse Servum*: & nihilominus è priori vocabulo exortum est secundum, & primum fuit occasio instituendi secundum.

35. Itaque ubicunque datur translatio ex aliquo statu servili ad statum liberum, tali statui oppositum, alicujus Mediatoris ope justè facta, ibi *Redemptio* verè & propriè dicta elucescit, estò nulla per eam exerceatur vera, *Emptio* Legalis & Politica. Et Ratio est: quia Conceptus formalis Redemptionis apud omnes nonnisi descriptam translationem per se importat. Quòd autem fiat per veram Emptionem, aut Reemptionem, quæ sit Legalis, Civilis, & Politica, vel non, ad redimendi modum, non ad substantiam spectat: Atqui Liberatio qualibet à Malo, etiam tantum sub conditione futuro, præfatam involvit translationem è statu servili ad statum liberum oppositum: Igitur &c. Probo hanc Minorem evidentissimè: Nam, quodlibet nos coarctans, & privans Libertate, dicitur & est formalissimè *Servitus*: Atqui nedum omne Debitum & Obligatio Legalis, seu Civilis, & Politica nos coarctat, & privat Libertate; sed etiam omnis Necessitas naturalis, quæ profectò magis coarctat, quàm illa, quæ est pura Necessitas moralis, ut patet: Ergo omnis talis Necessitas est formalissimè *Servitus*. Quandoquidem *Servitus* apud Juristas quoddam ligamen est. *Can. Qui ex famulis. Dist. 54.* Et ex Calepino *Servitus* est ipsa serviendi Necessitas, quæ est utique *Servitus* in actu primo. Unde *Servitus moralis* communiter definitur, quòd sit *Subjectio, & Obligatio, quæ est in re alterius, ut ipsa quodammodo alteri serviat*: quod proculdubio moralem lædit Libertatem, quam vel saltem diminuit. Quare Liber dicitur, qui nullo Obligationis nexu tenetur restrictus. *l. liberari. C. de Solutione. Illustris. Card. Parisius consil. 45. cit. num. 14. vol. 4. etiam cit.* Et ideò Libertas est nulli Necessitati servire. Bald. *in tract. Schism. viii. col. vers. 28.*

36. Quæ omnia pariformiter à fortiori competunt Necessitati naturali, vel etiam quasi naturali, utpotè intimiori, & sic magis magisque coarctanti; ita quòd ipsa comedendi, bibendi, & dormiendi Necessitas dura *Servitus* sit, ut est perspicuum: à quibus aliisque Necessitatibus & Servitutibus in Patria, Deo dante, eripiemur: ubi perfectam & numeris omnibus absolutam possidebimus Libertatem. Hinc Apostolus ad Rom. 8. clarissimè Servitutem appellat quamcunque Necessitatem, consequentem, Naturam humanam, Peccato corruptam; quamquàm illa secundum se & absolute sit naturalis, & modò secundum statum pœnalis: & Liberationem ab ejusmodi Necessitatibus *Redemptionem* appellat, inquit: *Nos ipsi primitias Spiritus*

ritus habentes; & ipsi intra nos gemimus, Adoptionem Filiorum Dei expectantes, Redemptionem Corporis nostri. Ut namque præmiserat paulò ante: Vanitati Creatura subiecta est non volens, sed propter eum, qui subiecit eam in spe: quia & ipsa Creatura liberabitur à Servitute Corruptionis, in Libertatem Gloriæ Filiorum Dei. Et cap. 7. præced. Concupiscentiam, cuius insultus vitare nequibat, tanquam durissimam, exprimit Servitutem, dicens: Video aliam Legem in membris meis, repugnantem Legi Mentis meæ, & captivantem me in Lege Peccati. Quocirca ingemiscens exclamat: Infelix Ego Homo, quis me liberabit de Corpore Mortis huius?

37. Porro si Servitutes sunt, satis molestæ, Obligationes illæ ac Subjectiones, quas Homo suis in rebus patitur, v. g. quòd mea domus, vel prædium debeat ad talem vel talem usum, alicui inservire, de quibus satis Jurisconsulti, & nos aliquatenus infra *Quæst. 2. Cap. 2.* quamvis aliòquin Servitutes morales sint, & in rebus nostris fundatæ; cur tales non erunt, quæ in nobis ipsis fundantur, suntque pro statu isto à nobis inseparabiles? Dixi in rebus nostris fundatæ, sed non rebus ipsis hærentes: eo quòd licet penes Jurisperitos dicatur una res servire alteri, v. g. domus mea domui tuæ, prædium meum prædio tuo; id tamen improprie dicitur, ut patebit *Cap. 2. mox cit.* Proprie namque nomen *Servi*, ut bene advertit Aversa loc. cit. (attento loquendi modo inter Homines magis proprio & consueto) non attribuitur omnibus rebus, quæ sunt sub Dominio & Jure alterius; sed tantum Personis, seu Creaturis rationalibus. Non enim dicimus (inquit) agros, domos, vestes, nummos, & similia esse Servos illius, à quo possidentur: nec etiam equos, canes, &c. sed bene illos, qui ita sunt sub dispositione alterius, ut ipsi percipere & exequi valeant, quæ Dominus disposuerit ut ab ipsis fiant. Unde cum nostris rebus utimur, tunc profectò nos nobis ipsis servimus illarum rerum usu.

38. Cujus planè fundamentalis Ratio est: quia Servitus pro formali privationem Libertatis, vel ejus præferebat diminutionem. Sicque locum proprie habere nequit, nisi in subiecto Libertatis capaci. Quapropter nedum Servitutes personales, sed etiam Servitutes, quas Juristæ dicunt reales, utpotè rebus ipsis per eos affixæ, si scholasticè loqui velimus, rebus ipsis ratione carentibus proprie non insunt; quibus planè nil prorsus prodest vel obest, quòd huic vel illi subjiciantur & serviant: sed bene moraliter insunt earundem rerum Dominis, qui in suis rebus Servitium satis molestum patiuntur. Non inficiandum tamen, res nostras esse materiam, circa quam versantur vel nostra Jura, vel Servitutes. Ex quibus omnibus hætenus cummulatis liquefcit, quòd omnis Necessitas, omnis-

que Obligatio & Debitum, nos cogens ad aliquid vel agendum vel patiendum, est propriissimè formalis Servitus in actu primo: quæ quidem eò durior nobis est, quòd majus incommodum, majoremque irrogat nobis molestiam in actu secundo.

39. Sicque perspicua est illius Minoris principalis jam propositæ Veritas, nempe quòd quælibet Liberatio à Malo, etiam tantum sub conditione futuro, translationem involvit è statu servili ad statum liberum oppositum. Quis enim neget, durà esse Servitutem Necessitatē illam, qua nequimus ex nobis vitare Malum illud, ex suppositione quòd ponatur? Neque enim in actuali perpeffione Mali consistit formaliter Servitus essentialis, idèst in actu primo spectata; sed bene in ipsa Necessitate serviendi: actuale, servitium verò est Servitus in actu secundo. Actus primus autem non pendet ab actu secundo, sed è contra. Ergo hoc, quòd Ego debeam & cogar hoc Malum subire, si hæc vel illa ponatur conditio, durissimam arguit in me Servitutem. Quod clarè constat in eo, qui v. g. Jus habet transeundi per meum agrum, vineam, &c. Hoc etenim, quòd debeam hoc onus subire, si illi placebit Jus suum ad actum secundum redigere, arguit evidenter in me propriissimam, Servitutem in actu primo, utique illius Juri correspondentem. Quoties ergo ab hujusmodi Necessitatibus, seu physicis & naturalibus, seu merè moralibus (quæ omnes in sua linea Servitutes verè & proprie dictæ sunt pro formali,) alicujus ope liberamur, semper verè & proprie à Malo, satis nobis molesto, ac Servitutem inducente, redimimur, estò id absque vera ulla Emptione aut Reemptione proprie dicta contingat; cum satis sit ejusmodi rationes verificari per quandam Analogiam, tam in spiritualibus, quam in corporalibus. Et hoc, siue Malum illud, ejusque molestia importet ac inducat Servitutem actualem, siue Servitutem potentialem: pro qua quidem admittenda est Redemptio Præservativa, cum Malum nimirum est tantum sub Periculo, vel sub aliqua conditione futurum: licet Servitus ipsa potentialis quodammodo actualis sit, non in ordine ad terminum, quem respicit; sed in ordine ad subiectum, quod premit & afficit, ut patebit infra *Quæst. 2. Cap. 2.* imò etiam in *Segmento Capitis 7. huius Quæst.*

40. Ad cujus quidem Doctrinæ intelligentiam, & clariorem notitiam iterum recensenda est ea Theologorum confusa locutio, de qua mentionem fecimus *Tra&. 2. Disp. 2. Qu. 4. Cap. 4.* Enimvero licet omnes fateantur Virginem Beatissimam ab omni Originali Labe immunem fuisse; nihilominus illius Redemptionem, quam ea de causa Theologi communiter *Præservativam* affirmant, Patres Salmanticenses *Extractivam*, & non *Præservativam*, contendunt. Aggidius

dius Lusitanus autem illam præfert *Mixtam*, nempe partim *Præservativam*, partim *Extractivam*. Et dissensionis ratio est: quia Theologi illi, qui stant pro contractione *Debiti* in Virgine, utpotè nullam agnoscentes in *Debito* illo turpitudinem, ad solam Immunitatem à Labe Originali oculos figentes, Virginem præservativè redemptam absolutè pronunciant. At Salmanticenses quamvis idem astruant de *Debito*, quia tamen (sibi ipsis contrarii) veluti contractam in *Debito* Culpam considerant, idcirco Virginis Redemptionem non *Præservativam*, sed *Extractivam*, ac aliorum Hominum, Redemptioni omnino similem autumant. Quo eodem motivo ductus Ægidius Lusitanus (sed rectius, quàm Salmanticenses & alii, differens) Virginis Redemptionem asserit *Mixtam*, nempe *Extractivam* respectu *Debiti* jam contracti, ut supponit, & *Præservativam* respectu Maculæ nunquam contractæ.

41. Reverà tamen nullus prorsus ex præsignatis Theologis Veritatis Scopum attingit. Et quidem non illi, qui Culpæ Originalis *Debitum* admittentes in Virgine, adhuc à Servitute Peccati præservatam proferunt, & sic præservativè redemptam. Nam primò falsum est, Culpæ *Debitum* nullam turpem inducere Servitutem actualem, cum sit Necessitas contrahendi Maculam Originalem, seu Peccatum, quod est omnium Malorum maximum: Ergo ex hac parte Virgo deberet dici *extractivè* apud ipsos, & non *præservativè*, redempta. Tum secundo, quia tale *Debitum* præsupponit Peccatum jam à tali Debitore in Adamo perpetratum, vi cuius ipse dicitur verè & propriè peccasse: implicat autem, aliquem præservativè dici & esse redemptum à Peccato jam à se commissio. Nec obest, quòd sit à se commissum in alio, dum cum hoc adhuc verificatur, quòd sit ab eo jam commissum. Tum tertio, quia huiusmodi Authores supponere videntur, actualem Servitutem Peccati Originalis consistere in actuali illius Maculæ contractione in propria Persona, rerliter existente: in quo rursus falluntur, non distinguentes *Necessitatem* serviendi, quæ inducitur per ipsam Peccati perpetrationem, & in qua consistit *Servitus* in actu primo & essentialis, ab *Exercitio* illius, quod est *Servitus* in actu secundo & accidentalis.

42. Salmanticenses similiter perperam negant, Virginem præservativè redemptam à Labe Originali, cum nunquam illam etiam per eos contraxerit. Probatur: Nam contractio Maculæ vel est Malum contradistinctum, à contractione *Debiti*, vel non? Non hoc secundum, ut liquet: imò ipsi contendunt *Debiti* contractionem *Malum* non esse. Ergo primum. Ergo alia est *Servitus* inducta vi *Debiti*, & alia est *Servitus* inducta vi *Peccati*. Sed hæc Ser-

vitut non fuit contracta à Virgine: Ergo fuit ab ea præservata.

43. Nec tandem à deceptione immunis est Ægidius. Quandoquidem, stante contractione *Debiti*, ut separabili à contractione ipsius *Peccati* Originalis, jam Culpæ seu *Peccati* Originalis *Servitus* primariò & essentialiter consistit in ipsa *Debiti* contractione; quæ sanè contingit in ipsamet *Peccati* commissione, de qua *Joan.* 8. dicitur [*Omniss, qui facit Peccatum, Servus est Peccati:*] Unde statim ac est commissum, dominatur in Anima, & inevitabiliter illi hæret, ac perpetuò de se exigit inhærere; ita ut *Peccati* seu Maculæ Originalis contractio tantum inducat Servitutem secundariam & accidentalem: Ergo B. Virgo fuisset quidem præservata ab accidentali & secundaria, Servitute *Peccati*, non autem ab essentiali & primaria. Patet Assumptum: Quoniam *Servitus* primaria & essentialis (ut supra dicebamus) est formalis ipsa Necessitas & Obligatio serviendi, cum sit *Servitus* in actu primo: actualle *Servitium* autem, seu *Servitus* in actu secundo est *Servitus* accidentalis & secundaria, ut perspicuum est. Neque enim quis dicitur, & est sui Domini *Servus*, quia actu ei servit, cum hoc merè accidat, possitque etiam quis alicui servire, quin illius *Servus* sit, nempe ex benevolentia, humanitate, &c. sed benè, quia *Debitum* habet, ac *Obligationem*, & *Necessitatem* illi serviendi: quibus correspondent vice versa in ejusdem Domino *Jus*, *Potestas*, & *Facultas* illo utendi: Igitur &c.

44. Sed hæc indè oriuntur, quia cum præfatis omnibus Theologis in easdem communes deceptiones impingit Ægidius, & præsertim, in eam, vi cuius falsò putant, posse Personam, prorsus Immaculatam (ut fuit Beatissima Virgo) reipsa obstringi *Debito*, seu *Necessitate* aliqua subeundi Labem *Peccati*. Profectò *Debitum*, seu *Necessitas* contrahendi Labem peccaminosam nullatenus potest Creaturis rationalibus competere, nisi mediante pravo usu & exercitio propriæ Libertatis, ab eisdem posito in actu, sive physicè & per seipsas, sive moraliter tantum & per alium, in se moraliter continentem earum Voluntates, uti Adæ Posteris contigit. Enimverò ante huiusmodi liberum & actualem usum, & exercitium dari nequit in Creaturis rationalibus, in ordine ad *Peccatum*, nisi pura *Servitus* potentialis, hoc est pura potentia peccandi, quatenus possunt vel per seipsas, vel per alium, ipsarum Voluntates moraliter in se continentem, peccare; cum sint de se essentialiter liberæ, & sic activè indifferentes ad peccandum, vel non peccandum. Posito autem alterutro Libertatis exercitio, ac pravo usu, statim & eo ipso sese *Peccato* subjiciunt, contrahuntque *Debitum* & *Necessitatem* serviendi pro-

proprio Peccato jam commissio, atque in proprio sui Regni Sede, Tyranni dominantis instar, constituto: quod est dicere, actualem contrahunt Peccati Servitutem in actu primo, fiuntque actu ejus Mancipia, & Servi, ita ut jure subinde in actu secundo frequentissime illi serviant, ac divexentur tyrannico illius Dominio.

45. Eapropter manifeste falluntur, qui Debitum Culpa in Virgine prorsus Immaculata contendunt. Siquidem tale Debitum est Necessitas admittendi ac subeundi Maculam Peccati jam commissi; & sic non est potentialis, sed actualissima Servitus, quae Culpa supponit jam à nobis commissam, atque ob id in nobis dominantem; proindeque supponit pravam usum & exercitium nostrae Libertatis in Adamo, ita ut in eo verè & proprie peccaverimus. Quomodo autem Immaculata esse potest ea Persona, quae aliquando verè & proprie peccavit? Sed Adversarii putant, quod *peccare in alio* non lædit Innocentiam & Sanctitatem in Virgine: Ergo (inferam) *peccare in alio* non est verè & proprie peccare; etenim inintelligibile est, quod verè & proprie peccare non lædat Innocentiam & Sanctitatem. Ergo Adæ Posteriores verè & proprie non peccarunt, cum peccarunt in Adam. Unde ergo astringuntur Debito contrahendi veram Peccati Maculam, quae nimirum, (ut ait Concilium Tridentinum) veram & propriam Peccati rationem habet? Profecto neque per Dei potentiam absolutam potest quis Peccato prorsus alieno coinquinari. Nunquid non esset Deus in casu Author talis Peccati in tali Homine? At de hoc satis suo loco.

46. Ut ergo plurimorum Theologorum vitemus deceptionem, utique prodeuntem ex non recta Debiti Culpa Originalis apprehensione, generatim advertimus, cujuslibet Mali Subjectionem seu *Servitutem* primo fecerni in *Potentialem* & *Actualem*. Illa non dicit Servitutem jam contractam, sed tantum contrahibilem, hoc est dicit meram potentiam proximam & capacitatem expeditam ad talem vel talem Servitutem actualem subeundam: Ista verò dicit Servitutem actualem jam contractam. Quae rursus distinguenda est in *Appetitivam*, & *Actualem*, id est in Servitutem in actu primo, & in Servitutem in actu secundo: quarum prima constituit formaliter Servum in ratione Servi: secunda verò potest adesse & abesse, manente semper illa ratione Servi: quia nimirum accidit Servo, quod actu serviat, vel ne. Affero huc Mortis Exemplum, quod pro Morte, etiam spirituali, per Peccatum inducta, aequè valet. In statu Innocentiae carebat Homo Servitute actuali utriusque Mortis, tantumque habebat Servitutem potentialem, quatenus (ut D. Augustinus in tertio Tomo allegandus loquitur) *poterat mori, & poterat non mori*, eo

quod poterat peccare, & poterat non peccare: sic debebat Mortem utramque sibi timere, non ut absolute futuram, sed ut possibilem, seu potius ut conditionate futuram, ut patet. Unde Deus, ut à peccando eum deterreret, eam ipsi denunciavit comminatoriam Sententiam: *Quocunque die comederis ex eo, Morte morieris*. Sic licet actu neutrum Servitutem actualem adhuc subierit, habebat tamen Servitutem potentialem; qua de causa debebat cautius procedere, ac se praeavere ab utraque incurrenda. Incautus tamen peccavit, & sic utramque subiit Servitutem actualem, nam factus est Servus Peccati, atque etiam Mortis corporalis. *Verè enim Homo moriturus Servus est ipsius Mortis* (verba sunt Salmeronis tom. 3. in Epist. D. Pauli, disp. 10. fol. 694. col. 1.) *hoc est in conditione servili manet, quae timorem parit, quae semper eam expavescit, ut iniquam Dominam*. Sicuti autem hæc Servitus formaliter in actu primo consistit in Debito seu Necessitate aliquando moriendi: Sic & illa in actu primo formaliter consistit in Debito & Necessitate serviendi ipsi Peccato, jam in Homine dominanti: ita quod hac de causa nequeat amplius Homo ex se Deo perfecte servire, ut supra insinuatum est. Inter praeceptos autem Domini actus, quos natum est exercere in nobis Peccatum semel introductum seu commissum, est perpetua permanentia moralis ejusdem in nobis ipsis; à qua non nisi per Dei misericordiam Omnipotentiam extricari valemus. Adeoque pariter & nos, ut ejus Servi, Debitum vice versa habemus, ac Necessitatem sustinendi moralem ejus praesentiam, valde turpiter nos defædantem & maculantem; ita ut tale Debitum, & Necessitas nos constituat in actu primo, & permanenter seu habitualiter Peccati Servos. Et hoc ipsum est Debitum subeundi in primo Conceptionis momento Maculam Peccati in Adamo perpetrati, quod in Virgine AA. falso supponunt:

47. Ex quo palam emergit, quid dicendum de Redemptione Virginis. Si enim supponitur, eam *Debitum* incurrere, non tamen Maculam in Conceptione subisse (quod implicat), jam in casu ponenda est ratio *Debiti* (quod supponit Peccatum jam commissum) *extractive* redempta, sed tamen *preservative* ab ejus Macula; nam potest quis extrahi à Servitute in actu primo contracta, & praeservari à Servitute in actu secundo, ut patet. Si autem etiam à Debito, & sic à peccasse in Adam censeatur, ut censenda est, immunis; jam fuit omnino *preservative* redempta ab utraque actuali Servitute Peccati. Nec dici potest *extractive* redempta à Servitute potentiali. Primò, quia ob singulare Privilegium potentia proximam caruit serviendi Peccato. Secundò, quia Potentia peccandi modò consideratur non subjective, sed ob-

objectivè, quo pacto respicit Peccatum, ut merè possibile. Implicat autem Peccatum, ut possibile, inducere in nobis actualem ullam, Servitutem, è qua vi Redemptionis Extractivæ extrahamur; aliòquin actualis Peccati Servitus foret irredimibilis in habentibus saltem Libertatem ad utrumque expeditam: quod est apertè falsum. Nisi ergo talis Potentia Peccato commisso adjuetur, nunquam certè erimus sub ulla actuali Peccati Servitute. Non negamus tamen, eam Potentiam, *subjectivè* inspectam, esse posse materiam Redemptionis Extractivæ, si expedita sit. Vide infra in *Segmento Capitis 7.*

48. In quavis ergo Liberatione à Malo, seu contracto, seu contrahendo, seu contrahibili, vera fulget Redemptio propriè dicta, etiamsi per modum Emptionis analogicæ contingat. Quamvis enim Redemptio (ut ipsimet Salmanticenses *eod. dub. 3. cit. §. 5. num. 91.* scribunt) *non sit quodcunque Beneficium; est tamen (ut iidem ibi fatentur) essentialiter Beneficium per modum Liberationis ejus, qui redimitur, à Malo, unde redimitur.* Quæ Liberatio, si supponit Malum actu jam contractum, erit Redemptio *Extractiva*: Si autem prævenit illius contractionem, erit Redemptio *Præservativa*, quam negare est certò certius desipere. Adeoque, perperam addunt ii boni Patres, quòd quævis Redemptio sit tale Beneficium *per modum Extractionis & Liberationis*, ita ut *Extractio & Liberatio à Malo* sint prorsus idem. Hoc namque est voluntariè additum, ad insciendam Redemptionem *Præservativam*; quam aliòquin, ipsemet D. Thomas fatetur *lect. 8. in cap. 11. ad Hebræos*, ubi docet, quòd liberari à pœna dicitur Redemptio: & 3. *par. quæst. 52. art. 2. ad secundum*, utramque Redemptionem, & Extractivam & *Præservativam*, agnoscit à Christo exercitam quò ad Patres è Lybbo ereptos: *Præservativam* quidem quò ad *dolores Penarum*; Extractivam quò ad *dolores, causatos ex dilatione Gloriæ*. Ergo etiam per D. Thomam *Liberatio, ut sic*, est quid commune utrique Redemptioni, & *Præservativæ & Extractivæ*. Unde in Sacrificio Missæ Sacerdos ex S. Ecclesiæ institutione sic orat: *Libera nos, quasumus Domine, ab omnibus Malis præteritis, presentibus, & futuris &c.* Nunquid contracta jam sunt Mala futura?

49. Idemque præstant Fideles omnes, cum in Lytaniis Deum orant, ut eos liberet ab omni Malo, utique præterito, præsentì, & futuro: sic & ab omni Peccato, ut liquet. Indè quoque liberari petunt à subitanea & improvisa Morte, ab insidiis Diaboli, à Morte perpetua &c. quæ petitiones ad tempus futurum utique respiciunt, & sunt pro Liberatione à Malo nondum contracto, sed vel merè contrahibili,

vel sub conditione contrahendo, juxta varias Mundi hujus contingentias & occasiones. Imò & possemus mille Scripturæ Loca, & innumeras Sanctorum Patrum ac Theologorum Auctoritates allegare, in quibus *Liberationis* nomine utraque Redemptio exprimitur, tam Extractiva, quàm Præservativa; quibus reverà est commune, etiam quò ad rem importatam per ipsum nomen. Adeoque perperam Ægidius Lusitanus *loco citato* & Wadingus *Opusc. etiam cit. cap. 4. num. 17.* Redemptionem Præservativam à Liberativa ita secernunt, ut hanc cum Extractiva & Sublevativa prorsus confundant; cum aliòquin Ægidius ipse *num. 17. prop. 3.* firmare volens in Christi Redemptione admittendam, esse Redemptionem Præservativam, his verbis suadet: *Quoniam ex communi Patrum Doctrina non solum Peccatores, sed etiam Justi quamplurima Peccata committerent, nisi Divinâ Gratiâ liberarentur.* Itemque Wadingus *ibid.* in gratiam Redemptionis Præservativæ plura ex Sacro Textu cumulans, infert, quòd *Liberatio à Morte aliàs superventura* dicitur in locis ab ipso allegatis *Redemptio*; subicitque illud Psalmi 85. *Eruiisti Animam meâ ex Inferno inferiori*: ubi notat, quòd *liberatum dicit præservatum à Malo*. Itaque statuendum est cum Serrano *tom. de Concept. lib. 2. cap. 32. num. 31.* quem etiam, citat & sequitur Thomas Frances *Certam. Schol. pro Deip. Concept. sect. 9. subsect. 4. num. 215.* Liberationem à Malo utrique Redemptioni convenire, tum Extractivæ scilicet, tum Præservativæ; atque ita Redemptionem, ut sic, importare pro formali Beneficium per modum Liberationis ejus, qui redimitur, à Malo, unde redimitur: sive id fiat extrahendo, sive præservando: sive item utrumque contingat per modum Emptionis, propriè & rigorosè dictæ, sive non; licet semper per quandam Analogiam possit in quavis Redemptione designari metaphorica quædam Emptio, uti jam tetigimus *Cap. præced.*

50. Nec puto Salmanticenses hoc refragari. Cum ipsi enim (ut jam indicavimus) non absolute loquantur, sed cum debito moderamine dicant, quòd *redimere est quasi emere*; & infra *est quasi iterum emere*: Ergo non insistent in causa proprietatis Redemptionis pro rigorosa Emptione aut Reemptione: sed tantum pro Emptione, aut Reemptione Analogica, & ad summum non omnino improprie ac metaphoricè dicta, sed aliquo modo verè & propriè, nimirum fundata in veritate convenientiæ proportionalis: ita ut, quamvis importet rationem, ab Emptione Legali & Politica diversam, adhuc nihilominus illam exprimit, non ut absolute sumptam, sed ut illi proportionaliter similem, quatenus scilicet Redemptio quandam fundat habitudinem ad suum Esse, similem habitudini, quam fundat Emptio. Verè namque nos

v. g. Sanguinis Christi Pretio liberati sumus de Servitute Peccati & Diaboli, ac translati ad statum Libertatis Filiorum Dei: Unde licet Emptionis nostræ Analogia potius ad Æquivocationem in casu declinet, quàm ad Univocationem; non ideò tamen omnem prorsus Proprietatem excludit, nisi per hanc intelligas omnimodam Similitudinē: secus autem si Veritatem. Equidem in hoc sensu Analogum propriè, & non metaphoricè, dicitur de pluribus, ut bene discurret Mastrius de hac Proportionalitatis Analogia *disp. 2. Logica, art. 1. à num. 16.* & patet Exemplo Visus, allegato ab Aristotele, *1. Ethic. cap. 6.* qui de Intellectu, ac de Oculo propriè dicitur, sed per Analogiam Proportionalitatis.

51. Et hujusmodi Analogia potissimum, sanè micat inter utriusque rationis effectus. Sicut enim per Emptionem transfertur Dominium à Venditore in Emptorem: sic etiam per Redemptionem quodammodo transfertur Dominium ab eo Malo, cujus eramus Servi, ad Redemptorem, cujus planè Servitio vel gratitudinis ergo addictus remanet Redemptus, juxta Servitutis mensuram, à qua redemptus est. Sic de magno Mortis Periculo quis erutus etiam per solam vim & potentiam, vel à gravissimo aliquo Malo incurso, aliave ingenti Jactura liberatus, lubenter fatetur se admodum, Debitorem esse, ac summè obligatum suo Redemptori, eique Vitam suam debere, ac de illa teneri. Omnis autem Obligatio est quædam Servitutis species, cum sit Juris vinculum, quo necessitate astringimur alicujus solvendæ rei. Sic Redemptor Dominium quoddam & Jus acquirit supra Redemptum.

CAPUT II.

Ex Doctrina eorundem Salmanticensium ostenditur, eos sine ullo fundamento Nomenclaturam Redemptionis Præservativæ inficari; ac laborasse in æquivoco, adeò acriter contendendo, illam non esse Redemptionem verè & propriè dictam.

52. **I**TA firmiter adhæsere mox allegati Patres eruditissimi præactis à se fundamentis de propria & genuina Redemptionis acceptione, ut etiam Testimonia Scripturæ, & Patrum, expressè asserentium Præservativam Redemptionem, debere intelligi autument de Redemptione largè & impropriè dicta: quæ tamen interpretatio an sit legitima, seu violenta potius, & extorta, videbitur *Cap. 8.* Item, eandem ob causam licet possibile astruant, Virginem Matrem eximi etiam à Culpæ Originalis Debito per Christi Merita; negant nihilominus, ipsam eo in casu dici posse verè ac pro-

priè per Christum redemptam. Sicuti quoque defactò fatentur Virginis ejusdem Immunitatem à Culpa; sed adhuc admittere renuunt illam esse *præservativè* redemptam: solumque profitentur eam fuisse, quemadmodum & cæteri, *extractivè & erectivè* redemptam: & id ratione contracti *Debiti*, vi cujus (inquiunt) verè fuit *peccatrix*, & *mortua* in Adamo. Quorum fundamentum est, ut vidimus: quia *Redemptio non est quodcunque Beneficium; sed essentialiter est Beneficium per modum Extractionis & Liberationis ejus, qui redimitur, à Malo, unde redimitur; debetque proinde ratio talis Beneficii splendere in ipsa Extractione & Liberatione, ut talibus; quicquid sit de aliqua alia Gratia, quæ fiat, vel non fiat Redempto.* Quare, inferunt, nisi ponatur in Virgine Debitum contrahendi Culpam Originalem, jam deficiet in ea veræ Redemptionis materia, & sic nequibit esse verè ac propriè redempta. Ita præacti Patres discurrent *loco supra cit. & alibi sæpe.*

53. Verùm reverà præfati Patres valde hallucinantur, dum contra omnes Authores, præservantes Virginem à Culpa, negant in Virgine Redemptionem Præservativam, sine ullo prorsus fundamento. Profectò si rigorem illum, quo pendere studuerunt *Redemptionis* vocabulum pro suo mero libito, adhibuissent pro vocabulo *Extractionis*, juxta debitum; non utique in eam Doctrinam propendissent, quæ (ut supra notavimus) illorum fundamentum est, qui Sacram Deiparam ipsam Originali Macula infectam ostendere (licet frustra) conati sunt. Nec ea, quæ habent quantum ad nomen *Redemptionis* *s. 3. cit. num. 71.* tollunt, quin pro suo mero libito (ut dicebamus) adeò rigorosè illud expenderint. Ajunt enim, propriam ac legitimam *Redemptionis* Significationem eam esse, quam ipsi dicunt constare non modò ex *Latinis Dictionariis, sed ex Scriptis Sanctorum Patrum.* Quæ tamen minimè obstant, quin pro suo libito tali rigore nomen *Redemptionis* judicaverint, ut ex dictis, atque amplius ex dicendis perspicuum erit. Pro modò sat erit innuere, quòd Patroni Redemptionis Præservativæ ipsam tuentur expressis Scripturæ, & Sanctorum Patrum Testimoniis: & estò pluri mi ex eis Virginem Culpæ Originalis Debito reipsa subjectam contendunt; adhuc tamen, (quod mirandum sanè est) redemptam *præservativè* illam fatentur; non autem *extractivè*, seu *sublevativè*. Quia nimirum, *juxta debitum*, veram & in controversam *Extractionis* ac *Sublevationis* Significationem consideraverunt: quod neutiquam præstiterè Salmanticenses. Nonne, citra omne dubium, *extrahere*, perinde est, ac *extra* seu *foras trahere*? Quo ergo pacto B. Virgo in se *extractivè* redempta asseri potest, cum à nullo Culpæ vortice fuerit personaliter ex-

tracta, seu *extra foras* *tracta*? Quo jure dici poterit in seipsa *erectivè* (ut ipsimet loquuntur) seu *sublevativè* redempta, eum nunquam in se ceciderit, nec lapsa fuerit?

54. Non me latet eorum recursus ad Culpæ Debitum, quod à B. Virgine, in Adamo cum aliis peccante, contractum autumant; unde inferunt eam fuisse *peccatricem* & *mortuam* in Adamo. Sed & idem illud asserunt plurimi ex Præservantibus, ut dixi: nec tamen ob id illam *extractivè*, seu *erectivè*, seu *sublevativè* redemptam volunt: bene verò duntaxat *præservativè*. Quod & jurè quidem; cum omnes omnino Præservantes Personam Virginis (nil etiam obstante contracto Debito à pluribus ex eis admissio) ab omni prorsus nævo alienam, propugnant. Si igitur in seipsa nunquam *prostrata*, nunquam *protrita* visa est; quomodo per Redemptionem *erecta* & *sublevata* est, cum Adæ Posterì etiam per Salmanticenses, ut patebit, non sint in Adamo, sed in seipsis redempti? Si nunquam tartareus gurgis eam deglutiit; quomodo exinde per Redemptionem *extracta*? Miror sanè citatos Adversarios, tametsi nullo assistente, imò & resistente jure, adeò se veros esse pro Significato *Redemptionis*; non sic verò, apertissimo favente jure, pro Significato *Extractionis*, *Erectionis*, & *Sublevationis*. Porro sicuti carceri mancipatus quis dici nequit, si alter pro eo in carcerem trudatur; imò ex hoc ipso à tali ingressu est præservatus: ita nec inde verè & propriè *extractus* dici potest ex hoc, quod ille è carcere extrahatur.

55. Quocirca meritò supra rejecimus Ægidium Lusitanum, qui mixtam Redemptionem excogitavit pro Virgine, nempe partim Præservativam, & partim Extractivam: quamvis enim in hoc magis consequenter discurrat, quàm ceteri Præservantes, ac Debitum simul admitcentes; adhuc tamen & ipse fallitur. Si enim per eos Virgo verè in Adamo peccavit; ergo & verè in seipsa Peccatum ipsum subiit; cum, prorsus repugnet aliquem reverà peccare, & nunquam in seipso talis Peccati Maculam contrahere; ut pluries à nobis inculcatum est. Sic tanquam certum præsupponendo, quod præservantes Virginem à Culpa Originali, sed non ab ejus Debito, duo simul in ea componunt prædicata contradictoria; jam per legitimam formam sequitur, illam fuisse simul, sicuti *peccatricem* & *innocentem*, ita *extractivè* ac *præservativè* redemptam. Cæterum nonnisi cæcus non videt *Extractione* non indigere, qui personaliter non est intrà foveam lapsus, neque in illam lapsum posse *Præservazione* gaudere. Sunt enim hæc prædicata personalia: sicuti enim ipsa Virginis Persona præservatur vel extrahitur, sic & ipsa fuit, vel non, in foveam lapsa.

56. Ex quibus apparet, quàm inaniter Salmantenses

Præservativam Redemptionem exturbare conantur à Virgine, pro qua talia, ac tanta Nostrates congerunt, præsertim Wadingus *Opusc. cit.* ut effingi planè haud valeat, tam frequentem usum, & acceptionem hujus vocis, *redimere*, in causa Liberationis à Malo nondum contracto, tum apud Sacrum Codicem, tum apud Expositores, & gravissimos Patres, non esse verè ac propriè factam. Hinc in prædictos Adversarios retorquere lubet idem id Argumentum, quo ipsimet §. 7. num. 102. eam confutant Responsionem, quam quidam ex nostris, imò Nostrates omnes adhibent, dicendo, quod *Redemptio Præservativa* eminenter continet *Extractivam*, seu *Sublevativam* à Malo, ob æquivalentiam effectus utriusque. Quam Doctrinam ita confutant Salmantenses: *Non minus æquivalet Resurrectioni, quantum ad effectum, Præservatio à Morte, quàm Redemptio Præservatio totalis à Culpa: quia sicuti per hanc fit, ut præservatus maneat in Gratia, ad quod ordinatur Redemptio; ita per illam fit, ut maneat in Vita, ad quod ordinatur Resurrectio: Atqui nemo dicet, Præservationem à Morte, ratione illius æquivalentiæ, esse veram Resurrectionem, aut posse (nisi improprie & abusive) ita appellari: Igitur nec prædicta Præservatio à Culpa, ob similem æquivalentiam, nisi improprie & abusive potest Redemptio nuncupari.*

57. Hoc Argumentum, præter principalem Retorsionem, quam hic intendimus pro præsentì Difficultate, adhuc & alias Contorsiones patitur: quas præmittere judicamus, ut appareat, quàm inconsequenter loquantur præfati Patres. Arguo sic: Sicuti se habet, quantum ad effectum æquivalentem, Præservatio à Morte corporali, & Resurrectio corporalis; ita proportionaliter se habet Præservatio à Morte spiritali, & Resurrectio spiritalis; nam in primo casu intenditur Vita corporalis, in secundo Vita spiritalis: Ergo vel utrobique, vel neutrobique in sua linea æquè verificatur, vel non verificatur vera Redemptio; nisi velis Redemptionem spiritualem esse diversæ rationis à corporali; quod Salmantenses ipsos redarguit, utpotè veram Animarum Redemptionem instar corporalis Redemptionis concipientes, & expendentes: in quo sanè rectè progrediuntur, cum reverà æqualis sit, proportionem servata, utriusque Conceptus. Atqui Resurrectio Animarum, seu spiritalis, est vera Redemptio; quia redempti sumus per Christum à Morte Peccati: Ergo idem dicendum de Resurrectione corporali: aut si hæc non est vera Redemptio, neque talis erit Resurrectio spiritalis.

58. Secundò: Præservatio à Morte corporali est vera Redemptio, ut ipsi Salmantenses fatètur de Davide, præservato quidem à Mor-

te gladii, de quo infra: Ergo & Præservatio à Morte spirituali erit quoque vera Redemptio. Quod si Salmanticenses recurrant ad Periculum in casu Davidis, dico, quod potentia expedita peccandi semper est cum Periculo, de quo etiam infra. Cum ergo reverà corporalis Resurrectio non dicatur, nec dici possit vera Redemptio, quærenda est ratio, quæ profectò designat chimericam esse Redemptionem Extractivam, quam Salmanticenses agnoscunt in Adæ Filio, justificato in momento Conceptionis. Discurro sic: Si corporalis Resurrectio esset vera Redemptio, non esset nisi *Extractiva*, cum sit à Morte jam incurta: At repugnat ei esse talem Redemptionem: Ergo &c. Probo Minorem: Redemptio Extractiva transfert sic redemptum è statu misero, in quo existens supponitur, ad statum prosperum & faustum: Ergo de se requirit subiectum Redemptionis passivæ sub utroque termino, *à Quo*, & *ad Quem*, realiter existens successivè ac disjunctim; unde mutationem præscribit accidentalem. Atqui hoc evenire nequit in Resurrectione corporali, quia Homo mortuus non amplius existit: secus autem in Resurrectione spirituali, ut patet: Igitur &c. Et hoc æquè probat, justificatum in momento Conceptionis non posse dici extractivè redemptum, ut alibi pluries ac fuse ostendimus. Sed afferamus in medium principalem Retorsionem ad nostrum intentum.

59. Argumentor sic: Ex eo, quod *Præservatio à Morte*, etiam ratione præfatæ æquivalentiæ, non nisi impropriissimè & abusivè dici potest *Resurrectio*, nemo hactenùs *Præservationem à Morte* appellavit *Resurrectionem*: Atqui *Præservatio à Culpa*, & quovis alio Malo frequenter etiam in Sacro Textu, & à SS. Patribus appellatur *Redemptio*: Ergo hæc *Præservatio* non est impropriissimè & abusivè *Redemptio*: quia si secus, idem, quod de prima appellatione, contingeret. Adeoque *Redemptio Præservativa*, præter illam effectus æquivalentiam, aliquid in se formaliter continet, vi cuius verè ac propriè conveniat in ratione Redemptionis cum *Sublevativa*, seu *Extractiva*: Sed nequit cum *Extractiva* convenire per hoc, quod faciat redemptum reverà transire de actuali statu servili ad liberum, quia hoc repugnat Redemptioni *Præservativæ*: Ergo per aliud: quod planè non est, nisi hoc, quod utraque sit *Liberatio à Malo*, ut sic, abstrahendo ab eo, quod sit contractum, vel contrahibile.

60. Unde manifestè deprehenditur, Salmanticenses in eandem, quam excavarunt, foveam incidisse. Inverisimile quippe est, Scripturam & SS. Patres, aliosque Authores communiter *Redemptionis* vocabulo designasse *Præservationem à quovis Malo*; si hæc *Præservatio* impropriissimè tantum & abusivè dici posset *Redem-*

ptio, uti reipsa contingit, & meritò, de *Præservatione à Morte*, quæ nunquam dicta est *Resurrectio*: licet frequenter dicta sit *Redemptio*, juxta illud *Psalm. 102. Qui redimit de interitu Vitam tuam*: & *Psalm. 143. Qui redemisti David Servum tuum de gladio maligno*. Quare nos uno fateri solemus ore nostrum Redemptorem, qui à Morte nos præservavit, eique Vitam nostram, totumque nostrum Esse debere, tanquam ab eo emptum.

Respondent Salmanticenses, quod vera Redemptio non liberat per se à Bonis & Beneficiis, sed à Malis & Inconmodis; adeoque (uti ubique differunt, ac notanter §. 6. num. 93. in fine) *vera Redemptio esse non potest, nisi vel à Peccato, vel à Debito, vel saltem à Periculo*. Unde §. 9. num. 113. ad illud *Psalm. 143.* dicunt, quod, sive ibi fiat sermo de gladio Goliath, sive de gladio Jesbibenob, pro ipsis potius pugnat; *Quia* (inquiunt) *utrobique fuit David in proximo Mortis Periculo*. Unde quia ejusmodi *Periculum æquivalet Debito*; idè ex hoc loco solum colligitur *sufficere ad Redemptionem Debitum incurrendi Malum, quod libenter* (subnectunt) *admittimus*. Ubi verò (paulò infra subjiciunt) *neque Malum ipsum, neque Debitum, vel Periculum adfuit, nusquam invenitur Scriptura uti verbo aut nomine Redemptionis*. Ita illi.

61. Sed quamvis falsum id sit, quod *Periculum æquivalet Debito*, reliqua tamen vera sunt: quæ proinde designant, laudatos Patres vel in æquivoco laborare, vel inutilem de Nomine Controversiam instituere. Quis namque id inficiari valet, quod vel Malum ipsum contractum, vel Debitum, aut Periculum contrahendi illud prærequiratur, ut vera locum habeat de tali Malo Redemptio? Nec ullus unquam ex nostræ Sententiæ Patronis ausus illud est in dubium revocare. Unde, ut Sacratissimam Deiparam à Debito contrahendi Maculam, atque ita ab ipso peccasse in Adam immunem tuerentur, aliud excogitarunt Debitum ante Legem & Pactum initum, quod & *Remotum* appellavere, vi cuius conati sunt veram Virginis Redemptionem sustinere. Quod & ipsimet Salmanticenses observarunt: nam, ut mox propositam ab eis Doctrinam de prærequisitis ad veram Redemptionem firmarent, sub §. 5. n. 91. sic scribunt: *Quod adeò verum est, ut neque Adversarii præsumpserint alià viâ salvare Redemptionis Conceptum: ob idque coacti sunt recurrere ad Debitum ingrediendi Pactum Adami, quod ipsi de genere Mali arbitrantur; ut in Extractione & Liberatione ab illo nonnihil saltem splendeat Redemptionis*.

62. Conveniunt itaque cum præactis Patribus nostræ Sententiæ Patroni circa illud Principium: discrepant verò in Consequentiâ.

Si-

¶ Siquidem præfati Patres ex eo, quod in omni prorsus Redemptione præsupponatur vel Malum ipsum contractum, vel Debitum, aut Periculum contrahendi illud Malum, ut certum inferunt, omnem Redemptionem esse *Extractivam*, nullam *Præservativam*. Nostros autem, cum jam Malum est contractum, affirmant locum habere Redemptionem *Extractivam*: cum verò non est contractum, sed tantum adest vel Debitum, vel Periculum, tunc ajunt locum habere Redemptionem *Præservativam*. In quo sane cum Nostribus concordant omnes omnino Præservantes, qui etiam nimirum Debitum ex Peccato, in ipso Adam patrat, exortum, in Virgine admittunt, quod Debitum *Proximum* dici solet. Restat expropter, ut Judicium de utriusque oppositæ Illationis Veritate proferamus.

63. Atque ut à Nostribus, aliisque Præservantibus, eandem Conclusionem inferentibus, incipiamus, dicimus in primis, quod Nostros perperam & omnino gratis supponunt Debitum illud Remotum ante Legem & Pactum; unde satis efficaciter à præcensitis Patribus Salmanticensibus expugnantur. Secundò subteximus, in ea Debiti Remoti suppositione locum utique habere Redemptionem aliquam *Extractivam*: quod fortiori jure astruendum, contra suppositionem Debiti Proximi, ab aliis Præservantibus factam. Et Ratio est: Quia, omne Debitum dicit Servitutem in actu primo jam contractam, ut supra ostensum est: Ergo ea præsupposita locum habet Redemptio *Extractiva*; & sic subintrat in Persona Virginis Agidii Sententia de Redemptione mixta, quam rejecimus. Tertiò annectimus, quod attentà Doctrinâ, tam præfatis Authoribus admittentibus Debitum Proximum in Virgine, quam ipsis Patribus Salmanticensibus communi, de *Debiti*, melius illi, quam isti theologizantur. Enimverò unanimiter omnes fatentur, quod peccasse in Adam, ac Debitum illud Proximum inde traxisse, nil derogat Virginis Dignitati, Puritati, ac Sanctitati, & Innocentiæ: Ergo totum id nullam dicit de se actuale Servitutem jam contractam, nec in actu primo quidem, nec in actu secundo; unde ipsimet affirmant, totum id nec ullam in Virgine turpitudinem præferre. Atqui repugnat, aliquem extrahi posse à Servitute non contracta: Igitur &c. Prima Illatio tenet, quoniam ex opposito Consequentis sequitur oppositum Antecedentis. Quis namque inficiabitur actuale Peccati Servitutem, sive in actu primo, sive in actu secundo inspectam, valde turpem, imò & turpissimam esse, vehementerque, imò & summè derogare Dignitati, cujuslibet Personæ, ejusque Puritati, Sanctitati, & Innocentiæ? Id profectò imperceptibile est.

64. Bone Deus! Nonne Debitum illud contrahendi in Conceptionis instanti Maculam ex illo actuali Adæ Peccato redundat, quod omnes in illo perpetravimus? Ita planè ipsimet quoque Salmanticenses firmantr *tract. 13. de vitis, & pecc. disp. 15. dub. 1. num. 16. Quare* (inferunt) *primum, unde incipit Debitum, est ipsum Peccatum Actuale Adami, quatenus pro nobis ab eo commissum*. Quocirca Macula Originalis, quam in Conceptione contrahimus, illi usmet Peccati Macula est, ac Pœnæ, quibus subijci-mur, propter illud idem Peccatum nobis sunt inflictæ. Unde ibidem statim subneunt iidem Patres: *Hinc enim primò orta fuit Necessitas, ut incurreremus Maculam, & Pœnas correspondentes tali Peccato*. Quod pluribus in locis & ibidem paulò infra docent moraliter permanere in *Dei abominatione pro omnibus Posteris, quoadusque ab unoquoque pro se retractetur media Justificatione*; ita ut, dum moraliter manet, semper influat in nostram perditionem: Ergo Peccatum à nobis in Adamo commissum, seu perpetratum ab Adamo etiam nostro nomine, Jus habet & Dominium in nostras Personas, cui correspondet in nobis plura Debita, quæ interpretacipuum est Debitum contrahendi ejus Maculam, cum primò existimus: eo quod & id Peccatum Jus habet de se perseverandi moraliter in Authoribus suis in æternum, quibus ex se inesse, petit, hancque in eis moralem permanentiam, perpetuam, tanquam Tyrannus eos possidens, exigit. Ergo per tale Debitum Adæ Posterisunt actu Servi illius Peccati: Ergo & id Peccatum actu inest eisdem Posteris, etiam nondum existentibus, sed futuris, eo tamen modo, quo possibile est inesse Personis futuris: aliòquin quomodo in eis dominabitur? quomodo posset, suum exercendo Jus & Dominium, in eorum perditionem & ruinam influere? Et totum hoc non præjudicat Virginis Dignitati, Puritati, Sanctitati, & Innocentiæ? Dicam iterum, ac millies replicabo, esse id prorsus imperceptibile.

65. Rectius itaque theologizantur, ea facta suppositione, præfati Authores, quam Salmanticenses: quoniam, stante conficta illa, Debiti præfati conditione ab omni nexu immuni, jam ex vi Debiti nil supponitur contractum à Virgine, quod ei turpitudinem, aliudve præjudicium irroget; ex quo ipsa proinde possit ac indigeat *extractivè* redimi. Solumque ad summum urgere deprehendi potest aliquod præjudiciale, ac turpe, ut contrahendum: cujusmodi esset Macula Originalis de se futura, utpotè vi Debiti contracti contrahenda. Quæ tamen meritò Præservativè tantum Redemptionis, & non Extractivæ, materia statuitur à præsignatis Theologis, cum non sit adhuc contracta, sed merè contrahenda. Sicque, illa stante

te suppositione, ipsis quoque Salmanticensibus familiarissima, jam ipsi Patres in æquivoco laborant circa terminum, à Quo, Redēptionis Marianæ. Siquidem ii Theologi pro tali termino agnoscunt solam Maculam contrahendam; nam antecedenter ad talem Maculam cum iisdem, Salmanticensibus nil supponunt indecorum aut turpe in Virgine: Ast boni Patres contendunt, eum terminum esse *Debitum* jam contractum, seu potius ipsum peccasse in Adam, imò ipsum fuisse in illo habitualiter mortuam, captivam, peccatricem. In quo sanè plurimum deficiunt. Primo, quia assignant pro termino, à Quo, Marianæ Redēptionis id, quod etiam per ipsos nil derogat Virginis Dignitati, & Innocentia, ac Sanctitati; quodque est ab eorundem Doctrina alienum, dum docent, Redēptionis materiam debere esse aliquid de genere Mali & Incommodi. Secundo, quia vel Maculam Originalem, contrahendam prorsus excludunt à materia Redēptionis Marianæ: vel eam supponunt, utpotè quodammodo contractam in Debito, esse materiam ejusdem Redēptionis Extractivæ à Debito. Quod omnino repugnat: nam quantumvis contineatur in Debito sui Macula contrahenda, semper est contrahenda, & nunquam contracta reverà in tali consideratione. Quo pacto igitur esse poterit, æquè ac ipsum Debitum reipsa jam contractum, materia Redēptionis Extractivæ?

66. Profectò aliud est aliquem liberari à Macula jam contracta, & aliud à Macula contrahenda: Ergo & alia est Redēptio à Macula contracta, & alia Redēptio à Macula contrahenda. Cum ergo nos omnes, utpotè à Macula jam contracta liberati, redempti fuerimus Redēptione Extractivæ, consequens est, quòd Virgo, utpotè liberata à Macula per vos contrahenda, fuerit alia Redēptione redempta, & nonnisi Redēptione Præservativa, unde & præservata dicitur à talis Macula contractione. Sicque (velint, nolint) ii Patres, ne de puro Nomine insulse, ac minùs rectè contendant, debent saltem cum Ægidio Lusitano Redēptionem *mixtam* in Virgine admittere: nimirum Extractivam à Debito, seu potius (ut ajunt) ab eo, quòd fuerit captiva, peccatrix, & mortua in Adamo: & Præservativam à Macula contrahenda. Quandoquidem res diversæ rationis nequeunt iisdem terminis designari.

67. Ulteriùs: Si Macula contrahenda reputanda est, ob contractum Debitum, tanquam incurfa, & ideò, quòd cadat sub Extractivæ Redēptione; quò jure Debitum, sic arctè conjunctum cum Macula contrahenda, nil derogat Virginis Dignitati & Puritati? Profectò Debitum, ut sic, non est quid per se malum; aliòquin, quòd cunctum Debitum serviendi Deo, & obediendi ejus Mandatis, esset malum, quod est absurdum: Ergo est malum ratione termini,

ad quem tendit. Et quidem proprium est relationis specificari à termino, ad quem fertur. Debitum autem est relatio nexus & vinculi, tendens ad Macula contractionem, quæ est per se Mala: Ergo & ipsum Debitum est malum, & nonnisi ut tale potest esse terminus, à Quo, Redēptionis: unde nonnisi ut tale dicit formalem Servitutem in actu primo, ut jam ostendimus; nam actus primus est propter actum secundum; & sic Debitum Captivitatis & Macula est malum, quia malus est ejus actus secundus, nempe esse captivum, esse maculatum. Et è converso, quia Servire Deo non est malum, nec turpe, imò regnare est, atque Ingenuitatem proinde, ac Libertatem confert; idcirco nec malum, nec turpe est, imò nobilissimum, Debitum Deo serviendi. Quid ergo dicunt Adversarii eo Asserto, quòd peccasse in Adam, & Debitum inde contractum subeundi Maculam Originalem, nil derogat Virginis Dignitati, ac Puritati?

68. Hæc tamen congesta sunt ob inanem Adversariorum Doctrinam in hoc puncto. Ceterum (ut supra tetigimus, ac alibi evidenter ostendimus) Debitum seu Necessitas serviendi Peccato non habet, nec habere potest in nobis locum antecedenter ad ipsum Peccatum, per exercitium liberum, saltem morale, nostræ Voluntatis à nobis ipsis commissum: ita ut omnifariam repugnet hujusmodi Debitum in Creatura rationali, quo constituatur formaliter Serva Peccati in actu primo, antequàm ipsa per liberum consensum, saltem moralem, reverà peccet. Et hujus oppositum, utpotè amovens à Creatura rationali Libertatem, requisitam ad subeundum Peccatum, destruit proculdubio formalem ipsius Peccati rationem. Quare suo loco diximus, Debitum subeundi Maculam Originalem oriri in Adæ Posteris ex proprio eorundem Peccato actuali, moraliter perpetrato, idèst in Adam commissio, quatenus exigit de se inherere eisdem Posteris in æternum.

CAPUT IV.

Exemplo Davidicæ Præservationis à Morte iterum rejiciuntur Conditiones Redēptionis, à præfatis Adversariis designatæ: firmaturque inde vera proprietas Redēptionis Præservativæ.

69. Cum allegati Patres eruditissimi (ut alibi audivimus) vehementer conquerantur de Authoribus, nostræ piissimæ Sententiæ Patronis, eo quòd nimirum in hac materia pertractanda inutiliter vexant calamos, curam omnem insumunt, ut ostendant, quòd ipsi sine Controversia concedunt: An verò talis Præservatio à Debito in Virgine fuisset, vel non, Redē-

demptio, aliqui omittunt, aliqui perfunctorie tangunt, nemo illud probat: cum revera iste sit Difficultatis cardo, & cui præcipuus labor deberet incumbere. Ideo etsi nos tali querelæ satisfecerimus Cap. 1. quia tamen iidem, ob ardens Veritatis desiderium, sæpius querelam, refricant, expedit, ut ad eorum vota adimplenda rem hanc fusissimè duscutiamus, ut forte, vexando calamum, & eorum scripta divexemus in gratiam Veritatis. Nil ergo alicui mirum, si iterum Nos, occasione arrepta ex Davidis Redemptione, Cap. præced. jam tacta, pro Redēptione Præservativa strenuè pugnabimus; non enim quò ad Veritatis desiderium præfatis Patribus cedere putamus. In prætacta igitur Davidis Redemptione à gladio maligno manifestè deficere ostendemus cōditiones Redemptionis verè & propriè dictæ, à præsignatis Patribus præscriptas: quam nihilominus Redemptionem ipsimet, ratione Periculi, verè & propriè dictam fatentur, ut præced. Cap. visum est.

70. Et quidem non videmus, qua via possint ipsi in præexposito Exemplo demonstrare conditiones præmemoratas verificari. Concedimus itaque, quòd David (sive fiat sermo de gladio Goliath, sive de gladio Jesbibenob) fuerit in Mortis Periculo, quanquàm, nostro iudicio, in secundo casu longè gravius, quàm in primo. Etenim licet superbus ille Goliath, utpotè gigantèa formâ & robore præditus, facile de quovis hoste, singulare certamen secum ineunte, promitteret sibi victoriam; nihilominus David etsi quantitate molis inferior, non sic verò erat quantitate virtutis, animo nimirum, juvenili ardore, ac viribus. Quocirca impavido corde ad pugnandum contra illum se offerens, ait: Nam & Leonem & Ursum interfeci Ego, Servus tuus: erit igitur & Philistheus hic incircumcissus, quasi unus ex eis? Tum quia admodum in Dei adiutorio confidebat, cujus causam erat defensurus. Saltim ergo, spectatis propriis viribus, æquale fuit utrinque Periculum.

71. In alio verò casu David proculdubio interfectus fuisset, nisi ejus internecionem profligasset tempestivus Abisai occursum. Audiamus Textum 2. Reg. 21. 15. Factum est rursum Prælium Philisthinorum adversum Israël, & descendit David, & Servi ejus cum eo, & pugnabant contra Philisthiim. Deficiente autem David, Jesbibenob, qui fuit &c. & accinctus erat ense novo, nisus est percutere David. Præsidioque ei fuit Abisai . . . & percussit Philistheum, interfecit. Qua de causa: Tunc juraverunt Viri David, dicentes: Jam non egredieris nobiscum in Bellum, ne extinguas Lucernam Israël. Observarant namque Davidem valde Morti proximum in eo casu; idcirco, ne iterum simile quid occurreret, & Vitâ privaretur, cum non fa-

cile sit, eadem opportunitate fore ei auxilium adfuturum, statuerunt, ne amplius ad Bellum accederet.

72. Edisserant quæso nunc præfati Patres, qui Davidis Periculum in utroque casu Debito æquivalere autumant, & ideò Davidem verè ac propriè utrobique redemptum tenent: ubinam consistit Extractio à Captivitate, actu opprimente? ubinam Emptio, alienationem supponens? ubinam Pretium seu Rescate, pro Davide solutum? ac tandem ubinam restitutio ad priorem Libertatem jam prius amissam? Omnia namque debent (per eos) esse verè & propriè dicta, cum sit Redemptio à Morte corporali; quorum nullum tamen adest in casu, attentâ, genuina & propria vocabulorum Significatione. Videamus autem, an saltem adsint in sensu analogico & proportionali. Quæro igitur: Quomodo verificatur, quòd David fuerit defacto extractus ab ipsamet Mortis Captivitate, cum revera mortuus non fuerit, sed tantum sub Periculo moriendi extiterit? Periculum autem moriendi non præfert Mortem jam perlatam, ut clarum est; sed cum aliqua incertitudine, perferendam, nisi Redemptor occurreret: Ergo David in casu, etiam per Analogiam discurrendo, non fuit à Mortis Captivitate extractus, nec ad Vitam jam amissam, seu ad pristinæ Vitæ Libertatem restitutus; sed benè, utpotè à Morte præservatus, in eodem Vitæ statu conservatus: & sic nulla præcessit Vitæ amissio, seu pristini status, & Libertatis Vitæ alienatio, ita ut verè David in actu exercito fuerit per eam Redemptionem à Defunctorum consortio ad statum Viventium restitutus; aliòquin illa Redemptio fuisset vera Resurrectio: quod est ridiculum.

73. Respondebunt proculdubio Patres Salamanticenses, quòd, stante Debito vel Periculo, Malum censendum est tanquam jam positum; ita ut æquè se habeat, quò ad materiam veræ Redemptionis, esse actualiter Captivum, ac esse in Debito, seu Periculo subeundi Captivitatem. Ita colligo ex diversis eorundem locis. Primò enim disp. 15. cit. dub. 1. §. 3. num. 35. exponentes secundum modum præservandi ab Originali, non in Parentibus, eorumve Natura, aut Semine, sed in propria Persona, per Gratiâ collatam in instanti Animationis, quæ Peccatum impediret, ac Debitum illius extingueret, quod jam præcesserat in causis, ita subnectunt: Hic modus dicendi sufficienter salvare videtur, quicquid verificari necesse est de Debito, quod disquirimus: nam licet Persona præservata non subjaceat illi physice & realiter, dum est actu in seipsa; subjacuit tamen toto tempore antecedenti, dum erat contenta, & futura in suis causis: totoque illo tempore representabatur in illis, & objiciebatur nostræ cognitioni ut obstricta, & obli-

obligata, atque necessitata ad hoc, ut, quando-
cunque in seipsa produceretur, incurreret Pecca-
tum. Imò addunt posse absolute dici, quòd
prædictum Debitum tetigisset talem Personam,
hancque absolute fuisse sub tali Debito, eo quòd
fuit in ultima dispositione ad Generationem: in
qua dispositione censetur jam esse quasi formali-
ter posita Persona genita, juxta commune
Axioma: *Quod propè est ad actum, nihil ab actu
differre videtur.*

74. Idipsum formalius & expressius asstruunt
dub. 3. §. 7. sub num. 104. ubi directè & ex
proposito contra Redemptionem Præservati-
vam discurrentes, ad Authoritatem Augustini,
in oppositum sibi objectam, respondent pro ipsis
facere: Quia D. Augustinus loquitur de Præser-
vatione à Malo imminente, cujus adest vel De-
bitum, vel Periculum... Quando autem Ma-
lum ita est sub Debito, vel Periculo, pro incurso
reputatur: & idè Præservatio ab illo non incon-
gruè dicitur Liberatio, aut Redemptio. Nec
aliter disserunt §. 10. num. 121. ubi ad allega-
tum ab eis Augustinum, contra eosdem retor-
tum, respondent: *Ejus Rationes ex vi formæ so-
lùm procedere de contractione Peccati Originalis
in se, vel in suo Debito; non qualicunque, sed
pertingente usque ad ipsum Puerum, quando actu
concepitur: ita ut non tantum in Adamo, vel in
aliis Parentibus, sed etiam in sua propria Per-
sona dici possit obnoxius tali Peccato. Hoc enim
sufficit, & requiritur, ut verificentur illæ Au-
gustini Locutiones, quòd Christus non esset mor-
tuus, nisi pro mortuis, pro peccatoribus, &c. Quia
sicut quod propè est ad actum, nihil ab actu dif-
ferre videtur, ut communiter dici solet: ita
quod adeò propè accessit ad Mortem, ad Pecca-
tum, & ad Injustitiam, sicut in Debito omnino
proximo & immediato, potest sufficienter inter
mortuos, peccatores, & injustos computari.*

75. Hæc autem Patrum Salmanticensium,
loquela satis planè demulcet extremum illum
rigorem, quem conditiones, ab eis præscriptæ
pro vera Redemptione, ac pluribus in locis
explanatæ, atque inculcatæ, clarissimè osten-
tant; adeoque manifestum facit, eos vel pu-
ram de Nomine arbitriam & inutilem Cōtro-
versiam instituisse, ut supra dicebamus: aut
eos Difficultatum pondere pressos illi rigori
cessisse: vel (quod probabilius est) utrumque
præstitisse, cum sic eorum intentum exegerit.
Putabam sanè illos cum rigore physico loqui,
ut eorum verba designant, dum contendunt, Re-
demptionem propriè dictam per modum Extra-
ctionis necessariò fieri, ac veram Emptionem,
ex vi vocis declaratam involvere, ac proinde
Alienationem, Pretium, ac Solutionem sibi
vendicare. Qua de causa inferebam, ipsos ne-
dum ipsum Malum, sed & Debitum, aut Mali
Periculum constituere principalem per se ter-

minum, à Quo, Redemptionis, ut locum habere
posset vera & propria Extractio à Malo, cum
à Malo aliquem extrahi verè ac propriè suppo-
nat eum esse ab ipsomet Malo in se oppressum,
ac actu obsessum, ab eoque reipsa circunda-
tum. Caterum supponendo, quòd solum Ma-
lum in se, non autem ejus Debitum, & Peri-
culum, esse possit principalis per se terminus,
à Quo, Redemptionis, non capio quomodo in
eorum Patrum Sententia prorsus ableganda sit
vera Redemptio Præservativa, quam adeò in-
fensè execrantur. Quomodo enim, & quibus
verbis designabimus, hunc fuisse ab ipso Malo,
jam in se verè & realiter contracto, redem-
ptum: illum verò non ab ipso Malo, jam in se
verè & realiter contracto, sed tantum ab ejus
Debito, vel Periculo: seu à Malo, ut contento
in suo Debito, vel Periculo, fuisse redemptum?
Nunquid idem prorsus sunt ejusmodi Redem-
ptiones? Quo pacto igitur utramque Extra-
ctionem appellabimus? Nonne id redolet manife-
stam confusionem terminorum, rerumque in-
volvit implicantiam evidentissimam?

76. Gratulamur nihilominus, eos Patres
suum mitigasse rigorem, atque veram & pro-
priè dictam Redemptionem intrà limites fa-
ctis amplos existimationis moralis collocasse.
Si enim Malum, quando est sub Debito, vel Pe-
riculo, pro incurso reputatur; ergo verè & rea-
liter non est incursum, sed reputatur, seu mo-
raliter existimatur esse incursum: Sicut quod
propè est ad actum, verè & realiter distat ab
actu; sed moraliter non distare videtur, quia
parum licet reverà aliquid sit, moraliter tamen
pro nihilo reputatur, ut fert Adagium. Sed in-
dè sequitur, ipsam quoque Redemptionem à
Malo, contento in suo Debito tantum, vel Peri-
culo, non esse reverà & defactò factam per mo-
dum Extractionis: benè verò moraliter sic fa-
ctam reputari. Sed exinde quærò: Qualis sit
verè & realiter, ac defactò in seipsa spectata
ejusmodi Redemptio? Quis enim neget eam,
utpotè veram Liberationem à Malo, non tan-
tum moraliter, seu secundum Hominum existi-
mationem; sed verè ac realiter esse Redem-
ptionem? Quò ergo fugient hinc Salmantice-
ses? Opus planè est (velint, nolint) Redem-
ptionem Præservativam ut propriè dictam ad-
mittant.

77. Quòd autem Argumentorum vi, non
autem spontè, præmemorati Patres assumptum
in vera Redemptione expendenda rigorem re-
laxarint, comprobari sanè poterit ex innumeris
eorum locis, in quibus cum rigorem omni ri-
gore foveant. Sed quia insulsum ac inutile id
foret, unum vel alterum seligam. Postquam
enim sub §. 3. veræ Redemptionis condiciones
stabilierint à num. 72. secundam indè asstruunt
sibi Rationem, ad concludendam Purissimam
Dei

Dei Matrem sub Culpæ Debito, quam num. 73. ita confirmant: Idcirco SS. Angeli non opus habuere Redemptione, neque Christus illos redemit: quia, cum nullum in se vel in alio Peccatum commisissent, nunquam fuerunt Captivi, nunquam sub alterius, quam Dei, Potestate; & ideo emi non potuerunt. Similiter propter eandem rationem nullum fuit contra eos Jus acquisitum, quod peteret Solutione extingui, atque adeo sub nullo fuerunt Debito, pro quo solvendo Pretio & Satisfactione indigerent. Quid apertius?

78. Veruntamen obiter hic rogarem ab iis Patribus, ut nobis referrent, an Sancti Angeli fuerint unquam in gravi aliquo labendi Periculo, ac excidendi à statu Gratiae? Si negabunt; opus est, ut meminerint, quod (Apoc. 12.) Factum est Prælium magnum in Cælo. Si ergo magnum fuit Prælium; haud sanè potuit non esse in magno Prælio magnum Periculum. Nonne magnus ille Draco cauda sua trahabat tertiam partem Stellarum Cæli? Nonne secum illas detraxit in Terram? Ergo & Sancti Angeli fuerunt eo tunc in magno Periculo, ut & cum aliis traherentur in Terram. Quare igitur hoc Periculum non potest esse Redemptionis materia? Quare hic locum non habet, quod, quando Malum est sub Debito, vel sub Periculo, pro incurso reputatur? Hoc profectò videtur ad libitum opinari. Subticuerunt planè ii Patres id Periculum, ne ponerentur in Periculo, imò & in Necessitate ac Debito fatendi Angelos verè per Christum redemptos; cuius oppositum ibi suadere nituntur, licet inaniter. Audiant amabò quid Sacer Textus loco cit. dicat, seu potius quid, peracto magno illo inter Angelos Prælio, statim voce magna in Cælo proclamatum est: Nunc (idèst hac Angelorum Sanctorum partâ Victoriâ) facta est Salus, & Virtus, & Regnum Dei nostri, & Potestas Christi ejus: quia projectus est accusator Fratrum nostrorum, qui accusabat illos ante conspectum Dei nostri die ac nocte. Et ipsi vicerunt eum propter Sanguinem Agni, &c. Quid clariùs? Sed præter rem nostram hæc sunt, occasione tamen ab iis Patribus acceptâ.

79. Similiter præacti Patres s. 10. nu. 118. & alibi sæpe, ut Adæ Posteror verè & propriè redemptos indicarent per Extractionem à Captivitate, ac Morte Peccati, eos in Adamo habitualiter captivos & mortuos sibi effingunt. Nam ajunt: Dicendum est, sufficere ad veram & propriam Redemptionem, quod Deipara fuisset peccatrix, mortua, & captiva in Adamo, quamvis in seipsa solum habuerit Debitum & Obnoxietatem horum defectuum. Et hac quoque Doctrina omnes Sanctorum Patrum Autoritates eludunt, seu potius elusisse putant, de quo suo loco. At quæso: Si Malum existens sub suo Debito, vel Periculo, habetur pro incurso, at-

que ut tale satis est ad veram & propriam Redemptionem, ut jam confessi sunt; quid causæ est, ut ipsi Patres ad Peccatum Originale in propria Persona contrahendum, ac in suo jam contracto Debito reputatum pro incurso, non recurrunt, ad sustinendam pro Virgine veram Redemptionem: sed Mortem, Captivitatem, & Peccatum (habitualiter in Adamo repertum per ipsos Patres) in medium adducunt, ut Virginis Extractionem Redemptivam à Captivitate, Morte, & Peccato demonstrent? Profectò ii Patres, ubi possunt, nedum Periculum, sed & ipsius Culpæ Debitum per actum facti declarant non satis esse ad veram & propriam Redemptionem, juxta conditiones ab ipsismet præscriptas: ubi verò non possunt, utpotè Argumentis coacti, eum rigorem aliquantò relaxant, & sic & Debitum & Periculum admittunt. Ex quo patet, eos reverà videri talis esse Opinionis, ut vera & propria Redemptio à Peccato ipsum Peccatum jam reverà contractum supponat; & id reverà eorum Principia, utpotè ex Bandelo, & aliis paris conditionis Authoribus extracta, suadent: nimirum neminem dici posse verè ac propriè Redemptum, qui reverà sub ipso Peccato, jam contracto, non fuerit. Quia tamen hoc præjudicat Puritati B. Virginis, idcirco germen illud recidunt, quod ex eorundem Doctrinæ radice natum est pullulare. Neque hoc gratis dicimus. Enimverò si esse captivum, mortuum, & peccatorem in alio solum verificatur in causa Peccati Originalis (quamvis & neque in hoc casu verificetur, ut alibi ostensum est;) Cur ad Captivitatem, Mortem, & Peccatum, verificatum de Posteris Adæ cum ly addito, in Adam, fit recursus ad salvandam in B. Virgine veram Redemptionem: & non ad ipsum Debitum in seipsa contractum, vi cuius reputanda est, ac si ipsum Originale Peccatum contraxisset? Cur, Doctrinâ veræ Redemptionis in quavis materia exercendæ relicta, alia singularis adducitur, quæ nedum in nostra Sententia falsa est, sed etiam in eorum Sententia, minùs apta? Meo quidem videri magis urget Debitum Captivitatis, Mortis, &c. in propria Persona contractum; quam Captivitas ipsa, Mors, &c. in alio reperta: imò hæc videtur prorsus ridicula, ut alibi dictum est.

80. Oportet autem redeamus ad Davidem, in suo jam Periculo à nobis relictum, sed non à suis derelictum, imò & opportunè redemptum ac præservatum ab imminente Morte. Quærendum autem, quo Pretio redemptum? Assignent nobis quæso ii Patres ubi & in quo consistit illud, quod hispanè dicitur Rescate. Nos equidem tale quid non reperimus: sed benè, moraliter rem expendendo, possumus iisdem actibus, quibus Abisai conatus est David à Morte liberare, ac reipsa liberavit, per quandam

Analogiam Pretii rationem tribuere, ut Cap. 1. tetigimus. Porro preces & verba ipsa, ab aliquo prolata intuitu liberandi à Carcere, Triremibus, aliisque Malis eum, cui imminet, Pretii rationem sibi vendicant juxta vulgatum loquendi modum. Unde sæpissime ac quotidie, apud Personam idoneam urgente Necessitate instamus, ut paucula verba pro nobis impendat apud Judicem v.g. Principem, &c. Quo in casu verborum prolatio nummorum expensionem comparatur.

81. Itaque ex præfatis omnibus colligimus, eos Patres non esse in sua Doctrina constantes, ipsamque Doctrinam, ut ab eisdem in tota hac tractatione declaratam, insubsistentem esse. Qualiscunque autem illa sit, poterant sanè Beatissimam Dei Matrem Virginem à Culpæ Originalis *Debito* eximere, & adhuc eam verè ac propriè Redemptam sustinere, ratione solius *Potentia peccandi*, ut ostendemus: vel saltem ratione *Periculi*, cum & ipsi *Periculum* ad id sufficere autument. Quod autem nullum fuerit *Periculum* in occasione ingrediendi Pactum, ut contendunt, est prorsus vanum: nisi velimus dicere, quod ipsi cum aliis suæ Opinionis astruunt, nempe quod peccare in Adamo nullum sit Malum. Cæterum si peccare in Adamo est certissimè Malum; ergo & Pactum illud, quatenus (licet præter Dei intentionem) disponit ad posse peccare in Adamo, peccandi Periculum involvit, ut ostendemus, accedente præsertim Dei prævisione de Adæ casu. Tum quia si B. Virgo jam peccavit in Adamo, & sic *Debitum* Maculæ contraxit; ergo fuit in Periculo sic peccandi, & contrahendi tale Debitum. Quis neget?

CAPUT V.

Malum sub conditione futurum, satis esse ad veram Redemptionem ostenditur: & ex eorundem Salmanticensium, sibi met adversantium, Doctrina efficacissime evincitur.

82. **P**atres Salmanticenses eadem supra cit. Disp. dub. 6. sub §. 1. concludentes ut veram omnino suam Sententiam de contractione Debiti Culpæ Originalis in B. Virgine, adhuc ea omnia, quæ dub. 4. pro suamet Sententia adduxerunt (Authores nostræ oppositæ Sententiæ summâ incuriâ criminantes,) sub nu. 212. confirmare student his verbis: *Quæ omnia confirmare possumus ex modo procedendi in hac materia, quem apud Authores illius (oppositæ) Opinionis reperimus. Eorum enim major pars omnia illa, quæ dub. 4. pro nostra Sententia adduximus, vel nullo modo, vel primis tantum labiis degustarunt, proindeque absque Solutione*

penitus reliquerunt: quasi sat eis fuerit, sine firmitatis & veritatis examine, novum aliquid ad plausum protulisse; aut quasi in supremo Cause discrimine perfunctoriè agenda res sit, & non singula severè & radicitus exploranda. Haftenus illi. Ut ergo eorum ingenium prosequamur, & ne similibus ab ipsorum Affectis redarguamur querimoniis, quantum Deus nobis dederit, exactissimam hujus materiæ Discussionem, jam inchoatam, in Virginis gratiam perficere conabimur, ut summæ illius Puritatis Veritas elucescat.

83. Ad rem nostram itaque præfati Patres dub. 3. cit. §. 6. levissimis quibusdam (ut suo loco patebit) propositis Rationibus contra Præservativam Virginis Redemptionem, sub n. 93. quandam adversus illas adducunt Responsionem, vel sibi met conflictam, vel ab aliquo ex Nostratibus (quem nescimus) traditam, quam sic impugnant: *Sed contra*, inquiunt: *Nam sola Præservatio à Peccato, quod sine Præservatione esset futurum, non sufficit ad veram Redemptionem: Redemptor enim solvit pro Peccatis, à quibus redimit; pro Peccatis autem, quæ de facto neque sunt, neque absolute erunt, eo quod per Præservationem impediuntur, licet alias essent futura, non potest esse Solutio de facto, neque adhuc de futuro absolute: sed hoc solum verificari poterit, quod futura esset Solutio, atque adeo Redemptio, si Peccata essent futura: quando verò hæc ab statu futuritionis præsertim conditionate non extrahuntur, nequit Redemptio habere alium statum, quam statum futuræ etiam sub conditione. Hæc & alia similia ibi memorati Patres.*

84. Porro si horum verborum apparatu ii Patres conarentur alicui objectæ sibi Rationi respondere, possent aliquatenus, etsi non omnino, tolerari: at cum Responsionem pro Nostratibus traditam impugnent, intolerabiles redduntur. Siquidem eorum Instantia, ut liquet, patenter supponit aliam non dari Redemptionem, nisi *Extractivam*: implicare verò *Præservativam*. Jam enim aperte insinuant omnem Redemptionem fieri debere per exhibitionem Solutionis Debiti, seu Peccati jam contracti; unde principium petunt, ac seipsos inconstantes declarant; ita ut non Confutatione sit opus, sed propriæ Doctrinæ Expositione, ut confundantur. Bone Deus! Nonne ipsimet Patres, ut Cap. præced. visum est, ad hoc, ut ab Exemplo Davidis, & aliorum, quæ Augustinus affert apud ipsos (de quibus infra Cap. 9.) se expedirent, statuere, quod, quando *Malum ita est in Debito, vel Periculo, pro incurso reputatur, & ideo Præservatio ab illo non incongruè dicitur Liberatio, aut Redemptio?* Quo ergo jure ad relatum Discursum progressi sunt? Nunquid Mors Davidis non fuit conditionatè futura? Profecto

fecto ni præservatus fuisset, in eam proculdubio incurrisset. Similiter D. Augustinus, Cap. mox cit. adducendus, docet, eundem Davidem fateri, Deum eruisse Animam suam ex Inferno inferiori, quia liberavit se à talibus Peccatis, per quæ (N. B.) posset deduci ad tormenta Inferni inferioris. Pro quo S. Doctor alia tria adducit Exempla, à seipso excogitata. Primum de Medico præservante aliquem à morbo, non in quo jam erat, subdit, sed in quo futurus erat, nisi præservatus fuisset: Secundum de Homine in carcerem detrudendo: Tertium de suspendendo: quorum quidem uterque fuerit, ille è carcere, iste à suspendio, propitia subventionem liberatus. In his omnibus (refricat Augustinus) non erant, sed quia talibus meritis agebantur, ut nisi (N. B.) subventum esset, ibi essent, inde se rectè dicuntur liberari, quò per Liberatores suos non sunt permissi perducì.

85. Unde palàm confirmatur, quod Cap. præced. insinuavimus, nimirum prærecensitos Patres non spontè, sed Authoritatis ac Rationis vi coactos, ad eam stabiliendam Regulam devenisse, quòd, quando Malum ita est in Debito, vel Periculo, pro incurso reputatur; & ideo Præservatio ab illo non incongruè dicitur Liberatio, aut Redemptio. Cæterum fortè talis sunt Opinionis, ut neque Debitum, neque Periculum suppetat; sed Malum ipsum jam contractum prærequiratur ad veram Redemptionem. Nec mirum id sanè, cum à se ablegare noluerint Doctrinam illam, cui certè innitebantur, qui contra Virginis Immunitatem ab ipsa Culpa adeò acriter anteauctis Sæculis decertarunt. Et quamvis ipsi ab eorum Opinione recedant; adhuc tamen illam veneratione quàm magna prosequi protestantur, ut alibi annotavimus. Principia autem illa, quibus ea olim fulciebatur Opinio, talia sunt secundum se, ut nedum solius Debiti, sed & ipsius Culpæ Originalis in propria Virginis Persona incursionem spontè concludant. Radix autem intacta permanens consimiles planè virgultos, non dissimiles, nata est semper progerminare. Opus ergo est, ut abjiciant Principia illa, qui Virginem protestantur Immaculatam.

86. Adhuc tamen ostendere lubet relati præfatorum Patrum Discursus falsitatem (eodem Augustino Duce) ex Sacro Textu. Nam S. Doctor lib. 1. de Prædest. Sanct. cap. 14. pluribus ostendit, & præcipuè ex illo Sap. 4. [Raptus est, ne malitia mutaret Intellectum ejus, aut ne fictio deciperet Animam illius,] ad Gratiam Christi, ut Mediatoris Dei & Hominum, pertinere, quòd quis præmatura Morte rapiatur ad æternam Vitam; ita ut inquit: Qui Vita brevitate rapuit Justum, ne malitia mutaret Intellectum ejus, ipsemet in quantacunque Vita longitudine custodit Justum, ne malitia mutet In-

tellectum ejus. Et lib. 1. de peccat. merit. & remiss. cap. 21. sic habet: Ab hac quippe ira, qua omnes sub Peccato sunt, de qua dicit Apostolus, Fuimus & nos aliquando naturaliter Filii iræ, sicut & cæteri, nulla res liberat, nisi Gratia Dei per Jesum Christum Dominum nostrum. Hæc Gratia, cur ad illum veniat, ad illum non veniat, occulta esse causa potest, injusta non potest &c. Indeque plura congerens de Parvulorum discretione per Dei Gratiam facta, subdit: Ex ipsis deinde baptizatis Parvulis dicatur mihi, cur alius rapiatur, ne malitia mutet Intellectum ejus, & alius vivit impius futurus? Nonne si ambo raperentur, ambo in Regnum Cælorum ingrederentur? Et tamen non est iniquitas apud Deum. En quàm apertè Augustinus docet, Gratiam, Parvulo raptò concessam, fuisse Gratiam Redemptivam, & Redemptivam, à Peccato sub conditione futuro: &, quòd si eadem Gratia alteri Parvulo data fuisset, ita ut & hic raptus quoque fuisset, utique ab iis Peccatis redemptus, & præservatus fuisset, propter quæ prævisus est impius futurus.

87. Perfectius ergo micat Redemptio, utpotè Præservativa, in Liberatione à Malo sub conditione futuro, quòd nimirum incurreretur, nisi Redemptor illius incursum præveniret; quàm in liberatione à Malo jam contracto, quæ est Redemptio Extractiva. Adeoque ubi Malum, quòd timetur, est tantum sub conditione futurum, ita ut reverà obveniret, nisi à Præservante impediretur; ibi profectò habetur ac illucescit & verissima & perfectissima Redemptio. Quod ex ipsamet præfatorum Patrum in constantia firmissimè roboratur: qui, ut jam vidimus, ad negandam Redemptionem Præservativam, negant, Malum sub conditione futurum esse posse materiam actualem veræ Redemptionis actualis, quæ alioqui nonnisi Præservativa esse posset. Ut autem se expediant ab Authoritatibus & Rationibus in oppositum, priorem severitatem mitigantes, concedunt, quòd, quando Malum est in Debito, vel Periculo, habetur pro incurso, Ex quo tamen perperam inferunt eo tunc dari Redemptionem quoque Extractivam; nihili pendentes, quòd in rei Veritate, urgente seu Debito, seu Periculo, nunquam Malum est incursum, quantumvis habeatur moraliter pro incurso. Nunquid non ex eo, quòd à parte rei verè contingit, sed ex nostra existimatione pendet, quòd Malum sit incursum, vel ne; & sic, quòd Redemptio sit Extractiva, vel Præservativa? Ridiculum sanè.)

88. Illud ergo, quòd, quando Malum est in Debito, vel Periculo, habetur pro incurso, cum duntaxat sensum facit, quòd Præservatus nimirum existimare debet tale se Beneficium à Præservante accepisse, ac si à Malo jam incurso extractus fuisset; eo quòd illud reverà contraxisset,

set, nisi præservatus fuisset. Ex quo tamen minime sequitur, eam sui Redemptionem Extractivam reverà fuisse: sed bene sequitur, eam sui Redemptionem modo eminentiori continere in se totam Redemptionis Extractivæ perfectionem, cum per eam perfectiori modo fuerit à Malo, sibi aliòquin obventuro, liberatus.

89. Sed hic advertas velim, Redemptionem à Malo, sub conditione futuro, aliquando esse posse *mixtam*, nimirum partim Præservativam, partim Extractivam: aliquando verò purè Præservativam. Cum enim ea Redemptio præsupponit Debitum, seu Necessitatem subeundi Malum illud jam contractam, tunc Redemptio est mixta, quia nimirum extrahit à tali Debito, seu Necessitate contracta, quæ ex dictis *Cap. 2.* est ipsa vera Servitus in actu primo; & præservat ab actuali contractione ipsius Mali in se, quæ est vera ipsa Servitus in actu secundo. Siquidem *debere pati* est debere servire: sed *actu pati* est actualiter servire. Si autem Redemptio antecedit quoque, ac præveniat ipsum Debitum, & Necessitatem, ne contrahatur; tunc est Præservativa ab utraque præacta Servitute. Unde quia in Malo libere obventuro, cujusmodi est Peccatum, repugnat (ut supra diximus) Debitum, seu Necessitas illud subeundi antè ipsam Peccati perpetratiōnem; sed tantum dari potest antecederet aliquod Periculum incidendi in Peccatum, cum Voluntas, positis etiam omnibus requisitis, semper sit libera, & sic activè indifferens ad agendum, vel non agendum; idcirco in casu Peccati sub conditione futuro, à Deo prævisi, semper Redemptio est purè Præservativa, & quidem à Servitute Peccati, tam in actu primo, quam in actu secundo: nam ut supra etiam innuimus, Peccatum ipsum constituit nos Servos in actu primo; quod postea suum exercet Jus & Dominium, contra nos acquisitum.

90. Quoniam autem supra tetigimus, præfatos Patres nil fidere seu *Debito* seu *Periculo*, ad salvandam Redemptionem, estò utrumque ad eam sufficiens affirmant; lubet id manifestè iterum ostendere hac brevi reflexione. Quandoquidem ad salvandam Virginis Redemptionem non recurrunt ad Culpæ Debitum, quod supponunt (licet falsò) ab ea contractum: sed bene recurrunt ad id, quòd ob peccasse in Adam fuerit in illo *captiva, mortua, & peccatrix*. Quid est hoc? Nunquid idem est Adæ Posteris esse captivos, mortuos, & peccatores (ut perperam ipsi astruunt) in Adamo, ac affici Debito contrahendi in propria Persona, Labem Originalem? Haud ita sanè juxta eorundem Principia: nam illud est causa, istud effectus: illud verificatur de Posteris ut contentis in Adam, istud verò in eorundem Posterorum Personis: illud, suppositis inclusionem in

Pacto & Peccato Adæ, neque divinitus vitari potest, cum nullatenus possint facta infecta fieri: istud potest per Gratiā in Conceptionis momento collatam impediri, ne adsit, si de morali Debito sit sermo, quod solum nos agnoscimus: & si fiat sermo de Debito physico (quod per eos in quolibet casu non extenditur ultra instans Conceptionis, sive Gratiā eo tunc conferatur, sive non,) magis magisque differt ab esse *captivum, mortuum, & peccatorem* in Adamo. Item Debitum illud *morale*, de quo certamen hoc est institutum, quodque duntaxat verum, Debitum est Culpæ contrahendæ, aptenatum non est denominare Posteris Adæ *captivos, mortuos, peccatores*, neque in Adamo quidem, nisi præsuppositivè, neque in seipsis, nisi consecutivè per Maculæ contractionem: cum formaliter inspectum sit pura vinculi seu nexus relatio, quæ inter peccasse in Adam & Maculæ actualem contractionem intercedit. Unde illa denominatio *Captivitatis, Mortis, & Reitatis* in Adamo ex *solo peccasse* in illo præcisè redundat, tanquam ex propria forma denominante. Cum ergo talis ac tanta sit diversitas & differentia inter hoc, quòd Virgo fuerit *captiva, mortua, & peccatrix* in Adamo, & hoc, quòd sit Culpæ Originalis Debito affecta, cur non astruitur Virginis Redemptio ratione contracti *Debiti*: sed bene ea ratione, quòd fuerit *captiva, mortua, & peccatrix* in Adamo? Igitur per actum facti ostenditur, eos nil fidere *Debito* ad tuendam Redemptionem in omni casu *Extractivam*, & nunquam *Præservativam*; & sic multò minùs fidere *Periculo*.

CAPUT VI.

Stante præimpugnata Doctrina, minimè salvari veram Virginis Redemptionem, demonstratur.

91. **V**idebitur fortassis alicui mirum, quod ostendendum proposuimus, cum Authores, præimpugnata Doctrinā profitentes, contendat Virginem peccasse in Adam, Debitumque indè traxisse: & id, ut solidius habeat fundamentum vera ejus Redemptio: quod adeò solidum non esse, imò & nullum esse autumant in nostra Sententia, quæ utrumque denegat in Deipara. Verum id, quod fuit à nobis propositum, non ex præsignato illorum Asserto præcisè capto, sed ex aliis eorundem Authorum Assertis, tanquam ex Comprincipiis, oritur: quibus planè attentis, nil prorsus Assertum illud suffragari eis videtur ad veram Virginis Redemptionem astruendam. Sistamus. Certum, equidem est, Patres Salmanticenses in hac materia de Virginis Redemptione nil prorsus facere id, quòd Virgo fuerit à Labe Originali præ-

præservata. Hoc enim est Malum, quod tantum fuit sub conditione (jam non impleta) futurum ; adeoque secundum ipsos materia inepta veræ Redemptionis. Qua de causa omnino abhorrent, ac absolutè denegant Redemptionem Præservativam: & cum aliunde Virginem omnino Immaculatam fateantur ; eapropter ex eo præcisè, quòd fuerit in Adamo *captiva, mortua, peccatrix*, veram ejus Redemptionem, quæ *Extractivam* autumant, aucupari conantur: in quo tamen (meo judicio) hallucinantur, cum puram quandam Redemptionem phantasticam, non verò realem, in Virgine tueri videantur. Observemus, an ita sit?

92. Et ut clariùs procedamus, præmittendum est ex iisdem Patribus *loco sæpius citato, num. 45.* hoc, quod dicitur [*Adæ Posteris ante sui Cõceptionem esse captivos, mortuos, & peccatores in Adamo*] nil aliud præferre, nisi quòd *sicut Adamus tunc, cum peccavit, ex omnium Persona deliquit, & per Peccatum illud fuit pro omnibus Originali Justitia privatus; ita ex omnium Persona, & pro omnibus mansit peccator constitutus, pro omnibus injustus, pro omnibus maculatus, Dei inimicus, &c.* Tum sic: Hoc, quòd Virgo Beata fuerit *captiva, mortua, & peccatrix in Adamo*, nil prorsus tangit Virginis ejusdem Personam; unde nil derogat per eosdem AA. ipsius Dignitati, Puritati, & Sanctitati, & ideò est, ac dicitur omnino *Immaculata*; solùmque tangit Personam Adæ, tamen (ut ajunt) ut supponentem pro Virgine, aliisque Posteris, ex quorum omnium Persona deliquit: Ergo Beata Virgo per hoc præcisè, quòd fuerit *captiva, mortua, peccatrix, &c.* in Adamo, nullam contraxit reverà, nulloque modo subiit in seipsa *Captivitatem, Mortem, Peccatum, &c.* sed tantum ista Mala pro ipsa, Virgine subiit, contraxitque Adamus, utpotè sustinens illius Personam. Igitur Persona ipsa Beatissimæ Virginis Deiparæ neutiquam capax fuit Redemptionis Extractivæ in seipsa: sed tantum in Adamo, qui reverà fuit eorum prædicatorum subjectum. Hæc Consequentia patet: Nam omnino implicat, ipsam Virginis Personam in seipsa extrahi ac liberari ab iis Malis, quibus non fuit affecta, quæque nullatenus contraxit in seipsa: sed tantum illius Redemptionis capax potuit esse in Adamo, utpotè iis Malis subjecto pro Virgine.

93. Confirmatur: Nam contraria nata sunt fieri circa idem: quandoquidem idem omnino est mutationis subjectum, quod transit de forma veteri ad formam novam oppositam: Ergo idem omnino esse debet Subjectum, seu Personam, quæ vi Extractivæ Redemptionis extrahatur è statu Captivitatis, Mortis, Peccati, &c. ac quæ transferatur ad statum Libertatis, Vitæ, Justitiæ, &c. tanquam ad formas prioribus oppositas.

Atque subjectum Captivitatis, Mortis, Peccati, &c. non fuit reverà ipsamet Virginis Persona, sed Persona Adæ, quamvis Mala illa pro Virginis Persona sustinuerit, vel contraxerit: Ergo nec ipsa Virgo fuit, nec potuit esse subjectum, transiens vi Redemptionis Extractivæ de uno ad alium statum, nempe de statu Captivitatis, Mortis, &c. ad statum Libertatis, Vitæ, &c. sed tantummodò esse potuit id subjectum ipse Adam. Supponamus quæso aliquem carceribus mancipari pro alio, vel triremibus addici, &c. tunc is, qui est in alio carceribus mancipatus, vel triremibus addictus, nonnisi in illo potest redimi, seu è carceribus seu è triremibus extrahi; non autem in suamet Persona, quæ reverà seu carceribus seu triremibus in seipsa non est addicta.

94. Unde sequitur, tam Virginem quam ceteros Adæ Posteris non potuisse redimi ab hoc, quòd in Adamo fuerint Originali Justitia privati, ac in eodem captivi, mortui, peccatores, maculati, Deo inimici, &c. nisi per restitutionem in integrum ipsius Adæ, vi Redemptionis factam; ita ut Adam per Gratiam intrinsecus hærentem, cæteraque Dona ad Innocentiæ statum spectantia, iterum in Caput morale totius Posteritatis, instar prioris status amissi, assurgeret; saltem quantum requiritur ad hoc, quòd ejus Posteris sint ad pristinum statum in eo deperditum restituti. Sequela constat: Nam quandiu Adam talis intelligitur, ut nequeant ejus Posteris, eo quòd ille pro omnibus deliquerit, ab eo descendere cum Donis ad Innocentiæ statum spectantibus, præsertim cum Gratia & Justitia Originali, semper intelligitur *pro omnibus Originali Justitia privatus, & ita pro omnibus peccator constitutus, pro omnibus injustus, maculatus, &c.* Et cum nullus ex Posteris (nec ipsa B. Virgo) defacto id habuerit per Adversarios; jam quilibet ex Adæ Posteris (inclusa quoque Beata Virgine) manet, etiam post acceptam Justificationem & Redemptionem à Macula in Conceptione contracta, vel contrahenda, captivus, mortuus, peccator, Dei inimicus, &c. in Adam: Quia nimirum, Gratia collata ipsismet Posterorum Personis, estò ab eis præacta eliminat prædicata, ut eisdem personaliter addicta; non tamen poterit eadem illa destruere, ut dicta de Adamo, Personam omnium sustinente. Quæ sanè paradoxarite inferuntur ex Adversariorum Doctrina, perperam explicante, quid sit, quidve importet Posteris peccasse in Adam, Debitumque inde contrahendi Maculam subiisse.

95. Hanc tamen Instantiam præviderunt quodammodò laudati Patres *loco cit. num. 119.* & respondent: Hoc, quòd aliquis dicatur Redemptus, sicut fuit Captivus, non tenere in omnibus; minus verò in hoc, quòd est dici Redemptus.

demptum in alio eum, qui in alio fuit Captivus. Omnes enim (inquiunt) fuimus Captivi in Adamo, & nemo nostrum fuit in illo Redemptus. Ut ergo Deipara verè sit, & dicatur in seipsa Redempta, sufficit, ut, connotato quod fuerit Captiva in illo, recipiat in seipsa Redemptionem, seu ejus primarium effectum, qui est Gratia, & Remissio illius Peccati, quod in Adamo commisit. Denominatio enim Redempti non sumitur à termino, à Quo, Redemptionis, qui est Captivitas: sed à termino, ad Quem, qui est prædicta Gratia, & Remissio, ut connotat prædictum terminum, à Quo. Et ideo quicumque in se recipit ejusmodi terminum, qualitercunque fuerit sub illo alio, dicitur cum proprietate & rigore Redemptus in se.

96. Verùm prædicti Patres hac Solutione fortius irretiuntur, ac innodantur. Et in primis falsum est non tenere id, quod eo modo quis dicatur Redemptus, quo fuit Captivus; imò, ut verè & propriè quis dicatur Redemptus, eo sanè modo redimi debet, quo fuit Captivus: nimirum modo omnino directè excludente per novum statum Redempti statum, veterem oppositum. Si enim Redemptus ab ea Captivitate, qua reverà Captivus est, extrahitur & liberatur; ergo eo modo, quo Captivus est, debet redimi, ita ut Redemptio ipsius non sit Redemptio, ut sic, seu quævis Redemptio; sed Redemptio talis, liberans Redemptum à tali vel tali Captivitate, vi cujus reverà erat tali vel tali modo Captivus. Aliòquin Redemptus jam non redimeretur ab ea Captivitate, qua est, vel erat Captivus: sed ab alia Captivitate, qua Captivus non erat, nec est: quod est ridiculum. Cum ergo B. Virgo non fuerit Captiva in se, sed in Adamo, ut esset verè redempta ab ea Captivitate, qua Captiva fuit, opus fuit eam redimi, & non ab ea Captivitate, qua Captiva non fuit. Atqui non fuit Captiva in se, sed in Adamo: Igitur &c. Porro Captivitas & Libertas sunt per se termini Redemptionis, & sic sunt privativè oppositæ.

97. Falsum item est, quod ajunt de denominatione Redempti: nam nonnisi à Redemptione Redemptus. Ipsa tamen Redemptio, ut mutatio est, suam per se desumit specificationem à termino, ad Quem: sicut à Calore Calefactio, à Sanitate Sanatio, &c. nam talis terminus per se intenditur ab agente, atque ad illum, tanquam ad finem, ordinat omnia. Cum quo tamen fiat, quod Redemptio, ut mutatio est, seu translatio de statu Captivitatis ad statum Libertatis, dicat pro formali successionem immediatam status Libertatis, succedentis de novo ad statum Captivitatis expulsum, utpotè sibi impossibilem: nam ex D. Gregorio 5. Moral. Mutari est ex alio in aliud ire. Et ex Philosophis, est rem aliter se habere nunc, quam prius: & ideo

dicat pro formali respectum ad utrumque terminum, à Quo, & ad Quem. Cum ergo Redemptus per Christum (ut ait D. Leo Papa, Serm. 1. de Nat. Dom.) erutus de Potestate Tenebrarum, translatus sit in Dei Lumen, & Regnum; jam mirum est, quod Virgo, æquè cum cæteris Redempta, fuerit quidem in seipsa Redempta, sed non in seipsa Captiva. Porro termini, à Quo & ad Quem, Redemptionis per se privativè opponuntur, & solum concomitanter ad summum contrariè: Libertas autem in se & Captivitas in alio nec privativè, nec contrariè opponuntur, ut liquet. Quomodo ergo subsistet vera Redemptio, quæ saltim connotat Captivitatem, ut ab eodem subjecto expulsam? Nonne contraria nata sunt fieri circa idem subjectum? At Redemptio, ut mutatio; seu translatio, non merè connotat, sed etiam dicit respectum ad terminum, à Quo. Est autem maximum discrimen inter Connotativa & Relativa. Nam Relativum per se primò & directè respicit aliud, ut Pater Filium: Connotativum verò secundariò & indirectè, ac minùs principaliter, ut patet in Concreto accidentali. Secundò Relativum respicit aliud præcisè ut terminum, alia quavis ratione seclusa: Connotativum verò ut annexum, præscindendo à ratione termini: unde Connotatio etiam viget in Absolutis. Tandem Relativum spectat ad res ipsas significatas: Connotativum ad solum modum significandi, ut probè discurret Maffrius in Logica disp. 8. quæst. 3. art. 1. num. 33. Redemptio itaque dicit verum respectum, tam ad terminum, ad Quem, quam ad terminum, à Quo, prout versantur circa idem seu commune subjectum: Atqui hoc non verificatur in Virgine: Igitur &c.

98. Demum & falsum quoque est, quod ultimò inferunt his verbis: *Et ideo quicumque in se recipit ejusmodi terminum (nempe Gratiâ, & Remissionem,) qualitercunque fuerit sub illo alio (nimirum sub termino à Quo, seu sub Captivitate Peccati,) dicitur cum proprietate, & cum rigore Redemptus in se.* Est falsum, inquam, atque in terminis implicat: Nam esse sub termino, à Quo, seu sub Captivitate, qualitercunque ritè explicetur, dicit esse subjectum talis termini, à Quo, seu Captivitatis: Qui autem est Captivus in alio, non ipse, sed ille alius est subjectum Captivitatis, ut liquet ex terminis. Neque enim Captivitatis denominatio est purè extrinseca, idèst desumpta à forma existente in alio subjecto, quemadmodum Parietis dicitur visus à visione, quæ inest Oculo: sed est intrinseca, desumpta à forma Peccati, inhaerentis Animæ. Quod ipsum designat ipse terminus, ad Quem, nempe Remissio Peccati: quo namque pacto remitti potest nobis Peccatum illud, quod nobis non inhaeret? Profectò

eo ipso, quod nobis non inhæret, Peccatum nostrum non est, sed alienum: nec Gratia Justificans alia Peccata à nobis expellit, nisi quæ nobis insunt; nec alio modo illa expellit, nisi in genere causæ formalis: Ergo implicat aliquem *extractivè* redimi à Peccati Captivitate existente in alio; imò & implicat ab ea præservari, cum ad eum non spectet.

99. Ad ejusmodi tamen angustias incohærentiâ Principiorum coguntur. Nonne ab eisdem audivimus, quod primarius effectus Redemptionis in Virgine est Gratia & Remissio illius Peccati, quod in Adamo commisit? Audiamus pariter & Aegidium Lusitanum acerrimum Propugnatorem Debiti in Virgine, ut hujus indemnem statueret Redemptionem: Unde Redempta fuit Virgo (inquit) per Gratiam verè Justificativam, quæ eam transtulit è statu primi Reatus, Mortis, & Captivitatis, ad statum Filiorum Dei, qui est status Vitæ, Libertatis, & Amicitie. Quæ translatio fit per Gratiam, quæ simul est remissiva Culpæ commissæ, & sanctificativa Personæ; quam sanctificavit, non solum remittendo Culpam commissam in Adamo, sed & præservando à Macula, quæ ex tali Culpa resultaret, nisi id Gratia impediret. Sic loquitur is Author lib. 3. quæst. 11. art. 4. §. 2. num. 14. concl. 4. Si ergo B. Virgo, ut ajunt, commisit Delictum; cur non in seipsa est captiva, mortua, & peccatrix: sed in Adamo? Peccavit quidem in Adam: sed cum hoc stat, quod ipsa peccavit, ipsamet Delictum commisit: Ergo, & eadem ipsa in seipsa Captivitatem, Mortem, & Peccatum subiit. Quo pacto enim potest quis peccare, & Peccati Mortem, ac illius Captivitatem eodem ipso actu peccandi non subire? Aliud quippe est, quod peccet Adam, aliud verò, quod peccent Posteris in Adam: primum solum designat Peccatum inesse soli Adæ: secundum verò designat Peccatum inesse Posteris, etsi physica actione Adæ patratum fuerit. Sed aliud est Peccatum non inesse physice, aliud nec inesse moraliter: cum primo stat, quod Posteris peccent: secus cum secundo.

100. Sed fortè dicent, Posteris eo tunc non extitisse, adeoque nec eis inesse potuisse id Peccatum in Adamo commissum. Contra: Si potuerunt eo tunc peccare; cur non potuerunt & id Peccatum subire? Si potuit id Peccatum ab eis moraliter elici; cur non & eisdem moraliter inesse? Nonne repugnat Peccatum elici, & non simul pariformiter ipsimet elicienti inhære? Profectò ni aliquo modo sufficienti eo tunc Posteris extitissent, nec ullo modo peccare potuissent. Nonne peccare est agere; & eo modo, quo est peccare, est pariformiter agere? Agere autem præsupponit in Agente proportionatam existentiam in actu: Sic agere physice præsupponit existentiam physica-

cam, & agere moraliter existentiam moralem: quæ tamen haberi nequit, nisi ut innixa existentie physice, non quidem præsentis in omni casu, sed vel præteritæ, vel præsentis, vel futuræ. Quod si moralis existentia moraliter Agentis non præsupponit uno ex his modis existentiam realem ipsius Agentis, tunc actio illa moralis, imò & ipsa moralis existentia erit de subiecto non supponente. Quare Posteris Adæ in casu nonnisi ut realiter extituri coextiterunt moraliter ipsi Adæ, & nonnisi ut tales potuerunt moraliter agere, atque in eo peccare. Hoc Peccatum autem nec debet nec potest eisdem inesse ut moraliter existentibus, sed ut realiter extituris: nam illa existentia moralis est conditio quidem Agentis; sed non est ipsum Agens, cui solum potest & debet moralis actio imputari, & consequenter inesse.

101. Cum ergo dicitur, quod Adam pro omnibus Posteris deliquit, sensus non est, quod solus ipse tunc peccaverit: sed benè, quod ipse peccaverit ut Caput morale totius Posteritatis à Deo institutum; adeoque quod peccaverit non solum nomine suo, sed etiam nomine suorum, & ut eorum vices gerens, eorumque Personas sustinens, ac representans. Ex quo factum est, ut physica illius actione etiam & Posteris sui peccarent cum ipso, ut clamat Apostolus; ita ut actio illa physica, qua Dei Præceptum violavit, fuerit moraliter multiplex juxta Posterorum ab eo moraliter dependentium multitudinem: & sic, non obstante physica illius unitate numerica, secundum quam ad solum Adamum spectabat, fuit moraliter Peccatum. Actuale proprium uniuscujusque ex Posteris, ac si quilibet illam exercuisset. Unde sicut quilibet ex Posteris dictus est per eam actionem ab Adamo physice exercitam peccare: sic & cuilibet ex Posteris ab eo tunc moraliter insuit, nimirum eo modo, quo potuit inesse. Et sicut Personæ ipsæ reales Posterorum, ut aliquando realiter extitura, & eo tunc moraliter actu existentes, peccarunt: sic & Personæ ipsæ reales Posterorum, ut aliquando realiter extitura, subiectum ultimum fuere tum denominationis peccandi, tum inhæSIONIS Peccati: ita ut Posteris ab illo tunc, in quo peccarunt in Adam, non tamen pro eodem tunc, sed pro illo tunc, in quo sub reali existentia (etsi hic & nunc futura) concipiuntur, subiectum fuere tum denominationis illius, tum inhæSIONIS; nam Peccatum illud ad reales ipsarum Personas spectare debet, nec alio modo ad eas spectare potest. Vide quæ fuisse de hoc cum ulavimus in Tomo I. Tract. 1. Disp. 3. & alibi.

102. Et quidem ad hanc asseverandam Veritatem collimant, quæ habent Salmanticenses pluribus in locis, tametsi ipsi, aliorum Doctrinâ plurimis Theologis communi abducti, à re-

Et illius tramite deviarint. Nonnulla loca ex pluribus adducemus ad id ostendendum. Et primo *disp. 14. dub. 3. §. 7. num. 93.* aperte ipsi Salmanticenses pronunciant, quod Actuale Adæ Peccatum fuit moraliter nostrum, *ita ut Peccatum uniuscujusque ex Posteris fuerit non secus, ac si cuncti, unusquisque actu suo, deliquissent.* Neque enim (subjiciunt) aliter philosophandum est quò ad præsens de Peccato Posterorum, ac de Peccato ipsius Adæ, sicuti & cujuslibet personaliter peccantis. Idipsum refricant §. 10. aliàs cit. addēdo tamen fundamentum, quod modò evellere studemus. Nam sub *num. 118.* probare volentes, sufficere ad veram Redemptionem, quòd Deipara fuisset peccatrix, mortua, & captiva in Adamo, quamvis in seipsa solum habuerit Debitum, & Obnoxietatem horum defectuum, hæc addunt: Nam sicut Peccatum commissum ab Adamo verè fuit nostrum, nosque, prout eramus in eo, verè illud commissimus, ac ratione illius mansimus ex tunc (etiamsi in nobis haberemus esse) peccatores, mortui, & captivi: ita, si Virgo nobiscum in illo fuit, prædictumque Peccatum ibi cum cæteris commisit, mansit ibidem (en illegitimam Illationem) peccatrix, mortua, & captiva per tale Peccatum, quamvis in seipsa, atque adeò absolute loquendo, nunquam fuerit sub prædictis denominationibus.

103. Audistine præfatorum Patrum loquelam? Observastine deinde Illationem? Mirum sanè, quomodo hæc illà præsupposità subsistere valeat. Si enim Actuale Adæ Peccatum fuit nostrum non secus, ac si cuncti, unusquisque actu suo, deliquissent, adeoque ita se habet respectu nostri, sicuti se habuit respectu Adæ personaliter peccantis, ac sicuti se habet universaliter Peccatum respectu ejus, qui personaliter peccat; quo pacto, sicuti Adæ inhæsit Peccatum, illud, & cuilibet quoque personaliter peccanti proprium Peccatum inest, non ita nobis eo tunc infuit Peccatum illud, quà uniuscujusque nostri proprium? Fateor me id non capere. Neque enim aliud hic afferri potest discriminis, nisi id, quòd tale Adæ Peccatum non fuerit physicè nostrum, sed tantum moraliter. Sed hoc etsi obstat, ne id Peccatum insit & nobis physicè, cum nec nos eo tunc physicè essemus; non tamen obstat, quin insit nobis moraliter, cum jam ipso tunc moraliter existeremus. Mirum sanè potuisse nos tunc esse causam moralem illius Peccati, non tamen subjectum morale. Vel ergo, si non potuimus eo tunc illud in nobis moraliter recipere, nec potuimus illud moraliter elicere, quod est contra D. Paulum, agentem: *Omnes in Adam peccaverunt*: Vel si potuimus (ut certè potuimus) illud moraliter elicere, potuimus pariter & illud recipere. Nunquid magis requiritur ad Peccatum in nobis re-

ciendum; quàm ad illud, proportionè servata, elicendum? Nunquid Peccatum non est actio immanens, ita ut, dum elicitur, in eodem eliciente simul recipiatur?

104. Porro vel ipsum Debitum contrahendi ejus Peccati Maculam in Conceptionis momento (quod ab illo tunc, in quo Adam peccavit, & nos in eo, inest nobis, ut Adversarii ipsi fatentur) argumentum est inhærentiæ moralis illius Peccati, à nobis commissi, in nobis. Quandoquidem id Actuale Peccatum, à nobis jam commissum, moraliter manet ac perseverat in tali Debito, vi cujus planè suapte naturà (ut sic loquar) petit & exigit in nobis absolute ac simpliciter esse, ac suos quoque effectus in nobis absolute & simpliciter causare: ita ut licet, antequàm realiter simus, insit nobis tantum, secundum quid; expectat tamen realem nostri existentiam, ut absolute ac simpliciter nobis inesse dicatur, suosque effectus pariformiter causet. Neque enim ante realem nostram existentiam perseverat moraliter in nobis pro illo eodem tempore, quo nostram realem existentiam præcedit: sed benè pro illo tempore, in quo realiter existemus: sicuti qualiscunque, actio, in Adamo à nobis elicità, non fuit, nec potuit esse à nobis, nisi ut futuræ existentie reali addictis, elicità; & sic à nobis elicità, non ut tales essemus ante realem nostri existentiam, quales actio illa nos reddere apta est; sed ut tales quidem essemus, cum primum reali existentia frueremur. De quo satis *Tom. 1. loco jam cit.*

105. Corruit ergo præacta Illatio: Si Virgo nobiscum fuit, prædictumque Peccatum ibi cum cæteris commisit, mansit ibidem peccatrix, mortua, & captiva per tale Peccatum. Gratis enim transacto Antecedenti, cum reverà Virgo aliter, ac nos, in Adam fuerit: imò dato quòd in eo fuit, sicut & cæteri; non aliter planè in Adamo fuit quò ad intentum, nisi moraliter: siquidem continentia potentialis seu virtualis physica ad id omnino impertinens est. Fuit ergo in Adam Virgo moraliter in ea suppositione, quatenus Adamus, tanquam Tutor, seu Procurator, & Caput morale totius Posteritatis à Deo institutum, repræsentabat Personam Virginis, sicuti & cujuslibet ex Posteris, in ordine ad servandum vel non servandum Præceptum, &c. Quid autem ex hoc? Peccavit Adam in subjecta materia impositi Præcepti, adeoque peccavit nomine suo & suorum. Quod est dicere: Adæ Peccatum fuit moraliter proprium uniuscujusque ex Posteris, in eo moraliter contentis ac repræsentatis; ita ut Actuale id Peccatum, etsi physicè unum, fuit tamen moraliter multiplex. Igitur cuilibet ex Posteris competit proprium Peccatum, atque ita etiam & Virgini, si ponatur cum cæteris in illo peccasse. Unde ergo non

non in seipsa, sed in Adamo mansit peccatrix, mortua, & captiva? Aliud profectò est Posteror peccasse in seipsis, & aliud est contrahere in seipsis id Peccatum: primum designat peccare personaliter, quod absuit eo tunc à Posteris: secundum denotat, Peccatum quodlibet, sive tantum moraliter sive physicè ab aliquo perpetratum, debere inesse eidem suo Authori, ac in eodem recipi, ubicunque & quodocunque realiter existente. Sieque ab illomet instanti, in quo Adam peccavit, quilibet ex Posteris trahit ad se, ubicunque & quodocunque extitutum, proprium Peccatum; quia nonnisi ut extitutus peccavit, & nonnisi eidem ut realiter extituro imputari potuit, ac reipsà imputatum fuit id Peccatum. Adeoque ab illo eodem tunc inhæsit cuilibet ex Posteris proprium Peccatum: non tamen pro ipsomet illo tunc, aut pro aliquo alio instanti, præcedente actualem illius existentiam; sed benè pro eo tunc, in quo primum esset realiter extitutus, quia nonnisi pro tali instanti Posterus Adæ intelligitur primò habiturus realem existentiam actualem.

106. Ex quo fit, quòd Adæ Posteris nequeant pro primo suæ Conceptionis instanti concipi, nisi *ut absolute ac simpliciter Peccantes*. Toto autem tempore, quod percurrit ab eo tunc, in quo Adam peccavit, usque ad suæ Conceptionis instans, solum dici possunt *Peccatores secundum quid*: quemadmodum contingit de rebus omnibus futuris, dum futura sunt. Et id ex eo prodit, quia Posteris peccarunt ut realiter extituri, ac moraliter solum in Adamo actu existentes: Idcirco opus fit, quòd eorum Peccatum (cujus generatim est esse affixum suo Authori, eique inhærere) respiciat, tanquam proprium subiectum, reales ipsorum Personas, pro tali vel tali futuro instanti extituras, easque ex nunc pro tunc deturpet ac inficiat, tanquam subiectum inevitabiliter ab ipso, utpotè jam commissum & perpetrato, informandum. Quocirca, intermedio illo tempore Peccatum illud, jam à Posteris elicatum in Adamo, moraliter perseverat in decantato *Debito*, ac vulgata *Necessitate* contrahendi ejus Maculam in Conceptione. Et quidem in tali *Debito* perseverat moraliter, ut dixi, non pro eodem intermedio tempore, sed pro primo instanti realis existentiae Posterorum. Unde est, quòd intermedio illo tempore concipiatur, per accidens & ratione futuritionis subiecti, *ut futurum* Peccatum, illud, à Posteris contrahendum in sua reali existentia, quamvis aliòquin *commissum* jam fuerit, ac *perpetratum*, adeoque reverà *physicè præteritum*. Quod exinde ortum est, quia instans, cui primò est addictus ad realiter in eo existendum quilibet ex Posteris, per Jurisdictionem moraliter coëxtitit instanti illi, in quo Adam peccavit, quemadmodum & ipsi Posteris mora-

liter coëxtiterunt Adæ, cum in eo peccarunt.

107. Nec revocari in dubium potest perseverantia moralis Peccati Posterorum in ipso *Debito*, quo premuntur, priusquam realiter existant; cum tale *Debitum* sit perenniter de se causatum & conservatum ab ipso Peccato Actuali, semel in Adam commissum, ac moraliter permanente, nec aliunde oriri valeat. Quare qui negant tempore illo intermedio inesse Posteris, licet futuris, cum *Debito* illo ipsum Peccatum jam commissum, moraliter in eo *Debito* manens pro primo Conceptionis instanti, ut explicatum est; profectò effectum admittunt sine causa, & relationem sine suo fundamento. Quis namque dubitet, *Debitum*, de quo est sermo, esse relationem competentem cuilibet ex Posteris, qui in Adam peccarunt, & fundatam respectivè in eorundem jam patrato Delicto? Ruat ergo necesse est quod ajunt, *Virginem* scilicet *fuisse captivam, mortuam, peccatricem &c. in Adam*; cum reverà nec Adæ Peccatum, ut Personale, potest cōpetere Posteris, nec Posterorum Peccatum, tametsi in Adamo patratum, potest inesse Adæ, siquidem unicuique competit proprium portare onus, & iniquitatem: Quis neget? Ergo etiam & corrumpit fundamentum Redemptionis Extractivæ in Virgine, quam AA. inaniter asstruunt.

CAPUT VII.

Ex hætenus discussis evidenter concluditur Redemptio Præservativa: luculenterque expenditur, in qua ejus Nobilitas, Eminentia, & Perfectio præ Extractivæ Redemptione formaliter consistat.

108. **I**N superioribus jam visum est debere etiam ex Adversariorum Doctrina admitti Redemptionem Præservativam: siquidem & ipsi Salmanticenses fatentur, quòd, urgente solo *Debito* vel *Periculo* incurrendi aliquod Malum, locum habet Redemptio verè & propriè dicta. Unde firmant hanc, ut observavimus, Regulam, quòd, *Quando Malum est in Debito vel Periculo, pro incurso reputatur; & ideo Præservatio ab illo non incongruè dicitur Liberatio, aut Redemptio*. Hoc autem, quòd, urgente *Debito* vel *Periculo*, Malum reputatur pro incurso, minimè infert, quòd reverà Malum sit physicè existens, & jam contractum, ut liquidum est: sed benè id infert *moraliter*, & secundum vulgarem existimationem, quæ cum rigore seu metaphysico seu physico non procedit; unde non tollit, quin reverà Malum, non sit incursum. Magnum est autem in re discrimen, cum Malum est jam existens, & reipsà contractum, & cum est tantum in *Debito* vel

Periculo, & sic nondum existens, neque contractum. Quod adeo clarum est, ut insulsum omnino sit de hac re disputare. Et quamvis ipsum *Debitum* & ipsum *Periculum* sint actu existentia, & merito pronuncientur contracta; non ideo tamen contractum est ipsum Malum, ejus est vel contractum *Debitum*, vel *Periculum*. Adeoque non eadem contingit Redemptio, cum vel solum *Debitum*, vel solum *Periculum* est contractum, & cum est Malum ipsum contractum; alioquin idem prorsus foret liberari à Malo jam contracto, & liberari à Malo nondum contracto, seu præservari ab illo: quod sanè lumini naturali repugnat.

109. Quamvis ergo Liberatio à *Malo* jam contracto sit pura Redemptio Extractiva; Liberatio autem à solo *Periculo*, etiam contracto, sed merè *objective*, seu in ordine ad *Malum*, quod trahere nititur, spectato, est pura Redemptio Præservativa: nisi fiat sermo de ipso *Periculo subjective* considerato, & prout est quoddam Malum præsens, & actu premens subiectum saltem moraliter, ut infra ostendemus: Ac tandem Liberatio à *Debito*, nondum ipso *Malo* contracto, est Redemptio *mixta*, idèst Præservativa à *Malo*, utpotè nondum contracto, & ob Redemptionem non amplius contrahendo, & Extractiva à *Debito* jam contracto; quod ex jam præostensis est vera Servitus formalis in actu; licet non in actu secundo, qui habetur per ipsius Mali contractionem, sed in actu primo. Neque ex hoc, quod Malum sit aliquo modo contractum in *Debito*, vel in *Periculo*, quicquam derogatur rationi formali Redemptionis Præservativæ; cum hæc principaliter attendi debeat ex Præservatione ab ipso *Malo* in se; quamvis perfectior utique sit Præservatio, cum se extendit ad ipsum quoque *Debitum*, vel *Periculum*. Et Ratio est: quia *Debitum* & *Periculum* non sunt Mala, nisi in ordine ad terminum, quem respiciunt, ac suo modo post se trahunt, qui est ipsum Malum, quod per se avertere intendit Redemptor. Ex quo fit, Redemptum per se & principaliter saltem liberatum fuisse à *Malo* ipso incurrendo: non enim liberatur à *Debito* vel *Periculo*, nisi ut liberetur à *Malo* ipso, quod natum est *Debitum* illud vel *Periculum* consequi: Propter quod autem unumquodque tale, & illud magis. Idcirco semper cum Extractione Redemptiva, vel à *Debito* vel à *Periculo*, verificatur Redemptio Præservativa ab ipso *Malo*, quod incurreret quis, nisi eriperetur à *Debito* vel à *Periculo*. Et quidem si per veram Actionem Redemptivam liberatus quis dicitur à *Debito* vel *Periculo*; ergo etiam per Actionem Redemptivam liberatur à *Malo* ipso, cujus est *Debitum* vel *Periculum*. Enimverò nonnisi per eandem prorsus Actionem, qua quis liberatur à *Debito* vel *Pe-*

riculo, liberatur quoque à *Malo* ipso incurrendo: imò finis, ad quem tendit Actio Liberativa à *Debito* vel *Periculo*, & scopus, in quem Actione sua Redemptiva per se collimat Redemptoris intentio, est (ut diximus) liberare, non à *Debito* vel *Periculo*: sed à *Malo* ipso, vel viâ *Debiti* de se contrahendo, vel viâ *Periculi* facile contrahibili. Quod si Malum non foret vel ratione *Debiti* contrahendum, vel ratione *Periculi* facile contrahibili, haudquaquam certè Redemptor procederet ad extirpandum *Debitum* vel *Periculum*; cum in casu neutrum eorum urgeret, dum neutrum adesset; & sic nulla foret Redemptionis necessitas. Itaque etiamsi gratis cedamus Redemptionem Extractivam nedum ob contractum *Debitum*, sed & ob *Periculum*, etiam in sensu negato; semper tamen respectu ipsius Mali nondum contracti principaliter vigeat Redemptio Præservativa; quæ proinde nedum ut vera, sed etiam ut nobilior, perfectior, ac eminentior fulget Redemptione Extractiva.

110. Verum præacti Patres capere nequeunt, quo pacto Redemptio hæc Præservativa, quæ à Nostratibus *Eminens* appellatur, continere possit in se cum veritate & proprietate Conceptum *Redemptionis*. Qua de causa sub §. 7. plura congerunt ad eam *Eminentiam* deprimentam, atque ab altiori Redemptionis sede eliminandam. Frustranei autem sunt eorum conatus, quandoquidem ipsi pedem figunt fragilissimo ac prorsus falso illi Principio quod *Redemptio verè & cum proprietate concepta essentialiter importat Extractionem à Captivitate, Emptionemque ejus, qui redimitur, supponens alienationem*: ut sæpissimè etiam cit. §. repetunt. Quod tamen (ut jam præmissimus) neque secundum ipsorum Doctrinam consistere potest: adeoque incassum laborant, quærendo condiciones Redemptionis Extractivæ in Redemptione Eminenti seu Præservativa. Hoc enim est quærere Hinnibilitatem, vel Rudibilitatem in Homine: qui non ob id, quod iis prædicatis careat, verè Animal non est. Sic in nostro casu: Conceptus Redemptionis, ut sic, abstrahit ab Extractiva & Præservativa, ita ut neutrius peculiarem rationem in se involvat: ac proinde præfert pro formali & præcisè Liberationem à *Malo*, ut sic, abstrahendo ab eo, quod Malum sit contractum, vel ne. Quod satis perspicuum est, attentâ etiam Adversantium Doctrinâ, qua docent Redemptionem habere locum adhuc, cum Malum non est in seipso existens, sed tantum in *Debito* suo vel *Periculo*: Ergo datur Liberatio Redemptiva & à *Malo* contracto, & à *Malo* contrahendo, vel etiam purè contrahibili: sicut datur Liberatio Extractiva à Morbo contracto, & Præservativa à Morbo contrahendo, aut contrahibili, ut Cap. 9. expendemus. Conceptus

ceptus ergo Redemptionis, ut sic, abstrahit ab Extractiva & Præservativa, & de utraque prædicatur in quid, tanquam Genus de suis Speciebus.

III. Quocirca Sole clarior fulget nobilitas, perfectio, & eminentia *Redemptionis Præservativæ* supra *Extractivam* non minus, quam fulgeat Hominis nobilitas, perfectio, & eminentia præ cæteris Animantibus. Et jam demonstrare prius lubet in forma, quod Redemptio Præservativa contineat formaliter in se verum Redemptionis Conceptum, ut inde gradum faciamus ad ipsius nobilitatem, perfectionem, & eminentiam designandam. Arguo sic: Illud est, & dicitur verè & propriè, ac formaliter tale, quod formaliter includit in se rationem, verè & propriè per nomen ipsum importatam; Illud verò dicitur, & est impropriè, ac metaphoricè tale, quod non continet formaliter in se rationem, verè & propriè per ipsum nomen importatam; sed tantum tale dicitur per puram, quandam Analogiam, absque ulla Univocationis permixtione: quo pacto risus dicitur de Homine ridente, ac Prato florente: Atque Redemptio Præservativa formaliter continet in se rationem, verè ac propriè importatam per hoc nomen, *Redemptio*: Ergo Redemptio Præservativa est, & dici debet verè ac propriè, & formaliter *Redemptio*. Major est ipsa Definitio, vel quasi Definitio proprii & veri conceptus rei: adeoque prædicatum est de essentia, seu potius ipsa essentia subjecti. Minor constat ex hucusque inculcatis, atque ex Doctrina eorundem Salmanticensium extractis, cum, & ipsi veram adhuc admittant (nec possunt non admittere) veram & propriam Redemptionem, etiam cum Malum, & Captivitas nondum est contracta; sed solum adest Debitum vel Periculum ad talem Captivitatem seu Malum inducens aut propendens. Ergo Redemptio ut sic, verè & propriè dicta, abstrahit à Malo seu contracto, seu contrahendo, seu contrahibili, dicitque Liberationem à Malo, ut sic. Sed totum hoc formaliter continetur in Redemptione Præservativa, ut perspicuum est, cum & ipsa sit pro formali ac de se Præservatio, & sic Liberatio à Malo: Igitur &c.

III. Confirmatur: Nam quicquid perfectionis est in Redemptione Extractiva, formaliter reperitur in Redemptione Præservativa; Ergo, sicuti Redemptio Extractiva, sic & Præservativa est vera & propria Redemptio. Consequentia tenet: Nam Conceptus Redemptionis ut sic, verè & propriè dictæ, dicit perfectionem (sermo est de Redemptione activæ,) estque de se perfectio simpliciter simplex: Ergo si totum, quod est perfectionis in Redemptione Extractiva, formaliter continetur & reperitur in Redemptione Præservativa, jam apertè se-

Tom. II.

quitur hanc esse veram & propriam Redemptionem. Antecedens demonstratur: Tota Redemptionis Extractivæ perfectio consistit in hoc, quod sit Liberativa alicujus à Malo: Sed tota hæc perfectio certò certius reperitur in Redemptione Præservativa: Igitur &c.

III. Fortè autem dicent Adversarii, Perfectionem Redemptionis Extractivæ consistere formaliter in Extractione à Malo, seu Captivitate contracta. Sed contra: Nam primò inde infertur, veram & propriam Redemptionem non habere locum, cum tantum urget Debitum vel Periculum Mali contrahendi: quod tamen ipsi nec admittunt, nec admittere possunt, nam Debitum & Periculum non sunt quid Malum, nisi ratione termini, ad *Quem* tendunt: Ergo in tantum sumus liberabiles à Debito & Periculo, in quantum sumus liberabiles ab ipso Malo, cujus sunt Debitum & Periculum.

Secundò talis Responsio viam aperit ad ostendendam *Eminentiam* Redemptionis Præservativæ, jam per nostram Confirmationem, latenter insinuatam. Contra enim arguo sic: Hoc, quod Redemptio Extractiva sit Liberatio à Malo jam contracto, ut contracto, perfectionem non dicit, sed imperfectionem ex parte Redemptionis activæ negativam, hoc est carentiam perfectionis: Ergo hoc, quod Redemptio Extractiva sit Liberatio à Malo jam contracto, ut contracto, non pertinet ad veram & propriam Redemptionem ut sic. Consequentia ligat: Quoniam Redemptio ut sic, verè & propriè dicta, dicit pro formali perfectionem: Ergo implicat, quod formaliter constituatur per id, quod pro formali dicit carentiam perfectionis. Tum quia Redemptio, ut sic, pro formali est quid positivum: Ergo implicat, eam formaliter constitui per carentiam perfectionis, quæ est quid negativum. Probatur ergo Antecedens, in quo videtur Difficultas: Majus & excellentius Beneficium est præservari à Malo, seu liberari à Malo nondum contracto, ac impedire, ne contrahatur, quam liberari à Malo jam contracto: quod & ipsimet Patres Salmanticenses in *eod. s. cit.* & *alibi* fatentur, dicentes, quod licet præservari à Malo, ne contrahatur, sit majus quid & perfectius in ratione Beneficii, non tamen in linea Redemptionis; quam ipsi per modum Extractionis omnino fieri contendunt: Atque ejusmodi major excellentia Beneficii non consistit, nisi præcisè in hoc, quod non permittatur contrahi Malum: Ergo Liberatio Extractiva à Malo contracto, ut contracto, dicit pro formali carentiam illius majoris Beneficii, ac excellentioris Perfectionis, quam involvit Liberatio Præservativa. Argumentum, ni fallor, est evidens.

III. Unde non est opus, quod præfati Patres insudent ad indagandum, in quo consistat

Eminentia Redemptionis Præservativæ: consistit enim in eadem illa ratione, in qua consistit Eminentia perfectionum, quæ sunt formaliter in Deo. Quicquid enim in creatis dicit perfectionem simpliciter de se, est in Deo tum *formaliter*, tum *eminenter*. Est quidem *formaliter*, eo quod est ibi secundum proprium conceptum formalem: est quoque ibi *eminenter*, quia est depuratum ac defecatum ab omni imperfectione, quam annexam gerit in creatis. Sic v. g. Sapientia in creatis dicit de se perfectionem simpliciter, immixtam tamen imperfectioni, cum sit finita; idcirco est *formaliter* in Deo, ut perfectio simpliciter; estque etiam in illo *eminenter*, eo quod est ibi formaliter infinita, & sic sejuncta ab omni imperfectione.

115. Et ecce explanatam jam Eminentiam Redemptionis Præservativæ: continet ipsa namque in se totam Redemptionis Extractivæ perfectionem, atque ideo est *formaliter* vera & propria Redemptio, quia est Liberatio à Malo. Quoniam autem eam perfectionem continet sejunctam ac depuratam à negativa illa imperfectione, quæ in Extractiva reperitur; idcirco est Redemptio *eminens*, seu nobilior, & perfectior Extractivæ, quia est Liberatio à Malo, nondum contracto, sed contrahendo, nisi ipsa præventivè occurreret. Et ejusmodi sanè Redemptionis Præservativæ eminentiam, nobilitatem, ac perfectionem indicat Subtilissimus Theologorum Princeps 3. *Sent. dist. 3. quæst. 1. §. Ex secunda via*, dum Præservacionem Deiparæ à Peccato Originali probat ex eo capite, quod Christus fuit *perfectissimus Mediator*, & *Reconciliator*: ob id insinuans, quod ex Præservacione à Peccato perfectior consurgit Mediatio, Reconciliatio, ac Redemptio. Unde cit. §. *Ex eadem via*, cuidam Objectioni occurrens, inquit: Imò excellentius Beneficium est præservare à Malo, quam permittere incidere in Malum, ab eo & postea liberare. Et ne quisquam, (uti Patres Salmanticenses) consurgeret, dicendo, quod talis Præservatio sit excellentior Extractivæ in ratione Beneficii, non autem in linea Redemptionis, prævenit Scotus in Responsionibus ad Objecta, dicens: *Per istud patet ad Rationes factas pro prima Opinione, quia Maria maxime indignisset Christo (N. B.) ut Redemptore. Ipsa enim contraxisset Originale Peccatum ex ratione Propagationis communis, nisi fuisset præventa per Gratiâ Mediatoris: & sicut alii indignuerunt Christo, ut per ejus Meritum remitteretur eis Peccatum jam contractum: ita illa magis indignuit Mediatore, præveniente Peccatum, ne esset ab ipsa aliquando contrahendum, & ne ipsa contraheret.*

116. En quàm clarè Scotus majorem agnoscebat indigentiam Christi, ut Redemptoris, in Virgine, non quidem ut *Debitrice* Peccati,

sed ut *præservandâ* à Peccato; quàm in aliis Adæ Posteris Peccato innodatis: ac proinde materiam perfectioris & excellentioris Redemptionis supponit in Virgine, ut *præservandâ* à Peccato, quàm in cæteris Peccato affectis. Expressè namque Virginem cum aliis Posteris comparat in communi ratione indigentia Redemptionis, asseritque majorem esse eam indigentiam in sola Virgine, ut *præservandâ* à Peccato. Quare in via hac rectissima Scoti concludendum est, quod Liberatio à Malo nondum contracto, sed contrahendo, seu certè seu probabiliter, nedum constituit Redemptionem, propriè ac verè dictam, quæ *Præservativa* ob id appellatur; sed eminentiorem quoque ac perfectiorem Redemptionem, quàm sit Extractiva; quia nimirum Redemptum perfectiori modo liberat à Malo. Unde quò magis quis præservatur à Malo, seu quò remotior à Malo per Præservacionem redditur, eò nobilius & perfectius redimitur, & eò magis indiget Redemptore: ut adhuc clariùs explicabimus infra in *Resp. ad Objecta, sub Quæst. 2. Cap. 5. & ult. num. 273.*

117. Liberè fateamur capropter Immaculatam Virginem Dei Matrem nedum à Culpa ipsa Originali, sed & à Debito etiam ipsius Culpæ, imò & ab omni Periculo & Potentia proxima peccandi fuisse immunem. Quid enim inde? Non aliud planè inde, nisi quod Virgo fuit nobilissimo ac eminentissimo modo verè & propriè redempta; atque item summè indignuisse Christo Filio suo, ut Redemptore, utpotè reddenda ab eo sic ab omni Peccato remota, quantum puræ Creaturæ competere potest. Quo sanè pacto adamussim Deiparæ quadrant verba Divi Bernardini Senensis in *Serm. de Assumpt.* [*Christus plus pro Virgine redimenda venit, quam pro omni alia Creatura, juxta illud Cantic. 4. Vulnerasti Cor meum Soror mea Sponsa, vulnerasti Cor meum. Pro amore tuo Carnem sumpsi, & vulneribus primis vulnerasti in Cruce Cor meum; nam Primogenita Redemptoris Filii sui Jesu fuit Virgo Beata.*]

118. Non ergo Redemptio Præservativa, quocunque modo eminet supra Extractivam, nec est quocunque modo perfectior illa: sed intra lineam veræ Redemptionis. Neque omnino æquivalet, quò ad effectum, Redemptioni Extractivæ, ut putant nos asserere prædicti Patres: sed illi æquivalet, quò ad rationem communem liberandi à Malo ut sic. Cæterum, quò ad modum liberandi à Malo, ei non æquivalet: sed supereminet, ut visum est. Quocirca eorum cantant ii Patres §. 7. cit. sub num. 102. probantes, quòd si alicujus effectus æquivalentia satis esset, ut vocari queat illud, cui æquivalet quò ad aliquem effectum; tunc Sol posset vocari Ignis, & è converso, cum uterque producat

calorem : & *Præservatio à Morte* posset dici *Resurrectio*, cum utraque tendat ad id, quod quis maneat in Vita. Et quidem, prætermittendo ea, quæ contra eosdem Patres cumula vimus *Cap. 3.* liquidò constat eos non penetrasse, vel penetrare noluisse verum Redemptionis *Præservativæ* Conceptum.

119. Nonne ipsimet contendunt Virginem verè & propriè redemptam, licet Originalem Labem in se non contraxerit; sed tantum (ut ajunt) peccatrix fuerit in Adamo? Edisserant nunc amabò hi Patres: An prorsus idem sint aliquem ex Posteris redimi ab eo, quod in Adam peccaverit, Debitumque contraxerit subeundi Maculam, quam tamen defactò minimè subit, & redimi non solum ab hoc, sed etiam ab ipsa, actuali Maculæ contractione? Si affirmativè respondeant, quod putandum non est; jam frustratam acriter disceptatum est pro Virgine, ad eam nimirum propugnandam à præfatæ Maculæ actuali contractione immunem; cum, eo non obstante, adhuc nil prorsus differret à cæteris Adæ Filiis in Peccato conceptis, quod est evidens absurdum. Si autem respondeant, ut par est, negativè, & adhuc per ipsos in utroque casu verificatur Redemptio propriè dicta; ergo circa id, vi cujus illæ Redemptions sunt veræ Redemptions, ut sic, æquivalent, citra præjudicium veræ Redemptionis utriusque, ac etiam citra præjudicium diversitatis inter illas, cum contractio vel non contractio Maculæ nequeat non inferre inter eas aliquam diversitatem, imò summam.

120. Sed & adhuc observo, quod ii Patres Fallaciam Accidentis committunt, eo modo arguentes: nec alias servant bonæ Argumentationis Regulas. En eorum Discursus: *Sol calefacit: Ignis calefacit: Ergo Sol est Ignis, & è converso.* Aliud simile subjungo, ut Fallacia clarescat: *Petrus videt: Bucephalus videt: Ergo Petrus est Bucephalus, & è converso.* Item ad propositum: *Paulus redimit: Joannes redimit: Ergo Paulus est Joannes, & è converso.* Non sic autem arguunt Nostrates; benè verò hoc modo: *Sol calefacit: Ignis calefacit: Ergo uterque est calefaciens, & utrique competit actio calefactiva.* Similiter: *Petrus videt: Bucephalus videt: Ergo uterque est videns, ac utrique competit actio visiva.* Pariterque: *Paulus redimit: Joannes redimit: Ergo uterque est Redimens, seu Redemptor, ac utrique verè competit actio Redemptiva, estò hæc in uno sit Extractiva, & in alio Præservativa: nam ambæ æquivalent in eo, quod sint actiones Redemptivæ, seu Liberativæ alicujus à Malo ut sic; in quo sita est ratio Redemptionis generatim, capta.*

121. Præterea iidem Patres s. 9. num. 113. & alibi concedunt, Davidem optimè fuisse,

ac dici Redemptum à gladio maligno; & id non nisi, quia fuit in Mortis Periculo, & ejusmodi Periculum (inquiunt) æquivaleret Debito; cum aliòquin Debitum & Periculum (etiam proximum) satis superque differant. Siquidem Debitum dicit Necessitatem; at verò Periculum dicit puram Propensionem (nunc majorem, nunc minorem juxta Periculi qualitatem) ad futurationem Mali, ut patebit *Quæst. 2. Cap. 1.* & sic non dicit Necessitatem. In quo ergo æquivalent? & quomodò cum tali æquivalentia componitur in utroque casu Redemptionis Veritas? Concludendum itaque ex ipsis etiam Patribus Salmanticensibus, Redemptionem *Præservativam* æquivalere quidem *Extractivæ* per hoc, quod utraque attingit effectum liberandi aliquem à Malo, & id per modum redimendi. *Præservativa* autem, non obstante illa æquivalentia, supereminet *Extractivæ*, quoniam hæc liberat à Malo jam contracto; illa verò à Malo nondum contracto, sed vel contrahendo, vel contrahibili, nimirum vel ratione *Debiti*, vel ratione *Periculi*; & ideo est nobilior, perfectior, & eminentior. *Præservatio* autem, à Morte dici nequit *Resurrectio*; quia hæc essentialiter connotat ac præsupponit veram Vitæ amissionem, jam defactò sibi præviam: at *Præservatio à Morte* connotat vice versa Vitam nunquam fuisse amissam. Unde se habent, quemadmodum sunt *Redemptio Extractiva* & *Redemptio Præservativa*, secundum proprias peculiareque ipsarum rationes inspectæ, ut perspicuum est. Sicque nec *Extractio* à Malo dici potest *Præservatio* ab illo: nec *Præservatio* dici potest *Extractio*.

SEGMENTUM

Ejusdem Capitis Septimi.

Quædam Objeçtio retunditur, simulque differitur de Servitute orta ex Periculo, atque de illius discrimine à Servitute Debiti.

122. **H**Aud rarò sanè repetunt Patres Salmanticenses, quod Periculum æquivaleat Debito: unde pariformiter inferunt eandem semper haberi Redemptionem, sive Debitum subeundi Malum, sive Periculum duntaxat urgeat. Idcirco, ut hanc detegamus deceptionem, sequentem proponimus Instantiam, ut occasionem indè habeamus differendi de diversitate Servitutis, quæ oritur à Debito, ab ea, quæ ex Periculo redundat. Instabis ergo sic pro Salmanticensibus: *Liberare* idem est, ac *Libertatem dare*, seu *manumittere*, atque ex *Servo Liberum facere*, ut ait etiam Calepinus V. *Libero*: Ergo implicat aliquem liberari, seu verè & propriè redimi, & non à jam contracta Ser-

Servitute : Ergo tam Periculum quàm Debitum contractum præferunt actualem Servitutem contractam, vi cuius locum habet vera Redemptio : quæ proinde semper est Extractiva, nunquam Præservativa, cum sine contracto Debito aut Periculo nullum habeat locum ulla Servitus, & consequenter neque Redemptio verè & propriè dicta.

123. Respondeo minimè dubium esse, quòd *Liberatio* est translatio è statu servili ad statum liberum, cum Libertas & Servitus opponantur, ut inculcatum est *Cap. 2.* opus tamen est distinguere Servitutes, ne Liberationes confundamus. Unde Calepinus ipse *ibid.* subdit, quòd verbum, *Liberò*, aliquando generale verbum est, idem significans, quòd *Molestiâ*, *Damno*, vel *Periculo eripio* : clarissimè his verbis insinuans, quòd aliud est *liberari à Periculo* Servitutis incurrendæ : & aliud est *ex Servo Liberum fieri*, quòd denotat Servitutem jam actu incursum. Et quidem latior hæc Significatio *Liberationis*, & *Ereptionis*, aliorumque Synonymorum, amplissimum habet usum, ita ut ex solo Sacro Textu millia Exempla adduci possint. Porro *Manumissus* non est, nec ex *Servo* fit *Liber*, qui à Periculo etiam gravissimo incurrendæ Servitutis liberatur: imò ideò à tali Periculo liberatur, ne Servus fiat: & nihilominus iste talis etiam per Salmanticenses verè *liberari* ac *redimi* dicitur. Nec obstat, quòd iste talis habendus sit pro *Manumisso*; quia non idcirco reverà *Manumissus* est. Quare in *Jure loco cit. sub cap. 2.* dicitur: *Miles ab alio Milite liberatus, ne in Hostium Potestatem veniret, etiamsi nunquam Servus eorum extitisset, Manumissus censetur.* Rectè quidem ait, *censetur*, quia nimirum *moraliter* existimandum est, ac si Servus fuisset, & à Servitute contracta liberatus, licet reverà *nunquam Servus extitisset.* Et meritò quidem, cum eandem, imò & majorem subeat Obligationem erga suum Liberatorem, utpotè ab ipso præservatus à Servitute incurrenda.

124. Oportet igitur distinguamus Servitutes. Alia est enim Servitus orta ex Malo jam in re contracto: alia est Servitus orta ex Malo contrahendo: & alia ex Malo contrahibili. Prima Servitus est quidem Servitus formalis, & actualis in actu secundo. Secunda Servitus est Servitus formalis, & actualis in actu primo, quæ nascitur ex contracto jam Debito, seu Necessitate, aut Obligatione serviendi. Tertia demum Servitus est Servitus actualis simul & potentialis sub diverso respectu: oritur namque ex eâ Capacitate, seu Potentia passiva, qua quis est & dicitur formaliter *Potens* recipere talem vel talem Servitutem, etsi nondum illam subierit, nec subire debeat. Quæ sanè Capacitas, passivaque Potentia considerari potest vel *subjectivè*, scilicet in ordine ad subjectum, in quo est, &

quòd constituit formaliter capax: vel *objectivè*, nimirum in ordine ad objectum, seu Servitutem, ad quam respicit, & cuius dicitur capax id subjectum. Si ea Capacitas, & passiva Potentia sumatur *subjectivè*, est utique Servitus actualis, cum verè subjectum illud vexetur actu, ac molestetur à tali Capacitate, semper in actu primo, & persæpè in actu secundo: dum eam ob Capacitatem cogitur invigilare, ac studere, ne Servitutem, cuius est capax, subeat: vel ne Debitum, aut saltem majus Periculum contrahat subeundi tam Servitutem quàm ipsius Debitum, ut perspicuum est. Si autem spectetur *objectivè*, jam est Servitus merè potentialis, quia nimirum non respicit, nisi Servitutem, ut possibilem, & ut contrahibilem. De qua Capacitate, ac passiva Potentia plura dicemus *Quæst. 2. Cap. 2.* ubi pariter ostendemus, ob duplicem præsignatum respectum, quem fundat, esse materiam utriusque Redemptionis, tam Præservativæ quàm Extractivæ.

125. Periculum autem, cum ex dicendis *Quæst. 2. cit. Cap. 1.* non sit, nisi motivum quoddam, antecedens Mali futuritionem, atque ad illam inclinans, non pertinet nec ad Servitutem ortam ex Malo jam Contracto, ut liquet, neque ad Servitutem ortam ex jam Contracto Debito, ut constat. Siquidem Debitum dicit Obligationem & Necessitatem subeundi Malum illud, cuius est tale Debitum: Periculum autem talem Necessitatem non infert, sed tantum dicit propensionem ad futuritionem Mali, & sic ad illius subjectionem. Unde in nostra situm est Libertate vitare Pericula: & reipsa omni studio nitimur ea declinare, ut Mala, cuius sunt Pericula, vitemus. Quòd si Periculum aliquodingas inevitabile; id profectò Periculum non erit, sed verissimum Debitum, & realis Necessitas Malum subeundi. Ast hujus generis Periculum, quòd cum Debito, seu Necessitate subeundi Peccati Servitutem coincidat, omnino repugnat, uti de ipsomet Debito infra ostendemus. Quandoquidem (ut rectè discurret D. Anselmus *Lib. Dialog. de lib. arbitr. cap. 2.*) *Qui suæ Potestatis est, ut non serviat, nec alienæ Potestatis est, ut serviat, quamvis Potestate sua servire possit: quando non illâ, quæ est serviendi, sed illâ, quæ non est serviendi, utitur Potestate, nulla res potest illi dominari, ut serviat.*

Unde fit palam, quòd licet Periculum propriam inducat in nobis Servitutem, & eò majorem, quò majus est Periculum, quò divexamur; nihilominus hujusmodi Servitus omnino diversa est à Servitute seu Debiti, seu Mali, aut Damni, quòd timetur, ut clarescit ex dictis: Ac proinde cum Periculum sit purum antecedens motivum inclinans ad Mali seu Damni futuritionem, debet ad eam Servitutem, quam affert subjecto Capacitas, passivaque Potentia, reduci

reduci Periculi Servitus. Equidem, re bene perpenſa, Periculum diſponit quodammodo, & ſaltem moraliter, ſubjectum ad contrahendum Malum, quod timetur; dum ſubjectum, ſtante majori vel minori Periculo, magis minusve accedit ad Malum, ut illud reipſa ſubeat: Ergo Servitus inducta vi Periculi, ſi ſpectetur ſubjective, eſt utique actualis; verè namque actualè Periculum actualiter nos divexat, & angit: ſi verò ſpectetur objective, eſt merè potentialis cum aliquo addito, nempe cum addito cujuſdam veluti propenſionis & inclinationis proportionata ipſi Periculo: ita ut qui Periculo ſubeſt, non ſit merè capax ſubeundi Malum illud, cujuſ eſt Periculum; ſed inſuper ſit (in ſenſu composito, & reduplicative loquendo) propenſus & inclinatus ad tale Malum ſubeundum: quemadmodum ſanè Lignum v. g. ſub aliquot Caloris gradus poſitum, dicitur & eſt in ſenſu composito inclinatum ad formam Ignis. Quia, ſicut gradus illi Caloris, afficientes Lignum, diſponunt illud, etſi nondum neceſſitent, ad recipiendam in ſe formam Ignis; ita Periculum, cui quis actu ſubeſt, diſponit eum ad recipiendum Malum, cujuſ eſt id Periculum.

126. Cum itaque nos conamur arcere à nobis hæc vel illa Pericula, neutiquam illi Malo, cujuſ ſunt Pericula, ſervimus: dum ideò pro viribus conamur abjicere Pericula, eaque omnino vitare, ne illi Malo ſerviamus: bene verò ſervimus nobis ipſis, ſeu veriùs noſtræ miſeriæ, noſtræque naturali paſſibilitati, & corruptibilitati. *Nobis ipſis*, inquam, ut miſerrimè capacibus tot tantaque Mala patiendi, ac ſubeundi: ut peroptimè diſcurrit ter Magnus D. Gregorius Papa lib. 4. Moral. cap. 30. cujuſ verba referuntur etiam in Breviario, ſuntque Lectiones 2. Noct. Dom. 4. poſt Epiph. Ex quibus ſequentia tantum adducere lubet: [*Replemus*, inquit, *reſectionibus Corpus, ne extenuatum deſiciat: extenuamus abſtinentiâ, ne nos repletum premat: vetegamus hoc motibus, ne ſitu immobilitatis intereat: ſed citiùs hoc collocando ſiſtimus, ne ipſa ſua vetegatione ſuccumbat: adjumentis hoc veſtium tegimus, ne frigus interimat: & queſita adjumenta projicimus, ne calor exurat. Tot igitur diverſitatibus occurrentes, quid agimus, niſi corruptibilitati ſervimus, ut ſaltem multiplicitas impenſi obſequii Corpus ſuſtineat, quod anxietas infirmæ mutabilitatis gravat? Unde bene per Paulum dicitur: Vanitati enim ſubjecta eſt Creatura non volens, ſed propter eum, qui ſubjecit eam in ſpe: quia & ipſa Creatura liberabitur à Servitute corruptionis in Libertatem Gloriæ Filiorum Dei. Vanitati quippe Creatura non volens ſubditur, quia Homo, qui ingenua conſtantiæ ſtatum volens deſeruit, preſſus juſtæ mortalitatis pondere, nolens ſuæ mutabilitatis corruptioni ſervit. Sed Creatura hæc*

tunc à Servitute corruptionis eripitur, cum ad Filiorum Dei Gloriam incorrupta reſurgendo ſublevatur.] Hæc & alia plura cumulat ibi S. Doctor, quibus mirifice noſtram jam traditam Doctrinam, quæ quidem veriſſima eſt, firmat.

127. Quamvis igitur Periculum inclinationem præſeferat ad ſubigendum nos illi Malo, cujuſ eſt Periculum; non ideò tali Malo actu ſubigimur, ſed ſolum ad Malum illud excipendum diſponimur & inclinamur, atque ad illud accedimus magis minusve, juxta Periculi inclinationem & pondus, quo moraliter ſaltem in Malum trahimur. Unde Periculi Servitus in ordine ad Malum, ad quod tendit, ſemper eſt potentialis, & nunquam in actu: in ordine autem ad ſubjectum, cui moleſtiam irrogat, quodve actu divexat, eſt Servitus actualis, ac propria ipſius Periculi, cui ſubjicimur, & quo quodammodo urgemur ac trahimur, ut in Mali foveam incidamus, ſi urgeri ac trahi permittimus. Unde Periculum non dicit vim aliquam, nos abſolutè obſtringentem ac neceſſitantem, ut facit Debitum. Imò Debitum cum nos conſtituat in actu primo formaliter Servos, tantum cogit ad Servitutem in actu ſecundo ponendam, ſeu ad præſtandum debitum ſerviendi exercitium: At verò Periculum ſolum inclinando urget vel trahit ad recipiendum ipſum Debitum, ipſamque Servitutem in actu primo, præſertim ſi de Servitute Peccati fiat ſermo; cum antè Peccati perpetratiōem, utpotè eſſentialiter liberam, nulla dari queat antecedens Neceſſitas, vel præcedens Debitum, ut *alibi* dicemus. Eapropter concludimus, quod Periculi eſt ſolum noſtram Capacitatem diſponere ad Servitutem futuram Mali, quod timetur, non autem ad ullam actualem illius Servitutem; ita ut quò majus eſt Periculum, eò magis approximemur ad Malum futurum.

128. Ex quibus ſcatet, quòd etiam Ægidius Luſitanus deceptus eſt, dum lib. 3. de Conceptione quæſt. 11. art. 1. ſ. 4. num. 12. duplicem diſtinguit Captivitatem: actualem, & formalem unam, quæ ex ipſomet Malo jam contracto, & actualiter obſidente oriatur: altera verò radicalis ſeu virtualis, & initiativa, quæ reſultet ex Debito vel Periculo. Deceptus eſt, inquam, quoniam Debitum ex ſe formalem & actualem Servitutem inducit. Quis enim ambigat, actu & formaliter Servum eſſe in actu primo, qui Debito & Obligatione Servitutis obſtringitur? Poterit quidem Servitus orta ex Debito radicalis dici, ac virtualis, & initiativa, ſi per hoc inſinuetur eſſe Servitutem in actu primo, ex qua profluit Servitus in actu ſecundo. Verum id non intendit Ægidius, dum eam ſecernit à Servitute formali, & actuali. Servitus autem in actu primo eſt utique actualis, ſicuti & Servitus in actu ſecundo; cum ſolum

lum differant, non quò ad esse in actu, sed quò ad esse in actu vel primo vel secundo. Profectò Dominus est, qui habet Jus exigendi Servitium ab aliquo: sicuti Servus est, qui habet Debitum & Obligationem serviendi.

129. Atque id potissimum locum habet in causa Servitutis Peccati. Nam (ut cum Divo Anselmo pramissimus) implicat aliquem habere Debitum serviendi Peccato, antequàm peccet: Siquidem nonnisi *Omnis, qui facit Peccatum, Servus est Peccati.* [Joan. 8.] & D. Paulus ad Rom. 6. ait: *Quoniam, cui exhibetis vos Servos ad obediendum, Servi estis ejus, cui obeditis, sive Peccati ad Mortem, sive Obeditionis ad Justitiam.* Et Divus Petrus Epist. 2. cap. 2. Magistros mendaces redarguens, qui introducunt Sectas perditionis, inter alia eos irridet, utpotè *Libertatem Sectatoribus promittentes, cum ipsi Servi sint corruptionis: à quo enim (subdit) quis superatus est, hujus & Servus est.* Unde in causa quoque Originalis Peccati ideò locum habet in Adæ Posteris *Debitum*, de quo controvertitur, quia peccaverunt in Adam. Et jure quidem: nam, quia peccaverunt in Adam, ideò Servi sunt actu & formaliter illiusmet Peccati. Quod totum exprimitur per assertum, contractum Debitum, quod est Servitus in actu primo.

Præterea nec verum est, Servitutem inductam à Periculo esse radicalem, seu virtua-lem, & iniciativam; quia hoc designat, omne Periculum habere in se vim & efficaciam causandi Servitutem formalem & actualem: quod est falsum, cum sæpius Pericula, etiam non sublata, nullam irrogent Mali, quod timebatur, Servitutem. Qua de causa non dicitur motivum, *inferens* Mali futuritionem, sed benè ad eam, *inclinans*, ut ritè advertit P. Cardenas allegandus infra *Quæst. 2. Cap. 1.* ubi fusè, quid sit Periculum, examinabimus.

CAPUT VIII.

Authoritates D. Dionysii, ac D. Bernardi, faventes Redemptioni Præservativæ, contra vana Adversariorum effugia sustinentur.

130. **C**ùm nostræ Sententiæ Patroni nonnullas allégent Sanctorum Patrum Authoritates ad Redemptionem Præservativam, firmandam, opus planè sit, eas tueamur ab arbitrariis evasionibus, quibus Adversarii nisi sunt inanes illas reddere. Quare nostrum hic non est, nisi eas tantum sustinere, quas illi opprimere contendunt: relictis aliis pluribus, tum ex Sacro Textu tum ex Sanctis Patribus depromptis, quæ in suo robore manet apud Waddingum in secundo suo Opusculo ad id compa-

cto, ut Redemptionem Præservativam firmaret. Primo loco igitur præter illam de Redemptione David à gladio maligno, de qua supra, PP. Salmanticenses adducunt, ac sibi met objiciunt Divi Dionysii Authoritatem de *Div. Nomin. cap. 8.* ubi ait: *Idcirco eam Redèptionem etiam Theologi appellant ex eo, quòd non finit ea, quæ vera sunt, ad id cadere, ut non sint.* Quæ planè verba plurimum Adversarios premunt, dum & Præservativam fatentur Redemptionem, & de communi Theologorum appellatione testantur.

131. Verum statim eo *dub. 3. §. 9. sub n. 113.* respondent præacti Patres Salmaticenses, quòd D. Dionysius loquitur de Redemptione improprie dicta. *Siquidem (addunt) ita appellat Cōservationem omnium rerum, ne abeant in nihilum, quam nemo dicit esse veram Redemptionem, aut Salvationem: aliàs dicemus Solem, Lunam, Stellæ, Lapides, Bruta, & id genus alia esse verè salvata, & redempta, quia in suo esse conservantur, quod est absurdum, præsertim loquendo de Redemptione facta per Christum.* Verum hi Patres D. Dionysii Mentem, non penetrant, nec verborum ejusdem sensum. Ut enim observavit Salazarius *cap. 24. num. 122.* D. Dionysius docet, *Redemptionem pro ipsorum salvandorum Natura pensandam esse; expressè namque ait Dionysius: Quantum cujusque salvandorum admittit Natura.* Et mirum quidem est, Solem, Lunam, Stellæ, Lapides, Bruta, & id genus alia posse benedicere, ac laudare Deum, ut constat ex *Cantico trium Puero-rum*, & ex *Psalmo 148.* non posse autem redimi. Quamvis ergo non omnia sint ejusdem Libertatis & Servitutis capacia; sunt tamen modo singulis proprio alicujus Libertatis & Servitutis capacia, & consequenter etiam Redemptionis.

132. Quare Jurisconsulti Servitutes distinguunt in personales, reales, & mixtas, de quibus infra *Quæst. 2. Cap. 3. & 4.* Nunquid novum est in Jure Domus, Vineas, Prædia, Bruta, & similia redimi? Item Censui, ac Jura redimi? Hoc planè omnibus notum est, etiam & eisdem Patribus Salmanticensibus, cum & ipsi pro se adducant illud *Levitici cap. 25. Si vendiderit Possessiunculam, potest redimere.* Et infra: *Si non redemerit, Emptor possidebit eam.* Igitur quemadmodum Possessiuncula potest per eisdem Patres redimi *extractivè*, ita & *præservativè*: & sicuti capax est Redemptionis Possessiuncula, ita etiam & Sol, Luna, Stellæ, Lapides, Bruta, & id genus alia. Et reipsa defactò sic per Christum redempta sunt omnia, quæ Deus in gratiam & emolumentum Hominis creavit. Siquidem *ut Adæ Peccato omnia non solum terrestria, sed etiam celestia mutata sunt: ita mutato Christo, ab Angelis minorato, omnia inversa sunt*, ut ait Salmeron *tom. 15. & 3. in Epist. D. Pauli, ad Ephes. 1. disp. 3. fol. 178.* ad ea verba,

verba, *instaurare omnia in Christo.*

133. Profectò quemadmodum *in Christo condita sunt universa in Cælis & in Terra, visibilia, & invisibilia &c. omnia per ipsum, & in ipso creata sunt &c.* [ad Coloss. cap. 1.] ita quoque per Christum omnia redempta sunt. Constituit quippe ab initio Deus Hominem super opera manuum suarum, omniaque subjecit sub pedibus ejus; habuitque proinde Homo vel dominium utile à Deo sibi concessum, vi cujus cuncta ei servire deberent. At quia peccavit, ab altissimo hujusmodi statu decidit; meruitque nedum Creaturarum usu ac emolumento privari; verum etiam, ut Creaturæ omnes in eum rebelles insurgerent ad vindicandam Dei Offensam; vel etiam, ut idem Homo cum Creaturis omnibus redigeretur in nihilum, eo modo, quo delevit Deus aquis diluvii *omnem Carnem, ab Homine usque ad Pecus, & à Reptilibus usque ad Volatilia, quia propter illum facta erant* (ut discurret D. Ambrosius, lib. de Noë, & Arca, cap. 4.) & ideò, *eo deletò, consequens erat, ut illa delerentur.*

134. Occurrit autem Meritis suis Christus Dominus, & Hominem redimens, atque ad pristinam Dei Gratiam & Amicitiam eum restituens, ad pristinum quoque rerum creatarum usum ac dominium (etsi non adeò ut prius perfectum pro statu isto) evexit: ita ut adhuc post Peccatum deberent Homini servire, illique utilitatem asferre. Quocirca, ob talem restitutionem Hominis in integrum, redempta quoque fuere in ipsius gratiam cuncta, in ejus servitium procreata: & quidem redempta nedum *extractivè* à Debito patiendi annihilationem propter Hominis Peccatum; sed etiam *præservativè*, quatenus ob Christi Merita non fuere defactò annihilata, imò & permissa, ut ipsi met Homini etiam Peccatori servitium & utilitatem asferrent, juxta illud Math. 5. *Solem suum oriri facit super bonos & malos, pluitque super justos & injustos.* Ita ut utriusque præsignatæ Redemptionis effectus quotidie vigeant, ac subsistant occasione innumerabilium Peccatorum, quæ passim in Mundo fiunt: pro quibus planè *Advocatum habemus apud Patrem Jesum Christum justum, qui est Propitiatio pro Peccatis nostris: non pro nostris autem tantum, sed & pro totius Mundi.*

135. Hinc quia *primitias Spiritus duntaxat habentes*, non omnes Redemptionis effectus adhuc obtinuimus in re, sed tantum in spe, proficiendo de die in diem, usquedum *Creatura* (ut loquitur Apostolus in Epist. ad Rom. 8.) *liberabitur à Servitute corruptionis; etiam scimus, quòd omnis Creatura ingemiscit, & parturit usque adhuc* (idest *congemiscit, & com-parturit*, ut ait ibi Catharinus,) dum & ipsi *intra nos gemimus Adoptionem Filiorum Dei ex-*

pectantes, Redemptionem Corporis nostri. Quo in loco exponens verba illa Cornelius à Lapide ait: *Quasi dicat Paulus: Omnes Creaturæ avidissimè naturali appetitu expectant tempus, quo Filii Dei Glorià donabuntur; ut cum eis, quibus servierunt, quasi Dominis, ipsæ quoque suam gloriam, renovationem, ac perfectionem, tanquam famuli, accipiant.* Unde liquidò constat omnium Creaturarum Redemptio: nam sicuti deterioratæ sunt ob Adæ Peccatum, ut placet Catharino, ita & meliorabuntur cum Homine, quod etiam & docet Lyranus: *Ita ut* (ille ibid. subdit) *futuri sint Cæli novi, & Terra nova.* De quo iterum agit in cap. 1. ad Hebr. Videat Lector Suarium tom. 2. in 3. par. D. Tho. disp. 58. per totam, ubi plurima habet ad propositum, & sæpe insinuat totum hunc Mundum, velut à Peccatoribus contaminatum, finito Universali Judicio purgandum esse, ac innovandum. Cui sanè concinunt communiter Theologi.

136. Post hæc autem scripta occurrit lepidissimus D. Anselmi Discursus de hoc puncto, quem transcribere libet. Sic ergo lib. de Excell. Glorios. Virginis Mariæ Cap. 10. ex præmissis Capitibus Sacer Antistes infert: *Homo igitur, qui à Deo inter ceteras Creaturas sublimis Naturæ creatus est, dum Deum per suæ Inobedientiæ Reatum inhonoravit, omnia, quæ sui juris prius erant, amisit, omniaque, quæ sui status integritatem servaverunt, quadam confusione, ipsa Reatus sui immanitate, quantum in ipso fuit, vulneravit: adjecta est eis super hac confusione & alia confusio: quia hæc, quem à suo Conditore per malæ vitæ merita exorbitare videbant, per suæ conditionis legem ministerii sui obsequium nullo tempore abnegare valebant. Ingerebatur igitur operibus Dei contumeliosa, quadam oppressio, & fiebat de eis gravis & injuriosa abusio. Jus siquidem nullum in his, quæ Dei sunt, justè debet habere, qui Voluntati ejus non veretur pravis actibus contraire. In eo itaque, quòd lumine Cæli, ac Siderum motu in suis usibus Homo reus potiebatur, idem Cælum & Sidera ipsa magni honoris detrimenta patiebantur. Nempe illi serviebant, propter quem se nequaquam instituta sciebant. Ad obsequium quippe sive servitium justî Hominis, non injusti, qui tunc erat, condita fuerunt. Hoc ipsum de Aëre, de Terra, & quæ profert, de Mari, & omnibus Aquis, ac de his, quæ continent, licet dicere, & sentire. Omnes igitur rerum formæ informi quadam & contumeliosa obfuscatione tegebantur, eo quòd ipsi, qui Deum suum incessanter offenderat, ministrare, ac subdi sine intermissione cogeantur. Duravit autem hæc in rerum substantiis injuria, quousque venit in carnem illa, de qua loquimur; B. Virgo Maria. At ubi venit ipsa &c. nihil ultra confusionis, aut injuriarum alicui rerum speciei resedit: imò Libertatem patriæ creatio-*

nis sue confestim recipere meruit. Hæc D. Anselmus: qui & præmissum à nobis Doctrinam, firmat, ac Virginem Beatissimam non solum nullius Pœnæ ream, & sic nullius Delicti participem, sed & summâ Gratiâ, ac sublimi Merito, singularissimâque Innocentia à primo suæ Conceptionis instanti, quo in Carnem venit, præditam deprædicat, adeoque ab omni Debito immunem. Sed & clarissimè insuper designat rerum omnium Redemptionem, quam D. Dionysius insinuaverat: & ita (meo videri) nullum habere locum potest Responsio Salmanticensium.

137. Objiciunt sibi secundo prædicti Patres sub num. 112. D. Bernardum, qui *serm. 22. in Cant.* expressè Præservativam Redemptionem his verbis astruit: *Qui erexit Hominem lapsum, dedit Sancto Angelo, ne laberetur: sic illum de Captivitate eruens, sicut hunc à Captivitate defendens. Et hac ratione fuit æquè utrique Redemptio, salvans illum, & servans islum.* Quæ sanè Authoritas valde plausibilis est apud Nostros, & meritò, cum clarissima sit: Sed nihilominus familiaris est eorundem Patrum Responsio, quòd D. Bernardus loquatur de Redemptione largè & improprie accepta.

Quod tamen in primis evidenter præcluditur ex eo, quia D. Bernardus *comparativè* procedit. Siquidem considerans Redemptionem Hominis lapsi in ordine ad Redemptionem Angeli non lapsi, eas discernit ab invicem per hoc, quòd Homo lapsus, utpotè lapsus, fuit *sublative*, seu *erectivè*, aut *extractivè* redemptus: Sanctus Angelus verò, utpotè non lapsus, fuit merè *præservativè* redemptus. Cum ergo extrema comparata reverà convenient in eo prædicato, in quo comparantur, consequens est, ut vel utraque Redemptio sit improprie dicta, quod est absurdum, vel neutra, quod est verissimum.

Confirmatur: Nam utramque Redemptionem asserit D. Bernardus ab eodem Redemptore factam, ac per utramque ut facta insinuat (licet diverso modo) Liberatio à Captivitate; qua ratione concludit, quòd *fuit æquè utrique Redemptio*: Ergo aut utraque est verè & proprie dicta, aut utraque largè & improprie capta. Nec oppositum excogitari sanè potest sine violenta terminorum extorsione.

138. Præterea quamvis *negandum non est licuisse Patribus uti aliquando vocabulis in acceptione lata & impropria*, ut Salmanticenses hic advertunt: Quid tamen inde? Nunquid in omni casu ita vocabulis utuntur? Absurdum sanè. Porro etiam Sacer Textus tropicis frequenter utitur locutionibus: non ob id tamen in sensu proprio & litterali nunquam loquitur. In Sacro Textu autem debent verba in sensu proprio ac litterali intelligi, quoties ex hujusmodi intel-

lectu nullum sequitur inconveniens: Atquè nullum sequitur inconveniens ex eo, quòd D. Bernardus ibi tam respectu Hominis quàm respectu Angeli loquatur de Redemptione verè & proprie dicta: Igitur &c. Probatur Minor: Nam inconveniens, quod per Salmanticenses sequitur, est merè imaginarium, ac fictitium; cum nonnisi ex eo sit inconveniens, quia opponitur propriæ ipsorum Opinioni, neganti Redemptionem Præservativam, quam aliòquin fatentur communiter Theologi. Sicque adducunt pro inconvenienti, quod apud ipsos tantum est in controversia, & solum ab ipsis revocatur in dubium: quod manifestam designat principii petitionem. Tum quia id patens inconveniens est, quo summa irrogatur D. Bernardo injuria, dum comparare supponitur Redemptionem propriè dictam Hominis lapsi cum Redemptione improprie dicta Sancti Angeli; atque inde inferre, quòd qui utrumque redemit, *fuit æquè utrique Redemptio*. Hoc planè alienum est à recto Discursu.

139. Profecto ipsamet eorundem Patrum Opinio est in via D. Bernardi omnino insubsistens: quod satis clarescit ex nostris jam præjactis ac solidatis Principiis. Si enim Sancti Angeli fuere per Christi Merita præservati à Peccato, ut certo certius est nobis, ac D. Bernardo, ut patebit infra; ergo reverà SS. Angeli fuere per Christum præservativè redempti, & quidem verè & proprie. Quandoquidem ubi datur vera & propria Liberatio à Peccato, ibi datur vera & propria ratio Redemptionis verè & proprie dictæ: Atquè in causa Sanctorum Angelorum datur vera & propria Liberatio à Peccato: Ergo ibi datur vera & propria ratio Redemptionis verè & proprie dictæ. Probatur Minor: Nam præservari à Peccato, in quod Sancti Angeli prolapsi fuissent, ni obstitisset Præservatio, est formalissimè liberari à Peccato, non quidem jam contracto, sed quod contractum esset, ni obstitisset Præservatio: Atquè Sancti Angeli fuerunt per Christi Gratiâ sic præservati, ne caderent, sed firmissimè starent: Igitur &c.

140. At fortè instabunt ii Patres, Redemptionem verè & proprie dictam præsupponere Captivitatem Peccati jam positam, quæ absuit ab Angelis Sanctis.

Contra: Quia id (ut dicebamus) gratissimè asseritur, estque petitio principii, & insuper manifestè falsum; cum etiam Malum sub conditione futurum nobis molestiam irroget, ut ostensum est, & infra amplius ostendetur.

Contra secundo: Nam ipsimet admittunt ratione *Periculi* Redemptionem verè & proprie dictam: Atquè ex uno capite *Periculum* non inducit actuale Captivitatem, ut ex *Cap. præced.* constat: & ex alio capite Sancti Angeli fue-

fuerunt utique in prolabendi Periculo; neque enim abesse potuit magnum Periculum, ubi fuit *magnum Prelium*: Igitur &c.

Contra tertio: Salmanticenses ipsimet admittunt ratione contracti Debiti in Ade Posterioris Redemptionem verè & propriè dictam, cum qua stet (ut in Virgine) Præservatio & Liberatio à Labe Originali in Conceptione incurrenda: Sed hujusmodi Redemptio respectu præactæ Labis, quæ ex præhabitis contradistinctam præfert Captivitatem à Captivitate Debiti, non potest esse, nisi Præservativa, cum Labe illa supponatur nunquam contracta: Ergo &c.

141. Contra quartò per eversionem Fundamenti AA. Nam falsum omnino est, quòd ratio Redemptionis verè & propriè dictæ consistat in ea specialitate *Extractionis* à Captivitate jam contracta: quod sic breviter ostendo ex præmissis Cap. 7. Redemptio, ut sic, dicit perfectionem simpliciter: Ergo nequit formaliter ejus ratio consistere in ea specialitate *Extractionis* à Captivitate jam contracta. Probo Consequentiam: Quamvis liberare à Malo, & Captivitate, ut sic, dicat perfectionem, & quidem positivam ex parte Redimentis; tamen hoc, quòd sit Liberatio à Malo contracto, & Captivitate contracta, non dicit perfectionem, sed carentiam perfectionis etiam ex parte ipsius Redimentis, seu activæ Redemptionis: Siquidem negari minimè potest, quin sit majus Beneficium (ut Salmanticenses concedunt,) & consequenter opus perfectius Liberatio à Malo nondum contracto, seu Præservatio alicujus, ne in Malum incidat: Ergo implicat, quòd formalis ratio Redemptionis verè & propriè dictæ consistat in ea specialitate per modum *Extractionis* à Captivitate, seu Malo contracto. Consequentia hæc ligat: Eo quòd implicat sanè, quòd perfectio simpliciter constituatur formaliter per id, quod pro formali dicit carentiam perfectionis: Atqui Redemptio, ut sic, est perfectio simpliciter, illa verò specialitas per modum *Extractionis* à Captivitate jam contracta dicit carentiam perfectionis: Ergo implicat Redemptionem, ut sic, verè & propriè dictam formaliter constitui per eam specialitatem *Extractionis* &c. Cum ergo Liberatio à Malo, & Captivitate, ut sic, seu contracta scilicet, seu contrahenda, seu contrahibili, sit ratio Redemptionis verè & propriè dictæ, ut sic; jam D. Bernardus jurè ibi de Redemptione verè & propriè dicta loquitur, tam respectu Hominis lapsi, quam Angeli non lapsi; adeoque optimè concludit, quòd Christus fuit *æquè utrique Redemptio, salvans illum, & servans istum*.

142. Quoniam verò nec in seipsis nec in aliis laudati Authores paucis contenti sunt (ut enim alibi notavimus, Nostratibus Authoribus

detrahunt, eo quòd nimis parcè de hac materia tractaverint;) opus eapropter est audiamus, quæ ipsi cumulant ad obruendam D. Bernardi Authoritatem satis præfulgidam. Ajunt quippe sub num. 114. D. Bernardum non more scholastico, sed stylo concionatorio in hoc loco processisse, adeoque improprie Redemptionis vocabulo usum fuisse. Cum enim, addunt, legisset ex Apostolo 1. ad Cor. cap. 1. quòd *Christus factus est nobis Sapientia à Deo, & Justitia, & Sanctificatio, & Redemptio*; vim fecit in ea particula [*factus est nobis*] quasi innuisset Apostolus, illum etiam ante Incarnationem, Redemptionem fuisse non nobis, sed Angelis: per ipsam verò Incarnationem nobis Redemptionem factum fuisse. Cum autem exponere vellet, qualiter Angelis potuerit esse Redemptio, premereturque in contrarium nomine ipso Redemptionis, quod propriè acceptum dicit *Extractionem* à Captivitate Peccati, quæ in Angelis non fuit; recurrit pro evadenda Difficultate ad impropriam & latam acceptionem. Nec obstant, subtexunt, illa verba: *Et hac ratione fuit æquè utrique Redemptio, salvans illum, & servans istum*. Quia, inquiunt, adverbium, *æquè*, non appellat supra ly *Redemptio*, quasi fuerit æqualiter Redemptio illa de Angelo, ac illa de Homine: sed appellat supra ly *utrique*, ut sit sensus, tam uni quam alteri fuisse Christum Redemptorem; unicuique tamen suo modo, scilicet salvando Hominem, & servando Angelum, adeoque illi propriè, & isti improprie.

143. Subnectunt quoque formalia D. Bernardi verba per extensum, eaque contendunt sibi potius favere; nec ex ejus Discursu quicquam posse contra ipsos flecti, utpotè loquentes de vera & propria Redemptione. Nec quia D. Bernardo, Concionatorem agenti, sic loqui licuit, nobis res theologicè examinantibus etiam licebit: quia non omnia possumus omnes. Adjiciuntque insuper ex Contextu, & verbis Divi Bernardi manifestè constare ipsum non loqui de Redemptione facta per Christum Hominem, & per ejus Mortem & Sanguinem in medio temporum, quæ sola in Ecclesia accipitur, & adoratur, ut vera Redemptio, & de qua est sermo in præsentī: sed loquitur de Christo, ut in principio & ante Incarnationem erat Verbum apud Patrem, & ut sic ratione Divinitatis operatus est ab initio Mundi Angelicam Justificationem, Præservacionem, & Glorificationem. Hæc apud illos Patres.

144. Qui tamen, dum D. Bernardum Scholastico Munere in hoc puncto privant, ipsimet sanè Scholasticam Subtilitatem amittunt. Nec soli D. Bernardo, sed & cæteris SS. Patribus eam notam irrogant, qua sanè possemus eorum Authoritates infringere. Quicquid autem sit

de hoc, jam quæro primum ab eruditissimis Patribus: Num D. Bernardus verè ac seriò existimavit Apostolum, per ly *factus est nobis*, innuisse, Christum etiam ante Incarnationem, fuisse *Redemptionem*, & quidem verè & propriè dictam, non nobis, sed Angelis, quemadmodum & nobis post Incarnationem: an non? Si hoc secundum; quare ergo premebatur Difficultate in contrarium ex nomine ipso *Redemptionis*, ut ipsi proferunt? Profectò, si D. Bernardus tenuisset, relata D. Pauli verba neutiquam designare veram ullam ac propriè dictam Angelorum *Redemptionem*, nullatenus premi potuisset nomine ipso *Redemptionis*, ut liquet. Sicuti quoque, si ejus fuisset Sententiæ, ut sola illa *Redemptio* sit verè ac propriè talis, quæ essentialiter dicit *Extractionem* ab actuali Captivitate Peccati, haudquaquam nomine ipso *Redemptionis* premi potuisset; cum clarissimum ei fuerit nullam talem verificari posse, defactò respectu SS. Angelorum. Adeoque, nullo modo impegisset in ly *factus est nobis*, eruens ex his verbis etiam ante Incarnationem fuisse *Redemptionem*, non nobis, sed Angelis. Anne adeò solidum fingamus D. Bernardum, ut in eo casu nequiverit ly *factus est nobis* intelligere, quemadmodum ipsi Patres & alii, negantes Angelos fuisse per Christum *Redemptos*, intellexerunt? Et id eo vel maxime, quia satis durum videtur, Apostolum unica *Redemptionis* voce, qua usus est ad exprimendam nostram *Redemptionem* verè & propriè dictam, exprimere quoque voluisse Angelorum *Redemptionem*, quæ esset latè ac impropiè dicta, ac proinde adeò diversa ab illa, ut nullo pacto in rei veritate cum illa conveniat.

145. Ergo, si (ut ipsi Patres Salmanticenses supponunt) premebatur Bernardus Difficultate, in ipso *Redemptionis* nomine fundata; proculdubio existimabat, ac firmè apud se retinebat, Angelos verè fuisse per Christum *redemptos*, hocque ipsum indicari ab Apostolo relatis verbis: quod est alterum nostri Dilemmatis membrum. Siquidem hac facta suppositione, premens utique emergit Difficultas, quæ certè superari nequit, nisi duplici admitta *Redemptione*, & *Extractivâ* & *Præservativâ*: & hanc profectò fatetur Bernardus, ut veram in Angelis *Redemptionem*, à D. Paulo insinuatam, salvaret: Quod si secus de horum altero supponatur, nimirum vel quod Paulus juxta Bernardi Mentem non insinuet verbis prærecensitis veram & propriè dictam Angelorum *Redemptionem*, vel quod Bernardus nullam agnoverit *Redemptionem* *Præservativam*, nisi impropiè dictam, nodus evadit indissolubilis. Etenim ex primo supposito aperte sequitur, Bernardum nulla potuisse premi Difficultate ob *Redemptionis* vocabulum, quo

usus est D. Paulus, ut de se constat: qua namque de causa premeretur? Ex secundo autem, supposito, duplici quoque facta ejusdem combinatione, diversa Illatio emergit contra Patres Salmanticenses. Nam si, stante secundo supposito, supponatur quoque, D. Paulum, juxta Bernardi Mentem non insinuare Angelorum *Redemptionem* ut verè & propriè dictam, sequitur idem, quod mox dictum est supra, nempe D. Bernardum nulla premi potuisse Difficultate &c. Si autem, eodem stante secundo supposito, supponatur quoque, D. Bernardum judicasse Paulinis verbis insinuari Angelorum *Redemptionem* verè & propriè dictam; utique sequitur Bernardum non præbuisse assensum Veritati, à Paulo insinuatæ: vel saltem contra suam Mentem locutum fuisse, tribuendo Angelis *Redemptionem* impropiè dictam; cujus oppositum, Paulo adhærens, sentiebat. Quorum utrumque satis refellit Salmanticensium, Expositionem circa Bernardi Authoritatem.

146. Meo tamen judicio D. Bernardus nulla pressus fuit Difficultate, cum præclarissimo ejus Ingenio satis perspectum fuerit utrumque *Redemptionis* genus verè & propriè dictæ, nimirum *Præservativæ*, & *Extractivæ* seu *Sublevativæ*. Imò suppono, S. Doctorem, utpotè duplicis prædictæ *Redemptionis* præscium, sic in Divi Pauli verba impegisse, ut peregrinæ, ac subtilissimâ illâ speculatione Angelorum, quoque *Redemptionem* ex eis erueret. Quis enim amabo *Redemptionis* *Præservativæ* inscius, vel eidem infensus, potuisset id sibi suadere, nimirum *Præservativam* *Redemptionem* fuisse, à Spiritu Sancto insinuatam Paulinis iis verbis, uti Bernardus expressit? Ergo D. Bernardus, utpotè *Redemptionis* *Præservativæ* Patronus, ex Pauli Authoritate illam firmare studuit. Hoc sanè & decet & expedit de D. Bernardo enunciare; & non cum Salmanticensibus dicere, Bernardum Difficultate pressum incoherencia & pugnantia enunciasse; estò (quod neque verum est) purum Concionatorem, & non Scholasticum quoque egisset.

147. Profectò Scholastici Muneris est Difficultatem contra veram Doctrinam proponere, ut inde Veritas, data Solutione, clarescat. Et id quidem Bernardus præstitit: nam Objectionem exposuit pro iis, qui solam *Extractivam* *Redemptionem* agnoscunt; ut deinde *Præservativam* quoque asstruendi occasionem haberet, quam, ut Apostoli verbis insinuatam, altissima speculatione in Sanctis Angelis verificatam designat. Adeoque ad nos erudiendos eam Difficultatem præmovit, ne eos nimirum sequamur, qui eam ob rationem Angelos verè & propriè per Christum *redemptos* inficiantur. Qua de causa, ut, Objectionem enodando, simul & nos doceret, sic inquit: *Audi breviter: Qui ere-*
xit

xit Hominem lapsum, dedit Sancto Angelo, ne laberetur. Et hac ratione fuit æquè utrique Redemptio, salvans illum, & servans istum.

148. Demus autem, Bernardum Concionatorem quidem eo tunc, non Scholasticum, egisse: Quid inde? Nunquid opus non est, Concionatorem ad Theologicam Trutinam suas librasse de Christiana Doctrina Assertiones? Aliud quippe est tropis & figuris exornare, Orationem, & aliud Opiniones Theologicas in illa ad docendum aptas exprimere. Hoc autem, quod Angeli fuerint verè & propriè per Christum redempti, vel ne, ad ornatum certè non pertinet; sed benè ad Doctrinam in Oratione contentam, qua instruantur Fideles. Unde ad eundem hunc finem inquit: *Audi breviter: Qui erexit &c.* Et quamvis possit alius Concionator aliter ex suggestu docere; id tamen non ex Concionatorii Muneris indulgentia, sed ex Theologiæ condescendentia, in qua utraque opposita Opinio viget, exoritur. Cæterum in similibus casibus Concionator eam deprædicat è suggestu Sententiam, quam in Scholis discussam amplexus est ut sibi verisimiliorem. Quod & Bernardus præstitisse visus est, eo quidem modo, quo tunc locum habebat Scholastica, nondum, ut modò se habet, introducta.

149. Attamen præacti Patres D. Bernardum, quem in hoc Scholasticum non supponunt, adhuc scholasticè discutiunt. Ajunt enim (ut quoquo modo infringatur illius Authoritas,) quòd illud adverbium, *æquè*, non appellat supra ly *Redemptio*, quasi fuerit *æqualiter Redemptio* illa de Angelo, ac illa de Homine: sed appellat supra ly *utrique*, ut sit sensus, tam uni quàm alteri fuisse Christum Redemptionem, unicuique tamen suo modo, & sic Homini *propriè*, Angelo *impropriè*. Quæ tantorum Virorum scholastica reflexio est planè ridicula, & inutilis ad ipsorum intentum. Certum equidem est, neque D. Bernardum, neque nos velle, quòd eodem modo, quo Homo, fuerit & Angelus redemptus. Sic enim uterque fuisset vel *extractivè*, vel *præservativè* redemptus, quod nemini poterit in Mentem venire. Veruntamen cum hoc, quòd Christus fuerit *Redemptio* Angelo & Homini alio & alio modo, benè stat, imò & jure stare debet, quòd fuerit simul *utrique Redemptio*. Non fuisset autem *utrique Redemptio*, si uni *propriè*, & alteri *impropriè* fuisset *Redemptio*; quod enim est *impropriè* tale, non est verè tale, ut patet. Porro Christus Dominus per Metaphoram dicitur *Agnus*, *Leo*, &c. nunquid, comparando verum Agnum, aut verum Leonem cum Christo, benè diceretur, quòd *æquè uterque est Agnus, aut Leo*? Horridum sanè. Quo pacto igitur hæc Bernardi Propositio, *Christus fuit æquè utrique* (tam Homini scilicet, quàm Angelo) *Redemptio*, vera

erit ob id, quòd fuerit *propriè* Homini Redemptio, Angelo autem *impropriè*? Illud ergo adverbium, *æquè*, commune prædicatum Redemptionis, ut sic, designat quòd verè in re utrique conveniat, tam Angelo quàm Homini: vi cuius planè verificatur, quòd Christus verè & *propriè fuit utrique Redemptio*, nil prorsus obstante, quòd alio & alio modo fuerit utrique *Redemptio*. Sic profectò v. g. dicimus, hoc nomen *Animal* æquè convenire Homini & Equo; licèt aliud *Animal* sit Homo, aliud verò Equus. Non ita verò dicere possumus, quòd *æquè* conveniat Angelo, licèt & ipse appelletur *Animal rationale* à D. Gregorio Hom. 10. in *Evang.*

150. Itaque falsum est, quòd ly *æquè* non appellat supra ly *Redemptio*. Nonne absurda foret Bernardi Propositio, si diceret, quòd Christus fuit *æquè* utrique *Redemptio Extractiva*, aut *æquè* utrique *Redemptio Præservativa*? Quomodo ergo ly *æquè* non appellat ly *Redemptio*? Nonne hæretica etiam foret, si diceret, quòd *æquè* neutri fuit *Redemptio*? Quo jure igitur ly *æquè* non appellat ly *Redemptio*? Appellat, appellat quidem supra ly *Redemptio*; quæ rationem Redemptionis, ut sic, designat verè & propriè dictam, communem, utique tam Redemptioni *Extractivæ* Hominis, quàm Redemptioni *Præservativæ* Angeli.

Ut morem autem geramus laudatis Patribus, gratissimè cedamus eis, quòd ly *æquè* non appellat supra ly *Redemptio*, sed supra ly *utrique*: adhuc nihilominus verissimum est, quòd non appellat ly *utrique*, nempe Hominem & Angelum, nisi prout substant passivæ Redemptioni. Quandoquidem terminus appellans (si propriè loquamur) non convenit absolutè subjecto, sed ratione alicujus Significati formalis, quod appellat; ita ut nonnisi mediante hac formalitate cõpetat Appellato Significatum termini Appellantis. Unde *Appellatio* definiri solet: *Appellatio Significati formalis unius Termini ad Significatum formale alterius.* Ut si dicatur [Plato est Divinus Philosophus,] utique ly *Divinus* non appellat Platonem, nisi mediante ly *Philosophus*, idèst non appellat Platonem, nisi secundum rationem formalem *Philosophi*. Ergo ly *æquè* non appellat Angelum & Hominem, nisi ut *Redemptos*, ac si diceret [Angelus & Homo *æquè* sunt Redempti per Christum.] Quæ sanè Propositio falsa est, si supponatur, Hominem propriè fuisse Redemptum, Angelum verò *impropriè*.

151. Ubi observanda quippe occurrit Divi Bernardi solertia. Non enim ait, quòd Christus fuit *æquali modo utrique Redemptio*: sed benè *utrique Redemptio*, utens adverbio, *æquè*; quod, utpotè additum verbo, & sic afficiens immediatè copulam, non alterat prædicatum illud, *Redemptio*, ita ut ejus modum deter-

determinet : sed illud intactum relinquit in suo formali & communi Significato præcisè sumpto, ita ut ly *æquè* idem sonet , ac *verè* : quasi diceret [*Christus verè fuit utrique Redemptio* :] quia nimirum ly *æquè*, afficiendo copulam, puram veritatem inhærentis prædicati designat respectu utriusque , tam Hominis quam Angeli : ut sensus sit [*Christus verè fuit tam Hominis quam Angeli Redemptor* .] Adeoque ad modum Redemptionis minimè descendit Propositio . Hocque patet ad hominem contra præfatos Patres : Nam hæc Propositio [*Christus fuit æquè Redemptor omnium Hominum , comprehensa etiam B. Virgine*] est verissima in eorum Sententia , utpotè unicam respectu omnium agnoscende Redemptionem , inclusa etiam Virgine : Sed tamen B. Virgo, eo quòd ab Originali Macula immunis , fuit alio modo à cæteris redempta , etsi detur id contigisse intra limites ejusdem specificæ Redemptionis . Quod idem urget de Redemptione aliorum , præter Virginem , cum certissimum sit non omnes *æquè* participare de effectibus Redemptionis : sed tamen certum quoque est omnes *æquè* fuisse redemptos à Christo , nimirum omnes fuisse verè & propriè redemptos .

152. Eaque omnia ulteriùs ad evidentiam clarescunt ex eo , quòd Apostolus non solum Redemptionem commemorat ; sed ait [*Factus est nobis Sapientia à Deo , & Justitia , & Sanctificatio , & Redemptio* .] Nunquid ergo cætera prædicata , ibi eodem modo enunciata de nobis , ac etiam juxta Bernardum de Angelis ab initio , impropriè dicuntur de Angelis ? Anne impropriè Angeli fuerunt justificati & sanctificati ? Absit . Sed tamen certum est eos justificados & sanctificados non fuisse eodem modo , quo Homines . Igitur cum hoc , quòd fuerint alio & alio modo justificati , & sanctificati , ac redempti , optimè stat , ac stare debet , quòd fuerint verè & propriè per Christum justificati , sanctificati , & redempti .

153. Restat demum pro completa eorum Patrum satisfactione discutere , quod subtexunt , nempe ex Bernardi Contextu constare ipsum non loqui de Redemptione facta per Christum Hominem &c. sed benè de Christo , ut in principio & ante Incarnationem erat Verbum apud Patrem , & ut sic ratione Divinitatis operatus est ab initio Mundi Angelicam Justificationem , Præsevationem , & Glorificationem . Hæc autem apertè indicant præfatos Patres nil fidere impugnatae hætenus Responsioni , ab iisdem traditæ ; dum subjectum remonent à Bernardi Propositione , ut veritatem ab ea enunciatam declinent . Sed quamvis aliud sit loqui de Christo ut Homine , aliud verò de Christo ut Deo , & ut est Verbum apud Patrem : Nihilominus quoties de Christo loquimur , sive ut Ho-

mine , sive ut Deo , semper loquimur de Verbo Divino sibi habente hypostaticè unitam Naturam humanam . Neque enim Divinum Verbum nudè inspectum est Christus : sed benè Divinum Verbum in Carne assumpta consideratum : nam Christus secundum Catholicam Fidem est Suppositum Divinum , duas habens Naturas , Divinam & Humanam , sibi copulatas , vi unionis hypostaticæ . Nec unquam audiui nomine Christi venire nudum Verbum apud Patrem , estò locutio sit de Christo ante Incarnationem , in medio temporum factam : cum id solum discriminis urgeat in casu , quòd Christus ante Incarnationem realiter executioni traditam erat merè futurus : post Incarnationem tamen realiter positam realiter actu existens . Cæterum semper Christi nomine Fides intelligendum affert Suppositum Divinum in duabus Naturis , Divina & Humana , subsistens , quicquid sit de actuali ejus existentia . Quorsum ergo tendit Salmanticensium Responsio ? Satis quippe est , quòd SS. Angeli ex Meritis Christi ab æterno prævisis fuerint à Mundi initio justificati , præservati , & glorificati , ut jure dici debeant à Christo præservativè , ac verè & propriè redempti . Quid ergo ea Responsione contendunt boni Patres ?

154. Porro D. Bernardus eo loci Textum Paulinum expendit , reflectens ad ea verba [*Factus est nobis &c.*] D. Paulus autem certò certius loquitur de Christo ut Hominum Redemptore , atque ita de Christo Homine , & de Verbo in Carne assumpta . Reverà namque Christus , simpliciter captus , factus est nobis Justitia , & Sanctificatio , & Redemptio . Et si dicatur id ita esse apud Paulum ; sed Bernardum loqui de Christo , ut Verbum erat apud Patrem , cum inquit , quòd fuit etiam Angelis Redemptio : Contra . Quomodo igitur premebatur D. Bernardus nomine ipso Redemptionis in ordine ad Angelos ? Cum enim ex uno capite jam exploratum haberet Bernardus (ut ipsi cōtendunt) Redemptionem verè & propriè dictam non habere locum , nulla præcedente Peccati Captivitate , & ex alio capite ipsemet Bernardus loqueretur , non de Christo ut Homine , sed de Christo ut Deo , & ut erat Verbum apud Patrem ; unde quæso illa pressura in Bernardo ? Nunquid erat dubium Bernardo , quòd à Deo est Angelorum Justificatio , Præsevatio , & Redemptio impropriè dicta ?

155. Verum Bernardus de eodem ipso , qui per Mortem & Passionem suam *erexit Hominem lapsum* , asserit , quòd etiam *dedit stanti Angelo , ne laberetur* . Unde loco mox citando inquit : *Idem quippe & Angeli Salvator , & Hominis* . Nunquid Christus idem est , ac nudum Verbum apud Patrem ? Est utique Christus Æternum Patris Verbum , atque ita Deus : sed etiam est Homo ,

Homo, & quâ talis dicitur & fuit, & est Salvator Mundi ac Redemptor, juxta illud Apostoli [1. ad Timoth. cap. 2.] *Unus enim Deus, unus & Mediator Dei & Hominum Homo Christus Jesus, qui dedit Redemptionem semetipsum pro omnibus.*

Sed asseramus in medium ipsum Bernardum, ut quispiam judicet de ejus Contextu, quem prædicti Patres autumant nil contra ipsos continere. Sic profectò differit Sanctus Doctor *serm. 32. in Cant.* ut suum, quod ibi præmiserat, Assertum firmaret de vera tum Angeli tum Hominis Redemptione per Christum. Sic, inquam, sibi ipse objicit: *At Angelis, inquis, quomodo Redemptio fuerit non video. Nec enim Autoritas Scripturarum uspiam assentire videtur, eos aliquando aut Peccato extitisse Captivos, aut Morti Obnoxios, ut necessariam haberent Redemptionem; exceptis duntaxat illis, qui superbiæ lapsu irremediabili corruentes redimi deinceps non merentur. Si itaque Angeli nunquam redempti sunt, alii utique non egentes, alii non promerentes, illi quidem, quia nec lapsi sunt, hi autem, quia irrevocabiles sunt; quo pacto tu dicis, Dominum Jesum Christum eis fuisse Redemptorem? Qua sibi proposita Objectione, statim respondet: Audi breviter: Qui crexit Hominem lapsum, dedit stanti Angelo, ne laberetur, sic illum de Captivitate eruens, sicut hunc à Captivitate defendens. Et hac ratione fuit eque utrique Redemptio, salvans illum, & servans istum. Quid quasò est in hoc Contextu, quo non premantur laudati Patres? Premuntur sane, ac valde premuntur; & ne omnino oppressi viderentur, subticuerunt Bernardi verba, immediate jam relatis annexa, quibus positam à se Illationem ex ratione deductam ita firmat: *Liquet ergo Sanctis Angelis Dominum Christum fuisse Redemptionem, sicut Justitiam, sicut Sapientiam, sicut Sanctificationem.**

156. Afferamus autem & alium Bernardi Contextum *serm. 1. de Circumcis.* ab eisdem Patribus allegatum, ubi asserens Christum esse, Angeli & Hominis Salvatorem, adjecit: *Sed Hominis ab Incarnatione, Angeli ab initio Creaturæ.* Discurrit profectò ibi S. Doctor de Namine Jesu, coelitus indito juxta Evangelii Testimonium: *quod vocatum est ab Angelo, priusquam in utero conciperetur.* Ubi sic reflectit: *Et attende, inquit, verbi profunditatem: Postquam natus est Jesus. Jesus vocatur ab Hominibus, qui vocatus est ab Angelo, priusquam in utero conciperetur. Idem quippe (notent hæc Salmanticenses) & Angeli Salvator & Hominis: sed Hominis ab Incarnatione, Angeli ab initio Creaturæ.*

Audistine Bernardi Contextum? Planus quidem est, & primo relato Contextui prorsus conformis. Nec peregrinæ ac subtiles adeo

reflexiones poterant ei facile in Mentem venire, nisi Præservativæ Redemptionis specie imbutus fuisset; imò & ad id videntur luculenter excogitata, ut Redemptio Præservativa firmaretur. Contendit hinc igitur D. Bernardus, quòd meritò Redemptor noster tam ab Angelo quàm ab Homine vocatus est Jesus; cum idem ipse, fuerit & Angeli & Hominis Salvator: *Sed Hominis, tamen subdit, ab Incarnatione, Angeli ab initio Creaturæ:* quia nimirum ab eo tunc Angelus fuit per Christi Merita salvatus, ac præservativè redemptus in executione: Homo autem ab Incarnatione, quia tunc executioni tradita est ejus Redemptio, per Christi Passionem & Mortem consummata.

157. Quodque iterum clarius repetit paulò infra; nam denuo reflectens ad ea verba, *quod vocatum est ab Angelo, priusquam &c.* hæc subnectit: *vocatum planè, non impositum: nempe hoc ei Nomen est ab eterno: à Natura propria habet, ut sit Salvator: innatum est ei Nomen hoc, non inditum ab Humana vel Angelica Creatura.* Edisserant amabò Salmanticenses: an hoc Nomen, *Jesus*, competat Verbo nudè sumpto, sitque ipsimet innatum: an verò potius competat, sitque innatum Verbo incarnato, sive objectivè inspecto in Mente Divina, sive in re subjectivè jam existenti? Clarissimè itaque se explicat Bernardus loqui de Verbo, prout utrovis modo *Caro factum* dicitur; quod proinde ab initio *Creaturæ* vocatum est *Jesus* ab Angelis, cum nimirum præservati & salvati fuere ob prævisa ejus Merita: tunc enim dictum est: *Adorent eum omnes Angeli Dei;* & inde ortum est *Prælium* illud *magnum in Cælo;* quo peracto, magna ea vox insonuit: *Nunc facta est Salus, & Virtus, & Regnum Dei nostri, & Potestas Christi ejus.... Et ipsi vicerunt eum propter Sanguinem Agni &c.* [Apoc. 12.]

CAPUT IX.

Utrumque Munus curandi Morbum, atque ab eo præservandi eque ad Medicum atque ad Redemptorem per se spectare, Augustino favente firmatur, & ex eadem Adversariorum Doctrina evincitur.

158. **P**Ræclarissimam præservandi à Morbo Artem ad Medicinæ Facultatem spectare citra dubium est: Quarè Galenus lib. 1. de Sanitate tuenda, jurè inquit, quòd ea Medicina pars est nobilior, quæ præsentem Corporis valetudinem tuetur; atque Sanitas Morbum dignitate & tempore præcedit. Quod idem testantur unanimiter Medici omnes. Unde præ aliis Jacobus Josephus Joëpferio in sua *Isagoge*, seu *Manuductione ad Vitam Longiorem*, ex professo de

de tuenda, reparandaque valetudine pertractat. Quocirca par. 2. cap. De Preservatione, sic eam definit: *Preservatio est tempeſtiva ſuccorum, Morbos generandi aptitudinem habentium, correctio & ablatio: Vel Prophylaxis eſt nobiliſſima Medicinæ pars, quæ juxta artificioſa Scientiæ Medicæ præcepta exorbitantes, aut exorbitandi potentiam habentes, heterogenearum cruoris particularum qualitates tollit, & emendat, quò minus aut nimium cumulatæ, aut altiùs exaltatæ, & à ſtatu naturali longius abeuntes, Morbos pariant. Idemque aſtruit apud eundem Martinus Rulandus, qui in Tra&. de Lue Hungarica, cap. 5. glorioſiores, aſſerit, competere laudes illi Medicinæ parti, quæ artificioſis Artis præſcriptionibus inſtructa impedit, quò minus in Morbos, ancipites eventus habentes, incidamus; quàm ſi jam tum cum fatali hoſte graviùs colluſtantes reſtituamus.*

159. Itaque nedum ad Artem Medicam per ſe ſpectat præſervare à Morbo; ſed eſt nobiliſſima illius Facultatis pars, glorioſioribus laudibus digna; tantùmque excedit in perfectione alteram de curandis Morbis partem, quantum Sanitas dignitate Morbum excedit. Quod ipſum reſpectu cujuſlibet Mali & Damni generatim ab omnibus approbatur. Unde Juriſtæ docent, Genus Redemptionis Præſervativæ tantò melius eſſe, quantum melius eſt ante caſum occurrere, quàm poſt vulneratam cauſam remedium adhibere. Hinc Sancti Patres eam Redemptionem in ſpiritualibus maximè extollunt; deq; ea mentionem facit magnus D. Auguſtinus, pluribuſque in locis, quæ mox dabimus. Hinc etiam Noſtrates in Cauſa Mariana Puritatis ab Exemplo Medicinæ Præſervativæ in Virginis favorem arguunt: quam fanè Rationem Salmanticenſes, ne muneri ſuo decſſent, ſibi objectam referunt ſub §. 7. num. 99. eamque ſolvere nituntur: atque Auguſtinum, à Noſtris pariter allegatum, ſolito more expendunt; qui aliòquin Authoritate ſua hunc nodum reddit inextricabilem. Quandoquidem ſuper ea verba *Pſalm. 85. [Eruiſti Animam meam ex Inferno inferiori]* taliter is S. Doctor diſcurrit; *Orans hic jam in Corpore Chriſti poſitus... eruiſſe Deum Animam ſuam ab Inferno inferiori, dixit: quia liberavit ſe à talibus Peccatis, per quæ poſſet deduci ad tormenta Inferni inferioris. Quemadmodum, ſi Medicus videat tibi imminentem ægri tudinem, fortè ex aliquo labore, & dicat: Parce tibi, ſic te tracta, requieſce, hiſ cibis utere: nam ſi non feceris, ægrotabis: Tu autem ſi feceris, & ſaluſ fueris, rectè dicis Medico: Liberaſti me ab ægri tudine, non in qua jam eras, ſed in qua futurus eras. Nescio quiſ habens cauſam moleſtam, mittendus erat in carcerem. Venit alius, defendit eum. Gratias agens quid dicit? Eruiſti Animam meam de carcere. Suspenden-*

duſ erat Debitor, ſolutum eſt pro eo: liberatuſ dicitur de ſuſpendio. In hiſ omnibus non erant, ſed quia talibus meritis agebantur, ut niſi ſubventum eſſet, ibi eſſent, indè ſe rectè dicunt liberari, quò per Liberatores ſuos non ſunt permiſſi perducere. Sic Auguſtinus.

160. Sed nihilominuſ PP. Salmanticenſes ſub num. 104. reſpondent, quòd Exemplum Medici & Medicinæ niſil præſtat: quia licèt Ars Medica extendi valeat etiam ad Morbi Præſervationem; proprium tamen ejus munuſ, pro quo conſtituti ſunt Medici, & Medicinæ, & ex quo nomenclaturam deſumunt, non eſt, niſi Curatio vel Sanatio Morbi incurſi, ut ait Chriſtuſ Dominuſ: *Non eſt opus valentibus Medico, ſed malè habentibus.* Unde qui ſolùm ea media applicaret, quibus Saluſ habita conſervaretur, non verò quibus amiſſa reſtauraretur, non deberet Medicuſ appellari, neque media illa eſſent propriè Medicinæ: ſicut non dicuntur propriè taleſ quotidianuſ cibuſ & potuſ, & communia alia media, quibus unusquiſque utitur ad Vitam alendam & conſervandam; neque, qui talia Media ſibi applicat, ob id dicitur Medicuſ. Quare (concludunt) ex hoc Exemplo ad ſummum poterit deduci, quòd Merita perfecti Redemptoris extendi valeant etiam, ad præſervandum à Culpa: non autem, quòd proprium Redemptoris munuſ in tali Præſervatione conſiſtat: aut quòd ita Præſervatuſ poſſit verè dici *Redemptuſ*: ſicut nec Præſervatuſ à Morbo præciſè per hoc poterit dici *Curatuſ*, vel *Sanatuſ*. Hæc ad litteram ii Patres.

161. Ad Auguſtinum autem, & Exempla ab eo allegata dicunt potiùſ pro ipſiſ militare. *Siquidem (ajunt) loquitur de Præſervatione à Malo imminente, cujuſ adeſt vel Debitum vel Periculum, ut Exempla ipſa declarant... Quando autem Malum ita eſt ſub Debito vel Periculo, pro incurſo reputatur; & ideò Præſervatio ab illo non incongruè dicitur Liberatio, aut Redemptio. Secuſ verò ubi licèt Malum ſit poſſibile, non tamen adeſt Periculum, vel Debitum incurrendi tale Malum.*

Hæc Reſponſio, meo judicio, poſt nonnulla falſò præſacta, concedit tandem quòd à nobiſ contenditur. Et primò, quòd ajunt, non eſſe proprium Medici munuſ præſervare à Morbo, manifeſtè contradicit Medicorum omnium Authoritati, aſſerentium Præſervationis Artem à Morbo eſſe nobiliſſimam Medicæ Facultatis partem. Item contradicit ipſimet Medicæ Facultati, à peritiſſimiſ Antefignaniſ traditæ, in qua de tuenda & conſervanda Sanitate, & ſic de Arte præſervandi à Morbo diffuſè tractatur. Et quaſo: ſi proprium Medici munuſ non eſt præſervare à Morbo, cujuſnam Profeſſoriſ munuſ proprium crit? Si enim id eſt reverà opuſ maximè artificioſum, ad aliquam certè Artem, & nonniſi

nonnisi ad Medicam propriè spectabit. Quòd si Medici corporalis proprium munus non est *preservare à Morbo corporali*; nec pariter proprium Medici spiritualis munus erit *preservare à Morbo spirituali*: & sic non erit proprium Confessarii, Concionatoris, Prælati, & Pastoris, aliorumque ad Animarum curam vigilantium, media suggerere, designare, præscribere Fidelibus, quibus in futurum se à Culpis immunes reddant: imò nec ipsius Christi, qui Divinus est Protomedicus, proprium munus erit. Sequela hæc patet ex proportionem Medici spiritualis ad corporalem: Sed tamen evidentissimè falsa est: Ergo & falsum quoque Antecedens. Et ideo firmandum cum Augustino (in libro addito in ealee tom. 3. ubi plures ejus Sententiæ cumulantur, incipitque: *Innoventia vera: Sentent. 131.*) quòd *Sicut duo sunt officia Medicinæ, unum, quo sanatur Infirmitas, aliud, quo custoditur Sanitas: ita duo dona sunt Gratiæ, unum, quod aufert Carnis cupiditatem, aliud, quod facit Animæ perseverare virtutem.*

162. Et quidem duo prædicta munera in utroque genere ab eadem virtute & facultate procedunt, ita ut repugnans omnino sit, quod Salmaticenses supponunt: nempe quòd sciat quis conservare Salutem, non autem ipsam causare in eo, qui illà caret. Eadem quippe est actio productiva alicujus effectus, ac ejusdem conservativa, ab eademque virtute dimanans: & eadem actione, qua quis potest formam aliquam à subjecto expellere, potest & eam impedire, ne in subjectum recipiatur. Cum ergo ad Medicum curare valentem Ægrotum spectet Medicamentorum virtutes, efficaciam, & vires, modumque illa applicandi, cæteraque requisita callere; pariter ad eundem, eà scientiā instructum, spectat ab eodem Morbo præservare: idque solummodo in his muneribus versatur discriminis, quòd, curando Morbum, expellit illum à Corpore: & ab eodem præservando, impedit, præcluditque illi aditum, ne Corpus obsideat, ac vexet. Unde qui nescit Salutem in Ægrotò causare, etiam nescire sit opus eam conservare; adeoque optimo jure Medicus appellandus non est, cum talis reverà non sit.

163. Nec obest illud Christi Domini: *Non est opus valentibus Medico &c.* loquitur enim de necessitate hinc & nunc simpliciter astringente, quatenus de presenti, ni Medicus occurrat, Æger peribit. Hoc autem non tollit, quin etiam opus habeamus Medico ad Salutem fervandam. Quare Augustinus tom. 10. serm. 13. de Verbis Apostoli, cap. 2. inquit, quòd *Medicus etiam Sano præcipit temperantiam*: & subdit: *Bonus Medicus hoc facit, non vult esse necessarius Ægrotanti.* Et in Psalm. 70. conc. 2. in ead. verba [Video aliam Legem &c.] ita discurret: *Ipsa est prima Captivitas nostra, qua concupiscit*

adversus Spiritum Caro. Venit autem hoc de Pena Peccati, ut Homo adversus seipsum divideretur, qui uni subditus esse noluit... Expertus ergo Malum, postea saltem obtemperet præceptis Medici, ut surgat, qui noluit credere Medico, ut non egrotaret; nam & Sanis bonus & fidelis Medicus dat præceptum, ne sit illis necessarius. Non est enim Sanis necessarius Medicus, sed malè habentibus. Boni autem amici Medici, qui nolunt vendere Artem suam, & plus gaudent ad Sanos, quàm ad Ægrotos, dant quædam præcepta Sanis, quæ observando, in Ægitudine non cadant. Est ergo necessarius Medicus ad præservandum etiam à Morbo. Quòd si Periculum satis est ad Medici necessitatem; quis amabo in hac miserrima Vita non est Periculis amittendi Salutem obnoxius? Porro, ni cautè vivamus, in januis est Ægritudo; ita quòd (ut benè insinuat P. Bonæ-Spei aliàs cit. disp. 3. dub. 4. num. 299.) ebullientibus Periculis, semper infirmi esse possimus. Unde (ut agebat Seneca) *Quot sunt pari Corporis, tot sunt ostiola Mortis.* Utrumque id munus igitur ad Medicum utriusque generis pertinet. Quare idem Augustinus lib. de Nat. & Grat. cap. 26. in fine ita concludit: *Sanat ergo Deus non solum, ut deleat, quod peccavimus, sed ut præstet etiam ne peccemus.* En utrumque id munus curandi, & præservandi à Morbo simul à Christo exercitum. Et ibid. cap. 34. in fine, sic Pelagium redarguit: *Hanc iste (Pelagius) Misericordiam, & Medicinale Salvatoris Auxilium tantum in hoc ponit, ut ignoscat commissæ præterita, non ut adjuvet ad futura vitanda.* Hic perniciosissimè fallitur, hic etsi nesciens prohibet nos vigilare & orare, ne intremus in tentationem, cum hoc ne nobis accadat, in nostra tantum potestate esse contendit. Vides iterum Augustinum utrumque id Medici munus tribuere Christo curandi simul & præservandi? Est ergo prorsus chimericum, quòd quis sciat media conservandi Salutem applicare, nesciat verò iis mediis uti, quibus amissa restauretur Salus. Et jurè iste, talis, si daretur, non posset dici Medicus, quia verè talis non esset: Quoniam reverà iisdem mediis, quibus uti solent, & debent Medici in curando, iisdem uti solent, & debent in præservando juxta patientis dispositionem; ejus notitia simul cum notitia virtutis, ac virium Medicamentorum ad utrumque id munus aequè sufficit; nam id, quod subsequendo expellit suum contrarium à subjecto, impedit præveniendò illius introductionem in eodem, ut perspicuum est. Unde eum Ars præservandi à Morbo dicitur pars nobilissima Medicæ Facultatis, id minime intelligendum venit in eo sensu, quòd sit ab alia comparte curandi Morbum separabilis, cum utraque pars ab iisdem notitiis efficaciar, virtutis, ac virium Medicamentorum pendeat

non minus, quam omnes Sensus ab eadem Anima: sed bene in eo sensu, quod eadem Artis Medicæ Præcepta & Regulæ, juxta occasionum varietatem, nunc applicantur ad impediendum accessum Morbi, nunc verò ad illum fugandum indè, quò accesserat; ita ut utriusque partis diversitas consistat in eorundem Præceptorum, & Regularum Medicæ Facultatis usu.

164. Quod autem additur de cibo & potu, multum dedecet tantos Patres: nam æquè probat, nec Morbi curationem ad Medicum spectare, nec Medicamina esse, quæ ad contractum, Morbum expellendum applicantur, quod est certè ridiculum, & manifestè falsum. Sequela patet: Quoniam cibus & potus quotidianus, quibus alitur & conservatur Vita, sunt necessarij ad instaurandas partes, actione caloris naturalis deperditas, ac incessanter fluentes, adeoque occurrunt Naturæ languori jam præexistenti: Ergo vel cibus & potus quotidianus sunt Medicina Curativa: vel nulla Medicina Curativa datur, quæ sit propriè talis. Hujus porro Retorsionis vim declinare nequeunt Salmanticenses, dum considerant, cibum & potum, quotidianum nonnisi occurrendo Corporis languori & perpeßam reparando jacturam præservare, servando Vitam, à Morte: Ergo se habent instar Medicaminis Curativi.

165. Itaque advertendum Salmanticensibus, cibum & potum quotidianum, quibus alimur, nullo jure dici posse Medicinam, neque Præservativam quidem, absolute loquendo, neque Curativam. Et Ratio est: Quia, propriè ac absolute loquendo, non adhibentur ad sanandum, Morbum, vel ad eum præcavendum. Quandoquidem Morbus, propriè captus, *statum* denotat Corporis Animalis *præternaturalem*, ex pravis peregrinisque ejusdem affectionibus redundantem. Status autem ille, in quo cibo & potu, ut puro alimento quotidiano, indigemus ad sustentandam Vitam, *præternaturalis* non est, sed *naturalissimus*, utpotè ortus ex actione caloris naturalis in humidum, & ideò morbosus non est: nec proinde cibus & potus habere, possunt rationem Medicinæ, seu Præservativæ seu Curativæ, dum tantum abest, quòd statum illum eliminare contentur, ut potius eum conservare contendant. Habet namque talis status suam latitudinem, qua tantum permanente, Vita Animalis permanere potest. Sic cibus & potus quotidiani, reficiendo partes deperditas, illius status latitudinem extendunt, ut Vita juxta Naturæ terminos diutius protendatur. Tunc ergo res, quibus quotidie vescimur & potamur, Medicinæ aut Curativæ aut Præservativæ possunt rationem induere, ac reipsa induunt, cum juxta Medicorum præscriptum illis utimur, etiam quotidie, ad hunc determinatum finem, aut expellendi morbum contractum,

aut ab eo præservandi. Habent enim omnes res comestibiles ac potabiles virtutem suam, quæ apta ad illum finem quandoque esse potest. Quo in casu ejusmodi res habebunt simul ob talem usum rationem cibi & potus, ac rationem quoque Medicinæ: quod adeò clarum est, ut mirum sit Salmanticenses in talem scopulum incidisse.

166. Verum enimverò laudati Patres, ut arbitror, à veritate coacti assumpto parcunt rigori, dum subnectunt, quòd *ex hoc Exemplo Medici & Medicinæ ad summum poterit deduci, quòd Merita perfecti Redemptoris extendi valeant etiam ad præservandum à Culpa: non autem, quòd proprium Redemptoris munus in tali Præservazione consistat: aut quòd ita præservatus possit verè dici redemptus*. Deum bonum! Si Redemptoris munus non est præservare, etiam à Culpa; quare ad Merita perfecti Redemptoris potius, quam alterius cujusque Personæ, spectat posse ad præservandum à Culpa, extendi? Porro actus primus non est, nisi propter secundum, cum esse sit propter operari: Ergo si perfecti Redemptoris valor talis est in actu primo, ut extendi possit ad præservandum à Culpa, consequens est, ut proprium quoque illius munus sit præservare à Culpa.

Confirmatur: Nam si Merita perfecti Redemptoris extendi valent ad præservandum à Culpa; ergo & efficacia perfectæ Redemptionis extendi debet ad præservandum à Culpa; utpotè actus secundus commensuratus perfectioni actus primi: ergo & Beneficium perfectè redempti extendi debet ad reddendum, ipsum præservatum à Culpa. Quis hæc neget, cum sint relationis jure connexa? Et hoc totum sanè convincit Ratio Scoti, sic arguentis: *Perfectissimus Mediator habet perfectissimum actum mediandi &c.* Ex eorundem igitur Salmanticensium ore judicium est absolvendum.

167. At quasò in eorundem gratiam prosequatur Discursus. Si ad Merita perfecti Redemptoris spectat, quòd extendi valeant ad præservandum à Culpa; etiam ad Virtutem perfecti Medici spectat, quòd extendi valeat ad præservandum à Morbo: Ergo nec Redemptor erit perfectus, si nequibunt ejus Merita extendi ad præservandum à Culpa; nec erit perfectus Medicus, si nequibit ejus Virtus extendi ad præservandum à Morbo. Igitur posse præservare à Culpa spectat ad constitutum perfecti Redemptoris, & posse præservare à Morbo spectat ad constitutum perfecti Medici. Ergo posse præservare à Morbo, aut corporali aut spiritali, æquè in sua cujusque linea spectat ad constitutum utriusque Medici Corporalis & Spiritualis, ut sic & absolute. Patet hæc Consequentia: Quoniam nomine Medici, seu Corporalis seu Spiritualis, atque ita & Redemptoris,

ris, ut sic & absolutè capti, non venit, nisi Medicus & Redemptor perfectus, qui nimirum ex integro possideat ea, quæ ad medendi, seu redimendi munus prærequiruntur; cum rei perfectio formaliter consistat in integritate omnium, quæ ad illius rei constitutionem pertinent, unde dicitur unumquodque perfectum in genere suo; atque ea de causa *Genes. cap. 1. Vidit Deus cuncta, quæ fecerat, & erant valdè bona, idèst, perfecta.* Quod equè sanè currit tam in genere Naturæ, quàm Artis.

168. Itaque si tunc est quis absolutè Medicus aut Redemptor, cum habet absolutè in se prærequisita ad id, quod sit perfectè talis, ac ut perfectè talis habet posse præservare à Morbo muneri suo proportionato; jam à primo ad ultimum sequitur ad Medicum & Redemptorem, ut sic & absolutè consideratum, spectare, quod valeat à Morbo muneri suo proportionato præservare, ita ut hoc sit proprium utriusque munus in suo genere. Porro inintelligibile est, quod Ars præservandi à Morbo sit nobilissima, Medicinæ pars, ut hujus Facultatis Professores incunctanter testantur, & quod nihilominus ad verum Medicum non spectet hujusmodi Artem callere. Pariformiter igitur id est astruendum de Redemptore, cum & Medicus ipse, sive curando sive præservando à Morbo, certò certius ab illo nos redimat, ac liberet, etsi diverso modo. Anne quis dubitet perfectum Medicum, non esse, imò nec absolutè Medicum enuncian- dum eum, qui totam sui muneris Artem non possidet? Erit quippe Medicus iste talis; sed tantum secundum quid, non autem absolutè ac simpliciter: Quod enim est absolutè tale, est perfectè tale.

169. Restat nunc demonstrare qualiter Augustino satisfaciant. Et primò ex dictis colligescit nullam dari posse Redemptionem verè & propriè dictam, ubi nec Debitum nec Periculum urget incurrendi aliquod Malum. Quo namque pacto intelligi quis potest ab eo Malo liberari, quod neque unquam contraxit, neque potest contrahere? Quod si potest illud contrahere, eo quidem ipso alicui subest Periculo illud contrahendi, ut ostendemus *Quæst. 2. Cap. 1.* & jam constat ex mox dictis cum Augustino de Præservatione à Morbo, estò simus non sub Debito, sed tantum sub Capacitate, passivæque Potentiâ illum subeundi, stante nostra corruptibili Natura, quæ ob id nunquam est sine omni Periculo. Adeoque in eo Principio neutiquam à laudatis Patribus dissentimus. Urget autem dissidium ex hoc, quod ipsi putant Redemptionem, sive à Debito sive Periculo, semper esse *Extractivam*, nunquam *Præservativam*, eo quod semper Malum in hisce casibus habetur pro incurso. In quo certè boni Patres apertè falluntur. Et primò, quia licet Debitum subeundi

Malum, utpotè Servitus in actu primo, sit materia sufficiens Redemptionis Extractivæ; secus autem Periculum licet contractum, & multò minus ipsum Malum nondum reverà contractum. Et ratio disparitatis inter Debitum & Periculum est: Quia Debitum est Necessitas serviendi, seu contrahendi Malum, & ideò est vera Servitus actualis in actu primo, quæ proinde aptitudinalis est, & dicitur, constituitque nos in actu primo Servos & Subjectos pro formali; actus primus autem continet virtualiter actum secundum, qui est in casu actuale Servitium: At verò Periculum objectivè duntaxat consideratum, seu in ordine ad Malum, cujus est Periculum, actualem Servitutem non dicit, sed solam Inclinationem ad futuritionem actualis Servitutis, ut visum est supra in *Segmento Capitis Septimi*. Ergo nequit esse materia Redemptionis Extractivæ, propriè & rigorosè loquendo.

170. Tum quia, dato etiam quod Periculum æqualeat Debito (quod negamus,) adhuc locum habet Redemptio Præservativa, nimirum respectu ipsius Mali, cujus est Periculum; cum reipsa Malum illud non sit contractum, licet sit contractum Periculum. Nec valet dicere, quod *moraliter* id Malum habetur pro incurso. Nam in primis, licet id possit aliquo modo affirmari de Debito, quod habet de se necessariam connexionem cum ipso Malo; secus autem de Periculo, cum nullam talem habeat connexionem cum Malo. Tum secundò, quia cum hoc, quod eo tunc Malum habeatur *moraliter* pro incurso, stat id Malum verè in re non esse incursum: Ergo cum hoc, quod illa Redemptio *moraliter* habeatur tanquam *Extractiva*, stat quod reverà talis non sit, sed *Præservativa* respectu Mali nondum contracti. Nihilominus in rei veritate Malum tunc habetur *moraliter* pro incurso, quando jam jam nostro judicio certò imminet Mali contractio. Quo in casu planè sumus extra casum; eo quod tunc existimamus eum, cui Malum illud sic imminet, esse obstrictum ad Malum illud incurrendum, atque ita esse affectum *Debita*, & non puro *Periculo* subeundi Malum illud. Vide quæ dicta sunt loco citato.

171. Profectò si ea Salmanticensium Doctrina vera foret, potuissent liberè asserere, quod B. Virgo Peccatum Originale contraxerit. Quidni? Nonne ipsi contendunt illam nedum *Periculo*, sed & *Debito* affectam contrahendi illud? Ergo id Peccatum habetur pro incurso. Quis neget? Haud reor tamen eos hanc Illationem gratam habituros. Ergo ruit id Principium: & ideò ei non hæsit in relata Autoritate Augustinus: nam eos, de quibus agit, liberatos asserit, non à Malo habito *moraliter* pro incurso, & sic per *Extractionem*; sed à Ma-

lo futuro & sub conditione incurrendo, atque ita per *Præservationem*. Siquidem Davidem, enunciat *erutum ab Inferno inferiori*, quia liberatus fuit à talibus Peccatis, per quæ posset deduci ad tormenta Inferni inferioris: Secundum, etiam ab *agritudine*, non in qua jam erat, sed in qua futurus erat: Tertiū à carcere, in quem mittendus erat: Et quartum de *suspensio*, quo plectendus erat. Unde subdit: *In his omnibus non erant: sed quia talibus meritis agebantur, ut, nisi subventum esset, ibi essent; indè se rectè dicunt liberari, quò per Liberatores suos non sunt permissi perducì.* Quid clariùs?

172. Quod autem mirabilius videtur, id est, quòd ipsimet Patres (ut supra sub Cap. 5. annotavimus) Virginem *extractivè* Redemptam asserunt, non pro ipso Peccato, quod reputandum sit ut ab ea incursum, imò neque pro ejus Debito ab ipsa contracto: sed bene, quia fuit *captiva, peccatrix, & mortua in Adamo*: quod aliòquin repugnat, ut suo loco ostendimus: unde nec ipsimet fidunt propriæ suæ Doctrinæ; sed tamen non sine causa. Enimverò, licet ejusmodi Debitum necessitet ad contrahendam Labem Originalem; hæc tamen ob id jam contracta non est, sed tantum contrahenda, & sic pura materia Redemptionis Præservativæ. Aliunde autem ipsum Debitum per Adversarios non est de se quid turpe, ita ut nil prorsus deroget Sanctitati, Puritati, ac Dignitati Personæ Debitricis: Ergo non est de se Redemptionis materia. Ut ergo locum habeat Redemptio Extractiva, recurrendum est ad ipsius Debiti radicem; cujusmodi profectò est Peccatum à Posteris in Adamo perpetratum. Et quidem, ut supra diximus, omnino repugnat in Creatura rationali Debitum & Necessitas recipiendi ullam Peccati Labem, antecedens Peccati perperationem: solum namque locum habere potest ante tale exercitium in illa *purum posse peccare, & maculari*; non autem *debere peccare, & debere maculari*, cum utrumque dependeat ab exercitio propriæ ipsius Libertatis in illa. Verum hinc nodus confurgit Adversariis indissolubilis; dum ipsi taliter discurrent de Peccato, à Posteris in Adamo perpetrato, ac si minimè ab eis perpetratum fuisset; nam ex eo decepti, quòd non in seipsis, sed in Adam peccaverint, quasi ob id nullo modo verè & propriè peccaverint, non solum eos non maculari contendunt ab ipso actuali exercitio peccandi, physicè ab Adamo, & moraliter ab eisdem Posteris peracto; sed neque ab eodem Peccato physicè præterito, & habitualiter, seu moraliter manente, eos deturpari autumant: quasi quòd Debitum subeundi Maculam, à Posteris exinde contractum, locum habere posset in Creatura rationali omnino independentem ab exercitio pravo propriæ Libertatis: quod est

absurdißimum, cum nullum esse possit Peccatum, quod non sit sufficienter liberum & voluntarium eidem Personæ, quam necessitat ad sui Maculam excipiendam & subeundam; ita ut ejusmodi Debitum sit semper annexum Peccato Actuali, à quo dimanat.

173. Ex hinc illi Fundamento innixi sereno supercilio inferunt, B. Virginem per hoc, quòd in Adam peccaverit, nullum in sua Persona, præjudicium hausisse: quia solum sequitur eam fuisse captivam, peccatricem, & mortuam Mor-te Peccati in Adamo. Quod non solum implicantem redolet Doctrinam, ut alibi visum est, & præsertim *Tom. 1. Tract. 1.* sed & Redemptionis Extractivæ incapacem eam designat, quæ per eosdem AA. contingit per Grati- am remissivam Peccati commissi. A qua quæ- so Peccati abyßo indiguit extrahi Beata Virgo, si nulli unquam Peccato reipsa subjecta fuit? Quodnam Peccatum debuit ei remitti, si nullum commisit? Et quomodo commisit, si nullum unquam contraxit, nullamque Maculam subiit? Sunt hæc planè paradoxa omnino impercepti- bilia.

174. Si ergo velint Adversarii juxta propria Principia, licet falsa, differere, fateantur cum communi Præservantium Sententia Vir- ginem præservativè Redemptam, utpotè libera- tam à Peccati Macula, nondum contracta, sed ad summum contrahenda: atque ita fatean- tur *Malum sub conditione futurum* esse mate- riam sufficientem veræ Redemptionis, ut ex- pressissimè docuit Augustinus. Quòd si ulterius velint juxta vera & solida Principia discurrere, opus est, fateantur Virginem Beatissimam fuisse quidem eminentissimo modo præservativè Redemptam ab Originali Peccato: non ita, quidem, ut debuerit ejus Maculâ infici, eo quòd in Adam peccaverit, cum hoc manifestè repu- gnet, ut vidimus: sed bene per Exclusionem, à communi Pacto & Lege, vi cujus gratuita Exclusionis nec peccavit, nec peccare potuit in Adam: & hac sola de causa jurè dici potest ac debet ab Originali Peccato verè præservata; cum prorsus ridiculum sit asserere aliquem ab eo Peccato præservatum, quod ipse verè & propriè commisit, sive in seipso, sive in alio; hoc namque non ad substantiam, sed ad modum peccandi spectat: utrovis modo autem sit com- missum Peccatum, semper est ab eodem verè & propriè commissum. Ut ergo Præservatio ha- beat in Virgine in ordine ad Originale Pecca- tum suam veritatem, ab Exclusionem à communi Lege & Pacto inchoare debet: cum hoc enim, stat, quòd Virgo fuerit in Periculo, seu remo- to seu proximo, ingrediendi Legem & Pactum illud; & consequenter quòd respectu Virginis *peccare in Adamo* fuit *conditionatè futurum*, quatenus, nisi exclusa fuisset, sed cum aliis in- clu-

clusa, utique cum aliis quoque in illo peccasset. Quod satis est ad Redemptionem verè & propriè dictam, non quidem Extractivam, sed

Præservativam, ut jam visum est etiam ex Augustino, & iterum patebit ex Quæstione sequenti.

QUÆSTIO SECUNDA.

Utrùm Præservativa Redemptio, vel etiam Extractiva locum habere possit in illo Adæ Postero, qui esset ex hypothesi exclusus à Comuni Lege & Pacto, inter Deum & Adam inito?

175. **Q**UAMVIS Patres Salmanticenses passim concedant solum Debitum vel Periculum sufficere ad veram à Malo Redemptionem: quia tamen non alio fine Præservativam inficiantur Redemptionem, nisi ut evincant, eum, qui in Adam non peccasse supponitur, non esse verè Redemptionis capacem; idcirco suadere student Malum sub conditione futurum esse non posse materiam veræ Redemptionis. Sed quoniam fortè viderunt, quòd etiam quando Malum est sub Debito vel Periculo, non est, nisi sub conditione, futurum, hoc est ni saltem divinitus avertatur; hac de causa fortassis conati sunt ulterius ostendere, neque comprehensibilitatem, neque comprehensionem ipsam actualem Posterorum sub Lege & Pacto, cum Adam inito, aliquod involvere Incommodum aut Periculum, imò Gratiā & Beneficium. Ut ergo appareat quàm levis sit ista Doctrina, vi cujus gravissimum tentatur imponi jugum Sanctissimæ Dei Genitrici, ad stateram rectæ rationis eam appendemus, ut experiamur, cujusnam ponderis sit: imò ut hac occasione evincamus, Posterum Adæ, de quo est sermo, esse in ea hypothesi Redemptionis etiam Extractivæ capacem. Sit igitur

CAPUT I.

Prædeclarata Periculi Quidditate, ostenditur, Voluntatem creatam, habentem in statu Viæ Potentiam peccandi expeditam, seu proximam, nunquam esse ab omni Periculo peccandi immunem.

176. **D**E Periculo peccandi plura, post Caramuelem & alios, optimè digesta more suo cumulavit Joannes Cardenas Soc. Jesu in 1. par. Crisis Theolog. tract. 1. disp. 18. & iterum ex ibi dictis in 4. par. ubi de Propositionibus ab Innoc. XI. damnatis, dissert. 40. In ea igitur disp. 18. cap. 2. num. 8. afferens ex Caramuele Periculi Definitionem, illud exponit esse *Inclinationem ad futuritionem Mali*. Quæ Definitio, subdit, eget explicatione. Non enim est *Inclinatio*, sed Motivum antecedens ad futuritionem Mali; ex quo Motivo Prudentes colligunt impendere eam Peccati futuritionem. Et quia non est certa futuritio, dum aliquando Malum non sequitur; idcirco non dicitur *Illatio*, sed *Inclinatio*. Advertit insuper diff. 40. cit. cap. 2. num. 10. quòd nomine *Inclinationis* non intelligitur *Inclinatio Voluntatis*, aut *Judicii*: sed benè, ut dictum est, Motivum antecedens ad futuritionem Peccati; ex quo planè Motivo utique inclinantur quoque Prudentes ad judicandam Peccati futuritionem. Quod si clariùs, inquit, explicare placuerit, dic, Periculum peccandi esse *Motivum inclinans ad futuritionem Peccati*. Quare cum citato Caramuele utrobique concludit, Periculum duo dicere: *Habitudinem seu Inclinationem, tanquam constitutum Periculi, & Futuritionem Damni, tanquam ter-*

terminum illius Inclinationis, five Habitudo-

177. Indè præterea cum eodem Caramuele distinguit triplex Periculum, scilicet Certum, Probabile, & Leve. Periculum Certum, quod & Proximum est, morali certitudine infert futuritionem Damni: dicitur *moraliter certitudine*, quatenus nimirum Vir prudens, omnibus rite pensatis, judicat, ac sibi firmiter suadet, Damnum esse futurum; quamvis evenire queat, quod aliter contingat. Periculum Probabile est, quando adsunt Rationes probabiles, suadentes attentis circumstantiis lapsum futurum. Periculum Leve tandem est, quando adsunt Rationes leves, idèst leve Indicium, quo quis suspicatur de Damni futuritione. Et de hoc Levi Periculo asserit sub *cap. 7. num. 77.* quod non sit absolute Periculum: nam Periculum, inquit, est id fundamentum, quod inclinat Judicium Prudentis ad futuritionem ruinæ: Judicium autem, levibus Rationibus innixum, nequit esse prudens. Notat verò sub *num. 75.* esse posse Quæstionem de Nomine circa Periculum Leve: Quare ait, si nomine Periculi Levis intelligatur Periculum minus probabile, tunc tale est verum Periculum. Et quidem sapissime Periculum dicitur Leve in ordine ad magis Probabile, quod nuncupatur Grave; & idèò in casu est verum Periculum, licet minus Probabile.

178. Item *cap. 2. cit. num. 12.* triplex Periculum distinguit, nempe Intrinsecum, Extrinsecum, & Mixtum, seu ex utroque compositum. Intrinsecum nascitur ex propria fragilitate, aut peccandi consuetudine. Et ita (subnectit) quilibet Homo, qui non habet specialem Dei Gratiam protectricem, habet ab intrinseco Periculum labendi in Peccatum. Inclinatione enim fomitis, & habitus vitiosi in Homine, cui duntaxat suffragantur communia Auxilia, grave fundamentum dant, ut Prudens sibi persuadeat cum Hominem lapsurum. Periculum extrinsecum est ipsa externa Occasio per se, ut vehemens Amici suasio ad peccandum: quæ per se considerata, independentè à magna vel parva fragilitate alterius, potest esse argumentum, ut credas illum peccaturum. Periculum Mixtum est Occasio ipsa, attenta fragilitate Hominis. Et hoc postremum est, inquit, quod communiter dicitur Periculum peccandi.

Distinguit item Periculum in Materiale, & Formale. Quam Distinctionem *disp. 18. cit. num. 17.* tribuit P. Lessio, ut Authori: & si rectè intelligatur, subnectit, multum juvabit ad intelligentiam hujus materiæ. Itaque Periculum Materiale est ipsa Occasio externa, quæ provocat vel inclinat ad lapsum. Periculum formale est illud, quod, consideratis omnibus circumstantiis intrinsecis & extrinsecis, inclinat ad lapsum. Tandem dividit Periculum in Voluntarium, & Necessarium seu Involunta-

rium. Tunc Periculum est Voluntarium, cum est in Hominis potestate illud auferre, nulla necessitate, neque physica neque morali, cogente ad retentionem Periculi: Involuntarium verò, si secus contingat. Sic v. g. erit physice necessarium Periculum percutiendi inimicum detentum secum in carcere: aut erit moraliter necessarium, vel ex necessitate Theologica, ut cum Chirurgus ex Charitate aut Justitia teneatur mederi Fœminam sibi periculosam: vel ex alia morali necessitate, puta cohabitationis, quæ ob rationabilem causam vitari nequit.

179. Ex his præmissis divisionibus plurimò elicit idem Author. Et primò, quod Occasio differt à Periculo. Nam Occasio Proxima constituitur per duo prædicata, nempe Circumstantiam extrinsecam, & Periculum Formale Proximum peccandi. Sic habitatio, ut sic, cum Fœmina non est de se Occasio Proxima, aliòquin talis foret in omni casu: sed tunc est talis, cum est conjuncta cum Periculo Proximo Formali peccandi. Unde licet omnis Occasio Proxima involvat Periculum Proximum: non tamen è contra, quoniam Occasio Proxima dicit Circumstantiam extrinsecam, quæ tamen minime requiritur ad Periculum Proximum. Qui enim ex propria fragilitate intrinseca diuturnam habet consuetudinem se polluendi, habet quidem Periculum Proximum ex illo habitu ortum, sed non idèò est in Occasione Proxima. Quocirca is Author *disp. 18. cit. cap. 8.* servata distinctione inter Periculum Formale & Materiale, seu Occasionem Externam, quæ est Periculum Materiale, tradit Regulas generales, quando tenemur vitare Occasionem Externam, & quando non: tametsi ostendat efficacissimè, quod semper & in omni casu tenemur vitare Periculum Formale peccandi, five id sit Proximum & Certum, five Probabile: quia nimirum in nostra est potestate Voluntatem nostram debitè mediis corroborare, & sic tollere Periculum Proximum Formale; quo debitè mediis sublato, jam quæ erat Occasio Proxima, fit Remota, cum deficiat ei principale constitutivum, nempe Periculum Formale Proximum peccandi. Qua de causa plures habitant cum Fœmina, nec ob id sunt in Occasione Proxima, eò quod illo Periculo carent, ut constat.

180. Hinc legitimam à priori Rationem assignat, cur non teneamur vitare Occasionem Remotam: Quia, inquit sub *cap. 9. num. 116.* vitatio Periculi Remoti est facilis, potestque illud Homo vitare per actum intrinsecum, scilicet eliciendo firmum propositum non labendi, & alios quoque actus, de quibus agit infra *cap. 11.* Quod si (subnectit) advertat Homo adesse aliquod Periculum Formale, & illud per præfatos actus non dissipat, mortaliter peccabit; quia tenetur adhibere remedium pro securitate. Ut enim

enim eo Capite ostendit, Homo ex præcepto charitatis propriæ tenetur se reddere securum, quantum moraliter possit, à Peccato mortali, & ab missione Gratiæ Dei. Adeoque tenetur vitare quodlibet Formale Periculum, quodcunque sit illud, estò minus probabile, ut habet *cap. 6. & 7.* & nos jam ex eo insinuavimus.

Quapropter utrobique notat, quod Periculum & Securitas è regione opponuntur; ita quòd ubi est Periculum, deficit Securitas: & ubi adest Securitas, abest Periculum. Et quantum minuitur Periculum, tantum acceditur ad Securitatem. Sic omne verum Periculum peccandi est maximum Malum de præsentì, cum nos constituat in statu periculoso incurrendi maximam jacturam, supremumque omnium Malorum; quanquam in ea magnitudine suam habeat latitudinem juxta Periculi qualitatem. Adeoque nedum Peccatum imminens de futuro est Malum, sed etiam peccandi Periculum; cum hoc tamen discrimine, quòd Periculum actu premens est Malum præsens, Peccatum verò est Malum imminens, quod timetur ut futurum.

181. Quibus prælibatis facile quidem ostenditur, Voluntatem creatam, habentem in statu Viæ Potentiam peccandi expeditam, nunquam esse absque omni Periculo peccandi. Loquimur autem de Potentia expedita; nam quæ impedita est, dicenda est in sensu composito Impotentia potius, quam Potentia, estque proinde Periculorum incapax, ut liquet. Atque ut clariùs procedamus, præmittere lubet, quòd duplex assignari solet communiter Inclinatio, seu Appetitus, nimirum Naturalis unus seu Innatus, Elicitus alter: qui iterum secernitur in Sensitivum, & Intellectivum seu Rationalem. Siquidem Inclinatio ad aliquid reperitur in unaquaque Natura secundum modum ejus, ut bene D. Thomas *prima part. quæst. 59. art. 1. in corp. & quæst. 60. art. 1. in corp. & quæst. 80. art. 2. & alibi*. Inclinatio, seu Appetitus naturalis & innatus, vi cujus qualibet res, tanquam à Dante *Naturam* inserto pondere, quasi *insigitur tali objecto* (ut Scotus loquitur *1. dist. 1. quæst. 5. §. Ad Argum. quæst. ult.*) est purè *habitualis*, hærens perpetuò Naturæ independentè ab omni cognitione; estque vel ipsa Natura, inclinans, vel ejus passio, & proprietas ex eodem Scoto *in 4. dist. 49. quæst. 10. §. Respondeo*. Inclinatio autem, seu Appetitus eliciens est Inclinatio actualis Naturæ cognoscentis in bonum præcognitum secundum esse apprehensum; qui proinde non perpetuò durat, ut perspicuum est; & in Voluntate (proprie loquendo) *Naturalis* non est, sed *Liber*; quanquam dici possit *Naturalis*, quatenus conformis est, seu elicitur juxta Inclinationem naturalem & innatam: de quibus fusè *in 3. Tomo Disp. 1. Quæst. 5. Cap. 1.*

182. Cum ergo Voluntas, ut Scotus docet

loc. cit. priùs *Natura* sit, quam *Libera*; idcirco, ut *Natura* est, habet Inclinationem & Appetitum innatum ad sibi commodum & delectabile, ita ut summè ad illud naturaliter inclinetur, ac propendeat: ut verò *Libera* est, propendet ad Justitiam; quam proinde liberè amplectens contra propriam Inclinationem naturalem patitur violentiam, cogiturque secum, ipsa conflare, nec naturaliter potest eo casu in seipsa pugnam non experiri, ac difficultatem in eo Justitiæ amplexu, & quidem majorem, quam posset præcisè pati ex vi alicujus Habitûs vitiosi. Quandoquidem (ut rectè docuit Subtilissimus *dist. 49. quæst. 10. cit. §. Quantum ad secundum*) impossibile est per aliquem Habitum *Voluntatem magis habilitari, vel inclinari ad aliquid volendum, quam per Appetitum naturalem*. Unde infert: Cum ergo *Voluntas possit tantum habilitari per Habitum aliquem, ut in pluribus sequatur Inclinationem illius, imò delectabiliter operetur secundum ejus Inclinationem: multò magis, ut in pluribus, vult istud, ad quod inclinatur naturaliter. Et ideò justus Homo, etiam cum quocunque Habitu, cum difficultate eligit Mortem; & est sibi materia Patientiæ, quia contra Appetitum naturalem*.

183. Ex quibus planè manifestè redundat nostrum intentum. Siquidem Periculum ex prænotatis non est, nisi Motivum inclinans ad futuritionem Mali, ex quo nimirum Prudentes colligunt Mali futuritionem: Atqui Voluntas creata, in statu Viæ posita, cum sua expedita peccandi Potentia in tali reperitur statu, ut Motivum adsit, ex quo Prudentes probabiliter saltem colligere debeant perpetrandi ab ea Peccati futuritionem: Ergo Voluntas creata in tali statu nūquam est sinè omni labendi Periculo, sive illud sit Periculum labendi venialiter, sive mortaliter, de quo nil curandum in præsentì. Minor satis constat: Quia Voluntas creata naturalem habet Inclinationem ad proprium commodum, & sibi delectabile, quod sæpe sæpius est illicitum secundum substantiam, & semper secundum modum, & circumstantias, quibus potest etiam id, quod est secundum se licitum, contra Legis præscriptum affici & infici, ut docet Scotus *2. dist. 6. quæst. 2.* ubi tanquam verissimile insinuat, Luciferum etiam peccasse in appetendo immoderate suam Beatitudinem, putà vel citius vel ante merita, vel ex propriis viribus, & quasi debitam suæ naturali Excellentie. Cum enim ejusmodi Motiva, illicientia, excitantia, ac trahentia naturalem Voluntatis Appetitum, nunquam desint in statu Viæ, dum Homo est vigilans, & rationis compos; eapropter nunquam est sinè aliquo Periculo.

184. Confirmatur: Nam omnis Occasio peccandi involvit peccandi Periculum: & si quidem Occasio est Proxima, involvit Periculum Proximum;

num; si remota, remotum: Atqui Homo in hac Vita nunquam non versatur in aliqua Remota, Occasione Peccandi, & frequenter in Proxima; ita ut si deberemus Occasiones Remotas vitare, *oporteret* (ut ait Apostolus 1. ad Corinth. 5.) *ex hoc Mundo exisse*: Ergo Homo in hoc Mundo nunquam nō versatur in aliquo Periculo Remoto peccandi, & frequenter in Proximo. Quade causa benè dicitur [Job. 7.] *Militia est Vita Hominis super Terram*: Quia nimirum oportet nos oculos esse, ac semper paratos ad vitanda Pericula, tam interna, quam externa, per continuam luctam nobiscum initam; alióquin certò certius peribimus, juxta illud Eccles. 3. *Qui amat Periculum, peribit in illo*. Ubi notanter dicitur [peribit in illo] & non dicitur [peribit ex illo:] eo quòd ipse Amor Periculi Peccatum est. Ut enim docent Moralistæ communiter: *In Moralibus idem est Malum facere, ac exponere se Periculo illud faciendi*. De quo vide Suarium tom. 3. in 3. par. D. Tb. disp. 16. quæst. 2. Quoniam recta ratio sic dictat, vitari nimirum debere, quodvis Mali Periculum, ut latè ostendit Cardenas jam allegatus. Quapropter optimo jure Tridentinum Concilium Sess. 6. Cap. 13. sic monet: *Qui se existimant stare, videant, ne cadant, & cum timore & tremore Salutem suam operentur*. Si cum timore & tremore debemus nostram Salutem operari, dum vivimus in hac miserrima Vita; ergo nunquam in ea sumus ab omni Periculo immunes; quia timor Mali futuri & imminentis ex Periculo prodit, quod in illius futurationem propendet.

185. Profectò ubi non est Securitas, ibi certum est Periculum, nos premens, ac timore afficiens: Atqui in statu Viæ non est non labendi Securitas, imò & vehemens perurget labendi Timor: Ergo in statu Viæ urget semper labendi Periculum. Major constat ex prænotatis: nam diximus Periculum & Securitatem è regione opponi, & ex incremento vel decremento unius argui decrementum vel incrementum alterius; ita ut quantum demitur de Periculo tantum acquiratur de Securitate, & è converso. Cum ergo nunquam Creatura rationalis, habens in statu Viæ expeditam Potentiam peccandi, omnimodam habeat Securitatem; ergo & nunquam est sine Periculo.

186. Idipsum suaderi potest quibusdam Exemplis. Nam v. g. Arbor tenerrima in tali Loco & sub tali Climate situata & radicata, ubi frequentissimæ solent esse illæ causæ, à quibus, timetur summum detrimentum eam recepturam, dicitur, & reverà est in statu periculoso, utpotè continuo exposita Periculis inclinantibus in illius destructionem: obnoxia nimirum ventis, tempestatibus, rigido veri, pruina, & similibus noxiis causis; ita ut semper sit in vero Periculo patiendi exterminium & jacturam, sal-

tem remotè, nempe sub Periculo incurrendi Periculum Proximum. Nunquid non ita se habet Voluntas creata in nostro casu? Item Navigatio longa, putà ab Europa ad Americam, seu v. g. à Lusitania ad Indiam, tam Orientalem quam Occidentalem, dicitur & est Navigatio periculosa, ita ut quis iter hujusmodi aggrediens, per aliquam Navim perficiendum, dicitur Mortis Periculum subire; adeoque in toto illo itinere dicitur esse sub tali Periculo, quoadusque ad terminum perveniat. Et quamvis non semper sit sub Periculo Proximo incurrèdi Mortem, vel gravissimam aliam jacturam; semper tamen est sub Periculo incurrendi Periculum Proximū; cum hoc oriri possit ex pluribus motivis & causis, quæ passim occurrere possunt, & solent. Unde fit, ut nunquam sit sine timore subeundi gravissimum aliquod Malum, ac etiam Mortem ipsam, ut perspicuum est. Ergo à fortiori hoc idem astruendum de Voluntate Viatoris expedita ad peccandum; cum certò certius insit ei de facto Inclinatio naturalis ad proprium commodum; quod ex innumeris fere causis ei occurrere potest, & perquam frequenter occurrere solet ut amplectendum, tametsi illicitum vel secundum ipsam ejus substantiam, vel saltem secundum aliquem sui modum, & circumstantiam.

187. Sed fortè dices, hætenus dicta solum valere ad summum de Homine lapsò, cui ob Peccatum in Adamo perpetratum inest Peccati Fomes, nimirum Concupiscentia rebellis, atque effrænis Inclinatio ad peccandum: secus autem de Homine in statu Innocentiæ, atque in magna non peccandi facilitate constituto: & à fortiori secus quoque de Angelis in statu Viæ, ut liquet. Consultò autem dictum est ad summum: eo quòd etiam de Homine lapsò non videtur, quòd semper alicui subsit peccandi Periculo; cum regulariter non sit obnoxius, nisi Occasionibus remotis, quas vitare non tenemur; & nonnisi quia, iis adhuc obsistentibus, nullum urget peccandi Periculum; alióquin teneremur illas vitare.

Sed contra: Quia licet verum sit prædicta magis urgere de Homine lapsò ob eandem jam præsignatam rationem; nihilominus falsum est, quòd non etiam urgeant, licet remissius, pro Homine in statu Innocentiæ constituto, atque itidem pro ipsis Angelis Viatoribus. Et Ratio est: Quia etiam tam in Homine illius status, quam in Angelis reperitur naturalis Inclinatio Voluntatis ad proprium commodum, atque ad id, quod sibi delectat, & placet, quamvis vel quò ad modum, vel etiam quò ad substantiam prohibitum: Ergo etiam in utroque admittendum est idem peccandi Periculum, quod in Homine lapsò, quamvis non adeò urgens & premens, ut in isto. Atque hac sanè de causa uterque Voluntatem habet defectibilem, ac peccandi

candi Potentiâ vexatam; ita ut, ni uterque sollicitus sit, ac diligenter attendat ad vitanda Pericula, proculdubio peccabit.

188. Porro, si Experientiam consulamus, quæ est unum ex principalioribus Motivis inclinantibus Judicium Prudentum ad futuritionem Peccati, mirum est, quo jure id objiciatur. Nonne ex Angelis Viatoribus tertia pars cecidit? Nonne, cum Draconis suasionibus trahebantur & alliciebantur ad peccandum, fuere in Periculo Proximo peccandi, quod præsupponit Remotum incessanter premens & vexans? Et quare peccarunt Angeli apostatæ? Nonnisi ob id Motivum quidem, quo Draco seu Lucifer se ipsum seduxit, inducti sunt: sed quare peccavit Lucifer? Audivimus jam verba ab ipsomet prolata, & nobis ab Isaia relata *Cap. 14. In Cælum conscendam, super Astra Dei exaltabo Solium meum, sedebo in Monte Testamenti, in lateribus Aquilonis. Ascendam super altitudinem Nubium, similis ero Altissimo*. Itemque ex Scoto audivimus qualiter eundem verisimile est peccasse immoderatè sibi appetendo Beatitudinem. Audiamus nunc D. Anselmum *de casu Diaboli cap. 4.* concludentem: *Peccavit ergo, volendo aliquod commodum, quod nec habebat, nec tunc velle debuit*. Audisne Luciferum, suosque Affeclas ad Peccatum inductos ob naturalem suæ Voluntatis Inclinationem ad proprium commodum?

189. Similiter ex affectione ad proprium commodum peccaverunt primi Parentes: Heva appetendo Divinitatem, à Serpente sibi falso promissam per fructus vetiti comestionem: & Adam, ne contristaret delicias Animi sui, ut ait D. Augustinus. Quamvis ergo primos Parentes in statu Innocentiæ, atque Angelos Viatores minùs urgeret, quàm nunc, labendi Periculum, ob naturalem Inclinationem ad proprium commodum; non ideò tamen erant omnino à Periculo immunes. Profectò contemnendum non est id Periculum, quod in utrisque miserandam adeò ruinam peperit, ut ex Angelis ab initio creatis tertia pars ceciderit, & ex duobus Hominibus in statu Innocentiæ constitutis utrumque ad ingentem incurrendam jacturam reipsa induxerit. Fateamur ergo, quòd in omni statu Voluntas creata, Potentiam habens peccandi expeditam, nunquam est sine Periculo amplectendi proprium commodum, vel secundùm se, vel secundùm circumstantias tantum saltem illicitum.

190. Ad illud autem, quod additur [nempe quòd etiam Homo lapsus non semper est sub peccandi Periculo, cum regulariter urgeatur Occasionibus Remotis, quas, utpotè à Periculo inferendo alienas, vitare non tenemur,] respondetur, quòd licet ad nostrum Principale intentum satis sit, quòd non rarò Proximis Occasionibus sit obnoxius; nihilominus, ut rem-

sincerè aperiamus, falsum est, quòd Homo vigilans, & rationis compos, Remotis Occasionibus circumdatus, omni Periculo vacet. Profectò idcirco dicuntur, & sunt Occasiones Remotæ labendi, quia Periculum labendi Remotum designant. Quod sanè Periculum etsi non ita nos urgeat, quemadmodum urget Periculum Proximum; urget tamen, & reverà propendet ad Peccati futuritionem: unde (ut supra ex P. Cardenas præmisimus) id Periculum vitare debemus per actus internos. Quis namque inficiabitur teneri nos ad eam præcautionem, ne trahi sinamus ad Peccatum à communibus Occasionibus peccandi: nec possimus absque Peccato ad illos exponi, nisi prudenter nos ipsos securos moraliter judicemus?

191. Et si urgeas, implicare in terminis, quòd sine Peccato versari valeamus inter Occasiones peccandi Remotas, & quòd eodem tunc nihilominus versemur in peccandi Periculo, quod vitare tenemur: Dico hanc Instantiam ex falso intellectu procedere. Si enim, cum in Occasione Remota absque ullo Peccato persistimus, nullum prorsus extaret Periculum, jam omnimodam non labendi haberemus Securitatem, quia hæc ita opponitur Periculo, ut quantum de Periculo minuitur, tantum augeatur de Securitate, ut præmonuimus; atque ideò, sublato prorsus Periculo, jam omnimoda exurgit Securitas: Id autem est manifestè falsum, cum clarissimum sit in nullo instanti posse nos de nobis cum Auxilio Dei ordinario hanc Securitatem omnimodam promittere: Igitur &c. Securitas ergo illa, quam mediis opportunis intrinsicis acquirimus, ad hoc quòd Remotas Occasionibus vitare non teneamur, est Securitas merè moralis, quatenus nos ipsos, sic vel sic dispositos, ita in bono constantes ac firmos judicamus, ut credamus nullatenus ab Occasionibus illis concutiendos ac prosternendos fore; quæ de causa possidere videmur prudentem quandam, non labendi Securitatem. Caterùm haud rarò fallimur: & ò utinam non sic falleremur. Unde qui tutius Animæ suæ Saluti providere satagunt, Occasionibus ipsas quoque Remotas (de seipsis, tametsi prudenti judicio debitâ fortitudine præditis, cautiùs, atque prudentiùs timentes ac diffidentes) vitare sedulò student, ut jam tristissimum est.

192. Tunc ergo in Remotis Occasionibus vitare Periculum censetur, cum per proprios actus ita disponimur, ac dispositos nos cognoscimus, ut prudenter existimemus non fore ab iis Occasionibus adeò provocandos, ut in proximam labendi Occasionem incidamus: sentiamusque talem nobis inesse fortitudinem, ut sine magna difficultate possimus nostras, fortè excitandas & provocandas, passiones viriliter sedare. Cessat namque in tali casu Periculum.

formale etiam probabile peccandi. Dum Periculum Remotum, quandiu Remotum manet, insufficientis est, ni prius Proximum fiat, ad nos inducendum ad Peccatum. Unde, ut bene docet P. Cardenas *Dissert. 40. cit. cap. 4. num. 63.* *Occasio externa eatenus deferenda est, quatenus est Occasio Proxima peccandi: quando autem Homo per actus suos proprios extinguit Periculum formale peccandi, jam illa non est Occasio Proxima peccandi: Ergo tunc non tenetur deferere Occasionem externam.* At licet illa in tali casu non sit amplius Occasio Proxima ob rationem præactam, est tamen utique Occasio Remota. Quoniam autem, utpotè manens in esse Occasionis Remotæ, non est sufficiens ad inducendum nos in Peccatum, quia non adeò provocat, ut ab illa vel probabiliter trahamur ad Peccatum, aliòquin Remota non foret; idcirco bene sequitur nos non teneri illam vitare. Quia, rebus sic stantibus, nunquam certè erit futurum Peccatum, estò ratione Periculi Remoti urgeat Remota Inclinatio ad illius futuritionem: quæ quidem timenda non est, nisi quatenus Proxima fieri potest.

193. Concludamus itaque Voluntatem creatam in nullo Viæ statu esse ab omni peccandi Periculo immunem: sed semper timendum est de ejus fragilitate, ac infirmitate; quæ licet minor, quàm nunc, esset in puris naturalibus, & longè minor fuerit in statu Innocentiæ; in omni tamen statu sic regulariter vigere nata est, ut nunquam Viator tali censendus est robore ac sanitate præditus, quod nullatenus debeat Mortem Peccati timere, ac si jam in Patria esset. *Hic etenim* (ait D. Anselmus *lib. de Similitudinibus, cap. 54.*) *tunc nobis sani videmur, cum in nobis nihil, quod dolebat, sentimus. Fallimur tamen nonnunquam in hoc: nam frequenter in aliqua parte Corporis infirmamur; nec tamen hoc ipsum, nisi aut motu Corporis, aut tactu aliquo ullo pacto experimur. Ac de his, qui nec ita infirmantur, sed ex omni parte sibi Sani esse videntur, quid dicemus, ut, utrum sint aut non sint Sani, probemus? Pone tibi quemlibet Sanissimum Corpore, & de Sanitate illius sciscitare: Sanus est suo judicio. Hic talis paulò durius tangatur, aut in aliqua sui Corporis parte arctius constringatur, & statim clamabit: Sine: lēdis me: vexas me. Quid est hoc? Nonne prius se esse Sanum dicebat: & nunc modicè tactus ita dolenter succlamat? Istene tibi Sanus videtur? Non puto. Nequaquàm Salus hujusmodi nobis dabitur, quorum Salus à Domino futura esse promittitur. Nam absterget Deus omnem lacrymam &c. Idipsum similiter planè astruendum, de Viribus & Sanitate Voluntatis in puro Viatore. Est enim ab intrinseco defectibilis, adeoque fragilis æquè ac infirma, ita ut à proprio commodo ex seipso provocante paulò durius*

tacta, vel ab importuna illius imagine arctius constricta, opus est, ut læsa & vexata clamet ad Dominum pro Auxilio opportuno, ne ea Infirmitate ducatur ad Mortem. Agnoscentes ergo ut periculosum, quemlibet statum Viæ, etiam illum, qui *status Sanitatis* nuncupatur, fateamur cum D. Anselmo *ibid.* *solam Sanitatem Vitæ futuræ ita vigere, & immutabilem, ac inviolabilem fore, ut ineffabili quadam dulcedine suavitatis totum Hominem repleat; & omne, quod alicujus in se vicissitudinis, mutabilitatis, aut lēsonis suspicionem prætereundere queat, procul arceat, atque repellat.*

CAPUT II.

Creatura qualibet rationalis, vel ob solam peccandi Potentiam, capax ostenditur utriusque

Redemptionis verè & propriè dictæ, tam Præservativæ scilicet, quàm Extractivæ.

194. **Q**UAMVIS mox cumulata *Cap. præced.* satis forent ad evincendum contra Adversarios, quod sola Potentia peccandi, utpotè secum gerens annexum peccandi Periculum, sit materia sufficiens Redemptionis verè & propriè dictæ, pro qua (ipsi sicut Salmanticensibus Testibus) sufficit vel *Debitum*, vel *Periculum* subeundi aliquod Malum: Nihilominus lubet hanc materiam latius discutere, cum sit unum ex præcipuis nostræ Doctrinæ Fundamentis; & aliunde præfati Patres ita confusè in hoc discurrant, ut videantur neque *Periculum* ipsum probare ut sufficiens ad veram Redemptionem, licet simul satis id esse fateantur. Imò quia *Periculum* à *Debito* haud rectè secernunt, etiam videntur actualem Servitutem, quæ certò certius à *Debito* jam contracto dimanat, semper præexigere ad veram Redemptionem, ut non semel observavimus. Quare nos, ut eorum votis plenè satisfaciamus, demonstrabimus in hoc Capite, puram peccandi Potentiam nedum ratione Periculi, quod involvit, sed & ratione quoque Servitutis cujusdam actualis, quam præfert, esse Materiam, quidem sufficientissimam, ut circa eam versari queat Redemptio verè & propriè dicta, tam Præservativa, quàm Extractiva.

195. Hæc autem promittendo, quicquam ridiculum non proponimus: sed benè omni serietate ostendendum pollicemur (ut omnibus constet) perperam laudatos Patres *tract. jam cit. dub. 3. §. 4. num. 76.* adnotasse, quod ridiculum esset dicere, nos, qui modò habemus Potentiam, ut in *Turcarum Captivitatem* deveniamus, absque alio hujus rei Periculo vel *Debito* posse modò indè redemi, aut indigere Redemptione ratione talis Potentiæ, dum ultra non pergimus, & Ca.

Capivitati, aut alicui majori ejus Periculo non appropinquamus. Nam etiam Sancti Angeli habuerunt Potentiam peccandi, & non ideo habuerunt sufficientem materiam Redemptionis: sicuti nec Adamus, dum non peccavit, aut saltem Periculo peccandi accessit, Redemptione indigebat. Hec apud præsignatos Patres. Ut ergo hujusmodi risum primo loco cohibeamus, ne rebus maxime serietatis misceatur, & secum dolorem trahat, operæ pretium est præacta eorum verba brevi excursu trutinare.

196. Et primò est ponderandum *ly absque alio hujus rei Periculo, vel Debito*. Porro *ly alio* est relativum diversitatis, habetque vim quandam comparationis in aliquo prædicato communi, quod est *ly Periculo, vel Debito*. Ergo nos, qui modò habemus Potentiam, ut in Turcarum Captivitatem deveniamus, sumus in aliquo Periculo, vel Debito; etsi esse valeamus in alio Periculo majori, & proximiori, vel etiam in alio Debito urgentiori: quod minimè admittimus, cum sit Debitum longè diversum, à Periculo: Ergo ipsimet Patres (velint, nolint) fatentur Potentiam deveniendi in Turcarum Captivitatem non esse absque ullo Periculo. Quodque expressius firmannt sequentibus verbis, dum, negando posse modò nos inde redimi, aut indigere Redemptione ratione talis Potentiæ, annectunt: dum ultra non pergimus, & Captivitati, aut alicui majori ejus Periculo non appropinquamus. Quid clariùs? Non ultra ergo pergamus, cum jam invenerimus eosdem Adversarios in Periculo deveniendi in Captivitatem Turcarum, annexo purè Potentiæ incurrendi talem Captivitatem. Sed tamen adhuc inficiatur posse nos inde redimi, aut indigere Redemptione ratione talis Potentiæ. Rogemus eos igitur: An possint à tali periculosa & satis molesta Potentia saltem à Deo liberari? An sit opus redimi, & extricari à tali Potentia eum, qui in tali exoptat Libertate constitui, ut, absque ullo timore in eam Captivitatem incidendi, quocunque velit, pergat? Sunt hæc planè adeò clara, ut ab obscuritate redimi non indigeant. Quod autem addunt de Sanctis Angelis, & Adamo, idem ipsum est, quod stat in Controversia, & petit principium, ut patebit Cap. seq.

197. Quoniam autem ii Patres non adeò timent Pericula, quæ ipsimet Capacitati ac Potentiæ subeundi Mala inesse videntur, ut Redemptionis necessitatem, imò & possibilitatem in eo casu agnoscere cogantur; inutile planè non erit, si ulterius ostenderimus, puram eam Capacitatem subeundi Mala, & à fortiori Potentiam peccandi (quæ quidem non est pura Potentia passiva, sed & activa, ac insuper naturaliter propensa ad proprium commodum, ut inculcatum est Cap. præced.) actualem quandam præferre Servitutem, & Captivitatem,

Tom. II.

quæ certò certius proinde Redemptionis Extractivæ materiam se exhibet. Atque hanc sanctæ Doctrinam haud leviter tetigimus Quæst. 1. Cap. 2. & Cap. 8. hujus Disputationis. Siquidem, ut ibi diximus, Necessitates illæ, quibus vel in Corpore, vel in Animo, vel in utroque premimur, maxime quia pro hoc statu pœnales quoque sunt, utique perhibentur esse materia sufficiens verè Redemptionis Extractivæ; ita ut vel ipsa quoque Necessitas edendi ac bibendi, & à fortiori Necessitas laborandi, & quiescendi, ac subveniendi in pluribus Corpori ad Vitam servandam, sit verissima & durissima Servitus actualis, ex ipsa nostra miserrima & labili Natura dimanans; ita quòd nos, iis aliisque diversitatibus occurrentes, nonnisi corruptibilitati servimus, ut cum D. Gregorio Magno præmissum est Cap. 8. mox cit.

198. Sicque Necessitas patiendi alterationem & corruptionem in membris corporeis ab ingruentibus causis, & potissimum Necessitas in quovis momento moriendi, si contingat causam aliquam mortiferam in nos inopinatè irruere, non est, nisi actualis durissima Servitus, qua actualiter in toto Vitæ cursu divexamur. Et estò Servitus hæc non sit, nisi Capacitas & Potentia passiva subeundi Mala, quæ hic & nunc, nullo alio etiam urgente aut Debito aut speciali Periculo, nos obsident; non ob id tamen non assiduò ac jugiter studemus, atque impensius & cum anxietate non vigilamus, ne aliquid nobis, vel saltem notabiliter, noceat. Quòd si ad Mala Corporis vitanda sic laboramus; quid præstare debemus, ne ob peccandi Potentiam, qua premimur, spiritualia Mala, & Peccatum, quod est Malorum omnium maximum, subeamus? Imò & eò accuratius sunt nobis Peccata præcavenda, quò majus incomparabiliter Malum est Peccatum; & quò innumerabiliores sunt peccandi Occasiones, & Pericula, quibus potissimum præest innata ipsiusmet nostræ Voluntatis Inclinator ad Malum.

199. Quis ergo neget Servitutem esse actualem hujusmodi Capacitatem, passivamque Potentiam subeundi tot tantæque Mala, seu spiritualia, seu corporalia? Porro (ut Cap. 2. cit. dicebamus) quicquid Libertatem nostram aut omnino tollit, aut minuit, dura Servitus est, cum Servitus & Libertas privativè opponantur; unde perfecta Libertas est nulli Necessitati servire. Cum ergo nos tot tantisque Necessitatibus serviamus, proculdubio etiam tot tantisque Servitutibus detinemur, à quibus redimi speramus, juxta illud à nobis loc. cit. allegatum Apostoli Dictum ad Rom. 8. Vanitati Creatura subiecta est non volens, sed propter eum, qui subiecit eam in spe: quia & ipsa Creatura liberabitur à Servitute corruptionis in Libertatem Gloriæ Filiorum Dei. Ubi paulò infra:

A a 2

Nos

Nos ipsi primitias Spiritus habentes, & ipsi intra nos gemimus, Adoptionem Filiorum Dei expectantes, Redemptionem Corporis nostri. Et ad Philip. cap. 3. Salvatorem expectamus Dominum nostrum Jesum Christum, qui reformabit Corpus humilitatis nostrae configuratum Corpori claritatis suae. Quibus profecto monemur, nos in praesentiarum perfectam Libertatem non possidere, ac proinde pluribus esse obnoxios Servitutibus, propter quas modo gemimus, atque ab illis redimi speramus, juxta Christi Domini Oraculum Lucæ cap. 21. *Respicite, & levate capita vestra, quoniam appropinquat Redemptio vestra.*

200. Inter ejusmodi autem Servitutes primum locum obtinent spirituales, ut liquet, atque has inter Servitus illa, quam praefert peccandi Potentia; quæ profecto in ipsa finitate, Creaturae rationalis fundatur, dum, quia finita est, est defectibilis, ut bene docet Scotus 2. dist. 7. quæst. unic. & dist. 23. quæst. unic. & distinct. 44. quæst. unic. adeoque non poterit non redolere imperfectionem quandam ipsimet creaturae Voluntati congenitam, vi cujus eam durissimam patitur Servitutem, ut ex proprio defectu receptiva sit deformis formae Peccati: quod (ut pluribus in locis laudatus Scotus loquitur) est maxima Pena Naturae intellectualis inter omnes Penas ejus. Unde (ut rite ait D. Anselmus de lib. Arbitr. cap. 2. & 3. apud eundem Subtilissimum citatus) *Possè peccare nō est Libertas, nec pars Libertatis*; quia nimirum, ait Scotus *ibid.* Libertas, ut Libertas, est perfectio simpliciter; adeoque ut talis & absolute considerata ponitur in Deo summe Libero, cui proinde repugnat posse peccare. In nobis autem est Libertas cum limitatione, & ratione limitationis competit ei posse deficere, & peccare. Quare Potentia peccandi formaliter capta, & prout dicit ordinem ad ipsam deformitatem, seu ad formale Peccati, non est à Deo, quia talis ordo nihil est, cum sit ad nihil, ut bene resolvit *ibid.* Subtilissimus. De quo vide Lychemum in Comment. Scot. *ibid.*

Non ergo quicquam Libertati suffragatur posse peccare; imò plurimum refragatur, dum non ex Libertate id prodit, sed ex Libertatis defectu: nec vim liberi Arbitrii exprimit, sed bene illius imbecillitatem designat. Quocirca idem Anselmus *ubi sup.* inquit: *Quæ tibi Voluntas liberior videtur, illa, quæ sic vult, & potest non peccare, ut nullatenus valeat flecti à non peccandi rectitudine: an illa, quæ flecti aliquo modo potest ad peccandum?* Et subjungit: *An non vides, quoniam qui sic habet, quod de- cet, & quod expedit, ut hoc amittere nequeat, liberior est, quam ille, qui sic habet hoc ipsum, ut possit perdere, & ad hoc, quod dedecet, & non expedit, valeat adduci?* Unde tandem concludit: *Liberior itaque Voluntas est, quæ à re-*

ctitudine non peccandi declinare nequit, quam quæ illam potest deferere. Vide plura de hoc apud illum. Consonat quoque Anselmo Augustinus in Enchir. cap. 105. ubi ait: *Sic oportebat Hominem fieri, ut bene velle posset, vel male nec gratis, si bene; nec impune, si male: postea vero sic erit, ut male velle non possit, nec ideo libero carebit Arbitrio. Multò quippe liberius erit Arbitrium, quod omnino non poterit servire Peccato.* Quod idem lib. de corrept. & grat. cap. 11. in fine rescribit, & cap. 12. seq.

201. In bonis itaque, tam Corpori quam Animæ intrinsicis & congenitis, plurimas, è quibus Redemptionem expectamus, patimur actuales Servitutes, & quidem atrociores ac duriores, quam sint illæ, quas Homines hujus Mundi agerrime sustinent in bonis externis, quæ possident. De quibus fuse agitur in Jure Tit. de Servitutibus. Cui diligens Jurisconsultus exactam præmisit Servitutum Divisionem, & Declarationem. Dividit namque primo Servitutem in Personalem & Realem: nam Servitutes Mixtae, inquit, sub Simplicibus continentur. Ex Personalibus autem, subdit, alia est de Jure Divino, cujus cognitionem habemus ex Sacris Litteris: alia ex Jure Gentium. Illam subdividit in Honestam, qua quis volens se totum Deo mancipat &c. & in Turpem, qua quis per Peccatum in Mancipatum Diaboli venit &c. Postmodum Servitutem Personalem ex Jure Gentium, quæ à Persona Servili Personæ Liberae debetur, & ex Bellis orta, commemorat; atque inde mentionem facit de Servitute Personali ex Jure Civili, quam tribus modis contingere declarat.

202. Hinc à num. 8. Servitutem Realem expendit, asseritque esse Jus quoddam Prædio inhaerens, quod Dominantis Utilitatem auget, Servientis Libertatem minuit: & hoc contingit, cum Res mea Rei tuæ, Prædium meum Prædio tuo servit. Quam Definitionem, annectit, Magno consensu approbant Juris Interpretes in lib. 1. ff. de Servitut. Quoniam verò Prædia, (ut idem prosequitur) in Urbana & Rustica fecernuntur; idcirco Servitutem Realem in Urbanam & Rusticam divisam tradit; quarum nonnullas hic adducimus, ut clarè inde agnoscat, quam duram patiamur Servitutem in bonis naturalibus, tam Corporis quam Animæ, nobis intrinsicis. Sic v. g. Stillicidium avertendi Servitus ibi definitur, quod est Jus, quo licet alicui Stillicidium Domus suæ in Domum, aut Aream vicini avertere. Item Itineris, seu Aditus Servitus est Jus, quo licet ire in Domum meam per Prædium tuum. Quæ Servitus etiam Urbana esse potest, cum Urbano Prædio debetur. Rursus Jus pascendi est Jus Pecoris pascendi in Fundo alieno Prædii mei causâ. Similiter, Aqua Haustus est Jus hauriendi Aquam à Fonte, vel

vel Puteo vicini &c. Agit quoque Jurisconsultus de Servitutibus Mixtis, quarum plures enumerat species; quas inter est *Ususfructus*, qui est *Jus alienis Rebus utendi ac fruendi, salvâ Rerum substantiâ*. Item *Habitatio*, quæ est *Jus alienas Aedes inhabitandi, salvâ Aedium substantiâ, &c.*

203. In his autem aliisve Servitutibus, ibi assignatis, id profectò unū obiter annotare licebit, eas nimirum, formaliter inspectas, potius ad correlativa Servitutum, quam ad Servitutes ipsas spectare. Astruitur enim, quod *Servitus* sit *Jus* faciendi hoc vel illud: *Jus* autem idem est, ac *Authoritas*, *Potestas*, *Facultas* faciendi hoc vel illud. E converso autem *Servitus* est *Debitum*, *Necessitas*, & *Obligatio* faciendi hoc vel illud; ita ut *Jus* & *Servitus*, & earundem vocum Synonyma relativè opponantur, atque oppositam præferant rationem. Siquidem *Jus* dicit vim agendi, imperandi, cogendi &c. *Servitus* autem dicit vim patiendi, & exequendi, atque adimplendi ea, quæ imperantur, exiguntur, &c. Quare per formam *Juris* Homo constituitur formaliter Dominus, per formam verò *Debiti* & passivæ *Obligationis* constituitur formaliter Servus. Et sic Prædia, Domus, & cætera usu rationis carentia, solum sunt materia, circa quam versantur Jura & Domina, Debita & Servitutes. Quod satis indicat ipsamet *Servitutis Realis* Definitio à Jurisconsulto supra assignata: *Est jus quoddam Prædii inherens, quod Dominantis Utilitatem auget, Servientis Libertatem minuit*. Porro, si Servientis Libertatem minuit; ergo forma est opposita *Juri*, & inherens habenti Libertatem; quam sicuti minuit *Servitus*, ita & Dominantis Utilitatem simul & Libertatem auget per correlationem oppositam, quæ *Jus* dicitur, & Dominium. Jurisperiti autem Dialecticorum rigori non student in rebus definiendis, sed vulgariter conceptum exprimunt. Reverà tamen *Jus* & *Servitus* non nisi Personis propriè competunt.

204. Ad rem nostram igitur: Si mox prædictæ Servitutes, quas propter externa bona, Homines patiuntur, satis molestæ ipsis sunt, atque admodum invisæ, ac proinde sufficiens Redemptionis materia, ut familiarissimum est; cur sufficiens Redemptionis materia non sunt Servitutes illæ, quibus & in Corpore & in Anima divexamur? Nunquid mutabilitas, & corruptibilitas, tam *physica* Corporis, quam etiam *moralis* & *spiritualis* Animæ, eo quod Capacitatem & Potentiam ad mutari & corrumpi designat, nullum facessit negotium, nullamque præfert vexationem, & Servitutem? Absit. Alioquin quomodo verum erit illud D. Pauli effatum, quod *Vanitati Creatura subiecta est non volens, sed propter eum, qui subjecit eam in spe: quia & ipsa Creatura liberabitur à Servitute corru-*

ptionis in Libertatem Gloriæ Filiorum Dei? Quomodo verum erit, quod solum in Patria perfecta undequaque erit Redemptio nostra, & sic perfectam ibi possidebimus Libertatem? Porro, si *Creatura* capitur pro *Viro justo*, & *Homine novo*, certum est (ait Salmeron tom. 13. & 1. in Epist. D. Pauli disp. 17. fol. 557. col. 1.) illum huic rerum inconstanti vicissitudini & vanitati subiectum esse. Nam etsi liberatus sit per Christum à Peccati Servitute, ac Daemonis; non tamen à Servitute corruptionis, & mutabilitatis, & motuum Fomitis, & Peccatorum interdum venialium. Nam quandiu in fragili Carne sumus, multis indignis subdimur, &c. Quandoquidem, quia de Carnis Peccato propagati, in nobis ipsis etiam gerimus unde certamina toleramus: ut loquitur D. Gregorius Magnus Hom. 16. in Evang. Unde meritò ad Redemptionis perfectionem numeris omnibus absolutam idem Apostolus anhelans ajebat: *Infelix Ego Homo: quis me liberabit de Corpore Mortis hujus?*

205. Et quidem hujusmodi Servitutes, nostram diminuentes Libertatem, aliter in statu Innocentiæ, aliter in statu Naturæ lapsæ, ac aliter in statu Naturæ reparatæ nos premunt; nam juxta Naturæ humanæ varios status & ipsæ sunt variatæ, licet nunquam penitus extinctæ, ac sublata, quoniam perfecta hujusmodi Libertas reservata nobis est in Patria: ubi (ut ait Augustinus lib. de corrept. & grat. cap. 12. cit.) habebimus, non posse peccare, non posse mori. In statu Innocentiæ autem Homo solum habuit ex eodem ibid. posse non peccare, posse non mori: qui post Peccatum tamen assecutus est debere mori, debere peccare. Quibus quidem Necessitatibus occurrit Christi Redemptoris Gratia, qua adjuti possumus Peccata vitare, sed non posse peccare solum erit in Patria: ubi & ab aliis quoque Necessitatibus Liberi omnino erimus, quibus in statu Viæ nunc terimur, licet ex Christi Meritis non adeò premimur, uti premeremur, si ea Merita non adfuissent. Unde quicquid majoris Libertatis fuit in statu Innocentiæ, & est in statu Naturæ reparatæ præ statu Naturæ lapsæ, effectus est veræ Redemptionis.

206. Eapropter Inclinatio ad proprium commodum, & sic ad Peccatum, licet magis exarsit post Adæ Peccatum, eo quod facta est effrænis, ac rebellis contra Rationem; admodum tamen mitigatur per Christi Gratiam, ac remittitur, ita ut ex insuperabili superabilis fiat magis minusve, juxta Gratiæ collatæ perfectionem. In puris autem naturalibus quanquam non ita insolens esset, qualis facta est per Peccatum, ut contra plurimos Theologos in 3. Tomo ostendemus, dum insuperabilis non foret: nihilominus adhuc suam excitaret luctam contra Rationem, inclinando, licet mitius, ad Peccatum,

catum, ut ibi explicabimus. Nec Innocentiæ status ab ejusmodi Affectione, utpotè innata, ad proprium commodum liber fuit, cum reipsa ex tali Affectione ducti primi Parentes peccarint, ut liquidum est. Veruntamen Justitiâ Originali præditi magnam (ut *loc. mox cit.* Augustinus loquitur) facilitatem non peccandi possidebant, & sic perfectiori Libertate pollebant, quam in puris naturalibus contingeret. Licet namque in neutro statu Fomes propriè dictus loci haberet; adhuc validissimo illo Dei Adjutorio suffulti, quo carerent in puris naturalibus, longè maximè fortis erat eo tunc & constans ad prosequendam Justitiam Voluntas, quam fuisset in puris naturalibus, ut fuse expendemus *Tom. 3. cit.* Cum itaque Potentia peccandi ex defectu Libertatis prodeat, non potest veram Servitutem non importare; & sic nequit non esse materia veræ Redemptionis, qua quis ad statum magis liberum transferatur per Extractionem quoque à tali Servitute, licet possit & ab ea præservari quoad Potentiam Proximam.

207. At fortè dices: Potentia peccandi nequit esse, nisi Servitus potentialis, non autem actualis; cum respiciat Peccatum, non ut actu positum, vel ut ponendum; sed tantum ut ponibile: Ergo nequit esse materia Redemptionis Extractivæ, quæ Servitutem actu jam contractam præsupponit ex dictis; sed ad summum solius Præservativæ.

Respondetur, Potentiam peccandi considerari posse vel subjectivè, seu in ordine ad subjectum, quod afficit: vel objectivè, ac terminativè, seu in ordine ad objectum ac terminum, quem ut Potentia respicit. Si hoc secundo modo spectetur, est utique Servitus potentialis, ad Peccati Servitutem pertinens, quia dicit nimirum *posse servire Peccato*: si priori modo autem, est Servitus actualis, qua Creatura rationalis actu & formaliter constituitur Serva talis Potentiæ, admodum sibi molestæ ac nocivæ, quamque nequit à se propriis viribus pellere. Quin imò licet possit ab ea divinitus removeri, quatenus *Proxima* est; non tamen quatenus *Remota* & *Radicalis*, cum ex finitate Creaturæ profluat, quæ nequit non esse Ens finitum. Cum ergo ipsamet peccandi Potentia sit actu & formaliter in tali Creatura, atque ipsam actu & formaliter divexet ac premit, non potest in sua linea non esse Servitus actualis, ut *Quæst. præced. in Segmento Cap. 7. cit.* præactum est. Sicque licet in ordine ad Peccatum, ut possibile, materiam præbeat Redemptionis Præservativæ, quia in casu non sit sermo de Servitute ipsius Potentiæ peccandi, sed benè de Servitute Peccati non dum contracta, sed merè contrahibili: tamen loquendo de Servitute ipsius Potentiæ peccandi, potest esse materia utriusque

Redemptionis, tam Extractivæ quam Præservativæ. Quarè Theologi communiter fatentur Beatissimam Dei Genitricem fuisse ab instanti suæ Purissimæ ac Sanctissimæ Conceptionis ita confirmatam in Gratia, ut non potuerit illam ullo Peccato amittere: quod est fuisse liberam ab actuali Servitute talis Potentiæ.

208. Quod si insites, Potentiam peccandi non posse reduci ad actum independentem ab ipsamet Libertate Creaturæ rationalis, adeoque nullam posse importare Servitutem actualem:

Respondetur Creaturam rationalem in hoc ipso esse actualiter Servam, quia potest ex sua Libertate subjici Peccato. Cum enim talis Potentia sit Potentia servilis, atque non parvam redolens imperfectionem, inferensque molestiam & vexationem; quo pacto Servitutem actualem non inducit, si actu vexat & premit? Porro licet ejusmodi Potentia non dicat *Debitum* & *Necessitatem* peccandi; præsupponit tamen *Necessitatem* & *Debitum* in Creatura rationali respectu sui ipsius; ita ut ipsamet Potentia peccandi necessario insit præactæ Creaturæ: quæ cum sit *Necessitas* orta ex Libertatis defectu, seu (si ita velis) formaliter constituens Libertatem ipsam, ut defectibilem, ita ut nequeat creata Libertas non esse defectibilis, seu potens deficere; jam est Necessitas actualem inducens Servitutem, cum hoc, quod possit deficere sit ipsius Libertatis diminutivum, adeoque servile, ut perspicuum est.

CAPUT III.

Predictum Adæ Posterum, de quo est sermo, esse utriusque Redemptionis, tam Præservativæ quam Extractivæ capacem: imò & reipsa de facto in Causa Peccati Originalis fuisse utroque modo redemptum evidenter ostenditur.

209. Porro Assertio proposita adæquatam, exprimit hujus Quæstionis Resolutionem: quæ quidem contra eos Authores militat, qui capere nesciunt, quo pacto in B. Virgine locum habere potuerit Christi Domini Redemptio verè & propriè dicta, ex suppositione quod non fuerit cum ceteris sub Lege & Pacto comprehensa, atque ob id neque in Adam peccaverit. Sed mirandum potius est, quomodo ipsimet Adversarii capiant B. Virginem in Adamo peccasse, ac simul Immaculatam fuisse. In quo quæso, eâ falsâ factâ suppositione, magis Deum offenderunt alii Adæ Posterii, in quo non æquè eundem læserit & Virgo? Tota planè malitia moralis Posterorum Adæ in eo sita est, atque ab eo dependet, quod in Adam peccaverint: à quo certè si præscindatur, nullam prorsus

sus Peccati verè & propriè dicti Maculam illi in seipsis habere poterunt, dum quodcunque in eis assignatum nullo pacto potest Peccati verè & propriè dicti rationem involvere; cum nullatenus in se sit formaliter liberum, nisi liberum sit in causa: & quidem in tali causa, quæ aliquo modo sufficienter importet liberum eorundem Posterorum concursum, nempe concursum moralem, ex evidenter probatis in primo Tomo. Tritum equidem est, non esse Peccatum, nisi in eo, cui fuerit sufficienter liberum & voluntarium: quocirca damnata est à tribus Summis Pontificibus Propositio illa Bajana, quæ in ordine est 47. asserens, quod *Peccatum Originis verè habet rationem Peccati sine ulla relatione, ac respectu ad Voluntatem, à qua originem habuit*. Ubi de Voluntate Adæ certò certius est sermo: nec Adæ, ut particularis Personæ; sed Adæ, ut Personæ communis & Capitis morali omnium Posterorum, quorum Personas & vices in ea causa sustinuit; ita ut Voluntates omnium ipse in se moraliter contineret, essetque ipsius Voluntas moraliter Voluntas uniuscujusque ex Posteris, quorum vices gessit.

210. Nec item ibi sermo fit de Adæ Voluntate in actu primo inspecta, ut certissimum est; nam ut sic ullius sive meriti sive demeriti actualis causa esse non potest: sed benè fit sermo de Adæ Voluntate in actu secundo posita, & prout liberè transgressa est Dei Præceptum non comedendi de fructu vetito. Quod si hujus peccaminosi Actus malitia non spectaret ad Posteris, frustra sanè præscriberetur recursus ad talem, Adæ Voluntatem, ut Originale Peccatum rationem Peccati verè & propriè dicti in eis haberet. Ergo illius Actus malitia fuit moraliter etiam & Posterorum; non sic autem censeripotest, si idemmet ille Actus non fuisset moraliter proprius eorundem, & sic eorum singulis moraliter voluntarius, & liber. Sicque Macula Originalis, in Conceptione Posterorum contracta, non est, nisi Macula ejusdem illius Actualis Peccati Adæ, ut singulorum Posterorum moraliter proprii; nec peculiarem aliam involvit malitiam, præter illam, quæ ex actu illo, ut uniuscujusque moraliter proprio, recipit. Eapropter, si Virgo Beatissima cum cæteris in Adam peccasset, nullatenus apparet, cur æqualis quoque moralis malitiæ subjectum, uti cæteri, non fuerit. Hoc itaque mirandum quippe est, ac valde mirandum: non autem, quod non comprehensus cum aliis Posteris sub communi Lege & Pacto (quemadmodum de B. Virgine asserimus) ex hoc ipso dicatur verè & propriè & peculiari quidem Redemptione redemptus.

211. Probemus autem directè nostrum intentum. Sed notandum prius est in Adæ Posteris discrimen illud, quod versatur inter Potentiam peccandi in Adamo, competentem eis ut

comprehensis sub Lege, & Potentiam peccandi personaliter, ad eosdem ex defectibilitate intrinsicæ propriæ Naturæ spectantem. Hæc enim profuit, ut prædictum est, ex intrinsicæ eorundem defectibilitate: Illa verò profuit ab extrinseco, nempe occasione Institutionis Divinæ, vi cuius Adam constitutus est Caput morale suorum Posterorum quò ad observantiam, vel transgressionem illius Præcepti: *De ligno, quod est in medio Paradisi, ne comedas &c.* [Genes. cap. 2.] Unde fit, quod antecedenter ad talem Institutionem Posteris solum subsint Capacitati seu Potentiæ Remotæ, non autem Proximæ, peccandi in Adamo. Posita verò ea Divina Institutione, omnes illi Posteris, qui comprehensi fuere sub Lege & Pacto, facti sunt proximè capaces, ac potentes peccare in Adam; ita ut, hac fiante Proximâ Potentiâ, Debitum quoque conditionatum habuerint, seu Necessitatem conditionatam peccandi, si Adam peccaret in subjecta materia præsignati Præcepti; cum non potuerit in casu Adæ Peccatum, utpotè Peccatum Capitis morali Posterorum, non esse moraliter Peccatum eorundem: Sicuti etiam & Pericula, quibus Adam in ordine ad violandum id Præceptum futurus erat obnoxius, necessario quoque futura erant Pericula ad eosdem Posteris sub Lege comprehensos moraliter spectantia.

212. Ex quo apertissimè emergit, passivam ejusmodi Comprehensionem sub Pacto & Lege duram prætulisse Servitutem. Si enim dura Servitus est pura Potentia personaliter peccandi, & quidem actualis, *subjectivè* considerata, ut Cap. 2. ostendimus, quoniam actualiter nos vexat & premit, & in ordine ad Peccatum, ad quod tendit, ac *objectivè* spectata, est Servitus potentialis, quamvis actuari debeat ex personali nostra physica Libertate: Quantò magis durior Servitus est Potentia peccandi in alio, quæ per physicam alterius Libertatem actuatur; ita ut cogamur dependentèr à physica Voluntate alterius peccare? Porro si Servitutem importat in nostrâ Voluntate hoc, quod nequeat hunc illumve finem à se efficaciter intentum assequi, nisi dependentèr ab aliis nostris Potentiis, tametsi ei, tanquam inferioribus, subordinatis ac parere debentibus; qua de causa nobiliores Theologi cum Scoto & Scotistis, quos omnes allégat, & sequitur Maffrius in 1. Sent. disp. 4. quæst. 6. art. 1. negant Potentiam executivam in Deo esse Divinæ Voluntati superadditam, tanquam quid seu formaliter seu virtualiter ab ea distinctum; adeoque contendunt ipsammet Dei Voluntatem efficacem esse principium sufficiens & proximum physicè ac immediatè productivum rerum omnium ad extra, alióquin non esset per se & formaliter efficax, & sic neque infinitæ virtutis & efficacitatis, dum ad instar Vo-

luntatis creatæ indigeret alia Facultate distincta, tanquam instrumento ad executionem voliti, estò non distinguatur Divina Voluntas ab ea Facultate executiva, nisi ut duo Attributa, ad invicem: Jam à fortiori Servitutem importabit talis dependentia unius Voluntatis ab alia alterius Suppositi, ita ut velle, aut nolle cogatur quicquid alia Voluntas volitura sit, vel nolitura.

213. Ergo in Posteris sub Lege & Pacto comprehensis duplex agnoscenda est Servitus. Physica una, estque Potentia peccandi personaliter: Moralis altera, quæ est Potentia peccandi in Adamo. Quarum utraque secernenda est in *Actualem* per ordinem ad subjectum, & *Potentialem* per ordinem ad objectum, seu ad Peccatum ut possibile; quæ specialem adhuc habet Servitutis longè durioris notam, dum ea Peccati ponibilitas necessariò pendet ab exercitio physico alienæ Voluntatis & Libertatis. Unde fit palàm nostrum Assertum. Nam Posterus ille, de quo est sermo, utpotè ex Dei favore ob Christi Merita (ut supponitur) non comprehensus cum aliis sub communi Lege, est adhuc verè & propriè *extractivè* redimibilis à Potentia personaliter peccandi, quæ quidem, *subjectivè* considerata, est actualis Servitus ex dictis; & nonnisi per aliud contradistinctum Privilegium (quod hic non supponimus, quia non loquimur de B. Virgine) potest non præsupponi ab eo Postero contracta pro statu realis existentie: Ergo & posset talis Posterus à tali Servitute per veram Redemptionem ulterius extrahi ac liberari per Christi Merita.

214. Item posset idem Posterus ab eadem præsignata Servitute, *subjectivè* inspecta, per eadem Christi Merita, & per aliud novum Privilegium præservari, ne illà nimirum prematur, uti factum est cum B. Virgine: Atqui hæc esset pro formali Redemptio Præservativa propriissimè dicta, ut patet: Igitur &c. Præterea utraque mox præacta Redemptio, tam *Extractiva*, quàm *Præservativa*, ab ejusmodi præfata Servitute utique de necesse involveret Præservationem ab omnibus Peccatis, tam possibilibus committi, quàm sub conditione futuris, quæ nimirum Posterus ille defactò committeret, ni ea Redemptio à Servitute Potentiæ peccandi poneretur: Ergo &c. Adde iterum ejusmodi Præservationem à Peccatis posse adhuc habere locum in eo Postero per solam custodiam & protectionem Dei externam, & iis quoque Dei Auxiliis, quæ Proximam peccandi Potentiam ab eo non arcerent, sed tantum eum liberarent ab omni actu peccandi, uti perspicuum est apud Theologos: Ergo etiam per hanc viam foret capax Redemptionis Præservativæ, ac propriè dictæ.

215. Probandum nunc est, eundem illum Posterum ex vi solius gratuitæ Exclusionis, seu

potius non Comprehensionis sub communi Lege & Pacto fuisse reipsa & defactò præservativè redemptum. Arguo igitur primò sic: Talis Posterus defactò, utpotè sub ea Lege non comprehensus per Christi Merita, ut supponimus, fuit per Christum præservatus ab imminenti contractione Potentiæ peccandi cum cæteris in Adam; quæ Potentia, ut prænotavimus, longè durior Servitus est, quàm sit Potentia peccandi personaliter, cum dicat pro formali dependentiam à Voluntate physicè aliena: Sed hæc Præservatio est vera Redemptio Præservativa propriè dicta ex jam ostensis: Igitur &c. Consequentia tenet, cum Assumptum satis constet ex præmissis. Verè enim talis Posterus, si fuisset à Deo sub Lege & Pacto comprehensus, eam incurrisset actualem simul & potentialem Servitutem, quam involvit Potentia peccandi in Adam, *subjectivè* simul & *objectivè* considerata; ita ut verè posset, ac item deberet peccare in Adamo, & cum Adamo peccante.

216. Arguo secundò sic: Peccatum sub conditione futurum est materia sufficiens Redemptionis Præservativæ, ut inculcatum est *Quest. 1. & præsertim Cap. 4. & 5.* Atqui talis Posterus, utpotè non comprehensus à Deo per Christi Merita sub illa Lege, fuit ereptus ac præservatus à proprio Originali Peccato sub conditione futuro: Ergo talis Posterus fuit verè per Christum præservativè redemptus. Minor est perspicua: Quoniam si fuisset reipsa sub ea Lege comprehensus, peccasset de necesse cum cæteris in Adam, ac debuisset proinde illius Peccati Maculâ aspersus concipi, ut per se liquet: quodque totum sanè optimè prænoverat Deus Divina sua Præscientia in suis conditionatis Decretis. Consequentia subsistit.

217. Idipsum tertio clariùs ac firmiùs constat ratione Periculorum, quibus defactò fuit obnoxius Adam in subjecta materia: quibus nimirum adaucta est Adæ Propensio ad transgrediendum impositum Præceptum non comedendi de Ligno, quod erat in medio Paradisi. Siquidem ejusmodi Adæ Pericula, quibus urgebatur ad violandum id Præceptum, erant moraliter propria uniuscujusque ex Posteris comprehensis in Pacto, cum illius Præcepti violatio deberet esse moraliter propria eorundem: Ergo sicuti Posterus ille ob non Comprehensionem sub Lege redemptus præservativè dicitur à Potentia peccandi in Adam, & sic à Periculo peccandi in eodem: ita & dici debet præservativè redemptus à Periculis, quibus jam fuit obnoxius Adam, & in quibus ipse Adam cum Posteris sub Lege comprehensis defactò periit; nam & hæc Pericula fuere utique Posteris Pericula, peccandi in Adam, ut liquidò patet. Atqui ubicunque fulget Liberatio & Ereptio à Periculo peccandi, etiam & ibi refulget Redemptio verè &

re & propriè dicta per ipsosmet quoque Adversarios : Igitur &c. Ubi velim advertas , quòd Periculum peccandi in Adam est etiam ex consequenti Periculum incurrendi Maculam Originalem in Conceptione : quia *Quod est causa causæ , est causa causati* .

218. Unde profectò emergit , quòd Posterus ille in casu etiam ante Legem & Pactum , erat utique in magno Periculo , licet non Proximo , peccandi in Adam : quia nimirum erat in Periculo Comprehensionis sub Lege & Pacto ; quæ Comprehensio afferebat secum Periculum magis Proximum , ut constat ; imò & Periculum adeò certum , stante conditionata Dei Prævisione , ut esset Debitum , seu Necessitas conditionata , nempe dependens à Comprehensione sub Lege ; qua posita , etiam transiret , juxta Dei Præscientiam , qua Deus noverat Adamum reipsà peccaturum , in absolutam : Igitur etiam Posterus ille ratione talis Periculi , præcedentis constitutionem illius Pacti & Legis , atque reipsà afficientis ipsum Posterum , poterit ac debet dici *extractivè* Redemptus à Periculo illo .

219. Profectò Posterus ille , ex quo Deus voluerit Legem illam & Pactum instituire , jure intelligitur nedum proximè & merè capax hujusmodi Comprehensionis passivæ ; sed etiam aliquo modo dispositus ad comprehendendi (quamvis oppositum sentiamus de Beatissima Virgine , utpotè jam ante præelecta ad Divinam Maternitatem , & sic prædestinata ad summum gradum Gratiæ , ac Sanctitatis , & Puritatis :) Quandoquidem attentà vi Legis , seu potiùs attentà consuetudine ferendi Leges , istæ vel saltem ex congruentia solent , & quodammodò impropriè exigunt universaliter ferri , præsertim cum nullum obstat Privilegii motivum , ut in casu supponimus . Idque totum lubenter concedunt Salmanticenses : qui *dub. 3. §. 4. num. 8.* quamvis negent , & meritò , ex ea Legis & Pacti congrua Universalitate , seu ex aptitudine congruentiæ ad Universalitatem nasci posse verum Debitum ingrediendi Legem illam : nihilominus autè addūt : *Non negamus fore in prædicto casu convenientiam , congruentiam , & decentiam , ut , cæteris sub Pacto comprehensis , etiam comprehendatur illud Individuum* . Ergo omnibus ritè pensatis prudens timor afficeret eum Posterum , si eo tunc foret capax de tali Comprehensione , ex qua resultat Periculum , imò & juxta Dei Prævisionem Necessitas peccandi in Adamo , & sic etiam incurrendi Maculam Originalem : Ergo exclusus postea per Christi Merita à Comprehensione cum aliis esset proculdubio à tali Periculo *extractivè* redemptus .

CAPUT IV.

Præcluduntur Adversariorum effugia : simulque ob id clariùs emicat Capitis præcedentis Doctrina.

220. **Q**uamvis præacta satis evincant illius Posterius , de quo agimus , Redemptionem verè & propriè dictam , tam illam scilicet , cujus de possibili est capax (quæ , ut diximus , & Extractiva & Præservativa esse potest ;) quam etiam illam , qua defactò dicendus est Redemptus : Nihilominus Patres Salmanticenses , utpotè non agnoscentes , vel despicientes ostensa à nobis Pericula in casu illius Posterius , respondent ad Argumentum ex Periculo desumptum , negando Suppositum . Eo quòd (ajunt) ubi nullum timetur Malum , nullum quoque ibi potest esse Periculum : Atqui ingredi Pactum illud , seu Legem non est aliquid de genere Mali : Igitur &c. Ita colligo ex iis , quæ fusè habent §. 5. à num. 85. Suadent Minorem sic : Nam Deus (inquiunt) *statuens Pactum cum Adamo , comprehendensque ibi ejus Posterius , non intulit eis aliquid Mali , Supplicii , aut Incommodi : imò verò magnam præstitit Gratiam , & magnum Beneficium , elevando illos medio tali Pacto ad supernaturalem ordinem , & participationem Justitiæ Originalis . Sicuti neque Adamo fuit Occasio data peccandi ; sed potiùs , quantum erat ex se , à Peccato retrahabat &c.* Et hujus oppositum , ajunt , est Deo injuriosum .

221. Verum hæc Doctrina æquè probat neminem ex Hominibus esse in Periculo peccandi ; quoniam Deus , qui Legem & Præcepta eis imposuit , nil Mali , aut Supplicii , vel Incommodi , quod nocumentum afferat , eis infert , aut intulit : imò potiùs magnam contulit Gratiam , & ingens Beneficium , eos elevando talibus Lege & Præceptis ad ordinem supernaturalem , dando eis Occasionem acquirendi sibi studio Virtutum Jus ad æternam Beatitudinem . Quòd si , his minimè obstantibus , passim Homines in infinitis propemodum Periculis versantur ; jam apertè claudicat eorum Patrum Discursus . In hoc equidem ipso , quòd plura nobis à Deo Beneficia conferantur , plura ebulliunt Pericula : *Cum enim augentur Dona , Rationes etiam crescunt Donorum* : ait D. Gregor. *hom. 9. in Evang.* Unde infert : *Tantò ergo esse humilior , atque ad serviendum Deo promptior quisque debet ex Munere , quantò se obligatiorem esse conspiciat in reddenda Ratione* . Imponit siquidem Deus Legem & Præcepta , simulque Vires confert & Auxilia , ut ritè observentur , ac indè Merita cumulemus . Verum hoc opus , hic labor est . Eligitur quis in Summum Pontificem : Nunquid

Electores in hoc quicquam Mali, aut Supplicii, & Incommodi ei irrogant, quod non æquè contingat in sua linea in eo peculiari Præcepto Adæ imposito, ac Dignitate Capitis moralis omnium Posterorum ei collata? Sed tamen, dum Electores tantum ac talem exhibent illi honorem, eum eligendo in Christi Vicarium, ac totius Ecclesiasticæ Hierarchiæ Primatem, in quot rerum discrimina eundem collocant? quot altissimam illius S. Sedis Dignitatem Pericula obsident? Testis sit ter ille Magnus, mox cit. Gregorius, Sanctitate, Doctrina, & Apostolico Munere Maximus, qui ad Pontificatum euectus illud identidem usurpabat: *Veni in altitudinem Maris, & Tempestas demersit me.*

222. Optimè igitur inquirunt ii Patres, quòd per eam Legem & Pactum neque Adamo data fuit Occasio peccandi: sed potius, quantum erat ex se, à Peccato retrahebat &c. At quid inde? Scimus, quia bona est Lex, ait Apostolus 1. ad Timoth. 1. annectit autem: *si quis eam legitime utatur.* Talis autem usus est, quem Pericula inhibere conantur: Lex quidem sancta, & Mandatum sanctum, & iustum, & bonum, inquit idem Apostolus ad Rom. 7. Quod ergo bonum est, subdit, *mibi factum est Mors? Absit. Sed Peccatum, ut appareat Peccatum, per bonum mibi operatum est Mortem: ut fiat supra modum peccans Peccatum per Mandatum.* Quorsum, ergo pergit eorum Patrum Discursus? Lex quidem sancta est, ut loquitur D. Anselmus in eum locum: *sed illi non sunt sancti, qui malè utuntur Lege.* Pericula tamen urgent, ut nos, sequendo Affectionem ad proprium commodum, etiam à Lege prohibitum, sancti non simus, sed perversi, & iniqui peccatores.

Itidem verum est, quòd neque Adamo data fuit Occasio peccandi. At quis neget acceptam? En laudatum Apostolum ad Rom. 6. *Occasione autem accepta, Peccatum per Mandatum operatum est in me omnem Concupiscentiam.* Ubi (ut placet eidem D. Anselmo ibidem) fit sermo de accepta Occasione stimulandi per Mandatum Legis. Unde infert, quòd Peccati nomine vel Fomes Peccati intelligitur, vel Diabolus Author Peccati. Adjecitque: *Et talis est nostra carnalitas, ut ardentius desideret prohibita: quibus non memoratis, jaceret quasi sopita. Sed & Diabolus, videns Legem in Auxilium Homini-bus datam, magis exarsit, & magis institit, ut eam illis verteret in perniciem.* Et infra: *Nescio enim quomodo hoc ipsum, quod concupiscitur, sit jucundius, dum vetatur. Auget peccandi desiderium prohibitio Peccatorum: & Lex dum Concupiscentiam prohibet, quodammodo eam inflamat.* Qua de causa vulgatum est Adagium illud: *Nitimur in vetitum semper, cupimusque negatum.*

223. Atque id omnino profectò contigit pri-

mis Parentibus, quamvis Fomite carentibus propriè dicto, ac (ut ait Augustinus) *in tanta non peccandi facilitate* manentibus. Satis quippe fuit ipsum datum à Deo Præceptum ad inflammandam, exsuffante Diabolo, nativam Affectionem ad proprium commodum, etsi eo tunc minimè petulantem, & effrenem. Ex comestione prohibita fuit accepta Occasio datum Præceptum violandi: constat namque ex *Genesis* 3. ita Serpentem locutum ad Mulierem: *Cur præcepit vobis Deus, ut non comederetis ex omni Ligno Paradisi?* Unde factum est, ut ex ipso Præcepto, ac Pœna transgressoribus comminata, Diabolus, & ipso suadente primi Parentes Occasionem desumpserint illud violandi.

224. Quicquid tamen sit de hoc: quamvis certum sit, Deum illius Pacti constitutione bonum Adæ simul & Posterorum intendisse, ac reipsa illius Pacti vi maxima Beneficia eis præstitisse; adhuc nihilominus verum est, eo quidem Pacto impositam Adæ ac Posteris in eo fuisse observantiam illius Præcepti [*De Ligno scientiæ boni, & mali ne comedas*] sub comminatione illa: *In quocunque die comederis ex eo, Morte morieris.* Ergo tam Adam, quam dependenter ab ipso Posteris ejus vi talis Pacti facti sunt Culpæ & Pœnæ obnoxii. Communis namque Doctrina est, quòd primarius Legis effectus est dirigere & obligare: secundarius autem est facere Hominem Culpæ & Pœnæ obnoxium, ut ex communi ritè annotant Mastrius 2. disp. 6. quæst. 8. art. 6. num. 304. Additque, quòd hic effectus dicitur secundarius, quia non prodit à Lege absolute, sed conditionate, supposita videlicet ipsius transgressionem. Quare cum non sit effectus ille per se intentus à Legislatore, (qui, ut diximus Disp. 2. Quæst. 1. Cap. 8. solum per se intendit Legis observantiam, ita ut contra ejus intentionem sit illius transgressio) non nisi per accidens à Lege causatur; & non nisi voluntate consequenti, & ex suppositione vult Legislator, quòd Legis suæ transgressor Culpam, & comminatas Pœnas subeat. Adeoque ex sua Libertate Homo Legem transgrediens sponte suâ fit Culpæ Reus, & Pœnæ addicitur, juxta illud Isaia cap. 50. *Ambulate in flammis, quas ipsi vobis succendistis.*

225. Potest itidem dici (& proculdubio melius) quòd effectus secundarius Legis non est facere Hominem Culpæ & Pœnæ obnoxium, idèst *Reum Culpæ & Pœnæ*, & sic Noxâ circumdatum & Pœnæ addictum; cum ipsemet Homo sit, qui liberè transgrediendo Legem sese facit & constituit Reum Culpæ & Pœnæ: sed benè facere Hominem Culpæ & Pœnæ obnoxium, hocèst *expositum ac subiectum* incursioni Culpæ & Pœnæ, attentâ propriâ ipsius Defectibilitate, innumeris totâ Periculis. Si quidem, accepta Occasione à positione Legis, exar-

exardescit Concupiscentia, & Inclination ad proprium commodum, assistentibus præsertim, seu potius obsidentibus, atque insultantibus Motivis innumeris, eam Inclinationem amplius inflammantibus; ita ut, posita Lege, omnibusque prærecensitis ritè perpensis, rectè inferatur, Hominem, tali Lege detentum, esse *expositum* & *obnoxium* Malis Culpæ & Pœnæ non minus, quàm tenerrima Arbor posita in loco, ubi frequentissimæ sunt nives, glacies, tempestates, pruina &c. Nil ergo obstat, quòd Deus O. M. bonum intenderit, ac Gratiam, Beneficiumque contulerit Adæ & Posteris, instituendo Legem illam & Pactum, quo minus hi constituerentur in statu periculoso transgrediendi Legem illam, ac subeundi ob id comminatum Pœnam. Porro, si Voluntatem Adæ nullum infestasset vel infestaturum esset Periculum, comminationem illam Deus minimè adhibuisset post latam Legem. Adhibuit tamen: & id, non obstantibus præclarissimis, ei collatis, supernaturalibus Donis, quibus (ut ait Augustinus pluries cit. de corrept. & grat. cap. 2.) fuerat in tanta facilitate non peccandi constitutus: quia nimirum ex libero suo Arbitrio peccare poterat, & ideò terreri oportuit, ut à Malo adhuc vel sic retraheretur, cum non esset omnino à Periculis peccandi immunis. Unde defactò, etiam nil obstante adhibita comminatione, periit, & nos in eo & cum eo periiimus.

226. Hinc palàm emergit, præfatos Patres perperam contendere, nos, ut in Adamo moraliter contentos, nullis obnoxios fuisse Periculis, eo quòd ab his Adam, cujus gressibus incedendum nobis erat, inveniebatur immunis. Audiamus quæso quæ habent sub §. 6. *Qui includebantur* (inquiunt) *vel includi debuissent in Pacto, non aliter, quàm gressibus Adami, Peccato appropinquabant, cum ab ejus Voluntate pendere debuissent: Ergo ad summum non exponerentur, nisi eidem Periculo, cui exponebatur ipse Adam. Atqui Adamus etiam post Legem, & Pactum initum, præsertim* (ut loquuntur sub num. 93.) *antequàm tentatio accederet, neque habebat Peccatum, neque aliquod Debitum, aut Periculum peccandi: Sicut in Angelis, antequàm delinquerent, aut ad id provocarentur, nullum fuit tale Debitum, vel Periculum: imò potius omnia, quæ in statu Justitiæ Originalis tunc currebant, inducebant Adamum ad permanendum in Gratia &c. Igitur &c.* Sicque ii Patres nedum ante Pactum, sed etiam post Inclusionem in Pacto (quod mirabilius est) nulli nos Periculo in Adam subiacuisse astruunt.

227. Verùm certò certius falluntur. Si enim nulli Adam ante Peccatum obnoxios fuit peccandi Periculo, quomodo igitur periit? Porro *Periculum* à verbo, *Pereo*, descendit; estque Motivum inclinans ad Mali & Peccati

futuritionem: Si ergo Adam peccavit, & periit; jam priusquàm peccaret, Motivum habuit, ipsius Voluntatem inclinans ad Peccati perpetrationem: ergo fuit in Periculo. Nunquid non trahitur alliciturque ab objecto prohibito Voluntas ad peccandum? Si ita est, quomodo ergo illud amplectitur? Porro Voluntas Appetitus est rationalis, & nonnisi id, quod appetit, prosequitur; ita ut minimè illud prosequeretur, si id vel vi Affectionis ad proprium commodum, vel vi Affectionis ad Justitiam non appeteret. Floccipendunt autem boni Patres tentationem illam internam, quæ ex Affectione ad proprium commodum exoritur, & solam externam pendere videntur; unde ajunt: *Præsertim antequàm tentatio accederet*: alludentes *tentationi*, quæ à Serpente ortum habuit. Sed hæc tentatio nullam haberet vim, si non suscitaretur per eam Inclination ad proprium commodum, & delectabile, quæ sæviùs & crudeliùs tentaret: *Quisquis in tentationem non infertur* (ait Augustinus lib. 2. de bono persever. cap. 6.) *profectò nec in tentationem suæ malæ Voluntatis infertur. Et qui in tentationem suæ malæ Voluntatis non infertur, in nullam prorsus infertur. Unusquisque enim, ut scriptum est* (Jacobi 1. 14.) *tentatur à Concupiscentia sua abstractus, & illectus.*

228. Instabis forsan, Concupiscentiam esse effectum Peccati. Sed oportet distinguas Concupiscentiam vitiosam, effrænam, ac rebellem, à Concupiscentia merè naturali, quæ utique, modo suo trahit & illicit: eadem enim est secundum substantiam. Et quamvis in statu Innocentiæ non posset, ob Originalis Justitiæ Donum, usum rationis antevertere; inerat tamen Homini licèt innocenti, qui poterat, ratione duce, illà uti, & defactò illà usus est. Unde Genes. 3. dicitur: *Vidit igitur Mulier, quòd bonum esset Lignum ad vescendum, & pulchrum oculis, aspectuque delectabile: & tulit de fructu illius, & comedit: deditque Viro suo, qui comedit.* Adde quod supra tetigimus, perfectam scilicet subjectionem ipsam partis inferioris ad superiorem, in Adamo effectum fuisse Redemptionis Præservativæ ex Christi Meritis.

229. Contemnamus autem in gratiam tantorum Patrum tentationem hujuscemodi internam, & solum pendamus, perpendamusque externam. *Præsertim* (inquiunt) *antequàm tentatio accederet*: quibus planè verbis insinuare videntur, neque tentationem externam constituisse Adamum sub vero peccandi Periculo: licèt hoc faciliùs verificetur ante hujus tentationis accessum. Et sanè mirum est dari tentationem aliquam, quæ potenti peccare nullum afferat Periculum. Quare ergo oramus quotidie: *Et ne nos inducas in tentationem?* nisi quia tentatio ad Malum inclinat & provocat? Ergo & pec-

gandi Periculum præfert non vulgare, sed maximum. Neque ambigendum est Serpentis calliditatem in Sacro Textu decantatam omni conatu aggressam fuisse primos Parentes, tot vallatos præsidiiis, ne tentationi succumberent. Quod si maximum attulit ea tentatio Periculum; etiam antequàm tentatio accederet, in Periculo fuere primi Parentes: nam fuere in Periculo subeundi tale ingens Periculum; & omnia Pericula, quibus fuit Heva obnoxia, fuerunt quoque & Adæ Pericula, cum Heva post cibi vetiti comestionem suaserit Viro, ut comederet. Sicque Mulierem à Viro semoveri, juxta vetitam Arborem constitui, illam curiose nimis intueri, ac secum fortè tacitè cogitare de prohibitionis causa, ac tandem diuturnum cum Serpente colloquium, imò & plura (ut Catharino placet) colloquia intexere: item ex parte Adæ, super Muliere non vigilasse, illam non corripuisse, nec post admissum Facinus objurgasse, nec demum seipsum suadentem, atque importunis & repetitis precibus apud se instantem non repulisse, erant profectò dispositiones quædam, quibus Periculum peccandi sensim augebatur. Unde & in his casibus peccarunt venialiter, ut fusè dicemus in 3. *Tomo Disp. 2. Quæst. 1. Cap. 3.* Ubi etiam sub *Cap. 4.* ostendimus Adamum ex inordinato Uxoris amore peccasse comedendo de Cibo vetito. Adeoque nimis erga Uxorem affectus non potuit non esse periculosus, cum defactò eum ad Peccatum induxerit.

230. Profectò, ut reor, præacti Patres, ea tantum Pericula pendunt, quæ urgentissima sunt; ita ut illa Prudentes veluti Debitum quoddam, seu moralem Necessitatem, existimare cogantur. In quo sanè falluntur. Nam ex uno capite: *Qui spernit modica, paulatim decidet*, ait Eccles. cap. 19. & ex alio capite omnia Pericula non differunt, nisi secundum magis & minus. Ergo aut omnia, aut nullum erit materia sufficiens Redemptionis. Imò quò remotius est Periculum, eò aptior materia est eminentioris Redemptionis; quæ sanè eò perfectior & illustrior est, quò remotiorem Hominem constituit à Peccato. Adeoque totius Vitæ Hominis cursus, utpotè Periculis undequaque circumseptus, & ex intrinsecis suis expositus continuis Periculis, capax est verè Redemptionis. Hinc Augustinus dicto lib. 2. de bono persever. cap. 22. *Nemo, inquit, potest esse securus, nisi cum consummata fuerit ista Vita, quæ tentatio est super Terram.* [Job. 7. 1.] *Sed faciet nos perseverare in se usque in ejus Vitæ finem is, cui quotidie dicimus: Ne nos inferas in tentationem.*

231. Non ergo verum est, Adamum nulli obnoxium fuisse Periculo; imò potius omnia, quæ in statu Justitiæ Originalis tunc currebant,

inducebant Adamum ad permanendum in Gratia. Si fiat namque sermo de præclarissimis Donis ac Privilegiis, à Deo Homini collatis, ut in statu Innocentiæ permaneret, id verissimum est. At verò æquè falsum, si ly omnia universalius, ac transcendenter (ut ita dicam) sumatur. Nunquid sub ly omnia stat *Serpens, Lignum Vetitum, Heva*, cujus suasionem tandem Adam peccavit? At gratissimè demus præsignatis Patribus, omnia in eo statu confluisse ad hoc, quòd Adamus permaneret in Gratia: quid inde? Ecce præactum ineluctabile Argumentum: Ejusmodi favorabilis combinatio, vi cuius Adam per vos erat eo tunc immunis ab omni Periculo, non fuit debita Adæ, sed merè gratuita: Ergo si tale Beneficium ei collatum, non fuisset, utique fuisset innumeris Periculis obnoxius: Ergo Adamus, ut in eo statu à Deo poneretur, fuit ab innumeris Periculis peccandi præservativè liberatus; & sic præservativè redemptus per Christi Merita, quorum intuitu illum Gratiarum & Beneficiorum cumulum accepit, ut supponit hæc Quæstio. Consequentia ligat: Nam quicquid actu existens est materia sufficiens Redemptionis, extrahentis redemptum ab illo actualiter obsidente, est etiam, cum impeditur, ne existat, materia sufficiens Redemptionis præservantis.

232. Itaque ex hoc ipso, quòd Posteriores non aliter, quàm gressibus Adami, Peccato appropinquabant, optime sequitur, eosdem nedum obnoxios fuisse Periculo ingrediendi Legem & Pactum, antequàm hoc institueretur à Deo, ut ostendimus; sed & Periculo peccandi cum Adamo in Adamo, quòd sanè oriebatur ex ejusdem Defectibilitate, ac peccandi Potentia, quæ, post Legem & Pactum initum, fuit moraliter propria eorundem Posterorum, sub Lege & Pacto illo comprehensorum; ac tandem iisdem Periculis, quæ subiit reipsa Adamus, priusquàm peccaret, & quibus perductus est in ruinam. Sicque vanum omnino est, quòd ajunt Salmanticenses, cum scribunt, quòd *pura Defectibilitas, & Potentia peccandi nullum de se præfert Periculum: & ideo, dum ibi sistitur, sicuti nullum præfert Periculum, sic nec esse potest Redemptionis materia.* Quid quæso importat ly *dum ibi sistitur*? Vel enim designat, quòd per eam Defectibilitatem Voluntas, ni ulterius progrediatur, non est sub peccandi Periculo? & hoc in sensu composito est verissimum, quovis etiam summo urgente Periculo: quòd in casu Periculum non est, cum inclinare nequeat ad futuritionem Peccati. Vel designat, Voluntatem eo solo Periculo affectam, quòd est Potentiæ peccandi annexum, non posse peccare? & hoc est falsum, quia Voluntas, ad proprium commodum & sibi delectabile naturaliter inclinata, admodum illicitur ac trahitur ad illud sibi nudè propositum, ample.

amplectendum ex sua Libertate : quod est esse in Periculo, etsi nil aliud superaddatur, ut patet. Vel tandem designat, quod nomine *Periculi* veniat ulterior aliqua circumstantia extrinseca, inclinans Voluntatem ad Malum? & hoc est etiam falsum, quia talis circumstantia, extrinseca ex prænotatis *Cap. 1.* spectat ad Occasionem, non ad Periculum constituendum, quod profectò dimanat ex interna Voluntatis Propensione ad amplectendum sibi commodum & delectabile : qua non præsupposita, nullum, in hac peccandi materia locum habet Periculum, nec proinde Occasio Proxima, quæ supponit Periculum, estò adsit quævis circumstantia extrinseca. Tum quia corruiit eorum principalis Assertio vel ex eo, quod adfuerunt utique circumstantiæ extrinsece, quæ fuerunt Adquæ Occasio peccandi, ut jam vidimus.

233. Eodemque sanè modo de Angelis differendum : nam estò nullum eis adfuisse Periculum, antequàm ad Peccatum provocarentur; cum tamen fuerint reipsà provocati, jam in Periculo fuere peccandi. Nec potuit quidem *magnum* non adfuisse *Periculum*, ubi fuit *magnum Prælium*. Sed & ante provocationem adfuit reverà Periculum ex Affectione ad proprium, commodum sibi congenita. Nam vel saltem Lucifer provocatus non fuit, sed provocans; qui certè nonnisi ex ea Affectione ductus appetiit Dei equalitatem, ut sibi bonam. Fateantur ergo Adversarii, Voluntatem ipsam creatam, ob prædictam sibi innatam Affectionem, esse periculosissimam; nec posse, nisi divinitus, à periculo ejusmodi statu vel extractivè vel præservativè redimi ac liberari, quemadmodum factum est in B. Virgine per Donum Confirmationis in Gratia : ita ut nec venialiter unquam peccarit, & fortè nec peccare potuerit, juxta variam illius Doni explicationem à Theologis exhibitam.

234. Porro Exemplum ipsum, quod pro se allégant prædicti Patres, de Potentia, quam habemus, & qua premimur, deveniendi in Captivitatem Turcarum satis manifestè id comprobatur, si ritè perpendatur. Quamvis enim ob talem Potentiam non omnes æquali Periculo vexemur; omnes tamen semper sub aliquali Periculo sumus ob ejusmodi meram Capacitatem. Nonne hinc exoritur non posse nos, quocunque velimus, & quomodocunque velimus, liberè abire? Et hæc non est dura Necessitas & Servitus, nostram minuens Libertatem? Sed tamen ex mera Capacitate incurrendi eam Captivitatem exoritur. Quid, si propensi naturaliter essemus ad eam subeundam Captivitatem, ut contingit in ordine ad peccandum? Adest insuper Periculum aliquod, juxta varias loci, temporis, & similium circumstantias, diversimodè nos vexans, nunc magis nimirum, nunc minus

Proximum, aut Remotum, ita ut nunquam, ob inopinatos eventus, omnimoda Securitate potiamur. Porro, dum hæc Romæ scribo, Collectam contra Paganos, jussu Clementis XI. feliciter regnantis, cum aliis omnibus Sacerdotibus in Missa quotidie adhibeo : in qua precamur Deum, ut à Paganorum nos defendat Periculis; quæ urgentiora videntur ex notitia, quod Rex Sultanus arma præparet : Ergo semper sumus sub aliquali ejusmodi Periculo, cum semper propensus sit, ac potens Rex Sultanus ad invadendos Christicolas. Quod autem tale Periculum sit Remotum, quid inde? Num ob id non est Periculum? Quis autem dubitet, Voluntatem creatam simili imò & majori Periculo perenniter urgeri, ob præmemoratam Affectionem ad proprium commodum; cum longè facilius sit, eam in Peccatum profligare, quàm à Turcis Christicolas invadi?

235. Accedit, ad nostrum de Redemptione salvanda intentum per Liberationem, seu Extractivam seu Præservativam, à Periculis factis esse, quod attento uniuscujusque Vitæ spatio aliquando saltem aliqua urgeat Necessitas vitandi Periculum inclinans ad Peccatum. Cum autem sit moraliter impossibile, quod aliquando saltem non contingat ejusmodi Necessitas; jam nullus certè ex Adquæ Posteris est, qui non est redimibilis ad minus de tali Periculo, ex hypothesi quod non esset in Lege inclusus : & quidem redimibilis tum *extractivè*, si ita velis, cum Periculum jam actu est positum; tum *Præservativè*, si Periculum est tantum sub conditione futurum. Unde S. Dei Ecclesia frequentissimè Deum exorat, ut nos liberet à Periculis etiam imminentibus, adeoque sub conditione futuris, ut constat. Sic nominatim in Oratione Officii Divini à prima Dominica Adventus ad totam usque Hebdomadam recitata, quam nuper in Choro audivimus, hæc habentur : *Excita, quæsumus Domine, Potentiam tuam, & veni : ut ab imminentibus Peccatorum nostrorum Periculis, te mereamur protegente eripi, te liberante salvari.*

236. Pro coronide autem audiamus D. Augustinum lib. 2. de Confess. cap. 7. Gratias tibi agam (inquit) & confitear Nomini tuo, quoniam tanta dimisisti mihi Mala, & nefaria Opera. Gratia tua deputo, quod Peccata mea tanquam glaciem solvisti. Gratia tua deputo & quæcunque non feci Mala. Quid enim non facere potui? Omnia mihi dimissa esse fateor, & quæ me sponte feci Mala, & quæ, te Duce, non feci. Simile quidpiam habet S. Doctor in 2. lib. de bono Persever. ad Prosperum, & Hilarium, præter id, quod allegavimus Quæst. præced. Cap. 5. Nam cap. 1. præfati libri secundi, in princ. sic habet : *Asserimus ergo Donum Dei esse Perseverantiam, qua usque in finem perseveratur*

tur in Christo : finem autem dico , quo Vita ista finitur , in qua tantummodo Periculum est , ne cadatur . Sed unde hoc Periculum ? nisi quia defectibiles sumus ? Hinc sub cap. 5. ait : *Cum dicunt Sancti : ne nos inferas intimationem , sed libera nos à Malo : quid aliud , quam ut in Sanctitate perseverent , precantur ?* Et hoc quid aliud sonat , nisi quod præservedur ab iis Peccatis , quæ , si non obstaret speciale Dei Donum , à nobis committerentur ? Quare Cap. 6. seq. inquit : *Ideo petimus , ne inferamur in intimationem , ut hoc non fiat . Et si exaudimur , utique non fit , quia Deus non permittit , ut fiat . Et cap. 17. Videte jam à veritate quam sit alienum negare Donum Dei esse Perseverantiam usque in finem hujus Vitæ ; cum Vitæ huic , quando voluerit , ipse det finem : quem si dat ante imminem lapsum , facit Hominem perseverare usque in finem .* Tantum ea propter abest , ut Peccatum sub conditione futurum non sit Redemptionis veræ materia , ut sit quinimò propria salvandorum Redemptionis (vi cujus peculiari favore participant in actu secundo de Christi Meritis) ea Liberatio à Peccato sub conditione futuro ; quæ certè etiam involvit Liberationem à peccandi Periculo , proveniente ex nostra Defectibilitate ; quæ profectò in omni statu Infirmos nos reddit , licet comparative ad pejorem statum Sani dicamur , ut constat ex D. Anselmo allegato in calce Capituli primi .

237. Concludendum est igitur primò , illum Adæ Posterum , de quo controversitur , esse defectò verè ac propriè redemptum extractivè ab ipsa Potentia & Capacitate peccandi in Adam , subjectivè considerata ; dum vi Decreti Divini , eum excludentis à Lege communi , factum est , ut esset impotens ad peccandum in Adam , in sensu composito loquendo . Ob eandem causam concludendum est secundo , ipsummet Posterum esse preservativè redemptum à Periculo Proximo peccandi in Adam , quod ex passiva Comprehensione sub communi Lege nascitur , ut dictum est : & sic etiam redemptum à Periculis , quibus fuit Adam reipsa obnoxius , quæ sanè sibi fuissent moraliter propria : atque ob id redemptum eodem modo fuisse ab ipso actuali Peccato in Adam sub conditione futuro , ut ab ipsomet Postero nimirum moraliter perpetrando , quatenus illud reverà in eo perpetrasset , si sub communi aliorum Lege comprehensus fuisset . Quod idem consequenter astruendum de ejusdem Peccati Macula , quæ esset proculdubio ab eo contrahenda in sua Conceptione , si ab ea Lege fuisset comprehensus ; nam sic indubitanter cum cæteris in Adam quoque peccasset .

238. Præterea est concludendum tertio , eundem Posterum in ea hypothese esse utique capacem utriusque Redemptionis , Præservativæ , &

Extractivæ , ob Potentiam personaliter peccandi in statu realis existentie , si supponatur ad rationis usum perventurus : quandoquidem potest extractivè redimi à tali Potentia personaliter peccandi , subjectivè considerata : itemque preservativè à Periculis , quibus Natura humana in toto Vitæ cursu passim vexatur : atque itidem à Peccatis Personalibus , quæ ipse committeret , nisi à Deo præservedur per Christi Merita . Et hujusmodi planè fuit Virginis Beatissimæ Redemptio , dum non solum defectò immunis fuit à Periculo Proximo peccandi in Adam per Exemptionem à communi Lege , imò & per anteriorem Electionem ad Dei Maternitatem , & sic omnino aliena ab Originali Peccato ; sed etiam immunis ab omnibus Peccatis Personalibus , etiam venialibus , atque Periculis omnibus ad ea inclinantibus ; ut optimè docet S. Franciscus Salesius in principio hujus Operis allegatus . Fuit namque prædestinata , cum Christo ad excellentissimam Sanctitatem , & Puritatem , qua major sub Deo (ut ait D. Anselmus) nequit intelligi : & ideò confirmata in statu Gratiæ à primo instanti suæ Purissimæ Conceptionis , ut communiter Theologi astruunt : accepit namque ab eo tunc Gratiā inamissibilem .

CAPUT V.

Nonnullæ Authoritates , contra Redemptionem Præservativam objectæ , vero sensui restituntur : simulque Universalis traditur Regula ad omnes alias con-similes ritè explicandas , seu potius ritè intelligendas .

239. **E**X plurimis , quas pro se afferunt Salmanticenses ad Redemptionem Præservativam eliminandam , Authoritatibus selectiores huc adducemus , ut veram earum , aliarumve similium designemus intelligentiam . Primò itaque præfati Patres sub §. 3. cit. num. 71. quadam objiciunt Scripturæ Testimonia , quibus firmare nisi sunt Redemptionem verè & propriè dictam eam esse , quam ipsi num. præced. descripserant : nimirum esse merè & semper Extractivam , nunquam Præservativam , eo quod conditiones , per ea Testimonia expressæ , non huic , sed illi quadrant . Sic Levitici cap. 19. dicitur : *Ancilla Pretio non redempta , nec Libertate donata . Et cap. 25. Si vendiderit Possessiunculam , potest redimere . Et infra : Si non redemerit , Emptor possidebit eam . Job. 15. Non credet errore deceptus , quod Pretio redimendus sit . Isaia 52. Venundati estis , & sine argento redimemini .* Adducunt pariter D. Hieronymum dicentem : *Ille redimitur , qui Captivus est ,*

est, & in hostium veniens Potestatem Liber esse deservit. Ac D. Isidorus ajentem: *Qui emit, alienum emit: qui autem redimit, id emit propriè, quod suum fuit, & suum esse deservit.* Eandem quoque Significationem constare asserunt ex Latinis Dictionariis.

240. Alias quoque urgent Authoritates sub §. 8. uti est illa Zosimi Papæ apud Augustinum *Epist. 157. ad Optatum: Nullus, nisi qui Peccati Servus est, Liber efficitur: nec Redemptus dici potest, nisi qui verè per Peccatum fuerit antè Captivus.* Ubi Augustinus: *In his verbis Apostolica Sedes tam antiqua atque fundata, certa & clara est Catholica Fides, ut nefas sit de illa dubitare Christiano.* Item ex D. Paulo ad *Ephes. 1. In quo habemus Redemptionem per Sanguinem ipsius, Remissionem Peccatorum.* Ubi (addunt præacti Patres) oppositivè ad *Redemptionem* dixit *Remissionem Peccatorum*, ut ostenderet non aliam esse Christi *Redemptionem*, nisi *Peccatorum Remissionem*, adeoque *Extractionem* à Captivitate & Servitute alicujus Peccati. Atque his quidem, aliisque consimilibus Testimoniis, ostendere conantur, condiciones Redemptionis (ab ipsis Patribus designatas, de quibus satis *Quæst. 1. Cap. 1. & 2.* & deinceps) esse omnino necessarias ad veram Redemptionem, quæ proinde nonnisi *Extractiva* esse potest.

241. Verùm ii Patres, quia nimis probant, nil probant, ut fert Adagium. Imò probant quod absurdum est, dum in duo ruunt extrema. Siquidem ex una parte probant nullum ex Adæ Posteris fuisse verè ac propriè per Christi Mortem redemptum: & ex alia parte probant B. Virginem vel non fuisse verè redemptam: vel reverà subjacuisse Peccato. Primum patet ex dictis, præsertim *Cap. 1. & 2. mox cit.* Nunquam enim suadere poterunt Christi Redemptionem fuisse reverà *iteratam Emptionem* propriè dictam: imò nec fuisse simplicem Emptionem verè & propriè captam, cum veram Domini translationem non involvat, nec veram Pretii exhibitionem factam Tyranno, sub cujus Captivitate detinebamur. Profectò *Dominium*, absolute sumptum, est *Potestas disponendi de re aliqua per propriam Authoritatem in omnem usum absque injuria alterius.* Quod adhuc sanè, dum eramus sub Potestate Tenebrarum, semper fuit respectu nostri tam in Deo, quam in Christo, *in quo habitat omnis plenitudo Divinitatis corporaliter:* [ad *Coloss. cap. 2.*] item aliunde Peccatum incapax est veri Domini: Diabolus autem nonnisi ut Dei Minister, atque illius Vindicativæ Justitiæ Executor se habuit: cui nimirum, tanquam Tortori, traditi sumus in Peccati Pœnam; ita ut nil posset ex proprio Arbitrio de nobis disponere, sed benè juxta limites Permissionis Divinæ, ut *loco cit.* satis inculcatum est.

242. Qua de causa Christi Sanguis, in nostræ Salutis Pretium effusus, haud quidem, Diabolo, sed Aeterno Patri fuit oblatus, ut nobiscum reconciliaretur, Delictorum nostrorum veniam erogando, uti factum est. Igitur hoc, quòd nos detineremur sub Diaboli Captivitate, ullum ejus in nos Dominium verè & propriè dictum non arguit: sed purum infert exercitium illius Domini, quod soli Deo competit; cujus planè Dominio & ipsemet Diabolus subest. Sicque (ut benè discurret Salmeron in *Cap. 3. ad Rom. disp. 27. fol. mihi 373. col. 1. §. Porro*) Sanguinis Christi Pretium Deo datum est, cui debitum erat, & cui nos, ut Servi, addicti eramus: non Diabolo, qui custos tantum carceris erat: nullaque proinde à nobis injuria illi facta erat, sed potius ipse Homini injurius extiterat, Hominem seducendo, & ad Peccatum alliciendo. Pro quo adducit D. Gregorium Nazianzenum, à nobis etiam allegatum *loco cit.* Vide ibi.

243. Secundum item, quod jam designavimus de B. Virgine, perspicuum est. Siquidem eidem Redemptionis propriè dictæ Principio, iisdemque ac similibus Testimoniis innitebantur, qui olim rigidam de actuali Culpæ Originalis Contractione Opinionem contra Virginem, propugnabant, ut videre est apud Bandelum, Turrecrematam, & alios. Vel ergo B. Virgo verè subjacuit defactò Maculæ Originali, fuitque verè proinde captiva, & mortua ob contractum Peccatum: vel non? Si primum; ergo talis fuit in aliquo temporis instanti, & sic non fuit Immaculata: quod & ipsimet Salmanticenses meritò abhorrent. Si secundum; ergo non fuit verè & propriè Redempta. Nec ullatenus prodest recursus ad solius Debiti Contractionem, quæ præsupponit Virginem per eos captivam & mortuam, non in seipsa, sed in Adamo. Quandoquidem id est vanum effugium, ut milles inculcatur in hoc Opere: nam Captivitas & Mors sunt prædicata afficientia immediate ipsam Personam, quæ dicitur captiva, & mortua: quod idem dicendum de similibus prædicatis, quæ certè personalia sunt, ut cum Persona dicitur peccatrix, Deo invisæ &c. Tum, quia (ut *Quæst. 1. Cap. 6. & alibi ostendimus*) imperceptibile est, quòd quis in seipso non sit captivus, peccator, mortuus &c. & tamen redimatur Extractiva Redemptione in seipso. A quo quasò Malo extrahitur, quod nullum in se Malum contraxit? Quo pacto potest quis extrahi ab illa fovea, in quam ipsemet nunquam incidit?

244. Accedit, quòd (ut supra dicebamus) repugnat in materia Peccati Debitum & Necessitas illud subeundi, priusquam intelligatur, Personam tali Debito & Necessitate obstrictam verè & propriè id Peccatum sufficienti Libertate perpetrasse; ita ut quamvis detur in

Creatura rationali Potentia etiam Proxima, peccandi; non tamen Debitum & Necessitas Peccatum in re recipiendi, cum omne Peccatum sit essentialiter liberum, sit nimirum ab ipsamet Persona, Peccato subiecta, liberè elicitum; adeoque repugnet Debitum seu Necessitas, antecedens ipsius Peccati positionem; solumque locum habeat pura Potentia illud liberè ponendi; & sic Debitum & Necessitas, purè concomitans vel subsequens, illius turpissimam Maculam recipiendi. Et quamvis in materia de Peccato Originali verum sit, quod nos in Adamo peccaverimus; id tamen (ut suo loco fusissimè ostensum est) minimè importat solum Adamum peccasse; quia sic non apparet unde jure cogi possimus ad illius Peccati non nostri Maculam subeundam; sed benè importat nos cum illo in illo pariter peccasse: hoc est nos peccasse per illius physicam Operationem transgressivam Præcepti, quæ jure continentie moralis, quam alibi explicuimus, meritò nobis quoque imputatur, cum sit, seu fuerit reverà *moraliter* & nostra.

245. Quod si juxta hanc Doctrinam, quæ est etiam Salmanticensibus familiaris, dicitur B. Virgo peccasse in Adam, & Debitum inde contraxisse, utique Redemptione, à Peccato jam contracto eam extrahente, indigebit: quia nimirum non poterat id Peccatum, quod reverà in Adamo & ipsa commisit, in seipsa pro aliquo temporis instanti non recipere, cum proprium Peccati sit indispensabiliter inhaerere suo Authori pro aliquo temporis instanti. Sed qua fronte in casu eam (ut debemus) Immaculatam, & ab omni Peccato alienam celebrabimus?

246. Et quidem quod Maculæ Originalis Debitum, jam contractum, sit à Macula ipsa, omnino inseparabile, jam ad nauseam usque à nobis sapius demonstratum est: & patet insuper ex ipsa Debiti ratione superius insinuata. Diximus namque, quod omne Debitum seu Necessitas incurrendi aliquod Malum est formalis Servitus in actu primo, ut clarissimè constat, enumerando Servitutes omnes formales, quæ in actu primo nonnisi Debitum, Necessitatem, & Obligationem serviendi præferunt: cum, autem actualiter servimus, talis Servitus est accidentalis, estque actus secundus, ab illo actu primo dimanans. Si ergo Beatissima Virgo habuit in seipsa Debitum contrahendi Maculam Originalem in primo suæ Conceptionis instanti; ergo fuit verè, ac formaliter, & propriissimè Serva, atque ob id absolutè ac simpliciter Serva & Captiva Peccati in Conceptionis momento: ergo non fuit per Christum libera in eo instanti à Servitute Peccati; aliòquin fuisset simul Serva & Libera, quod implicat. Quod sanè probat, Virginem nedum non fuisse in eo in-

stanti Gratia Sanctificante instructam, vi cuius transferimur in Libertatem Filiorum Dei; sed etiam reverà fuisse sub ipso Peccato: cum satis apertè repugnet aliquem esse actu & formaliter Peccati Servum, & non possideri à Peccato, sibi inhaerente, ac seipsum actu opprimentem, tanquam dominante Tyranno. Hoc autem ex sola peccandi Potentia, nondum redacta ad actum secundum, in quo sit Peccati malitia, derivare nequit, ut perspicuum est.

247. Itaque, ut ab his tricis Adversarios redimamus, refricare oportet, quæ dicta sunt *Quest. 1. Cap. 1. & 2.* ac deinceps. Dicimusque pro Argumenti solutione, quod licet, attempta hujus nominis, *Redemptio*, ethimologia, utique designetur nedum simplex *Emptio*, sed & *iterata Emptio*, vi cuius ad pristinum statum, à quo remotus fuerat, quis vel aliqua res restituitur; & importetur insuper vera & propriè dicta *Redemptio Legalis & Politica*; uti contingit, cum quis v. g. Prædium suum, prius emptum, & postea venditum seu alienatum, redimit, hoc est iterum emit (quod ipsum de Censibus, aliisque passim verificatur:) nihilominus verum & propriè dictum Significatum *Redemptionis* hos inter angustos limites non coarctatur, sed benè extenditur ad Significatum cujuslibet Liberationis & Ereptionis à Malo, seu contracto, seu contrahendo, seu contrahibili, ut ostensum est *Cap. 2. cit.* Quod per ibi dicta comprobari potest ex universalissimo talis vocabuli usu, tam apud cujusvis generis Scriptores, quam penes ipsam Sacram Scripturam: & perspicuè ac liquidò constat ex ipsamet Christi Redemptione, qua nos redempti sumus; quæ certò certius nedum iteratam non redolet *Emptionem*, verè & propriè dictam, sed neque simplicem *Emptionem*, cum solum dicat Liberationem à Malis Culpæ & Pœnæ, tam contractis, quam contrahilibus: Quod adeò clarum quippe est, ut oppositum astruere sit spontè excutire.

248. Neque id impertinenter usus obtinuit; cum (ut diximus *eod. Cap. 2. cit.*) in omni tali Ereptione ac Liberatione à Malo vera elucescat translatio ex aliquo Servitutis statu ad statum Libertatis oppositum, sive sit status Servitutis actualis, sive potentialis: atque etiam, in omni hujusmodi Liberatione à Malo fulgeat analogica quædam & proportionalis ratio *Emptionis*, seu etiam *Reemptionis*. Sic v. g. quis Domum à se extractam redimere, dicitur à Servitute Censûs, quocunque modo ac Titulo contracta, licet non per iteratam *Emptionem* propriè dictam id contingat; sed vel per simplicem *Emptionem*, vel *Eviotionem*, &c. Eodemque modo nos redempti sumus per Christum, nam ipsemet fuit noster Creator: quæ sanè Creatio (ut docet

Salmeron tom. 13. sed 1. in Epist. D. Pauli, disp. 22. §. *Dicimus*) fuit nostrum quasi *Emptio*: quoniam subdit: *Satis quippe rem emere dicitur, qui eam facit*. Dicitur quasi *Emptio*, quia nimirum non est *Emptio* verè & propriè dicta, sed quandam ob analogiam, quam habet cum vera *Emptione*. Quod idem pariformiter astruendum de *Reemptione*, cum qua nostra *Redemptio* proportionem habet, & analogiam: ac similiter ita se habet quævis *Liberatio* à Malo.

249. Hinc *redimere* aliquando idem valet, quod *emere*: aliquando verò est se liberare ab aliqua *Servitute* ac *Molestia*; ut cum quis oblata pecuniâ, aliâve re *Pretio* æstimabili, redimit se ab iniqua vexatione. Hinc etiam *redimere lites* est cum *Adversario* pacisci, & aliquid lædere ad litis molestiam vitandam, ut notavit *Calepinus*, ac *Salmeron* jam cit. qui item addit, quod *redimere litem* est mercede pactâ litis *Periculum* in se suscipere, & alterius litem, tanquam suam persequi. Sicque *redimere* aliquando importat simplicem *Emptionem* propriè dictam: aliquando verò *iteratam* quoque *Emptionem*: & aliquando tandem unam vel alteram *analogicè* dictam.

250. Dixi *analogicè*, & non dixi *impropriè* dictam; ne probasse viderer *Salmanticensium* Expositiones, quas habdebant pro quibusdam Patrum Testimoniis, appellantibus *Redemptionem* quasdam Liberationes à Malo, seu contracto, seu contrahendo, seu contrahibili. Ajunt namque, illos Patres locutos fuisse, *large & impropriè*; quia nimirum *Redemptionem*, de qua tales Patres loquuntur, comparant *Redemptioni* *Extractivæ* (quam duntaxat propriè dictam volunt) per modum *Emptionis* factæ. In quo sanè falluntur. Vel enim *Redemptio* propriè dicta debet involvere condiciones *Emptionis*, aut *Reemptionis* propriè dictæ cum omni rigore: vel tantum per quandam analogicam proportionem? Si primum; jam neque Christi *Redemptio* erit propriè dicta, cum eas non involvat condiciones, ut ostendimus. Si secundum; jam etiam *Redemptiones* *Præservativæ*, atque illæ proinde, de quibus ii Patres loquuntur, ac potiori jure *Extractivæ*, sunt verè & propriè dictæ, utpotè omnes habentes analogicam ejusmodi proportionem cum *Emptione*, aut *Reemptione*, ut Cap. 1. cit. notavimus, & docuimus cum D. Augustino, & *Salmerone*.

251. Adeoque nullatenus *large & impropriè* locuti sunt ii Patres. Enimverò tunc *Nomen* dicitur de aliqua re *large & impropriè*, seu (ut loquitur *Aversa* de *Servitutis* *Nomine* agens, 3. par. de Deo incarnato, quæst. 20. sect. 3. §. Verum) per *Figuram & Metaphoram*, quando per

se quidem & directè significat aliud; sed ob similitudinem aliquam, & convenientiam extrinsecam, ortam ex comparatione & proportionem præcisè inspecta, transfertur ad id, quod metaphoricè tale dicitur. Sic risus propriè dicitur de Homine ridente: *impropriè* tamen, ac *metaphoricè* de Prato florente: sic etiam Vir fortis ob fortitudinem dicitur *Leo*, &c. Secus autem se habet res, cum id *Nomen* competit, ac transfertur ad illam rem, quæ verè continet in se rationem importatam per tale *Nomen*, est cum aliqua analogiâ permixta; tunc enim ea res dicitur talis per veram denominationem intrinsecam. Sic omnibus Liberationibus à Malo verè & propriè competit *Redemptionis* Vocabulum, & *Liberator* verè & propriè *Redemptor* dicitur: ita ut omnia hujusmodi Analogata *Redemptiones* appellentur per veram denominationem intrinsecam, quatenus in unoquoque Analogatorum reperitur verum & intrinsecum fundamentum proportionalis convenientiæ cum *Emptione* aut *Reemptione*. Sicuti defacto eandem ob rationem nos dicimur verè & propriè *Servi* *Culpe*, & *Pœne*, aliorumque Malorum; quanquam *Servitutis* *Nomen* respiciat, tanquam principale Analogatum sui Correlativum, *Jus* & *Dominium* propriè dictum, quod solis Personis competit. Itaque Analogata cum ea, quam habent inter se, diversitate adhuc suam servant intrinsecam proportionem & convenientiam, vi cujus ex natura rei & propriè *Nomen* commune sibi vendicant, quod eam designet proportionem, ut benè docuit *Mastrius* disp. 2. *Logicæ*, quæst. 5. art. 1. sub. num. 57. Quam Doctrinam exemplificat hoc *Nomine*, *Principium*, quod sic analogicè dicitur de Patre respectu Filii, de Fonte respectu Rivulorum, de Corde respectu Vite, &c. Item, hoc *Nomine*, *Gubernator*, quod competit ei, qui regit vel Civitatem, vel Domum, vel Navim, &c. Non enim hæc Nomina, inquit, ita metaphoricè dicuntur de aliquo suo Significato, sicut per *Metaphoram* dicuntur Prata ridere, & Christus dicitur Agnus, Leo, &c. Unde patet, qua de causa *Redemptionis* *Nomen*, ab *Emptione* seu potius à *Reemptione* derivatum, extensum sit ad quamcunque Liberationem à Malo propriè designandam. Quod ipsum contigit de *Servitute*, & *Servo*, ut annotat *Scotus* in 4. dist. 36. quæst. unic. quem sequuntur *Mastrius* in 3. dist. 2. quæst. 7. art. 1. & *Bellutus*, de Incarn. disp. 9. quæst. 2. art. 3. cum aliis *Scotistis*, atque *Aversa* loc. cit. sect. 2. & 3.

252. Ad Authoritates igitur, quas *Adversarii* objiciunt, respondetur, ex dictis satis constare, quod nihil obsunt. Nam illæ, quæ ex Cap. 19. *Levitici* sunt desumptæ, loquuntur de *Redemptione* *Legali* & *Politica*, quam utique

fatemur esse principale Redemptionis Analogatum, ob veram & propriè dictam Emptionis seu Reemptionis Legalis rationem, quam obtinent: quod minimè derogat veritati & proprietati aliarum Redemptionum, quæ tales non sunt, ut jam ostendimus. Item loquuntur de Redemptione *Extractiva*, nec ullatenus tangunt *Præservativam*. Insulsum autem est inde arguere sic: Datur Redemptio *Extractiva*: Ergo non datur Redemptio *Præservativa* etiam Legalis & Politica. Nam si attentà eà Levitici Lege voluisset quis, ut gravioribus suis occurreret necessitatibus, propriam vendere Possessionem, & Amicus, ne illud nocumentum ab Amico incurreretur, sufficientem ei pecuniæ summam subministraret, gratisque pro illo erogaret, ut servaretur indemnis; cur iste talis Redemptor *Præservativus* dici nequit? Profectò intolerabile est, quòd talis esset ac diceretur, si pecuniam suam pro Amico largiretur ad redimendam Possessionem venditam: secus tamen, si idem illud præstaret, ut illius Venditionem impediret ad favendum Amico, eumque majori Beneficio prosequendum.

253. Ad illud ex Job: Fatemur utique, quòd in Redemptionibus communiter dictis interveniat semper aliquod Pretium: negamus tamen esse debere Legale & Politicum: sed satis est analogicum & proportionale, ac per quandam imitationem, uti sanè verificatur de Christi Redemptione. Quod *cap. 1. cit.* demonstravimus, tam ex Salmerone, quàm ex D. Augustino, in *Quæst. super Judic. cap. 17.* quem allègat & sequitur Thomas le Blanc in *Psal. 43.* quem etiam Psalmum allègat ad eundem prædictum finem idem Augustinus. Sic liberans aliquem penè submersum à naufragio, verè & propriè illum à Morte redimit *præservativè*: Quemadmodum fuit redemptus David à Gladio maligno. Sed neutrobique tamen Pretium aliquod formale refulget, sed tantum æquivalens & analogicum: uti certò certius sunt Actiones ipsæ, quibus, seu quarum valore & efficacia Redemptor Redemptionem perficit. Quòd si aliud prorsus dissimile Pretium exigitur in unaquaque Redemptione, profectò nodus in scirpo queritur.

254. Alia Testimonia, quæ Redemptionem expendunt, currunt de Redemptione *Extractiva*, de qua sermonem instituere intendebant: eamque declarant insuper Terminis Legalibus & Politicis, attendentes ad Nominis etymologiam, uti quoque faciunt Dictionarii Latini: adeoque sunt cum grano salis intelligenda, ne Christi etiam Redemptio impropriè dicta statuatur. Debent ergo intelligi *analogicè* & per quandam imitationem verificari. Porro idem Hieronymus (seu Sophronius) in *Epist. de As-*

sumpt. Virginis apud Salazarium *cap. 24. §. 10. num. 139.* affirmans admirabiliorem fuisse Gratiā Virginis, quàm Angelorum, hos *præservativè* redemptos expresse autumat: *quia ipsi, (ut inquit) gratuita Gratiā, ne corruerent, salvati sunt. Unde David: Verbo Domini Cæli firmati sunt.*

255. Ad illud Papæ Zosimi relatum, & probatum ab Augustino, respondetur, quòd, si crudè sumatur, infert etiam Virginis Redemptionem præsupposuisse Peccatum contractum. Neque enim potest intelligi, quòd quis reverà sit actualiter Peccati Servus & Captivus, qui actualiter sub Peccato jam contracto non est. Peccatum enim nonnisi ut à Voluntate productum acquirere Dominium in eam Personam intelligitur, cujus est ea Voluntas: ut verò in eadem Voluntate eodem tunc receptum de Homine seu Persona illa possessionem capere judicatur. Unde, ut pluries refricatum est, repugnat Debitum incurrendi Peccatum aliquod, quòd antecedit ipsius Peccati perpetrationem, ab eadem Persona debitrice sufficienti voluntarietate factam: quia sic esset quis formaliter Peccati Servus, priusquàm voluntariè delinqueret, quòd est repugnans. Dicendum itaque per eam Authoritatem solum explicari eam Redemptionem, quæ communiter facta est per Christum Generi humano: ita ut quemadmodum dictum est ab Apostolo: *Omnes in Adam peccaverunt*: ita & dici potest, ac debet: *Omnes redempti sunt à Christo extractivè*: quatenus verè omnes prius erant Servi, & Captivi formaliter & actu per contractionem Peccati. Quòd tamen minimè obstat peculiari Virginis Redemptioni, quæ singularissima fuit, atque admirabilis: sicuti nec obstat Paulina illa Propositio, licet Universalis, Marianæ Innocentiæ; cum non sit, nisi moraliter tantum, Universalis: quæ Universalitas, ut suo loco demonstravimus, nonnullam admittit Exceptionem.

256. Idipsum quoque dicendum ad Authoritatem D. Pauli, & alias consimiles. Unde Salmanticenses, annotando, quòd oppositivè ad *Redemptionem* Paulus addit *Remissionem Peccatorum*, jam evidenter supponunt implicare Redemptionem, quæ non præsupponat Peccatum, jam actu & formaliter in Anima dominari; atque ita, quòd non sit consummatum, & sic actu inhærens, ut supra inferebamus: quòd etiam apud eosdem falsum est. Nec suffragatur id effugium, quòd satis est ad Peccatorum Remissionem, si quis Peccator sit *in alio*, nempe *in Adamo*, ut evidenter clarescit ex dictis *Tom. 1. Tract. 1. Disp. 3. Quæst. 2.* & in hoc Tomo *Quæst. præced. Cap. 2. & 6.* ac aliis in locis frequenter tam 1. quàm 2. Tomi.

257. Accedit, quòd per omnes Adversarios

rios datur adhuc Redemptio verè & propriè dicta, ratione solius *Periculi* inclinantis ad futurationem Peccati: Ergo (velint, nolint) admittenda est Redemptio verè & propriè dicta, quæ minimè præsupponat Redemptum verè fuisse Captivum & Servum Peccati per actua-lem aliquam Servitutem. Consequentia tenet ex dictis *Quæst. 1. in Segmento Capitis 7.* Re-verà namque Periculum, ex præmissis in hac *Quæstione*, est purum Motivum inclinans, & sic provocans Voluntatem ad subjiciendum se vo-luntariè Peccato. Quod respectu Peccati non importat Servitutem aliquam actualem, sed merè potentialem: aliòquin Voluntas, quæ sem-per vel saltem ferè semper secum annexum gerit aliquod peccandi Periculum, semper vel ferè semper in Justis esset Captiva, & for-maliter ac actu Serva Peccati, quod est mani-festum absurdum.

Stet igitur veram illius Pontificiæ Senten-tiæ intelligentiam eam esse, quam designavimus: apertissimè namque currit de Redemptione vul-gari & communi, qua omnes Adæ Posteri cum ipso Adam, in quo & cum quo peccave-runt, redempti sunt: non verò de Redemptio-ne peculiari ac singularissima Virginis Deipa-ræ, quæ sanè supereminens, atque admirabilis fuit; dum tanta Virgo, ob Infinitam quandam, qua fulgebat & fulget, Dignitatem, non debuit nec debet (ut agebat Anselmus) communi aliorum Lege mensurari.

258. Caterum benè poterit Autoritas illa sic exponi, ut quamlibet veram sub se compre-hendat Redemptionem, uno vel altero verbo superaddito, ita dicendo: Nullus, nisi qui ali-quo modo aut sensu *Peccati Servus est*, Liber efficitur, Libertate opposita illi Servituti: Nec Redemptus dici potest, nisi qui verè per Pecca-tum fuerit aliquo modo aut sensu antea Capti-vus. Quandoquidem certum est, quod omnis vera Redemptio est aliquo modo aut sensu vera Translatio è statu Servitutis ad statum Liberta-tis oppositæ, cum sit *Liberatio à Malo*. Verun-tamen *Servitus*, prout est Terminus, à Quo, Redemptionis, esse potest vel potentialis, vel actualis, aut in actu primo tantum, aut in actu etiam secundo ex dictis: & quæcunque illa sit, debet præcedere quidem Libertatem, seu Terminum, ad Quem, vel negativè tantum, vel etiam positivè. Tunc Servitus est merè po-tentialis, cum Creatura rationalis intelligitur Potentiâ expedita peccandi affecta, vel etiam sub aliquo mero Periculo: Tunc autem Servitus est actualis in actu primo in materia Peccati, cum jam Peccatum intelligitur consummatum: Tunc verò est actualis in actu secundo, cum Peccatum, utpotè consummatum inhærens Ani-mæ, suum jam exercet in Peccatore Dominium, hos illosve causando pravos effectus.

Tom. II.

259. Quoniam autem potest quis ab una-quaque ex prædictis Servitutibus præservari, etiam nimirum ab ipsamet Potentia expedita peccandi, ut factum est in Beatissima Virgine, utpotè confirmata in Gratia à primo suæ Imma-culata Conceptionis instanti; idcirco satis est ad veram Redemptionem, quod Peccati Ser-vitus (qualiscunque ipsa sit) præcedat Liberta-tem oppositam merè negativè: quatenus nimi-rum Servitus illa verè defacto præcessisset in subjecto Redempto Libertatem, si à Redem-ptore præventa non fuisset, conferendo illi prius Libertatem oppositam. Quod si ab hac opposita Libertate non præveniatur, & sic non impediatur; tunc necesse est, ut reipsa præce-dat positivè, quo in casu locum habet Redem-ptio Extractiva. Quæ Doctrina consonat illi, quam habet pro Virgine Scotus in 3. dist. 3. quæst. 1. §. Et si arguas.

260. Eodemque modo exponi potest (si placet) Autoritas D. Pauli. Nedum enim datur *Remissio* absterfiva & deletiva Peccati, sed etiam præventiva & præservativa ab eodem. Quo sensu agebat Augustinus Cap. præced. allegatus: *Omnia mihi dimissa esse fateor, & quæ meâ sponte feci Mala, & quæ, te Duce, non feci. Quid enim non facere potui?* Et sanè ineffabilis Divinæ Misericordiæ effectus est præ-veniri à Deo in Benedictionibus dulcedinis, ne in Mala ruamus. Unde Regius Psaltes Psalm. 58. canebat: *Fortitudinem meam ad te custodiam, quia Deus susceptor meus es: Deus meus, Mi-sericordia ejus præveniet me.* Nec revocari in dubium potest, *Innocentiam*, ceteris paribus, digniorem esse, & chariorem Penitentia, ut be-nè annotavit pro Virgine Salmeron tom. 1. in Epist. D. Pauli disp. 49. De B. Virginis Conceptio-ne, fol. 461. col. 1. Pro quo allégat laudatum Au-gustinum super Genesim, sic agentem: *Major Gratia fit ei, qui conservatur in Innocentia, quam cui remittitur Culpa.* Adjicitque esse B. Thomæ (ibi cit.) Doctrinam, imò & aliorum Patrum: atque addendum insuper, esse juxta Scoti Men-tem loc. cit.

261. His nihilominus addimus servandam semper in viridi Regulam illam, satis loco suo à nobis firmatam: nempe quod Propositiones Universales in hac & simili materia, sive ex Sacro Textu, sive ex Patribus excerptæ, solum currunt pro Posteris inclusis in Pacto, non autem pro exclusis à Pacto, ut be-nè innuit P. Bonæ-Spei de Visione Eliæ &c. disp. 3. dub. 4. num. 312. & consequenter, quod ex illarum Universalitate nullatenus cogi po-est B. Virgo ad sese cum aliis Posteris inter-miscendum, & Legem eis communem subeun-dam; cum, ob supremam, qua prædita fuit, Dignitatem Maternitatis Divinæ (juxta Ange-lici Doctrinam) cujusdam Infinitatis limites at-

C c 2

tia-

tingentem, debeat & exigat à communi Grege segregari, atque ipsius præjudicialibus Regulis absolvi. Adeoque frustra ejusmodi Universalitati Adversarii insistent, cum Cajetanus (qui eorundem Coriphæus est) loco designato allegatus candidè in consimili casu fateatur, quod *Una Exceptio non falsificat Sermonem Universalem in materia morali.*

262. Labet autem hic annotare quod per oblivionem prætermisimus, nimirum Salmanticenses objecisse nostræ Sententiæ Authoritatem Isaia mutilatam. Nam Isaia cap. 58. sic habetur: *Gratis venundati estis, & sine argento redimimini.* Ipsi autem subticuerunt ly *Gratis*, quod non vacat sanè Mysterio. Est enim eis fortè odiosum id verbum, utpotè *Pretium* ablegans à Venditione, & sic pariformiter ab Emptione, ac tandem consequenter à Redemptione. Nam Venditio & Emptio, ac Revenditio & Reemptio sunt Correlativa. Ibi autem dicitur: *Gratis venundati estis*: idèst (ut ait ibid. Cornel. à Lapide) *sine Pretio traditi estis Chaldaeis, quia Bello ab eis capti: rursus gratis, & sine Pretio redimimini à Cyro.* Nec enim Cyrus (addit) à *Judeis pecuniam accepit; sed potius dedit ad fabricam Templi.* [1. Esdra, cap. 6.] Citatque ad id S. Augustinum (quem etiam nos *Quæst. 1. Cap. 1.* allegavimus) *lib. quæst. in lib. Judic. quæst. 17. tom. 4.* dicentem: *Venditi sine Pretio, idèst donati estis.* Ubi, ut vides, usurpatur vocabulum Emptionis & Venditionis per quandam analogiam, dum nullum concurrat Pretium propriè dictum: & tamen neque Cornelius neque Augustinus ullam excitarunt Difficultatem circa vocem illam, *Redimimini*: quia nimirum vera Redemptio non est de se Emptio aut Reemptio, nisi per quandam analogiam.

CAPUT VI.

Rationes contra Redemptionem Præservativam objectæ diluuntur.

263. **Q**UAMVIS ex præmissis facillimè corruant, quæ *dub. 3. cit.* per plures Paragraphos cumulant Patres Salmanticenses contra Redemptionem Præservativam, eaque ferè omnia confutata remaneant; nihilominus pro majori Veritatis nitore præstat hic ea singillatim ac breviter tangere, ut clariùs de eorum constet imbecillitate. Primò itaque sic arguunt §. 3. *num. 72.* Si quis ex Adæ Posteris non peccasset in Adam, nullibi fuisset Servus & Captivus: nullo modo eum Christus emisisset: aut pro eo Pretium solvisset, aut Jus aliquod contra eum à Dæmone acquisitum fuisset: neque Christus Opus Justitiæ & Contrapassionis fecisset: Ergo neque illum verè redemisset. Consequentia tenet ex conditionibus

Redemptionis jam præsignatis. Antecedens constat: quia hic est sermo de Captivitate spiritali, quæ est ex Peccato, quod tamen in casu Posterus ille neque in se neque in Adam incurrit; & ideò semper fuisset sub Potestate Christi & Dei, nunquam sub Potestate Diaboli: & quia Debitum non habuit, non posset Christus pro eo aliquid solvere, aut pro eo satisfacere; neque Dæmon haberet Jus contra illum, quod peteret Solutione extinguere: Igitur &c.

264. **R**espondeo: Argumentum in primis currere de Redemptione Extractiva, ac tacite supponere nullam dari Redemptionem Præservativam à Peccato, ut contrahibili. Quod esse omnino falsum clarissimè offensum est in superioribus, ex eorundem Salmanticensium Doctrina. Deinde etiam loquendo de Redemptione Extractiva, quæ supponit nimirum Peccatum jam commissum, adhuc plura falsa, continet Argumentum. Primò namque falsum est, aliquem esse posse actu & formaliter Captivum & Servum Peccati in alio. Secundò falsum item est, quod Redemptio importet Emptionem omni proprietate dictam, nempe Legalem & Politicam, ut videtur supponere Instantia. Tertiò falsum quoque est, Dæmonem aliquod Jus verè & propriè acquisivisse ob Peccatum in Homines; ita ut aliquando absolute defierint esse sub Potestate Christi & Dei. Adeoque & falsum quartò est, adfuisse Debitum aliquod ab Hominibus vi Peccati admissi contractum, ratione cujus essent Diaboli Debitores, eique deberetur Solutio ad extinguendum Debitum. Sicuti & falsum est, Christum Pretium aliquod exhibuisse ad satisfaciendum Diabolo: nisi fortè fiat sermo de Satisfactione & Pretio proportionatis ipsi Diabolo. Qui, utpotè iniquitate nos Captivos detinens, fuit vi & potentia Christi à tyrannico Principatu justissimè deturbatus, ac foràs ejectus: nec aliud Pretium, aliave Satisfactio ei debita fuit: quod si aliam exigeret, injusta planè esset instantia, atque injusta quoque Satisfactionis ac Pretii exhibitio, dum nec Christus nec Homines erant Diaboli debitorum. Quæ omnia satis ostensa sunt *Quæst. 1. Cap. 1. & 2.* & infra adhuc ostendentur.

265. **E**t quidem, si Diabolus verum aliquod Jus adeptus fuisset in Homines ob Peccatum; adhuc utique id Jus perseveraret, nec extinctum fuisset: sicuti nec extinctum in nobis Debitum, illi Juri correspondens. Et cum tale Diaboli Jus fundetur per Adversarios in Peccato vigente; jam item sequitur, nos, etsi justificados, neque à Captivitate Diaboli, neque à Captivitate Peccati, adhuc in viridi manentis, ereptos ac redemptos fuisse: quod est absurdissimum, atque implicatorium. Sequela

patet : quoniam adhuc perfectam Libertatem iis Captivitatibus oppositam non obtinuimus : sed plures vexationes sustinemus & à Dæmone & à Peccato , licet perfectè remisso . Quoniam (ut ait Salmeron tom. 13. in Epist. D. Pauli , disp. 22. fol. 140. col. 1.) non decebat , ut statim à Christo Libertatem Corporis ac Spiritus consequeremur : sed ut paulatim , & gradibus quibusdam ad illam perveniremus , ob congruentias , quas ibidem is Author adducit . Unde Diabolus (ut ait idem Salmeron ibid. disp. 27. fol. 373. col. 2.) nos modò tentat , atque prius : licet non possit prævalere , quantum prius . Nil ergo Christus pro nobis solvit Diabolo , quia , nil ei debebamus : sed tantum Deo Patri , cui nos eramus solvendo : & ideò pro nobis spondit , ac reipsa solvit , ut noster Fidejussor .

266. Si autem supponamus dari Redemptionem Præservativam (ut omnino supponendum est , aliòquin salvari non posset Immunitas Virginis ab Originali Macula in propria Persona contracta , cum talis Immunitas peculiarem sibi præscribat Redemptionem à communi & vulgari contradistinctam , ut perspicuum est , & nos jam supra evicimus ;) tunc dicendum , utramque Redemptionem , tam *Extractivam* , quàm *Præservativam* , verificari posse de eo , qui fuit à Lege communi seclusus , & sic non peccavit in Adam , ut Cap. 3. & 4. ostensum est . Et falsum equidem est in Redemptione Præservativa , ut Præservativa , non intervenire modo suo Emptionem analogicam & proportionalem , sicuti & Pretium : Imò potiori jure in ea verificantur , cum sit eminentior ac perfectior Redemptio , quæ majorem præsupponit Meritorum Christi applicationem , & sic majus Pretium exhibitum , unde & major consurgit Obligatio in Redempto erga Redemptorem , ut benè prædocuit Scotus , in hac materia Antesignanus *alibi citatus* . Ad ejusmodi autem Præservativam Redemptionem non prærequiritur Debitum ullum contractum , ullave actualis Servitus , imò in tali casu implicat in terminis Præservatio , ut patet : sed tantum requiritur , & sufficit Servitus potentialis , ut satis explicuimus in antecedentibus .

267. Objicitur secundo ex iis , quæ habent præfacti Patres sub num. 73. Ideò Sancti Angeli opus non habuerunt Redemptione , neque Christus illos redemit ; quia , cum nec in se , nec in alio peccassent , nunquam fuerunt Captivi , nunquam sub alterius , quàm sub Dei Potestate , & ideò emi non potuerunt : Ergo &c.

Respondetur , & hanc Instantiam iisdem vitiis laborare , quibus & præcedens . Imò SS. Angeli fuerunt per Christi Merita præservativè redempti à Peccatis , quæ committere poterant , & per Gratiam Præservantem , Christi Meritis obtentam , non commiserunt . Unde quamvis

nunquam fuerint Captivi in actu ; fuerunt tamen Captivi in potentia : quia nimirum peccare poterant , & sic Servi Peccati actualiter fieri , cum habuerint Potentiam peccandi proximam & expeditam in statu Viæ ; ac insuper fuerint gravissimo Periculo expositi , cum factum est *Prælium magnum in Cælo* . Quod additur de Emptione , jam ad nauseam usque insulsum est , cum falsum sit ad veram Redemptionem requiri Emptionem Legalem & Politicam ; sed satis sit Emptio proportionalis & analogica . Profectò Angeli rebelles facti sunt utique redimibiles Redemptione Extractiva ; & si Deo placuisset , potuissent æquè , ac Homines lapsi , redimi . Sed num dicerentur legaliter ac politicè emi in ea hypothesi ? Ridiculum sanè . Ubi namque sunt alii Dæmones , è quorum Potestate , per veram Emptionem Legalem , Pretio exhibitio , eruerentur ? Et si recurras ad Servitutem ipsam Peccati : Contra : Quid est enim Peccatum , ut legaliter ac politicè Venditoris munus valeat exercere , consensum elicere , ac Pretium acceptare ? Sunt certè hæc paradoxa satis mirabilia .

268. Objicitur tertio ex iis , quæ habent §. 4. sub num. 76. Sola Potentia , ut aliquis sit Captivus , dum ibi sistitur , secluso omni alio Periculo vel Debito , non est materia verè Redemptionis ; aliòquin Adamus , dum non peccavit , aut fuit saltem obnoxius peccandi Periculo , indiguisset Redemptione , quod est falsum : ni velimus dicere , quòd Christi Humanitas , utpotè per Unionem ad Verbum à Potentia peccandi liberata , deberet dici redempta , quod est absurdum .

Respondetur , hanc Instantiam satis confusam & contritam fuisse Cap. 4. Vide ibi . Assumptum est penitus falsum : quoniam (ut in hac *Quæstione* ostensum est sub Cap. 2. & 3.) Potentia peccandi *subjectivè* considerata est materia sufficiens Redemptionis Extractivæ : & considerata *objectivè* est materia sufficiens Redemptionis Præservativæ : Nec quis unquam est in statu Viæ ab omni Periculo immunis ; sicuti nec fuit in Adamo sine Periculo , tametsi esset in statu Innocentiæ constitutus . Ad illud de Humanitate Christi respondet P. Bonæ-Spei in Opere cit. disp. 3. dub. 7. num. 617. quòd *Christi Humanitas non fuit futura , nisi sub Persona Verbi , quæ nec Peccati fuit capax , nec Redemptione indiguit : Redemptio autem , uti Peccatum , fuit Suppositorum* . Quæ Responsio valet in via Thomistarum : quoniam autem veriore existimo Scoti & Scotistarum Sententiam de im-peccabilitate Humanitatis Christi , quòd nimirum non oriebatur præcisè , proximè , immediata , ac formaliter ab Unione hypostatica , sed benè ex Gratia consummata , seu ex Visione , & Fruitione beata , ita ut per absolutam Dei Po-

sentiam non repugnaret posse Naturam assumptam peccare: Idcirco respondeo pro Scotistis, & cum Scotistis, quod licet huiusmodi repugnantia non obstet, cum actiones nonnisi denominativè, non autem elicitive, sint supposito- rum; nihilominus quia Humanitas assumpta nunquam fuit futura, nisi in Verbo, & vi Unionis hypostaticæ debebantur ei proinde connaturaliter ac de potentia ordinaria omnia Dona Gratiæ & Gloriæ, quorum erat capax, & consequenter etiam Impeccabilitas; hinc nunquam Redemptione indiguit, nec indigere potuit de potentia ordinaria. Neque enim nos asruimus, quamcunque peccandi Potentiam esse materiam sufficientem Redemptionis: sed benè Potentiam proximam, & expeditam ad peccandum. Potentia verò peccandi impedita potius est Impotentia, quam Potentia.

Accedit, quod Redemptio est quasi iterata Emptio, seu Reemptio analogica & proportionalis ex suo loco probatis; & sic etiam involvit Pretium exhibitum analogicum quoque & proportionale; quod si desit jam Beneficium collatum à Deo, erit mera Donatio liberalis, ut liquet. In causa autem Humanitatis Christi nequit excogitari Pretium Deo exhibitum, vi cuius conferrentur ea Beneficia, quibus defacto fuit cumulata: sed totum ortum duxit ex liberalissima Dei Benignitate, qui, utpotè infinitè Bonus, voluit se tali modo ineffabili communicare ad extra.

269. Sed contra ea, quæ præmissimus de pura Potentia peccandi, sic instant *sub eodem num. 76.* Pura Potentia peccandi non respicit Peccatum, nisi ut purè possibile: sed Peccata purè possible sunt omnino incapacia Redemptionis, sicuti sunt incapacia Remissionis aut Satisfactionis: Igitur &c. Alioquin (subnectunt) B. Virgo diceretur redempta non solum à Peccato Adami, sed & à multis Peccatis Personalibus, quæ, quantum erat de se, poterat defacto committere: quod omnium aures offendit.

Respondetur ad primum, quod possibile potest primò sumi prout distinguitur contra impossibile, nempe ut non repugnans ad esse: secundò potest sumi prout convertitur cum contingenti, quod est indifferens ad esse & non esse, quo pacto mediat inter necessarium & impossibile. Contingentia rerum autem vel est in essendo, vel in causando: & hæc vel est positiva, vel privativa. Contingentia positiva in causando competit Voluntati: Privativa verò competit Causis naturalibus, ut impedibilibus. Quamvis autem Voluntas ex intrinseca sui perfectione sit activè indifferens ac libera ad agendum vel non agendum; tamen quod ipsa possit agere vel non agere contra Dictamen rectæ rationis, & Legem, & sic deficere & peccare, illius perfectio non est, sed imperfectio, ex Libertate ut finitâ prodiens, ut *Cap. 2. huius Qu.*

præmissum est: & hac de causa amarissimam patitur Servitutem, à qua nonnisi in Patria liberabimur. Quod si quis ab ea hic liberatur, erit utique vera Redemptio, sicuti vera Redemptio est illa, quæ fiet in Patria, quam expectamus.

Ad illud de B. Virgine dicimus, nedum absurdum id non esse, sed & necessarium; ita ut fateri sit opus, Beatissimam Virginem fuisse præservativè redemptam nedum ab Adæ Peccato, sed etiam ab omnibus Personalibus. Unde Augustinus *Cap. 4. huius Quest.* allegatus, sincere fatetur omnia sibi à Deo dimissa Peccata, & quæ suâ sponte fecerat, & quæ, Deo duce, non fecerat: quia nimirum (ut inquit) illa facere poterat. Neque id Fidelium aures lacerare potest; imò potius, si asruatur oppositum: quia ex hoc sequeretur Dei Gratiā non extendi ad præservandum nos à Peccatis, quæ alioquin faceremus, Dei Gratiā non præveniente. Nunquid absurdum est dicere, quod B. Virgo, seclusa Dei Gratiā, potuisset peccare? Imò absurdum oppositum.

270. Objicitur quartò ex iis, quæ habent *sub §. 5. num. 85. & seq.* Quamvis enim ibi impugnare intendant eos, qui admittunt Debitum ingrediendi Pactum, antequam iniretur, quod certò certius repugnat; æquè nihilominus urgent Rationes contra Periculum, quod nos ante Pactum supponimus. Arguunt itaque sic: Terminus, à Quo, Redemptionis debet esse aliquid de genere Mali aut Incommodi: non verò aliquid, quod sit Gratiā, & Beneficium respectu ipsius Redempti: At ingredi Pactum Adami non est aliquid de genere Mali aut Incommodi, imò magna Gratiā, & Beneficium: Igitur &c. Quod Argumentum utique item probat nullum dari posse Periculum ingrediendi Pactum illud, quoniam Periculum est Motivum inclinans ad frustrationem Mali.

Confirmatur: Nam si Deus, elevando Angelos ad statum supernaturalem, aliquem ex ipsis reliquisset in puris suis naturalibus, id certè non esset Beneficio tribuendum, quin potius esset negatio Beneficii: Ergo ad talem ingressum nullum dari potuit Periculum ob rationem præsignatam.

Verum horum Solutio satis patet ex dictis *cap. 4. huius Quest.* ubi ostensum est primò, quod ingressus in Adæ Pactum involvit hanc Servitutem dependendi ab aliena Voluntate, quanquam ad bonum finem id factum fuerit à Deo, nempe in bonum eorundem Posterorum: quod tamen minimè tollit, quin ea Dependētia moralis non fuerit verissima Servitus. Secundò, quod licet omnes, qui ingressi sunt Pactum illud, magnum acceperint Beneficium per collationem Donorum supernaturalium, quibus facti sunt apti ad consequendam supernaturalem Beatitudinem; tamen cum fuerit pariter impos-

situm

statum ipsis in Adamo Præceptum non comedendi de Ligno, quod erat in medio Paradisi, sub comminatione utriusque Mortis, spiritualis scilicet, & corporalis, jam non potuit ex hac parte non esse motivum timendi de tot Miseriis & Malis, quibus defacto premimur, ne illa Mala comminata nimirum subiremus dependenter à defectibili Adæ Voluntate, uti defacto illa subivimus. Ergo ingressus in Pactum non fuit ingressus in talem statum, ubi nullum esset Periculum nostræ ruinæ, cum reipsa jam simus eam, ruinam experti: Ergo ex hac parte ingressus in tale Pactum fuit certò certius periculosus: & sic qui positi erant ante Pactum in statu ingrediendi illud, jam erant in vero Periculo Remoto subeundi Periculum Proximum illius jacturæ, quam incurrimus omnes. Adeoque Argumentum Salmanticensium laborat, cæterorum instar, falso supposito.

271. Ad Confirmationem respondeo, quod in primis Angelorum elevatio ad statum supernaturalem nō prætulit Subjectionem, & Dependenciam ab alterius Voluntate, uti contigit Adæ Posteris. Item dico, quod omnis operatio specificatur à fine ipsius operantis. Quamvis ergo, absolute loquendo, videatur negatio Beneficii potius, quam Beneficium, si quis ex Angelico cœtu relictus fuisset in puris naturalibus: tamen si denegaretur à Deo ad bonum ipsius exclusi (quia nimirum Deus prævidisset talem Angelum lapsurum eum Lucifero, & aliis sequacibus,) utique in casu erit certò certius Beneficium, & vera Redemptio Præservativa à Peccato sub conditione futuro. Quis namque dubitet magis profuisse Lucifero, si fuisset in puris naturalibus relictus, ne elevatus ad statum Gratiæ rueret, quam elevari (ut fuit defacto elevatus) ad statum sublimem Gratiæ, è quo miserrimè cecidit, in perpetuum cruciandus? Ita quidem in casu Posterorum differendum est quod ad Exclusionem à Pacto, facto hujusmodi animo & fine, ne exponeretur talis Posterus Periculo peccandi in Adamo: seu etiam, ne irrueret cum cæteris in Peccatum Adæ, jam prævisum à Deo sub conditione futuro. Quis enim ex Posteris, hac posita notitia, non spontè sibi elegisset secundum rectam rationem excludi à Pacto potius, quam includi? Quid autem, si talis exclusus obtineret à Deo per aliam viam majora Gratiæ Dona, & Privilegia, ut factum est B. Virgini?

272. Profectò non semel nos Gratias, & Beneficia quædam à Deo instantissimè petimus; quæ tamen prævidens Deus obfutura, non profutura, si ea negat, tunc Gratiam amplio-rem elargitur. Perscrutandum eapropter est in his casibus, quanam sit Redemptoris intentio, nec herèdum omnino illius operationis cortici. Hinc qui crassa minerva Christi Redemptoris opus attenderet in nos redimèdo, certè adjudi-

caret imperfectam ejus Redemptionem; dum à plurimis Miseriis & Pœnalitatibus nos non eripuit, vel nos reducendo ad amissum Libertatis statum, nempe ad statum Innocentiæ, è quo cecidimus. At qui ritè ac profundè id opus considerant, utique hoc ipsum ad perfectiorem nostram Redemptionem pertinere fatebuntur: dum ejusmodi Pœnalitates relictæ sunt ad agonem, atque ita ad majora nobis cumulada Merita, ut majorem inde consequamur Gloriam æternam; & sic ad perfectiorem assequendam Redemptionem.

273. Alias Objectiones, utpotè in præcedentibus satis ultra solutas, omittimus: nam sive suadere conentur, Adam & ejus Posteris nullum subisse Periculum peccandi; sive, quod Peccatum sub conditione futurum non sufficiat ad veram Redemptionem; sive tandem, quod Eminentia Redemptionis Præservativæ committitur sit: jam ex hætenus cumulatis clarescit eos incassum laborasse. Quod autem ajunt, eum, qui non est actu oppressus: Malo, non indigere Redemptione, nil prorsus officit: quoniam licet non indigeat Redemptione Extrahente ac Sublevante, indiget tamen Redemptione Præservante, ne opprimatur. Ubi est serio animadvertendum, quod major & minor indigentia Redemptionis ex multiplici capite oritur. Primò ex majori vel minori gravitate Mali, quod actu premit, vel futurum timetur: nam quò gravius est id malum, eò major erit Redemptionis indigentia. Secundò ex majori vel minori dilationis permissione ad occurrendum Malo, quatenus citius opus est liberari ab hoc quam ab illo Malo, etsi aliòquin graviore: & in hoc casu ubi Malum magis urget, ut ei citius occurratur, ibi ex tali capite major est indigentia Redemptoris. Tertiò tandem ex majori vel minori recessu à Malo, quem Redimendus exoptat: & tunc is magis indiget Redemptore, qui magis vult à Malo abesse. Eademque de causa, & ex iisdem motivis crescit & decrescit affectus erga Redemptum in Redemptore. Nam ubi Redemptor etiam vel minimo alicujus Malo statim occurrit, majoris certè dilectionis signum est, quam si solis gravibus Malis occurrat, nil curando de minimis: Et major quoque erit dilectio, si occurrat etiam minimis Malis, non extrahendo & sublevando, sed præservando, ita ut videatur pati nō posse, quod tali Personæ quicquam Mali, etsi minimum, contingat. Et quidem adeò clarum est, hunc redimendi modum esse perfectiorem altero, atque eminentiorem, ut mirum sit Salmanticenses eum revocare ausos esse in dubium, ac asseruisse verum & propriè dictum redimendi modum non esse. Si enim in hoc plus micat Beneficii, & Gratiæ, ut ipsimet concedunt; cur Redemptionis veritatem ab eo modo eliminant? Nunquid Redemptionis veritas destruitur ex perfectiori modo redimendi?

DISPUTATIO QUARTA

De Singulari, ac Eminentissima Virginis Deiparæ Redemptione.

Ermè omnia discussimus, quæ ad principale intentum hujus Operis necessaria nobis visa sunt. Super quibus, veluti jactis, firmissimis Fundamenti Assertio nostra de Summa Virginis Puritate firmabitur: atque ad hanc Assertionem debitis depromendam modis præsentem instituimus Disputationem. Assertionem autem diximus nostram de Summa Virginis Puritate: quoniam non alia, quàm Summa, dignam fuisse Puritate Virginem illam reputamus, quæ esse meruit tanti Filii Mater. Quid enim mirum, quòd Deus O. M. volens ad extra immensas Infinitæ suæ Benignitatis divitias profundere, singularissima ac supereminenti planè participatione suæ Matri se libentissimè communicaverit? Quinimò id sanè mirum vice versa foret, si communi ac vulgari modo sua de Matre disposuisset. Quamvis ergo unica, tametsi copiosissima, Redemptione Christus Dominus universo humano Generi exhibuerit se Salvatorem; eam tamen tot tantisque modis, atque ita excellenti ac pulcherrima varietate quò ad efficaciam exornavit, ut non immeritò Regius Psalter *Psal. 67. 36.* exclamet: *Mirabilis Deus in Sanctis suis.* At quid? Ergone, qui mirabili coruscat in Sanctis suis varietate, nulla fulget proprietate sublimi in Virgine, Sanctorum omnium Regina? Imò & in sola Virgine mirabilior Deus, quàm in omnibus Sanctis simul & Angelis. Neque enim alia de causa Maria dicta est, nisi ut Maris Nomine omnia Sanctorum & Angelorum Flumina ingenti excessu in ordine Gratiae in sinu suo absorberet. Itaque, ut viam præactæ Assertioni de Summa Virginis Innocentia & Puritate sternamus, de Singularissima ejus Redemptione sermonem primò instituimus.

QUÆSTIO PRIMA.

Utrum Beatissima Virgo fuerit verè per Christum redempta: & an Singulari potius Modo, quàm cæteris Communi?

2. **D**UO sanè appositus Titulus exquirat: quorum primum ad Virginis Redemptionem secundum Substantiam, secundum autem ad Modum pertinet Redemptionis ejusdem: quibus ritè perpensis, ac maturè discussis, & absolutis, palam quidem fiet, quàm longè à Peccato quovis extiterit Virgo Immaculata, quàmque Sublimis ac Superexcellens fuerit Divina propemodum ejus Puritas & Innocentia. Utrumque autem Quæsitum consueto more per plura Capita resolutum dabimus.

CAPUT I.

Quàm leviter progrediantur nonnulli Doctores ad aliorum Asserta circa Virginis Redemptionem insimulanda, occasione ex Wadingo desumpta, ostenditur.

3. **A**D eò certum visum est Luca Wadingo, Virginem fuisse certa & sibi peculiari Redemptione per Christum redemptam, ut otiosum omnino reputaret de hujusmodi puncto peragere. Sic asserit in 2. par. Opusc. de Redempt. passiva B. Virg. cap. 1. num. 1. addens, quòd nec illud tractasset, ni legisset, quosdam in re tam stabili nutare. Subjicitque: Ego certè nullum vidi, qui planè & absolute audeat negare, B. Virginem fuisse redemptam: attamen, quosdam suppressis nominibus taxat Bernardinus Justin. in cap. 2. epist. 1. ad Timoth. ad ea verba [Qui dedit Redemptionem semetipsum pro omnibus.] Adducit præterea Salazarium cap. 24. §. 9. num. 126. eosdem illos Authores suppressis adhuc nominibus referentem, eorumque Assertioni plaudentem: de quo num. 2. inquit: Non mirari non possumus, quòd non improbabiler hos ita argumentatos fuisse assermet: neque enim (subdit) non dico probabiliter, sed nec tutè juxta Fidei Principia ita doceri posse docent graviores Theologi, D. Tho. 1. 2. quæst. 81. in corp. & in 4. dist. 43. art. 4. quæst. 1. ad 3. & de Malo, quæst. 4. art. 6. in corp. & D. Bonavent. 3. dist. 3. par. 1. quæst. 2. Et propterea (annectit) Redemptionem Præservativam investigant ii, qui Virginem etc.

Tom. II.

4. At planè Wadingus sinè causa miratur, ac itidem sinè causa censuras probat, contra similes Authores illatas. Porro etiam D. Thomas 3. par. quæst. 31. art. 8. in corp. sic statuit: Secundum Fidem Catholicam firmiter est tenendum, quòd omnes Homines, præter solum Christum, ex Adam derivati, Peccatum Originale ex Adam contrahunt; aliòquin non omnes indigerent Redemptione, quæ est per Christum, quòd est erroneum. Et nihilominus contra Fidem non est, imò satis Fidei consonum, atque modò, ut certissimum infra Fidem habendum, Virginem Matrem, tametsi ex Adam derivatam via communi, Peccatum Originale ex Adam non contraxisse. Et quamvis Theologi Præservativam Redemptionem pro Virgine investigarint; ea tamen allegato Textui minimè quadrat, utpotè expresse asserenti contractionem ipsam Originali Peccati ex Adam in omnibus, ex eo derivatis. Quemadmodum ergo Textus ille Divi Thomæ non derogat Virginis Exceptioni à contractione Originalis Peccati: sic nec derogat Exceptioni ejusdem à Redemptione: quòd idem dicendum de D. Bonaventura.

5. Et quamvis nos omnino putemus Virginem verè ac propriè fuisse redemptam, imò eam magis præ aliis omnibus indignuisse Redemptione juxta Scoti Doctrinam Disput. præced. à nobis allegatam & declaratam: non idèò tamen adeò proclives esse debemus ad fugillanda Asserta negantium Virginis Redemptionem per Christum; id enim ex diversa Redemptionis acceptione prodit. Quis namque dubitet, admodum diversificari Doctores circa Redemptionis acceptionem? Sunt enim, qui putant veram Redemptionem minimè subsistere absque Extractione ab actuali contractione, & Servitute formali Peccati: Alii verò censent ad id sufficere Debitum Proximum talis contractionis: Alii autem satis esse Debitum Remotum: Alii Periculum saltem Proximum: Aliique tandem judicant ad veram Redemptionem satis esse puram peccandi Potentiam, ut nos propugnavimus Disput. præced. Quin & ii, qui in sola Debiti Proximi contractione quiescunt, adhuc inter se insigniter dissident: nam communiter ab eis astringitur, Redemptionem in tali

D d

casu

casu esse *Præservativam*: Salmanticenses autem (ut vidimus *Disp. præced.*) adhuc eam in tali casu *Extractivam*, non *Præservativam*, contendunt; utpotè acriter sustinentes, Christum, Dominum unica tantum Redemptione omnes simul cum Virgine redemisse: quos inter per medium incedens Ægidius Lusitanus diversam, quandam, ab utraque simul participantem, admittit Redemptionem, nempe *Mixtam*, seu partim *Extractivam*, partim *Præservativam*. Cujus Sententiam in hoc Wadingus ipse reprobatur, putans Redemptionem, genericè sumptam, adæquatè dividi in *Extractivam* (quam perperam *Liberativam* vocat in sua specie, ut suo loco monuimus, cum & ipsa Redemptio *Præservativa Liberativa* sit) & in *Præservativam*.

6. Qua sanè stante Opinionum diversitate, circa verum Redemptionis Significatum, nil consequenter mirum, quòd nonnulli v. g. ex uno capite pro certo habentes Immunitatem Virginis etiam à Culpa Debito, & ex alio capite, putantes veram Redemptionem non posse vel saltem sine tali Debito consistere, affirmant Virginem non fuisse verè & propriè redemptam. Quod idem dicendum de Opinantibus veram Redemptionem subsistere non posse, absque actuali seu formali ipsius Culpa contractione, quam aliòquin à Virgine abdicare coguntur ex certis Principiis. Porro tritissimum est, eos, qui negarunt olim Immunitatem Virgineam à Culpa Originali, eo fuisse sine potissimum ductos, ne Virginem à Christo non redemptam pronunciarent. Ergo & idem illud contingere potest in causa Immunitatis à Debito: imò & à fortiori, cum firmissimum sit apud ejusmodi Authores veram Redemptionem verius salvari in casu solius Immunitatis à Culpa, quam in casu Immunitatis etiam à Debito, quanquam reverà in hoc hallucinentur.

7. Nec facillè quidem Authores isti possunt ad inconveniens deduci. Vel enim id absurdum foret, eo quòd Sacer Textus universaliter dicat, omnes Homines fuisse per Christum redemptos: vel eo quòd Virgo fuisset Gratià instructa independentèr à Christi Meritis? Non primum, quoniam eadem ratione, qua Virgo excipitur ab Universalibus Sacra Scriptura Propositionibus, ad contractionem Noxæ Originalis spectantibus, excipi quoque posse videtur ab iis, quæ omnium Redemptionem expendant. Nec secundum: Sicuti namque repugnans non videtur, quòd Angeli independentèr à Christi Meritis Gratià Justificatricem obtinuerint, ut non pauci contendunt: Sic neque repugnans videri debet, quòd eodem saltem modo se habuerit Virgo, Angelorum Regina; cum proculdubio decentissimum visum fuerit Deo, ut ipsemet foret profusior Gratiæ Author in ordine ad Matrem suam, quam ad ceteros,

seu Angelos, seu Homines. Tum quia ut minimum potuisset Virgo Gratiis cumulari à Deo ob Merita Christi, saltem præscindentia ab ejus Passione, ac Morte.

8. Itaque non leviter aberrant ii Theologi, qui adeò facillè in similium Authorum Sententiam censuris irruunt, cum fortè in re prorsus idem & ipsi admittant. Qui enim putant Redemptionem propriè dictam debere esse *Extractivam* à Culpa jam contracta, si velint Virginem ab hac contractione immunem tueri, eos oportet Virginem verè ac propriè non redemptam fateri: nec ob id aliquod in re admitterent, quòd æquè non admittatur ab iis, qui eandem Virginem à Culpa exemptam astruunt; sed nihilominus verè adhuc redemptam autumant. Cum ergo id, in quo sita sit vera Redemptionis propriè dictæ ratio, exploratum certumque minimè sit apud Theologos; quo jure tanquam omnino certum definiri potest ab iisdem, Virginem fuisse verè ac propriè redemptam, cum & omnes jam teneantur vel Immunitatem à Culpa in Virgine fateri, cum qua fortè incoherentem aliqui putant veram Redemptionem? Nimis leviter ergo in hoc insimulantur Authores, non solum ii (si qui sunt) qui negant Virginem fuisse redemptam, eo modo, quo plures Theologi de Angelis asserunt: sed etiam potiori jure ii, qui Virginem redemptam agnoscunt, licèt nec Peccatum, nec ejus Debitum in ea pati velint; cum absolutè hac Doctrina consona omnino sit Veritati, ut fusè ostensum est *Disp. præced.* contra Patres Salmanticenses.

9. Quare nil prorsus vereor deceptum in hoc esse Wadingum, *par. 2. Opusc. cit. cap. 3. num. 11.* ita scribentem: *Hinc* (Authores negantes quoque Debitum in Virgine) *extollere & magnificare se putant Virgineæ Redemptionis Dignitatem, quamvis simul extenuandum iri fateantur ejus rigorem, & proprietatem. Vereor* (subdit) *ne ipsam Redemptionem tam extollant, quàm è medio tollant: & proprietatem ejus ne tam extenuent, quàm extinguant, & funditus exterminent.* Porro id, de quo dubitat hic Wadingus, pro certo habuere omnes illi, qui olim Virginem contendebant ipsimet Culpa defactò obnoxiam: haud propterea falsa, non premebantur imaginatione. Quod ipsum planè astruendum de Wadingo, aliisque Authoribus, utpotè iisdem prorsus Principiis innixis, ut fusè superius demonstratum est. Imò eorum attentis Principiis (de novo superficialiter accommodatis, ut in Virgine *Debiti* contractionem possint, salvà Immunitate à sola Macula, sustinere) nedum vereor, sed & evidenter, ni fallor, judico ejusmodi Authores Originale Peccatum è medio tollere; atque nedum Virginis Redemptionem, sed & omnium quoque

que Posterorum Adæ Redemptionem prorsus extinguere, ac exterminare.

Nonne Authores, negantes Debiti Immunitatem in Virgine, fatentur, quod *peccasse in Adam* nil derogat Virginis Puritati, Sanctitati, & Innocentiæ? Ita sanè Suarius *tom. 2. in 3. par. D. Tho. sect. 2. & 3.* in hoc certè Cajetanum sequens, qui ex alibi dictis fuit (ut puto) aliorum omnium Coriphæus. Ita etiam Salmanticenses, fusè ob id à nobis impugnati *Disp. præced.* quibus aliisque omnibus novissimè astipulatus est ipse Wadiagus *par. 2. cit. cap. 6. num. 92.* ubi absolutè docet, quod neque *quicquam extollit Virginis Innocentiam à Debito liberari, sicuti neque eandem deprimit Debitum habuisse.* Nihil enim (subdit) hoc officit personali & propria Virginis Puritati, quod in alio peccaverit, ut ad hoc ipsum dubium rectè notavit Bolanus à me supra cit. eo Capite, quo respondet ad Argumenta primi Articuli partis affirmativæ. Quid namque aliud inferri poterit, quàm, ut, peccante Adamo, in quo Virgo continebatur, tanquam in Capite & Radice, perdiderit illi, sibi, & aliis *Justitiam Originalem*, quam in eos debebat transmittere? Quæ qualis sit Posterorum Culpa, vel Noxa, aut quæ inde actualis sequatur Impunitas, quisquam judicabit. Quatenus Peccatum Adami est, & ab Adamo commissum, non contaminat Infantulum, donec illud actuali contractione fecerit proprium.

10. Audistine quæso Wadingi, aliorumque Doctrinam, cui innititur Sententia de Immunitate Virginis ab omni Culpa, ac de Redemptione tum ipsius Virginis, tum cæterorum Posterorum? Verùm si ita est, jam in primis sequitur inutilem prorsus ac ridiculam esse ejusmodi Controversiam, tam pro parte nostra, quàm pro parte Adversariorum. Quandoquidem si *peccasse in Adam* nil omnino derogat Virginis Dignitati, Innocentiæ, Sanctitati, & Puritati; ergo frustra nos laboramus, ut id à Virgine prorsus arceretur, cum scopus noster sit (quicquid opinentur aliqui ex nostris) ne Marialis Puritas quicquam pateretur. Ac frustra quoque laborant Adversarii: Si enim *peccasse in Adam* nil derogat Dignitati Sanctitati, & Puritati Virginis, quæ omnium ore *Immaculata*, prædicatur; ergo *peccasse in Adam* nil prorsus Mali sapit in genere moris; ergo nequit esse materia spiritualis Redemptionis; ergo ridiculose agunt Adversarii exquirentes præfati *Debiti* Contractionem, ut subsistat Virginis Redemptione.

11. Nec suffragatur Adversariis dicere, quod *peccasse in Adam*, & *Debitum* inde contractum idèd Malum est, quia trahit post se Maculam, in Virgine ipsa personaliter excipiendam. Contra est enim: Quia si id Malum est, jam à teipso dissentis; quia id Malum non

est, nisi morale, & sic Peccati malitiam involvens, cum solum ipsum Peccatum cogere possit ad Maculam sui subeundam; & idèd id Debitum materia necessaria est Redemptionis. Quamvis enim *Debitum* contrahendi Maculam, in Conceptione, utpotè de genere relationis ex suo loco firmatis, dicatur utique moraliter *Malum* à suo termino, nempe ab ipsa morali Macula, quam inducit: nihilominus etiam dicitur, & est principaliter tale à suo fundamento, quod est Adæ Peccatum, ut fuit moraliter nostrum. Quinimò & Macula ipsa in tantum est Macula, seu Peccatum verè & propriè dictum, in quantum vel est ipsummet Actuale Adæ Peccatum, quatenus fuit moraliter Posterorum, ut physicè jam præteritum, & moraliter permanens: vel est effectus aliquis Peccati Adæ, ut Capitis morales &c. Unde (ut nò semel dictum est) à tribus Pontificibus damnata fuit illa Propositio Bajana, quæ est 47. *Peccatum Originis verè habet rationem Peccati sine ulla relatione, ac respectu ad Voluntatem, à qua Originem habuit.* Si ergo Peccatum, quod Adæ Posteris subeunt in Conceptionis momento, non habet veram Peccati rationem, nisi per ordinem ad Voluntatem Adæ; igitur tota Originalis Peccati malitia ex eo redundat, quod commissum est à Posteris Voluntate Adæ; adeoque tantum abest, ut Posteris *peccasse in Adam* nil derogat eorum Sanctitati & Puritati, ut potius in eo consistat tota Posterorum Iniquitas; qua proinde sublata, corrumpit Peccatum Originale, ac ita omnium Redemptionis Necessitas.

12. Et id quidem nil mirum; cum tritum sit malitiam Habitualis Peccati omnino ab Actuali prodire; ita ut Habituale Peccatum in se nullam aliam involvat malitiam, nisi eandem illam, quam secum tulit, in lucem prodiens, Peccatum Actuale. Sicque semel dato quod *peccasse Posteris in Adamo* nil derogat Sanctitati & Puritati, jam id nullam involvit Peccati malitiam; nec proinde veram Peccati rationem involvit Peccatum Originis, quod sapit Pelagianismum. Sicuti etiam, si Posteris *peccasse in Adam* nil derogat eorum Sanctitati & Puritati, ritè sequitur, eos verè & propriè non peccasse: quandoquidem ex terminis ipsis repugnat, quod verè & propriè *peccare* nil derogat Sanctitati & Puritati. Scio tamen Adversariorum effugium, quod quidem alibi à nobis præclusum est, cum (velint, nolint) salvare nequeant ob id in Adæ Parvulis veram Peccati rationem, etsi Gratiâ, & Justitiâ Originali privatis. Neque congruum est eadem hic refricare, sed satis sit vel indicasse in Adversariorum Sententia non salvari Originale Peccatum, ac proinde nec veram Posterorum Adæ Redemptionem. Qua de causa suo loco cum Apostolo docuimus, omnes Posteris in Adamo peccasse, & idèd verè & propriè

prie peccasse. Neque enim *verè & propriè* non peccare est peccare: quia ly *peccare* absolute dictum supponit pro *peccare verè & propriè* dicto: sicut ly *Homo* absolute dictum supponit pro *Homine verè & propriè* dicto: *peccare* autem *verè & propriè* dictum est *Offensa Dei verè & propriè dicta*: quomodo autem nil deroget hoc Sanctitati & Puritati, satis horridum est. Caterum nos eadem de causa subteximus, Adæ Peccatum fuisse *moraliter* multiplex, eo quod constituit & denominavit peccantem unumquemque ex Posteris, ac propterea dignum Dei odio & abominatione; & hujus Peccati Macula, seu ipsum illud Peccatum physice præteritum, ac moraliter permanens, est id, quo Posterii maculati concipiuntur; nam concipiuntur habitualiter Peccatores, & Inimici Dei, eo quod in Adamo peccarunt, atque ita Deum offenderunt.

13. Et jam Wadingum admiror, dum hinc inde perculsus, tum ex Veritate ipsa scilicet, tum ex sua ipsius & suorum falsa Doctrina, inadvertenter exprimere videtur, Adæ Peccatum fuisse simul & non fuisse Posterorum quoque Peccatum. Ait enim, quod Adæ Peccatum, *quatenus Adami est, & ab Adamo commissum, non contaminat Infantulum, donec illud actuali contractione fecerit proprium*. Bone Deus! Si Adæ Peccatum fuit solius Adæ, & non etiam Posterorum; quo quæso jure Wadingus eam addit reduplicativam: *quatenus Adami est, & ab Adamo commissum*? Hic certè loquendi modus præcisivus est apud Dialecticos, insinuatque Adæ Peccatum in genere moris posse dupliciter considerari: nempe vel *quatenus Adami est, & ab Adamo commissum*: vel *quatenus uniuscujusque Posterorum est, & ab unoquoque commissum*: alioquin prorsus ineptè fieret illa reduplicatio, si Adæ Peccatum solius Adæ fuisset.

14. Unde pariformiter infertur, admodum insulse pronunciari, quod Adæ Peccatum, *quatenus Adami est, & ab Adamo commissum, non contaminat Infantulum, donec illud actuali contractione fecerit proprium*. Porro Peccatum Adæ, *quatenus Adæ, ab eoque commissum*, est Peccatum cum omni rigore Personale, adeoque nonnisi ipsam Adæ Personam potens afficere, ac inficere: non sic autem foret, si ponatur, quod contaminare possit Infantulum, ut liquet: cum Peccatum ex se sit actio immanens, tam in genere physico, quam in genere moris; petatque proinde eidem principio inhaerere, à quo fluxit, in eo genere, in quo fluxit. Et mirum quippe est, quo pacto fieri possit, ut Peccatum proprium unius, ac ut tale ab eo perpetratum, valeat deinde post sui perpetrationem fieri Peccatum proprium alterius. Nunquid migrare potest de subjecto in subjectum, haberique,

tanquam Vestis, quæ licet nunc hujus propria sit, fieri tamen potest vel per Venditionem, vel alio Titulo, propria alterius? Ridiculum sanè. Profectò sub Vestis Allegoria exprimi proculdubio potest & Peccatum: haud tamen etiam quò ad id, quòd fuerit proprium unius, ac deinde proprium alterius evadat. Quare Psalter Regius in *Psal.* 108. scribit utique: *Et induit Maledictionem, sicut Vestimentum*: attamen id non enunciat, nisi de eodem illo, *qui dilexit Maledictionem*; adeoque migrationem quoque rejiciens, addit: *Fiat ei sicut Vestimentum, quo operitur, & sicut Zona, qua semper præcingitur*.

15. Neque dicat Wadingus id valere de Peccato Personali, non autem de Originali, quod ab aliena Voluntate perpetratur. Hoc namque designat pravam Peccati Originalis notitiam; cum Deus nec de potentia absoluta id præstare possit, ut verè Peccator sit is, qui nunquam verè peccavit. Peccatum eapropter Originale quamvis perpetratum sit à Posteris Voluntate physice aliena; non tamen & moraliter quoque aliena, sed propria: quatenus vi continentiae moralis, ex Divina Institutione resultantis, factum est, ut Voluntas Adæ in genere moris sit uniuscujusque Posterorum Voluntas; atque ideò & Peccatum, à Voluntate Adæ physice elicited, sit in eodem genere moris Peccatum Posterorum, utpotè à Voluntate moraliter eorum propria perpetratum. Unde emergit, ut eorum cuilibet proprium insit in eodem genere moris Peccatum. Quòd si semel statuatur actuale Adæ Peccatum in omni genere solius Adæ proprium fuisse; jam corrumpere sit opus Originale Peccatum in Posteris: Quod enim ab initio nullum est, tractu temporis non firmatur: ex *Regula* 18. *Juris* in 6. Si ergo Adæ Peccatum ab initio non fuit Posterorum Peccatum, eorumque moraliter proprium, nunquam sanè fieri potest, ut ipsorum proprium evadat. Sed hæc satis alibi discussa & firmata sunt. Placuit autem hic brevi excursu præacta allegare, ut palam fieret quod præmisimus: nempe Adversarios, ut Virginem sustinerent *Immaculatam* (uti debent) ac simul ex contracto Peccati Debito redemptam, omne Originale Peccatum, ac proinde Posterorum quoque omnium Redemptionem è medio tollunt: & in rei veritate Virginem *Maculatam* simul & *Immaculatam* astruunt: *Maculatam* quidem, quia eam peccasse in Adam contendunt: quomodo enim Immaculatus, qui verè jam peccavit? *Immaculatam* autem, ut probare nituntur, & asserunt.

16. Caterum, attentis nostris Principiis, satis superque *Disp. præced.* solidatis, vereri nullatenus poterit Wadingus, quòd Virginis Redemptionem è medio tollatur: imò sequitur, juxta Scoti Doctrinam ibi dilucidatam, eam magis indi-

indiguiffe Redemptore. Adeoque viderit Salazarus, quo jure pronunciarit [cap. 24. §. 9. num. 124.] proprietatem Redemptionis per quosdam quasi gradus hætenus extenuatam à Theologis in tuenda Virginis Puritate: ut inde insinuerent, quòd quantum de rigore illius auferunt in tuenda Virginis Immunitate à Debito, tantum ad ipsius Gloriam & Excellentiam apponunt. Quæ etiam quæso major Gloria & Excellentia poterit Repemtionem Christi conciliari, dum illius attenuatur proprietas, læditurque proinde quidditas? Quamvis ergo id admitti possit quòd ad rigorem & proprietatem ex Nominis etymologia, spectantem ad Redemptionis Vocabulum: secus tamen quòd ad rigorem & proprietatem rei significatæ. Primum namque ad causam attinet, & occasionem, unde, & quæ fuit id Nomen impositum: Secundum verò naturam, & conditionem ejus, quod reipsa per tale Nomen juxta institutionem communem significatur, concernit, ut fusè expensum est *Disp. præced.* Quocirca etsi in nostra Sententia fiat conceptus Redemptionis universalior, quàm in Sententia Wadingi, & suorum: haud tamen rigorosam Redemptionis proprietatem amittit: quemadmodum planè se habet in ipsorum Sententia Redemptio respectu illius Redemptionis, quam duntaxat agnoverunt, qui Virginis Immunitatem à Culpa detrectarunt. Quare *Disp. cit. Quæst. 1. Cap. 7.* firmavimus, ac evidenter ostendimus, in quo consistat Eminentia Redemptionis Præservativæ, adhuc illæsam servantis veram Redemptionis proprietatem.

CAPUT II.

Beatissimam Virginem Deiparam fuisse verè per Christum redemptam statuitur: non tamen Vulgari modo, cæteris redemptis communi, sed Singularissimo ac Eminentissimo.

17. **Q**uamvis, ut dictum est, Propositiones Universales Sacræ Scripturæ, quæ generaliter Christum Dominum Omnium Redemptorem deprædicant, possent Virginis Exceptionem admittere, si vera ipsius Redemptio impossibilis foret cum ejusdem Immunitate ab omni Labe: Quia tamen nullus talis urget impossibilitas, cum neque nos has angustias sentiamus, qui aliòquin Virginem Sacratissimam ab omni etiam Culpæ Debito, ac Periculo peccandi immunem fatemur; idcirco nullum nos cogit motivum præactæ Exceptionis. Adeoque cum communi fateri non detrectamus indiguiffe utique, & magis quidem, quàm cæteri, juxta Scoticam Doctrinam tamen *Disp. præced.* enucleatam, Christi Domini Redemptione, ac reipsa fuisse verè redemptam;

cum & ipsamet Virgo id obtestetur, dum *Lucæ 1.* in altissimam divinæ munificentiae contemplationem absorpta, Deum magnificando, intonuit: *Et exultavit Spiritus meus in Deo Salvatore meo.* Et jure quidem optimo exultavit in Spiritu Virgo ob præclarissimam sui Redemptionem. Enimverò (ut luculenter asseruit Sanctissimus Vir ille, Franciscus Salesius, in suo verè Seraphico Opere Divini Amoris, anno 1643. latine reddito à R. P. Francisco Lomormaini Soc. Jesu, lib. 2. cap. 5. *Redemptio ista* (nempe Virginis) *certè fuit Admirabilis, Canon nimirum Operum ipsius Redemptoris, & Redemptio omnium Redemptionum Princeps: per quam Filius, Corde verè filiali præveniens Matrem suam in Benedictionibus dulcedinis, eam non solum à Peccato, uti Angelos, sed etiam ab omni Peccati Periculo, imò & ab omnibus distractionibus, avocationibus, & retardationibus ab Exercitio Divini Amoris præservavit.*

18. Hinc S. Idelphonsus lib. 12. de Virginit. *Mariæ*, eam appellat *Solum Opus Incarnationis Dei*: quia nimirum taliter eam Deus prædilexit, ut vel in ipsius duntaxat gratiam incarnari voluerit; adeoque Merita sua Christus in illius emolumentum primò ac unice offerens, præactam ei obtinuit Præservationem, à D. Salesio descriptam, innumeris Gratiis cumulatam. Et nil mirum (ait D. Ambros. lib. 2. in cap. 1. *Lucæ*, ad illa verba, *Ecce Ancilla Domini*,) *si Dominus, redempturus Mundum, Operationem suam inchoavit à Matre, ut per quam Salus omnibus parabatur, eadem prima fructum Salutis hauriret ex pignore.* Prima quidem nedum ordine, Dignitatis, cum præ omnibus Dignior, ac Eminentissima fuerit ejus Redemptio: sed etiam, ordine Naturæ, quatenus ante omnem Creaturam in Dei Matrem præelecta, prima pignoris sui primum fructum mirabiliter hausit. Quare non immeritò D. Bernard. Senens. tom. 1. serm. 61. art. 1. cap. 4. docuit, quòd Unigenitus Dei plus pro Virgine redimenda venit, quàm pro omni alia Creatura, juxta illud Cantic. 4. *Vulnerasti Cor meum Soror mea Sponsa, vulnerasti Cor meum. Pro amore tuo Carnem sumpsi, & vulneribus primis vulnerasti in Cruce Cor meum: nam Primogenita Redemptoris Filii sui Jesu fuit Virgo Beata.*

19. En quàm præclarè Seraphicus iste Vir nedum nobis insinuat, solam Virginem adæquatam fuisse Deo motivum assumendæ Carnis; sed & insuper *Primogenitam Redemptoris* extitisse. Quemadmodum enim (ut inferius constabit) prima post Christum, & sola decreta est ad existendum Divinæ Maternitatis Titulo prædita, atque ob id ante omnes quoque Admirabili Redemptione ab omni prorsus Labe, ejusque incurrendæ etiam Periculo, nedum Debito, præservata, simulque proinde ad sublimem Innocen-

centiam & Sanctitatem ex Christi Meritis prædestinata : sic peroptimo sanè jure *Primogenita Redemptoris* dicenda est . Et cur quæso non ? cum plura in se Redemptionis vi Beneficia & Gratias receperit , quàm Prædestinatorum omnium , tum Hominum tum Angelorum , Cœtus collectivè cumularit ? *Primogenita* quippe *Redemptoris* , tam ordine Naturæ in Divina Mente , quàm Dignitatis ; dum in ejus Eminentissima Redemptione primo loco , attenta Decretorum serie infra designanda , nobiliores Muneris sui partes Christus exercuit , ut , juxta Subtilis Doctoris Regulam , perfectissimum se Mediatorem ac Redemptorem exhiberet . Nec equidem talis Redemptoris *Primogenita* esse potuit , quin omnes Redemptionis fructus immenso ferè haustu in se absorbuerit . Quidnam enim unquam in Sanctis quibusque enituit , quod non in Virgine longè splendidius ac magnificentius coruscaverit : imò quòd non incomparabili excessu præfulserit ? Porro id vel unum dignissimam eam *Primogenituram* evincit , quòd Christus à primo Marianæ Conceptionis instanti eoque illam sibi perfectissimè coaptatam , ac ferè coequatam voluerit , ut eam in ejusdem sui Muneris partem dignè assumendam reddiderit , nempe in totius humani Generis Mediatricem , & Corredemptricem , ut infra suo loco fiet palàm .

20. Hinc silentio prætereunda non sunt ea D. Bernardini verba [*Et vulneribus primis vulnerasti in Cruce Cor meum :*] ne quis fortè indè deducat Christi Passionem & Mortem potissimum pro Virgine fuisse decretam . Absit à Bernardini Mente id Assertum , quod nullum in ejus verbis ritè perpensis habere potest fundamentum . Ecquis namque nescit nullum excepisse , Christum in Cruce vulnus in Corde , nisi unicū , & post Mortem , cum *lancea latus ejus aperuit* ? Non ergo Christi Cor vulneratum in Cruce , à Virgine vulneribus primis inferre potest ipsum pro Virgine principaliter passum & mortuum , cum id non de vulneribus realibus , sed benè de intentionalibus , & quidem ex Christi immenso Amore ad Virginem Christi Cordi inflictis , intelligi debent . Quandoquidem (ut scitè ait Arnoldus Carnotensis tract. 6. de verbis Dom. in Cruce) *Christus in Matre amplius , quàm in seipso patiebatur* . Quocirca , præsciens ex sua Crucifixione Cor maternum Virginis doloris gladio dirissimè transverberandum , summè & ipse in Corde torquebatur , ita ut principaliora ipsi fuerint ac atrociora vulnera , ex Compassione erga Matrem sibi infinitè prædilectam suo Cordi tam altè impressa , quàm illa ex reali sua Passione in Corpore suscepta : eandemque ob causam prius inflicta sibi fuere illa , quàm ista vulnera , ut perspicuum est .

21. Non itaque Christi Passione indiguit

Virgo ad sui Redemptionem ; cum nonnisi Redemptione Præservativa , eaque Singularissimâ , & Eminentissimâ , atque certè *Admirabili* (ut ex D. Salesio didicimus) fuerit defactò redempta . Quod profectò in causa est , cur exultans in Spiritu magnificaverit Altissimum Virgo , concinens : *Et exultavit Spiritus meus in Deo Salutari meo* . [*Lucæ 1.*] Quia nimirum Singularissima se præ aliis Redemptione Prophetico Spiritu ab omni prorsus Labe præservatam , atque ad sublimem Sanctitatem ac Infinitam quandam Dignitatem evectam præsentiens , exultabunda *Salutare suum* deprædicat : uti profectò argumentatur Augustinus in *Exposit. ipsius Cantici Marialis* , ad eadem illa relata verba : Ergo (infert Magnus ille Vir) *Beata Virgo , quia singulariter se electam videbat , quoniam singulariter Gratiâ Maternitatis acceperat , quasi Privilegio quodam Electionis Divinæ confirmata , fiducialiter ipsum , quem pro Salute Mundi Filium conceperat , suum etiam cum lætitia & exultatione Salvatorem vocat* .

22. Subtexenda hinc autem est subtilis illa animadversio , quam nobis præstitit Author ille inter Minores , aliòquin Virgini addictissimos , jurè Maximus , ac omnes inter nostros Affeclas Primarius Virginis Immaculatæ Propugnator , ac Zelator acerrimus , R. P. Petrus de Alva Astorga , in sua nova *Litterali Cantici [Magnificat] Exposit. pro Mystero Immac. Concept. Virg.* Ad ea namque verba [*Salutari meo*] sub nu. 105. annotat , quòd , ut doctè advertunt aliqui Expositores Neoterici contra alios Antiquiores , *Pronomen hoc possessivum , Meo , construitur , & connectitur cum Salutari , non cum Virgine* . Nec enim denotat , inquit , quòd Salvator vel Salutaris fuerit Mariæ , ut est Filius Matris , vel Sponsus Sponsæ : Sed , quòd Sacratissima Virgo , speciali aliqua ratione à Salvatore suo singulariter electa , singularem aliquam Gratiâ accepit , vel aliquod Privilegium specialis Electionis . . . non verò , quia erat Suus per Incarnationem . Hoc , subdit , dicunt Expositores , quæ vera sunt , & certa ; quia hic non agit de Beneficio accepto in Carne & Sanguine , sed in Anima & Spiritu recepto : nam , ut communiter affirmant Sancti , nemo potest vocare Deum propriè Suum , nisi qui omnino justus est : & quòd exultare in Deo nostro est exultare in Gratia Dei . Et hoc ipsum videntur indicare illa Christi Domini verba : Quinimò beati , qui audiunt verbum Dei , & custodiunt illud . Hac ille .

23. Et quidem , si Patres Salmanticenses excipias , nemo est , qui Virginem fateatur ab Originali Noxa immunem , & non pariter singulari modo redemptam , nempe redemptam præservativè . Quibus planè omnibus , utpotè jure Antesignanus , prævit Subtilissimus Princeps , qui ex perfectissimo mediandi modo , quem

Chri-

Christus Dominus debuit exercuisse, & nonnisi respectu Virginis, ejusdem Immunitatem ab Originali Culpa conclusit. Quare *Disp. preced.* non semel insinuavimus eos Patres in hoc hære-
re voluisse Principiis illorum, qui ut Virginem Adæ Maculâ aspergerent, ipsam cum cæteris unica eademque Redemptione redemptam contende-
bant: in quo tamen satis inconsequenter locuti sunt, cum evidens sit aliud esse Libera-
tionem à Peccato contracto, & aliud Liberationem à non contracto, sed contrahendo. Pri-
mum namque fit quidem per Extractionem & Sublevationem: Secundum autem nonnisi per Præservationem contingere potest, cum nullus
extrahi possit à fovea, in quam nunquam inci-
dit. Et quamvis prædicti Patres ad contractum Debitum recurrant, ut à contracto errore se
extrahant; nihilominus tale Debitum in eorun-
dem Sententia (ut *Disp. cit.* fusè observavimus) non dicit Peccatum contractum, sed tantum
contrahendum. Quocirca ipsimet autumant, quod peccasse in Adamo, ac Debitum inde tra-
xisse, nil derogat Sanctitati, & Innocentiæ, ac Puritati Deiparæ. Sic nequeunt à contracto er-
rore liberari.

24. Veruntamen hæc ad hominem urgent prædictos Patres: quia cæterum in rei verita-
te implicat aliquem ex Posteris peccavisse in Adam, & nullam ob id in seipso Maculam for-
malem contraxisse, ut satis inculcatum est pluri-
bus in locis. Adeoque in rei veritate omnes, quotquot in Adamo peccarunt, Extractivâ seu Sublevativâ indigent Redemptione. Ridiculum
namque est, & evidenter repugnans (ni falsa imaginatio eludat) aliquem peccasse, & nullam Maculam in se contraxisse. Optimus sanè pec-
candi modus, qui turpis non est, nec minimum proinde peccantem fædat! Pergrata quidem
Dei Offensa, quæ Deum offensum non reddit, nec offendentem Deo ingratum! At de his fusè in superioribus. Pro modò autem tanquam cer-
tissimum statuendum est, Virginis Redemptio-
nem non *Extractivam* & *Sublevativam* fuisse, nec *Mixtam*, ut perperam excogitavit Ægidius Lu-
sit. alibi à nobis fusè impugnatus: sed merè *Præ-
servativam*, eamque planè Singularissimam, ac Eminentissimam, & certè *Admirabilem*, ut ju-
re placuit D. Francisco Salesio, & ex infra di-
cendis liquidò constabit.

QUÆSTIO SECUNDA.

In quo, & qualiter Singularis, ac Eminentissima,
imò & Admirabilis fuerit Virginis
Deiparæ Redemptio?

25. **A**B hujus planè Quæstionis Resolutione pendet Summa Puritatis Marianæ. Quod enim Virginis Redemptio Singularis fue-
rit, omnes jam fatentur, ut vidimus *Quæst. pre-
ced.* imò & fortè nec detrectabunt eam Eminen-
tissimam, atque Admirabilem fateri (si Salman-
ticenses excipias,) cum incunctanter omnes ad unum hodie Virginem Immaculatam depræ-
dicent. At nil nobis certè satisfacit, quod vo-
ce aut scripto ejusmodi prædicata enuncientur, aliave consimilia, vel præcliora, de Virginis
Dei Matris Redemptione; si non etiam in re-
talis ponatur ejus Redemptio, ut jurè ac meri-
tò ei tribuantur. Quomodò enim Eminentissima
reverà dici potest ea Redemptio, quæ aliam
seipsâ Eminentiorē supponit? Ut igitur clare-
scat, nos ex debito eas nomenclaturas tribuere
Mariali Redemptioni, atque hanc subinde illas
à quolibet alio rectè exigere, præfatum appo-

suimus Titulum, ac simul discutiendum propo-
suimus. Sed priori loco protestandum nobis du-
ximus de nostra imbecillitate. Quamvis nam-
que conemur Virginis Deiparæ Perfectionem
ac Puritatem in altum extollere, seu potius
quàm supereminens sit designare; fateri tamen
est opus nunquam id assequi posse, ut ad sum-
mum illius apicem pertingamus; cum Virginis
Perfectio, teste D. Bernardino Senensi [*tom. 2.
serm. 51. art. 3. cap. 1.*] *Soli Deo cognoscenda re-
servetur.*

Imò ne videamur & ea (quæ alióquin
in ordine ad tantam Virginem parva sunt, cum
fecerit ei Magna, qui Potens est) è miserrimo
nostro penu educere; lubet antea præmittere
integrum S. Francisci Salesii Discursum, ex quo
ipsissimam nostram principalem Assertionem,
(imò & omnia ei annexa & cōnexa) seu quidem
virtualiter ac implicite, ut ajunt, seu forma-
liter

aliter & explicitè in eo contentam eruemus, ac in medium proferemus; quam deinde per plura Capita, ut moris est, evidentem conabimur pro viribus suadere.

CAPUT I.

Ex Discursu S. Francisci Salesii, ad hanc Controversiam spectante, Assertio nostra de Summa Virginis Puritate extracta proponenda proponitur.

26. **N**ON immeritò huic Sanctissimo Viro, jam laudato, sed nunquam condignis laudibus celebrato, hujus Controversiæ Decisionem remittimus, ac in suæ Sententiæ obsequium nostram Mentem captivare decrevimus, etiamsi aliunde nobis Veritas non innotesceret. Quandoquidem, cum tantus Vir verè Apostolicus, imò & sui temporis insignis Apostolus, initio sui Discursus fateatur se in hac materia, quantum ex Sacris Litteris & Doctrina Antiquorum possumus assequi, & Ingenii nostri infirmitas finit nos de ea loqui, sincerè ac ingenuè disserturum, ut mox patebit. Et cum aliunde ipse floruerit ab Anno sexagesimo tertio Sæculi XV. ad Annum vigesimum secundum Sæculi sequentis, quo tempore jamdudum fuerat à Theologis controversum de Immunitate Virginis à Debito Culpæ Originalis; consequenter Scholasticorum etiam illius ætatis methodo, seu impugnandi, seu propugnandi eam Immunitatem, proculdubio instructus non potuit non adæquatè efformare judicium. Sicque haud facile sanè potest ejus tam matura Sententia reprobari: eo præsertim, quia verisimile est, stante jam acerrimâ, eaque publicâ, in Scholis utrinque Disceptatione, nonnisi post fervidas ad id præmissas orationes, ac oblatas Deo, ut illustraretur, supplicationes, ad Mentem suam aperendam devenisse.

27. Itaque Divus ille planè Seraphicus, ac Doctor Salesius, utpotè Sale quidem Divinæ Sapientiæ non mediocriter conditus, ita discurret in Tract. Divini Amoris, par. 1. lib. 2. Cap. 4. „ Quicquid Deus fecit, ad Hominum, Angelo-

„ tati, cum ea tantum unam efficeret Perso-

„ nam; Infinita ejus Bonitas, quæ ex se-

„ ipsa & per semetipsam propendebat ad hu-

„ jusmodi communicationem, statuit & decre-

„ vit talem aliquam producere Creaturam: ut

„ quemadmodum ab æterno est communicatio

„ essentialis in Deo, per quam Pater commu-

„ nicat totam suam Infinitam & Indivisibilem,

„ Divinitatem Filio, eum generando, & Pater

„ & Filius simul spirando Spiritum Sanctum,

„ ei etiam propriam suam & unicam commu-

„ nicant Divinitatem: ita Dulcedo illa Supre-

„ ma adeò perfectè communicata fuit ad extra

„ uni Creaturæ, ut Natura creata & Divini-

„ tas retinentes suas proprietates, taliter ta-

„ men essent unitæ simul, ut unicam tantum,

„ efficerent Personam.

28. „ Inter omnes autem Creaturas, quas

„ Omnipotentia Divina creare poterat, visum

„ ei fuit eligere eandem Humanitatem (quæ

„ postea reipsa juncta fuit Personæ Dei Fi-

„ lii,) cui incomparabilem honorem Personalis

„ Unionis ad Divinam ejus Majestatem de-

„ stinavit, ut æternum per singularem excel-

„ lentiam thesauris infinitæ ejus Gloriæ frueretur.

„ Exaltatâ tam feliciter sacrâ Humanitate

„ Christi Salvatoris, Suprema Providentiâ,

„ decrevit non amplius retinere suam Bonita-

„ tem in sola Persona dilecti Filii sui, sed in

„ favorem illius eam communicare compluri-

„ bus Creaturis, & generaliter innumerabili

„ multitudini rerum, quas poterat producere:

„ elegit autem, statuitque creare Homines, &

„ Angelos, qui & comitatum & societatem ejus

„ Filio præberent, ejus denique Gratias & Glo-

„ riam participarent, nec non eum æternaliter

„ laudarent, & adorarent. Et quia Deus vi-

„ dit, se pluribus modis in rerum natura posse

„ producere Humanitatem Filii sui, eum ve-

„ rum Hominem efficiendo, ut exempli gratiâ

„ eam creando ex nihilo, non solum quò ad

„ Animam, sed etiam quò ad Corpus, vel cer-

„ tè formando Corpus ex materia quapiam,

„ præcedente, uti formavit Adam & Evæ

„ Corpora, vel etiam viâ Generationis ordi-

„ nariæ operâ Viri & Fœminæ, vel tandem,

„ per Generationem extraordinariam Fœminæ

„ Viro non concurrente, statuit hoc poste-

„ riori modo rem exequi. Inter omnes autem

„ Fœminas, quas hunc in finem eligere pote-

„ rat, elegit Sanctissimam Virginem Mariam,

„ Dominam nostram, cujus interventu Salva-

„ tor Animarum nostrarum non solum esset Ho-

„ mo, sed etiam Infans Generis humani.

29. „ Ultra hoc Providentiâ Divina statuit

„ reliquas alias res, tam naturales, quàm su-

„ pernaturales, in gratiam Salvatoris produ-

„ cere, ut tum Angeli tum Homines, ei ser-

„ viendo, ejus Gloriæ participes fieri possent.

„ Et

„ Et ex consequenti, quamvis Deus creare vo-
 „ luerit tam Angelos quam Homines præditos
 „ libero Arbitrio, liberos vera Libertate, qua
 „ tum Bonum tum Malum possent eligere; ta-
 „ men, ut testificaretur ex parte Bonitatis Di-
 „ vine, eos dedicatos & destinatos esse ad Bo-
 „ num, & ad Gloriam, omnes creavit in Justi-
 „ tia Originali. Quæ alia non erat res, quam
 „ Amor suavissimus, qui eos disponebat, co-
 „ ronabat, & deducebat ad sempiternam Feli-
 „ citatem.

30. „ Verum quia suprema hæc Bonitas
 „ statuerat taliter miscere Amorem istum Ori-
 „ ginalem cum Voluntate suarum Creatura-
 „ rum, ut Amor vim non inferret Voluntati,
 „ sed ei relinqueret Libertatem, prævidit par-
 „ tem unam, sed minorem, ex Natura Angeli-
 „ ca voluntariè deserturam sanctum illum
 „ Amorem, & consequenter perdituram Glo-
 „ riam. Et quia Natura Angelica Peccatum,
 „ istud patrare non potuerat absque expressa
 „ malitia (ab ea siquidem omnis aberat tenta-
 „ tio, & stimulus ad Malum, ob quæ illa ali-
 „ quo modo posset excusari,) & quod alias
 „ longè major pars illiusmet Naturæ Angelicæ
 „ mansura esset firma in Servizio Salvatoris;
 „ ideò Deus, qui tam amplè glorificaverat
 „ suam Misericordiam intuitu Creationis An-
 „ gelorum, voluit etiam suam Justitiam ma-
 „ gnificare, & in suæ indignationis furore in-
 „ felix & maledictum illud agmen perfidorum,
 „ qui in furia suæ rebellionis se tam turpiter
 „ deseruissent, statuit in sempiternum perdere.

31. „ Probè etiam prævidit futurum, ut
 „ primus Homo suâ abuteretur Libertate, &
 „ deferens Gratiâ perderet Gloriam. Verum
 „ enimverò noluit tam rigidè & duriter Natu-
 „ ram humanam, uti statutum ei erat Angeli-
 „ cam, tractare. Adde quòd ea Natura erat
 „ humana, ex qua decreverat assumere partem
 „ unam comprimis felicem, quam uniret suæ
 „ Divinitati: insuper vidit esse Naturam per-
 „ quam imbecillem, & velut ventum, qui it,
 „ & nunquam redit, idèst, qui se eundo dissi-
 „ pat: respexit etiam ad oppressionem subita-
 „ neam, qua Sathanas obruit primum Hominè;
 „ nec non ad magnitudinem tentationis, qua
 „ Hostis eum perdidit: sed nec tacendum est,
 „ quòd vidit omne Hominum Genus perire
 „ Culpâ unius. Quare eas ob causas oculis
 „ Misericordiæ suæ respiciens nostram Natu-
 „ ram, statuit nostri misereri.

32. „ At ut suavitas suæ Misericordiæ or-
 „ naretur pulchritudine Justitiæ, decrevit Ho-
 „ minem salvare viâ admodum rigidæ duræque
 „ Redemptionis. Quod opus, cum non facile
 „ in effectum per alium deduci posset, quàm
 „ per Filium, voluit, ut is Homines redimeret,
 „ non tantum per unam aliquam Amoris ple-

Tom. II.

„ nissimam suarum actionum, quæ tamen abun-
 „ dè suffecisset ad redimendos millenos Mun-
 „ dorum millones; sed etiam per innumerabi-
 „ les, imò infinitas actiones ardentissimæ Cha-
 „ ritatis, Passionisque acerbissimos dolores,
 „ quos laturus erat *usque ad Mortem, & Mor-*
 „ *tem quidem Crucis*, cui Pater eum destinavit:
 „ volens hoc modo fieri participem & socium
 „ nostrarum Miseriarum, ut deinde ille nos ef-
 „ ficeret socios & confortes suæ Gloriæ; ut,
 „ sic agendo, per copiosam, abundantem, imò
 „ superabundantem, ac magnificam, excessi-
 „ vamque Redemptionem ostenderet Divitias
 „ Bonitatis suæ: tali enim in Redemptione,
 „ nobis acquisivit & conquistavit omnes modos
 „ necessarios ad adipiscendam Gloriam sempi-
 „ ternam, adeò ut nemo verè unquam possit
 „ queri, se desereri à Divina Misericordia.

33. Cap. 5. „ Porro, Theotime, dum dixi,
 „ Deum vidisse primò rem unam, & post alte-
 „ ram, servantem ordinem in suis Voluntatibus,
 „ *vidisse & voluisse* intellexi eo modo, quo
 „ ante declaratum est: scilicet quòd quamvis
 „ omnia apud Deum transigantur unico simpli-
 „ cissimo actu; nihilominus per illum non tur-
 „ batur, sed peraccuratè servatur ordo, di-
 „ stinctio, & rerum dispositio, atque coha-
 „ rentia: & hoc non minùs, quàm si fuif-
 „ sent plures actus in Intellectu & Voluntate
 „ Dei. Dato itaque quòd omnis Voluntas be-
 „ nè disposita, quæ se determinat ad volendum
 „ plura objecta æqualiter præsentia, magis
 „ amet, & præferat omnibus aliis illud, quod
 „ magis est amabile, sequitur, quòd suprema
 „ Providentia, dum facit velut primam deli-
 „ neationem omnium, quæ est productura,
 „ omnium primò voluerit, & amaverit modo
 „ singulari, imò infinito, Objectum illud, quod
 „ maximè fuit amabile, qui est Salvator noster,
 „ & deinde, ordine servato, alias Creaturas,
 „ prout plus aut minùs spectant ad Obse-
 „ quium, Honorem, & Gloriam illius.

34. „ Atque ita quicquid factum est, fa-
 „ ctum est intuitu hujus Divini Hominis: qui
 „ ideò nuncupatur Primogenitus Creaturarum,
 „ possessus à Divina Majestate *in luitio viarum*,
 „ *ejus, antequàm quicquam faceret à principio,*
 „ *creatus ante omnia Secula*. In eo enim omnia
 „ facta sunt, & est ante omnia, & omnia in
 „ illo sunt facta, & stabilita: quin & Caput
 „ est totius Ecclesiæ, tenens in omnibus & per
 „ omnia Primatum. Accipe rudem similitudi-
 „ nem de Vineâ, quæ dum plantatur, præcipuè
 „ Fructus spectatur, estò folia & flores præce-
 „ dant ejus productionem: ita eximius Mundi
 „ Salvator omnium primò fuit in intentione,
 „ divina, in eaque æterna intentione, & ve-
 „ lut prima delineatione, quam Divina Provi-
 „ dentia fecit circa productionem Creatura-
 „ rum;

E c

rum: Et in ea delineatione seu contemplatione hujus desiderabilis Fructus extracta & plantata fuit Vineam totius Universi, nec non stabilita successio plurium Generationum, quæ ferè ad instar foliorum & florum hunc suavissimum Fructum debebant præcedere, velut quidam prodromi ad faciendos decentes & convenientes præparatus ad productionem Excellentis istius Uvæ, quam in Canticis Sacra Sponsa miris effert laudibus, cujus & liquor *latificat Deum, & Homines*. Quis igitur nunc, mi Theotime, dubitabit de abundantia mediorum ad Salutem, dum tantum nacti sumus Salvatorem, cujus intuitu sumus creati, & ejus Meritis copiosissime redempti? Est enim mortuus pro omnibus, eo quod omnes erant mortui. Sed advertas velim ejus Misericordiam magis fuisse salutarem ad redimendum Genus humanum, quam Miseria Adami fuerit perniciofa ad ruinam; tantumque abfuisse, ut à Peccato Adami superata fuerit Bonitas Divina, ut prorsus contra, velut per suavissimam & amabilissimam antiperistasin & contentionem, fuerit excitata, provocata, & animosior, vegetiorque reddita ad præsentiam sui Adversarii, & quasi recolligens & advocans simul vires ad vincendum, *superabundare fecerit Gratiam*, ubi *abundarat Iniquitas*: ita ut Sancta Ecclesia per sanctum admirationis excessum exclamet in Vigilia Paschatis: *O certè necessarium Adæ Peccatum, quod Christi Mortem deletum est! O felix Culpa, quæ talem ac tantum meruit habere Redemptorem!* Unde, Theotime, dicere possumus cum Prisco illo: *Perieramus, nisi periissemus*: idest nostra ruina & perditio nobis profuit: siquidem reipsa Natura humana majora commoda, majores gratias per Redemptionem Salvatoris accepit, quam unquam receptura fuisset per Adami Innocentiam, si in ea ille perseverasset.

35. Nam etsi Divina Providentia in Homine signa & notas severitatis inter gratias Misericordiæ suæ reliquerit, uti exempli gratia necessitatem moriendi, infirmitates, labores, rebellionem sensualitatis, &c. tamen favore cœlesti omnibus istis Malis supernatante, voluptuosum est ei convertere omnes istas misérias in majus bonum eorum, qui illum amant: quod facit, dum patientiam producit, quæ labores superet, & contemptum Mundi, qui de necessitate moriendi triumphet, quin & sexcentas alias Victórias, quæ Concupiscentiam catenis constrictam in Captivitatem deducant. Et quemadmodum Arcus cœlestis tangens spinam Aspalathi, seu Lignum Rhodium, ut vocant in Officinis, magis odoriferum illud reddit, quam sint Lilia: ita Redemptio nostri Salvatoris tangens no-

stras misérias, eas reddit utiliores & amabiliore, quam unquam fuisset Innocentia Originalis. Adde, quod majus gaudium erit in Cælo super uno Peccatore agente penitentiam, Christo dicente, *quàm super nonaginta novem Justis, qui non indigent penitentia*. Eodem modo status Redemptionis longè excellentiorem, quam unquam fuerit nivea illa Innocentia: dum, velut Naaman, ex Flumine Salutis egredimur longè puriores & mundiores, quam si nunquam Adami Lepram fuissemus inquinati? Et hoc, ut Divina Majestas, quæ per suum Apostolum nobis id præscripsit, non vinceretur à Malo, sed vinceret in Bono Malum; & ut etiam ipsius Misericordia, ad instar sacri Olei, exaltaret Judicium, ejusque *Miserationes essent super omnia Opera ejus*.

36. Cap. 6. Deus equidem incomprehensibiles Potentiæ suæ Divitias in hac magnarum rerum diversitate & dissimilitudine, quam in Natura videmus, admirabiliter ostendit: at verò longè magnificentius infinitos Bonitatis suæ Thesauros in incomparabili differetia Bonorum, quæ in Gratia cognoscimus, oculis nostris subjicit. Nam, Theotime, in excessu Sacræ suæ Misericordiæ non fuit contentus Populo suo, idest Generi humano, Redemptionem generalem & universalem misisse & exhibuisse, per quam omnes & singuli salvari possunt; sed tot modis eam variavit, ut ipsius Liberalitatem, in hac varietate refulcentem, varietas ipsa plurimum exornet.

Ita in primis Santissimæ suæ Matri destinavit Favorem, & Prærogativam dignam Amore Filii, qui cum esset Sapientissimus, Potentissimus, & Optimus, sibi præparare voluit & debuit Matrem juxta suum Beneficentiam. Ac proinde suam ei Redemptionem per modum Remedii Præservativi voluit applicari, ut Peccatum, quod in omnes Generationes, velut aqua influebat, ad eam non pertingeret: adeo illa excellenter fuit redempta, ut licet deinde Torrens Iniquitatis Originalis infortunatas suas undas tantâ cum impetuositate involvere tentarit super Conceptionem Sacræ hujus Domine, quantâ super Conceptionem aliarum Filiarum Adæ; tamen, cum cœlisque pertigisset, ultra non perrexit, sed ibi suum subito cohibuit impetum, uti olim Jordanis tempore Joë. Et id propter eundem respectum: nam Fluvius hic suum cohibuit cursum ob reverentiam transitus Arcæ Fœderis: Peccatum autem Originale, reverens, formidansque præsentiam veri Tabernaculi.

„ bernaculi Aeterni Fœderis, suas aquas retraxit.
 „ 37. „ Hunc igitur in modum Deus à Glo-
 „ riosa Matre sua omnem Captivitatem (ei
 „ elargiens Bonum duorum statuum Naturæ hu-
 „ manæ) avertit : Illa siquidem Innocentiam,
 „ quam primus Adam perdiderat, retinuit, &
 „ Excellentissimo Modo participavit Redemptio-
 „ nem, quam secundus ei acquisivit : Et con-
 „ sequenter velut Hortus electus, qui ferre,
 „ debebat Fructum Vitæ, florens & excellens
 „ in omni perfectionum genere effecta est. Fi-
 „ lius hic diligens electam Matrem æterno
 „ Amore, postquam *vestitu deaurato* adornas-
 „ set, circumdeditque pulcherrima varietate,
 „ ut *Regina astaret à dextris ejus*, idest
 „ esset prima omnium Electorum, quæ fruitura
 „ erat Deliciis dexteræ Excelsi, eam, ut sibi
 „ uni reservatam, redemit, non solum à damna-
 „ tione, sed etiam de Periculo damnationis:
 „ eam ita certam faciens de Gratia, Gratia-
 „ que perfectione, ut gradiens ad instar pul-
 „ cherrimæ Auroræ, quæ incipiens diluculare,
 „ seu Solis adventum ostentare, continuo per-
 „ git crescere in Claritate usque ad perfectum
 „ Diem. Redemptio ista certè fuit Admirabi-
 „ lis, Canon nimirum Operum ipsius Redem-
 „ ptoris, & Redemptio omnium Redemptio-
 „ num Princeps : per quam Filius, Corde verè
 „ filiali præveniens Matrem suam in Benedi-
 „ ctionibus dulcedinis, eam non solum à Pec-
 „ cato, uti Angelos, sed etiam ab omni Pec-
 „ cati Periculo, imò & ab omnibus distractio-
 „ nibus, avocationibus, & retardationibus ab
 „ Exercitio Divini Amoris præservavit. Ita,
 „ protestatur ille, quòd inter omnes Creaturas
 „ ratione præditas, quas elegit, Mater hæc
 „ sit *Unica Columba sua, Formosa sua, & Ami-
 „ ca* longè charissima, cui nulla valeat ex Crea-
 „ turis comparari. Hæc ad litteram S. Fran-
 „ ciscus Salesius *loco cit.* quæ latino idiomate
 „ transcripsimus ex ejusdem Opere, latine red-
 „ dito à R. P. Francisco Lomarmaini Societ. Jesu
 „ Anno 1643. ut supra notavimus.

Et sanè, si ritè, ac solerter perpendatur to-
 ta Salesiani hujusce Discursus congeries, ex
 prævia Sacrarum Litterarum (ut ipsemet testa-
 tur) ac Doctrinæ Antiquorum indagine facta,
 clarissimè cuiquam constabit, omnia, quæ de
 Admirabili ac Eminentissima Virginis Mariæ
 Redemptione in hoc Opere asstruimus, ab Exi-
 mio ejusmodi Viro, ac Sanctissimo, Piißimo-
 que Doctore penitus firmata ac solidata ma-
 nere. Quod & regulariter suis quibusque locis
 annotare studebimus. Pro modò autem sub ejus-
 dem Authoritate ac Patrocinio Assertionem,
 in toto hoc Opere intentam, statuimus, ac pro-
 pugnamdam proponimus.

UNICA CONCLUSIO,

Totiusque hujus Operis Scopus.

38. „ **A**fferimus Sacratissimam Virgi-
 „ nem, ac Immaculatam Dei Ge-
 „ nitricem fuisse Admirabili ac Eminentissimo
 „ Modo redemptam (quantum fas est nos asse-
 „ qui) per hoc, quòd nimirum sola Ipsa inter
 „ Homines, ab Adam seminaliter propagatos,
 „ fuit præservata, seu præservativè redempta
 „ per Christi Filii sui Merita, nedum ab omni
 „ prorsus Peccato, seu Originali, seu Perso-
 „ nali, tam gravi, quàm levi, seu levissimo :
 „ sed etiam ab omni utrovis modo peccandi Po-
 „ tentia, ita ut omnino Immunis equidem fue-
 „ rit tam à Potentia peccandi in Adam, ac Pe-
 „ riculis tali Potentiæ annexis, eique defacto
 „ associatis, & consequenter ab ipsomet peccas-
 „ se in Adam, atque à Debito, inde resultare
 „ nato, contrahendi in Conceptione Maculam;
 „ quàm à Potentia peccandi quovis modo per-
 „ sonaliter, omnibusque itidem Periculis, tali
 „ Potentiæ annecti solitis in statu Viæ : Adeo-
 „ que (ut paucis concludamus) fuerit omnino
 „ moraliter independens ab Adam, ac item,
 „ personaliter in omni genere proximè Impec-
 „ cabilis per Dona Dei gratuita, ex Christi
 „ Meritis ei concessa.

39. Proposita hujusmodi Assertio est procul-
 dubiò ad Mentem S. Francisci Salesii in suo jam
 à nobis relato Discursu, & quò ad Potentiam
 peccandi personaliter, illiusque Pericula, est
 apud omnes certissima : solumque dissidium ur-
 get de Independentia morali ab Adam, ita ut
 B. Virgo fuerit etiam præservata à Potentia
 Proxima peccandi in illo ; unde fit, quòd nec
 defacto in illo peccaverit, nec Debitum ha-
 buerit contrahendi Originalem Maculam. Sed
 præterquàm quòd allegatus Salesius asserit, hujus-
 modi Sententiæ ex Sacris Litteris & Antiquo-
 rum Doctrina se hausisse ; adhuc nos omni stu-
 dio ipsam firmare curabimus Authoritate Sacræ
 Scripturæ, Tridentini Concilii, ac Sanctorum
 Patrum, atque efficacissimis tandem Rationibus
 demonstrare. Quòd si objicias D. Franciscum,
 Salesium nullam facere de *Debito* Culpæ Origi-
 nalis mentionem ; dico, quòd Immunitas ab omni
 Peccati Periculo, quam S. Doctor expressè
 asstruit, per se includit, ac de necesse præsup-
 ponit Immunitatem à Debito, eo quòd plus di-
 cit *Debitum*, quàm *Periculum* : Siquidem *Debi-
 tum* dicit *Necessitatem* subeundi Labem Pecca-
 ti ; at *Periculum* solum dicit *puram Inclinationem*
 ad futuritionem Mali, ut ex *preced. Dispu-
 tatione* satis constat. Adeoque stare non potest,
 quòd B. Virgo fuerit Immunis ab omni *Pericu-
 lo* subeundi aliquam Peccati Labem, & non à

Debito; cum nemo esse possit sub *Debito* subeundi Peccati Labem, quin prius fuerit sub aliquo Periculo incurrendi tale *Debitum*, & sic incurrendi eam Labem.

40. Nullam autem Divus ille fecit mentionem explicitam de Culpa Originalis *Debito*. Primò, quia ex Sacris Litteris, & Antiquorum Doctrina ipse processit ad suum intexendum, Discursum, ut fatetur. Certum est autem, neutrobique ullam fieri explicitam de *Debito* Culpa Originalis mentionem, in eo praesertim sensu, secundum quem nunc de tali *Debito* controversatur: an fuerit, vel ne à B. Virgine contractum? Imò tam in Sacris Litteris, quam in Antiquorum Doctrina perspicue fulget, hoc, quod est *Adae Posteris peccasse in Adam*, idem ipsum importare, ac eos esse spiritualiter mortuos, & Peccati Labe aspersos pro primo suae ipsorum Conceptionis instanti, ut fuscè in *praecedentibus Disputationibus* ostensum est. Tum, quia etiam Theologi, qui admittunt *Debitum* hoc in Virgine, illud minimè secernunt à Periculo, ita ut Cajetanus ipse in hanc foveam incidit: de quo satis actum est in superioribus. Adeoque nil mirum, quòd Sanctissimus ille Vir nullam fecerit de Culpa *Debito* mentionem explicitam. Satisque ipsi fuit Virginem Deiparam sic depingere coloribus ex Sacris Litteris & Antiquorum Doctrina excerptis, ut illam ostenderet ita ab Amore Filii dispositam ab eterno, ac sibimet Sapientissimo, Potentissimo, & Optimo preparatam, ut nullum unquam Peccatum ad eam accedere auderet; imò & ut reverens sese retraheret, formidaretque praesentiam veri Tabernaculi Aeterni Foederis, ut idem Sanctus alloquitur. Sicque nedum supponit in Virgine *Innocentiam* illam, quam primus Adam perdidit; sed etiam excellentissimo modo eam participasse asruit *Redemptionem*, quam secundus Adam ei acquisivit. Quo satis aperte insinuat, uberiori quidem Gratia Sanctificante, atque Innocentia perquam longe Illustriori ac Excellentiori, fuisse per Christi Merita dilectissimam ejus Matrem insignitam, ac praeditam. Quomodo autem cohaerere haec possunt cum Culpa *Debito*?

41. Itaque propositam Assertionem, juxta Mentem illius Sanctissimi Viri ac Sapientissimi Doctoris positam, assumimus demonstrandam. Verum Difficultas potissimum urget in materia Peccati Originalis: quantum enim spectat ad Personalia Peccata, omnes fatentur B. Virginem fuisse etiam à Venialibus omnino immunem, ut patens est ex Tridentino Concilio sess. 6. can. 23. Et omnes Theologi conveniunt, asserentes, eam fuisse ab instanti suae Animationis & Conceptionis Gratia inamissibili instructam: & solum quò ad modum inter se discrepant; sed ferè in idem recidunt, ut post Suarium in 3.

par. D. Tho. tom. 2. disp. 4. sect. 4. §. Sed vix intelligo, innuit noster Zamoro de *Eminentissima Virginis Perfectione*, lib. 2. cap. 48. à nu. 12. Et ejusmodi Privilegium, Virgini concessum, non potuit in ea non perimere Potètiàm Proximam peccandi personaliter, seu potius impedire, ne talis Potentia unquam illi reipsa inesset. Idcirco ad solam materiam Culpa Originalis nostras Demonstrationes restringimus, quanquam reverà universaliter concludant, ut de se perspicuum est; cum, universalissimè loquendo, quodlibet Peccatum verè & propriè dictum sit vera Macula & Mors spiritualis Animae.

42. Sed adhuc stando intra limites materiae, spectantis ad Originale Peccatum, praescindere lubet à contractionis Maculae Originalis Immunitate. Cum enim hujusmodi Mariana Immunitas sit (Deo gratias) modò apud omnes explorata, ac certa quidem eà certitudine, qua major infra Fidem haberi nequit; consequens est, ut, eam in sua pacifica possessione relinquentes, animum duntaxat applicemus ad propugnandam Immunitatem à *Debito* Culpa Originalis, seu ab ipso peccasse in Adam; imò & Immunitatem, & Exclusionem à communi aliorum Posterorum Lege, seu Pacto cum Adam inito, ex quo oritur *Debitum* peccandi in Adam, ipso peccante. Pro quo est hic seriò & maximè animadvertendum, quòd omnia, quae probant Virginem fuisse praedestinatum ad Dei Maternitatem, & sic consequenter ad summam Gratiam & Gloriam ante omnem Creaturam, utique probant eam non potuisse in eo Pacto includi, nec sub ea Lege comprehendi. Quoniam Inclusio & Comprehensio hujusmodi de necessity involvit Proximam peccandi in Adam Potentiam, & labendi Periculum, in quo jam omnes defacto perivimus: Ergo talis Inclusio, & Comprehensio minimè componibilis est cum eo primo Decreto, vi cujus efficaciter fuit Virgo praelecta, ut esset sèper Deo dilectissima, ut suo loco patebit. Ac similiter quaecunque probant Virginis Exclusionem à Pacto, & non Comprehensionem sub Lege, optimè quoque evincunt eam non potuisse peccare in Adam, nec ullum proinde Maculae contrahendae *Debitum* subire. Et denique omnia, quae probant universaliter Virginem non potuisse ulla Peccati Labe infici, optimè quoque demonstrant eam nullum habere potuisse, & sic neque defacto habuisse *Debitum* ullum contrahendi Maculam Originalem. Enimverò repugnat *Debere* ei, cui negatur *Posse*; quia omne *Necessarium* est essentialiter *Possibile*; sed non è contra, ut liquidò fulget: Quod nos tamen regulariter suis in locis annotabimus: quandoquidem Figuræ Sacri Textus & Auctoritates SS. Patrum, ob praesignatam causam, regulariter probant Virginem Sacratissimam non potuisse ullius Peccati Macu-

Maculam subire, seu (quod idem est) non potuisse peccare.

43. Quod autem ajunt Adversarii, eam reipsa potuisse peccare in Adam, ac defacto in illo peccasse, nec tamen maculatam fuisse, prorsus chimæricum est; cum idem formalissimè sit peccare & maculari, etiam in causa Peccati Originalis, cum & hoc Peccatum utique sit verè & propriè dictū secundum Catholicam Fidem. Unde (ut diximus) neque Sacrae Litteræ, neque SS. Patres eam discretionem agnoverunt inter peccasse in Adam & maculari, ut segregari ab invicem possint. Atque hac potissimum de Causa omnia, quæ probant Virginis Immunitatem à Culpa, etiam probant Immunitatem ab ipsius Culpæ Debito in materia Peccati Originalis, ut Nostrates rectissimè affirmant. Et quanquam tale Effatum Salmaticenses subridendo rejiciant: Nos tamen, Deo & Immaculatissima ejus Matre opitulantibus, illud idem practice atque in actu exercito demonstrabimus, reducendo ad praxim nimirum quod veluti speculative & in actu signato Nostrates designarunt. Revera namque repugnat aliquem verè & propriè, sive in se sive in alio, peccasse, & nunquam nihilominus Dei inimicum extitisse, ac debitis pœnis dignum. Sed accedamus ad id experiendum.

CAPUT II.

Prima posita Assertionis Demonstratio ex Figuris assertur Sacre Scripture.

44. Quamquam nostræ intentionis non sit omnes veteris Testamenti Figuras, propositam Assertionem demonstrentes, huc adducere, quæ omnes reipsa ad id conducunt (esset enim vel ex hac parte nimis augendum hoc Opus;) lubet nihilominus non unam, vel alteram, sed plures in medium afferre, quantum quidem fat est, ut quisquam mediocris saltem Ingenii facile valeat & reliquas consimili methodo in Virginis favorem, juxta positæ Assertionis terminos accommodatas, allegare. Neque enim nisi secundum magis & minus eam vi pollent.

FIGURÆ I.

Ex Mundi Creatione palam fit, Immaculatam Dei Parentem fuisse ab omni seu Debito seu Proximo Periculo Maculam Originalem contrahendi alienam.

Cum Dei O. M. Opera, in veteri Testamento delineata & expressa, juxta communem Sanctorum Patrum Doctrinam, plena sint My-

in Evang.) per Potentiam aliud ostendunt, & per Mysterium aliud loquuntur; unde inquit Tractatu 24. in Joann. Augustinus, quod etiam factum Verbi verbum nobis est; atque ideò illa sint Hieroglyphica quædam, & Symbola, quibus Spiritus Sanctus adumbrare nobis intendit Fidei Mysteria, omniaque insinuare, quæ de Christo, ejusque Integerrima Matre credere debeamus: Hinc Theologi omnes, qui profusis planè, ac plurimum commendandis, laboribus conati sunt Virginem Deiparam ab Originali Labe immunem ostendere, pro viribus insudarunt, ut ex pervetustis ejusmodi Monumentis id ipsum evincerent. Quæ tamen eadem, si ritè perpendantur, ac penitiùs, debitisque modis expendantur, nedum Beatissimam Virginem à Culpa seu Macula Originali, sed & ab omni Debito ac Proximo Periculo illam incurrendi, aliove modo peccandi, prorsus immunem concludunt.

45. In his autem primo loco se offert in Sacro Textu Mundi Creatio: de qua dicitur Genes. 1. [In principio creavit Deus Cælum & Terram.] Hac planè Mundi Creatione mysticè designari spiritualem seu moralem B. Virginis Efformationem, dubium neutiquam est. Quamobrem sicut per Terram Virginis Corpus, ita per Cælum Virginis Animam intellexit Richard. à S. Laurentio lib. 7. de laud. Mariæ, subnectens, quod sicut Deus suâ replevit Immensitate Cælum, & Terram, juxta illud Hierem. 2. Cælum, & Terram Ego impleo: sic & Virginem primò existentem seipso replevit, suâque Gratiâ cumulavit. Quod ipsum astruit Albertus Magnus super Missus est: quin & in qualibet Mundi partium Creatione, sex dierum spatio descripta, peculiares ejusdem Virginis Dotes ac Prærogativas expressas intuetur. Ex quo deducit, quod sicut Deus requievit die septimo ab omni opere, quod patrarat, & benedixit diei septimo, & sanctificavit illum [Genes. 1.] ita quoque de Virgine, tanquam Mystico Sabbatho sit affirmandum. Hocque totum etiam firmat S. Brigitta in Serm. Angelico, cap. 5. asserens, quod magis Deus delectatur de Minori Mundo Mariano, quàm de Majori hoc Mundo. Quibus stantibus,

46. Arguo primò sic: Creatio materialis hujus Mundi facta est ex Nihilo in genere naturæ: Ergo & Creatio spiritualis Mundi Mariani facta est ex Nihilo in genere moris, nempe Virginis Sanctificatio: ita ut sicut terminus, à Quo, illius Creationis fuit purum Nihil in genere naturæ, sic terminus, à Quo, Creationis istius, seu Sanctificationis Marianæ, fuit purum Nihil in genere moris. Atqui Peccatum in Adam à Posteris commissum, & Debitum inde contractum, non est purum Nihil in genere moris, ut per se patet: Ergo si Virgo Beatissi-

ma sic sanctificata fuisset in sua Conceptione, ut transisse intelligeretur ab ejusmodi statu ad statum Gratiae Sanctificantis, ejus Sanctificatio non bene adumbraretur in hujus Mundi Creatione.

Confirmatur: Nam Adæ Peccatum, quatenus fuit moraliter & Virginis, vel saltem quatenus commissum fuit etiam in Virginis detrimentum, certum est, quod in genere moris est aliquid ipsius Virginis; quod idem quoque urget de Virginis Debito inde resultans, alioquin perperam Virginis Debitum diceretur, ac pessime admitteretur; pertinet ergo id Debitum ad esse morale Virginis. Atque utrumque id præsupponitur Virginis Sanctificationi per Adversarios: Ergo Virginis Sanctificatio per Adversarios non facta est ex *Nihilo* in genere moris: Ergo male comparatur in hoc Mundi hujus Creationi. Quod potissimum urget in Sententia Patrum Salmanticensium, utpotè contendendum Gratiam Virginis fuisse Remissivam Peccati in Adamo perpetrati, ut suo loco visum est.

47. Arguo secundò: Deus sua Immensitate replevit Cælum & Terram in eodem instanti, in quo primum extitit: Igitur & in eodem instanti, in quo primum extitit Virgo, replevit Deus mysticè ejus Animam & Corpus, modo utrique proportionato, per Gratiam suam, & sua Dona: Ergo sicut nullus adfuit locus eo tunc in hoc Mundo, qui non esset Deo plenus: ita & nullus adfuit locus mysticus eo tunc in Virgine, qui non esset mysticè plenus per Gratiam, sibi proportionatam. Atque si Debitum incurrisset, adfuisset utique locus vacuus, in quo nedum posset, sed ex hypothesi quoque deberet repleri Culpâ: Igitur vel Virgo nullum hujusmodi Debitum incurrit: vel Virginis Conceptio moralis ineptè Mundi hujus Creatione delineatur.

Confirmatur: Vel enim adfuit mysticè in Virgine locus in suæ Conceptionis momento, ubi non solum posset, sed & deberet, quantum erat saltem ex parte Virginis, excipi Culpâ Originalis: vel non adfuit? Si adfuit; ergo Immensitas Divinæ Gratiae non replevit mysticè Animam & Corpus Virginis, juxta subjecti capacitatem. Si non adfuit; ergo & nullum habuit Debitum; imò neque Proximam Capacitatem, ut perspicuum est.

48. Arguo tertio: Deus requievit die septimo, & benedixit, ac sanctificavit illum: unde inferunt Sancti Patres, quod Deus requievit in Virgine, atque benedixit, & sanctificavit illam, juxta illud Archangeli Gabrielis *Luce 1.* [*Ave Gratia Plena, Dominus tecum, Benedicta Tu in Mulieribus.*] Atque repugnat, Deum, utpotè infinite purissimum, requiescere posse, ubi nedum sola Capacitas, sed & Debitum seu Necessitas urget recipiendæ Turpitu-

dinis, ac Sordis spiritualis, & Immunditiæ: Igitur &c. Porro nil requiescere valet, nisi in suo Centro: Si ergo Deus requievit in Virgine, hæc profectò aptissimum Centrum fuit Divinæ Puritatis. Atque repugnat Centrum seu Locum proprium alicujus rei qualitate ullâ imbutum esse, quæ sit læsiva locati, cum debeat de se conservare locatum: Ergo & pari modo repugnat Virginem, ut Mysticum Dei Centrum, propriumque illius Summæ, Divinæque Puritatis Locum, seu Habitaculum, quicquam in se continere, quod illi incommodum, ac proinde inquietitudinem afferat. Atque hujusmodi planè est Culpæ Debitum: quis namque eo in loco quiescere potest, ac pacificè commorari, ubi nedum Proxima Capacitas, sed & Debitum & Necessitas urget alicujus Mali & Incommodi? Igitur aut Virgo caruit Debito: aut in ea Deus minimè requievit.

Neque dicas, Deum per Gratiam obicem posuisse, ne Debitum illud ad suum terminum duceretur. Hoc namque in primis ostendit falsam Debiti & Peccati Originalis intelligentiam; cum nullus ex Adæ Posteris potuerit in Adamo peccare, Debitumque inde trahere independentem à Dei Decreto, ut alibi ostensum est. Poneret ergo Deus obicem suo ipsius Decreto, quod est absolum. Ulterius inde sequitur, Deum nonnisi absolutâ suâ Omnipotentia usum, ac adhitâ violentiâ potuisse in Virgine requiescere: Sed hoc quiescere non est, sed non quiescere; nam est obniti & pugnare, ut per se patet: Igitur &c. Ut ergo Deus verè in Virgine requieverit, opus est eam præsupponere, ut proprium Dei Centrum, ab omni proinde turpi Molestia, & sic à Debito Culpæ immunem: quemadmodum certè illam astruunt Alberti Magni verba *loc. cit.* [*In B. Virgine est vera à Peccatis cessatio: in ejus enim Voluntate Peccatum nullum fuit, nec verò (N. B.) inesse potuit. Denique requies non signum fuit aternæ solùm, sed causa.*]

49. Arguo quartò: Deus ita Mundum ab initio creavit, ut illum in cunctis suis partibus perfectum ac numeris omnibus absolutum constituerit; unde scriptum est [*Genes. 1.*] *Vidit Deus cuncta, quæ fecerat, & erant valde bona, idèst perfecta*, ut communiter tradunt Expofitores: Perfectum autem id est, cui nil deest perfectionis in genere suo: quod satis tritum est apud Scholasticos: Cum ergo Deus in Virginis morali structura, seu mystica Creatione primævam Mundi hujus Creationem imitatus fuerit, imò hac futuram illam expresse- rit, consequens est, ut omnes Virginis partes adeò perfectas in illius Conceptione constituerit, ut nil prorsus deesset ei debitæ perfectionis. Atque totum hoc nullatenus verificabile est, posita Debiti contractione; quoniam ejusmodi contra-

tractio apertissime declarat (saltem secundum quosdam Adversarios) amissionem Juris ad Gratiā, & Justitiā Originalem; quod quidem Jus, utpote adhuc & ipsi in Adamo collatum, debuit ei inesse, ut liquet: quæ nihilominus nedum esset eo Jure privata, sed haberet insuper Debitum carendi Gratiā, quod est formale exclusivum illius Juris in Adversariorum Sententiā; & juxta nostram Doctrinam esset exclusivum Juris Proximi, quatenus esset obex, ne possit Gratiā, alióquin vi Decreti Divini debitam, exigere: Igitur &c.

Confirmatur: Nam nemo inficias ibit, Jus ad Gratiā, nobis in Adamo à Deo concessum, esse maximam perfectionem, ad præminentiam status Innocentiæ pertinentem: quemadmodum nec dubium esse debet, quod Culpæ Originalis Debitum, sive sit exclusivum formale, sive sit purum illius Juris impedimentum, maximam non involvat imperfectionem, præsertim eo quod ex Actuali Culpa nascitur, & illius Culpæ Maculam natum est inducere: Cum ergo Virgo Beatissima, instar Mundi à Deo mysticè creata, debeat esse in omnibus partibus suis perfecta, & ab omni potissimum positivâ imperfectione libera, nullatenus potuit prænartrato Jure carere, vel illud in ea præpediri; ac multò magis nequivit Culpæ Debito premi.

50. Adeoque fatendum Virginis Conceptionem, utpote in hujus Mundi Creatione depictam, expertem fuisse nedum omnis Culpæ, sed etiam omnis Debiti Culpæ; ita ut Deus, Opifex Mirificus illam ex *nihilo* suæ turpitudinis extrahens, omnino perfectam efformarit, in nullo prorsus vel debitæ perfectionis gradu deficientem, sed undequaque absolutam creavit in Justitia, Sanctitate, & Veritate: *Ut sicut totum fecit ex nihilo.* (inquit S. Idelphonus *lib. de Virginit. Deiparæ cap. 8.*) *ita ex inauditis hoc solum Opus faceret, quod semper esset in miro.* Quo quasò pacto Virgo semper esset in miro, si tanquam gregaria Mulier cum cæteris in Adam æquè peccasset, Debitumque inde traxisset subeundi Maculam? Anne ob id semper esset in miro, quoniam debitam Maculam non contraxerit? Mirum id profectò nostrum omnino captum supergrediens, cum omnino chimæricum sit, ex ostensis *Tom. 1. Tract. 1. Disp. 3. Quæst. 3. & Tract. 2. Disp. 2. Quæst. 3.* At dato quod possibile sit, nil certò certius mirum. Quid namque mirum, quod Hieremiæ, ac Joanni Baptistæ Deus contractam Maculam in Matris adhuc utero absterferit, cum & innumeris aliis eam abstergat, quamvis jam ab utero educatis? Porro id majorem extitisse favorem intrâ speciei ejusdem limites facile cedam: at talem esse, *ut semper esset in miro*, minimè concedam. Mirum equidem non est, nisi quod à communi Lege prorsus exorbitat, unde tanquam Mon-

strum apparet. Quod autem prius vel posteriùs abstergatur ab aliquo Macula, communis Legis metas non prætergreditur, saltem quò ad substantiam. Sicque Virgo Beata in casu licet prius, quam quivis alius, illius Peccati, cum aliis omnibus in Adamo perpetrati, Remissionem obtinuerit, ita ut ea de causa in statu realis existentia illius Maculam non subierit; adhuc nihilominus verissimum foret, non minùs eam, quam cæteros Posteror, peccasse, & offendisse, Deum. In quo ergo verum esset, quod Deus *ex inauditis hoc solum Opus fecerit, quod semper esset in miro?*

51. Certè, si Divæ Birgittæ fidem adhibere volumus, tantum abest, quod ullum habuerit Virgo Debitum turpitudinis, ac deformitatis, ut potius pulchritudinis, ac deiformitatis Debitum sit agnoscendum. Postquam enim Diva illa Virginem eo loci ut mysticum Mundum intellexerit, sic eam alloquitur: *In tua immarcescibili pulchritudine juxta æternam Dei præordinationem, in ipsius amantissima dilectione inseparabiliter (N. B.) permanere debebas.* Quid clariùs? Optimo eapropter jure Divus Bernardus *Serm. de B. V.* docet, quod prius *At-tissimus* eam sibi, quasi Mundum specialissimum, creavit, quàm in Justitia & Sanctitate coram ipso fundaret. Quo igitur pacto Adamo peccanti hæere potuit, quæ coram Deo nonnisi Justitiæ ac Sanctitatis fundamenta cognovit? Porro nedum Dei oculus, sed & Angelorum, pupillæ Virginem de Deserto humanæ Conceptionis ascendentem admirati sunt [*Cantic. 8.*] Deliciis affluentem, atque innixam super Christum, Dilectum suum.

FIGURA II.

Sub fulgentissimo Lucis Symbolo pulcherrimè adumbrata Virgo, Dei Parens, Suprema Puritatis Candore nitet ab omni etiam Debito ac Periculo subeundi Paternam Noxam immunis.

52. **N**obiliore inter Creaturas, quas ab initio Deus condidit, nobiliorem, certe locum sibi vendicat pretiosissima Lux, utpote vel ex ipsomet sui ipsius nomine summum, excellentiæ splendorem sibi concilians. Præcæteris autem Prærogativis, quibus jam stipata coruscat, potissima proculdubio est, eam esse Divinæ Matris præclarissimum Typum, ita ut suâ perspicuitate singulariter illam adumbret. Sic certò certius existimant Sacri Interpretes. Quoniam autem Deus eodem, quo illam condidit, momento laudibus exornavit, ac divisit à Tenebris; siquidem *Genes. 1.* vix dictum cum fuerit, *Et facta est Lux*, statim subjicitur, *Et vidit*

vidit Deus Lucem, quod esset bona, & divisit Lucem à Tenebris. Hinc Sacri Doctores Virginem, uti mysticam Lucem, à Culpæ Tenebris ab ipsamet ejusdem Conceptione segregatam, autumant. Unus valeat præ omnibus D. Vincentius Ferrerius *serm. 2. de Nativ. Virg.* ubi ait: *Lux dicitur benedicta illa Generatio Virginis Mariæ, quia sine Tenebris Culpæ facta est.* Unde subdit, quod statim Angeli in Cælo fecerunt Festum Conceptionis.

53. Verum nos altiora petentes tali pacto arguimus primò: Pererius in *Genes. lib. 1. de Opere primi Diei*, ad ea verba, *Fiat Lux*, multa sanè ac valde præclara congerit de Luce encomia. *Est Lux* (inter alia inquit) *generale principaleque instrumentum causarum cælestium, quo vis omnis Syderum, omnis defluxus, & effectus ad nos defertur; ex quo uno fit in hoc nostro Mundo quicquid à Cælo fit.* Cum ergo Maria Virgo sit mystica Lux, est item proculdubio generale principaleque instrumentum mysticum, quo omnis Gratia, omnis spiritualis influxus, omneque donum perfectum cœlitus ad nos descendit à Patre Luminum. Quocirca benè agebat Bernardus [*Serm. de Nativit. Virg.*] *Si quid Spei in nobis est, si quid Gratiæ, si quid Salutis, ab ea noverimus redundare, quæ ascendit Deliciis affluens. Hac enim Voluntas Domini est. Totum habere nos voluit per Mariam.* Atqui repugnat sanè, Lucem Marialem, ad id muneris electam, & ab æterno præelectam à Deo, suum amittere potuisse splendorem in Adam, & sic ipsum Esse Lucis mysticæ perdidisse, contrahendo vice versa Debitum prodeundi obvolutam Culpæ Originalis Tenebris, & sic ineptam ad id munus à Deo præfixum, ut Luce ipsâ clarius fulget: Igitur &c.

54. Secundò: Si Virgo est mystica Lux; ergo & mysticè quoque in ipsius Conceptione, de ea dictum est: *Vidit Deus Lucem, quod esset bona.* Ubi Augustinus *lib. 1. de Genes. ad litt. Imperf.* advertit, quod non quasi incognitam Lucem laudavit, sed jam factam, dignam laude declaravit. Sed implicat, quod Lux Marialis jam facta, & sic ut præordinata à Deo, quod fieret, fuerit bona, dignaque laude divinâ, & simul in Adamo teterrima, utpotè peccatrix, ac debitorum induendi Peccati illius Caliginem: Igitur &c. Probatur Minor. Vel enim fuit bona, & digna laude divinâ, priusquam prævideretur peccasse in Adamo: vel postquam prævisa fuerit in illo peccatrix? Si primum (uti est reverà dicendum, cum fuerit prædestinata & præelecta ante omnem Creaturam, ut infra ostendemus;) ergo implicat Divinum illud frustrari posse Decretum; & sic implicat eam potuisse in Adamo suum Esse mysticum Lucis amittere. Si secundum (quod falsum est;) ergo Virgo, quæ, stante Pacto ac Decreto Divino, ut Filia mora-

lis Adæ cum cæteris in eo peccaverat, & Debitum indè traxerat primò existèdi sub Caligine Culpæ, fuit adhuc digna laude, ac probata ut bona à Deo, quod repugnat. Et si velis id in sensu diviso; jam in primis eam fateri cogaris ab omni Debito Caliginis absolutam; ac insuper præfatum Decretum & Pactum jam elisum ac enervatum.

55. Tertiò, & est Confirmatio præcedentis: Lux est exclusivum formale Tenebrarum, quæ sunt formalis ipsa carentia Lucis; adeò quod, cum dicitur, *Vidit Deus Lucem, quod esset bona, & divisit Lucem à Tenebris*, non est id ita intelligendum, ut Lux, jam prius facta, fuerit permixta Tenebris, atque ab his postmodum segregata, ut ritè inferre possimus mysticam Lucem Marianam, adhuc ut Lucem, subiisse prius in Adamo Tenebras, ac teterrimum, indè Debitum imbibisse incurrendi Maculæ Caliginem; deinde verò ab ejusmodi stygio amictu denudatam. Quoniam, ut ait Augustinus [*loco cit. cap. 17.*] *Hoc factum est, ex quo Lux facta est: sed non potuit ab Homine simul dici, sicut à Deo fieri. Discretio autem Lucis à Tenebris distinctio est inter perfectum cujusunque rei statum, & quem habet ex se, defectum.* Adeoque (ut etiam loquitur *cap. 5.*) *Quisquam non est, qui sic æstimet Lucem factam, ut esset confusa cum Tenebris, & ob hoc postea separationis indigeret: sed eo ipso quod Lux facta est, consecuta est etiam divisio inter Lucem & Tenebras. Quæ enim societas Lucis cum Tenebris? Deus ergo (infert) divisit inter Lucem & Tenebras, qui Lucem fecit, cujus absentia Tenebræ vocantur.* Igitur B. Virgo, utpotè præordinata, ut esset mystica Lux, nata est à se propellere spirituales quascunque Tenebras, ita ut nequeat planè ab eis non esse divisa. Atqui non sic certè contingeret, si peccasset in Adam, Debitumque tartareum tetricæ Maculæ indè traxisset: Igitur &c.

56. Porro D. Antoninus *tom. 4. tit. 15. cap. 4. §. 2.* utpotè in ea verba, *Fiat Lux*, figuratam agnoscens Virginis Conceptionem, cujus Vita gloriosa Lucem dedit Sæculo, quam alióquin, à Labe Originali sejunctam fateri non videtur, jure à Salazario notatur pugnantia enunciasse; cum exhinc manifestè sibimet invicem adversentur Figura & Figuratum. Sed non minùs quippe assertæ Immunitati ab Originali Macula refragatur, qui Virginem adhuc in Adamo peccasse, atque illius Culpæ Debitum indè hausisse autumant; cum Lucis Typus Virgini sic turpiter affectæ quadrare minimè possit. Quo namque pacto Lux (vel in alio, ut Adversarii loquuntur) atra & horrida esse potest, ac ex se obstringi, avernali quodam Debito pressa, ut Tenebris circumquaque obvoluta in aperto profiliat?

FIGURA III.

*Virgo Beata, ut Paradisus Deliciarum Dei,
nec potuit, nec debuit patentem
Serpenti aditum præbere.*

57. **P**aradisum Terreſtrem, à Deo pro Adamo Innocente in Mundi initio conditum, ut clariffimum Virginis Immaculatæ Symbolum Patres omnes agnoſcunt. Neque enim, ambigunt, eam Paradisum Deliciarum fuiſſe, ſecundi Adam, nempe Chriſti Domini. Sic profectò eam appellat S. Proclus de Nativit. Dom. [*Paradisus ſpiritualis ſecundi Adam.*] Sic Gregorius Neocaſarienſis Orat. 2. de Annunc. [*Paradisus Immortalitatis ſemper virens.*] Sicque alii Patres communiter, cum illo Canticorum Elogio concordantes, *Quæ eſt iſta, quæ aſcendit de Deſerto Deliciis aſſuens*, uti obſervat Petrus Damianus Orat. de Annunc. Itaque fuit myſticè Virgo reſpectu Chriſti Domini, qualis fuiſſet Terreſtris ille Paradisus Adamo, ſi in ſtatu Innocentiæ perfeveraeſſet, nempe *Locus Voluptatis*; ita ut omnes inter Creaturas præelecta fuerit, ut in ea deliciaretur Incarnata Dei Sapientia: Ergo ſicuti in Paradiso Terreſtri nihil erat, quod pergratum non eſſe potuerit Adæ: ſic in Paradiso Mariano nil proſus admitti debet, quod inviſum fuerit ſecundo Adamo. Nunquid ergo tale non eſt peccaſſe in Adamo, ac Maculæ Debitum incurriſſe? Ita, profectò cenſent Adverſarii, ut pluries refricavimus. At qua ſoliditate? Peccare de ſe, Monſtrum eſt ſatis horridum: ſed magis monſtruofum ac horridum eſt illud Sanctitati ac Innocentiæ minimè adverſum aſtruere. Cum, igitur, ex quo peccavit, primus Adam eiectus ſit à Paradiso, utpotè quia erat *Locus* nonniſi Innocentibus præparatus, adiectuſque ſit unus de Cherubim flammeo mucrone armatus, ne illò Peccatores accederent; quantò magis planè Marialis Paradisus, in Locum Voluptatis pro ſecundo Adamo præparatus, debuit ab omni Peccato immunis cuſtodiri? Quòd ſi debuit ita immunis cuſtodiri; ergo non debuit obrui Peccato, & deſtari.

58. Profectò vel emimens Paradisi Terreſtris conditio Abbatem Rupertum induxit ad aſſerendum, quòd neutiquam Serpens, à Dæmone præſertim obſeſſus, illuc intraverit ad Hevam tentandam, cum nullatenùs hoc ei permiſſum fuerit: ſed benè Mulier ipſa, Oculis & Corpore vaga, ambulans incontinentèr, fortè proſpectans qualiter extra Paradisum Mundus haberetur, Serpenti jam jam Paradisum more ſuo circumeunti occurrit, ac tentandi ei occaſionem præbuit. Cur ergo vel ſinè pari reſpectu de Paradiso Mariano erit ſermo? Cur pu-

Tom. II.

tabimus Paradisum Virgineum, ſeu potiùs Divinum, utpotè Deo ipſi dicatum & conſecratum, minori zelo & ardore cuſtoditum? Dicamus ea propter cum D. Hieronymo (vel Sophronio) ſerm. de *Assumpt.* quòd Virgo Sacratiffima verè *Hortus Deliciarum* fuit, in quo conſita ſunt univerſa Florum genera, & odoraamenta Virtutum: ſicque conſuſus, ut neſciat violari, neque corrumpi ullis inſidiarum fraudibus. Cui perbellè concinit Damasc. orat. 2. de dormit. Virg. cuius verba Eccleſia ipſa recitat in die Aſſumptionis B. M. in Lect. 2. Noct. *Hodie Eden* (inquit) *novi Adam Paradisum ſuſcipit animatum, in quo ſoluta eſt Condemnatio, in quo plantatum eſt Lignum Vitæ, in quo operta fuit noſtra Nuditas &c.* Etenim (in fonte habet) ad hunc Paradisum Serpens aditum non habuit. Nec aliter intonat S. Germanus orat. 1. de Annunciat. ubi Virginem ſic alloquitur: *Terreſtris es Paradisus à Deo conſitus; & ex quo imperavit Deus Cherubim... ut enſem igneum circa te in orbem rotarent, atque ab omnibus fraudulentis Serpentis inſidiis tuerentur.* Imò & Deus ipſe Virginis Cuſtodem ſe fatetur, dicens: *Ego ero ei Murus Ignis in circuitu: [Zachar. 2. 5.]* quandoquidem (ut iis Patribus hærens ſcripſit Ildephonſus Giron Ord. Præd. in ſuo Promptuar.) *Cuſtodivit quoque Filius Dei Paradisum ſuum, dum Domum Virginealem Deliciarum ſuarum ſervavit ab omni Culpa.* Deo igitur Virginem ſervante ab omni Culpa, tantum planè abeſt, ut in Adamo peccaverit, debueritque proinde maculata concipi; ut potiùs debuerit non in Adamo peccare, nec maculata concipi; atque ita nec huius oppoſitum eſſe potuerit, cum illud ſit impoſſibile, cuius oppoſitum eſt neceſſarium. Nunquid non etiam & Virgini favet illud *Pſ. 120 Ecce non dormitabit, neque dormiet, qui cuſtodit Iſraël?*

FIGURA IV.

Sacra Deipara, utpotè Mulier illa Genefis 2. deſcripta, nedum non debuit vaſerri, mo Serpenti tartareo ſuccumbere: ſed & non potuit non omni jure de illo triumphare.

59. **V**aldè inſignis profectò eſt locus ille *Genefis*, ubi Comminatio, à Deo vindice in Serpentem lata, his verbis indicitur: *Inimicitias ponam inter te, & Mulierem, & Semen tuum, & Semen illius. Ipſa conteret Caput tuum.* Eſt namque potiùs, quàm Figura, manifeſtum Dei Oraculum, quo propheticè inſinuari videtur B. Virginis Immunitas ab Originali Peccato; ita ut vel ex hoc tantum capite Eufebius Nierembergh de *Excluſ. Virginis à Pæcto*, ſ. 5. pag. 492. in libro, cui Titulus, *Opera-*

Ff

Par-

Parthenica, judicaverit illam diffiniri posse de Fide. Quicquid sit tamen de hoc; id profectò certissimum est apud omnes Sanctos Patres & Theologos, in ea præsignata Muliere, quæ Serpentem invasura describitur, illiusque Caput viriliter contritura, Beatam & Immaculatam Dei Parentem (nec posse aliam) ritè intelligi. Siquidem (ut benè advertit S. Cyprianus apud Velasquez de *Concept. pag. 62.* & alios Authores) *Non dicit pono, ne ad Hevam pertinere videretur: sed ponam, idèst suscitabo Mulierem, quæ repudiata facilitate credendi, non solum te non audiat, sed ab ipso etiam Gabriele, deferente Verbum, rationem de promissorum exigit veritate.* Quæ tamen Autoritas apud S. Cyprianum non invenitur: benè verò illam habet Divus Hieronymus in *Epist. 7. de Viro perfecto, tom. 4. Operum ejusdem.* Quam, ut ibi legitur, adducemus infra sub n. 737. quod idem observat Epiphanius *lib. 3. advers. hæres. in ea verba: [Et Semen tuum, & Semen illius.] Nusquam enim reperitur, inquit, Semen solius Mulieris, nisi in Maria, proinde non potest totum in Heva impleri.* Hinc planè omnes, quotquot pro Virginis Immunitate à Labe Originali scripserunt, illam indè evidenti fere Illatione deducere existimant.

60. At, re exactè perpensâ, non minùs evidenter quidem redundat ejusdem Virginis Immunitas ab omni ejus Culpæ Debito. Arguo eapropter sic: Ex vi illius Divini Oraculi Beata Virgo denunciatur præordinata à Deo, ut cum Diabolo Inimicitias perpetuò foveret, essetque implacabilis illius Adversaria; nec item utcumque Adversaria, sed & Adversarii sui Victrix, & Debellatrix, ac Triumphatrix, ita ut impavido sanè supercilio illius Caput esset gloriosissimè contritura: Ergo ipsa talibus defactò fuit Armis munita, Viribusque instructa, & Donis exornata, ut in hujus Vitæ castris imperterrita exiret ad pugnam, atque ad Hostem suum expugnandum efficacissimè apta. Siquidem (docente Angelico Præceptore) quos Deus ad aliquid eligit, ita preparat, ac disponit, ut ad id, ad quod eliguntur, inveniantur idonei. Nec dubitari jurè potest, ita eam reipsâ in Mundum venisse, cum nedum Angelis stupore exterritis visa fuerit *terribilis ut castrorum acies ordinata*: sed & ipsemet Rex Angelorum *Cant. 6.* belligeram Sponsæ suæ Pulchritudinem contemplatus, ac invictissimam tantæ Amazonis Innocentiam, ac robustissimum Animum admirans, inquit: *Pulchra es, Amica mea, suavis, & decora sicut Jerusalem: terribilis, ut castrorum acies ordinata.* Et *cap. 4.* Collum ejus Turri Davidicæ comparans, in hæc erupit: *Sicut Turris David Collum tuum, quæ ædificata est cum propugnaculis: mille clypei pendent ex ea, omnis armatura fortium.* Et

jure id quidem, cum omnes Gratiaë victrices à Christo, tanquam à totius mystici Corporis Ecclesiæ Capite, dimanantes, per Mariam, tanquam per Mysticum ejusdem Corporis Collum, ad omnium Fidelium Membra pertranseant. Tantum eapropter abest, ut Virgo Dei Parens potuerit, & multò longè debuerit in primo suæ Conceptionis momento per Originalis Maculaë contractionem Diabolo succumbere, ut potius debuerit nullâ prorsus Maculâ infici, nulloque omnino modo turpiter à stygio ac sinuoso Erebi Dracone, infensissimo suo Hoste, superari, ac sub inmanissima illius Captivitate qualitercunque redigi; adeoque ne quidem in Adamo potuerit peccare. Imò & nedum ipsa debuerit Serpentis Caput perpetuò conterere; sed & Arma potentissima Fortibus Ecclesiæ subministrare, ut eundem lathiferum Serpentem, gloriose profligarent, & conculcarent.

61. Confirmatur: Nam Deus hic (ut annotat *ibid.* Cornelius à Lapide) *opponit, quasi Antagonistas, Mulierem cum suo Semine Serpenti cum suo Semine*; adeoque easdem Inimicitias prædixit se positurum inter Virginem & Serpentem, ac inter Semen Virginis, nempe Christum, & Semen Serpentis, nempe Peccatum: Atque Christus Dominus tales habuit Inimicitias cum Serpente, & ejus Semine, ut ab omni prorsus Peccato, seu Personali seu Originali, ab omni hujus Debito, fuerit immunis: Ergo idipsum planè astruendum est de Virgine. Quandoquidem quia Christus mundus ab omni Labe, idcirco (ut benè observat Rupertus, à Benedicto Fernandio in eum locum allegatus) *liberior atque expeditior fuit, accinctus gladio super femur suum potentissimè, speciosus, & pulcher intendit, prosperè processit, & regnavit.* [*Psal. 44.*] Nam (ut idem Author subdit) *si Peccati vel tantulâ Maculâ conspersus foret, nec expeditus ad pugnandum cum Serpente videretur, nec potens, ut Caput illius Pede contereret, nec speciosus præ Filiis Hominum, ut eos à tyrannide Serpentis abduceret.* Imò nec talis fuisset, si vel Culpæ Originalis Debito pressus apparuisset; cum jure debuisset vice versa à Serpente opprimi & conculcari: Ergo & Virgo similiter, si vel Noxæ Originalis Debito fuisset obnoxia, nec expedita fuisset ad pugnandum cum Serpente, ac potens illius monstruosum Caput conterere, nec unica Christi Sponsa, & singularis Virgo, ejus Amica tota pulchra fuisset, qualis profectò fuit: ita ut D. Joan. Chrysost. in *Genesim*, *serm. De interdictione Arboris ad Adam*, optime id scripserit: *Restauratur per Mariam, quod per Hevam perierat.*

62. Cum ergo Deus ejusmodi Victoriâ, nonnisi huic Mulieri, nempe B. Mariæ, servaverit (quemadmodum D. Bernardus discurret hom.

hom. 2. sup. Missus est, dicens, ut qui vicerat per Feminam, vinceretur per ipsam;) omni procul dubio statuendum videtur, eam etiam ab omni Culpæ Debito liberam fuisse, ut liberè potuisset Serpentem conterere suo præpotenti Pede. Nam, ut addit Bernardus, si ita de manu Fœminæ pendet & nostra omnium Salus, & Innocentiae Restitutio, & de Hoste Victoria; Fortis omnino necesse est, ut provideatur, quæ ad tantum Opus esse possit idonea. Quare de Virgine dictum illud Salomonis Proverb. 31. intelligit: Mulierem Fortem quis inveniet? Procul, & de ultimis finibus Pretium ejus: hoc est, inquit, non vile, non parvum, non mediocre, non denique de Terra, sed de Cælo; nec de Cælo proximo Terris Pretium Fortis hujus Mulieris, sed à summo Cælo egressio ejus. Vide alia plura ex Bernardo sub Figura 12.

63. Et quidem si B. Virgo Serpentis Caput in Conceptionis suæ primordiis contrivit, cujus Serpentine Capitis nomine rectè intelligitur vel Peccatum Originale, vel certè omnis Dæmonis Potestas, ut ritè admonet Suarez tom. 2. in 3. part. disp. 3. sect. 5. §. Possumus ergo; jam, taliter certè fuit à Deo præordinata, ut jurè potuerit Caput illius conterere. Atqui non videtur, quo pacto potuerit illius Caput jurè conterere, si reipsa in Adamo peccasset, ac illius Peccati Maculam contrahendi Debitum traxisset: Igitur &c. Minor hæc satis claret: quoniam eo in casu tantum abest, ut Virgo jurè potuerit Serpentis Caput cōterere, omnemque ejus Potestatem infringere, ut ipsamet potius deberet à Serpente conteri & conculcari; cum verè Diabolus in casu hujus & Potestatem haberet exigendi à Virgine id Debitum, ipsaque Virgo verè fuisset vi talis Debiti Diabolo mancipata; ita ut meræ Diaboli temeritati nequaquam ascribendum foret, quòd Sacram Dei Matrem prosterne & conterere vellet, seu contenderet, ut putat Averfa 3. par. Sac. Theolog. quæst. 27. sect. 4. §. His nos, cum jam ad id acquisito Jure frueretur: quod tamen nefas est cogitare. Porro si Virgo vel Maculæ illius Debitum contraxisset, nonnisi maximo perfusa rubore, ac singulari affecta verecundiâ potuisset contra Hostem, Debitum illud sibi exprobrantem, incedere: adeoque nequiret planè hilari fronte, ac sereno supercilio Serpentem invadere, ac multò minùs illius Caput proterere; cum remorderet Conscientia de patrato in Adam Delicto, ac Debito indè contracto, vi cujus de jure proinde ad Serpentem spectaret illius Debiti exactio. Quæ planè omnia nequeunt non repugnare Sacræ Deiparæ, quæ certò certius gloriosissimum obtinuit de Serpente Triumphum, atque ad eum obtinendum nō sine jure fuit à Deo præordinata.

64. Sed ponderemus Textum, quoniam Dei Verbum Lux est; adeoque nil aptius ad id præ-

standum, ut rei hujus Veritatem penetremus. Ait igitur Deus: Inimicias ponam inter te, & Mulierem. Ipsa conteret Caput tuum: & tu insidiaberis Calcaneo ejus. Igitur primo loco stabiliuntur Inimicitie: secundo Capitis Serpentine Contritio: tertio tandem ipsius Serpentis prænunciantur Insidie. Si primo loco itaque, præordinata fuit Virgo à Deo, ut Inimica Serpentis, ac deinde ut pessimi illius Inimici Caput contereret; ergo jam à Deo præelecta fuit ad talem Sanctitatem & Gratiam, ut indè posset efficacissimè Serpentis Caput conterere; neque enim, nisi per Sanctitatem & Gratiam, Deus Virginem constituit Inimicam Diabolo. Hinc nequaquam Insidie, quas Serpens prædictus est contra Virginem orditurus, ad materiam Originalis Peccati spectare possunt, cum jam, post primò contractam cum Serpente congenitam Inimicitiam, atque ejusdem Serpentine Capitis Contritionem, futura prænuncientur.

65. Urget quoque ad id fortissima Ratio, nimirum quòd non adeò stolidus ac hebes censendus est Serpens antiquus, ut ad aspergendam Virginem Originali Navo conatus suos adhiberet, atque subtilissimas in ipsius Personam moliretur Insidias; imò, utpotè vasserimus, cunctisque Animantibus Terræ callidior, ab inutilibus, & superfluis hujusmodi technis & dolis certò certius abstinuit. Quandoquidem optimè norat ipse contractionem Originalis Peccati à Peccato in Adamo perpetrato dependere, eum illius Macula sit. Cum ergo jam de Adamo Triumphum, Palmamque obtinuerit (unde sequitur, omnes, quotquot in eo peccaverunt, ea Labe in Conceptionis momento proculdubio coinquinandos,) non est cur adhuc ipse ad id insudaret. Vel enim Virgo peccavit in Adam: vel non peccavit, utpotè non comprehensa cum cæteris in Pacto? Si hoc secundum; frustra planè Virgini insidiabitur Serpens, frustra que dolos instrueret, ac meditaretur. Si primum; etiam frustra laqueos neceret, seu insulse ac superflue, cum id unum ex suo loco probatis esse deberet, quòd Virgo in Peccato conciperetur. Quòd si contendas & in eo quoque casu potuisse divinitus à Macula eximi; adhuc magis frustra sciens & volens Serpens Insidias tenderet, optimè nimirum callens nihil omnino se posse contra Dei Voluntatem, nec se roborari posse contra Omnipotentem.

66. Verum enimverò adhuc in tali casu haud Virgo quidem Serpentis Caput cōtrivisse videretur, sed benè solus Deus, qui potentissima sua virtute noluerit Virginem ea Labe coinquinari, qua aliòquin coinquinari debuerat. Quod fortè non concordat Oraculo illi, quo dictum est: Ipsa conteret Caput tuum. His namque verbis, cum ipsimet Virgini, tanquam causæ particulari, tribuatur actio, ac productio talis

effe-

effectus, indè inferendum videtur, eam fuisse in actu primo tali virtute ac potentia à Deo præditam, ut peroptimè ipsa potuerit, imò & debuerit in actu secundo cum concomitanti Dei concursu Serpētis Caput conterere. Secus autem, nil ob id peculiaris Gloriæ posset Virgini ascribi, quòd Serpentis Caput contriverit, cum ipsa de se debuerit potius conteri, quàm conterere, adeoque illud idem æquè potuisset Deus in quocunque alio Adæ Filio perficere. Dicamus ergo, B. Virginem taliter à Deo ab æterno fuisse præordinatam, ut futura esset Serpenti justè infensa & implacabilis Hostis, atque ideò nulli Peccati Originalis Debito subjecta; ita ut accedens Serpens in Conceptionis momento ad exigendum ex Virgine Debitum illud, quod & ceteri Adæ Filii solvere tenentur, jure merito Capitis collisionem, ut injustus Exactor, exciperet.

67. Hocque sanè totum confirmat animadversio illa, quam *cap. 19. num. 9.* Salazarius præstitit circa eadem verba, *Inimicitias ponam*. Ubi notat ex Baldo, quod Verbum, *Pono*, differt à Verbis, *Impono*, *Infero*, *Immitto*, *Induco*, & aliis hujus generis, quia hæc utique Verba significant aliquid, obsistente & renitente passo in ipso agere: at Verbum *Pono*, de his dicitur, quæ spontè & sine aliqua resistantia excipiuntur. Unde in Controversiis ea *poni* dicuntur, quæ non possunt inficiari. Ex quo infert Salazarius ea verba, *Inimicitias ponam*, ita capiendâ esse, ut sensus sit, quòd nihil in ipsa Virgine præerit, cujus obsistentiam vincere opus fuerit: non erit scilicet antiquior concordia, & familiaritas, quam, injecto odio, dirimere necessum fuerit. Quæ profectò Doctrina perspicuè demonstrat Virginem ab omni Culpæ Debito immunen. Siquidem hoc Debitum, qualecunque ponatur, & quomodocunque explicetur, cum ex parte Virginis Passivam, Necessitatem importet ad Maculam Originalem contrahendam, non potuit ex se non obsistere Inimicitiarum positioni. Quis namque neget id Debitum saltem esse concordiam & familiaritatem quandam cum Serpente inchoatam, ac ex quodam veluti contractu pro tali temporis instanti futuro stabilitam? Rescindi ergo prius debuit per Omnipotentis absolutam Potentiam contractus hujusmodi futuræ concordia & familiaritatis cū Serpente, imò potius dirissimæ ac tyrannicæ Servitutis in Adamo, à Virgine ex hypothesi jam initus, ut locum habere posset in ea genius ille antipathicus cum Serpente; quod sinè ulla obsistentia concipi non valet.

68. Fatendum itaque, Virginem Sacratissimam nullum habuisse moralem cum ceteris consensum ad eum contractum, Adam inter ac Serpentem in Terrestri Paradiso celebratum, vi-

cujus remansit ille cum tota sua miserrima Posteritate tyrannicæ Diaboli Servituti addictus; & id ob Exclusionem seu non Comprehensionem ejusdem Virginis in eo Pacto, quod cum Adamo Deus iniit. Quòd si aliter supponamus; haud quaquàm potuisset Virgo eam saltem Gloriam sibi vindicare, quòd Serpentis Caput contriverit, cum hujuscemodi Victoria ex non Comprehensione sub illo Pacto dependeat. Quod mihi ostendendum assumo ex mutua Mulieris atque Serpētis antipathia, quam refert Rupertus apud Cornel. à Lapide in eum locum *Genesis*, & Salazarium *loc. cit. num. 15.* ubi Ruperti verba transcribit, quæ ita se habent: *Ipsa conteret Caput tuum. Serpenti utique cum Fœmina mirabilis discordia est: nam si nuda Mulieris Planta dentem Serpentis prævenierit, & vivacissimum Caput ejus vel leviter presserit, statim totum cum Capite Corpus repente interit. E contra ille, quantumlibet exiguus sit, si vel extremæ Plantæ dentulū infixerit, Fœminam occidit: morsu namque infusa pestis, per venas vegetatione Corporis aucta discurrit, Animamque eximit.* Ex quo constat, subdit Salazarius, inter Fœminam, Serpentemque quandam veluti causam præventionis versari, atque in eo utriusque fortunam sitam esse, uter utrum præoccupaverit.

69. Edisserant nunc quasò Adversarii, atque expendant, in quo consistat præventio in casu nostro. Si dicant, quòd Virgo in primo Conceptionis instanti fuerit Gratiâ exornata, falluntur sanè, quamvis minimè falli videantur: eo quòd pugnantia supponunt, nempe posse eum, qui reverà in Adam peccavit, in primo Conceptionis momento Gratiâ Justificantem recipere, quod ex suo loco probatis implicat. Et quidem eorum deceptio vel ex eo fit palàm, quoniam unius vel alterius præventio & præoccupatio in hoc casu minimè attendenda est in ordine ad instans, in quo Filius Adæ concipitur: sed benè in ordine ad instans, in quo Adam peccavit. Cum enim Originale Peccatum, vi cujus *Omnes nascimur Filii iræ*, ut ait Apostolus, vera Macula sit, ac proinde effectus illius Peccati, quod in Adamo perpetravimus, vel verius ipsum Peccatum sit, à nobis in Adamo perpetratum, moraliter manens, ut suo loco discussum est; inde planè fit, ut præventio & præoccupatio in hac materia nonnisi ab eo puncto attendenda sit, in quo Adam peccavit. Nam si Adæ Posterus in Adamo peccavit, jam præventus est à Serpente, qui in hac Peccati Originalis materia nos prævenire nequit in propria nostrâ Persona, cum id Peccatum Personale non sit: sed tantum in Adamo, cum Originale sit. Unde (ut supra diximus) opus nō est, quòd insudet Serpens in Conceptionis nostræ momento, ut Labem contrahamus Originalem, cum ejusmodi contractio ex eo, quòd in Adamo

contigit, pendeat. Quare, ut Virgo jurè dici valeat prævenisse, ac præoccupasse Serpentem, omnino dicendum est, eam in Adamo non peccasse, ac subinde in Pacto præfato non fuisse cum cæteris comprehensam.

70. Porro tartarei Serpentis morsus nequam nobis personaliter fuit illatus in hac materia: sed benè fuit nobis inflicus in Adamo, qui nomine quoque nostrum peccavit; adeoque pestiferum illud venenum, quo infecti concipimur, non ex Serpentino morfu, nobis personaliter impresso, natum est: sed benè ex morfu, nobis illato in Adamo; à quo proinde, cum concipimur, venenum illud trahimus, juxta Dictum Augustini in *Epist.* 23. ad Bonifacium: *Traxit ergo Reatum, quia unus erat cum illo, & in illo, à quo traxit, quando, quod traxit, admissum est.* Ni ergo præveniatur in Adamo Serpentis morsus, actum est de venenosa Maculæ Originalis contractione. Et dato quòd non repugnet, lapsum in Adamo Gratiā excipere in Conceptionis momento; adhuc nullo modo asseri potest, hunc talem Serpentis moriū præoccupasse ac prævenisse. Unde opus est, ut Deus in tali casu efficacissimo suo Alexipharmaco impediret, ne ex illato jam morfu venenum in hoc Adæ membrum, seu in hunc ejus Filium, vel in hanc Filiam discurrat, ac diffundatur. Quis autem non videt, quàm incongruè hæc aptari possint Beatissimæ Virgini, quæ juxta Divinum Oraculum ab ipso Deo *ex industria & data opera* (ut Salazarius jurè loquitur) constituta fuit ut implacabilis Adversaria Serpentis, adeoque solum aptenata ad illius Caput efficacissime conterendum? Certè si Virgo cum aliis in Adamo peccasset, Debitumque proinde traxisset Maculam contrahendi Originalem, omnino superflue conatus esset Serpens contra eam insidias moliri, cum jam, ut dictum est, Serpentinum morsum in Adamo in casu excepisset. At non sic planè contigit, ut benè observavit Rupertus mox allegatus, cujus verba adducemus infra *Cap.* 8. §. 6. *num.* 354. quia nimirum tanquam *Filia Principis* benè calceata, & non Pedibus discalceatis, ut Heva, Caput Serpentis contrivit. Vide *loco cit.*

71. Sed pro majori Veritatis claritate insuper perpendamus, qualiter Divino Oraculo insidiaturus Virgini Serpens prædicatur. *Tu insidiaberis*, inquit, *Calcaneo ejus.* Si Calcaneo insidiabitur; ergo jurè post Serpentine Capitis oppressionem & collisionem commemorantur insidias; quia nimirum Virgo Pedem suum, utpotè præventionis munere instructum, adeò tutè in primo hujus Vitæ ingressu movit, imò & contra Serpentem, consueta Debiti Solutioni inhiantem, adeò violenter impulit, ut illius Caput gloriosè contereret. Quocirca injustā suā prætensione frustratus ad insidias recurrit, ut vel

ex alio capite intentum suum assequi posset. Sicque insidias *Calcaneo ejus* molitur, quod est dicere, *à tergo, & post dorsum*; ita ut insidiæ Virginis ingressum faustissimo Pede peractum, præsupponant, quoniam, ut ait Salazarius, *Rerum initia Pedit tribuimus*: quo certè prima Virginis Conceptio nedum ab omni Labe, sed & ab omni ejus Debito immunis evincitur. Quis enim unquam poterit tam alacri animo Pedem, contra Serpentem inferre, si vel minimum suspicatur se facile ab eo lædi posse? Quantò magis autem, si lædi deberet? Adsit quæso ut certum, quòd Mulier quævis nudā suā Plantā Serpentis dentem præveniens, illum adeò premeret, ut & statim perimeret: nunquid ex hoc imperterrito ad id Corde se accinget? Nunquam certè; quoniam dubia quidem est Pedis præventio. Ut ergo Sacra Dei Parens valido & heroico impetu immaculato suo vestigio Serpentem invaderet, ac invasum ejus Caput contereret, certa proculdubio esse debuit de activa sua præventionem; & ideò nullum habuit Debitum, ut à Serpente præventa læderetur in Conceptionis momento, cum & illum jam in Adamo ipsa præveniret. Sicque (ut ait ex nostris P. Bernardus Roberti in *Itinerario Animæ ad Palmam Virgineam*, *Ramusc.* 41.) *Quia Virgo in Matris utero Pede, Gratiā Præventionis & Præservationis calceato, Vitam est ingressa, meritò à Deo hæc Serpentis Victoria Pedit Mariæ attribuitur: Et ipsa conteret Caput tuum: & tu insidiaberis Calcaneo ejus.*

72. Hinc non immeritò Sponsus, gloriosum ac triumphantem Sponsæ suæ in hanc Vitam ingressum admirans, *Cant.* 7. 1. exclamat: *Quàm pulchri sunt gressus tui in Calceamentis, Filia Principis.* Mira profectò res est. Non enim ibi sistit Sponsus, cum (ut more suo disertissime discurret P. Oliva *tom.* 2. *Stromatum*, *lib.* 19. *fol.* 246. *col.* 1.) pergat deinde laudare eam à *Mammis*, à *Collo*, à *Capillis*, à *Capite*; sed nusquam Principis Filiam appellat. Neque cum Caput ejus deprædicat, eam prædicat *Filiam Principis*. Quare & eruditissimus hic Vir stupore affectus subdit: *Quid quæso est, quòd plus datur conceptæ Virgini, quàm transeunti ad Cælum? Hoc enim supremum Vitæ punctum adumbratur in Capite. Siquidem ut Capiti Corona debetur: ita Perseverantiā usque in finem quisque nostrum coronatur. Ergo, inquit, cum venit servitura & ploratura in hoc Exilium, Filia Principis est: non est Filia Principis, cum migrat ab Exilio ad Regnum? Sed audiamus peregrini Quæsti Solutionem. Nimirum, respondet, Adam & Servus, & Princeps fuit. Cum primum in lucem venit, Coronam Justitiæ gestavit: cum adolevit, sceleris maleficio raptus est ad supplicium. Quia verò Maria regnanti Adæ non absimilis fuit in Conceptione, cui Servienti*

non fuit in Morte dissimilis; ideò in Calceamentis, Vitæ scilicet Exordio, Filia Principis est: Filia verò Servi est in Capite, quando ei mori contigit, Exemplo Adæ non Imperantis, sed Servientis: Et si hæc Servitus in Virgine pœna Peccati non fuerit, ut suo loco dicemus.

73. Itaque si B. Virgo Filia fuit Adæ Principis, non Adæ Servi; ergo Sceptum & Coronam ab eo potius hæreditavit, non autem Compedes & Vincula Servitutis. Quod non ita intelligendum, ut ab Adamo Justitiam transfusam acceperit, cum id pluribus de causis repugnet: sed benè ex eo, quòd licet ante Adam ab æterno præordinati fuerint Christus & Virgo, nihilominus, decreto Adamo deinde, tanquam Principe, sancitum quoque fuit, ut ad glorificandam Naturam humanam tam Christus quam Virgo ex Semine David progignerentur: hæc quidem via naturali ex Viro & Fœmina, ille autem de Spiritu Sancto ex Maria Virgine, ut fusè infra ostendemus. Cæterum nullam aliam Virgo ab Adamo Dependentiā habuit, nisi Generationis naturalis ab illo deductæ, ac præsignatæ, cum jam ut Princeps à Deo esset constitutus. Quo jure igitur Virginis Pedibus & Collo diros Compedes & Vincula Debiti Culpæ Originalis imponemus?

FIGURA V.

Arca Noëtica, Dei jussu fabricata, Sacratissimam Dei Matrem præfigurans, ei repugnante astringit Debitum ullum naufragandi, urgente Peccati Adæ Diluvio.

74. Aliud præfere Symbolum admodum, expressum ac illustre Arca illa, quam Dei jussu Noë fabrefecit, ut salvaretur universum Semen in ea. *Genesis cap. 6.* Ac sub tali Figura Deiparam certè agnoscunt Hesychius *orat. 2. de laud. Deiparæ*, D. Bernardus *serm. 2. de Nativ.* qui eleganti ac erudito (ut moris est) Discursu analogiam inter Arcam & Virginem, satis lepidè ostendit: item D. Bonaventura *in laud. B. Mariæ, num. 4.* alique Patres, ac Theologi communiter, cum Damasceno *orat. 1. de dormit. Deiparæ post med.* Quocirca Defensores Marianæ Puritatis illam allegare non negligunt, utpotè luculentissimè adumbrantem Virginis Immunitatem ab universali ac mystico Diluvio, ex Adæ Facinore causato, in quo omnis ejus Posteritas demersa periit. Unde nostra Minorum Ecclesia in Officio Immaculatæ Virginis, à Sancta Sede approbato, in Responsorio lætabunda intonat: *Factum est Diluvium Peccati super omnem Terram: Arca verò Deifera elevata est in sublime, & ferebatur super aquas: opertique sunt omnes Montes excelsi Sanctorum: Sic festivis vocibus Virgini plaudens, quòd præ*

omnibus Adæ Filiis, quantumlibet in eorum, Vita Sanctissimis, unica & sola Naufragium illud vitarit, ac fœdas illius Eluvionis undas glorioso fastu supernatando calcarit. Atque his piissimis Minorum vocibus toto Cordis jubilo (Deo grates) hodie consonat immensa Præservantium Turba.

75. Nos autem, ut assumpto satisfaciamus muneri, breviter ex hac eadem Figura in figurata Virgine ipsam etiam Immunitatem ab omni Culpæ Originalis Debito demonstrare curabimus. Enimverò clarissimum in primis est, Arcam illam materialem ad eum finem Dei jussu fabrefactam, ut salvaretur Semen super faciem universæ Terræ. [*Genes. 7. 4.*] adeoque illius structuræ modum Deus Noë præscripsit, ut ad id munus apta & idonea esset: ut nimirum sic esset constructa, quòd nullo pacto potuisset ab aquis opprimi, ac submersionem pati. Qua de causa (ut ritè advertit Cornelius à Lapide *ibid.*) Noë, Deo dirigente, sic omnes partes disposuit, ut ipsa Arca, veluti justis librata ponderibus, recta positione super aquas consisteret, ferri-que posset. Ergo tantum abest, ut Arca illa materialis debuerit cum Universo Naufragium experiri, ut vice versa debuerit non experiri; cum taliter fabrefacta esset, ut in genere artis aptenata (ut sic loquar) esset ad aquis indubitanter supernatandum; & quò magis multiplicarentur aquæ super Terram, eò magis Arca, elevaretur in sublime, ac eveheretur ad Cælum. Ut igitur debitam astruamus proportionem inter Arcam materialem figurantem, & Arcam Marialem figuratam, præsertim quò ad principalia (cujusmodi profectò est finis à Deo per se intentus in illa Arcæ adificatione;) consequens est, ut inferamus, quod sicuti Arca nedum non debuit, sed nec proximè potuit ullum Naufragium pati: sic & Arca mystica Marialis nedum non debuit, sed nec proximè potuit in fœda illa morali Eluvie, à Peccato Adæ originata, funestam ullam perpeti submersionem, utpotè præelecta & ipsa ab æterno ad salvandum omne Genus humanum, juxta illud Bernardi *serm. 3. in Salve Regina: [Per eam Mundus salvus factus est.]* Et id non solum, quia (ut ait Hesychius, ubi supra) Noë Factorem portavit, qui erat Mundum redempturus: verum etiam, quia & ipsa cooperatura erat Christo ad ejusmodi Redemptionem, ut suo loco dicemus.

76. Idipsum planè clarescit ex facta ab eodem Hesychio reflexione ad illius Arcæ figuratis structuram, ad Marialem Arcam figuratam analogicè translata; dum ex triplici mansionum genere in illa repertam totius Trinitatis gratitudinem plenitudinem recognoscit. Inquit enim: *Et Spiritus Sanctus adveniebat, & Pater obumbrabat, & Filius utero gestatus inhabitabat.* Quod

potissimum intelligendum est de gestatione spiritali; nam ut ostendit D. Bonaventura in cap. 11. Luca, ex Augustino: *Maria non tantum beata fuit, quia Christum gestavit in Carne; verum etiam beatior, quia ipsum perfectissime gestavit in Mente*. Igitur nonnisi eo principali fine Arca mystica Marialis fuit à Noë Divino funditus erecta, quam ut esset Habitaculum, singulare totius Trinitatis. Qua de causa quemadmodum Arca illa fuit Dei jussu *de lignis levigatis ædificata, idest* (ut ait Cornelius *ibid.*) *dolatis & perpolitis ad arctiorem & aptiorem compaginem, tum ad elegantiam, tum ut commodius illinirentur bitumine; quo cetè linita fuit intrinsecus & extrinsecus, ne vel minima guttula in eam penetrare auderet*: vel de lignis Cedrinis extructa, ut Chaldaus, Aben Ezra, & Rabbinus vertunt, quæ sunt imputribilia, ut etiam docent S. Ambrosius *lib. de Arca, cap. 7.* & S. Augustinus *tract. 6. in Joan.* ita & Virgo, Arca Mystica Salutaris, taliter fuit à Noë Divino fabricata, ut omnes ejus partes, arte quoque divina dolatæ & perpolitæ, aptissimæ essent ad arctissimam spiritualem compaginem, ita ut, summam præferentes elegantiam & concinnitatem, satis idoneæ essent ad excipiendam tum intrinsecus Spiritus Sancti unctionem, tum extrinsecus Dei assistentiam & protectionem, quibus defactò fuit certò certius oblinita; quocirca sic cœlitus delibutâ, nulla unquam potuit vel minimæ Labis stillula in eam intromitti.

77. Et huic quidem studiosæ præventioni consonant, tum *Fenestra* radiorum solis exceptiva, tum *Ostium*, ex latere in Arca Noëtica, positum, quod *clausit à foris Dominus*. Nam sicuti Fenestra mysticam Arcam Marialem designat beneficentissimis Divini solis radiis excipendis expositam: ita planè Ostium eandem Arcam mysticam exprimit Gratiâ confirmante obsertatum, ne proximè quicquam turpe in eam posset intrudi. Porro (ni velimus Figuræ hujus energiam violenti extorsione deturpare) satis perspicuum est, Arcam Marialem sic à Deo fabricatam, ut nullatenus posset, & multo minùs deberet, cœnosis Culpæ Originariæ undis absorberi. Aliòquin profectò Dei Sapientia, quæ *attingit à fine usque ad finem, fortiter suaviterque disponens omnia*, in Mariali structura non ita se haberet: nam fortiter quidem, sed non suaviter Immunitatem illius à communi Naufragio disposuisset, cum etiam de se nedum proximè posset, sed & deberet, ac esset necessariò cum aliis submergenda, nonnisi certè per quãdam (ut sic loquar) violentiam fuisset reipsa illius actualis Naufragii experta.

78. Nonne Deus O. M. benè ac facilè poterat Noë, cæterasque Animas, quæ salvæ factæ sunt per Arcam, sinè Arca salvare? vel cū Arca taliter efformata, ut aquis Diluvii obvius esset

aditus, ac patens in eam ingressus? Quis neget in hoc Dei Potentiam? Sed tamen quia hoc fuisset fortiter tantum, non etiam suaviter hanc rem disponere; jussit, ut in ejus structura accuratè omnia implerentur, quæ vel ab humana industria & arte adinveniri possunt, cum miracula (uti ajunt Theologi) non fiant absque necessitate. Cur ergo aliter discurremus de Arca Mariali, jam in ea Noëtica figurata, ita ut sic eam constructam supponamus, ut nedum facile posset, sed & deberet sordide illè Diluvii Originalis aquæ in ipsam ingredi, ac proinde illarum vorticibus absorberi? Nonnè miraculum foret, ni absorberetur? Ergo & duntaxat fortis dispositio, non etiam suavis. Meo igitur judicio potius existimarem quid valde mirum, atque horrendum piaculum, quòd Sacratissima, Dei Parens, Arca mystica Salutaris, taliter fuerit ab æterno à Deo præordinata, ut dependeret ab Adam facile posset, ac tandem post Adæ casum deberet aquis Diluvii Originalis cum cæteris opprimi. Unde in Arca figurante, nempe Noëtica, observo talis *Arca formam* (ut eruit ex hebræa voce Cornel. *loco cit. vers. 14.*) fuisse non in morem Navigii, cujus carina arcuatur, & summitas vel patet, vel concameratur: sed in morem Cistæ undique clausæ & quadrangulæ, quæ infernè plana est, & æqualis quaquaversum; supernè verò plana est, sed ita ut modicè in culmen & clivum exiguum assurgat. Pro quo etiam citat S. Augustinum *lib. 15. de Civit. Dei, cap. 27.* Quæ planè omnia in Arca Mariana mysticè adumbrant perfectam Justitiam, eamque solidam, firmam, & constātem, utpotè *dolatā, quadratā, & ex omni parte libratā*, ut ait Cornelius, atque aptā proinde, non ad navigandum, permeādo aquarum undas; sed ad eis insidendum, & supereminendum, easque calcandum, & premendum, qualè profectò esse decebat Arcam illā, in qua Divinus Noë summa erat quiete perfruiturus; nam Noë (ut notat Cornel. *cap. 5. Genes. vers. 29.*) hebraicè dicitur *Noach*, idest *quies*, vel *quiescens*, & *quiescere faciens*: ad Virginem autem certò certius spectant illa *Eccl. 24. Qui creavit me, requievit in Tabernaculo meo*.

79. Scio figurantem Arcam in ima parte usque ad infimam nimirum cōtignationem, quarto loco efformatam, ubi erat locus saburræ, seu arenæ (quæ necessaria est, ut ex Joanne Buteo notat Cornel. *ibi.* ne in aquis fluctuet, aut in hanc illamve partem inclinet ex naturali pondere,) aquis circumdatam: Quod meo sanè judicio designat, Virginem ex Adamo Peccatore id excepisse, ut ad salvandum Genus humanum, ac pro majori Meritorum cumulo de effectibus quibusdam Originalis Peccati participaret, sustinendo hujus corruptibilis Vitæ miseras, & ærumnas, fieretque Filio suo conformis, qui ut nos redimeret, venit *in similitudinem Carnis Peccati*.

FIGU-

FIGURA VI.

*Regina Esther, ab eodem Legis Conditoris Assue-
ro immunis, à lata Lege declarata, perspicue
demonstrat Sanctorum omnium & Angelorum
Reginam sub statuta Lege seu Pacto, inter
Deum & Adam inito, minime gentium con-
stitutam.*

80. **I**nter perillustres veteris Testamēti Mu-
lieres, quæ Imaculatam Dei Parentem
adumbrant, jurè potissimum obtinet locum Re-
gina Esther, utpotè vivacioribus delineamen-
tis illam exprimens, juxta communem omnium
sensem, atque insignem præ cæteris Ambrosi Ca-
tharini observationem, qui in *Opusc. de Concept.*
multiplici hinc inde facta collatione, optime
tandem demonstrat Virginis Immunitatem ne-
dum ab ipsa Originalis Culpe Macula, sed
etiam ab omni Debito, utpotè in facto Esther
tanquam in perfectissima imagine depicta.
Quandoquidem illa Regis Assueri verba [*Ego
sum Frater tuus, noli metuere. Non morieris:
ne enim pro te, sed pro omnibus hæc Lex consti-
tuta est*] clarissime designant Regiam Virgi-
nem Deiparam prorsus exemptam à Lege illa,
comminatoria, quam Deus Adæ, atque in eo,
utpotè morali etiam Capite, Posteris omnibus
Genes. 2. indixit, ita pronuncians: *De Ligno
Scientiæ boni & mali ne comedas: in quocunque
enim die comederis ex eo, Morte morieris.* Quam-
vis enim pro omnibus Adæ Posteris lata fuerit
ejusmodi Lex, atque illos omnes afficiat præfi-
gnata Mortis Comminatio; haud tamen & Sa-
cratissimam Dei Parentem, totius Orbis Re-
ginam, comprehendit & afficit. Videtur sanè
Assueri Propositio primo suo aspectu repugnan-
tiam involvere: Si enim *pro omnibus* lata est
Lex; quomodo *non pro te?* & si *non pro te*; quo-
modo *pro omnibus*? Subridet autem ob similes
argutiunculas loco cit. Catharinus, utpotè fun-
datus in Regulis Speculativæ Dialecticæ: non
autem in Legibus Logicæ Moralis, quibus sæ-
pius conformantur Universales Propositiones
Scripturæ. *Audiant ergo omnes* (ait Cathari-
nus:) *Non est inter Omnes, aut in inter Homi-
nes Regina: sed supra omnes, & supra Homi-
nes, Gratiâ tamen, non Naturâ.* Enim verò,
(ut Seraph. Doctor advertit tom. 6. in *Speculo
B. M. V. lect. 6.*) *Primum Mariæ Privilegium
est, quod super omnes Homines ab omni Peccato
sit purissima.*

81. Et quidem ejusmodi Catharini sensus
commentitius non est, nec arbitrarius; alió-
quin in primis hæc Scriptura contradictionem
involveret, quod nefas est vel somnari. Tum
quia ex litterali ac genuino sensu ejusdem Sa-
cri Contextûs apertissime fulget. Tum etiam,

quia fundamētum habet in Jure positivo, à nobis
allegato *Disp. 2. Quæst. 1. Cap. 1.* quo firmatum
est, Augustæ ex Privilegio eandem Exceptio-
nem à Lege competere, quæ ipsimet Principi
de se competit. Quod insuper est de dictamine
Justitiæ justæ Legis naturalis, ut ex Mayronio
ibidem annotavimus. Quapropter nemini du-
bium est, Virginem Beatam jure suæ Regiæ ac
Divinæ propemodum Dignitatis super omnes
omnino Creaturas extolli, ac supereminere.
Sic summè violentum foret, illam, specialissimâ
hujusmodi notâ affectam, sub communi aliarum
vulgarium Personarum Lege comprehendere:
hoc namque idem foret, ac illam cæteris coæ-
quare: quod horridum piaculum est, à quo
permaximè abhorrent SS. Patres. Unde Augu-
stinus *serm. 35. de Sanctis* inquit [*Altior Cælo
est, de qua loquimur, Abyssus profundior.*] An-
dreas Cretensis *de Dormit. Deip.* [*Excepto solo
Deo, est omnibus altior.*] Epiphanius *Constât.* [*So-
lo Deo excepto, cunctis superior existit.*] An-
selm. *de excell. Virginis, cap. 2.* [*Hoc solum, quod
Dei Mater est, excedit omnem altitudinem, quæ
post Deum dici, vel excogitari potest.*] S. Ephrem.
Syrus *serm. 1. de Nativ. Virg.* [*Sanctior Che-
rubim, Sanctior Seraphim, & nulla compara-
tione cæteris omnibus supernis Exercitibus glo-
riosior.*] D. Gregorius in *lib. 1. Reg. 1.* summam
Virginis celsitudinem sub allegoriâ Montis ex-
primens, ait: [*Mons quippe fuit, quæ omnem
electæ Creaturæ altitudinem electionis suæ Di-
gnitate transcendit, ac Meritorum verticem
usque ad Solium Deitatis erexit. Hujus enim
Mōtis præcellentissimam Dignitatem Isaias vati-
cinans, ait: Erit in novissimis diebus præpara-
tus Mons Domûs Domini in vertice Montium.
Mons quippe (subdit) in vertice Montium,
quia altitudo Mariæ super omnes Sanctos reful-
sit.*] Petrus Damian. inquit: [*Attende Sera-
phim, attende, & videbis, quicquid majus est,
minus est Virgine: solumque Opificem Opus istud
supergradi.*] Ac eandem passim loquelam cæ-
teri Patres adhibent: atque ut talem quoque,
Virginem Deiparam veneratur S. Dei Ecclesia
per totum Orbem diffusa.

82. Quocirca S. Ildephonsus Archiep. To-
let. ad tuenda Virginis Privilegia sic fatur: *Co-
gitent isti Disputatores naturarum Leges, cogi-
tent & divinarum rerum virtutem; quia non ex
natura rerum Divine Leges pendent, sed ex Divi-
nis Legibus naturæ rerum, & Leges manare pro-
bantur.* Cum ergo humanæ Leges hæc vel illa
præscribunt, ex Divinis Legibus Justitiâ par-
ticipant. Adeoque immerito & sinè ulla prorsus
causa absolum censetur, quod Lex Divina posi-
tiva, pro Adamo & ejus Posteris lata, non cōpre-
hendat & Virginem, Dei Genitricem, ac Spon-
sam, totiusque Mundi Dominam ac Reginam;
cū id ipsum servant Leges humanæ. Porro
(ait

(ait Salmeron *disp. 49. aliàs cit. §. Ac duobus*) Si Rex Assuerus dixit ad Esther: *Non morieris: non enim pro te, sed pro omnibus hæc Lex constituta est*: quantò magis hæc dispensationis ratio spectabit ad Virginem? Benè eapropter ait Sacer Textus, Mariæ Immunitatem à morali Dependētia ab Adam symbolicè exprimēns: *Non pro te, sed pro omnibus hæc Lex constituta est*. Quoniam reverà (ut ex Catharino præmisimus) *Non est inter Omnes, aut inter Homines Regina: sed supra Omnes, & supra Homines, Gratiā tamen, non Naturā*.

83. Sed infringenda occurrit adhuc Respōsio, quam tradit P. Dupasquier *tom. 3. Theol. Scotist. disp. 5. de Pecc. Origin. quæst. 5.* ubi problematicè hanc sustinens Quæstionem in Respōsione ad primum contra 2. part. Conclusio- nis, in quo allegatur præfata Authoritas ex ver- bis Assueri desumpta, sic inquit: *Vides Assue- rum non dicere Estheri: non debes mori: sed non morieris: non enim pro te, sed &c. idest Lex est quidem Generalis, sed tu es Privilegiata, & Privilegio gaudebis*. Verum hæc Respōsio prorsus inepta est, ac repugnantia obvolvens Deo præjudiciū affert. Nonne Privilegiū privata quædam Lex est contra Legem Univer- salem posita? Si ergo Deus Lege illa Generali etiam & Virginem voluit efficaciter compre- hendi, quam rursus per Privilegiū voluit efficaciter à Lege illa eximi; ergo habuit Vo- luntates efficaces invicem pugnantes, eo quòd simul voluit & noluit efficaciter, quòd Virgo moreretur. Confirmatur: Nam posito Privile- gio vel Privilegiatus adhuc est sub Lege Uni- versali comprehensus: vel non? Si non; ergo Virgo, utpotè Privilegiata, comprehensa non fuit sub Lege Universali. Si primum; ergo Pri- vilegiatus, non obstante Privilegio, adhuc te- netur ad observantiam Legis Universalis: im- plicat namque, quòd Lex aliquem comprehen- dat, & eum non obliget, dum sublata obliga- tione tollitur Lex. Consequens est manifestè falsum: Igitur &c. Porro idem est esse Privile- giatum, ac non teneri, nec ligari à Lege Com- muni, atque ita nec ab ea comprehendi: & è conversò idem est à Lege comprehendi, ac ab ea ligari & obligari, adeoque nec esse Privile- giatum. Quæ adeò clara sunt, ut mirum sit id in Mentem præfato Authori venisse.

84. Verum in hoc aberravit is Author, se- quendo illorum Doctrinam, qui (ut notavit Salazarius *alibi cit.*) non parum injuriosi Deo sunt, dum eum similem faciunt Legislatoribus humanis, qui, post Legem universaliter latam, ex novo motivo aliquem ex jam comprehensis à Lege illa Universali eximunt. Qui Authores, (ut rectè ait idem Salazarius) *certè Deum igno- rationi, & temeritati cuidam subjiunt*. Profe- ctò, si semel demus Deum sub Lege & Pacto

Tom. II.

æquè cum cæteris comprehendisse Virginem, nullus ampliùs exemptionis locus pro ea super- fuisset, cum Decretum illud immutabile sit, ac efficacissimum, & ineluctabile. Et quamvis nonnulli velint vi illius Decreti Adæ Posteror debere ex se duntaxat comminatam Mortem, subire, favente semper Deo Potestate dispen- sandi, atque ita impediendi executionem, & actum secundum; nihilominus & hi satis super- que decipiuntur. Ut enim ostensum est in *pri- mo Tomo pluribus in locis*, implicat Adæ Po- steror subire debere comminatam Mortem ex se duntaxat, & præcisè, independenter omni- no à vi Legis & Pacti, dum his sublati tota ruit machina Originalis Peccati, ac funditùs evertitur. Adeoque ii, qui semel Debitores sunt subeundi comminatam Mortem, ex vi qui- dem Peccati Adæ, sed ex præsuppositione quo- que, ac vi Legis & Pacti, tali premuntur De- bito, quo certò certius minimè premerentur, si nulla præfuisset Lex, nullumque Pactum, præcessisset. Atque adeò repugnat, eos, qui se- mel Debito afficiuntur, posse à comminata Mor- te eximi, cum id evenire nequeat absque ma- nifesta contradictione in Decretis Divinis: nam velle, quòd Adæ Posteror, ob Peccatum in- Adamo, debeat ac necessitetur utramque in- currere Mortem, tum corporalem tum spiri- tualem, ac simul quoque velle, quòd neutram incurrat, atque ita, quòd ad id minimè neces- sitetur, manifestam obvolvitur implicantiam; de qua satis infra *Cap. II. §. 3. præcipuè*.

85. Item *ly morieris*, positum ex parte divi- næ comminationis, & *ly non morieris*, ab As- suero in favorem Esther prolaturum, opponuntur contradictoriè, ut patet: Ergo totum, quod di- cit unum, negat alterum. Atque per te *ly mo- rieris* idem prorsus importat, ac *debebis mori*: Ergo *ly non morieris* proculdubio importat *non debebis mori*, ita ut & Debitum quoque ne- get. Pro quo notanda est quædam deceptio, nonnullos afficiens, in ipsa *Debiti* acceptione. Quanquam enim evenire possit, quòd quis inevi- tabiliter, ac certissimè sit subiturus Mortem, absque ulla Obligatione sustinendi eam; non tamen contingere potest, quòd sit eam Mortem sic certam subiturus, absque ulla Necessitate illam subeundi, cum certa Mortis futuritio ne- queat sine ulla ejusdem incurrendæ Mortis Ne- cessitate consistere, ut patet. Unde in casu ta- lis Mors est quidem necessaria, & consequen- ter debita, non tamen ex Debito propriè di- cto, quod dicit Obligationem moralem à Lege causatam; sed benè debita ex Debito impro- priè dicto, quod talem non dicit Obligationem, sed meram Necessitatem, quæ in genere moris licet esset simpliciter moralis, esset tamen se- cundum quid & quòd ad modum naturalis, ut explicuimus in *Tract. 2. de Debito, Disp. 1.*

G g

Quæst. I.

Quæst. 1. Cap. 3. Et hujusmodi quidem est Debitum contrahendi Culpam Originalem; non est enim Obligatio propriè dicta, utpotè immediatè causata à Lege; cum nulla Lex obligare possit per se & immediatè ad contrahendam Culpam: sed est pura Necessitas mox præacta.

86. Tandem Responsio P. Dupasquier nedum sibi met repugnat, ut vidimus; verum etiam, contradicit manifestè ipsimet Sacro Textui. Nam Assuerus, prolatis iis verbis [*Ego sum Frater tuus, noli metuere. Non morieris:*] causam statim subjiciens, inquit: *Non enim pro te, sed pro omnibus hæc Lex constituta est.* Si ergo Rex Legis conditor asserit latam Legem non fuisse constitutam pro Esther; ergo eam nusquam comprehendit. Idem namque formalissimè est Legem non fuisse constitutam pro Esther, ac non esse pro ea factam, conditam, positam, latam: adeoque respectu Esther ita se habuisse, ac si nunquam, condita, & lata fuisset. Quod sanè adeò clarum est, ut nonnisi spontè cecutientes lateat. Quare benè præmisit Assuerus: *Ego sum Frater tuus*: ut nimirum indicaret se, pari passu incedere quò ad punctum Immunitatis à Lege cum ipsa Esther, cum pari gradu ac dignitate insignirentur; quanquam id Regi ex se competeret, Reginae verò propter Regem; qui (ut Jura firmant) Augustæ eadem Privilegia concedit. Quocirca hæc Figura adamussim quadrat B. Virgini, quæ & Mater, & Soror, & Sponsa Christi in Sacris Litteris prædicatur, juxta communem Ecclesiæ Sensum: adeoque huic Mysterio ab omnibus, & præsertim ab Ecclesia Minorum in Officio à Sancta Sede approbato adaptatur. Quo fit, ut in ea satis perpicuè adumbretur præfulgida Virginis Immunitas & Exemptio à Lege & Pacto, cum Adamo inito, atque ob id ab omni quoque Debito Culpæ Originalis.

FIGURA VII.

B. Virgo in ea Magni Prophetæ Eliæ Nubecula, præsignata debuit omni seu gravedinis, seu amaritudinis Peccati Debito carere.

87. **P**retermittenda certè non est Nubecula illa parva, quæ orante Eliæ, quasi Vestigium Hominis in Carmelo de Mari ascendens visa est [3. Reg. 18. 44.] cum celeberrimum, Virginis Immaculatæ Typū se prodatur ex ipsiusmet Magni Prophetæ Eliæ prophetica Expositione, ad suos præstita, & per traditionem, ad nos deducta; id potissimum testante Joanne XLIV. Patriarcha Jerosolymitano lib. de instit. Monachorum, cap. 39. Qui quidem Jerosolymis sedit post Cyrillum sub Ann. Christi 400. ut refert P. Bonæ-Spei de Visione Magni Prophetæ

Eliæ, disp. 3. præsupposit. 3. num. 133. ac Salmanticenses loco infra cit. alique permulti. Quo sanè Testimonio nullum apertius ex antiquis Ecclesiæ Patribus hætenus fuit productum pro Immunitate Virginis à Culpâ Originali (ut jurè autumant laudati Salmanticenses tract. 13. disp. 15. aliàs cit. nu. 2.) Expressè enim affirmat, inquit, ortum seu emanationem ejus à Natura humana non fuisse, sicut in cæteris Hominibus, qui in ipsa sua Origine Peccatorum (scilicet Originalis, quod in Scriptura pluraliter Peccata dicitur) amaritudine, & pondere gravantur: aut sicut etiam Aqua Maris, quæ in ipso Mari ponderosa est, & amara: sed fuisse potius, instar illius Nubeculæ, dulcem & levem per Immunitatem à prædicto Peccato, & per Gratia infusionem.

88. Et quamvis non desint, qui hujusce insignis Testimonii vim infringere audeant; optimè tamen, & efficacissimè retunduntur ab iisdem Salmanticensibus, atque etiam à P. Bonæ-Spei loco cit. dub. 1. à num. 219. aliisque Authoribus, ita ut res admodum certa & clara existimari debeat. Porro Virginem Deiparam sub Typo Nubis levis in Sacro Textu describi tritissimum est: Sic enim eam præfiguravit Isaias cap. 19. 1. dicens: [*Dominus ascendet super Nubem levem.*] Ubi Origenes hom. 3. in cap. 2. Matth. [*Ecce Dominus sedet in Nube pusilla, carnalem Animam non habente, nec aliquam Peccati gravitatem.*] Item Ecclesiast. 24. 7. legitur: [*Thronus meus in columna Nubis.*] Quod autem Beata Virgo Thronus Dei mysticus fuerit, est satis clarum; nam ita nuncupatur à Chrysostomo apud Metaphr. & habetur in Lect. 2. Noct. 5. die infra Octavam Nativitatis ejusdem B. M. V. atque ut talis quoque figurata discernitur in Throno Salomonis (qui in sua itidem linea præclarissima quoque præbet motiva pro nostra Sententia,) de quo agitur 2. Paralip. 9. 17. Unde Petrus Damianus serm. 1. de Nativit. Virg. Figuram patefaciens, inquit: *Salomon noster non solum Sapiens, sed Sapientia Patris, non solum Pacificus, sed & Pax nostra, qui fecit utraque unum, fecit Thronum, Uterum videlicet Intemeratæ Virginis, in quo sedit illa Majestas, quæ nutu concutit Orbem.* Et D. Bonaventura in Speculo Virg. cap. 2. ait: *Thronus Salomonis est Maria, grandis omnino in Gratia, & in Gloria.* Quare sicuti de Throno Salomonis figurante dicitur loco cit. *Non est factum tale Opus in universis Regnis: eodem quoque modo, ac potiori jure de B. Virgine, Throno Salomonis mystico & figurato, asseritur: Nec primam similem visa est, nec habere sequentem:* ut scripsit Venerabilis Beda lib. 4. cap. 49. in cap. 11. Lucæ.

89. Quapropter Virginem Immaculatam Doctores expressam intuentur in ea Columna Nubis, quæ Israëliticum Populum duxit per Desertum, quæ Dei Thronus extitit, atque de

ea proinde intelligitur illud *Ecclesiastici* mox allegatum. Unde Epiphanius *orat. de laud. Virg.* in ea Nubis Columna Virginem adumbratam, prospiciens, hæc protulit: *Nubes Columnæ similis, Deum habens, ductrix per Desertum.* Quæ de causa Præservantes in hujuscemodi Symbolo Immaculatam Virginis Puritatem figuratam, agnoscunt, nedum ob ipsam Columnæ formam, quæ Fortitudinis Symbolum se judicandam offert: sed etiam ex Luce, qua diu noctuque semper emicuit. Quæ enim in die, ut *Columna Nubis*, reflexione Solis admodum perlucida erat (quarè à Davide *Psalm. 77. 14. Nubes diei* dicta est,) tota nocte in illuminatione Ignis ardebat. Audiamus autem D. Hieronymum in *Isaiam 19. Nubem levem* (inquit) debemus S. Mariam accipere, juxta illud *Psalmi: Deduxit illos in Nube diei.* Ubi quoque observat, quod pulchrè Prophetæ Nubem diei Virginem appellat. *Nubes enim illa (subdit) non fuit in Tenebris, sed semper in Luce.*

90. Quamquam autem hæc ita sint; nihilominus Nubecula illa parva majoritatem quandam symbolicæ perfectionis redolet, accedente profectò ipsiusmet Magni Prophetæ Eliæ prophetica Explanatione, ad nos per traditionem deducta, de qua nefas planè putarim dubitare. Siquidem illius parvæ Nubeculæ, maximam Dei Matrem Virginem præfigurantis, Explicatione (quam ut ex eodem Elia dimanatam, ac traditione sibi communicatam refert præfatus Joannes Patriarcha Jerosolymitanus) luculenter non minùs, quàm præfulgidè, Mariana Immunitas ab Originaria Labe designatur. Demus ejus verba, ut id clarescat; ac motivum planè efficacissimum inde subtrahamus ostendendi in eadem parva Nubecula majorem seu maximam Virginis Puritatem divino præfatio præmonstratam, nempe Immunitatem ab omni Culpe Originalis Debito, quam hic intendimus.

91. Itaque Sacramentum illius Prophetice Visionis, seu quid futurum per eam præsignabatur, adaperiens Jerosolymorum ille Antistes, quatuor asserit magna Mysteria Deum sub figurata Visione revelasse illo tunc Eliæ; quæ hic Sanctus Prophetæ dignatus est aperire, non palam omnibus, sed secretò suis consortibus. Et primò, quod quædam Infantula nasceretur, quæ ex utero Matris suæ ab omni Peccato munda egrederetur. Secundò tempora, in quibus hoc adimpleretur. Et post tertium, & quartum subdit: Per hoc namque, quod ille Puer Eliæ vidit de Mari Nubeculam parvam oriri, revelavit Deus Eliæ, quod quædam Infantula, scilicet B. Maria, per illam Nubeculam significata, & instar illius Nubeculæ per humilitatem parva, nasceretur de Humana Natura peccatrice, designata per Mare. Quæ Infantula jam in suo ortu esset munda ab omni Peccatorum sorde: quem-

Tom. II.

admodum Nubecula illa fuit de Mari amaro, sinè tamen aliqua amaritudine. Licet namque, Nubecula illa esset originaliter ejusdem Naturæ cum Mari: alterius tamen fuit qualitatis, alteriusque proprietatis: Mare quippe ponderosum est, & amarum; sed Nubecula illa levis fuit, & dulcis. Sic quamvis in quolibet alio Homine Natura humana, instar Maris, sit in sua origine ita amaritudine Peccatorum & Viti-
rum pondere pressa, ut fateri cogatur: Iniquitates meæ supergressæ sunt Caput meum, & sicut onus grave gravatæ sunt super me: Beata tamen Maria de hoc Mari, idèst Natura humana, aliter fuit orta; quia in suo ortu non fuit onerata amaritudine Delictorum; sed instar illius Nubeculæ fuit levis per Immunitatem Peccatorum, & dulcis per plenitudinem charismatum: Ipsa enim in suo ortu fuit Nubes illa, de qua per Moysen figuratè est scriptum: Ecce Gloria Domini apparuit in Nube. Hactenus ille sub cap. 32. cit.

92. Ex qua planè prophetica narratione, satis perspicuè liquet Suprema Virginis Intemeratæ Puritas, quod nimirum immunis fuerit nedum ab ipsa, Originalis Delicti Macula: sed etiam à Delicto ipso in Adam à Posteris perpetrato, ita ut nullum incurreret Debitum eam, Maculam contrahendi, ac sustinendi in suæ Conceptionis momento. Enimverò, ea supposita Declaratione, jam ex vi Antithesis, quam tale Symbolum involvit, eadem sanè diversitas, & contrarietas, quæ in genere physico reperitur inter Mare ac Nubem, ex eo derivatam, reperitur quoque, proportionè servata, in genere moris inter Humanitatem Adæ Peccatoris & Humanitatem Virginis Innocentis, ex illo genitam; cum hæc ut Nubes, ille autem ut Mare se habeant. Atqui Mare & Nubes, ab ipso exorta, nedum in puris qualitatibus gravitatis & amaritudinis, ac levitatis & dulcedinis in genere Naturæ opponuntur, quæ est mera diversitas & oppositio in accidentibus; sed etiam in intrinsicis proprietatibus, ab ipsorum Natura immediatè fluentibus, & cum illa realiter identificatis & connexis; & sic etiam opponuntur in principiis exigiti-
vis illarum contrariarum qualitatium: Ergo etiam Adam Peccator & Virgo Innocens nedum opponuntur in genere moris quò ad moralem gravitatem & levitatem, atque amaritudinem & dulcedinem; sed etiam, proportionè ducta, quò ad morales proprietates, quibus earum Natura moralis, seu ipsimet, ut in genere moris spectati, moraliter exigitivi sunt & dicuntur illarum oppositarum qualitatium. Adeoque B. Virgo talis in genere moris fuit, ut nedum caruerit amaritudine ac gravitate Peccati Originalis, & è converso levitatem seu carentiam illius gravitatis habuerit, ac simul affluentis Gratiae dulcedinem; sed

G g 2

etiam

etiam debuit carere gravitate illa, & amaritudine, atque item debuit dulcedine plenitudinis charismatum affluere.

93. Confirmatur: Nam Mare & Nubes in genere naturæ, nedum differunt accidentaliter, penes contrarias qualitates gravitatis & amaritudinis, ac levitatis & dulcedinis; verum quoque differunt substantialiter, quatenus habent diversam Naturam, vi cuius diversa, imò & opposita naturaliter exigunt accidentia connaturalia. Unde fit, quod gravitas & amaritudo, quæ sunt connaturales Mari, sint repugnantes Nubi: & è converso levitas ac dulcedo, quæ sunt connaturales Nubi, sint repugnantes Mari. Ut ergo Symbolum teneat, & similitudo vim suam proportionaliter habeat, sic asstruere debemus B. Virginem Nubeculæ illi comparatam, ut connaturales in genere moris ei fuerint levitas mystica, seu carentia gravitatis peccaminosæ, ac spiritualis dulcedo charismatum Gratia: & è contra ei moraliter repugnantes gravitas & amaritudo Peccati. Sicque tantum abest, ut Sacra Deipara debuerit talem gravitatem & amaritudinem, aliis Adæ Posteris communem, in se habere; ut potius debuerit eas non habere, ac vice versa mysticam levitatem, & dulcedinem possidere.

94. Ni fallor, Demonstratio hæc potissima est, atque expresse clarescit ex ipsamet Joannis Patriarchæ, seu potius ex ipsa Magni Prophetæ Eliæ Declaratione, per traditionem nobis participata. In ipsa enim nostri Argumenti Ratio evidentissimè affulget. Ut enim assignetur ibi, quo pacto Infantula Maria jam in suo ortu esset munda ab omni Peccatorum sorde, quemadmodum Nubecula illa de Mari amaro orta, sinè tamen aliqua amaritudine, hæc annectuntur: Licet namque Nubecula illa esset originaliter ejusdem Naturæ cum Mari (quod Esse physicum Naturæ humanæ tum Adæ tum B. Virgini equè commune designat;) alterius tamen fuit qualitatis, alteriusque (N. B.) proprietatis. Et qualiter se habeat moralis eorundem diversitas, nedum quò ad qualitates nimirum, sed etiam quò ad proprietates. Quarum prima profectò merè accidentalis est, solumque concernit habere vel non habere Peccatum, & carentiam Gratia: secunda verò substantialis, utpotè à Naturæ diversitate profluens, designatque proprietates morales, à diverso Esse morali dimanantes; quorum unum in genere moris reduplicativè accepto exigit Peccatum, & carentiam Gratia, eo modo, quo Aqua, sub actione Ignis spectata, exigit Calorem: alterum verò exigit carentiam Peccati, & ipsam Gratiam, eo modo, quo ipsa Aqua exigit secundum se frigiditatem, ac Nubes dulcedinem & levitatem.

95. Præterea idem illud evincitur, etiam stando in eo præcisè, quòd nullum habuit Ma-

riana Nubes Peccati pondus, nec amaritudinem; sed levis fuit, & dulcis. Enimverò quòd Debitum Culpæ Originalis, de quo est sermo, sit ingens pondus, atque amaritudo turpissima, solis iis obscurum esse potest, qui ut illud serena & lata fronte in Virgine, quam immaculatam, & ab omni turpitudinis nota immunem profitentur, admitterent, illius deformitatem adeò attenuant, ut hanc ab eo penitus eliminant. Caterum inficiari quis poterit tale Debitum, utpotè Vinculum quoddam morale inter Actuale Peccatum in Adamo à Posteris perpetratum, & illius Maculam in Conceptionis momento ab eisdem personaliter contrahendam intercedens, atque utrumque connectens, esse tam turpe ac deforme, quam turpe & deforme est ipsum Peccatum? Jam enim, ut suo loco ostendimus, tale Debitum est quadam, relatio Nexus & Vinculi, quæ universaliter versatur inter Peccatum Actuale, & Habituale; & in casu nostro inter Actuale Peccatum in Adamo perpetratum, & ejusdem Habituale, quod Macula dici solet, quatenus Peccatum semel commissum exigit de se perseverare moraliter in æternum. Adeoque, quoniam Actuale fuit à Posteris nondum physice, sed tantum moraliter existentibus, quanquam realiter extituri, perpetratum, exigit moraliter perseverare pro primo instanti realis eorum existentia etiam in ordine ad Dei Potentiam absolutam, ut ostensum est Tract. I. Disp. 3. Quest. 2. cap. 7. & alibi. Cum enim nonnisi ut pro tali vel tali instanti realiter extituri fuerint moralis Causa illius Peccati in Adamo commissi, ac subjectum proinde illius veræ denominationis, quòd in Adamo peccaverunt; consequenter ut eidem instanti realiter coexistentes non possunt non esse in Peccato, & Gratia carere. Quod fusè jam explicatum est loco cit.

96. Quicquid tamen sit de hoc, cum tale Debitum secundum omnes ex Peccato Adæ, ut Capite morali Posterorum, suam traxerit Originem, & eò de se tendat, ut Posteris, cum primum existunt, cogantur illius Peccati Maculam subire; jam vitari planè nequit, quia sit gravissimum pondus, & amarissimum virus, quò (velint, nolint) petrahuntur, ac perducuntur ad Mortem spiritualem: Atquè juxta prædeclaratam Symbolum Mariana Nubes nullam prorsus habuit gravitatem & amaritudinem, imò è regione fuit levis & dulcis: Igitur &c.

97. Confirmatur acuta reflexione, ad Sacrum ipsum Textum adhibita. Quandoquidem 3. Reg. 18. 44. sic legitur: Ecce Nubecula parva quasi Vestigium Hominis ascendebat de Mari. Porro ascendere illius proprium est, qui innata sua virtute sursum fertur; qua de causa Lapis sursum evectus ascendere dici nequit, & nonnisi per alienam virtutem sursum fertur, & non.

nonnisi quoque per alienam virtutem sursum violenter detinetur, cum ex se propendeat ad motum deorsum. Quod si innata sua gravitate privetur; adhuc neutiquam *ascendere* poterit, nisi pariter insit ei levitas aptitudinalis, quæ est principium impellens ad motum sursum, diciturque levitatio à Philosophis, quæ gravitationi opponitur. Atqui Nubes Mariana *de Mari ascendebat*: Ergo per virtutem propriam, & in genere moris innatam, nempe per levitationem spirituales, gravitationi Maris corruptæ Humanitatis oppositam, *ascendebat*; cum ab actu ad potentiam solidum sit Argumentum. Adeoque supponenda est Virgo non fuisse per quandam (ut sic loquar) violentiam à Deo à Mari humanæ Naturæ corruptæ sursum elevata: sed bene per virtutem sibi divinitus in genere moris congenitam illinc ascendisse: & sic nedum caruit gravitatione, seu *Debito* ex Adæ Peccato resultante, cujus efficacia & vi deorsum in Culpæ Originalis barathrum Adæ Posterius trahuntur; sed etiam affecta & instructa fuit mystica levitatione, scilicet Privilegio Exclusionis à Lege & Pacto, alios Posterius comprehendente, & consequenter ab ipsomet *peccasse* in Adam.

98. Quin ulterius addendum, B. Virginem, præter id Privilegium Exceptionis à Lege, & Pacto (quo tanquam formali principio in genere moris intrinseco ex se sursum ad ostentandam Dei Magnificentiam *ascendebat de Mari*;) innumera quoque à Deo simul excepisse charismatum dona, quibus superaffluenter imbuta, talis esset, ut copiosissimum Gratiarum imbrem super cæteros Homines profunderet. Enimvero Marianæ Nubis ascensus (ut habet Sacer Textus *ibid.*) *sonus multæ pluvie* Eliæ fuit; unde cum ascendisset, mox *facta est pluvia grandis*. Igitur tantum abest, quod Virgo debuerit cum cæteris Adæ Filiis in Conceptionis momento sitire ob penuriam & privationem illius Aquæ Cœlestis, quam qui biberit, *fiet in eo Fons Aquæ salientis in Vitam æternam*; ut potius debuerit ex Dei Beneplacito in illos omnes, atque in Adamum ipsum, ejusmodi Aquæ sonorum ac largissimum imbrem effundere. Nec mirum sanè ad id munus electam fuisse Virginem, dum juxta Isaïæ loquelam *cap. 45. 8.* Mariana, *Nubes pluit Justum illum, qui factus est nobis Sapientia à Deo, & Justitia, & Sanctificatio, & Redemptio*. [1. ad Corinth. 1. 30.]

99. Scio Patres Salmanticenses *loco sæpius cit. disp. 15. dub. 4. §. 6. num. 164.* dicere, quod hoc minimè probat Immunitatem à Debito, cum tantum importet Virginem nobis genuisse Salvatorem. At non ita rem expendit D. Bernardus *tom. 1. serm. 51. cap. 4.* ubi suam & simul nostram etiam à Virgine agnoscens Redemptionem, sic exclamat: *O mira circa nos utrius-*

que Parentis Jesu Christi Pietatis dignatio! O inestimabilis Dei, & Virginis dilectio Charitatis! Qui ut Servum redimerent, communem Filium tradiderunt propter nimiam Charitatem, qua Deus & Virgo nos miseros Peccatores dilexerunt. In quo quesò mira foret Marialis Pietatis dignatio, ac inestimabilis dilectio Charitatis ejusdem Virginis respectu nostrum, si & ipsa in Adamo peccasset? Nonne tunc & pro seipsa redimenda, utpotè cum aliis Peccatrice, Filium Morti tradidisset? At Bernardus miram Virginis Pietatem, ac inestimabilem Charitatis dilectionem extollit, eo quod jure distinguit *nos Peccatores* à veneranda Dei Matre, *nos Servos* à suprema omnium Regina; nam, *Filium tradidit, ut Servum*, inquit, *redimeret*; nempe Genus humanum. Igitur omni caruit Virgo Servitute Peccati: Ergo & caruit Culpæ Debito, quod turpissimam præfert Servitutem, ut infra ex Officio Mediatricis fusè ostendemus *Cap. 11. §. 7.* Profectò, si D. Bernardus utrumque Parentem, nempe Deum Patrem ac Virginem Matrem, autumat communem Filium Passioni ac Morti tradidisse *propter nimiam Charitatem, qua nos miseros Peccatores dilexerunt*; ergo neuter Parens indiguit Christi Filii Passione ac Morte pro sui ipsius Redemptione; aliòquin quomodo verum foret, quod quemadmodum Deus Pater, ita & modo suo Virgo Mater *propter nimiam Charitatem, qua nos miseros Peccatores dilexerunt*, communem Filium tradiderint? Itaque non ex indigentia ulla, sed ex mera ac mira Charitate, Virgo Mater Filium suum Morti tradidit, utpotè nonnisi Præservativa, eaque perfectissima, & eminentissima, Redemptione per Christi Merita, ab ipsius Passione ac Mortis independentia seu abstrahentia, redempta, ut infra ostendemus.

100. Sed & prætermittendum non est, quod illa Nubecula parva quasi *Vestigium Hominis, ascendebat de Mari*. Quid est quesò ly *quasi Vestigium Hominis*? Ni fallor, Sacer ipse Textus designat eam versari similitudinem inter Virginem & alios Homines, quæ adesse videtur inter *Vestigium Hominis*, & ipsum Hominem, quæ est similitudo secundum quid, & merè extrinsecæ, seu apparens, ac valde imperfecta, ulteriusque fundata in infima ipsius Beatæ Virginis parte, designata per Pedem, cujus est *Vestigium* propriè loquendo. Unde datur intelligi (meo judicio) quod B. Virgo solummodò similis fuerit Homini Peccatori secundum quid, ac merè extrinsecè, seu apparenter, ac valde imperfectè, ob Corporis passibilitatem, quam habuit cum cæteris communem, vi cujus videbatur pœnam patrati in Adamo Delicti subiisse: cum tamen eam subierit, & fortè (ut nonnulli putant) spontè elegerit juxta datam à Deo sibi optio-

optionem, ut conformaretur Filio suo, in similitudinem Carnis Peccati à Deo mittendo, atque ad Meritorum cumulum, ut inde occasio haberetur exercendę virtutis; & non in Peccati pœnam, cum nullum omnino, nec in se nec in Adamo, Peccatum unquam admiserit, adeoque nec ullum contrahendę Maculę Debitum habuerit.

101. Præstat quidem hoc eorundem Salmanticensium verbis firmare, qui ut ex tali eorundem Symbolo Marianam à Culpa Originis Immunitatem ostenderent, *loc. cit. num. 4.* sic discurrunt: *Certum quippe est, Nubem tunc exuere prædictam gravedinem & amaritudinem, fierique alterius qualitatis à qualitate Maris, quando primò gignitur, & fit ab eo distincta; ita ut pro nullo instanti verificetur, quòd sit jam Nubes, & quòd sit gravis, aut amara: Ergo, ut teneat Symbolum, & similitudo, tunc debuit B. Virgo fieri expers & immunis gravedinis & amaritudinis Culpæ Originalis, quando primò fuit genita, & facta Persona à Natura, unde gignebatur, distincta; ita ut pro nullo instanti verificetur fuisse genitam, vel distinctam, seu fuisse Mariam, ac immunem non fuisse.* Hæc illi Patres: qui profectò (voluerint, noluerintve) nostræ Sententię subscribunt, ni velint contradictionis damnari. Si enim cum primò fuit genita Dei Mater, cum primò fuit Maria, tunc debuit fieri expers & immunis gravedinis & amaritudinis Culpæ Originalis; ergo non debuit simul esse particeps gravedinis & amaritudinis Culpæ Originalis; aliòquin debuisset habere in se in primo suæ Conceptionis instanti duo prædicata contradictoria, ut patet. De quo satis actum est *Tract. 2. Disp. 2. à Cap. 4. & sequentibus.* Sic vel inviti Salmanticenses, Veritate ipsa cogente, nostram docent Sententiam.

102. Id autem notandum est, in eo ipsorum Discursu, quòd vero falsum miscuisse videntur, utpotè vitiata imaginatione de B. Virgine differētes, quemadmodum discurrere solent Scholastici de subiecto ex una ad aliam formam trans-eunte, quasi prius B. Virgo aliquo modo fuerit sub gravedine ac amaritudine, utpotè ea deformi specie perfusi, quòd B. Virgo fuerit peccatrix & spiritualiter mortua in Adamo. Quocirca, ut huic Doctrinæ Symbolum illud adapterent, dixerunt: *Certum quippe est, Nubem tunc exuere prædictam gravedinem & amaritudinem, fierique alterius qualitatis à qualitate Maris, quando primò gignitur, & fit ab eo distincta.* Quæ sanè loquela satis exorbitat à recto Philosophorum Discursu. Nunquid existit Nubes, antequàm primò gignitur, & fit distincta à Mari, è quo gignitur? Absurdum sanè satis evidens. Quo jure igitur Nubes, cum primò gignitur, & fit à Mari distincta, exuere asseritur prædictam gravedinem & amaritudinem, fierique alterius qualitatis à qualitate Maris? Nunquid

Nubes prius existeret indistincta saltem à Mari, & postmodum, veluti ab eo separata, facta est ab eodem distincta? Etiam & hoc horridum est absurdum satis patens. Cur ergo sic loquuntur Salmanticenses, quasi insinuantes, quòd Nubes prius induta gravedine ac amaritudine Maris, cum primò gignitur, ab illis qualitatibus denudetur, eisque se exuat, transeatque ad levitatem ac dulcedinem, eisque se induat? Porro hæc studiosè concinnata videntur, non ad exponendum, sed ad extorquendum Symbolum. Unde nescio, an fortuitò sint omissa illa Joannis Patriarchæ Jerosolymitani verba: *alteriusque proprietatis*: ita namque se habet tum in fonte, tum apud eosdem Patres relatio: *licet namque Nubecula illa esset originaliter ejusdem Naturæ cum Mari, alterius tamen fuit qualitatis, alteriusque proprietatis.* Quod si hæc in relatione minimè forent, adhuc sub intelligi sanè deberent, cum reverà ita se habeat Nubes respectu Maris, è quo gignitur. Nec per ly *esset originaliter ejusdem Naturæ cum Mari*, quicquam obest; cum tantum insinuet, quòd Nubes, prout *originaliter* seu *potentialiter* continetur in Mari, seu potius in ejus materia, nullum esse reale actuale habet, præter ipsum esse Maris; quemadmodum quoque se habet B. Virgo, prout *originaliter* seu *potentialiter* continetur in Adamo. In quo id solum discriminis urget, quòd Mare non est causa efficiens Nubis, uti est causa efficiens Virginis Adamus; quod solum variationem continentię infert in causa materiali, & efficienti, quæ variatio nil ad Symbolum officit.

103. Debebant ergo Salmanticenses illatam Consequentiam deducere, non ex eo, quòd Nubes, cum primò gignitur, exuat prædictam gravedinem & amaritudinem, fiatque *alterius qualitatis à qualitate Maris*: sed benè ex eo, quòd simul fiat *alterius proprietatis*; unde præsupponitur quoque, quòd fiat *alterius Naturæ*. Siquidem ex hoc tantum præcisè illa ipsorum, duci potest Illatio: *Ergo ut teneat Symbolum, & similitudo, tunc debuit B. Virgo fieri expers & immunis gravedinis & amaritudinis Culpæ Originalis.* Nam sicuti Nubes si non haberet diversam Naturam, ac proinde diversas à Mari proprietates, non deberet expers esse ac immunis gravedinis & amaritudinis, quæ sunt Mari connaturales: ita pariter B. Virgo, nisi haberet diversum *Esse morale*, diversasque subinde morales proprietates, non deberet expers esse ac immunis gravedinis & amaritudinis Culpæ Originalis. Salmanticenses ergo Antecedens proponant, prout jacet in relata Declaratione, facta à S. Propheta Elia, & ad nos per Joannem transmissa, ac prout spectata Symboli quidditate proponi debet; & tunc ritè inferret prædictam Consequentiam adeò Virgini favora-

vorabilem, ut nostram quoque Sententiam suo favore foveat, ut ex dictis liquescit.

104. Quicumque igitur Oculis verè Carmeliticis B. Virginem intuentur, opus planè est, eam fateatur ab omni prorsus Culpæ Originalis Debito immunem; utpotè illam ut mysticam, Nubem admirantibus è Mari Naturæ humanæ corruptæ ascendentem; adeoque nedum *alterius qualitatis*, sed & *alierius proprietatis* moralis; ac proinde *alterius Esse*, seu *Naturæ moralis* ab *Esse* morali præfatæ Naturæ humanæ. Quod itidem volo mihi persuasum ex iisdem Patribus Salmanticensibus, jurè sibi plaudentibus eam ob reflexionem, quam præstitit Doctor Hieronymus Ormachea *tom. 1. comment. in Cant.* apud eosdem cit. qui *num. 8.* ex observatione Melotis, qua Elias, ejusque Discipuli pro Veste utebantur, ex Pelle cujusdam Animalis confectæ, quæ vulgò dicitur *Taxus*, estque Præservativum efficax contra fascinationis venenum, præsertim in delicatissimis Infantibus recens natis, infert *num. 79.* mirabili ac singularissima Dei Providentia id factum esse, ut nimirum Carmelitæ, juxta traditâ Revelationem, quasi secreto quodam Divini Spiritus instinctu primi Conceptionis purissimæ B. Virginis Adoratores, & Vates, pro Habitu & Insigni suæ Religionis & Devotionis, propheticè gestarent Pellem significativam Privilegii cujusdam, à fascino venenato Peccati Originalis B. Mariam præliberantis. *Fascino* enim (ut ait Calèpinus) *ita ligantur Homines, ut liberi non sint, nec mentis compotes, sæpeque ad extremam maciem deveniant.* Opus eapropter fuit, ut primi Adoratores, & Vates purissimæ Conceptionis Marianæ, nempe Carmelitæ, tali præfata Veste uterentur, ut eorum voces & scripta de Virginis Conceptione omnino libera essent, ac sana mente efformata; proindeque ipsamet B. Virgo ab omni quoque Originalis Culpæ Debito se videndam offerret immunem & liberam, menteque invulnerabili, nec unquam proximè potuisse, ac multò minùs debuisse ad extremam Spiritus maciem devenire.

105. Ego certè licèt Capuccinus, Carmelitam quoque profiteor, cum insigne B. Virginis Scapulare Carmeliticum à pueritia acceperim. Enixè igitur Virginem rogo, ut ea Vestis mihi sit, & cunctis Carmelitis antidotum tale, quale jam præexpositum est. Et jam talis quippe fuisse videtur ea Vestis tam Priscis illis, quàm Successoribus Carmelitis, quorum satis perlongam seriem ex Mathia à S. Joanne, ac Petro de Alva transcribit R. P. Franciscus Bonæ-Spei in suo jam præcit. Operè de Magni Prophetæ Eliæ Visione, *disp. 3. dub. 7. à num. 573. ad num. 588.* Et quamvis minimè putem apud eos omnes *Immunitatem à Debito* explicite defendi, cum hæc Controversia vetusta non sit;

existimo illos tamen eam implicitè professos fuisse. Tum quia expressè constat ex Eliæ Visione, ab eodem explicata, ut visum est. Tum quia penes antiquos idem prorsus fuit (ut certè esse debuit) peccasse in Adam, & sic Debitum Culpæ contrahere, ac reipsa cum Originali Macula concipi. Cum autem modò Controversia hæc jam invaluerit, ac fortè ex causis à nobis præsignatis *Disp. 1. hujus Tomi 2. Quæst. 1. Cap. 1.* opus planè est, ut Carmelitæ tales se exhibeant, quales profectò exigit Mariale Indumentum, quo teguntur, ac insigniuntur. Quemadmodum satis egregiè prestitit P. Bonæ-Spei mox allegatus, atque ante ipsum P. Lezana: qui profectò duæ Olivæ sunt, omne Debitum Originalis Inimicitie cum Deo contrahendæ penitus ab ea, quæ Pacem Mundo reddidit, eliminantes; ac duo Candelabra sic ante Dominam Cœli & Terræ lucentia, ut eam clarissimè demonstrent omnis Maculæ expertem, atque ab omni teterrimo ejus Debito immunem.

106. Verùm neque adhuc mihi satisfactum sentio. Adhuc namque Patres Salmanticenses ad hominem urgere debeo. Siquidem ii doctissimi Patres *loc. cit. num. 9.* pulchram referunt considerationem, quam habet præfatus Ormachea *loco jam cit. num. 80.* Introducit namque is Author Sponsam Verbi, Dei Matrem, Sponsam interrogantem his verbis [*Cantic. 1. 6.*] *Indica mihi, ubi pascas, ubi cubes in meridie?* Cui Sponsus *ibid. vers. 7.* respondit: *Si ignoras te, ò Pulcherrima inter Mulieres, egredere, & abi post vestigia gregum, & pascce hædos tuos juxta Tabernacula Pastorum.* Qua Responsione Sponsus (juxta illius Authoris commentum) Sponsam, humilem suæ Puritatis ignorantiam affectantem, monet, ut post gregem abeat sodalium suorum, nempe ad Carmeli incolas, Elisei ac Eliæ discipulos, ipsam remittit; qui tam in Templo, quod in Carmeli vertice ædificarant, quàm in Tabernaculis & Cellis adorabant in Nubecula significatam: nam apud eos auditura erat se hymnis & canticis celebrari ut conceptam sinè Peccato Originali. Pro cujus Expositionis firmitate plura alia is Author cumulat: quæ omnia item probant, eique gratulantur Salmanticenses; adduntque ad id satis conducere eam Interrogationem: *Indica mihi, ubi pascas, ubi cubes in meridie? illa videlicet hora, inquit, qua Adamus in Paradiso peccavit, & qua ad Posteris Originale transmisit.* Id enim ad meridiem accidisse non obscure ex *Cap. 3. Geneseos* eruitur; cum Deus ibi describatur post Adæ Peccatum deambulans in Paradiso ad auram post meridiem. Unde & convenienter illa hora, seu instans, in quo unusquisque nostrum Originale Peccatum ex Adamo incurrit, potest Meridies nuncupari. Quæ ergo (ajunt)

(ajunt) *Sponsum rogat, ubi tunc cubaret, Animam querit, quæ in ipso Conceptionis momento, in quo ceteri Homines Deum per Peccatum abjiciunt, habuerit in se illum per Gratiam requiescentem*. Hæc & alia eo loci Salmanticenses.

107. Quæ omnia fanè satis ultro probamus. Sed dum ipsi Patres Authoris prædicti allegoriam probant, jam & nostrum quoque suadent intentum. Peccatum Adæ circa meridiem contigit, adeoque instans, in quo concipimur ob id in Peccato, potest *meridies* nuncupari: quod nedum fatemur, sed & jure contendimus, cum jam suo loco probaverimus Adæ Posteris non nisi ut determinatè addictos tali vel tali futuro temporis instanti, in quo quisquam eorum erat realiter exiturus, in Adamo peccasse, ac eam denominationem suscepisse. Tum sic: In meridie, cum Adam in Paradiso peccavit, sola Virginis Anima erat, in qua Deus per Gratiam requiesceret: Ergo Peccatum Adæ nullatenus læsit Animam Virginis, neque hæc proinde in illo peccavit. Consequentia ligat: Quia si etiam & Virgo in Adamo peccasset, nulla foret ratio, cur in sola Virgine, & non æquè in cæteris Adæ Posteris Deus requiesceret, cum omnes æquè in Adam peccassent: Atqui in sola Virginis Anima eo instanti Deus potuit requiescere: Igitur &c.

Confirmatur: Nam Ideò eo instanti Deus non potuit in Adamo, & ejus Posteris per Gratiam requiescere, eo quia omnes cum Adamo peccante amiserunt Gratiam: Ergo vel peccavit, vel non peccavit in Adamo Virgo? Si peccavit; ergo & amisit cum cæteris Gratiam, & eadem de causa non potuit in Virgine requiescere. Atqui defactò Deus illo tunc in Virginis Anima requievit: Ergo non amisit Gratiam, & sic non peccavit cum cæteris in Adamo; aliòquin simul peccasset & non peccasset in Adamo, atque simul in eodem amisisset, & non amisisset Gratiam, quod est repugnans. Carmelitæ igitur tales exhibere se debent, seu voce, seu scripto, ut B. Virgo se sentiat apud eos tali exornatam Puritate, ut neque ullum Culpæ Debitum unquam admiserit.

FIGURA VIII.

B. Virgo, ut Christi Divini Regis Sponsa in Canticis descripta, eâ celebratur ab ipsomet ejus Sponso Puritate instructa, ipsique Sponso adeò similis, ut evincatur, quòd nullam prorsus, nec in Adamo, Culpam admiserit, nullumque Culpæ Debitum ab eodem traxerit.

108. Commune quidem est penes Sacros Interpretes (ut videre est apud Cornelium à Lapide in *Comment. Cantic.* ab initio) Spōsam illam adeò sublimiter à Salamone prædicatā,

ac excellentissimis encomiis in Canticis celebratā, juxta sensum etiam litteralem, & principalē, tametsi partialem, esse Virginem Intemeratam, in ordine ad Christum Dominum tanquam Spōsam descriptam; ita ut jure dixerit Andreas Cretenensis *orat. 2. de dormit. Virg.* eandem Virginem alloquens: *Te Canticorum Liber prædescribens mysticè designavit*. Sicque (ut ritè advertit Suarez *tom. 2. in 3. part. D. Thomæ, in præfatione*) *Totum Canticorum Librum non solum per accommodationem, sed etiam in sensu aliquo ab Spiritu Sancto intento Virginem præcinere, omnes ferè Patres, qui illum interpretantur, intelligunt*. Unde Authores, præservantes Virginem à Macula Originis, meritò inferunt, Argumenta indè extracta majorem sibi vindicare vim, quàm cætera ex præmemoratis & consimilibus Symbolis efformata. Quandoquidem eo supposito, jam quæcunque ibi de Sponsa enunciantur, propriè & ad litteram spectant ad Virginem. Cum autem inibi pluribus variisque Symbolis, & Parabolis, ac Figuris depingantur & exprimantur variæ Sponsæ Prærogativæ, ac singularissimæ Qualitates, indè fit, ut ex iis Canticis Salomonis innumera educi possint Argumenta, quæ litteraliter ac propriè ostendant, atque evincant Virginis Immunitatem ab omni Culpæ Originalis Debito. Quoniam autem operosum nimis esset ad omnia, quæ attingere possemus, animum applicare, eo quòd opus esset omnia etiam verba seriissimā reflexione discutere; satis idcirco nobis præfigimus magis obvia adducere, quibus planè cujuslibet Animus, ni spontè obsistat, ad assensum astringitur.

109. Occurrit autem in primis ea Sententia, quæ, utpotè ad summum clarissimè extollens Virginis Pulchritudinem, perquam frequenter in Canticis inculcatam & celebratam, præ manibus passim semper est quibusque, Marianam Puritatem propugnantibus. Estque fanè Elogium illud, quo *Cantic. 4. 1.* admirans Spōsus Sponsæ suæ venustissimam Formam, exclamat: *Quàm Pulchra es Amica mea, quàm Pulchra es!* ac transiens indè ad allegoricam singularum partium laudem, quæ per plura adhuc elargitur motiva ad intentum, demum concludit *sub n. 7.* *Tota Pulchra es Amica mea, & Macula non est in te*. Quæ fanè Sponsi Assertio, post exactam atque accuratam omnium Sponsæ partium contemplationem enunciata, tantam profectò debet ingerere speciem, ut non immeritò piæ Sententiæ Fautores expressam in ea contendant Summam Puritatis Marianæ præminentiam.

110. Hinc Christophorus de Vega in *sua Theolog. Mariana, par. 1. Palæstra 3. certam. 1. num. 214.* spiritualiter eo Elogio comprehensam deprehendit triplicem Pulchritudinis speciem, à Platone, cæterisque Philosophis designatam: *Positivam* scilicet, in debita Membro-

rum

rum inter se proportionem consistentem, ex qua totius Corporis harmonica species consurgit intuituum oculis pergrata, quam profectò denotant ea verba, *Tota Pulchra es: Positivam*, estque efficax illa vis Pulchro insita, quæ sympathicâ quadam virtute aliorum sic movet Animum, ut hujus affectum ad se trahat, quam certè indicant illa verba, *Amica mea*: tandem *Negativam*, præferentem cujuscunque Deformitatis ac Turpitudinis, vel minimæ, abdicationem, iis proculdubio verbis expressam, *Et Macula non est in te*.

III. Porro triplicem hanc Virginis Pulchritudinem omnes omnino Patres ac Expositores ultro citroque fatentur; ita quod ea de causa Virginem ritè inferunt ab Originali Peccato immunem. Quamvis enim D. Thomas 3. par. qu. 27. art. 4. inde tantum deduxerit Deiparam Virginem caruisse omni Actuali seu Personali Peccato, tam Mortali quam Veniali; nihilominus (ut bene urgent Marianæ Puritatis Vindices) si Virginis Pulchritudo talis est, ut Veniale quoque Peccatum à se abdicarit, quod aliòquin cum Gratia non pugnat; potiori sanè jure à se repulit Culpam Originalem, Gratia infensam. Quod quidem nunc adeò clarum est, ut pro certo habeatur, ac tanquam exploratum. Verum nos, utpotè ad altiora tendentes, hic sistere dedignamur: adeoque probandam proponimus illius Elogii discussione ipsius Virginis Immunitatem ab omni quoque Debito Noxæ Originalis. Eapropter sic ad intentum argumentari liceat: Qui totum dicit, nihil prorsus excludit: & qui totum Pulchrum asserit, omnem eliminat à qualibet ejus parte, vel modicissimam, Deformitatem ac Turpitudinem: Ergo vel peccasse in Adam, Debitumque inde incurrisse contrahendi in Conceptione Maculam, aliquam involvit Deformitatem ac Turpitudinem: vel non? Hoc secundum jam pluries explosum est, ut absurdissimum in superioribus. Tum quia sicut frustra in casu Debitum illud in Virgine Adversarii contenderent, ad illius salvandam Redemptionem: sic etiam & frustra nos nitemur tale Debitum à Virgine arcere. Ergo primum: Ergo ex Testimonio ipsius Sponsi Sponsa Virgo Deipara caruit omni Debito, nec peccavit in Adam.

112. Confirmatur: Peccasse, ut sic, certò certius irrogat Deformitatem & Maculam, cum hujus oppositum sit summè Deforme ac Turpe, ut suo loco visum est: Ergo & peccasse in Adam irrogat Deformitatem & Maculam; quia quicquid dicitur de superiori, dicitur de inferiori. Atqui, Sponso testante, nulla est in Sponsa seu Macula seu Deformitas: Ergo Sponsa non peccavit in Adam, & sic nullum contraxit Debitum. Tum quia ipsum Debitum ideò exigitur ab Adversariis in Virgine, ut adesset in ea ve-

Tom. II.

ræ Redemptionis apta materia: Atqui talis materia nequit esse, nisi aliquid de genere Mali, ut jure Salmanticenses proclamant, cum omnis Redemptio sit Liberatio à Malo: Ergo Debitum Culpæ Originalis, utpotè per eos talis materia, est aliquid de genere Mali, & nonnisi planè *Mali moralis*, ut patet. Adeoque si Virgo tale Debitum habuit, non caruit omni Deformitate & Macula; cum certò certius sit, Malum quodpiam morale esse, de se formaliter Turpe ac Deforme in eodem genere. At id refragatur Sponsi Testimonio, expressissimè celebranti Sponsam suam totam Pulchram, & sinè Macula: Igitur &c.

113. Hinc D. Bonaventura *serm. 1. de B. V.* eadem illa verba expendens, ritè advertit, quod Sponsus *non solum ait*, Pulchra es; *in quo notat eam omnem Pulchritudinem habuisse Hominis: sed addit*, & Macula non est in te; *in quo notat, eam nullam Maculam admisisse: ut sic fuerit summè Pulchra per omnis Boni præsentiam, & fuerit absque Macula per omnis Mali, & Culpæ absentiam*. En qualiter fuit B. Virginis Puritas & Pulchritudo. Fuit *Summa* quidem *positivè*, ob integram ac plenissimam Bonorum omnium possessionem: quo sensu ad eandem Virginem ajebat Idiotæ [de *contempl. Virg. cap. 2.*] *Tota Pulchra es in Anima per Virtutum & Charismatum omnium perfectam Pulchritudinem*: atque etiam *Summa negativè*, per recessum ab omni Macula & Turpitudine, quæ à quovis Malo & Culpa induci potest. Quo itidem sensu prosequens, utrumque iterum firmat eodem loco cit. Idiotæ, dicens: *Tua gloriose Animæ nihil unquam affuit Turpitudinis, Vitii, aut Peccati, & nihil defuit spiritualis Pulchritudinis, Gratia, & Virtutis*. Quæro igitur: Num sit Bonum vel Malum peccasse in Adamo, ac Debitum inde traxisse contrahendi Maculam Originalem? Profectò qui veretur asserere id esse desiderabile atque appetibile, & sic desiderabilem esse atque appetibilem durissimam Necessitatem subeundi Culpam, amittendique Dei Amicitiam, ac Vitam spiritualem, tenetur respondere id Bonum non esse, sed Malum; nam hoc solum odibile & abominabile est: Ergo id removendum à Virgine, quæ tota Pulchra fuit *per omnis Mali & Culpæ absentiam*, ut visum est.

114. Et benè quidem sic *tota Pulchra*, totaque Pura fuisse B. Virgo asseritur, cum in nulla sui, vel minima, parte locus ullus pro Culpa adfuerit recipienda: sed tota omnino dicata Cœlesti Sponso, totaque illius Amori consecrata. Audi S. Ildephonsum Archiep. Toletan. *Totum quicquid in Maria fuit, possedit Spiritus Sanctus*. Quod si de tempore Possessionis roges; ipsam Virginem Beatissimam audi de se prædicantem: *Dominus possedit me in initio viarum*

H h

sua-

suarum. De quo plura & dignè congerit Salazarus in suo *Traët. de Concept.* & præsertim, *cap. 25.* eam Possessionem Virginis à Deo fuisse antiquam, continuam, & certam astruit. Itemque *cap. 27.* inquit: *Hæc verba integram Possessionem significant, per quam scilicet nihil rei possessæ Possessoris ditionem fugiat.* Et quidem esse totam Pulchram, absque ulla prorsus Macula, & totam possideri à Deo, in idem certò certius recidunt. Quo namque jure tota Pulchra esset, nisi tota possideretur à Deo? Hujus profectò Possessionis activæ privatio in Deo nonnisi passivam rei possessæ turpitudinem ac defectum designat. Tantum autem abest, ut sic perfectè à Deo possessa fuisset Virgo, si Culpæ Debitum, peccando in Adam, incurrisset; ut vel saltem jus Diabolo competeret eam possidendi, eo modo, quo eandem ob causam Jus habet possidendi in Conceptionis momento cæteros Adæ Posteriores.

115. Ne ergo tantum ac tale Deo inferamus præjudicium, quod & in maximam Virginis injuriam redundat, dicamus nunquam eam simili Debito fuisse obnoxiam, ita ut semper fuerit Sponsa Virgo à suo Cœlesti Sponso perfectissimè, atque absoluta Proprietate, ac Jure possessa. En qualiter D. Joannes Damascenus. *Orat. 1. in Nativ. Deip.* ipsam alloquitur: *Tota Spiritus Thalamus es, Gratiarum Pelagus. Tota Pulchra, tota Deo propinqua. Ipsa namque Cherubinos superans, ac supra Seraphinos evecta, propinqua Deo extitit. O Miraculum omnium Miraculorum maximè novum! Mulier Seraphinis sublimior effecta est! Si adeò tota Pulchra fuit, ut tota Deo propinqua fuerit; ergo Culpæ Debito caruit. Sic enim potius Culpæ propinqua fuisset, utpotè debens illam in se contrahere, quàm Deo, infinitè distanti à Culpa: ita ut qui ad Culpam tendit, nequeat non à Deo pari passu recedere. Prætereà si Miraculum Miraculorum omnium maximè novum fuit, & est Virgo Beatissima; num tale se exhibuit Miraculum, eo quòd non contraxerit, quam debebat, Culpam? Absit. Quod enim in Conceptionis momento, vel post Conceptionem, nunc ante Nativitatem ex utero, ut Joanni Baptistæ, ac Hieremiæ accidit, nunc post hujusmodi Nativitatem, ut cæteris omnibus cum aliqua temporis prioritate ac posterioritate contingit, Deus Culpam Originalem remittat, ad modum eam remittendi spectat, qui non variat rem, cujus est modus; adeoque Remissionem ipsam, neutiquam diversificat, cum tantum importet Deum huic ocius ac celerius, illi verò tardius Culpam condonare voluisse. Cæterum ejusdem profectò Culpæ omnes æquè Rei sunt; æquè enim omnes in Adam peccaverunt: adeoque non debet quisquam eorum, qui sic peccarunt, minori Culpa Reus censeri. At Virgo, Dei*

Sponsa & Mater, verè *Miraculum* fuit, & quidem *Miraculorum omnium maximè novum* ex Damasceno: Ergo & ob id tale fuit; quia licet omnes in Adam peccarint, ipsa tamen haudquaquam, licet cum cæteris ex eodem progenita. Et sanè *Miraculum* tale id fuit, attentà, Lege Posterorum omnium comprehensiva, cum aliòquin spectatò Immunitatis Privilegio mirum nullatenus esse debeat.

116. Hæc planè omnia evinci facile quoque possent ex peculiari Partium seu Membrorum Virginis Sponsæ præconio, cui Sponsus admodum accuratè institit. At brevitatis gratià solum id, quod de Collo Sponsæ profert, utpotè propius ad nostrum intentum conducens, in medium adducimus. Ait igitur: *Sicut Turris David Collum tuum, quæ adificata est cum propugnaculis: mille clypei pendent ex ea, omnis armatura fortium.* Virginem profectò esse *Collum* totius Corporis mystici Ecclesiæ, cujus Caput est Christus, nullus non fatetur; cujus cætera Membra sunt reliqui Fideles, ac proinde tam Christo Capiti, quàm Virgini Collo inferiora. Unde Hailgrinus inquit: *Collum est eminentia sublimitatis ejus: & est sicut Turris David, hoc est à Christo vero David fabricata, ut Peccatoribus esset Refugium & Munimen.* Quæ omnia certè designant B. Virginem *Medium* quoddam esse inter Deum & omnes alios Homines; adeoque omnino super eos omnes à Christo conditum, ut possit eos quidem protegere, atque ab inimicis tueri. Non potuit autem tale *Medium* esse B. Virgo à Deo præordinata, si simul ad id fuisset destinata, ut & ipsamet deberet inter Peccatrices annumerari. Quo namque pacto ad *Mediatricis* Officium à Deo præelecta, si Peccato contrahendo subiecta, deberet & ipsa *Refugium & Mediatorem* quærere, ut Deo reconciliaretur? Quo jure *Turris Davidica*, etiam S. Ecclesiæ Authoritate proclamata, atque ob id robusta, valida, & inexpugnabilis à Sponso celebrata, ut esset *Peccatoribus Refugium ac Munimen*, imò & ut *omnis armatura fortium* ab illa pendéret; si lubricis imò & dirutis jam Adæ Fundamenti innixa debebat non prius stans & erecta, quàm funditus demolita & subversa, videri? Nunquid talem Deum debemus fingere, ut vel noluerit, nesciveritve illi tartareo cuniculo, in totius Posteritatis perniciem à Diabolo in Adamo effosso, validiorem pro Virginis indemnitate contracuniculum obicere, ut juxta æternam suam Præelectionem Sponsa Virgo, vera *Turris Davidica*, taliter se haberet, ut ex vi suæ admirabilis structuræ esset in omni casu inconcussè permansura, & sic ab omni exitii Debito immunis? Hæc profectò minimè quadrant excellentissimis laudibus, quibus eam Sponsus, ut summè prædilectam, prosequitur.

117. Itaque Sponsa Virgo, ut mysticum Ecclesiæ Collum, tantum abest, quod ab Adam debuerit Gratiam, aliave Dona emendicare; ut vice versa ipse Adam potius deberet à Christo Capite per Mariam, Collum mysticum, excipere. Pro quo videndus omnino est P. Pinellus, citatus à Cornelio in eum locum, ac item ea, quæ ipsemet Cornelius *ibid.* affert; ubi tandem cum D. Bernardo concludit, quod Deus totum nos habere voluit per Mariam. Nec dubium id planè esse poterit, cum tritissimum sit omnia bona, quibus perfruuntur Corporis Membra, per Collum à Capite defluere. Quod autem nonnullos decipit, est naturalis Adæ Filiatio; quæ sicuti est Turris Marialis Fundamentum, ita quoque videtur eis Fundamentum Debiti Culpe Originalis; cum præsertim insit ei passibilitas Carnis, quæ ab eisdem effectus Peccati censetur, in Adamo perpetrati.

Verùm in hoc maximè hallucinantur, ut potè non reflectentes, quod Virgo Turris *physica* non est, sed *mystica & moralis*: sicuti quoque morale est Debitum Culpe Adamicæ, quod proinde non potest in pura Filiatione naturali Adæ fundari, ut suo loco inculcatum est; sed fundatur in illa, ut ex vi Legis & Pacti involvente Dependenciam moralem ab Adamo. Quo pacto autem Virgo in genere moris talem habere potuit ab Adamo Dependenciam, cum ipsa in tali genere Turris sit Davidica, & sic adeò sublimis, ac solida, & inexpugnabilis, ut ipsemet quoque Adam per eam deberet triumphum de hostibus suis reportare, atque ab illa validas armaturas, ex ea pendentes, emendicare? Sed præstat hoc ejusdem Sponsæ testimonio mox exponendo roborare.

FIGURÆ PRÆCEDENTIS REPERCUSSIO.

Canticorum Sponsa Nigredinis umbrâ sibi objectâ suam excitat Claritatem, quæ

B. Virgo vividius exprimitur ab omni etiam Debito Culpe Originalis immunis.

118. **F**atentur planè cõmuniter Expositores, quod Sponsa in Canticis descripta, atque ut Deiparam quoque præfigurans, utique iis verbis [*Nigra sum, sed Formosa, Filia Jerusalem, sicut Tabernacula Cedar, sicut Pelles Salomonis*] *Cantic. i. vers. 4.* expressis, quandam prævenire voluerit Objectionem, quam initio, ut pulcherrimæ suæ Puritati consuleret, retundere aggressa est. Suspiciata namque censori-
nam haud sibi abfuturam, eo quod auderet se tanti Regis nuptiis destinam fateri, atque illius oscula proinde expetere, cum aliòquin, rei rusticanæ addicta, videatur Solis æstu de-

Tom. II.

nigrata & adusta, quemadmodum pastoritiis contingere solet Mulieribus; hinc socias de rei veritate præinstruere curat, ut sese ab hujusmodi nota prorsus abstinerent, aliosve quoque, idem aggredi conantes, compescerent. Adeoque ad eas conversa, inquit: *Nigra sum, sed Formosa &c.* ubi Cornelius, Ghislerius, & alii cum pluribus Patribus notant, quod *posterior similitudo priori neccenda est respectivè, & disjunctim*, ita ut hoc modo legendum sit: *Nigra sum sicut Tabernacula Cedar: sed Formosa sicut Pelles Salomonis*: idèst *exteriùs Nigra sum, ut Cedarene Pelles, & Tabernacula*, ut ait Cornelius: *tamen interiùs Pulchra sum, ut Pelles, & pellium Tabernacula Salomonis, qui... ea auro, gemmis, & picturis pretiosis ornabat.* Quod idem docet Ghislerius, dicens: *Quem sensum communiorè reperio, tum apud antiquos Patres, tum apud Hebræorum Doctores.* Hujus autem lectionis Ratio est: quia in Tabernaculis Cedarenorù, seu Arabum, nec interiùs nec exteriùs aliquod conspicuum inest: secus autem Pelles, seu Cortinæ, aut Tentoria Salomonis. Quare Hailgrinus apud Cornel. cit. ait pro Virgine: *Nigra sum in aparentia, & despecta tanquam Mater Leprosi: sed Formosa in veritatis existentia, & tanquam veri Dei Genitrix gloriosa.* *Nigra sum tanquam Tabernacula Cedar, quia non reputor Tabernaculum Regis Justitiæ: sed, sicut ceteræ Matres, quarum ventres Tabernacula sunt Filiorum Mæroris & Tenebrarum, inter Tabernacula Cedar reputata sum, quod interpretatur, Tenebræ vel Mæror.* *Veruntamen Ego Formosa sum, sicut Pelles dedicate vero Salomoni, Christo, vero Pacifico.*

119. Nostram autem Difficultatem appositè tetigit Cornelius cit. *ibid.* ubi ait: *Primò B. Virgo Nigra fuit, non in se, sed in Patre suo, Adamo, qui peccavit, & Peccato totam suam Posteritatem (excepta B. Virgine) infecit.* Est ergo ipsa Nigra (subdit) per denominationem extrinsecam, quia Filia Peccatoris: in se tamen est Formosa per Gratiæ plenitudinem. Quæ tamen loquela satis dissona est hætenus disputatis; videturque supponere Peccatum Originale esse potius Pœnam, quàm Culpam, & sic esse Culpam simul & non Culpam. Si enim Peccato totam suam Posteritatem (excepta B. Virgine) Adam infecit; ergo B. Virgo non peccavit in Adam; nam idèò totam suam Posteritatem infecit, quia omnes suæ Posteritatis in eo peccaverunt; ergo & idèò non infecit B. Virginem, quia hæc in eo non peccavit.

Confirmatur: Nam Culpa, quam in Conceptionis articulo Adæ Posterì contrahunt, est Macula ejusdem illius Peccati, quo Posterì in Adamo peccaverunt: nimirum est idem illud Peccatum, ab eis in Adamo perpetratum, jam physicè præteritum, & pro eis moraliter adhuc

perseverans : Ergo sicuti contrahere talem Maculam est signum à posteriori , quòd contrahens in Adamo peccavit : sic eam non contrahere est signum à Posteriori , quòd non contrahens in Adamo non peccavit . Dicere igitur , quòd Adam Peccato infecit totam suam Posteritatem , sed non infecit Virginem , ac simul asserere , quòd Virgo in Adam peccavit , est simul ponere duo pradicata contradictoria : nempe quòd Virgo simul peccavit & non peccavit in Adam , quòd simul fuerit & non fuerit infecta . Quandoquidem peccasse in Adam est verè Deum offendisse in Adam , & non tantum in eo Gratiam Originalem amisisse , ut suo loco ubertim discussum est ; aliòquin Peccatum in Conceptione contractum Culpa non foret , sed pura Pœna . Peccati solius Adæ in nobis : Adeoque implicat aliquem peccare in Adam , & non simul infici , eo modo , quo implicat , quòd peccare non sit peccare , & offendere Deum , atque ita maculari : Ergo , posito quòd in Adamo Virgo cum cæteris peccaverit , & non fuit infecta , ponuntur fanè duo pradicata contradictoria jam prærecensita .

120. Nec video fanè quò jure Virgo , ex quo in Adam peccaverit , *Nigra* tantummodò in casu dici posset per hanc denominationem extrinsecam , quia *Filia Peccatoris* . Porro talem denominationem habet quicumque Filius Adæ , etiamsi in eo non peccaverit : vel etiam quicumque Filius , cujus Pater personaliter dubitaxat peccaverit . Quis enim neget omnes hujusmodi Filios esse Filios Peccatoris ? Verum non ita planè dicimur nos Filii Adæ Peccatoris in hac materia Peccati Originalis : sed benè per id insinuatur , nos esse Filios Adæ , qui ut nostrum etiam Caput morale peccavit , & Peccator fuit : unde factum est , ut & nos in eo , & cum eo peccaverimus , ac proinde Peccatores quoque simus , cum per eandem Adæ actionem , nobis imputatam , etiam & nos moraliter Deum offenderimus . Sicuti autem ex Tridentino unicuique ob id proprium Peccatum verè & propriè dictum inest : ita quoque ob id verè & propriè peccavimus , moraliter loquendo , ac verè Deum offendimus . Quo namque jure deberemus Peccatum verè & propriè dictum subire , si nunquam verè & propriè nos peccavissimus ? Nunquid ex Dei placito nascimur *Filii iræ* ? Absit . Imò tales nascimur , quia contra Dei beneplacitum proprio Peccato , à nobis in Adamo moraliter perpetrato , tales constituti sumus .

121. Eodemque modo aberrat Ghislerius , qui tam propositum versiculum [*Nigra sum &c.*] quam immediate sequentem [*Nolite me considerare , quòd Fusca sim &c.*] exponens quoque , de purgatione Sponsæ à Peccati Originalis Nigredine , nonnulla supponit ex Theologia : nempe tam Christum quam B. Virginem ab omni immunes fuisse Peccato , vel Peccati Macula , omni-

noque fuisse Impeccabiles . Pro discrimine autem inter Christum & Virginem Sponsam , tum in immunitate à Peccato , tum in plenitudine Gratiæ , inter alia docet , quòd Christus non traxit originem ex infecta radice , utpotè conceptus de Spiritu Sancto : Sed B. Virgo ex vi suæ Conceptionis obnoxia fuit Originali Peccato , Debitumque habuit contrahendi illud , nisi id Divinè impeditum fuisset Gratiâ : siquidem (subdit) ipsam in Adam peccasse manifestum est Adeoque differt à Christo , eo quòd ipsa secundum Naturam obnoxia erat Peccato : ex Gratia tamen , & singulari Privilegio ab illo est præservata . Hinc ad utriusque versiculi explanationem deveniens , ita Virginem loqui astruit : *Secundum Naturam quidem ego eram Nigra , ac Peccato Originali obnoxia , sicut & reliqui omnes , qui in Corporis Tabernaculo peregrinantur : veruntamen ex Divina , quæ me præservavit , Gratia sum Formosa , atque ab omni hujusmodi Originalis vel etiam Actualis Peccati Macula immunis , sicut Pelles Salomonis , idèst sicut Tabernaculum , ac Tentorium veri Salomonis , Regisque pacifici , sicut Corpus Christi , sicut ipsa Humanitas Christi , in qua habitat omnis plenitudo Divinitatis corporaliter . Ego enim sum quoddam ejusdem Christi Tabernaculum , in quo per novem commoratus est menses , quod , ut tali ejus habitationi esset idoneum , sanctificavit Altissimus , maximaque illustravit Gratia plenitudine &c.*

122. Hujus planè Authoris verba eodem , quo illa Cornelii , vitio laborant : nec possunt ad nostrum sensum reduci , cum expresse dicat esse manifestum , quòd Virgo in Adam peccaverit . Sed meo videri solum manifestissimum est , tantum Authorem perperam instructum ostendi Peccati Originalis notitiâ . Ipse namque profert Virginem ex vi suæ Conceptionis , & secundum Naturam sic obnoxiam fuisse Originali Peccato , ut Debitum habuerit contrahendi illud , utpotè quæ jam in Adamo peccavit . Ergo per hunc Authorem naturalis Adæ Filiatio est ex se obnoxia Originali Peccato , supponitque ex vi sua præcisè naturales Adæ Filios peccasse jam in Adamo , ac Debitum illud indè traxisse : Ergo dato quòd Deus nullam condiderit Legem , nullumque Pactum cum Adamo inierit , dederitque tamen ei Præceptum illud non comedendi de Ligno scientiæ boni & mali , quòd & Adam violasset , utique in casu omnes Adæ Posterique , ac nunc , in Adamo peccassent , Debitumque habuissent contrahendi illius Peccati Maculam ; nam tunc eadem adesset naturalis Filiatio , quæ causa præcisè ponitur . At Consequens est manifestissime falsum : Ergo & manifestissime falsum est , quòd Virgo ex vi suæ Conceptionis , & secundum Naturam sic obnoxia fuerit Originali Peccato , ut ob id præcisè in Adamo peccaverit , Debitumque indè traxerit eam Maculam

lari contrahendi. Ut ergo ritè doceat Ghislerius manifestum esse, quod Virgo in Adam peccaverit, debet prius aliunde manifestè nobis ostendere, quod ipsa fuerit inclusa cum aliis in Pacto, & sic moraliter in ratione meriti & demeriti ab Adamo dependens, & non soli naturali Filiationi Adæ innsti. Id autem nec probabiliter ostendere unquam poterit, cum undique in Virginis favorem omnia clamitent, si fallam quorundam existimationem excipias.

123. Et jam apertè scatet, cum Authorem duo simul quoque contradictoria componere, nempe Peccatum, ab Adæ Posteris in eo perpetratum, esse simul & non esse Peccatum pro Posteris, ut contra Cornelium urgebamus: atque ob id Virginem fuisse Sanctam simul & Peccatricem: Candidam simul & Nigram, & quidem Nigredine Peccati formaliter sumpti. Enimvero Virginem contendit, & meritò, ab omni Peccato immunem, eo modo, quo Christus: & nihilominus Virginem astruit peccasse, in Adam: Ergo Peccatum, quo ipsa ex hypothesi in Adam peccavit, non est verum Peccatum, ita ut æquè bene stare posset Immunitas Christi ab omni Peccato, etiamsi in Adamo peccasset. Item idem Author vult per Nigredinem in iis versiculis designari Peccatum: cum ergo in iis Virgo Nigra affirmetur, jam & Peccatrix astruitur. Aliunde autem Formosa, & sine Peccato prædicatur, imò Gratiâ plena ab eodem: Ergo erit simul Sancta & Peccatrix, simul Candida & Nigra. Quæ quidem prædicata totam Virginem, ut perspicuum est, afficiunt, & non unicam tantum ejus partem, ut vel ex hinc conciliari valeant.

124. Præterea Sponsa Virgo testatur se quidem Nigram esse, sicut Tabernacula Cedar: sed pariter Formosam, sicut Pelles Salomonis: Atqui Pelles, sive Tentoria Salomonis extrinsecus duntaxat atra erant, & inconspicua, ut ex eodem Ghislerio patebit: intrinsecus autem erant pulcherrima, & pretiosa: Igitur, ut comparatio teneat, nullam prorsus Virgo intrinsecus habuit Peccati Nigredinem, sed tantum extrinsecus, modo paulo post explicando. Atqui ea Nigredo, quam importat peccasse in Adam, ac Debitum contrahendi Maculam inde traxisse, non quidem extrinsecus, sed benè intrinsecus hæret Animæ, cui duntaxat sanè tum Peccatum ipsum, tum privatio Gratiæ inharere potest: & Debitum etiam Peccati non nisi ei subjecto inharere potest, in quo aptenatum est trahere Peccatum, ut optimè urget contra Ægidium Salazarius alibi allegatus: Igitur &c. Tum quia cum vero & non ficto Peccato in Adamo peccaverint ejus Posteris: profectò id Peccatum, ut fuit moraliter quoque Posterorum, non quomodocunque, ut ait Apostolus, in hunc Mundum intravit: sed benè intravit, sicut Aqua in

interiora ejus, ut David loquitur Psalm. 108. Et sicut Oleum in ossibus ejus: Igitur &c.

125. Confirmatur: Nam Tabernaculum, veri Salomonis, nempe Christi, utique fuit extrinsecus duntaxat atrum, & inconspicuum, cum in Mundum venerit in similitudinem Carnis Peccati. Unde (ut docet Augustinus tract. 4. cap. 10. contra Mendacium, post init.) Christus Dominus figuratus est in Jacob, cum hædinis Pellibus Membra contexit. Ubi inquit, per hædinis Pelles Peccata, per eum verò, qui eis se operuit, ille significatus est, qui non sua, sed aliena Peccata portavit. Hujusmodi autem minimè quidem fuisset Redemptor noster: nec ea Figura, ipsi adamussim quadrasset, si in Adamo & ipse peccavisset, traxissetque exinde Originalis Macula Debitum, ut liquet: quoniam in casu ipsius Tabernaculum non fuisset tantum extrinsecus atrum, & inconspicuum, ut Tabernaculum Salomonis, sed etiam intrinsecus: Ergo, ut prædicta comparatio & Symbolum teneat in Virgine, id ipsum de ea est asserendum, cum Formosa, sicut Pelles Salomonis, jure gloriatur. Quamvis igitur Virginis Gratia, Pulchritudo, & Decor à Christo Sponso, tanquam bonorum omnium Fonte, derivarit: cum hoc adhuc stat, quod ipsa Formosa fuerit, sicut Pelles Salomonis, nempe extrinsecus duntaxat atra, & inconspicua: sed intrinsecus eidem Salomoni suo Sponso, quò magis fieri potuit, simillima.

126. Itaque præcipuum Virginis Sponsæ intentum in iis verbis est se purgare ab apparentia illa, quæ permultos, aliòquin sibi valde devotos, decepit: dum ex eo, quod ipsa sit Adæ Filia, naturaliter ab eo descendens, existimatur sub eadem Lege cum cæteris Mulieribus comprehensa: quæ itidem existimatio robur adhuc desumit ex Mariana Carnis passibilitate, quæ ab eisdem censetur Poena illius Peccati, ab ea in Adamo cum aliis perpetrati. In quo tamen certè falluntur: & ad hanc aperiendam deceptionem Sponsa ipsa prudenti præcautione inquit: Nigra sum, sed Formosa &c. idèst Nigra sum, quoniam in genere Naturæ Filia sum Adæ Peccatoris, Carnisque passibilitatem cum aliis sustineo, quam Adam suo Peccato (quod fuit omnium à se moraliter dependentium) in omne Genus humanum transfudit. Sicque exterius Nigra sum, eo quod ob exteriorè hujusmodi apparentiam Peccatrix videor, unde & existimor cum aliis in Adamo peccasse. Reverà tamen Peccatrix minimè sum, nec unquam fui: & sic Deformis non sum, sed Formosa: nam quamvis Nigra appaream, sicut Tabernacula Cedar, sum tamen Pulchra, Pretiosa, & Formosa, sicut Pelles Salomonis: Quæ (ut ait Ghislerius) quamvis quò ad id, quod extrinsecus apparèt, atra sint, & inconspicua, cum imbribus, & Solis ardori pateant: intrinsecus tamen pulcherrima sunt, ac pre-

pretiosissimo fulgent opificio cum intertextis margaritis. Unde est, ut à meo Sponso, qui falli nequit, nec fallere potest, *Pulcherrima inter Mulieres, & absque ulla Macula* deprædicor.

127. An fortè nescitis (subtextit) quòd vero Salomoni, meo Sponso, cõformari debuerim? Cùm ergo in hunc Mundum ipsemet venire voluerit *in similitudinem Carnis Peccati*, quid mirum, si & Ego, ejus Sponsa, eadem Salomonis Pelle induar, cùm ipsi placuerit mea Carne indui? Quanquàm igitur in ordine Naturæ Filia naturalis Adæ sim; in ordine tamen Gratiæ, utpotè soli meo Dilecto innixa, nunquam ab Adamo pependi: imò è converso à Deo sum præelecta, ut per me Sponsus meus tum Adæ tum cæteris omnibus elargienda bona conferat. Sicque passibilem Carnem subii, ut cooperarer quodammodò Redemptioni, à meo Sponso & Filio perficiendæ, atque ipsi per omnia possibiliori modo conformarer. Ne ergo miremini me patientem & morientem cum prædilecto meo Sponso, qui propter nimiam Charitatem suam, qua vos dilexit Peccatores, & non pro ullo Peccato à se admissio, passus & mortuus est. Quemadmodum enim hoc in Sponso meo nullum arguit Peccatum à se (vel in se vel in alio) perpetratum: sic neque in me, ab æterno præelectâ ejus unicâ Sponsâ, illud infert. Videatur cõsimili ferè modo loquens B. Virgo, Sponso morienti astans, apud Cornelium loco cit. ex Guilielmo parvo, Hailgrino, & Honorio.

128. Cùm plurimum autem id Spõsæ interesset, atque ingens ei faceretur negotium in hoc puncto falsa piorum etiam apprehensio, ut illud firmaret, ulterius pergit dicere: *Nolite me considerare, quòd Fusca sim, quia decoloravit me Sol.* Neque enim probo quod ait Ghislerius, nempe his verbis Virginem exprimi quodammodò obscuratam, seu decoloratam majori Christi Splendore, eo modo, quo ad Solis materialis præsentiam Sydera dissipantur. Porro ex Divino Christi Splendore augefcit potius, quàm minuitur, B. Virginis Fulgor in omnium oculis; cùm ex hoc, quòd est Mater Dei, Dignitatem quandam habeat Infinitam: qua de causa visa est à Joanne *amicta Sole*, & ideò *Signum magnum* prædicata. Nec valet paritas de Sole, materiali & Astris; aliòquin in Patria Beati minimè fulgerent ob clarissimam Solis Divini præsentiam. Accedit, quòd licèt minor Lux absumi oculis Corporis videatur à Luce majori; adhuc tamen Lux illa minor in se subsistit, nec in Obscuritatem commutatur: quare de Sole inquit Petrus Damianus *Serm. in Assumpt. Deip.* quòd *lucidius incandescens ita sibi Syderum & Lunæ rapit positionem, ut sint, quasi non sint, & videri non possint.* Sponsa verò in casu nostro absolute se *Nigram & Fuscam* esse fatetur: Er-

go absolute talis est in se, & non tantum ab aliis talis videtur. Unde sicuti realem suam Nigredinem similitudine Tabernaculorū Cedar exprefcit; sic & causam suæ realis decolorationis Solem assignat. Quòd autem Sol Justitiæ Christus longè excedat Marialis Innocentiæ Splendorem, hoc facere nequit, quòd Virgo absolute *Nigra & Fusca* sit, ut patet. Tum quia iis verbis Sponsa purgare se intendit ab externa & apparenti Fuscedine & Nigredine, qua posset à tanto Spõso arcenda censerì. Absurdum autem est dicere, quòd ipsa designare prætenderit se non esse Sponso inferiorem: vel prafulgidam Sponsi conditionem Obscuritatem potius, quàm Claritytatem Sponsæ conciliare.

Eapropter dicendum est, Sponsam Virginem iterum hoc firmare, quod in præcedenti versiculo insinuarat. Adeoque genuinus utriusque versiculi sensus idem est; cui planè, ut diximus, accommodari potest præsignata eorum Authorum Explanatio, qua omnia referuntur ad Virginem, Christo patienti ac morienti astantem: *Quasi diceret*, ait citatus Cornelius: *Nolite me contemnere propter Filii Passionem, & meam Compassionem, aut propter totius Vitæ varias contumelias, irrisiones, & afflictiones: hæc enim nullâ mei, vel Filii Culpâ, merito ve accidere: sed quia decoloravit me Sol, eo quòd Filius meus me suæ Passioni conformari & assimiliari voluerit.* Non ergo ullius Peccati Pœna, fuit in Virgine passibilitas Carnis, sicuti nec ullius proprii Peccati in Christo; cùm neuter in Adamo peccaverit, etsi diverso ex jure.

FIGURA IX.

Virgo Mater, ut Mysticum Lilium à Sponso in Canticis præmonstrata, non potuit esse Spinifera: sed carere debuit omni spinoso Culpe Originalis Debito.

129. **M**ore suo prosequens *Cantic. 2.2.* Sponsus præclara Sponsæ encomia, postquam reiecit *Lilium Convallium* dixerit, ad Sponsam transiliens, inquit: *Sicut Lilium inter Spinias, sic Amica mea inter Filias.* Multi autem pro *Lilium* vertunt *Rosa*, eo quòd hæc spinosa sit, ac è spinoso Ramo exorta, non sic autem *Lilium*. Quod fortè idcirco factum est, ut Virgo ex eodem Adæ Stipite, seu potius Vepreto cum cæteris Mulieribus progenita, vel Debitum saltem habuisse appareat essendi Spinam. Verum (ut cit. Cornelius in *eum locum* notat) non dicit Salomon hoc Lilium nasci è Ramo spinoso, sed simpliciter esse inter Spinias: q. d. Sicut Lilium inter Spinias positum effulget, sic Amica mea, idest Sponsa mea emicat inter cæteras Mulieres. Nec novum est, inquit, quòd inter Sen-

Sentes & Spinas nascatur Lilia, imò & frequenter visum. Unde liquescit eo loci sermonem, potius fieri de *Lilii* Planta, ut actu florida, quam de ipso præciso *Lilii* Flore: quod palam retundit eam *Lilii* versionem in *Rosam*. Et quidem cum hoc, quod Virgo sit *Lilium*, reliquæ verò Adæ Filiæ sint *Spinæ*, in solo moris genere contingat; jam planè repugnat, quod *Lilium* supponat pro *Rosa*, è spinoso Ramo exorta. Alioquin in casu Virgo, ut mystica *Rosa*, cæteræque Mulieres, ut *Spinæ*, Stipitem agnoscerent in genere moris communem, è quo pullularent, uti accidit de *Rosa*, è spinoso Virgulto egressa: quod est repugnans, cum profectò implicet eundem Adæ Stipitem *Spinæ* simul & *Rosas* in genere moris progerminare; nemo enim dat, quod non habet. Adam autem tam pro se, quam pro omnibus, à se moraliter dependentibus, Gratiâ amisit: Ergo nonnisi *Spinæ*, nempe Filios Gratiâ orbatos, ac Peccato infectos progignere potuit: sicque in Virginem non potuit Gratiâ transfundere, ut inter *Spinæ* vernans *Rosa* subsisteret.

130. Quare quod ait Sedulius *lib. 2. de Virgine*, *Sicut Spina Rosam, genuit Judea Mariam* (cui concordat Damascenus *Orat. 1. de Nativ.*) quò ad esse physicum debet intelligi: quatenus ex Judæis progenita Virgo in genere moris *Rosa* fuit, licet quævis aliæ Filiæ fuerint in eodem genere *Spinæ*. Cæterum in genere moris Virgo ex alia Radice prodiit ut pulcherrima *Rosa*, quam ex Adæ Spineto, prorsus inepto ad producendas *Rosas*. Non ergo ut *Rosa* mystica Virgo spinoso Adæ Ramo hæsit, cum jam prædicetur *innixa super Dilectum suum*. Unde ipsa Virgo quasi *Plantatio Rosæ in Jericho* [*Ecclesiast. 24.*] gloriatur, idèst, ut alii vertunt, quasi *Planta*, seu *Stipes* Rosarum: ut indicaret, se in genere moris Plantam florigeram fuisse, omnino à Dumeto Adæ sejunctam, adeoque plantatam in *Jericho*: ubi Roseta, inquit Cornelius, in Arbores, vel certè in Arbusta crescunt, ita ut jure hic inter Cedrum, Cypressum, Palmam, & Oleam collocentur. Et fortè etiam (subdit) *Rosæ Jerichuntis* alterius ab aliis fuere speciei, & generis, quas nonnulli dicunt sine Spinis esse, earumque Flores 150. foliis constare, quod Virginis Rosarium adumbrat. Certè *Rosas* Chineses, anno 1621. juxta Cornelium *ibid.* Romam translatas, nostra nunc ætate per totam Italiam diffusas conspicimus, tanquam Arbusta omni prorsus Spinâ carentia. Utcunque autem res se habeat, Sponsa Virgo, ut *Rosa* mystica, *Spinæ* utique habuit, sed oppositæ rationis, quam sint Adamicæ *Spinæ*. Nonne *terribilis* visa est, ut *castrorum Acies ordinata*? Ergo tam Pulcherrima *Rosa* *Spinæ* habuit, quibus Hostes omnes à se in fugam dejiceret. Sive ergo *Lilium* ibi, sive *Rosa* legatur, semper *Florem* designat

diverso Stipiti innixum in suo genere. Pro modò lubet cum Vulgata *Lilium* legere, atque ex eo Virginis Candorem ab omni Culpæ Debito immunem colligere.

131. Itaque Sponsus *Canticor. cap. 2. vers. 1.* hæc pronunciat: *Ego Flos Campi, & Lilium, Convallium. Sicut Lilium inter Spinæ, sic Amica mea inter Filias.* Quibus planè Sponsus quanto sibi similem Sponsam, tantò à cæteris Adæ Filiabus dissimilem profitetur. De Lilio quidem ait Plinius [*lib. 21. cap. 5.*] *Nulli Florum, excelsitas major*: adeoque plenissimo sanè jure Christus Lilio comparatur, sub eo Hieroglyphico seipsum exprimendo. At quo merito etiam, Sponsam *Lilium* esse astringit? Nunquid Sponsæ Puritas cum Sponsi Puritate contendit? Ita planè Catharinus [*Opusc. de Concept. persuas. 16.*] *Quis enim, inquit, jure poterit existimare, Sponsam Speciosissimam præ Filiis Hominum, impollutam, & segregatam per omnia à Peccatoribus, non eam sibi delegisse in Sponsam, quæ similiter talis esset, cum ipse talem condere posset? Nunquid enim non id primùm in nuptiis convenienter exigitur, ut Sponsa maxime Sponso conveniat formâ, ætate, pulchritudine, fortuna, moribus? aliòquin claudicare videtur Matrimonium. Quid ergo, subdit: Prudentiores erunt Filii Tenebrarum ipsâ Luce, & verâ Sapientiâ? Absit.* Hinc Regius Vates nil horret Virginem Sponsam à dextris Sponsi astantem intueri, utpotè nimirum eam aspiciens omnibus requisitis instructam & exornatam: *Astitit Regina à dextris tuis in Vestitu deaurato, circumdata varietate.* [*Psal. 44.*]

132. Optimè idcirco *Lilii* Symbolum & sibi & Sponsæ Sponsus adaptat; quoniam *Lilium*, ratione Candoris Innocentiam significat, & Immunitatem à Peccato, ut ait Richardus à S. Laurent. *l. 12. de laud. Virg.* Quæ sanè Immunitas æqualis utrique fuit quò ad rem, quamvis diversa quò ad modum: Nam (ut loquitur Divus Hieronymus, sive Sophronius, *serm. de Assumptione*) *in Maria totius Gratiæ, quæ in Christo est, plenitudo venit, quanquàm aliter*; eo quòd Gratiâ Virginis, & quodvis illius Privilegium pendet ex Christi Meritis. Eapropter non abs re, sed & sapientissimè Sponsus *Florem Campi* ac *Lilium* se profert *Convallium*, utpotè nimirum omnifariam liberum, atque à Spinis longissimè secretum, quatenus de *Spiritu Sæcto conceptum ex Maria Virgine*: attamen licet Sponsam pariformiter *Lilium* pronunciet; *Lilium* autem inter *Spinæ*, utpotè Spinis circumseptum, nempe ex Peccatoribus via communi productum. Cæterum eo modo, quo se habet inter *Spinæ* *Lilium*, sic se habet & Virgo inter Adæ Filias, ut Minorum canit Ecclesia. Et jure quidem per optimo: *Quamvis enim fuerint multe Virgines Sanctæ* (inquit Dionysius Carthus. in eundem Cant.

Cant. locum ;) tamen respectu Virginis Beatissimæ quasi Spinæ fuisse videntur , in quantum aliquid Culpæ habebant Porro Virgo Deipara ab omni Culpa fuit prorsus immunis . Ergo , inquam , & ab omni Culpæ Debito , utpotè ex Culpa in Adamo perpetrata fluente . Quæ sanè Illatio vitari nequit , nisi contendas , ut dixi , quòd peccasse in Adam non sit peccasse , atque ita non sit Culpam admisisse : quod nefas est , utpotè repugnans Apostolo , exclamanti [ad Rom. 5.] In quo omnes peccaverunt .

133. Id ipsum evidenter patet ex vi Antithesis in eodem Symbolo involutæ . Ut enim Symbolica Antithesis teneat , opus planè est , quòd ita se habeat in genere moris Virgo Dei Mater & Sponsa in ordine ad reliquas Adæ Filias , quemadmodum se habet in genere physico *Lilium* in ordine ad *Spinam* : Atqui in genere physico *Lilium* & *Spina* diversa sibi præscribunt accidentia , proprietates , & naturam , ita ut repugnet *Lilio* fieri *Spinam* , & è converso : Igitur etiam in genere moris Virgo Dei Mater & Sponsa diversa possedit accidentia , proprietates , & naturam , quàm habuerint reliquæ Adæ Filia ; adeò quòd repugnat in eodem genere moris Virginem fieri ejusdem conditionis cum cæteris Adæ Filiabus , & has vice versa , fieri similes Virgini . Atqui verum id non foret , si B. Virgo æquè , ac aliæ Mulieres , in Adamo peccasset , incurrissetque proinde Necessitatem , ac Debitum essendi metaphoricam *Spinam* , eo modo , quo de illis omnibus contigit : Igitur &c.

134. Porro si *unaquæque Arbor ex Fructu suo cognoscitur* [*Lucæ 6. 44.*] etiam unaquæque ex Plantis , proportionè servata , ex Effectibus suis deprehenditur . Unde sicut *neque de Spinis colligunt Ficus , neque de Rubo vindemiant Uvam , ut ibid.* subnectitur : ita sanè neque ex *Spinis Lilia* , neque ex *Liliis Spinæ* . Enimverò unaquæque etiam Plantarum peculiare suos est aptenata prodere Effectus . Cum ergo Mulieres omnes , habentes Debitum Culpæ Originalis contrahendæ , meritò dicantur , & sint *Spinæ* ; unde nonnisi *Spinæ* , uti se habent , sunt aptenatæ producere : è converso quidem B. Virgo , utpotè *Lilium* , non aptenata *Spinæ* edere , debet spinoso illo *Debito* certò certius carere . Quòd totum quidem ex sequenti Antithesi manifestius redditur : nam Sponsa Virgo ut Divino suo Sponso vices rependeret , mox ad eum respondit : *Sicut Malus inter Ligna Silvarum , sic Dilectus meus inter Filios* . Quibus verbis Sponsa laudem recipiens , hæc , juxta cit. Cornel. in eum locum , insinuat : *Tu laudas me , ô Sponse , quòd effulgeam sicut Lilium inter Spinæ : sed hoc habeo à te , qui prius effulsisti sicut Malus inter Arbores steriles Silvæ : tu enim Decorem & Præminentiam mihi , velut Sponsus Sponsæ , comunicasti . Sponsus enim sua bona Spō-*

se facit communia , imò propria . En quàm perbellè vis primæ Antithesis efficaciam secundæ roboratur . Quemadmodum namque secunda Antithesis nedum probat Christum Dominum & reliquos Homines tales fuisse in actu secundo , sed etiam tales in actu primo , juxta illud ejusdem Salvatoris [*Joan. 15.*] *Sine me nihil potestis facere* : ita etiamnum quidem prima Antithesis evincit Virginem , cæterasque Mulieres tales fuisse nedum in actu secundo , sed etiam in actu primo : adeò quòd sicuti reliquæ Mulieres tales in genere moris Plantæ fuere vi illius in Adamo cōtracti Debiti , ut nonnisi aptenatæ fuerint ad efficiendas Spinæ : ita è converso talis fuit B. Virgo , ut aptenata non fuerit , nisi ad Lilia proferenda : *Unaquæque enim Arbor ex Fructu suo cognoscitur* . Et actus quoque secundus præsupponit actum primum , tam in genere Naturæ , quàm Moris & Gratiæ . Cum igitur , consideratis omnibus ritè considerandis , omnes Mulieres , præter Virginem , debeant Originali Culpæ reipsa & in actu secundo succumbere , & ex hoc , quòd succubuerint , ritè à posteriori deducitur , quòd debuerint succumbere : sic è converso ex hoc , quòd Virgo Mater defactò & reipsa non succubuit , jurè inferendum est non debuisse succumbere . Quòd autem Adversarii dicunt , eam debuisse quidem ex se Culpam contrahere , at Deum potuisse Debitum illud impedire , hoc est vanissimum , effugium , & omnino chimæricum , utpotè fundatum in falsa hujus Debiti notitia ; de quo satis Traët. 2. Disp. 2. Quæst. 1. à Cap. 4. jam cit. & deinceps in sequentibus .

135. Accedit juxta talem Responsionem , mirificum adeò Portentum fuisse in genere moris , quòd Sacra Dei Parens *Spinæ* non protulerit , sed *Lilia* : quemadmodum Portentum , valde mirificum foret in genere naturæ quòd *Spinæ* tantum *Lilia* , & non *Spinæ* producerent . Quod profectò maxime abhorret Suprema Virginis Dignitas ; nam Dei Parenti , omniumque Sanctorum Regina potius connaturalia esse debent Innocentiæ ac Sanctitatis *Lilia* , quàm Peccatorum *Spinæ* ; ita ut è converso res habere se debeat , nempe quòd Portentum horribilissimum foret , si Dei Mater Peccatorum *Spinæ* exhiberet , & non *Lilia* : Ergo & talis esse debuit moraliter in actu primo , ut ei repugnarent moraliter *Spinæ* , essent verò connaturalia *Lilia* .

136. Sed obstringamus nodo indissolubili Adversarios . Arguimus sic : Vel B. Virgo fuit *Lilium* in actu primo : vel in actu secundo ? At in utroque sensu repugnat , eam esse potuisse *Spinam* : Igitur &c. Probo Minorem : nam *Lilium* in actu secundo est ipsemet Regius Flos , à *Lilii* Planta productus : *Lilium* autem in actu primo est ipsa *Lilii* Planta , seu Radix talium ger-

germinativa Florum, quæ *Lilia* sint. Vel alio modo: *Lilium Flos* est *Lilium* in actu: at *Lilium Radix*, seu *Plantula* est *Lilium* virtualiter & in potentia, quatenus est quid productivum, *Lilii Floris*, à quo Planta denominationem *Lilii* desumit; unde non dicitur *Lilium* in recto, sed in obliquo, nempe *Radix*, & *Planta Lilii*: tum sic ostendo Minorem. *Lilium* in actu primo, seu potius virtualiter & potentialiter *Lilium*, sic aptenatum est ad *Lilia* progerminanda, ut ei repugnet germinare *Spinas*: *Lilium* autem Flos in actu est ita *Lilium*, ut contradictionem involvat, quod sit *Spina*: Igitur utrovis modo, ac sensu Virgo, utpotè mysticum *Lilium*, necessariò caret in genere moris nedum *Debito*, sed & Potentià *Proximâ* tam essendi *Spina*, quàm illam germinandi; aliòquin profectò minimè tenet Paritas, & Symbolum.

137. Itaque Sponsa Virgo Dei Genitrix etsi *Lilium* fuerit inter *Spinas*, utpotè inter naturales Adæ Filias recensenda; nihilominus in genere moris ab eis prorsus absimilis mysticum *Lilium* fuit, suo planè dilecto Sponso, qui & *Lilium* quoque prædicatur, adeò simile, ut eo præfulserit Innocentiæ candore, ac Virtutum fragrantia, quo instrui potuit pura Mulier, ut digna esset Dei Sponsa, & Mater. Pro quo est equidem observandum, eam *Lilii* mutuam nomenclaturam sibi & Sponsæ dedisse post celebratam statim utrinque mutuam Pulchritudinem. Dixerat namque Sponsus: *Ecce tu Pulchra es Amica mea, ecce tu Pulchra es, Oculi tui columbarum*. Cui Sponsa: *Ecce tu Pulcher es, Dilecte mi, & Decorus*. Porro mirum est, quod Sponsa non iisdem terminis rependerit Sponso vices, repetendo, *Ecce tu Pulcher es*; sed tantum addendo, *Et decorus*; cum ea verborum geminatio, addito adverbio demonstrativo, eximiam atque admirabilem designet (juxta Ghislerium, Cornelium, & alios communiter) Pulchritudinem. Sed advertendum, quod *Decor* quicquam aliud præfert ultra Pulchritudinem: est enim Pulchritudo quædam consistens in debita alicujus Pulchri proportionem in ordine ad alia extrinseca, quoquo modo ad Pulchrum ipsum spectantia, putà in ordine ad cultum, incessum, habitum, sermonem, tempus, locum, aliasve extrinsecas circumstantias, ac diversas etiam Personas, aliquo pacto spectantes ad illum, qui Pulcher est; ita ut hic, omnibus ritè perspectis, omnium oculis *Decorus* appareat. Sicque Personæ *Decor* ex eorum respectuum proportionata congerie resultat, quæ qui habet (ait ibid. Ghislerius) usquequaque Pulcher existit; qui verò eâ careat, etsi fortasse dici queat Pulcher, nullatenus tamen potest dici Decorus.

138. Laudans itaque Sponsa Virgo Sponsum, nedum *Pulchrum*, sed & *Decorum* appel-

lat, proculdubiò insinuans Sponsum utraque mox prærecensitâ proportionem in omnibus fulgere: nempe tam proportionem suarum partium inter se, quæ ad *Pulchritudinem* spectat, quàm proportionem sui ipsius ad extrinseca, quæ ad *Decorem* attinet. Quo mihi designari videtur, Sponsam sui ipsius propriam Pulchritudinem ad Sponsi meritum referre, faterique se in ipsius gratiam & decorem Pulchram esse, ut nimirum ipse Sponsus Pulcher esset, & Decorus. Quis namque inficias ibit ad summum Christi Decorem spectasse, quod Virgo, sua Sponsa & Mater, tali niteret Pulchritudine, ut debitam ad se ipsum haberet proportionem? Unde Sponsa iis verbis quasi ait: *Quid meam* (verbis Ghislerii utor,) *Dilecte mi, extollis Pulchritudinem? Tua mihi potius extollenda est Pulchritudo, tuusque Decor, unde quicquid in me est dimanat Pulchritudinis*. Qua de causa subnectit: *Lectulus noster floridus, Tigna domorum nostrarum cedrina, laquearia nostra cypressina*: per ea, insinuans utriusque Sponsi Conceptionem, atque utriusque Humanitatis structuram floridam esse, ac redolentem, & imputribilem in ipsius Sponsi gratiam, & per Sponsum ipsum, qui solus Pulcher est, & ex quo omnis provenit Pulchritudo. Sanè *Doloris Lectulus humana Conceptio est*, ait P. Oliva lib. 9. *suorum Stromatum* fol. 247. ad ea Verba, in *Lectulo meo per noctes quasi vi &c.* [Cant. 3.] Verum ubi nos, subdit, *ulcerosi jacemus, alto obruti sopore, Virgo quievit vixit vigilavit, amavit, arsit, Verbum quasi vit...* Ubi nos pustulis scatemus, & sanie, ibi ipsa rosis, & deliciis abundavit... Verbo: In nostro *Lectulo fasciola ad alliganda vulnera: in Lectulo Virginis flores ad triumphantis Coronam: Lectulus noster floridus*. Hæc eruditissimus ille Vir.

139. Hinc Sponsæ pudori ac modestiæ consulens Sponsus, laudem ejus acceptat, ac totum confirmando, iterum Sponsæ laudes liberius decantat, inquit: *Ego Flos Campi, & Lilium Convallium*. Sicut *Lilium* inter *Spinas*, sic *Amica mea* inter *Filias*. Fatetur se *Florem Campi*, nempe Terræ inarata, ac virginis, & simul fertilis, ut Expositores tradunt: atque item *Lilium Convallium*, propter utriusque Sponsi humilitatis eminentiam, qui (ut ait Alanus apud Cornel. ibi.) non solum *Valles*, sed & *Convalles* dicuntur ratione similitudinis, quia *Virgo specialiter fuit Christo similis*. Verum quoque subnectit, & ipsam Sponsam *Lilium* esse, quamvis inter *Spinas*: quia nimirum, ut dictum est, ex Adæ Vetro secundum Naturam via seminali descendens. Quocirca intentum Sponsi, meo judicio, fuisse videtur, Sponsam à se dissimilem quò ad modum accipiendi Humanitatem designare: quò ad Gratiam autem & Pulchritudinem, seu Innocentiæ Candorem esse ita illi persimilem,

ut eam putarit sub eodem *Lilii* Typo exprimentam. Et id quidem summoperè decuit; nam, Sponsi est non absimilem sibi Sponsam sociare. Audiamus ergo Hugonem Victorinum jure sic exclamantem: *O qualis societas! Totus Pulcher totam Pulchram sibi sociat. Ego totus Pulcher, & Tu tota Pulchra. Ego per Naturam, & Tu per Gratiā. Ego totus Pulcher, quia totum, quod Pulchrum est, in me est: Tu tota Pulchra, quia nihil, quod Turpe est, in te est. Pulchra in Corpore, Pulchra in Mente, &c. Nec alia talem decebat, nec alius tali inveniri poterat. Pulchra Formosa Pulchri, Munda Incorrupti, Excelsa Altissimi, Mater Dei, Sponsa Regis Aeterni.* Qui ergo, salva utriusque Sponsi similitudine ac debita proportionē, sub communi *Lilii* Typo expressa, Culpæ Originalis Debitum contendit in Virgine Sponsa, ac proinde illam peccasse in Adam supponit, sciat sibi onus probandi incumbere, quod neutrum Turpe sit, aut Indecorum; ita ut ne minimum quidem integerrimum Sponsi Cadorem laderet, si & id ipsum ei tribueretur: quorum sanè quodlibet ex terminis ipsis repugnat.

F I G U R A X.

*Beata Virgo sub triplici Auroræ, Lunæ, ac Solis Imagine satis præfulgide adumbrata omnem à se prorsus eliminat teter-
rimam Obnoxietatem, seu
caliginosum Culpæ Ori-
ginalis Debitum.*

140. **Q**UAMVIS Sponso sexaginta fuissent Reginae, & octoginta Concubinae, atque Adolescentularum non fuisset numerus, quæ profectò Justorum Animas, imò & Angelorum Substantias præfigurant; adhuc nihilominus Una ipsi fuit plus dilecta, quam cæteræ omnes: quare, inquit: *Unica est Columba mea, perfecta mea, una est Matri suæ, electa Genitrici suæ.* [Cant. 6. 8.] In hac autem fervidæ Charitatis effusione quot Sponsus protulit verba, totidem ad intentum nostrum obtulit ineluctabilia Argumenta. Verum nobis in animo est, solas præsignatas Figuras, utpotè unius ejusdēque admirationis impetu expressas, uno eodemque Discursu examinare. Quandoquidem post supra relata Sponsi verba, *Unica est Columba mea &c.* subdit Sacer Textus: [Viderunt eam Filiae, & Beatissimam prædicaverunt: Reginae, & Concubinae, & laudaverunt eam. Arabicus: Post eam Reginae, Concubinae, & laudaverunt eam.] Quod mirum est (ait Cornelius à Lapide in hunc locum, cum & ipsæ Pulchræ sint, ac laudem mereantur. Verum, [subdit] Sponsæ Pulchritudinem longè majorem admirantes, nec ei invidentes, sed congaudentes,

illam uno ore celebrant, ac prædicant. Attamen hic (satis appositè ad intentum nostrum) præcitatur. P. Oliva suor. *Stromat. lib. 9. fol. 247.* quæritat: *Qualem spectare, quam ita demirantur, non modò Ancillæ, sed & Reginae? Num eam (subdit) jam devenisse intuentur ad Aulam? aut jam in Solio imperantem stupent? Sequitur: Quæ est ista, quæ progreditur quasi Aurora consurgens, Pulchra ut Luna, Electa ut Sol, Terribilis ut Castrorum Acies ordinata. Audin? (subnequit) Erumpentem, non Regnantem laudant. Admirationem sui facit, non, cum devenit in Regnum; sed, cum primò emergit in Lucem.* Quæ est ista, quæ progreditur? Planè non una ex nobis est, ajunt, quæ in Ortu suo, & Aurora, & Luna, & Sol, & Acies est. Nos quidem ita cucurrimus, ut tandem brevior ad metam potitæ simus; nam & ideò Reginae sumus. Verum hæc antevertit fortunâ suâ labores sudoresque curriculi.

Sed hinc & nobis inquirendum liceat, num Aurora, Luna, Sol possint Debitum ullum, habere, ullamque Necessitatem, ut Tenebris potius hæc obvoluta compareant, quam fulgidâ Luce micantia? Absonū quippe formam aliquam in eis effingere, qua ex se nedum potentia, sed & obstricta astruantur ad effundendam Caliginem. Imò nos ex irradiante Splendore juxta temporis circumstantias firmè deducimus seu Auroræ, seu Lunæ, seu Solis pergratam in Hemisphærio nostro existentiam: & è converso. Cur ergo non pariformiter de Virgine differendum, quæ, ut Aurora, Luna, Sol, nata est ad existentiam erumpere? Nonne independentè à Dei Decreto hæc minimè fieri posse contingunt? Cur ergo Adversarii adeò facile sibi præfigunt, quod Virgo Debitrix Culpæ fuerit, atque obstricta ad secum trahendas ab Adamo Peccati Tenebras? imò potius, utpotè Aurora, Luna, Sol, apta esse debet ad eas omnino pellendas. Quod si ad id muneris apta; ergo nedum in genere moris miram secum gerere debet annexam Lucem, sed & morales proprietates, moralemque emittendæ Lucis exigitivam Naturam. Hæc autem neutiquam coherere profectò possunt cum teterrimo Debito, atque atra Necessitate morali profundendi Culpæ Caliginem. Et id vel eo præsertim, quia sinè prævio Dei Decreto, moralem Adæ, ut Capitis, influentiam statuente, nullus equidem ex ejus Posteris potuit Adæ Peccato inquinari, & ab eo vel minimum nocumentum excipere.

141. Ponderandæ autem sunt, non devorandæ præallegatæ Figuræ, quibus, nemine prorsus contradicente, imò & Dei Ecclesia approbante, Virgo Beatissima exprimitur. Igitur quasi Aurora consurgens Virgo ad realis existentia statum progreditur: eo quod proprium Auroræ est pedetentim augescere, quod proprium quidem est Creaturæ, Insuper occurre

re nunquam potest, quod Aurora sit, & Lumen undique non effulgeat: imò nisi Polus albescat, nunquam in Foribus Auroram esse judicamus. Quo sanè palàm sit, æquè in genere moris pugnare, quod Virgo in rerum serie adsit, & irradianti Fulgore non micet. Nonne Auroræ est Nocti finem imponere, ac illius densam Caliginem suo micanti Splendore profligare? Ergo ab æterno tanquam Aurora præelecta Virgo in totius Mundi solatium, ac ut Peccati tetrum horrorem ab eo eliminaret, debuit potius planè apparere micanti Gratia Luce præfulgida, quam Culpa Tenebris obvoluta: aliòquin adhuc Mundus esset *tenebrosa vorago*, uti defacto eum pronunciavit fuisse ante Virginem Petrus Damianus *Serm. in Assumpt. Deip.* Ubi præmisso inter alia, quod Adam se cum Posteritate sua perpetuè Morti destinavit, & Tenebris, subdit: *Ab illa hora Tenebræ factæ sunt super universam Terram usque ad Virginem: nec inventus est aliquis, qui vel exiret de Tenebris, vel Tenebras dissiparet; sed Mundo crescente, concrevit. & tenebrosa vorago. . . . Sed nata Virgine, surrexit Aurora, quia Maria, veri prævia Luminis, Nativitate sua Mane clarissimum serenavit. . . . Hec est Aurora, quam sequitur, imò de qua nascitur Sol Justitiæ, solius Solis Claritati succumbens.* En quàm præclare simul & clarè clarissimus hic Author Virginem, utpotè Auroram, solius Solis Claritati succumbentem definit. Ergo non fuit succumbens Adæ Caligini, & sic illius tetricæ Culpaè minimè fuit stygio Debito obnoxia. Vide plura apud illum, quorum similia, habet Hugo de S. Victore *serm. 34. in princ.*

Nec immeritò sanè Aurora Virgo solius Solis Claritati succumbens asseritur, cum proprium Auroræ sit sic à Sole pendere, ut nedum, nisi dependenter à Sole, micet; sed quoque, ut nequeat dependenti hujusmodi Fulgore non micare. Præfulgidus namque Solis Ortus nequit Auroram, ut splendidam sui Matrem, non præmittere. Sic lucet Aurora quidem, sed ipsissimo Solis Splendore, sibi largissimè communicato: & æquè Virginis Lux & Candor Gratia Divini Solis participatio est. Sensim Auroræ Lumen se intendens, tandem cum ipsius Lumine incorporatur, atque adunatur: Nec aliter in casu nostro; nam adeò crevit in sua Puritate Virgo, ut *Mulier* videretur *amicta Sole*, hujus divinis radiis usque ad intima Virginei Cordis penetralia sic fervidè illabentibus, ut in Deum transformata occinerit: *Dilectus meus mihi, & Ego illi.* [Cant. 2. 16.]

142. Itidem *Pulchra ut Luna* describitur, quæ Lumen suum abs dubio mutuatur à Sole. Sic enim Pulchritudo Christi redundat in Matrem, ut & hæc ejus etiam oculis Pulchra sit. *Pulchra autem ut Luna*, quia Pulcher ille ut Sol. Ne verò quis unquam suspicetur huic my-

sticæ Lunæ Maculam ullam, ullumve defectum herere, *totam Pulchram* repetitis vicibus eam Sponsus deprecatur, ac proinde totam Perlucidam. Nec id sanè mirum, cum tritum sit totam lucere Lunam, cum tota à Sole respicitur. Quis autem ambigat Virginem ab æterno præelectam, ut esset Solis Justitiæ Mater, etiamnum fuisse ob talem respectum à Sole ipso Divino prædilectam? Eam profectò in ima profundæ humilitatis valle se abscondisse jam scimus: unde, ubi dictum est, *Ecce Virgo concipiet*: Hebræus legit, *Ecce Haalma*, hoc est *Puella abscondita*. Verum & eò magis ob id oculorum Dei aciem ad se pertraxit; dum, quamvis *excelsus Dominus*, humilia tamen respicit. Quapropter ipsa Virgo cecinit: *Quia respexit humilitatem Ancilla sue, ecce enim ex hoc Beata me dicent omnes Generationes.* Ab æterno itaque Virgo sub tali respectu à Sole Divino pro tempore inspecta, nequivit sanè *Pulchra ut Luna* non esse, ac tota planè Lucida, & Pulchra, quasi *Luna Plena in diebus suis.* [Eccl. 50.] Ergo non tantum non debuit, sed & nequivit ullà Maculæ notâ aspersa videri: imò esse debuit sicut *Luna Perfecta in æternum.* [Psal. 88.]

143. Remanet autem, ut qui Virginem Lunæ Plenæ Pulchritudine refertam vidimus, instar quoque Solis electam conspiciamus. Ait namque admirantium Chorus: *Electa ut Sol.* Profectò vel solum hoc satis esse deberet ad omnem in hac materia Controversiā dirimendam. Unde Petrus Damianus loco cit. inquit: *Hanc attendite Similitudinem, qua nulla in rebus Mundi potest esse sublimior. Nihil enim habuit Spiritus Sanctus in visibilibus Creaturis excellentius, cui Excellentiam Virginis compararet.* Quare indè infert, Justos omnes, ac Sanctos Angelos ita se habere *in comparatione Virginis, ut nec possint, nec debeant apparere.* Igitur Innocentiæ Marialis Candor, ac Puritatis ejusdem Fulgor nedum non potuit, sed & debuit carere Culpaè Debito; cum & Angeli Sancti, quamvis Virgine inferiores in Puritate, tales nihilominus sunt, ut nunquam prorsus, nec in se nec in alio, peccarint, adeoque ab omni tali Debito immunes fuerint.

Porro cum ab ipso admirantium Choro, idèst ab ipsomet Sanctorum omnium, atque Angelorum Cœtu *Electa ut Sol* Virgo deprecatur, quam ut longissimo ac immenso ferè intervallo seipsis Splendidiorē stupentes lubenti animo venerantur, utpotè clarissimè agnoscens propriæ Puritatis ac Sanctitatis Lumen ad præsentiam Mariani Fulgoris hebetari, ac ita obtundi, ut ne quidem videri possit, ab immensa illius Luce absorptum; jure sanè optimo Petrus Domian. suam duxit Illationem, ac jure nos permaximo & nostram deduximus. Quis namque sana mente pollens inficias ibit, perfe-

ctiorem ac maiorem Lucem longius ac fortius Caliginis horrorem à se eliminare? Nonne tritissimum est Tenebras cum Sole magis, quam cum Luna vel Stellis, repugnare? Igitur magis magisque corusca Virginis Puritas à teterrima Culpæ Originalis umbra recessit, quam Puritas Iustorum omnium, & Angelorum: ut enim ait Angelicus, *loco suo citandus: Puritas intenditur per recessum à contrario*: Atque nullus ex Angelis, nec etiam Adam & Heva in statu Innocentiæ ullo irretiti fuere Peccati Debito; quo taliter accedit Debitor ad Peccatum, ut dicatur jam reverà peccasse, ac ex realis existentiae defectu contingit, quod illius Maculam hic & nunc non subeat: Igitur &c. Minor (quicquid inaniter dicat Ægidius Lusitanus, talis Debiti notitiâ falsò instructus, ut *alibi* demonstravimus) est satis perspicua: Nam Angeli Sancti nullum unquam simile Debitum habuere, cum nec in se nec in alio peccarint: atque ita quoque primi Parentes fuere in statu Innocentiæ, ut constat.

144. Præterea ponderandum censeo, quod Virgo dicta non est vel *Pulchra*, vel *Fulgida* ut *Sol*: benè verò *Electa ut Sol*. Quo profectò Electionis Marianæ modus ab æterno à Deo servatus insinuari videtur, qualis certè decebat eam, quæ, utpotè Aurora consurgens, cum ipsomet Iustitiæ Sole erat incorporanda; *ita ut una, atque eadem esset Caro Virginis, & Caro Christi*, ut ait D. Bernardinus *tom. 1. serm. 61. art. 2. cap. 9.* quem prævit Augustinus *serm. de Assumpt. Virg. cap. 5.* ac S. Petrus Damiani *serm. de Nativit. Mariæ*, asserens Deum *quarto*, & sic speciali modo esse in Virgine, scilicet per identitatem, quia idem est, quod ipsa. Quare, si relatè ad Solem materiale (licet minùs propriè) dicatur Virgo *Electa ut Sol*, fateri quippe oportet, quod sicut Sol iste visibilis electus fuit à Deo, ut primatum inter lucida Corpora teneret, imò ut & hæc omnia ab illo propriam Lucem emedicarent: sic & Virgo fuit instar Solis electa, ut esset Sanctorum, Angelorumque omnium Regina, & ab ea & per eam deberent omnes Gratiæ ac Sæctitatis Lucem excipere, juxta illud Bernardi: *Totum nos (Deus) habere voluit per Mariam*, tanquam mysticum Collum totius Ecclesiæ, cui tanquam Caput præsidet Christus. Congruum id quippe fuit, ob supremum & excellentem, quem retinet, Dignitatis gradum, propter singularem, quam cum Deo habet, conjunctionem & propinquitatem, ut Suarez loquitur *tom. 2. in 3. part. D. Thomæ, disput. 1. sect. 2.*

Si autem (quod magis verum & proprium est) relatè ad Christum Iustitiæ Solem dicatur Virgo *Electa ut Sol* (revera nâque, ut ait Suarez *loco cit. sect. 2. Mater non fuit à Filio disjuncta etiam in Electione Divina*;) & ideo Vir-

go ibi immediate comparatur ad mysticum Ecclesiæ Solem, in Sole illo materiali utique figuratum, quæ proinde comparatio etiam primam involvit: Tunc dicendum, Virginem simul cum Christo fuisse ab æterno electam ante omnem Creaturam, ut infra ostēdemus *Quæst. 3. cap. 7. in Segmento*; atque ita priusquam prævisus esset Adæ casus, imò & ipse Adam casurus. Cujus planè Electionis vi B. Virgo prædestinata pariter fuit ad eam Gratiæ plenitudinem, Gloriæque præminentiam, quam defectò possidet, quaque potitur, ac simul ordinata ad Mediatricis & Corredemptricis Officium in totius Mundi Salutem. Sicque tantum abest, ut ullam ab Adamo Dependētiā moralem habuerit; quod vice versa potius primus uterque Parens summam Depēdētiā ab illa recognoscere debuerit cum tota sua Posteritate, etiam quò ad esse nedum gratuitum, sed etiam naturale. De quo nos satis *infra*, & plurimi alii Authores, quos inter vide D. Bernardinum *serm. 61. cit. art. 1. cap. 2.* ubi etiam autumat primos Parentes in gratiam Virginis, quæ in eis potentialiter continebatur, non fuisse ob patratum Delictum annihilatos.

145. Quod ipsum utique firmant illius Pannegyris verba, ab eodem stupente Choro Cantic. 8. 5. pronunciata: *Quæ est ista, quæ ascendit de Deserto deliciis affluens, innixa super Dilectum suum*. Pro quo satis sit celebrem P. Olivam proferre in *cit. Stromat. fol. 242. col. 2.* ubi sic in ea verba discurret: *Demirantium Virginis Triumphum vox ista Angelorum est. Sed plerique Assumptæ in Cælum, non autem Conceptæ in luto Virgini congruere existimant. Rogo istos, ecquæ tandem admiratio est, si post exactum Vitæ cursum in jejuniis, in castitate, in charitate, in longanimitate, in patientia, Cælum petat Virgo deliciis affluens? An prima, an sola in funere Cælum scandit? Et post alia, quædam concludens admiratione dignum non esse in Virgine, quod assumatur in Cælum deliciis affluens (cum id nedum in aliis Virginitibus, sed & Meretricibus ad Christum conversis fuerit jam usitatum, ita ut nulla Sponsarum Christi ad Sponsum sinè deliciis migret;) iterum ex terminno, à Quo Virgo ascendit, nempe de Deserto, Argumentum reassumit, inquit: *Desertum tu vocas Iustorum Mortem, quam præmaturis sæcundam messibus, suoque in conspectu pretiosam appellat Dominus? Ergo (infert) non Assumptæ, sed Conceptæ Virgo Angelos in admirationem attraxit sui: tunc enim reverà singulariter ascendit & sola, cum è Deserto horribili Conceptionis, Spinis Dumisque referto Originariæ Labis, ipsa deliciis perfusa, non oppressa à Serpente descendit, sed Dilecto innixa conscendit ad Deum*.*

146. Quibus addendum censeo prorsus mi-

rabilem esse huiusmodi Angelorum Interrogationem de Virgine Assumpta efformatam, quasi nusquam Cœlestes ii Spiritus ipsam agnoverint; cum alióquin ei, tanquam dignissimæ suæ Reginae, in hac vita degenti quotidianum catervatim præstiterint obsequium & famulatum. Valeat ergo eruditissimi Authoris Illatio: *Ergo non Assumpta, sed Concepta Virgo Angelos in admirationem attraxit sui*: cum mirum profectò fuerit solam Virginem in humanae Conceptionis atro mœstissimoque Deserto deliciis affluere; ac multò magis quoque mirabile, quòd indè ascenderit *innixa super Dilectum suum*. Si sola in Conceptione soli Dilecto inhæsit; ergo Protoparenti Adæ non hæsit; adeoque sola fuit ab ipso Independens in ratione meriti & demeriti, & sic nullatenus sub inito inter Deum & Adam Pacto comprehensa: sub quo ne quidem poterat amplius comprehendi, ex quo jam fuerat in anteriori signo *electa ut Sol*.

FIGURA XI.

Virgo Beatissima, tanquam Singularis Dei Civitas ab eodem Altissimo sibi edificata, nullatenus debuit ad lapsum

Adæ cum ceteris Posteris collabi, fataleque Excidium experiri.

147. Sanctissimam Dei Matrem mysticam illam esse Jerusalem, de qua Joannes Apoc. 21. 2. inquit: *Vidi Civitatem Sanctam Jerusalem novam descendantem de Cælo à Deo, paratam, sicut Sponsam ornatam Viro suo*, in confesso est apud Patres. Fuit enim vera Civitas spiritualis, Domus, & Habitaculum Verbo Divino præparatum, atque ab æterno præsignatum, in quo speciali ac perpetua mansione Altissimus commorari ante Sæcula prædeterminarat. Quare admirabilem illius structuram vaticinans Regius Psalter Psalm. 47. inquit: *Magnus Dominus, & laudabilis nimis in Civitate Dei nostri, in Monte Sancto ejus*. Cum ergo Deus O. M. magnitudinem suam in hac mystica Civitate palam facere voluerit, non potuit profectò & ipsa Magnum Opus non esse, ut ex ejus magnificentia deprehenderemus, quòd *magnitudinis ejus non est finis*. [Ps. 144.] Quare ipsamet Virgo Lucæ 1. Dei magnalia extollens, inquit: *Fecit mihi Magna, qui Potens est*: aperte insinuans mirabilis suæ Celsitudinis præminentiam, ac Dignitatis magnitudinem ex Infinita Dei Potentia, tanquam ex proportionata mensura, deducendam.

148. Hinc non immeritò Joannes Civitatem Marianam novam esse designat: quia verè in Virginis Creatione novum fecit Dominus super Terram. Et quidem nova, quoniam B. Vir-

go fuit mirabile Compendium, & Epilogus, omnia in se claudens mirabilia. Vere nova, atque (ut ait Hieronymus, seu Sophronius) *supereminens novitatum omnium novitas*: dum, sua novitate tam Homines, quàm Angelos omnes in admirationem attraxit sui. Ejus tamen novitas singularis potissimum in eo planè micat, quòd via communi ex Adamo descendat in genere Naturæ; secus tamen in genere Moris & Gratiæ. Unde Joannes subdit: *descendentem de Cælo à Deo*: & ita quidem à Deo descendens, ut Filia Gratiæ potius sit, quàm Naturæ, juxta illud D. Joan. Damasc. Orat. 1. de Nativit. Virg. Mariæ circa princ. [Natura Gratiæ Fœtum antevertere minimè ausa est. Verum tantisper expectavit, dum Gratia Fructum suum produxisset.] Itaque nova Civitas fuit Maria, quia non in pervetustis ac dirutis Adæ Fundamentis, sed à Fundamentis noviter constructa consurrexit: quia nimirum non Adæ merito, sed merito folius Christi innixa, indè Mariæ Aedificium inchoavit, unde in omnibus Sanctis meta esse solet Sanctitatis, apexque Perfectionis: Ita, planè Regius idem Vates præcit. Psalm. 86. ubi ait: *Fundamenta ejus* (nempe Civitatis Dei, de qua expressè ibi loquitur) *in Montibus Sanctis*. Non Terræ planitiem, ac demissum solum, & multò minùs arenosum, seu labile, ac lubricum, sed sanctiora ipsa Montium cacumina, Basis fuere ac Fundamētum Civitatis Marianæ: ita ut Fundamenta Sanctitatis Virginis posita fuerint, ubi alii Sancti consumantur, ut bene Suarez tom. 2. cit. disp. 4. sect. 1. cum aliis innumeris, quos superfluum judicamus hic recensere. Quocirca Joan. Perlinus in Apolog. pro Immac. Concept. dist. 12. cap. 1. num. 5. eos redarguit, qui ex recitatis Prophetæ verbis deducunt Virginem post alios Sanctos electam, cum illorum (inquit) genuinus sensus sit, summam aliorum Sanctitatem, quæ extremum claudit Vite diem, initium fuisse in Virgine. Si ergo ipsa Sanctitatis perfectio fuit Fundamentum & Basis Civitatis Marianæ, quo jure astrui potest in Adamo Peccatore fundata? Quæ legitima Illatio à Montibus Sanctis ad Terram Adæ, nedum planam, sed & voraginosam, utpotè Recatricem?

149. Porro Altissimus ipse, qui, eodem Regio Propheta ibid. Teste, fundavit eam, Matthæi cap. 7. 27. Stultum appellat eum, qui edificavit Domum suam super arenam: eo quòd subnectit: *descendit pluvia, & venerunt flumina, & flaverunt venti, & irruerunt in Domum illam, & cecidit, & fuit ruina illius magna*. Nunquid ergo per hæc seipsum Christus impropere, arguitque Stultam sese Dei Sapientia? Stultissimum id planè est vel somniare. Ergo dicendum, Dei Sapientiam, cum edificavit sibi Domum, seu Civitatem, in qua nedum

nedum singularissimo modo spiritualiter, sed & ineffabili quoque modo per Humanitatem assumptam corporaliter habitaret, non super ima, & ruinosa, imò & jam diruta, Adæ Fundamenta illam sibi extruxisse, sed benè super Cervices sublimiorum Montium Sanctitatis; adeoque tam sublimiter illam fundasse, ut jure dici posset sibi metipsi innixa. Quocirca non immerito sanè Regius ille Vates *Altissimum* vocat Deum, ut ejusmodi Civitatis Fundatorem: ut insinuaret nimirum *Altissimi* Civitatem in sublimi adeò loco esse fundatam, ut nulli omnino Exitio, & maxime necessario ac debito, subesset; imò ut esset feliciter exposita copiosissimis Divinæ Gratiæ imbribus, certatim in eam suavissimè irruentibus, ad præparandam Sedem illi, qui in eam descensurus erat, sicut *Pluvia in Velut*: atque ita ut esset apta ad suscipiendum in se illius *Fluminis impetum*, qui minimè lædit, sed *latificat Civitatem Dei*: ac tandem repentino vento illo perflaretur, validissimo quidem: sed qui firmaret, non infirmaret; solidaret, non conduceret; ac veniendo & superveniendo non evacuet, sed impleret, & superimpleret Dei Civitatem omnium Charismatum donis, juxta illud Actor. 2. *Factus est repente de Cælo sonus, tanquam advenientis Spiritus vehementis, & replevit totam Domum.*

150. Hinc optimo sanè jure Minorum Ecclesia in Offic. Concept. intonat: *Hæc est Domus Domini firmiter ædificata, benè fundata est supra firmam Petram.* Quæ firma Petra alia quippe non est, nisi ipsemet Christus Dominus, qui est Lapis angularis, faciens utraque unum. Quare D. Gregorius in 1. Reg. 1. Immaculatam Dei Parentem in Monte Ephraim præfiguratam agnoscens, ait: *Potest hujus Montis nomine Beatissima semper Virgo Maria Dei Genitrix designari: Mons quippe fuit, quæ omnem electæ Creaturæ altitudinem Electionis suæ Dignitate transcendit. An non Mons sublimis Maria, quæ ut ad Conceptionem Verbi Æterni pertingeret, Meritorum verticem supra omnes Angelorum Choros usque ad Solium Deitatis erexit? Hujus enim Montis præcellentissimam Dignitatem Isaias vaticinans, ait: Et erit in novissimis diebus præparatus Mons Domus Domini in vertice Montium. Mons quippe in vertice Montium fuit, quia altitudo Mariæ super omnes Sanctos refulsit: nam sicut Mons altitudinem, ita Domus designat habitationem.* Itaque Mariana, Domus, seu Civitas, utpotè Civitas Dei Altissimi, nedum in Montibus Sanctis, ac in vertice talium Montium fundata est, sed ipsamet instar Montis se habet; ut ob id perciperemus eam nec labili ac voraginoso Adæ Fundamento innixam, nec in seipsa talem esse, ut ullum posset defectò Exitium experiri. Sic tantum, abest, quòd Excidium cum cæteris Adæ Poste-

ris, in Adamo prolapsis, pati deberet; ut potius pati non deberet, sed firma, solida, & constans inviolabiliter esset permansura.

151. Nec mirum, si talem dixerim Marianam Civitatem; cum de Sancta illa Jerusalem, in qua B. Virgo adumbratur, Joannes scripserit: *Non intrabit in eam aliquod coinquinatum.* [Apocal. 21. 27.] & Regius quoque Psaltes prædixerit Psalm. 45. 6. *Deus in medio ejus non commovebitur.* Quomodo autem id contingere potuit, examinabitur infra. Pro modo autem stet, quòd B. Virgo idonea Dei Civitas non fuisset, nisi esset Puritatis Centrum: tale namque decebat esse Divinitatis Habitaculum, ac Domicilium; & quale decuit, tale construxit, & efformavit; nam *sanctificavit Tabernaculum suum Altissimus.* Et quoniam eo modo, quo decuit, sanctificavit; idcirco jure Virgo ipsa inquit [Eccl. 24.] *Qui creavit me, requievit in Tabernaculo meo*: nimirum tanquam in Centro Puritatis. Explorata namque res est, Centrum esse locum quendam iis exundantem perfectionibus, quæ locato connaturales & consentaneæ sunt: ita quòd ideò res in Centro quiescat, eo quia ibi omnia conferant ad ipsius conservationem. Quis autem dicat quicquam adfuisse in Virgine, Dei Habitaculo, unde infestari timeret ejus quies? Jure igitur *Deus in medio ejus non commovebitur*: quia *Nō intrabit in eam aliquod coinquinatum.* Audiamus quæso Petrum Damianū *serm. de Annunc. Virginis*, ubi inquit: *Cum fecit Deus omnia opera sua valde bona, hoc melius fecit, scilicet Mariam, cōsecrans sibi in ea Reclinatorium aureum, in qua sola post tumultus Angelorū & Hominum reclinaret, & requiem inveniret.* Si igitur sibi consecravit Deus Marianam Civitatem; quis audebit eam Dæmonis Juri ac Servitio macipatam asserere? Porro si deberet ipsa, utpotè in Adam lapsa, Origineam Labem subire, esset potius Dæmoni dicata, quàm Deo consecrata. Quo namque pacto erit Deo consecratum, quod est Dæmoni debitum? Item quo pacto potuisset Deus in Virgine requiem invenire, si ipsa esset Civitas seu Domus obarata, & alieno Juri obnoxia: ita quòd Culpæ Debito affecta sicuti non foret ab Exactorum turpium insultibus immunis, ita nec posset pacificam requiem in se Pacifico Salomoni præbere.

152. Demus autem potuisse Deum, nil obstante Virginis lapsu in Adamo, ac Debito inde contracto, sibi in ea consecrare Reclinatorium aureum, ac proinde in ea requiescere à primo Virginæ Cōceptionis instanti, quod repugnare jam demonstravimus: Nonne Deus in casu suā uteretur absolutâ Potentiâ, ac per impedimenti appositionem violentiam quandam, inferret contracto Debito, ne nimirum traheret in Virgine Maculam illam turpissimam, quam

quam de se natum est inducere? Hoc autem esse valde indecens ac indecorum Deo, quis non videt? Itane actum iri judicatur cum Dei Civitate, ac Domo, ut nequeat, nisi violenter, ac fulcimentorum vi subsistere, alióquin de se, patentibus undique rimulis, ac scissuris labefacta, in præceps ruitura? Nunquid vel nō potuit, vel noluit non rimosos erigere in sua Civitate Parietes, ut mirabilius consisteret, quæ in Barathrum corruere deberet? Primū certē Deo indignum: Secundū autem saltem insolitum, & multò magis cum prædilecta Virgine. Porro D. Bernardi observatio est, alibi à nobis allegata, quòd in magnifico Incarnationis Opere Deus non tantū Potentiam suam, sed & Prudentiam voluerit ostendere. Igitur præsumendum, Deum sic Civitatem suam Marialē extruxisse, qualem sibi decere judicavit: adeoque studuisse Virginis Corpus & Animam, ut Sancta Ecclesia monet, Spiritu Sancto cooperante sic præparare, ut dignum Filii sui Habitaculum effici mereretur. Nunquid ergo in sua Conceptione Virgo, cum primū in eam erat Deus ingressurus, digna illius Civitas, & Habitaculum fuisset, si horribili Culpæ Originalis Debito tanquam turpissimo hiatu fatiscens, opprobriosissimum minaretur exitium? *Existimet hoc* (verbis D. Anselmi utor *lib. de Cōcept. Marię cap. 6.*) *& Argumentis suis probet, qui vult. Ego, donec ostendat mihi Deus aliquod dignius excellentiā Domine nostræ posse dici, quæ dixi dico, quæ scripsi non muto. Ceterū me, & intentionem meam Filio ejus, & illi committo.*

153. Et ad id quidem cogit Testimonium, ipsum Joannis, qui eam asserit Civitatem vidisse descendentem de Cælo à Deo, paratam, sicut Sponsam ornatam Viro suo. Fuit ergo Mariana Civitas in Cælo à Deo parata: Igitur independentē ab Adamo in genere moris numeris omnibus absoluta, cum ab eo in hoc genere non descenderit. Et ne quicquam putemus in eodem genere ei defecisse, paratam nobis describit, sicut Sponsam ornatam Viro suo: ut indē cogitemus, quo studioso Zelo Deus Tabernaculum suum sanctificaverit, Civitatem suam exornaverit. An quicquam illi potuerit deesse, quod tanti Regis Sponsam decuerit? Ipsamet comparatio Marianę Civitatis præparationem deprædicet: siquidem humana hebetatur Lingua, fatiscit & Mens. Nonne illam quoque vidit Joannes habentem Claritatem Dei? Nil tamen id mirum; quoniam (ut ait Augustinus *tract. 16. in Joann.*) *Aquila ipse est Joannes sublimium Prædicator, & Lucis internæ, atque externę fixis oculis Contemplator.* At quo pacto etiam nos, humi repentes, infirmi, & vix ullius momenti inter Homines, audemus tractare ista, & ista exponere: & putamus nos aut capere, cum cogitamus; aut capi, dum dicimus?

Quamvis autem sciamus Jure Cæsareo sanctum, Sponsas & Uxores eadem, qua Viri, Claritate fulgere, eodemque Nobilitatis Honore potiri; indēque itidem inferamus idem illud modo quidem perfectissimo, & quò eminentius fieri potuerit, contigisse in spiritali Virginis Connubio cum Deo, quantum nimirū purę Creaturę conditio patiebatur, juxta D. Pauli Regulam *1. ad Corinth. 6. 17.* [*Qui adheret Deo unus Spiritus est;*] & Beatissima Virgo perfectiori modo, quo in pura Creatura potuit secundū statutas Leges verificari, adhæsit Deo: Adhuc nihilominus, quid importet eam in se habuisse Claritatem Dei, nec explicare, nec percipere valemus: Veruntamen quis neget, negandum saltem in Virgine, Claritatem Dei habente, quicquid nubilum, & atrum est? Quod autem, tale sit Culpę Originę Debitum, is duntaxat inficiari potest, qui non considerat id piceum, Peccati in Adamo perpetrati vestigium esse, quod sicuti Peccati Maculam infert, sic & Peccatum ipsum jam positum præsupponit.

154. Toto itaque cælo aberrant, qui Deiparam communi mensura, tanquam gregariam Adę Filiam dimetiuntur; dum alióquin Angelus, qui cum Joanne loquebatur, habebat Mensuram arundineam auream, ut metiretur Civitatem, Portas ejus, & Murum. [*Apoc. 21. 15.*] Sicuti autem in Arundine humanę Carnis Fragilitas adumbratur, sic in Auro Divinitas. Unde Petrus Damianus *serm. 1. in Nativ. Deip. ante med.* inquit: *Aurum, omnibus metallis pretiosius, intelligo Divinitatem Dei, omni præeminentem Mundo, omnia gubernantem.* Quo planē datur intelligi Christum ipsum, qui Deus est pariter & Homo, Mensuram fuisse Intemeratę suę Matris; quam proinde asserere commensuratam, debemus ipsimet Divino suo Filio, non quidem mathematicē, sed proportionaliter; ita ut digna ejus Mater esset. Qua de causa Augustinus *serm. de Assumpt. & 35. de Sanctis propē princ.* inquit: *Si Formam Dei te appellem, digna existis.* Andreas Cretenf. *hom. 1. in Assumpt. Deip.* ait: *Hæc est à Deo sculpta Statua, rectē descripta Divini Archetypi Imago.* Ac tandem Hieronymus: *In Virgine totius Gratię, quæ in Christo est, plenitudo venit, quanquā aliter.* Hinc profectò plurima Sacrę Scripturę Verba, & Figurę Christum ut Hominem exprimentes, atque illius perfectionem insinuant, etiam & Virgini proportionaliter adaptantur, quarum una certē est, quam discutimus: ita ut primò de Christo, secundò de ipsa ejus Matre dicantur.

Reflectant ergo Marialis Debiti Assertores ad Mensuram Civitatis, ab Angelo per Joannem nobis exhibitam, in qua Christus figuratus est; & proculdubiò verebuntur Marianam Civitatem astruere cum fatalis Exitii De-

Debito à Deo extructam. Ea Civitas quidem *in quadra posita est*, ita ut *longitudo ejus tanta sit, quanta & latitudo*. Figura autem quadrilatera inter Mathematicas omnes est perfectior, estque firmitatis, roboris, & constantie Symbolum. Nulla idcirco ex parte talis fuit, ut potuerit, ac multò minùs debuerit aditum, Hostibus concedere; aliòquin quo pacto nobis Peccatoribus Civitas Refugii fuisset? Quòd si talem non se prèbuisset constructam, nec videretur se exhibuisse ineffabili magnificentia à Deo fundatam. Sed tamen Regius Vates *Psal. 47.* inquit: *Magnus Dominus, & laudabilis nimis in Civitate Dei nostri, in Monte Sancto ejus*. Ut quid nimis magnus, & laudabilis Deus, nisi quia ejus Civitas, in Monte Sancto singulariter extructa, inconcussam, firmissimam, & stabilem se ostendit? Porro talis ejus firmitas fuit, ut tota Civitas jure *Mons* diceretur. *Fundatur*, idem Propheta inquit, *exultatione universæ Terræ Mons Sion*: concordatque proinde cum præexposito Isaie Vaticinio: *Et erit præparatus Mons Domus Domini in vertice Montium*. Nodum, ergo in scirpo quærent, qui Originalis Macule aditum, seu monstruosam atque horribilem Debiti rimam in Mariana Civitate, instar quadrilateri Montis edificata, quæritant: ac dum rimantur in ea rimas, spiramenta inquirunt, unde universæ Terræ exultatio evanescat.

155. Ast indulgeamus genio. *Circumdate quæso, Circumdate Sion.* (*Psal. eod.*) Jam vos intueor ad Aquilonare latus raptim deferri; cum scriptum sit *Jeremie cap. 1.* [*Ab Aquilone pandetur Malum super omnes habitatores Terræ.*] Verùm eadem celeritate stupore obmutescentes deprehendo, cum inscriptum ibi legatis: *Latera Aquilonis Civitas Regis Magni.* [*Psal. eod.*] Quamvis quadrilatera sit Mariana Civitas, ac undique *Murum magnum & altum* habeat, triplici ex omni latere Portâ præditum, ut totam se à Triade Sacrosancta possessam ostenderet; speciali nihilominus Titulo ac Jure in parte Aquilonari *Civitas Regis magni* inscribitur: quia nimirum, etsi tota *Civitas Aurum mundum sit, simile Vitro mundo*; ex singulari tamen Zelo Deus in lateribus Aquilonis, ad aliorum sedandos scrupulos, peculiarem sui fixisse Habitationem designat, unde alicui dubium de Mariana infirmitate obrepere poterat. Audiamus eruditissimum P. Olivam *lib. 9. Stromat. fol. 243. col. 2.* *Usque adeò, inquit, nihil vile est in Maria, ut Conceptio ipsa, quæ exposita Aquiloni in nobis est, Domicilium in ea sit Solis.*

Quare, præsupposita in Angelis viatoribus Mysterii Incarnationis Revelatione, de indomita Serpentis antiqui libidine occupandi in prima sua erectione Marianam Civitatem intelligit idem Author ea verba, *Sedebo in Monte Testamenti, in lateribus Aquilonis*, quæ sunt

registrata apud *Isaiam cap. 14.* inquit enim: *Audierat in Cælo inter Sanctos Angelos latera Aquilonis Montis cujusdam summopere celebrari, Deumque locaturum ibi Fundamenta Domicilii sui. Quare exarsit illic cupiditate eodem convolandi, ut se Verbo exaquaret.* Verùm (ut etiam excogitavit Saavedra in Opere aliàs cit. *vestig. 2. disp. 16. sect. 11. in Comment. ad Magnif. vers. 6. num. 610.*) dum conscendere contendit Cælum, & Marianum occupare Solum, ruit, prostrernitur, irridetur: Quomodo cecidisti de Cælo Lucifer! Quanta igitur ab ipsa etiam Conceptione potuit esse Virginis Celsitudo & Majestas, dum Lucifer ipse in sua illa tumoris caligine (ut laudatus P. Oliva discurret) aliquid Sublimitatis & Gloriæ in ea perspexerit? Hinc ad perfidum Draconem conversus, subdit: *Tu verò Bellua teterrima, non sedebis, sed jacebis ad radices hujus Montis omnino protrita.* Sed quare omnino protrita? quia certè omnino indebitum, atque ita injustum prætenderat, possidere nimirum Civitatem Marianam, ac in ea Sedem suam collocare: in quo nullum prorsus sibi assiscebatur Jus, imò & omne Jus ei resistebat; nullumque ex parte Virginis Debitum hujusmodi astaret, vi cujus maculanda cenferi deberet: sed è converso latus ejus Aquilonare, suæ ipsius Conceptionis Symbolum, Magno Cælorum Regi deberetur, utpotè sibi ab æterno dicatum & consecratum. Faxit Deus, ut omnes adversæ Sententiæ Sectatores purgata, Mente suscipiant ea, quæ ad Mysticæ hujus Civitatis Gloriam hætenus dicta sunt; quos in palam protestaturos speramus, illa Regii Prophetæ verba sibi usurpantes: *Sicut audivimus, sic vidimus in Civitate Domini Virtutum in Civitate Dei nostri: Deus fundavit eam in æternum.* [*Psal. eod.*] Equidem mystica Virginis Civitas, perpetuis Divini Solis Splendoribus absque ulla transmutatione, seu vicissitudinis obumbratione undique exornata, meritò (ut ait Joannes) *non eget Sole, neque Luna, ut luceant in ea. Nam Claritas Dei illuminavit eam, & Lucerna ejus est Agnus.* Ut ergo ritè asserere valeant eam debuisse Originariæ Labis Caligine perfundi, videant, an debuerit in ea resingui *Lucerna* illa: aliòquin quo pacto stare simul poterunt *Debitum* Caliginis & *Debitum* Lucis? Quòd si è converso nedum deficere non debuit *Lucerna* illa, sed & neque deesse potuit, cum huc spectet illud *Proverb. 31.* *Non extinguetur in Nocte Lucerna ejus*, quare Joannes ipse concludit, *vers. 25.* quòd *Nox non erit illic*; igitur opus est fateamur, Marianam Civitatem, utpotè à Deo Altissimo sublimis Montis instar in vertice Montium ædificatam, ac sibi ab æterno dicatam & consecratam, tanquam singularissimum ac perfectissimum sui Habitaculum, non debuisse, imò nec proximè potuisse ullum Exitium pati.

FIGURA XII.

Signum Magnum illius Mulieris, à Joanne in sua Apocalypsi descriptum, typicè satis efficaciter demonstrat Virginis Deiparæ Immunitatem ab omni etiam Debito Culpæ Originalis.

156. **C** Eleberrima profectò est ea Virginis Illibata Figura, quam Joannes Apostolus in sua Apoc. cap. 12. nobis exhibet: ait enim: *Signum Magnum apparuit in Cælo: Mulier amicta Sole, & Luna sub Pedibus ejus, & in Capite ejus Corona Stellarum duodecim. Et in Utero habens clamabat parturiens, & cruciabat, ut pariat.* Per hanc Mulierem præfigurari Beatissimam Dei Parentem satis perspectum est apud Patres, ipsam et potissimum S. Dei Ecclesiâ favente. Quamvis enim in sensu litterali Ecclesiâ congruat; in sensu tamen accommodatio, cui multum confert roboris utraque mox relata Autoritas, ad ipsam Virginem extenditur. Insuperque addendum specialem quandam vim sibi vindicare quò ad Immaculatam, illius Conceptionem comprobendam, eo quòd (ut benè admonet Salazarius cap. 40. num. 14.) *Solemni totius Ecclesiæ mos fert, ut Virgo in sua Conceptione hoc Simulacro expingatur, Lunam Pedibus premens, Sole vestita, & Stellis coronata.* Cui non parum, subdit, suffragatur D. Bernardus, dum, in ea relata Joannis verba, discurrens, plura immiscet de Virginis Immunitate ab omni Culpâ. Sic Salazarius, qui nonnulla ibid. subjicit pro Virginis Immunitate, etiam à Debito Culpæ Originalis, quibus huc adductis alia non pauca nos superaddemus.

157. Dicitur itaque primò: *Signum Magnum apparuit in Cælo.* Quod sanè concordat cum ejusdem Virginis Cantico, in quo ait: *Fecit mihi Magna, qui Potens est.* Ideò namque *Signum Magnum apparuit*; quia verè Magna in se fuere, quæ Virgo Mater à Deo accepit. Quare D. Epiphanius Serm. de laud. Deip. in recitata verba Apocalypsis impingens, ad Virginem ipsam conversus, *Stupendum Miraculum* repetitis vicibus appellat, quod & Angelos in stuporè deduxerit. Cui sanè concinunt frequentissimi Patres, Virginem proclamantes *Prodigium, & Miraculum*, imò & *Miraculorum Officinam*. Hinc ritè annotat Salazarius loco cit. ex D. Thoma 1. part. quæst. 110. art. 4. illud esse Miraculum, quod sit præter Ordinem ac Legem totius Naturæ creatæ; optimèque item distinguit, quod est absolute Miraculum, ab eo, quod est respectivè tale: *Sepe enim nos, inquit, rerum naturalium vires ignorantes, Miraculo ascribimus, quod absolute tale non est.* Non sic autem evenire posse videtur in ordine ad An-

gelos, utpotè causarum naturalium vim & efficaciam penetrantes, ac perfectè callentes. Unde fit Virginem Beatissimam fuisse absolute *Signum Magnum*, seu simpliciter *Miraculum, & Prodigium*, utpotè non Hominum opinione, sed Angelorum admiratione comprobatum: non in Terra, sed in Cælo celebratum.

158. In quo autem consistat prodigiosi hujus atque insignis Miraculi ratio, insinuat ab eodem Salazario ibid. Quia, inquit, præter Ordinem, Legemque Naturæ facta & procreata est; nam cum Naturæ ipsius Ordo & Lex esset, ut quicumque ab Hominibus suam Originem recenserent, Naturæ ipsius vitium traherent, hanc Legem in una Virgine violatam videntes, in stuporem acti sunt. Verum annotare libet id Portentum in eo non consistere, quòd Virgo (ut alii contendunt) à sola communis Legis executione fuerit immunis: ut enim pluries refutatum est, id in primis repugnantiam involvit; qui enim reverà, sive in se sive in alio, peccavit, debet certò certius in aliquo temporis instanti ejusdem Peccati Maculâ infici; cum peccasse in alio solum dicat peccasse per actionem physicè alienam, sed moraliter propriam, ut suo loco explicuimus: & ideò de se non tollit sic peccantem verè & propriè peccare, & sic verè & propriè maculari coram Deo pro illo instanti, in quo eam suscipit denominationem. Tum quia talis Exemptio ab illius Legis communis executione non videtur adeò portentosa, imò nec adeò singularis, ut Angelos in sui admirationem attraheret. Enimverò quid portentosum & singulare est, quòd Deus, suâ utens Infinitâ Misericordiâ, uni prius, quàm alteri, Peccatum dimittat? Omnes namque Adæ Posterì æquè in Adamo peccaverunt, qui in eo peccaverunt; totaque ipsorum Originalis Malitia in eo planè consistit, quòd in Adam peccaverint; nec aliam sanè contradistinctam, in se continere potest ea Macula, qua in Conceptione inficimur. Quòd autem B. Virgini in ipsam et suâ ipsius Conceptione, D. Joanni Baptistæ ac Jeremiæ in utero, aliis itidem extra uterum, paulò ante vel paulò post, dimittatur id Peccatum, eam solam præfert singularitatem, quæ versatur circa temporis prioritatem & posterioritatem, & sic secundum magis & minus, non secundum substantiam: unde licet Gratia Dei sit; non tamen adeò eximia & magna, ut Angelos in stuporem ac extasim trahat.

159. Porro Partus Cæsareus, Baptismum in utero Matris recipiens, etsi præter solitum morem justificetur, non ideò admirationem parit in Angelis, cum id solum importet Deum ex Infinita sua, qua pollet, Benignitate voluisse modo illo speciali providere ei de remedio: quod quidem estò Gratia sit singularis; non tamen adeò Angelis prodigiosa, ut in stuporem

agantur. Sed hæc inde procedunt, eo quod Adversarii censent peccasse in Adam veluti quid imaginarium ac fictitium esse quò ad rem, dum contendunt nullum Puritati ac Sanctitati asserre præjudiciū; ex quo proinde apud eos emergit, eum, qui in Adamo peccavit, posse in Cōceptionis momento justificari, atque ita se habere, ac si reverà nunquam omnino peccasset: quod, si ritè apprehendatur, prorsus repugnat.

Optimè itaque Salazarius ibi *sub num. 15.* docet, ea de causa Virginem ab Epiphania affirmari, quòd Exercitum Angelorum in stuporem adduxerit, appellarique à Damasceno *Miraculum Miraculorum omnium maxime novum*: quia nimirum Angeli nedum Originalem Innocentiam, sibimet quoque familiarem, inspexerint; sed & Sanctitatem longè admodum excellentiorem, Gratiamque firmam, constantem, ac stabilem, ipsi liberalissimè concessam, ac nulli eorum ab initio exhibitam. Uno verbo: stupore Angeli affecti sunt, utpotè intuentes in Virginis Humanitate talem ac tantam Perfectionem, & Puritatem, *qua secundum Anselmum major sub Deo nequit intelligi*: talem ac tantam Dignitatis Eminentiam, & cum Deo Propinquitatem, ut *Formam Dei* præferre videretur secundum Augustinum supracit. Sicque jure *Signum Magnum apparuit nedum in Terra, sed & in Cælo*: quoniam (ut ait iterum Augustinus *serm. 5. de Assumpt.*) *non est tale Miraculum in omni Creatura*. Quo pacto autem conciliari possunt in Virgine Gratia firma, stabilis, & constans, idèst *inamissibilis*, cum Debito contrahendi Culpam Adamicam, & sic eam Gratiam amittendi?

160. Idque autem ut clarius fulgeat, ponderandum sanè est, eam prodigiosam Mulierem apparuisse quidem in Cælo, sed non fuisse simpliciter in Cælo; sed tantum idealiter, ac in esse signato, unde dicta est *Signum Magnum*: quia nimirum non erat, sed repræsentabat Ideam cujusdam Magnæ Mulieris, seu potius ipsamet illius Idea erat. Quòd si de aliqua id Muliere in Cælo simpliciter existente diceretur, adeò mirum planè id non fuisset. Quid enim mirum, quòd adsit in Cælo Mulier taliter descripta, cum nil familiarius Cœlitibus, quàm eos Solaribus Radiis coruscare, Lunam premere, Stellis coronari, ac Gratia inamissibili præmuniri? & multò id planè minus mirum in Virgine Dei Parente. Quid enim mirum in Regno Lucis taliter coruscare Reginam? Id ergo mirum est, quòd eo Magno Signo Virgo adumbrata est, ac expressa in prima sui ipsius Conceptione præfulgida. Sicque meritò Angeli obstupuerunt, tam Insigne ac Magnum Miraculum intiendo, quòd nimirum in Regione umbræ Mortis descripta Mulier versaretur, cujus similis nec in Regione Viventium effulget. Quare

loco cit. Augustinus, à Salazario relatus, ait: *Circumda omnem Creaturam in cogitatione, & vide si est similis Dei Genitrici Mariæ: circumi Terram, sciscitare Aërem, Cælum mente scrutare, invisibiles Virtutes cogita, & vide si est tale Miraculum in omni Creatura*. Eademque ferè protulit S. Proclus Archiep. Constantinop. *Orat. 5.*

161. Hinc, ut eam quisque sciret puram esse Creaturam, *amicta Sole apparuit*; quæ aliòquin solis Stellis coronatam se exhibet. Porro sicut Caput ceteris Membris præstat, ita & Sol cunctis Astris. Cur ergo minori Luce in Capite, quàm in reliquo Corpore Virgo micat in Cælo, ubi singulis quoque Membris Præmium solet juxta Meritum conferri? Quòd si dicas inde id prodire, quoniam in Utero suo Christum concepit: Contra. Nam (ut ait Divus Bonaventura *alibi cit.*) *Maria non tantum Beata fuit, quia Christum gestavit in Carne: verum etiam Beatior, quia ipsum perfectissimè gestavit in Mente: cui Beda consentit in cap. 11. Lucæ, lib. 4. cap. 40. inquit, quòd eadem Dei Genitrix inde quidem Beata, quia Verbi incarnandi Ministra facta est temporalis: sed inde multò Beatior, quia ejusdem semper amandi Custos manebat aeterna.*

162. Itaque ad Mysterium id pertinere autumo. Reverà namque dubitari non licet, Deiparam in Capite magis, quàm in reliquo Corpore, Divino Sole irradiatam, cum ipsemet Sol Divinus in Mente magis, quàm in aliis Membris Sedem suam collocarit. Verum in eo Signo Magno secus apparuit, ut sciremus ipsammet Virginem sibi Caput non esse: sed sicut Caput Mulieris est Vir, ita & Virginis Caput est Christus Sol Justitiæ, cum quo veluti unum idemque Corpus constituit Solaribus Radiis emicans. Nonne & Christus in Monte Thabor transfiguratus apparuit? Ita quidem. Tunc autem *resplenduit utique Facies ejus sicut Sol: Vestimenta autem ejus facta sunt alba sicut Nix*. Sed cur non etiam videri voluit in toto Corpore Solaribus Radiis circumfusus; quia fortè insinuare voluit se Caput esse illius Mulieris, quæ in Cælo amicta Sole visa est, ac item cum illa unicum ferè Corpus integrum constituere. Audiamus Bernardum ore suo mellifluo faventem. Ipse enim *hom. 3. super Missus est*, longè ante med. sic fatur: *Specialiter Deus cum Maria est: cum qua utique tanta ei consensio fuit, ut illius non solum Voluntatem, sed etiam Carnem sibi conjungeret, ac si de sua, Virginisque Substantia unum Christum efficeret, vel potius unus Christus fieret: qui etsi nec totus de Deo, nec totus de Virgine; totus tamen Dei, & totus Virginis esset: nec duo Filii, sed unus utriusque Filius*. Nec aliter differit Hugo de S. Victore *Erudit. Theol. miscell. lib. 3. cap. 44.* & Petrus Damian. *serm. 1. de Nativ. Virg. circa med.*

163. Ex quo perspicuè emergit, neutiquam Virginem in genere moris sub Adamo, ut Capite, constituendam: dum *Sole amicta* Sponsam se exhibet Divini Solis, cui tanquam suo morali Capiti annectitur, atque ab eo duntaxat, tanquam à proprio suo Capite in ratione meriti pendet. Qua de causa ipsomet *amicta Sole* perhibetur, ut à Sponso in Virgine Solaris Fulgor prodire dignoscatur per singularem illius inhabitationem, eo modo, quo ab Igne, in Ferro candente intimè inducto, procedit Ardor. Et quidem arctissime adeò conjuncta est suo Capiti Christo B. Virgo, ut *Deificata ex loco citato* Petri Damiani videretur: & ideò *amicta Sole*, quasi tota repleta Divinitate, ut loquitur D. Thómas in cap. 1. *Matth. in med.* Sicque in ea verba, *Signum Magnum*, concludit D. Bernardus: *Jure ergo Maria Sole perhibetur amicta, quæ profundissimum Divinæ Sapientie, ultra quam credi valeat, penetravit abyssum, ut, quantum sine Personali Unione Creaturæ conditio patitur, Luci illi inaccessibili videatur immersa.*

164. Congruenter idcirco subnectitur: *Et Luna sub Pedibus ejus*. Quandoquidem in Luna, quæ mensuris suppletionibus deficit, mutabilitas temporalitatis accipitur, teste D. Gregorio lib. 34. *Moral. cap. 7. apud Salaz. cit. §. 5. num. 16.* Virgo autem Beata, utpotè *amicta Sole* Divino, ac in immensa ejus Luce immersa, Lunam Pedibus calcatur, eo quòd, Gratià inamissibili fruens, firmo ac stabili Splendore undique fulget. Porro, ni fallor, ideò *amicta Sole apparuit*, quia interiùs Divinitate repleta, & exteriùs ab eadem sic protecta, ut neque Solem unquam ipsa deserat, nec à Sole deseratur. Unde, cum primùm taliter coruscans ad Lucem venit, nempe in sua Conceptione, Sole Divino perfusa & circumfusa, inquit: *Tenui eum, nec dimittam.* [*Cant. 3.*] Nam *Vox ista Conceptæ Virginis prima est* (ut scribit P. Oliva *Stromat. lib. 9. fol. 192. col. 1.*) *quæ tenuit eum brachiis dilectionis, nunquam in posterum amittendum.* Quæ sanè tentio adeò tenax & inflexibilis fuit, ut ne quidem in minimo unquam infirmaretur, imò potius in dies magis magisque intendere- tur, cum Virginis charitas nulla potuerit ratione à suo Dilecto divelli. Unde D. Bernardinus tom. 1. *serm. 61. art. 3. cap. 1.* ait: *Valde eminentia reputantur ista Bona temporalia: tamen, sunt mutabilia & defectibilia, sicut Luna. Hanc autem habuit B. Virgo sub Pedibus, quia suis affectibus per contemptum omnia subjugavit, ne scilicet aliquo modo ejus dilectionem ad Filium variarent.*

165. Cum itaque Virgo, Lunam calcans, designet se omnem mutabilitatem, defectibilitatem, & inconstantiam protrivisse, atque, à sua charitate prorsus eliminasse; jam horrendum existimari debet piaculum, quòd ex vi

contracti Debiti in Adamo nedum deficere & mutari potuerit in suæ Conceptionis instanti, omnem prorsus charitatem à se ablegando; verum quoque & debuerit, fueritque ad id coarctata, & obstricta. Quid enim, si id non ex Personali, sed ex Originali Peccato in Adamo, admissio contingat; cum id sicuti non tolleretur eam in casu verè & propriè peccasse, ita nec tolleretur, quin ipsa personaliter illi Debito, & sic defectui, & mutationi, atque inconstantia esset subjecta? Nec obest tritum illud (satis jam à nobis protritum) effugium, quòd nimirum Virgo ex se esset tali Debito obnoxia, licet fuerit divinitus firma & constans jam reddita. Quamvis enim Virgo, utpotè Creatura, dici valeat quidem ex se mutabilis & defectibilis, quatenus mutabilitas & defectibilitas dicunt puram deficientiendi ac peccandi Potentiam: Nihilominus autem *Debitum* illud puram ejusmodi Potentiam non designat: benè verò præferret Potentiam, hujusmodi jam ad actum in Adamo reductam; qua de causa subinfert *Necessitatem ac Debitum* incurrendi illius Peccati Maculam in primo Conceptionis momento. Cum hoc totum autem neutiquam locum habere potuerit in Virgine independentem omnino à Dei Decreto, quo firmaretur nimirum Dependencia moralis ejusdem ab Adamo, & consequenter *Neccitas* peccandi, peccante Adamo, ac tandem *Neccitas* contrahendi Maculam illius Peccati, quòd jam ex hypothese fuerit in Adamo commissum; non video, quo pacto ipse Deus, qui sic voluit ex hypothese Virginem dependentem ab Adæ Libertate subjectam Peccato, potuerit deinde alio Decreto eam talem velle, ut nullà prorsus Peccati Maculà inficiatur. Hæc siquidem Voluntas contradicit priori Voluntati, ut fusè dictum & inculcatum est *Tomo 1. in Tract. de Debito & alibi sæpe*. Nam, utràque Voluntate in executionem deducta, utique Virgo Sanctissima foret & Peccatrix, Maculata & Immaculata, &c. quòd manifeste repugnat. Dicamus igitur, Beatam Virginem, utpotè omnem *defectibilitatem*, ac *mutabilitatem*, & *inconstantiam* in Luna vi Divinæ Gratiæ calcantem, à fortiori à se relegasse omne *Debitum* ac *Neccitatem* subeundi aliquem defectum, ullamve mutationem, quæ è statu divinæ dilectionis excideret: Nam (ut ait D. Bernardus loco cit.) *& defectus omnis* (in Ecclypsi Lunæ per eum designatus) *sub ea* (nempe sub Virgine) *& quicquid fragilitatis, seu corruptionis est, excellentissima quadam sublimitate præ ceteris omnibus excellit, ut merito sub illius Pedibus Luna esse dicatur.*

166. Quòd si cum eodem Bernardo citato velimus in Luna, sub Pedibus Virginis concubata, Diabolum intelligere, ab ipsa gloriose protritum, ac sibimet invictissime subjugatum; jam itidem liquido redundat, quòd vice versa

eadem Virgo jure contracti Debiti fuerit illius Servitio atque Imperio addicta. Audiamus eum mellissimum Authorem, *ubi supra*, sic loquentem: *Imò verò & unicus ille stultus, & totius stultitiæ Princeps, qui verè mutatus, ut Luna, Sapientiam perdidit in Decore suo, sub Mariæ Pedibus conculcatus, miseram patitur Servitutem. Nimirum ipsa est quondam à Deo promissa Mulier, Serpētis antiqui Caput Pede Virtutis contritura, cujus planè Calcaneo multis versutiis insidiatus est, sed sinè Causa.* Sic peracutè Bernardus, qui plura congerit Motiva ad nostrum intentum. Et quæro in primis: Cur Diaboli, & cujuscunque itidem Peccatoris stultitia Lunæ mutationi comparatur, cum aliòquin mutatio ex se stultitiam non inferat? Nam licèt dicatur *Eccles. 27. 12. [Homo Sâctus in Sapiencia manet, sicut Sol; nam stultus sicut Luna mutatur;]* adhuc ex Glossa ff. *Infort. in l. Nonnunquam, de Collat. bonorum. V. mutantis Voluntatem*, habetur, quèd *Sapientis est mutare Consilium in melius.* Quæ tamen benè concordant: nam Peccator libero suo motu, & absque ullo rationabili motivo mutatur, atque temerè ob id, & imprudenter; adeoque mutatur in pejus, atque in deterius. Qua de causa Lunæ deficienti comparatur, quæ motu suo irregulari mutatur, & decrescit; cum aliòquin ex parte Solis nulla sit causa, utpotè motu semper gradientis uniformi. At verò Sapiens cum mutat consilium, propriè non ipse mutatur: benè verò mutantur objecti circumstantiæ, quibus profectò variatis, variari utique debet Cōsiliū juxta Prudentiæ dictamen.

167. Quo palàm fit, cur Diabolus (& quivis alius Peccator in genere suo) stultus dicatur, ac sit Lunæ deficienti similis; dum ex sua malitia, sinè ullo probo, imò cum improbo, ac petulanti motivo, atque ita suo libero, ac irregulari, & deformi motu in deterius commutatus est, ita ut Sapientiam perdiderit in Decore suo. Cum ergo ejusmodi stultitiam, ac deficientem mutabilitatem B. Virgo Pedibus suis contriverit, indubium profectò remanet eam non fuisse tali stultitiæ obnoxiam, ac proinde nullum incurrisse Originalis Maculæ Debitum. Quam planè Consequentiam ebibere debes, ni velis Adamum, peccando, *stultum* nō fuisse, nec *stultos* Posteriores, in eodem peccando: quod absurdum censi debet. Cur enim tam Adam, quàm ejus Posteriores non *stulti*, ut Luna deficiens, cum ipso tunc & hi cum illo mutati sint in deterius?

168. Confirmatur: Nam quero: Quando nam in deterius commutati sint Adæ Posteriores? Et proculdubio dicendum, cum peccaverunt in Adam; tunc enim ipse pro se & suis Justitiam ac Sanctitatem amisit, ut jam Concilium Tridentinum definit: neque enim, nisi ipsius Adæ mutatione, Posteriores mutati sunt in deterius;

cum nonnisi ejus Peccato ipsi peccarint. Ceterum in Cōceptionis momento nulla talis contingit mutatio: quia tantum Posteriores tunc tales concipiuntur, quales in Adamo, se & eos simul transmutante, facti sunt. Unde nullam in Conceptione formam deperdunt: sed solum cum privatione Gratiæ olim deperditæ, ac positione Maculæ, olim quoque pro instanti Conceptionis acquisitæ, in lucem prodeunt nunc, quales pro eodem nunc olim evaserant, in deterius commutati, atque antiqui Peccati Tenebris pro nunc manentibus obvoluti. Quod adeo sanè verum est, ut vice versa tunc certè mutarentur Adæ Posteriores, cum Deus in Conceptionis momento (ex hypothesi quòd foret possibile) Gratiā illis conferret. Reverà namque ipso tunc mutarentur, eo quòd Gratiā deperditā, & qua carere deberent, invenirent, atque obtinerent, ab eoque Peccato absolverentur, ac mundarentur, quo deberent concipi maculati, ac infecti. Sic evidentissimè status illorum in casu commutaretur, & commutaretur in bonum: sicuti è converso, cum peccaverunt in Adam, ipsorum status commutatus est in malum; dum prius debita erat illis Gratiā Originalis, debebantque proinde Innocentes & Justi concipi: deinde ob patratum in Adamo Scelus debent Rei, ac Filii iræ, & Peccatores concipi. Itaque cum Luna, Pedibus Virginis pressa, omnè ab illa stultitiam contritam designet, cōsequens est, ut ipsa cum aliis in Adamo minimè peccaverit.

169. Præterea principaliter: Cum ratione *Debiti*, ex Peccato in Adam perpetrato cōtracti, sint Adæ Filii Peccato addicti, atque ita quasi in actu primo ipsius Diaboli Servi, cui profectò competit Jus exigendi tale Debitum, ac eosdem proinde possidendi per ipsius debitæ Maculæ contractionem; jam mirum est, quòd *totius stultitiæ Princeps* (ut Bernardus loquitur) *sub Mariæ Pedibus conculcatus miseram patiat Servitutem*; cum ipsamet è converso, in ea, falsa suppositione, *Debito* Servitutis teneretur erga illum, atque illius Captiva esset. Quòd si Tu dicas, Deum utpotè Deum, & sic ut Omnipotentem, ita voluisse; dico & Ego, quòd quavis ad id minimè extendi posse Dei Omnipotentiam putem, ut suo loco ostensum est; adhuc nihilominus, eo admissio, vitari nequit in primis, quin reverà & defactò Virgo Diaboli & Peccati Serva esse deberet; imò & actu esset per se loquendo, licèt secus per accidens. Quandoquidem (ut *preced. Disp. 3. Quæst. 1. Cap. 2. & 7.* monuimus) quidditas & perseitas Servitutis non consistit in actu secundo, quæ est Servitus accidentalis & actualis: sed in actu primo, quæ est Servitus substantialis, seu essentialis, & aptitudinalis: nempe consistit formaliter in illo Debito, quo quis tenetur, & cogi potest ad alteri

alteri serviendum: sicuti Dominium, tali Servituti oppositum, formaliter consistit in Jure, alicui competente, vi cujus ritè ab illo exigere potest actuale Servitium.

170. Unde item infertur, Virginem conterere Dæmonem, atque hunc sub illius Pedibus miseram pati Servitutem, per meram Violentiam ab Omnipotente illatam, & sic per Potentiam absolutam, non autem Merito, ac Jure, & per Potentiam ordinariam. Id autem absolum esse in Deo pluries refricatum est; cum, non minùs prudenter ac sapienter, quàm potenter, nec minùs suaviter, quàm fortiter, consueverit omnia disponere. Tum quia hoc ipsum, quòd Dei Mater taliter se habeat in ordine ad Diabolum, satis dedecet tum Virginem ipsam, tum ipsum Deum. Nunquid vel non potuit, vel nescivit aliter, ac digniori & congruentiori modo Matri ac Sponsæ suæ providere? Profectò si *Virgo ipsa est* (ut ait Bernardus) *quondam à Deo promissa Mulier, Serpentis antiqui Caput Pede Virtutis contritura*; ergo hoc, quòd eadem Mulier deberet à Serpente calcari & cõteri, apertè pugnat contra ineluctabilem Dei Promissionem. Nonne ad Deum promittentem spectabat in casu taliter eam Mulierem reddere, ut omnino apta esset, ac perfectè idonea ad conterendum Serpentem? Ejusmodi autem idoneitas & aptitudo quomodo coherere simul potest cum ejusdem Mulieris *Debito* ac *Necessitate* patiendi potiùs ab ipso Serpente miserriam contritionem?

171. Accedit, Virginem in ea Muliere depictam debuisse Serpentem cõterere *Pede Virtutis*, ut obtestatur Bernardus: Ergo non ex mera Omnipotentis Violentia, sed per habitum Virtutis in ea repertum, qui esset principium, *Quo*, seu formale, conterendi Serpentem. Sicuti autem Virtuti competit naturaliter Jus expellendi ac debellandi Vitium: sic & Virtuoso competit naturaliter Jus conculcandi & conterendi Vitiosum, ac Vitiorum omnium & omnis Stultitiæ Principem, nempe Diabolum, juxta Bernardi phrasim. Adeoque tantum abest, quòd Virgo *Debitum* habuerit ac *Necessitatem* patiendi contritionem ullam à Serpente, ut plenissimum *Jus* haberet illum conterendi. Per ergo *Virtutis* in Virgine impossibilis est cum *Debito* Culpæ Originalis.

172. Tandem Bernardus addit, quòd Serpens more suo impudens & insolens Virginis Calcaneo multis versutiis insidiatus est, sed *sinè Causa*. Hujusmodi autem insidias, quas Virginis Calcaneo Serpens orditus est, ejus arguere Immunitatem ab omni Culpæ Debito, jam supra ostensum est in 4. *Figura*. Quod idem nunc ex Mellifluo Doctore firmatur. Nā inquit, quòd Serpens insidiatus est Calcaneo ejus *sinè Causa*. Cur quæso *sinè Causa*? Si ponamus namque

has insidias à Serpente constructas in Causa Peccati Originalis, profectò non *sinè Causa*, eas Serpens molitus est; cum certò certius in Adversariorum Sententia *Jus* ei competere exigendi à Virgine Originalis Maculæ *Debitum*, ab ipsa jam contractum. Habens namque *Jus*, & *Causam* utique habet, uti Jurisperiti loquuntur. Si autem supponamus eas insidias à Serpente paratas, ut Culpam aliquam Personalem extorqueret à Virgine, quod verisimilius in ea 4. *Figura* mox citata judicavimus; tunc ideò planè *sinè Causa*, quoniam, Serpens eandem non habebat Potestatem tendendi ac molestandi Virginem, eique insidiandi, quam contra reliquos Adè Posteros, qui in Adam peccaverunt, obtinuit, & habet, ut clarum est: Igitur in utraque suppositione, ac utrovis modo loquatur Bernardus, semper sequitur Virginem non peccasse in Adam, nec proinde Debitum ullum Turpitudinis & Maculæ contraxisse.

173. Non est tamen silentio prætereunda, communis Præservantium Reflexio. Siquidem Luna Ecclypsim patitur, secundum Astronomos, per Terræ interpositionem, cum ipsa sub Linea Ecclyptica invenitur in Cauda vel Capite Draconis, aut valde proximè, etsi ut plurimum in Capite; eo quòd tunc ab Umbra Terræ occupata privatur Lumine suo, quod certè mutuatur à Sole. Hinc ejusmodi Ecclypsis in nullo alio ex Cœli Luminaribus supra Lunam situatis locum habere potest, eo quòd eousque Umbra Terræ neutiquam extendi potest. Qua peregrina Reflexione utique B. Virgo, utpotè supra Lunam, quam Pedibus calcatur, situata, tali Fulgore & Claritate coruscat, ut mysticam Ecclypsim pati posse non timeat ab Umbra Originalis Peccati, ex Adamica Terra transmissa: seu potiùs ab Umbra Pomi fatalis teterrima, totam Naturæ humanæ Lunam jam pridem splendidam occupante in Adamo, totius Posteritatis morali Capite, dum Capiti Draconis hæreere visa est in Terrestri Paradiso. Sicque Deipara, utpotè Luminare Majus, atque altioris situs & ordinis, quàm tota Naturæ humanæ Luna, minimè ad illius obtenebrationem potuit, & multò minùs debuit Ecclypsim ullam in se experiri.

174. Quoniam adhuc autem typicè *ibid.* Bernardus in Luna, sub Virginis Pedibus tanquam scabellum posita, *Ecclesiam* intuetur; idcirco licebit & nobis Deiparam iterum considerare, atque ad eam oculos tanquam ad Mediatrix attollere. Siquidem Sol Justitiæ Christus, qui Virginis Caput est ex præmissis, unde & ipsa *amicta Sole* gloriatur, nonnisi mediante Virgine in suam Ecclesiam radios suos diffundit. Quare idem Bernardus *serm. de Nativit. Virg. alibi cit.* inquit: *Si quid Spei in nobis est, si quid*

si quid Gratia, si quid Salutis ab ea noverimus redundare, quæ ascendit deliciis affluens. Hæc enim Voluntas Domini est: totum nos habere voluit per Mariam. Notent autem hîc ly *redundare*, qui dicunt, id solum inferre, quod B. Virgo nobis perpererit Salvatorem, non quod esset proinde verè *Mediatrix*. Nam si omnia bona, quæ à Christo nobis proveniunt, *redundare* in nobis ex Virgine à Bernardo dicuntur; ergo prius in Virgine sunt, in ejus nempe Dominio & Potestate, ac superaffluenter in ea recipiuntur; & quidem in tali ac tanta copia, ut, ad implendum Mediatrix Officium, ex ea veluti redundare coguntur, cum per ejus manus nobis distribuuntur. Unde ergo ponitur Virgo ab Adamo Gratiam & cætera Dona emendicasse, utpotè ab eo cum aliis Posteris moraliter dependens? Nonne & Adamus Ecclesiæ Membrum est, Virgo autem supra totam Ecclesiam? Igitur non ab Adamo Virgo, sed Adam, à Virgine debuit omnia, quæ habuit, bona emendicare. Quamvis enim Sol non sit Virgo, est tamen *amicta Sole*: adeoque ab ea debet Ecclesiæ Luna Lumen recipere. Ratio est, quia (ut ait Mellissus) *Voluntas Domini est*. En qualiter concludit Divus ille: *Jam* (inquit) *si Ecclesia Lunæ magis intelligenda videtur vocabulo, quod videlicet non ex se splendeat, sed ab eo, qui dicit: Sine me nihil potestis facere: habes Mediatrix, quam tibi paulò ante commendavimus.* Mulier, inquit, *amicta Sole*, & Luna sub Pedibus ejus. *Amplectamur Mariæ vestigia, Fratres mei, & devotissima supplicatione beatis illius Pedibus provolvamur.* Nempe... *Mulier est inter Solem & Lunam: Maria inter Christum & Ecclesiam constituta.*

175. Præstat autem adhuc observare, quid Paulus dicat de Ecclesia, quæ in Luna præfigurata sub Mariæ Pedibus fulget *Plena in diebus, & perfecta in æternum*. Ad Ephesios itaque scribens Apostolus Cap. 5. v. 25. & 26. sic eos monet: *Viri diligite Uxores vestras, sicut & Christus dilexit Ecclesiam, & seipsum tradidit pro ea, ut illam sanctificaret, mundans Lavacro Aquæ in verbo vitæ, ut exhiberet ipse sibi gloriosam Ecclesiam, non habentem Maculam, aut Rugam, aut aliquid hujusmodi, sed ut sit Sancta & Immaculata.* Hæc Doctor Gentium. Quæro nunc: An Ecclesia Christi possit vel potuerit habere *Maculam, aut Rugam*? Item: An debuerit vel debeat habere *Maculam, aut Rugam*? Non est certè credibile, quod alicui sanæ mentis affirmativa pars arrideat, cum semper ita debuerit, & debeat esse Sancta & Immaculata, ut aliter esse nequiverit Ecclesia Christi, & ideo *Portæ Inferi non prævalebunt adversus eam*, ut dicitur Matth. 16. 18. Cur ergo tam facile sibi nonnulli suadent aliter de Virgine judicare, quæ ipsa Ecclesiâ superemi-

nentior est, illam sub faustissimis & beatissimis Pedibus tãquam immaculatum scabellum tenet?

176. Restat, ut Stellas denique contemplemur, quæ Virgini Coronam intexunt: *Et in Capite ejus Corona Stellarum duodecim*. Fateor sanè quod ait Bernardus in præcit. Serm. 2. de Maria V. in ea verba, *Signum Magnum*: nempe quod *supra Hominem est Coronæ hujus rationem exponere, judicare compositionem*. Nos tamen (verba sunt ejusd. Bernardi) *pro modulo nostræ exiguitatis abstinentes à periculoso scrutinio secretorum*, quæ foris parent solum contemplabimur. Porro, si Corona hæc Capiti Virginis realiter existentis in Cælo insideret, nil mirum foret; quia nec novum, nec mirum ibi Stellis Justos coronari. Ast diximus jam, vel *Signum* ipsum, non ipsam Virginem in Cælo visam, vel ipsam Virginem in Militanti Ecclesia existentem, quæ (ut prænotavimus) utique in Scripturis *Cælum* nuncupari solet: Quo ergo jure, nondum peracto & consummato certamine, Virgini Stellarum Corona imponitur? imò & in ipso certaminis exordio, nempe in sua ipsius Conceptione? Demus eam ipso tunc Dæmonem contrivisse; nunquid ex hoc cursum suum consummavit? Verùm ideo *Signum Magnum apparuit in Cælo*, quoniam in Conceptione, ubi omnes alii Tenebris obruti apparent, Virgo Beata, Lucem secum afferens, in Lucem venit etiam Stellis coronata. Erumpit quidem passura: sed tamen, superexcellenti quodam Beatorum Characterè insignita, firmâ ad Deum adhesionem apparet in perpetuum fructura. Estò cederemus (quod alii piissime negant) ejus Gratiam nondum consummatam; non inamissibilem tamen, nec indefectibilem, cedere minime possumus, nec debemus; aliòquin quo jure in Cælo tam magno ac præfulgido apparatu *amicta Sole*, ac Stellis coronata triumphat?

177. Profectò in Cælo, sive realiter, sive intentionaliter, nonnisi ex Meritis vel (ut alii, nostro judicio minus rectè, contendunt) cum Meritis Corona intexitur: unde ex Stellis efformatur, quia Stellæ Virtutes sunt, quæ proinde merito Capiti insident. Hinc quod Virgo *amicta Sole* sit, ex Dei Beneplacito prodit, qui ex ea dignatus est Carnem assumere: quod autem Stellis coronata refulgeat, propria ipsius Merita insinuat, tametsi Christi Gratiâ cummulata, cum & Astra nonnisi dependenter à Sole resplendeant. Nec immeritò Virtutes Mariæ, jam ad Lucem profluentis, Coronam Capiti ejus intexunt, cum duodecim sint. Porro Corona orbiculari, qua pollet, figura perpetuitatem designat, & duodenarius Stellarum Numerus perennem earum (nempe Virtutum) constantiam, ac indefectibilem firmitatem adumbrat, Familiare quidem est apud Patres & Ex-

positores, quod Numerus duodenarius Universitatem significat. Quare Beda in *Natali S. Bened.* per duodecim Sedes Apostolorum Numerositatem Judicantium intelligi astruit: & per duodecim Tribus Israël Universitatem eorum, qui judicandi sunt. Sic etiam eadem planè de causa Dei Civitas, à Joanne *Apoc. 21.* descripta, duodenario Numero in omnibus potitur. Habebat enim Portas duodecim, & in Portis Angelos duodecim, ac duodecim quoque Fundamenta Muri Civitatis, & in eis duodecim Nomina duodecim Apostolorum Agni. Item quadrilatera illa Civitas mensurata est per Stadia duodecim millia: & Mensura Muri ejus fuit centum quadraginta quatuor millia cubitorum, qui quidem Numerus cōtinet Numerum duodenarium, duodecies repetitum; de cujus proinde Numeri mysteriosa Significatione satis agunt Expositores, & vide Alcasar fusè de eo in *Comment. Apoc.* disputantem.

178. Itaque Corona illa Virginis, duodecim Stellis compacta, Universitatem Stellarum, quæ in *Firmamento* sunt, denotat: quæ quidem cum fixæ sint & immobiles, adeoque in *Firmamento* residentes, optimè designant Virtutes omnes Deiparæ inhæsisse, ac firmiter præterea & immobiliter, tanquam mystico *Firmamento*. En quam promptè favet Abbas Mellifluus in *Salve Regina*, ubi sic Virginem ipsam alloquitur: *Omnibus Firmamenti firmitus Tu Domina, quæ eum, quem Cæli Cælorum capere non poterant, cepisti, & concepisti: portasti, & non defecisti.* Et in *serm. de B. M.* idem confirmans, ait: *Hinc & in ejus Mente, tanquam in quodam Firmamento, Virtutes posuit, tanquam Stellæ speciei omnimodæ.* Nec difformiter loquitur Doctor Seraphicus *serm. 1. de B. M.* ait enim: *Domina fuit Firmamentum uniformiter sæper motum, & Cælum Stelliferum per omnium Donorum & Gratiarum Dei copiositatem.* Et infra: *Sed nota, quod hoc Cælum, quod dicitur Firmamentum, Stellis est innumeris adornatum: quia Domina nostra omnibus Divinis Gratiis fuit plena, in nullo dono, alicui Sancto concessa, penitus diminuta: unde benè dictum est in Themate: Numera Stellæ, si potes: quasi dicat: Domina nostræ Gratiæ sunt innumera, & soli Deo cognita.*

179. Et hæc est causa, inquit loco cit. Salazarius, quod illius Mulieris, Virginem figurantis, Corona non ex septem Stellis, septem Planetas figurantibus, effulserit jam contexta, quæ ulterius Angelos septem Ecclesiarum, in Apocalypsi commemoratos, exprimerent; sed potius ex duodecim Stellis: ne nimirum ad Planetas, sed ad Firmamenti Stellæ, quæ Virginis Diadema construunt, referrentur; cum duodenarius Numerus Stellarum nonnisi in Firmamento habeat locum; ubi licet innumera Stel-

larum multitudo refulgeat; duodecim nihilominus juxta multorum placitum sunt primæ Magnitudinis Stellæ. Sicque id cautum est, ne Virginis Privilegia, Gratiæ, Prærogativæ Planetis similes dicerentur, qui erratici planè sunt, varii, & mutabiles, cum aliàs fixæ illæ, ac immobiles in ea fuerint. Nec refert, quod Angeli ad Planetas referantur; id enim meritò factum est, ait Salazarius: *Habuerunt enim Angeli Gratiæ ab initio quidem inconstantem, & mobilem, etiamsi postea per Beatitudinem constantiam, & firmitatem adepti sunt.* Tamen Dei Genitrix Maria Gratiæ obtinuit à suæ Conditionis exordio, velut *Stellæ Firmamenti applanæ, refixas, & immobiles.* Si B. Virgo igitur ut mysticum Firmamentum à primo suæ Conceptionis instanti præfulgidum illuxit, ac innumeris proinde Virtutum, Gratiarum, Privilegiorum Stellis, immobiliter ei adhærentibus, exornatum; frustra sanè insudant, qui teterrimum *Debiti* Culpæ Originalis, non quidem Planetam (qui sua mobilitate, & inconstantia solam Potentiam deviandi fortè designaret,) sed Cometam, ex ambitiosis vaporibus ad cerebrum Adami elevatis conglobatum, in Mariali Firmamento intrudunt. Quo jure namque locum ibi habere potest adeo dirum *Debitum*, duraque *Necessitas* amittendi Gratiæ, ubi nec proxima Potentia talis amissionis viget? Nonne magis urget *debere*, quam *posse*, necessarium, quam possibile, & illud indispensabiliter istud præsupponit? Innaniter ergo illius *Debitum* astruitur in Virgine, cujus Possibilitas proxima in ipsa deest.

CAPUT III.

Secunda proponitur Demonstratio ex eadem Sacri Textus Littera, nempe ex Capite 5. Epistolæ ad Romanos.

180. **P**laculum fortè intolerabile Authoribus adversæ Opinionis videbitur, quod ex eodem loco, unde Argumenta semper deprompta sunt, ac magno impetu ejaculata contra Virginis Immunitatem, nedum à Debito, sed olim etiam ab ipsa Culpa, contendamus nunc Motiva non parùm efficacia extrahere pro utriusque Immunitatis indemnitate. Verùm & hoc ipsum ostendat nostræ Sententiæ Veritatem; cum nil, quod Verum sit, à Vero discordet, nec unquam Verum opponi possit Vero. Tritum itaque est ex iis Apostoli verbis, præcit. *Cap. expressis [Per unum Hominem Peccatum in hunc Mundum intravit, & per Peccatum Mors, & ita in omnes Homines Mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt]* Adversarios Universalitatis Jure Virginem voluisse comprehensam sub Adæ Peccato, nunc magis, nunc

nunc minùs juxta temporum varietatem: primò namque quò ad actualem contractionem ipsius Originalis Maculæ: deinde, comprehensione illa ipsius Ecclesiæ favore profligata, quò ad solum Debitum eam Labem incurrendi. Sed etiam tritissimum est, eam Universalitatē nullius roboris esse ad comprehendendam Dei Matrem, eamque obstringendam & alligandam in uno eodemque fasciculo cum cæteris Adæ Posteris: quasi quòd Altissima & Supereminens ejus Dignitas (quæ ex Angelici Doctoris ac reliquorum Patrum & Theologorum omnium Sententia quodammodò Infinita est) satis non esset ad eam à communi Plebe secernendam, sive ad eam non cõnumerandam cum gregariis aliis Mulierculis. Quod quàm insolens sit, ac recto judicio repugnans, pluribus quidem ostensum est in hoc Tract. Disp. 2. per totam.

181. Quod igitur nunc intendimus, est quòd ipsamet Sacri Textus Littera secū deferat Virginis Exclusionem à sua Universalitate, etiamsi rigorosè Logicam, & non (utì reverà est) purè Moralem, eam supponamus. Quam sanè Reflexionem ab Ambrosio Catharino, acerrimo Puritatis Marianæ Propugnatore primò factam reperimus. Is namque præter multa, quæ doctissimè in Virginis favorem hac de re congescit in variis Opusculis, tandem in *Exposit. Epistolæ D. Pauli prærecensitæ*, in eum Versiculum [*Propterea sicut per unum Hominem &c.*] viam tradit ostendendi Virginem ab eodem D. Paulo in suis expressis verbis non comprehensam. Præmissis namque ibi, quòd ipsum Adæ Peccatum, fuit, quòd intravit in Mundum, quoniam in ipso quodammodò continebatur universus Mundus, & ab ipso pendebat, adeoque Peccatum, & Mortem intrasse in Mundum, quasi in unicam Massam, ut sic in singulos Homines, qui ex illa educerentur, penetraret; deinde ita quærit: *Nunquid autem de hoc contaminato Mundo esset speciali quadam Gratiâ subducta Beatissima Virgo, ut Mundi appellatio (ob singularem Præservationem) minimè illam contingat, ac propterea non involvatur cum cæteris in Peccato antiquo, nequaquam erat in Fidei nostræ cunabulis tractandum. Ideò sermonem suum ita temperavit Apostolus, ut nihil prorsus afferat præjudicii adversus Veritatem illam, quam de Immaculata ejus Conceptione, unà cum Ecclesia Sancta, tenemus: nec verbis quidem ejus, si rectè intelligantur, valeamus argui.*

182. Hinc ad ejusmodi puncti ostensionem procedens, ita scribit: *Dicit enim B. Paulus intrasse Peccatum in Mundum. Nos autem dicimus hac Mundi appellatione non comprehendi illam B. Virginem, juxta intellectum Scripturarum, in quibus frequentissimè vox ista, Mundus, significat Gratiâ Dei vacuos. Unde Dominus de Discipulis suis ait: Mundus eos odio habet, quia*

non sunt de Mundo, sicut & Ego non sum de Mundo. Quod ergo (concludit) dedit Discipulis Dominus ex tempore, ut eos de Mundo subduceret, hoc non dederit dilectissimæ Matri suæ, ac Sponsæ, ut nunquam cum iis ab initio Creationis illius, qui essent de Mundo, computaretur? Hæc Catharinus.

Et quidem Catharini Argumentum fortiùs concludit ex suppositione, quòd B. Virgo immunis omnino fuerit à Macula Culpæ Originalis: quæ Sententia modò ita certa est, ut sit theologo-metaphysicè vera & infallibilis ex suo loco præactis. Siquidem ea præsupposita Immunitate (quicquid sit, an talis Immunitas possit, vel ne, separari ab Immunitate Debiti, cujus partem negativam sustinemus,) jam Virgo in Adversariorum Sententia semper Sancta fuit, ac Immaculata, semperque Dei Gratiâ prædita: Ergo juxta præfatam Mundi acceptionem, à Catharino solido quidem Jure insinuatam, nullo pacto B. Virgo venit sub nomine Mundi; cū nunquam sinè Gratiâ fuerit. Atquæ Apostolus tantum loquitur ibi de ingressu Peccati in hunc Mundum, & consequenter tantum loquitur de omnibus ejusdem Mundi Hominibus. Ergo Apostolus eo vocabulo expressè excludit à sua Sententia B. Virginem. Apostoli autem Sententia, certissimum est, quòd currit de Debito, cū solum dissidium sit penes quosdam, illum perperam intelligentes, an loquatur etià de actuali Maculæ contractione: Igitur &c.

183. Dixi, Catharini Argumentum fortiùs urgere in suppositione certæ Immunitatis Marianæ ab Originalis Maculæ contractione, nempe in ordine ad sensum Adversariorum, ita distinguendum Peccati Originalis Debitum ab ipso Peccato, ut nil affirmare vereantur, posse non contrahi Peccatum ipsum, Debito jam contracto: quia nimirum existimant, Peccati Originalis Debitum esse quid antecedens ipsum Peccatum, ac se habere tanquam præviam dispositionem, trahentem post se Peccati formam, nondum inductam; unde ponitur secundum aliquos etiam compossibile cum Gratiâ; in quo valde hallucinantur, & ex tali hallucinatione tota hujus materiæ Controversia exoritur. Reverà namque (ut fusè ostensum est Tract. 2. Disp. 2. Quæst. 2. Cap. 6. & alibi sepiùs repetitum) Debitum Peccati licet respectu Habitualis Maculæ, in Conceptionis momento contractæ, aliquo modo dici possit antecedens; absolute tamen antecedens non est, sed potiùs consequens, vel concomitans ipsum Peccatum. Siquidem Macula Originalis, ex suo loco probatis, est ipsum Actuale Peccatum, ab Adæ Posteris in Adamo moraliter perpetratum, perseverans moraliter: & Debitum contrahendi talem Maculam est ipsa Peccati vis moraliter, seu habitualiter, ac immanenter permanendi in eo, à quo

à quo procedit, in perpetuum; quæ Vis seu Exigentia competit, veluti naturaliter in suo genere, omni Actuali Peccato respectu sui Authoris, à quo perpetratum est; ita ut de se exigat inmanere peccanti nedum actualiter, dum actu causatur, sed etiam moraliter seu habitualiter, postquam actu transiit, usquedum à Deo condonetur. Cui quidem Exigentia correspondet ex parte peccantis *Debitum* seu *Necessitas* permanendi moraliter quoque in perpetuum sub Peccato, quoadusque ipsi à Deo dimittatur, cum ex se nequeat ab eo liberari. Sicque *Debitum Originalis Maculae* præsupponit Peccatum perpetratum ab eo, cui tale *Debitum* inest; cum (ut dictum est) talis *Macula* sit idem *Actuale Peccatum commissum*, habitualiter perseverans, vel illius effectus secundum alios: & sic præsupponit, affectum tali *Debito* esse Deo inimicum: licet id non supponat in casu Peccati Originalis pro quovis instanti temporis; sed tantum pro illo instanti, in quo primum realiter existet. Quod ideo contingit, quia Posterii per solam Jurisdictionem peccaverunt in Adam, ut suo loco explicuimus, & sic moraliter tantum: adeoque peccarunt juxta talis Jurisdictionis conditionem, *ubi & quando* non erant; sed tamen supponentes pro *ubi & quando* erunt. Adeo quod ipsi, seu ipsorum quilibet, ut addictus extrinsecis circumstantiis, individuantes suam realem existentiam, indeterminate saltem & vagè sumptis, denominatus est inclusus in Pacto, & sic moraliter ab Adamo dependens, nempe debens mereri vel demereri dependenter à Libertate Adæ; ac tandem in eo jam peccante, & cum eo peccasse. De quo fusiùs loco cit. & alibi sæpe.

184. Atque hanc planè Doctrinam fateri coguntur Authores adversæ Opinionis, si rem bene perpendant. Quæro ab iisdem, quid præferat de se hoc *Debitum Culpa Originalis*? Et jam communiter astruunt esse saltem concomitanter *Debitum* seu *Necessitatem* carenti in Conceptionis momento *Justitiæ & Gratiæ Originali*. Sed & iterum rogo, undenam tale *Debitum*, eos ita dire ac durissime coarctans, cum *Gratiæ & Justitiæ* nonnisi per Peccatum, & ab eo, qui peccat, amittatur? Et certum est, id prodire ex Peccato Adæ, qui (ut ait Tridentinum) acceptam à Deo *Sanctitatem & Justitiæ* sibi & nobis perdidit. Vel ergo Peccatum Adæ fuit quoque nostrum moraliter: vel non? Si non; ergo amissio *Sanctitatis & Justitiæ*, utpotè ex nulla nostra Culpa procedens, nonnisi puram Pœnæ rationem in nobis habet, eodemque modo proinde ipsum *Originale Peccatum*, quod idcirco Peccatum verè & propriè dictum non esset: quod est absurdum in Fide. Si autem fuit moraliter nostrum, ita ut verè nos per illud moraliter peccaverimus, Deum

que offenderimus; ergo jam præsignatum *Debitum* non antecedit, sed consequitur vel concomitatur Peccatum nostrum. Quod autem decipit est, quia tale *Debitum* urget, antequam realiter simus. At memoriæ occurrat, nos per *Jurisdictionem* peccasse, & sic peccasse *ubi & quando* non eramus: atque ideo denominationes, inde resultantes, nos quidem ea de causa suscepisse in propria Persona; sed ut realiter extitura, & sic, ut addicta illis *ubi & quando* erimus. Pro quo etiam instanti ex eo tunc suscepimus effectus morales, consequentes ad illud sic peccasse: nam universaliter effectus, moraliter emergentes ab actione physica, per aliū tanquam per Procuratorem exercita, immediate recipiuntur in eo, cujus nomine Procurator agit, ubicunque realiter existente. Quocirca tempus intermedium, quod intercurrit à Casu Adæ usque ad nostram Conceptionem, habendum est tanquam si non intermitteretur. De quo latius loco cit.

Hinc evidenter patet vis Argumenti pro nostra Sententia, quam probare jam studemus. Enimvero cum Adæ Posterii ex vi actualis Peccati Adæ, moraliter eorundem proprii, amiserint *Justitiæ & Sanctitatem*; ergo ex vi præcisa illius Peccati sunt omnes *Gratiæ vacui*; ergo ex vi præcisa illius Peccati venire debent sub præsignata *Mundi* acceptione. Atqui B. Virgo nunquam fuit *Gratiæ vacua*, cum concepta fuerit in *Gratiæ*; & esse *Gratiæ vacuum*, ob præcisam vim illius actualis Adæ Peccati, est esse *Gratiæ vacuum* non pro quovis instanti, ut mox dictum est, sed pro instanti nostræ realis Conceptionis: Igitur &c.

185. Portè autem inquies: Undenam constat nomine *Mundi* venire ibi *Gratiæ vacuos*? nisi enim hoc firmum sit, corrumpit planè Argumenti robur.

Contra: Undenam constat, quod non in ea significatione capiatur ea vox, *Mundus*, ibi? Porro ea *Mundi* significatio (ut bene ait Catharinus) frequentissima est in Sacro Textu; & mox quoque patebit ex Augustino: & cum aliunde ex subjecta materia satis congrua videatur talis significationis acceptio, concurrentibus præsertim tot tantisque pro Virgine Motivis, standum est pro tali acceptione. Quod si independenter ab hac Reflexione, facta ad *Mundi* vocabulum, adhuc solide propugnata est Virginis Exceptio ab ea D. Pauli Propositione, quæ certò certius currit de Peccato, in Adamo à Posteris perpetrato, quod necessario importat eos, ut talis Peccati Authores in suo genere, non posse non infici, atque ita non posse absque illius *Macula* concipi; eum hoc, quod reverà in Adamo peccaverint, suum habere debeat verificativum, ut mox tetigimus, & fusiùs in superioribus: Quamò magis debe-

mus illius Vocabuli designatæ significationi adherere, ut inde appareat Spiritus Sancti assistentia in Sacra Scriptura dictanda? Oppositum autem stat contra Adversarios: nam si eis, obijicientibus Paulinam illam Propositionem, opponamus præsignatæ significationis illius Vocabuli distinctionem, omne robur amittent; & si contentur, aërem profectò verberabunt.

186. Audiamus autem qualiter nobis fa-
veat Augustinus. Ipse enim *lib. 6. contra Julianum cap. 2. in princip.* justè de eodem Juliano conqueritur, tanquam calumniatore: dum Augustinum carpit, dicentem, *Deum esse Homi-
num Conditorum*: ac simul asserentem, *Mundo non Deo nasci Hominem, qui de Concupiscentia Carnis nascitur: Deo autem nasci, cum ex Aqua & Spiritu Sancto renascitur.* Quibus meis ver-
bis (ad Julianum ait Augustinus) sic insidiaris, ut asseras, hinc intelligi me debere dixisse, quod ad Diabolum pertineat quicquid ad Mundum pertinet: quia scilicet alibi dixerim, eos, qui de Corporum commixtione nascuntur, ad Jus Diaboli pertinere, asserendo utique eos de Pote-
state erui Tenebrarum, cum regeneratur in Chri-
sto. Respondeo ergo (subdit) calumnie tua. Ita enim me vis putari appellasse Mundum ad Pote-
statem Diaboli pertinere, tanquam Cælum, & Terram, & omnia, quæ in eis sunt, vel Diabolus fecerit, vel Diabolus teneat. Hoc non dico, sed detestor, redarguo, & damno qui dicit. Sed hoc loco sic appellavi Mundum, quemadmo-
dum Dominus [Joan. 14.] ubi ait: Ecce venit Princeps Mundi &c.

187. Hinc, aliis pluribus cumulatis, qui-
bus S. Doctor ostendit se nomine Mundi appel-
lasse Homines, qui Rei planè sunt æternæ Da-
mnationis juxta Scripturæ phrasim, cujus plu-
ra allégat loca: vice versa postea interrogat:
*Quis est enim Mundus, de quo dicit Salvator &
Victor Mundi [Joan. 7.]* Non potest Mundus
odisse vos: me autem odit, &c. Et post pauca,
iterum: *Quis est Mundus, de quo dicebat Ju-
dæis [Joan. 8.]* Vos de hoc Mundo estis, Ego non
sum de hoc Mundo? Ac iterum: *Quis est Mundus,
de quo elegit Jesus Discipulos suos, ut jam de
Mundo non essent, & eos, de quo jam non erant,
ipse Mundus odisset?* Sic enim loquitur (subdit)
Salvator Mundi, Lux Mundi, sic, inquam, loquitur:
[Joan. 15.] Hæc mando vobis &c. Si Mundus vos
odit, scitote, quia me priorem vobis odio ha-
buit. Si de Mundo essetis, Mundus quod suum
erat diligeret: quia verò de Mundo non estis,
propterea odit vos Mundus. Si non addidisset,
Ego elegi vos de Mundo, putari posset, ita
dixisse de Mundo non estis, quemadmodum de
seipso dixerat Ego non sum de hoc Mundo.
Neque enim & ipse fuit de Mundo, & electus
est inde, ut non esset de Mundo. Quis hoc dix-
erit Christianus? Nec secundum hoc enim, quod

Homo esse dignatus est, Filius Lei de Mundo fuit.
Quid ita? Nisi quia in illo Peccatum nunquam
fuit, propter quod omnis Homo prius Mundo
non Deo nascitur, & ut Deo nascatur, de Mun-
do eligitur, qui renascitur, ut jam non sit de
Mundo? Propter quod ab eo Princeps Mundi eji-
citur foras, sicut ipse testatur, dicens [Joan. 12.]
Nunc Judicium est Mundi, nunc Princeps hujus
Mundi ejicietur foras. Nisi fortè eousque vestra
progredietur audacia, ut dicatis non de Mundo
eligi Parvulos, quando Baptismo ejus abluuntur,
de quo dictum est (2. ad Corint. 5.) Deus erat
in Christo Mundum reconcilians sibi. Ad istam
reconciliationem si negatis Parvulos pertinere,
negantes eos esse de Mundo, qua fronte, nescio,
vivatis in Mundo. Hæc Augustinus: qui tan-
dem concludit, quod, quia totus Mundus ex
Adam Reus factus est, ideò Parvuli, cum ba-
ptizantur, de Mundo eliguntur, ut Deo rena-
scentur, & sic non sint amplius de Mundo. Na-
scentur enim, inquit, per Carnis Concupiscentiam,
renascuntur per Spiritus Sancti Gratiā. Illa
de Mundo est, hæc venit in Mundum, ut de
Mundo eligantur, qui prædestinati sunt ante
Mundum.

188. Porro tam clarus est pro nobis Augu-
stinus, ut expositione alia non indigeat, quam
ut ob oculos ponatur. Videant ergo Adversa-
rii, an reverà D. Paulus nomine Mundi in eo
loco intelligat Homines Gratiā vacuos. Jam,
enim si ita non foret, nil prohiberet, etiam &
Christum ea Propositione comprehendere, cum
& ipse pariter sit verus Homo. At licet Homo
sit, ac fuerit; non tamen de Mundo: adeoque
non valet [Est Homo, Ergo est de Mundo]
juxta Scripturæ phrasim. Ideò autem Christus
non fuit de Mundo, quia in illo Peccatum nun-
quam fuit, propter quod omnis Homo prius Mun-
do non Deo nascitur, ut ait Augustinus. Ergo,
cum de Peccatis agitur, eadem certitudine,
qua scimus aliquem esse sine Peccato, eadem
certitudine scimus de Mundo non esse, atque ad
Mundum non pertinere. Sicut etiam, cum de
Peccato in ordine ad Mundum, ac de Mundo
in ordine ad Peccatum fit sermo, tunc hæc vox,
Mundus, non pro Cælo, non pro Terra, aliisve
rebus in Mundo contentis, sed pro Hominibus
quidem supponit: imò nec pro omnibus Homini-
bus, ut sic, sed pro Hominibus Gratiā vacuis. At-
qui Apostolus ibi loquitur de ingressu Peccati
in hunc Mundum: Ergo loquitur de Hominibus
Gratiā vacuis, seu de Hominibus per Peccatum
Gratiā privatis. Ipsemet namque Peccati Adæ
ingressus in hunc Mundum, nempe in omnes Ho-
mines, qui peccaverunt in Adam, hanc vocem,
Mundum, determinavit ad significandos Homi-
nes Gratiā vacuos, seu per Peccatum Gratiā
privatos. Non ergo Beatissima Virgo Dei Ma-
ter in Paulina Propositione venit sub Mundi ap-
pella-

pellatione; & sic sub illa nequaquam comprehenditur. Loquitur autem ea Propositio de ingressu Peccati in hunc Mundum: Peccatum autem in hunc Mundum intravit, cum Adam, ut Caput morale totius Posteritatis peccavit: tunc enim omnes Posteriores, ut tale Caput, illum agnoscunt, in eo pariter peccaverunt, & sic Sanctitatem & Justitiam in eodem amiserunt: Ergo Virgo Beata, utpotè sub tali locutione non comprehensa, non peccavit in Adam: aliòquin sicuti verè & propriè cum cæteris peccasset, sic verè & propriè in eam quoque intrasset Peccatum, quod proculdubio intravit in hunc Mundum, nempe in omnes Homines, qui peccaverunt in Adam.

189. Præstat hoc idem firmare iisdem Pauli verbis, in d. Cap. 5. v. 15. quæ hujusmodi sunt: *Sed non sicut Delictum, ita & Donum. Si enim unius Delicto multi mortui sunt; multo magis Gratia Dei & Donum in Gratia unius Hominis Jesu Christi in plures abundavit.* [v. 16.] *Et non sicut per unum Peccatum, ita & Donum. Nam judicium quidem ex uno in Condemnationem: Gratia autem ex multis Delictis in Justificationem.* Opponit hic Apostolus Peccato Adæ Gratiam Christi, asseritque magis hanc profuisse, quam illud nocuisse; ita ut non, sicuti se habuit Delictum, ita se habuerit & Donum. Quibus planè verbis satis indicat majora nobis bona collata fuisse per Gratiam Christi, quam damna illata per Adæ Delictum: ita quod reverà nostra ruina & perditio nobis profuit, ut in suo eleganti Discursu, huic Disputationi consultò præposito, ac per extensum relato, concludit Sanctus Franciscus Salesius. Secundò: Quia probat Apostolus excessum Gratia Christi per id, quod ad plures ipsa se extendit, quam se extenderit Adæ Delictum: quia licet Adæ Delicto multi mortui sint; Christi Gratia tamen in plures abundavit. Tertiò tandem: Quia, unicum fuit Adæ Delictum, quo illi multi peccaverunt, & Condemnationi subjecti fuere: Christi Gratia verò non ab uno, sed à multis Delictis nos justificat. Si ergo ad plures se extendit Christi Redemptoris Gratia, quam Adæ Peccatum, jam clarissimè constat reperiri aliquem ex Adæ Posteris, ad quem Delictum Adæ non se extenderit: & ejusmodi Hominem esse non posse, nisi Beatissimam Dei Matrem, Mariam, pro qua sanè tot tantaque perurgent Motiva, eaque efficacissima. Favet expressissimis verbis laudatus S. Franciscus Salesius, asserens in relato Discursu, quod Deus largitus est B. Virgini bonum duorum statuum Naturæ humanæ. Illam siquidem Innocentiam, inquit, quam primus Adam perdiderat, retinuit; & excellentissimo modo participavit Redemptionem, quam secundus ei acquisivit. Bene ergo stat Catharini Dictum, quod Spiritus Sanctus ita sermo-

nem Apostoli temperavit, ut nihil prorsus afferat præjudicii adversus Immaculatam Virginis Conceptionem: imò ut emolumentum, lucrum, ac utilitatem ei largissimè conferat.

190. Scio Authorum oppositæ Opinionis effugium, nempe quod ly plures idem sonet, ac multos: eo quod in Textu Græco habeatur hoc verbum pollus, quod importat multos, & sic terminum comparativum non præfert, sed positivum. Unde idem Catharinus, inquit: *Græcè verius legitur in multos, quam in plures.* Verum Vulgata nostra est de Fide tenenda: ipsa autem habet in plures, non in multos, ut vidimus. Cum autem in sensu proprio Scripturæ, ut sonant verba, absque tropo explicari possunt, non est confugiendum ad idiotisima, nec ad impropriam significationem, ut inquit in ejusdem Argumenti favorem Thomas Frances de Concept. sect. 8. subsect. 7. num. 138. Nec est cur ad Textum Græcum recurramus, ad eludendam vim Textus Latini. Quod vel inde firmatur, quoniam (ut Nostrates arguunt) Vocabula illa, nempe pollus Græcum, & plures Latinum, eadem potiuntur significatione, tum positivâ scilicet, tum comparativâ: quæ tamen ex Discursu ipso, & ex subjecta materia ad alteram ipsarum significationum determinatur in utroque idiomate. Si enim aliquid per Discursum merè positivè ac absolutè pronuntiatur, tunc habet significationem positivam: Si autem enunciatur aliquid comparativè, tunc significationem habet comparativam, ut contingit in proposito. Nam Apostolus (ut dicebamus) ibi opponit Christi Gratiam Adæ Delicto, ut omnes Expositores incunctanter fatentur, & præclara Antithesi ostendit excessum Gratia Christi supra Delictum Adæ in multis: quorum unum est, quod in plures abundavit Gratia Christi, quam se extenderit Delictum Adæ. Quis autem ambigat hoc in casu ly plures vim comparativam habere? Profectò si dixerimus absolutè sic, *Reprobi plures sunt*; jam palàm est ly plures in casu idem esse, ac multi. At si dicamus, *Reprobi plures sunt, quam Prædestinati*; nullus non certò dignoscit ly plures teneri comparativè; ita ut sensus sit, majorem esse Reproborum numerum, quam Prædestinatorum.

191. Nec obstat Catharini Dictum. Nunquid omnia debuit advertere, atque absorbere Catharinus? Plurima sanè in Virginis favorem adinvenit sapientissimus ille Zelator, & magnus Vir: & satis est in eo D. Pauli Capite notam, illam attulisse quò ad Mundi significationem. Certissimum tamen est, quod (ut par est de suo erga Deiparam devotissimo & ardentissimo Zelo sentire) si species illa sibi occurrisset firmandi prædicto modo Virginis Exemptionem à Pauli verbis, lubenti animo id amplexatus fuisset. Tum quia adhuc statim notat ibid. quod Aposto-

has non audeat asserere omnes mortuos per Adam: sed dixit multos: forte volens servare se ab Immaculatissima Virgine Dei Matre. Nec alienum (subdit) videri debet, si ita (Spiritu Sancto Authore) prospectum esse futuris Quaestionibus existimaremus. Quod tamen satis firmum non puto; cum Apostolus ibi nunc dicat omnes, nunc multos. Imò ex hoc iterum confirmo ly plures comparative sumi. Siquidem in eo Capite, Apostolus, astruendo Antithesim inter primum & secundum Adamum, nempe Christum, semper iisdem utitur terminis respectu utriusque, nimirum omnes, & omnes, ac etiam multi, & multi. In eo autem Versiculo, ubi excessum, notat extensionis Gratiae Christi supra Delictum Adæ in ordine ad Homines, quos Christi Gratia sanctificavit, non inquit, ut aliis vicibus, omnes, & omnes, aut multi, & multi: sed benè ait: multi mortui sunt: & deinde in plures Gratia Christi abundavit. Signum evidens planè, Spiritum Sanctum Pauli ore designare voluisse Christi Redemptoris Gratiam in plures Homines reverà se extendisse, quàm se extenderit Adæ Delictum. Non enim talis terminorum variatio suo Mysterio vacat.

192. Adsunt præterea, qui ad Angelorum Redemptionem recurrunt, ita ut eorum respectu dicatur Christi Gratia in plures abundasse. Verùm hoc effugium præcludit allegatus Frances ibid. nu. 143. dicens: Nam Apostolus inquit: Non sicut Delictum, ita & Donum. Nam iudicium quidem ex uno in Condemnationem: Gratia autem ex multis Delictis in Justificationem. Ergo (infert) comparatio fit in ordine ad Adæ Posteriores, qui per seminalem & communem Generationem ab eo propagantur. Nam ibi (subdit) ly Omnes in Adam peccaverunt, eramus omnes Filii iræ, de sic propagatis currunt. Et quidem Textus ipse satis perspicuus est in hoc puncto. Annotare autem lubet, quòd is Author sub num. 138. eandem pro Virgine Illationem ducit ex iis Pauli Verbis in eod. Cap. Vers. 14. expressis: Sed regnavit Mors ab Adam usque ad Moysen, etiam in eos, qui non peccaverunt, in similitudinem Prævaricationis Adæ. Ubi contendit, quòd ly in eos per numerum pluralem, significat Christum per Naturam, qui non peccavit in Adam, & Virginem etiam, quæ per Gratiam caruit Labe Originali: In his autem, (subnectit) etiam Mors regnavit, hoc est velut habens Regnum Jure Naturæ, ut scribit Cajetanus. Verùm verius existimo (ut docet Franciscus Toletus in eum locum) Paulum ibi ostendere Mortem corporalem esse Pœnam Peccati Adæ: quam ideò omnes ejus Posteriores incurrunt, quia simul in Adam peccaverunt; & non quia in seipsis, eo modo, quo Adam, peccavit; cum ante Moysen nulla fuerit Lex, talem Mortem præscribens Adæ Posteris personaliter pec-

cantibus; & plures quoque Posteriores mortui sint, priusquàm personaliter peccassent, ut per se constat de Parvulis ante usum rationis. Fateor tamen illius Authoris intellectum non esse, omnino despiciendum, cum ei faveant alia Commentaria.

Si quis autem plura de hoc puncto desiderat, ad Libellum recurrat, quem edidit Petrus Simanca Ord. Eremit. S. Augustini, & quem Ego Romæ in Bibliotheca Barberina post hæc scripta repertum perlegi, in quo ex præcitato D. Pauli Textu validè ostendit, ex litterali sensu eorum verborum patenter colligi Deiparæ Immunitatem, tam à Labe Originali, quàm ab omni ejus Debito.

C A P U T I V.

Tertia Demonstratio astruitur ex Verbis Archangeli Gabrielis, à S. Evangelista Luca relatis: Ave Gratia plena.

193. **A**bs dubio quippe est verba, quibus Gabriel Paronymphus usus est in salutando Virginem, ad quam à Deo missus est annunciandam pro Incarnationis Mysterio perficiendo, Supereminentem illius Conditionem, expressisse, ad cujus intuitum de ea Carnem, assumere Verbum dignatum est. Illa autem ita se habent Lucæ Cap. 1. [Ave Gratia plena, Dominus tecum, Benedicta tu in Mulieribus.] Porro ejusmodi Salutationem inusitatam fuisse, ac singularissimam, mira que depromere in Virginis encomium & laudem, vel ipsamet ejusdem Virginis turbatio clarè designat: siquidem turbata est in sermone ejus, & cogitabat qualis esset ista Salutatio. Quare quæso turbata, cum nondum expansum ei fuerit ab Angelo Incarnationis Mysterium in ea perficiendum, itaut ex audita sui ipsius Electione in Dei Matrem tereretur? Non alia fanè de causa, ut inquit Origenes, nisi quia satis insolita, & singularissimis præconiis grvida erat ea Angeli Salutatio. Si enim scivisset Maria (ait dictus Origenes hom. 6. in Lucam apud Joannem Carthagenam fusè de hac materia tractantem lib. 5. hom. 5. 6. & 7.) & ad alium quempiam similem factum esse sermonem (habebat quippe Legis scientiam, & erat Sancta, & Prophetarum Vaticinia quotidiana meditatione cognoverat,) nunquam, quasi peregrina, eam Salutatio terruisset. Igitur territa est, eo quòd Angelus (ut benè ait Maldonatus in cap. 1. Lucæ) exquisivisse studiosè verba videatur, quibus Sanctissimam ornaret Virginem, quasi ejus Merita nulla Oratione æquare posset: adeoque, dum singulari & novatur Salutatione, satis, inquit, profectò indicat nihil se Mariæ cum cæteris Mortalibus commune dicere voluisse.

194. Unde palàm fit, Marialis Gratiæ Plenitudinem, ab Archangelo celebratam, prorsus ab- similem esse ab aliis Gratiæ Plenitudinibus, quæ de pluribus in Scriptura enunciantur; ita ut reverà ejusmodi Angelica Salutatio *splendidissimus & capacissimus Hymnus* fuerit B. Virginis (ut D. Athanasius loquitur) ac *Elogium magnificentissimum*; adeò quòd ritè dixerit idem Origines, citat. à Carthagera *hom. 5.* [*Ubi id in Scripturis alibi legerim, non recordor.*] Et Beda apud eundem *ibid.* [*Benedictionis novam formam mirabatur, quæ nusquam lecta est, nunquam autem comperta. Soli Mariæ hæc Salutatio servabatur.*] Benè igitur Virgo Maria *Gratiâ plena* dicitur, quia nimirum singularissimo ac excellentissimo modo plena: Nam (ut ait Hieronymus *alibi supra* allegatus) *cæteris per partes præstatur: Mariæ verò simul tota se infudit plenitudo Gratiæ. Verè plena, quia etsi in Sanctis Patribus & Prophetis Gratia fuisse creditur; non tamen eatenus plena: in Maria verò totius Gratiæ, quæ in Christo est, Plenitudo venit, quanquam aliter.* Quæ quidem facilè ar- rident SS. Patribus, ac Theologis, ut benè ostendit prælaudatus Carthagera *loc. cit.* & Maldonatus *ubi supra*: Qui & jure addit, *non dici Gratiâ plenam, neque quòd cõcepisset, neque quòd conceptura esset Christum: sed quòd ipsa in se, quamvis non ex se, plena esset Gratiâ, qua quidem digna facta est, ut Christum conciperet.* Quocirca omnes Præservantes ex tali Gratiæ Plenitudine Virginis Immunitatem à Culpa, Originali evincunt.

195. Quamvis autè Authores adversæ Opin- ionis Culpam Originalem veluti bipartiantur, ita ut possit quis ex Adæ Posteris in Adamo peccasse, & sic originaliter deliquisse, nec tamen ullâ Originalem Labem contraheret, quasi quòd aliud sit peccare, aliud maculari; quod licet quodammodò valeat, sumendo Maculam, prout dicit Habitale Peccatum ab Actuali distinctū; non tamen, quatenus dicit Fœditatem & Turpi- tudinem Animæ ut sic; tam turpiter namque, fœdat Animam Actuale Peccatum, quàm Habi- tuale; imò sunt eadem prorsus Fœditas, eo quòd Habitale in nostra Sententia est ipsum, Actuale physicè præteritum, & moraliter per- manens, ut suo loco firmatum est; & in omni casu Habitale Peccatum non involvit mali- tiam contradistinctam ab Actuali, cum non sint duo absolutè, sed unum Peccatum: Nihilomi- nus iidem Authores passim dicunt peccasse in Adam non lædere Sanctitatem & Puritatem, quasi id non esset verè & propriè peccare. Hoc autem prodit, quia malè intelligunt *quid sit peccare* in Adam: de quo satis nos in proprio loco, & alibi sæpe. Quicquid tamen pro modò sit de hoc, nos conabimur ex Archangeli ver- bis ostendere, neutiquam Dei Matrem peccasse

in Adam, & Debitum contraxisse.

196. Quandoquidem, ut præmissum est, Plenitudo Gratiæ Marialis, ab Archangelo ex- pressa, specialissima est & singularissima. Quis enim Legatos ambigat potiores assumere Titu- los, Regiæ Personæ, ad quam sunt missi, spe- ctantes, ac selectiori uti sermone in primo oc- cursu exprimendo? Quod potissimè locum ha- bet in hac Gabrielis Legatione, quæ cunctis aliis magnificentior ac dignior extitit, absque ulla proportionem. Distinguenda itaque est Gra- tiæ Plenitudo. Alia namque dicitur à D. Tho. 3. part. quæst. 7. art. 10. ad 2. Plenitudo *Suffi- ciens*, quæ, ut ait, est *quædam Gratiæ Plenitu- do omnibus Sanctis communis, ut scilicet Gratiâ habeant Sufficientem ad merendam Vitam eter- nam.* Quæ proinde suam habet latitudinem, se- cundum quam suscipit magis & minus, juxta Munerum varietatem, ad quæ Sancti eliguntur, ac diversitatem Graduum Gloriæ, ab eis obti- nendæ. Nec necesse est (ait Maldonatus *ibid.*) *ut omnes, qui Gratia pleni fuisse dicuntur, pa- rem Gratiâ habuerint. Plenus Aqua Fons est, plenus Fluvius, pleni Rivuli: etsi plus, & pu- rius in Fonte, quàm in Fluvio; in Fluvio, quàm in Rivulis est.* Alia verò est Plenitudo *Superabun- dantiæ*, quæ competit Christo Redemptori; Nam (ut ait D. Bonav. in 3. dist. 13. quæst. 3.) *Christus plenus fuit Gratiâ, Plenitudine Supera- bundantiæ; quoniam de ejus Plenitudine omnes accepimus. Se habet enim (ut idem Maldon. subdit) tanquam Fons, in quo & scaturit, & stagnat Gratia, & in omnes Homines, sicut ex Capite in Membra, derivatur.* Tertia tandem, quæ media est, dicitur Plenitudo *Prærogati- vae*, quæ spectat ad solam Virginem, Jure Supremæ Dignitatis, ad quam fuit electa. Quocirca (ut idem Seraph. Doctor *ibid.* subdit) *Virgo plena fuit Plenitudine Prærogati- vae, reliqui Sancti pleni fuere Plenitudine Sufficientiæ. Utraque autem, seu Christi, seu Matris Virginis, Gratiæ Plenitudo fuit in suo genere summa, ita ut de Potentia Dei ordinaria nequeat dari major.* Quod quidem satis perspicuū est apud Patres & Theo- logos; nam palàm est (ait D. Dionysius de *Præconio Virginis*) *Christum sinè mensura omnis Gratiæ Plenitudinem obtinuisse: huic Plenitudini, Gratiæque Infinite Maria vehementer appropin- quat: & ut Maldonatus *ibid.* loquitur, tanquam Fonti proximus Fluvius; qui etsi minus, quàm Fons, Aquæ habeat, pleno tamen fluit alveo.* Imò Hieronymus ait, ut audivimus, quòd *in Ma- ria totius Gratiæ Plenitudo, quæ in Christo est, venit, quanquam aliter.* Et jam id peroptimè sanè innumeri ex Theologis & Patribus conci- nunt. Omnes enim ex irrefragabili eo Princi- pio, quòd *B. Virgo ex hoc, quòd est Mater Dei, Dignitatem quandam habet Infinitam*, una- nimiter deducunt, Virginis Gratiâ fuisse Sum- mam,

nam, & quasi Immensam. Quod enim *Fœmina conciperet Deum* (inquit D. Bernardinus ser. 61. de *Virg. Bened. cap. 12.*) est & fuit *Miraculum Miraculorum*. Quare subdit: Oportuit, ut sic dicam, *Fœminam elevari per quandam quasi Æqualitatem Divinam, per quandam Infinitatem Gratiarum & Perfectionum, quam Creatura nunquam experta est*. Et ipsemet Angelicus Doctor 3. par. quest. 27. art. 1. inquit: *Rationabiliter creditur, quod illa, quæ genuit Unigenitum à Patre, plenum Gratiæ & Veritatis, præ omnibus aliis majora Privilegia Gratiæ acceperit*. Unde *Angelus*, ut legitur *Luce 1. ei dixit: Ave Gratiâ plena*. Itemque ibidem docuit, quod *B. V. Maria* tantam Gratiæ obtinuit Plenitudinem, ut esset propinquissima Authori Gratiæ. Item quoque D. Bonaventura in *Spec. Virg.* sic discurret: *Immensa fuit Gratiâ, qua Virgo fuit plena: immensum enim Vas non potest esse plenum, nisi immensum sit istud, quo est plenum*. *Maria autem Vas immensissimum fuit, ex quo illum, qui Cælo major est, continere potuit...* Si ergo *Maria* (concludit) tam capax fuit *Ventre*, quanto magis *Mente*? Et si capacitas tam immensa fuit Gratiâ plena; oportuit utique, quod Gratiâ illa, quæ tantam implere potuit capacitatem, esset immensa. Quis Immensitatem *Mariæ* potest mensurare? Aliaque permulta ibi cumulat Seraphicus Doctor ad propositum stabilendum: cui sanè præiverunt S. Ildephonsus serm. 3. in *Assumpt. Deip.* Petrus Damianus serm. in *Assumpt. Deip.* D. Anselmus de *Excellent. Deip. cap. 8.* S. Epiphanius serm. de laud. *Deip.* alique permulti ex Patribus, qui omnes quidem Virginis Gratiâ Immensam prædicant.

197. Adduntque insuper Patres ex iis Angelis verbis, *Gratiâ plena*, quod Marialis Gratiæ Plenitudo non modo talis fuit, ut maximam ejus capacitatem impleret; sed etiam adeo copiosa, ut ex ea in nos redundaret, ac effunderetur. Unde dictum Hieronymi roboratur: Nam (sicuti *Joannis 1. 16.* de Christi Gratiâ dicitur) *De Plenitudine ejus nos omnes accepimus*. Ita etiam Bernardus *super Missus est*, de Gratiâ Virginis loquens, inquit: *De Plenitudine ejus accipiant universi: Captivus Redemptionem, Cæcus Illuminationem, Æger Curationem, Tristis Consolationem, Peccator Veniam, Justus Gratiâ, Angelus Lætitiâ, Filius Dei humanæ Carnis Substantiam, & tota Trinitas Gloriam, ita ut non sit, qui se abscondat à Calore ejus*. Quod idem expressè astruit Hieronymus *Epist. illa de Assumpt.* dicens: *Dei Genitrix electa, & prælecta jure ab Angelo salutatur & prædicatur Gratiâ plena: verè plena, per quam largo Spiritus Sancti imbre superfusa est omnis Creatura*. Et D. Bonaventura in *Spec. cit. lect. 7.* ait: *Quid mirum, si Lætitiâ plenam & superplenam habet in Gloria, quæ Gratiâ plenam &*

superplenam habuit in Exilio? Quid mirum, si tam in Cælo, quàm in Mundo ejus Plenitudo super omnem Creaturam sit, de cujus Plenitudine omnis Creatura virescit? Laudatque insuper D. Anselmum enunciantem: O Fœmina plena & superplena Gratiâ, de cujus Exundantia respersa reviviscit omnis Creatura. Unde tandem concludit, ac absolutè firmat, quod *habuit Maria Plenitudinem Gratiæ Inundativam*.

198. Hic autem duo pro nostro instituto annotari debent. Primum est, quod ejusmodi Gratiæ Marialis Plenitudo nedum Gratiâ, Sanctificantem, sed & cætera Dona & Privilegia, Gratiâ & Prærogativas involvit, quæ tantæ Virginis Dignitatem summè decent, ut jure advertit Salazarius *cap. 39. §. 2.* cum aliis pluribus. Si enim cuilibet Sancto talis confertur Gratiæ Plenitudo, ut, præter Gratiâ habitualement, Dona quoque ac Privilegia contineat sui Muneris electioni consentanea, ut ad id idoneus esset, & aptus, juxta illam Divi Thomæ Maximam [*Quos Deus ad aliquid eligit, ita præparat, ac disponit, ut ad id, ad quod eliguntur, inveniantur idonei;*] potissimo sanè jure Virginem decuit eam Gratiæ Justificantis, & Donorum, Privilegiorumque, ac Prærogativarum Plenitudinem continere, quæ illam idoneam ac dignam constituerent, ut Mater Dei efficeretur. Secundum est, quod ea Plenitudo ab instanti Conceptionis ei concessa fuerit, ut innumeri Authores passim ostendunt, citra præjudicium tamen incrementi Gratiæ & Sanctitatis. Quod æquè, ac primum, hic tanquam conclusum supponimus; cum ex Angeli verbis [*Gratiâ plena*] omnes uno ore deducant Virginis Immunitatem à Culpa. Unde solum id nobis incūbit, ex iisdem nimirum Angeli verbis, præexplicato modo intellectis, ulterius evincere Immunitatem ejusdem ab omni Culpæ Debito. Quod facillimum quippe, Deo & Virgine ipsa faventibus, nobis promittimus.

199. Arguitur ergo primò sic: Plenitudo Gratiæ Marialis talis fuit, qualis decebat Dei Matrem, utpotè commensuranda ejus Altissimæ Dignitati, propemodum Infinitæ: Ergo talis fuit, ut in se involveret, præter summam Gratiâ habitualement, omnia Dona & Privilegia, quæ de Potentia Dei ordinaria competere possunt puræ Creaturæ: vel quæ saltem defacto sunt alicui Creaturæ collata. Atqui Immunitas ab omni Culpæ Originalis Debito potuit puræ Creaturæ de Potentia Dei ordinaria, competere; imò & reipsa collata fuit nedum Angelis, sed & primis Parentibus in statu Innocentiæ: Igitur &c. Minor quò ad secundam partem jam constat: quò ad primam partem verò facile ostenditur. Quoniam Inclusio in Pacto facta est per meram Legem Dei positivam, quam pro suo quidem libito Deus poterat ma-

gis vel minùs amplè constituere, absque eo quòd alicui Legi dispensaret, cum nulla sit Lex præscribens Pactum illud esse debere, sic universaliter initum & constitutum, ut omnes omnino Adæ Posteriores debuerit comprehendere.

200. Confirmatur: B. Virgo ex Doctore Seraphico jam laudato, est Vas immensissimum, ac summæ capacitatis, utpotè subiectum altissimæ Dignitatis ac Præminentia; adeoque, ut, idem infert, repleti nequaquam potuit, nisi per summam & immensissimam Gratiam, complectentem omnia Privilegia & Dona, ad talem Gratiæ Plenitudinem spectantia: Igitur defacto Gratia Marialis absorbit omnis sublimioris Gratiæ gradum, ac omne Privilegium & Donum saltem de Potentia Dei ordinaria possibile, ac multò magis Creaturis inferioris Dignitatis defacto collatum. Atqui huiusmodi profectò est Immunitas etiam ab omni Debito Culpæ Originalis: quæ quidem, quatenus reddidit Virginem remotiorem à Culpa, & sic propinquiorem Deo, spectat ad Gratiam Sanctificantem: quatenus verò supponit Virginem à communi aliorum Lege exemptam, ad Privilegium spectat: Igitur B. Virgo verè defacto talem habuit Gratiam, ac tale Privilegium obtinuit: aliòquin quo pacto fuisset eà Gratiæ Plenitudine prædita, quæ Jure Supremæ Dignitatis ipsi competit? Porro Patres ipsi Salmantenses de plano fatentur, quòd Gratia, præservans Virginem etiam à Debito contrahendi Culpam Originalem, major sit in ratione Beneficii, quàm ea, quæ talem non confert Immunitatem: At Virginis Gratia fuit major, quæ dari possit in pura Creatura: Igitur &c. Hæc profectò Illatio vitari nequit; cum (ut jam tetigimus) huiusmodi Immunitatem habuerint Angeli, ac primi Homines in statu Innocentiæ, quibus nullum adfuit Debitum, quosque nulla pressit Necessitas contrahendi aliquam Culpam.

201. Secundò principaliter: Quantò magis aliquid appropinquat suo Principio, tantò magis participat effectum illius Principii, & hoc in quolibet genere: sic D. Thomas 3. part. quæst. 37. art. 5. Atqui B. Virgo in genere Gratiæ magis appropinquat Deo, ut ejus Authori: Ergo tantò magis participat de effectualis Principii. Unde fit, quòd Sanctitas & Puritas Virginis, utpotè magis accedens ad Sanctitatem ac Puritatem Divinam, longissimè excedit Sanctitatem & Puritatem cujuslibet Creaturæ, etiam primi Angeli, ut idemet Angelicus Doctor ibi firmat. Tum sic. Quòd magis quis accedit ad Sanctitatem & Puritatem Divinam, eò magis recedit à Peccato: Atqui B. Virgo longè magis, quàm quivis alius, accedit ad Sanctitatem & Puritatem Divinam:

Ergo B. Virgo longè magis, quàm quivis alius, recedit à Peccato: Ergo fuit immunis à Culpæ Debito. Hæc Illatio suadetur dupliciter, & primò per comparisonem ad ceteros Adæ Posteriores. Quandoquidem prætermisso, quòd contractio Debiti per nos est omnino inseparabilis à contractione Culpæ, adhuc, ex hypothesi quòd Virgo solum Debitum contraxerit, & non Culpam, non magis recederet à Peccato, quàm alii Posteriores. Enimverò & ipsa prorsus eadem quoque premeretur Necessitate subeundi Culpam: quòd autem reipsa non contraxerit, solius Dei Potentiæ ascribendum: ceterum ipsa de se esset æquè, ac alii Posteriores, proxima Peccato ex vi Debiti, licet hoc permissum non fuerit ad suum terminum extendi. Hoc autem nil derogat proximitati, quemadmodum nil derogare potuit, nec reipsa abstulit, quòd tres illi Pueri, in Fornace Babylonica injecti, verè fuerint Igni eodem modo approximati, ac fuissent approximati, si reipsa fuissent combusti, licet defacto à Deo non fuerit permissum eos comburi. Tum quia Debitum Culpæ supponit Virginem æquè peccasse cum cæteris in Adam; in quo planè consiuit tota Peccati Originalis malitia, ut *alibi* satis inculcatum est.

202. Probatur secundò evidenter Illatio per comparisonem ad Angelos, & primos Homines in statu Innocentiæ, quos (ut dictum est) nullum unquam pressit Debitum contrahendi aliquam Culpam, nullaue Necessitas: Ergo multò minùs pressa fuit simili Debito ac Necessitate Virgo Beatissima, quæ longè magis, quàm illi, à Peccato recessit. Quod Argumentum ejusdem Angelici Doctoris est, ut patebit infra Cap. 9. §. 3. quod & alter D. Thomas, nimirum à Villanova, Conc. 2. de Annunc. confirmat: Nam ad ea verba, *Gratiâ plena*, sic inquit: *Verè plena, in cujus animo nullus Peccato relictus est locus, nullus Iniquitati patuit accessus*. Porro si taliter plena Gratiâ Virgo fuit; ergo plenissimè ostensum manere debet, nullum in ea fuisse Debitum. Quandoquidem pura Potentia peccandi, seu posse proximè peccare locum supponit pro Peccato, ac patenter præfert accessum Iniquitati, ut patens est; & multò magis Debitum peccandi, quòd Peccati ingressum necessarium statuit. Quis namque neget, quòd plus est debere peccare, quàm posse peccare? Si ergo eliminatur hoc à Virgine, in qua nullus relictus est Peccato locus, nullusque patuit accessus; à fortiori planè ab eadem eliminandum est Debitum peccandi, seu debere peccare.

203. Hinc (ut benè discurrit fusè Carthagina lib. 5. cit. hom. 7.) sicut ad cognitionem Divinæ Naturæ duplici via progrediendum est, affirmationis & negationis, ut ex antiquissimo Dionysio Areopagita docuit D. Thomas:

ita ad Immenſitatem Marianæ Perfectionis pro modulo noſtro perveſtigandam duplex quoque idem iter eſt arripiendum, affirmationis & negationis. Qui quidem modus (ut oſtendit idem Author, & omnes Theologi communiter) ſit attribuendo Deo omnes Perfectiones in Creaturis repertas, ſublatis Imperfectionibus. Cum igitur B. Virgo inter puras Creaturas cumulatiùs & uberius Divinas Perfectiones participet, ut Sanctitatis ejus Excellentiam & Gratiarum Plenitudinem venari poſſimus, oportet ſanè eaſdem percurrere vias affirmationis & negationis. Et hoc iterum (ut idem advertit) dupliciter: nimirum arguendo vel à Deo vel à Creaturis ad Virginem. Cum enim, inquit, Mater & Filius ſint correlativa, atque ita ſimul natura & cognitione, eiſdem itineribus, quibus ad Filii cognitionem venimus, & ad Matris notitiam devenire oportet. Quandoquidem, ſubdit, B. Virgo medium quoddam eſt inter Deum, & reliquas Creaturas; adeoque ab utriſque ſic arguere licet ad Virginem: Deus, eſt Inſinitè Potens, eſt inſinitè Sapiens, Bonus, &c. inſinitatem remove, & reliquum ſi Mariæ tribueris, non errabis. Similiter in Creaturis ſingulas Perfectiones contemplare: ſi, ſola Finitate retenta, cæteras arcebis Imperfectiones, quibus permixtæ ſunt, reliquum Mariæ tribuamus. Idcirco enim ipſa, ſubneſcit, quæ major eſt omni laude, dixit: In me omnis Gratia Viæ, & Veritatis. Eccl. 24. In Angelis verò ſimul fuit Deus condens Naturam, & largiens Gratiâ, Potentiam tamen ad peccandum, dum Viatores erant, ab illis non abſtulit: tolle tu hanc Potentiam, quod Imperfectionem redolet, & reliquum tribue Mariæ, quæ ſimul ſortita fuit Naturam & Gratiâ, tam excellenti Confirmationis Dono ſtabilitam, ut peccare non poſſet, quæ per Dei Gratiâ Impeccabilis facta erat. Hactenus P. Carthagena, qui tamen, nescio, quo pacto Debitum contrahendi Maculam Originalem, quod in Virgine agnoſcit, cum prætacta Impeccabilitate conciliare valeat. Nunquid ſimul coire poſſunt Debitum ſeu Neceſſitas, ac Impoſſibilitas contrahendi ullam Maculam, & ſic amittendi Gratiâ? Quod ſi replices Debitum ſeu Neceſſitatem reſpicere ſolam Maculam Originalem, Impoſſibilitatem verò ſolam Maculam Peccati Personalis; jam admirabile ac ſtupendum quoddam proponis, dum Deum facis adeò vigilantem, pro Virgine, ac Zelo illius Puritatis ardentem, ne Personali ullo Peccato Mater ſua inficiatur; adeò ſocordem autem (aut impotentem, vel nescium, quod horribilius eſt) pro eadem, quò ad arcendum ab ea Originale Peccatum. Nunquid hoc non eſt verè ac propriè Peccatum, & ſic Mors Animæ?

204. Concludamus ergo, Beatiffimam Dei

Matrem, utpotè (juxta Paranympſi Salutationem) *Gratiâ plenam*, tali præfulſiſſe Puritate, ut perfectiſſimè ad Divinam accederet, ac propius, quàm alia quævis Creatura, ita ut benè dixerit D. Anſelmus [*lib. de Conceptu Virg. cap. 18.*] *Decens erat, ut ea Puritate, qua major ſub Deo nequit intelligi, Virgo illa niteret.* Quod & concinit Minorum Eccleſia in *Officio Concept.* à S. Sede approbato. Talis autem nequaquàm fuiſſet Puritas Marialis, ſi illâ præexplicatâ Immunitate non eſſet prædita. Quis enim ambigat, quòd in caſu nedum poſſet major ſub Deo excogitari Puritas, ſed & major fuiſſet quoque defectò ex hac parte Puritas Angelorum; quæ licèt obtenebrari ac deturpari potuerit in ſtatu Viæ, non tamen debuit? Imò ecquæ foret Mariæ Puritas in caſu, quòd ipſa verè in Adamo peccaverit, atque ita verè, ſicut alii Poſteri Adæ, peccaverit? Hoc certè nonniſi ii non exhorrent, qui falſò putant peccare in Adamo nil proſus derogare Puritati ac Sanctitati. Si ita eſt; cur ergo Adæ Poſteri *Filii iræ* naſcuntur, cum nunquam quicquam Malum egerint, nec in ſe, nec in Adamo? Videat Adamus, ſi ſolus ipſe Malum egit; nam ſcriptum eſt *Ezech. 18.* [*Anima, quæ peccaverit, ipſa morietur.*] Cæterum ejus Poſteri licèt poſſint à Deo puniri temporalibus Pœnis propter Patris Delictum; neutiquam tamen cogi poſſunt ad illius Delicti Maculam ſubeundam, ita ut ob Peccatum, quod ſolius Adæ fuit, ſint & ipſi Peccatores. Exuperat id certè captum noſtrum, & diſcors eſt vel ipſi lumini naturali.

CAPUT V.

Confirmatur præcedens Demonstratio ſubſequentibus iis Archangeli verbis:

Dominus tecum, Benedicta tu in Mulieribus.

205. Eſt ſuſè de his agant Carthagena *lib. cit. bom. 8.* ac alii plures, & ille, quidem in ea verba, *Dominus tecum*, plura ſatis perpulchrè cumulet; ſufficit nobis nihilominus ad noſtrum intentum nonnulla pauca, referre. Primò, quòd verba iſta, *Dominus tecum*, non tantum ſint ſalutantis, ut Cardinalis Cajetanus exponit; ſed & aſſerentis, ut unanimi conſenſu explicant ſupra relati, & mox referendi Patres. Secundò, quòd eadem verba ſint aſſignata ab Angelo cauſa expreſſæ Plenitudinis Gratiæ in Virgine; ita ut ly *Dominus tecum* explicet ly *Ave Gratiâ plena*, ut rectè cenſet Maldonatus jam allegatus; quoniam Divina Præſentia Fons erat, Plenitudinem illam in ea ſcaturiens: tritum equidem eſt Deum nobis aſſeſſe ac ineſſe per Gratiâ, & eò magis certè, quò major eſt Gratia. Tertiò, quòd Angelus

gelus non ait ad Mariam, *Deus tecum*; sed benè, *Dominus tecum*: & id ob hoc discrimen, quia bonorum omnium Præpotens Author Deus dicitur in ordine ad Creaturas, cum bona eis confert juxta Debitum Legis statuta, seu juxta Naturæ Exigentiam: Dominus autem est, cum, Supremo suo utens Dominio, Naturæ Jura violat, & communes ejus Leges invertit, prout sibi placet. Sic ut Dominus erat in Virgine, utpotè Omnipotenti suo utens ac usus Dominio ad eam construendam & sublimandam, præter & supra communes Leges. Quod pluribus ibi suadet Author ille: & meo quoque videri satis consonat ejusdem Deiparæ verbis, in suo *Cantico* enunciantis: *Fecit mihi Magna, qui Potens est*: ut infra ostendemus. Quocirca ly *Dominus tecum* designat, Plenitudinem Gratiæ Marialis, in amplissima significatione sumptæ, prout complectitur nimirum omnem cujusvis conditionis Gratiam, fuisse in omni genere præcellentem, atque adeò sublimem, ut (juxta D. Bonaventuræ dictum) nemo possit illius Immenstatem mensurare.

206. Quod ipsum sanè clariùs obfirmant illa subsequenter verba: *Benedicta tu in Mulieribus*. Porro idem Carthagena *hom. 8. cit.* plures Benedictionis significationes recenset (quod etiam obiter præstat Maldonatus,) quas omnes fuisse B. Virgini collatas minimè dubium esse potest. Potissimum autem ad rem nostram eam seligimus, quam Patres ac Theologi omnes cum Sancta Dei Ecclesia in Virgine agnoscunt, per quam insigniter eam secernunt à cæteris omnibus Mulieribus: nempe quòd sola ipsa Virgo immunis fuerit ab ea Maledictione, cui reliquæ Mulieres subsunt in sua Conceptione. Ejusmodi autem Maledictio duplicem utriusque complectitur Maledictionem, Culpæ scilicet, & Pænæ. Virgo autem nedum Culpam non subiit, sed & aliarum Mulierum Pœnas nescivit; ita ut vel ejus Venter, ex D. Bonaventura in *cap. 11. Lucæ*, fuerit *Beatus propter tria Privilegia*: quia (subdit,) *ut dicit Bernardus, fuit sine Corruptione Fœcunda, sine Gravedine Gravida, & sine Dolo Puerpera*. Nec mirum sanè, quòd Deus in Virgine Jura Naturæ violaret, cum id indè factum ait Chrysologus [*ser. 2. de Annunciat.*] *Ut Naturæ ipsius Conditorem, & Authorem se esse monstraret*. Quocirca Archangelum Gabrielem ad Mariam sic loquentem inducit: *Prætermitte Naturæ ordinem: recognosce ordinem Creatoris*.

207. Ex quo Patres communiter, & Theologi certè deducunt, quòd potiori jure Deus, ut Authorem Gratiæ sese monstraret, id præstitit Virgini, ut nusquam sub Peccati Lege detineretur. Quocirca factum censent, quòd Sanctissima Virgo (juxta Magni Leonis venerandam phrasim, *serm. de Nativ.*) *Divinam, Hu-*

manamque Prolem priùs conciperet Mente, quàm Corpore. Unde supra ex Divo Bonaventura & Augustino & aliis præmisimus, quòd B. V. Maria non tantum Beata fuit, quia Christum gestavit in Carne; verum quoque Beatior, quia ipsum perfectissimè gestavit in Mente. Nec proinde jure in dubium revocari potest, quin ampliora Deus contulerit Privilegia Menti seu Animæ B. Virginis, quàm Corpori; cum satis liberalior Deus appareat in eximenda Matre sua à Culpa, quàm à Pœnis, seu Pœnalitatibus Naturæ humanæ. Siquidem ubi ad Virtutis exercitium Mortem etiam ipsam corporalem in ea permisit, cum aliis hujus Vitæ passionibus; nullam omnino tamen Culpam in ea, ne quidem Venialem, permittere voluit. Unde Augustinus *serm. 18. de Tempore in ead. verba*, sic Virginem alloquitur: *Ita est Dominus tecum, ut sit in Corde tuo, sit in Utero tuo, adimpleat Mentem tuam, adimpleat Carnem tuam*. Ac similiter D. Laurent. Justin. *serm. in Annunc. B. M. V. infra init.* inquit: *Ave Gratiâ plena, Dominus tecum: tecum in Mente, tecum in Ventre, tecum in Thalamo, tecum in Præsidio*.

208. Cum ergo Deus (ut ritè quoque Salazarius *loco cit.* admonet) nedum id contulerit Corpori Virginis, ut Leges Naturæ vitiata non subiret, dum sinè dolore ac sordibus gestavit, & peperit; sed etiam ut esset à Legibus Naturæ invitata seu innocentis libera, dum Virgo & sinè Viri opera genuit; quòd Hevæ innocenti & aliis, permanente statu, non fuisset concessum: multò magis quippe dicendum, simile Privilegium largitum fuisse illius Menti seu Animæ. Adeoque sicuti, supra utriusque mox præacti statûs Mulieres ac Leges Virgo manens, genuit ac peperit in Carne Christum: sic, eadem præminentia Menti seu Spiritus Puritatem ac Integritatem semper quò ad omnia servando, spirituales Virginitatem servaret cum Fœcunditate Virtutum: ita ut Deus planè disposuerit, ut non solum quò ad Corpus Virginitatem perpetuam cum Fœcunditate copularet; sed etiam & multò magis quò ad Animam & Mètem esset Pura semper & Integra in omni genere, quanquam liberè simul continuo studeret Gratiæ Fœcunditate Meritorum cumulum sibi augere. Unde planè sit, quòd æquè Virgo tam in Corpore, quàm in Anima & Mente præfulserit supra Mulieres & Leges utriusque prærecensiti status Naturæ Lapsæ, ac Innocentis. Ubi enim Hevæ talem habuit in statu Innocentiæ Gratiam, ut amittere posset, quam defacto amisit; Virgo tamen eam habuit copiosiorē quidē, & inamissibilem, ut omnigena Virgo etiam quò ad Mentem permaneret, qualiter Dei Matrem decebat.

209. Hinc S. Ildephonsus eos acriter re-

prehendit, qui rigidi Exactores esse volunt in Virgine illarum Legum, quibus ceteri obstricti sunt. *Quid est, inquit, quod Legem Naturæ requirant in Maria, ubi totum, quicquid in ea fuit, possedit Spiritus Sanctus?* Porro si totum in ea possedit Spiritus Sanctus; quisnam amabò tam audax, ut eam velit vel *Debito* Culpæ submittere? Profectò tale Debitum dura quædam Necessitas est, qua Peccatum, semel in Adamo perpetratum, Posteror cogit ad Maculæ sui ipsius Turpitudinem in Conceptione subeundam. Adeoque tali Debito subijci est Legibus Peccati subesse, atque ita & Damoni, qui ob id Jus acquisitum possidet respectu Debitoris. Ergo repugnat tale Debitum in Virgine, dum totum, quicquid in ea fuit, possedit Spiritus Sanctus. Anne, obsistente (ut sic loquar) Damoni Jure, totum, quod in Virgine fuit, possedit Spiritus Sanctus? Absit, ut sic de Deo, ejusque Matre obloquamur: Ergo & absit ab ea Culpæ Originalis Debitum.

210. Non finè causa certè Angelus *Benedictam in Mulieribus* eam deprædicat: quia nimirum (ut ait Hieronymus in *Officio Minorum* allegatus) *plùs Benedicta* fuit, *quàm omnes Mulieres*, & sic *plùs Benedicta*, ut vidimus, quàm Heva Innocens; nam & bona utriusque status Naturæ Innocentis & Reparatæ largissimè participavit, ut ex S. Francisco Salesio præmissimus. Sed adeò ex Christi Redemptione participavit, ut *ab omni etiam Peccati Periculo* fuerit præservata. Quantò magis igitur à *Debito*? Profectò neutiquam potuit ea Benedictio in Virgine habere locum, si in Adamo peccasset; cum in hoc sita sit tota ratio Maledictionis aliarum Mulierum, cæterorumque Posterorum. Siquidem Peccatum, quo Posterum in Conceptione maculantur, non habet rationem Peccati verè & propriè dicti, nisi per relationem & respectum ad Voluntatem Adæ, à qua originem habuit, quemadmodum constat ex 47. Baji Propositione, à tribus Summis Pontificibus damnata: quia nimirum ad rationem Peccati verè & propriè dicti requiritur, quod sit voluntarium, ut ex damnatione Propositionis 46. ejusdem Baji sit palàm, cum moralis malitia in Libertate fundetur. Sicque Labes, qua in Conceptione Posterum asperguntur, quò ad moralem malitiam pendet ab illo actuali Adæ Peccato, quo in Adamo omnes, ut ait Apostolus, peccaverunt: imò non habet malitiam contradistinctam, cum, universalissimè loquendo, Peccatum Actuale & Habituale unà eademque malitià polleant, obque id unicum in genere moris Peccatum præferant: Labes autem, qua *nascimur Filii iræ*, est Habitualis præfati Actualis Peccati Macula. Adeoque idem est peccasse in Adam, ac Debitum indè traxisse subeundi in Conceptione eam Maculam, ac reverà subiisse

commune *Maledictum*, seu *Maledictionem*, quæ principaliter in eo peccasse consistit; quanquàm falsa imaginatione multi Doctores pressi autument id non derogare Sanctitati & Puritati, tanquam si peccare in Adam nihil sit; ac proinde putent, atque asserant *Immaculatam* Virginem, quam contendunt in Adamo peccasse.

211. Confirmatur: Nam ex D. Paulo [ad Galat. Cap. 3.] *Christus nos redemit de Maledicto Legis, factus pro nobis Maledictum*. Quia (ut ait ibid. Cornelius à Lapide) *Christus in se, suæque Persona Benedictus, factus est Maledictio, quatenus Personam subiit Peccatorum, quorum Peccata, & execrationes in se luendas & expiandas suscepit*. Unde (ut idem Apostolus loquitur Cap. 2. ad Coloss. V. 14.) *Delens, quod adversus nos erat, Chirographum Decreti, quod erat contrarium nobis, illud tulit de medio, affigens illud Cruci*. Ut autem notat Alciatus [L. Procurator, Cod. de edendo] *Chirographum propriè est Promissio obligatoria manu Debitoris subscripta*. Adeoque sit sermo ibi (ut explicat Catharinus in eum locum) de Chirographo, & Decretis, seu Placitis, quæ Deus ab initio cum Adam Patre nostro, & consequenter nobiscum ejus Filiis decrevit. *Decreverat enim Dominus, subdit: Ne comedas de Fructu illius Arboris. Quandocunque enim de eo comederis, Morte morieris*. Hæc, inquit, erant Decreta, quæ Chirographo illo comprehensa sunt. Igitur Posterorum Adæ Maledictio in materia Originalis Peccati per se primò consistit in violatione, actuali illius Præcepti [Ne comedas:] vi cuius transgressionis omnes maledicti sunt à Lege, hoc est facti sunt Rei, & sic æternæ Damnationi addicti. Neque enim dubium esse potest, quin Deus, posito Adæ Peccato, Sententiam Maledictionis tulerit etiam contra omnes Posteror, ab Adamo, ut Capite morali, dependentes; cum ipsum Dei Decretum ex parte objecti conditionatum, purificata jam conditione per Adamum, transierit in absolutum. Quare inquit Apostolus [ad Rom. 5.] *Judicium quidem ex uno in Condemnationem*: nempe ex uno Delicto in omnium Condemnationem. Unde talis Condemnatio benè *Chirographum nostrum* dicitur, utpotè manu propria Adæ, tam nomine suo quàm nostro, subscriptum, & ex conditionato absolutum redditum. Nam (ut ait S. Chrysost. in cap. 2. ad Coloss. hom. 6. ante fin.) *Chirographum est, quando quispiam Reum se constituit Debiti, & obaratus redditur*. Sicque quicumque peccaverunt in Adam, citra omne dubium *Condemnationem* subierunt, ac *Maledictionem*, ad quam tollendam provisum est à Deo de Redemptione. Igitur, ut Virgo Beata, sic astruatur inter & plusquàm omnes Mulieres *Benedicta*, quòd expers fuerit communis Maledictionis, debet profectò à communi Lege &

Pacto astrui exempta, & ideo quod minime in Adamo peccaverit.

212. Lubet ad id afferre innox citatum Chrysostomum *tom. 5. hom. 1. ad Neophitos*, quem allegat P. Bonæ Spei *disp. 1. dub. 3. num. 36.* [*Venit Christus*, inquit, & invenit nostrum paternum Chyrographum, quod conscripserat Adam. Ille initium induxit Debiti, nos sœnus auximus posterioribus Peccatis: ibi Maledictio fuit, & Peccatum, & Mors, Legisque Condemnatio.] Et Concilium Ephesinum *tom. 6. Concilior. cap. 7.* (suntque verba S. Procli Episc. Cyzici, & deinde Archiepisc. Constantinop. quæ habentur in *Oratione* ab ipso recitata in Concilio Ephesino, ut videre est in versione Romana ejusdem Concilii *par. 1. cap. 1.* ac item apud Vincentium, Richardum Cler. Regul. qui eam tum græcè, tum latine edidit, & Commentariis illustravit) Concilium inquam Ephesinum sic habet: *Per Adam omnes Peccato quasi Chyrographum dederamus: omnesque Diabolus in Servitutem redegerat, Corpore nostro, permultis pathematibus subiecto, velut chartâ usus, nostræ Vditionis Pretia ostentabat, passionisque Debitum malignus ille falsarius minitabundus ob oculos nobis ponebat.* En qualiter, patrato Adæ Delicto, efformatum est Chyrographum nostræ Damnationis, & Maledictionis, ac Diabolicæ Servitutis; ita ut illas nos omnes Posterì Adæ cum eo subierimus ex illo planè tunc, in quo ipse, & nos in eo, & cum eo peccavimus; tametsi Adam pro illo tunc, nos verò pro futuro tunc, in quo primum realiter extituri eramus, ut suo loco explicatum est.

213. Et quidem cum paternum nostrum Chyrographum Divinum illud Decretum sit *Genes. 2.* relatum, *Quocunque die comederis ex eo, Morte morieris*; quod ideo ab Adamo conscriptum dicitur, eo quia, Præceptum violando, conditionem posuit, vi cuius Decretum illud jampridem conditionatum in absolutum transierit: sic jure Chyrographum dicitur nostræ Condemnationis, Maledictionis, ac Diabolicæ Servitutis illa Adæ Prævaricatio; dum (ut ait Chrysostomus) certò certius ibi Maledictio fuit, & Peccatum, & Mors, Legisque Condemnatio, nedum contra Adam, sed & contra omnes quoque ab eo moraliter dependentes, ita ut omnes cum illo sub eodem Judicio & Sententia comprehensi fuerimus. Unde Augustinus in *Enchir. cap. 26.* optime docet, quod Adam *Stirpem quoque suam, quam, peccando, in se tanquam in radice vitiaverat, Pœnâ Mortis & Damnationis obstrinxit.* Quia nimirum sicuti non prius Adam, peccavit, quam nos peccavimus, cum simul omnes eodem ipsius Peccato peccaverimus, quod fuit proinde moraliter multiplex, etsi physicè unum, ut suo loco satis declaratum & ostensum est: ita simul quoque sub eodem Da-

mnationis ac Maledictionis Chyrographo comprehensi sumus: licet Adam ab eo tunc pro ipso tunc, dum realiter existeret; Posterì verò ab eo tunc, sed pro illo tunc, in quo essent primò extituri; cum nos ipsi profectò fuerimus illius Maledictionis & Damnationis Divinæ terminus, utpotè secundum præsentem justitiam reprobati ex vi commissi Facinoris.

214. Ergo B. Virgo, utpotè in *Mulieribus Benedicta*, & sic omnis Maledictionis expers, nullo pacto in Adam peccavit: aliòquin fuisset eque sub communi Maledictione ac Damnatione comprehensa; & quidem ab illo tunc, in quo Adam, & ipsa in illo peccavit, pro illo tunc, in quo primum esset extitura. Et jam ipsimet Authores adversæ Opinionis nil asserere, verentur, eam fuisse mortuam & peccatricem in Adamo, ac proinde Dei inimicam. Sed falsa in hoc imaginatione decipiuntur, dum simul *Immaculatam* profitentur: quasi ea prædicata, de Virgine enunciata, Virginem ipsam non afficerent, quod non est dicendum. Quo jure, namque de illa enunciari possunt, si eam non afficiunt, eique moraliter non inhærent? Quia (inquiunt) non in se, sed in Adamo fuit mortua, peccatrix, & Dei inimica. Sed in hoc certò hallucinantur, dum non ritè intelligunt quid sit peccasse in Adamo. Videantur, quæ in propria *Disputatione* fusè cumulata sunt. Interim nos dicamus cum D. Laurentio Justiniano *Serm. cit. de Annunt. B. M. V.* circa initium, quod *Nemo hujus Virginis Gratiam sufficit enarrare.* Cujus rationem expendens, addit: *Ab ipsa namque sui Conceptione in Benedictionibus est præventa dulcedinis, atque à Damnationis aliena Chyrographo.* En qualiter præventa fuit B. Virgo à Damnationis Chyrographo: quod, ut vidimus, conscriptum est eodem ipso, in quo Adam peccavit. Quod si secus esset; potius planè Virgo à Damnationis Chyrographo præventa, fuisset, & sic potius in Maledictionibus, quam in Benedictionibus dulcedinis. In hac sanè Originalis Peccati materia (ut *alibi* dictum est) preventio vel non preventio quò ad peccasse, vel non peccasse in Adam attendenda est; eo quod sicuti repugnat eum, qui in Adam peccavit, verè & propriè non peccasse: ita repugnat verè & propriè non subiisse Maledictionem communem, ac sub communis Damnationis Chyrographo non fuisse comprehensum: nisi velis Posteròs quosdam fictos & chimæricos peccasse in Adam, non verò Posteròs reales, qui realiter erant proculdubio extituri: quod nefas est.

215. Itaque ideo B. Virgo à sui Conceptione præventa fuit in Benedictionibus dulcedinis, quoniam aliena fuit à Damnationis Chyrographo, ab Adamo nomine suo & suorum subscripto; & ideo fuit aliena ab eo Chyrographo,

pho, quia immunis fuit à communi aliorum. Lege, seu non comprehensa in Pacto; & id utpotè ab aeterno praelecta, ut esset digna Dei Mater, hoc est Sanctissima, Immaculatissima, Purissima, ab omni prorsus Macula semota & aliena. Proferamus iterum Sanctissimum Antistitem Justinianum. *Erat planè (ibidem subdit) sicut à Carnis Colluvione immunis, ita & ab omni Peccati Labe extranea. Degebat quidem in Carne, conversabatur supra Carnem, Carnisque molestias nesciebat. Talis profectò erat, ut nullo usui servaretur, nisi divino.* Porro extranea ab omni Peccati Labe dici nequiret, si in Adamo peccasset. Quidni? Jam enim verè & propriè cum aliis Posteris peccasset; essetque proinde de se necessitata ad existendum, sub illius Peccati Macula. Et hoc est eam esse extraneam ab omni Peccati Labe? Item nec dici posset *nullo usui servata, nisi divino*: imò servata videretur Dæmonis usui; qui quidem, eam ob causam, Jus in eam acquisivisset non minus, quàm in reliquos Adæ Posteris. Quòd si gratissimè demus potuisse adhuc Deum privare Dæmonem tali usu; adhuc nihilominus nec rectè diceretur soli usui divino servata; cum reverà Dæmon Jus habuisset ad talem usum.

216. In eundem quoque D. Justiniani scopum & alii Patres collimant. Nam S. Ildephonsus in lib. contra eos, qui disput. de perpet. Virgin. Beatae Mariae, sic fatur: *B. Maria plena Gratiâ nec dolorem sensit, nec corruptelam: quia quantum aliena fuit à Culpa, in totum extranea à Maledictio primæ Damnationis.* Quomodo aliena à Culpa; si aequè cum aliis in Adamo peccavit? Sed ponderemus Argumentum Ildephonsi. Probat ille Virginem in totum extraneam fuisse à Maledictio primæ Damnationis, nempe *In dolore paries &c.* eo quòd tantum aliena fuit à Culpa, nempe in totum. At quo jure in totum aliena à Culpa, si ipsius propria quoque fuisset Culpa Adæ? Imò cum Maledictum illud primæ Damnationis, de quo agit Ildephonsus, ex tunc cæteras Mulieres affecerit, & nonnisi ob Adæ Peccatum; jam totalis extraneitas Virginis à tali Maledictio supponit totalem alienationem ejusdem ab Adæ Peccato. In idem quoque recidunt Fulgentius & Augustinus; ille in *serm. de laud. Mariae*, hic in *serm. 2. de Nativ.* concorditer autumant, quòd Angelus, salutans Virginem iis verbis, quæ hactenus ponderavimus, ostendit ex integro iram exclusam primæ Sententiæ, & plenam Benedictionis Gratiâ restitutam. Non potuit autem ira primæ Sententiæ ex integro excludi à Deipara, nisi per Exclusionem à communi Lege & Pacto; aliòquin non potuisset non includi cum cæteris Posteris sub ea comminativa conditionata: *Quocunque die comederis ex eo, Morte morieris*: quæ, posito Adæ Peccato, transiit in absolutam.

217. Neque dicas, per iram primæ Sententiæ Patres illos intelligere pronunciatum illud *Genes. cap. 3. [Multiplicabo ærumnas tuas &c.]* quandoquidem hæc prima Sententia non fuit, ut liquet. Tum quia *ly ex integro* clarè designat non ab una vel altera parte Sententiæ, sed à tota Sententia Virginem exclusam fuisse; ita ut ex integro exclusa fuerit à partialibus omnibus Sententiis, à Deo propter Peccatum pronuntiatis; quæ unicam profectò integrant Sententiam, cum unicum id Judicium, unaque Causa fuerit. Unde Sententia, à qua fuit Virgo exclusa, non dicitur prima respectu alterius partialis Sententiæ, ad idem Judicium spectantis: sed benè respectu aliarum, quæ progressu temporis propter alia Hominum Peccata fuerunt à Deo latae. Nec video sanè, quo jure potuerit excludi Virgo ab ira primæ Sententiæ, quæ de necesse trahitur ab ipsa Culpa, eo posito quòd cum cæteris in Adamo peccaverit. Nunquid potest Deus non odio habere Peccantem, ac ipsum ut talem nō pronunciare Damnationis Reum? Profectò sicuti Adam, statim ac peccavit, Originalem Justitiam & Sanctitatem, atque Dei Amicitiam amisit: ita & quicumque in eo peccaverunt.

218. Et patet quidem, de Exclusionem ab hac ira primæ Sententiæ potissimum loqui eos Patres; cum subnectant ob id plenam Benedictionis Gratiâ restitutam Deiparæ, alludentes Angelicæ Salutationi, qua Virgo dicta est *Gratia plena, & in Mulieribus benedicta*. Quæ Gratiæ Plenitudo & Benedictio Gratiâ Sanctificantem primario præferret, & Exclusionem Maledictionis, quam secum affert Culpa. Quomodo potuit autem hujusmodi Benedictionis Gratiâ esse plena, nisi ponatur Virgo plenè exclusa à Maledictione, nempe à Culpa? Quòd autem in ea hypothese non fuisset plenè exclusa à Maledictione Culpa per ipsam Propositionem plenè designatur, qua Authores adversè Opinonis enūciant Virginem peccasse in Adamo, atque ita in illo mortuam, & inimicam Dei fuisse. Nunquid hæc est plena Exclusio à Culpa? Est quidem apud eosdem, utpotè asserentes, quòd sic peccasse nil derogat Sanctitati & Puritati. Quare ergo sic peccasse constituit Posteris objectum iræ primæ Sententiæ? Num igitur sinè causa, Deus iram suam primæ Sententiâ expressit? Si peccasse in Adam nil derogat Sanctitati & Puritati; cur ergo nascimur omnes Filii iræ? Nunquid est prius Deus ultor, quàm sit Homo Peccator? At de hoc fusè alibi.

219. Fuit ergo B. Mater ex integro exclusa ab ira primæ Sententiæ, eo quòd ex integro exclusa à communi Lege & Pacto, & sic ab Adæ Culpa. Cæterum cum ab ærumnis & pœnis non fuerit ex integro exclusa, cum plures subierit ad Virtutis exercitium pœnalitates, ut

constat; jam liquidum est, quo sensu locuti sint Fulgentius & Augustinus. Nec obstat, *Benedictionis Gratiam* dici *restitutam* Virgini, adeoque prius *amissam*. Sic enim exclusa non fuisset ab ira primæ Sententiæ, & multò minùs *ex integro*: sicuti nec *plenam Benedictionis Gratiam* adeptæ esset. Dicitur ergo plena Benedictionis Gratia ei esse restituta, utpotè deperdita ab aliis, qui ob id Maledictionem subierant; ita ut, quod tota Natura humana in Adamo amiserat, fuerit Deiparæ plenè imò plenissimè restitutum, utpotè illius Instauratrici ac Reparatrici. Et quidem si ritè velimus, *ly restitutam* expendere, licet denotet rem *restitutam*, prius *amissam*, seu sublatam; tamen *restituere* supponit rem *amissam* esse de Jure debitam ei, cui restituitur. Quomodò autem esset de Jure debita Virgini plena Benedictionis Gratia, si hanc in Adamo ipsamet amisisset, imò esset ei de Jure indebita? Stet ergo proposita Explicatio. Reverà enim B. Virgo ad id Munus fuit ab æterno præelecta, ut per ipsam Mundo jam perduto subveniretur, edendo Salvatorem, qui *totum* (ait Bernardus) *nos habere voluit per Mariam*, tanquam Mediatoris Mediatricem, ita ut de illius Gratiæ Plenitudine omnes accipiamus, ut cum Doctore Seraphico præmisimus, atque aliis Patribus firmavimus.

220. Consonat quoque prædictis Sancti Cypriani Assertum, qui *serm. de Nativ.* sic fatur: *Ideoque innoxiam affligi non decuit: nec sustinebat Justitia, ut illud Vas electionis communibus laceffiretur injuriis, quod plurimum à cæteris differens Naturâ communicabat, non Culpâ.* En quam clarè simul ac præclarissimè S. Pater Virginem deprædicat solius Naturæ communicationem habuisse cum cæteris, non autem Culpæ: & ideò non decuit innoxiam affligi, nec Justitiam sustinere, quòd communibus Virgo laceffiretur injuriis. Porro quis ambigat Virginem non tantum Naturâ, sed & Culpâ communicasse cum aliis Adæ Posteris, posito quòd cum eisdem in Adamo peccaverit? Hujus certè oppositum repugnat ex terminis, nempe quòd æquè ac simul cum cæteris in Adamo peccasset, sed tamen Culpâ cum eisdem non communicasset. Sicuti etiam non videtur quòd jure dixerit, quòd *nec sustinebat Justitia, ut illud Vas electionis communibus laceffiretur injuriis*: imò hujus oppositum de se Justitia exegisset, si Virgo cum cæteris in Adamo peccasset, ut perspicuum est. Si ergo Justitiæ opus fuit, quòd Virgo communibus non laceffiretur injuriis; ergo non peccavit in Adamo; eo quòd sic peccasse certò certius ex Justitia inducit Debitum patiendi communes injurias, cum debeant quòd ad poenas & injurias æquè communicare, qui æquè communicarunt quòd ad Culpam.

221. Plura consimilia tandem eructant alij

Patres, quos nimis operosum esset huc adducere. Imò & possemus item verba illa ponderare [*Invenisti Gratiam apud Deum*] ab Angelo etiam pronunciata: quæ communiter à Theologis cum Sapientissimo Idiota de Gratia præservante Virginem intelliguntur. Sed breviter dicimus cum Salazario *cap. 39. §. 5. num. 22.* ac Patribus ab eo adductis, quòd *duo sunt, quæ inveniri propriè dicuntur, nova scilicet, & jam deperdita.* Et utramque Gratiam Virgo invenit apud Deum: *deperditam* quidem ab Adamo & Heva cum suis Posteris; ac etiam *novam*: non illam sanè vulgarem, qua Deus Angelos, & primos Homines in Conditione sua insignivit, quæ ex S. Ildephonso *ante firmitatem nutavit, ante soliditatem impulsæ est*: sed illam, quæ ab initio constans, solida, & inconcussa fuit, quam nulla alia Creatura, ante Mariam, repererat. Ejusmodi autem firmitas & stabilitas Gratiæ Marialis impossibilis profectò est cum Debito & Necessitate carendi illâ, ut millies refricatum est.

222. Quòd si quis contendat B. Virginem tantummodò eam Gratiam invenisse apud Deum, quam in Adamo ipsamet amiserat; respondeo satis stultè id affirmari. Nam, præter ea, quæ ibi cumulat Salazarius, Exemplum Noë in primis affero, de quo dicitur *Genesis 6.* [*Noë verò invenit Gratiam coram Domino.* Ecquam Gratiam quæso invenit? Non aliam profectò, nisi quam in se habebat, à Deo sibi benigniter jam collatam, & fideliter custoditam, ac nunquam amissam. Unde ob id idem Sacer Textus eum appellat Virum justum, atque perfectum in Generationibus suis, eo quòd cum Deo ambulaverit. Non ergo *inveniri Gratiam apud Deum*, Gratiam jam deperditam insinuat: sed benè designat esse justum, sanctum, & sic Deo dilectum: quòd ex pluribus aliis Scripturæ locis potest evidenter ostèdi: aliòquin nulla profectò esset ratio, cur sola Virgo, & non etiam nos Gratiam apud Deum invenerimus. Et jam speciali jure implicat certè quòd is, qui Dei Gratiam amisit, eam apud Deum inveniat; cum Gratia sit Amicitia Dei, & qui per Peccatum amisit Gratiam, nequeat Deum Amicum habere. Porro iste talis odium potius reperit apud Deum, quàm amorem, inimicitiam potius, quàm amicitiam, cum Peccatum moraliter permaneat in Dei abominatione. Rectius ergo discurrendo, dicamus, Virginem Beatissimam, Gratiam ab aliis deperditam invenisse in instanti suæ Conceptionis apud Deum, utpotè sibi præparatam cum alia nova perfectiori, ac eminentiori, longèque sublimiori, ut eam non solum ipsa possideret, eaque superplena frueretur, sed ut etiam ex ea in nos diffunderetur, ac redundaret. Cui planè Asserto favet Seraph. Doctor in *Speculo B. V. M. Lect. 6.* qui per *Gratiam*

tiam à Virgine apud Deum inventam intelligit *Gratiam Privilegiorum*; quorum primum esse notat, quòd *super omnes Homines ab omni Peccato sit Purissima*.

CAPUT VI.

Quarta fit Demonstratio ex verbis ejusdem B. Virginis in suo Cantico, Cap. 1. Lucæ relato, ex quibus haud obscure sanè deprehenditur illius Immunitas ab omni etiam Originalis Culpæ Debito.

223. **P**OST conceptum Verbum in Carne, abiit Maria, Dei Mater, in Civitatem Juda, ut Elisabetham inviseret, quæ Dei pariter Spiritu afflata, penetrans consummatum jam in Virgine Incarnationis Mysterium, voce magna exclamavit, illius exaltans Dignitatem, Præminentiam, & Gratiam, eamque in Mulieribus Benedictam, ac Beatam deprædicans. Qua de causa Virgo in Spiritu elevata jubilanter intonuit: *Magnificat Anima mea Dominum: Et exultavit Spiritus meus in Deo Salutari meo.* Et eodem cordis júbilo totum, id Canticum absolvit. Hinc jure sanè optimo Origines inquit: *Quomodo Anima Mariæ Magnificet Dominum? Si enim (subdit) Dominus nec augmentum, nec decrementum recipere potest quidem; quare nunc Maria loquatur: Magnificat Anima mea Dominum? Et quibusdam breviter excursis, inquit: Unusquisque nostrum ad Imaginem Dei formans Animam suam, aut majorem aut minorem ei ponit Imaginem. Quando igitur grandem fecero Imaginem, & magnificavero eam opere, cogitatione, & sermone, tunc Imago Dei grandis efficitur, & ipse Dominus, cujus Imago est Anima nostra, magnificatur.* Sic ex Origenis Mente, licet Deus in sua Magnitudine, cujus non est finis, nequeat magis & minus suscipere; potest tamen magis minusve relucere in Anima nostra, prout hæc, majori vel minori prædita Perfectione, magis vel minus perfecte Deum exprimit ac representat, à quo cuncta bona per participationem communicantur. Unde idem Origines annectit, quòd *sicuti crescit Dominus in nostra Imagine, cum Justi sumus; sic, si Peccatores fuerimus, minuitur, & decrescit.* Cum ergo Deus in Virgine, tanquam in Imagine perfectissima, modo quidem longè sublimiori, quàm in quibusvis aliis Creaturis etiam Sanctissimis, ac in ipsismet Coelestibus Spiritibus, effulgeat, atque in eadem proinde in immensum conspicua demonstraretur Dei Magnitudo; jure sanè maximo Virgo Deipara intonuit: *Magnificat Anima mea Dominum*: quasi diceret: [Anima mea, ob excessum præstantissimæ Perfectionis, Bonorumque omnium inexcogitabilem amplitudinem,

quibus ex liberalissima Dei Magnificencia exornata est, Deum adeò *Magnum* ostendit, ut per nullam alterius creati Opificii Magnitudinem, talis refulgeat.] Adeò quòd merito Augustinus *Serm. de Assumpt. & 35. de Sanctis*, Virginem alloquens, dixerit: *Si formam Dei te appellem, digna existis.* Tantam enim experta est in se, ac affecuta Divinarum Perfectionum participationem, ut major in pura Creatura excogitari nequeat: seu quantum sine personali unione cum Deo Creaturæ conditio patitur: ut D. Bernardus loquitur in *Signum Magnum*, longè à principio.

224. Ex quo palàm profectò emergit, quàm longè aberrant, qui putant assertam Virginis Immunitatem ab ipso etiam Culpæ Originalis Debito præjudicium quoddam Christo inferre: cum eò magis reluceat Dei Magnitudo, ac Meritorum Christi Excellentia, quò magis extollitur Fulgor Puritatis Marianæ. Adeoque non immeritò Divæ Virgini encomium illud effertur: *Speculum sine Macula Dei Majestatis, & Imago Bonitatis illius (Sap. 7.)* cum verè terribilissimum Speculum fuerit, ac sit Divinæ Bonitatis, ac Magnitudinis ejusdem. Non ergo in Virgine ullum Peccati nævum excogitare licet: imò & tanta eam Puritate ac Sanctitate præditam fateri debemus, ut (juxta vulgatum, D. Anselmi Adagium) *major sub Deo nequeat intelligi.* Cum autem iterum *Puritas intendatur per recessum à contrario*, ut optimè docuit Angelicus Doctor *infra cit.* consequens est, ut dicamus Virginem Beatissimam à Peccato recessisse, quò magis possit excogitari. Quis autem inficiabitur magis recedere à Peccato Originis, qui nullum ejus contraxit Debitum, quàm qui illud subiit? Imò tantum abest, quòd habens Debitum illud à Labe Originali recedat, ut ad eam proximè sic accedat, quòd cogitur, ac debet illam subire. Et sic iste talis neutiquam eam nitet Puritate, qua major sub Deo nequit intelligi: imò & neque Puritate illa, quæ defectò infuit primis Parentibus in statu Innocentiæ, atque Angelis etiam Malis, cum primò creati sunt. Quanquam enim & hi & illi, utpotè Creaturæ ex se defectibiles, potuerint peccare, atque ob id maculari; haud tamen debebant Maculam ullam subire. Quis autem neget à Puritate magis recedere debens, quàm solum *potens* maculari?

225. Ut ergo verificetur, quòd Anima Beatissimæ Virginis Deum magnificarit, ac magnificet plùs, quàm quævis alia Creatura, opus planè est astruamus illam ab omni Originalis Culpæ Debito quoque immunem: imò & in Gratia sic à Deo confirmatam à primo suæ Conceptionis instanti (sicut pluries *supra* diximus, & *infra* iterum dicemus) ut esset proximè Impeccabilis. Ejusmodi quippe est Puritas, qua

majorem sub Deo nos Creaturæ vilissimæ, & infimæ capacitatis non possumus excogitare. Alioqui, quo pacto verum erit, quod *Matris Magnificencia amplius magnificat Deum, quam omnis alia Creatura simul sumpta*, ut agebat Divus Bernardinus tom. 1. serm. 61. art. 2. cap. 4. dum Angeli, qui steterunt, sola peccandi Potentiâ pressi fuere; Virgo autem etiam & Debito? Porro *singula eorum, quæ facta sunt, Omnipotenti Deo naturaliter Laudis præconia exhibent*, ut benè differit D. Laurentius Justinianus serm. in Nativ. Deip. eoque perfectius ac per amplius, quod præstantiora atque cumulatiora Gratiarum munera perceperunt. Nunquid ergo B. Virgo longè admodum Creaturas omnes non excedit? Absit. Nam (ut idem Sanctus prosequitur) *Sanctificationis quidem Privilegio, Virtutum Meritis, Virginitatis Honore, Prolis Fœcunditate, Humilitatis Decore, atque Donorum Plenitudine, Mortales supereminet universos. Omnium quippe referta cumulo Gratiarum cunctis in se fecit Deum esse laudabilem*. Et id ea sanè de causâ, quoniam (ut ait Petrus Damianus serm. 1. in Nativ. Deip.) *etsi multa magna facta sunt in Creaturis Mundi; nihil tamen tam excellens, tam magnificum fecerunt Opera digitorum Dei*.

226. Hinc silentio prætereundum non est, quod admodum eruditè annotaviit Jacobus de Valentia Episc. Christopolitan. in idem Virginis Canticum à principio: nempe quod *Cantica Veteris Testamenti facta sunt pro Beneficiis temporalibus tunc receptis: in Novo Testamento autem facta sunt pro Beneficiis spiritualibus, figuratis quidem in iis temporalibus Veteris Testamenti. Et ideo (subdit) Virgo Maria videns, quod omnia, quæ erant scripta in Lege & Prophetis, & omnia, quæ antiqui cantaverant futura in supradictis Canticis Veteris Testamenti, erant partim completa in se per Incarnationem Filii sui, & cætera erant in brevi complenda, ideo prorumpens in laudem Dei, exultans in Spiritu, cantat Canticum Evangelicum, & Novum, dicens: Magnificat Anima mea Dominum: &c. Et ideo (annectit) Virgo Maria posuit decem versus in hoc Cantico juxta numerum decem Canticorum Veteris Testamenti; quæ paulò supra distinctè & singillatim enumeraverat. Et sic patet triplex causa, unde mota est Virgo ad cantandum istud Canticum: nempe primò, propter singularissimâ Beneficia in se recepta super omnes Creaturas: secundò, propter Redemptionem humani Generis proximè faciendam: tertio, quia Christus, in iis decem veteribus Canticis jam promissus, jam jam in Utero suo conceptus erat. Ac explicato modo, quo nos Deum magnificamus, ait idem Jacobus de Valentia: *Et isto modo Virgo Maria magnificat Deum in hoc Cantico: quia Deus primò eam ma-**

gnificavit, & Magnam fecit, ipsi Magna Dona conferendo, prout ipsi dictum fuit ab Angelo, & Elisabeth.

227. Ex quo tam ingens planè aditus patet ad Virginis Gloriam prædicandam, ut nunquam satis de ejus Magnitudine, ac Sublimi Eminentia, & Sanctitate dici possit. Quis enim pervestigare potest præclarissima & magnificentissima Deiparæ Dona spiritualia, in Veteri Testamento figurata? Jure igitur Virgo Deum de prædicat ab Anima sua magnificatum, cum tot tantæque in ipsius Anima Dona & Privilegia verè magnifica eluxerint, ut à posteriori ex eis Infinitam Dei Magnitudinem colligere possimus. Quod clarissimè quidem ipsamet Virgo in eodem Cantico subtextit, dicens: *Quia fecit mihi Magna, qui Potens est, & Sanctum Nomen ejus*. Quod Nomen Dei est ipsum Verbum incarnatum (ut fusè ostendit ibi allegatus Antistes,) per quod Deus Pater nobis locutus est, & notificavit Mundo seipsum. Quod quidem (ut pluribus jam præcumulatis concludit) est Omnipotens, & Sanctum, Sapiens, & Justum. Et id, eò quia Omnipotens potuit facere Magna Virgini Matri suæ, & ipsam magnificare supra Naturam. Et quia Sanctum, ideo de facto magnificavit &c. quia ad Filium Sanctum pertinet, in quantum potest, Matrem suam sanctificare, & magnificare, & omnibus Dignitatibus possibilibus eam dignificare. Sicque Deiparam his verbis loquentem inducit: *Quia Nomen ejus est Potens, & Sanctum, ideo fecit mihi Magna, id est me Magnis Donis magnificavit*.

228. Si ergo ad Christi Omnipotentis Sanctitatem spectavit Matrem suam, in quantum potuit, sanctificare, & magnificare, & omnibus Dignitatibus possibilibus eam dignificare, ut præcitatus Author discurret; jam nefas est dubitare, an Matri suæ eam concesserit, largitusque fuerit Puritatem, qua major sub Deo nequit intelligi: quæ profectò Immunitatem, involvit ab omni etiam Culpæ Debito, imò & Confirmationem in bono (ut millies refricat is Author,) quæ sanè à Virgine proximam quoque peccandi Potentiam eliminat: quod directè opponitur Culpæ Debito, ut alibi diximus, & infra itidem ostendemus. Et quidem unde melius colligenda Omnipotentia, aut illius negatio (inquit Saavedra volum. aliàs cit. disp. 16. sec. 10. num. 603. ad eadem Virginis verba, *Qui Potens est*,) quàm ex Matris Præservatione, aut negatione Privilegii hujus? Hinc (subdit) illa argumentandi forma, qua usi non pauci, & urget noster Cajetanus Antistes, aut potuit, & noluit, aut verè non potuit, &c. urgeret etiam Sophronius in Christi Natalitia sic: Christus in manifestissimum Omnipotentiae suæ miraculum, & argumentum Virginem, ex qua prodiit, integram incorruptamque conservavit. An non tale.

le Virginem integram & incorruptam in Anima servare?

229. Idipsum astruit Suarez tom. 2. in 3. par. D. Thomæ, disp. 3. sect. 5. §. Possumus, lit. B. asserens, quod verba illa [*Quia fecit mihi Magna &c.*] hoc totum virtute continent, nempe Immunitatis Marialis Privilegium à Culpa Originali. Mensura enim (subnectit) Privilegiorum Virginis Potentia Dei dicitur, quæ parcendo maxime & miserando manifestatur, & decuit singulari modo manifestari in Matre. Et quamvis is Author Debitum Culpæ in Virgine agnoscat; minus consequenter tamen. Si enim Dei Potentiam, quæ parcendo maxime & miserando manifestatur, decuit singulari modo manifestari in Virgine Matre, & ideò à Labe Originali præservata, concluditur; cur non etiam à Debito, cum ex uno capite id est magis Dei Potentiæ manifestativum, & ex alio capite talis vel similis Debiti carentia defactò visa fuerit in primis Parentibus in statu Innocentiæ, atque in Angelis Viatoribus? Imò si decuit eam Dei Potentiam singulari modo in tali genere manifestari in Matre; ergo nedum Virgo immunis fuit ab omni Debito subeundi ullam Maculam, quod & prædictis Creaturis collatum fuit; sed etiam, ut singulari modo manifestaretur in Matre, fuit Gratia inamissibili à primo instanti prædita; quod non fuit illis concessum, cum potuerint peccare. Porro vel ipse Suarius tom. cit. disp. 4. sect. 1. sub B. statuit, primum & verisimile esse credere Gratiam Virginis in prima Sanctificatione intensiorem fuisse, quam supremam Gratiam, in qua consummatur Angeli & Homines. Et sect. 2. firmat ut certum, datas esse Virgini simul cum Gratia omnes Virtutes per se infusas, & omnia Spiritus Sancti Dona. Et sect. 3. docet, B. Virginem in prima Sanctificatione fuisse in Gratia confirmatam, & infallibile perseverandi Donum accepisse. Quomodo autem hæc valeant coherere cum Debito subeundi Adæ Maculam, ita ut simul fuerit in primo instanti Beata Virgo necessitata & impossibilitata ad amittendam Gratiam, jam pluries visum est cum eodem quoque Suario disputando, & iterum infra ex professo videbitur.

230. Cum igitur Puritas Mariana talis sit, ut nequeat sub Deo major aliqua Puritas intelligi, sitque proinde argumentum Dei Omnipotentia manifestativum, quemadmodum cætera Virginis Dona & Privilegia; jam apertissime liquet, quam immeritò Culpæ Originalis Debitum in illa fuisse contendatur. Profectò & maiorem quoque Puritatem ex iis Principiis deberemus in Deipara concludere, si maiorem investigare possemus, quæ puræ Creaturæ adaptari possit: reverà namque nullus inficiari poterit, quin longè major fuerit Virginis Puritas & Sanctitas, quam à nobis unquam excogitari

valeat. Siquidem Deus creavit illam in Spiritu Sancto, & vidit, & dinumeravit, & mensus est: [Eccles. 1. 9.] ac proinde soli Deo reservatur cognoscenda, ut peroptime concludit Divus Bernardinus Senensis serm. 51. cap. 1. Ergo vel eam Virgini Puritatem non tribuere, quæ nobis obvia est, absurdissimum certè reputari debet. Porro Didacus Stella celebrat in cap. 11. Lucæ Sapientiam & Prudentiam illius Mulieris, quæ, extollens vocem de Turba, dixit Christo: *Beatus Venter, qui te portavit &c.* Non audet, inquit, Virtutes Virginis laudare, quia hoc esset altum Pelagus, & profundum Mare ingredi, ubi sine dubio esset illi periclitandum. Imò & observat, quod Divino Consilio Spiritus Sanctus, postquam retulit [Cant. 4.] perfectionem capillorum ejus, oculorum, oris, colli, & manuum, concludit dicens: Absque eo, quod intrinsecus latet. Nam (subdit) interiora Animæ ita sunt mirabilia & divina, ut facienda foret satis prolixa & inaudita narratio, ita ut omnes Creature in admirationem raperentur. Imò (ut ait ibid. Rupertus lib. 3. in Cant.) quod intrinsecus latet, solus in te Deus videt: nobis autem quia inexpertum, idcirco ineffabile, imò & incogitabile. Quocirca jure Augustinus serm. 2. Assumpt. B. M. inquit: Quid nos tantilli in ejus laudibus referemus, cum, etsi omnium nostrum membra verterentur in linguas, eam laudare sufficeret nullus? Altior Cælo est, de qua loquimur, Abyssus profundior, cui laudes dicere conamur. Et tamen adsunt, qui Virginis Puritatem adeò limitare contendunt, ut ei denegent, quæ nec nostram exuperant cogitationem, nec illam pariunt admirationem, quam Sacri Doctores insinuant; ita ut non sit opus ad Infinitam Dei Potentiam recurrere, in sola Virgine modo eminentissimo manifestatam, cum jam aliæ Creaturæ minoris longè Dignitatis Immunitate à simili Debito instructæ fuerint, ut innuimus. At quorsum hæc? Audiamus D. Petrum Chrysologum serm. 140. *Quantus sit Deus satis ignorat ille, qui hujus Virginis Mentem non stupet, Animum non miratur.* Audiamus iterum & Virginem ipsam: *Fecit mihi Magna, qui Potens est, & Sanctum Nomen ejus.* Non ait: *Fecit mihi Magnam*; ne ad solam Dignitatem Maternitatis Divinæ referatur ea Magnitudo: sed inquit: *Fecit mihi Magna*; ut nimirum vel ex ejus ore deprehendamus omnia Virginis Dona & Privilegia Magna fuisse, & quidem ita Magna, ut sua Magnitudine Summam Dei Potentiam & Magnitudinem apertè demonstrarent. Nam (ut ait D. Bernardinus tom. 1. serm. 61. art. 2. cap. 4.) *Matris Magnificencia amplius magnificat Deum, quam omnis alia Creatura simul sumpta.*

CAPUT VII.

*Quinta Demonstratio ex verbis exceptivis
Tridentini Concilii affertur, quibus ef-
ficacissimè evincitur Virginem in
Adam non peccasse.*

231. **N**ON est dubium, quin sit magni faci-
cienda ea Tridentini Concilii De-
claratio, quam idem subtexuit pro Immaculata
Virginis Conceptione *Sess. 5. in calce sui Decre-
ti de Originali Peccato*. Siquidem *observatione
dignum est* (ait P. Eusebius Nierembergh in
*Theoria compendiosa de solida Veritate Conce-
ptæ Deiparæ absque Labe Originali &c. §. Fun-
dam. Concil. Trident.*) *quàm veneranda gravi-
tate, & authoritatis, iudiciiue pondere Con-
cilium Trident. definierit ea, quæ ad Culpam Ori-
ginalem spectant, explicatis prius suæ Definitio-
nis & Declarationis irrefragabilibus Fundamentis,
sic enim adjicit Sess. 5. in Decreto de Pecc. Orig.*
„ Sacrosancta, Œcumenica, & Generalis Tri-
„ dentina Synodus, in Spiritu Sancto legitimè
„ cōgregata, præsidentibus in ea tribus Aposto-
„ licæ Sedis Legatis, jam ad revocandos erran-
„ tes, & nutantes cōfirmandos accedere volens,
„ Sacrarum Scripturarum, & Sanctorum Pa-
„ trum, ac probatissimorum Conciliorum Testi-
„ monia, & ipsius Ecclesiæ Judicium & Con-
„ sensum secuta, hæc de ipso Peccato Origina-
„ li statuit, fatetur, ac declarat. Ecce, subdit,
*veneranda, & irrefragabilia illius Decreti Funda-
menta, nimirum Sacra Scriptura, Traditio Pa-
trum, & Conciliorum Authoritas, Ecclesiæ Ju-
dicium, & Consensus.*

232. Hinc optimo jure deducit is piissimus
& eruditissimus Author, quod dubitari nequa-
quàm potest, quin Exceptionem SS. Virginis,
quam in fine Decreti sui adjecit Concilium, de-
clarans non esse suæ intentionis illam comprehen-
dere in his, quæ dixerat de Peccato Originali,
deduxerit ex iisdem Principiis. Cum enim (sub-
nectit) dicat Concilium prædicta Fundamenta se
fuisse secutum in his, quæ inibi declarat, &
unum, quod ibidem declarat, sit ejusmodi Exce-
ptio; sequitur hanc omnino fundatam fuisse in
Scriptura, in Traditione Patrum, in Conciliis,
& Ecclesiæ Judicio, atque Consensu. Et quidem
tanto verborum pondere, ac discursus efficaciam
ibi demonstrat is Author, B. Virginem per ad-
ductam Concilii Tridentini Declarationem ma-
nere utique non comprehensam, nedum in De-
creto de Peccato Originali, ab ipsomet Concilio
efformato; sed etiam in quibuscumque aliis Testi-
moniis præmemoratis, cui magno sanè studio
se conformavit Concilium, ut nil amplius vi-
deatur posse desiderari. Adeat igitur devotus
Lector ad præsignatum laudati Authoris Opu-

Tom. II.

sculum. Nos enim satis de hoc puncto egimus
Disp. 2. hujus Tomi, Quæst. 3. Cap. 2. 3. & 4.

233. Interim autem nostrum hic est hanc
materiam perstringere, atque ex ea Declara-
tione deducere, quod Virgo Beatissima nedum
fuerit ab ipsa Originali Labe immunis, sed &
ab omni ejus turpissimo Debito. Quocirca præ-
mittendum, quod aliud est quærere, utrum ea
Concilii Declaratio sit, vel ne, conformis &
consona Sacræ Scripturæ, Patribus, Conciliis,
ac Judicio, & Consensui Ecclesiæ: & aliud est
quærere, quidnam declaret Concilium. Quò ad
primum clarissimum prorsus videtur, quod ea
Declaratio sit illis omnibus Testimoniis con-
sona & conformis. Implicat namque, quod ul-
la Concilii Declaratio in hac similive materia
non sit ita conformis & consona. Neque enim,
Spiritus Sanctus, quo Concilium legitimum,
ducitur, esse potest sibi met contrarius. Ea-
propter sit opus, ut omnia Testimonia, utpotè
ab uno ipso, eodemque Spiritu Sancto directæ,
conformia sibi ad invicem sint, & consona; ita
ut absurdissimum sit Spiritum Sanctum aliud lo-
qui per Sacram Scripturam, aliud per Triden-
tinum Concilium, aliud per hoc Concilium,
aliud per illud. Unde bene infert citatus Nie-
remberghius fol. 15. quod, ex quo Tridentinum
declaravit non esse suæ intentionis comprehen-
dere Virginem in iis, quæ statuerat de Ori-
ginali Peccato, necessum est inferre, quod non
habuerunt Animum illius comprehendendæ, ne-
quæ Consensus Ecclesiæ, neque Concilia, neque
Patres, neque Scriptura, nimirum nec S. Pau-
lus, nec Spiritus Sanctus: cum enim dicat Tri-
dentinum, quod dixit S. Paulus, eodem sensu,
quo ille dixit, debuit dicere; alioquin non di-
ceret idem, si diversum sensum haberet.

234. Idque iterum specialiter confirmatur
ex eo, quod (ut observat idem Author, & nos
quoque tetigimus paulò ante, atque etiam loco
mox cit.) Concilium ipsum expressè monet se
adamussim secutum omnia præfata Testimonia,
utpotè ab eodè proculdubio accuratissimè dis-
cussa: & patet ex Tridentini Historia. Cum
ergo intentio Concilii fuerit in iis, quæ in
Decreto de Peccato Originali declarat, sequi
Testimonia illa, atque illis proinde perquam
maximè studuerit se conformare, nullum
adesse potest dubium, quin & ea Concilii De-
claratio, pro Virgine illi Decreto adjecta, fue-
rit Testimoniis illis omnino consona in re. Sic-
que juxta mentem Concilii nil est in iis omni-
bus Testimoniis, quod huic suæ Declarationi
contradicat: imò & quod huic suæ Declaratio-
ni contradicit, non potest Testimoniis illis quo-
que non contradicere. Declarat autem Con-
cilium se non intendere Virginis Comprehen-
sionem in eo Decreto: Ergo & Testimonia, qui-
bus adhæsit in eo Decreto efformando Conci-

N n

lium,

lium, nequaquam & Virginem comprehendunt; alióquin Concilium non habuisset animum conformandi se Testimoniis illis.

235. Neque dicas dubium fuisse Concilio, num Virgo comprehendenda esset, vel ne, sub suo illo Decreto; & ideò declaravit se non intendere illius Comprehensionem. Quicquid namque sit de tali dubietate, de qua plura dicenda forent; certum est, Concilium, defacto ad eam Declarationem deveniendo, nil prorsus dubitare de non Comprehensione Virginis sub generali suo Decreto, atque sub iis Testimoniis, quibus Decretum innititur. Si enim dubitasset, dubiumque exprimere voluisset; declarasset utique se *neque comprehendere, neque non comprehendere* Virginem, ut liquet. Non sic autem expressit: verum duntaxat declaravit *sua intentionis non esse illam comprehendere*. Vel ergo mens & intentio eorum Testimoniorum, quibus Concilium studiosissimè adhæsit, & non potuit non adhærere, ob Spiritus Sancti assensum, fuit & est intentio & animus comprehendendi Virginem: vel non? Si primum; ergo intentio Concilii refragatur intentioni Testimoniorum illorum, quod est satis absolum. Si secundum; jam habemus intentum. Porro si Concilium voluisset *neque comprehendere, neque non comprehendere* Virginem, proculdubio siluisset; quemadmodum & siluere alia Concilia priora, ut cum Nieremberghio diximus *loco cit.* Non siluit autem: sed expressè declaravit, & declaravit *non esse sua intentionis in iis, quæ statuerat, comprehendere Virginem*: Ergo & noluit comprehensam. Si enim fuit non intendens Virginis Comprehensionem; ergo fuit intendens illius non Comprehensionem. Nam affirmativa de prædicato infinito aequipollet negativæ de prædicato finito. Tum quia *ly non intendere* in casu non dicit puram intentionis carentiam, sed actum ejus positivum, excludentem Virginem à Regula universali, ut *loco præcit.* notavimus.

236. Supponendo igitur tanquam certum, quòd Tridentini Concilii Declaratio, in Virginis favorem facta, non sit difformis, imò prorsus conformis Sacræ Scripturæ, Patribus, Conciliis, atque Ecclesiæ Judicio & Consensui, ad alium Quæsitum transimus: Quidnam scilicet declaraverit pro Virgine Concilium? Quod quidem inquiri potest tum in communi, tum in particulari. In communi autem certissimum est, Concilium declarasse: *non esse sua intentionis comprehendere in suo Decreto, ubi de Peccato Originali agitur, Beatam & Immaculatam Virginem Mariam, Dei Genitricem; sed observandas esse Constitutiones fel. record. Xisti Papæ IV, sub pœnis in eis Constitutionibus contentis, quas innovat*. Hæc enim sunt formalia, verba Concilii, quibus expressè declarat, nol-

le se comprehendere Dei Genitricem in eo suo Decreto, ubi de Peccato Originali agitur: hoc est nolle se comprehendere Dei Genitricem in omnibus iis Sanctionibus, quæ de Originali Peccato firmata sunt in suo illo Decreto; in quo nonnisi de tali Peccato agitur, & nonnisi ea, quæ ad Originale Peccatum spectant, decernuntur, ut dictum est *Disp. 2. Quæst. 3. Cap. 3. & 4.* & ex ipsomet Decreto clarissimè deprehenditur.

237. Nunc pro re nostra videndum remanet, quidnam in speciali præferat illiusmodi Declaratio: nimirum quænam sint, quæ, utpotè ad Originale Peccatum spectantia, in eo Decreto stabiliuntur & statuuntur à Concilio? Exhinc namque palàm fiet quousque se extenderit Concilii intentio non comprehendendi Beatam Virginem sub universalibus præmissis suis Sanctionibus, ad alios omnes Adæ Posteriores pertinentibus. Et quò ad hoc certum est, Concilium in eo Decreto sub *Canone 1.* definire, quòd Adæ Transgressio (quæ respectu Posterorum fuit Peccatum Originale Actuale) fuit vera Dei Offensa, & Peccatum Mortale respectu Personæ ipsius Adæ; ita ut statim od id amiserit Sanctitatem & Justitiam, in qua constitutus fuerat; incurreritque Dei iram, ac indignationem, atque ideò & Mortem jam prius ei comminatum, &c. Item *Canone 2.* statuit, eam *Adæ prævaricationem non sibi soli, sed & ejus Propagini nocuisse: ac Sanctitatem & Justitiam non sibi soli, sed & nobis eum etiam perdidisse: ac tandem inquinatum illum per Inobedientiæ Peccatum non tantum Mortem, & Pœnas Corporis, sed & Peccatum quoque, quod Mors est Anima, in omne Genus humanum transfudisse*. Hæc planè sunt, quæ in primo & secundo illius Decreti *Canone* decernuntur. Quoniam autem, quæ primi *Canonis* sunt, ad ipsum Adam, ut particularem Personam, spectant: idcirco remanet, ut de iis, quæ in *secundo Canone* firmantur, in quibus consideratur Peccatum Adæ, ut Capitis moralis Posterorum omnium, hic agere debeamus. Ex eorum namque accurata discussione liquidò constabit, quousque se extenderit piissima Tridentini Concilii intentio in Virginis Immaculatæ favorem.

238. Arguo itaque sic ad intentum: In *Canone secundo* illius Decreti sanciantur ea, quæ potissimum atque immediatius attinent ad Originale Peccatum, ut liquet: Ergo in iis Sanctionibus, tametsi universalibus, non comprehenditur B. Virgo, ex expressa nimirum ipsius Concilii Declaratione, in calce Decreti apposita, & jam recitata: Ergo B. Virgo ex Concilii mente non comprehenditur in ea Sanctione, qua primò firmatur, *Adæ Prævaricationem etiam ejus Propagini nocuisse*: neque item comprehenditur in illa, qua secundò firmatur, *Adam sua*

sua Prævaricatione Sanctitatem & Justitiam nobis quoque perdidisse: neque tandem comprehenditur B. Virgo in ea, qua statuitur, Adam inquinatum in omne Genus humanum non tantum Mortem & Pœnas Corporis, sed & Peccatum, quod Mors est Animæ, transfudisse. Atque hæc omnia formalissimè important, Beatissimam & Immaculatissimam Dei Genitricem juxta expressam Concilii intentionem non comprehendendi in ea Propositione ac Regula universali, ab Apostolo enunciata, quod omnes peccaverunt in Adam: Igitur B. Virgo Immaculata Dei Genitrix ex expressa Concilii intentione non comprehenditur in ea Regula generali, ab Apostolo tradita, quod omnes peccaverunt in Adam.

239. Totus Discursus est evidens: solūque deo probare Minorem, quam sic clarissimè ostendo. Implicat omnino & ab intrinseco, quod de eo, qui reverà peccavit in Adam, non verificentur omnia illa, quæ *Canone secundo* à Concilio decernuntur: nempe primò, quod ei nocuerit Adæ Peccatum: secundò, quod ipse amiserit Sanctitatem & Justitiam: tertio, quod Adæ Peccatum in eum fuerit transfusum simul cum Morte, ac cæteris corporalibus Pœnis: Atque sub his Regulis, quibus ex Concilio comprehenduntur omnes Adæ Posterii, non comprehenditur ab eodem Concilio B. Virgo: Igitur reverà B. Virgo non peccavit in Adam. Minor constat ex dictis: Major sic demonstratur quò ad omnes partes. Primò enim is, qui reverà peccavit in Adam, est verè Reus coram Deo, eique inimicus; aliòquin falsum foret, quod reverà peccasset: Sed in hoc non potest non esse summum nocumentum: Ergo &c. Tum quia, in sensu saltem Authorum oppositæ Opinionis, qui peccavit in Adam, incurrit Debitum seu Necessitatem existendi in Peccato, ac subeundi Mortem, aliasque Pœnas Corporis: Hoc autem esse maximum nocumentum ex se patet, & constat etiam ex *alibi* dictis. Secundò: Ideò nos amisimus Sanctitatem & Justitiam, quia in Adamo peccavimus; ita ut peccasse sit causa formalis præcisa, cur Sanctitatem & Justitiam amiserimus: quare ideò sinè Sanctitate & Justitia concipimur, quia utramque, in Adam peccando, amisimus: Ergo prorsus ab intrinseco implicat peccasse in Adamo, & non amisisse Sanctitatem & Justitiam: atque ita etiam implicat B. Virginem non comprehendendi cum cæteris quò ad amisisse Sanctitatem & Justitiam, comprehendendi verò quò ad peccasse in Adam. Quod adeò verum est, ut non pauci Theologi, imò ingens eorum numerus asserat, peccasse in Adam oriri ex amisisse ipsi ipso Sanctitatem & Justitiam. De quo ex professo actum est contra Salazarianam *Traët. 1. Disp. 2. Quæst. 1. Cap. 3.*

240. Tertio: Implicat Posterius potuisse
Tom. II.

peccare in Adam, sinè transfusione Peccati ipsius Adæ in eosdem Posterius: & è converso implicat Peccatum Adæ transfusum fuisse in suos Posterius, & Posterius non peccasse in Adam: Sed Concilium intendit non comprehendere Virginem in hoc, quod statuit, nempe Adam inquinatum transfudisse in omne Genus humanum etiam Peccatum, quod Mors est Animæ: Ergo etiam Concilium non intendit comprehendere Virginem in hoc, quod omnes (ut ait Apostolus) peccaverunt in Adam. Minor patet ex præhabitis: Major sic patenter ostenditur ex Doctrina sæpius à nobis inculcata. Non potest intelligi quod Posterii peccaverint Peccato Adæ, nisi Peccatum Adæ fuerit moraliter Peccatum eorundem Posterius: Atque nequit etiam intelligi, quod Peccatum Adæ sit etià moraliter Peccatum eorundem Posterius, quin pariter intelligatur Peccatum Adæ transfusum in Posterius: Ergo non potest intelligi, quod Posterii peccaverint Peccato Adæ, & sic peccaverint in Adamo, nisi pariter intelligatur Peccatum Adæ transfusum in Posterius.

241. Confirmatur: In tantum, peccante Adamo, peccare potuerunt cum eo & in eo omnes Posterii, in quantum Posterius Voluntates præsupponuntur moraliter contentæ ac transfusæ in Voluntate Adæ, ut Capitis moralis: Ergo in tantum, peccante Adamo, peccaverunt cum eo & in eo omnes Posterii, in quantum Peccatum Adæ, ut Capitis moralis, præsupponitur moraliter prodire à Voluntatibus Posterius, in illius Voluntate moraliter contentis, ac transfusis, ac proinde ipsis moraliter imputetur: Ergo & in tantum omnes Posterii peccaverunt cum Adamo in Adamo, in quantum hujus Peccatum transfusum est ad Posterius. Neque enim aliud hic importat Peccatum Adæ transfundi ad Posterius, quam non manere in solo Adamo, nec solum ipsum inquinare, & constituere peccantem: sed inquinare quoque ac inficere Posterius, eosque pariter constituere peccantes. Atque ita se habuit Adæ Peccatum, dum ab Adamo perpetraretur; nam, ut ait Apostolus, omnes eo tunc in eo peccaverunt: Igitur &c.

242. Hinc nos jure ostendimus *Tom. 1. Traët. 1. Disp. 1. Quæst. 2. Cap. 3. & 4.* quod peccare in Adam nil aliud importat pro formali, nisi moraliter elicere & exercere eandem illam comestionem prohibitam, quam exercuit Adam physicè. Quod quidem ipsum astruit Peccati Adæ transfusionem: dum licet solus ipse physicè exercuerit comestionem prohibitam, quia tamen illam exercuit, ut morale Caput suorum Posterius, & sic, ut moraliter continens omnium eorum Voluntates, idcirco non solus ipse, sed & Posterii omnes in eo & cum eo peccaverunt: adeoque Peccatum illud non in solo Adamo resedit, sed & in omnes quoque

Posterius transfusum est; unde & hos & illum infecit, & hos & illum peccantes constituit. Quæ sanè peccantium denominatio licet sit physicè extrinseca Posteris; est tamen moraliter intrinseca, cum Peccatum sit actio immanens: & ideò nequit intelligi, quòd Posterius sint in Adamo peccantes, nisi eorum Voluntates, utpotè moraliter contentæ in Voluntate Adæ, Capitis moralis, pariter intelligantur moraliter influere in eandem ipsam actionem prohibitam, ab Adamo physicè exercitam, ut inculcatum est *Tract. 1. Disp. 3. ferè per totam.*

243. Adversarii autem ideò falluntur in hoc, quia putant sic Posterius peccasse in Adam, ut id nil omnino præjudicet eorum Sanctitati & Innocentiæ, uti de B. Virgine asserunt: quod est tamen per se absolum, ut pluries inculcatum est. Quid enim absurdius, quàm quòd peccare nullum præjudicium irroget Sanctitati & Innocentiæ? Quòd si dicatur ita dicendum de peccare originaliter, non autem de peccare personaliter, rursus & hoc absurdissimum est. Quoniam inde sequitur, quòd peccare originaliter non sit verè & propriè peccare, adeoque nec sit verè & propriè Deum offendere, Legem ejus transgrediendo: quod proculdubio de medio tollit, quòd Peccatum Originale sit verè & propriè Peccatum, quod est Mors Animæ: quod est contra Tridentinum. Neque enim videtur, *qua Justitia* (ut ait Augustinus *Epist. 28. ad Hieronym.*) debeant Adæ Posterius in Peccato verè & propriè dicto concipi, ac Sanctitate & Justitia privari, si nunquam verè & propriè peccarunt. Falluntur ergo certò certius Auctores adversæ partis in hoc puncto, dum Originale Peccatum Posterorum tanquam puram Pœnam Peccati Adæ expendunt, sed non tanquam veram ipsorum Culpam, in Adamo ab ipsis moraliter perpetratam: asstruuntque solum Adamum peccasse verè & propriè; Posterius autem, ut virtualiter, seu seminaliter, ac potentialiter (ut multi eorum loquuntur) contenti in Adamo, in eo peccasse: quatenus Natura humana, eis ab Adamo communicanda, ob transgressionem Divini Præcepti ab illo factam, spoliata remansit Justitiâ & Gratiâ Originali. Unde fit, ut tunc primò transfundi putent Originale Peccatum in Posterius, cum primò communicatur eis Natura per seminalem Propagationem ab Adamo. Quæ omnia quidem falsa sunt, nec ullo modo consonant Veritati Peccati Originalis, ut ex suo loco dictis fit palam. Quamvis enim Adæ Peccatum, ut fuit Posterorum moraliter, suum habeat ultimum terminum simpliciter in instanti Conceptionis eorundem, quia tunc primò realiter existunt; nihilominus, quantum est ex parte Adæ, ipse suum Peccatum in universum Genus humanum transfudit ab eo tunc, in quo peccavit, & in quo omnes ejus

Posterius in eo peccaverunt. Non tamen illud in eos transfudit pro eodem tunc; sed benè pro illo tunc, in quo primò realiter existent: neque in eo peccaverunt, nisi ut realiter aliquando extituri: & ideò, licet ipsi ut realiter extituri, susceperint eo tunc, cum Adam peccavit, denominationem moralem peccantium, id tamen, quod causare solet Peccatum in suo Authore, nonnisi eo tunc, in quo primò realiter existunt, contrahunt in seipsis. De quo fusè dictum est *Disp. 3. cit. & alibi pluries.*

244. Concludendum itaque, quòd Concilium ex hoc, quòd declaravit non esse suæ intentionis comprehendere B. Virginem in iis, quæ *Canone 2.* illius sui Decreti generaliter in ordine ad omnes Adæ Posterius statuit, nempe primò * *Adæ Prævaricationem non sibi soli, sed & ejus Propagini nocuisse*, * secundò *Adam acceptam à Deo Sanctitatem & Justitiam non sibi soli, sed & nobis etiam perdidisse*, * tertio *inquinatum illum per Inobedientiæ Peccatum non tantum Mortem & Pœnas Corporis, sed & Peccatum, quod Mors est Anima, in omne Genus humanum transfudisse*; etiam declaravit non esse suæ intentionis comprehendere Virginem Beatissimam in eo, quòd *omnes*, ut ait Apostolus, *in Adamo peccaverunt*. Siquidem hæc omnia, ut ostensum est, necessariam & intrinsecam habent connexionem ad invicem. Quocirca jure sanè optimo inquit (iis decretis, ac statutis) Concilium *ibidem*, quòd contradicens prædictis suis Sanctionibus *contradicit Apostolo, dicenti: [Per unum Hominem Peccatum intravit in Mundum, & per Peccatum Mors, & ita in omnes Homines Mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt.]* Reverà enim repugnat aliquem peccasse in Adam, & hujus Peccatum ei non nocuisse: vel Adam ei quoque non amisisse Sanctitatem & Justitiam: vel tandem Peccatum suum in illum non transfudisse. Adeoque benè, imò peroptimè intulit P. Nieremberghius [*loco cit. fol. 10. §. Hanc sanè,*] quòd si Concilium non comprehendit, planè neque Scriptura comprehendit: *aliòquin contraria esset sensui & intentioni Scripturæ intentio & sensus Concilii.*

245. Quòd autem D. Paulus in verbis mox præallegatis nedum loquatur de Originali Peccato Actuali, quod in Adamo Posterius perpetrarunt, sed etiam de ejus Macula, quam Posterius in sua ipsorum Conceptione contrahunt (ut jam discussum est supra *Disput. 2. Quest. 3. ferè per totam*), evidenter constat ex eodem Concilio. Quandoquidem tam *Canone 2.* ubi tria illa prærecensita statuit, tam *Canone 3. & 4.* ubi de ipsa illius Peccati Macula ut ab omnibus Adæ Posteris contracta patenter loquitur, indubitanter asserit, quòd, qui contradicit iis inibi à se statutis, contradicit Apostolo, præadducta verba [*Per unum Hominem &c.*] pronun-

nuncianti. Ergo utrobique intentio & sensus Concilii est omnino idem, ac sensus & intentio Pauli. Atque ideò, cum postea declarat non esse suæ intentionis in iis Sanctionibus, ubi de Originali Peccato agitur, comprehendere B. Virginem, opus est dicamus, neque intentionis Pauli esse comprehendere Virginem; aliòquin Concilium sibi met contradiceret, quod nefas est excogitare. Nam prius, conformando intentionem suam cum intentione Divi Pauli, comprehendisset utique generalibus illis Statutis & Virginem; quam postmodum protestatur, ac declarat se non comprehendere. Videantur quæ dicta sunt *locis citatis*.

246. Sed fortè dices: Ex hac Doctrina sequi, quòd sit jam definitum à Tridentino hoc, quòd B. Virgo non peccaverit in Adam: quòd est manifestè falsum, cum Summi Pontifices in suis Bullis circa hanc materiam emanatis testentur, neque Immunitatem Virginis ab ipsa Culpa Originali esse hætenus à S. Sede decisam ac definitam: quòd multò magis urget de Debito.

Respondetur: Argumentum æquè concludere contra Immunitatem Virginis à Macula Peccati Originalis. Siquidem secundum omnes Concilium in eo suo Decreto fancivit, omnes Adæ Posteror subire in suæ ipsorum Conceptionis momento eam Maculam; in qua planè Sanctione clarissimum est non comprehendere Virginem juxta ipsius Concilii Declarationem; nec ob id tamen decisum asseritur, quòd B. Virgo non fuerit concepta in Peccato. Cæterum, idem prorsus est Virginem eximi ab ipsa Originali Macula, atque eximi ab ejus Debito; quoniam hoc ex peccasse in Adam prodit, adeoque supponit Peccatum jam in Adam commissum, quòd non potest omnino sui Maculam in suo Authore non causare, seu potius non potest suum Authorem maculatum non reddere; cum nequeat intelligi aliquem verè & propriè peccare, & nihilominus immaculatum permanere pro quovis temporis instanti. Quare Tridentinum ipsum, ut vidimus, ex hoc, quòd Apostolus ait (nempe quòd omnes in Adam peccaverunt,) decernit, Adam suam Prævaricationem etiam nobis nocuisse; assignatque in quo nobis nocuit, dicens, quòd etiam nobis perdidit Sanctitatem & Justitiam: ac non solum Mortem & Pœnas Corporis, sed & Peccatum, quòd Mors est Animæ, in universum Genus humanum transfudit. Et quia hæc omnia transfudit non pro quocunque instanti, sed benè pro uniuscujusque Conceptionis momento; idcirco ritè statuit Concilium *Canone 3.* quòd Adæ Peccatum origine unum est, & propagatione transfusum omnibus inest, unicuique proprium. Quia nimirum sicuti, ut ab Adamo propagandi, in eo peccarunt: sic ad eos-

dem, ut ab eo propagandos, Peccatum illud transfusum est; adeoque ad instans propagationis Peccati Adæ transfusio terminatur. Et sicuti, quia omnes in illo peccaverunt, unusquisque proculdubio in eo peccavit: ita pro eo instanti propagationis ad unumquemque ipsorum transfusum est, ut unicuique proprium Peccatum inest.

247. Itaque ad Argumentum dico, quòd idem est penes Concilium non comprehendere B. Virginem sub iis Testimoniis, quæ universaliter exprimunt omnes Adæ Posteror in Peccato ex Adamo contracto concipi, ac non comprehendere sub iis Testimoniis, quæ universaliter exprimunt omnes illos in Adamo peccasse. Unde sicuti D. Paulus, ita & Concilium iisdem verbis utrumque exprimunt: quia nimirum, idem penitus est Adamum transfudisse suum Peccatum in Posteror, ac Posteror in illo peccasse: cum nequeat sanè Peccatum Adæ sic in Posteror transfundi, ut etiam ipsos Dei inimicos, & reos constituat, nisi per id, quòd Adæ Peccatum, utpotè Capitis morales omnium Posterorum, sit moraliter omnium; nec poterit esse moraliter omnium, nisi per transfusionem: neque enim concipi potest Peccatum Adæ non esse transfusum, & non esse solius Adæ, sed etiam Posterorum, ut supra inculcatum est. Concedimus itaque Concilium ibi declarasse, quòd nullum adsit Testimonium, continens Virginem Beatissimam conceptam esse in Peccato, aut (quòd idem est) peccasse in Adam. Cum enim declaraverit, nolle se comprehendere Virginem in eo Decreto, ubi de Originali Peccato agitur, & illud suum Decretum fateatur esse ita Pauli Testimonio conforme, ut contradicens illi Decreto contradicat similiter Paulo; ac tandem cum expressè fuerit jam protestatum se in omnibus, quæ inibi decernit & declarat, secutum fuisse Sacram Scripturam, Concilia, Patres, atque Ecclesiæ Judicium & Consensum; indubitatum planè est, quòd declarans se nolle comprehendere, atque ita non comprehendere Virginem, pariformiter declarat nullum esse Testimonium, nec in Sacra Scriptura, nec in Conciliis, nec in Patribus, &c. quòd Virginem comprehendat; aliòquin (ut supra dicebamus, atque ut inculcatum est *locis jam citatis*, & optimè urget P. Nieremberghius citat.) intentio Concilii foret contraria intentioni D. Pauli, alteriusve ex prærecensitis Testimoniis, quòd contenditur comprehendere Virginem. Sed hoc est repugnans: Igitur &c.

248. Veruntamen quoniam hoc non fuit Definitio Immaculate Conceptionis (ut satis perspicè discurret allegatus Nieremberghius §. 2. fol. 24.) nec sufficiebat ad illam definiendam, dum ad hoc, ultra id, quòd nihil haberet contra se

se in Scriptura, deberet aliquid habere pro se & contineri in aliis Scripturae locis: hoc restabat dicendum de Fide, & posset remitti ad aliud tempus. Et quidem aliud est declarare nullum esse Testimonium ex præsignatis, comprehendens Virginem sub Adæ Peccato: & aliud est declarare absolutè Virginem nullatenus peccasse in Adam, seu nullatenus contraxisse Originale Peccatum. Hoc secundum non declarat Concilium, benè verò primum, utpotè innixum (ut ait laudatus P. Nieremberghius fol. 8.) in prædictis Fundamentis, partim positivè, sed in omnibus negativè. Positivè in Judicio Ecclesiæ, instituentis Festum Conceptionis, & Consensu Fidelium, eam celebrantium, & Immaculatam acclamantium, atque in non paucorum Patrum Autoritate, & fortasse in aliis. Verùm negativè videtur etiam, ut in omnibus innitatur, nimirum quòd neque Scriptura, neque Traditiones Patrum, neque Concilia, neque Judicium Ecclesiæ, atque Consensus contineant conceptam fuisse Virginem in Peccato Originali; aliòquin continerent contra intentionem Concilii, ac per consequens contra declarationem ipsius.

Accedit, quòd totum id per legitimam Consequentiam inducitur ex Concilio; de cuius tamen veritate cum non satis constet, nam, & adsunt Theologi oppositū opinantes; idcirco nec id, quod per eam infertur, certum esse potest certitudine Fidei, cum sit Conclusio Theologica, sed obscura. Quinimò ipsam Concilii Declarationem sic extenuant Authores oppositæ Opinionis, ut nil aut ferè nil prodesse autument Beatissimæ Virgini, ut visum est loco mox cit. At de hoc puncto satis apud Authores pro Immaculata Conceptione certantes, qui piam Sententiam omnino veram, oppositam autem omnino falsam ostendunt; adjiciuntque, quòd quodocunque S. Ecclesiæ Tribunal ad hujus spuncti Decisionem venerit, hanc non esse posse, nisi soli piæ Sententiæ favorabilem.

CAPUT VIII.

Sanctorum Patrum, gravissimorumque Antiquorum Doctorum Autoritate firmatur Immunitas Beatissimæ Virginis ab omni etiam Culpe Originalis Debito.

249. **Q**uamvis certè possemus ad id etiam eos Authores allegare, qui Beatissimam Virginem absolutè immaculatam, vel incontaminatam, intemeratam, aliove consimili & æquipollenti termino affectam de prædicant; enimverò ex uno capite hujusmodi voces de B. Virgine absolutè pronuntiata omnimodam præferunt Immunitatem ab omni vel levissima Culpa, ut digito plures ex piæ Sententiæ Propugnatoribus demonstrant; & ex alio

capite, ut in hoc Opere sæpius inculcatum est, salvari nequit, quòd Virgo verè fuerit simpliciter & absolutè immaculata, si in Adamo peccasse supponitur; & id, tam quia in Adamo peccasse est verè & propriè peccasse, & sic non potest Innocentiam non lædere; quàm etiam, quia is, qui in Adamo peccavit, nequit non in Peccato concipi: Nihilominus, ut firmius hac in re procedamus, eas solùm Authoritates in medium proferemus, quæ specialem quandam continent ac possident vim evincendi nostram Assertionem. Non quidem in eo sensu, ut specificè loquentes in propriis de Debito terminis expressè illam confirmant, cum id exigere ab Authoribus, talem præcedentibus Controversiam, imò & inventam Doctrinam, supervacaneum sit, ac insulsum: sed benè in eo sensu, quòd æquivalentibus terminis idem prorsus astruant & exprimant: non quidem animo decidendi hanc Litem, nondum ab eis excogitatam; sed benè animo enunciandi summum, quem habebant, conceptum de Virginis Puritate quò ad Immunitatem à Culpa Originali, quam nunquam certè somniarunt ab Immunitate à Debito sejungibilem. Quoniam autem lata est materia, eam per plures Paragraphos secabimus.

§. PRIMUS.

Notabilia quedam præmittuntur pro recta Sanctorum Patrum intelligentia.

250. **U**T facilius capiatur, quo pacto nostræ faveant Sententiæ de Immunitate Virginis à Debito Culpe Originalis antiqui Patres & Doctores, penes quos nulla planè fuisse videtur de hoc puncto Disceptatio, imò nec ulla Disputationis hujusmodi notitia, utpotè nondum excogitata, præmittendum est, quòd licet antiqui Patres & Doctores agnoverint utique, Necessitatem in Adæ Posteris incurrendi Maculam Originalem in Cōceptionis momēto ex Adæ peccato exortā; quia tamen eo tunc nondum exactè innotuerat Peccati Originalis ratio, & quidditas, & multò minùs illius ad Posteris ex Adamo traductio, ut ex suo loco dictis, præsertim ex allegato Augustino, liquidò patet; idcirco aliter & aliter tunc eam Necessitatem, quam nunc juniores Theologi Debitum appellant, sibi præfigurarunt. Etenim modò Theologi Debitum tale in ipsis Posteris agnoscunt, ut sit Necessitas quædam antecedens, cogens ipsos ad Originalem Maculam contrahendam. Antiquiores autem solùm agnoscebant Debitum quoddam, seu Necessitatem concomitantem in Posteris, nimirum concomitantem eorum Generationem; & Necessitatem antecedentem agnoscebant in Adamo, quatenus ob commissum Delictum cogebatur communicare suis Posteris Naturam vitiatam

tiatam & corruptam, ut fusè ostendimus *Disp. 1. Qu. 2. Cap. 3.* & alibi etiam annotavimus. Unde etiam complures per quandam infectionem, ab Adamo jam infecto & corrupto derivatam, Originalis Peccati traductionem explicuere. Putantes namque totam humanæ Generationis Posteritatem infectam fuisse Peccato Adæ, utpotè veluti massam quandam potentialiter ac seminaliter in illo contentam, indè intulerunt Originale Peccatum Generatione naturali ad Posteriores Adæ transfundi, utpotè ex Semine infecto peracta: ex quo proinde & infecta Caro progigni deberet, quæ tandem sit de necesse ob id maculatura Animam sibi infusam & unitam; ita ut infectio Corporis, ex Semine Adæ infecto efformati, causa naturalis fuerit & sit infectionis Animæ, ac formalis Maculæ, quam in eodem suæ creationis & infusionis instanti contrahit, ut jam satis eorundem Authorum antiquorum, verbis allegatis demonstravimus *Tom. 1. Tract. 1. de Pecc. Orig. Disp. 3. Qu. 1. Cap. 1.* Unde & asseriebant, omnem Carnem, ex coitu libidinoso procreatam, esse Carnem Peccati, utpotè aptenatam congenita sui ipsius infectione & contagio maculare Animam sibi unitam.

251. Quocirca palàm sit, antiquos hujusmodi Authores nedum Culpam ipsam Originalem, sed & ejus Necessitatem & Debitum ab Immaculata Virgine removisse, cum illam ex Semine mundo & puro conceptam fatentur, vel ejus Carnem purissimam, & sinè Macula pronunciant, aut esse Carnem Peccati denegant: ita ut idem prorsus designent, quod nos indicamus, cum dicimus Virginem non peccasse in Adam, nec proinde Culpæ Debitum contraxisse. Neque enim eam nos respuimus loquelam, de Semine & Carne infecta: sed solum dicimus eam infectionem purè moralem esse; insinuarique per eam, quòd Persona producenda viâ talis Generationis, utpotè comprehensa sub Lege & Pacto, peccaverit in Adam, debeatque proinde in seipsa illius Peccati Maculam & Pœnas subire. Unde tam *Semen*, tam *Generatio* ipsa, quàm *Caro* infectionis denominationem desumunt à Persona generanda. Quod liquidò constat ex Anselmo, qui utique negat ullam esse in Semine infectionem, quia inquit: *Non magis est in Semine Culpa, quàm est in Sputo, vel in Sanguine.* Sed illud tamen sæpe infectum & immundum profert Peccato & Iniquitate, & non nisi (ut loquitur) *propter futuram immunditiam, cum jam erit Homo.* Vide illum *lib. de Conceptu Virgin. cap. 7. 14. 15.* cujus nonnulla verba retulimus loco cit. Imò & Augustinus *tom. 8. in Psalmum 34. cont. 2.* nedum Carnem massæ peccatricis *Peccatum* appellat, sed & ipsam Purissimam, Carnem Christi Domini, quæ tantum habuit *similitudinem Carnis Peccati*, allégans Apostolum ad *Rom. 8.* dicentem: *Misit Deus Filium*

suum in similitudinem Carnis Peccati, ut de Peccato damnaret Peccatum: ita ut Caro Christi, quia mortalis, ut ibi explicat, *Peccatum* dicatur. Et infert: *Ergo sic dicitur Mors Peccatum, quæ facta est Peccato, quomodo dicitur Lingua Græca, Lingua Latina: non ipsum membrum Carnis, sed quod sit per ipsum membrum Carnis.* Quare universaliter notat D. Bonaventura 3. *dist. 3. de efficacia Sanctificationis B. Virginis, Qu. 1. in resp. ad objecta*, quòd *Peccatum* aliquando dicitur de ipsa Culpa, aliquando verò de Causa Peccati, aliquando tandem de Pœna Peccati.

252. Hinc humana Caro dici potest & solet *Caro Peccati* quadrupliciter. Primò, quia puram habet similitudinem Carnis Peccati; sed reverà in nullo sensu est Caro Peccati. Secundò, quia efformata est ex Semine, cum libidinis ardore deciso, & ita cum aliquali Parentum Culpa, saltem Veniali; quicquid sit, an Caro ipsa, ita procreata, fœda sit in se ac infecta, vel ne. Tertiò, quia Caro ipsa in se fœda est, seu pravis illis dispositionibus affecta, quæ Hominem generandum reddunt vitiosæ Concupiscentiæ, aliisque Pœnis subiectum. Quartò tandem, quia est jam unita Animæ rationali, quæ vel est vel fuit Originali Peccato, formaliter sumpto, affecta. Primo modo Immaculata Christi Caro dicta est *Caro Peccati*, utpotè solam habens similitudinem Carnis Peccati: non sic autem in se, cum fuerit de Maria Virgine Spiritus Sancti virtute procreata, & sic omnino de se immunis à quavis Turpitudine, cæteris Hominibus, utpotè Adæ Filiis, competente, vel competere debente, aut potente. Reliqui tres modi verificantur de quibuscunque Adæ Filiis. Et solum dubium est: Num Caro Virginis debeat per Gratiâ Meritorum Christi ad primum itidem modum spectare duntaxat, vel reduci: an ad secundum, vel etiam ad tertium? De quarto namque nil disceptandum occurrit, cum nefas sit Animam B. Virginis Originali Peccato unquam subiectam & affectam asserere, aut illius Immunitatem ab omni prorsus Culpa in dubium revocare.

253. Quamvis autem satis sit pro Immunitate à Debito Culpæ Originalis, quòd Caro Virginis in se pura fuerit, ac munda, nullaque Originalis Peccati Pœnâ, ut Pœna est, affecta, ut patebit; nihilominus pigère non debet, in gratiam tum ipsius Virginis, tum SS. Joachimi & Annæ, quædam hîc recensere, quæ licet supponant tanquam certissimum, Sacram Deiparam, viâ communis & seminalis Propagationis ab Adam descendisse; qua sanè ratione Caro Virginis etsi puram haberet similitudinem Carnis Peccati, esset tamen inferioris ordinis, quàm Caro Christi ex Spiritu Sancto concepta absque virili Semine; undè esset proximè capax ingrediendi Legem & Pactum, initum pro comuni-

muni-

munitur Propagatis, quod non est dicendum de Christo; id tamen sine ullo in Parentibus libidinis æstu & ardore, imò & cum omnigeno eorum castimonie candore, ac maxima sanctitate, ac speciali Spiritus Sancti assistentia, & cōcursu. Cui planè Asserto in primis favere videtur ipsa met S. Dei Catholica Ecclesia, sic exorans: *Omni-potens sempiterne Deus, qui gloriose Virginis Matris Mariæ Corpus, & Animam, ut dignum Filii tui Habitaculum effici mereretur, Spiritu Sancto cooperante preparasti: &c.* Quā ob causam veluti Dei Opus singulare, ac magnificentissimum Virgo æstimanda est. Audiamus Augustinum, qui *Orat. de quinq. hæres. longè ante med.* sic Dominum inducit Manichæo loquentem: *Ego Matrem, de qua nascerer, feci. Ego viam meo itinere preparavi, atque mundavi. Hanc, quam tu despicias, Manichæe, Mater mea est, sed manu fabricata est meā. Si potui inquinari, cum eam faccerem, potui in illa inquinari, cum ex ea nascerer.* Unde piissimus Idiota de *Contemplat. Virginis Cap. 4.* ipsammet Virginem jure sic alloquitur: *Inter omnia Opera Æterni Opificis, præter Operationem illam, qua Naturæ nostræ unitus est Filius tuus, speciale Opus fuisti, o Beatissima Virgo Maria: qui ad hoc te fecit, ut, quod primo Opificio fuerat deformatum, per te reformaretur.*

254. Hæc & alia innumera, quæ adduci possent, facile suadent Beatissimæ Dei Matris Structuram, veluti novum Dei Opus mirabilissimum fuisse, in quo nil vetustatis Naturæ humanæ, ab antiquo Adæ Peccato deformatæ, locum haberet. Cæterum præstat propius scopum attingere. Audiamus D. Ildephonium, *serm. in Nativ. Deiparæ*, quā perspicuè Assumpto arrideat. *Maria Virgo, inquit, non sic est nata, sicut solent Pueri, vel Puellæ nasci. Sed de Anna Sterili & Patre jam Senæ, extra consuetudinem Mulierum, post refrigescentem calorem, & sanguinem jam tepidum in pectore refrigescentem, & omnem amorem libidinis discessum, mundo Corde, & Corpore ab omni pollutione carnali, orta est. Sic enim Dominus voluit, ut de tali Vasculo Mater sua nasceretur. Quod nunc scimus, quia per Spiritum Sanctum, illo ordinante, & benigniter præcipiente, præparavit sibi Matrem, quæ præcessit omnibus Matribus. Talis enim fuit, qualis nec antea visa est, nec habebit sequentem.* Hactenus Ildephonsus: cujus & plura infra nos allegabimus, quæ intentum evincunt.

255. Labet autem præ aliis S. Joannem Damascenum afferre, qui *Orat. 1. in Nativ. Deiparæ* expressissimis verbis favet. Ait namque: *Quoniam futurum erat, ut Dei Genitrix, ac Virgo ex Anna oriretur, Natura Gratiæ Fætum antevertere minimè ausa est: verum tantisper expectavit, donec Gratia Fructum suum produ-*

xisset. Siquidem oportebat eam in Lucem edi, quæ rerum omnium conditarum Primogenitum paritura erat. En quā apertè insinuat Damascenus Gratiā antevertisse D. Annæ Fætum, in ipsa D. Anna; & nonnisi planè, ut Virgo Beatissima potius esset Fætus Gratiæ, quàm Naturæ. Ergo in Conceptione etiam carnali ipsius Virginis munus Gratiæ fuit prævenire Naturam, ne quicquam tenebræ vetustatis in eam influeret. *Siquidem oportebat, inquit, eam in Lucem edi.* Absit ergo, ut aliquod Naturæ corruptæ vitium conjunctionem illam Joachimi & Annæ labefactarit, dum ad Virginem generandam intenderent. Quare idem Damascenus, ad felicissimos eosdem Parētes reversus, hæc ibidem annectit: *O par beatum, Joachim & Anna! Profectò ex Ventris vestri Fructu Immaculati agnoscimini.* Quænam quæso hæc Illatio? Nunquid, ut Immaculata esset Proles, necessum fuit & Parentibus nullam inesse Maculam? Ita planè astruere videtur Damascenus; qui eā erat fortè Sententiā, non posse Immaculatam omnino esse Prolem, ex coitu libidinoso & vitioso procreatam. Unde voluit Gratiā in Generatione Mariæ antevertisse Naturam, *siquidem oportebat eam* (nempe Sacratissimam Dei Matrem) *in Lucem edi.* Emergente autem Luce, nequeunt in fugam non pelli Tenebræ.

256. Scio Vocum significationem juxta Personarum qualitatem, quibus attribuuntur, esse accipiendam; ita ut aliter dicantur *Immaculati* Parentes Virginis, aliter *Immaculata* ipsa Virgo. Quod satis est ad rem nostram. Designat quippe Damascenus, Joachimum & Annam sanctissimos fuisse, ac sanctissimè quoque conjugalem coitum, quo ad Lucem venit Virgo, exercuisse; ut progignenda Dei Mater Gratiæ Divinæ Radiis undique coruscaret. Sic planè sanctus ille Doctor ibi, eosdem fortunatissimos Parentes alloquens, apertè declarat: *Ut Deo (inquit) gratum erat, ac dignum eā, quæ à vobis orta est, vitæ vestræ rationes institulistis. Castè etenim & sanctè munere vestro sancti Virginitatis Thesaurum produxistis.* Intendit igitur proculdubio Damascenus, B. Virginis Parentes illius Generationi vacasse, ac si in statu Innocentiæ, non in statu Naturæ corruptæ, operam illi dedissent. Quapropter exclamans ait: *O beatos Joachimi Lumbos, ex quibus prorsus Immaculatum Semen fluxit! O præclaram Annæ Vulvam, in qua tacitis incrementis ex ea auctus, atque formatus fuit Fætus Sanctissimus!*

257. Plurima quidem cumulari possent ad hoc: at ne tædio simus, duo alia duntaxat Testimonia subjicimus. Audiamus ergo S. Vincentium Ferrerium, qualiter discurrat *Serm. 2. in Nativ. Deiparæ.* *Lux, inquit, dicitur illa benedicta Generatio Virginis Mariæ, quia sine*
Tene-

Tenebra Culpæ facta est. Modò autem in Generatione Filiorum sunt multæ Tenebræ propter intentionem carnalem & corruptam Parentum: sed Generatio Virginis Mariæ fuit ut Lux. De ista Luce habetur 2. Reg. 23. Sicut Lux Auroræ, oriente Sole, manè absque nubibus rutilat. Sic ista conjunctio Joachim & Annæ luminosa fuit. Quid clariùs? Alterum Testimonium est D. Brigittæ, referentis lib. 1. cap. 9. ipsiusmet Beatæ Virginis Revelationem ad se factam, quæ præter alia hæc continet: Ego volo tibi dicere, quàm dulciter ipse dilexit Corpus meum, & quàm dulciter Animam meam, quantum etiam honoravit Nomen meum. Ipse Filius meus priùs me dilexit, quàm Ego eum, quia Creator meus est. Ipse Conjugium Patris mei & Matris meæ tanta Castitate conjunxit, ut tunc non inveniretur castius Conjugium: & nunquam convenire vellent, nisi juxta Legem, solummodò causâ suscipiendi Prolem. Et cùm sibi nunciatum esset ab Angelo, quòd Virginem parerent; magis voluissent mori, quàm carnali amore convenire: & voluptas in eis mortua erat. Tamen pro certo dico tibi, quòd ex charitate divina, & ex verbo Angeli nunciantis convenerunt carne, non ex concupiscentia aliqua voluptatis, sed contra voluntatem suam ex divina dilectione; & sic ex Semine eorù per Divinam charitatem Caro mea compaginata est. Et cap. 55. rursus ait: Quando Pater meus & Mater mea matrimonialiter convenerunt, plùs fecit hoc obedientia, quàm voluptas: & plùs operata est ibi charitas Divina, quàm voluptas carnis. Nam hora, in qua Ego concepta fui, benè potest vocari aurea hora, & pretiosa; quia alii Conjuges conveniunt ex voluptate carnali: mei verò Parentes convenerunt ex Obedientia, & Præcepto Dei.

258. Ex quibus quidem clarescit, quam vim & efficaciam habeant Propositiones Patrum, qui Virginis Beatæ Carnem puram ac mundam astruunt: intendunt namque remove, atque abdicare à Virgine Debitum & Necessitatem incurrendi Maculam Originalem, eique omnino in Virgine præclusum aditum designare, cùm ineptam Virginis Carnem supponant ad maculandam Animam sibi conjunctam. Et jure sanè optimo: quanquàm enim aliter nos Debitum & Necessitatem Culpæ Originalis incurrendæ modò astruamus; certissimum tamen est, Carnem illius, qui in Adam peccavit, ac Debitum proinde contraxit, non posse non subire dispositiones omnes, quæ ad Carnem vitiatam & Peccato corruptam pertinent; cùm enim sint Pænæ à Deo inflictæ tam ipsi Adæ, quàm cæteris omnibus, qui in eo peccaverunt, non video quomodò possint eas non subire. Porro Decretum illud Genes. 2. [Quocunque die comederis ex eo, Morte morieris,] purificata conditione, transiit in absolutum: adeoque, ut est immu-

Tom. II.

tabile, inevitabilem inducit executionem, ut alibi ostendimus. Involvit autem comminationem utriusque Mortis, tam spiritualis quàm corporalis, secundum omnes, & sic amissionem Justitiæ & Sanctitatis Originalis. Nec prodest sanè recursus ad dispensationem; cùm hæc licèt locum habeat in humanis Judiciis, consiliorum mutationi subjectis: secus tamen in Deo, jam latâ Sententiâ, & positâ Condemnatione.

259. Quòd si recurras ad præviam Exceptionem; iterum pugnantia congeris. Nam Justitia Originalis & Gratia arctissimam habebant connexionem pro statu Innocentiæ: Sed peccasse, ut sic, & ideò etiam peccasse in Adam (ut fusè alibi ostensum est) involvit de necessè amissionem Gratiæ, & Amicitia Dei: Ergo & amissionem Originalis Justitiæ. Tum quia, frustraneum apparet hoc, quòd Deus voluerit quidem hunc vel illum in Adamo peccasse; non tamen Gratiâ & Justitiâ Originalem amisisse. Quo namque fine id fieret? Tum quia id implicat etiam per Dei Potentiam absolutam, ut sæpius in hoc Opere inculcatum est. Tum tandem, quia defactò saltem sic contigisse clarissimis verbis D. Paulus testatus est, inquiring ad Rom. 5. Per unum Hominem Peccatum intravit in Mundum, & per Peccatum Mors, & ita in omnes Homines Mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt. Si in omnes Homines Mors pertransiit, quia in Adam omnes peccaverunt; ergo omnes amiserunt ob id Gratiâ & Originalem Justitiâ. Videantur, quæ dicta sunt Tom. 1. Tract. 2. cit. de Debito, Disp. 2. Quæst. 3. Cap. 5.

260. Exhinc & aliud confurgit notabile, ad penetrandam energiam & vim Propositionum, quas SS. Patres exhibuere: nimirum quòd esse immune à prima Maledictione, seu à Maledictò, & ab Ira primæ Sententiæ, vel Damnationis, importet Immunitatem à Debito Culpæ Originalis, atque ab illa Lege, & Pacto, sub quo omnes, qui fuere comprehensi, jam peccaverunt in Adam. Quandoquidem (ut etiam habetur in Jure, Cap. Recurrat, 32. quæst. 4. ex Glossa) Maledictum multipliciter dicitur. Aliud enim est Opprobrii, aliud Culpæ, aliud Pænæ. Hinc ad Galatas cap. 3. 13. dicitur: Christus factus est pro nobis Maledictum, & græcè Maledictio: quatenus (inquit Cornel. à Lap. ibid.) licèt in se, suâque Personâ Benedictus, Personam subiit Peccatorum, quorum Peccata & Execrationes in se luendas & expiandas suscepit. Quemadmodum 2. ad Corinth. 5. 21. etiam dicitur factus pro nobis Peccatum, idèst Hostia pro Peccato, cui olim manuum impositione Peccata omnia imponebantur. Sic dicitur Christus factus Maledictum pro nobis, quia (ut ait Rupertus) Maledictiones humani Generis Deus in Christum transposuit, ut

O o

pro

pro nobis infame & execrabile Crucis supplicium subiret. Unde canit Ecclesia: *Qui solvens Maledictionem dedit Benedictionem, & confundens Mortem donavit nobis Vitam sempiternam.* Quod quidem paucis conclusit Paulus ibi dicens: *Christus nos redemit de Maledicto Legis, factus pro nobis Maledictum.*

261. Unde patet, quod esse *sub Maledicto Legis* supponit esse in Peccato, atque ita obnoxium æternæ Damnationi, quam irrogat transgressores, ut *ibidem* D. Paulus declarat, & concorditer Expositores docent. *Quicumque enim non facit* (ut arguit Cornelius) *totam Legem, est Maledictus à Lege:* vel etiam: *Quicumque aliquam Legem violat, est Maledictus à Lege.* Cum ergo primum in Hominibus Peccatum fuerit illud, quo Adam de fructu vetito comedit, in quo & omnes pariter peccaverunt; meritò sanè per *primam Maledictionem* illa intelligenda est, quam subiit Adam, & cum illo ejus Posterì ob primam & antiquam Legis Prævaricationem; ita ut vel ob hanc Maledictionem jure dicatur, quod *Christus nos redemit de Maledicto Legis &c.* Quod idem sonat, ac si dicatur nos redemisse de *Maledicto primæ Damnationis*: nam idem est esse *sub Maledicto Legis*, ac esse *sub Maledicto*, vel etiam *sub Chirographo primæ Damnationis*. Equidem *Chirographum* (Teste Alciato in *L. Procurator, Cod. de edendo*) nil aliud propriè est, nisi *Promissio Obligatoria manu Debitoris subscripta.* *L. Chirographis, ff. inf. de admin. Tutor.* apud Vincentiū Richardū in *Cōment. ad Orat. 1. S. Procli*: hoc est non utcunque manu scriptum, sed quod Debitum fateatur, ut idem Author subjicit. Pro quo citat Chrysostomum in *cap. 2. ad Coloss. hom. 6. ante fin.* ubi ait: *Chirographum est, quando quispiam Reum se constituit Debiti.* Quod etiam colligit ex Formula in *L. Tutor. §. Lucius, ff. de usuris*: [*Cajus Sejus mutuam quandam quantitatem accepit hoc Chirographo: Ille scripsit, me accepisse ab illo mutuos, & numeratos decem, quos ei reddam Kalendis Juliiis proximis.*] Ideò, subdit, Tobias [1. 17.] cum Gabelum egentem videret, ut obæratum eum redderet, *sub Chirographo dedit illi memoratum pondus argenti.* Quod idem astruit Augustinus de Quiros in *Comment. exeget. litteral.* ad locum D. Pauli mox citandum; ait enim: *Chirographum est Scheda manu propria exarata, vel certè subscripta, qua ita quis se Debitorem agnoscit, ut si velit inficias ire, suo Chirographo coarguatur.*

262. Itaque idem est esse *sub Maledicto Legis*, ac esse *sub Maledicto*, vel etiam *sub Chirographo primæ Damnationis*, quam nempe subivimus ob primam Prævaricationem. Per hanc enim committendo injuriam & injustitiam in Deum, ejus Debitores remansimus, tam Culpæ quàm Pænæ, per *Chirographum* sanè propria manu Adæ, ut Capitis moralis, subscriptum, at-

que ita etiam à nobis moraliter firmatum. In quem scopum collimans Apostolus ad *Coloss. 2. 14.* ait: *Delens, quod adversum nos erat, Chirographum Decreti, quod erat contrarium nobis, & ipsum tulit de medio, affigens illud Cruci.* Unde hunc locum exponens Cornelius à Lapide, inter varias Opiniones illam Chrysostomi & Theophilacti laudat, putantium, *Chirographum* esse Pactum Dei cum Adamo, & Legem hanc à Deo datam Adamo: *In quocunque die comederis ex eo, Morte morieris.* (*Genes. 2.*) Atque illam, Ambrosii refert, asserentis, esse Peccatum & Debitum Adæ, ad nos propagine transcriptum. Ac tandem inquit: *Chirographum Decreti* est Obligatio ad Pœnam æternam, juxta Decretum Dei, & Sententiam Damnationis, in Adamum, & Posteròs ejus latam. Huic enim, subdit, *Obligationi ad Pœnam æternam spontè peccando quasi manu nostra subscripsimus, nosque Diabolo, quasi Vindici, hac obligatione obligavimus.* Unde concludit: *Chirographum ergo hoc aliud non est, quàm Obligatio, Reatus, ac Debitum Pænæ æternæ, ita certum & liquidum, ac si Chirographo, & manu nostra consignatum extaret.* Quam Expositionem esse omnibus ferè Patribus communem testatur cit. August. de Quiros, ubi supra, num. 58. Quare optimè quoque Vincentius Richardus ubi supra (firmans verba S. Procli Archiep. Constantinop. *Orat. 1.* dicentis, *Per Adamum quippe omnes, quasi Chirographo accepto, Servos nos tenebat Diabolus, Corpore nostro, permultis passionibus subjecto, velut charta utens, nostræ Emptionis Pretia ostentabat...* nosque ad Supplicium, & Condemnationem deposcebat,) in *Comment.* post nonnulla ab eo allegata, & jam à nobis relata, subdidit: *Cum enim peccavit Adam, Chirographum Diabolo subscripsit, quo se Reum Peccati fecit.*

263. Ex quibus proinde liquidò constat, quod esse immune ac alienum à *Maledicto Legis*, vel etiam à *Maledicto*, seu *Chirographo primæ Damnationis*, importat nullam omnino partem, habuisse in Adæ Peccato, idèst in eo non peccasse, & sic nullum prorsus Debitum seu Culpæ seu Pænæ incurrisse. Pœna quidem, ut Pœna, est reordinativa Culpæ, quam illa proinde necessario supponit, ut liquet. Unde S. Proclus *Orat. 1. cit.* prope finem, de Christo Spinis coronato loquens, inquit: *Ipsè enim Spineam gestavit Coronam, & Spinarum avertit Sententiam.* Sententiam utique illam (explicat Richardus cit. ubi supra, fol. 96. in fine.) *Genes. 3.* in Hominem latam: *Maledicta Terra in opere tuo, Spinas, & Tribulos germinabit tibi.* Eapropter quemadmodum, à priori nos procedentes, effectus positionem vel remotionem arguimus à positione, vel remotione suæ causæ; & à positione vel remotione effectus, arguendo à posteriori, positionem vel remotionem causæ deducimus: ita planè

planè ex peccasse in Adam, tanquam ex causa, à priori arguimus contractionem Debiti tam Culpæ quàm Pœnæ, ac utriusque itidem realem & executivam incurfionem, ob jam absolute latam Sententiam Diffinitivam: & ex incurfione Culpæ ac Pœnarum optimè à posteriori colligimus ipsum peccasse in Adam.

364. Agnoscenda quippe est necessaria connexio indispensabilis nedum inter peccasse in Adam & ipsam Maculæ contractionem in Conceptionis momèto, ut pluries, & præcipuè *Tom. 1. Tract. 1. Disp. 3. Quæst. 2. & Tract. 2. Disp. 2. Quæst. 3.* & alibi ostensum est; sed etiam potiori sanè jure inter ipsum peccasse in Adam, ac Pœnarum omnium, tam spiritualium quàm corporalium, realem incurfionem. Et Ratio est: quia reverà omnes ejusmodi Pœnæ inflictæ sunt à Deo tam Adæ, quàm Posteris ejus, ob primam illius Transgressionem, qua & in eo omnes peccavimus. Unde, ut multoties inculcatum est, cujuslibet Posterii Caro, dum generatur, & Corpus ipsum organicum, priusquàm animetur, & sic priusquàm habeatur realis contractio Maculæ Originalis in Anima, jam Pœnis omnibus, quibus est capax, subijcitur: ita ut Corpus illud, quantum est ex parte sua, fœdum ac sordidum intelligatur, ac vitiatum, & corruptioni subiectum sit. Adeoque, ne dicamus Pœnam præcedere Culpam, & prius esse Deum Ultorem, quàm Hominem Peccatorem, fatendum est Pœnas ejusmodi correspondere primæ illi Prævaricationi, qua Adam Posterorum etiam nomine Præceptum Dei violavit. Quam sanè Doctrinam (velint, nolint) admittere coguntur Authores oppositæ Opinionis, utpotè contendentes B. Virginem Mariam non fuisse immunem à Pœnis Peccati Originalis, tametsi eam fateantur à Culpa ipsa, seu Macula Originali immunem. Quod & ita asserunt, ut Cajetanus *in opusc. de Concept. cap. 3.* absolute pronunciarit esse contra Sacram Scripturam, adeoque damandam Opinionem, asserentem B. Virginem totaliter ac omnino immunem ab Originali Peccato, hoc est tum à Macula, tum ab Infectione Carnis, Debito, Fomite, ac Pœnis: secus autem si solum ponatur præservata à Macula. Ergo nedum ipsa Macula, sed & omnes Pœnæ à primo Adæ Peccato prodeunt, adeoque persistere debent, etiam non contractâ Maculâ, ut perspicuum est. Quod si absurdum tibi videatur, uti reverà est, Adæ Posteris nullam incurrere Pœnam, ob Maculâ in propria Persona contractam, id tibi imputa; dum contendis Adæ Posteris verè ac propriè per illam primam Adæ Transgressionem non peccasse; unde sequitur solam talem Maculam esse posse Deo justum motivum illos puniendi. Caterum talis Macula illius primæ Transgressionis Macula est; sicque non est Peccatum ab illo primo contradistinctum: sed est idem illud

Tom. II.

Originale Actuale Peccatum, physice præteritum, & moraliter manens, uti omnino contigit de Adæ Macula, seu Habituali Peccato Personali; quamvis in nobis sit Originale, utpotè tantum moraliter à nobis commissum.

§. SE C U N D U S.

D. Augustini Testimonium affertur, ac penitior ejus Sensus exponitur.

265. **Q**uamvis ter Magnus hic S. Doctor siluisse videatur quò ad hanc Controversiam; ipsum tamen ejus silentium profundum Arcanum est, ac facundissimum Mysterium, quò plus mentibus, quàm auribus corporeis locutus est Augustinus. Ingeniosa planè Augustini taciturnitas in tam præclarissimo Oratore Figura quadam Reticentiæ est, qua plurima sanè pronunciavit, quàm vel dicere, vel scribere potuisset. Mirum profectò esse debet, mirabilissimum Augustini Ingenium Cōtroversias ad Ecclesiam spectantes vitare. Si mirum; maximè attentos nos reddere debet, ut mente assequamur, quod aure corporis non percipimus. Ut enim idem Augustinus monet *Serm. 44. de Verbis Domini*, circa init. *tales nos in Schola Christi esse debemus*. Ubi ergo auditus non prodest, suppleat intellectus, ut eloquentissimum Augustini penetremus silentium. En tanti Doctoris Reticentiam *Cap. 36. de Nat. & Grat.* nobis satis venustè prædicantem: *Excepta itaque S. V. Maria, de qua propter honorem Domini, nullam prorsus, cum de Peccatis agitur, habere volo Questionem*. Quid est hoc, quòd renuit omnino S. Doctor, cum de Peccatis agitur, quæ Turpitudinem Animæ irrogant, de Beatissima Virgine Questionem initi: qui aliòquin *Serm. 4. de Assumpt.* ut à Corporis Corruptione, quæ per eundem Carnis Turpitudinem præfert, tam fusè, ac dignè, & subtiliter pro eadem Virgine disputat? Porro Animæ Turpitudine incōparabiliter excedit Turpitudinem Carnis: Cum ergo de se fateatur Augustinus *Serm. 4. cit.* maximè se exhoruisse Corporis Marialis Corruptionem iis verbis, *Illud ergo Sacratissimum Corpus futurum de vermis pulverem, quia sentire non valeo, dicere pertimesco*; perquam maximè horuisse censendum est Animæ Virginis Corruptionem ob Peccatum. Nonne qui intenso ac tenerrimo affectu aliquem diligit, sic horrore afficitur de ejus Morte, ut quicquam de ea vel dicere, vel cogitare non sustineat? Pari sanè modo, ut reor, se habuit in causa Virginis Augustinus: ne nimirum, vel allegando Rationes in contrarium, occasionem haberet recitative proferendi, quòd Virgo Beatissima peccaverit, nullam prorsus de hoc instituere voluit Questionem.

tionem. Maxime namque abhorruit vel *recitative* prædicari Peccatum de tam dignissima Virgine Dei Matre.

266. Quodque ulterius designat, quam altè Augustini fuerit infixum Cordi, tanquam absurdissimum, hoc, quod Virgo Dei Mater subiectum esse potuerit alicujus Peccati. Siquidem omnino insulsum ei visum est Quæstionem inire, atque ita & Dubium suscitare circa id, quod certum omnino est. Quare subdidit: *Indè enim scimus, quod ei plus Gratia collatum fuerit ad vincendum omni ex parte Peccatum, quæ concipere, ac parere meruit cum, quem constat nullum habuisse Peccatum.* En quàm clarè simul ac præclarè causam assignat Augustinus, cur noluerit in materia de Peccatis Quæstionem de Virgine instituire: quia scilicet, cum certò sciamus eam meruisse concipere & parere Christum, quem constat nullum habuisse Peccatum, etiam consequenter scimus collatam ei fuisse amplissimam Gratiam ad vincendum omni ex parte Peccatum. Unde benè inquit primo loco, quod *propter honorem Domini* nullam, prorsus de Peccatis habere voluit Quæstionem quò ad Virginem: quia nimirum certam Virginis Matris excellentissimam Puritatem Controversiæ institutione in dubium revocare in Filii dedecus manifestè redundat. Nunquid æquo animo, ac sereno supercilio ferret quis, etiam plebejus, quod de Matris suæ Honestate controvertatur? Quid autem de Rege? Quid ergo de Deo? Utinam sanè D. Augustinum, Theologorum omnium meritissimum Apicem, imitari studuissent Theologi: non fuisset certò acriter adeò controversum de Virginis Puritate.

267. Sed tantum palnè abest, ut Augustinum in hoc imitentur, ut ad se prorsus illum avocare nonnulli studuerint, atque à Sententia Virgini propitia & favorabili amovere; cui aliòquin adeò immobiliter hæret, ut meritò inter egregios illius Sententiæ Patronos primam Sedem ab Authoribus, eam propugnantibus, obtineat. Nam, cæteris omiſſis, Salmanticenses præter alia, quæ dicunt *tract. 13. disp. 15. dub. 6. num. 233.* ad evacuandam Augustini Authoritatem, præsertim quò ad Immunitatem, à Debito, de quibus infra, advertunt, *hoc Testimonium Augustini nonnihil infirmari per illa verba [Unde enim scimus &c.] quæ potius videntur esse interrogantis, quàm aliquid asserentis.* Putant namque ii Patres apud Augustinum non haberi *Indè enim scimus*, ut nos retulimus: sed benè *Unde enim scimus*. Et ideò subdunt: *Quocirca, si ita legendum sit (ut habent defectò omnia Exemplaria, quæ ad manus habere potuimus,) infringitur non parum prædictum Testimonium: cum ex illo potius habeatur, D. Augustinū voluisse ab illa Quæstione abstrahere, quàm aliquid certò definire.* Hæc Sal-

manticenses, quibus planè admodum obvia est similis abstractio & præcisio, ut vidimus in *præsenti Tract. Disp. 2. Quæst. 3. Cap. 2. 3. & 4.* quò ad Declarationem factam pro Virgine à Concilio Tridentino.

268. Hanc autem oppositionem levissimam esse vel ex ipsis Salmanticensibus patet, utpotè ibi asserentibus legendum esse [*Indè enim scimus &c.*] qui subnectunt: *& ita legunt Magister in 3. D. Thomas, D. Bonav. & alii.* Et quidem præter multos, qui ita legunt, satis est allegare Officium Immac. Conceptionis à S. Sede approbatum pro Ecclesia Minorum; nam integra Augustini præfata Authoritas est in *septima Die Octavæ, 2. Lect. 2. Nocturni*, & in illa, habetur: *Indè enim scimus.* Ne autem dicant Salmanticenses Textum fuisse correctum juxta Sententiæ rectum sensum; quamvis & hoc satis esset, quoniam reverà id clarissimum est, nihilominus præstat ipsummet Originale Augustini adducere. Siquidem in Augustini Operibus, in lucem editis post correctionem Theologorum Lovaniensium, & iterum operà & studio Monachorum S. Benedicti à Congregatione S. Mauri recognitis, facta confrontatione ad Manuscriptos Codices Gallicanos, Vaticanos, &c. nec non ad Editiones antiquiores & insigniores, notatum legitur, quòd duo ex quinque Vaticanis Manuscriptis habent [*Indè enim scimus.*] Adduntque: *Sic etiam legebat S. Thomas in tert. part. quæst. 27. art. 4.* In annotationibus autem ad Tom. 7. D. August. in calce subjectis, editisque Lugduni anno 1586. cum cæteris ejusdem Augustini Operibus, per præfatos Doctores Lovanienses correctis & expurgatis, in *lib. de Nat. & Grat. ad cap. 36.* allegato Divo Thoma mox cit. legente [*Indè enim scimus,*] adjicitur: *Quam Lectionem certè præferrem, si quod Exemplar M.S. suffragaretur.* Cum ergo non unum, sed duo suffragentur Exemplaria, præferenda equidem est talis Lectio.

269. Addimus autem, quòd etiamsi Codices omnes, tam excussi, quàm manuscripti haberent: *Unde enim scimus*; adhuc non video, cur Augustini verba potius interrogantis, quàm aliquid asserentis dici debeant. Quamvis enim ad Augustini intentum aptius videatur ly *Indè*, quàm ly *Unde*; hoc tamen prorsus ineptum ad id non est. Siquidem (ut ait Barbosa in *Tractatib. variis, tract. 5. Dictione 433.*) *Unde* significat causam intrinsecam, & importat idem, quod *ex qua causa*. Et quamvis propriè *Unde* sit Adverbium loci; interdum tamen & ad Personas & ad alias res accommodatur, poniturque eleganter etiam apud Ciceronem, aliosve bonos Latinæ Linguæ Authores, pro *ex quo*, *ex qua*, vel *ex quibus*. Quod etiam colligitur ex communi Doctorum intelligentia, qui in eam particulam, *Unde*, non eousque impegerunt, ut aliud, quàm

quàm nos eruimus, ab Augustini verbis eam, ob particulam erui posse asseruerint. Et quidem favet ad id apertè Contextus, quo certè designatur, Augustinum non contra Immunitatem Virginis à Peccato quolibet, sed pro Virgine differere. Secus autem se res haberet, si interrogativè ly *Unde* dictum esset. Neque enim, leve motivum foret concludendi etiam Virginem cum aliis sub Peccato; si Augustini mirabile Ingenium nullum tale motivum invenisset ad asserendum, quòd ei plus Gratiæ collatum fuerit ad vincendum omni ex parte Peccatum. Quodque injuriam irrogat Augustino, cum innumera ferè motiva quò ad id jam attigerint Theologi: adeoque tantum abest, ut nullam instituere voluerit Quæstionem in casu de Virginis Puritate, ut illam potius suscitasset; imò etiam, quàtum est de se, decidisset, quòd est falsum.

Tum quia defactò S. Doctor præcipuum, ac singularissimum tetigit motivum, quodam *Reticentiæ* Tropo expressum, dum se abstinere voluit ab ea Quæstione *propter honorem Domini*: cujus intuitu factum est, quòd tanta Virgini fuit Gratiæ collata ad vincendum omni ex parte Peccatum, ut illum concipere ac parere meruerit, fueritque proinde digna Domini Mater. Quo pacto igitur potuit se inscium fateri de simili motivo? Nunquid digna Dei Mater fuisset B. Virgo, si fuisset aliquò Peccato innodata? Exhorret hoc etiam D. Thomas, ut liquet; atque omnino repugnat Infinite cuidam Dignitati, quam ex eodem Angelico Doctore obvolvitur Divina Maternitas. Cum itaque Augustinus dixerit *Unde enim scimus*, perinde est, ac si dixerit *Ex quo enim motivo præallegati honoris Domini scimus*, &c. Quod eo vel maximè dicendum, quia non subjecit *quòd concipere ac parere meruit eum, quem constat nullum habuisse Peccatum*. Non, inquam, subjecit *quòd*, sed *quæ*: ita ut hoc, quòd Virgo meruerit concipere ac parere &c. non designetur tanquam motivum condistinctum ab honore Domini prius commemorato, quo in casu aptius dici debuisset *Indè*, quàm *Unde*: sed benè tanquam præsuppositum substratum, in quo fundatur Domini honor. Et quæso: Si ex eodem præfacto motivo efficacissimè ostendit Augustinus *Serm. 4. cit. de Assumpt.* Incorruptionem Corporis Marialis; cur non & Animæ ejusdem Virginis? Imò & hanc à fortiori, ut de se constat.

270. Miror eapropter Patres Salmantenses, qui Sylvium allégant, contendentem in eo loco esse legendum: *Unde enim scimus* &c. ita ut illius Sententiæ verba sint verba Augustini reprehendentis Pelagium, quòd dixisset, *necessè esse Pietatis confiteri Matrem Salvatoris fuisse sine Peccato*. Ergone Augustinus Pelagium reprehendit, quòd benè senserit de Virginis

omnimoda Immunitate à Peccato? Bonam quippe, bonam valde reprehensionem, *propter honorem Domini* ab Augustino factam! Ergone Augustinus putavit, nil prorsus contulisse Dei Matri omnimodam Immunitatem à Peccato ad hoc, quòd eam mereretur Dignitatem? Ipsimet Patres adjudicent. Solum id hic nostrum certè est, Immunitatem Virginis ab omni Labe etiam Originali ut certissimam supponere; & de solo illius Originariæ Labis Debito disputare. Præcludenda tamen est Sylvii Ratio, utpote utrique Immunitati auferens favorabile id Augustini Testimonium. Addidit namque: *Si Augustini verba essent* [Indè enim scimus] *non dixisset: nullam habere volo Quæstionem: sed nullam habere possum Quæstionem*. Fateor me vim Illationis hujus non penetrare. Quamvis enim de eo, quòd scimus, minimè dubitare valeamus; non ideò tamen Quæstionem de eo inire non possumus, ut idè illud ab aliis ritè sciat. Poterat ergo Augustinus Quæstionem illam habere: sed noluit, cum nulla esset necessitas eo tunc eam Veritatem propugnandi: & ex alio capite Divini Filii honor exigat nullam suscitari Quæstionem de Matris Puritate, ac Honestate, etiam exercitii causa.

271. Unde & miror itidem eos Patres dicentes, quòd ex illo Augustini Testimonio potius habeatur, D. Augustinum voluisse ab illa Quæstione abstrahere, quàm aliquid certò definire. Quandoquidem abstrahere ab hoc, vel illo, est hoc vel illud non considerare, alio considerato. Quòd minimè quadrat Augustino, ibi differenti. Non enim ait se abstrahere à Virginis causa in materia Immunitatis ab omni Peccato, vel Subjectionis & Conclusionis sub illo: benè verò inquit, cum de Peccatis agitur, nullam prorsus de Virgine se habere velle Quæstionem: & hoc *propter honorem Domini*, cujus intuitu scimus, quòd ei plus Gratiæ collatum est ad vincendum omni ex parte Peccatum, què concipere proinde ac parere meruit eum, quem constat nullum habuisse Peccatum. Quòd sane abstrahere ac præscindere à tali Quæstione non est: sed benè nolle se eam Quæstionem intextere, utpote certum de tali Virginis Immunitate: cum aliunde nulla urgeret eo tunc necessitas eam Veritatem propugnandi. Quocirca inquit: *Excepta itaque B. Virgine Maria, de qua propter honorem Domini* &c. Et infra: *Hac ergo Virgine excepta, si omnes illos Sanctos, & Sanctas, cum hic viverent, congregare possemus*, &c. Excipere autem non est abstrahere, nam *Exceptio firmat Regulam in contrarium*: ita ut sola Virgo per Augustinum interrogata responderet: *Peccatum non habeo*. Cæteri autem si dixerimus, quòd Peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est, ut ibi differit Augustinus.

272. Quod si urgeas reprehensum ab Augustino Pelagium, utpotè iis verbis, *neceſſe eſſe Pietatis &c.* aſtruentem, credendum eſſe de Fide, quòd B. Virgo fuerit ab omni Peccato immunis: Reſpondeo hanc vocem, *Pietas*, plurimas pati acceptiones ex diſſuſe ac perdoctè cumulatis ab Eminentiffimo Cardin. Nidhardo in *Examine Theolog. 4. Ppropoſitionum Libellatorum Rom. par. 2.* Demus tamen Pelagium de *Pietate*, ſeu *Catholica*, ſeu ad *Fidem* ſpectante (de quibus ſatis Author ille §. 9. & 10.) diſſeruiſſe: Quid indè? Nil indè mirum, quòd *interrogativè*, ut ſupponis, adjecerit S. Doctor: *Unde enim ſcimus, quòd ei plus Gratiæ collatum fuerit &c?* Quamvis autèm per ea Auguſtinus prætactas abjecerit *Pietates*, utpotè ſufficiētibz tunc temporis non innixas motivis: adhuc nihilominus *propter honorem Domini* ſe abſtinere duxit ac firmè ſtatuit à ſimilibz de Virgine Quæſtionibus, pièque præſupponere (Pietate quidem inferioris gradus juxta præfati Nidhardi annotationes) ab omni Peccato immunem eam Virginem, *quæ concipere ac parere meruit eum, quem conſtat nullum habuiſſe Peccatum*; etſi propriè ac rigoroſè loquendo, nesciamus, *quòd ei plus Gratiæ collatum fuerit ad vincendum &c.* Sicquè undique ampliſſima luce claret piiffimus Auguſtini animus erga Immaculatam Dei Genitricem.

273. Reſtat, ut obſervemus, qualiter præfati Patres reſpondeant præmiſſo Auguſtini Teſtimonio, *Indè enim ſcimus, &c.* ne poſſit ex eo deduci etiam Immunitas à Debito. Primò namque ajunt, Auguſtinum ibi loqui de Peccatis Venialibus, non de Peccato Originali. Sed talis Reſponſio ſolidiſſimè à Noſtris confutatur; imò & ab iis, qui Debitum in Virgine agnoſcunt. Eamque fuſè præ aliis retundit Suarez diſp. 3. ſect. 5. §. In ſecundo ordine. Nam Auguſtinus toto illo Libro generatim tractat de Peccato, ut contra Pelagianos concludat, neminem etiam ex Infantibus eſſe ſinè Peccato; quod eſt neceſſariò verificandum in ordine quoque ad Originale; aliòquin excipere item debuiffet SS. Innocentes, alioſque Parvulos poſt Baptiſmum decedentes. Sed nota obiter, quòd tam recentes quàm antiqui Authores rigidæ Opinioniſ communiter reſpondent, Auguſtinum loqui de ſolis Actiſ: verùm PP. Salmanticenſes eum reſtringunt ad ſola Venialia, ut locum habeat Virginis Exceptio, à Tridētino firmata ſeſſ. 6. can. 23. Reverà tamen Auguſtinus univerſaliter loquitur, tum ex parte ſubjecti, tum ex parte formæ, tam de Adultis ſcilicet, quàm de Parvulis, tam de Peccatis Perſonalibus, quàm de Originali: *Cum de Peccatis agitur*, inquit, *de S. V. Maria nullam prorsus habere volo Quæſtionem.* Atquè de Peccatis utique agitur, cum de Originali agitur: Igitur

&c. Unde ly *omni ex parte* designat, tam ex parte *Actiſ*, ſeu potiùs *Perſonalis*, quàm ex parte *Originalis*, ut nomine D. Bernardi exponitur in quodam *Sermone* ſuper *Salve Regina*, qui inter illius Opera legitur. Tandem (ut benè advertit cum aliis Suarez) Auguſtini Ratio ſatis intentum declarat. Nam ideò Virginem excipit, cum de Peccatis agitur, quia *concupere, ac parere meruit eum, quem conſtat nullum habuiſſe Peccatum.* Ergo quemadmodum Chriſtus Dominus nullum habuit Peccatum, ita & Virgo, ut eſſet digna ejus Mater. Quod idem firmat Auguſtinus *Serm. 10. ad Fratres in Eremito*, ubi ait: *Talis ſuo modo ſit Mater, qualis Filius.* Accedit etiam Regula generalis ab eodem Auguſtino tradita lib. 5. contra *Julianum*, cap. 15. ubi de Chriſto loquens, inquit: *Omnino veriſſimum eſt, quòd Peccatum etiam Major feciſſet, ſi Parvulus habuiſſet: nam propterea nullus eſt Hominum, præter ipſum, qui Peccatum non fecerit grandioris ætatis acceſſu, quia nullus eſt Hominum, præter ipſum, qui Peccatum non habuiſſet infantilis ætatis exortu.* Vide alia apud Suarium citat. & apud Roam, in *Apolog. pro Virginis Conceptione*, à fol. 9. ac me ipſum *Diſp. 2. Quæſt. 2. Cap. 2.* alioſque Præſervantes communiter.

274. Ajunt item ſecundò, quòd, eſtò Auguſtinus excluſerit Virginem à Peccato Originali, nulla ratione probari poſſet, quòd excluſerit etiam à Debito. Imò verba illa, ſcimus &c. oppoſitum inſinuant; nam ſi B. Virgo non contineretur ſub prædicto Debito, opus non haberet Gratià ſibi collatā & infuſā ad Peccatum Originale vincendum; quia nullus fuiſſet aditus &c. Sic illi Patres. Ut autem à ſecundo incipiamus, idem proſectò Argumentum objicit Martinus Kemnitius, qui in *Examine ſeſſ. 3. Concilii Trid.* contendit, Sententiā de Conceptione Immaculatæ Virginis Mariæ contra Verbum Dei defendi, ut reſert Bellarminus tom. 4. *Controv. lib. 4. de amiſſ. Grat. cap. 15. §. Jam verò.* Et cap. 16. §. *Secundo loco*, reſert Argumentum, quo Kemnitius contendit, Auguſtinum cap. 36. cit. de *Nat. & Grat.* ſupponere Virginem ab Originali Peccato deturpatam. Unde ajebat: *Maniſteſtiſſimum eſt, quòd non ſentiat Auguſtinus, Mariam ſinè Peccato conceptam fuiſſe. Aliàs enim non opus fuiſſet conferri ipſi Gratiā ad vincendum Peccatum.* Ubi Kemnitius, ut reor, ſupponit Doctrinā verā de inſeparabilitate Debiti ab ipſius Maculæ contractione, ita ut qui peccavit in Adam, ſit neceſſariò in Conceptione maculandus; aliòquin nec ullam apparentiam haberet inane ipſius Argumentum. Quare miror, Bellarminum non ad Debitum (quod ipſemet in Virgine agnoſcit) recurrere pro Solutione; ſed ad Peccabilitatem Virginis, quæ puram dicit Potentiam.

275. Illud ergo Argumentum nullius roboris est, cum non per solam Gratiâ strictè sumptam & infusam Deus id nobis conferat, ut Peccata vincamus, idèst illa non perpetremus, ut liquet. Augustinus autem non ait, quòd *plus Gratiæ infusæ* collatum est Virgini ad vincendum omni ex parte Peccatum: sed *plus Gratiæ, ut sit*, ut etiam Gratiâ largè sumptam complecteretur; cuiusmodi equidem est Privilegium, Exemptionis à communi Pacto & Lege, ipsaque Dignitas Maternitatis Divinæ, propter quam fuit illi collatum id Privilegium; quod item, ex suppositione prælectionis ad perpetuam Sanctitatem & Innocentiam Deiparæ condignam, fuit necessitate consequentiæ conferendum, ut infra patebit. Nec alio sanè, nisi eo Privilegio vitari potuit Originalis Peccati Contractio, ut fusè in hoc Opere ostendimus. Vide hanc eandem Objectionem ex iisdem Patribus à nobis relata *infra, Cap. 13. & fusè solutam Cap. 14. §. 3.*

276. Quod autem primo loco dixerunt Salmanticenses (nempe quòd etiam si Augustinus excluferit Virginem à Culpæ Originalis contractione, non idèò tamen & à Debito, & quòd non possit hoc ulla Ratione probari) hac sanè Ratione refellitur. Arguo itaque sic: Cum hæc Quæstio instituitur, *An B. Virgo in Adam peccaverit*, proculdubiò de Virginis Peccato in Adam perpetrato, vel ne, disputatur: Atquè Augustinus, cum de Peccatis agitur, nullam prorsus de Virgine habere vult Quæstionem: Ergo etiam, quòd ad hanc Quæstionem excipit Virginem Augustinus, ita ut supponat plus Gratiæ collatum Virgini ad vincendum omni ex parte etiam Originale Peccatum. Scio, quòd *peccare in Adam* per Adversarios *nihil* est, quia non derogat Sanctitati, &c. Sed hoc jam multoties rejectum est. Et si *nihil* est, quare tam ardentè pro *nihilo* pugnant? Bone Deus! Nonne ipsimet Patres cum aliis dicunt, contractionem Originale Maculæ impediri non posse in eo, qui peccavit in Adam, nisi per infusionem Gratiæ, quæ simul sit Iustificativa, & Remissiva Peccati in Adamo perpetrati? Quare ergo *nihil* est *peccasse in Adam*, nec Innocentiam & Sanctitatem lædit: sed tamen, ut deleatur, atque ablegetur ejus Macula, opus habet Gratiâ Sanctificativâ, & Remissivâ? Quidnam remittit Deus per talem Gratiâ; si quòd remittitur *nihil* omnino est, nimirum Peccatum non est? Vel ad vincendum ergo ex omni parte, Peccatum etiam Originale plus Gratiæ collatum est Virgini, ex Augustino etiam, ne in Adamo peccaret.

277. Et quidem non ex parte Virginis, sed ex parte Adæ Originale Peccatum vinci potuit; ita ut duplex tantum via fuerit illud vincendi, seu vitandi. Primò da ndo Adæ Auxilia effica-

cia ad non peccandum: quo posito nullus ex Posteris in Adamo peccasset, cum ipse Adam non peccasset. Secundò per Exceptionem à communi Pacto & Lege: qua posita nullus ex exceptis peccasset in Adam, cum illius Voluntas non fuisset in Adamum moraliter transfusa. Cæterum, posita Inclusionem in communi Pacto & Lege ac deinde posito Adæ Peccato, invincibile ac inevitabile prorsus est Originale Peccatum in ordine ad inclusos. Enimverò *vincere Peccatum* pro formali non importat, nisi *vitare Peccatum*, seu *non peccare*. Quo enim pacto Peccatum vincit ac vitat, qui defacto peccat? Ergo dicere, quòd Virgo peccavit in Adam, & quòd nihilominus omne prorsus Peccatum vicit ac vitavit (salvo saniori iudicio) repugnans est, ac summam redolet implicantiam. Profectò Serpens suo pestifero ac rabido morso, quem Adæ infixit, non solum Adam momordit, sed & singulos ejus Posteris, in eo vi Institutionis Divinæ moraliter contentos, eosque tartareo Peccati veneno infecit, quod Mortem Animæ indubitanter induxit. Quo ergo jure dici potest Victoriâ ac Triumphum de Serpente reportasse, qui mortiferum ab illo morsum accepit? Quòd autem læthiferum, Virgo morsum cum aliis exceperit, sed tamen in se nunquam mortua fuerit, fateor captum meum superare, vel ex ea saltim reflexione, quòd idem prorsus sit pro formali accipere læthiferum Serpentis morsum, ac mori in hac materia: quia prorsus idem sunt *peccare* mortaliter, ac Deum graviter offendere, & sic Vitam spiritualem amittere. Virgo Beata igitur ex omni parte Peccatum vicit: scilicet tam ex parte sui, quia personaliter non peccavit; quàm ex parte Adæ, quia in eo non peccavit.

278. Iterum suam hanc Mentem aperuit aliis in locis Augustinus; nam in quodam Sermone de Nativitate (quem citat apud Salazarium Sæculo 5. Henricus Gandavensis *Quodlib. 15.*) sic fatur: *Ventum est ad Virginem, quæ mox, ut in Mundum per humanæ Generationis lineam venit, tanta omnis boni virtute atque constantia perfectè resplenduit, ut eam ipsa Sapientia Dei verè dignam judicaret, per quam in Hominem veniens, non modò Reatum primorum Hominum, sed etiam totius Mundi Peccata deleteret.* Quam eandem Sententiam, ipsissimis planè verbis ex Augustino proculdubiò transcripsit, & in suis Operibus inseruit D. Anselmus, ut §. 4. num. 323. patebit. Si igitur B. Virgo, secundum Augustinum, in Mundum veniens, mox apparuit *omnis boni virtute atque constantia* resplendens; jam ab æterno taliter fuit à Deo præordinata, ut nedum non debuerit, imò etiam nec proximè potuerit à bono sejungi; aliòquin quo jure dici potuisset *omnis boni virtute atque constantia resplendens*? Porro virtus,

tus & constantia omnis boni nedum incurrendi Mali *Necessitatem*, sed & *Potentiam* in Creaturis *proximam* excludit, ut liquet.

279. Confirmatur: Nam (ut ait Augustinus) B. Virgo, *mox ut in Mundum venit, tanta omnis boni virtute atque constantia resplenduit, ut eam ipsa Sapientia Dei verè dignam judicaret*, ut Carnem ex illa assumeret ad Reatum primorum Hominum, ac totius Mundi Peccata delenda: Atqui B. Virgo, ut tantæ Dignitatis digna esset, habere debuit in se tantam omnis boni virtutem atque constantiam, quantum dari possibile est de Potentia ordinaria in pura Creatura, cum Divina Maternitas, ex Divo Thoma ac Theologis omnibus, Dignitatem quandam præferat Infinitam: Ergo habere debuit tantam omnis boni virtutem atque constantiam, ut nequiret Malum ullum Culpæ incurrere; & à fortiori, ut neque deberet. Unde idem Augustinus paulò infra subnectit: *Puella de Propagine nata Adæ, de peccatrice Progenie orta, subito, versa vice Maledictionis Hevæ, Benedicta prædicatur super omnes Mulieres*. En quàm præclare Augustinus Hevæ Mariam è regione positam, & sic oppositam expendit, ut ubi illam *Maledictioni*, hanc *Benedictioni* subjectam de prædicat. Profectò si B. Virgo in Adamo peccasset, fuisset utique cum aliis Mulieribus maledictioni subjecta, & sic Hevæ, ac cæteris Mulieribus non absimilis. At quia in eo minimè peccavit; idcirco neque communi Maledictioni succubuit, & sic jure *prædicatur Benedicta super omnes Mulieres*.

280. Aliam Augustini Authoritatem adducit Salazarius, ubi supra, ex Chlichtoveo lib. I. de Concept. cap. 13. quæ etiam (subdit) habetur in *Breviario Romano*, à Cardinali Quignonio edito, in 3. Lect. quam ex diversis Patrum Sententiis conflavit, estque hujusmodi: *Quis dicere poterit, sinè Peccato sum natus, aut mundus sum ab omni Iniquitate dicere audebit; nisi illa Virgo prudentissima, animatum Dei Templum, quam Deus sic elegit & præelegit ante Mundi constitutionem, ut Sancta & Immaculata Mater Dei, & Filia esset reservata, incorrupta ab omni Labe Peccati?* Ubi notat primò Salazarius, Augustinum loqui de Nativitate in Utero; cum non sola sit, sed Jeremias quoque ac Joannes Baptista sinè Peccato ex Utero exierint. Addo secundò, quòd nec Jeremias nec Joannes Baptista dicere poterunt: *Mundus sum ab omni Iniquitate*, cum Originale contraxerint: quod ex professo ostendit cap. 36. cit. de Nat. & Grat. Augustinus. Cum ergo sic dicere possit sola Virgo per Augustinum, unde eodem cap. mox cit. solam illam excipit, ut vidimus; indè est, quòd Augustinus ibi loquitur de prima Nativitate, quæ fit in Utero. Quare hujusmodi Authoritas expressè confirmat, quæ dixi-

mus de illa Augustini Authoritate, quam habet cap. 36. cit. Quòd autem hac Authoritate estimatur per Augustinum Virgo etiam à Debito Culpæ Originalis, patet: quia S. Doctor eam autumat *electam & præelectam à Deo ante Mundi constitutionem, ut esset Sancta, & Immaculata Dei Mater, & Filia reservata, incorrupta ab omni Labe Peccati*. Quomodo enim Deus potuit illam sic ordinare, ut deberet peccare in Adamo, eo peccante; si eam prævoluerat ab omni Labe incorruptam? Hæc enim invicem planè pugnant, ut ostendimus jam contra Suarium Tom. I. ac etiam infra ostendemus Cap. II. §. 3. Quomodo *ut esset Sancta, & Immaculata*; si ut inclusa à Deo in Pacto, & comprehensa sub communi Lege, esset potius ordinata, ut maculari deberet ad Casum Adæ? Quomodo Filia reservata; si cum aliis omnibus Adæ Filiis confusa & permixta à Deo fuisset? Hæc planè, si ritè perpendantur, clarissimè probant, Augustinum etiam id exhorrescere, quòd scilicet B. Virgo in Adam peccaverit, & quòd proinde ut vulgaris Fœmina habenda foret.

281. Nec prætermittendum censeo aliud Augustini Testimonium præclarum & certum, ut ait Joannes Roa in sua Apolog. pro Immac. Virginis Concept. fol. 22. quod ipsemet testatur legisse in Bibliotheca Vaticana in Volum. homiliar. membran. script. in homilia, quæ incipit: *Nativitas Domini nostri Jesu Christi*: ac etiam in antiquissima impressione Operum S. Augustini Basilæ de anno 1515. in Monasterio Romano S. Antonini Ordinis Discalceatorum S. Augustini Reformatorum, in ipso primo ordine, Serm. de Tempore: cujus verba etiam usurpantur ab Augustini Sectatoribus, Fulgentio & Ildemphonso, ut infra patebit: & in novis impressionibus in Appendice, Serm. 24. Tom. 10. Ait ergo ibi paulò post initium S. Doctor: *Facta est Maria Restauratio Fœminarum: quia per ipsam à ruinis Maledictionis probantur esse subtrahæ*. Et recensitis tribus Malis Hevæ, quibus Fœminæ subjiciuntur (nempe *Dolor, Tristitia, & Servitute*, quæ à tribus bonis Mariæ probantur exclusæ, & idè Mariam non sequuntur, ut suadet verbis Angeli, eam salutantis,) inter alia inquit: *Cum dixit Gratiâ plena, ostendit ex integro iram exclusam primæ Sententiæ, & plenam Benedictionis Gratiâ restitutam*. Quorum verborum vim & energiam satis expressimus supra in ead. hac Quæst. Cap. 4. & 5.

282. Denique ex iis, quæ habet Augustinus Serm. 4. cit. de Assumpt. B. M. V. plura depromere possemus Argumenta pro Augustini Mente in hoc puncto, quod & præstitit Joannes de Segovia in Concilio Basilæ. Ex septem namque mediis, ex Augustino collectis, quibus ibi S. Doctor Incorruptionem Corporis Maria-

lis

lis ostendit à pari, vel potius à fortiori deducit (juxta ipsius Augustini mentem) etiam Animæ Virginis Incorruptionem. Quia tamen facile quispiam ex se poterit eisdem illis Mediis (quæ reverà dignius quid, & illustrius, quàm sit Immunitas à sola Macula Originali, in se continent) concludere pro Virgine Immunitatem etiam à Debito; idcirco, iis præfertim attentis, quæ nos in hoc Opere sparsimus, spontè labori parcimus. Solum autem placuit nobis hunc Discursum claudere verbis illis, quibus & suum jam prædictum clausit Augustinus, dicens: *Habens Christus, Dei Virtus, & Sapientia, posse & velle Patris, cujus omnia, quæ Patris sunt, sua sunt, & volens quæ iusta & digna sunt, dum voluit in tot tantisque non habere locum Naturam, sed Gratiam in Persona Virginis, cur dubitandum est voluisse quod attinet ad tantæ Benignitatis Gratiam?* Quod est ipsissimum sanè Scoti Argumentum in casu nostro efformatum. Et infra: *Hec cuncta, quæ diximus, quia Naturam non servasse cognoscimus, in Mariæ Integritate plus potuisse Gratiam, quàm Naturam, non dubitamus.* Item infra: *De Maria credendum non videtur* (quòd ejus Corpus nimirum redactum esset in pulverem de vermicibus,) *nec æstimabile, quia estimationem procul pellit incomparabile Gratiæ Munus.* Ac tandè: *Siquis refragari his elegerit, cum non dicere valeat hoc non posse Christum, proferat quare non conveniat velle, & per hoc non esse? Si vera sunt, quæ scripsi, gratias tibi ago, Christe, quia de Sancta Virgine Matre tua, nisi quod pium est, & dignum visum, sentire non potui.* Hæc Augustinus de Incorruptione Corporis Deiparæ. Quid scripturum putabimus pro Incorruptione Animæ ejusdem Virginis, si scribere voluisset? Non scripsit tamen, noluitque hanc Quæstionem habere, eo quòd minimè cogitare potuit aliquem adfuturum, qui minùs dignè sentiret de Virginis Anima, quàm ipse de ejus Corpore senserit. Quare ergo nil veriti sunt nonnulli vel dubitare, quòd in Virginis Deiparæ Conceptione primum locum habuerit Gratia, non Natura? seu etiam quòd plus perquam longè potuisset Gratia, quàm Natura?

§. TERTIUS.

D. Ildephonsi Testimonium pro nostra Sententia in medium profertur.

283. **S**ecundo loco subteximus D. Ildephonsi Archiep. Toletani Doctrinam, cœlitus quidem prodigioso illo Miraculo probatam, cum nimirum B. Leocadia Martyr è sepulchro divinitus referato prodiens, ac sanctum Præfulem astantibus Rege & Populo alloquens, di-

Tom. II.

xit: *O Ildephonse, per te vivit Domina mea, quæ Cœli culmina tenet:* iis alludens, quæ pro Virgine Deipara devotissimè ille conscripserat; quorum nonnulla nos, ad nostrum intentum spectantia, huc adducemus. In *Libro* igitur de *Perpet. Virginit. S. Mariæ, & de ejus Parturit.* satis deprædicat eximius ille Antistes Marianam Immunitatem ab Originali Peccato. Imò (ut efficaciter ac eruditè ostendit Salazarius cap. 36.) in ea fuit Ildephonsus Opinione, quòd S. Dei Ecclesia celebrans olim Nativitatem B. Virginis, Originalem quoque ipsius Innocentiam, profiteretur; adeò quòd unico Nativitatis Marianæ Festo duplicem ipsius celebraret Nativitatem: nempe tam in *Utero*, quæ est illius Conceptio; quàm ex *Utero*, quæ est secunda Nativitas. Quod ea sanè Ildephonsi verba satis declarant: *Sed quia* (Virginis Nativitas) *tam solemniter colitur, constat ex Autoritate Ecclesiæ, quòd nullis, quando nata est, subjacuit Delictis, nec contraxit, in Utero sanctificata, Originale Peccatū.* Affertque item Exempla Jeremiæ, ac Job, quorum dies Nativitatis accipitur in Sacro Textu pro quando vel concepti, vel nati sunt, ut benè Salazarius ibi demonstrat. Unde sanctus Præsul infert, quòd si B. Virgo in Peccato esset, jurè Maledicta diceretur, & Gemebunda potius, quàm Benedicta, quando nunciatum est Patri ejus, quòd nata esset in hoc Sæculo (tu supple tam in *Utero*, quàm ex *Utero*.) Nunc autem (subdit) *quia universam Benedictione sua illustrat Ecclesiam, non immeritò sanctificata Spiritu Sancto colitur veneranda.* Ac tandem inquit: *Quia ex Autoritate totius Ecclesiæ veneratur, constat eam ab omni Originali Peccato fuisse immunem, per quam non solum Maledictio Hevæ soluta est, verum etiam Benedictio omnibus condonatur.* Et certè si de utraque Nativitate sanctus Vir non loqueretur, perperam absolutè ibi negaret, enunciari posse de Mariæ Ortu, quæ de Job & Jeremia enunciantur, ut optimè advertit Salazarius; cum tritum sit Jeremiam fuisse in *Utero* sanctificatum.

284. Ad rem nostram igitur, quæro: Quid sibi velit Ildephonsus iis verbis, *Constat eam ab omni Originali Peccato fuisse immunem?* Nunquid plura contrahuntur ab unoquoque ex Adæ Posteris Originalia Peccata? Absit. Nisi fortè in eo sensu, quòd in *Peccato primi Parentis, quod per originem traducitur, fuerunt plures deformitates, scilicet Superbiæ, Inobedientiæ, Gula, &c.* ut ait D. Thomas 1. 2. quæst. 82. art. 2. ad primum. Cæterum unicum est Originale Peccatum, in specie loquendo, tametsi unicuique proprium insit ex Tridentino. Itaque ideò ab omni Peccato Originali asserit Ildephonsus immunem sacratissimam Dei Parentem, quia non solum ab ipsa Culpa, sed etiam

ab omnibus ejusdem Pœnis liberam eam contendit. Quandoquidem & Pœnæ Peccati etiam dicuntur Peccata, ut §. 1. ex Augustino & Bonaventura notavimus. Quæ sanè loquela familiaris admodum est Sanctis Patribus. Eapropter Ildephonsus ablegavit nedum Culpam à Virginis Anima; sed & Vitium, Corruptionem, Fœditatem, Libidinem, aliasve quaslibet Sordes à Carne & Corpore Virginis; ita ut eam supposuerit in Dei Matris Carne Munditiam & Puritatem, quam aliqui non pauci ex antecessoribus Theologis concessam ei voluere usque ad secundam Sanctificationem, ante Incarnationem Divini Verbi. In qua (ut loquitur D. Bonaventura in 3. dist. 3. part. 1. art. 2. quæst. 2.) *Spiritus Sanctus non tantum descendit in Mentem, sed etiam in Carnem, & de Carne operatus est, de ea mirabiliter Carnem sine Macula fabricando, relinquens ipsius Carnem Immaculatam, extirpando ex ea & Fomitum, & omnem Concupiscentiam.*

285. Adeoque, sicuti ponentes, quod indiscriminatim omnes, qui erant in lumbis Adæ, continebanturque in eo secundum feminalem rationem, in illo indubitanter peccaverint, & ideò traxerint consequenter ab eodem Carnem infectam & fœdam, qua tandem pollueretur Anima, contrahendo Maculam Originalem, agnoverunt arctam connexionem inter peccasse in Adam, & Pœnarum ac Maculæ contractionem, & ideò B. Virginem Adæ quoque Macula formaliter infectam asseruerunt: sic è converso Ildephonsus (cui consonat cum alis D. Anselmus, ut infra patebit) quemadmodum Deiparam voluit à Culpa Originali immunem, sic & ab omnibus Pœnis pro ea inflictis immunem voluit, ob eandem connexionem: ita ut jure contenderet Carni Virginis fuisse congenitam Munditiam, cœvamque Puritatem, utpotè non de Massa corrupta progenitam. Quare in præcit. Lib. expressè negat, Christum assumpsisse Carnem de Carne Peccati; & in fine, Argumentum refricans sæpius inculcatum, inquit: *Nullas ascribant Sacratissimæ Matri Contumelias intulisse, non Gemitus, non Dolores, non Erumnas, non ullas Viscerum Vexationes, non ullas diræ Tristitiæ Corruptiones: quia hæc omnia, sicut sæpe dictum est, in prima origine illatæ sunt Vindictæ, & Retributiones justissimæ primæ Prævaricationis. A quibus omnibus Beata Virgo Maria quantum est aliena à Culpa, tantum proculdubio libera fuit à Doloribus, & à Pœna.* En quam clarè simul & præclarè Ildephonsus à Primæ Prævaricatione, atque ab omnibus Pœnis pro illa inflictis Virginem liberam autumat. Et hujus planè Consequentie vim jam planè ostendimus §. 1. hujus Capitis.

286. At demus quæso ex hypothesi impossibili, quod posset Deus Maledictionis Senten-

tiam jam absolute latam revocare, seu illi vel in totum vel in partem dispensare, præsertim cum B. Virgine; tunc certè B. Virgo, utpotè primæ Prævaricationis particeps, ut supponitur, tametsi liberata dici posset à Pœnis, jam pro illa Prævaricatione inflictis, & Dei Decreto firmatis, haud tamen libera dici posset ab illis, ut liquet. In casu namque premeretur diro Debito ac dura Necessitate illas ex justitia incurrendi, & nonnisi ex misericordissima Dei dispensatione esset ab illarum incurusione liberata. Atqui Ildephonsus quemadmodum, alienam à Culpa, ita & à Doloribus, & à Pœna liberam vult Dei Matrem: Ergo per Ildephonsum B. Virgo nullo modo particeps fuit primæ Prævaricationis, atque ita minimè in Adam, peccavit, nullumque Maculæ Debitum contraxit.

287. Et inter alia, sãctus Antistes, de Virgine Beatissima loquens, jure inquit: *Per quam non solum Maledictio Matris Hevæ soluta est; verum etiam & Benedictio omnibus condonatur.* Mira profectò Sententia, & efficacissimum Argumentum! Quo enim pacto excogitari potest, Deum statuisse Maledictionem Hevæ solvere, ac Benedictiōem omnibus condonare per Virginem, alioqui cum cæteris æquè Maledictam? Et hoc gratis admissio, quomodò potuit ab Angelo saluari *Benedicta in Mulieribus*? Porro Mulieres omnes Maledictioni primæ Prævaricationis subjacere: Si ergo sola Virgo inter Mulieres *Benedicta* absolute ab Angelo pronuntiatur, sola ipsa Virgo libera & immunis fuit à Maledictione justissima primæ Prævaricationis, & sic ab ipsamet prima Prævaricatione, ut ritè arguebat Ildephonsus. At absit Deum adeò vecordem fuisse, ut Mulierem, æquè cum cæteris Maledictam, in sui Matrem eligeret, ut per eam Posterorum omnium Maledictionem solveret, ac vice versa Benedictiōem omnibus condonaret. Quinimò addit Ildephonsus adeò *Benedicta in Mulieribus* fuit, ut inter omnes, omni Gratiâ omnino vacuas, ipsa sola fuerit (ut Angelus testatus est) *Gratiâ plena*. Quæ verba ibi expendens Vir sanctus, hæc scribit: *Cum dixit Gratiâ plena, ex integro iram exclusam ostendit, & restitutam Gratiâ declarat.* Quæ verba perpendit Salazarius Cap. 39. num. 11. dicens, quod verbum illud, *excludit*, seu *exclusam*, significat Mariam esse ita plenam Gratiâ, ut ab ea omne incidens Peccatum exclusum fuerit. De industria verò additum subdit ly *ex integro*, ne quis putaret, eam, qua plena fuit Virgo, Gratiâ ita effectus Peccati exclusisse, ut eorum causam & radicem non prorsus expulerit.

288. Clarissima tamen sunt verba Ildephonsi, nec tanta verborum circumlocutione indigent, ut percipiantur. Ait namque, quod ly *Gratiâ plena* proculdubio *ex integro iram exclu-*

exclusam ostendit. Si ostendit iram exclusam; ergo & ostendit omne prorsus Peccatum exclusum; quod nequit quidem non esse objectum iræ Divinæ, etiam per Dei potentiam absolutam. Cum ergo omnes Adæ Posterii vel ex eo, quod in Adamo peccarint, objectum fuerint iræ Dei, unde & justissimæ Vindictæ effectus subire coguntur; ex consequenti B. Virgo, cujus Gratiæ Plenitudo *ex integro iram exclusam ostendit* ab ea, neque in Adamo peccavit: alioquin quomodo potuisset non terminare iram Divinam? Fuit ergo Virgo Beatissima per S. Ildephonsum omnino expers à terminatione iræ Divinæ, quia fuit omnino expers Peccati etiam illius, quod cæteri omnes in Adam peccaverunt; & ideo inquit: *Quantum B. Virgo fuit aliena à Culpa, tantum proculdubio libera fuit à Doloribus, & Pœna*. Fuit omnino libera per eundem à Doloribus, & Pœna: Ergo & omnino immunis à Culpa primæ Prævaricationis.

289. Reverà tamen Commento Ildephonsus non eget. Audiamus igitur qualiter discurret: *B. Maria plena Gratiâ nec Dolorem sensit, nec Corruptelam, quia quantum aliena fuit à Culpa, Spiritu Sancto in ea cooperante, & virtute Altissimi, qua adumbratur, in totum extranea à Maledicto primæ Damnationis; & tantum immunis permansit à Corruptione carnis, nec non à Gemitu, & Doloribus, quibus vexantur omnes Filie Hevæ, cum pariunt*. Observa quæso Doctrinæ hujus ordinem. Probare pergit, ac firmare sanctus Vir, quod Virgo Beata, utpotè plenâ Gratiâ, nec Dolorem sensit, nec Corruptelam. Quod ex eo planè ostendit, quia fuit in totum aliena à Culpa, ut supponit, primæ Prævaricationis. Unde inquit, quod *quantum aliena fuit à Culpa illa, &c. tantum quoque, & sic in totum extranea fuit à Maledicto primæ Damnationis*, nempe ab ea Sententia, quam Deus ob Vindictam primæ Prævaricationis, qua omnes in Adamo prævaricati sunt, contra omnes protulit: & meritò ac jurè quidem, cum nulla infligi possit justa Pœna, ubi nulla prorsus fuit Culpa. Atque iterum, eo quod *B. Virgo fuit in totum aliena à Culpa, & inde in totum extranea à Maledicto primæ Damnationis*; ideo *& tantum* (nempe in totum) immunis in executione, ac de facto permansit à Corruptione Carnis, nec non à Gemitu, & Doloribus, quibus vexantur omnes Filie Hevæ, cum pariunt.

290. Nescio an clariùs loqui debuisset Ildephonsus pro Immunitate Virginis ab omni Culpa, omnique ejus Debito. Sed tamen, utpotè de re differens magni, imò & maximi momenti, eam Veritatem inculcare non piguit. Quocirca & refricat idem Argumentum, si tamen idem dici debeat, quamvis ad idem tendat. Sic ergo inquit: *Et quia Tristitiis non subjacuit, & Aërumnis libera, ab omni Maledictionis Nodo libera*

fuit, quam Spiritus adimplevit, & totam Domino dicavit. Notat hic Salazarius Cap. 42. *Seculo 7*. Ildephonsum significare Virginem liberam fuisse non solum à Peccato, sed etiam ab Obligatione & Debito Peccati, propter illa verba, *ab omni Obligationis Nodo*. *Nodus enim*, subdit, *Obligationem connotat*. Sed est parvi ponderis reflexio; cum & Peccatum ipsum, ipsaque Maledictio *Nodus* sit pro formali, ac *Vinculum*, ut alibi contra Salmanticenses annotavimus. Unde qui absolvitur à Peccatorum & Censurarum Vinculis, non absolvitur directè, nisi ab ipsis Censuris, & Peccatis, ut satis constat.

291. Inceptum ergo & solidum iter prosequendo, asserimus totam Ildephonsi Doctrinam, in præcit. Libro contentam, Immunitatem Virginis ab omni Culpæ Debito exprimere. Quare his ultimo loco relatis verbis idem evincimus ex Ildephonso. Siquidem quod à priori ostendit in præcedentibus, inculcat à posteriori in subsequens, ut per se liquet discurrenti; unde diximus utrumque Argumentum ad idem tendere. Addit tamen quicquam aliud hic, quo veluti novo & fortiori medio idem intentum, firmat. Ubi enim supra Plenitudini Gratiæ innixus videtur, quæ quidem in diversis diversam fortitur acceptionem, ut notum est; hic tamen Plenitudinem ipsam quodammodo explicans ac determinans, fortius reddit nostrum Argumentum. Ait namque, *Deiparam ideo ab omni Maledictionis Nodo liberam, quia eam Spiritus Sanctus adimplevit, & totam Domino dicavit*. Si ergo talis fuit in Virgine Gratiæ Plenitudo, ut totam eam Domino dicaverit; jam talis perfectò fuit, ut nullus in ea locus adesset pro Diabolo; alioquin non fuisset tota Deo dicata; ergo & nullus in ea fuit locus, vel aditus, nullaque rimula, qua Peccatum, ac Serpens ipse antiquus proinde in illam ingredi, ac *introduci posset*. Quod si non posset, multò minùs planè deberet. Itaque nullum in ea fuit Culpæ Debitum. Quis namque inficias ibit Culpæ Originalis Debitum nedum *rimulam* illam esse, quam pro omnibus Adæ Posteris insulse nimis quærebat apud Augustinum & ab Augustino nefarius ille ac protervus Pelagius; sed & *apertissimam* (ut idem Augustinus loco alibi cit. loquitur) *jannam*, qua ingredi potest Peccatum, & cum eo Diabolus ad possidendam Animam, atque introduci debet, stante Necessitate, & ipso Debito ex parte Posterii, ac Jure acquisito ex parte Dæmonis? Porro ex vi contracti Debiti Adæ Posterii, etiam antequam concipiantur, intelliguntur Diabolo dicati pro Conceptionis momento; nam ait Apostolus: *Omnes in Adam peccaverunt*; & ideo subdit: *Judicium quidem ex uno in Condemnationem*; unde ob id *Omnes nascimur Filii iræ*, ut agebat idem Apostolus.

Ergo si eodem Debito pressa fuisset Virgo, potius, quam Deo, fuisset Dæmoni dicata, quod horret auditus: vel saltem fuisset utrique dicata, & sic non *tota Domino*, ut jure contendit Ildephonsus, quod est repugnans. Anne, Philistiim imitando, in eodem Templo Dagon & Arcam locabimus: seu potius (quod magis horridum est) in ipsa Virgine, vera Domini Arca, Dæmonis Idolium, nempe Peccatum, ipsumque Dæmonem, tanquam Dominum, induci posse judicemus?

292. Tantum certè abfuit ab Ildephonso id, quod Virgo obnoxia esset Peccato, ut expressè illam ab Adamo in genere moris sejunxerit, dicens, quod *B. Virgo Mater Dei... nec Adam ad se admisit, nec ex Hevæ Colluvione Filium suscepit, nec sub Maledicto in Doloribus & Angustiis enixa Dominum peperit*. Quare ab initio illius Discursus in Physiologos, contendentes Virginem peperisse, sicut reliquæ Mulieres, Christumque juxta Naturæ Legem natum fuisse, acriter S. Antistes invehitur his verbis: *Quid est, quod Legem Naturæ requirunt in Maria, ubi totum, quicquid in ea fuit, possedit Spiritus Sanctus?* Hinc uti temerarium redarguens Philosophorum illorum Assertum, statim subnectit: *Nam & ipsa Lex Naturæ sub qua nunc Mulieres concipiunt, & pariunt, ut ita dicam, verè non est Lex Naturæ quodammodo, sed Maledictionis & Culpæ. Quoniam nisi Adam & Hevæ primum peccassent in Paradiso, nemo deinceps nasceretur Culpæ Peccati. Et ideo communis ista Lex non nascendi Naturæ est, sed Corruptionis, & Vitii. Maria autem, quia Benedicta, Culpam Corruptionis non habuit, propterea Christum non in Dolo, nec sub Corruptione genuit. Quod si ex Corruptione, aut cum Dolo natus est Christus, jam ex Maledicto natus est; de quo Maledicto Genesis testatur, quod dixerit Deus Hevæ: Multiplicabo Ærumnas tuas &c. seu Afflictiones, Tristitias, Gemitus &c. In quibus omnibus non Lex Naturæ designatur, sed Lex Vindictæ &c. Unde omnes, quæ pariunt, non ex Natura primæ Originis sic pariunt, sed ex Vitio Culpæ, & ex Maledicto justæ Vindictæ Dei. At verò Benedicta & Gloriosissima Virgo Maria, non dico, quod non ex communi Lege Naturæ, verum etiam nec ex Natura primæ Originis, neque ex Semine Viri, sed de Spiritu Sancto... Deum & Hominem protulit. Hæc sanctus Vir.*

293. Videsne, quam coherentè suum inculcet Argumentum B. Ildephonsus? Cavillosos ac impudentes illos redarguit Philosophos, utpotè Legem Naturæ requirentes in Maria, ubi totum, quicquid in ea fuit, possedit Spiritus Sanctus. Et jure quidem eos reprehendit. Enim verò, ob specialem illam singularemque Spiritus Sancti totalem ac plenissimam posses-

sionem, jam planè supra omnem Naturæ Legem constituta intelligitur Virgo. Nunquid in eodem gradu stant Natura & Spiritus Sanctus? Absit. Si ergo Virgo Beata est immediatè ac totaliter, singularique Jure ac Titulo possessa, à Spiritu Sancto; quo pacto Natura poterit Dominium ullum in ipsam habere, ac suis Legibus eam coarctare? Imò nec id audere potuit Natura primæ Originis; estò illius Lex non esset Lex Maledictionis, sed Benedictionis, ut constet. Et hujus Ratio eadem illa est, quia nimirum *totum, quicquid in Maria fuit, possedit Spiritus Sanctus*; cui profectò cuncta subduntur, & à quo cuncta infinitè distant. Unde ait sanctus Præsul: *Non solum Legem Naturæ invitiatæ (Verbum) nascendo non tenuit; sed verè nec Legem primæ Originis, quam haberent Fæminæ, si Mandatum servasset omnium Hevæ in Paradiso*. Itaque si temerarium est Legem Naturæ Innocentis requirere in Virgine, quantò magis temerarium erit (ait Ildephonsus) Legem Naturæ vitiatæ & corruptæ, Legem Maledictionis & Vindictæ, atque ita Legem Peccati in eadem quaritare? Quocirca Virginis Deiparæ zelo arreptus sanctus Antistes phantasticam illorum Philosophorum Assertionem, sub Pietatis specie propositam, appellat *cæcam Pietatem*, & *cæcam Præsumptionem, quæ tam impiè sentit de Maria Virgine*.

294. An autem ex his clarè pateat, quod nodum in scirpo quarunt, imò potius adinvenisse somniantur, qui Culpæ Originalis Debitum in B. Virgine autumant, sanæ Mentes adjudicent. Nonne Lex Peccati Adæ, Capitis moralis, est Debitum & Necessitas illa contrahendi in Conceptione Originalem Maculam? Nonne ejusdem Peccati Lex est illa Lex Maledictionis & Vindictæ, vi cujus Debitum illud & Necessitas incurrendi Pœnas omnes, à Deo inflictas, præmit & angit omnes Adæ Posteror? Neminem sanè latet Peccatum quodlibet esse, dignum puniri; unde agebat Augustinus in Psalm. 44. *Peccatum esse suapte naturâ puniendum: & si puniendum non esset, nec Peccatum esset*. Nec ignotum est ipsum peccantem comminatam pœnam, liberè peccando, velut sponte sua complecti; unde dicitur Isaie 50. *Ambulate in flammis, quas succendistis*. Cum ergo D. Ildephonsus Virginem liberam omnino ac in totum velit ab omni Lege Naturæ vitiatæ & corruptæ, ab omni Lege Culpæ, ac Maledictionis, & Vindictæ, jam clarissimum profectò est nullum in ea Debitum, nullamque Necessitatem contrahendi Maculam reperiri. Quod si secus foret, jam Adam ad se admisisset: Sed hoc apertissimè negat Vir sanctus: Igitur &c.

295. Sunt adhuc tamen alia nonnulla notanda ex adductis Ildephonsi verbis. Primò namque illa observanda sunt: *Maria autem, quia*

quia *Benedicta*, *Culpam Corruptionis non habuit*. Quid est quæso Virginem non habuisse *Culpam Corruptionis*; nisi non habuisse *Culpam* inducivam *Corruptionis*? Talis autem *Culpa*, illa *Adæ* fuit, eo quod in tota *Posteritate* *Corruptionem* induxit: Ergo *B. Virgo* fuit à tali *Culpa* immunis, & sic non peccavit in *Adam*. Sed quare? *Quia Benedicta*, inquit. Ubi ly *Quia* patens nota causalitatis est: siquidem post *Culpam Corruptionis*, etiam ad eam spectantem, non *Benedicta*, sed *Maledicta* potius cum aliis fuisset: Igitur quia fuit *Benedictione præventa*, idcirco *Culpam Corruptionis non habuit*. Atque ita *Virgo* per *Ildephonsum*, quia *Benedictione præventa*, exclusa fuit à *Legge & Pacto*, utpotè jam ad inamissibilem *Gratiam*, ac excellentissimam *Sanctitatem* prælecta.

296. Observanda quoque secundò & illa verba: *Quod si ex Corruptione, aut cum Dolore natus est Christus; jam ex Maledicto natus est*: nempe (ut ipsemet explicat) *ex Maledicto*, de quo *Genes. testatur: Multiplicabo Ærumnas tuas &c.* Talis quippe *Maledictio* directè irrogata fuit *Hevæ*, ut liquidum est: attamen indirectè etiam *Proli*; quæ sanè ob partus difficultatem, quam patitur *Mater*, pluribus est obnoxia *Periculis*, ut constat; atque ita *Proles* ipsa *Maledictionis Maternæ* fit particeps. Quæ sanè participatione iterum infertur *Culpæ Adæ* participatio in eadem *Prole*: ut enim probè annotavit *Salazarius cap. 28. arg. 3. sub num. 20. Matribus Dolores & Gemitus in partu propter eam (Ildephonso Authore) immittuntur, ut Filiis suis Dolorem & Luctum denuncient, quo Maculas ex partu contractas detergere ipsis necessum sit, ut iterum renascantur*. Quare idem *Ildephonsus*, Argumentum suum ad inconveniens urgendo, ait: *Quia si ita peperit* (hoc est secundum *Legem Naturæ* vitiatæ & corruptæ;) ergo adhuc, ac si in *Massa primæ Damnationis* esset, contra *Angeli vocem Verbum Patris de Carne Peccati*, quod absit, ut *Caro fieret, Carnem assumpsit*. Sed quia contra *Fidem Catholicam* est sic sapere; *B. Maria* plena *Gratiâ* nec *Dolorem sensit*, nec *Corruptelam*, quia quantum aliena fuit à *Culpa*, in totum extranea à *Maledicto primæ Damnationis*. Ubi, ut vides, *Ildephonsus* existimat, Plenitudinem *Gratiæ Mariæ* nec in *Anima* nec in *Corpore* illius ullum permisisse *Culpæ Originalis Contagium*, ita ut etiam nec ejus *Caro* fuerit *Caro Peccati*.

297. Hinc *Salazarius cap. 39. arg. II. n. 12*, hanc excitat Instantiam: *Ergo sensit, inquit, Ildephonsus, Virginem Peccato Originali caruisse, Fide Catholica credendum? Cui respondet: Id tu videris. Ego quidem, Sacrosanctæ Tridentinæ Synodo, atque aliis Pontificiis Decretis per omnia acquiescens, tanquam probabiliorem Opinionem,*

illam amplector interim, dum major hujus rei Declaratio à Sede Apostolica emissa fuerit. Verum ad talem Scopum (meo judicio) *Ildephonsi Discursus* non collimat. Non enim astruit *Fide Catholica* credendum, quod *B. Virgo* immunis fuerit tum ab *Originali Peccato*, tum ab omnibus ejus effectibus & reliquiis, tanquam quid omnino indubitatum & certum: sed tanquam probabilissimum, utpotè ex eo Principio deductum, quod *Christi Caro* non fuerit *Caro Peccati*, sed meram duntaxat habuerit similitudinem *Carnis Peccati*, ut *Apostolus ad Rom. 8.* loquitur. Quoniam autem ex hoc, quod *Virgo* secundum *Legem Naturæ* corruptæ pepererit, ut temerè ii *Philosophi* enunciabant, intulit *Ildephonsus Carnem Virginis* fuisse ex consequenti *Carnem Peccati*, & ex hoc, quod *Verbum* assumpsit *Carnem ex Carne Peccati*, secundum ipsius Principia sequitur ipsam *Verbi Carnem* fuisse quoque *Carnem Peccati* (attento saltem communi cæterorum Posterorum cursu, ut paulò supra cum eodem *Salazario* observavimus,) hinc infert sanctus Doctor, quod contra *Fidem Catholicam* est sic sapere.

Non indiget profectò in hoc ullo *Expositore* *Ildephonsus*, cum hæc expressè ibidem habeat: *Alioquin, si non eodem Spiritu sanctificata est, & emundata, quomodo ejus Caro non Caro Peccati fuit? Et si Caro ejus de Massa primæ Prevaricationis venit, quomodo Christus Verbum Caro sine Peccato fuit, qui de Carne Peccati Carnem assumpsit?* Quid clariùs? Veruntamen ad hæc verba dicit *Salazarius cap. 41. can. 4. num. 30.* quod *B. Ildephonsus* nequaquam existimavit *Christum Dominum*, si ex *Matre Peccato infecta* *Originem* suam recenseret, *Peccato* inficiendum iri; nam in eodem Libro (subdit) tum *Ratione* tum etiam *Patrum Testimoniis* evincit *Christum Dominum* esse *Filium Dei Naturalem*, atque adeò *Sanctitatem* cum *Natura ipsa* accepisse. Sic enim ait: *Ergo non illum, ut ceteros, Adoptio in Proprium Dei Filium exaltavit*. Et infra: *Non ex dono Gratiæ renascendo, ut ceteri, sed salva proprietate Naturæ &c.* Sed necessarium putavit, ut ipsa *Christi Humanitas* *Immunitatem à Peccato* non modo ex *Divinitatis societate & commercio*, sed etiam ex proprio *Jure* caperet: ita ut nihil in ipsa invenire liceret, ratione cujus *Peccato* subjacere videretur; nihilque cum aliis *Homnibus* commune haberet ex his, quæ illos *Peccato Originali* obnoxios reddunt. Hactenus *Salazarius*: qui & in verbis illis [*Quomodo Christus Verbum Caro sine Peccato fuit?*] putat probandam suspicionem eorum, qui dicunt mendum irrepsisse: cum quibus pariter ex aliis *Codicibus* legendum vult: *Quomodo Christus Verbum Caro sub Peccato non fuit?*

298. Frustrà tamen insudat *Salazarius*. In pri-

primis namque esse sub Peccato importat saltem habere in se fundamentum illud, quo ceteri Adæ Posterii intelliguntur debere concipi in Peccato, ut ipsemet loca mox cit. fatetur. Adeoque, facta hypothese quod Christus Dominus esset sub Peccato, debuisset utique, sicut ceteri Homines, esse in Peccato: ubi est enim idem fundamentum, ibi est eadem relatio. Sed Consequens est absurdum: Igitur &c. Tum quia esse sub Peccato & sub Maledicto, tam secundum Ildephonsum, quam secundum rei veritatem, præsupponit peccasse in Adam; nam esse sub Peccato, seu esse obnoxium Peccato, importat Debitum incurrendi Maculam in Conceptione, ut in Adæ Posteris patet. Et esse sub Maledicto, potest idem illud importare, si pro Maledicto intelligatur Peccatum ipsum Adæ, quod, ut Peccatum est, trahit post se Dei Odium, & Inimicitiam, ac Maledictionem. Vel importare potest Vindictam Dei, & Retributionem justissimam (ut Ildephonsus loquitur) primæ Prævaricationis, si ponatur Maledictum pro Pœna, à Deo inflicta, ob id Peccatum, vel pro ipsa Condemnatione, ac Sententia Maledictionis, & Punitionis Divinæ, ut §. 1. visum est. Vel tandem importare potest utrumque, si pro utroque supponat. Sed Salazarius proprio deceptus est Principio, à nobis fusè expugnato Tom. 1. Tra&t. 2. Disp. 2. Quæst. 1. Cap. 4. & seq. quo nimirum putat non invicem pugnare, quod Adæ Posterus debeat quidem Adæ Maculam subire; sed tamen ob appositum à Deo impedimentum non debeat, imò nec possit: quia, inquit, debet ex se, & ex conditione propriæ Naturæ: non debet autem, nec potest ab extrinseco, & ex Dei Voluntate.

Sed falsa hæc imaginatio satis exterminata est loco nuper cit. imò & ipse Salazarius cap. 41. cit. eodem Arg. 12. can. 3. num. 25. in fin. in Virginis favorem hæc habet: Quamvis in hoc sensu (nempe quod Virgo ex Concupiscentia Parentum fuerit progenita) absque ipsius injuria fateri liceat ipsam habuisse Peccati Carnem, tamen nec Peccato infecta, nec Peccati Debito obærata fuerit; tamen, ut ab illis verbis abstineamus, quæ quomodolibet Impuritatem sonant, libentiùs sentio cum D. Ildephonso, qui melius esse duxit absolute abnegare, Mariam habuisse Carnem Peccati: quia si Caro Christi, propterea quod ex conditione sua, & jure sue originis Innocens fuit; Peccati Caro dici non debet, cum de Virgine Deipara supra à nobis decretum sit, illam jure originis sue Legem transfusionis non fuisse ingressam. consequenter asserere cogimur eam Immunitatem à Peccato ex jure sue originis, & primæ conditionis sortitam fuisse. Nam licet ea habuerit, quæ in aliis transfundende Culpe fundamenta sunt, scilicet ex concupiscentia genitam, & ex fontibus Parentibus ortam fuisse:

tamen hæc eatenus tantum fundamenta esse creduntur, quatenus Legem & Pactum annexum habent, à quibus Virgo extranea fuit.

299. Juxta quam Doctrinam, nobis utique familiarissimam, jam apertè inferri debet, quod sicut Lex & Pactum illud ex Dei Voluntate pendet: ita sanè ex Dei quoque Voluntate pendet, quod esse quis possit, vel ne, moraliter pendens ab Adamo, atque item quod possit, vel ne, fieri & esse obnoxius Adæ Peccato, seu fieri & esse sub ejus Peccato, vel sub Maledicto. Si ergo Christus Dominus fuisset sub Peccato, & sub Maledicto, ex hypothese quod Carnem de Carne Peccati assumpsisset; jam verè & propriè supponeretur sub Lege & Pacto illo comprehensus, ac proinde proxima habuisset in se fundamenta Culpæ transfundendæ, sicut in aliis Adæ Posteris reperiuntur: quod est absurdissimum, ac satis superque à B. Ildephonso reprobatur. Dicamus ergo sapientissimum Doctorem averfari utrumque Assertum, nempe & quod Christus Verbum Caro fuit cum Peccato, ac etiam quod fuerit sub Peccato. Adeoque firmandum quod supra asseruimus, nempe Ildephonsum, ad hominem contra illos præmemoratos Philosophos arguendo, absurdum contra Fidem Catholicam intulisse, probabilissima quidem Illatione. Supponit namque & meritò sanctus Vir necessariam connexionem inter peccasse in Adam, & Maledictionis ac Vindictæ Sententiam subiisse, ac ipsam tandem Maculæ incursionem in Conceptionis momento. Unde sic arguit: Si peperit Virgo secundum Legem Naturæ vitiatæ & corruptæ; ergo fuit sub Maledicto primæ Damnationis, & sic Caro ejus, utpotè de Massa primæ Prævaricationis, Caro Peccati fuit; ergo & Christus, assumens Carnem de Carne Peccati, & secundum communem quoque Legem natus, fuit etiam Caro Peccati, & sic non fuit sine Peccato: vel (si ita velis) fuit sub Peccato: quod est contra Catholicam Fidem, ut patet.

300. Et quidem Ildephonsi intentum id esse, ut Philosophos illos per absurdum contra Fidem deductum cogeret ad se retractandum, clarissimè constat ex toto ejus Discursu. Quare itidem subdit: Quod si ita est, ut astruunt, & affirmant, quod absit, jam Maria Virgo non est: Christus sub Maledicto natus est, iræ Filius de Carne Peccati. Et ipsa, quæ Benedicta ab Angelo prædicatur in Maledictione adhuc permanens, sub Maledicto peperit. Quamvis ergo Ildephonsus proculdubio putarit (absolute loquendo) nasci posse Hominem Deum ex Matre infecta, & sine Peccato: non tamen quia per naturalem vel innatam Divinitatis Sanctitatem, semper sanctificaretur Humanitas, Verbo hypostaticè unita, ut Salazarius tam can. 4. cit. quam etiam cap. 27. num. 9. tanquam Ildephonsi Asser-

Affertum supponit ; siquidem nullum de hoc verbum habet ibi Ildephonsus : sicut nec illud [Christum , ut Hominem , esse Filium Dei Naturalem ,] quod itidem falsò illi tribuitur : nam , licet millies (ut sic loquar) eo loci pronunciet , esse Filium Dei Proprium ; nec semel tamen , enunciasse reperio , illum esse Filium Dei Naturalem . Quorum utrumque sanè acriter controversitur apud Theologos ; sed in utroque cum Scoto & Scotistis sentio : de quibus vide Mastrium in 3. Sent. cum hujus loci non sit illa discutere . Id ergo , quod diximus , certò suppono putasse Ildephonsum ; eo quòd benè poterat Deus Humanitatem assumptam sanctificare per Gratiā habitualementem , ex hypothesi quòd non fuerit sub Lege & Pacto cum cæteris inclusa . Quo in casu planè nil eorum , quæ Vindiciæ , ac Pœnæ sunt , & justissimæ Retributiones primæ Prævaricationis , formaliter tales non forent pro illa sanctissima Humanitate ; sed merè ad libitum Dei assumptæ . Unde Ildephonsus ibi inquit : *Quòd nascitur Deus Homo ex Virgine , non est ordo nascendi , sed potestas . Et ideo non est , quòd requirat humana Sapientia in hac Nativitate , nisi quia Verbum Caro factum est , & natum esse voluit , vel quando , vel quomodo voluit .* Attamen , stante Lege ordinaria , secundum quam communiter geniti sub Maledicto primæ Damnationis , in Peccato concipiuntur , opus planè est ab omni tali Maledicto , ex Adæ Peccato derivante , esse immunem eum , qui sinè Macula concipitur . *Quoniam hæc Lex nascendi (subdit Ildephonsus ,) quæ nunc Lex nascendi vocatur , ex vitio primæ Damnationis est . Et ideo ait Apostolus : Fuimus & nos aliquando Filii iræ , sicut & cæteri . Sed absit à Fidelium Cordibus , ut ita Christus natus credatur Filius iræ , sicut cæteri nascuntur in vitio corruptionis . Et infra : Alioquin si ipse ex Matre coinquinatus esset , aut materna viscera , quasi pro Peccato corrumperet , & sordibus vitio primæ Damnationis coinquinaret , non esset Dei Filius (supple Proprius ,) sed Adoptivus , ut cæteri . Quinimò nec Adoptivus , cum nullus esset , per quem adoptaretur ipse , si non esset Proprius Et ideo non est Adoptivus Filius , sed Adoptator , ut ita dicam , cæterorum ; quia non in Iniquitatibus concepit eum Virgo Mater , neque in Delictis peperit , sicut reliquæ pariunt Mulieres . . . Et ideo corruptæ Naturæ Filii de concubitu Iniquitatis concepti , & in Delictis de Matris Utero cum doloribus projecti , non aliud esse queunt , quàm iræ Filii .* En quàm clarè S. Præsul præpositam connexionem Culpæ & Pœnarum secundum communem cursum supponit . Non ergo stat per eum Virginem in Adamo peccasse ; sed tamen liberam ab iis fuisse , quæ ex antiqua Maledictione prodierunt . Atqui ab his fuit libera : Ergo &c.

§. Q U A R T U S .

D. Anselmi Sententia , eadem ac nostra , Rationibus ab eodem fulcita in medium profertur .

301. **P**rofectò D. Anselmi Testimonium pro Immunitate Virginis , tum à Culpâ , tum etiam ab omni ejus Debito , singularissimum est , ac præ omnibus aliis celeberrimum ; adeoque summa æstimatione venerandum . Quamvis enim D. Francisci Salesii Testimonium expressioribus & clarioribus terminis , Controversiæ huic adaptatis , munitum videatur , & hac de causa huic Disputationi illud præmiserimus , tanquam lucidissimum Sydus , cujus spendoris ductu eam rectò itinere prosequi ac terminare possemus : Nihilominus hoc ex eo prodit , quòd sanctissimus iste Vir novissimè scripserit , cum nimirum Controversia hæc fuerit jam excitata , ac proculdubiò ei nota . Cæterum Divus Anselmus , tametsi Sæculo undecimo scripserit , cum nondum scilicet fuisset Virginis Immunitas ab Originali Peccato in dubium revocata ab aliquibus , atque acerrimè impugnata ; adhuc tamen adeò clarè & egregiè scripsit pro Virginis Puritate , ut mirum in modum illam Posteris exhibuerit tum ab ipso Peccato , tum & ab omni ejus Debito immunem . Quare vel soli hujus sancti ac celeberrimi Doctoris Authoritati nostra Sententia innixa poterit inoffenso pede decurrere .

Verum priusquam operi manum demus , operæ pretium omnino est quandam calumniam (etiam à Nostreis inadvertenter) tanto Authori illatam vindicare . Quandoquidem Authores tam rigidæ quàm piæ Opinionis , hoc est tam ii qui negant , quàm ii , qui affirmant in Virgine Immunitatem à Debito Culpæ Originalis , D. Anselmo impingunt , quòd primo loco aliquando contra Virginis Puritatem in materia de Peccato Originali pronunciarit . Sic noster Zamoro lib. 2. de Eminentiss. Deip. Perfect. cap. 25. num. 11. ac Salazarius de Ecclesiastica Immac. Conceptionis B. Mariæ Traditione , Sæculo 11. §. Sæculi hujus gloriam . Uterque autem Author fundatur in iis verbis , quæ habentur in Lib. 2. [Cur Deus Homo] cap. 16. ubi sic legitur : *Nam licet ipsa Hominis ejusdem Conceptio sit munda , & absque carnalis delectationis Peccato : Virgo tamen ipsa , unde assumptus est , in Iniquitatibus concepta est , & in Peccatis concepit eam Mater ejus , & cum Originali Peccato nata est , quia & ipsa in Adam peccavit , in quo omnes peccaverunt .* Et deinde , addit Salazarius , in eodem Capite crebrius affirmat , Virginem per Merita Christi mundatam & purgatam à Peccato Originali . Ita ut , subdit , de Mente illius in eo Libro ad dubitare fas non sit . Quare rejecta Bustos Respon-

sponsione (quæ reverà futilis est) concludit : Ergo S. Anselmum eo in loco Virginem in Peccato Originali conceptam sensisse pro certo habeo . Quamvis postea demonstret illum mutasse Sententiam .

302. Absit autem , ut toleremus invictissimo Puritatis Marianæ Propugnatori talem notam infigi . Nec eam admisisset zelantissimus Salazarius , si D. Anselmum in fonte vidisset : sed (ut ex ejus dictis conjicio) ideò ea verba esse de mente Anselmi credidit , eo quòd illa ad oppositam Sententiam roborandam antiquissimi Authores producant , Albertus Magnus , Alexander Alensis , D. Thomas , D. Bonaventura , & ex his omnes ferme Scholastici , ita ut (inquit) de illius fide ambigere non liceat . At verò quamvis ea verba in eo Anselmi Opere , utique exarata ab Anselmo videantur ; haud tamen sunt tanquam de mente Anselmi conscripta . Profectò D. Anselmus in eo cit. Libro Dialogum intexit inter seipsum , ut Magistrum , ac Bosonem Discipulum . Quod optimè monuit sapientissimus P. Alva in Sole Veritatis , V. Anselmus , ubi inquit : Patet evidenter , quòd illa allegata ab A.A. non sunt verba Anselmi , sed Discipuli interrogantis . Quis ergo sanæ mentis Interrogationem Discipuli dicet esse Resolutionem Magistri ? Quòd si secus , plura sequerentur absurda , quia ibi multa interrogat , quæ correctione indigent .

303. Et quidem rem ita esse ipsemet in fonte observavi in Opere ipsius Anselmi , edito Venetiis , ad signum Spei , Anno 1549 . Antonii Democharis Ressonæi industriâ . Nam cap. 16. cit. suam prosequens Interrogationem Boson , sic ait : Quapropter sicut eorum , quæ supradicta sunt , rationem aperuisti , sic peto , ut eorum , quæ sum adhuc quæsiturus , rationem ostendas . Primum scilicet qualiter de Massa peccatrice , & humano Genere , quod totum infectum erat Peccato , quasi azimum de fermentato Deus assumpsit ? Nam licet ipsa Hominis ejusdem Conceptio &c. ut supra notata sunt . Sed Anselmus , huic Interrogationi respondens , solum agit de Sanctitate Christi , qui de Massa peccatrice , assumptus , fuit tamen sine Peccato : & subdit : Qua ratione verò Sapientia Dei hoc fecit , si non possumus intelligere , non debemus mirari ; sed cum veneratione tolerare aliquod esse in secretis tantæ rei , quod ignoremus . Sicque ad punctum de Virgine nil respondit ; quoniam , reverà noluit pro tunc ea de re disputare , ut mox patebit . Nihilominus paulò infra in alia Responsione ita subtextit : Virgo autem illa , de qua ille Homo assumptus est , de quo loquimur , fuit de illis , qui ante Necessitatem ejus per eum mundati sunt à Peccatis , & in ejus ipsa munditia de illa assumptus est . Sic D. Anselmus , ut Magister . Sed Authores oppositæ Opinionis

quemadmodum priora illa verba Discipuli interrogatis tribuerunt Magistro docenti , sic & verba etiam ipsius Magistri docentis vitia- runt . Ut enim annotat loc. cit. P. Alva , adulterarunt illud ante Necessitatem , ponentes ante Nativitatem , & sic totum sensum adulterarunt . Nam Necessitas in Anselmo (ait citatus de Alva) supponit pro Reatu seu Obligatione , existente in Semine , ex libidine & concupiscentia Parentum deciso , à qua Necessitate fuit mundata Maria (tu supple mundatione præveniente , ut constabit ,) & in hac ipsa munditia de illa assumptus fuit Christus &c. Et quidem ita rem se habere liquescit vel ex iis , quæ habet idem Anselmus lib. 10. de Conceptu Virgin. & de Pecc. Origin. cap. 7. ubi ait : Quia ab ipso Semine , & ipsa Conceptione (prima scilicet , quæ fit à receptione Seminis in Matrice usque ad animationem ,) ex qua incipit Homo esse , accipit Necessitatem , ut cum habeat Animam rationalem , habeat Peccati immunditiam , quæ non est aliud , quàm Peccatum , & Iniquitas .

304. Ergo & in eo ipso loco Anselmus genuinis suis verbis expressissimè obtestatur Virginem sacratissimam nedum ab Originali Culpa immunem , sed & à Necessitate seu Debito illam incurrendi ; quanquam hoc Debitum sit diversum ab eo , de quo controvertitur in præfenti , quod certè non fundatur in Semine , sed in ipso peccasse in Adam . Enimverò jam aperte fatetur , quòd Virgo illa , de qua Christus assumptus est , fuit de illis Parentibus , qui ante Necessitatem ejus (hoc est antequàm habuisset Virgo ipsa in Semine , ex libidine & concupiscentia Parentum deciso , atque ita antequàm Parètes cõvenirent ad Generationem ejus , Necessitatem incurrendi Originale Peccatum in fœtus animatione) mundati sunt à Peccatis , nempe à Vitiis Naturæ , per Adæ Peccatum , corruptæ , ut absque libidine scilicet , imò & sanctè vacarent Generationi B. Virginis ; & hæc proinde nullam incurreret Necessitatem contrahendi Originale Peccatum , aliosque defectus Naturæ vitiatæ & corruptæ . Hic profectò est verborum D. Anselmi genuinus ac proprius sensus , correspondens Doctrinæ suæ de Transfusionem Peccati , quæ erat penes antiquos communis .

305. Cæterum S. Doctor , ut jam insinuavimus , noluit de Immunitate Virginis à Culpa Originali in eo Libro tractare . Unde Cap. 18. ad Bosonem inquit : Ostendimus , ut puto , certam Rationem , quomodo Deus assumpserit Hominem sine Peccato de Massa peccatrice : sed nequaquam negandum æstimo , aliam esse præter istam , quam diximus , excepto hoc , quia Deus facere potest quod Hominis ratio comprehendere potest . Verum , quoniam & ista videtur mihi posse sufficere , & si aliam nunc inquirere vellem , neces-

se esset investigare, quid sit Originale Peccatum, & quomodo à primis Parentibus in universum Genus humanum præter illum, de quo agimus, Hominem diffundatur, ac incidere in quasdam alias Quæstiones, quæ suum postulant Tractatum, eâ, quam diximus, Ratione contenti, quæ de incepto restant opere, prosequamur. Cui Boson: Ut vis: sed eo pacto, ut tu aliquando Deo auxiliante illam aliam Rationem, quam nunc inquirere vitas, quasi Debitum exolvās. Et respondens iterum Anselmus inquit: Quoniam voluntatem hanc scio me gerere, quod petis, non denego: sed quia de futuris incertus sum, promittere non audeo, sed Dei dispositioni committo.

306. Et jam Deo favente, & suam nobis Doctrinam circa id punctum Anselmus tandem præstitit, & Bosonis desiderio satisfecit. Siquidem Tractatum edidit de Conceptu Virginali, & Peccato Originali, in cuius Prologo sic habet: Cum in omnibus religioſæ tuæ voluntati velim, si possim, obsequi, & Frater & Fili charissime Boson: tunc utique maximè debitorem me judico, cum eam à me in te excitari intelligo. Certus autem sum, cum in Libro, Cur Deus Homo (quem ut ederem, tu maximè inter alios impulisti, in quo te mecum disputantem assumpsi) legis aliam præter illam, quam ibi posui, posse videri Rationem, quomodo Deus accepit Hominem de Massa peccatrice humani Generis sine Peccato: quia studiosa mens tua ad quærendum, quanam sit illa, non parùm provocatur. Quapropter injustus videri tibi timeo: si quid inde mihi videtur, dilectioni tuæ abscondo. Dicam igitur sic breviter de hoc, quod sentio &c.

307. Patet igitur perquam clarissimè Anselmi verba primo loco recitata & objecta de mente Anselmi non esse, sed Bosonis interrogantis Anselmum, qui eo tunc noluit ei de pura Virginis Conceptione respondere; quoniam suum intentum non erat ibi de tali puncto agere. Quid autem putas dicturum eum in mox præsignato Tractatu de Conceptu Virginali, & Peccato Originali? Ab ungue disce Leonem. Ex eo quod incidenter, ac simul leviter tetigit in præfato Libro, Cur Deus Homo, deducendum quidnam pro Virgine cumulaturus fuisset sanctissimus ille Præsul. Nonne jam vidimus paucis verbis asserentem, quod de illis descendit, qui priusquam Generationi Sanctissimæ Virginis vacarent, & sic antequam juxta Anselmi Doctrinam locum habere posset in Semine, pro ejus Procreatione deciso, Necessitas incurrendi Originale Peccatum, mundati sunt à Peccatis, nempe à Vitiis Naturæ corruptæ, saltem pro illo instanti, in quo deberent Marianæ Generationi incumbere? Igitur & eundem removemtem vidimus à Virgine omnem Necessitatem seu Debitum incurrendi Culpam Originalem; nam hujus contrahendæ Necessitas ex vitiosa ac li-

bidinosa Seminis decisione per Anselmum & alios antiquos dependet. Nam (ut ait in eo Lib. de Conceptu Virgin. & Pecc. Origin. cap. 7.) ab ipso Semine, & ipsa Conceptione, ex qua incipit Homo esse, accipit Necessitatem, ut cum habeat Animam rationalem, habeat Peccati immunditiam: quæ non est aliud, quàm Peccatum, & Iniquitas. Et cap. 8. inquit: Sed dictum est, quia Semen à Parentibus trahitur cum Necessitate Peccati futuri, cum fuerit animatum Anima rationali. Et infra: Quapropter, si ab his Necessitatibus Semen assumptum de Virgine liberum ostendi poterit, palàm erit, quia (Christus) nullam Peccati Necessitatem traxit. Id autem inter alia ostendit ex eo, quod Semen de Virgine assumptum fuit mundum, ut loquitur cap. 14. & cap. 18. expendens Virginis Puritatem fuisse Summam, qualiter mundata sit se dixisse affirmat in Lib. cit. Cur Deus Homo; ac proinde ad allegata verba se remittit: ubi, ut vidimus, Virginem de illis fuisse insinuat, qui ante copulam mundati sunt; ita ut Virgo, ex mundato jam Semine concepta, nullam Peccati futuri Necessitatem per Anselmum contraxerit. Cui planè Asserto consonat S. Joannes Damascenus Orat. 1. de Virg. Mariæ Nativit. circa init. & habetur in 2. Lection. 2. Noct. in Festo S. Joachim, ubi ait: Quoniam futurum erat, ut Dei Genitrix, & Virgo ex Anna oriretur, Natura Gratiæ Fœtum antevertere minimè ausa est. Verùm tantisper expectavit, donec Gratia Fructum suum produxisset. Siquidem oportebat eam in Lucem edi, quæ rerum omnium conditarum Primogenitum paritura erat. En quam apertè insinuat Damascenus Gratiam antevertisse D. Annæ Fœtum in ipsa D. Anna; & nonnisi, quia oportebat Virginem Beatissimam à D. Anna, ejus Matre, in Lucem edi, & concipi. Adeoque nonnisi ad eum finem antevertit Gratia Naturam, ut Virgo in Lucem ederetur. Igitur id proculdubio fuit in hoc Gratiæ munus, remove nimirum à Parentibus Beatæ Virginis ea omnia Vitia, quæ prohibere, possent, ne in Lucem ederetur, seu ne progigneretur Perlucida.

308. Hinc idem Damascenus ibi exclamat: O beatos Joachimi lumbos, è quibus immaculatum Semen effluxit! O præclaram Annæ Vulvam, in qua tacitis incrementis formatus fuit Sanctissimus Fœtus! Nunquid clariùs loqui potuit Damascenus? Hinc iterum repetit: O par Beatum, Joachim & Anna! Profectò ex Ventris vestri Fructu Immaculati agnoscimini. Quanam hæc quæso Illatio? Nunquid necessariò requiritur, quod Immaculati sint Parentes, ut Immaculata sit eorum Proles? Ita sanè juxta Doctrinam, Ildephonso, Anselmo, & aliis Antiquis familiarem, si Proles illa eâ debet Puritate fulgere, ut vel saltim Innocentiæ statu fruatur.

tur. Debent enim Parêtes in hoc casu & suppositione nedum omni Culpa carere, sed & omni Vitio, quo corrupta est Natura in Adamo; quo persistente, turpitudine Conceptionis activæ in passivam quoque transfunditur, ita ut Proles ex Semine infecto progenita dicatur, atque ideò necessitata ad contrahendum Originale Peccatum, utpotè ex Massa peccatrice descendens. Unde D. Ildephonsus in *Lib. de Parturit. Virg. Mariæ* inquit: *Quoniam si esset in eo Partu aliqua Corruptio, esset Peccati contaminatio, pro quo deserviret in Maria antiqua Maledictio: quòd si Maledictio illa in Maria vixit, adhuc & ipse Christus sub Maledicto fuit, ut sepe dictum est.* Et nihilominus B. Virgo non concepit operâ Viri Christum, sed de Spiritu Sancto. Unde agebat D. Leo Papa *serm. 2. de Nativit. Salvatoris*: [Cum sola conditio nascendi una cunctis esset causa pereundi, solus inter Filios Hominum Dominus Jesus Innocens natus est, quia solus sine carnalis Concupiscentiæ pollutione conceptus.] Quod ipsum astruunt frequenter Patres.

309. Eapropter meritò diximus, quòd ad hoc, ut Virgo in lucem ederetur, debuerunt Joachim & Anna, juxta præsignatam similitudinem Patrum Doctrinam, esse immaculati, expertes nimirum omnis Culpæ, ac etiam liberi ab omni Vitio Naturæ corruptæ. Quòd satis insinuavit Anselmus, inquiens, Virginem fuisse, de illis, qui ante Necessitatem ejus (quæ fundatur, ut diximus, in Semine deciso) munda ti sunt à Peccatis modo explicato. Atque idem ipsum exprimit Damascenus verbis allegatis, idque manifestè firmat hac Ratione, dicens: *Castè enim ac sanctè munere vestro functi, Virginitatis Thesaurum produxistis.* Videsne quàm apertè Damascenus affirmat absque ullo ardore Libidinis, aliove Corruptionis Vitio sanctos Joachim & Annam convenisse ad generandam S. Dei Genitricem; ita ut jure dixerit, quòd *castè & sanctè* munere suo functi sint, nimirum ac si in statu Innocentiæ invenirentur.

310. Ne quis autem Anselmi verborum sensum spontè difficultet, adhuc lubet sequentem Bosonis Responsonem ulteriùs adducere, ab Anselmo utique probatam. Nam, audito Anselmo, inquit statim Boson: *Placeret mihi multum quod dicis, nisi cum ipse debeat à seipso habere munditiam à Peccato, videtur eam habere à Matre, & per se mundus non esse, sed per illam.* Ecce Bosonem rectè percepisse utique ex Anselmi verbis Virginem fuisse mundam, utpotè progenitam & descendantem, ab illis, qui ante illius Conceptionem munda ti fuerant à Peccatis: sed perperam indè intulisse, quòd Christus, ex quo taliter assumptus est de Virgine munda, non fuerit per se mundus, sed per illam, dum non haberet à se

munditiam, sed à Matre. Cui proinde statim contradicens Anselmus, inquit: *Non ita est: sed quoniam Matris munditia, per quam mundus est, non fuit, nisi ab illo, ipse quoque per seipsum & à se mundus fuit.* Quid clarius, aut egregius?

311. Non itaque contra Virginis Puritatem, imò & pro illa expressè stetit loco cit. Anselmus: adeòque omnino est retractandum Salazarii judicium de eo efformatum, utpotè innixum falsæ apprehensioni. Sicuti corrigendum quoque est ejusdem Salazarii Assertum, quod habet initio Sæculi 12. Ait enim ibi: *Hactenus, me judice, apud antiquiores Patres de Virginis impolluta Innocentia nulla Concertatio fuit; adeò ut affirmare ausim (præter unum Anselmum, qui.... semel de Mariæ Conceptione severius statuit, & statim abjecit, piamque amplexus est) nullum utique fuisse, qui clarè & apertè docuerit Virginem in Peccato Originali conceptam fuisse.* Delenda quippe est tota Parenthesis, ut absoluta, & omnino universalis maneat Propositio, quod ex præhabitis liquidò constat.

312. Accedendum nunc est ad ejusdem Anselmi Testimonia alibi contenta exponendum. In quo planè non est opus admodum insudare: adeò enim clarè ac fervidè loquitur sanctissimus iste Vir, ut satis sit pura illius verba in medium proferre, quibusdam tantum brevibus notis ex nostro interceptis, ac superadditis, ut animadvertat Lector verborum vim, atque ob id accuratè reflectat. Itaque primo loco ea hic alleganda duximus, quæ habet sanctus Doctor in Libro de Concept. B. Mariæ, de cujus fide dubitari non debet, ait Salazarius *cap. 42. Sæculo 11.* ut ibidem ostendit. Et quamvis præmiserit, quòd inter Anselmi Opera tempore suo non reperiebatur; hodiè nihilominus vulgatissimus est. Illum enim in lucem edidit Petrus de Alva in *Bibliotheca Virginali*, in qua studuit coacervare gravissimorum Authorum antiquorum Opera, in Virginis laudem compacta: sed vel purè manuscripta, & ab eo in Bibliothecis, quas pro Virgine accuratissimè perquisivit, inventa: vel olim etiam typis data, sed tempore suo ferè deperdita. Cujus quidem Exemplar apud me habeo, ac in pluribus quoque diversarum Regionum Bibliothecis aservatum reperi. Extat etiam idem Liber inter Opera S. Anselmi, valde locupletata, & novo ordine digesta à R. P. Theophilo Raynaudo Societatis Jesu, edita Lugduni Anno 1630. cujus quoque Exemplar observavi in Bibliotheca S. Isidori de Urbe: & reperi ambo Exemplaria ad unguem convenire.

313. In eo igitur Libro *cap. 1.* dum Virginis puram Conceptionem suadere proponit D. Anselmus, inter alia sic habet: *Nec magni pon-*

ponderis est, omne, quod Dignitati aut Honori ejus (nempe Beatissimæ Virginis) humana laude defertur, si meritis illius, & insignibus comparetur. Tantorum namque bonorum consummatio, quæ per ipsam Domini Matrem omni Creaturæ provenerunt, videtur admonere omnem humanam Creaturam, pietatis affectu exordium suum considerare, quàm sublime, quàm divinum, quàm ineffabile fuerit. Nec mirum; Fundamentum siquidem, & quasi quoddam Sacrarium Civitatis & Habitaculi summi Boni in ea ponebatur, & Mansio Lucis Æternæ corporalis, quam corporaliter inhabitaret ille incorporeus & incircumscriptus, creans simul & vivificans omnia Spiritus, parabatur. Sancta igitur Virgo Maria, Mater Dei futura, sicut eum, qui supra omnia est incomprehensibilis, verum erat Hominem ineffabili modo de sua substantia Virgo paritura, ac per hoc in Deitatem illius quodammodo transitura; ita non absurdè credi potest, primordia Conceptionis ejus tanta Divinitatis sublimitate præsignata, ut humanarum conceptio Mentium ea planè penetrare non valeret. Et ideo ejusdem Conceptionis dies festivis laudibus à multis Fidelibus meritò celebratur.

Vide nunc quàm deficient per Anselmum, à debita Virginis laude, & honore, qui eum, sublimem Puritatis gradum, quem facile humana Mens attingit, tantæ Virgini attribuere detrectant; cum primordia Conceptionis ejus tanta Divinitatis sublimitate præsignata designet Anselmus, ut humanæ Mentes ea penetrare non valeant. Sed prosequamur.

314. Idem Anselmus cap. 3. ad suadendam Virginis eximiam in Conceptione Puritatem, jam introductus, ita discurret: Sed cum ipsa Conceptio Fundamētum fuerit Habitaculi Summi Boni, si Peccati alicujus ex primæ Prævaricationis origine Maculam contraxit, quid dicemus? Hinc allegatis exemplis Jeremiæ, & Joannis Baptistæ, à fortiori arguens, subdit: Quis dicere audeat totius Sæculi Propitiatorium, mox in suæ Conceptionis exordio, Spiritus Sancti Gratiæ illustratione destitutum? Testante verò Scriptura, ubi Spiritus Dei, ibi & Libertas; à Servitute igitur omnis Peccati libera fuit, quæ olim Peccatorum Propitiatori Aula, in qua & ex qua personaliter Homo fieret, Spiritus Sancti præsentia & operatione construebatur. Si leant ergo qui Mariam Virginem contendunt, non quidem ab omnis Peccati Servitute liberam, ut vult Anselmus: sed à contracta Peccati Servitute liberatam: qualis profectò Servitus est Debitum & Necessitas contrahendi Maculam Originalem, ex suo loco ostensis. Unde quoque suo loco probavimus prorsus repugnare, quòd habens Debitum illud, eamque diram Necessitatem, ac duram Servitutem, possit in Conceptionis momento justificari: quia nimirum

Libertas Spiritus Domini est prorsus incompatibilis cum tali Servitute.

315. Præterea Cap. 4. sic discurret: Magnitudinem Operationum Divinæ Virtutis quadam mentis limpiditate pro posse considerans, videor mihi videre, quòd si quid Originalis Peccati in propagatione ejus, & cōmunis Vitii existit, illud Propagatum, & nō propagatæ Prolis fuit. Planè potuit, & voluit; quòd si voluit, & fecit. Et quidem quicquid dignum unquam de aliquo extra suam Personam voluit, perperam est de te, ò Beatissima Fæminarum, noluisse. Matrem te fecit suam ille rerum omnium Factor, & Gubernator Dominus, omnium, inquam, intelligibilium, & intellectum transcendentium; & te Dominam, Imperatricem Cælorum, Terrarum, atque Elementorum constituit: & ut ita esses, in Utero Matris tuæ à primordiis Conceptionis, operante Spiritu Sancto, crearis. Nunquid igitur in tanta futura gloria, summi videlicet Dei Mater unica, & omnium, quæ sunt, fuerunt, & erunt, post Filium tuum Imperatrix prudens & nobilis; nunquid in exordio tuo talis esse debuisti, ut omnium, quorum te Dominum gerere certissimè novimus, aut paritati, aut subjectioni possis addici? En quàm egregiè Anselmus omne Debitum expressè removet à Virgine, vi cujus possit vel subjici vel æquiparari alicui ex Creaturis omnibus: imò, ut totius Orbis Imperatricem ac Dominam, contendit esse, omnibus quò ad omnia præferendam. Qua sanè reflexione firmat nil prorsus Originalis Peccati, & nil communis Vitii in ea fuisse: adeoque nullam omnino habuit cum cæteris Adæ Posteris quò ad hæc communicationem: imò ex Dei Privilegio fuit in tali materia ab omnibus discreta. Id enim certò certius potuit Deus, & voluit, atque ita & fecit, ut etiam Scotus arguebat, ab Anselmo fortè præinstructus.

316. Clariùs autem simul ac fortius urget cap. 5. sanctus Antistes; nam Virginem ipsam devotissimè alloquens, ait: Ille Assertor puræ Veritatis, & à Filio tuo, jam Cælo præidente, Vas Electionis cognominatus, omnes Homines in Adam peccasse fatetur; vera utique Sententia, & cui contradici nefas esse pronuntio. Sed cum Eminentiam Gratiæ Dei in te considero, sicut te non intrà omnia; quæ facta sunt, inestimabili modo contueor; sic nec Lege aliorum in tua Formatione demetitam fuisse opinor, singulari & humano intellectui impenetrabili Divinitatis Virtute & Operatione ab omni Peccati adjunctione liberrima. Peccatum fuerat, quòd Homines à pace dirimebat; & ut illud Filius Dei evacuaret, sicque ad pacem Genus humanum revocaret, Homo fieri voluit, & talis, ut nihil in eo aliquatenus remaneret, quòd non concordaret ei, unde Homo à Deo discordabat. Quia ergo ita fieri oportebat, Matrem, de qua talis lis tolleretur,

mundam ab omni Peccato esse decebat. Aliter quo pacto illi summe Puritati Caro ejus tanta conjunctione uniretur, ut indifferenter quæ sunt Hominis essent Dei, & quæ Dei Hominis essent? Porro vel hæc sola D. Anselmi verba satis superque sunt ad intentum. Hæc sanè perlegant, ac seriò recogitent, qui ad Sydera, usque strident, D. Pauli Testimonium contra Virginem obicientes; & acerrimè contendunt Apostolici Asserti Veritatem corrumpere, nisi & Virginem sub se comprehendat. Audiant quæso piissimum æquè ac sapientissimum & antiquissimum Præsulem ultro citroque fatentem veram esse Apostoli Sententiam; & adeò veram, ut nefas sit ei contradicere: sed adhuc tamen profitentem sub ejus Universalitate Virginem non comprehendi. Nunquid adeò Institutionum, Dialecticarum imperitum tantum Virum pronuntiabimus, ut nec terminorum universalium energiam & vim calluerit? Absit, ut Doctissimo id impingamus Anselmo, cujus tanta fuit sua tempestate Authoritas, tantaque ipsius tum Sanctitatis tum Doctrinæ gloriosissima Fama percrebuerat, ut à tota Ecclesia, atque ab ipso Summo Pontifice Urbano II. magnam æstimationem ac venerationem in utroque genere sibi conciliaret. Porro vel ea, quæ in Concilio Barisiensi, coram eodem Pontifice celebrato, accidisse feruntur, satis evidenter commonstrant, quantus qualisque fuerit Anselmus. Norunt planè Græci, ab eo insigniter confutati, qualis energis fuerit Anselmi Eruditio & Doctrina, qualisque gradus perspectissima Sanctitas ejusdem, qui ibi, teste Baronio ad Annum 1097. primas certè tulit.

317. Optimè norat igitur præclarissimus Vir Paulinæ Propositionis sensum, omnes Adæ Posteris complectentem. Sed simul novit sacratissimam Virginem, ob excellentissimam, quæ potita est, Divinæ Gratiæ eminentiam, non esse aliorum Lege dimetiendam, utpotè non intra Adæ Posteris contentam, sed super omnes illos, imò & super Angelos quoque, atque alias quaslibet Creaturas inæstimabili modo collocatam. Sic, licet omnes alii in Adamo peccaverint, sintque proinde communi Peccati Originalis Nexu & Vinculo dirè astricti; B. Virgo tamen, utpotè *singulari & humano intellectui impenetrabili Divinitatis Virtute & Operatione* supra omnes omnino Creaturas, ut vera Dei Mater, ac totius Orbis digna Imperatrix mirabiliter evecta, atque ab omnibus disjuncta, ac longissimè semota, fuit *ab omni Peccati adjunctione*, & sic ab omni ejus Nexu & Vinculo *liberrima*. Quis ergo audebit cum summa ejusmodi Libertate dirissimam eam Servitutem componere in Virgine, quæ vel à Necessitate ac Debito illud contrahendi firmatur? Quis audebit ejusmodi Necessitatis seu Debi-

ti irresolubili Nodo Mariam Dei Matrem cum Adæ Peccato, & ejus Macula turpiter adeò connectere? cum alioquin decebat, ut ait Anselmus, *mundam eam esse ab omni Peccato, ut illi tam summe Puritati tanta conjunctione uniretur, ut indifferenter, quæ sunt Hominis essent Dei, & quæ Dei Hominis essent.*

318. Prætereamus autem ad alia non minus clara, dum cap. 6. proponit sanctus Doctor Exemplum Palatii, satis luculenter idem evincens intentum. Propone, inquit, tibi Palatium, quod specialiter suis usibus aptum existat, construere volentem, in quo & ipse frequentiori & festiviori concursu conversetur, & omnibus, ope ejus atque auxilio indigentibus, mitiori & letiori vultu respondeat. Patereturne, quæso, in principio Palatii fundamentum invalidum, & structuræ, quæ foret edificanda, incongruum, & non coherens? Non puto, si saperet, & propositum suum ad effectum perducere vellet. Ergo Sapientiam ante omnia Sæcula proposuisse sibi Habitaculum, quod specialiter inhabitaret, construere, similiter indubitata Fide tenemus. Quod autem Habitaculum istud fuerit, jam dudum innuit; hoc enim Habitaculum illud Sacrarium Spiritus Sancti esse fatemur, in quo & per quod eadem Sapientia humanæ Naturæ conjungi voluit, & incorporari, & omnibus se pura mente confidentibus parcere, & misereri. Quod Sacrarium, Aula videlicet universalis propitiationis, cum operante Spiritu Sancto construeretur, si fundamentum illius, scilicet initium, sive primordium Formationis B. Mariæ corruptum fuit; ipsi certè structuræ non congruebat, nec coherebat. Accedant nunc qui, Culpæ Originalis Debitum in Maria contendentes, tam insigne ac sublime Divini Verbi Palatium talibus innixum fundamentis designant, ut nedum facile posset, sed & deberet corrumpere. *Inscia ne fuit & impotens* (sic prosequitur zelo fervens Anselmus) *Sapientia Dei & Virtus, mundum sibi Habitaculum condere, remota Labe conditionis humanæ? Angelis aliis peccantibus, bonos à Peccato servavit; & Fæminam, Matrem suam mox futuram, ab aliorum Peccatis exortem servare non valuit? In æternitate consilii sui fixum statuit, eam Dominatricem & Reginam fore Angelorum; & nunc inferiorem Angelis natam, in consortium acceptam esse credamus omnium Peccatorum? Existimet hoc, & Argumentis suis probet qui vult. Ego donec ostendat mihi Deus aliquid dignius excellentiâ Domine nostræ posse dici, quæ dixi dico, quæ scripsi non muto. Caterum me, & intentionem meam Filio ejus, & illi committo.*

319. Audistin' invictissimum Anselmum disputantem potius, quàm deponentem pro Immaculata Virginis Conceptione? Remotam ab ea contendit Labem conditionis humanæ. Fuit ergo B. Mater alterius conditionis ab humana, cæ-

teris communi: & ideo minimè ab Adamo ut Peccatore descendit, tanquam à Capite suo morali; aliòquin Naturam Labe ejusdem conditionis infectam ab eo accepisset, quam ille suo Peccato sanè corruptit & vitiavit. Igitur Peccati Adæ particeps Virgo neutiquam fuit, & sic in eo non peccavit. Quomodò enim potuit in eo peccare, & illius Peccati particeps non esse, cum idem prorsus sit esse Peccati Adæ participem, ac eo Peccato peccare in illo? Item à fortiori evincit Virginem à Peccato servatam, eo quòd & Angeli boni, tametsi Virgine, longè inferiores, servati sunt: Atque sic isti à Deo servati sunt, ut nec ullum contrahendi Maculam Peccati Debitum habuerint: Ergo & à fortiori hoc ipsum astruendum de Virgine. Quodque clarissimè quidem expressit Anselmus iis verbis, *ab aliorum Peccatis exortem*. Quibus certò certius mentionem facit, non de Peccato, quod in Conceptione contrahitur, quia hoc *inest unicuique proprium* ex Tridentino, sed bene de Peccato Adæ, ut per se liquet. Denique absurdissimum jure censet Anselmus, quòd Virgo ab æterno præelecta, ut esset Dominatrix & Regina Angelorum, inferioris tamen conditionis conciperetur, utpotè *in consortium posita, omnium Peccatorum*. Quod certissimè verificatur, quoties Virgo in ea Propositione comprehenditur: *Omnes in Adamo peccaverunt*. Cur enim ob id ceteri omnes ut Peccatores recensentur, non sic autem B. Virgo, cum omnes cum illa in casu æquè peccarint? Cur non in omnium Peccatorum consortium annumeranda & Virgo in casu, cum Lex Peccati Adæ ita omnes sub se comprehendat, ut æquè sub ly omnes comprehendat & Virginem? Adde, quòd nunquam saltem salvari potest, quòd ipsa non fuerit inferioris Puritatis, quam Angeli, qui nulla prorsus Necessitate ac Debito pressi sunt subeundi ullam Maculam, ut dictum est.

320. Hinc sub Cap. 7. ad Virginem ipsam, conversus, mellifluum hunc intexit Sermonem: *Nihil tibi Domina æquale, nihil comparabile est; omne, quod est, aut supra te est, aut subtus te est. Quod supra te est, solus Deus est; quod infra te est, omne, quod Deus non est. Ad tuam tantam excellentiam quis aspiciet? quis attinget? Et certè ut ad hanc excellentiam pervenires, in humillimo loco, idèst in Utero Matris tue Purissima oriebaris. Quòd si tali modo concepta & ordinata non fuisses, in tantam celsitudinem non succrevisses*. Agnoscit hinc Anselmus aquilino obtutu Eminentissimam Virginis Dei Matris Dignitatem, vi cujus cunctis omnino superior, soli Deo inferior est. Atque exinde meritò infert eam Purissimam in Ortui suo fuisse, nempe eam præditam Puritate, quæ esset altissimo suo statui & conditioni commensurata, atque ita, ut alibi ait, *qua major sub Deo nequit intelligi*: aliòquin

(ut ritè deducit) si aliter concepta fuisset, & ordinata, in tantam celsitudinem non succrevisset: Quia nimirum valde indecens foret & inconveniens ipsius Puritatem non proportionari altissimæ ejusdem celsitudini. Et juxta ipsius D. Anselmi Maximam in Lib. 1. [*Cur Deus Homo*] cap. 10. ab eo registratam: *Sicut in Deo quantumlibet parvum inconveniens sequitur impossibilitas: ita quantumlibet parvam rationem, si majori non vincitur, comitatur necessitas*.

321. Alia permulta D. Anselmus in eo Libro cumulat pro Immaculata Virginis Conceptione, ita ut opus foret totum sanè Librum hinc transcribere, cum omnia facillimum esset ad nostrum intentum conducentia designare. Et id eo vel maximè, quia penes Anselmum (quod est verissimum) idem prorsus est aliquem in Adamo peccasse, ac indubitanter maculatum iri in sua Conceptione. Possemus quoque plura alia allegare ex quadam S. Anselmi Epistola, quam ex veteri M. S. Codice Monasterii S. Ragueberti Jurenensis, suppeditatam à R. P. Petro Francisco Chiffletio Societatis Jesu, pleniorè, quam usquam antea, protulit, eidemque præfato Libro annexuit idem Theophilus Raynaudus. In qua quidem Epistola idem sanctus Præsul efficacissimè hortatur ad celebrandam Virginis Cōceptionem, & eos objurgat, acriterque reprehendit, qui eam colere respuunt: subjicitque hos non esse veros Virginis amatores, & quòd *maximè quippe rusticitatis est, eam aliis Sanctis in hoc comparare. Dicitur enim* (inquit) *Christus Sanctus Sanctorum, & ipsa Sanctorum Sancta. Ac tandem inquit: Quid longius? Dominica Matris Conceptionem colere, Christi Generationem est commemorare; nam ejus Conceptio Christi Generationis est linea... Merito ergo colitur & Filii Generatio, & Matris Conceptio, quoniam Conceptio & Nativitas Matris Generatio est Filii. Siquidem ex Virgine Christus Humanitatem assumpsit: ideo quicquid Marianæ Conceptioni tribuitur, Christi Generationi consequenter ascribitur*.

322. Ne injuriam autem Anselmo irrogemus, operæ pretium est vel leviter tangere, quæ aliis in locis habet pro Virginis Conceptione. Nam in præcit. Libro de Conceptu Virgin. & Pecc. Origin. quo satisfacere voluit Bosoni, ut diximus, cap. 18. sic discurret: *Quamvis ergo de Mundissima Virgine Filius Dei verissimè conceptus sit; non tamen hoc ex necessitate factum est, quasi de Peccatrice Parente justa Proles rationabiliter generari per hujusmodi Propagationem nequiret: sed quia decebat, ut illius Hominis Conceptio de Matre Purissima fieret. Nempe decens erat, ut eâ Puritate, qua major sub Deo nequit intelligi, Virgo illa niteret. Putasne dari posse Puritatem sub Deo majorem eâ, qua quis supponitur (seu possibiliter, seu impossi-*

bili-

biliter) in Adamo quidem peccasse, ac in Conceptionis momento, Gratiâ prævencus, Maculam non incurrisse? Profectò etiam eo gratissimè admissio impossibili, ab Adversariis excogitato, quòd peccare in Adamo nil derogat Sanctitati, & Puritati, de quo aliàs dictum est; adhuc minimè negari potest, quin major sit Puritas ejus, qui neque in Adam peccavit: quandoquidem Puritas ex D. Thoma alibi cit. *intenditur per recessum à contrario*. Atqui certò certius magis recedit à Macula Originali, qui in Adamo non peccavit, nullumque proinde incurrit Debitum, seu Necessitatem subeundi illam, quàm qui secus, ut per se liquet: Igitur ejusmodi major Puritas tribuenda est cum Anselmo B. Virgini, & si quæ alia major istâ rationabiliter poterit excogitari. Unde Anselmus regulariter utitur terminis superlativis ad Marianam Puritatem, exprimendam, ut nimirum intelligatur, se majorem excogitabilem illi attribuere.

323. In libro quoque de *Excellentia Gloriosiss. Virginis Mariæ*, cap. 9. Sententiam quandam habet omnino ferè similem ei, quam pro Augustino citavimus §. 2. num. 278. Ait namque: *Nec enim Dei summi Sapiencia summa ullam in Massa Creationis humanæ viam invenit, per quam (ut disposuerat) in Mundum veniens, tam luctuosæ perditioni subveniret, donec ad istam, de qua loquimur, Virginem ventum esset. Sed hæc mox ubi in Mundum per humanæ Generationis lineam venit, tanta omnis boni virtute, & constantia perfectè resplenduit, ut eam ipsa Sapiencia verè dignam judicaret, per quam in Homine veniens non modò Reatum primorum Hominum, sed & totius Mundi Peccata deleteret, & Diabolum sui operis inimicum cum suis elideret, nec non damna Cælestis Patriæ, illuc Hominem deducendo, redintegraret. Quis igitur ista perpendens æstimare queat, qua laude digna sit, quæ tantorum Beneficiorum sola præ cunctis effici meruit Mediatrix? Liberati ergo à Legge Mortis, qua detinebamur, resurgimus in Gloriam, quam in primo Parente perdidimus: immò in ampliorem, quàm vel ipse in se, vel nos in ipso amisimus.*

324. Quæ in hac Autoritate communia, sunt Anselmo & Augustino, videri possunt sub §. 1. num. 251. ubi perpensa sunt. Verùm superest, ut & alia hæc ponderemus. Itaque si in Massa Creationis humanæ nullam Dei Sapiencia viam invenit, per quam in Mundum veniens, tam luctuosæ perditioni subveniret, donec ventum esset ad Virginem; ergo via, quam Dei Sapiencia invenit ad veniendum in Mundum, fuit extra Massam Creationis humanæ, & ideo communis non fuit, sed singularissima. Talis autem via fuit B. Virgo: Igitur B. Virgo non est cum cæteris intrâ Massam Creationis humanæ annumeranda, atque ita neque communi

cæterorum Lege dimetienda. Quo ergo jure Culpæ Originalis Debito subjicitur, ac si in Massa illa contineretur, deberetque proinde communem Legem subire? Item quo pacto potuit Dei Sapiencia Beatissimam Virginem verè dignam præ aliis judicare, ut per eam in Homine veniens, non modò Reatum primorum Hominum, sed & totius Mundi Peccata deleteret, & Diabolum elideret, ac damna Cælestis Patriæ redintegraret, si ipsa quoque cum aliis æquè in Adamo peccasset? Profectò non video quomodò in tali casu fuisset aliis dignior: & sic quomodò fuerit absolutè digna, & verè digna, ut Anselmus loquitur ad prærecensitos effectus præstandos. Ergo ideo ad illud præintendum digna, & verè digna, quia, utpotè extra Massam peccatricem reperta, & contenta, extra communem quoque Legem seposita, nullatenus in Adamo deliquit; imò è converso summâ Gratiâ ex Dei amplissimo favore referta, ut ad id munus verè digna esset.

§. QUINTUS.

Alia plurimorum Authorum Testimonia obiter allegantur pro eadem nostra Sententia Immunitatis à Debito Culpæ Originalis.

325. **M**agnam profectò assumeremus Provinciam, si, quos possemus, Authores vellemus fusè examinare, atque eorum Dicta debitis reflexionibus discussa hæc adducere: & fortè ob id vel ad nauseam provocaremus. Præstat igitur aliorum Testimonia leviter tangere, cursimque recitare brevissimis annotationibus quidem affecta, quæ ex præmissorum notitia latam utique viam præbebunt Ingeniosis nostram confirmandi Sententiam. S. Andre- Primò igitur occurrit S. Andreas as Apost. Apost. qui hanc de Virgine Sententiam protulit: *Sicut primus Adam, formatus fuit ex Terra, antequàm esset Maledicta: ita secundus formatus est ex Terra, Virginea nunquam Maledicta*. Sic habet Historia Vitæ S. Andreæ, à Presbyteris Achajæ descripta, quæ omnium consensu probata est, teste Bellarmino apud Cavellum in *Rosario B. Mariæ*. Eamque allégant omnes piæ Sententiæ Authores, habeturque in Lectionibus Officii Conceptionis B. Mariæ, Minoribus concessi, quò ad substantiam. Quæ Authoritas (ut benè advertit Bellarm. *lib. 4. de amiss. Grat. cap. 15.*) consonat Sacræ Scripturæ: (nam Adam ex Apost. *ad Rom. 5. & 1. ad Corinth. 15.*) fuit Figura Christi. Cum ergo Adam fuerit ex Terra Virgine, & nondum Maledicta formatus; ergo & Christus, secundus Adam, fuit ex Terra Virginea, & nunquam Male-

Maledicta, ut inquit Andreas Apostolus. Si nunquam Maledicta, jam non peccavit in Adam, quia sic primam subiisset cum cæteris Maledictionis Sententiam.

2. 326. Secundò Origenes inter *Origenes*. alia pro Virgine ab eo conscripta hæc habet: *Beata Virgo Maria neque Serpentis persuasione fuit decepta, neque ejus venenosis afflatibus infecta*. Ita in *homil. 3. in 2. Matth.* eaque verba referuntur à Jodoco Chlietoveo in *Lib. de Concept. cap. 13.* & habentur in Breviario Romano Quignonii in *3. Lect. Origenes* citato, ut notat Salazarius *cap. 42. Sæculo 3.* ac iisdem verbis construitur una ex Antiphonis Officii Minorum in secundis Vesperis. Apertissimè igitur probat Origenes, quòd Virgo non peccavit in Adam, cum nonnisi in eo quidem Serpens Adæ Posteris deceperit, suisque venenosis afflatibus infecerit. Non fuit ergo Deipara cum communi Massa in Adamo, sed extra illam in illo, utpotè in eo duntaxat contenta in genere Naturæ, non autem & in genere moris, uti de aliis omnibus contigit.

3. 327. Tertiò Divus Gregorius *S. Grego. Neocæsariensis Episc. serm. 1. de virius Neo. Annunc.* sic fatur: *Convenienter igitur S. Mariam ex omnibus Generationibus solam Gratia elegit. nec similis ei ex omnibus Generationibus ullam unquam est reperta. Quarè solam Gratia elegit? nisi quia sic electa, & præ omnibus aliis dilecta, ut nunquam à Gratia & Dilectione excideret? Profectò ideò similem non habet, quia omnes à Gratia exciderunt, peccando in Adamo: non sic B. Virgo. Hinc subnectit quoque Gregorius, quòd in sola Sancta Virgine Hevæ lapsus reparatus est. Quomodò quæso reparatus, si & ipsa cum cæteris in Adamo lapsa est? Tum quia in sola Sancta Virgine Hevæ lapsus reparatus dicitur: Si autem Virgo cum cæteris in Adamo cecidit; jam non fuit in sola Virgine reparatus, cum etiam & in aliis locum habeat reparatio. Unde non ait in sola Virgine, sed in sola Sancta Virgine; ut indicaret non ipsiusmet Virginis lapsum, sed lapsum Hevæ & Filiorum fuisse in ea reparatum: nam in Virgine, Sancta nullus est reparabilis lapsus, ut perspicuum est. Cujus rei rationem infra tangit, inquiring: *Ex omnibus enim Generationibus hæc sola Virgo Sancta Corpore & Spiritu extitit, solaque fert eum, qui verbo omnia portat. Quomodò sola Virgo Sancta Corpore & Spiritu; si in Adamo peccasset, ac proinde Naturam ab Adamo vitiatam & corruptam accepisset? Sed vide quàm speciali nota dignum sit ly sola, à Gregorio expressum, dum adeò frequenter illud inculcat. Nam & iterum refricat: Ad Mariam autem, Virginem solam Sanctam Gabriel Archangelus solo lumine venit, Ave Gratia plena illi denun-**

cians. Ubi meritò notat Salazarius id enunciarì ab Ecclesia de Christo: *Quoniam tu solus Sanctus*: quod ex D. Thoma designat solum, Christum habere Sanctitatem naturalem, necessariam, & indefectibilem. Unde infert, quòd Virgo, *tametsi non eodem jure, simili tamen ratione perpetuam & indeficientem Justitiam sortita est: atque adeò sicut solus Christus Sanctus, ita etiam per quandam analogiam sola ipsa Sancta*. Profectò non sinè causa Gregorius B. Virginem pluries *solam Sanctam* repetit: nimirum quia (etsi alio & alio jure) de Massa peccatrice non fuit, sicuti & Christus. Unde (ut agebat Anselmus jam allegatus) *dicitur Christus Sanctus Sanctorum, & ipsa Sanctorum Sancta*. Alia plura habet Gregorius, quæ videri possunt apud Salazarium loco citato.

328. Quartò D. Cyprianus Episcopus Carthaginensis alibi adductus, *S. Cyprianus Episcopus in orat. de Christi Nativitate*, sic asserit de Virgine: *Nihil in hoc repetiit ultio, nec præcedens delectatio aliquam expetiit pœnarum usuram. Spiritu Sancto obrumbante Incendium Originale extinctum est; ideòque innoxiam affligi non decuit: nec sustinebat Justitia, ut illud Vas electionis communibus laceffiretur injuriis, quoniam plurimum à cæteris differens, Naturam communicabat, non Culpam*. Porro si nil repetiit ultio; ergo non peccavit in Adam; aliòquin haberet quid repeteret ultio, & de necesse repeteret, cum jam inesset contractum Debitum. Item si non decuit affligi innoxiam; ergo nec in se nec in alio peccavit. Nunquid nos innoxii affligimur, ex quo in Adam peccavimus, ita ut indecens sit nos affligi? Hinc ritè subdit, quòd *nec sustinebat Justitia, ut Virgo communibus laceffiretur injuriis*. At si communi fuit obnoxia Culpæ, cur non sustinebat Justitia communibus eam lacelliri injuriis? Nunquid alienum à Justitia est, quòd communem subeant Pœnam, qui communis Culpæ sunt Rei? Absit. Ergo meritò id non sustinebat Justitia, quia nec in se nec in Adamo delinquens, atque ita plurimum ob id à cæteris differens, Naturam communicabat, non Culpam: & sic à Massa peccatrice omnino discreta, Adamum ut Caput merè naturale, non autem & ut morale agnovit.

329. Nec quicquam negotii facessit illud, *Spiritu Sancto obumbrante Incendium Originale extinctum est*: nisi insulsè contendas S. Episcopum sibi non constare. Cæterum ex ejus Contextu clarè deducitur, ideò Incendium Originale dici extinctum in Virgine, eo quòd in cæteris omnibus ejusdem Naturæ vivit & exardescit: quemadmodum dictus est lapsus Hevæ in ea reparatus; & Gratia, à primis Parentibus deperdita, ab ea adinventata; licet ipsa nec lapsa unquam fuerit, nec Gratiam aliquando ami-

amiserit. Porro *Incendium Originale* vel *Maculam ipsam*, vel (ut Salazario *cap. 41. can. 4.* placet) ardentem *Concupiscentiæ Libidinem* designat. Exarsit ergone aliquando alterum eorum, vel utrumque in Virgine, ut exinde restinctum dicatur? Absurdum planè.

5. Quintò Dionysius Alexander *Dionysius* apud Salazarium *Sæculo 3. cit. de Alexand.* Divina Mariæ Maternitate loquens, ait: *Una autem, & sola Virgo, Filia Vitæ, genuit Verbum vivens, & per se subsistens, Increatum, & Creatorem, &c.* Si fuit *Filia Vitæ* Dei Mater; ergo non Adæ Filia in genere Moris; aliòquin, eo quòd in illo peccasset, fuisset *Filia Mortis & Iræ*, ut liquet.

6. 330. Sextò Chrysippus Jerosolym. *Chrysippus* *lymit. in serm. de laud. Virginis ita Jerosolym.* scribit: *Obliviscere Populum tuum Populus enim, à quo cognitionem contraxisti, nequam est, ignominiam tibi affert. Populus imprudens tibi irreprehensæ Naturæ propagini familiaritate junctus est, & cultura Spinarum ferax Rosam tuam producit, &c.* En quàm præclare Chrysippus Virginem, tametsi communi Generatione ab Adamo descendente, minimè tamen de Massa peccatrice progenitam describit, imò ab illius nequitia & ignominia penitus alienam depingit, eo sanè modo, quo è Spineto Rosa confurgit: Quia nimirum, Adamum duntaxat agnovit ut merum Caput naturale, non autem & ut Morale, seu in genere Gratiae. Pro quo vide dicta sub *Cap. 2. Figura 9. à num 129.*

7. Septimò S. Ephrem Syrus in *S. Ephrem* *Orat. ad Deiparam* sic initio fatur: *Syrus. Immaculata, intemerata, incorrupta, & prorsus pudica, atque ab omni Sorde & Labe Peccati alienissima, Virgo Dei, ac Sponsa, Domina nostra.* Planè si Virgo Debitum incurrisset, non utique posset *alienissima* dici *ab omni Sorde & Labe Peccati*. Imò esset arctissimo Vinculo obstricta Culpæ Originali: nec potuisset ab omni ejus Sorde immunis esse, cum Iram primæ Maledictionis nequitiam evasisset.

8. 331. Octavò D. Ambrosius Episcopus Mediolanens. *Hæc est virga, Episcopus.* inquit, *in qua nec Nodus Originalis, nec Cortex Actualis Culpæ fuit.* Quæ verba esse D. Ambrosii, constat apud *Autores piæ Sētentiæ*, ac etiam apud

Salazarium cit. *Sæcul. 4.* eaque verba adstruunt unam ex Antiphonis Officii Concept. pro Ordine Minor. Porro *Nodus in Virga, seu Arbore* (ut notat Salazarius *cap. 38. num. 9.*) *ille est, ex quo Frutices aut Ramusculi quidem veluti ad latus germinant.* Non ergo ineptè Debitum illud designat, quod in Adæ Filiis Ratum Originalis Maculæ progignit, atque in illum primo animationis instanti erumpit. Fuit autem sinè hujusmodi Nodo Virgo: Igitur sinè illo Debito.

Nonò D. Hieronymus (præ- 9. ter ea, quæ ponderavimus supra, *D. Hieronymus* *Cap. 4. & 5.*) in *Epist. de Assumpt. B. Mariæ ad Paulam, & Eustochium tom. 9.* B. Virginem appellat *impolutam, & alienam à Contagione Peccati*. Quærendum autem: num peccasse in Adam, ac subesse proinde Debito contrahendi illius Peccati Maculam, sit esse *alienam à Contagione Peccati*: an potius tali Contagio infectam? Item ad illa verba: *Veni Colûba mea, Immaculata mea, &c.* asserit, quòd B. Virgo erat *simplicitatem Columbe in omnibus representans; quoniam quicquid in ea gestum est, totum Puritas & Simplicitas, totum Veritas & Gratia fuit: & ideò Immaculata, quia in nullo corrupta.* Quæ verba ex Hieronymo cum antecedentibus, & subsequentibus excerpta, recitantur in die Festo Concept. in *2. Lect. 2. Noct.* Nunquid *Puritas, Simplicitas, Veritas, & Gratia* fuit peccasse in Adam, Debitumque inde traxisse? Fiat recursus ad ea, quæ *alibi* diximus. Affert insuper ex Guilielmo Pepino Salazarius sequentia verba, recitata in *serm. de Concept.* nomine D. Hieronymi: *Nullum dubium est de Matre Domini, quin talis debuerit esse, quæ de Peccato redargui non posset, cum hoc ad improprium Filii sui fuisset.* Nec est planè dubium, quin hoc Debitum acriter pugnet cum Debito Culpæ Originalis, ut suo loco demonstravimus.

332. Decimò Sophronius Patriarcha Jerosolym. præter alia *alibi*, in *Sophronius* *Epist. ad Sergium Patriarcham Constantinopol.* jam lecta & probata in *6. Synodo generali*, sic habet: *Mariæ Sanctæ, præclaræque, & quæ Dei sunt sapientis, ab omni Contagione libere & Cor-*

Corporis, & Animæ, & Intellectus. Ita Codices Vaticani ex Vasquez. Si Virgo sapiens fuit eorum, quæ Dei sunt; fuit jam prorsus ignara eorum, quæ ad Peccatum, & sic ad Carnem spectant; nam sapere secundum Carnem Mors est, ut agebat Apostolus. Non fuisset autem talis, si Debitum incurrisset, vi cuius tota Natura humana carnalis facta est. Hinc jure liberam eam autumat ab omni Contagione &c. quia minimè debuit Naturam Contagio Peccati Adæ infectam excipere.

II. Undecimò Joannes Jerosolymitanus Patriarcha allegari potest. *Jerosol.* De quo tamen vide *Cap. 2. Figura 7. à num. 87. & 90.*

12. Duodecimò D. Maximus Episc. *D. Maximus Episc. Taurin. hom. de Dominica in Ramis*, postquam Christum Dominum Vermiculo de Manna procreato comparaverit, subdit: *Quin potius ipsam Mariam Manna dixerim, quia est subtilis, splendida, & suavis Origo, quæ cælitus veniens cunctis Ecclesiarum Populis cibum dulciorem melle defluxit.* Ubi, ut vides, Mariam in genere Gratia non ab Adamo, sed à solo Deo dependentem commonstrat, ac proinde, velut Manna, è Cælo prolapsa dicenda est, juxta illud *1. ad Corinth. 15. Primus Homo de Terra terrenus, secundus Homo de Cælo cælestis.* Ut esset ergo Christo admodum conformis, cælitus Virgo venisse prædicanda est, atque ita à Massa peccatrice in Adamo corrupta omnino segregata.

13. Tertio-decimò deberet hic subnecti Sanctus Proclus Archiep. Constantin. qui suis in Orationibus plura, & quidem præclarissima congerit ad nostrum intentum. Cujus planè Analecta ex insignium Bibliothecarum penu eruta, atque anno 1630. tum græcè tum latinè edita, & reddita, Commentariisque illustrata, nobis obtulit Vincentius Richardus Cler. Regular. At si vellemus omnia huc adducere, vel integrum saltem Caput sibi vendicarent. Perlegat devotus Lector, quæ habet sanctus ille Antistes in celeberrima *eæ Oratione*, qua de impio Nestorio triumphum obtinuit, quæque ex integro conscripta est in Concilio Ephesino *par. 1. cap. 1.* Ibi namque plura suppeditat motiva eruendi omnimodam Virginis Immunitatem ab Infectione Originali. Idem ferè præstat *Orat. 5. circa medium, & prope finem.* Item *Orat. 6. prope initium*, & infra. Denique innumera is Author cumulat Epitheta, Fi-

guras, ac Symbola, incontaminabilem Virginis Puritatem exprimentia, prout certè decuit Virum adeò insignem, ac sanctissimum.

333. Quarto-decimò Eusebius *14. Eusebius Emisenus Sermon. de Nativitate ad Aurora* hæc habet: *Sed quid de Matre Emisenus Domini dicam? Cujus odoris fragrantiam Rex Sapientissimus Salomon admirans, ait: Quæ est ista, quæ ascendit per Desertum, quasi Virgula fumi ex aromatibus mirrhæ, & thuris, & universi generis pigmentarii. Ubi enim omnium aromatum fumus redolet, ibi fætoris inditium esse non potest.* Quæ sanè verba suis allegoriis optimè indicant, Virginem Beatissimam adeò Gratiarum omnium fragrantia redoluisse, ut nullum in ea esse potuerit vel inditium fætoris Peccati. Porro si non potuit, à fortiori nec debuit. Debitum autem Culpæ Originalis non est quodcunque inditium, sed inditium omnino indubitatum ac certum, quòd ipso affectus peccaverit jam in Adam, è quo omnis in Posteris dimanavit fætor Peccati. Item tale Debitum nedum est certissimum, inditium Culpæ in Adamo perpetratae; sed & Macula ejusdem Culpæ in Conceptione contrahenda: Ergo undique fætorespirat tartareum, adeoque non potuit per eum Authorem habere locum in Virgine.

334. Quinto-decimò S. Fulgentius *15. S. Fulgentius in Sermon. de duplici Christi Natura*, S. Fulgentius inquit: *In primi Hominis Conjugem nequitia Diaboli seductam depravavit Mentem: In secundi autem Hominis Matre Gratia Dei & Mentem integram servavit, & Carnem.* Profectò Diaboli seductio non ad solos primos Parentes spectat, sed & ad eorum Posteror, qui in Adamo pariter seducti, cum eo & in eo peccaverunt. Cum ergo dicatur Virgo Mente integra, idèst nunquam seducta & depravata à Diabolo, per contrapositionem ad Hevam; dicendum quippe Hevæ seductionem, ad Virginem nequaquam spectasse, eo quòd in Adamo cum cæteris moraliter contenta non erat. Tum quia ita Dei Gratia servavit Mentem, sicuti & Carnem: Sed conservavit integram Carnem Virginis, adeoque non vitiata, neque corruptam Adæ Peccato, ut in cæteris: Ergo & servavit integram quoque Mentem, adeoque non vitiata, neque corruptam Adæ Peccato, ut in cæteris. Debitum autem contrahendi Maculam Originalem in Anima, cæterasque Fæditates in Corpore, non prodit in Adæ Posteris nisi ex eo, quòd in Adamo peccaverint, ut clariùs & fusiùs infra: Igitur &c.

Item idem Fulgentius *Sermon. de laudibus Mariæ*, comparando adhuc eam Hevæ, atque hujus Mala illius Bonis, ex Angelica Salutatione tria Virginis commemorat Bona; subditque: *Cum dixit Ave, Salutationem illi cælestem exhibuit: cum*

dixit plena, ostendit ex integro Irām exclusam primæ Sententiæ, & plenam Benedictionis Gratiā restitutam, &c. Quæ verba satis ponderavimus Cap. 5. hujus Quæst. à num. 216. Quod autem objicit Bandelus suo loco infringetur.

16. 335. Sexto-decimò Anastasius Sinayta Patriarcha Antioch. lib. 6. Anastasius Sinayta gogitarum Contemplat. in Hexam. prope finem ait: Quis mihi, dic quæso, aut ex Hominibus, aut ex Dæmonibus audebit dicere, quod ea, quæ est ejusdem simul cum Deo Essentiæ (quod ad Carnem attinet) non sit ad Imaginem, & Similitudinem ejus, qui est ex ipsa natus? Quomodo enim est Mater ejusmodi Filii, non ferens in se integram & illasam Fætus sui Imaginem. Nunquid hæc, quia nimis probant, nil probant? Absit. Equalis profectò fuit in Matre & Filio recessus ab Originali Peccato quò ad rem: sed inæqualis longè quò ad modum. Nam Filius ex se, ac ex vi suæ Originis fuit etiam à Debito Culpæ immunis, ut alibi non semel dictum est: Virgo Mater autem per Filium, seu per Filii Merita. Sicque Mater similis utique Filio in hoc, quod neuter in Adam peccavit. Idipsum astruit is Author lib. 4. non longè à medio, ubi Hevam cum Luna Ecclypsi affecta confert, cum defecerit ab ea Lumen, Serpentis aslu decepta. Unde inquit, quod ex suo defectu per Inobedientiam fugerat, & se absconderat, & timuerat à Ligno Inobedientie, & Transgressionis: Ejus tamen Luminis defectum restituit Lux vera, nempe Christus qui ex Maria, secunda Heva, processit, tanquam ex Luna Plena, quæ nunquam minuta fuit, aut defecit, &c. Quo Discursu clarè quidem ostenditur, Virginem non peccasse in Adam; nisi dicatur, quod peccasse in Adam Virginem non est eam defecisse; & sic Debitum contrahendi Culpam defectum non esse. At de his alibi.

17. 336. Decimo-septimò Andreas Jerosolym. Episc. Cretensis miram Jerosol. congerit, quæ facillè ad Virginis eximiam Puritatem comprobendam trahi possunt. Quorum nonnulla breviter tangeamus. Primò igitur Orat. in Salut. Angel. asserit, quod B. Virgo est Arca nova Gloriæ, in qua Dei Spiritus delapsus quievit. Si est Arca nova; jam de Massa peccatrice non est: quia sic esset Arca vetus, utpotè veteris piaculi Reatu veterem Hominem exprimens. Unde, nec esset Arca Gloriæ, sed Pœnæ, ut liquet. Et cum esset in casu Culpæ Originali obnoxia, neutiquam posset in ea Dei Spiritus requiescere. Quo namque pacto requiescet Dei Spiritus, ubi Adæ Infectio viget; & sic non pura Libertas, sed Peccati Servitus reperitur? Item, Orat. 1. de Virginis Dormit. eam appellat Magnificum, & longè Maximum Gratiarum Dei Tabernaculum. Quo ergo pacto vi Debiti Ori-

ginalis ad contrahendam Labem destinatum? Effet quippe Tabernaculum Peccati potius, quàm Gratiarum. Quæ enim Societas Luci ad Tenebras? Quæ autem conventio Christi ad Belial. [2. Corinth. 6.] Eapropter subdit ibidem, quod universam, quæ est in Generatione, Naturam superavit Puritate. Quid quæso est superare Naturam, quæ est in Generatione; nisi progigni supra omnes Leges Generationis naturalis Naturæ vitiatæ? Et ideò Puritatem superavit, eo quia prorsus libera fuit à Lege Peccati, quæ à primo Parente induta fuit.

337. Hinc etiam addit, quod Cælorum superaverat Naturam Puritate; imò & ipsorum Seraphim ipsam vincens Naturam Miraculo Dei Generationis, prima Natura proximè accedens ad Deum, Opificem omnis Generationis. Porro si id intelligas de Natura in esse suo specifico, est falsum; cum essentialiter perfectior sit Natura Angelica, quàm Humana. Ergo id intelligendum de modo, quo ex Dei potentia res omnes creatæ sunt, & in lucem editæ; quarum omnium nulla Creatura, etiam Angelica, purior condita est, quàm Virgo. Nodum ergo in scirpo quarit, qui commune Generationis humanæ vitiatæ Debitum in ea inquit. Quare infra talem agnoscit in Virgine Potentiam, quæ nequit labefactari, quatenus nequam vincebatur ab Animi perturbationibus, ut quæ erat Puritate omnibus superior. Igitur caruit Virgo Potentiā proximā ad Malum: Ergo & à fortiori caruit Debito seu Necessitate impingendi in Malum.

338. Idipsum planè astruit Orat. 2. ait enim: Maria est Flos Incorruptionis. Ergo nequit Corruptionis Fructum edere. Est à Deo contexta, Purpura: Ergo nequit à Diabolo dissolvi, & in rudem Saccum commutari. Indumentum Regale: Ergo Tunica Pellicea Adæ Peccatoris, seu Culpæ Servi esse non potuit. Est, excepto solo Deo, omnibus excelsior: Ergo inter vulgares Adæ Posteris, imò & inter eximios Aulae celestis Proceres non est annumeranda, & collocanda, sed super illos; & sic majori longè Puritate fulgere debet. Demum Est, adversus quam non valebunt Inferi: Ergo penes hos nullum Jus inest contra Virginem, nullaque Potestas; & sic nec ullum in ea Culpæ Debitum, quod est illius Juris correlativum. Rationem affert Author piissimus, inquiens: Animam enim Regiam non attingunt ea, quæ serviunt cum aliis. Quis ergo dirissimum illud vilis Servitutis Jūgum, nempe Debitum & Necessitatem Culpæ contrahendæ, audebit Regiæ, imò & Deificæ Virgini imponere? Hinc ibidem ab eruditissimo eo Viro profertur à Deo sculpta Statua, rectè depicta Imago. Sculptoris planè est per detractionem, atque remotionem opus sum per-

perficere : Pictoris autem per positionem colorum , & additionem : Igitur Beatissima Virgo utroque modo à Deo perfecta exivit , nempe *ut sculpta Statua*, atque *ut rectè depicta Imago*. Illam namque Deus super omnes Creaturas perfectissimam reddidit, & amovendo ab ea, quæ imperfectionem redolent, & ei conferendo , quæ perfectionem sapiunt . Debitum Culpæ igitur , & peccasse in Adam perfectionem ne olet : an imperfectionem? Sed trans-eamus : quia superfluum est adhuc in hoc puncto versari.

18. 339. Decimo-octavò Hesichius Hesichius Jerosolym. Orat. 2. de S. Maria Deip. Jerosoly- inquit: *Ecce Virgo quædam, Mulie-* mitanus. *rum egregia, è Virginibus electa, præclarum Naturæ nostræ Ornamentum, Gloria luti nostri, quæ Adamum pudore, & Hevam comminatione liberavit, quæ audaciam Serpentis abscidit, quam Concupiscentiæ Fumus non attigit, neque Vermis Voluptatis eam læsit.* Si est nostrum Ornamentum, & Gloria; ergo particeps non fuit opprobrii nostri, & ignominie. Quomodò Ornamentum, & Gloria esse potuit Massæ peccatricis, ac eandem Massam constituere? Planè si Ornamentum, & Gloria fuit nostræ Naturæ vitiatæ & corruptæ in Adamo; vitiata ipsa & corrupta in illo non fuit. Si Adamum pudore, & Hevam comminatione liberavit; nec illius pudoris, nec istius comminationis fuit consors. Alioquin quomodò audaciam Serpentis abscidit; & non potius illius morsui subjacuit? Porro, ut Serpens toti Posteritati Vulnus infligeret, satis fuit Adæ, ut Capiti morali, morsum infigere. Verum, Concupiscentiæ Fumus Virginem non attigit: Ergo Ignis, afflatu Serpentis in Adamo accensus, ad Virginem non accessit, licet cæteros omnes adußerit; & ideò Vermis Voluptatis eam non læsit.

19. Decimo-nonò alleganda est Sexta Synodus Generalis sub Agathone celebrata; quæ nedum Generalis sub Act. 8. sed & Act. 18. hæc statuit: *Agathone Confitemur Christum in Vulva illi celebrata. batæ Virginis Dei Genitricis habitasse, & Corpus per Spiritum Sanctum, & ex Sancta & Immaculata Carne ejus in propria subsistentia Carnem sumpsisse.* Non fuit ergo Virginis Caro, quamvis ex Adamo progenita, ejusdem Vitio infecta; adeoque nec ordinari debuit ad Animam Originali Labe inficiendam.

20. 340. Vigesimo S. Joannes Damas. Joannes mascenus pari modo Sanctam & Immaculatam Virginis Carnem deprecatur, ut vidimus num. 255. & 256. Et in eadem, ibi cit. Oratione: *O Sanctissima Joachimi & Annæ Filia, quæ Principatus, ac Po-* Tom. II.

testates fefellisti, quæ in Spiritus Thalamo versata es, atque Immaculata conservata in Dei Sponsam. Quare Principatus, & Potestates fefellit? nisi quia ipsam, ut communi Propagatione progenitam, putabant eidem, cui cæteri, Contagio subjectam? Ipsa tamen in genere Moris Adæ Filia non fuit; idcirco Sanctissima prodiit, qualiter Dei Sponsam decebat. Alia plura relinquimus; idque solum allegando, quod habet Orat. 2. de Dormit. B. Virginis, ubi eam appellans *spiritualem novi Adami Paradisum*, in eo asserit *Condemnationem* (supple nostram) *abrogatam.* Etenim (subdit) *ad hunc Paradisum Serpens aditum non habuit.* Præbetne aditum, Serpenti Debitum Culpæ Originalis? Vide quæ dicta sunt Cap. 2. Figura 3. d. num. 57.

Vigesimo-primò Concilium Francofordinense in Epistola ad Episcopos Concilium Hispaniæ, ut Christum probaret ab omni Servitute immunem, hæc prodien- 21. fert: *Meliore quidem Terra* (quàm ea, ex qua conditus fuerat Adam) *animata, & immaculata, Spiritu Sancto operante, factus est Homo, dicente Apostolo: Primus Homo de Terra terrenus, secundus Homo de Cælo celestis.* Si igitur Terra animata, & immaculata B. Virginis, ex qua factus est secundus Homo, melior fuit, quàm ea, ex qua conditus fuit Adam, & adeò sanè melior, atque præstantior, ut rectè dicat Apostolus [*Primus Homo &c.*] ergo Virgineam Terram asserere obnoxiam Corruptioni, & Maledictioni, qua caruit Terra, ex qua formatus fuit Adam, nimis irrationabile est.

341. Vigesimo-secundò Paulinus Aquilejensis Episc. lib. 30. contra Felice- 22. Paulinus licem sic fatur: *Maria ejusdem est naturæ, sed non ejusdem Gratiæ.* Sed quid? Nunquid non omnis Gratia Justificans est in omnibus participatio Divinæ Naturæ, & sic ejusdem rationis? Ita quidem. At Gratia Virginis differt à Gratia cæterorum in multis. Quandoquidem in cæteris Posteris est Remissiva Peccati: in Virgine autem Præservativa Peccati. In aliis Posteris est comparative ad Virginem valdè remissa: in ipsa Virgine autem est summa: nam (ut ait D. Hieronymus) fuit Gratia *benè plena, quia cæteris per partes præstatur, Mariæ verò simul se tota infundit Plenitudo Gratiæ.* In aliis tandem Gratia est amissibilis: in Maria verò firma, constans, & inamissibilis. Et ideò jure dicitur *ejusdem Naturæ nobiscum, sed non ejusdem Gratiæ.* Hinc lib. 6. prope finem, inquit: *Mulctata est prima Mater humani Generis Dolo, Tristitia, Servitute. Tribus è contrario clarissimis bonis Maria Virgo honorata est, Salutationis Angelicæ, Benedictionis Divinæ, & Plenitudinis Gratiæ.* Observandum planè, quàm perbellè tertio Hevæ

Malo, nempe *Servituti*, opponat, tanquam tertium Virginis Bonum, *Plenitudinem Gratiae*. Neque enim esset verè *Gratiâ plena* Virgo, Plenitudine, inquam, Dei Genitrici proportionata, si non fuisset *plenè libera*, omnisque turpis Servitutis expers. Equidem Spiritus & Gratiae Plenitudo commensurata secum, de necesse trahit Plenitudinem Libertatis, juxta illud Apost. 2. ad Corinth. 3. 17. *Ubi Spiritus Domini, ibi Libertas*. Cum ergo Debitum seu Necessitas contrahendi Culpam turpissimam non præferre nequeat Servitutem, ablegandum, certò certius est à Virgine juxta præfatum Authorem; ut talis fuisse dicatur Marialis Gratiae Plenitudo, qualis decuit summam ipsius Dignitatem.

23. 342. Vigesimo-tertiò Albinus Albinus cuinus Lib. 3. de Sanctiss. Trinit. Alcuinus. Cap. 14. hæc scripsit pro Virgine: *Maria fuit Lana mundissima* (scilicet Innocentiâ) & *Virginitate clarissima*, & *incomparabilis universis*, quæ erant sub Cælo, Virginibus: eratque talis ac tanta, ut sola digna fuerit, qua nullus alius indueretur, nisi augustâ præditus Dignitate. Ita Spiritus Sanctus superveniens in B. Virgine, & Virtus Altissimi obumbravit eam, ut Lana fieret Divinitate purpurata, solummodò aeterno Imperatori indui dignissima. Quis ergo inficiabitur Virgineum Candorem, Innocentiam, & Puritatem summo intervallo distare ab omni Peccato; dum sub allegorica Lanæ mundissimæ adeò pura & candida proditur, ut digna, & sola digna fuerit, atque ideò satis apta ad excipiendum purpureum Divinitatis colorem; ita ut ex ea pretiosissimum & augustum sibi pararet Indumentum Imperialis Dei Majestas? Profectò *Puritas intenditur per recessum à contrario*, ut optimè D. Thomas arguebat: Ut ergo Lana Marialis ad id idonea esset, quod quandam præferebat Dignitatem Infinitam, oportuit candidissimam esse, ac proinde, quò possibilis fuit, distare à Peccato. Tantùm autem abest, ut Culpæ Debito affecta summè à Culpa distaret, ut ad arctissimam cum illa unionem ut minimùm tenacissimo Vinculo esset addicta.

24. 343. Vigesimo-quartò Theophan. Theophan. nes Græcus in Hymno de Annunc. Græcus. SS. Deip. sic loquitur: *Invenisti Gratiam apud Deum, quam invenit nulla alia quæpiam, ò Immaculatissima*. Item: *Ave Domina Virgo: Ave Immaculatissima: Ave Receptaculum Dei, Ade Revocatio, Heve Redemptio, Mons sanctus, manifestum Sanctuarium*. Si Gratiam Virgo apud Deum invenit; ergo nunquam fuit Deo invisæ; nunquam Filia iræ coram Deo; nunquam demum digna apud eum communi Maledictione; ergo non peccavit in Adam: ob id namque nos Gratiam amisimus, &

sic Dei Amicitiam, Chirographumque apud Deum invenimus nostræ Damnationis. Vide dicta Cap. 5. in fine. Item eo prædicato, *Immaculatissima*, summa insinuatur distantia ab omni Labe. Qui autem peccavit, in Labe est, non autem à Labe semotus. Et licet AA. falso putent peccasse in Adamo nil præjudicare Sanctitati & Puritati; est tamen falsa prorsus apprehensio, cum saltem vel ipsum Debitum inde contractum, utpotè addicens Adæ Posterum Maculæ contrahendæ, ingentem præferat turpitudinem, & arctissimam cum Peccato conjunctionem, ac necessitudinem. Alia quoque illius Authoris Epitheta, Virgini attributa, satius demonstrant summam Gratiae Marialis nobilitatem, & ingenuitatem, quam quisque de se attingere poterit.

344. Vigesimo-quintò Strabo Ful. 25. dentis, Author Glossæ Ordin. in Strabo cap. 25. Exodi, B. Virginem figura Fuldensis. tam conspiciens in Arca Testamenti, sic scribit: *Facta verò fuit hæc Arca de lignis Sethim, quæ sunt imputribilia, ad significandam Puritatem B. Virginis Mariæ, quæ fuit Purissima Mente & Corpore, & etiam post Mortem conservata à Corruptionis putrefactione*. Profectò Virgo in ea Arca figurata imputribilis fuit Mente & Corpore: id autem nedum importat non debere, sed nec posse putrefactionem subire: & sic importat Virginem nedum non debere, sed nec posse de proximo Culpam Adamicam in se suscipere.

Vigesimo-sexto Ambrosius Ansbertus in eo Sermon. qui in Homiliar. Ambrosius Alcuini reperitur, ad Virginem alloquens, inquit: *Tu ergo Pulchra es ut Luna, imò Pulchrior Lunâ, quia tota Pulchra es, & Macula non est in te, neque vicissitudinis obumbratio*. Plura hic mirè congerit is Author pro B. Virgine. Quid importet Virginem Pulchram esse ut Lunam, vide Cap. 2. Figura 10. quemadmodum & Figura 8. habes quid sit eam esse totam Pulchram. Verùm hic is Author superaddens, *Imò Pulchrior Lunâ, quia tota Pulchra es, & Macula non est in te*, vult expressius designare in Virgine, quæ ibi arguendo deduximus, nempe arcere intendit ab ea Lunæ defectibilitatem; unde statim subdit, *nec vicissitudinis obumbratio*. Ita ut nedum Virgo nunquam ullam Maculam, uti apparet in Luna, nullumque Luminis defectum, Lunæ instar, unquam subiit; sed nec Potentiam habuit ad similem mutationem. Ubi namque non est vicissitudinis obumbratio, locum non habet mutatio, quam vicissitudo præferebat. Unde Jacobi 1. 17. de Deo Patre Luminum dicitur: *Apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio*. Sicque Deipara Potentiam Proximam non habuit ad ullam patiendam obumbrationem à Culpa:

Culpa: Ergo multò minùs habere potuit *Debitum & Necessitatem* obumbrationis peccaminosæ, ut perspicuum est.

345. Et quòd hujusmodi sit Ansberti intentum, liquet ex eo, quia subdit ab initio cautum esse, ne *præparatum æterno Regi Hospitium alienus Hospes intraret*: Quod illius confirmationem in Gratia apertè insinuat. Atque item ex eo, quòd etiam asserit Mariam sicut Auroram, progressam in Mundum his verbis: *Sicut Aurora valde rutilans progressa es in Mundum, ò Maria, quando veri Solis splendorem tantæ Sanctitatis jubare præcurristi, ut verè diem salutis, diem propitiationis, diem quam fecit Dominus, à tua claritate initiari dignum fuerit*. Quò pacto ergo potuit Aurora Maria, divini Solis præcurrente splendore irradiata, ullam pati obumbrationem à Culpa? Vide quæ diximus in 10. *Figura mox cit.* Et audiamus interim Ansbertum sic prosequentem: *Ipse enim Sol Justitiæ de te processurus ortum suum quadam matutina irradiatione præveniens, in te Lucis sue radios copiosissimè transfudit, quibus Potestates Tenebrarum, quas Heva induxerat, in fugam convertisti*. Quid clarius simul ac præclarius? Opponit hic AA. nomine Salazarius distinctionem de Peccato Originali Virginis proprio, & de communi totius Generis humani, ut ad hoc, non ad illud arctetur alata Autoritas. Sed non aliud profectò agnoscendum est commune Delictum, nisi Actuale, Adæ Peccatum, secundum esse physicum inspectum; quod tamen secundum esse formale & morale fuit unicuique Posterorum moraliter voluntarium & proprium; estque idem illud, quod, moraliter perseverans, unumquemque in Conceptione inficit, ut suo loco fusissimè ostensum est.

§. SEXTUS.

*Aliorum subsequentiū Authorum
Testimoniis nostra Sententia
roboratur.*

346. **A**B Authoribus Sæculi 10. secundam Testimoniorum congeriem proferimus, eo quòd juxta Salazarium ejusmodi Sæculum *id Gloriæ sibi arrogare potest, ut cum ipso Immaculatæ Conceptionis Festum felicissimis auspiciis peragi ceperit*. Primò autem se offert

1. Leo Imperator, Philosophus sapientissimus, qui luculentam de pura Virginis Conceptione Orationem composuit, quam Card. Baronius apud cit. Salaz. asservari testatur in Bibliotheca Sfortiana. Is ergo Author in *homil. de Annunc.* quam Grethserus (ut ait Salaz. cap. 19. num. 21.) ex Græco Latinam dedit, ita scribit: *Cum adhuc in lumbis paternis continereris, Genitor tuus*

clamabat: Audi Filia, & vide, & inclina aurem tuam, & obliviscere Populum tuum, & Domum Patris tui. Audisti verè, ò Filia, commonitionem, & oblita es Populi tui, & Sortis, & Domus paternæ: Sortis videlicet illius, quam Heva Progenitrix toti Generi humano distribuit, infinito illo affectuum, passionum, & animi perturbationum cumulo hereditario relicto: at nihil horum tu in Domum tuam intulisti. Quibus planè verbis perspicuè designat is Imperator, quòd licet Virgo Beatissima viâ communis Propagationis naturalis ab Adamo, tanquam naturalis ejus vera Filia, descenderit; nihil aliud prorsus tamen habuit cum Adamo, & cæteris ejusdem Posteris commune, uti quoque supra dictum est cum Chrysippo: quia ipsa nimirum Adamum ut suum Caput non agnovit, nisi in genere Naturæ. In genere autem Moris & Gratiæ nonnisi Deum ipsum ut immediatissimum sui Caput habuit; & ideò jure, cum adhuc *in lumbis paternis contineretur*, à vero suo Capite Christo commonetur, ac jubetur, ut oblivioni det & Populum suum, & Domum Patris sui, utpotè alium habens longè nimis nobiliorem Genitorem, à quo & per quem omnia ei Bona tam naturalia, quam supernaturalia speciali titulo obvenerunt. Quare hac de causa in *Psalm. 44.* unde extracta est illa oblivionis commonitio, statim subditur: *Et concupiscet Rex Decorem tuum, quoniam ipse est Dominus Deus tuus*. Si ergo in genere Moris & Gratiæ nil habet commune cum Adamo & ejus Posteris Virgo, utpotè à solo Christo dependens; jam insulsum, profectò est eam Adamicæ Culpæ participem asserere, atque in illo proinde peccasse. Vide quæ satis eruditè ac luculenter cumulat Salazarius circa hoc cap. 31. à num. 9. ubi optimè ostendit Mariam, ut Christi Sponsam, ad ejus Familiam pertinere, tam jure humano, & prophano, quam etiam jure divino apud Hebræos vigente; ac ideò & Domus paternæ, & Populi sui oblita, nec Leges nec Forum suorum Progenitorum secuta est.

347. Secundò sapiētissimus Idiotas tot ac tanta pro Virgine congestit, ut Salazario teste, inter præcipuos puræ Conceptionis Vindices & Assertores meritò censeretur. Pacua tamen seligimus. Is ergo in *Contemplat. de Virgine Depara*, cap. 3. inquit: *Tota Pulchra es Maria, & Macula non est in te: Tota Pulchra es in tua Conceptione, ad hoc solum effecta, ut Templum esses Dei Altissimi*. Plura circa hoc habes Cap. 2. cit. *Figura 8.* Sed totum idem Author perspicuis verbis expressit, dum Virginem totam Pulchram in sua Conceptione affirmat. Additque insuper *ad hoc solum effecta, ut Templum esset Dei Altissimi*: Ergo repugnat nedum debuisse, sed & potuisse ab Originali Culpa prophanari.

Nun-

Nunquid potuit alium finem attingere oppositum illi, cujus duntaxat gratiâ à Deo effecta est? Hinc subdit: *Tuâ gloriosâ Animâ nihil unquam affuit Turpitudinis, Vitii, aut Peccati, & nihil defuit spiritualis Pulchritudinis, Gratiæ, & Virtutis.* Quæ verba nonnisi apud eos Culpæ Debitum à Virgine non tollunt, qui putant id turpe non esse, nec peccasse in Adam ullum præjudicium inferre Puritati. An autem id sit rectum iudicium, ex alibi dictis constat. Interim autem, aliis æquè urgentibus Autoritatibus relictis, ea, quæ habet *cap. 4.* adducam; sic namque scribit: *Sed quia corruptæ erant omnes Animæ, & Peccato vacillaverant; ideo te gloriosam Virginem Mariam edificavit in Domum solidam & fortem, quæ nullo modo vacillare posset &c.* Est ne hic subterfugium? Si negat Potentiam, à fortiori & Debitum seu Necessitatem, ut toties replicatum est: quia omne necessarium est possibile; sed non è contra. Vide alia *alibi* de eodem piissimo Viro excerpta.

3. 348. Tertiò Fulbertus Carnotensis Episc. contendit Virginis Progenitores nonnisi Spiritus Sancti Gratiâ ubertim præditos illius Generationi vacasse: adeoque habuisse & Animam & Carnem purissimam, qualiter decebant esse illius, in qua elegit Habitaculum sibi Sapientia Dei Patris. Vide autem similis Assertionis Illationem, certò certius ducendam, *in s. 1.* ex notabilibus.

4. Quartò Petrus Damianus in *S. Petrus Serm. de Annunc.* hæc habet: *Cum Damianus. enim fecerit Deus omnia Opera sua valde bona, hoc melius fecit (nempe Virginem,) consecrans sibi in ea Reclinatorium aureum, in qua sola se post tumultus Angelorum & Hominum reclinaret, & requiem inveniret.* Non poterat sanè hic Author clariùs loqui ad nostram firmandam Sententiâ. Mariam namque supponit ab æterno à Deo sibi præelectam, ut inter omnia, quæ creare disposuit valde bona, melior esset: quam itidem sibi consecravit, speciali nimirum Gratiæ caractere eam præcunctis aliis Creaturis insigniendo, hoc est eam eligendo ad Gratiâ firmam, constantem, stabilem, immobilem, inamissibilem, à primo Conceptionis instanti ab ea possidendam; ut qui post Angelorum & Hominum tumultus (ut benè ait Salazarius) quasi belli & pugnæ pertæsus, optatam requiem in ipsa sola inveniret. Certum quippe est Deum neque in Angelis neque in ullis Hominibus pacificam omnino quietem reperire unquam potuisse, nisi in sola Virgine. Unde non immeritò Salazarius illorum omnium Gratiâ tumultuosam appellat: quatenus videlicet Angeli in statu viæ, etiam qui steterunt, durum certè conflictum interius passi sunt, ac veluti seditiosum tumultum ex bonis & malis cogita-

tionibus excitatum, cum omnes planè à superbia impugnati fuerint, licet non omnes expugnati. De primis quoque Hominibus jam tritissimum est, quòd superbiâ prostrati etiam ad Posteriores ruinam invexerunt. Ergo sola Virgo, utpotè ad id à Deo præelecta, fuit Reclinatorium aureum, in quo (ut benè idem Author) nullus interior conflictus, nulla seditio, aut tumultus fuit: Gratiâ enim, quæ ab initio illi donata fuit, nullis unquam tentationibus impetita, aut impulsæ est; sed firma semper, immobilisque permansit. Quare jure sanè optimo Virgo ipsa inquit: *Qui creavit me, requievit in Tabernaculo meo.* [Eccles. 24.]

349. Item in *serm. de Assumpt. Virg.* præter alia, hæc scripsit: *Sola illa Mater & Filia Creatoris nec descendit, nec cecidit: sed de Virtute in Virtutem descendens consummatione Virtutum vestita est.* Quare sola illa Filia Creatoris? nisi quia sola illa Deum agnovit ut Patrem, Authorem, & Caput in genere Moris & Gratiæ immediatissimum? ita ut soli Deo conformari deberet, tanquam ab eo rectè depicta Imago, ut Andreas Cretensis loquitur; non autem Adæ, à quo nullam prorsus moralem habuit dependentiam. Quocirca exinde ritè sequitur, quòd sola ipsa non descendit, nec cecidit cum Adamo; dum non potuit cum aliis in eo peccare, utpotè ab eo moraliter independens, & soli Deo innixa. Unde post breve interstitium adhuc subdit is Author, quòd *Caro Virginis, ex Adamo sumpta, Maculas Adæ non admisit.* Optimo jure sanè non admisit, quia non debuit admittere. Ut enim subtiliter quoque advertit Salazarius, non Dei beneficio prohibitum est, ne Adæ Maculæ Virginem non inficerent; quòd quandam, ut sic loquar, violentiam contra Jus à Diabolo acquisitum redolet, ut aliàs dixi: sed ipsamet Virgo, utpotè jam Dei beneficio ad Maternitatem Divinam præelecta, & sic à communi Legge omnino aliena, jure sibi concessio utens, *Maculas Adæ in se non admisit.* Si enim non cecidit; quo jure illius Casus Maculas debuit admittere?

350. Nec prætereunda, quæ idem Author habet in *serm. de Nativit. Virg.* ait namque: *Quid enim Sanctitatis, quid Justitiæ, quid Religionis, & Perfectionis singulari huic Virgini deesse potuit, quæ totius Divinæ Gloriæ charismate plena fuit.* Profectò nisi eousque perveniant adversæ Opinionis Authores, ut asserant, quòd peccasse in Adam, & Debitum indè contrahere subeundi Maculam, nedum nil præjudicet Sanctitati & Puritati, sed & quòd nullam prorsus dicat imperfectionem; fateri coguntur juxta præfatum Authorem non potuisse Virgini deesse talis imperfectionis carentiam. Quare idem subtextit: *Quid rogo Vitii in ejus Mente vel Corpore vindicare sibi potuit locum?*

Si non

Si non potuit; multò minus debuit, ut ad nau-
seam usque refricatum est. . . .

5. Quinto Joannes Bachonius in
Joannes 4. dist. 2. quest. 3. art. 3. Rationibus ex
Bachonius. D. Anselmo excerptis fusè arguit pro
Immaculata Virginis Conceptione;
adeoque facillimum est gravissimum
hunc Authorem pro nobis allegare.
De quo vide P. Bonæ-Spei.

6. Sextò idem prorsus dicendum
Bernard. de Bernardino de Bustis, qui plura
de Bustis. etiam ex D. Anselmo cumulat, qui-
bus evidenter deducitur Marialis
Immunitas ab omni etiam Debito
Culpæ Originalis.

7. 351. Septimò Petrus Cellensis
Petrus in suo Libello de Panibus, Cap. 21. sic
Cellensis discurret: *Clibanus Uterus est Vir-
ginis, Ignis Gratia Spiritus Sancti,
Panis Incarnatio Filii Dei. Oportuit nempe hunc
prius Clibanum non vili stemmate, neque more
consuetudinario fabricari, quatenus in plenitudi-
ne temporis Panis, qui dat Vitam Mundo, de Cæ-
lo descendens, pro Dignitate sua congruum inve-
niret locum, ubi posset opportunè, Carnem assu-
mendo, decoqui. Si oportuit Marianum Clibanum
non vili stemmate, neque more consuetudinario
fabricari; ergo oportuit, ut à consueta vilique
Filiorum Adæ cōditione prorsus abscederet Vir-
go, ita ut aliter fabricata diversam planè habe-
ret Originem. Adeoque oportuit, quòd Ada-
mum Peccatorem, tanquam Patrem non agno-
sceret: ut ab eo in genere Moris minimè de-
scendens, illius Imago non esset. Et ita quidem
oportuit, ut Panis, qui dat Vitam Mundo, de
Cælo descendens, pro Dignitate sua congruum in-
veniret locum &c. Itaque quemadmodum repu-
gnat locum, Peccato infectum, esse pro Dignitate
congruum Deo Incarnato: ita & repugnat Vir-
ginem, è qua Deus Carnem sumpsit, esse Pec-
cato infectam. Unde non desunt asserentes Di-
vinam Maternitatem physice repugnare cum
Peccato. Non potuit igitur, & à fortiori non
debuit Marialis Clibanus maculari Adamica
Labe. Alia plura habet is Author; sed allata sa-
tis sunt ad astruendam Virginem dignam Dei
Matrem; adeò ut idem scribere potuerit: *Filius
est Sanctus Sanctorum, Mater est Sancta Sancta-
rum*, ut etiam Anselmus agebat.*

8. 352. Octavò Ivo Carnotensis
Ivo Carno- Episcopus *serm. de Nativit. Domi-
tensis. ni* post alia, quibus præclare admo-
dum puram celebrat Virginis Con-
ceptionem, ut benè ostendit Salazarius, cla-
rius inde pro nostra Sententia differens, ita
loquitur: *Prima enim humani Generis Parens,
quia serpentine persuasionis Virus excepit, du-
plici Maledicto succubuit, ut & cum Viro Mor-
tem incurreret, & ut Filios, quos cum Carnis*

*Delectatione conciperet, cum dolore parturiret.
Hujus Maledictionis Filia Heve hæredes succes-
serunt, & omnes Filios suos sub necessaria Mor-
tis Condemnatione genuerunt. Sola hæc Mater
(nempe Deipara,) quæ non sibilo Serpentis cre-
didit, Benedictionem, quæ utramque Maledi-
ctionem excluderet, audire promeruit. Quid
clarius? Porro Adæ Posteris nonnisi in primis
Parentibus crediderunt sibilo Serpentis, ex
quo duplici illi Maledicto Mulieres succubue-
runt. Idem ergo est Virginem non credidisse
illi Serpentis sibilo, ac non peccasse cum cate-
ris in Adam.*

353. Nonò S. Bruno Carthusian. 9.
Ord. Patriarcha in Psalm. 105. ad S. Bruno
ea verba, *Dominus de Cælo in Ter-* Carthus.
ram aspexit, sic discurret: *Hæc est
enim (inquit) Terra illa, cui benedixit Domi-
nus, ab omni propterea Peccati Contagione li-
bera, per quam Vitæ Vitam agnovimus. Libe-
ra scripsit, non liberata ab omni Peccati Con-
tagione, eo quòd nullum tale Contagium passa
est. Edisserant nunc AA. an Debitum contra-
hendi Originariam Labem, quæ est vera
Mors Animæ, sit Peccati Contagium? A pesti-
fero Adæ Peccato, tanquam à morali Capite,
exhalat tanquam halitus & aura mortifera, at-
que ad ejus Posteris effunditur, quos ad Mor-
tem spiritualem astringit: Quare ergo Conta-
gium non erit? Fuit ergo B. Virgo à Culpæ De-
bito immunis. Idem confirmat sanctissimus ille
Vir in *serm. de Nativ. Virg.* sic inquiens: *Hæc
linea incipit ab Heva, & desinit in Mariam: in
principio est Mors, in fine Vita consistit: Mors
per Hevam facta est, Vita per Mariam reddita
est: illa à Diabolo victa est, hæc Diabolum liga-
vit & vicit. Quis quæso neget non omnes in
primis Parentibus à Diabolo victos ac prostra-
tos, & diris catenis devinctos? Debitum ipsum
de quo agitur, id testatur. Quia tamen Virgo
Beatissima in eis non peccavit, victa non fuit;
imò ipsa è conversò Diabolum ligavit, & vicit:
Ergo à Debito fuit immunis.**

354. Decimò se offert Ruper- 10.
tus Tuitiensis Abbas, jam allegatus *Rupertus*
Cap. 2. Figura 4. qui in Comment. Abbas.
Cantic. plura habet pro Virgine, :
quàmvis ex libro 1. illius *Comment.* nonnulla
verba objiciant Authores adversæ Opinionis
contra Immunitatem Virginis ab ipsa Culpa:
cui Objectioni satis non occurrit Salazarius,
imò & cedere videtur ei locum, sola Ruperti
retractatione contentus, cum tamen id mini-
mè sit Ruperto tribuendum. Loquitur enim
manifestè is Author de prima Fœtus Marialis
Conceptione, seu de Virginis Carne, quam,
utpotè via feminali productam, & sic de Mas-
sa in Adamo corrupta eductam, in Iniquita-
tibus & Peccatis conceptam pronunciat; quan-
quam

quàm postea mundatam & depuratam. Quod suismet verbis satis exprimit, dicens: *Sed ante faciem huius Amoris Peccatum* (quod est Fomes in Carne Adamica residens,) *nec illud, nec aliud* (nempe quaecunque alia Carnis Fœditas) stare potuit, ante faciem huius Ignis Stipula omnis interiit, ut totum Sanctum fieret Habitaculum, in quo Deus totis novem mensibus habitaret, tota omnino munda Materia, de qua Sancta Dei Sapientia Domum æternam sibi edificaret.

355. En quàm apertè clarescit Ruperti Mens. Ut enim totum Sanctum fieret Habitaculum, sublatum est Peccatum, & quodvis aliud turpe: Ergo erat Sanctum, licet non totum, illud Habitaculum. Neque hoc revocari in dubium potest, cùm fiat de Virgine sermo tempore Incarnationis, ut ipsemet Salazarius advertit. Igitur nequit id Peccatum verificari, nisi de Fomite, aliisve Fœditatibus, inficere solitis humanam Carnem ex Libidine progenitam, juxta Antiquorum Doctrinam; cum quo sanè Peccato (sic dicto, utpotè quia effectus est Peccati Adæ, ex Tridentino, ut tritum est apud Augustinum, & alios Patres, & Theologos, non autem Peccatum verè & propriè dictum) optimè conciliatur Gratia Sanctificans. Unde non desunt, qui putent Fomitē in Virgine usque ad tempus Incarnationis fuisse extinctum; & ita proculdubiò tenuit Rupertus; quanquàm nunquam reverà Fomitē ullum Virgo Innocentissima habuerit: sic neutiquam eo in loco Rupertus affirmat Virginem contraxisse Originale Peccatum propriè dictum (aliòquin affirmasset eam simul Sanctam & Peccatricem, propriè dictam, quod est repugnans; estque temerarium admittere in Virgine Peccatum aliquod usque ad tempus Incarnationis, ut scitè monuit Salazarius:) sed tantum exprimit ejus Carnem, utpotè communiter ab Adamo propagatam, obnoxiam fuisse Turpitudinibus ex Parentum Libidine obortis, juxta Antiquorum Doctrinam.

356. Sed nedum Rupertus Virginem affirmat immunem à Culpa Originali, ut jam ostendimus; sed etiam ab ipsius Culpæ Originalis Debito, ut modo ostendemus, quatenus nimirum eam deprædicat in Adam non peccasse. Itaque Rupertus *ibid. lib. 6.* exponens ea verba, *Quàm pulchri sunt gressus tui in Calceamētis Filia Principis*, præter ea, quæ loco cit. adduximus, Gratiā Marialem præservativam, ac præventivam Serpētis optimè declarantia, ut ibi vidimus, Hevā describit tanquam Ancillam, in Servilitatis argumentum discalceatis Pedibus incedentem; unde infert, quod *idcirco Ancilla* (nempe Hevæ) *Calcanēum Serpens momordit*. Sed ad Virginem cōversus, in Persona Verbi, subdit: *Tu autem, o Filia Principis benè calceata, Caput Ser-*

pentis contrivisti: tu maxime o Princeps & Domina singularis dilecta, & sicut jam dixi, una Columba mea, una Genitrici suæ, videlicet Generationi liberæ, Generationi non Carnis, sed Fidei, quæ me Virum non de Carne Viri, sed de Spiritu Dei concepisti & peperisti Patrem vel Principem Filiorum non Carnis, sed Fidei vel Repromissionis. Quæ Ruperti verba Immunitatem à Debito inferre, satis conclusum est in explicatione Figure 4. jam cit. Siquidem non exarmatis Pedibus, ut Hevæ; sed Gratia præservante, ac præveniente Serpentis morsum, instructis procedens, nedum Serpentis morsum vitavit, sed & ejusdem Caput gloriosè contrivit: non contrivisset autem, si in Adamo peccasset: imò & in eo cum aliis Serpentis morsum excepisset, ut liquet. Porro Maculæ, à Posteris in Conceptione cōtractæ ab illo venenati Serpentis morsu Adæ inflictio derivant; non verò à morsu aliquo noviter impresso. Hinc solam Virginem non Ancillam, sed Principem & Dominam singularem appellat, utpotè *Generatione liberā* productam, *Generatione non Carnis, sed Fidei*. Et quomodò non libera; si benè calceata Virgo neutiquam timere poterat in ingenuis suis Pedibus de serpentino morsu? Absuit ergo à B. Virgine omne Culpæ Debitum. Unde meritò ad eam *ibidem* sic loquitur: *Singularis libera es ab omni Yugo Peccati.* Et *lib. 3.* ad ea verba, *Oculi tui Columbarum*, inquit: *Columba in Petris nidificat, & tu in Solitudine Fidei permanens evasisti Serpentis antiqui Venena.* Porro hæc *Venena Serpentis antiqui* sunt Peccatum antiquum Adæ, & illius Fœditates in Carne, ac Pœnæ. Et Peccati Jugum optimè illius Debitum quoque insinuat, quod durissimam præsert oppressionem & servitutem. Alia ejusdem Authoris libenter relinquimus.

357. Undecimò Hugo Victorius *II.* *Instit. Monasticæ Serm. 47. in Hugo Vi-* *Assumpt. B. Mariæ*, sic discurret: *clorinus.* *Benè igitur B. Dei Genitrix se velut* *Palmam in Cades exaltatam gloriatur, quia spiritalibus Hostibus potenter & victoriosè sub-* *etis, nō Dolore Criminum, sed Amore Præmiorum* *cælestium cōpuncta suavissimè potabatur.* Innumera profectò subministrat nobis Argumenta is Author ad intētum, exprimendo Virginem Beatissimam tanquam Palmam exaltatam in Cades. Est enim Arbor insigne Victoriæ (ait S. Isidorus *lib. 17. Origin. cap. 7.*) proceroque, ac decoro virgulto, diuturnisque frondibus vestita, & folia sua sine successione conservans, ut refert Cornelius à Lapide in *Ecclesiasticum cap. 24. vers. 18.* ubi notat, quod quamvis Judæa abundet Palmis, & Palmetis; in Deserto tamen Sin, quod alio nomine dictum est Cades, excellebant Palmeta, & Palma, atque in eo Palma una ceteris insignior & celebrior fuit, quæ nomen loco dedit,

dedit, ut vocaretur Palma Cades, uti vocat Siracides. Testis est Adrichomius in *Theatro Terræ Sanctæ*, pag. 118. & in *Tabula Chorographica* ei annexa. Ita Cornelius *ibi*. Quod si ea, quæ ibi de Palma cumulat, vellemus hic ad intentum allegare, vi sensus mystici, nimis in longum protraheretur Discursus. Quisque Virginis Amator, ac Puritatis ejusdem Zelator, facile ex iis deducet mirabilem B. Virginis in omnibus præminentiam supra omnes Creaturas, etiam Spirituales. Unum vel alterum seligo magis ad propositum. Palma solum falsum diligit: & quidem B. Virgo nedum Sal dilexit, eo quod bonum est Sal; sed & in Solo falso radicata & fundata, nempe perenni Gratiâ Spiritus Sancti ab initio perfusa, fuit miro modo præservata, ne ullam unquam pati posset Corruptionem. Item Palma è converso à Fimo maximè abhorret: adeoque remotissima Virgo fuit à Fimo & Sordibus Originalis Peccati, ita ut in Massa peccatrice radices suas nequam fixerit; sed purum in ea Solum agnoverit, ab omni prorsus inquinamento defæcatum. Nonne ad Victoriam laureandam Palma est nata? Quo jure igitur potuit Pedibus antiqui Serpentis conteri? Imò celebris & unica illa Palma fuit, quæ, inter Naturæ tam Angelicæ quàm humanæ Palmæ mirum in modum supereminens, nobilissimum declaravit Triumphum de Peccato, à Christo tanquam perfectissimo Redemptore in summum æternumque Dæmonis supplicium obtentum.

12. 358. Duodecimò Richardus de Richardus S. Victore in eo serm. cujus initium, de S. Vi- Nondum erant abyssi, & Ego jam ètore. concepta eram, sic asserit: Non decuit, ut Caro Mariæ qualicumque foret obnoxia Culpe. Et in *Exposit. in Cantica* cap. 26. hæc habet: Tota ergo fuit Pulchra, quam totam possedit Gratia, quia nullum in ea locum habuit Peccatum. Si Caro Mariæ non fuit obnoxia Culpe; ergo, juxta Veterum loquelam, nullum habuit Debitum: & ideò bene secundò subdit, nullum in ea locum habuisse Peccatum: quod verum non foret, si habuisset Debitum, ut aliàs dictum est: quia tunc esset locus pro illo, ita ut non totam possederit Gratia. Quod idem firmat inferius, dicens: Obtebrantur enim Stelle, idèst Sancti, caligine humane Culpe: sed B. Virgo tota Pulchra fuit, quam totam illustravit & perfudit Sol Justitiæ, ut nec Maculam habuerit, nec Tenebras Culpe. Si Sol Justitiæ eam illustravit, ac totam perfudit; jam nulla in ea manere potuit vel minima Peccati Umbra. An tale autem sit Culpe Debitum, consulantur præmissa. Porro Virgo ideò Sole Justitiæ tota illustrata prædicatur, quoniam, ut vera illius Mater, Auroræ instar in Mundum apparuit. Ni autem deficiat

Tom. II.

Sol, nunquam deesse potest Auroræ fulgentissimum Lumen. Vide dicta Cap. 2. tit. Figura 10.

Tertio-decimò S. Dominicus, 13. Ord. Prædic. Fundator, in Libello S. Dominici de Sacramento Corporis Christi, contra Albigenes ab eodem exarato, ac ter flammis tradito, sed illi semper permanente, celeberrimam S. Andree Apostoli Sententiam sibi usurpans, inquit: Sicut primus Adam fuit ex Terra Virgine, & nunquam Maledicta formatus: ita decuit in secundo Adam fieri, idèst in Christo, cujus Terra, idèst Mater Virgo, nunquam fuit Maledicta. Quare nova hic opus non est reflexione, cum supra, in Beato Andrea, quò ad Debiti Immunitatem in Virgine, debita facta sit observatio.

359. Quarto-decimò S. Antonius Paduanus haud ineptè adducit C. Anton. Quadagesima, hæc pronunciarit: Vitis dicta, quia vim habet citius radicandi, vel quod invicem se innectit, est B. Maria, quæ præ ceteris citius & altius in Dei amore fuit radicata. Porro Virgo sub hoc Vitis Typo satis perspicuè fulget ab omni etiam Debiti Culpe immunis. Quod utraque jam illius commemorata proprietas evidenter suadet. Citius namque radicata est in Dei amore, quia nunquam in eo non radicata; & in eo sic citius radicata, argumentum efficax est, radices infectas minimè eam habuisse. Non habuit autem infectas, sed propensas valde ad radicandum, in Dei amore, tanquam Vitis mystica, & sic ex morali sua proprietate. Idemque conjicitur ex eo, quod invicem se innectit. Nam, teste Plinio, Vitis nullo sine crescit; extenditur quippe eousque pertingit Arbor illa, cui innititur. Virgo autem Beatissima innixa est super Dilectum suum, nempe Christum, ejus Filium; adeoque nil mirum, quod præ ceteris citius & altius, nempe profundius, in Dei amore fuit radicata. Quia nimirum eidem privilegiato Solo, tametsi diverso ex Jure, radices suas cum Christo Homine figens, ac proinde secus Aquarum illarum decursus (de quibus dicitur, *Fluminis impetus latificat Civitatem Dei*) fuit à Massa peccatrice omnino aliena, utpotè elevanda cum Christo ulque ad Deitatis Solium. Porro Adam Vitis utique fuit, ab ipso Deo benigne plantata, & charismatum donis fecundata: sed tamen expectata est, ut faceret Uvam, fecit autem Spinam. Hinc ex ea Vite exsectus est Virginalis Palmes, qui, seorsim in Agro Divinæ Gratiæ ex singulari Dei Providentia plantatus, fieret & esset Vitis vera in ordine Gratiæ, utpotè progerminatura verum Botrum Cypri, Christum Jesum, juxta illud Ecclesi. 23. [Ego quasi Vitis fructificavi suavitatem odoris &c.] sicque non potuit in eodem

Sf Solo

Solo cum Christo non radicari in genere Gratiæ; cum & in ipso deberet esse (ut ait Augustinus) *Vitis humana Natura*, juxta illud Jo-
an. 15. [*Ego sum Vitis vera* .]

15. 360. Quinto-decimò Hugo de S. Charo Ordin. Præd. Cardin. in S. Charo. cap. 1. *Luce* Deiparam liberam, atque immunem deprædicat à *Væ Corruptionis*, *Gravitatis*, & *Doloris*: atque item à *Væ Culpe*, *Væ Penæ*, & *Væ Concupiscentiæ*: ac tandem ad illa verba, *Invenisti Gratiâ apud Dominum*, sic ait: *Invenisti quicquid Heva amiserat*. Porro Virgo Beatissima, juxta hanc Regulam, invenit proculdubio Gratiâ, & Justitiâ Originalem, ut sibi jure debitam; eo modo, quo, supposita elevatione Naturæ humanæ ad statum supernaturalem Innocentiæ, erat debita utique primis Parentibus, juxta dicta Tom. 1. Tra&t. 2. Disp. 2. Quest. 3. Cap. 2. Ejusmodi autem Jus ad Gratiâ Originalem est impossibile cum Debito Culpæ Originalis; cum Posterius, peccando in Adam, amiserint in eo Jus proximum ad illam Gratiâ, ut loco cit. explicuimus; ita ut Debitum contrahendi Labem Originalem vel formaliter vel concomitanter sit Debitum carendi Gratiâ Originali. Quoniam igitur B. Virgo habuit id Jus ad Gratiâ, uti & primi Parentes in statu Innocentiæ (aliòquin non invenisset quicquid Heva amiserat;) jam caruit illo Culpæ Debito, nec in Adam peccavit.

16. Sexto-decimò Albertus Magnus Albertus in Lib. de Laudibus Mariæ, inquit: Magnus. Hæc enim Virgo sola à communibus illa Regula excipitur: *Omnes peccaverunt in Adam*. Quibus verbis planè designat nedum Virginem non peccasse in Adam; sed & peccasse in Adam inevitabiliter inferre Conceptionem maculatam; cum ad hunc scopum profectò collimet Magni Alberti intentio. De veritate hujus Testimonii fidem facit Petrus Canisius Lib. 5. de Maria Deipara, cap. 27. apud Salazarium Sæculo 13. qui & addit Librum illum Alberti Magni à se relictum Murciæ in Bibliotheca Fratrum Minorum.

17. 361. Decimo-septimò S. Vincentius Ferrerius in Serm. de Conceptione Mariæ, aliisque in locis pro Virginis Puritate discurret. Idemque astringit serm. 1. de Nativ. Pro Immunitate autem à Debito alleganda sunt, quæ habet serm. 2. etiam de Nativ. Ubi expendens ea verba, *Fiat Lux*, de Conceptione Mariæ illa interpretatur, dicens: *Lux dicitur illa benedicta Generatio Virginis Mariæ, quia sine Tenebra Culpe facta est*. Et iterum repetit, quod ea Generatio fuit ut *Lux*; additque, quod conjunctio Joachimi & Annæ luminosa fuit. Non sola Virgo fuit *Lux* per Ferrerium, sed ipsamet ejus Generatio quo-

que fuit *Lux*; ita ut conjunctio ipsa Joachimi & Annæ luminosa fuerit. Quis ergo dicet Virginem Sacratissimam ex vi suæ Generationis debuisse Culpæ Tenebris offuscari? Nunquid quod luminosum, & ipsa Lux est, Debitum afferre potest inducendi Caliginem?

362. Decimo-octavò S. Laurentius Justinianus serm. in Annunciat. Justinian. B. M. V. circa initium sic scribit: Quis, oro, hujus Virginis Gratiâ sufficit enarrare? Ab ipsa namq; sui Conceptione in Benedictionibus est præventa dulcedinis, atque à Damnationis aliena Chirographo, prius est sanctificata, quam nata. In ipso enim Utero materno jam posita Gratiâ Sanctificationis effulsit, utpotè quæ electa erat, ut pareret Deum. Noverat Opus suum ille, qui fecerat, & quale futurum erat certissimè agnoscebat. Hinc est, quod Virginem ipsam tam largo imbri Spiritus irroravit. Erat planè sicut à Carnis Colluvione immunis, ita & ab omni Peccati Labe extranea... Talis profectò erat, ut nullo usui servaretur, nisi divino &c. Porro si in Adam Virgo peccasset, ac inde maculari debuisset, non fuisset ab ipsa sui Conceptione in Benedictionibus dulcedinis præventa; sed potius in Maledictionibus communis amaritudinis; nec fuisset à Damnationis Chirographo aliena, cum jam fuisset damnata cum cæteris, tanquam Iræ Filia; nam Damnationis Chirographum est Dei Sententia contra Adamum, & ejus Posterum, in eo transgressores, lata. Item ideò Gratiâ Sanctificationis super illam illuxit, eo quod electa erat, ut pareret Deum: Ergo sicut hac posita electione non potuit non parere Deum, ita nec potuit Gratiâ Sanctificationis privari; & ideò multò minùs debuit. Quod si Dei Opus Virgo fuit; quo pacto esse potuit, quod ullo Peccato deformatum apparet? Nonne prævidit Deus Adam casurum? Ergo & prævidit Virginem non in eo casuram; nam Opus suum quale futurum erat certissimè agnoscebat; & quia agnoscebat non casuram, hinc Virginem in ipsa sui Conceptione largo imbri Spiritus irroravit. Unde nedum à Peccati Labe fuit extranea, sed etiam à Carnis Colluvione, quæ ex Peccato in Adam perpetrato dimanat, immunis. Denique si talis fuit, ut nulli usui servaretur, nisi divino; igitur implicat, quod vi Debiti Culpæ Originalis nedum potuerit, sed & debuerit usui Damonis inservire.

Idem Lib. de Perfect. Gradibus Cap. 1. B. Virginem immunem expressè asserit ab Originali Delicto, sive ut formaliter in Anima, sive ut materialiter in Carne inspecto. Adeoque Caro Virginis Caro infecta non fuit. Atque Caro nostra infecta prodit ab Adamo vi primi Peccati: Ergo &c.

363. Item de casto Connubio Verbi & Animæ, cap. 7. fol. mihi 226. lit. H. docet, quod Ani-

ma, Peccati Fomite depressa, patitur nolens, & bene agere volendo, non finitur. Et subdit: Hæc est Originalis Pœna Delicti, à qua nemo, quamvis eximiâ polleat Sanctitate, liber extitit: quotquot enim ex ipsa nati sunt Propagine (exceptis duntaxat Mediatore Dei & Hominum Homine Christo Jesu, & ipsius Matre,) sub hac Peccati Lege sunt conditi. Si igitur æquè Christus & Virgo conditi non sunt sub ea Peccati Lege; ergo neque ullo fuerunt modo sub ipso Adæ Peccato, è quo Lex illa manavit.

Prætereà in Libello, qui *Fasciculus Divini Amoris* inscribitur, Cap. 7. fol. 857. lit. D. docet, quod vi Peccati Adæ Diabolus, ut importunus Exactor, principabatur in Sæculo, & humanæ Damnationis debitum quotidianis facinoribus aggregabat. Et post pauca: Nemo ab ipso Mûdi initio usque ad temporis plenitudinem (duntaxat Mediatore, ejusque Genitrice exceptis) Jugum Dominationis ejus evasit. Quomodo evasisse dicenda est Virgo Jugum Dominationis Diabolicæ, si Debitum incurrisset astruitur? Nonne jure poterat in casu Dæmon ad Virginem, tanquam importunus Exactor, accedere, ad exigendum id Debitum? Porro si æquè Virgo, ac Christus, Jugum illius tyrannicæ Dominationis evasit; sicuti Christus, ita & Virgo; sicuti Filius, ita & Mater immunis fuit à Debito, tametsi diversam ob rationem. Et hæc satis sint usque ad Sæculum 16. exclusivè.

CAPUT IX.

D. Bernardi, D. Thomæ Aquinatis, ac D. Bonaventuræ Authoritate adhuc fulcitur nostra de Immunitate Virginis à Culpa Originalis Debiti Sententia.

364. **E**X industria planè in aliorum Authorum censu nullam de tribus præfatis SS. Doctoribus commemorationem fecimus, quia nimirum indicare volumus eorum causam esse pro dignitate seorsim discutiendam. Quod quidem de D. Bernardo libenter præstabimus; de D. Thoma verò libentiùs duximus, ob Rationes inferiùs assignandas, ab acri Controversia abstinendum. Et quidem quamvis nonnullæ ex præcitatis Rationibus, insinuandis, quò ad causam D. Thomæ, videantur etiam pro causa D. Bernardi urgere; nihilominus negari non potest, quin eadem, præter alias, multò fortius urgeant ex parte D. Thomæ: de cujus proinde mente plures acriter disceptarunt, qui vel præstensa Textus corruptione conati sunt D. Thomam evincere satis propensum erga Immaculatam Deiparæ Conceptionem: vel salva Textus integritate studuerunt omnia ejus dicta ad bonum sensum reducere. Sicque satis no-

bis erit illum reverà ostendere nostræ Sententiæ de Virginis Immunitate à Debito eximium Patronum fuisse; quicquid sit, an aliquando secus senserit. Primo igitur de D. Bernardo Sermonem instituemus, duobus Paragraphis rem absolvendo: dehinc alio Paragrapho D. Thomam pro nobis stare demonstrabimus: ac tandem idem prorsus ostendemus de D. Bonaventura: ut trina hujusmodi satis præfulgida Authoritate, Doctoris nimirum Melliflui, Angelici, ac Seraphici, firmata maneat Marialis Puritas. Sit igitur

§. PRIMUS.

D. Bernardus à falsò imposita sibi Sententia contra Virginis Innocentiam vindicatur.

365. **U**T solidiùs hac in re progrediamur, præmittendum est ex infra citando Salazario, duos illos Sermones, quorum alter inscribitur de *Nativit. Domini*, estque secûdus inter tres de hoc Themate scriptos, alter verò de *B. Maria*, ac Sermones etiam super *Salve Regina* esse D. Bernardi; in quibus (eodem Salazario teste) Immaculatam Conceptionem profitetur. Attendamus autem ad cõprobandum Assumptum. Enimverò alicui durum nimis ac arduum videbitur eousque D. Bernardum pertrahere, ut Marianam etiam à Culpa Originalis Debiti Immunitatem docuisse videatur, quem aliòquin tanquam ferè certum habetur voluisse, quòd B. Virgo ipsam Culpam defactò contraxerit. Satis nota profectò est ejus *Epistola ad Canonicos Lugdunenses conscripta*, quæ est in ordine 174. ubi eos acriter reprehendit, quòd propria authoritate Festum Marianæ Conceptionis celebrarent, quam aliòquin sine Peccato non fuisse affirmat. Et id sanè adeò clarum quibusdam piæ etiam Sententiæ Patronis visum est, ut nò aliter putarint se posse ab urgente tam præclarissimi Patris Authoritate tueri, quam negando eam Epistolam esse D. Bernardi, quod pluribus demonstrare conati sunt. Verùm horum Fundamenta discutiens Salazarius, aliòquin piæ Sententiæ addictissimus, cap. 35. §. 6. concludit ea nullius roboris esse. Imò & cap. 42. Sæculo 12. etiam asserit, quòd frustra nonnulli conati sunt eam Epistolam ad bonum sensum reducere: *Apertissima est enim*, inquit, *Bernardi mens, ac decretum animi contra puram Conceptionem, ut nullus interpretationi locus reliquus sit. Quemadmodum etiam interpretationi locum non faciunt, quæ hac de re docet in serm. 2. de Assumpt.* Quod idem sentit Joannes Roa, in *Apolog. pro Immac. Concept.* fol. 46. §. *Ultimò non diffiteor*: cum eo tamen discrimine, quòd Salazarius contendit Bernardum sese ad piam Sententiam restituisse; quod ipsi respectu etiam

etiam aliorum Patrum familiare est : Roa verò secus existimat.

366. Verum etsi fatear non levia esse Salazarii motiva, quibus eam Epistolam Bernardi esse suadet; absolute tamen affirmo nihil in illa contineri, quo D. Bernardus videatur Virginem maculatam profiteri. Possemus certè id facillimè ex ejusdem verbis demonstrare, nisi jam actum ageremus. Satis quippe id præ aliis præstiterit Franciscus Bivarius in *lib. de Bernardo vindicato*, Angelus Manriquez tom. 1. *Annal. Cisterciensium*, ad annum 1134. cap. 4. & 5. Petrus de Alva Astorga in *Sole Veritatis*, Signo 2. Radio 32. à colum. 444. ac novissimè prædictis hærens, Eusebio Nieremberg citato, P. Thyrsus Gonzalez Ill. Soc. Jesu Præpositus Generalis in *suo Tract. Theolog. de Certitudine piæ Sententiæ*, disp. 2. sect. 14. §. 8. & 9. Nihilominus nonnulla dabimus, partim ex duobus posterioribus Authoribus (nam priores hætenus videre non licuit,) partim ex proprio penu exhibita. Dicimus proinde cum præcitatis Authoribus D. Bernardum ibi non loqui de Conceptione formali, quæ sit, cum infunditur Anima Corpori, de qua loquuntur Scholastici nostri temporis: sed benè de Conceptione materiali, nempe de Efformatione Fœtus, quæ contingit in seminum commixtione; hæc enim est Conceptio Carnis, alia verò est Conceptio Personæ, ut patet; unde illa est inchoata & imperfecta, hæc verò perfecta & completa, cum eo tunc Generatio ultimum suum terminum habeat.

367. Nec immeritò sanè D. Bernardus de Conceptione materiali duntaxat ibi locutus est; cum præcis illis temporibus *Conceptionis* nomine passim veniret illa prima Carnis Generatio, cum per commixtionem Maris & Fœminæ, ac receptionem materiæ prolificæ in Matrice formatur Embryo seu Fœtus, tempore suo animandus, ut omnes Præservantes ostendunt, & ex professo demonstrat P. Fassari in *sua Trutina Theolog.* Quod adeò verum est, ut proculdubio ipsum idem fuerit Bernardo motivum Canonicos illos redarguendi, ut laudati Authores designant: Quia nimirum, cum nomine *Conceptionis* eo tunc solum veniret præexplicata *Conceptio materialis* (in qua ob ineptitudinem subjecti nullum habere potest locum Gratia Sanctificans, & ob libidinofam Conjugum unionem etiam Peccatum concurret,) videbatur sibi contra rationem illius Conceptionis Festum celebrare. Quare inquit post plura mellifluus Doctor: Unde ergo *Conceptionis Sanctitas*?... An fortè inter amplexus maritales Sanctitas se ipsi Conceptioni immiscuit, ut simul & sanctificata fuerit, & concepta? Nec hoc quidem admittit Ratio. Quomodo namque aut Sanctitas absque Spiritu Sanctificante, aut Sancto Spiritui Societas cum Peccato fuit? aut certè Peccatum quo-

modò non fuit, ubi libido non defuit? Nisi fortè quis dicat de Spiritu Sancto eam, & non de Vi-ro conceptam fuisse. Sed id hætenus inauditum.

368. Quibus planè verbis Divus Bernardus clarissimè ostendit se de prima Conceptione carnali locutum, in qua & amplexus maritales, ac libido in effusione, & commixtione, ac receptione seminum intervenire solet; quam sanè Conceptionem paulò post initium *Figurationem in Utero* jure appellat, quatenus tunc efformatur Embryo, juxta illud Sapient. 7. 1. *Et in Ventre Matris figuratus sum Caro, decem mensium tempore coagulatus sum in sanguine ex semine Hominis &c.* Atque etiam Rationem designat, cur nollet Festum illud celebrari. Etenim (ut annotat P. Alva, & ex eo P. Thyrsus loc. citatis) ob novam illam Celebritatem maxima eo tunc invaluit apud Fideles, seu doctos seu plebejos, æquivocatio; dum dies 8. Decembris eadem illa esse videtur, in qua Beatissimæ Virginis Parentes carnali ejus Generationi vacarunt; ac proinde in qua duntaxat facta est prima ejus Conceptio, nempe Embryonis seu Fœtus. Quod & liquet ex D. Thoma in 3. part. quæst. 27. art. 2. ad tertium. Cæterum reverà eo tunc ii Canonici Lugdunenses, exemplo Anglorum inducti, celebrabant diem *Conceptionis & Creationis Matris Domini nostri Jesu Christi*, ut D. Anselmus loquitur, ex Revelatione facta Abbati Helsino; adeoque celebrabant diem illum, in quo Benedictissima Virginis Anima infusa fuit ejus Corpori; cum non Corporis, sed Animæ sit creari. Quæ infusio facta est eadem die Conceptionis carnalis; ita ut utraque Conceptio, tam carnalis, quam spiritualis, eadem die contigerit, cum aliquot horarum intervallo, ut præsignati, & alii permulti Authores discurrunt. Id autem tritum eo tempore non erat; & ideò facta est æquivocatio.

369. Nec obstat prædictis alia D. Bernardi Autoritas *serm. 2. de Assumpt.* à Salazar allegata, quæ talis est: *Quod si Originalem à Parentibus Maculam traxit, sed minus à Jeremia sanctificatam in Utero, aut non magis à Joanne, Spiritu Sancto repletam credere prohibet Pietas Christiana.* Hæc enim festis laudibus nascens honoratur. Postremò cum omnimodò constet ab Originali Contagio solâ Gratia mundatam esse Mariam: quippe cum & nunc in Baptismate sola hanc Maculam lavet Gratia, & sola eam raserit olim Petra Circumcisionis: ut omnino pium est credere, proprium Maria Delictum non habuit, nihilominus ab innocentissimo Corde etiam Pœnitentia longè fuit. Quo in loco (ut benè observat Petrus de Alva in *Sole Veritatis*) Bernardus clarè & expressè loquitur de Peccato Actuali (seu Personali,) cujus Pœni-

sentia est remedium; & sic circa Peccatum Originale loquitur sub conditione, seu suppositione, quod si etiam illud contraxisset à Parentibus, cum in Utero fuerit sanctificata, nec peccavit actualiter, nec indiguit Pœnitentiâ. Conditionalem verò clarè exprimit dicens: *Quod si Originalem Maculam &c.* Sic, & jure Pater Alva. Enimverò quærit Bernardus *ibi* alicujus curiosi nomine, cur in ea Evangelica Lectione, de qua agit, nulla prorsus Lazari mentio fiat? Et subdit: *Arbitror sanè, ne id quidem à proposita Similitudine dissidere. Virginalem etenim Domum intelligi volens Spiritus, siluit non incongruè Pœnitentiam, quæ Malum utique comitatur. Absit enim, ut proprii quicquam Inquinamenti Domus hæc aliquando habuisse dicatur, ut in ea proinde Scopâ Lazari (quæ est Pœnitentia) quæreretur. Quod semper verum esse subnectit, etiam si supponatur Originalem Maculam contraxisse, ob rationem jam ab eo præsignatam in allegatis verbis.*

370. Cæterum cum his verbis ultimo loco adductis, & ex propria mente prolatis, prorsus falsum Bernardus existimet, ut proprii quicquam Inquinamenti Virginalis Domus habuisse videatur; jam ejus Immunitatem à Culpa Originali admittit. Si enim nomine proprii Inquinamenti intelligatur etiam Macula Originalis, ut quibusdam placet, idest Originale ipsum quoque Peccatum, cum ex Tridentino *insit unicuique proprium*, jam id liquidò constat. Si autem intelligatur Peccatum Personale, quod Actuale ab aliis appellari solet, adhuc & ipsum idem deducitur. Quoniam illa D. Augustini Regula, quam habet lib. 5. contra Julian. cap. 15. est etiam D. Bernardo familiaris. Affirmat quidem *ibi* Augustinus, quod nemo ex conceptis in Peccato Originali liber omnino fuit in grandiori ætate ab omni Actuali seu Personali Peccato. Unde de Christo *ibi* loquens ait: *Omnino verissimum est, quod Peccatum etiam major fecisset, si parvulus habuisset: nam propterea nullus est Hominum, præter ipsum, qui Peccatum non fecerit grandioris ætatis accessu, quia nullus est Hominum, præter ipsum, qui Peccatum non habuisset infantilis ætatis exortu.* Audiamus nunc D. Bernardum *Serm. 13. in Cœna Domini*: *Quis unquam Hominum, ex apostatica radice primi Parentis exortus, potuit vel poterit sine aliquo transgressionis (actualis seu personalis, de hac enim expressissime *ibi* loquitur,) nœvo, cum omni officio Charitatis, incôcussa & immaculata Christi observare Præcepta, sicut ipse in totum & in partem sui Patris servavit Mandata, qui Peccatum non fecit, ne unquam peccare jam potuit, nec peccare jam voluit?*

371. Hinc cum Augustinus cap. 36. de Nat. & Grat. tanquam quid firmissimum præmiserit,

Beatissimam Virginem saltè omni prorsus caruisse Actuali Peccato, etiam Veniali, quod & Tridentinum docet *sess. 6. can. 23.* ritè inferunt piæ Sententiæ Propugnatores, Beatissimam Virginem Originali quoque Peccato prorsus caruisse in Augustini Sententia. Ergo idem dicendum de D. Bernardo, utrumque Augustini Principium amplectente. Quod & expressè, quibusdam usus Augustini verbis, *ibidem* fatetur Doctor mellifluus. Immediatè namque ad relata, verba subjicit: *Non est in Filiis Hominum magnus vel parvus tanta præditus Sanctitate, nec tantæ religionis privilegiatus honore, qui non in Peccatis fuerit conceptus, præter Matrem Immaculati, Peccatum non facientis, sed Peccata Mundi tolerantis, de qua, cum de Peccatis agitur, nullam prorsus volo habere Questionem: unde non immeritò nullus tantæ Sanctitatis fulget Prærogativa, qui in omnibus & per omnia istud, sicut jam valeat observare, ita duntaxat, si fuerit expressivum quantitatis.* Igitur si Authoritas D. Bernardi, à Salazario objecta, ejusdem Sancti objectam Epistolam firmat, neutra sanè quicquam habet contra Virginis Puritatem, cum in illa, ut vidimus, neget Bernardus quicquam proprii Inquinamenti Domum Marialem habuisse. Quare eandem Immunitatem ab omni Peccato etiam Originali ipsissimis ferè Augustini verbis, eodem Augustino citato, affirmat Doctor mellifluus in *Sermone super Salve Regina*, ut infra patebit. Nec prætermittendum puto, quod Salazarius eum *Sermonem 13. in Cœna Domini* tãquam Bernardi genuinum probat, quem & pro Virgine Bernardi nomine allègat *sub cap. 42. sæculo 12.*

372. Quin & idipsum firmatur ex eadem objecta Epistola, ubi nedum tanquam certum, docet, quod fuerit concessum Virgini quod vel paucis Mortalium fuit collatum, nempe fuisse prius sanctam, quàm natam; sed etiam, quod singulari ac prorsus inusitato Sanctitatis genere fuerit Deo consecrata. Unde agebat: *Ego puto, quod & copiosior Sanctificationis Benedictio in eam descenderit, quæ ipsius non solum sanctificaret Ortum, sed & Vitam ab omni deinceps Peccato custodiret immunem, quod nemini alteri in natis quidem Mulierum creditur esse donatum.* Videsne quale discrimen assignat Bernardus inter paucos illos omnes sanctificatos in Utero, & Beatissimam Virginem? Nimirum tali hanc in Utero Sanctitate præditam astringit, ut in toto suæ Vitæ cursu nullum Peccatum admitteret; quod nemini alteri ex natis Mulierum credit esse donatum. Adjecitque Rationem: *Quia Deceuit nimirum Reginam Virginum singularis Privilegio Sanctitatis absque omni Peccato ducere Vitam, quæ dum Peccati, Mortisque pareret Peremptorem, munus Vitæ, & Justitiæ omnibus obtineret.* Notasti in quæso, in quo consistat per san-

sanctum Doctorem singularis Sanctitatis Mariae Privilegium? *Absque omni Peccato ducere Vitam*, inquit. Quæro igitur: An ante hujusmodi acceptam Sanctitatem vixerit, vel ne, B. Virgo? Si non; habemus intentum, nempe quod à primo instanti intrinseco & inclusivè suæ animationis eâ fuerit Sanctitate Deo consecrata. Si tamen dicas tali Sanctitati prævixisse, ita ut post ejus animationem, jam contracta Originali Macula formaliter sumpta, emundata eam Sanctitatem acceperit; ergo falsum est quod ait Bernardus, Reginam Virginum decuisse *absque omni Peccato ducere Vitam*. Nunquid animata, jam Virgo, ac vivens, ita vivebat, ut Vitam non duceret?

373. Sed & adhuc urget Bernardi Discursus; nam præsignatæ decentiæ motivum designans, addit: *Quæ, dum Peccati, Mortisque pareret Peremptorem, munus Vitæ & Justitiæ omnibus obtineret*. Perquam mellifluè quidem eximius Virginis Amator. Ideò namque decuit Virginem eo singularis Privilegio Sanctitatis donari, ut *absque omni Peccato duceret Vitam*; quia paritura erat Peccati ac Mortis Peremptorem, & sic munus Vitæ & Justitiæ omnibus obtineret. Quare propè illius Epistolæ initium, quid prædicandum de Gloria Virginis insinuans, inter alia inquit: *Magnifica Gratiæ Inventricem, Mediatricem Salutis, Restauratricem Sæculorum*. Atqui motivum illud æquè infert decuisse, quod Virgo in nullo suæ præclariissimæ Vitæ instanti fuerit Peccato & Morti subjecta; ita ut summè indecens sit, quod Mater Peremptoris Peccati & Mortis, Gratiæ Inventrix, Mediatricis Salutis, ac Restauratrix Sæculorum, sit fueritve Peccato & Morti subjecta: Igitur, &c.

374. Redeundum tamen est ad prioris Argumenti Confirmationem. Si tali namque singularis Sanctitatis Privilegio fuit decorata Regina Virginum, ut *absque omni Peccato Vitam duceret*; ergo ea Sanctitas talis fuit, ut nullam permiserit in Virgine Originalis Maculæ contractionem. Probatur Consequentia ex præsignata D. Augustini Règula, quod nemo scilicet ex iis, qui Originale contraxerunt, id assequi possunt, ut in grandiori ætate omne prorsus Peccatum vitarent, atque ita Vitam absque omni Peccato ducerent; ita quod Christus ipse (inquit Augustinus) *Peccatum etiam major fecisset, si Parvulus habuisset*. A qua sanè Doctrina minimè recedit Bernardus, ut ex jam cit. *serm. 13.* liquet; imò & ex eadem objecta Epistola constat; ubi ait, quod id Privilegium *nemini alteri in natis quidem Mulierum creditur esse donatum*. Et expressius docet *serm. in Cena Domini, De Baptismo, & de Sacram. Altaris, & Ablutione pedum*: ubi propè med. incipiens loqui de fomite ac incentivo Peccati, hæc scribit: *Neque enim dubium, quin à primis Parentibus*

in nos traducta sit Lex ista Peccati. Omnes siquidem in peccatrice voluptate generamur: propterea, licet inviti, illicitos quosdam motus concupiscentiarum, & tanquam bestiales sentimus. Dixi vobis sæpius, nec menti excidere debet, quoniam in Casu primi Hominis cecidimus omnes. Cecidimus autem super acervum lapidum, & in luto; unde non solum inquinati, sed etiam vulnerati, & graviter quassati sumus. Lavari quidem citò possumus; ad sanandum verò opus est curatione multa. Hinc Discursum prosequens, docet, quod in hoc Corpore Peccati, & in hoc Corpore malo non possumus esse sine Peccato, eo quod à Peccatis plenè cavere non possumus: ita ut etiam qui lotus est, indiget, ut pedes lavet, quia licet gravia Peccata non habeat, cujus caput, idèst intentio, & manus, idèst operatio & conversatio munda est: tamen pedes, qui sunt Animæ affectiones, dum in hoc pulvere gradimur, ex toto mundi esse non possunt, quin aliquando vanitati, aliquando voluptati, aut curiositati, plusquam oportet, cedat animus vel ad horam. In multis enim offendimus omnes. [Jacob. 3.] sic Bernardus.

375. Cum itaque hic sanctus Doctor, Augustino plenè consonus, statuatur neminem ex iis, qui in Adamo ceciderunt, posse in grandiori ætate omne prorsus Peccatum vitare, quantalibet Sanctitate polleat, & aliunde velit in eadem objecta Epistola Reginam Virginum tali singularis Sanctitatis Privilegio decoratam, ut absque omni Peccato Vitam duceret; jam apertissime sequitur illam quoque velle ab Adæ Macula immunem. Unde infert: *Sanctus igitur (Mariæ) Ortus, quoniam immensa prodiens ex Utero Sanctitas sanctum fecit illum*. Quid adhuc addendum his putamus honoribus? Immensam vocat Mariæ Sanctitatem in Utero acceptam, ita ut huic, utpotè summo, honori nihil sibi addendum occurrat. Ergo ex utroque hoc capite inferendum eam Sanctitatem non permisisse in Deipara Maculæ contractionem; aliòquin immensa nullo jure diceretur, eo quod esset aliquid superaddendum, nempe Immunitas à tali Macula. Decuit namque Reginam Virginum adeò Sanctam esse, ut mereretur fieri Dei Mater; atque ita digna, ut ex ea Deus Carnem assumeret, ab eaque progigneretur. Neque enim (ait Bernardus *serm. 4. in Assumpt.*) *Filius alius Virginem, nec Deum decuit Partus alter*. Et hom. 2. *super Missus est*, inquit: *Talis congruebat & Virgini Partus, ut non pareret, nisi Deum*. Profectò singularis non fuisset Virginis Sanctitas, si non prævenisset, sed subsecuta potius fuisset Originalis Nevæ contractionem; nec proinde singulare illud inferre posset Privilegium omnia Peccata, etiam Venialia, vitandi juxta præfati utriusque Doctoris, Augustini ac Bernardi, Sententiam.

376. Tantum ergo abest, ut D. Bernardus in

ea Epistola contra Virginis Puritatem fenserit, ut illam è converso deprædicet. Et cum negat ejus Conceptionem fuisse sanctam, de Conceptione carnali & materiali (quæ tunc nomine Conceptionis veniebat, ut diximus) loquitur: non de formali, cum Anima Corpori infunditur. Quare, ut innuimus, eam ibi appellat *Figurationem in Utero*. Porro Bernardus illius erat Sententia, quod in hoc Naturæ corruptæ statu quolibet Generatio esset ex coitu libidinoso, adeoque cum aliquo Peccato, & ex Semine infecto, adeoque productivo Carnis & Embryonis infecti: quæ Sententia fuit apud Antiquos communis, ut §. 1. dictum est: ita ut vellent Antiquiores ex Carne infecta infici tandem Animam Originali Labe. Cum ergo Conceptionis nomine veniret eo tunc Conceptio Carnis & Embryonis, ut præactum est, & fusè ostendimus supra loco jam cit. hinc jure affirmat Bernardus Virginis Conceptionem sanctam non fuisse, sed in Iniquitatibus, & Peccato, quia nimirum, ut supponit, viâ communi ex coitu libidinoso processit. Unde & putavit, nonnisi eam Conceptionem esse posse puram & sanctam, quæ ex Spiritu Sancto est, ut liquidò ex eadem Epistola patet. Quocirca designare volens Christum Dominum ab omni Originalis Labe immunem, semper ad Matris Integritatem ac Virginitatem recurrit, quatenus sine Viri Semine de Spiritu Sancto fuit conceptus. Quod nedum in ea Epistola, sed & alibi passim fulget: nam *serm. 1. in Circumcis.* Dñi ita cum Pueru Jesu loquitur: *Ad quid enim tibi Circumcisio necessaria, qui Peccatum non commisisti, nec contraxisti? Quod ipse non feceris, ætas manifestat: quod non contraxeris, multò certius probat Patris Divinitas, Integritas Matris. Summus Sacerdos es, quem nec super Patre, nec super Matre contaminandum prophetatum est in Lege potius, quàm mandatum. Est enim tibi Pater ab æterno, sed Deus est, in quem Peccatum non cadit. Est & Mater ex tempore, sed Virgo: nec parere potuit incorruptio corruptelam.*

377. Quod ipsum sanè scribit *serm. 3.* Quid est enim Circumcisio, inquit, nisi superfluitatis & Peccati indicium? In te, Domine Jesu, quid est superfluum, quod circumcidatur? Nonne tu verus Deus es de Deo Patre, Homo verus sine omni Peccato de Virgine Matre? Quid facitis circumcidentes eum? Putatis, quia super eum cadere possit illa Sententia [Genes. 17.] *Masculus, cujus præputii Caro circumcisa non fuerit, &c.* Item *serm. 1. in Epiph.* Dñi infra med. loquens ad Puerum Jesum, inquit: Unde tibi Peccatum, ut Baptisma sit necessarium? Nunquid à Patre? At Patrem quidem habes, sed Deum &c. Nam in Deum Peccatum cadere non posse quis nesciat? An vero de Matre? Nam & Matrem habes, sed Virgo est. Quod ergo Peccatum ex ea trahere potuisti, qua

te (nota benè) *sine Iniquitate concepit, & salva Integritate peperit?* Et *Serm. 3. in Purificat. B. M. in princ.* ostendens Virginem non subjectam Legi Purificationis (quæ habetur *Levit. 12.* ut Mulier, quæ suscepto Semine peperisset Filium, immunda esset septem diebus &c.) ait: *Sed quis non advertat in ipso Sententiæ hujus initio, liberam Matrem Domini ab hoc Præcepto? Putas enim, quia dicturus Moyses, Mulierem, quæ peperisset Filium, immundam esse, non timuerit super Matre Domini blasphemiam crimen incurrere, & idcirco præmiserit, suscepto Semine? Alioquin, nisi parituram prævidisset sine Semine Virginem, quæ necessitas erat de suscepto Semine fieri mentionem?* *378.* Hæc planè ex Bernardo adduxi, ut clarescat humanam quamlibet hujus status Generationem, ex suscepto Viri Semine peractam, esse juxta ejus mentem ex coitu libidinoso, adeoque immundam, tam ex parte Parentum, quàm ex parte ipsius Prolis, cujus Caro, utpotè ex ea commixtione producta, nequit non esse immunda & infecta, cum sit in Iniquitatibus & Peccatis concepta. Cæterum nullibi certò certius invenies, quod Bernardus Animam Virginis pollutam, immundam, maculatam, aut contaminatam astruat: imò secus, ut constabit. Et quamvis in ea Epistola non videatur ita clarè perpetuam Animæ Virginis Sanctitatem affirmare, cum id ejus ibi munus non sit; nihilominus plura enunciavit, quæ illud evincunt. Nonne asserit, quod fuit *proculdubio & Mater Domini ante sancta, quam nata?* Nonne & asserit copiosiore fuisse Marianæ Sanctificationis Benedictionem, ita ut absque omni Peccato duceret Vitam: ac proinde præ aliis Sanctificationibus in Utero singularis Privilegio Sanctitatis conspicuam, qualem decuit Reginam Virginum? Nonne eam deprædicat reverendam Angelis, desideratam Gentibus, Patriarchis, Prophetisque præcognitam, electam ex omnibus, prælatam omnibus: Gratia Inventricem, Mediatrix Salutis, Restauratricem Seculorum, ac tandem super choros Angelorum exaltatam? Hæc planè prædicata satis Virginem præsupponunt ab omni prorsus Macula etiam Originali immunem. Quod Bernardus ibi (ut aiebam) non expressit, cum id sui muneris tantum esset, reprobare Festum Conceptionis, cujus nomine tunc sola veniebat Conceptio prima & carnalis, facta inter maritales amplexus. Unde ad illud *Jeremie cap. 1.* [Priusquam te formarem in Utero novi te, & antequam exires de Vulva sanctificavi te] subdit: *quam pulchrè inter figurationem in Utero, & parturitionem ex Utero Divinum distinxit Oraculum, ut illam tantum præcognitam, istam & Sanctitatis munere præornatam ostenderet, ne quis Propheta prærogativam de sola præscientia, seu prædestinatione putaverit estimadam.*

379. Jam ergo vides D. Bernardum quod tantum ibi considerare, nempe *Figurationem in Utero* (quæ certò certius ad solam Carnem, non ad Animam spectat,) & *Parturitionem ex Utero*; adeoque non tangit punctum Animationis, quæ modò apud nos venit nomine *Conceptionis*. Sicque satis ei fuit Virginem asserere sanctam prius, quàm natam, & singulari quidam modo, uti *Reginam Virginum* decuit, firmissimè cum *Ecclesia* sentiens in *Utero* eam accepisse, ut sancta prodiret. Quo tamen instanti fuerit in *Utero* sanctificata, an scilicet in instanti Animationis, vel eo transacto, nil prorsus tangit Bernardus: quia nimirum tunc temporis non adhuc agitabatur hæc Controversia in terminis, ut modò, quemadmodum notum est. Certum autem est, quòd modò nostra *Questio* non est de puncto, in quo fuit efformatus Virginis *Embryo*, qui à Bernardo, juxta communem illius temporis loquelam, *Conceptus* dicitur; nec de puncto *Nativitatis ex Utero*, seu *Parturitionis*, ut ipse loquitur: sed bene de puncto *Animationis*, seu *infusionis Animæ* in *Corpus Virginis* jam perfectè organizatum; quæ dicitur *Nativitas in Utero*, quatenus tunc verè primò nascitur Homo. Adeoque satis aperte decipiuntur, qui mordicus tenent, D. Bernardum in ea Epistola Animam Virginis maculatam asseruisse; cum solum dicat, ut vidimus, Virginis *Embryonem*, utpotè non de Spiritu Sancto, sed ex coitu libidinoso genitum, sanctum non fuisse in primo suæ Generationis instanti, sed de Peccato. Quo pacto, inquam, ait Bernardus, aut Sanctus asseretur *Conceptus*, qui de Spiritu Sancto non est, ne dicam de Peccato est: aut festus habebitur, qui minimè sanctus est?

380. Hocque totum lubet ex alio Bernardi loco firmare; nam *serm. de Privileg. B. Joan. Bapt.* sic inquit: Cum igitur omnes in Iniquitatibus concepti sint, neminem unquam Mortalium intra materna viscera sanctificatum legimus, præter Jeremiam, & Joannem Baptistam, quanquam & de singulari Virgine nulla sit ambiguitas, quin ipsa maternis circumsepta visceribus sublimiori Sanctificationis genere mundata sit, utpotè Sanctuarium illud, in quo Deus & Dei Filius Carnem fuerat suscepturus. Si itaque Virgo sublimiori Sanctificationis genere mundata fuit, quàm fuerit Jeremia, & Joannes Baptista; ergo horum Sanctificatio ad genus Sanctificationis Marianæ, utpotè sublimius, non pertinet. Sed in quo sublimius? Porro magis & minus non variant speciem: Ergo si Sanctificatio Mariana est sublimioris generis, quicquam certè singulare continet, vi cujus aliud novum ac singulare Sanctificationis genus constituit. Hoc nequit esse, nisi immunem fecisset Virginem ab Originali Peccato. Igitur &c. Nec obstat ly *mundata fuit*, ut alibi patebit. Tum quia ideò subli-

miori Sanctificationis genere fuit mundata, B. Virgo, quia erat Sanctuarium illud, in quo Dei Filius Carnem erat suscepturus, ut idem Bernardus inquit: Atque hæc Ratio infert Sanctificationem B. Virginis infinito ferè intervallo excedere debuisse Sanctificationem Jeremiam, ac Joan. Baptistæ: Igitur. Tum secundo quia Bernardus ibi paulò ante hæc præmiserat: *Quicumque de Massa prævaricante Mundum ingredimur, longam restem Originalis Peccati nobiscum trahimus. Solus ille, qui Peccatum non fecit, excipitur &c.* quia nimirum conceptus est de Spiritu Sancto. At B. Virgo licet debuisset, utpotè non concepta de Spiritu Sancto, longam illam restem trahere; non tamen eam traxit, etiam ex Bernardo, ut patebit: Igitur &c.

S. S. E. C. U. N. D. U. S.
D. Bernardus ostenditur nostræ Sententiæ non semel favisse quòd ad Immunitatem Virginis à Culpa Debito.

381. Cum ad altiore tamen scopum nostra intentio collimet, quicquid sit de Ment. Bernardi quòd ad allegata loca, nostrum jam erit ostendere, quòd S. Doctor in aliis locis talia de B. Virgine scripsit, ut nostram videatur probasse Sententiam Immunitatis etiam à Debito. Nam *hom. 2. super Missus est*, sic ait: *Deus siquidem (Deus enim est, quem peperit) Matrem suam singulari in Cælestibus donaturus Gloria, singulari in Terris prævenire curavit & Gratia, qua videlicet ineffabiliter, & intacta conciperet, & pareret incorrupta.* Porro singularis Gratia, cui singularis in Cælestibus correspondet Gloria, est Gratia Sanctificans; & hac Deus Matrem suam (ait Bernardus) prævenire curavit, ut eam videlicet ineffabiliter & intacta conciperet, & pareret incorrupta. Quid quasò Gratia Sanctificantis præventioni cum hoc, quòd Virgo ineffabiliter & intacta conciperet, & pareret incorrupta? Profectò hic de Gratia Originali fit sermo, aliòquin præventiva & singularis non foret, ut constat; adeoque de Gratia fit sermo, quæ quidem, utpotè præventiva Peccati, exclusit à Virgine peccasse in Adam, ac Debitum contraxisse: aliòquin non potuisset ineffabiliter & intacta concipere, & parere incorrupta; eo quòd subiisset primam Damnationis Sententiam, ut s. *preced.* cum Divo Ildephonso visum est, & sic juxta Legem Naturæ vitiata & corrupta debuisset & concipere, & parere, utpotè habens Carnem Peccati.

382. Quodque totum sanè statim firmat idem Bernardus, annectens: Porro Deum hujusmodi decebat Nativitas, qua non nisi de Virgine nascere.

sceretur. Talis congruebat & Virgini partus, ut non pareret, nisi Deum. Mira certè Sententia! Decuisse Deum nonnisi de Virgine nasci, mirum profectò non est: at congruum quoque fuisse, ut B. Virgo non pareret, nisi Deum, satis quippe mirabile est. Quòd Deus habere non debeat, nisi Matrem Virginem, parum vel nihil est, comparatione infinitæ Excellentie Dei. Quòd autem & Virgo Maria nec alium habere debuit Filium, nisi Deum, imbecillitas nostra non capit; cum Divina Maternitas, ut bene ait S. Thomas, Dignitatem quandam infinitam redoleat. Igitur Beatissima Virgo tali Gratia, singulari, talibusque Donis ac Privilegiis fuit à Deo præventa ex Bernardo, ut eam congrueret non parere, nisi Deum. Qua fronte illam igitur alias inter Mulieres, Adæ Peccato obnoxias, annumerabimus? Audiamus D. Bernardum sic mellifluè prosequentem: Proinde Factor Hominum, ut Homo fieret, nasciturus de Homine, talem sibi ex omnibus (N. B.) debuit deligere, imò condere Matrem, qualem & se decere sciebat, & sibi noverat placituram. Voluit itaque esse Virginem (tum Carne tum Mente, ut mox patebit,) de qua Immaculata Immaculatus procederet omnium Maculas purgaturus. Quid clarius? Decens ne fuit, an potius indecens Christo, infinitæ Dignitatis Supposito, quòd Virgo, ejus Mater, in Adam cum cæteris peccarit, & sic esset Filia Iræ oritura? Illam ergo fateamur cum Bernardo Immaculatam, ac prorsus ab Adæ Peccato alienam. Unde & post pauca subdit: Alioquin quomodò Angelus eam in sequentibus Gratia plenam pronunciat, si quicquam, vel parum Boni, quod ex Gratia non esset, habebat? Perquam bene Mellifluus Bernardus. Si Virgo quicquam vel parum Boni, quod ex Gratia non esset, habuisset; nequivisset Angelus illam Gratia plenam pronunciare: Quid ergo si quicquam vel parum Mali, quod ex Culpa esset? Nunquid nihil Mali est peccasse in Adam, & Maculam contrahendi Debitum traxisse?

383. Opus tamen foret totam eam Homiliam transcribere, si quæ Bernardus pro Virginis Puritate in ea cumulat, hic allegare vellemus. Satis sit innuere, quòd eam vocat Virginem admirandam, & omni honore dignissimam, singulariter venerandam, super omnes Fæminas admirabilem, Parentum Reparatricem, Posteriorum Vivificatricem. Virginem Carne: Ergo non habuit Carnem Peccati. Virginem Mente: Ergo non peccavit in Adam. Virginem professione, Virginem Mente, & Corpore Sanctam. Item eam asserit fuisse Mulierem illam fortem, quam Salomon requirebat; quæ ut posset Serpentis Caput conterere, cum ei servata talis Victoria fuerit, fortis (ut ille inquit) omnino necessum fuit, ut provideretur, ut ad tantum opus

Tom. II.

esset idonea. Quomodò autem adeò fortis fuisset, si in Adamo eidem Serpenti succubuisset? Itane idoneus quis est ad Hostem conterendum, cum ei succumbit?

Præterea S. Doctor Hom. 3. plura congerit pro Virgine Gratia plenà; notatque, quòd Angelus ei non dixit Dominus in te: sed Dominus tecum: assignatque diversitatem, ac subdit, quod licet ubique Deus totus sit; aliter tamen in irrationalibus, aliter in rationalibus Creaturis. Ab illis, inquit, non capitur: ab istis verò capi potest; per cognitionem quidem ab omnibus, per amorem verò tantum à bonis, propter concordiam Voluntatis. Sed cum ita sit (subnectit) cum omnibus Sanctis, specialiter tamen cum Maria; cum qua utique tanta ei consensio fuit, ut illius non solum Voluntatem, sed etiam Carnem sibi conjungeret, ac si de sua, Virginisque substantia unum Christum efficeret, vel potius unus Christus fieret. Quo pacto igitur tanta potuit consensio & conjunctio inter Christum & Mariam verificari, si hujus Voluntas fuisset obnoxia Adæ Peccato; atque item ejus Caro, utpotè Caro Peccati, fuisset vitata & corrupta? Horrent hæc profectò Fidelium aures: horret & ipse Bernardus, qui Hom. 4. purissimam Virginis Carnem appellat.

384. Hinc ad ea verba, & Benedictus Fructus Ventris tui, inquit: Non quia tu Benedicta, ideo Benedictus Fructus Ventris tui: sed quia ille te prævenit in Benedictionibus dulcedinis, ideo tu Benedicta. . . . de cujus Plenitudine tu quoque accepisti cum cæteris, etsi differentius à cæteris. In quo ergo differentius à cæteris, si cum cæteris in Adam deliquisse supponitur? Imò nec Benedicta in casu dici posset, sed cum cæteris Maledicta. Ergo ideo (ut ait Bernardus) Benedicta, quia prævenit eam Filius in Benedictionibus dulcedinis. Prævenit autem excipiendo à communi Lege, imò tanquam sui Matrem ad summam Gratiam prædestinando ante omnem Creaturam. Item ad ea, invenisti Gratiam apud Deum, sic Mariam alloquitur: Ut quid enim indebitam tidi dixeris Gratiam Angelorum? Invenisti Gratiam: quod quærebas, invenisti, quod nemo ante te potuit invenire. Invenisti Gratiam, apud Deum. Quam Gratiam? Dei & Hominum pacem, Mortis destructionem, Vitæ reparationem. Videsne hic Virginem meruisse, quòd Verbum ex sua purissima Carne Carnem, assumeret ad redimendum Genus humanum? Invenit enim, quod quærebat; quia ipsa nimirum prædita erat vel Gratia Angelorum, qui nec in se nec in alio unquam peccarunt, nec Debitum ullum proinde subeundi aliquam Maculam habuerunt.

Iterum Hom. 4. eandem Virginem, Angelo nuncianti responsuram, sic alloquitur. Expectamus & nos, o Domina, verbum miserationis, quos

T t

quos miserabiliter premit Sententia Damnationis. Et ecce offertur tibi Pretium Salutis nostræ; statim liberabimur, si consentis. In Semipiterno Dei Verbo facti sumus omnes, & ecce morimur; in tui brevi responso sumus reficiendi, ut ad Vitam revocemur. Hoc supplicat à te, o pia Virgo, flebilis Adam cum misera Sobole sua exul de Paradiso: hoc Abraham, hoc David, &c. hoc totus Mundus tuis genibus provolutus expectat, &c. Num ita loquendum Bernardo, si ea fuisset mente, quod Virgo peccasset in Adamo, ipsaque proinde à contracta Servitute liberari indiguisset, dum miserabiliter & ipsa premeretur Sententiâ Damnationis? Totus Mundus genibus Mariæ provolutus describitur: Ergo extra totum Mundum Virgo, imò & supra totum Mundum Sacra Dei Mater fuit; quæ verè non fuit de Mundo, ut ostensum est supra Cap. 3. hujus secundæ Quæstionis.

385. Ulterius *serm. 3. in Vigil. Nativit. Dñi* proponens, quod Tria opera, tres mixturas fecit Omnipotens illa Majestas in assumptione nostræ Carnis, iis tandem explicatis, inquit: In prima vide quid, in secunda per quid, in tertia propter quid Deus dederit tibi. Et respondet: Dedit tibi Christum per Mariam, propter sanitatem. In prima remedium est, quia ex Deo & Homine cataplasma confectum est, quod sanaret omnes infirmitates tuas. . . . sed quia indignus eras, cui donaretur; datum est Mariæ, ut per illam acciperes, quæ per hoc, quod Mater est, genuit tibi Deum: per hoc quod Virgo est, exaudita est pro reverentia sua in causa tua, & totius Generis humani. . . . Cum ergo in prima sit remedium, in secunda adjutorium est; quia nihil nos Deus habere voluit, quod per Mariæ manus non transiret. Si indignus erat quilibet Adæ Posterus, cui donaretur Christus, & nonnisi quia in Adam peccarat; & ideò datum est Mariæ, ut per eam illum acciperemus; ergo Maria non fuit, ut ceteri, indigna, imò digna, ut acciperet; ergo non peccavit, ut ceteri, in Adam. Quod iterum patet: Nam Virgo exaudita est pro reverentia sua: quia nimirum Deum orabat Virgo pro Dei & Hominum pace, Mortis destructione, ac Vitæ reparatione, ut ex eodem Bernardo supra visum est: & ideò, inquit, invenit Gratiam, quam quærebat, quoniam exaudita est (hic addit) pro reverentia sua. Ergo non fuit cum aliis redimenda à Peccato, in Adamo perpetrato: sed benè à Deo preordinata, ut digna esset, ac efficacissima Mediatrix ad eam Redemptionem pro aliis obtinendam: quare verbis expressis prosequitur sanctus Doctor: in causa tua & totius Generis humani. Non dixit planè in causa etiam propria, vel in causa tum sibi tum cæteris aliis communi: sed in causa tua, ac deinde & totius Generis humani; ut palàm fieret causam illam non suam esse, sed tuam; & sic totius Generis huma-

ni, præter ipsam Mediatricem, seu exclusivè ad illam.

386. Eapropter non sinè mysterio subtexuit: in secunda adjutorium est. Alludit namque, meo videri, Doctor Mellissus primorum Parentum Creationi; ita ut sicuti Deus, formato primo Adamo, & Hevam postea ei adjunxit, tanquam adjutorium illi simile: sic, & ordinato secundo Adamo, nempe Christo, sociavit ei & Matrem, tanquam adjutorium ei simile. Adeoque indicare vult, meo judicio, Bernardus, Virginem Beatissimam fuisse, uti mysticam Hevam, non, primo, sed secundo Adamo, nempe Filio suo, in genere Moris similem; & sic tum ab Adamo, tum à cæteris Posteris ejus omnino dissimilem. Aliòquin quo pacto esse ac dici posset adjutorium illi simile? Unde *Cant. 8.* dicitur *innixa super Dilectum suum*. Porro sicut per primos Parentes, Adam & Hevam, Deus omnes Homines voluit generari; ita & voluit per secundos, nempe per Christum & Mariam, omnes, etiam primos ipsos Parentes, regenerari: & sicut illi seipso deformarunt, ac totam Posteritatem; ita illi è conversò & hanc & illos reformarent; ita ut verum sit quod ait Bernardus, quod *nihil Deus nos habere voluit, quod per Mariæ manus non transiret*. Tantum ergo abest, ut Virgo Mater fuerit cum cæteris Adæ Peccato obnoxia; ut præordinata à Deo potius fuerit, tanquam simile Christi Filii sui adjutorium, ad omnium Peccata destruenda. Quare non desunt Authores gravissimi eam appellantes totius Mundi Corredemptricem.

387. Et jam eundem hunc planè sensum firmat Mellissus Doctor *serm. 3. in Annunc. B. M.* Nam ad ea verba, *Ne timeas Maria, invenisti Gratiam apud Deum*, quærit: *Quantam Gratiam?* Et respondet: *Gratiam plenam, Gratiam singularem*. Iterumque petit: *Singularem, an generalem?* Et respondet: *Utramque sinè dubio, quia plenam, & eò singularem, quia generalem: ipsam enim generalem singulariter accepisti. Eò, inquam, singularem, quò generalem: nam sola præ omnibus Gratiam invenisti. Singularem, quòd sola hanc inveneris Plenitudinem: Generalem, quòd de ipsa Plenitudine accipiant universi*. Vides jam propositum seu præexpositum sensum clarè firmatum? Sed audiamus iterum mellissuum Bernardi Discursum. Igitur in *serm. 2. de B. V. Maria* Thema proponēs ex *cap. 12. Apoc.* [*Signum Magnum apparuit in Cælo &c.*] sic discurrere incipit: *Vehementer quidem, dilectissimi, Vir unus & Mulier una nocuere: sed gratias Deo, per unum nihilominus Virum & Mulierem unam omnia restaurantur, nec sinè magno fenore Gratiarum*. Neque enim sicut Delictum, ita & Donum: sed excedit Damni estimationem Beneficii magnitudo. Sic nimirum Prudentissimus, & Clementissimus Artifex, quod quassatum fuerat, non confregit, sed

sed utiliùs omnino refecit, ut videlicet nobis novum formaret Adam ex veteri, Hevam transfunderet in Mariam. Et quidem sufficere poterat Christus: siquidem & nunc omnis sufficientia nostra ex Deo est; sed nobis bonum non erat esse Hominem solum. Congruum magis, ut adesset nostræ Reparationi Sexus uterque, quorum Corruptioni neuter defuisset. Hæc Bernardus: quibus nescio an clariùs exprimere potuerit Virginem Dei Matrem fuisse Christo Adjutorium simile sibi, & cooperatam cum eo fuisse nostræ Reparationi, veluti Corredemptricem. Si ergo ut talis fuit ab æterno à Deo Virgo præordinata, quo pacto æquè cum aliis redimenda asseritur à Peccati Servitute?

388. Profectò etsi Christus noster Mediator unitus sit; adhuc tamen subdit ibi Bernardus: *Ne ipsa Mulier Benedicta in Mulieribus videbitur otiosa: invenitur equidem (ait) locus ejus in hac Reconciliatione. Opus est enim Mediatore ad Mediatorem istum; nec alter nobis utilior, quam Maria.* En quàm præclare insinuat Bernardus Virginem præordinatam à Deo, ut esset Benedicta in Mulieribus, non ut otiosa maneret, sed ut in genere suo Mediatrix officium exerceret. Ergone taliter Mediatrix fuit ad nos reconciliandum Deo, ut & ipsa Mediatore pro sui reconciliatione indigeret? Nunquid & huc spectabit illud: *Medice cura teipsum?* Dicamus ergo Deiparam, utpotè in Mulieribus Benedictam, nullatenùs ex Bernardo in Adamo peccasse; aliòquin inter illas non ut Benedicta & dissimilis coruscaret, sed omnino similis, utpotè cum eis Maledicta. Nec fulgeret, ut *Ministra propitiationis*, opposita Hevæ, quæ ex eodem Bernardo fuit *Ministra seductionis*. Plurima sanè habet eo loci Bernardus, ita ut operæ pretium foret totum Sermonem allegare, si omnibus ejus verbis, summam Puritatem Marialem olentibus, uti vellemus. Nonnulla quidem dedimus *Cap. 2. Figura 12.* ubi Virginis Immunitatem, etiam à Culpæ Debito in eo *Signo Magno*, à Joanne viso, expressam ostendimus. Adeoque in D. Bernardi gratiam alia perpauca hîc adducemus.

389. Diximus itaque loco cit. ex eodem Bernardo, cur jure Maria Sole perhibetur amicta, ita ut præ quibusvis aliis longè meruerit non velut summam tangi, sed operiri magis undique, & circumfundi, ut jam prosequitur. Additque insuper: *Candidissimus sanè, sed & calidissimus hujus Mulieris amictus, cujus omnia tam excellenter irradiata noscuntur, ut nihil in ea, non dico tenebrosum, sed obscurum saltem, vel minus lucidum, sed ne tepidum quidem aliquid, aut non ferventissimum, liceat suspicari.* Scio planè adversæ Opinionis Authores contendere, quòd peccasse in Adam, Debitumque inde traxisse nil derogat Virginis Innocentiæ & Sanctitati. Sed

(quamvis id prorsus chimæricum sit) nunquid & contendunt quid obscurum saltem, vel minus lucidum non importare? Nunquid & contendunt nihil præferre, quod vel tepidum sit, imò non ferventissimum? Non hîc tamen persistit Bernardus, qui ex Solari Virginis amictu ad Coronam Stellarum discurrens, inter alia inquit: *Mibi sanè singularis rutilat Fulgor, primò quidem in Generatione Mariæ.* Quod explicare volens, paulò infra quærit: *Quid ergo Sydereum micat in Generatione Mariæ?* Statimque respondet: *Planè quòd ex Regibus orta, quòd ex Semine Abrahæ, quòd generosa ex Stirpe David; si id parum videtur, adde, quòd Generationi illi ob singulare Privilegium Sanctitatis divinitus noscitur esse concessa.* Ubi attendas velim, non dixisse, quòd Generationi illi ob sterilitatem ac senectutem Parentum divinitus noscitur esse concessa, uti de Joanne Baptista contigit: sed benè ob singulare Privilegium Sanctitatis. Item nec dixit: ob singularem Sanctitatem, sed ob singulare Privilegium Sanctitatis, uti quoque simile quid observavimus in *Epistola ad Canonicos Lugdunenses*. Ergo duo hîc insinuat Bernardus: nempe primum, quòd Virgo fuit in primo Animationis instanti, & non post illum (ut Jeremias, aut Joannes Baptista) sanctificata; aliòquin certè singulare Privilegium Sanctitatis non foret in Virgine, ut perspicuum est: secundum, quòd neque in Adamo peccaverit, ac nullum proinde Culpæ Debitum habuerit; aliter non benè diceretur *divinitus Generationi illi concessa*. Quandoquidem singulare ipsum Privilegium Sanctitatis est motivum noscendi ex Bernardo, quòd Virgo fuerit *Generationi illi divinitus concessa*. Ergo signum evidens est, fuisse præordinatam à Deo non tanquam unam ex Adæ Posteris; sed benè tanquam Posterorum omnium, ipsorumque primorum Parentum Reginam, ac Mediatrix, adeoque omnino segregatam à Peccatoribus, atque à solo Deo in genere Moris dependentem.

390. Hinc *serm. in Nativit. B. Mariæ, de Aqueductu*, omnia prædicta inculcans, quærit: *Quomodo Aqueductus noster, nempe B. Virgo, Fontem illum attigit tam sublimem, nempe Christum Dominum?* Et inquit: *Quomodo putas, nisi vehementiâ desiderii, nisi fervore devotionis, nisi puritate orationis? sicut scriptum est: Oratio Justî penetrat Cœlos. Et quis Justus; si non Maria Justa, de qua Sol Justitiæ ortus est nobis?* Præmissis autem, quòd Maria, pulsando, petendo, querendo, inaccessam attigit Majestatem, ac Gratiâ, quam quærebat, invenit apud Deum, interrogat: *Quid? Plena est Gratiâ, & Gratiâ adhuc invenit? Digna prorsus invenire quod querit, cui propria non sufficit Plenitudo, nec suo potest esse contenta Bono.... petit superfluentiam ad Salutem Universitatis.* Et post brève intersti-

terstitium: Intuere, o Homo, consilium Dei, agnosce consilium Sapientie, consilium Pietatis. Cælesti rore aream rigaturus, totum vellus prius infudit. Redempturus Humanum Genus pretium universum contulit in Mariam? His profectò Bernardus manifestè designat ab æterno Virginem Dei consilio præordinatam, tanquam humani Generis in genere suo Mediaticem, ut per eam, tanquam per Aquæductum, in omnes Gratia efflueret. Et hac sanè de causa propria, ei non sufficit Plenitudo, nec suo esse potest contenta Bono: quia nimirum proprii muneris ratio exigit ac petit superfluentiam ad Salutem Universitatis. Unde inferius ait: *Sic est Voluntas ejus, nempe Dei, qui totum nos habere voluit per Mariam.* Quis ergo dicet Bernardum ea fuisse mente, quòd Virgo jam præelecta, ut copiosam omnibus Gratiam largiretur, esset Peccato obnoxia, ac inimicitiam cum Deo in Adamo contraxerit?

391. Sed & paulò infra clariùs id inculcans, inquit: *Advocatum habere vis, & ad ipsum, nempe ad Christum? Ad Mariam recurre.* Pura siquidem Humanitas in Maria, non modò pura ab omni Contaminatione, sed & pura singularitate Naturæ. Nec dubius dixerim: *Exaudietur & ipsa pro reverentia sua.* Porrò hæc verba Virginem adeò extollunt, ut supra omnes Homines alterius Naturæ eminentiâ constituent. Fuit enim nedum pura ab omni Contaminatione, sed & pura singularitate Naturæ. Quorsum hæc? Quia nimirum grave omnino Delictum illud Originale non solum Personam (Adæ) infeceit, sed & Naturam, ut discurret Bernardus *Serm. fer. 4. Hebd. pænosa.* Quare ait alibi cum Apostolo: *Eramus & nos Naturâ Filii Iræ:* supra hujusmodi Naturam tamen enituit Virgo, ut non esset, sicut cæteri, Naturâ Filia Iræ, utpotè sic à Deo præordinata, ut in Adamo cum cæteris minimè peccare posset; sed ut fuisset omnino munda, cum de mundissima ejus Carne ipse Carnem esset sumpturus. Audiamus id ex eodem Bernardo: sic namque loquitur in *Serm. 2. in die Pentec.* *[Germen Domini, Jesus Christus solus de mundissimo conceptus Semine: quia etsi in similitudinem Carnis Peccati, non tamen in Carne Peccati. Etsi Filius Carnis Adæ, non tamen Filius Prævaricationis Adæ, quia non fuit Naturâ Filius Iræ, sicut reliqui omnes, qui in Iniquitatibus sunt concepti.]* Qui Bernardum devorant, proculdubio hæc sinistra mente percipient: non sic autem, qui illum attentè ac medullitè considerant. Recurre igitur ad quadruplicem Carnis Peccati acceptionem §. 1. exhibitam; & hic certè Virginem intueberis puram fuisse singularitate Naturæ. Quamvis enim omnes, qui ex coitu libidinoso prodeunt, in Iniquitatibus sint concepti, ac sint Naturâ Filii Iræ; non sic autem Virgo, estò ob aliqualem Parentum

Culpam ex præsupposito coitu libidinoso (de quo supra) dicatur & ipsa in Iniquitatibus concepta; quia nimirum ejus Fœtum seu Embryonem nulla tetigit Iniquitas. Aliòquin quo pacto verum foret, quòd Christus fuerit *de mundissimo conceptus Semine*, qui *Carnem ipsam* (ut ait Ber. *serm. 2. in die Natalis Dñi*) *de ejus* (nempe Virginis) *Carne suscepit?* Licet ergo gratissimè cedamus ex coitu libidinoso Virginem processisse; neutiquam tamen cedendum ejus Carnem immundam unquam fuisse, utpotè quòd fuerat à Deo præordinatum, ut ex ea Carne Carnem assumeret. Et idipsum certè insinuat loco mox cit. paulò supra his verbis Bernardus: *Caro de Massa Corruptionis sine Corruptione aliqua divino segregata artificio, qualis nulla jam Caro erat: ita ut ly sine Corruptione aliqua &c.* non solum Carnem assumptam, sed & Carnem, de qua illa assumpta est, afficiat; aliòquin Caro Virginis fuisset Caro Peccati in eo sensu, ut corrupta & immunda esset; atque ita Christus non fuisset *de mundissimo conceptus Semine*, ut profitetur Bernardus; nec fuisset nullo modo Filius Prævaricationis Adæ, ut ex dictis cum S. Ildephonso clarescit.

392. Unde colligo, quòd neque Christus, neque Virgo (licet ipsa propter Christum) fuere Filii prævaricationis Adæ, & sic non Naturâ Filii Iræ, quamvis aliter Christus, aliter Virgo; quæ viâ Generationis naturalis ex Adam descendit, tametsi secundum Naturam, non secundum Culpam; & id, ut Caro Christi, de Spiritu Sancto concepti, non esset de Carne Peccati; sed de Carne mundissima Virginis. Utraque namque Caro mundissima esse debuit, & illa, quæ assumpta est, & illa, de qua assumpta est; ne dicamus Verbum Carnem sumpsisse de Carne Peccati. Honor namque Parentis redundat in Prolem: & ex Augustino alibi citato, *Caro Christi est Caro Mariæ.* Quare longè infra ibidem ea verba Psalm. 18. expendens, *Dies Diei eructat verbum*, sic Bernardus differit: *Utique Dies Pater: Siquidem Dies ex Die Salutare Dei. An non etiam Virgo Dies? Et præclara. Rutilans planè Dies, quæ procedit sicut Aurora consurgens, pulchra ut Luna, electa ut Sol.* Intuere igitur quemadmodum usque ad Angelos Plenitudine Gratiæ, supra Angelos superveniente Spiritu Sancto pervenit. Est in Angelis Charitas, est Puritas, est Humilitas. Quid horum non enituit in Maria? Hæc profectò adeò clara sunt, ut nulla indigeant explanatione. Tanquam Dies de Die, Christus processit de Virgine; unde & canit Ecclesia infra Oct. Epiph. *[Lux de Luce apparuisti Christe.]* Nunquid ergo quemadmodum Nox, ita & Dies, & præclara Dies Caliginis Debito premitur, estque tenebris obnoxia?

393. Nequis autem & in Die tali cæcutiat, ite-

iterum in *serm. super Salve Regina*, par. 1. Doctor Mellissius idem illud firmat Exemplo Solis materialis. Quia sicut Sol, inquit, *universa Cæli Lumina præcellit prærogativâ claritatis eximie: sic ipsa* (scilicet *Virgo Maria*) *totam rationalem Creaturam* (post *Filium*) *præcellit splendore virtutis, ac scientiæ*. Et infra: *Super omnem Creaturam ipsa Sanctitate ac Dignitate præcellens Regine vocabula & honore sublimatur*. Unde in eo Sermone sæpius *Sanctam Sanctorum* eam appellat. Quod si nesciat aliquis ex his nostram Sententiam eruere; propius occurrit Bernardus in par. 4. *eiusdem Serm. super Salve Regina*, atque ad illam expressius firmandam sic ad eandem Virginem loquitur: *Turris es Libani. Libanus Mons, qui dicitur dealbatio, altam præ omnibus signat Innocentiam. Innocens fuisti ab Originalibus, & ab Actualibus Peccatis. Nemo ita, præter te. Unde Authoritas Augustini: Cum de Peccatis agitur, nullam de B. Maria volumus fieri mentionem: ex eo enim majorem credimus ei collatam virtutem ad vincendum ex omni parte Peccatum, quæ concipere & parere meruit eum, qui nullum habuit Peccatum. Ex omni, inquit, parte, hoc est ex parte Originalis, & ex parte Actualis Peccati. Eâ ergo solâ exceptâ, ceteri omnes quid dicere possunt, nisi quod ait Apostolus Joannes: Si dixerimus, quod Peccatum non habemus &c.?* Quo autem jure his verbis Immunitatem etiam à Debito astruat Bernardus, patet ex dictis in causa Augustini, cujus ipsissimis verbis usus est; quinimò & Augustinum etiam de Originali Peccato loqui exponit; adeoque satius & clarius intentum evincit.

394. Verùm præclarum hoc Testimonium, inficere videntur, quæ Bernardus annectit. Subdit enim: *Ego quoque piâ Fide opinor, in Utero Matris tuæ ab Originalibus te absolutam Peccatis: nec vana est Fides, nec Opinio falsa. Absolutio autem fit à Peccatis jam contractis: Unde Joannes Roa, in Apologia pro Immac. Concept. fol. 49. contendit, quod primo loco, ubi Virgo Innocens dicitur ab Originalibus, sermo est, non de unico Originali, sed de Effectibus &c. Falsum tamen est ea subsequenter verba quicquam negotii facessere. In primis namque ly absolutam idem sonat, ac liberatam. Quare aliquando in Missa exoramus Deum, ut & à Periculis nos absolvat, hoc est liberet, ut constat. Liberatio autem, ex suo loco probatis, est genus ad Redemptionem Præservativam & Extractivam. Quare Absolutio competere potest non solum ei, qui debet, sed & ei, qui potest aliquod Malum incurrere. Sic Cicero apud Roscium, Calepino teste, inquit: *Innocens, si accusatus fuerit, absolvi potest: id est potest liberari à Pœna Delicti, falsò imputati*. Siquidem (ut ait ipsemet Cicero apud eundem allegatus 5. *Tuscul.*) *Innocens dicitur, non qui leviter no-**

cet, sed qui nihil nocet. Unde alio nomine dicitur *Innoxius*, hoc est *Culpâ carens*. Adeoque non abs re Bernardus Virginem *Innocentem* asseruit, simulque *absolutam*, seu liberatam ab Originalibus Peccatis.

395. Adde, quod non est pertinaciter inficienda, juxta Bernardi mentem, Necessitas incurrendi ex vi Generationis activæ Originalem Maculam in omnibus illis, qui per coitum libidinosum ex Adamo descendunt; cum & apud anteriores ac posteriores Bernardo ea Sententia viguerit; & aliunde taliter ipse videatur in præmemorata *Epist. 174.* Virginem conceptam supposuisse. Quia tamen vera & intrinseca Necessitas, quam nunc *Debitum* appellamus, contrahendi Originalem Maculam ex alio capite oritur, nempe ex præciso Adæ Peccato, præsuppositis Pacto & Lege, ut dictum manet suo loco; ideo nil mirum, quod Bernardi loquela in multis locis, utpotè veritatis lumine ducta, Virginem, etiam per vitiosum concubitum ex hypothesi genitam, ab ea vera Necessitate, ac Debito immunem declaret: & hic è converso videatur à tali præsupposita Necessitate, ex coitu libidinoso exortam, liberatam & absolutam pronunciare.

396. Quod si neutra Solutio vera foret; certè Bernardus ibi sibi met contradiceret. Nam expressè affirmat Virginem ab Originalibus Peccatis *Innocentem*, atque ita iis prorsus carentem. Tum quia ipsam *Innocentem* affirmat ab Originalibus simul, atque ab Actualibus Peccatis: Ergo sicuti affirmat caruisse Peccatis Actualibus, ita & Originalibus. Tum etiam quia, *Innocentiam* Marialem deprædicat præ omnibus altam: unde infra inquit, quod si alii fuerunt in Utero Matris sanctificati, multo magis Virgo. Et si Jeremias fuit sanctificatus; Joannes Spiritu Sancto repletus; Sola Virgo totam Spiritus Sancti Gratiam possedit, quam alii habere per partes. Atque, ut dignoscatur, se talis Sanctificationis discrimen inter Virginem & alios agnoscere, ut Virgo fuerit prorsus immunis à Macula, utpotè in eodem Animationis instanti sanctificata, secus autem alii, expressè inquit: *Innocens fuisti &c. Nemo ita, præter te*. Tum tandem quia ad ea Salomonis verba, *Quæ est ista, quæ progreditur quasi Aurora consurgens &c.* hæc subnectit: *Aurora semper Noctem sequitur, Nox præcedit Auroram. Quid autem est Nox frigida, & obscura, nisi Originale Peccatum frigidum concupiscentiâ, obscuram ignorantia? Tu ergo* (ad Virginem ait) *processisti ut Aurora lucida & rubicunda; quia superatis Originalibus Peccatis in Utero Matris, nata es lucida cognitione veritatis, & rubicunda amore virtutis*. Si ut *Aurora lucida & rubicunda* Virgo processit; ergo non secum attulit Noctem Originalis Peccati, sed illam pro-

proculdubio fugavit. Alioquin fuisset Aurora, simul & Nox, quod implicat; quia Aurora, semper sequitur Noctem, ejusque Tenebras expellit; estque aptenata eas expellere, ita ut vel ex hoc capite conclusimus *Cap. 2. Figura secunda & decima* Virginis Immunitatem etiam à Debito. Quod idem hic firmat sanè Bernardus, inquiens: *Quia superatis Originalibus, Peccatis in Utero Matris, nata es lucida &c.* Nunquam certè superasse Hostem quis dicitur, si ab Hoste prostratur, ac perimitur. Si ergo B. Mater & Virgo superavit in Utero Matris Originale Peccatum; ergo non fuit ab eo in Utero Matris prostrata, nec perempta; alioquin & omnes planè dici æquè possemus superasse Originale Peccatum, cum illud tollitur per Baptisma.

397. Imò & maximè observandum, quòd si Virgo, ut Aurora, processit *lucida & rubicunda*; ergo ex morali sua proprietate, ac mystica Dignitatis Personalis conditione Noctem, Peccati fugavit, ejusque Tenebras superavit. Non sic autem contigit in cæteris Adæ Filis, cum eis deletur Peccatum, jam ex Origine contractum; non enim ipsi eo tunc Originale Peccatum superant, si taliter loqui liceat; sed Deus est, qui illud suâ potentiâ destruit. Unde agebat D. Paulus: *Deus autem pacis conterat Satanam sub pedibus vestris.* Non sic autem Virgo; quoniam, ut Aurora lucida & rubicunda à Deo præordinata, Peccatum Originale ex morali sua proprietate, sibi tanquam Auroræ mysticæ à Sole Divino communicata, atque ex dignissima sua conditione, ad mysticam Auroram ipectante, superavit, ejusque Tenebras suo Splendore fugavit, juxta illud Dei Oraculum: *Ipsa conteret Caput tuum.* Quare statim illa verba, quæ etiam primo loco protulerat, repetens, subdit: *Tu es proinde Turris Libani cum propugnaculis edificata.* Si ergo est *Turris Libani*, seu Innocentiæ & Candoris, ut ipse Bernardus explicuit, *edificata cum propugnaculis*; quid mirum, quòd ex sua morali proprietate à Deo insita, & ex sua ipsius præclara conditione Peccatum deturbet, atque à se eliminet, & exterminet? Ipsius Virginis namque fuit, ex vi Divinæ Electionis, Caput Serpentis conterere.

398. Denique lubet, quæ Bernardus habet *Serm. 4. in Vigil. Nativit. Dñi*, prædictis cumulare, ne ea contemnere videamur. Ait enim: *Mutata est in Virgine nostra Maledictio Hevæ: peperit enim Filium sine dolore. Mutata est, inquam, Maledictio in Benedictionem, sicut prædictum est per Angelum: Benedicta tu &c. O beata, sola inter Mulieres Benedicta, & non Maledicta, sola à generali Maledicto libera, & à dolore parturientium aliena.* Porro si ita mutata est Maledictio Hevæ in Benedictionem, ut ipsa-

met Virgo subjectum fuerit sub utroque mutationis extremo disjunctim existens, adeoque prius *Maledicta*; & postea *Benedicta* fuerit; jam non esset à generali Maledicto libera. Atqui fuit (ut idem inquit) *sola inter Mulieres Benedicta, & non Maledicta*: Ergo non subjacuit communi Maledictioni; imò *sola fuit à generali Maledicto libera*. Non *liberata* inquit, sed *libera*: Ergo & libera, & sic immunis ab Adæ Culpa, qua simul omnes peccavimus. Propter eam Culpam quidem (ut supra ostendimus *Cap. 8. §. 1. à nu. 260. & §. 3.* generali Maledictioni obnoxii fuimus. Esse planè liberam à communi Maledictione, & non à communi Culpa, piaculum est, vel ob id, quòd Culpa ipsa Dei Maledictionem, secum infallibiliter trahit. Et hæc satis pro Divo Bernardo: quem si alicui videatur hæud perfectè ad nostram Sententiam traxisse; eum saltem perfectè retraxisse putamus à Sententia, opposita, sibi imputata. Contra Joannem Roanil opposuimus; nam satis visum est ex facto Discursu ejus debile Assertum evanuisse. Et mirum profectò est hunc Authorem in *Epist. 174. D. Bernardi* non potuisse nomine *Peccati* intelligere vel Fæditatem Carnis in efformatione Embryonis, quæ est utique Pœna Peccati; & hic nomine *Peccati* voluisse intelligere non Peccatum ipsum, sed effectus Peccati. Nec obest, quòd plurali nomine dicatur ibi, *ab Originalibus Peccatis*; hoc enim in causâ Originalis Peccati satis familiare est etiam in Sacro Textu, pluribus de causis communiter assignatis.

§. TERTIUS.

D. Thomas nostræ Sententiæ Patronus ostenditur.

399. **N**ON minorem certè excitabit stuporem hoc Assumptum, quàm illud Paragraphi præcedentis: imò majorem, cum potissimum in Angelici Doctoris Operibus innixi visi fuerint, qui pugnarunt olim contra Originalem Virginis Innocentiam. Hinc fortè quis suspicabitur nos in hoc Paragrapho magnam eam provinciam assumpturos disceptandi de mente tanti Doctoris, primò quòd ad Immunitatem ab ipsa Culpa Originali. Verum pluribus de causis ab hoc puncto supersedendum duximus. Primò namque plurimi & insigniores quidem Viri non defuere, qui egregiè ac luculenter demonstrarint, nunquam D. Thomam rigidam de Mariana Innocentia Opinionem asseruisse, imò secus; inter quos plures ex iisdem Thomistis, & ex Dominicana ipsa perillustri Familia connumerantur. Eteorū quidem non paucos citat Franciscus Macedo *collat. 6. diff. 2. sect. 6.* postquam idem id ipse præ-

præstitisset *sect. 4. & 5.* Textum quoque per extensum adducendo Reginaldi Lucarini, & Joannis à S. Thoma Dominicanæ Familiæ. Sed & lubet Authoribus ab eo citatis addere Eugenium Martanello Ordin. Mior. *in Speculo*, in quo ex D. Thoma Virginem ab Originali immunem, ostendit, excerpto ex *Tract. Andreæ Peruzzini: Augustinum de Angelis è Congregatione Soma-scha, de Immaculata Conceptione*, ubi Methodum servat, ac Doctrinam D. Thomæ: Vincentium Latium in *suo Opere de Conceptione*, qui fusè rem agit: quod & luculenter admodum præstitit Illustr. S. R. J. Princeps, & Abbas S. Galli, Cœlestinus Sfondrati in *suo Opere*, cui Titulus est: *Innocentia vindicata, in qua gravissimis Argumentis, è S. Thoma petitis, ostenditur, Angelicum Doctorem pro Immaculato Conceptu Dei-paræ sensisse, & scripsisse.* Potestque insuper præallegatis Authoribus addi R. P. Thyrsus Gonzalez Soc. Jesu Præpositus Generalis *Disp. 2. de Immac. Virg. Concept. sect. 17.* ac P. Bonæ-Spei Carmel. in *Elia Visione de Immac. B. V. Concept. disp. 3. dub. 7. à num 506. usque ad finem*, cum aliis non paucis. Unde judicamus ab hoc labore abstinendum, ne actum ageremus.

400. Secundò eapropter id duximus, quoniam Opera D. Thomæ quò ad hanc præcipuè Controversiam pluribus in locis vitiata non levibus Argumentis à pluribus ostenduntur: quodque satis firmant Opera ipsa pluries recusa, quæ invicem collata discordant. Quarè P. Bonæ-Spei *dub. cit. num. 105.* ait: *Nos verò à quindecim circiter annis perpendentes in eo moveri litem interminabilem, quandiu de vero & virgineo D. Thomæ Originali non constiterit judicavimus D. Thomæ mentem in materia Conceptionis Dei-paræ, in vel sinè Peccato Originali, esse & fore per accidens invincibiliter dubiam.* Et licèt, præter citatos Authores, & alii sint, etiam ex Illustrissima Prædicatorum Familia, præsertim Reginaldus, & Joannes à S. Thoma, qui stant pro Virgine, exponentes Angelicum Doctorem (nulla præsupposita Textus corruptione) de contractione Peccati Originalis *secundum Debitum*; vereor tamen eos vel ex hac parte aberrasse, cum D. Thomas Debitum, de quo controvertitur, minimè agnoverit, ut *Cap. præced. s. 1. & Disp. 1. Quæst. 2. Cap. 3.* tactum est, & mox item patebit. Adeoque censeo, Patrem Bonæ-Spei veriùs exposuisse D. Thomam de *Peccato Originali originabili*, seu *in potentia*: quod satis consonat Doctrinæ tunc temporis communi de Originalis Peccati Traductione. Id unum tamen mihi certum suadeo, nempe quòd, præsupposita Textus integritate, D. Thomas diversis in locis utramque, pro & contra, Sententiam docuerit, ut ait P. Thyrsus citatus: adsunt namque loca, expresse faventia Deiparæ. Nec mirum quippe, cum eo tunc pia Sententia suas nondum tam altè radices fixerat.

401. Tertiò tandem quia nostri instituti hic tantum est, præsupposita Immunitate Virginis à Culpa, seu ab ejus Macula, ostendere Immunitatem ejusdem ab omni quoque *Debito* ipsius Maculæ. Quapropter satis est ad id supponere, quòd Angelicus Doctor verè aliquando tribuerit B. Virgini Immunitatem à Macula; ut jure, indè transeamus ad explorandum, num & vel Angelicam illi tribuerit Puritatem, quæ certò certius fuit ab omni Maculæ *Debito* immunis. Et ea quidem suppositio satis constat nedum ex *Opusc. 8.* ejusdem D. Thomæ in *Exposit. Salut. Angelicæ*; sed & potissimum ex ejusdem sancti Doctoris *Commētariis in Epist. D. Pauli ad Galat. Lect. 6.* ubi sic habet: *Virum de mille unum reperi, scilicet Christum, qui esset sinè omni Peccato: Mulierem autem ex omnibus non inveni, quæ à Peccato Immunis esset ad minùs Originali, vel Veniali.* Excipitur purissima & omni laude dignissima Virgo Maria. Ita quidem se habent Exemplaria edita Parisiis Anno 1529. & 1532. & Venetiis Anno 1555. & alia post Annum 1590. Quamvis Remigius Florentinus (ut plures autumant) Exceptionem illam in posterioribus Editionibus expunxerit. Antiquiores autem eo tono cantant. Et illud reculum Parisiis Anno 1532. pluribus in locis repertum, diligentissimè asservatur in Bibliotheca Monasterii PP. Benedictinorum, S. Martini de Schalis nuncupati, propè Panormum in Sicilia. Et quidem, ut obvius esset locus, ac patens iis, qui ad eum observandum accedunt, sericâ vittâ manet perpetuò signatus. Quod ipsum pariter Ego præstiti in Bibliotheca nostri novi Conventus Drepani, ubi simile Exemplar observavi reculum Venetiis Anno 1532. quod intus & foris signavi, tam in margine nimirum, quàm in tegumento, funiculumque sericum adhibui. Præterea aliud Exemplar, & quidem duplex, reperi in Bibliotheca nostri Conventus Thermanum, quorum unum, prodiit *Ex Officina honesti viri Oudini Petit, sub signo Floris Lilii, viâ ad D. Jacobum*: alterum verò *Ex Officina honesti viri Ambrosii Girault sub signo Pellicani, viâ ad D. Jacobum ante S. Ivonem*: sed utrumque Parisiis impressum eodem Anno 1541. Et quamvis ambo Exemplaria in frontispiciis diversa ferant Emblemata; idem prorsus tamen in eis est character, eademque characterum, linearum, &c. dispositio. Imò (quod notabilius est) eosdem continent Typographi errores in eo D. Thomæ loco, ubi Virginem excepit, in ea notula nimirum, quæ est in margine apposita: quia fortè (ut suspicor) expensis utriusque principalis Typographi fuit Opus reculum; & ideò fortè convenerunt, medietatem Exemplarium sub nomine unius, alteram verò medietatem sub nomine alterius imprimi.

402. Alia quoque adsunt loca, quæ simul & suppositum illud, ac nostrum intentum firmant.

Et

Et primò adducendum illustrissimum illud Testimonium Romæ repertum anno 1623. in quodam Libro antiquissimo, veteribus characteribus conscripto, & in Bibliotheca Cardinalis Sfortiæ asservato; in quo (ut refert P. Thyrsus loco cit. §. 1. num. 192.) continebatur *Expositio D. Thomæ in Epist. D. Pauli*. Undè ad ea verba [Cap. 5. ad Rom.] *In quo omnes peccaverunt*, hæc annectit sanctus Doctor: *Unâ exceptâ B. Virgine, quæ nullam contraxit Maculam Originalis Peccati*. Hinc cum Librum (ut idem P. Thyrsus adjicit) magna animi alacritate ad Urbanum VIII. detulit Cardinalis Trexo. Et admirans Pontifex in vetustissimo illo Exemplari eam Virgini favorabilem Exceptionem, qua novæ Editiones carent, signo se Crucis muniens, dixit: *Rem esse magni momenti, & consideratione dignam, sibi quæ magnam novitatem, ac admirationem attulisse*. Authenticum hujus Historiæ Testimonium exhibuit (P. Thyrsus referente) Eminentiss. Card. Sandoval P. Eusebio Nieremberg, qui illud per extensum apposuit in *Libro Except. cap. 21*. Et jam illud Egomet observavi in fonte citati Authoris.

403. Quo sanè Testimonio D. Thomas etiam firmat, ut liquet, Virginem in Adamo non peccasse; cum eam excipiat à D. Pauli Sententia, in qua de ipso peccasse in Adam fit sermo. Nec obstat, quòd Virginem excipiat, eo quia *nullam contraxit Maculam Originalem*. Imò & hoc probat implicare, etiam per D. Thomam, quòd is, qui in Adam peccavit, Maculam in Conceptione non contrahat; & quòd oppositum supra captum antiquorum Doctorum fuerit, uti reverà imperceptibile est. Unde (ut suo loco notavimus) ipsemet Apostolus ideò docet, quòd per unum Hominem Peccatum intravit in Mundum, & per Peccatum Mors, quia in illo uno Homine omnes peccaverunt. Cujus planè Illationis necessitas omnino indispensabilis ex ipso naturæ lumine constat. Quòd si secus foret, utique D. Thomas dixisset: *Unâ exceptâ Virgine, quæ licet in Adam peccaverit, nullam tamen contraxit Maculam &c.* Et certè imperceptibile est, quòd quis peccet, & nullam contrahat Maculam, quovis modo explicetur ly *peccasse*, ut alibi ostensum est.

404. Satis item ad propositum est locus ille ex *Opusculis D. Thomæ* excerptus. Nam *Opusc. 61. de Dilect. Dei & Prox.* expendens decimum Charitatis gradum, per quem Creatura rationalis totaliter assimilatur Deo ultra Seraphim, ita ut competat ei in summo Angeli definitio, à D. Dionysio tradita [*Angelus est Imago Dei, manifestatio occulti Luminis, Speculum clarissimum, immaculatum, incoquinatum, incontaminatum, &c.*] hujusmodi fuisse testatur B. Virginem, utpotè habentem in se Pulchritudinem omniformis Deiformitatis. *Fecit ergo*, inquit,

*summus Artifex in ostensionem plenioris artis suæ Speculum unum clarissimo clarius, Seraphim tersius & purius, & tantæ Puritatis, ut purius intelligi non posset, nisi Deus esset: Personam scilicet Gloriosissimæ Virginis, de qua Anselmus: Decebat, ut illius Conceptio Hominis de Matre Purissima fieret eâ Puritate, qua major sub Deo nequit intelligi. Cum ergo vel ipsa Angelica, Puritas non solum immunis sit ab omni Culpa, sed etiam ab omni ejus turpissimo Debito; quis eandem hanc amabò denegabit Puritatem Sacratissimæ Virgini, quæ per D. Thomam excellentiori micat Splendore? Quòd si reflectamus ad id, quòd Debitum Culpæ Originalis ab ipsa Culpa, jam in Adamo verè & propriè commissum, prodit in eo, qui tali premitur Debito (nam est Debitum & Necessitas contrahendi Maculam Culpæ in Adamo perpetrata;) quis non horreat tale Debitum in Virgine, quam agnovit Doctor Angelicus *Speculum tersius & purius Seraphim*, & quo purius infra Deum intelligi nequit?*

405. Præmissis autem locis summum dant vigorem alia duo loca valde admodum obvia & pervia, utpotè in omnibus Operum D. Thomæ editionibus ex integro reperta, & absque ulla controversia D. Thomæ attributa, atque ut talia ab omnibus probata. Adsumt autem in 1. Sent. Et primus locus in dist. 17. quæst. 2. art. 4. ad tertium, ubi Doctor Angelicus ad hoc Argumentum [*Et similiter potest dici de B. Virgine, de qua dicit Anselmus, quòd eâ Puritate nituit, qua major sub Deo nequit intelligi*] his verbis respondet. *Ad id, quòd dicitur de B. Virgine dicendum, quòd differt Puritatis augmentum, & Charitatis. Augmentum enim Puritatis est secundum recessum à contrario: & quia in B. Virgine fuit depuratio ab omni Peccato; ideò pervenit ad summum Puritatis; sub Deo tamen, in quo non est aliqua potentia deficiendi, quæ est in qualibet Creatura, quantum in se est. Charitatis augmentum autem est per accessum ad summam Bonitatem, & ideò non habuit B. Virgo summam Charitatem, quia etiam profecit in Charitate & Gratia.* Secundus autem locus in dist. 44. art. 3. ad 4. ubi respondens simili Argumento, contendenti non posse Deum aliquid facere, quòd sit melius B. Virgine, dum secundum Anselmum [*de Conceptu Virginis & Peccato Origin. cap. 18.*] decens erat, ut eâ Puritate, qua major sub Deo nequit intelligi, Virgo illa niteret, eadem, quæ supra, luculentissime repetit, inquit, *quòd Puritas intenditur per recessum à contrario; & ideò potest aliquod creatum inveniri, quo nihil purius esse potest in rebus creatis, si nulla Contagione Peccati inquinatum sit: & talis fuit Puritas B. Virginis, quæ à Peccato Actuali, & Originali immunis fuit. Fuit tamen sub Deo, in quantum erat in ea potentia*

tia ad peccandum . Sed Bonitas intenditur per accessum ad terminum , qui in infinitum distat , scilicet summum Bonum : unde quolibet finito Bono potest aliquid melius fieri .

406. Porro uterque hic locus mirum in modum nostram firmat Sententiam de Mariæ Puritate . Et quamvis in primo loco non fuerit facta mentio de Immunitate à Peccato Originali explicite , ut in secundo ; satis tamen efficaciter insinuatur . Si enim summa fuit Virginis Puritas ; ergo summè recessit à contrario, cuiusmodi est omne Peccatum, etiam Originale , ut liquet . Item D. Thomas supponit eo loci Virginem profecisse in Charitate & Gratia , secus autem in Puritate ; aliòquin aliquando fuisset sub contrario Puritatis , & sic sub aliquo Peccato , & sic neutiquam pervenisset ad summum Puritatis , ut constat ; quod tamen Divus Thomas negat : Igitur ab initio , & sic ab instanti intrinseco suæ Immaculatæ Conceptionis summum attigit Puritatis , ita ut nunquam profecerit in Puritate , licet secus in Gratia & Charitate . Itaque idem prorsus habet uterque locus .

407. Quod autem uterque locus Immunitatem ejusdem Virginis ab omni Culpe Originalis Debito solidissime astruat , evidenter suadetur . Primo : Quia B. Virgo à primo instanti suæ realis existentiae attigit summum Puritatis , ita ut nequeat aliquid eâ purius inveniri in rebus creatis : Ergo nedum habuit Immunitatem ab omni Peccato , etiam Originali , sed & ab omni quoque illius Debito ; aliòquin posset utique aliquid eâ purius inveniri in rebus creatis, nedum de possibili, quatenus posset Deus Hominem cōdere utraq̃ue præditum Immunitate ; sed etiam de facto, quatenus Angeli forent Virgine puriores ; nam utpotè carentes omni tali Debito magis recederent à contrario, nempe à Peccato . Tum quia falsum est , quod Debitum contrahendi Originalem Maculam & Labem in Conceptionis momento non præsupponat huiusmodi Debitorem verè ac propriissime peccasse in Adam ; & sic moraliter perpetrasse Peccatum verè & propriè dictum , ut pluribus in locis ostensum est . Accedit negari non posse , quod Originalis Peccati contrahendi Debitum non sit horrendissimum, ac foedissimum , & lathale Contagium , cum trahat post se Mortem Animæ : Divus Thomas autem contendit Virginem nullam Contagione Peccati inquinatam : Ergo & sine ullo Peccati Debito .

408. Secundo principaliter , ac evidentissime : Talis fuit Puritas B. Virginis per D. Thomam , ut nonnisi in ea fuerit Deo purissimo inferior , quia Deus nimirum nullam omnino potentiam habet ad peccandum , imò maximam , summamque ad id impotentiam , ac infinitam repugnantiam , cum sit suapte natura impec-

cabilis : Virgo autem non sic ; quoniam , ut Creatura, habet, quantum in se est , potentiam deficiendi , & sic potentiam ad peccandum . Igitur solam & puram peccandi potentiam D. Thomas in Virgine agnoscit , quam quidem , utpotè Creatura , non habere nequit : Adeoque nullum in ea agnoscit Culpe Debitum ; aliòquin nedum esset sub Deo , in quantum erat in ea potentia ad peccandum : sed etiam , in quantum erat in ea Debitum , seu Necessitas peccandi : imò & in quantum , peccando in Adam , verè ac propriè peccasset ; quod tamen D. Thomas abhorret præfatis in locis , dum eam vult nulla prorsus Contagione Peccati inquinatam . Potuit ergo per D. Thomam , & quidem remotè (id enim designant ly *potentia ad peccandum* , quod dicit potentiam potentiae , & ly *quantum in se est* , quod præscindit ab Impeccabilitate ex Gratia) in Adam peccare B. Virgo : non tamen debuit , nisi velis esse idem posse ac debere , quod quidem fatuum est . Imò nec potuit proximè , ut in superioribus non semel tetigimus, & infra ex professo dicemus cum eodem Angelico Doctore .

409. Dices fortè : D. Thomas in priori scripto super 3. lib. sent. dist. 3. quest. 1. art. 2. §. *Ad secundam Quæstionem* , totum oppositum astruit , dum Virginem expressissime in Originali Peccato conceptam autumat his verbis : *Dicendum, quod Sanctificatio B. Virginis non potuit esse decenter ante infusionem Animæ, quia Gratiæ capax nondum erat ; sed nec etiam in ipso instanti infusionis, ut scilicet per Gratiā tunc sibi infusam conservaretur, ne Culpam Originalem incurreret : Christus enim hoc singulariter in humano Genere habet, ut Redemptione non egeat : quia Caput nostrum est ; sed omnibus convenit redimi per ipsum : hoc autem esse non posset, si alia Anima inveniretur, quæ nunquam Originali Macula fuisset infecta.* Quod ipsum refricat in secundo scripto breviori ad Annibaldum , nempe in 3. dist. 3. quest. unica, art. 1. ubi hæc habet : *Dicendum, quod B. Virgo nec ante Conceptionem, nec in Conceptione ante Animæ infusionem sanctificata fuit ; nec in ipso instanti infusionis Animæ, quia sic non contraxisset Originale ; & ideo omnibus non conveniret redimi per Christum.*

410. Respondeo me nunquam proposuisse hîc sustinere , quod D. Thomas perpetuò ac semper docuerit piam de B. Virgine Opinionem : sed tantum , quod aliquando illam secutus fuerit ; imò & quod Immunitatem etiam à Debito calculis suis firmaverit . Quod autem aliquando utramque Immunitatem denegarit (si tamen denegavit) nil ad nos . Cæterum P. Thyrsus Gonzalez loc. cit. §. 3. num. 207. sic notavit : *Commentarios in 3. lib. Sentent. vitiatos esse multis Argumentis probat P. Aldrete in Contro-*

versia de Immunitate Deipara, disp. 1. sect. 4. num. 5. Sed validius Petrus Alva in Sole Veritatis, radio 81. à colum. 897. & hujus rei non exiguum indicium est, quod nec P. Nicolaus Emericus Ordinis Prædicatorum Inquisitor Generalis Aragoniæ, acerrimus Immaculatæ Conceptionis impugnator, in suo Tractatu contra Conceptionem scripto Anno 1395. ut in ipso dicitur, nec Vincentius Bandellus in simili Tractatu, qui Testimonia D. Thomæ diligentissime conquiesierunt contra Immaculatam Conceptionem, illam Authoritatem ex 3. Sententiarum citant, cum tamen sit omnium urgentissima, & expressa unice, & sita sit in illa Quæstione, in qua ex professo tractavit sanctus Doctor de Sanctificatione Virginis; quod signum est, hanc Authoritatem tempore Emerici & Bandelli non extitisse, sed postea additam fuisse: quia, si in Codicibus tunc extantibus inveniretur, latere non porterat Viros eruditos, qui tam avidè quæsiere omnia Testimonia, quæ ex sancto Doctore congerere potuerunt in favorem suæ Sententiæ. Sic ad litteram P. Thyrsus, & P. Alva in fonte observatus.

411. Unum tandem restat animadvertendum, quod, cum dicimus, ac ostendimus Divum Thomam docuisse Immunitatem Virginis nedum ab Originali Macula, sed etiam ab omni ejus Debito, non supponimus Angelicum Doctorem secrevisse actualem Culpæ contractionem à Debito ipsam incurrendi, eo modo, quo fecernuntur ab iis, qui excogitarunt Virginem immunem quidem fuisse à Culpâ, sed non à Debito; cum tempore D. Thomæ adhuc ignota, utpotè nondum adinventâ fuerit ejusmodi actualis contractionis Culpæ Originalis à Debito separatio. Imò, ut Disp. 1. Quæst. 3. Cap. 3. ostendimus de Scoto, Antiquiores concipientes Originale Peccatum, tanquam defectum Naturæ ab Adami Peccato causatum, ac viâ Generationis communicatum Posteris per communicationem ipsius Naturæ defectuosæ, nullum aliud videri sunt Debitum in hac materia agnoscere, nisi concomitans ipsam Generationem ex Semine infecto prodeuntem. Et si aliquod agnovissent Debitum antecedens ipsam Generationem, id planè non agnovissent, nisi ut inseparabile à Culpæ contractione, atque ut irreparabile illius inductivum; cum fundamentum habuisset (per eos) in ea Necessitate ac Debito, quo Adam cogeatur Naturam Posteris suis communicare absque Originali Justitiâ debita: quæ Necessitas seu Debitum in Adamo erat indispensabile. Nec aliter planè supponere videntur antiqui Doctores, etiam D. Thomas, D. Bonaventura, & non pauci post ipsos, ut ex eorundem scriptis fit palàm.

412. Et quidem D. Thomam nullum agnovisse Debitum seu Necessitatem contrahendi Culpam Originalem in Adæ Posteris, ante ipso-

rum Conceptionem, satis constat ex iis, quæ scripsit, quorum nonnulla tangam. Igitur par. 1. quæst. 81. art. 1. in Corp. concludit in fine, quod Peccatum Originale non est Peccatum hujus Personæ, nisi in quantum hæc Persona recipit Naturam à primo Parente; unde & vocatur Peccatum Naturæ ad Ephes. Et in Resp. ad secundum inquit: Per virtutem Seminis traducitur humana Natura à Parente in Prolem, & simul cum Natura Naturæ infectio. Et Rationem assignaverat jam in Corp. quia Posterus Adæ non est capax contrahendi ab illo Peccatum Originale, nisi in quantum, ut illius membrum, est aliquid ejus, à quo movetur motione Generationis. Unde sicuti, antequam ponatur Generatio, non ponitur motio; ita nec ulla Necessitas contrahendi Culpam ab illo: & sicuti ante Generationem non competit Postero nisi posse ab Adamo generari; ita non competit nisi posse ab eo Culpam contrahere. Atque art. 2. in Corp. docet Originale Peccatum esse defectum spectantem ad Naturam, & ex Natura redundare in Personam, cui Natura communicatur. Nam inquit: Justitia Originalis erat quoddam Donum Gratiæ toti humane Naturæ divinitus collatum in primo Parente, quod quidem primus Homo amisit per primum Peccatum. Unde sicut illa Originalis Justitia traducta fuisset in Posteris simul cum Natura; ita etiam inordinatio opposita. Igitur per D. Thomam ex defectuosæ Naturæ communicatione debet & cogitur Adæ Posterus Originale Peccatum subire, & sic Debito merè concomitanti, non antecedenti. Vide quæ dixi de Scoto loco citato.

413. Item 3. par. quæst. 27. art. 1. ad 4. ait: Peccatum Originale trahitur ex Origine, in quantum per eam communicatur humana Natura, quam propriè respicit Peccatum Originale, quod quidem fit, quando Proles concepta animatur. Sicuti ergo nulla fuit Necessitas huic vel illi Postero trahendi Naturam ab Adamo, quia poterat ex Dei beneplacito eam aliunde habere; ita nec ulla fuit eidem Necessitas, nullumve Debitum trahendi ab Adamo Peccatum Originale; sed mera Potentia passiva ad recipiendam Naturam carentem Justitiâ debitâ, ex hypothesis quod eam ab Adamo exciperent viâ seminalis Propagationis.

414. Idipsum asruit D. Thomas quæst. 4. de malo art. 2. ad 4. ubi ait, quod Peccatum Actuale in actu voluntario alicujus Personæ consistit... Sed Peccatum Originale est Personæ secundum Naturam, quam ab alio traxit per Originem: & ideo omnis defectus in Natura Proles inventus, derivatus à Peccato primi Parentis, habet rationem Peccati Originalis, dummodò quod sit in subiecto, quod sit susceptivum Culpæ. Similesque sanè Authoritates passim habet Angelicus Præceptor de Originali Peccato disserens; quibus pro-

perfectò ostendit, quòd Originale Peccatum ex Natura, ab Adamo viâ Generationis naturalis communicata, transit in Posterorū Personam. Ut ergo Posterī vel secundariò & consequenter haberent Necessitatem ac Debitum, antequàm generentur, trahendi ab Adamo Culpam Originalem, deberent planè præintelligi, quòd habuerint Necessitatem ac Debitum trahendi Naturam viâ communis Generationis ab Adamo, & non aliter. Atquē nullum ejusmodi Debitum excogitari potest in Posteris, cum ex pura ac sola Dei Voluntate pendeat, quòd hic vel ille Homo sit viâ Generationis naturalis ab Adamo existens, & solum de se habeat posse ab Adamo gigni, sicut & posse aliâ viâ, Deo disponente, existere. Ergo & solum de se habēt Posterī posse ab Adamo recipere Naturam defectuosam, & sic posse per Naturam, ab Adamo cum defectu Justitiæ communicatam, maculari; non autem, de se habent debere maculari. Quocirca jure de B. Virgine loc. cit. docuit eam fuisse immunem à Culpa etiam Originali, & solum habuisse Potentiam ad peccandum, nullam faciendo mentionem de Debito: quia nimirum in hoc puncto Doctrina D. Thomæ coincidit cum illa Scoti, quam expendimus loco cit. eratque Doctrina communis, ex D. Anselmo excerpta in lib. de Conceptu Virginis & Peccato Origin.

415. Quocirca meritò satis P. Bonæ-Spei, volens, ex suppositione adhuc integritatis Angelici Textus, D. Thomam in locis piæ Sententiæ invisīs exponere, atque ad bonum sensum reducere, contendit D. Thomam non loqui de Originali in actu, sed de Originali in potentia, nempe de Originali originabili; ita ut Sanctissima Dei Parens duntaxat habuerit Potentiam contrahendi Peccatum Originale (quæ est mera Potentia passiva, seu Capacitas & Subjectio ad Deum, potentem ipsam cum aliis Posteris in Pacto involvere;) non autem Debitum ullum contrahendi Peccatum; vel ipsam contractionem actualem Originalis Peccati, ut supra ex eodem tetigimus. Quæ perfectò Expositio, sicuti expressissimè conformis est allegatis D. Thomæ locis, ita & satis propitia est ac favorabilis nostræ Sententiæ; quæ jure proinde optimo D. Thomam ut Patronum sibi vendicat.

§. QUARTUS.

D. Bonaventuram eidem nostræ Sententiæ de Virginis Immunitate à Culpa Originalis Debito favisse, demonstratur.

416. QUI D. Thomam contendunt sese retractasse, ac diversis in locis diversa & opposita tradidisse, circa Virginis Conceptionem, non abs re, sed

Tom. II.

jure optimo possunt Seraphici Doctoris Exemplo id comprobare: quandoquidem D. Bonaventura & D. Thomas fuerunt Condiscipuli sub eodem Præceptore, Alexandro de Ales & ambo Præceptores quoque fuerunt, magna charitate ac familiaritate conjunctissimi; adeoque nil mirum in Controversia de Immaculata Conceptione, Deiparæ æquè se habuisse. Doctor autem Seraphicus, qui eandem ferè Doctrinam, ac Doctor Angelicus, in hac materia exhibet, sese retractasse certissimum est. Enimverò licet in 3. dist. 3. art. 1. quæst. 2. expressè adhæserit rigidæ Opioni; deinde tamen oppositum docuit, ut ostendemus. Nec quoque mirum est, tantos Doctores Puritate, ac Sanctitate, & Sapientiâ insignes in id incidisse, cum sic veluti exigeret illius temporis ætas. Erat namque in primis eo tunc satis adhuc abstrusa & difficilis pertractatio de Originali Peccato, & ejusdem Traductione, quam ex Carnis infectione prodire communiter existimabant. Item eam Carnis infectionem ex præsupposito Adæ Peccato necessariam supponebant; cum censerent nonnisi restitutâ in integrum Originali Innocentiâ, & sic perfectè sanatâ ipsâ humanâ Naturâ in Parentibus, potuisse humanam Carnem gigni absque Fœditate illa, vi cuius aptenata erat & Animam sibi primò conjunctam inficere, atque Originali Peccato maculare.

417. Hinc modus ille dicendi, quòd Anima B. Virginis sanctificata non fuerit ante Originalis Peccati contractionem, visus est eo loci Divo Bonaventuræ communior, & rationabilior, & securior, sicut patet ex ejus verbis, quæ hujusmodi sunt: Communior inquam: quia omnes ferè illud tenent.... cum illud appareat ex multiplici ipsius pœnalitate, &c. Rationabilior etiam est, quia esse Naturæ præcedit esse Gratiæ, vel tempore vel naturâ. & propterea dicit Augustinus, quòd prius est nasci, quàm renasci: sicut prius est esse, quàm bene esse: prius est ergo Animam uniri Carni, quàm Gratiæ Dei sibi infundi. Si ergo Caro illa infecta fuit, ex sua infectione nata erat Animam, Culpa Originali inficere: necessarium ergo est ponere, quòd ante fuerit Originalis Culpæ infectio, quàm Sanctificatio. Securius etiam est, quia magis consonat Fidei Pietati, & Sanctorum Autoritati. Magis concordat Sanctorum Autoritati, pro eo quòd communiter Sancti, cum de materia illa loquuntur, solum Christum excipiunt ab illa Generalitate, qua dicitur: Omnes peccaverunt in Adam.... Pietati etiam Fidei magis concordat, pro eo quòd, etsi Mater &c. & idè, quia hoc spectat ad excellentem Dignitatem Christi, quòd ipse est omnium Redemptor & Salvator &c. Hæc D. Bonaventura, unde patet tunc temporis Redemptionem Præservativam pondum excogitatam fuisse.

418. Istiusmodi autem Motiva efficacissime

V u 2

infre-

infregit Subtilissimus Princeps, retentâ adhuc eâdem de Originali Peccato, & ejus Transfusione Doctrinâ, solûmque adinventâ Præservativâ Redemptione; ita ut quæ communis tunc erat Opinio, tandem de die in diem à Scholasticis destituta pervenerit ad eum statum, in quo nunc est, nempe ad statum penultimæ reprobationis. Sed quamvis nemo inficias ibit, piâ Opinionem mira celeritate post publicas Scoti Disputationes crevisse, ita ut exultaverit ut Gigas ad currendam viam; nihilominus etiam ante Scotum sua incrementa, etsi parva, agnovisse dubitandum non est: Deo nimirum sic disponente, ut Subtilis Doctor tandem ultimam adhiberet manum, Enimverò licet tempore D. Thomæ ac D. Bonaventuræ Opinio rigida communis fuerit in Schola Parisiensi, adeò quòd Seraphicus Doctor *loco cit. §. Respondeo*, jure dixerit *Omnes ferè illud tenent, quòd B. Virgo habuit Originale*; aderat adhuc tamen & Opinio pia sensim excrescens. Nam idem S. Bonaventura *ibidem* in principio præmisit: *Quidam dicere volunt, in Anima Gloriosæ Virginis Gratiam Sanctificationis prævenisse Maculam Originalis Peccati*. Et inde nonnullas prosequitur tangere pro tali Asserto Rationes, ab iis Authoribus assignatas; quas alios multos Authores ad se traxisse facillimè colligitur vel Exemplo Alberti Magni & Alexandri de Ales, Præceptorum D. Thomæ, qui certò certius mutarunt Sententiam, ut manifestè probavit P. Eusebius in *lib. Except. C. Trid. cap. 19. & 20. & in Dissertationibus Epistolicis, Epist. 6.* Et quidem de Alberto Magno, qui sex Annis fuit superstes Discipulo, cum obierit Anno 1280. jam dictum est *Cap. præced. §. 6. sub num. 360.* quòd Virginem asseruerit exemptam ab illa communi Regula: *Omnes peccaverunt in Adam*. De Alexandro Alensi autem (qui obiit anno 1245.) constat ex iis, quæ habet Salazarius *cap. 42. Sæculo 13.* quia se retractavit à rigida Sententia, quam docuerat in *3. dist. 3. quæst. 9.* ut citat. Salazarius refert his verbis: *Nam cum Virginem Deiparâ Originalis Peccati Labe fœdatam fuisse publicè dictare pararet, morbi cujusdam subito ingruentis vis illum in oppositam induxit: atque adeò à morbo recreatus Libellum de pura Conceptione edidit super illa verba Cant. 4. Tota Pulchra es &c. Adduntque deinceps ita passim proclamare solitum, & in hæc verba Animam quoque exhalasse: [Maria Domina mea, tota Pulchra es, & Formosa, & Macula Originalis, aut Actualis in te nunquam fuit.] Hæc Salazarius: qui plures tum Miraculi tum Libelli, ab eodem Alexandro editi, graves Testes *ibid.* allégit.*

419. Non itaque admirationi esse debet, quòd tum Angelicus tum Seraphicus Doctor, Deo fortiter suaviterque disponente, ad piâ

Sententiam declinarint. Quòd si quis mirum, ut minimum contendat, eos etiam Debiti Culpæ Immunitatem in Virgine asseruisse; id sanè prodit ex eo, quòd putat hujusmodi Debitum, juxta Doctrinam eorum Doctorum, locum habere in Adæ Parvulis; quod profectò falsissimum est, ut ostendimus tam in via Scoti quàm in via D. Thomæ, cui adamussim conformatur D. Bonaventuræ Doctrina, in *præfato loco citato* tradita; quæ erat & fuit etiam post Scotum communis, ut *alibi* advertimus. Opus eapropter est recolamus ex *ibi* dictis, juxta communem tunc temporis Opinionem, modo quodam naturali traductum ab Adamo in Posteris Originale Peccatum existimatum fuisse; quatenus nempe Adamus, ob admissum Facinus, Necessitatem ac Debitum subiit communicandi Posteris suis Naturam Originali Justitia denudatam, adeoque Peccato infectam. Ex hoc autem (ut *§. præced.* tactum est, ac fusiùs demonstratum *Disp. 1. hujus Tract. Qu. 2. Cap. 3.*) solùm ad summum sequi potest in Adæ Parvulis Debitum quoddam, concomitans Generationem sui, defectuosam ob Generantis defectum: non autem Debitum ullum, antecedens ipsam sui Generationem; imò tum ante Generationem, tum in ipso actu generandi præsupponi debet in Posteris quoddam Jus, & Exigentia activa, quatenus exigunt à Patre Justitiam Originalem, sibi in ipso Patre à Deo collatam, ut *ibi* explicuimus. Adeoque solùm juxta hanc viam agnosci potest in Adæ Parvulis pura Potentia passiva, secundum quam capaces intelliguntur violenter subeundi, ob Patris Delictum, Justitiæ Originalis defectum, & consequenter Originale Peccatum.

420. Et nonnisi hac quidem de causa potissimum (meo videri) factum est, quòd nedum Angelicus & Seraphicus Doctor, sed & Patres anteriores regulariter & ut plurimum sic Virginem Dei Parentem ab Originali Peccato immunem confessi sunt, ut ex eorum verbis Immunitas quoque à Debito, ut vidimus, facile deducatur: quia nimirum nullum tale Debitum, de quo nunc jam controvertitur, angnoverunt; sed tantum Debitum concomitans, mox præsignatum; quod raptim quidem evanescit, ex hypothese quòd aliunde, nempe ex speciali Dei Privilegio, suppletur Adæ Peccatoris defectui, ut liquet. Unde Anselmus, cui subsequentes Authores passim hærent in hac de Originali Peccato materia, expressè soli Adæ Necessitatem imponit, ut, cum essemus, peccaremus: quemadmodum visum est *Cap. 3. mox cit.* Et inde etiam D. Thomas (ut observavimus *Cap. præced. cit.*) solam Potentiam ad peccandum agnovit in Virgine. Restat eapropter videndum, an æquè se habeat Doctor Seraphicus.

421. Et jam primo loco se offert id, quod ha-

habet in fine Tomi 3. Serm. 1. de Beata semperque Virgine Maria. In principio namque illius Sermonis præmittit, quod ad ipsius (nempe Beatæ Virginis) excellentiam designandam, quamvis deficient cunctæ Figura, cunctæ Scripturæ, & cunctæ pariter Creaturæ; Cælum tamen, cum sit situ altissimum, qualitate præfulgidum, naturâ purissimum, figurâ rotundum, & influentiâ permaximum, ipsius est maxime Signum. Hæc profecto generalia sunt; sed minime ad intentum inutilia, cum generalem præferant Regulam dimetiendi modo quodam confuso singularem Deiparæ perfectionem, seu potius perfectionum omnium integram congeriem immensurabilem. Etenim altitudinem Cæli quis dimensus est? Eccl. 1. 2. Si adeo tamen altum est Signum; qua eminet altitudine Signatum? Item si adeo qualitate præfulgidum, ut omnino perspicuum, ac diaphanum sit, nullo terrenæ opacitatis nævo affectum; ergo & Virginem designat nullam habuisse in genere Moris partem cum primo Adamo, qui fuit de Terra terrenus [1. ad Corinth. 15. 47.] ac tetrīs qualitatibus infectus: sed bene fuit à secundo duntaxat Adamo dependens, de quo ibid dicitur: Secundus Homo de Cælo cælestis. Iterum, si naturâ purissimum, adeoque simplex, atque ita inalterabile; ergo & Virginem denotat naturâ Gratiæ singularis ita purissimam, ut nullius peregrinis Culpæ qualitatibus proximè obnoxia fuerit; sed prorsus, moraliter & proximè loquendo, inalterabilis. Præterea si figurâ rotundum; jam Virginem exprimit perfectissimam, ac adeo virtutibus præditam, ut ipsa virtus ac perfectio videatur, seu potius perfectionum ac virtutum omnium cumulum sola ipsa præferat. Ut enim constans fert Mathematicorum Sententia, inter Figuras Mathematicas orbicularis & rotunda perfectissima est; quæ (juxta Augustini mentem lib. de quant. Anim. cap. 16.) virtutis symbolum est, ac similitudo. Quocirca Ægyptii, ad positivè ac simpliciter infinitam Dei perfectionem designandam, illum (ut Pierius Valerianus refert lib. 39. de Circulo) Sphærica Figurâ exprimebant.

422. Nec omittendum, quod de Sphærica Figura docuit Aristoteles lib. 2. de Cælo, tex. 22. eam nimirum propriam Substantiæ esse, & reliquis aliis naturâ primam, eo quod præ omnibus aliis Figuris magis una, & simplicior sit: atque illam proinde omnibus aliis perfectiorem deprædicat, cum nihil ei adjiciendum super sit. Enimverò (ut idemmet ibid. docet tex. 23.) perfectum id est, extra quod nihil eorum, quæ ipsius sunt, possibile est accipere: re-
tæ quidem appositio semper est, circulari autem nunquam. Cui sanè consonat expressè Sera-
phicus ipse Doctor serm. 2. de B. Virgine, ut patebit. Hinc idem Arist. 1. de Anim. tex. 30.

ex Democriti Sententia scribit, Figuram Sphæricam esse Figurarum omnium facile nobilissimam: qua de causa 2. de Cælo, tex. 28. & seq. existimat esse Cælo attribuendam. Verum ad rem nostram propius accedendo, id unum ex Peripateticorum Principe potissimum seligo, quod habet in probl. sect. 17. quest. 3. nempe Figuram rotundam principio sineque carere: quia nimirum quod in ea ut principium designas, & finis erit. Quo planè datur intelligi mysticum Cælum Mariale orbiculari ac sphærica sanctissimæ Vitæ lineâ figuratum ita se habere, ut nescias in ea principium à fine secernere, cum à primo suæ Conceptionis instanti Gratiâ inamissibili prædita coruscarit; atque item, (ut nonnullis placet) Beatâ Visione insignita. Tandem si influentiâ permaximum; ambigendum non est, quod Deus Opt. Max. (ut ait Bernardus alibi citatus) totum nos habere voluit per Mariam.

423. Videsne quam præclare dixerit Sera-
phicus Doctor, quod, deficientibus cunctis Figuris, Scripturis, & Creaturis, adhuc Cælum erit Virginis Deiparæ, seu ipsius Excellentie, Sanctitatis, Puritatis, ac Virtutis maxime Signum. Sinamus autem, quod sanctus ipse Doctor ad particularia descendat, & acutem nostram tangat. Pergit namque discurre-
re post nonnulla sic: Fuit igitur Virgo Regiæ Cælum aëreum per omnimodam utriusque Homi-
nis Puritatem: Unde ipsa fuit figurata in illa Stella clarissima, quæ in Cælo aëreo generata, Magos duxit ad Christum: quia Domina nostra tota ad modum illius Stelle fuit Purissima, omni carens penitus Maculâ, tam in Corpore quam in Anima. Unde ipsi soli convenit illud: Tota Pulchra es Amica mea, & Macula non est in te. Non solum ait Pulchra es, in quo notat eam omnem Pulchritudinem habuisse Hominis; sed addit & macula non est in te, in quo notat eam nullam Maculam admisisse, ut sic fuerit summè Pulchra per omnis Boni præsentiam, & fuerit absque Macula per omnis Mali & Culpe absentiam. Et hoc est, quod dicit Anselmus: Decebat, ut illius Hominis Conceptus de Matre Purissima fieret eâ Puritate, quæ major sub Deo nequit intelligi. Quid potest dici sublimius? Quid gloriosius? Hæc enim in tantum Deo proxima fuit, tantæque Sanctitate resplenduit, & sic in summo Bonorum omnium culmen obtinuit, ut Creatura aliqua, non unita Verbo, capax majoris Boni non sit. Nam si majoris Boni Creatura aliqua capax fuisset, quod Anselmus dicit, verum non fuisset: scilicet quod B. Virgo tantâ Puritate fulsisset, qua major sub Deo intelligi nequiret, ut haberemus aliquod tam excellentissime Puritatis.

424. Nescio planè, an clariùs pro nostra Sententia, an excellentius pro Virgine Beatissima

Ultima loqui potuerit Seraphicus Doctor; ita ut merito ipse dixerit: *Quid potest dici sublimius? Quid gloriosius?* Porro dum dicitur ad modum illius clarissime Stellæ, quæ Magos duxit ad Christum, in Cælo aëreo generata; clarissime quoque designatur, in sua Conceptione, seu passiva seu activa, sanctissimam fuisse, ab omni terrei Humoris infectione prorsus alienam; ita ut *Purissima fuerit tam in Anima, quam in Corpore*, nullam nimirum Carnis Corruptionem agnoscens. Unde ergo locum habere potuit in Virgine Culpæ Debitum, attentâ præsertim Antiquorum Doctrinâ? Quo Pacto in omnimoda utriusque Hominis Puritate potuit impurissimi ac turpissimi sui Debiti radices figere atque immittere Adæ Peccatum? Nunquid potuit, qui in Adam peccavit, utriusque Hominis Integritatem & Puritatem adhuc servare? Consulatur Tridentinum Concilium. Nam ea de causa profectò Doctor Seraphicus infert, quod soli Virgini convenit illud, *Tota pulchra es &c.* Quia nimirum (ut ait D. Franciscus Salesius, Cap. 1 hujus *Quæstionis* per extractum adductus) *avertit Deus à Virgine omnem Captivitatem, elargiens ei Bonum duorum statuum Naturæ humanæ. Illa siquidem Innocentiam, quam primus Adam perdiderat, retinuit; & excellentissimo modo participavit Redemptionem, quam secundus ei acquisivit: hoc est (ut præmiserat) per modum Remedii Præservativi.*

425. Quod ipsum quoque insinuat Doctor Seraphicus, asserens in mystico Cælo aëreo Regiæ Virginis omnimodam utriusque Hominis Puritatem; & quod Spiritus Sanctus per ea verba, *Tota Pulchra es &c.* notat eam omnem Pulchritudinem habuisse Hominis, ac nullam Maculam admisisse: & horum primum accidisse per omnis Boni præsentiam, secundum verò per omnis Mali & Culpæ absentiam. Qui ergo Debiti Culpæ Originalis præsentiam contendit in Virgine, ad mentem Seraphici Doctoris, opus est ad alterum horum extremorum deveniat: nempe vel Debitum Culpæ Originalis seu potius Maculæ Culpæ Originalis malum non esse asserat; quod certò certius infert nec præsupponere Culpam, nec ad illius Maculam contrahendam inducere; adeoque nec materiam esse veræ Redemptionis, ut *alibi* ad hominem, contra Adversarios deduximus: vel Virginem deprædicet aliter, quàm Seraphicus Doctor hîc designat: imò & aliter, quàm Anselmus pronunciat, ut ipsemet Bonaventura præostendit. Autumat profectò Anselmus Virginem eâ Puritate nitere, qua major sub Deo nequit intelligi: unde Bonaventura deducit, quod Virgo in tantum Deo proxima fuit, tantâque Sanctitate resplenduit, & sic in summo Bonorum omnium culmen obtinuit, ut Creatura aliqua, non unita

Verbo, capax majoris Boni non sit; alióquin (infert) non esset verum quod ait Anselmus. Cum ergo Puritas sit maximum Bonum, sine qua nihil est bonum; atque, ut rectissime docuit Præceptor Angelicus, intendatur per recessum à contrario, nempe à Peccato; Adæ Posterii autem per Culpæ Originalis Debitum ad Peccatum maximè accedant, imò & peccasse, jam supponantur, atque ad Peccati illius Maculam subeundam cogantur: non video quo pacto Virgo Dei Parens affirmari queat non immunis à Debito, quasi tanti Boni incapax, quin expressè his sanctis Doctoribus refragemur, qui alióquin immensam vocitant Virginis Capacitatem, ac proinde immensam Gratiâ, qua fuit plena. Vide ipsorum verba relata Cap. 4. hujus *Quæstionis*. Alia plura cumulat in eo Sermone Seraphicus Doctor ad nostrum intentum; quæ brevitatîs gratiâ relinquimus, ut ad specialiora transeamus.

426. Redit ergo iterum Seraphicus Doctor Serm. 2. veluti ad refrendanda & confirmanda, quæ in primo præmiserat: ac pluribus cumulatis (quibus ostendit Mundi Reginam esse summum Individuum in humana Natura, ita ut in ea omnia simul convenient Dei Dona, quæ per partes sunt aliis Sanctis distributa, & ideò ipsa inter puras Creaturas est in summo Creaturæ perfectæ, & in nullo penitus diminuta &c.) tandem subnectit: Propter hanc ergo perfectionem summam dicitur: Ave Gratiâ plena. In quibus verbis est summa ejus perfectio designata: nam summa perfectio in duobus consistit, scilicet in amotione omnis Mali, & in plenitudine omnis Boni: nec præsentia omnis Boni absque carentia omnis Mali potest facere plenè Beatum. Ut igitur nihil in Domina nostra perfectionis deesset, describitur primò per omnis Mali absentiam, cum dicitur: Ave: quod est dicere: sine Væ. Secundò describitur per omnis Boni præsentiam, cum infertur: Gratiâ plena. Tunc enim Vas dicitur esse plenum, quando in eo nihil manet vacuum, sed foras spargitur, quicquid illi fuerit superfluum. Dicamus igitur: Ave Gratiâ plena. Est igitur hîc notandum, quod licet Domina nostra fuerit omni Gratiâ plena & superfusa; quadruplicem tamen habuit Gratiâ specialiter. Nam primò fuit Domina (N. B.) Gratiâ præveniente plena in sua Sanctificatione, Gratiâ Præservativa contra turpitudinem Culpæ. Secundò Gratiâ Fecundante in Filii Dei Conceptione, Gratiâ Fecundativa propter Conceptum Integritatis Virginis. Tertiò &c.

427. Enumeratis autem, ac designatis quatuor Gratiis prædictis, subnectit: Dico primò, quod Domina nostra fuit plena Gratiâ Præveniente in sua Sanctificatione, Gratiâ scilicet Præservativa contra Fecunditatem Originalis Culpæ, quam contraxisset ex Corruptione Naturæ, nisi

spe.

speciali Gratiâ præventa præservataque fuisset. Solus enim Filius Virginis ab Originali Culpa immunis, & ipsa Mater ejus Virgo. Credendum est enim, quod nova Sanctificationis genere in ejus Conceptionis primordio Spiritus Sanctus eam à Peccato Originali, non quod infuit, sed quod infuisset, redemit, atque singulari Gratiâ præservavit. Pro quo exponit sanctus Doctor illud Ecclesiast. 26. 6. *Gratia super Gratiâ Mulier sancta & pudorata.* Allegatque deinde Bernardum, & Augustinum dicentem: *Cum de Peccatis agitur, nullam de Matre Dei habere volo.* Quæstionem, qua sola excepta, &c. Unde, infert, ipsa sola de omnibus potuit verè dicere illud: Non reprehendit me Cor meum in omni Vita mea. Et statim ad nos omnes conversus inquit: *In hoc Domino, Fratres, eam imitari non possumus, quia sicut in Peccato concipimur, ita & nascimur: sed in hoc considerare debemus, quod iste, qui tam mundum præservavit Virginis Uterum, non sædum, sed mundum requirit Habitaculum.* Hæc D. Bonaventura, qui planè apertissimè Redemptionem præservativam fatetur, & Virginem omnino puram, atque à Debito etiam Culpæ Originalis alienam insinuat, ut mox patebit.

428. Debent enim hîc duæ Objectiones resolvi, quarum prima est, quod Sermo iste secundus non est D. Bonaventuræ. Et dato quod sic; adhuc non probat intentum Immunitatis à Debito, cum expressè ibi habeatur, quod Virgo Peccatum contraxisset, nisi præservata fuisset; & quod fuit redempta à Peccato Originali, non quod infuit, sed quod infuisset.

Verùm utraque Objectio inanis est. Quò ad primam autem variam reperio apud Authores citationem. Siquidem D. Joannes Roa in *Apologia pro Immac. Virg. Conceptione* fol. 47. & 48. citat Sermone 2. de Concept. Immac. Virginis, quem rejicit, eo quod in correctis Operibus ejus non reperiatur, neque in *Addit. super illum F. Trigofii Capuccini*. Hugo Cavellus in *Rosario B. Mariæ*, seu *Appendice ad quæst. 1. dist. 3. Scoti de Immac. Concept.* posita in fine libri. 3. Sent. ejusdem Doctoris subtilis, ab ipso Hugone recogniti, ac typis editi, inter Testimonia 13. Sæculi D. Bonaventuram reponit, quem asserit timidè in 3. dist. 3. art. 1. quæst. 1. docuisse Virginem in Originali conceptam; sed, humilitatem D. Augustini imitando, se retractasse *serm. 2. de Assumptione*; atque recitatis quibusdam verbis, jam supra à nobis relatis, annectit: *Angelus Rocca posuit notam marginalem ad hunc Sermone, quod non esset D. Bonaventuræ, quia (inquit) oppositum tenuit in Sententiis. Sed ipse notam levitatis non effugit, quod sinè ulla vel apparenti ratione neget hunc Sermone esse D. Bonaventuræ, cum habeatur in omnibus Editionibus ejus, & Stylus, vel ipso Rocca attestante, sit planè idem: nec ullus ante eum de hæc re dubitavit &c.*

429. Quòd autem ex eo solo capite Sermo ille tribuendus non sit D. Bonaventuræ, quia contrarium docuit in Sententiis, fateor & Ego esse nimis leve, & id eo vel maximè, quia in aliis locis idem præstat sanctus Doctor, ut videbimus. Adeoque sentiendum censeo cum Salazario (*cap. 42. Sæculo 13. eundem Serm. 2. allegantem sub titulo de B. Virgine Maria, quemadmodum & Ego intitulum reperi*) nullum habere fundamentum, Objectionem. Audiamus illum: *Est qui dixerit (inquit) eum Sermone non esse Bonaventuræ; sed temerè, quia & Stylus, & Autoritas Sixti V. qui accuratè admodum Bonaventuræ Opera ventilari & purgari fecit, præfatum Sermone Bonaventuræ germanum opus esse evincunt.* Insuper idipsum (nempe illud secundum Sermone esse D. Bonaventuræ) clarè constat ex tertio Sermone, in quo sanctus Doctor allégat duos priores. Inquit enim: *Sic Domina nostra omnia habuit Dei Dona, quæ in Sanctis aliis sunt divisa, sicut ostensum est (N. B.) in primis duobus Sermionibus supra.* Eandem quoque reflexionem reperi factam à doctissimo P. Eusebio Nieremberg in *lib. Except. Concil. Trident. cap. 19. §. Et licet, propè finem, qui hæc subdit: Unde constat, quàm frivola fuerit conjectura Angeli Rocca, dicentis Sanctum Bonaventuram non fuisse Authorem illius secundi Sermionis, eo tantum, quod cum iis, quæ dixit in Sententiis, non quadraverit, cum in aliis Sermionibus idipsum confirmet; & hoc solum intendimus, quod D. Doctor Opinionem illam retractaverit.*

430. Quò ad secundam Objectionem dico, eam fundari in prava intelligentia terminorum, & antiquæ Doctrinæ de Transfusionem Peccati. Ideò namque ait sanctus Doctor, quod B. Virgo contraxisset ex corruptione Naturæ Culpam Originalem, quia hanc traduci supponit ex defectu Adæ, communicantis Genito Naturam Originali Justitiâ denudatam; qua sanè stante, Doctrina, quicumque accepisset Naturam sic vitiatam & corruptam, contraheret Originale Peccatum absque ulla reflexione ad veram rationem Peccati. Unde sicut hac viâ salvari nequit, quòd Originale Peccatum sit Posteris, prout requiritur, voluntarium: ita nec locum habet in Posteris verum Peccati Debitum, de quo controvertitur: sed tantum evincitur Debitum quoddam in Adamo communicandi Posteris Naturam vitiatam & corruptam, ut supra ex locis citatis notavimus: Quo pacto carentia Justitiæ Originalis erit purus defectus naturalis. Hinc Doctor Seraphicus non ait, quòd B. Virgo debuisset contrahere; sed juxta communem veterum loquelam ait, quòd contraxisset ex corruptione Naturæ, nisi speciali Gratiâ præventa præservataque fuisset. Quòd si dixisset debuisset contrahere; adhuc nullum evinceretur in ea Debitum. Sicut enim non valet hæc Illatio:

Con-

Contraxisset, nisi preservata fuisset; ergo contraxit: Ita neque hæc: Debuisset contrahere, nisi preservata fuisset; ergo debuit contrahere. Quod idem dicendum, cum ait: Spiritus Sanctus eam à Peccato Originali, non quod infuit, sed quod infuisset, redemit, &c. Non enim ait debuit inesse, sed infuisset: quia nimirum Adam, ex parte sua necessitabatur communicare illi Naturam corruptam; adeoque, nisi Deus suppleret per specialem concursum Adæ defectum, jam Natura fuisset B. Virgini communicata cum suæ corruptionis vitio in ea Opinione.

431. Præterea sanctus Doctor Marianam Puritatem, quam contendimus, confessus est brevibus verbis in eo *Meditationum Libello*, seu *Opusculo*, cui nomen dedit: *Opus Contemplationis*: in quo Meditationes devotæ ac piæ per singulas Hebdomadæ Férias ita distributæ sunt, ut speciales materiæ miro brevitatis artificio unicuique Ferie aptentur pro singulis Horis. Nam Fer. 2. ad Nonam sic pro Titulo habet: *Ad Nonam tres Fructus attende: Mariæ mirabilem Conceptionem, absque Inquinatione: Puellæ mirabilem Educationem, in Templum oblationem: Virginis mirabilem Desponsationem, Joseph copulationem*. Hic Immunitas à Culpa satis clarè præfulget: at cur non etiam à Debito, cum juxta ejus Principia (ut insinuatum est) nullum tale datur Debitum ex parte Posterorum Adæ? Accedit reipsa implicare tum ab intrinseco tum ab extrinseco, ut pluribus in locis ostenditur, cum, qui in Adam peccavit, posse in Conceptionis momento Gratiam à Deo excipere Justificantem. Tum quia sanctus Doctor Virginis Mariæ Conceptionem appellat *mirabilem*: Ergo superat omnem nostram capacitatem; ac fundatur in *mirabili Redemptione* illa, quam agnovit Sanctus Franciscus Salesius in suo mirabili Discursu, jam per extensum allegato, & citato. Per quam, inquit, Redemptionem Filius, corde verè filiali præveniens Matrem suam in Benedictionibus dulcedinis, eam non solum à Peccato, uti Angelos, sed etiam ab omni Peccati Periculo preservavit. Porro mirabile non est quod juxta communem Legem fit: Ergo Conceptio Virginis, utpotè præter Legem communem aliorum facta, eam præsupponit à communi Legge exemptam. Quod autem Deus prius huic, quam illi, Gratiam conferat, præter communem Legem non est, etiam in ordine ad Adæ Pueros usu rationis carentes, ut liquet.

432. Tandem idem ipsum protestatur sanctus Doctor eodem tomo 6. in Speculo B. Mariæ Virginis, Lect. 1. nam ad ea verba, *Ave Maria, Gratiâ plena*, sic discurret: *In hac dulcissima Salutatione quinque dulcissime sententiæ ordinantur, in quibus quinque dulcissimæ commendationes, sive laudes Virginis insinuantur. O verè dulcis insinuatio! Insinuat namque in his quàm puris-*

simâ, quàm plenissimâ, quàm tutissimâ, quàm dignissimâ, quàm utilissimâ fuit Virgo Beata Maria. Purissimâ, inquam, propter Culpæ carentiam. Plenissimâ, propter Gratiæ affluentiam. Tutissimâ, propter divinam præsentiam. Dignissimâ, propter Personæ suæ reverentiam. Utilissimâ, propter Proles suæ excellentiam. Quàm purissimâ propter Culpe carentiam fuerit Maria, bene insinuat, cum dicitur: Ave. Rectè namque ei dicitur: Ave, quæ ab omni Væ Culpe immunissima fuit. Nunquid Væ nobis non est Culpa Originalis? Ab hac autem immunissimam fatetur Virginem, idest remotissimam & distantissimam, quo magis fieri potuit. Unde subdit: Sic utique Matrem Dei dechuit, Anselmo teste, qui ait: Decebat, ut Hominis illius Conceptio de Matre Purissima fieret, ut eâ Puritate, qua major sub Deo nequit intelligi, Virgo illa niteret: cui Deus Pater unicum Filium, quem de Corde suo æqualem sibi genuit, ita dare disponebat, ut esset unus atque idem Dei & Hominis Filius. Hujus Authoritatis vim alibi expendimus; & quidem clarissima est ex iis, quæ diximus pro D. Anselmo:

433. Item Lect. 2. ad eadem verba, *Ave Maria, &c.* inquit: *Verbum bonum & suave, personemus illud Ave, quo initiata est nostra Redemptio ab æterno Væ. Personemus, inquam, singuli, personemus devotissime universi, dicentes: Ave Maria. Ave, & Ave, & iterum Ave, & millies Ave. Ecce charissimi, sicut supradictum est, SS. Virgini Mariæ, propter omnimodam Culpe carentiam & immunitatem, propter omnimodam Vitæ Innocentiam & Puritatem, merito in principio Salutationis Ave dicitur. Ave utique, & absque Væ. Ulterius Lect. 6. ait: Hinc est, quod Spiritus Sanctus Mariam per Domum convenientissime signavit, quàm sibi Sapientia Increata cum septem Columnis septem Donorum Spiritus Sancti excellentissime edificavit. Sed quando ædificavit? Nonne in Conceptione? Et infra ad considerandam in Virgine Gratiam Privilegiorum invitans, notat illi concessa septem Privilegia, quorum primum assignat, quod super omnes Homines ab omni Peccato sit purissima. Eapropter liquido constat Doctorem Seraphicum fuisse nostræ Sententiæ Patronum, cum præsertim nonnisi terminis superlativis utatur ad exprimendam Virginis Puritatem.*

Nec mirum: quoniam (ut hic habet) Privilegium, immensis Gratiis esse plenam, soli Mariæ à Deo concessum.

CAPUT X.

Mariana Puritas ab omni Culpa Originalis Debito immunis ostenditur iisdem Rationibus,

quibus Subtilissimus Princeps Triumphum obtinuit pro Immunitate

ab ipsa Culpa, seu Macula Originali.

434. **Q**uis id crediderit? dum appositam Epi graphem scriberem, ad ipsius Capitis Numerum reflexionem faciens, illicò existimavi valde admodum opportunè Scoto Caput Decimum contigisse. Memini equidem ipso tunc Numeros (ex D. Augustino quæst. 152. in Genes.) in scripturis esse sacratissimos, & Mysteriorum plenissimos. Quin & idipsum invaluisse apud antiquiores Philosophos tritum est. Inter alios autem Denarius Numerus præsertim penes Pythagoricos in observantia reperitur fuisse, eo quòd universam Numeri naturam complectitur, ut satis de se constat. Unde Aristoteles ad Decem Prædicamenta, coëgit Universitatem Rerum, imitando in hoc Pythagoricos, qui (ut idem ipse testatur 1. Metaph. cap. 5.) eandem Rerum Universitatem reducebant ad Decem Principia. Ex quo inferre liceat, ad Scotum, utpotè Denario Capitulum Numero tanquam Universitatis Characterè insignitum, reduci debere omnia, quæ in hoc Opere proposuimus.

435. Notissimum quidem toti Orbi est Subtilissimum hunc Doctorem miro sui Intellectus acumine piam de Virginis Mariæ Immaculata Conceptione Opinionem sua tempestate jam ferè prostratam erexisse, atque instauratam ad sublimem gloriam extulisse. Enim verò (ut Bernardinus de Busto monet in Offic. Concept. à Sixto IV. approbato) Dominus Noster Jesus Christus, ad protegendam Matris dilectæ Dignitatem, Joannem Scotum Ordinis Minorum, Doctorem eximium... destinavit. Quocirca Doctor Hieronymus de Ormechea Prologom. 3. in Cantica, num. 180. apud Frances in Certam. Scholast. pro Concept. Deip. sect. 8. subsect. 2. num. 193. summè laudat Seraphicam Seraphici Francisci Religionem, quam jure optimo appellat Vexilliferam & Antesignanam in hac pia de Immaculata Beatissimæ Mariæ Conceptione Sententia. Qui & prosequens ejusdem Religionis laudem, subdit: Quantam autem mea pietas judicat, existimo absque dubio hanc Illustrissimam Familiam ex peculiari providentia Signis Redemptionis nostræ fuisse insignitam, quasi anticipato premio, quia ipsa futura erat prima, quæ viam in Scoto Doctore illuminato aperiret Redemptioni Præservative in ordine ad Beatissimam Mariam ab Originali Peccato præliberandam. Scotum ergo ap-

Tom. II.

pello Lapidem Cotem. Scotum dico esse Cotem, in quo Ingenia, Doctrinam, Argumentationes, Congruentiasque, quasi Arma bellica, pro Mystério & Veritate Beatissimæ Mariæ Purissimæ Conceptionis acuimus.

436. Hinc Salazarius de Boncept. piæ Sententiæ Authores cujuslibet Sæculi recensens cap. 42. Sæculo 14. ita scribit: Hoc igitur Sæculum aperuit Doctor Subtilis Joannes Duns Scotus, præcipuus ac maximus Puræ Conceptionis Vindex, qui tantam huic Doctrinæ sua Authoritate fidem comparavit, quantam nullus alius ante ipsum, aut post ipsum. Hic ergo in 3. dist. 3. quæst. 1. & in Report. Virginem Deiparam à Peccato Originali, & à Debito illius contrahendi immunem fuisse non solum asseruit, sed evicit, piamque Sententiam Parisiensibus ita persuasit, ut censuram, quam tempore Magni Alberti Doctores & Magistri illius toto Orbe nobilissimæ Academicæ contra illam tulerant, prorsus resciderint, cassam ac nullam effecerint. Quinimò perbreve tempore tantas pia hæc Sententia vires suscepit, ut in hoc eodem Sæculo ante Annum 1346. Theologica Facultas Almæ Academicæ Parisiensis serio decreverit, ne opposita publicè in Scholis relegi posset. Post hæc aliud refert Decretum, quo post paucos Annos eadem Facultas statuit, ut nullus Gradum & Lauream, Doctoris deinde capefferet, qui Jurejurando prius sese non obstringeret defendendi Immaculatam Virginis Conceptionem; cujus quoque Festum eadem Facultas quotannis celebrari devovit. Quæ quidem notissima satis sunt: sed hic ex Salazario transcripsimus in gratum animi obsequium erga Scotum, admodum de Virgine benemeritum.

437. Verum, ut ad intentum properemus, id solum ex Salazario non probamus, quòd mirum Scotus (ut ait) Immunitatem quoque Virginis à Culpa Debito evicerit, cum neutiquam tunc temporis hujusmodi Controversia de Debito vel initium habuerit; imò nec habere potuerit, stante communi omnium Doctrina, de Originali Peccato, & ejus Traductione, ut fusè ostendimus (& quidem, ut putamus, evidentiissimè) Disp. 1. hujus Tract. Quæst. 2. Cap. 3. Afferimus tamen ibidem, tam Rationes, quas Scotus affert pro Immunitate Virginis à Culpa, quam etiam Fundamenta, quæ ponit pro illius inconcussa soliditate, æquè etiam evincere Immunitatem à Debito: ita quòd ex eis vel proximè deducatur non posse juxta Scoti mentem subsistere Opinionem illam, quæ Debitum contrahendi Culpam nunc admittit in Virgine, quam aliòquin ab ipsa Culpa immunem deprædicat: quod itidem ibi satis demonstravimus: nec opus est ibi dicta refricare. Quocirca quantaxat id hoc loco est ostendendum, nempe quòd Scoti Rationes, quibus evicit Immunitatem à Cul-

X x

pa,

pa, etiam evincunt Immunitatem à Debito; ita ut si præsens hæc Controversia tunc excitata fuisset, proculdubio Scotus iisdem Armis Victoriæ reportasset. Et quamvis proculdubio alia plurima Scotus scripserit, præter ea, quæ habet *locis citatis* (ut benè advertit Cavellus in *Vita Scoti, cap. 6.*) cum tam multiplices ac solemnes habuerit de tali materia Disputationes; nihilominus dubitandum non est, quin præfatis locis tangantur principaliora hujus Questionis Fundamenta, quæ dum probant Virginis Immunitatem à Culpa, simul radicitus evellunt cujusvis *Debiti* Fundamenta.

438. Recenseamus itaque singillatim Fundamenta, quibus Scotus efficacissimè Adversarios profligavit, ut & nos inde intentum quoque nostrum eruamus. Supponit itaque primò Scotus, quod Christus fuit simpliciter perfectissimus Mediator, & Causa simpliciter perfectissima & efficacissima reconciliandi humanum Genus Trinitati. In quo (ut ritè annotat eximius Commentator Lychetus *ibid.*) semper loquitur de *Causa meritoria*; nam *effectiva* est sola & tota Trinitas. Secundò supponit, quod perfectissimus actus reconciliandi aliquem est, quod mereatur, ne inimicitiam iste incurrat; ita ut non nascatur inimicus ei, cui reconciliat. Perfectius est enim, ait Lychetus, aliquem præservare, ne incurrat in Offensam Dei, quam post Offensam contractam liberare. Tertiò supponit, quod talis actus perfectissimus versari debuit circa dignissimam Matrem suam: quod vel exinde patet, quia solam Virginem præservavit ab omni prorsus Personali Peccato, etiam Veniali. Ergo actum illum perfectissimum debuit Christus potissimum exercere erga Virginem in ordine ad Peccatum Originale: *Siquidem*, inquit, *Necessitas Incarnationis, Passionis, &c. assignatur communiter ex Peccato Originali.*

439. Quartò videtur supponere (licet non expresse, ait Lychetus) quod nequit Christus dici minùs perfectus Mediator ex hoc, quod tantum præservaverit Virginem: quia perfectio Agentis non desumitur ex actu secundo; sed ex actu primo, seu ex virtute agendi, ut patet de perfectione Omnipotentia in Deo, qui non omnia à se producibilia producit: imò etsi nihil produceret, adhuc esset Omnipotens. Verum (subdit) hæc Omnipotentia debuit saltem in aliquo manifestari, ut reipsa manifestata est in Mundi Creatione. Quod ipsum dicendum de Christo, qui habuit planè talem Meritorum efficaciam apud Deum, ut potuerit, quoscunque voluisset, præservare: sed tamen in sola Virgine inter Homines ostendit singularem efficaciam præservandi ab omni Peccato; quia nimirum decuit vel saltem respectu Virginis Meritorum suorum summam efficaciam manifestare.

440. Item pro secunda via supponit, quod perfectissimus Mediator meretur amotionem, omnis Pœnæ inutilis ab eo, quem reconciliat. Supponit autem inter ejusmodi Pœnas maximam esse Originale Peccatum; ita ut sit major, quàm ipsa carentia Visionis Divinæ, ut *alibi* Doctor Subtilis ostendit. Præterea pro tertia via supponit, quod Persona reconciliata non summè obligatur Mediatori, nisi ab ipso summum Bonum habeat, quod ab eo possit haberi. Ex quibus omnibus præsuppositis suum elicit Doctor Subtilissimus intentum, nempe quod Christus non fuisset perfectissimus Mediator, nisi efficaciter meruisset Matrem suam præservari à Peccato Originali. Quod ostendit ex triplici via: Primò per comparisonem ad Deum, cui reconciliat. Secundò per comparisonem ad Malum, à quo liberat. Tertiò per comparisonem ad Obligationem Personæ, quam reconciliat.

441. Priusquàm autem rem nostram aggrediamur, opus est reficemus, Scoti Discursum fundari, ac præsupponere Doctrinam tunc temporis communem de Originali Peccato, & ejus Traductione, ut vel ex ejusdem Exemplo constet, quod adducit, simile Exemplo adducto ab Anselmo *lib. 2. Cur Deus Homo, cap. 16.* de quo puncto satis actum est *Disp. 1. hujus Tomi Quest. 2. Cap. 3. & alibi*. Quare nil mirum, si Scotus dicat perfectissimum Mediatorem posse perfectissimè placare aliquem pro alicujus Offensa contrahenda, præveniendò, ne ille offendatur. Siquidem *ly contrahenda* non denotat Debitum & Necessitatem antecedentem ex parte Posterii Adæ; sed tantum ex parte Adæ, quatenus ob patratum Delictum cogitur & coactus est communicare Posteris suis Naturam Justitiæ Originali denudatam. Ex quo duntaxat sequitur in ipsis Posteris Debitum concomitans vel consequens, de quo nunc non controversitur, ut pluries tactum est, ac fusè ostensum, *Cap. 3. mox cit. & in ejus Segmento*: Ubi ea propter statuimus, Scotum in Adæ Posteris nullum agnovisse Debitum, de quo nunc agitur, & quo Virginem contendimus nunquam fuisse irritam. Nam, ea stante Doctrina, Posterii Adæ tantum abest quod premantur Debito subeundi privationem Justitiæ Originalis, ut potius illam ab Adamo exigant, ut jure ab eo sibi debitam, utpotè in eo sibi à Deo collatam.

442. Et quidem, quo pacto Posterii urgeri possunt Necessitate placandi Deum, juxta eam Doctrinam, nondum ab ipsis offensum? Tritum profectò est apud illius Doctrinæ Professores, primum defectum moralem, afficientem Posterios, esse ipsius Justitiæ Originalis privationem in Conceptione contractam: Ergo ipsi ante talem contractionem nulla indigent Necessitate placandi Deum, nisi Præventiva, non autem Suble-

Sublevativa. Verum hæc & alia paradoxa, inde prodeunt; quia juxta eam Doctrinam Posterius Adæ perinde se habent, ac Filii cujusdam Proditoris (ut ipsius Patroni explicant:) qui licet consci non fuerint paternæ proditoris; coguntur tamen quasdam paterni Delicti Pœnas sustinere, ac bonorum Patris hereditate privari. Quo planè Exemplo datur intelligi Originale Peccatum in Adæ Pueris veram & propriè dictam Peccati rationem non habere; atque eos proinde solum indigere Mediatore, ut liberarentur, seu extractivè seu præservativè, à puris Pœnis, non autem ab ulla vera ipsorum Culpa, cum nullam talem ipsi admiserint, nec ipsi Regem offenderint. Vide *alibi dicta*.

443. Itaque Scoti Rationem ad nostrum intentum juxta terminos præsentis Controversiæ accommodando, quæ aliam supponit Originalis Peccati, ejusque Traductionis Doctrinam, ex excellentia Christi Mediatoris ostendimus Virginem fuisse quoque immunem ab ipso Culpæ Originalis Debito. Arguitur sic: *Perfectissimus Mediator habet perfectissimum actum mediandi respectu alicujus Personæ, pro qua mediat: Sed Christus est perfectissimus Mediator: Ergo Christus habuit perfectissimum gradum mediandi possibilem respectu alicujus Personæ, cujus erat Mediator. Sed respectu nullius Personæ habuit excellentiorem gradum, quam respectu Mariæ: Igitur &c. Sed hoc non esset, nisi meruisset eam præservari nedum à Peccato Originali, seu ab Originali Macula; sed etiam à Debito illam incurrendi: Igitur &c. Totum Argumentum est Scoti, extensum tamen à nobis contra Debitum. Minor autem subillata, ut extensa quoque ad Debitum, probatur ex iisdem tribus viis, quas tenuit Subtilis Doctor, ut supra notavimus.*

444. Et primò ex prima via sic: Christus nequit habere actum perfectissimum mediandi, si non præveniat, ait Scotus, *ut alicui Trinitas non offendatur, & per consequens, quod Anima alicujus Filii Adæ non habeat Culpam talem: Atque non potuit Christus prævenire, ut alicui Trinitas non offendatur, & per consequens, quod Anima alicujus Filii Adæ non habeat Culpam talem, nempe Originalem, nisi efficaciter merendo, quod non includatur ille cum cæteris in Pacto, & non comprehendatur sub communi Lege: Ergo id Christus pro Virgine efficaciter meruit. Minor est clara: quia posita comprehensione sub Lege & Pacto, nequaquam vitari potuit, quod, peccante Adamo in subiecta materia, non peccaret cum cæteris comprehensis & Virgo; & sic vitari non potuit, quod Virgini Trinitas offendatur, & quod Anima ejus Culpam haberet Originalem.*

445. Scio quosdam ex Authoribus adversæ Opinionis hoc parvipendere Argumentum, eo

quod per eos peccasse in Adam nil derogat Sanctitati & Innocentiæ. Tum quia, quicquid sit de hoc, semper locus est, ut Virgo in propria Persona nullam contrahat Culpam vi Gratiae, prævenientis illam in Conceptione. At contra ipsos breviter (nam fusiùs *alibi* res discussa est) arguo sic: Si peccasse in Adam non derogat Sanctitati, & Innocentiæ; ergo peccasse in Adam non est verè & propriè peccasse; ergo *ly omnes in Adam peccaverunt*, ab Apostolo pronunciatum, non est verè & propriè intelligendum. An autem subrideant hic Pelagiani, sanæ Mentis adjudicent. Præterea, si peccasse in Adam nil derogat Innocentiæ & Sanctitati; unde ergo prodit in Adæ Posteris Debitum contrahendi Peccatum illud Adæ, in eos traductum? Nescio planè quo jure debeant Adæ Posterius Sanctitatem, & Justitiam, ac Innocentiam amittere; si per hoc, quod in Adamo peccarint, nil omnino præstiterint, quod eorundem Sanctitati, ac Justitiæ, & Innocentiæ derogaret. Quemadmodum & imperceptibile est, quod ob solius Adæ demeritum debeant Posterius ejus in Peccato concipi. Planè quod subeant illius Peccati Pœnas, ut puniatur Pater in Filiis, tolerabile est: verum & quod ipsam Culpam ac Dei Offensam sibi ab Adamo transfusam subeant, æquè imperceptibile ac intolerabile est.

446. Deinde: Si semper locus est pro Virginis Immunitate à Culpa contrahenda in propria ipsius Persona; quamnam ergo Persona fuit, quæ peccavit, cum Virgo dicitur peccasse in Adam? Est ergo de subiecto non supponente ista Propositio [*B. Virgo peccavit in Adam*], quia jam nullum habet subiectum, de quo verificetur. Ac similiter de subiecto non supponente foret illa Paulina Propositio [*Omnes in Adam peccaverunt*], si omnes possent liberi manere à Culpæ contractione. Item vel contractio Culpæ in Conceptione consequitur necessariò ad ipsum peccasse in Adam: vel non? Si sic; habeo intentum. Si non; quis ergo Posterius cogit ad talem Culpam contrahendam? Si dicas Posterius ex se debere illam contrahere; sed posse Deum dispensare: Contra. Nam dispensare, ne subeantur Pœnæ, non repugnat: sed dispensare, ne pro aliquo saltem instanti subeatur Culpa jam commissa, impossibile est. Quamnam, quæso, Culpæ genus est hoc? Vereor sanè, ac valde timeo, ne tali dispensatione Deus constituatur unicus Originalis Peccati Author. Sed de his satis suo loco.

447. Arguamus cum Scoto ex secunda via. Et primò sic: *Perfectissimus Mediator meretur amotionem omnis Pœnæ ab eo, quem reconciliat, seu potius ab eo, pro quo perfectissimè mediat: Sed Culpa Originalis est major Pœna, quam ipsa carentia Visionis Divinæ (ex dist. 36. lib. 2.) quia Peccatum est maxima Pœna Naturæ intellectuæ.*

lectualis inter omnes Pœnas ejus. Videsne qualiter juxta Antiquorū Doctrinam Originale Peccatum rationem potius habeat Pœnæ, quàm Culpæ? Porro quamvis Peccatum sit quid afflictivum ipsi Peccanti, cum sit contra affectionem Justitiæ; non tamen ob id est verè ac propriè Pœna, licet sit illi maximum ac summum omnium malorum. Atque ita *Debitum* contrahendi Culpam Originalem est major Pœna, quàm sit *Debitum* carendi Visione Divina. Igitur &c.

448. Confirmatur nam *Debitum* est quædam relatio Nexus & Vinculi: Ergo specificatur à termino. Sed majus malum est Culpa Originalis, quàm carentia Visionis Divinæ: Ergo & majus malum est *Debitum* contrahendi Culpam Originalem, atque ita magis pœnale & afflictivum, quàm *Debitum* carendi Visione Divina. Atqui ad Christum, ut perfectissimum Mediatorem & Reconciliatorem pertinuit amovere à B. Virgine, per Gratiā Prævenientem ac Præservantem, *Debitum* carendi Visione Divina: Ergo etiam & *Debitum* contrahendi Culpam Originalem.

449. Confirmatur secundò: Nam *Debitum* contrahendi Culpam Originalem trahit post se & *Debitum* carendi Visione Divina, utpotè necessario consequens ipsam Culpam Originalem: Ergo cuicunque competit amovere, ac præservare B. Virginem à Debito carendi Visione Divina, etiam competit eandem præservare, à Debito contrahendi Culpam Originalem. Atqui illud competit Christo, ut perfectissimo Mediatori: Ergo & istud. Profectò, si ritè discurrere velimus, utrumque *Debitum* nobis inest, ob id, quòd in Adamo peccavimus, etiam priusquàm concipiamur. Quoniam Adam, ut nostrum Caput morale, peccando nos addixit Morti spirituali non minus, quàm temporali, juxta illud Genes. 2. *Quocunque die comederis ex eo, Morte morieris*: uti omnes SS. Patres ac Expositores intelligunt. Ab his profectò Argumentis se expedire nequibunt adversæ Opinionis Authores, nisi recurrendo ad illud effugium, quòd scilicet *Debitum* contrahendi Culpam Originalem non sit malum, quod satis præclusum est in superioribus. Si enim malum nullum est; cur ergo prærequiritur contractum à B. Virgine, juxta eorundem Principia, ut salvaretur ipsius Redemptio? Nunquid, secundam etiam eorundem Principia, materia, *circa quam*, Redemptionis non esse debet aliquid de genere mali? Satis apertè quidem deficiunt. Sed jam præmisimus, quòd *Debitum* est relatio, & sic specificatur à termino, qui in nostro casu turpissimus est, ac summum omnium malorum. Certè *Debitum* serviendi Deo bonum est, quia servire Deo regnare est, & quid summè bonum: Ergo è converso *Debitum* repugnandi Deo per Peccatum, atque illum,

vel virtualiter contemnendi, nequit non esse turpissimum, ac summum omnium malorum.

450. *Ex eadem via arguitur secundò sic*, ait Scotus: *Christus immediatius videtur fuisse Reparator & Reconciliator noster à Peccato Originali, quàm ab Actuali; quia necessitas Incarnationis, Passionis, &c. assignatur communiter ex Peccato Originali*: Ergo ut perfectissimus Mediator, atque ut exercens perfectissimum, actum mediandi respectu alicujus Personæ, putà erga B. Virginem, debuit immediatius versari circa materiam Peccati Originalis, quàm circa materiam Peccati Actualis. *Sed supponitur communiter*, ait Scotus, *quòd ipse fuit ita perfectus Mediator respectu alicujus Personæ, putà Mariæ, quòd eam præservavit nedum ab omni Peccato Actuali, sed & ab omni ejus Debito ac Necessitate illud perpetrandi*: Igitur *similiter à Peccato Originali*, atque ab omni ejus Debito ac Necessitate illud contrahendi. Et quidem si ita præservavit B. Virginem à Peccato Actuali seu Personali, ut nullum in ea *Debitum* seu Necessitatem permetteret vel incidenti in minimum Peccatum Veniale; à fortiori planè ita eam præservavit à Peccato Originali, ut nullum *Debitum* in ea, nullamque Necessitatem permetteret contrahendi Peccatum Originale, quod Mortale est.

451. *Ex tertia via*, inquit Subtilis Doctor, *arguo sic*: *Persona reconciliata, seu præservata à malis &c. non summè obligatur Mediatori, nisi ab ipso summum Bonum habeat, quòd potest per Mediatorem haberi*: Sed Innocentia illa, scilicet *Præservatio* nedum à Culpa contracta vel contrahenda, sed etiam à Debito illam contrahendi, seu à peccare in Adam, potest haberi per Mediatorem: Ergo nulla Persona tenebitur summè Christo, ut Mediatori, si nullam præservavit à Peccato Originali, & ejus Debito. Quod sanè Argumentum supponit consistere posse, juxta Adversarios, Innocentiam cum Debito contrahendi Culpam Originalem: quod nos jure negamus, quia tale *Debitum* de necesse præsupponit peccasse in Adam, atque ita & Innocentiam deperditam. Subtilissimus autem nullum agnovit *Debitum*, ut præmonuimus, nisi ad summum concomitans ipsam Generationem defectuosam Posterorum. Sic Argumentum concludit ad hominem: quia ex impossibili quòd Innocentia consisteret cum Debito Culpe, adhuc in casu dari posset major Innocentia, per majorem scilicet recessum à Culpa, qualem importat certò certius Immunitas etiam à Debito Culpe. Quis namque dubitet habentem *Debitum* Culpe nimis ac valde nimis accedere ad Culpam, dum necessitatur ad illam contrahendam? Porro, qui sic necessitatur vi Debiti ad contrahendam Culpam Originalem, inferioris longè conditionis est, quàm sit is, qui Fomite premi-

tur; quia Fomes tantum inclinatur, non cogitur, nec necessitat ad Culpam. Quare Debitum Culpe necessario præsupponit Fomitē, & sic Naturam vitiatam & corruptam ob Peccatum; adeoque Debito Culpe innodatus nequaquam perfectissime Innocens esse potest, si tamen esse potest, quod omnino negamus.

452. Lubet hinc totam hucusque propositam Doctrinam Scoti efficaciam hoc Argumento concludere: Christo, utpotē perfectissimo Mediatori competit habuisse pro B. Virgine actum perfectissimum mediandi: Sed actus perfectissimus mediandi importat eum meruisse pro ipsa, B. Virgine summam Innocentiam, & Puritatem, ac Sanctitatem ei possibilem, & qua major sub Deo nequit intelligi: Ergo Christus utpotē perfectissimus Mediator meruit pro B. Virgine summam Innocentiam, & Puritatem, ac Sanctitatem ei possibilem, qua proinde major sub Deo nequit intelligi. Atqui huiusmodi Puritas, Innocentia, & Sanctitas nedum involvit Immunitatem à Culpa ipsa Originali, seu ejus Macula; sed etiam à Debito ipsius Culpe, seu Maculæ contrahendæ: Igitur &c. Major, ut jacet, est Scoti, ut vidimus: ac similiter Minor principalis est juxta Scoti mentem. Nam si Christus per Scotum habuit erga Virginem actum perfectissimum mediandi possibilem, & excellentiorem quocunque alio actu, atque ob id Virgo summum Bonum, per Mediatorem illum possibile haberi, ejus Meritis obtinuerit, unde summè illi est obligata; ergo debuit Meritis ejus obtinere, ac certè defacto obtinuit summam Innocentiam, Puritatem, & Sanctitatem, sub Deo in pura Creatura possibilem, qua idcirco major haberi non possit. Alioquin ex destructione hujus Consequentis manifestè sequitur destructio Antecedentis.

453. Solum igitur probanda est Minor subsumpta, quæ est certò certius juxta mentem Doctoris subtilis. Quamvis enim expressè eam non posuerit, sic exigente Doctrina illius temporis, juxta quam nullum habebat locum Culpe Debitum, de quo modò controversatur, quod est antecedens Maculæ contractionem ex probatis *Disp. 1. Quæst. 2. Cap. 3.* nihilominus intentum ejus fuit attribuire B. Virgini summam Innocentiam, & Puritatem, ac Sanctitatem, ut ejus Argumenta contendunt. Quæ summa Innocentia, & Puritas, juxta illius Doctrinæ antiquæ Principia, in eo consistebat; nempe quod Virgo fuerit ab Originali Culpa, & ab omni etiam Actuali, seu Personali immunis. Suadetur ergo primò illa Minor: Quia Debitum Culpe supponit Personam Debitricem peccasse in Adam; quod ex probatis pluribus in locis lædit Innocentiam &c. Secundò: Quia saltem habet connexionem necessariam cum ea Macula, quam inducere natum est, pro primo instanti Conce-

ptionis. Ac tertio: Quia ut minimum reddit Personam Debitricem valde nimis proximam Peccato, ad quod contrahendum necessitat. *Puritas* autem (ut *alibi* ex Angelico Doctore præmisimus) *intenditur per recessum à contrario*, nempe à Peccato: Cum ergo carens Debito contrahendi Culpam Originalem sit magis ab ipsa Culpa distans, quam is, qui tali Debito premitur; consequenter carens tali Debito est Innocentior ex hac parte, ac Purior, quam sit is, qui eodem Debito premitur; adeoque Persona Debitrix Culpe Originalis potiri nequit summo Innocentiæ ac Puritatis gradu: quare dicendum est summam Innocentiam, Puritatem, & Sanctitatem certissime involvere nedum Immunitatem ab ipsa Culpa Originali, sed etiam ab ejus Debito. Tum quia hoc Debitum non potest non esse turpissimum, cum respiciat pro termino Peccatum Originale. Quod si turpis est Fomes, qui alioquin ad id solum inclinatur; quid dicendum de Debito, quod cogit ac necessitat?

454. Confirmatur ex eodem Scoto §. *Et si dicas*, ubi confutans Instantiam in oppositum prædictorum, inquit: *Immo excellentius Beneficium est præservare à malo, quam permittere incidere in malum, & ab eo postea liberare.* Quò ergo perfectior est Præservatio à malo, eò excellentius est Beneficium. Sed perfectior est illa Præservatio à malo, quæ Personam præservatam constituit magis remotam à malo, quam quæ minus remotam, & à fortiori valde proximam, imò & necessitatam constituit ad malum Culpe: Igitur &c. Secundò: *Cum Christus*, inquit, *meruerit multis Animabus Gratiā Remissivā Peccati contracti, & Gloriā, & pro his sint Christo Debitores; quare nulla Anima erit ei Debitrix pro Innocentiā?* Et quare nulla Anima erit Christo summè Debitrix pro summa Innocentiā, quæ nimirum sit etiam à Culpe Debito Immunis? Et id eo vel maximè, quia tale Debitum supponit Peccatum in Adamo perpetratum, quod, ex *alibi* dictis & dicendis, lædit Innocentiam, estque cum ea impossibile. Tertio: *Quare*, subdit, *etiam omnes Angeli beati sint Innocentes*, & ita quidem Innocentes, ut nec Peccatum, nec ullum ejus Debitum unquam habuerint; & *nulla humana Anima erit sic Innocens in Patria, nisi sola Anima Christi?*

455. His quidem Argumentis quemadmodum Doctor Subtilissimus Adversariorum Argumentum, in Redemptionis necessitate fundatum, retorsit, ac simul ex ipsa Redemptoris excellentia efficacissime conclusit Deiparæ Immunitatem à Culpa Originali: sic & evicisset Immunitatem ab omni ejus Debito, si ea his tunc mota fuisset, ut jam practice observavimus. Quod ipsum quoque deducitur ex reliqua Doctrina, quam habet in ea *Quæst. 1. cit.* ad firmandam suam

suam Assertionem; ut liquido constat ex iis, quæ cumulavimus *Disp. 1. Quæst. 2. Cap. 3. cit.* Reverà namque Scotus in toto suo Discursu supponit similem Necessitatem & Debitum incurrendi Culpam Originalem esse prorsus repugnans in eo, qui Gratiâ Justificantem à Deo accipit in momento suæ Conceptionis.

456. Nec obstat quod habet *dist. 18. quæst. 1. §. Aliter dicitur*, ubi, absolute pronunciando, quod *B. Virgo Mater Dei nunquam fuit inimica actualiter ratione Peccati Actualis, nec ratione Peccati Originalis*, annectit: *Fuisset tamen, nisi fuisset preservata*. Enimverò ex hoc solum sequitur, quod fuit quidem potentialiter, & fuisset actualiter, nisi &c. quod meram Capacitatem seu Potentiam passivam designat excipiendi (quemadmodum & alii Posteriores) ab Adamo Naturam Originalem Justitiâ denudatam, uti jam observavimus in D. Bonaventura, & aliis. Porro non inquit Scotus *debuisset esse actualiter inimica*; sed *fuisset*: eo quod Adamus nequibat aliter Naturam communicare Posteris, nisi absque Justitiâ. Imò etiamsi dixisset, quod *B. Virgo debuisset, nisi &c.* adhuc non ob id aliquod in ea Debitum agnovisset, uti pro D. Bonaventura notavimus: cum tritum sit, quod particula, *si*, nihil ponit in esse. Adeoque, sive enuncietur *debuisset*, sive *fuisset*, nunquam sequitur existentia Debiti, cum ipsa pendeat à carentiâ Præservationis, tanquam à conditione, sine qua non. Idcirco sicuti Culpa, quæ infuisset, nisi &c. non infuit defectò, quia jam fuit preservata: ita quoque licet debuisset, nisi &c. non tamen defectò debuit, quia jam fuit preservata. Quæ Doctrina est valde notanda pro his similibusq; casibus.

CAPUT XI.

Aliis itidem Rationibus efficacissime demonstratur Sacram Deiparam Virginem in Adamo non peccasse, nec ullum proinde Originalem Peccati Debitum subuisse.

457. **Q**uanquam Rationes jam jam alleganda, ut plurimum, in superiori- bus prædictæ sint, juxta occurrentem materiam; præstat nihilominus eas huc formiter adducere, ut magis directè in scopum suum colliment, ac ne videatur nostra Sententia Rationibus destituta: tum quia nimis durum esset Lectores astringere ad eas hinc inde coacervandas. Opus tamen est hic recolere, quod nostrum intentum aliud non est, nisi, præsupposita tanquam certissima Immunitate Virginis ab ipsa Labe Originali, probare illius etiam Immunitatem à Debito ipsius Culpæ; atque ita eos, qui Virginem absque ulla prorsus Macula conceptam profitentur, inducere, ut

eadem propensione etiam Immunitatem ejus ab omni Maculæ Debito fateantur. Et hoc quidem mihi pro certo persuasum habeo, attenta vi & efficacia Rationum, nec non, attentis Argumentorum in oppositum Solutionibus, ac præsertim eorum, quæ ex Redemptionis indigentia objiciuntur. Quoniam autem necessum est latius Rationes exponere, ut clariùs earum robur innotescat; eapropter sub distincto Paragrapho singulas in medium proferemus.

§. I. PRIMARIA TIO

Ex identitate ipsius Debiti cum Culpa ipsa seu Macula Originali.

458. **P**rofectò, si Virginis Amatores ritè ac seriò attendant ad ea, quæ ex *alibi* jam præmissis allegabimus, futurum spero, quod eos pœniteat admissi hætenus Debiti in Deipara Virgine, quam aliòquin Voto, vel Juramento professi sunt omnino Immaculatam, tueri. Arguo itaque sic: Implicat verè Innocentem & Immaculatum esse eum, qui aliquando verè & propriè peccavit, sive in se, sive in alio: Atqui is, qui Debito premitur contrahendi Maculam Originalem in Conceptionis momento, aliquando verè & propriè peccavit, non in se, sed in alio, nempe in Adamo: Ergo implicat eum, qui Debito premitur contrahendi Maculam &c. esse verè Innocentem & Immaculatum. Sed tu supponis Deiparam Virginem verè Innocentem & Immaculatam, ac simul pressam & oppressam eo Debito: Ergo simul pariter supponis Deiparam Virginem simul esse & non esse verè Innocentem & Immaculatam. Major satis constat ex iis, quæ pluribus in locis cumulata sunt: & iterum obiter hic ostenditur ex præhabitis, præsertim *Tom. 1. Tract. 2. Disp. 3. ferè per totam*. Peccare in se & peccare in alio respiciunt, tanquam genus, ipsum, peccare, ut sic: Sed implicat, quod is, qui aliquando verè & propriè peccavit, ut sic, sit omnino Innocens & Immaculatus in eo sensu, in quo hic loquimur, ita ut nimirum nunquam prorsus fuerit ulli Maculæ subjectus: Ergo etiam implicat, quod is, qui aliquando verè & propriè peccavit in alio, sit omnino Innocens & Immaculatus, ita ut nunquam fuerit Macula ullâ irretitus. Hæc Major est perspicua: Nam in eo sensu hic dicitur quis Immaculatus, ut nullum unquam Peccatum commiserit, sive hoc sive illo modo commissum dicatur; cum diversitas modi peccandi non obstat veritati peccandi, sed tantum obstat veritati peccandi hoc vel illo modo. Minor etiam patet: Nam *peccare, ut sic*, dicit de se exercitium formale peccandi, per aliquam actionem, contra Dei Legem seu Præceptum elicitam, quæcunque illa sit: Ergo dicit de

de se ipsum peccantem jam scdum & maculatum aliquo Peccato. Consequentia tenet: Nam ex Regula Antepredicam. *Quicquid dicitur de superiori, dicitur quoque de inferiori*: Atque de peccare, ut sic, dicitur, quod sit de se exercitium formale peccandi, ac violandi aliquo actu Dei Præceptum & Legem: Ergo idem prorsus dicendum de peccare in alio, quod est membrum illius peccare, ut sic. Quemadmodum certe pariter contingit de altero membro, quod est peccare in se. Quod autem replicari potest in oppositum rejicietur infra: probanda namque prius est Minor Principalis Argumenti, quæ facile suadetur sic:

459. Enimvero quicumque premitur Debito contrahendi Maculam Originalem in sua Conceptionis momento, ideo sic premitur, quia peccavit in Adam, ut jam tritum est: Ergo quicumque premitur Debito contrahendi Maculam &c. aliquando verè & propriè peccavit in alio, nempe in Adamo. Consequentia tenet vi formæ: Minor subillata est Adversariorum Sententia: Illatio autem est inconcussa, ut liquet. Videamus autem modò quid dicant Adversarii.

460. In primis dicunt, quod peccare in alio non est verè & propriè peccare, quia non est peccare in seipso; adeoque nullum irrogat præjudicium Innocentiæ & Sanctitati, eo quod nullam de se ponit Maculam in eo, qui taliter peccat. Unde licet B. Virgo in Adam peccaverit, atque ob id contraxerit Debitum subeundi Maculam in Conceptione; non inde sequitur eam esse maculatam, ex suppositione quod in propria Persona eam Maculam (Deo præservante) non contraxerit. Secundò etiam addunt posse dici, quod fuerit maculata in Adamo, in quo peccavit, eodem certè modo, quo in Adamo Peccatrix dici potest, & debet.

461. Sed hæc jam satis alibi confutata remanent. Ut nostram autem huc firmemus Rationem, contra primum arguo sic: Si peccare in alio non est verè & propriè peccare; ergo Adæ Posterii, cum peccaverunt in Adam, verè & propriè non peccaverunt; ergo absolute nō peccaverunt. Quod enim verè & propriè non est tale, absolute loquendo non est tale. Unde quia Homo pictus non est verè & propriè Homo, absolute loquendo non est Homo. Ergo Paulina, illa Propositio [*Omnes in Adam peccaverunt*] propriè loquendo non est vera, ita ut ly *peccaverunt* non dicat Posterios verè & propriè peccasse, ac violasse Dei Præceptum, peccando in Adamo: Ergo etiam verè & propriè loquendo neque est vera ea Propositio, quam ibidem Paulus subtextit: *Unius Delicto multi mortui sunt*; nec alia subsequens: *Judicium quidem ex uno in Condemnationem*; hoc est (ut ait Augustinus) *ex uno Delicto*. Quod etiam exprimit eodem

cap. Paulus, inquiens: *Per unius Delictum in omnes Homines in Condemnationem*. Quandoquidem si verè & propriè non peccaverunt; nec verè & propriè mortui sunt: nec verè & propriè condemnati sunt. Unde ergo Peccati Originalis veritas? Unde Redemptionis necessitas?

462. Occurrunt Adversarii, dicentes, Adæ Posterios ea omnia subivisse consequenter ad Adæ Peccatum, quod fuit planè causa, cur ipsi conciperentur in Peccato, ob Justitiam ab Adamo pro se & suis deperditam. Unde ex Adæ Peccato solum contraxerunt Debitum & Necessitatem contrahendi Labem Originalem in sua Conceptione, ac per hoc dicti sunt in Adamo peccasse.

Sed contra: Nemo ex iis, qui nunquam, verè & propriè peccaverunt, potest Debitum ullum seu Necessitatem subire contrahendi Labem aliquam, quæ veram & propriam Peccati rationem habeat: Atque Posterii Adæ per te, nunquam verè & propriè peccaverunt: Ergo &c. Probo Majorem: Quicumque verè & propriè nunquam peccavit, etiam verè & propriè nullam unquam exercuit, neque physice neque, moraliter, actionem peccaminosam; & sic nullum unquam Præceptum violavit: Ergo quicumque verè & propriè nunquam peccavit, nequit esse subjectum alicujus Culpe seu Maculæ, nulloque premi potest Debito seu Necessitate illam subeundi. Antecedens per se constat, eo quod peccare de se dicit exercitium formale, actionis peccaminosæ, qua proinde Præceptum aliquod violatur. Consequentia probatur: Peccatum quodlibet vel est Actuale vel Habitale, seu se habet (ut replicas) vel ad modum actus vel ad modum habitus. Si primum; non aliter planè se habere potest, nisi ad modum actus immanentis, cujus proprium est inhærere eidem suo Authori. Si secundum; ergo est idem ille actus peccaminosus immanens, præteritus quidem quò ad esse physicum, sed moraliter permanens quò ad esse habituale: vel (ut aliis placeat) est quidam terminus relictus ab actu peccaminoso jam physice præterito. Atque utrumque duntaxat natum est inhærere ipsimet suo Authori, cum omnino repugnet Peccatum migrare de subjecto in subjectum: Igitur is, qui nunquam verè & propriè peccavit, nequit esse subjectum alicujus Culpe seu Maculæ, nulloque premi potest Debito seu Necessitate illam subeundi.

463. Confirmatur: Nullus potest Mortem spirituales subire ob alterius Peccatum; nec Deus ipse poterit id justè disponere: unde Ezechia 18. dicitur: *Anima, que peccaverit, ipsa morietur: Filius non portabit Iniquitatem Patris, & Pater nō portabit Iniquitatem Filii: Justitia Justi super eum erit, & Impietas Impii erit super eum*.

cum. Ergo Filii Adæ non portabunt Iniquitatem Patris, nec proinde ob illius Peccatum poterunt spirituales Mortem subire. Quod si hanc defectu subeunt, dicendum planè illud Adæ Peccatum moraliter quoque fuisse uniuscujusque ex Posteris, ita quod hi verè & propriè illo Peccato peccarint in Adamo. Præterea inintelligibile est, quod Adæ Peccatum nullo modo sit voluntarium Posteris, & nihilominus Maculam subeant ob id Peccatum; cum nullum omnino esse possit Peccatum, nisi sit voluntarium, ut in superioribus firmatum est, præsertim *Tom. 1. Tract. 1. Disp. 2. per totam.* Si ergo Adæ Peccatum non fuit Posteris modo ad peccandum, sufficienti voluntarium; jam in Conceptione illius Peccati Maculam subeunt, quod nullo modo ab eis fuit perpetratum, seu respectu cujus nullum concursum habuere, quod est absurdum; cum Peccatum de se sit aptenatum inficere suum duntaxat Authorem, ut vel ex ipso naturæ lumine liquet. Ergo vel Adversarii debent ad meram Dei Voluntatem recurrere, ita ut illius præcisè Decreti vi cogantur Posteris Maculam subire, quod est impium: vel debent Adæ Peccatum sufficienter Posteris voluntarium fateri, si nolint Originale Peccatum ab Adæ Posteris omnino ablegare. Porro D. Paulus *cap. cit.* perspicuè docet, Posteris uno eodemque Adæ Peccato omnes peccasse, ac mortuos fuisse, Condemnationemque subiisse: Peccatum autem Originale, quod in Conceptione Posteris contrahunt, est unicuique proprium ex Tridentino: Ergo illud Adæ fuit omnibus commune.

464. Secundò principaliter impugno Responsionem sic: Deus ob Adæ Peccatum privat Posteris omnes Sanctitatem & Justitiam, in qua alioquin ex Dei promissione, ac vi elevationis ad statum supernaturalem deberent concipi: Atqui Deus neminem privat Gratiâ Sanctificante, nisi ob Peccatum ipsius, quem privat; non autem ob Peccatum alterius: Ergo Adæ Peccatum non ita fuit Adæ, quin etiam fuerit moraliter omnium nostrum. Alioquin privatio Gratiæ & Justitiæ, licet ad summum habere posset in nobis puram rationem Pœnæ ob Adæ Peccatum punitum in Filiis; non autem habere posset rationem Culpæ, seu formaliter seu concomitanter; imò nec posset habere rationem Pœnæ respectu nostri, cum nullam admiserimus Culpam.

465. Confirmatur: In tantum Adæ Posteris concipiuntur in Peccato, in quantum eis communicatur Natura vitiosa & corrupta, atque ita denudata Originali Justitia: Sed hoc, quod sic Adæ Posteris communicetur Natura, pendet physicè à Deo non conferente Justitiam, & demeritoriè ab Adamo ob Peccatum commissum; nullo autem modo per te à Posteris, utpotè merè passivè se habentibus: Ergo hoc, quod sit

Adæ Posteris tali modo communicata Natura, nequit eis ascribi in Peccatum; nisi dicatur Deum ita velle, quod est absurdum. Ergo vel Deus privat Posteris Originalem Justitiam & Sanctitatem ob Adæ Peccatum, quatenus fuit solius Adæ: vel quatenus etiam Posterorum moraliter fuit? Si primum; ergo privationes illæ sunt in nobis pura Pœna Peccati Adæ; & sic ruit Originale Peccatum. Si secundum; habemus intentum, quod nimirum Adæ Posteris verè & propriè peccarunt ipsomet Adæ Peccato, ut moraliter proprio.

466. Hinc ad firmandum nostrum intentum, oportet redeamus ad primam Adversariorum Responsionem, ut secundam illius partem confutemus, qua dicunt ex toto nostro Discursu tantum id sequi posse, quod nimirum Virgo Beatissima (quod idem dicas de cæteris Posteris) fuerit Peccatrix in Adamo, & sic maculata, & Deo inimica in Adamo: non autem in sua ipsius propria Persona: adeoque cum hoc, quod verè & propriè in Adamo peccaverit, benè stat quod in se fuerit omnino Innocens & Immaculata. In qua sanè Ratiocinatione valde decipiuntur Adversarii, ut liquet ex congestis *Tom. 1. Tract. 1. Disp. 3. cit. per totam, & ex alibi sæpe repetitis.* Enimverò ejusmodi Authores ita supponunt Adæ Posteris eodem Adæ Peccato moraliter deliquisse, ut pariter supponant, seu supposuisse videantur non ipsasmet Posterorum Personas realiter aliquando extituras, sed potius Personas quasdam imaginarias & fictas peccasse. Profectò sicuti Posteris omnes verè & propriè peccarunt in Adamo; ita veræ, & propriæ, ac reales ipsorum Personæ, aliquando realiter extituras, fuerunt, quæ in Adamo peccarunt, & per Adamum, tanquam suum Procuratorem seu Tutorem. Unde sicuti realis Persona Principalis, cujus est Procurator, & realis Persona Pupilli, cujus est Tutor, trahunt ad se, ubicunque realiter existentes, effectus omnes morales, consequentes actionem physicam, à Procuratore vel Tutore ipsorum nomine realiter exercitam: ita planè Posteris omnes trahunt ad se, ubicunque primum realiter existentes, effectus omnes morales, consequentes actionem physicam Adæ peccaminosam, ut moraliter ipsorum propriam, idèst ut ipsorum nomine factam ab Adamo, tanquam eorum Tutore seu Capite morali.

467. Alioquin profectò hoc, quod Posteris in Adamo peccarunt, esset de subjecto non supponente, quia ly *peccasse* de nullo subjecto realiter existente verificaretur; adeoque esset quoddam *peccasse* illusorium & phantasticum, & nullo modo in re discretum à *non peccasse*, quod est manifestè repugnans. Id autem ex eo prodit, quia non benè percipiunt, quid sit, quidve importet *peccasse in Adamo*. Putant namque actionem

nem Adæ peccaminosam ad Posteror non pertinere. Quod licet verum sit quò ad esse physicum; secus tamen quò ad esse morale; aliter quo pacto ritè dici posset eos peccasse in Adam? Ipsimet ergo Posteror sunt, qui peccarunt; sed peccarunt in Adam, eo quòd peccarunt per actionem physicam Adæ, sed proprio etiam ipsorum nomine factam, & ideò dicuntur peccasse moraliter. Et certè verum non est, quòd Posteror sint Peccatores, maculati, inimici Deo &c. in Adamo. Quo quàsò pacto id contingere potest, cum ea sint prædicata concernentia realem ipsam Personam, quam afficiunt, & cui inhærent? Nunquid potest aliquis mortuus esse & dici in alio? Videantur, quæ dicta sunt. *Disp. 3. cit. & præcipuè Cap. 6. & 7.*

468. Accedit insuper, quòd Adæ Posteror, ob admissum in Adamo Facinus, amiserunt reipsa & defacto non quidem Jus remotum, ad Gratiā & Justitiā, ut adversæ Opinionis Authores fingunt ad evitandam Argumentorum vim: sed benè amiserunt ipsam Justitiā & Gratiā, utpotè cum Originali Peccato, quod est utique Mortale, impossibilem; ita ut, peccando in Adam, posuerint obicem Gratiæ & Justitiæ, atque proinde amiserint Jus proximum ad illas. Utrumque autem Donum amiserunt quidem pro illo instanti, in quo primùm erant realiter extituri; quemadmodum ut moraliter existentes, & aliquando realiter extituri peccarunt in Adam: Ergo pro illo instanti subire omnino debent realem ac subjectivam, (in genere suo) privationem eorum Donorum; ne dicamus imaginariam quandam ac phantasticam incurrisse Donorum illorum privationem. De quo fusè ac evidenter, per locum tum ab extrinseco, tum ab intrinseco, nempe ex Sacro Textu, ex Tridentino, ac intrinseca etiam Ratione, arguendo, disputatum est *Tract. 2. Disp. 2. Quæst. 3. per totam*. Adeoque cum omnino inevitabiliter subire debeant, quicumque in Adam peccarunt, Privationem Gratiæ & Justitiæ, atque ita Mortem ipsam spirituales per Culpæ seu Maculæ Originalis contractionem in Conceptionis momento; jam repugnat certè, quòd ejusmodi Posteror, qui in Adamo peccarunt, esse possint omnino Innocentes ac Immaculati, quemadmodum Adversarii supponunt nobiscum de Sacra Deipara. Et sic patet Adversarios, fatendo B. Virginem à Macula Originali immunem, & non à Debito, consequenter profiteri eam reverà fuisse Peccatricem & Maculatam, seu simul Innocentem & Peccatricem: simul Immaculatam & Maculatam: Sed Innocentem & Immaculatam chimæricè ac illusoriè: Peccatricem verò & Maculatam verè & realiter. Quoniam reverà hoc, quòd est Posteror Adæ peccasse in Adam, necessariam habet connexi-

xionem cum privatione Gratiæ ac Justitiæ Originalis in Conceptionis momento incurrenda; & sic omnimodam habet identitatem cum Originali Peccato in eodem instanti contrahendo, quod certò certius est ipsa Macula, quam formaliter imbibit ly *peccasse* in Adam; cum *peccasse* de se ac formalissimè inspectum veram denotet Maculam in eo, qui peccavit, receptam in iisdem quippe circumstantiis, in quibus & sub quibus peccasse realis ipsa Persona dicitur: Posteror autem nonnisi ut moraliter existentes & realiter aliquando extituri peccaverunt in Adam; ni velimus Propositionem efficere de subjecto non supponente.

§. II. SECUNDA RATIO.

Ex formali repugnantia, quæ intercedit inter Debitum Culpæ Originalis, & Præservationem ab ipsa Culpâ.

469. **I**N Superiori Paragrapho tactum fuit, quòd apertè repugnat in Virgine Debitum contrahendi Maculam Originalem, utpotè ab ea Macula jam præservata: eapropter ut clariùs hæc Veritas pateat, & Responsiones quoque præcludantur ex iis, quæ *Tom. I. Tract. 2. Disput. 2. Cap. 4. & aliis pluribus sequentibus* præmissa sunt, arguo sic. Omne Debitum de se dicit necessitatem passivam, ex suo loco probatis: Sed implicat B. Virginem fuisse passivè necessitatam ad contrahendam Maculam Originalem: Ergo & implicat eam habuisse Debitum, contrahendi Maculam Originalem. Consequentia tenet vi formæ. Minor ostenditur: B. Virgo, ut supponitur, non contraxit defacto Maculam Originalem: Ergo implicat eam fuisse necessitatam ad illam contrahendam. Probo Consequentiam: Implicat non esse defacto id, quod est necessarium, ut sit; illud enim est necessarium, quod nequit aliter se habere: Atqui B. Virgo defacto non contraxit Maculam Originalem: Ergo implicat fuisse necessarium, quòd Virgo contraheret Maculam Originalem.

470. Dices: Fuit quidem necessitata B. Virgo ad contrahendam Maculam Originalem; sed, ob appositum à Deo impedimentum, factum est, ut eam defacto non contraheret.

Sed hæc Responsio videtur implicare in terminis. Arguo sic: Stante impedimento, possibile non est possibile, sed impossibile, absolute loquendo: Ergo, stante impedimento, a fortiori necessarium non est necessarium, cum sit, absolute loquendo, impossibile.

471. Rursus tamen instabis, quòd in eo casu possibile est solum impossibile ab extrinseco: sed ab intrinseco semper est & manet possibile: Ergo etiam in casu impedimenti neces-

farium evadit non necessarium, imò & impossibile ab extrinseco tantum, non verò etiam ab intrinseco. Adeoque licet B. Virgo, propter appositum obicem, non contraxerit Maculam Originalem; semper tamen retinuit intrinsecè Debitum & Necessitatem incurrendi, quantum erat de se, Maculam illam.

Sed Contra: Nam hæc Doctrina est falso innixa supposito: quandoquidem supponit Debitum Culpæ Originalis se habere instar illius Exigentiae, qua Ignis v. g. exigit Calorem, & Aqua Frigiditatem; ita ut Posteriores Adæ ex suis intrinsecis debeant, atque (ut Adversarii dicunt) ex se exigant contractionem Maculæ Originalis; quod esse falsissimum evidenter (ut reor) demonstratum est, ac satis diffusè inculcatum in *præcitatis Capitibus*. Profectò Exigentia, quia profuit ab intrinsecis ipsius rei, non fertur, nisi ad formas consentaneas & connaturales, ad quas nimirum unaquæque res naturaliter propendet, utpotè suimet conservativas & perfectivas. Tantum autem abest, quòd hujusmodi sit respectu Posterorum Macula Originalis, nempe quòd sit ipsis consentanea, connaturalis, & proficua; ut potius sit evidentissimè ac perspectissimè illis summè nociva, infesta, & violenta, utpotè summum omnium malorum, atque ita summè illis dissenteanea & repugnans. Arguo itaque sic: Debitum seu Necessitas contrahendi Culpam Originalem nonnisi per aliquod extrinsecum & adventitium obvenit Adæ Posteris, contra ipsorum Inclinationem innatam, tam physicam, quam moralem: Ergo & per aliquod eisdem extrinsecum (metaphysicè saltem) & accidentarium potuit ab eis removeri. Antecedens constat: Nam tale Debitum resultat ex perpetrato Peccato Adæ, ut Capitis moralis, & sic ex Peccato Adæ præsupponente Legem & Pactum: sed utrumque est extrinsecum atque accidentarium Posteris: Igitur &c. Eapropter quavis ex causa, & ex quovis appposito obice B. Virgo non contraxerit Maculam Originalem, semper sequitur implicasse in ea Debitum ullum contrahendi talem Maculam: quia quòd possibile non est, ut diximus, nequit esse necessarium. Et licet illius Maculæ contractio fuerit in B. Virgine intrinsecè possibilis, & solum ab extrinseco impossibilis; nihilominus quia Debitum & Necessitas talis contractionis nonnisi ex causa extrinseca competit Adæ Posteris; idcirco per obicem extrinsecum totaliter perit ea Necessitas & Debitum, tametsi perseveret possibilitas intrinseca seu remota, utpotè obice obstructa.

472. Replicabis fortè: Igitur B. Virgo sibi relicta, hoc est suæ puræ Naturæ restituta, absque præveniente ullo Dono Gratiæ Sanctificantis libera maneret à contractione illius Maculæ. Sed Consequens est falsum: Ergo &c.

Respondeo, gratis concedendo Sequelam Majoris, & negando id esse falsum: imò apertissimè falsum est ejus oppositum, ut *Capitibus citatis* evidenter ostensum est. Enimverò Instantia supponit, quòd pura Adæ Filiatio naturalis, seu pura Generatio naturalis ab Adam sit ratio fundandi Debitum contrahendi Maculam, quòd est penitus falsum; cum in statu Innocentiæ fuisset Generatio & Filiatio naturalis ab Adam, quin ullum haberet locum Necessitas seu Debitum contrahendi Culpam Originalem. Et quamvis Generatio illa modò fiat cum Concupiscentia Parentum; adhuc nihilominus neque ut sic esse potest ratio fundandi Debitum illud; nam secundum aliquos Doctores (quos nos fusè impugnamus in 3. Tomo, si Deus dederit in lucem edendo) etiam in puris naturalibus esset Concupiscentia effrænis, ut nunc est; nec tamen ob id Generatio illa esset alicujus talis Debiti fundamentum. Et Ratio est: quia Concupiscentia Parentum formaliter considerata nullum prorsus Proli afferre potest spirituale detrimentum. Totalis ergo ac præcisa ratio fundandi tale Debitum est Peccatum Adæ, ut Capitis moralis Posterorum. Quæ ratio Capitis moralis importat continentiam moralem Voluntatum Posterorum in Voluntate Adæ, factam ex Institutione Divina; qua stante morali continentia, Peccatum Adæ fuit moraliter proprium uniuscujusque ex Posteris. Unde quia Posteriores ipso Adæ Peccato in Adam peccarunt, ideò debent in propria Persona singuli, cum primum existunt, illius Maculam subire.

473. Unde fit quòd Virgo Beatissima (quòd idem dicito eveniendum in simili casu de quovis alio ex Posteris) suæ Naturæ relicta, id est per puram non comprehensionem & non inclusionem in pacto, absque alio addito, nullum potuit Culpæ contrahendæ subire Debitum, eo quòd in tali casu non fuit moraliter contenta in Adamo, quem proinde non respiciebat ut Caput suum morale, & ideò neutiquam in eo peccare potuit: Sicque etiam si in Conceptionis momento non habuisset Gratiæ Sanctificantem, quam aliòquin habuit copiosissimam; tamen nullatenus potuisset Maculam Originalem contrahere. Quare hoc Argumentum vim in eo præcisè facit, quòd non contraxerit Maculam Originalem defacto; & ex tali contractionis carentia deducit repugnantiam Debiti in eadem Virgine. Caterum ex parte Gratiæ Sanctificantis, qua fuit plenissimè in sua Purissima Conceptione instructa, aliud urgebimus efficacissimum Argumentum.

§. III. TERTIA RATIO

*Ex repugnantia in Divinis Decretis resultantē, admittā Autho-
rum Sententiā in
oppositum.*

474. **P**rofecto acris hæc Controversia
oriur ex eo, quod Authores oppo-
sitæ Sententiæ non penitiùs attendunt ad Insti-
tutionem Divinam, à qua potissimum, licet re-
motè, pendet materia de Originali Peccato.
Sicut enim nonnisi ex Divina Institutione fa-
ctum est, ut Adæ Posterì potuerint in eo pec-
care: Sic nonnisi ea præsupposita Institutione
fieri potuit, ut Posterì, peccante Adamo, pec-
carent, ac Debitum subinde incurrerent con-
trahendi in propria Persona Maculam Origina-
lem. Quod si ritè hæc Authores illi animadver-
tissent, non solum nostræ Sententiæ non con-
tradixissent, sed illam ultrò ac libentius tenuis-
sent. Itaque, ut ad rem veniamus, arguo sic:
Virgo defactò nullam contraxit Labem Ori-
ginalem: Ergo neque in Adamo peccavit, nec
ullum exinde contraxit incurrendæ Maculæ De-
bitum. Antecedens ut certissimum supponitur.
Consequentia posset primò ostendi ex eo, quod
alibi probatum est: quia nimirum repugnat ali-
quem ex Posteris posse in Conceptionis mo-
mento justificari, & præcisè supposito, quod
peccavit in Adamo: Sed alio medio hîc pro-
cedentes, aliâ viâ sic probatur. Hoc, quod
Virgo Labem nullam defactò contraxit Ori-
ginalem, contingere nequaquam potuit absque
expressa & absoluta Dei Voluntate, qua effica-
citer voluit suam dignissimam Matrem esse in
Conceptionis momento ab omni prorsus Macu-
la immunem, adeoque purissimam: Atqui hoc
Dei Decretum omnino repugnat cum ea Positio-
ne, qua Deus præsupponitur decrevisse ean-
dem Virginem esse sub Lege & Pacto communi
comprehensam; ac peccante Adamo permisisse,
quod eadem Virgo in Adam peccaverit, & pro-
inde Debitum traxerit incurrendi Maculam:
Igitur &c. Major est perspicua. Minor proba-
tur: Deus enim primo suo Decreto compre-
hendens Virginem sub communi Lege & Pa-
cto, vult illam esse, cæterorum Posterorum
instar, moraliter dependentem ab Adamo in
ratione meriti & demeriti: secundo autem suo
Decreto vult illam defactò moraliter indepen-
dentem, cum velit illam aliter, ac cæteros,
à Macula Originali immunem: Ergo secundum
Decretum opponitur primo: sicque aut unum
aut alterum est à Deo abjiciendum. Sed non
secundum, utpotè etiam per Adversarios cer-
tissimum: Ergo primum.

475. Confirmatur: Nam, actus primus non

est, nisi propter actum secundum, ad quem
suapte naturâ tendit; frustra eapropter ac illu-
soriè daretur actus primus, si ea intentione da-
retur, ut nunquam suam perfectionem ultimam
attingeret ac obtineret, quæ est actus secundus:
frustratoria enim est illa potentia, quæ non po-
test reduci ad actum. Quoties autem actus pri-
mus datur à Deo hac intentione, ut nunquam
reducatur ad actum; jam tunc datur à Deo ta-
lis, ut nequeat reduci ad actum: quæ namque
potentia potest, Deo nolente, ad actum reduci?
Ergo vel Deus constituit Virginem in actu pri-
mo atque *de jure*, ut ajunt, moraliter depen-
dentem ab Adamo in ratione meriti & demeri-
ti, respectu Gratiæ & Gloriæ, cum intentione, ut
etiam in actu secundo & *de facto* esset sic mo-
raliter ab eodem dependens: vel tantum eam
constituit sic dependentem quò ad actum pri-
mum & *de jure*, ut inquit, non autem quò ad
actum secundum & *de facto*? Si secundum; ergo
frustra & merè illusoriè Deus Virginem sic ab
Adamò dependentem constituit, ut visum est:
quia esset reipsa futura sinè tali dependentia in
executione & effectu. Adeoque palàm emergit,
B. Virginem reverà non fuisse moraliter depen-
dentem præfacto modo ab Adam; & sic habe-
mus intentum. Si verò primum dicatur; ergo
repugnat quodcunque aliud posterius Dei De-
cretum, sic impediens moralem illam Virginis
dependentiam in actu primo & *de jure* ab Ada-
mo, ut nequeat ad actum secundum exire ac
tendere; adeoque & peccasset in Adam, & Ma-
culam subiisset, quod est falsum.

476. Tum sic iterum argumentor: Secun-
dum Decretum, quo deinde Deus statuit Virgi-
nem in sua ipsius Conceptione nullatenus macu-
landam, imò & eximia atque admirabili San-
ctitate ac Justitia exornandam, est ineluctabi-
liter impeditivum respectu Virginis præfatæ
dependentiæ moralis in actu primo & quò ad
de jure spectata, ita ut repugnaret eam depen-
dentiæ moralem aptitudinalem unquam reduci
posse ad actum: Ergo secundum hoc Decretum
opponitur directè primo, statuenti eam apti-
tudinalem dependentiam moralem: Ergo aut
unum aut alterum ex iis Decretis est à Deo re-
movendum. At non hoc secundum, utpotè cer-
tissimum, etiam penes Adversarios: Ergo pri-
mum. Ergo reverà Deus non comprehendit
Virginem sub communi Lege & Pacto; adeoque
in Adamo non peccavit, nec ullum incurrendæ
Maculæ Debitum contraxit, utpotè ab illo mo-
raliter independens.

477. Confirmatur: Primum Decretum,
quod (licet gratissimè) supponitur compre-
hensisse Virginem sub communi Lege & Pacto, vel
fuit absolutum & efficax: vel non? Si non; ergo
B. Virgo non fuit reipsa & defactò moraliter
dependens ab Adamo, cum non potuerit id eve-
nire

nire independenter ab absoluto ac efficaci Dei Decreto. Si sic; ergo repugnat B. Virginem in actu secundo & defacto actualiter non dependere in præsignato genere Moris ab Adamo. Enimvero Decretum Dei absolutum & efficax ferreum est ac ineluctabile; & dicit proinde, indispensabilem ordinem ad actum secundum, seu ad realem sui executionem, quæ in casu nostro est actualis ipsa dependentia moralis præsignata; ita ut repugnet omnino in tali suppositione Virginem in actu exercito non dependere actualiter ab Adamo, cæterorum instar, in ratione meriti & demeriti.

Dicent fortè Adversarii, executionem & effectum illius moralis dependentiæ aptitudinalis consistere in hoc, quod Virgo jam in Adam peccaverit, Debitumque inde traxerit subeundi Maculam Originalem in suæ Conceptionis momento. Quod non tollit, quin potuerit deinde Deus impedire illius Maculæ contractionem.

478. Sed contra: Nam in primis hæc Responsio supponit contractionem Maculæ seungi posse à Debito eam contrahendi, quod est falsissimum, ut jam supra ostendimus. Et confirmatur idcirco eadem hujus Responsionis Confutatione. Arguo sic: Deus non instituit Adam Caput morale Posterorum ad hoc, ut Posterii essent prærecensito modo ab eo dependentes pro solo quodam statu intentionali & purè objectivo: sed benè principalius pro statu etiam reali & subjectivo, ita ut nimirum talis dependentia, quantum est ex parte intentionis divinæ, esset ipsismet Posterorum Personis præfutura pro statu realis existentie: vel esset eisdem pro eodem statu obfutura ex defectu Adæ, nolentis Dei Præcepto parere. Alioquin, certè Divina Institutio prorsus vana & illusoria fuisset, ac de subjecto non supponente. Unde, cum Tridentinum Concilium *Sess. 5. Can. 2.* declaravit, *Adæ Prævaricationem non sibi soli, sed & ejus Propagini nocuisse; & acceptam à Deo Sanctitatem & Justitiam, quam perdidit, non sibi soli, sed & nobis etiam eum perdidisse;* id profectò non declaravit pro statu aliquo intentionali ac merè objectivo verificatum: sed benè pro statu ipso reali & subjectivo, in quo Posterii nimirum realiter existunt; adeò ut sicuti reipsa & defacto Adæ Peccatum ipsimet Adæ principaliter nocuit in sua ipsius Persona, realiter existente; qui realem proinde subiit privationem Sanctitatis & Justitiæ, aliorumque Donorum, quæ realiter à Deo jam prius acceperat: ita quoque, utpotè Peccatum Capitis moralis Posterorum, & sic ob moralem horum ab illo dependentiam reipsa & defacto nocuit ipsismet Posteris, ut realiter futuris, idèst pro futuro eorum realis existentie statu, qui subinde pro eodem reali statu subituri essent realem

eorundem Donorum privationem. Ergo realis effectus & executio ultima illius dependentiæ moralis attendenda est in Adæ Posteris penes statum realis existentie ipsorum. Quandoquidem, Dei præsupposita Institutione, dependenter à libera Adæ Operatione decernendum fuit, an Adam & ejus Posterii fruituri essent in hac Vita statu Innocentiæ: an potius pœnalem hunc statum subituri.

479. Nonne quæso, si Adam Præceptum datum servasset, non solum sibi, sed & suis ita profuisset, ut omnes in statu Innocentiæ, in quo & Posterii conciperentur, persisterent? Nonne, si secus alicui ex comprehensis sub communi Lege & Pacto contingeret, utique diceretur Deus vel non stetisse promissis, quod est impossibile: vel non seriò & efficaciter cum eo, sicuti cum cæteris, egisse? Igitur executio illius moralis dependentiæ aptitudinalis Posterorum ab Adam ex effectu, realiter secuto in eorundem Personis realiter existentibus, deducenda est; ita, ut non existente seu non causato hujusmodi effectu, neutiquam dici potest ea dependentia suum effectum habuisse, ac Decretum Divinum fuisse executioni jam traditum. Quid, quæso, nocuisset Judæ fuisse ab æterno à Deo reprobatum; si & non fuisset de facto damnatus? Quisnam in hac hypothese diceret absolutum & efficax fuisse Decretum illud Reprobationis Judæ? Quomodo namque absolutum & efficax, si suum realem non obtinendo effectum reali executione careret? Est ergo prorsus chimericum excogitare, quod moralis dependentia Posterorum ab Adamo, Dei Decreto firmata, in solo statu objectivo & intentionali ad summum consummetur & perficiatur. Sicque omnino inanis & frivola est data Responsio.

480. Confirmatur tota Doctrina hætenus tradita sic: Si omne Agens agit propter finem, potissimè Deus O. M. Quæro igitur, quemnam finem efficaciter ac absolute Deus intenderit, instituendo Adamum Caput morale Posterorum, atque hos proinde constituendo moraliter ab illo dependentes quò ad meritum vel demeritum, ex impositi illius Præcepti observantia vel transgressionem resultandum? Si talis namque finis in Deo non fuit, ut Posterii Adæ dependenter ab ipsius libera Operatione servarent Præceptum, & sic mererentur in Sanctitate & Justitia defacto concipi, & felicissimo Innocentiæ statu realiter potiri; etsi contra Dei Voluntatem eadem dependentiâ Præceptum non servarent, tunc (contra Dei desiderium, & intentionem antecedentem) privandi essent ob demeritum Sanctitate ac Justitia, & essent cum illius Peccati Macula concepti, pœnali hoc statu plectendi in hac Vita & post Mortem: Quisnam alius finis in Deo assignabitur? Quænam alia Dei intentio? Nulla alia sanè. Cum ergo

ergo Adam, & Posterius in eo Præceptum illud non servassent, consequenter absque ulla hæsitatione dicendum, eos privandos fore in Conceptionis momento Sanctitate ac Justitia, subitoque indubitanter hunc statum pœnalem; alióquin Decretum Dei consequens non obtinebit realem suam executionem.

481. Possunt autem iterum occurrere Adversarii, dicendo id unum à Deo intentum, nempe quòd Posterius, non servando in Adamo Præceptum, deberent utique privari defacto Gratiâ & Justitiâ, & statum hunc pœnalem subire; sed quantum est ex parte eorundem Posterorum. Caterum id minimè tollit, quin possit Deus cum aliquo dispensare.

Hæc tamen ipsa Responsio contradictionem involvit, ut fusè ostensum est *Tom. 1. Tract. 2. Disp. 2. Quæst. 3. per totam*. Et primò ex parte assertæ Dispensationis, quæ implicat, ut infra patebit. Secundò ex eo, quòd *Debitum* urgere solummodò ponatur, quantum est ex parte Posterorum, quatenus duntaxat ex se debeant prædicta subire: non autem attempta Dei Potestate. Porro conservatio vel amissio Sanctitatis & Justitiæ, ac totius status Innocentiæ, non fuit ex Dei institutione dependens ab aliquo actu indifferenti, quem si Adamus, & Posterius in eo spontè exercuissent, illa omnia conservarent; sin autem illa omnia amitterent, tanquam purum bravum, absque alio addito. Si enim sic res se haberet; verificaretur utique, quòd etsi non solum Posterius, sed etiam ipse Adam, quantum est de se, Dona illa amiserint; semper tamen integrum Deo maneret ex amplissima sua munificentia statum illum cum suis Donis tam in Adamo quàm in ejus Posteris conservare, imò & alia majora superaddere, ut per se constat. Ast res non ita planè se habet, eo quòd conservatio illorum Donorum, ac totius Innocentiæ status ex Divina Institutione dependentiam habuit ab executione actus præcepti sub comminatione utriusque Mortis, corporalis nempe, & spiritualis; adeoque dependens fuit ab observantia talis Præcepti, tanquam à conditione, sinè qua vel pro uno saltem instanti non posset non amitti status ille cum omnibus suis Donis. Cum enim inobservantia illius Præcepti esset Peccatum Mortale, cui repugnat Sanctitas & Innocentia; idcirco inobservantia illa de necesse trahere debuit amissionem Sanctitatis & Justitiæ, in quibus potissimum florebat Innocentiæ status.

482. Nec indubium sanè revocari potest illa Necessitas, cum, præter formalem repugnantiam Sanctitatis cum Peccato, Deus antecederet omnino ad illam Institutionem universaliter decreverit Peccatum quodlibet Mortale secum allaturum Gratiæ privationem: & ideò Mortale, quia Mortem affert spiritualement; & sic esse,

omnino puniendum. Imò etiam post impositum Adæ Præceptum, statim addita est à Deo ad deterrendum Comminatio illa: *Quacunque hora comederis ex eo, Morte morieris. Genes. 2.* de quare videnda sunt, quæ præmisimus *loc. cit. Cap. 3.* & præsertim *Cap. 4. & 5.* Et quamvis potuisset utique Deus rem ita disponere, ut Innocentiæ status, dimissâ Culpâ, iterum rediret; noluit tamen; sed tantum se complacuit amissam Gratiam Sanctificantem reparare; ut posset Homo Gloriam præparatam consequi, quam etiam utique ob Peccatum amiserat. Ubi est advertendum discrimen inter privationem Gratiæ & Gloriæ. Non enim valet, quòd sicuti, non obstante Adæ Peccato, potuit impedire privationem Gloriæ; ita & privationem Gratiæ: Sed solum, quòd sicuti ipsa privatio Gratiæ nequit non afficere eum, qui Peccato insicitur in hac Vita; sic privatio Gloriæ nequit post hujus Vitæ cursum non afficere eum, qui est Gratiâ privatus, ob admissum Peccatum. Et Ratio est; quia non habet locum privatio, nisi pro eo tempore, in quo est debita forma subjecto.

483. Eadem quoque contradictio sequitur in Divinis Decretis in causa Virginis, juxta Adversariorum Sententiam, contendentem in illa Debitum, si consideremus non potuisse Adæ Posterius peccare in Adam, ac Debitum incurrendi Maculam inde contrahere, sinè Voluntate Dei permissiva. Enimverò secundum Decretum, quò noluit Deus permittere Maculam ullam, defacto in B. Virgine, manifestè oppositum censendum est priori Decreto, quò idemmet Deus, ad mentem Adversariorum, permisit supponitur Virginem peccasse in Adam, ac Maculæ Debitum inde traxisse. Quandoquidem apertè verificatur, quòd Deus simul voluit permittere, & non permittere Maculam Originalem in Virgine. Quòd voluit permittere, constat ex Adversariorum falsa suppositione; si enim Deus Virginem comprehendit sub communi Lege & Pacto, cæterorum instar, ita ut permiserit eam peccare in Adam, ac Debitum Culpæ subire; ergo voluit permittere, quòd Virgo, cæterorum instar, sit in Peccato concipienda: Quòd tamen permittere abhorret posteriori Decreto, quòd infuisse Deo, certissimum est etiam per Adversarios.

484. Scio tamen redolere adhuc confutatam Responsionem, nempe quòd Deus permiserit Virginem necessitari & cogi ad contrahendam in sua Conceptione Maculam, *quantum erat de se, & ex parte sua*. Cæterum id non tollit, quin Deus ex parte sua nequeat non permittere in ea Maculam ullam. Verum jam ostensum est hanc ipsam Responsionem repugnare: Siquidem, ut dictum est, Virgo in ea hypothese non peccavit in Adam, nec Debitum inde traxit, nisi Deo id permittente: Atqui Deum permittere, quòd

quod Virgo peccet in Adam, & Debitum inde contrahat, est velle permittere, quod in sua Conceptione maculetur: Igitur vana est Responsio. Probatur Minor: Posita namque Debiti contractione, ex Peccato in Adamo perpetrato resultante, est Deus deinceps merè negativè se habeat, indubitanter Virgo in Conceptione sua maculabitur: Atqui maculari nequit sine Dei Voluntate id permittente: Ergo contractio Debiti in Virgine se cum fert permissionem divinam in ordine ad Maculam contrahendam.

485. Confirmatur primò: Nam Debitum illud, ex peccasse in Adamo resultans, conditionatum non est, sed absolutum, eo modo, quo absolutum est Debitum patiendi Maculam in eo, qui peccat: Ergo Debitum illud imbibit permissionem divinam contrahendæ Maculæ, sicuti permissionem divinam contrahendæ Maculæ imbibit permissio cadendi in Peccatum; aliòquin Debitum absolutum non foret. Quod si neges Assumptum, utpotè existimans, quod peccasse in Adam non sit verè & propriè peccasse; jam (ut in primo Tomo loco citato arguebamus) Deum profectò constituis Originalis Peccati Authorem in Posteris. Probatur: Nam vel Peccatum, à Posteris in Adamo perpetratum, est causa omnino adæquata & sufficiens necessitandi inevitabiliter Posteris ad subeundam in Conceptione Maculam: vel non? Si primum; ergo Deus, permittens id Peccatum, etiam consequenter permittit Posteris in Conceptione fore maculandos. Si enim nollet Deus hoc consequens permittere, deberet impedire antecedens, utpotè causam adæquatam consequentis. Et si ad secundum recurras; ergo Posteris ex vi Peccati, in Adamo perpetrati, non sunt omnino & absolutè digni amissione Sanctitatis & Justitiæ: sed eatenus tantum sunt digni, quatenus Deus nolit eis Justitiam & Sanctitatem conferre: quod est facere Deum Originalis Peccati Authorem, ut loco citato inculcatum est.

486. Confirmatur secundò: Vel enim hoc, quod Posteris sint omnino & absolutè digni privatione Sanctitatis & Justitiæ, oritur ex solo Peccato in Adamo perpetrato: vel ex alio capite? Si primum; ergo Posteris in Adamo verissimè ac propriissimè peccarunt; quia solum Peccatum Mortale, verè & propriè dictum, ejusmodi causare potest dignitatem in ipso peccante. Atqui talis dignitas amittendi Sanctitatem & Justitiam, orta ex Peccato verè & propriè dicto, importat Debitum & Necessitatem absolutam, omnino à Deo inimpedibilem, patiendi eam amissionem, ut constat in Adamo, & aliis graviter peccantibus: Igitur &c. Si secundum; cum tale caput per te sit Deus, jam à Deo per te Posteris constituuntur digni amissione Gratiæ & Sanctitatis; ergo & à Deo con-

stituuntur Peccatores; nam illa dignitas est Peccati Mortiferi proprietas in quarto modo.

487. Urgeo præterea: Collatio Gratiæ & Justitiæ Originalis pendet in genere physico à solo Deo: Quare igitur: cur Deus non conferat Adæ Pueris in sua ipsorum Conceptione Gratiam & Originalem Justitiam? Potestne conferre: an non? Si non potest; ergo quia obicem in illis reperit, cui repugnant Sanctitas & Justitia. Talis autem obex non est, nisi Peccatum, ut liquet: Ergo Deus nequit impedire in Adæ Posteris Debitum contrahendi Maculam, ex peccasse in Adamo exortum; & sic Debitum illud involvit permissionem divinam contrahendæ Maculæ. Si autem potest; ergo videndum est, cur non conferat. Non obstat Macula, quia nondum contracta; nec ullatenus contraheretur, si Deus in eo instanti Gratiam conferret. Nec obstat Debitum, ex peccasse in Adamo contractum, quia per tale Debitum non tollit, quin Deus possit Adæ Posteris in suæ Conceptionis instanti Gratiam conferre, & Maculam impedire. Nec obstat ipsum peccasse in Adam, quia per te non est Peccatum verè & propriè dictum; & adeò quidem, ut nil prorsus præjudicet Innocentiæ & Sanctitati. Cur ergo non confert Deus Adæ Pueris Gratiam in sua ipsorum Conceptione?

Concludendum itaque, non potuisse Deum non permittere, quod B. Virgo fuerit sine ulla prorsus Macula concepta, imò & velle quod fuerit sublimi Sanctitate ac Innocentia prædita, si ex hypothese prius permisisset eam in Adamo peccasse; eo quia exhinc oritur Debitum & Necessitas omnino absoluta & indispensable contrahendi illius Peccati Maculam in Conceptione; in qua proinde Necessitate, seu Debito involvitur permissio contractionis actualis ejusdem Maculæ, cui opponeretur in Virgine Divinum Decretum de eo non permitendo, imò & de positivè impediendo cujuslibet Maculæ accessum.

§. IV. QUARTA RATIO

Ex singulari conditione Dispensationis

Divinæ, qua factum est, ut Bea-

ta Virgo à communi aliorum

Lege subeundi Maculam

exciperetur.

488. **P**ræsignata equidem Ratio, quamvis diversa videatur à præcedenti; cum illa tamen coincidit, & ferè eadem est, sed clariori medio prædita. Qui ergo sustinent Virginem Debito Culpæ innodatam, sed ab ipsa Culpa liberam & immunem, hanc probant Immunitatem etiam viâ Dispensationis. Quia Christus, (ut inquit Suarez disp. 3. aliàs cit. sect. 5.

§. Quinta

5. *Quinta Ratio*, quem sequuntur alii Authores communiter) dispensavit, cum Matre in aliis Legibus, ut in Lege Fomitis: in illa, *In dolore paries Filios*: & in illa, *In pulverem revertèris*: Ergo multò magis oportuit, ut cum illa, dispensaret in hac Lege, qua omnes nascimur *Filii iræ*. Quia non est minùs potens ad dispensandum in hac, quàm in cæteris; neque erat minor causa dispendandi, sed major, cum ad honorem Matris ac Filii hoc magis necessarium sit, quàm reliqua &c. Sic & peroptimè cum cæteris Suarius. Verùm Ego & Suarium, & cæteros assecclas percontabor: Quo pacto id fieri potuerit absque eo, quòd Virgo Dei Mater omnino immunis fuerit, & nunquam prorsus comprehensa sub tali Lege, Posteròs Adæ necessitante ad subeundam in Conceptione Maculam, qua nasci dicuntur *Filii iræ*?

Dubium profectò non est, Dispensationem in humanis esse Legis seu Juris Relaxationem, qua præviùs Legis rigor mitigatur, ac remittitur; ita ut Princeps, cum certo Homine dispensando in aliqua jam lata Lege, sub qua comprehendebatur, ita eum à Legis Vinculo solvit, ut non ampliùs ad eam implendam Homo ille teneatur; sed ita se habeat respectu istius Hominis Lex, ac si non extaret. Et hanc quidem Legis Relaxationem Recentiores Jurisperiti *Dispensationem* appellant. At licèt hujusmodi Dispensatio locum habeat in humanis Principibus, utpotè mutationi subjectis, qui aliquando proinde, Lata Lege, potestatem sibi reservant in ea, quandocunque sibi congruum visum fuerit, cum aliquo ex sub ipsa Lege comprehensis dispensare: absit tamen, ut hac eadem dispensandi facultas Deo tribuatur. Et quidem (ut rectè ait Salazarius de *Concept. cap. 1. §. 10. num 64. aliàs cit.*) hac in re non leviter aberrant aliqui Theologi de Deo perinde, ac de aliis humanis Principibus, decernentes.

489. Porrò Dei Leges huic mutationi subjectæ non sunt. Quamvis enim possit Deus Legem ferre, ut pro tali vel tali tempore obliget, atque in ipsamet Legis conditione quemcunque voluerit excipere; nullatenùs tamen potest eum, quem jam sub Lege cum cæteris comprehendit, ab ipsa Lege eximere, ac in ea illi dispensare, Legis rigorem & vim relaxando. Quòd si secus alii cogitant; hi certè Deum ignorationi & temeritati cuidam subijciunt, ut jure subdit Salazarius loco citato. Quo namque pacto Deus poterit Legis à se conditæ vim efficacissimam atque ineluctabilem relaxare absque divinæ perfectionis læsione? Adeoque stante omnimoda inflexibilitate, qua Divina Voluntas pollet in Actibus & Decretis suis efficacibus, repugnat Personam, aliquam, semel sub universali ejus Lege comprehensam, posse ab illius Vinculo ulla poste-

riori revocatione liberari. Neque enim potuit Deus non prævidere in priori signo, ante Legis conditionem, quodlibet motivum excipendi pro tempore talem vel talem Personam: Ergo & benè potuit sub universali ea Lege illam non, comprehendere ab initio Legis conditæ, quin ad relaxativam Legis Dispensationem recurratur; quæ in humanis Principibus est perfectio supplens imperfectionem. Hinc idem Salazarius *ibid.* putat, eos sibi fidem abrogare, qui ajunt Virginem ex Privilegio exceptam: Quia, ille tantum, inquit, Privilegium habere dicitur, qui, cum aliàs esset Legi obnoxius & subjectus, Authoritate Superioris excipitur. Sed non video, cur in ipsa Legis institutione non potuerit Virgo ex Privilegio in illa non comprehendi, ita ut nunquam fuisset Legi actualitèr subjecta, sed benè tantum potentialitèr.

490. His ergo prælibatis, facile nobis est demonstrare, Virginem Deiparam ex conditione singularissima Dispensationis Divinæ, quam Adversarii ipsi fatentur, fuisse omnino exclusam à communi Lege, atque ita nec in Adamo peccasse, nec Debitum ullum contraxisse. Arguo sic: Deus dispensavit pro Virgine nedum in Legibus Fomitis, & pariendi cum dolore, ac patiendi Corporis incinerationem; sed etiam in ea Lege, juxta quam omnes nascimur Filii Iræ, nempe quòd, peccante Adamo, Posterij ejus omnino priventur Sanctitate ac Justitia, atque ideò in Peccato concipiantur: Atquì hac Dispensatio de necesse in Deo supponit Virginem nunquam iis Legibus actu subjacuisse: Ergo B. Virgo fuit omnino immunis ab illis Legibus; ita quòd eam nunquam comprehenderint. Major est etiam Adversariis communissima: Minor constat ex prænotatis: Consequentia liquet.

Confirmatur ex Thoma Frances in *Opere aliàs citato de Concept. sect. 9. subsect. 3. nu. 205.* Qui eximit ab actu & executione Legis, eximit ab ipsa Lege: Atquì Deus eximit Matrem, suam dignissimam ab actu & executione illarum Legum: Ergo & ab ipsis Legibus, ita ut nunquam fuerit sub iis comprehensa. Major est perspicua: Siquidem exemptus à Lege hic & nunc minimè ligatur à Lege, aliòquin exemptus non foret, sed peccaret, Legis Vinculum, seu Debitum, & Obligationem Legis confringendo, ac spernendo; adeoque hic & nunc Lex respectu talis exempti non viget; sed est, tanquam non esset; cum Obligatio passiva Subditorum & activa Legis sint correlativæ, & repugnet extare Legem absque ulla vi obligandi. Minor est certa etiam apud Adversarios. Quòd autem indè sequatur Virginem, nunquam fuisse Legibus illis actualitèr subjectam, ex prænotatis clarescit: quia nimirum, implicat Deum ab hac vel illa sua Lege quempiam

piam eximere, si semel supponatur sub illa Lege eum aliquando comprehendisse. Cum enim non sit Deus mutationi subjectus, ita ut repugnaret eum posse mutari; consequens est, ut singularis ejus Dispensatio nequeat fieri, nisi per omnimodam Exclusionem ab ipsa Lege, priusquam conderetur, vel dum conderetur.

491. Occurrere passim solent Adversarii ad jam confutatam sæpius Responsionem, dicentes, quod ea Lex fuit, ut Adæ Posteris *ex se & ex sua ipsorum conditione* deberent Gratia ac Justitiæ privationem in Conceptione subire, & sic nasci Filii Iræ. In quo tamen minimè dispensavit Deus cum Virgine: quam nihilominus, non obstante Debito, quod ex se habebat, patiendi, cæterorum instar, eam privationem, noluit ea privatione affici & maculari.

Hæc tamen Responsio (ut pluries ostendimus) implicat. Porro sicuti Adam, vel ejus Peccatum non habuit *ex se & ex propria conditione*, quod deberet nocere Posteris, ac eosdem inficere & maculare; sed tantum id ortum habuit ex præsupposita Institutione Divina: sic & Posteris Adæ non habent, nec potuerunt habere *ex se & ex naturali sua conditione*, quod deberent ab Adamo & ejus Peccato nocumentum ullum spirituale recipere, atque infici & maculari; sed benè duntaxat ex vi Institutionis Divinæ, juxta quam præsupponitur Adam constitutus Caput morale Posterorum suorum, in hoc sensu, ut ipso peccante omnes ejus Posteris, quorum esset Caput morale, amitterent quoque Sanctitatem & Justitiam, atque ita & deberent in Peccato concipi. Igitur prorsus repugnans est Adversariorum Responsio.

492. Confirmatur: Nam si Adæ Posteris non ex vi Institutionis Divinæ debent in Adamo jam peccante peccare, & sic Debitum patiendi maculatam Conceptionem inde trahere, assignari debet, unde oriatur in Posteris Adæ hoc Debitum. Et cum ajunt, illud habere eos *ex se & ex propria conditione*, assignandum itidem est, quid importet, quidve sibi velint Asserto illo Adversarii. Et quamvis sciamus eos confugere ad id, quod viâ naturalis Generationis ab Adamo descendant; hoc ipsum nihilominus est intelligibile, ac pluries à nobis rejectum: & meritò, quoniam ejusmodi naturalis Generatio *de se*, vel *ex se*, & ex propria natura non habet, quod sit inductiva illius Necessitatis & Debiti, imò & Contagionis Peccati in Posteris; aliòquin eam vim obtineret in omni statu, ita ut nedum in puris naturalibus, sed etiam in statu Innocentiæ vim illam possideret, quod dicendum non est.

493. Oportet itaque recurramus ad Divinam Institutionem, seu Legem, qua decretum est, & quidem absolute ac efficaciter, quod Adam esset Caput morale Posterorum, ita ut,

eo servante datum Præceptum non comedendi de Ligno scientiæ boni & mali, nedum ipse, sed & ejus Posteris statum Innocentiæ conservarent; eo autem id Præceptum transgrediente, ne dum ipse, sed & ejus Posteris eum statum, amitterent: vel (si ita velis) ut Adam pro se & suis eum statum, servando Præceptum, conservaret: vel, transgrediendo, pro se pariter & suis illum amitteret.

Et sanè Authores adversæ partis in hoc minùs rectè disserere videntur; dum ajunt, Deum in iis Legibus dispensasse pro Virgine. Si enim dispensavit in Legibus; ergo ex vi Legum Debitum illud inest Adæ Posteris, hoc est ex Adæ Peccato, præsuppositis tamen Lege & Pacto, quibus profectò seclusis, nullo modo poterat Adam suo Peccato nocere Posteris suis. Ergo vel cum Deus Legem condidit, Pactumque cum Adamo inivit, comprehendit cum aliis æquè & Virginem sub ea Lege & Pacto: vel non? Si hoc secundum; habemus intentum. Si primum; ergo implicat Deum potuisse cum Virgine amplius dispensare. Dispensavit autem quò ad Peccati Pœnas jam pramemoratas, aliasque consimiles, uti jam tritum est, etiam per eosdem Authores: Ergo à fortiori dispensavit quò ad Culpam, quam de necesse præsupponunt Pœnæ. Et si dispensasse quò ad Pœnas importat Deum nunquam Virginem comprehendisse sub Lege punitiva; aliòquin locum amplius non haberet Dispensatio, ut diximus: ita dispensasse quò ad Culpam importat Deum nunquam Virginem comprehendisse sub ea Lege; qua præsupposita, sicuti non potuisset Virgo non peccare in Adam, sic neque amplius Dispensatio ulla pro ea locum habuisset, quin Maculam in Conceptione subiret.

S. V. QUINTA RATIO

Ex turpissima Debiti conditione, ac nobilissima è converso conditione

Virginis Deipara.

494. **S** Alazarius de Immac. Cōcept. B. V. Cap. 15. §. 1. num. 25. summè laudat Recentiores illos, qui Debiti Culpæ Originalis turpitudinem ac deformitatem exaggerant, ut à Sacra Deipara prorsus removeatur: Ægidium verò Lusitanum acriter mordet, dum, Cajetanum imitatus, Virginem Beatissimam intrà latitudinem mortuorum, peccatorum, inimicorum, &c. collocat eo motivo, quod in Adam peccaverit, Debitumque inde traxerit; in quo ipse veram Culpam, & veram Mortem agnoscit. Porro etsi nos cum Ægidio sentiamus in eo, quod spectat ad peccasse in Adam, ac Debitum inde contractum, cum in hoc & nos veram agnoscamus Culpam & Mortem; nihilominus hæc

de causa quoque acerrimè pugnamus, ut ab utroque immunem prorsus B. Virginem evineamus. Igitur de præfati Debiti turpitudine (si id excipias, quòd ex Peccato verè & propriè in Adamo à Posteris perpetrato contendimus tale Debitum redundare) luculenter satis egit piissimus æquè, ac eruditissimus Salazarius *loco cit.* qui exinde optimè quoque illos perurget, qui Virginem eo Debito, ex peccasse in Adamo proficiscente, infectam ac deturpatam autumant, tametsi ut plurimum ob id minimè fœdatam existiment ex falsa Debiti apprehensione, ut innuimus. Hinc nos, iisdem Salazarii laboribus perfruerites, ac nonnulla quoque ex nostro penu adjicientes, Rationem hanc urgebimus nostris Principiis accommodatam. Itaque de tali Debito loquens *eo loci* Salazarius sub num. 7. inquit: *Si naturam ejus spectes Obligatio est: si initium & causam illius observes, ex Peccato fluit: si finem & objectum illius respicias, ad Peccatum respicit.* Adeoq; ex singulis capitibus Debiti illius turpitudinem expendere aggreditur.

495. Et in primis ex eo, quòd *Obligatio est* (quam moralem appellat) *Libertatem adimit;* nam, inquit, *omnis Obligatio, quæ Rei, vel Personæ Jus quomodolibet imminuit, Servitus quædam est.* Verùm (uti nos *Tom. I. Tract. 2. Disp. 2. Quæst. 2. Cap. 1.* ostendimus) Debitum hujusmodi perperam *Obligatio* dicitur, eo præsertim addito, quòd sit *Obligatio moralis*: hæc enim Nomenclatura designat esse Obligationem civilem & politicam, qualem defacto ipsemet appellat *Cap. jam cit. num. 5.* adeoque esse Obligationem verè & propriè dictam; & in nostra Casu esset Obligatio Theologica, ut liquet. Absurdum autem est dari talem Obligationem, quæ ad Peccatum cogat. Equidem, omnes hujusmodi Obligationes per se & directè causantur à Lege, ut constat. Tantum autem abest, ut Lex ad subeundum Peccatum obliget, ut ad illud vitandum deterrendo & prohibendo necessitet. Igitur tale Debitum, licet sit quid morale quò ad rem; est tamen quò ad modum naturale, seu quasi naturale, nimirum per imitationem, ut latè dictum est *Tract. cit. Disp. 1. Quæst. 1. Cap. 2. & 4.* adeoque non est Debitum propriè dictum, eo quòd est correlativum illius Exigentia quasi naturalis, qua Peccatum semel commissum veluti suapte naturâ (si fas est sic loqui) exigit de se perseverare moraliter in æternum in suo ipsius Authore, ut fuse declaratum est *Tract. cit. Disp. 2. Quæst. 2. Cap. 6.* Unde sicuti Peccatum de se exigit sic perpetuò manere in peccante: sic & is, qui peccavit, vice versa Debitum subit manendi sub Peccato.

496. Ex quo planè resultat, quàm turpe ac deforme sit tale Debitum: quia nimirum non

utcunque dimanat à Peccato, sed dimanat à Peccato, ut ab eodem Debitore commissio; atque insuper ita suum Authorem cogit ad ipsius Maculam contrahendam, ut nulla vi ejus Author valeat ab ea declinare. Quo manifestè discernitur ab Obligatione, seu Debito verè & propriè dicto, & sic per se & directè causato à Lege; quæ quidem licet moralem adimat Libertatem, non tamen physicam, ut jam expendimus in *Tract. de Debito*; nam in nostra physica Libertate est servare vel non servare Legem. Sicque Debitum Culpæ Originalis majorem inducit Servitutem, quàm Debitum ex quavis Lege per se & directè causatum, & aliunde Servitutem inducit turpissimam; non sic autem Servitus inducta per Legem, præsertim Theologicam, eo quòd *servire Deo regnare est.*

497. Pergit autem Salazarius probare, & meritò, Servitutem, quam inducit Debitum, ex D. Paulo ad *Rom. 7. & 8.* Hic namque Apostolus mentionem facit de Servitute Corruptionis, qua Homo in hac Vita pluribus Pœnis est obnoxius; & de Servitute Fomitis, qui nos ad peccandum propellit inclinando. Debitum illud autem cogit ad infallibiliter subeundam Peccati Maculam, atque ita absolute necessitat. Quòd si vel sola peccandi Potentia (Proxima saltem) dira Servitus est, ut patet ex dictis *Disp. 3. Quæst. 1. Cap. 5. & Quæst. 2. Cap. 2. & 3.* quid quæso de tali Debito est dicendum? Quocirca jure infert Salazarius, & fortiori jure nos inferimus, quàm turpe sit, hujusmodi Debitum adeò turpe ac deforme supponere in Virgine Dei Parente, dum Angelorum omnium, atque totius Orbis Regina ob id nedum Adamo suo Subdito subjicitur, sed & illius Peccato, ita ut per illud & ipsa Peccatrix fiat. Quisnam quæso ex Filiis Hominum id non ægre perferret in sua vel Matre, vel Sponsa, ut aliarum Mulierum crimina jure illi tribui debeant, ita ut communem ex iis contrahat cum illis infamiam?

498. Obstat quoque prædictæ Servituti turpissimæ summa Deiparæ Ingenuitas, ac Nobilitas, quæ potissimum in Libertate consistit, cui Servitus opponitur. Qua de causa optimè ex Alberto Magno Salazarius sub num. 11. ostendit Mariam Virginem Liberrimam undequaque fuisse. Fuit autem singulariter *Libera in causa*, & sic in origine *Nobilissima* (inquit Albertus Magnus) quia *Principis Filia*. Nunquid autem Adæ? Minimè gentium, ait Salazarius. Quoniam, subdit Albertus: *illi dictum est: In Isaac vocabitur tibi Semen: Isaac autem non est Filius Ancilla, sed Libera.* Aliaque subnectit idem Albertus. Quibus addit Salazarius: *Observent ergo hæc verba illi, quotquot Mariam Debito Peccati obervatam dicunt: atque adeo Adami &*

Hevæ Filiam (in Moralibus , & in genere Meriti) *per hoc Debitum statuunt . Si enim Servorum Filia , quomodo Libera ?*

499. Et quidem nemo inficias ibit integerimæ Virgini ac Matri jure Divinæ Maternitatis debitam fuisse , ob excellentissimam Nobilitatis conditionem , perfectissimam ac supremam Libertatem . Porro Virgo Dei Mater , *secundum omnem Dignitatem* (ut ait Magnus Albertus) *& Nobilitatis modum , fuit Nobilissima & Dignissima in summo .* Adeoque ille infert : *Si Servus , qui est Servus Filii , liberatur ; (Servus enim dicitur , Si Filius vos liberaverit , verè liberi eritis :) multò fortius Mater , quia est Mater Filii , liberrima fuit .* Hinc Salazarius n. 12. recolit ea , quæ dixerat Prov. cap. 8. ver. 13. ex Aristotele , *nihil scilicet magis adversum esse Dignitati Matris in Filium , quàm Servitutem ; adeò ut , Natura duce , impossibile sit Matrem Filii sui Ancillam esse verè ac propriè : nam cum hæc per Naturæ Leges Patriam Potestatem habeat in Filium , non potest ex jure aliquo , extincta hac Potestate , Filio suo serviliter subjacere : unde colligit Aristoteles , Parentem etiam bello captum , aut emptum à Filio , vel quacunque alia ratione acquisitum , non esse Filii Servum , sed Liberum , Ingenuumque manere : & his rememoratis , optimè idem Salazarius deducit , quòd ubi cæteri Homines Servi & Mancipia sint Christi Domini , etiam quæ Homo est ; Virgo tamen Beatissima , utpotè illius vera Mater , quanquàm communi aliarum Creaturarum Legge Christo , ut Deo , servire deberet ; in quantum tamen Homo , nequit propriè *Ancilla & Serva* appellari . Non enim Divinitas Humanitatem Christi inungens illam exemit à Patria Potestate , ut in eo vers. 16. ex communi Patrum Doctrina se evicisse testatur Salazarius . Unde patet , quàm præ omnibus , tum Angelis tum Hominibus , liberrima fuerit Virgo : Ergo & præ omnibus illis , ab omni Servitute adeò præsertim turpi , qualis est Debiti Servitus , omnino alienissima . Vide plura eleganter congesta apud citat. Salazarium . Transeamus nos interim ad secundum caput .*

500. Habet specialem hanc deformitatem Culpa Originalis Debitum , quòd neque per absolutam potentiam possit Deus illud causare ; eo quia (inquit Salazarius loco cit. sub n. 16.) necessariam habet connexionem cum Peccato : Sed melius dixisset : *eo quia est velut naturalis proprietas Peccati , ab ipso jam Debitore commissi in Adamo .* Duplicem hinc Debiti Causam agnoscit Salazarius . Remotam unam , quæ (subdit) potius Occasio dicenda est , nempe Dei Legem : Proximam alteram , idèst Peccatum primi Parentis : addo Ego : *ut moraliter proprium uniuscujusque Posterorum .* Ex utroque capite Deformitatem sibi vendicat .

Primò enim indecorum fatis est Virginem Dei Matrem , ac totius Mundi Reginam , communi aliorum Lege ligari , atque ita communi Periculo exponi utriusque Mortis , corporalis & spiritualis , subeundæ ; cum alioqui eam ob causam Augustæ Exemptionis Privilegium à positivis Legibus debeatur , ex Juribus *alibi* citatis . Quorum postremum turpius quidem est . Quòd enim Regina eidem , cui Plebeji , Legi subjiciatur , aliquatenus tolerabile est : sed quòd æqualibus etiam Pœnis , & Pœnis adeò atrocibus sit obnoxia , horridum est . Nam (inquit Salazarius num. 18.) *omnium Gentium jure comparatum est , ut Leges diversas & minùs indecoras Pœnas statuunt in Nobiles , & Generosos , quàm in Plebejos , & Degeneres .* Siquidem eadem Pœna , quæ Plebejo levis est , Viro nobili est gravis : & quæ illi gravis , est isti gravissima . Quis autem inficiabitur , infinito propemodum intervallo Virginem Nobilitate ac Eminentia præcellere ac superare quemcunque , seu Hominem , seu Angelum ; cum *Dignitatem quandam habeat Infinitam* , ut jure Angelicus Doctor edocuit ? Ergone severior Deus fuit in Matrem suam , quàm in cæteros Homines , minoremque habuit respectum ad propriam & singularem Sponsam , quam habent Principes & Reges Terræ erga suam ? Profectò in iis Legibus , quæ minorem præferunt deformitatem ac turpitudinem , non ita Deus se gessit erga Virginem ; quam proinde à tot tantisque Pœnis , cui reliquæ subjiciuntur Mulieres , prorsus immunem voluit , ut exploratum est apud omnes : Quo pacto ergo putabimus adeò socordem & stupidum , ut nullo zelo exarserit in puncto , de quo agimus , cum ex eo quodlibet aliud turpe ac deforme prodeat ?

501. Quòd si ad Causam Proximam illius Debiti respiciamus (sive dixeris cum Salazario fuisse Adæ Peccatum , ut solius Adæ , sive dixeris fuisse Adæ Peccatum , ut moraliter uniuscujusque ex Posteris proprium , uti reverà ex suo loco probatis dicendum est) quid turpitudinis ac deformitatis in hoc non continetur ? Et quidem in nostra Sententia est clarissimum : cum Debitum per nos dimanet ab ipso Peccato jam consummato in Adamo , ac exigente moraliter manere & esse affixum perpetuò ipsimet suo Authori . Sed neque in alia Sententia latere , quempiam potest ejus turpitudinem , ac deformitas , tametsi minùs horribilis : quia nimirum (ut benè discurnit Salazarius) vel esse Virginem subjectam Peccato Adæ nequit non esse foedissimum quid , ac turpissimum . Quòd si apud Veteres olim infimus & maxime obscurus Servitutis gradus existimabatur eorum , qui *servi Pæne* dicebantur , ut is Author ritè monet ; perquam vile æstimandum est in Posteris servire Adæ Peccato , cum Servitus eò indignior ac vilior sit ,

quò abjectior ac sordidior est Dominus . Nunquid sub dubio stat, Culpam & Peccatum nullam in malitia & deformitate proportionem habere cum Pœna? Quò ergo horribilius malum est Peccatum, quàm Pœna, atque despectius ac vilius, eò sanè vilius & abjectius est servire Peccato, quàm Pœnæ . Quapropter (concludit eruditissimus ille Antistes) quotquot Virginem Deiparam huic Peccati Debito submitunt, omnium pessimo ac obscurissimo Domino illam subiciunt: atque ideò illam in extremo Servitutis gradu ponunt. Quod idem firmat Exemplo Christi Domini, qui formam Servi accipiens (ad Philip. 2.) humiliavit semetipsum usque ad Mortem, Mortem autem Crucis: ita ut spontè subiverit Debitum ac Necessitatem moriendi, ac plurima gravissima tolerandi, quo videtur se, Servum Pœnæ constituisse, atque ipsius Mortis: hand tamen vel remotissimum Peccati Debitum sustinuit.

502. Tandem Debiti deformitas ac turpitudine, ex tertio capite resultans, est satis perspicua. Enimverò tale Debitum nedum ex Peccato suam trahit originem, sed etiam respicit Peccatum, tanquam objectum & terminum, ad quem necessitat Debitorem. Omnis namque relatio (ut bene discurrit Salazarius) suam desumit specificationem à termino: Debitum autem ex suo loco dictis est relatio: Ergo specificatur à termino, qui est Peccatum. Et quamvis Debitum (ait Salazarius) Peccatum non sit, nescio quid Peccato adsimile in se continere videtur. In quo certè (velit, nolit Salazarius) jam fatetur arctissimam connexionem, quæ versatur inter Peccatum & ejus Debitum. Porro absurdissimum est à Peccato prorsus alieno quempiam infici posse: atque item implicat aliquem cogi posse ad contrahendam Maculam illius Peccati, quod ipse nunquam admisit: Ergo fateatur apertè Salazarius, à Peccato Ad, ut moraliter Posterorum proprio, Debitum illud in eis exoriri: & ideò non cogit ad subeundum Peccatum aliquod de novo causatum, sed benè illud idem in Adamo à Posteris perpetratum, quo debent Posterii affici pro eo instanti, in quo primum realiter existunt. Sic minimè est dubium, quin, tanquam illius Peccati proprietas, Peccatum dici possit: præterquam quòd id suadetur Exemplo Fomitis, qui puram præferat Inclinationem ad Peccatum; & nihilominus Peccatum dicitur ab Apostolo.

503. Verùm Salazarius loco citato, inquit: Ex his ergo facile agnosces, quàm nobile obsequium Virgini præstent, qui Debitum istud ab illa longius removeant, cum aliquid illi auferant, quod certè Malum est. Et licet Peccatum reipsa non sit; tamen Peccati naturam sapit ac refert. Mirum hoc sanè! Peccatum non est; sed Peccati naturam sapit ac refert. Quid mirabilius?

Tom. II.

Malum quippe est; sed Peccatum non est. At si Malum non est, nisi morale; cur Peccatum non est? Quodnam est illud morale Malum, quod Peccatum non est? nonnisi id Debitum fortè est: & ideò mirabile est, quia singulare est. Profectò si Malum est, & Malum morale, atque ad ipsam Peccati Originalis malitiam per reductionem refertur; ergo & certè Peccatum est. Vel dicito aliud esse Malum morale, aliud esse Peccatum. Quod tamen dicendum non est. Optimè igitur sub num. 23. Salazarius addit: Ex his (ni fallor) liquidum manet, non de nihilo esse Quæstionem illam, in qua disceptatur: An Debitum Peccati Originalis fuerit in Virgine? Quandoquidem hac in re non minima ipsius gloriæ & decoris pars agitur: imo dixissem, Ego: maxima & summa ipsius gloriæ & decoris pars agitur. Reverà enim Controversia hæc est ipsissima illa, qua olim controversum est, num B. Virgo Labem Originalem contraxerit: eo quòd Peccatum, quod in Conceptione contrahimus, ipsissimum est, quod in Adamo commisimus. Debitum autem etsi formaliter ac præcisè Peccatum non sit; est tamen correlatio respondens Exigentia activæ ipsius Peccati in Adamo perpetrati: quod nobis, utpotè suis jam Autohribus moralibus, inesse petit ac exigit pro illo instanti, in quo primum concipimur. Unde tale Debitum (ut explicuimus Tom. 1. Tract. 2. Disp. 2. Cap. 3.) semper perseverat in nobis quoadusque à Deo Culpa Originalis in nobis dimittatur, cum de se semper petat modo suo nobis inhaerere,

504. Videant ergo cui Periculo se exponunt Adversarii, penes quos nequit saltem hæc Doctrina dubietatem aliquam non parere. Ast si nolint Fautores esse nostræ Sententiæ, quæ undequaque inspecta in Virginis, nostræ Reginæ simul & Advocatæ, favorem militat; sint quæso ad minùs Judices in hac Causa: An B. Virgo fuerit, vel ne, turpissimæ adeò Servituti obnoxia, quam præferat certò certius Debitum in Sententia omnium, qui ritè de eo discurrunt? Velim tamen eos ante Judicium meminisse illius Moniti, quod Aristoteles in Problem. sect. 29. quæst. 13. apud Salazarium citat. num. 14. in fine, Judicibus tradidit, nempe quòd in dubio Libertatis & Servitutis, quoad fieri possit, standum est pro Libertate. Nam, inquit: Etsi iniquum etiam est Liberum asseruisse eum, qui Servus est: longè tamen iniquius Servum sanxisse eum, qui Liber est.

S. VI. SEXTA RATIO

*Ex inamissibilitate Gratia, qua prædita fuit
Sacra Virgo Deipara à primo instanti
sua Purissimæ Conceptionis.*

505. **M**inimè dubium est, meo videri, quòd evidentiā sint Motiva Marianæ Immunitatis etiam à Culpæ Debito. Tota autem hujusce rei obscuritas ex falsa terminorum apprehensione prodit, quam proinde consequitur falsitas eorum, quæ de Debito enunciantur. Cæterum, posita recta quidditatis Debiti notitiā, evidenter (ut dixi, & quidem evidentiā metaphysicā) redundat Marialis Immunitas ab ipso Debito. Hoc, meo judicio, satis constat ex adductis Rationibus; iterum tamen hic demonstratur ex inamissibilitate Gratia Marialis. Sed antequam ad hoc demonstrandum de veniamus, præmittendum duximus, quòd B. Virgo in prima sui Sanctificatione, in ipso suæ Immaculatæ Conceptionis instanti gloriosissimè peracta, ita fuit confirmata in Bono, ac tale Gratia Donum, taleque singulare Dei Auxilium accepit, ut nec levissimam Culpam unquam admitteret; ut cum communi Theologorum ostendit Suarez *Tom. 2. in 3. part. D. Thomæ. Disp. 4. sect. 4.* ubi docet esse etiam Antiquorum Patrum Traditionem. Theologi autem dubitant: an B. Virgo in ipsa prima sui Sanctificatione facta fuerit impeccabilis? & inter istos sunt, qui affirmant, & qui negant. Hinc quamvis hi Doctores, pro parte negativa sentientes, fateantur B. Virginem tale Gratia Auxilium à Deo accepisse, ut nunquam peccaret; non tamen concedunt fuisse impeccabilem ita ut non potuerit peccare.

506. Suarius autem *loco cit.* iis relatis Opinionibus ait, se vix intelligere, supposita Fidei Doctrinā, quæ possit esse diversitas inter illas, quæ quidem ad rem pertineat. Quare supponit primò, B. Virginem in hac Vita nunquam fuisse impeccabilem ab intrinseco ad modum Beatorum, cum fuerit tantum Viatrix. Deinde etiam ut certum supponit, B. Virginem à prima quoque Sanctificatione talia habuisse Gratia Dona & Auxilia, ut infallibiliter nunquam peccaret; quia talis Gratia, subdit, necessaria est ad nunquam venialiter peccandum; quod est singulare Privilegium illi concessum, juxta Concilium Tridentinum; ex quo infert simpliciter concedendum esse in prima Sanctificatione fuisse confirmatam in Bono, ut nunquam peccaret; quia hæc, subdit, Confirmatio idem est cum prædicto Privilegio, seu Gratia speciali: ex quo etiam fit, inquit, ut in sensu composito peccare non potuerit; aperte enim repugnat cum tali Dono Gratia Pec-

catum existeret, seu componi.

507. Thomas Frances *de Concept. sect. 36. subsect. 2. num. 1098.* Virginem Deiparam affirmat ex Confirmatione in Gratia habuisse ab instanti Conceptionis Gratiam inamissibilem. Pro quo citat Ovandum, Pitigianum, Suarez, Ægidium Lusitanum, & alios: protestaturque *num. seq.* nolle se immorari in impugnandis variis modis circa Confirmationem in Gratia, & Donum Perseverantiæ. Supponit idem Frances cum Scoto in *2. dist. 20. quest. 1.* utrumque hoc Donum distingui, tanquam includens ab incluso: omnis enim, inquit, confirmatus in Gratia Dono Perseverantiæ fulget; sed non è contra. Angeli enim boni, dum Viatores fuere, habuerunt Donum Perseverantiæ, non verò Confirmationem in Gratia. Unde infert, quòd licet utrumque Donum involvat Decretum quoddam Divinum efficax de dando Auxilio vel tantum interno vel etiam externo Divinæ Protectionis, juxta prævisionem effectus futuritionis conditionatæ; nihilominus ex parte Confirmationis in Gratia id Auxilium est perpetuum, juxta ipsius Confirmationis sphaeram, ut nimirum confirmatus quò ad Mortalia, nunquam in ea labatur; & similiter confirmatus etiam quò ad Venialia: Secus verò ex parte Perseverantiæ; cum non involvat Decretum perpetuum, sed successivum, juxta prævisionem scientiæ conditionatæ, Perseverantiæ attingentis. Ex quo sequitur confirmatum in Gratia Gratiam habere inamissibilem: secus autem perseverantem, nisi Perseverantia sit finalis; quia tale Donum est ipsa Confirmatio in Gratia, vel cum ea coincidit; nec potest esse quò ad hoc, nisi Quæstio de Nomine. Sic Author iste cum Suario concordat in eo, quòd confirmatus in Gratia sit ac Gratiam habeat inamissibilem is, cui tale datur Auxilium à Deo, ut nunquam peccet. Et quidem hæc est communis Sententia omnino (ut reor) consona Rationi.

508. Cum itaque tali fuerit prædita Dono à Deo Virgo Immaculata, ut nusquam, nec levissimè, peccaret, & hoc ab instanti suæ Purissimæ Conceptionis; jam palam fit, eam ab eo tunc taliter fuisse in Bono confirmatam, ut Gratiam habuerit inamissibilem, non minùs quidem, quàm habeant in Patria Beati, ut luculenter ostendit Salazarius *Cap. 32. §. 2. & 3.* In quo profectò Purior Angelis fuit, ut ipsemet *ibidem* Ratione admodum facili evincit. Enimverò licet Angeli fuerint in Gratia creati; non tamen ab ipso Creationis instanti in ea confirmati, ut liquet: unde ipsorum Gratia, utpotè amissibilis, caduca fuit ac fragilis ab initio, quanquàm hi, qui steterunt ac perseverarunt in Bono, ex clara Dei Visione firmitatem acceperint. At Virgo Beatissima ex primæva sua conditione adeò fuit in Sanctitate ac Justitia constans, ut Columnam firmis-

firmissimam, ac prorsus immobilem se prætulerit. Vide plura apud Salazarium *loco citato*.

509. Nos igitur his cursim prælibatis ad intentum properamus. Arguo itaque sic: B. Virgo fuit in Bono confirmata, & sic Gratia inamissibili instructa à primo suæ Purissimæ Conceptionis instanti: Ergo implicat eam subjectam, fuisse ac pressam Debito ullo Culpæ Originalis. Consequentia ostenditur: Nam implicat B. Virginem simul potuisse & non potuisse amittere Gratiam: vel etiam esse necessitatam simul ad amittendam atque ad illam non amittendam: Atque hæc planè contradictoria sequerentur in ea, si supponatur Debitum ullum incurrisse Culpæ Originalis: Igitur &c. Probo Minorem: Ex quo enim fuit in primo etiam Conceptionis instanti confirmata in Bono, & sic Gratia inamissibili cumulata, non potuit Gratiam amittere, & sic nullum potuit in se Peccatum admittere; sed necessum fuit ut Gratiâ exornata fulgentissimè coruscaret: Ex quo autem supponitur pressa Debito Culpæ Originalis, nedum intelligitur potens eam Culpam subire, atque ita & Gratiam amittere; sed ulterius necessitata ex vi Debiti ad contrahendum Peccatum, & Gratiæ privationem incurrendam; siquidem omne necessarium est proculdubio possibile: Ergo simul posset & non posset subire Peccatum, & Gratiam amittere: ac simul esset & non esset necessitata ad subeundum Peccatum & Gratiam amittendam.

510. Huic evidentissimæ Rationi præstò occurrunt Adversarii, cum in promptu eam, communem habeant Responsionem, nempe contradictoria illa non esse de eodem, secundum idem, respectu ejusdem. Quia nimirum Adæ Posterius habent quidem nedum Potentiam, sed & Debitum seu Necessitatem contrahendi Labem Originalem ex seipsis, ac ex suapte natura & conditione: habent verò impotentiam & repugnantiam ex parte Dei conferentis ex hypothese Gratiam, & in B. Virgine Gratiam inamissibilem. Sic evanescunt contradictoria: ut patet, inquit, de Aqua existente sub actione Ignis, quæ necessariò calet, licet ex se & ex suapte natura Frigiditatem exigat.

imoli Veruntamen hæc Responsio solemnissimam continet deceptionem, estque potissimum, ac magna ex parte causa, cur Adversarii descenderint in Sententiam, asruentem Debitum Culpæ Originalis in Virgine. Qua de causa nos in *Tract. 2. Disp. 2. de Debito Culpæ Originalis, Qu. 1. & ferè per totam, nempe à cap. 4. usq; ad 9. seu ultimum*, eam fusissimè & efficacissimè confutavimus, & nonnulla etiam in hoc Capite attigimus in *Paragraphis præcedentibus*. Porro absurdissimum est, Debitum Culpæ Originalis habere se instar Exigentiae cujusdam naturalis, qua v. g. Aqua naturaliter exigit Frigiditatem,

Ignis Calorem &c. uti perperam docent Salazarius & Bellutus, quos proinde *loco citato* ex professo impugnavimus. Profectò Exigentia in omni genere, sive Naturæ sive Moris, plus dicit, quàm dicat Inclinatoria pura naturalis, licet hanc præsupponat. Unde naturalis Inclinatoria datur etiam in ordine ad formas supernaturales, ut ostendemus *Tom. 3.* non autem respectu earundem datur naturalis Exigentia.

511. Tantum autem abest, ut in Adæ Posteris dari queat Exigentia respectu Peccati, ut neque dari possit ulla Inclinatoria. Tam enim, hæc, quàm illa solum dari potest in ordine ad formas proficuas, & consentaneas, ac perfectivas, utpotè connaturales. Peccatum autem, utpotè forma omnino dissentanea, & summè nociva Creaturæ rationali, simpliciter & absolute est contra illius Naturam, eique supra omnem aliam violentam formam repugnans, ut *eodem loco cit.* demonstravimus. Quocirca *ibi* firmavimus, quòd omnia, quæ spectant ad Originale, Peccatum, essentialiter præsupponunt Divinam Institutionem, vi cujus Adam constitutus fuit Caput morale Posterorum; ita ut omnes Posterorum Voluntates fuerint moraliter transfusæ in ipsius Adæ Voluntatem, quæ proinde facta est moraliter propria singulorum Posterorum. Quæ de causa Adam moraliter erat unusquisque ex suis Posteris, à seipso moraliter dependentibus, eorumque vices gerens in tali causa spectante ab observantia vel transgressionem impositi à Deo Præcepti. Unde sicuti Adæ Posterius non potuissent in eodem seu per ejus physicam transgressionem violare id Præceptum, nisi præsupposita morali continentia Voluntatis eorundem in illo, exorta quidem ex vi Divinæ Institutionis: ita pariter nec reipsa & defacto in illo peccarunt, illius physicam actionem transgressivam moraliter exercendo, nisi eam præsuppositam morali continentiam, ex vi Divinæ Institutionis prodeunte; & eadem stante præsuppositione potuerunt Culpæ Originalis contrahere Debitum, quod jam defacto traxerunt.

512. Cum ergo hoc, quòd Posterius in Adam peccarint, Debitumque inde pertraxerint Maculæ Originalis incurrendæ, nonnisi *moraliter* in Posteris verificetur, atque ideò merè extrinsecè in genere Naturæ, & physico, ita ut Adæ Peccatum nonnisi ut substans Divinæ Institutioni præactæ potuerit illis nocere, ac eos inficere; non video, qua via possint Adversarii præsignata contradictoria effugere. Certè Deus, instituendo Legem, Pactumque ineundo cum Adamo, quamvis, quantum erat de se, ac voluntate antecedenti (ut dici solet) noluerit Adam peccare, & consequenter etiam noluerit Posterius in illo peccare, ut liquet; nihilominus voluntate consequenti & ex suppositione (ut loquuntur Theologi) quòd Adam suâ sponte,

ac liberè voluit, ut Caput etiam morale Posterorum, peccare, nedum permisit eum peccare, ac Posterios in ipso; sed & absolute ac efficaciter voluit, tam Adam quam ejus Posterios respectivè defacto subituros omnia ea, quæ proprium in suo genere Peccatum necessariò consequuntur: Nempe quòd Adam, quia personaliter peccavit, statim macularetur, & absolute ac simpliciter ipsomet suo Peccato coinquinaretur, amitteretque Originalem Justitiam & Gratiam cum omnibus cæteris Donis, ad Innocentiæ statum attinentibus, cæterasque Pœnas subiret sibi jam præscriptas: Posterii autem, quia nondum realiter existentes sed futuri moraliter peccaverunt, nimirum in Adamo, statim Debitum incurrerent subeundi Peccati Maculam, cum primùm extiterint, atque ita Justitiæ & Gratiæ Originalis privationem, cæterorumque Donorum, citrà Debitum Pœnæ sensus post Mortem, cum talis Pœna sit Personali Peccato addicta.

513. En itaque propositi Argumenti efficaciam. Prasupposito Adæ Peccato liberè posito, Deus consequenter statuit, Posterios omnes, in Adamo moraliter contentos, & sic ab eo moraliter dependentes in ratione meriti & demeriti, Debito Culpæ Originalis, seu Maculæ incurrendæ affici, ac Justitia Originali, aliisque Donis privari pro primo suæ Conceptionis instanti non minùs, quàm id statuerit respectu Adæ: Ergo, si B. Virgo peccavit in Adamo, implicat, quòd Deus etiam statuerit eam in primo suæ Conceptionis instanti fore Justitiæ & Gratiæ donandam, & quidem inamissibiliter. Siquidem in casu eadem illa contradictoria, quæ *elicitivè* verificantur in Divinis Decretis, verificantur quoque *terminativè* in ipsamet Beata Virgine, quatenùs ipsa nimirum simul ab extrinseco determinaretur & cogeretur ad suscipiendā duo prædicata contradictoria jam explicata. Siquidem ratione Debiti Deus vult eam necessitari ad subeundam Gratiæ Justitiæque privationem, & Maculam in primo suæ Animationis instanti: & ratione Confirmationis in Gratiā Originali vult eam necessitari ad Gratiam Originalem inamissibilem, & ad nullum omnino Peccatum contrahendum.

514. Subtexenda hîc esset alia principalis Ratio, ex eo deducta, quòd nemo ex iis, qui in Adamo peccarunt, potest non contrahere Maculam in primo suæ Conceptionis instanti; cum implicet, aliquem verè & propriè peccare, & in nullo temporis instanti esse maculatum, & Peccato affectum; aliàs nullum foret discrimen inter verum peccare & peccare fictum, ac merè imaginarium, & phantasticum. At quoniam fusè de tali puncto disputatum est *Tom. 1. Tract. 1. Disp. 3. Quæst. 2. ac Tract. 2. Disp. 2. Quæst. 3. per totam*, & sæpius idispum incul-

catum est in *Paragraphis præcedentibus hujus Capitis*; iacircò ad præfata loca Lectorem remittimus. Adsumt præterea aliæ Rationes, jam sparsim juxta occurrentes occasiones in hoc Opere præfactæ, quas ferè omnes adducunt iidem Athores nobis oppositi in causa Debiti, ut probent Virginis Immunitatem ab ipsa Culpa Originali: quasque *seq. Cap.* nos breviter allegabimus, eas demonstrando ad nostrum intentum proficuas.

S. VII. S E P T I M A R A T I O

Ex officio Mediatricis, quo functa est Piissima Virgo apud Deum, ita ut ipsa quoque aliquo modo Causa fuerit Salutis omnium Hominum.

515. **E**X pluribus profectò magnificentissimis Titulis, quibus re & nomine insignita B. Virgo mirum in modum refulget, facillimùm deduci potest Immunitas ejus nedum à Culpa Originali, sed etiam ab ejus Debito; quamvis (ut jam *pluribus in locis* inculcatum remanet) idem prorsus reverà sit esse immunem à Culpa, & esse immunem à Debito. Ne autem nimis in longum protrahatur Discursus, id ex solo *Mediatricis* munere suadendum elegimus; eò quod aliæ Virginis Nomenclaturæ nullam pati possunt Exceptionem, putà quòd sit Dei Patris Filia, Dei Filii Mater, ac Sponsa Spiritus Sancti, & Regina atque Imperatrix omnium Hominum & Angelorum: ex quorum planè singulis Titulis (ut non semel in superioribus dictum est) satis superque evincitur eam præfuisse oportere Puritate illa, qua pura Creatura est capax, & qua proinde major sub Deo nequit intelligi, ut D. Anselmus aiebat. Hujusmodi autem certò certius nequit esse Puritas illa, cui annexum astringitur Debitum Culpæ Originalis, ut multoties replicatum est, & ex ipsis ferè terminis liquet. Quo enim jure summa in Virgine atque omnium suprema dici potest ea Puritas, quæ adeò affinis est turpitudini ac fœditati, ut fœdari ac deturpari, adeoque annihilari & dissipari cogatur? Haud porrò sic refulget in Angelis, qui nihilominus longè minori Puritate respectu Dei Parentis coruscant.

516. Quoniam ergo apud nonnullos nutare videtur in Virgine Mediatricis Officium, ex quo aliòquin pervalidè ac satis perspectè redundat illius Immunitas ab omni Labis Paternæ Debito; hinc hujusmodi Titulum firmandum elegimus, seu potius illius firmitatem hîc allegandam duximus, ad nostram confirmandam Sententiam, hætenùs propugnata. Et quidem adeò clarum est apud Patres, quòd Virgo Dei Parens ad id à Deo electa fuerit, ut instaura-

ret Hevæ ruinas, atque ad totius Mundi Salutem in sua linea concurreret, ut nefas videatur de hoc dubitare: etsi vellemus omnium verba, id concernentia, huc recitare, integrum certe Librum astrueremus, Satis nobis erit Lectorum ad Salazarium remittere, qui in cap. 8. *Proverb. vers. 19. à num. 201. & iterum in Defensione Immac. Conceptionis, cap. 21.* fusè quidem, ac more suo eruditissimè, Patrum Authoritates ad hoc spectantes transcribit, ac nervosè ex eis, earumque sensu & vi talem, evincit Mediatricis Nomenclaturam, ac Muneris Exercitium, ut evidenter exinde ipsius quoque Debiti Culpæ Originalis implicantia in Virgine colligatur.

517. Nonne (ut loquitur D. Paulus ad Hebræos 7.) *Talis decebat ut nobis esset Pontifex, sanctus, innocens, impollutus, segregatus à Peccatoribus, & excelsior Cælis factus?* Cum igitur (concludit Salazarius cap. 21. cit. sub num. 19.) Virgo Sanctissima eodem Officio ac Munere Mediatricis post Christum gaudeat ad omnium Peccata delenda, decuit etiam maximè, ut non solum sancta, innocens, & impolluta esset per omnis Actualis Labis munditiem, sed etiam à Peccatoribus eodem sensu segregata foret: ita ut (quod & alibi nos observavimus) quamvis Carnis nostræ socia esset, tamen ea ex parte, qua Peccatores sumus omnes, nullam cognationem haberet, & Leges aliis communes ignoraret: segregata, inquam, idèst à Grege & Cœtu aliorum sequestrata & seposita, juxta illa Cypriani verba in *Serm. de Nativit. [Quæ plurimum à cæteris differens, Naturâ communicabat, non Culpâ.]* Sic & peroptimè Salazarius. Quo ergo jure contenditur, Virginem cum communi Grege annumerandam, ita ut cum aliorum Posterorum Cœtu in Adamo peccaverit, fueritque communi infortunio Maculæ Peccati obnoxia? Itane rectè consultum, astringitur de Virgine ad nostræ Mediatricis Munus electa? Quomodo Medatrix ad reparandas totius Mundi ruinas, si eas inter & ipsa, miserè obvolveretur?

518. Occurrunt huic Instantiæ nonnulli ex Adversariis, dicentes, quod si aliquando SS. Patres ipsam B. Virginem Medatricem aut Reconciliatricem appellant, non ideò ita loquuntur, quia senserint eam non fuisse per Christum redemptam & reconciliatam, aut quia ipsa suo Merito operata sit Redemptionem, cum unus duntaxat sit Redemptor & Reconciliator noster, Deus & Homo, Christus Jesus: sed quia per Virginem datus est nobis omnibus ipse, Deus & Homo, Reconciliator & Redemptor. Et in hoc sensu SS. Patres consueverunt appellare illam Medatricem nostram: non autem quia nos Deo Patri reconciliaverit & redemerit, scientes unum solum Mediatorem Jesum,

per quem ipsa Maria, Filia Adæ, fuit à Peccato libera, sanctificata, & Deo reconciliata. Reconciliatio autem ex suapte natura est Restauratio seu Reparatio Amicitia deperditæ, ex D. Tho. 4. dist. 15. quæst. 1. art. 5. *quæstiuncula 2. in fine.*

Hac tamen Responsio in primis urget contra eosdem Adversarios, utpotè confitentes ac propugnantes in Virgine Immunitatem à Culpa. Quo enim pacto intelligi potest Virginem Beatissimam amisisse Dei Amicitiam, ita ut ad hanc restaurandam & reparandam indiguerit Reconciliatore; sed adhuc tamen omnino Innocentem, & sinè ulla prorsus Culpa fuisse? Superant hæc profectò captum nostrum. Et quamvis Adversarii recurrere soleant ad eam particulam, in Adamo; adhuc nihilominus & nos multoties ostendimus eam particulam non tollere, quin tota Culpa, juxta eam Doctrinam, non infecerit Virginem, quod & ipsi negant. Videantur quæ diximus *Tract. 2. Disp. 3. Qu. 2. Cap. 6. & in hoc Tract. 3. Disp. 1. Quæst. 1. ferè per totam, & sæpius pluries aliis in locis deinceps.*

519. Secundò præmissa Authorum adversariorum Responsio efficacissimè infringitur per ea, quæ habet *locis citatis* Salazarius; qui in *Comment. Proverb. cap. 8. cit. vers. 19. n. 203.* jure redarguit ac reprobatur Constantinum Copronimum apud Nicephorum in *fine lib. 8.* æquiparantem B. Virginem Crumenæ, quæ auro, quod continet, effuso nihil valet. Qua similitudine, inquit, vesanus ille Virginis exprobrator nedum significare contendebat Virginem à partu nullis dignam honoribus; sed etiam eandem ipsam ad nostram Salutem nil amplius contulisse, quam, more Crumenæ Pretium effundentis, Redemptorem parere. Hinc pergit ad inquirendum: quomodo B. Virgo Pretium nostræ Salutis non tantum effuderit, sed & dederit nobis, ac pro nobis obtulerit? Pro quo præmittit sub *num. 204. & seq.* Patres tantundem tribuere Sanctissimæ Virgini, ut nostræ Salutis aliqualem Causam esse voluerint, non, quidem satisfaciendo, aut satisfacendo pro Culpis (id enim solius Christi est,) sed eandem pro nobis impetrando. Quod, inquit, tanti æstimant Ecclesiæ Doctores, tantamque Virgini auctoritatem dedunt, ut eam Salutis Auctricem appellare audent: quorum plures *ibi* adducit. In quibus tamen Testimoniis illud maximè animadvertendum censeo, omnes quidem aliquid vel le suis verbis exprimere, quod in solam Virginem cadat, & nulli alteri quadrare possit.

520. Hinc Salazarius *num. 206.* tanquam exploratum apud Catholicos commemorat, Virginem neutiquam fuisse principalem nostræ Salutis Causam: solus enim Christus (ait) rem totam peregit, pro Peccatorum Debito integrè satis-

satisfacendo : sed tantum sua impetratione eandem Salutem quodammodo promovisse & juvasse : & id speciali sanè modo , nequaquam aliis communi ; cum ea Nomina , quibus ipsa censeatur , nemini accommodari queant . Quare sub num. 207. præter alias , rejicit quoque tertiam Opinionem , asruentem Virginem nostræ Salutis Causam , quatenus Christum Dominum peperit , qui fuit totius nostræ Salutis Caput & Causa . Et hanc quidem cum aliis rejectis Opinionibus æquè à scopo aberrare meritò autumat : nam (ut ritè subnectit) parere Christum præcisè , omnibus aliis sublati , opus fuit naturæ , & sic non fuit opus liberum , neque meritorium . Se tamen explicat is Author loqui de opere naturæ , quatenus opponitur voluntario & libero ; nam nonnisi infans inficiabitur , Conceptionem , & Partum Christi fuisse vi supernaturali patratum . Igitur B. Virgo per ad præcisè , quòd Christum peperit , Salutem nostram promereri non potuit .

521. Quibus de causis à num. 208. aliam , arripiens viam (non quidem solitariam , ut inquit , sed à Patribus omnino tritam) annotat Christum Dominum , Deum & Hominem , verum fuisse Mariæ Filium , atque adeò aliquid illius proprium , sub illius Patria Potestate ac Dominio constitutum , non secus , quàm cæteri Filii . Nec verisimile est , Christum ob Divinitatis societatem cum humana Natura emancipatum fuisse à Patria Potestate , jure naturali obtenta in Filios , ut pluribus ipse ostendit . Ulterius annotat Virginis Voluntatem semper fuisse cum Divina concordem ; unde cum nosset prædefinitum Æterni Patris Decretum de Passione & Morte Filii , & ipsa quoque voluntariè Filium Laboribus & Morti obtulit , atque ita obtulit quod suum erat . Quare D. Bonaventura verba illa *Joan. 3. [sic Deus dilexit Mundum &c.]* ipsimet Virgini accommodat , dicens : *Sic Maria dilexit Mundum , ut Filium suum Unigenitum daret .* Quod idem præstitit & Gerson . Hinc idem Salazarius num. 210. ex Abulensi colligit , quòd Virgo Filium suum Morti addixit cum gaudio simul & dolore , ac utroque magno ; ita ut dolor in ea minimè liberalem ac voluntariam læserit Filii Donationem . Et cum Pater Filium , & Filius etiam seipsum tradidisse dicatur , id quidem interest inter utrumque , quòd Pater Filium dedit Mundo , Filius verò semetipsum Hostiam obtulit pro Mundo : *Illud Regis , hoc Sacerdotis fuit* , inquit Augustinus . Virgo etiam non solum cum Patre concors Filium Mundo dedit , sed etiam cum Filio conformis eundem pro Mundo Hostiam sacerdotali pietate obtulit . Hæc apud Salazarium loc. citat.

522. Ejusmodi autem actum , quo Beatissima & Piissima Virgo , Æterno Patri concors , Filium dedit Mundo , & Filio consentiens , eun-

dem obtulit pro Mundo , fuisse præstantissimum , & maximè meritorium omnium , quæ Virgo gessit , quis neget , cum immensus fuerit Amor Virginis erga Filium ? Vide D. Bonaventuram , 1. dist. 48. quest. 2. Ergo non solum nos debemus Virgini Deiparæ , quia Christum peperit , & Mundo edidit ; sed etiam quia verè illum , tanquam aliquod , quod suum erat , donavit Mundo , & pro Mundi Salute spontè obtulit . Quod totum utrobique Salazarius Patrum Autoritate satis maximè firmat . Sicque his de causis Virgo digna fuit , ut ei communis totius humani Generis Salus & Redemptio aliquo modo ascriberetur . Vide plura , & notatu digna , atque ad summam devotionem erga Virginem excitantia , apud cit. Salazarium : ex quibus jure concludit cap. 21. de Concept. num. 6. & 7. Salutem Mundi non solum Christo , sed etiam Virgini ab Æterno Patre donatam : sic tamen , ut Filius tanquam prima & principalis Causa Redemptionis nostræ condignum Pretium obtulerit , Virgo autem eandem Redemptionem ex congruitate quadam impetraverit ; adeò quòd ipsius etiam Originalis Peccati extinctio Virgini etiam accepta referenda sit .

523. Atque id planè suadent plura Testimonia , ab eodem Salazario allegata , quæ utique Virginem pronunciant nihilominus ad Salutem nostram concurrisse , quàm Hevæ ad nostram subversionem & ruinam . Quodque , cumulatim jam Autoritatibus , hac Ratione suadet : Nul- lum Donum aut Gratia à Deo in Homines profuit , quod Mariæ Beneficio , illius nempe Meritis & Precibus , non obtineamus : Ergo etiam Gratiā illam , quæ Originale Peccatum excludit , eidem Mariæ acceptam referre debemus . Porro quæcunque Salazarius hucusque protulit , vel in solo D. Bernardo firmitatem habent , ac robur ; cujus melliflua planè verba dedimus Cap. 2. Fig. 7. num. 99. ac item Cap. 9. §. 2. Ibi namque describit (ut vidimus) totum Mundum ante Virginem , ab Angelo salutatum , genibus provolutum , ac miserationis verbum , ab ea expectantem : eamque asserit à Deo exauditam pro sua reverentia in Causa totius Mundi ; ita ut in hac Causa Virgo *Adjutorium Christi* fuerit : *quia nihil* , inquit , *nos Deus habere voluit , quod per Mariæ manus non transiret* . Adjicitque , quòd quamvis Christus ad id sufficeret , tamen bonum non erat esse Hominem solum ; sed magis congruum , ut adesset nostræ Reparationi Sexus uterque , quorum Corruptioni neuter defuisset . Quid clarius , aut egregius ? Vide loco cit. ejus dicta meritò relegenda . His ea propter Argumentis , utpotè in constantissima Patrum Doctrina innixis , tantundem tribuit eruditissimus ac piissimus Salazarius , ut vix putet ab improbabilitate liberos fore , qui contrarium sentire ausi fuerint . Additque Cap. 21. cit.

lit. num. 12. ex hoc Mediatricis Officio aliquos etiam Patres non obscure Virginis Immunitatem à Labe Originali deprompsisse : apud quem eos expensos quisquam videre poterit . Satis enim ex eo Authore illa huc adduximus , quæ satis sint ad insinuandam levitatem Responsionis Adversariorum .

524. Nec obstat prædictis , quòd Virgo fuerit ex Christi Meritis redempta & reconciliata : Quandoquidem , quantum ad Redemptionem spectat , fuit præservativè , ac modo eminentissimo redempta ; & quidem nedum ab ipsa Macula Originali , sed & ab omni quoque ejus Debito , ita ut jure ad Filii sui imitationem , dici debeat *segregata à Peccatoribus* , ut supra inculcatum est . Sic & ipsa Virgo , licet fulgentissimum suum Lumen à Filio suo , qui est Sol Justitiæ , liberalissimè exceperit ; id tamen minimè tollit , quin suum pariter concursum , habuerit ad expellendas horribiles Culpæ Originalis Caligines , quæ teterrimam Noctem obstruxerant . Tritum quandoquidem est Noctem fugari , emergente Aurora . *Nata autem Virgine , surrexit Aurora* (inquit post multa , in hunc scopum collimantia , Petrus Damianus in *Serm. de Assumpt.*) quia Maria , veri prævia Luminis , natiuitate sua Mane clarissimum serenavit .

525. Ad illud , quod additur de Reconciliatione , dicendum , evidenter inde inferri (ut jam indicavimus) B. Virginem contraxisse , etiam Culpam ipsam Originalem . Non video tamen *Reconciliationem* ex suapte natura sic designare Instaurationem ac Reparationem Amicitiae deperditæ , ut nequeat ritè insinuare puram Pacificationem , seu Gratificationem , atque Amicitiam primò contractam . Et in omni casu quemadmodum distinguitur Redemptio in Sublevativam & Præservativam , sic & Reconciliationis in Restaurativam Amicitiae deperditæ , & Præservativam à tali deperditione . Quare Subtilissimus Princeps (ut *Cap. 10.* observavimus) retorquens in eosdem Adversarios Argumentum hoc , quo ipsi utebantur ad inferendam in Virgine Culpæ Originalis contractionem , sic arguit . *Perfectissimus Mediator habet perfectissimum modum mediandi , & reconciliandi : Sed perfectissimus modus reconciliandi est prevenire , ne alicui Trinitas offendatur &c.* Veruntamen , meo videri , *Reconciliatio* ex se non connotat Amicitiam deperditam , nisi dependenter ab aliquibus verbis ei annexis . Caterùm , absolute reconciliari dici possunt & debent , qui præcisè Amici antea non erant , & postmodum Amici facti sunt , eo modo , quo contingit de *Sanctificatione* , quæ non semper præsupponit Peccatum in sanctificatis . Quòd si secus foret de *Reconciliatione* ; tunc planè excipienda foret à talibus Propositionibus Sacræ Scripturæ B. Virgo eodem modo , quo excipitur ab iis ,

quæ astruunt , omnes peccasse in Adam , & cum Peccato concipi .

526. Cum itaque nil prorsus obsit , quin Sacra Dei Parens verum Officium Mediatricis pro totius Mundi Salute exhibuerit & exercuerit , etiam in ordine ad tollendam Inimicitiam , cum Deo , ab omnibus contractam propter Originale Peccatum ; jam apertissime implicat in ea vel solum Debitum ejusmodi Culpæ contrahendæ , ob manifestam contradictionem inde resultantem . Cum enim esset in casu annumeranda Virgo inter alios Dei Inimicos ; quo pacto posset mediante sua impetratione ad talis Inimicitiae destructionem concurrere ? Porro Mediator debet esse Amicissimus , & Gratiissimus ei , apud quem Mediatoris Munus exercet , ad reconciliandos cum eo Inimicos : Quo pacto igitur inter Inimicos poterit annumerari ? Nunquid poterit Deus complacere sibi in Inimico , & in hujus Gratiâ aliis parcere Inimicis ? Absit . Unde D. Paulus ad Hebr. 7. 26. *Talis enim debebat , ut nobis esset Pontifex , sanctus , innocens , impollutus , segregatus à Peccatoribus , & excelsior Cælis factus &c.* Quapropter optimè insinuavimus , quòd Virgo , ut Mediatrix , Filii sui Principalis Mediatoris instar , *segregata fuit à Peccatoribus* , & sic extra communem aliorum omnium Gregem constituta .

CAPUT XII.

Easdem Rationes , quibus Adversarii probant Marianam Immunitatem à Labe Originali etiam probare Immunitatem ab ejus Debito , præcise demonstratur .

527. JAM quidem *To. 1. Tract. 2. Disp. 2. Qu. 4.* ostendimus Controversiam hanc de Immunitate Virginis Mariæ à Culpæ Originalis Debito contradistinctam non esse ab ea , quæ Subtilis Doctoris tempore ab antiquis Theologis , ac etiam post Scotum tam acriter pugnatum est pro Immunitate ejusdem Virginis ab ipsa Culpa . Quod profectò vel exinde patet , (ut ibi innuimus) quia iisdem prorsus Motivis ac Rationibus utraque Immunitas , seu veriùs realis ac vera Immunitas ab Originali Peccato demonstratur . Enimverò nedum hæc Controversia eò tendit , ut Deiparæ Innocentia & Puritas magis magisque elucidetur , ac Fidelium oculis , quantum fieri potest , exponatur (dum pro ut est in se , soli Deo cognoscenda reserve- tur :) sed ulterius eò tendit , ut ostendat veram ac realem ejus Immunitatem à Culpa Originali , quæ nimirum importet Virginem in Adamo non peccasse ; cum ex hoc planè dependeat , quòd B. Virgo fuerit , vel ne , immunis à

Labe Originali. Et quamvis non omnes ex Authoribus nostrae Sententiae hanc Reflexionem praestiterint, eo quod aliis (licet minus veris) Principiis instructi, ad id advertere nequibant; quod alióquin clarissimum est, posita verâ notitiâ Doctrinae, ad Originale Peccatum & ejus in Posteris Translationem spectantis; nihilominus ferè omnes autumant iisdem Argumentis, tum ab Autoritate tum à Ratione deductis, quibus suadetur Immunitas Virginis à Culpa, etiam suaderi ejusdem Immunitatem ab illius Debito: ut ex Adversariis iisdem Salmanticensibus fatentur in tract. de Vit. & Pecc. Disp. 15. pluries cit. dub. 4. §. 1. num. 129. ubi eam sibi objiciunt Reflexionem.

528. Cui tamen Objectioni respondent dub. 6. num. 256. quod Solutione non eget. Testimonia enim, inquit, & Rationes, adductae pro Sententia astruente Debitum, adeo sunt perspicuae, ut vel cecus videat illam efficaciter convincere, nihil verò probare contra Immunitatem Virginis à Peccati contractione. Sanè (annectunt) sicuti à potentia ad actum nullus, vel tyronus, fecit formalem Consequentiam, neque ex negatione actus coactus est potentiam negare, aut ex hujus concessione illum concedere: neque similiter aliquis facit Illationem à Debito Mortis ad actum moriendi, cum plurimi Morti obnoxii Principis Favore, vel aliâ viâ, à Morte eruantur; ita ex Debito contrahendi Culpam Originalem in Virgine sinistrè arguitur actualis contractio, perperamque ex negatione istius negatio illius infertur: cum optimè potuerit, adstante predicto Debito, contractio actualis Divinâ Gratiâ & Favore impediri; sicut, adstante potentia, potest impediri actus. Haftenus eruditissimi Patres.

529. Profectò, si secundum mentem omnis Homo cecus natus est, ut ritè ait Augustinus tract. 44. in Joan. dubium non est, quin saepe caligando intueamur Homines velut arbores ambulantes; ita ut nova sit opus manuum Christi impositione, ut clarè videamus. An tamen & hic id nobis contingat, dum tantam Testimoniorum & Rationum perspicuitatem ab Adversariis exaggeratam non attingimus, videntes judicent; cum cecos nos fateri profit, ne logicè audiamus, quod Pharisei theologicè: Si cæci essetis, non haberetis Peccatum. Nunc verò dicitis: Quia videmus. Peccatum vestrum manet. Nihilominus, si in hac materia vel cecus videt, ut ajunt Salmantenses, dicam me videre tantos Viros (qui alióquin oculatissimi sunt, ac studiose satis opus suum perfedere) parvulum cecutire in hoc puncto. Ergo in primis nos Disp. 1. hujus Tract. Quest. 1. & Disp. 2. per totam, evidenter demonstravimus, quod Testimonia, & Rationes, adductae pro Sententia astruente Debitum, etiam convincunt contra Immunitatem

Virginis à Peccati contractione. Id, quod addunt, quod nullus scilicet, vel tyronus, fecit formalem Consequentiam à potentia ad actum &c. profectò tantos Magistros, ac celeberrimos Doctores redarguit; cum etiam nullus, vel tyronus, formalem faciat Consequentiam à Potentia ad Debitum, vel à negatione hujus ad negationem illius; quandoquidem Debitum de se dicit Necessitatem. Quamvis autem omne Necessarium sit Possibile; non tamen è contra omne Possibile est Necessarium. Ut enim ajunt vel Tyrones in Summulis [à superiori ad inferius tenet Argumentum destructive, non affirmative.] Quo ergo jure ii Patres Exemplum arguendi à potentia ad actum, vel ex negatione actus ad negationem potentiae in medium adducunt; cum Debitum non dicat puram Potentiam, sed Potentiam coarctatam & necessitatam? Nunquid indignum est effectum existentem deducere ex causa necessaria jam existente? Si ita est; fallitur sic arguens: Sol est: Ergo dies est, Quam tamen Illationem vel cecus videt optimam esse.

530. Accedit insuper peccasse in Adam non qualemunque inferre Necessitatem, sed etiam divinitus insuperabilem, ita ut, qui in Adam peccavit, neque per Dei Potentiam absolutam possit in Conceptionis momento justificari, cum illi Peccato in Adam à Posteris perpetrato debeat omnino correspondere aliquod temporis instans, in quo verificetur Posteris reverà peccasse; alióquin sic peccasse foret purum figmentum, irrisione potius, quam profundissima animadversione dignum. De quo satis alibi. Nec suffragatur iis Patribus Exemplum de Mortis Debito adductum. Enimverò (ut pluries replicavimus) ingens ac penè immensum versatur discrimen inter Debitum contrahendi Maculam Originalem, ac Debitum moriendi. Hoc enim est Debitum purae Poenae, cujus executio proinde, utpotè facienda per actum etiam tempore sejunctum ab actu, quo contractum est Debitum, potest pluribus de causis impediri: at Debitum contrahendi Maculam Originalem in Conceptionis momento ita profluit ab ipso peccasse, ut in eodem temporis instanti, in quo quis peccat, omnino maculari debeat absque ulla Dispensatione. Et quamvis in nostro casu videantur Posteris maculari post longum tempus; id nihilominus prodit ex eo, quod Posteris peccarunt nondum realiter existentes, sed ut extituri, cum solum moraliter tunc existerent. Et peccarunt merè moraliter, nempe per actionem transgressivam, physice exercitam ab Adamo eorum vices gerente, atque ita eorundem nomine illam quoque exercente. Quia igitur peccarunt, ut realiter aliquando extituri, idcirco trahunt necessario ad se illius Peccati Maculam, prout in tali instanti

stanti realiter existunt. Et illud tempus, quod intermediat inter peccasse in Adam & primum eorum existere, ita se habet, ac si non intercederet, ut fusè jam enucleavimus *Tract. 1. Disp. 3.* Non ergo ex Debito contrahendi Culpam Originalem in Virgine sinistrè arguitur actualis contractio, peperamque ex negatione istius negatio illius infertur, ut ajunt Salmanticenses: tum quia nos jam in *preced. Paragraphis* oppositum ostendimus in praxi. Unde solum restat, quòd etiam practicè demonstremus, Rationes pro Immunitate à Culpa adductas adhuc favere Immunitati à Debito, quod per *plures Paragraphos* perficiemus. Et ne hinc indè illas colligere cogamur, satis duximus eas, quas Suarius habet, in medium proferre; nam si unam vel alteram tangant de novo alii Authores, qui passim cum Suario sentiunt, ex adductis facile ad intentum nostrum reducentur.

S. P. R. I. M. U. S.

Duplex Ratio à Suario primo loco adducta ad firmandam nostram Sententiam inducitur.

531. **P**rima Ratio: Decuit Deum, summæ Puritatis & Sanctitatis amatorem, talem sibi formare Matrem, quæ omnino esset pura, & sancta, & ab omni Peccato aliena: Ergo defacto talis fuit B. Virgo: nam (ut ait Augustinus *lib. 3. de lib. arb. cap. 5.*) *quicquid tibi vera ratione melius occurrerit, id scias fecisse Deum.* Quod tunc maximè verum est (subdit Suarez *disp. 3. sect. 5. cit. fol. mihi 29. col. 1.*) quando contrarium aliquo modo incongruum, aut Deum minimè decens apparet. Potest autem firmari Assumptum (ut ait idem Author) ex iis, quæ habet D. Thomas ad probandam in Virgine Immunitatem ab Actualibus, de quibus fusius Salazarius *cap. 26.* Hæc Ratio supponit summam Puritatem & Sanctitatem in Virgine salvam per Immunitatem à sola Macula Originali: non autem & à Debito, seu & à peccasse in Adamo! Quod in primis involvit contradictionem ex præstentis. Tum quia non potest dici omnino ab omni Peccato alienus, qui reverà aliquando peccavit, licet in alio; & ob id cogitur atque astringitur subire illius Peccati Maculam: imò ob ejusmodi arctissimam Necessitatem & Debitum jam respicit Maculam, ut sibi familiarissimam, cum sola existentie carentia id prohibeat. Sicut quoque dici nequit Deum, amasse in Virgine summam Puritatem, si Debitum in ea permisisset, cum Puritas intendatur per recessum à contrario: & magis recedit à Peccato is, qui non necessitatur ad illud, quàm qui necessitatur illud subire, ut per se liquet. Arguamus itaque sic: Decuit Deum, summæ

Puritatis amatorem &c. Atquæ summa Puritas, & ab omni Peccato alienatio importat etiam Immunitatem à Debito: Igitur &c. Vel aliter sic: Decuit Deum habere Matrem non obnoxiam ac subjectam de se Dæmoni & Peccato: Atquæ Debitum Culpæ Originalis importat Personam Debitricem esse obnoxiam & subjectam de se Dæmoni & Peccato: Igitur &c. Minor patet: quoniam id Debitum supponit vim, & vim exigitivam in Peccato, & sic etiam in Dæmone.

532. Confirmat eam Rationem Suarez sic: Qui avidus est Nobilitatis & Honoris, si posset sibi condere Parentes, sinè dubio eos eligeret, quàm posset, ex omni parte Nobiles: Ergo &c. Arguo sic: Nil magis obstat Honori ac Nobilitati, quàm Servitus; & nulla Servitus turpior Servitute Peccati: At habens Peccati Debitum est Peccati Servus, ex suo loco probatis: Igitur &c. Vel sic: Nobilitas summa summam sibi vendicat Libertatem: At Culpæ Debitum lædit summam Libertatem, cum sit Necessitas cogens & astringens ad contrahendum Peccatum: Ergo & lædit summam Nobilitatem, Divinæ Matri competentem.

Præterea: Decuit, imò (ut ait Suarez) oportuit inter Matrem & Filium similitudinem intercedere, præsertim in Moribus, & Gratiâ, & Animæ & Corporis Puritate: Ergo decuit, ut Mater & Filius in carentia Originalis Peccati essent similes, licet non æquales. Arguo subinferendo Minorem: Sed Filius ita caruit Originali Peccato, ut neque illius Debitum habuerit: Ergo &c. Neque per hoc essent æquales. Primò quia Christus ex se careret Debito illo: Virgo autem per Filii Merita. Item quia Virgo etsi caruerit etiam Debito, non tamen caruit Pontentiâ ad comprehendi cum tateris Adæ Posteris sub Lege, ex qua Comprehensione facta fuisset tum Adæ, tum ejus Peccato subjecta: Christus verò, utpotè non conceptus eo modo, quo Virgo, ex virili Semine, sed benè de Spiritu Sancto ex ipsa Virgine, non poterat sub ea Lege comprehendi. Tum quia erat Caput & Fons omnis Meriti etiam respectu Adæ: Ergo non potuit esse morale ipsius Membrum; etsi hæc Ratio etiam ipsimet Virgini faveat, utpotè Collo mystico Corporis Ecclesiæ, & sic membrum soli Christo Capiti inferius; non autem primis Parentibus. Itaque si (ut ait Suarius) oportuit Virginem esse Filio simillimam, cum illi data sit veluti in adiutorium simile sibi; quo jure non etiam concluditur eam caruisse Culpæ Debito, sicuti Filius, licet non æquè, ac Filius?

533. Hinc Suarez, imitando Scotum, ostendit id Privilegium non esse contra Dignitatem Christi, tali Argumento: Hoc ipsum Privilegium maximè redundat in Gloriam Christi, etiam

etiam ut Redemptoris : Ergo &c. Probat Antecedens ex duplici redimendi modo, uno erigativo, altero prævencivo : quorum secundus, quia prævencit, ne lapsus contingat, est longè nobilior primo, qui lapsus, à quo erigat, supponit : decuit autem, ut Christus Matrem suam nobilissimo modo redimeret. Arguo sic : Nobilior eò magis est modus præservandi, quò præservatus constituitur à Malo incurrendo magis remotus, ut liquet : Ergo nobilior est modus redimendi per Præservationem etiam à Debito, quàm à sola Culpa. Quis enim inficiabitur magis illum recedere à Culpa ? At de hoc fusiùs *alibi*. Accedit in hoc Adversarios hallucinari, dum Virginem supponunt peccasse in Adam, & simul non lapsam, sed lapsuram, ut contra Salmanticenses saepe annotavimus. Quomodo quàsò quadrat eam peccasse, sed lapsam non fuisse ? Nunquid hic aliud est peccare, aliud est labi ? Posteriores certe neutiquam in Conceptione labuntur, licet eo tunc in seipsis maculentur ; quia non eo tunc peccant, sed peccarunt cum Adamo in Adamo : Ergo eo tunc lapsi sunt, & ideò habituali modo lapsi concipiuntur.

Confirmat id Suarez : Quia Merita Christi fuere ad utramque Redemptionem sufficientissima : Ergo oportuit, ut in aliquo manifestaretur eorum infinita efficacia, & potissimum in Matre, ut supra *Cap. 10.* dictum est ex Lycheto, explicante Rationem Scoti : Sed etiam Merita Christi sufficientissima fuere ad Virginem præservandam etiam à Debito : Igitur &c.

§. S E C U N D U S.

A tertia usque ad septimam ejusdem Authoris Rationem percurrente nostram aequè Sententiam firmamus.

534. **T**ertiam Rationem Suarius deducit ex Muneribus B. Virginis. Dat enim Deus, inquit, unicuique Gratiam iis modis, & circumstantiis, atque ea perfectione, prout maximè congruit Fini, Dignitati, & Officio, in quo ab ipso Deo constituitur : At prima Virginis Dignitas fuit esse Matrem Dei, quo Titulo illi debetur maximus Honor & Gloria : cui accedit & alia Dignitas, nimirum singulari modo cooperari Redemptioni : cui Fini nihil magis esse potest contrarium, quàm Peccatum : Igitur &c. Porro si Divinæ Matri maximus debetur Amor & Honor ; ergo à Divina Matre prorsus abfuit Culpæ Debitum. Nisi velis summum Amorem & Honorem esse in Virgine, adeò singulari & excellenti, comprehendi sub communi Lege, & Adamo subijci, ac dependens moraliter constitui ab ejus fragili ac lubrica Vo-

luntate : imò & summum Amorem & Honorem esse in Dei Matre, quòd permetteretur in Adamo peccare, ac per contractum exinde Debitum dira Servitute irretiri, tam respectu Peccati, quàm respectu etiam Diaboli, qui jure sanè in casu contenderet de Virginis Possessione : quòd est horridum.

Similiter si Muneri Corredemptricis nil magis opponitur, quàm Peccatum ; ergo ratione hujuscemodi Muneris B. Virgo summè distat à Peccato, utpotè summè sibi contrario. Talis autem summa distantia & contrarietas necessario involvit carentiam Debiti : quia quòd necessitatur ad contrahendam aliquam formam, nequit ab ea summè distare : hujusmodi autem Debitum ac Necessitas est arctissimum Vinculum, ad Personam Debitricem trahens ipsum Peccatum. Item si ratione talis Muneris Virgo summè opponitur Peccato ; quo pacto Debitum habere potest illud in sinu suo excipiendo ? Nunquid ita se respiciunt ad invicem contraria ? Meminerit Suarius paulò supra ex Patribus dixisse, *per B. Virginem destructum esse Originale Peccatum, & Damonis Imperium*. Neque enim (addit) *Originali Culpæ subdi oportuit illam, per quam Peccatum expellendum erat*. Porro si Virginis erat destruere Peccatum, & Damonis Imperium ; ergo non debebat Peccatum expansis ulnis tanquam amicum amplecti, & sic Damonis Imperio subijci. Imò Debitum ipsum (ut inculcatum est) Damonis Imperium fovet, ac Peccati ædificationem quidem, non destructionem, insinuat. Audiatur Suarius : Per Virginem Peccatum expellendum erat : Ergo per Virginem contrahendum non erat ; aliòquin simul fuisset expellendum & recipiendum, rejiciendum & amplectendum per Virginem.

535. *Et ex his (ait Suarius ibi) sequitur tertia Dignitas Virginis, scilicet ut singulari modo sit Domina omnium, & Regina Angelorum. Non decebat autem (subdit) Dominam esse inferiorem Servis, scilicet Sanctis Angelis, in perpetua Sanctitate, & Vitæ Innocentia, ac Puritate. Quare idem Author paulò supra §. Tertio principaliter, ad idem arguens ex Testimoniis Patrum, quibus Virgo dicitur Immaculata, Incontaminata, Purior Angelis, ita discurret : Nam cum hæc Spiritualis Puritas consistat non solum in positiva perfectione Gratiæ, sed etiam in carentia Culpæ, necesse est ad veritatem harum locutionum, quòd Virgo caruerit omni Culpa non minus, quàm Angeli Beati. Verum eximius Doctor non more suo eximie hic arguit pro Virgine. Si enim Virgo est Angelis Purior, si est Regina & Domina Angelorum ; ergo nedum fuit necessarium, quòd caruerit omni Culpa non minus, quàm Angeli Beati ; sed benè, quòd caruerit omni Culpa magis,*

gis, ac longè magis, quàm Angeli Beati: aliòquin quæ esset proportio inter Reginam & Dominam, ac inter Servos & Subditos? Et quomodò esset his illa Purior, si æquè careret omni Culpa? Fuit ergo B. Virgo remota ab omni Culpa, & plùs, quàm Angeli, & ideò Angelis Purior, eo quòd Puritas intenditur per recessum à contrario, ut rectè docet Angelicus Doctor. Quòd si Angeli minùs recesserunt ab omni Culpa, quàm Virgo, & tamen nullum habuere alicujus Culpæ Debitum; à fortiori sanè nullum alicujus Culpæ Debitum habuit Virgo, quæ absque ulla comparatione remotior fuit, quàm Angeli, ab omni Culpa. Perfectò Angeli, dum erant in via, potuerunt deficere, ac peccare, quamvis Dei Gratià opitulante minimè peccaverint: sic eo tunc habuerunt Gratiàm labilem & amissibilem: non sic autem Virgo, cui ab instanti Conceptionis data est Gratià omnino constans & inamissibilis, ita ut nequaquam deficere potuerit, & ideò Angelis Purior ex hac parte.

536. Quartò arguit sic: Nullum Gratiæ Beneficium, alicui puræ Creaturæ collatum, Virgini negatum est: Sed creari in Gratià est magnum Gratiæ Beneficium, quod Adæ & Hevæ collatum est; & perfecta Innocentia excludens omnem Culpam communicata est Angelis: Ergo utrumque multò perfectiùs concessum est Virgini. Hoc quoque Principium ex Patribus deductum adduxerat jam in ea Sectione P. Suarius, & utrobique firmat nostrum intentum. Supponatur ergo illi Principio hæc Minor: Atqui Adam & Heva id Gratiæ Beneficium acceperunt, ut non utcunque crearentur in Gratià, sed etiam sinè ullo Peccati Debito: quòd idem quoque urget de Angelis: Igitur &c. Prosequitur Suarius, dicens: *Nec refert, quòd Gratià præservans à Peccato statim contrahendo nulli concessa sit: tum quia hinc fit Virginem magis indiguissè hoc Beneficio, quàm ceteros. . . tum quia nil mirum est, quòd aliquid majus Matri, quàm ceteris concedatur.*

537. Sed nimis à veritate deviat tam Instantia, quàm Responsio istius Authoris: utraque enim supponit, quòd Præservatio, prohibens contractionem Culpæ, & non Debiti, sit majus Gratiæ Beneficium, quàm Præservatio, prohibens utriusque contractionem: quòd est evidenter falsum. Nam (ut supra tetigimus) illud est majus Beneficium in ratione præservandi aliquem à malo, quòd magis illum removet ac subtrahit à Periculo vel etiam à Debito illud incurrendi: unde (ut diximus, agendo de Redemptione Præservativa) summa perfectio Redemptionis Præservativæ est liberari à Potentia peccandi, nimirum à Potentia proxima, quæ semper aliquo irretitur Periculo. Itaque Argumentum in eo quidem facit vim,

quòd Adam, & Heva, & Angeli fuerunt creati in Gratià, & sinè ullo Peccati Debito: Ergo à fortiori & potiori jure B. Virgo; ita ut, etiamsi oppositum contigisset de Adamo, ac Heva, & Angelis, adhuc locus semper esset arguendi oppositum pro Virgine: *quia nil mirum* (ut ait Suarez) *quòd aliquid majus Matri, quàm ceteris concedatur.*

Cæterum quòd ait primo loco Suarez contra Instantiam rejiciendum est. Nunquid indigentia Liberationis & Ereptionis à Debito Culpæ jam contracto dicit perfectionem? Quare ergo ut singularis Gratià ponitur Virginem, magis indiguissè eo Beneficio, quàm ceteros? Magis quidem indiguit Virgo, non in eo sensu, quòd ipsa Debitum Culpæ contraxerit, secus verò Adam, & Heva, & Angeli, quia hoc maximam redolet imperfectionem: sed benè in eo sensu, quia turpius fuisset in tanta Virgine Debitum illud, quàm in primis Parentibus, & in Angelis ipsis. Summè decens quippe est Dominam ac Reginam perquam longissimè Servis supereminere: atque adeò B. Virgo, ut talis, majori sanè Puritatis Splendore indiguit, quàm omnes Homines simul, & Angeli, & ideò in hoc sensu magis indiguit Redemptore.

538. Quintò arguit Suarez: Quia Christus dispensavit cum Matre in aliis Legibus, ut in Lege Fomitis, & aliis: Ergo multò magis oportuit, ut dispensaret cum illa in hac Lege, quæ omnes nascimur Filii Iræ, Hac Ratione usi sumus supra Cap. præced. §. 7. sistendo tamen in ipsa vi præcisæ Dispensationis Divinæ, quæ talis est suapte naturâ, ut nullam præsupponat Legem, efficaciter includentem ipsum dispensatum; aliòquin implicat Dispensatio. Nunc verò ab hac Reflexione præscindimus, eodemque modo, quo Adversarii, arguimus tali pacto: Christus dispensavit &c. Ergo oportuit, ut dispensaret cum illa in ea Lege, qua Posterì constituti sunt moraliter dependentes ab Adamo, ne evidentissimo labendi Periculo exponeretur, & sic ne Debitum subeundi Maculam incurreret; cum magis magisque debuerit vel hoc Periculum à Virgine amovere, quàm alia plura, quæ nec Animam maculant, neque ad Maculam cogunt. Consequentia probatur ex eodem Suario: Quia non est minùs potens ad dispensandum in ea Comprehensionis Lege, quàm in cæteris; imò, quòd potuerit Virgo eximi à Lege communi, & non comprehendi cum cæteris sub Pacto, est certissimum. Quòd autem, hac posita Comprehensione, potuerit vitari actualis Maculæ contractio, per nos est impossibile, ut pluries refricatum est. Quia sicuti posita ea Comprehensione non potest amplius vitari, quin Persona comprehensa peccet, peccante Adamo, & Debitum incurrat: ita nec vitari potest, quin actualiter Maculam tandem

dem in se contrahat; nam utrumque, præsupposita illa Lege seu Pacto, necessario sequitur ad positionem Peccati Adæ. Et quia hoc saltem est valde dubium; idcirco saltem respectu nostri major dispensandi causa urget pro ea priori Lege, ut ritè ordinentur ea, quæ ad *Honorem Matris & Filii* (ut ait Suarius) *necessaria sunt*.

539. Nec Dispensationis singularitas obstat, ut idem Author prosequitur; dum *inductione quadam* ex enumeratis Virginis Privilegiis *concluditur, Mysteria Gratia, quæ Deus in Virgine operatus est, non esse ordinariis Legibus metienda, sed Divinâ Omnipotentia, suppositâ rei decentiâ, absque ulla Scripturarum contradictione aut repugnantia*. Sic Suarez: Atque maximè decens est, quod B. Virgo summâ Puritate etiam super Angelos niteret, nempe (ut loquitur Anselmus) *qua major sub Deo nequit intelligi*; & hujusmodi Puritas involvit etiam Immunitatem à Debito, hoc est summum (quoad fieri potest in pura Creatura) recessum à Peccato; & aliunde nulla prorsus in Scripturis contradictio aut repugnantia emergit; imò cuncta Patribus, Conciliis, Rationibus, & Scripturis sunt consona, ut in hoc opere clarissimè demonstratur: Ergo vel laudanda Divina Omnipotentia, quod nefas est: vel concedenda in Virgine ea Immunitas à Debito.

540. Sexta Ratio, ait Suarius, confirmat præcedentem: Quia sicut majus malum est Originale Peccatum, quàm Corruptio Carnis, vel similes defectus: ita magis urget Præservatio ab illo, quàm ab his. Et ritè nos in præcedenti Ratione diximus, magis urgere vel purum Periculum peccandi, quàm præsignati defectus, quibus minimè maculatur Anima. Ergo debuit potiori jure Virgo eximi à Lege & Pacto communi, ut supra dictum est. Et arguimus iterum à simili cum Suario: Si daretur optio B. Virgini, an vellet ab illa Lege eximi, an verò carere post Mortem Corporis Corruptione; proculdubio primum eligeret, ne exponeretur peccandi Periculo: *Qui enim amat Periculum, peribit in illo. Eccles. 3.* Et defactò Periculum tale fuit, ut Posteriores omnes cum Adamo peccaverint.

541. Septima quoque Ratio præcedentem confirmat & declarat, ait idem Author. *Quia Deus non permittit aliquod malum, nisi propter aliquod majus bonum*, ex Dionysio & Augustino ibi citatis: *Sed permittit in Virgine hunc lapsum, nec per se amabile est, nec ullum affert bonum; sed potius multa bona jam explicata impediret*: Ergo. Sed contra: In primis labi in Peccatum propriè est ipsum peccare in Adamo, ut supra & alibi fusè dictum est; quia labi dicit exercitium labendi. Sic propriè tunc Deus permisisset lapsum Virginis, cum permisisset eam peccare in Adam: in Conceptione autem con-

trahitur illius lapsus Macula. Item secundo Virginem comprehendendi sub communi Lege & Pacto, nec per se amabile est, nec ullum affert bonum: sed potius multa bona jam explicata impediret: Igitur &c. Probatur Minor: Quamvis enim ex Dei intentione Comprehensio aliorum Posterorum fuerit bona, atque, ut maximum ipsi consequerentur bonum, intenta; secus tamen in ordine ad Virginem, eo quod ipsam exponeret Periculo peccandi, & sic ejus Gratiâ proinde amissibilem declararet, ac eandem redderet dependentem, & sic inferiorem Adamo: quò sanè impedirentur, vel deturparentur prærecensita bona. Ecce jam qualis Regina & Domina omnium Hominum & Angelorum! ecce quàm fragilis ejus Gratia, & caduca! qualis Peccati Expultrix, & Dæmonum Debellatrix! qualis Corredemptrix! Qualiter autem cooperaretur Filio, si apta potius foret, ut ab eo substetaretur, ne rueret (si tamen id fieri posset) quàm ad cooperandum cum illo, ut ceteros liberaret? Accedit principaliter assignari non posse ad quem finem permetteret Deus in Virgine Debiti contractionem; quæ duntaxat ad Peccati contractionem tendit, quam Deus in illa minimè intendit; imò eam voluit absolute ab omni prorsus Peccato immunem.

S. T E R T I U S.

Ceteras omnes Suarii Rationes usque ad ultimam nostrum quoque intentum evincere demonstratur.

542. PRO octava Ratione ex effectibus deducta, duplices effectus distinguit Originalis Peccati laudatus Suarez: alii enim, inquit, Culpam includunt, vel ad illam inclinant, vel quandam ex illa contractam indecentiam continent: alii verò sunt merè penales absque ulla indecentia: priores, inquit, non fuerunt in Virgine: secus autem posteriores. Si ergo effectus illi, propter habitudinem ad Culpam, non fuerunt in Virgine; multò minus ipsa Culpa. Sed hic inextricabilis nodus offertur. Quæro enim, an Debitum Culpæ sit habitudo ad Culpam? Quis inficiabitur? Ergo & ipsum Debitum abesse debuit à Virgine. Quòd si dicas, priores illos effectus esse habitudinem ex Culpa jam contracta, Debitum verò esse habitudinem ad Culpam contrahendam: Contra. Quia utrumque est falsum in sensu Adversariorum: siquidem priores illi effectus dimanant ex peccasse in Adam, ut *alibi* inculcatum est; unde Corpus humanum æquè se habet post Animationem, quàm ante illam: Ergo Pœnæ afficientes Corpus non prodeunt ab Anima jam infecta Peccato, sed aliunde, & nonnisi ex peccasse in Adam. Et patet ex eadem Adversariorum

rum Doctrina : quia, si secus, jam Virgo, ut-
potè à contractione Maculæ aliena, nedum non
incurreret effectus, dicentes Habitudoinem ad
Culpam, sed neque alios merè poenales, quod
tamen ipsi negant. Igitur tales effectus in Vir-
ginè prodeunt, sicut & in cæteris, ex peccas-
se in Adam. Ergo ex carentia illorum effectuum
in Virgine potius dicendum est Virginem non
peccasse in Adam, quàm peccasse, sed Macu-
lam non contraxisse.

543. Confirmatur iterum ad hominem sic :
Ex carentia illorum effectuum arguitur ab Ad-
versariis carètia ipsius Maculæ in propria Per-
sona contractæ : Ergo à fortiori ex carentia ipsi-
us Maculæ in propria Persona contractæ deduci
debet carentia Debiti, & ipsius peccasse in
Adam. Consequentia tenet: Nam connexionem
longè majorem habet contractio actualis Macu-
læ cum contractione Debiti, & hoc cum pec-
casse in Adam, quàm habeant effectus illi cum
actuali contractione Maculæ: siquidem certa
in his est etiam per Adversarios separabilitas,
quàm tamen nos in illis negamus etiam in or-
dine ad Potentiam Dei absolutam: Ergo potio-
ri jure tenet Argumentum in illis, quàm in
istis.

Confirmatur ulterius: Naturalior est hæc
Illatio [Talis Persona nunquam fuit in se ma-
culata, Ergo nunquam peccavit] quàm hæc
[Talis Persona non habuit unquam in se effe-
ctus contractæ Maculæ, aliòquin ab ipsa Ma-
cula separabiles, atque ita fallibiles, Ergo non
habuit Maculam contractam.] Quod vel inde
roboratur, quia Adversarii effectus quosdam
Peccati, seu Maculæ, qui sint purè poenales, ad-
mittunt in Virgine: Ergo naturalius est affere-
re, quòd Virgo contraxerit Maculam, non ob-
stante carentia effectuum quorundam, dicen-
tium specialem habitudoinem ad Culpam, quàm
quòd Virgo peccaverit in Adam, & Debitum
contraxerit, stante quòd fuerit immunis à Ma-
cula. Stet ergo firmum ex Adversariis hoc Ar-
gumentum: B. Virgo fuit immunis ab effectibus
quibusdam Culpæ, speciali nota dignis: Ergo &
ab ipsa Culpa. Et similiter firmum hoc: B. Virgo
fuit immunis à Culpa in propria sua Persona:
Ergo & à Culpa in Adamo perpetrata. Et id eo
vel maxime, quia reverà hæc Culpa in propria
Persona contracta prorsus eadem est, ac illa in
Adamo perpetrata, estque illius Culpæ in Ada-
mo admittæ Macula: quàm nonnisi in Conce-
ptione, qua primum realiter existunt, subire
valent Posterì.

544. Nonò arguit à simili: Joannes Bapti-
sta ob Præcursoris Munus, Christique Præsen-
tiam fuit sanctificatus in Utero: Sed Matris Di-
gnitas infinitè superat Dignitatem Præcursoris,
& Conjunctio Virginis cum Christo, & Præsen-
tia Christi cum Virgine est longè altioris ordi-

nis, & rationis: Ergo debuit B. Virgo nedum
sanctificari in Utero Matris, sed etiam à prin-
cipio suæ Conceptionis; ut non solum in quan-
titate Gratiæ, vel aliquali temporis accelera-
tione, sed etiam in Privilegio veluti alterius
rationis superaret. Optimè quidem: sed arguo
sic. Hoc, quòd B. Virgo fuerit sanctificata in ipsa
Conceptione, cum præsuppositione contracti
Debiti, non est Privilegium veluti alterius ra-
tionis, prout exigit superexcellètia Dignita-
tis B. Virginis, ac ejusdem Conjunctio singularis
cum Christo: quandoquidem superexcellètia
Virginis in ordine ad Joannem est longè altio-
ris ordinis & rationis etiam per Adversarios,
ita ut Dignitas Virginis infinitè superet Digni-
tatem Joannis, ut ipsi ritè supponunt: Ergo & Pri-
vilegium Virginis, ut sit ejus Dignitati propor-
tionatum, esse debet longè altioris ordinis &
rationis, quàm Privilegium Joannis, quod est
infinitè superatum à Privilegio Virginis. Hu-
jusmodi non est id, quod asserunt de Virgine,
Adversarii: quamvis enim sit majus Privile-
gium, quàm sit illud Joannis; non tamen est ita
altioris ordinis & rationis, ut infinitè superet
Privilegium Joannis. Tum quia potest dari Pri-
vilegium magis superans, quod probat, Privi-
legium Virginis, defactò ab Adversariis asser-
tum, non infinitè superare Privilegium Joan-
nis. Tum quia reverà tale Privilegium se tenet
quò ad modum sanctificandi, quatenus Deus
dimittere voluit Virgini Peccatum, in Adamo
admissum, prius tempore, & majori, ac intensiori,
& sublimiori Gratia, quàm Joanni: non autem
se tenet quò ad substantiam Sanctificationis,
ita ut ipsamet Virginis Sanctificatio sit longè
altioris ordinis & rationis. Hæc namque phra-
sis & notat discrimen valde ingens, ac notabi-
lissimum, imò & infinitum, cum Privilegium
Virginis per vos infinitè superet Privilegium
Joannis: Ergo denotat ea phrasis rationem,
sanctificandi moraliter seu in genere moris
specie diversam. Hoc non erit, nec esse potest,
nisi supponendo, quòd B. Virgo non fuerit eidem
Legi, atque ita nec Debito consimili obnoxia,
ut Joannes: Igitur, &c.

545. Confirmatur, simulque præcluditur
quodlibet effugium. Dignitas Marialis est longè
altioris ordinis & rationis, ac infinitè superat
Dignitatem Joannis: & idem dicas de Conjun-
ctione cum Christo: Ergo & Privilegium San-
ctificationis competens Virgini, ut sit Dignitati,
& præfatæ Conjunctiōi proportionatum, &
commensuratum, debet esse quoque longè al-
tioris ordinis & rationis, ac infinitè superare
Privilegium Joannis: Ergo Privilegium San-
ctificationis Marialis absorbet vel in genere
moris quemcunque excessum dabilem supra Pri-
vilegium Joannis; ita ut omni ex parte Privi-
legium Virginis superet illud Joannis. Hoc au-
tem

tem nunquam poterit verificari, nisi dicamus Virginem non ita fuisse sanctificatam, ut videatur ob contractum jam Debitum quasi extracta & faucibus Peccati: sed bene fuisse ita sanctificatam, ut nullo prorsus irretiat Debito, uti Joannes. Nunquid non est & hic excessus dabilis ultra Privilegium Joannis, & competens altissimæ Virginis Dignitati? 546. Decimo loco ex aliis Divinæ Gratiæ effectibus à Deo patratis in ordine ad Incarnationem Divini Verbi colligit intentum Suarez. Nam, inquit, ut pararet viam Christo, ante multa tempora quosdam Homines singulariter elegit, quos copiosâ Gratiâ cumulavit, vel ut essent quasi ex primariis Christi Progenitoribus, quibus fieret peculiaris Christi promissio, vel ut Christi Mysterium singulari revelatione cognitum aliis prædicarent. Quam ob causam peculiarem elegit Populum, ac sanctificavit, magnisque Donis & Beneficiis ditavit, ut ex illo Christus nasceretur. Ergo credibile non est, Deum in præparandâ ipsamque Christi Matrem non adhibuisse majorem curam, absque ulâ mora illam sanctificando, cum ex ea Christus immediatè ac proxime esset Carnem sumpturus. At quæso, si peculiarem Deus elegit Populum, quem sanctificavit, & innumeris Gratiis ac Beneficiis cumulavit, utpotè ad id electum, ut ex eo Christus nasceretur; potiori sanè jure Mulierem selegit, eamque præ cæteris singularissimè sanctificavit, ac talibus Privilegiis & Donis exornavit, ut, divino quodam peculiari ac singularissimo caractere insignita, nullo pacto esset inter cæteras Mulieres, quasi una ex illis, annumeranda, & communi aliarum omnium Legi, ut Mulier de Turba, subjicienda: imò, utpotè incomparabili modo præ cæteris eminentissima, futura esset in omnibus singuliter conspicua, qualiter decebat Dei Matrem, atque omnium Hominum & Angelorum Reginam.

547. Quod si dicatur talem fuisse post electionem in Matrem; præterquam quod non admittatur hoc à Suario, & qui secus sentiunt, valde profectò à veritate aberrant; adhuc nihilominus ejusmodi Authores, Virginem ab initio ut gregariam Mulierem excogitando, talem non supponunt, qualem esse decebat Dei Matrem. Profectò, qui ex primæva sua conditione Ingenuus ac Nobilis non est, sed post innatam vilis generis sortem ad sublimem fortunam evehctus est, verâ Ingenuitate ac Nobilitate non gaudet: Sic Virgo, utpotè prius communi Legi subjecta, adeoque communem quoque fortunam sortita, ex vili & depresso statu ad sublimem fuisset exaltata; nec potuisset proinde, cum aliis præsertim in Adam postea peccando, & Debitum subeundæ Maculæ, priusquam in Matrem eligeretur, contrahendo, servilem Li-

bertinorum notam perpetuò sibi competentem non incurrere; cum jam fuerit nedum Adaruituro subdita, sed & ipsimet tandem Peccato ac Dæmoni ob contractum Debitum, ut supra jam insinuavimus.

548. Unde etiam constat, quæ vi polleat undecima Suarii Ratio, jam à Scoto, ut vidimus, præacta: quia nimirum ad completam Divinæ Dilectionis erga Homines demonstrationem spectabat, ut non solum Natura quedam humana in Christo, sed etiam aliqua creata Persona humana fuerit perpetuò innocens, & nunquam subdita Dæmoni. Additque alia Motiva idipsum suadentia. Sed omittendo eam Reflexionem, eo quod paradoxum est valde mirificum hoc, quod is, qui peccavit, fuerit perpetuò Innocens &c. adhuc ex vi contracti Debiti (quod etiam gratissimè damus posse à contrahenda Macula separari) salvari nequit, quin B. Virgo fuerit tum Peccato tum Dæmoni, ut dicebamus, subjecta. Profectò sicuti distinguitur Dominium in actu primo & secundo, ita & Servitus. Dominium in actu primo est quoddam Jus, cui deinde accidit actuale Dominium: Servitus autem è converso aliud non est in actu primo, nisi Debitum serviendi, cui accidit non actu vel actu servire: de quo videnda quæ præmisimus *Disputat. 3. Quest. 1. Cap. 7. in Segm. & Quest. 2. Cap. 2.* Ergo vel ipsum Culpæ Debitum Virginem utique reddit verè in actu primo seu essentialiter servam Peccati & Dæmonis. Quod si altruatur cum quibusdam (quos rejecimus) tale Debitum esse perpetuum, manereque etiam in Beatis; perquam horridum sanè est in Dei Matre, totius Orbis Regina, talem Ignobilitatis notam excogitare. Itane omnes modi Gratiarum & Misericordiarum Dei resplendent (ut contendit ibi Suarius) in Virgine, ad consummatam Divinorum Operum, ac Cælestis Regni Perfectionem?

549. Duodecimò adducitur, quod Theologi aliis Rationibus non suadent alias perfectiones in Virgine, nisi consimilibus in rei decencia fundatis, quas efficaces existimant. Cur ergo, subdit, in præsentī materia non existimabimus eas efficaces, aut certè efficaciores; cum carentia Peccati Originalis, quæ suo modo substantiam Vitæ spiritualis attingit, magis ad idoneam dispositionem Matris Dei pertineat, quàm aliæ perfectiones &c? Quod Argumentum æquè probat nostrum intentum, etiam juxta Adversariorum Principia; cum satis decens sit Virginem (ut ait Anselmus) eâ Puritate nitere, quæ major sub Deo nequit intelligi. Immunitatem autem etiam à Culpæ Debito ad majorem Puritatem spectare, quis neget? Tum quia Culpæ Debitum etiam suo modo attingit substantiam Mortis spiritualis, unde Apostolus de iis, qui peccaverunt in Adam, pronunciavit, quod

quod *mortui sunt* : Ergo & carentia talis Debiti attingit suo modo substantiam Vitæ spiritualis. Et certè capere nescio, quo pacto *ad idoneam dispositionem Matris Dei pertineat* hoc, quod necessitetur, ac debeat concipi cum Peccato, seu spiritualiter mortua. Tantum enim abest, ut hæc sit *idonea dispositio* Matris Dei, ut sit certò certius *idonea dispositio* Filia Diaboli, quia Filia Iræ Dei.

550. Ultimò practicam conficit Rationem eximius Doctor, in eà fundatam, quod Ecclesia suâ Authoritate nobis concedit facultatem ita interpretandi Scripturas, ut Virginem sub Peccato reipsâ contracto non comprehendant : & non solum dat nobis licentiam bene & dignè sentiendi de Puritate & Sanctitate Virginis ; sed etiam nos invitat, & concessis Indulgentiis inducit, Quis ergo potest rectâ ratione aliter de Virgine sentire, cum præsertim recta ratio & pietas postulet, ut, quam possimus, optimam existimationem de illa habeamus ; & unusquisque ita esse debeat erga illam animatus & affectus, ut (si in ejus arbitrio situm esset) hanc Gratiam & hoc Privilegium illi concedere non dubitaret? Profectò, quod idem prorsus verificetur de Immunitate à Debito, jam satis constat ex in hoc Opere cumulatis.

Quod si *recta ratio & pietas postulat, ut, quam possimus, optimam existimationem de illa habeamus*; cur non debemus eam de B. Virginis Puritate existimationem habere, ut majorem, nequeamus Puritatem excogitare? Opus ergo est existimemus eam nedum ab ipsa Culpa, sed & ab omni ejus Debito fuisse immunem, nimirum fuisse à Peccato adeò remotam & alienam, ut major à Peccato remotio & absentia nec vel concipi possit in pura Creatura. Ergo (cum Suario, & ejusdem verbis concludamus) *saltem in judicio ferendo, quod nobis concessum est, evidenti Ratione convincimur, ut in illius favorem inclinemur.*

§. QUARTUS.

Argumentum discutitur, quod pro Originali Virginis Innocentia argeri solet ex eo, quod omni caruerit Personali Peccato, etiam Veniali.

351. **H**OC Argumentum ex industria in Suario suppressimus, ut nimirum de eo seorsim agatur. Quotquot enim ex Præservantibus observarim, omnes ad unum ex eo, quod Virgo immunis fuerit speciali Dei Privilegio ab omni Actuali (ut vocant, sed melius Personali) Peccato, etiam Veniali ac minimo, incunctanter inferunt eam à fortiori immunem quoque fuisse ab Originali, eo quod Mortale,

Tom. II.

est, & Mortem Animæ propriè dictam irrogat, ut jam Tridentinum definiit. Quod & ipsemet Suarius tangit in prima Ratione, §. 1. adducta, dicens : *Major enim Macula est Originale Peccatum, quam aliquod Actuale, & magis facit Subditum Dæmoni.* Sed Nihilominus doctissimus P. Dominicus Viva in Theses à Summis Pontificibus damnatas, par. 3. de Thesibus 33. ab Alexandro VIII. proscriptis, Proposit. 19. [*Homo debet agere totâ Vitâ pœnitentiam pro Peccato Originali*] ad evacuandum id, quod pro Authoribus damnatæ Propositionis prædictæ sibi objecerat sub num. 8. ex Tridentino, docente, quod Originale Peccatum veram & propriam Peccati rationem habet, quod est unicuique proprium, & Mors Animæ &c. ita sub num. 18. procedit. Primò namque distinguit Peccatum in Habituale, quod consequitur actum Voluntatis transgredientis Divinam Legem, & est Macula illa Habitualis, quæ reddit Hominem Deo odibilem, & Filium Iræ : & in Actuale, quo nomine, inquit, venit Macula Facti, seu id, quod est primum in Peccato, nempe Actus nostræ Voluntatis transgressivus Divinæ Legis, trahens Maculam illam Habitualement Juris seu Reatus Odii Divini. Si sermo fiat de Peccato Habituali, tunc Originale Peccatum veram & propriam habet Peccati rationem : secus tamen, si sermo fiat de Peccato Actuali, cum non sit Actus transgressivus Divinæ Legis. Quocirca vult per Peccatum Originale non irrogari propriè ac strictè Deo Injuriam ; unde nec exhiberi debet pro illo stricta ac propria Satisfactio, etiam antequam susceptum Baptismum.

552. Hinc sub num. 19. refert, quod Lugus disp. 5. de Pœnit. num. 64. impugnat Concionatorem illum celebrem, qui, ut ostenderet B. Virginem fuisse immunem ab Originali, contendebat, quod, cum fuerit à Veniali immunis, à fortiori fuit immunis ab Originali, quod est Mortale ; & quod debuisset potius præeligere Immunitatem ab Originali, quam à Veniali. Docetque (addit) Lugo, quod debuisset B. Virgo potius pati Maculam Originalem, quam venialiter Deum offendere, quia contrahere Originale non est actu ullo proprio Deum offendere, nec averti à Deo : sed potius est pati Aversionem Divinam, Odium, Indignationem, ac Inimicitiam propter Peccatum solum interpretativè proprium, ob Inclusionem, Voluntatis propriæ in Voluntate Adæ, tanquam Tutoris humani Generis. Quod tamen (subnectit) Deiparæ competere non potuit, ut proinde non solum Originali caruerit, sed etiam Debito Proximo illud contrahendi &c.

Sed quamvis hic Author optimam tangat Rationem pro Immunitate Virginis à Debito Proximo, atque ita & ab omni Debito, cum,

B b b

De-

Debitum, quod Remotum appellant, verum, Debitum non sit, sed pura Capacitas ex suo loco præstentis: perperam tamen eam à *Minori ad Majus* Probationem, pro Immunitate ab Originali adhibitam, rejicit: ac frustra, prorsus Lugum adducit, qui certè non illum, duntaxat Concionatorem, sed & omnes omnino Theologos, imò & plurimos quoque Expositores Sacræ Scripturæ impugnat. Ut enim nos præmisimus, nemo, quem viderimus, id Argumentum rejicit: imò & ferè omnes Theologi, quos observavimus (præsertim Juniores) illud perurgent. Et meritò quidem; ita ut mirari fatis non possim seu Lugum impugnantem illam Ratiocinationem, seu Authorem præfatum tali impugnationi plaudentem: cui certè minimè opus erat ad hanc Doctrinam recurrere, ut damnatam illam Propositionem irratiocinabilem ac arbitrariam demonstraret.

553. Videamus primò qualiter inter alios id promovet Argumentum Salazarius cap. 25. num. 7. [*Peccatum Veniale*, inquit, *Macula quædam est, sed levissima: utpotè quæ Animæ Pulchritudinem, Gratiam videlicet, extenuat fortasse, non tamen corrumpit: per quam Charitatis Fervor intepestcit quidem, sed non extinguatur: quæ Valetudinem immittit Animis, sed Mortem non conciscit: quæ Dei erga nos Amorem præfervidum fortasse etiam defervere facit: Odium verò minimè laceffit, aut provocat. Contra verò Originalis Culpe Labes Animi Pulchritudinem corrumpit, Charitatem restinguit, Mortem affert, & Dei O. M. Odium Homini accersit. Si ergo decens fuit, ut Peccati Venialis levissima Macula à Virgine procul fieret: dignius ergo atque decentius longè erat, ut Originalis Culpe pessima Labes ab eadem quàm longissimè arceretur.*] Hæc Salazarius: & nescio quidem, an inter omnes, quæ adduci solent, Rationes & Congruentias vel ulla alia sit efficacior.

Cui nihilominus post Lugum refragatur Author ille, dicens, quòd debuisset potius B. Virgo pati Maculam Originalem, quàm venialiter Deum offendere: quod vel ex ipsis terminis horrorem redolet. Unde clarè redundat, Rationem talis Assertionis præadductam prorsus vanam esse, & chimæricam. Porro vel sit sermo de Originali Peccato, ac Veniali, ut quædam Animæ Maculæ sunt: vel ut sunt Injuria quidem, & Offensa? Sed, utrovis modo considerentur ea Peccata, semper ad evidentiam clarescit, Originale Peccatum longissimo excessu superare, Veniale Peccatum: Igitur &c. Minor quò ad primam partem constat vel ex Salazarii Argumento: Quia nimirum Macula Peccati Venialis nonnisi leviter attenuare potest Animæ Pulchritudinem, non tamen illam penitus extirpare, ac vice versa Animam horribiliter fœdare ac deturpare: secus verò se habet Peccatum

Originale, cum sit Macula adeò enormis, ut Vitam ipsam Spiritualem ab Anima eliminet, in qua unicum est totius Pulchritudinis fundamentum: Ergo spectando utrumque Peccatum in eo præcisè, quòd utrumque sit Animæ Macula, ita evidens est, quòd B. Virgo debuisset potius eligere Maculam Peccati Venialis, quàm Maculam Peccati Originalis, quemadmodum est evidens, quòd de duobus Malis minus est eligendum.

554. Confirmatur evidentissimè: Demus namque hanc hypothesim, nempe quòd Adam, ut Caput morale Posterorum, duplex commississet Peccatum, in Posteris transfundendum, Mortale unum, & Veniale alterum (neque enim est dubium utroque modo ipsum reipsa peccasse, tum venialiter nimirum, tum mortaliter,) jam in hoc casu duplex traducenda foret Macula: idèst Macula Peccati Venialis Ade, quæ proculdubio levissima foret, ac de se compatibilis cum Gratia; & Macula Peccati Mortalis (qualis modo est) de se incompatibilis cum Gratia, & ideo foret (ut nunc est) Mors Animæ. Si daretur itaque optio B. Virgini, quam putas de duabus hisce Maculis sibi electuram? Profectò quamvis neutram optaret, imò & utramque abhorreret; nihilominus, stante disjunctiva Necessitate alteram illarum eligendi, quis ambigat eam proculdubio electuram Maculam Peccati Venialis, non autem Peccati Mortalis? Ergo idipsum nunc asstruendum est in casu posito, sermonem faciendo de iis Peccatis, in ratione Maculæ, quam imprimunt, spectatis.

555. Restat nunc videamus de secunda parte Minoris, considerando scilicet ea Peccata, ut sunt Injuria & Offensa Dei, in quo est Difficultas penes illos Authores; nam autumant, Originale Peccatum non esse propriè Injuriam & Offensam Dei, eo quòd contrahere Originale non est actu ullo proprio Deum offendere, nec averti à Deo: sed potius est pati Aversionem Divinam, Odium &c. Contra autem præfatos Authores arguo primò sic: Omne Peccatum in sua linea est Injuria & Offensa Dei verè & propriè dicta: & sicuti omne Peccatum scernitur in Actuale & Habitale, ita quoque omne Peccatum est Injuria & Offensa Dei verè & propriè dicta, sive Actualis, sive Habitualis: Atqui Originale Peccatum, quod in seipsis Posterii Adæ contrahunt, est Habitale Peccatum, in eos traductum ex vi Actualis Peccati ab Adamo, ut Capite morali eorundem, perpetrati: Ergo Originale Peccatum, quod in seipsis Posterii Adæ contrahunt, est Injuria & Offensa Dei Habitualis verè & propriè dicta. Subsumo: Atqui Offensa & Injuria Dei Habitualis est Actualis ipsa Dei Offensa & Injuria moraliter permanens, ob permanentiam moralem Pec-

Peccati Actualis quò ad esse physicum præteriti: Ergo Peccatum Originale, quod in seipsis Adæ Posteris contrahunt, est ipsa Dei Offensa & Injuria Actualis reperta in Adæ Peccato, ut Capitis moralis, moraliter perseverans, ac verè & propriè dicta.

Confirmatur: Nam per Habituale Peccatum non irrogatur Deo Injuria & Offensa contradistincta ab Injuria & Offensa, quam Deo irrogat Peccatum Actuale; aliòquin quodlibet Peccatum Actuale, in Habituale transiens, novam, Deo irrogaret Injuriam & Offensam, quod est chimæricum: Ergo sicuti Habituale Peccatum (sive sit idem Actuale physicè præteritum, & moraliter permanens, ut suo loco demonstravimus, sive quicquam aliud ex illo relictum, aut resultans, in quo moraliter maneat Actuale, Peccatum physicè præteritum) semper dicit ipsam Dei Offensam & Injuriam, per Actuale Peccatum Deo jam pridem irrogatam: ita semper est Dei Offensa & Injuria Habitualis verè & propriè dicta. Hujusmodi est Originale Peccatum ab Adæ Posteris in seipsis contractum: Igitur &c.

556. Fortè autem inquires, Argumentum, oppositum probare; quoniam Actuale Adæ Peccatum in ordine ad Posteris, seu pro quanto ad Posteris spectat, non fuit Dei Offensa & Injuria propriè dicta, cum fuerit ab ipsis interpretativè duntaxat, non verè & propriè perpetratum.

Sed contra (quicquid pro modò sit de veritate Responsionis) arguo sic ad intentum. Implicat Peccatum verè & propriè dictum, non esse vel non referre Dei Offensam & Injuriam verè & propriè dictam: & quidem, *actualiter*, si est Actuale; *habitualiter*, si est Habituale: Ergo implicat Originale Peccatum, à Posteris in seipsis contractum, non importare Dei Offensam & Injuriam verè & propriè dictam. Probo Antecedens: Omne Peccatum est Transgressio Legis, si Actuale Actualis, si Habituale Habitualis: nec intelligi sanè potest dari Peccatum, quod per Legis Transgressionem, seu Actualement seu Habitualement, non constituitur, ut mox ampliùs patebit ex sequentibus, præter ea, quæ suo loco fusè dicta sunt: Ergo omne Peccatum, sive Actuale sive Habituale, est verè ac propriè Dei Offensa & Injuria, seu Actualis seu Habitualis. Consequentia tenet vel ex ipso met P. Viva *ibid.* in secundâ ex duabus Propositionibus ab Alexandro VIII. proscriptis, num. 8. Ubi ex Peccati definitione ab Augustino tradita lib. 22. contra Faustum, nempe quòd Peccatum est *Dictum, Factum, vel Concupitum contra Legem æternam*, infert: Ergo si Peccatum, quòd Peccatum est, essentialiter est contra Legem æternam, atque adeò contemptivum Voluntatis Divine, juxta illud [Qui offendit Legem, offen-

Tom. II.

dit Regem;] aperte sequitur, quòd Peccatum Mortale de sua ratione sit Dei Offensa, dissolvens Amicitiam cum Deo, ac Pœnâ æternâ dignum.

Quocirca estò gratissimè demus pro nunc, Adæ Posteris verè & propriè non peccasse in, Adamo per Actuale ipsius Peccatum, ut Capitis moralis; adhuc nihilominus, cum de Fide sit Adamum sua Prævaricatione non solum Mortem & Pœnas Corporis, sed & ipsum Peccatum, quod Mors est Animæ, in omne Genus humanum transfudisse, statuendum omnino est, id Peccatum, ut in Posteris transfusum, utpote verè & propriè dictum, & ideò Mortem Animæ, esse Transgressionem Legis, Adæ impositæ, Habitualement; itaut Posteris se habeant in hoc, ac si verè & propriè Legem illam transgressi fuissent; aliòquin prorsus intelligibile foret, quòd Peccatum verè & propriè dictum contraherent: Ergo Peccatum ab eis contractum dicit gravem Dei Offensam & Injuriam Habitualement, verè & propriè dictam.

557. Et nescio sanè, quo jure Dei Odium & Vindicta in Adæ Posteris excandesceret, tanquam in Filios Iræ, si verè & propriè illi nullam Deo irrogarunt Offensam & Injuriam in Adamo; ita ut ideò sint Divinæ Iræ objectum, quia subiectum sunt Offensæ ac Injurie Habitualis, ex illo Actuali Adæ Capitis moralis Peccato redundantis. Unde cum dicitur, quòd *contrahere Originale non est actu ullo proprio Deum offendere, nec averti à Deo, sed potius est pati Aversionem Divinam, Odium &c.* si id ita intelligatur, ut nullum prorsus, nec moralem, influxum habuerint causativum talis Aversionis, Odii &c. sed omnino merè passivè in quovis sensu se habuerint, corrui certè in Posteris vera & propria ratio Peccati; & solum quòd Originale Peccatum in eis dicitur, & est, haberet puram rationem Pœnæ; atque ita Deus omnino gratis & sine causa eos, tanquam spiritualiter mortuos, odio haberet, quòd est absurdum. Cur non gratis, & sine causa, cum nullam ullo modo irrogarint Deo Offensam & Injuriam propriè dictam? Sed & rogo: Ad quam Mali moralis speciem pertineat Peccatum Originale? *Unius Hominis Inobedientiâ*, inquit Apostolus, *Peccatores constituti sunt multi*: & meritò quidem; nam si in Adamo peccaverunt, nonnisi Peccato illo peccaverunt, quo in Adam peccaverunt: Peccatum illud autem fuit *Inobedientiâ*, qua violatum est Præceptum Divinum: Ergo & malitiam Inobedientiæ involvit Peccatum Originale, quo Peccatores constituti sunt Adæ Posteris; & sic ad Inobedientiæ speciem spectat. Inobedientiâ autem nequit esse absque Dei contemptu, saltem virtuali; & sic absque Dei Offensa & Injuria, ut cum ipso met P. Viva jam dicebamus.

558. Audiamus autem eruditissimum D. Petrum Chrysologum *serm. 92. circa med.* sic ad

ea D. Pauli verba [*Per unius Delictum in omnes Homines in Condemnationem*] perorantem: *Sicuti Fonti Fluvius, sic Fructus Semini, ita Origini deservit aut addicta, aut erepta Posteritas: Sicut ex his, quæ adjecit Apostolus, melius approbatur.* Sicut enim unius Hominis Inobedientiâ Peccatores constituti sunt multi: ita, unius Obedientiâ Justi constituentur multi. *Sit Homo Peccator, ut sit Deus Justus; quia Reatus redundat ad Judicem, si Pœna percellit innoxium.* Et ideo dixit: Sicut per unius Hominis Inobedientiam Peccatores constituti sunt multi: *ut scirent, se ejus Culpæ fuisse participes, cujus Pœnæ socios se esse persentiunt.* Notastin, quasò quàm more suo eleganter propositum nodum dissolvit Chrysologus? ac si planè diceret: Nemo miretur quod ait Apostolus: *Per unius Delictum in omnes Homines in Condemnationem*; quasi Deus condemnaret ad Pœnam, præsertim spiritualement, omnino innoxios, ac prorsus insontes; cum idem Apostolus subnectat, quod *Per unius Inobedientiam Peccatores constituti sunt multi.* Adeoque nullus in Deum Judicem Reatus redundat, Adæ Posteris condemnando, veluti si innocentes damnasset; cum omnes participes fuerint Culpæ Adamicæ, sicuti & Pœnæ participes sunt. At si fuerint Culpæ Adæ participes; ergo etiam ex parte sua fuerint culpabiles. Non potuerunt esse culpabiles citrà omnem Dei Offensam & Injuriam propriè dictam, ut liquet. Stet igitur Originale Peccatum omni ex parte ineligiibilis esse, quàm Peccatum Veniale Personale; ita ut, si Deipara in alterutrum scopulum debuisset impingere, non illud, ut malè astruit præfatus Author, sed istud esset præeligendum.

559. Restat nunc videamus, qualiter id Argumentum sit nostro intentui accommodandum; quia videtur difficile, cum Debitum Peccati Originalis non sit Peccatum. Sed in primis (ut modò jam observavimus) falsum est, tale Debitum ad solum Peccatum tendere & cogere, non autem ex Peccato eorundem, quos cogit, prodire. Porro (ut sapissime refricavimus) nemo, nisi aliquo modo ex sua Voluntate, cogi potest ad ullius Peccati Maculam subeundam. Quod si oppositum astruas, Peccatum planè destruis. Prodit ergo Culpæ Originalis Debitum ex Peccato Adæ, ut Capitis moralis: quod perinde est, ac dicere ex Peccato Adæ, ut moraliter proprio uniuscujusque ex Posteris. Adeoque qui vellet *Debitum*, vellet se *peccasse cum Adamo in Adamo*. Et sic vellet se, licet per alium, offendisse Deum, ac gravem illi Injuriam propriè dictam intulisse. Cum ergo Deus noluerit Virginem vel Peccati Venialis notâ affectam; multò magis credendum est noluisse ipsam Culpæ Debito subiectam, ac eâ notâ affectam, quod in Adam peccaverit.

560. Præterea idcirco noluit Deus Virginem vel ullo Peccato Veniali affectam, ut summa Puritate niteret: Ergo implicat velle potuisse, quod esset subiecta Debito ac Necessitati incurrendi Originale Peccatum, quo prorsus fœdaretur & conspurcicaretur; imò è converso, juxta illam intentionem in eo certè repertam, debuit à fortiori Virginem à tali Debito eximere. Quin & addo, Debitum ipsum, utpotè Voluntati Dei efficaci contrarium, repugnare. Quod eo vel maximè est dicendum, si supponamus quod jam satis suo loco probatum est, nempe tale Debitum (gratissimè dato quod non procedat ex Peccato, verè & propriè à Posteris in Adamo perpetrato) esse omnino, etiam divinitus, inseparabile ab ipsa, actuali Maculæ contractione.

561. Accedit insuper, quod Debitum contrahendi Maculam Originalem reddit Personam Debitricem subiectam Peccato, ac Diabolo, non quidem in Adamo, ut perperam Adversarii, & præsertim Salmanticenses supponunt, sed in propria Persona, secundum suum esse reale futurum considerata; ita ut Diabolus habeat Jus illam possidendi pro primo instanti, in quo realiter existet, ut suo loco ostendimus. Non enim Adam ipse in seipso, sed Posterii debent, cum primùm existunt, Originalem Labem subire. Peccatum autem Veniale, utpotè cum Dei Gratia & Amicitia consistens, talem turpissimam non inducit Servitutem; adeoque vel ex hoc capite Deus, qui noluit ullum Veniale in Deipara permittere, ne vel in minimo levissimè turbaretur plenissima, ac pacifica, & perfectissima ejus Possessio de illa, sed cum summa tranquillitate in Matre sua omni ævo requiesceret; multò magis noluit eam turpissimam Servitutem in Virgine, satis, & maximè læsivam sui perfectissimi & absoluti Dominii, quæ ex Debito præfacto necessariò emergeret. Nonne Diabolus in ea hypothesi ad sydera usque obstreperet pro exigentia Debiti, ut sic (si posset) vel Debitricem turbaret?

C A P U T XIII.

Rationes ab Adversariis objectæ breviter referuntur.

562. **Q**UAMVIS Objectiones ferè omnes, contra nostram de Virginis Immunitate à Culpæ Debito Sententiam militantes, in ipsius Operis decursu satis superque solutæ remanserint; operæ tamen pretium duximus etiam huc illas, tanquam ad propriam sedem, enodandas revocare. Quoniam autem in iis cumulandis accuratiores præ aliis fuere Patres Salmanticenses; idcirco, quæ nobis objiciunt *disp. 15. sæpius cit. dub. 4. eodem*

eodem ordine hic dissolvenda referemus; iis tamen prætermisissis, quæ Authoritati innituntur, cum ex jam in superioribus cumulatis factis explosa maneant, quæ ex hac parte gratissimè conglomérant præfati Patres. Ajunt ipsi namque *loco cit. §. 2. sub num. 130.* quod suæ Sententiæ, contendenti Culpæ Originalis Debitum in Virgine, *subscribunt ingens Doctorum numerus tam ex Patribus, quam ex Theologis, & Juris Canonici Peritis, quorum non paucos libuit eis consulere.* Verum nos, qua soliditate laudati Patres talem Doctorum & Patrum famulatum sibi arrogant, jam *Disp. 1. hujus Tractatus, Quæst. 2.* fusè discussimus. Quemadmodum quoque *Disp. 2. per totam* clarissimè demonstravimus, quo fundamento ad se traxerint Patrum vota, & locorum Sacræ Scripturæ sensum. Quorum utrumque sanè in *hac ipsa Quæstione in suis propriis locis* ad evidentiam demonstratum est; cum & Sacro Textu, & innumeris Patribus nostram Sententiam firmaverimus. Superest ergo, ut pro Lectorum commodo potius, quam ex necessitate, Solutionem Rationum, quas Salmanticenses *loco cit.* congerunt, & quas fusè jam juxta oblatas occasiones enodavimus, iterum hic refricemus, obiter tamen, quoad fieri poterit, nos ad jam præmissa, atque uberiori calamo examinata, remittendo.

Igitur Salmanticenses *dub. 4. cit. §. 6. num. 162.* sic primò arguunt contra nostram Sententiam: B. Virgo fuit verè & propriè Christi Morte & Sanguine redempta: Sed vera Redemptio supponit Peccatum, ad minùs Originale, vel saltem ejus Debitum in illo, qui redimitur: Ergo licèt immunis fuerit à prædicto Peccato in propria Persona contracto, non tamen à Debito illud contrahendi. Consequentia, inquiunt, est legitima: & Major ita certa, ut salva Fide negari non possit propter Testimonia Scripturæ, quæ ubique clamant Christum fuisse universalissimè omnium Hominum Redemptorem, quorum plura ibi allégant. Unde hæc est constans Sententia Theologorum, à qua nullus Fidelium, etiam ex assertoribus primæ Opinionis, usque modò ausus est recedere. Tota ergo Difficultas, ajunt, reducitur ad Minorem, videlicèt non posse dari veram Redemptionem sinè Peccato, vel Debito in eo, qui redimitur: Quod efficaciter se jam demonstrasse *dub. præced.* subnectunt.

563. Secunda Ratio, quam objectant *sub num. 163.* est præcedenti affinis. Ita enim arguunt: B. Virgo fuit per Christum Deo reconciliata, fuitque ipse Christus Mediator inter Deum & illam: Sed neutrum istorum potuit haberi sinè Peccato, vel ejus Debito, orto ex Culpa primi Parentis: Igitur contraxit inde prædictum Debitum. Major constat

ex Sacra Scriptura, in qua sicut Christus universaliter nominatur *Hominum Redemptor*, sic etiam dicitur *omnium Reconciliator*, & apud Deum Mediator. Ita 2. ad Corinth. 5. & ad Coloss. 1. & 1. ad Timoth. 2. & ad Hebræos 9. Atque hæc Testimonia æquè universaliter se habent respectu Reconciliationis, sicut respectu Redemptionis; unde communiter SS. Patres, ac Interpretes neminem ab iis Regulis excipiunt: Igitur &c. Tum quia (uti urgent *sub num. 164.*) sicuti derogaret Christi Dignitati Exceptio à Redempcione, ita & Exceptio à Reconciliatione, cum utrumque Munus æquè in Christi Gloriam cedat. Præterea, subdunt, Christus præstat Munus Reconciliatoris & Mediatoris pro aliquo, quatenus Passione & Morte sua facit, ut ad Deum accedat, admittaturque ad consortium ipsius per Gratiam, & beatificam Visionem, juxta illud ad Rom. 5. *Per quem habemus accessum per Fidem in Gratiâ istam, in qua stamus, & gloriamur in spe Gloriæ Filiorum Dei.* Et inferius: *Gloriamur in Deo per Dominum nostrum Jesum Christum, per quem nunc Reconciliationem accepimus.* Sed nihil hujusmodi Beneficii negandum est Virginem accepisse per Christum: Ergo &c.

Quod si aliquando SS. Patres ipsam B. Virginem *Mediatricem*, aut *Reconciliatricem* appellant, non ideò sic loquuntur, quia senserint non fuisse per Christum reconciliatam & redemptam, aut quia ipsa suo Merito operata sit Redemptionem, cum unus solus sit Redemptor & Reconciliator, Deus & Homo, Christus Jesus: sed quia per eam datus est omnibus ipse Deus & Homo, Reconciliator & Redemptor; quod firmant ex *Driedo lib. 3. de Regul. Sac. Script. tract. 2. cap. 4.*

564. Probant deinde *sub num. 165.* Minorem, nempe Beneficium Reconciliationis, aut Mediationis intelligi non posse sinè Peccato, vel Debito in eo, qui reconciliatur. Et primò ex ipsa natura & essentia Reconciliationis, quæ nihil aliud est, nisi Restauratio sive Reparatio Amicitiae deperditæ, ut diffinit S. Thomas in 4. dist. 15. *quæst. 1. art. 5. quæstiunc. 2.* Et D. Isidorus *lib. Etymologiar. cap. 112.* docet illos propriè dici reconciliatos, *qui ex Inimicis Amici sunt effecti.* Tum quia Reconciliatio & Mediatio ex ipsis nominibus supponunt separationem inter eos, qui reconciliantur: Inter Deum autem & Homines solum Peccatum separat: Ergo necessariò debet hoc Reconciliationem & Mediationem præcedere. Quocirca ubi Scriptura dicit Christum reconciliasse nos Deo, & Mediatorem pro nobis fuisse, statim exprimit talem Reconciliationem fuisse à Peccatis. Et nullibi invenies Scripturam uti prædicto nomine, nisi ubi aliqua discordia, divisio, aut separatio præcessit. Idemque est de nomine *Medii,*

Medii, & Mediatoris : nam Medium quæritur, ut extrema, quæ inter se diffidebant, uniantur sibi, & ad concordiam reducantur. Quod ipsum firmiter pluribus SS. Patrum Authoritatibus, Bernardi, Augustini, & Anselmi.

565. Sub §. 7. num. 166. tertiam urgent Rationem ex Baptismo Virginis. Supponendo namque ut certum, atque ab omnibus Theologis receptum, quod Virgo fuerit à Christo Domino baptizata (ut docet Suarez tom. 2. in 3. part. disp. 18. sect. 3. ac pluribus firmat,) debuit consequenter habere aliquando materiam, sufficientem, ratione cujus verificaretur forma talis Baptismi: Sed hæc verificari non poterat, nisi Virgo saltim in Adamo fuisset sub Peccato ab eo commissio, atque adeo habuisset Debitum contrahendi Culpam: Igitur &c. Major patet: Nam ut alicui Personæ ritè applicetur aliquod Sacramentum, debet illa esse talis conditionis, ut forma verborum talis Sacramenti possit de illa Persona verificari in eo sensu, in quo prædictam formam verba constituunt. Minor suadetur: Nam forma Baptismi significat lotionem, & abluionem; idem quippe est dicere: *Ego te baptizo*, atque *Ego te abluo*, vel *lavo*: ablutio autem spiritualis non est nisi à Peccato, saltem in alio commissio; qui enim nullibi immundus aut inquinatus fuit, non indiget, ut lavetur. Tum etiam quia Baptismus est essentialiter Sacramentum Regenerativum in Vita spirituali: Regeneratio autem supponit saltem in alio amissionem Vitæ, ad quam Homo regeneratur; atque adeo, si sit Regeneratio in Vita spirituali, supponere debet amissionem Vitæ spiritualis per aliquod Peccatum, saltem in alio commissum.

Confirmant primò: Ideò Christus non suscepit Sacramentum Baptismi à se institutum, quia nullibi fuit sub Peccato, à quo ablueretur: Ergo &c.

Confirmant secundò: Quia enim forma Sacramenti Pœnitentiæ significat Absolutionem à Peccatis Personalibus, nullus, qui non habuisset hujusmodi Peccata, posset illud suscipere, ut patet in ipsa B. Virgine: Igitur, nisi eadem habuisset saltem in Adamo Peccatum Originale, à quo posset lavari, non susciperet Sacramentum Baptismi. Adde ex D. Augustino [lib. 1. de Pecc. merit. cap. 28.] *Neminem unquam eorum, qui ad Christum accesserunt per Baptismum, sana Fides, & sana Doctrina putavit exceptum à Gratia Remissionis Peccatorum.* Ergo si B. Virgo fuit per Christum baptizata, facta fuit ei Gratia Remissionis alicujus Peccati, & nonnisi illius, quod in Adamo commisit.

566. Præterea sub eod. §. num. 169. urgent Argumentum in via D. Augustini lib. 6. contra Julianum, cap. 1. & 2. ubi ex eo, quod omnes Parvuli indigent Baptismo Christi, concludit

omnes illos nasci Peccato Originali obnoxios: Quia baptizari in Christo, juxta Apostolum ad Rom. 6. est baptizari in Morte Christi: baptizari autem in Morte Christi est mori Peccato, propter quod mortuus est Christus. Afferuntque Augustini verba, quæ, inquit, valde premunt.

Item sub eodem §. num. 170. Quartam addunt Rationem ex Morte temporali ipsius B. Virginis. Urgentque hoc modo: Si B. Virgo non peccasset in Adamo, non subjacuiisset Morti corporali: Sed fuit corporaliter mortua, ut tenet Ecclesia: Ergo &c. Major probatur: Quia Mors non competit humanæ Naturæ ex sua primæva institutione, cum à Deo condita sit immortalis & impassibilis; sed duntaxat ex Adami Peccato, juxta illud Genes. 2. [In quocunque die comederis ex eo, Morte morieris:] quod de utraque Morte, spirituali & coporali, secundum omnes Theologos est intelligendum. Unde, Apostolus ad Rom. 5. [Sicut per unum Hominem Peccatum in Mundum intravit, sic etiam per Peccatum Mors.] Ergo (inferunt) Si B. Virgo non fuisset particeps illius Culpæ, neque in Sententia illa comprehensa fuisset, non descendisset ad eam prædicta Mors, cum æquum non sit Pœnam extendi ultra demeritum Culpæ, aut Legis Supplicio puniri, quem ejus Sententia non comprehendit. Quare si Filius genitus esset ab Adamo, antequam peccasset, nequaquam moreretur, imò positive deberetur ei Immortalitas &c.

567. Quod si dicas (subnectunt sub nu. 171.) Deiparam debuisse mori ad delendum Adæ Peccatum, uti Christus; vel quia debuit Christo conformari:

Contra urgent ex Suario, ubi supra. Quia Deus neminem sine ejus Culpa privat Donis, quæ semel concessit, aut ad quæ concessit Jus, saltem quoties ea Dona aliis præstantioribus non sunt impedimentum: Atqui concessit Immortalitatem Naturæ humanæ pro omnibus Individuis, & Immortalitas nulli majori bono obstat: Ergo &c. Adde quod, cum Deus Mortem non fecerit, ut dicitur Sap. 1. omnis Mors vel est Pœna Peccati Adæ, effectusque inde illatus: vel est aliquid ordinatum in Remedium & Satisfactionem talis Peccati. Sola autem Mors Christi ordinata fuit in Remedium & Satisfactionem illius Peccati: Ergo Mors B. Virginis habuit rationem Pœnæ illatæ ex prædicto Peccato. Neque Virgo, ajunt, mortua fuit ob hoc præcisè, ut Christo morienti se conformaret, si aliunde non adfuisset moriendi Necessitas: sicut non est corporaliter vulnerata, flagellata, aut mortua in Cruce propter prædictam conformitatem.

568. Quintam tandem sub eo §. num. 172. annectunt Rationem ex alio Peccati Adæ effectu. Nam inquit: si B. Virgo mortua fuisset ante

ante Christum; non statim sanctissima ejus Anima evolveret ad Cælum, sed expectaret Mortem ipsius Christi in Limbo cum cæteris SS. Patribus, ut docent communiter Theologi, & probat Abulensis *Parad. 5. cap. 163.* Ergo peccavit in Adamo; cujus Peccati effectus fuit clausura Regni cœlestis.

569. His autem Rationibus nondum plenè satisfacti Patres Salamanticenses, ut omnia cummularent, quæ vel multitudinis specie obruerent, ac tanquam terrifico agmine ad fugam, vel solo aspectu cogerent, iterum sub *sequenti Paragrapho* coacervandis Rationibus vacant. Unde sub eodem *dubio 4. §. 8. num. 173.* sextam urgent Rationem, ipsorum judicio valde efficacem, quæ ita se habet. Si B. Virgo non peccavisset in Adamo, non indigeret Gratia sibi infusa in instanti Animationis, ut conciperetur sine Culpa Originali: Sed hoc est falsum: Ergo &c. Major suadetur: Quia Culpa Originalis est terminus Peccati Actualis Adami, essentialiter supponens illud, & inde procedens; & ideo quisquis expers fuisset prædicti Peccati, maneret absque alia Gratia nedum expers, sed & incapax talis Culpæ. Tum quia de ratione Culpæ Originalis est, ut sit voluntaria Voluntas Adami, tanquam Capitis Naturæ: illi autem, qui non peccavisset in Adamo, non posset esse, ita voluntaria, cum ponatur aliena omnino ab eo prædicta Voluntas, & nullo modo in eum influens. Tum quia non esset Adam in casu Caput morale illius, & sic nec esset in casu Caput morale B. Virginis: Ergo &c. Minor autem, inquirunt ii Patres sub *num. 174.* supponi videtur ab omnibus Catholicis. Omnes enim Præsertionem Deiparæ à Culpa Originali tribuunt præstantissimæ Gratiæ, qua præventa & sanctificata est in instanti Conceptionis, in quo cæteri omnes ob defectum talis Gratiæ in Peccato concipiuntur. Nemoque, subdunt, non malè audiet, si negare ausus fuerit Necessitatem prædictæ Gratiæ & Sanctificationis ad Peccatum Originale à Virgine eliminandum. Tum quia, si B. Virgo conciperetur carens Gratia, talis carentia non esset solum negatio, ut esset in statu puræ Naturæ; sed privatio, & sic carentia formæ debitæ sibi, ac proinde Malum vel solius Culpæ, vel Pænæ supponentis Culpam: omne quippe Malum Creaturæ rationalis vel est Culpa, vel est Pœna supponens Culpam, ex D. Thoma 1. par. *quest. 88. art. 5.* Tum tandem quia Fideles non colunt Virginis Conceptionem, propter solam Peccati negationem præcisè independentem à Gratia; aliàs ita colendus foret qui in puris naturalibus conderetur.

Neque dicas (annectunt sub *num. 175.*) ipsum non peccasse Virginem in Adamo fuisse illi magnam Gratiam: quia Gratia fuit excipi à Legge imposita Adamo &c. Ac similiter Responsio-

nem adducunt quò ad primum additum in Majoris Probatione: & utramque Responsionem inutiliter confutant: & ideo ulterius non progredimur ad referendum, quia omnia corrueunt ex danda Responsione ad primum Argumentum.

570. Præterea sub *num. 178.* septimam, præcedenti affinem allégant Rationem, ex Doctrina, inquirunt, *dubii præcedentis*, quæ in hanc formam redigitur. B. Virgo fuit comprehensa, sub Pacto communi cum cæteris: Ergo etiam, cum cæteris in Adamo peccavit. Consequentia liquet. Antecedens probatur: Prædictum Pactum comprehendit omnes descendentes ab Adamo per Propagationem seminalem: hanc enim Fidei Regulam Ecclesia semper custodivit, ut æquè patuerit ratio & influxus Capitis moralis in Adamo, sicut ratio & influxus Principii naturalis per prædictam Propagationem. Ob idque Sancti & Doctores Christum à primo illo influxu excipiunt, quia exceptum vident ab hoc Posteriori. At non sic ab hoc Posteriori est excepta Virgo, cum per seminalem Propagationem ab Adamo descenderit. Igitur &c. Tum quia id Pactum fuit magnum Dei Beneficium, erga Genus humanum; nam ejus vi Homines elevati sunt ad statum supernaturalem: Ergo æquum non erat negari Deiparæ, quod conferebatur cæteris. Tum quia si Adamus non peccasset, B. Virgo hæreditasset ab illo Originalem Justitiam, cum decens non esset, quòd sola ipsa tali Dono careret: Ergo fuit comprehensa sub Pacto.

Quòd si dicas Virginem in eo casu nascituram cum Originali Justitia, non ex vi Pacti Adami, sed ex alio Dei Decreto: Contra, inquirunt sub *num. 179.* Quia gratis fingitur tale Decretum. Tum quia vel id Decretum fuit dandi ei Justitiam absolute, & independentem à Peccato Adami: vel sub conditione, si Adamus non delinqueret? Non primum; quia defacto Virgo talem Justitiam non accepit. Nec secundum; quia tale Decretum non distingueretur à Pacto communi, pro omnibus inito. Aliaque, subjiciunt ad confutandam prædictam sibi traditam Responsionem. Imò & secundo aliam sibi præfigunt Responsionem, quam ulterius rejiciunt: & Confutatio præcipue supponit Virginem caruisse Justitia Originali, ut ejus (inquirunt) Passibilitas & Mortalitas ostendebant.

CAPUT XIV.

Singulæ jam relatæ Objectiones, eodem servato ordine, clarissime dissolvuntur.

Quamquam non esset nimis immorandum, ad prædicta Jacula retundenda, cum ex hæcenus cumulatis satis obtusa remanserint,

ferunt; nihilominus prestat per plures *Paragraphos* in veritatis gratiam ea fuse rejicere, quæ Adversarii accuratissime coacervarunt.

§. PRIMUS.

Primæ, & secundæ, ac tertiæ Rationis objectæ Resolutio solidissima proponitur.

571. **O**rdinatè itaque procedendo ad Rationem, quam primò objiciunt AA. respondeo, quòd Major illa, quam ii Patres certam asserunt, ac salva Fide negari non posse autumant, duplicem habet sensum, ut patebit infra *Quæst. 3. Cap. 9. num. 769.* ex Belluto ibi adducto. Vel enim importat, quòd Christus passus sit, & mortuus, ut B. Virginem redimeret, atque ob id Sanguinem effuderit: & hic sensus est falsus, quoniam B. Virgo fuit ex Christi Meritis præservativè redempta, & ideò ex Meritis ejusdem omnino à Passione & Morte independentibus; cum Christi Passio & Mors post prævisum Adæ Peccatum decreta fuerit: atque ita, postquam prævisum fuit omnes in Adam peccasse, & sic Dei inimicos evasisse; unde in hoc sensu accepta Major tollit à Virgine Immunitatem à Culpa, quod neque ipsi Salmanticenses intendunt: Vel importat, quòd Christus etiam sua Passione, ac Morte meruit propugnatam, Redemptionem Præservativam B. Virginis: & hic sensus est verus, eo quòd, licet omnes Christi actus, divisi accepti, fuerint ex se meritorii, adhuc nihilominus per omnes simul adæquatè meruit, omnesque ordinati fuere ad Passionem & Mortem, tanquam ad actum perfectissimum; ita ut per omnes actus simul sumptos per modum unius adæquati & completi Meriti acquisivit Christus Jus ad Præmium, ut fusiùs loco citato.

Minor autem absolutè negatur, utpotè falsa, & omnino tollens de mediò Redemptionem Præservativam, ab omnibus libentissimè admittam. Quocirca illius falsitatem fusiùs demonstravimus *Disp. 3. per totam*, etiam ex eorundem Salmanticensium Principiis. Imò *ibid. Quæst. 1. Cap. 6.* ostendimus in eorundem Sententia minime salvari posse Virginis Redemptionem. Quod licet primo aspectu paradoxum videatur, cum plus ipsi exigere videantur ad veram Redemptionem; nihilominus id sequitur ex Comprincipiorum impossibilitate. Vide *ibid.* Porro ex vi sua *redimere* est aliquem ab aliqua Servitute liberare: quod dupliciter sanè potest contingere, vel extractivè scilicet, vel præservativè. Primus modus supponit Servitutem jam contractam: secus verò secundus redimendi modus, ut ex terminis liquet. Adeoque satis est ad veram Redemptionem, ut sic, quòd quis præservetur ab aliqua Servitute, quam ex se

potest subire, ut fuse *Disp. 3. cit.* inculcatum est. Sic B. Virgo verè fuit præservativè redempta, quia verè per Christi Merita fuit præservata, ab omni Peccati Servitute, quam poterat quidem incurrere, utpotè Creatura. Si autem Debitum Culpe Originalis incurrisset, neutiquam fuisset ab omni Peccati Servitute, quæ à Creatura rationali amoveri à Deo potest, præservata; cum Debitum ipsum sit durissima Peccati Servitus, ut jam suo loco visum est.

572. Ad secundam Objectionem, relatum sub *num. 563.* respondeo, quòd si veræ forent omnes Præmissæ, è quibus in illa arguitur, potius quidem concluderetur in Virgine contractio ipsius Culpe Originalis, quam solius ejus Debiti, etiam stantibus eorundem Adversariorum Principiis. Et defacto eodem prorsus modo arguebant, qui olim contenderunt Virginem in Peccato conceptam. Quomodo namque potuisset dici reconciliata per Christum, idest (ut Adversarii ajebant) ex inimica amica fieri, si non fuisset in Peccato concepta? Hinc Subtilissimus Princeps, piæ Sententiæ Antesignanus, omnes acuminis sui nervos eò intendit, ut ejusmodi Adversariorum Principium prorsus exterminaret, atque à fundamentis everteret. Imò & validissimè idem illud in eos contorsit, è regione ostendens, quòd Christus, quæ perfectissimus Mediator, Reconciliator, & Redemptor, debuit Personam aliquam, & nonnisi Matrem suam Sanctissimam, ab omni Peccato præservare, conferendo illi summam Puritatem & Innocentiam: de quo satis *Cap. 10. hujus Quæstionis.*

573. Eapropter quemadmodum ostensum est *Disp. 3. per totam*, quòd Redemptio, ut sic, dicit Liberationem à Malo, ut sic, præscindendo à Malo contracto, vel contrahibili, vel contrahendo: ita planè dicendum quoque de Reconciliatione & Mediatione inter Deum & Homines, cum solum differant penes diversam considerationem, & ad idem Munus Redemptoris in Christo pertineant, ut ritè cum aliis animadvertit Saavedra in *Sacra Deipara, vestig. 2. disp. 19. sect. 2. num. 809.* Ubi etiam notat, Mediatorem non solum dici, qui inimicos reconciliat, sed etiam ille, qui aliquem ad alterius societatem, familiaritatem, & amicitiam introducit, etiamsi amicitia nunquam fuerit inter utrumque rescissa. Potest enim, subdit, & solet quis introducere aliquem ad amicitiam illius, cum quo nullam antea habuit inimicitiam. Quæ sanè Doctrina debet esse communis, atque inviolabilis apud Authores, stantes pro Immaculata Virginis Conceptione, quæ hodie (Deo gratias) apud omnes Fideles firmissimè viget. Fuitque ea Doctrina insinuata à Scoto, piæ Opinionis Instauratore, ac veluti Authore, quem fuse exponens doctissimus Lychetus 3. *Dist. 3. Quæst. 1.*

quæst. I. §. Secundò supponit, jure concludit ex illo & cum illo, quòd quantò aliqua Persona est magis Innocens, tantò magis Deo reconciliatur. Adeoque, si debet reperiri aliqua Persona, quæ summè teneatur Deo ratione Reconciliationis & Innocentiæ, illa erit præservata ab omni Peccato.

574. Itaque Reconciliatio de se solùm dicit introductionem ad alterius amicitiam, ut sic, seu *facere amicum*, præscindendo ab eo, quòd talis amicitia fuerit, vel ne, priùs rescissa; ita ut terminus, à quo, Reconciliationis esse possit inimicitia negativè sumpta, qua reconciliatus transeat de non esse amicum ad esse amicum; quæ est Reconciliatio perfectissima, & de sola Virgine verificata. In aliis autem quibusvis Adæ Posteris Reconciliatio præsupponit amicitia rescissionem; atque ita necessariò præsupponit eos in aliquo temporis instanti personaliter ac positivè Dei inimicos; cùm nemo esse possit Dei inimicus, nisi sub aliquo temporis instanti sit Peccato Mortali innodatus. In quo sanè puncto Adversarii satis maximè hallucinantur, dum ex uno capite ajunt, Filiorum Adæ Reconciliationem præsupponere amicitiam jam rescissam & deperditam, saltem in Adamo: & ex alio capite contendunt, quòd peccasse in Adam nil derogat Sanctitati & Innocentiæ, & consequenter nec Amicitia Divina respectu Posterorum. Profectò si peccasse in Adam nil derogat Posterorum Adæ Sanctitati, & Amicitia cum Deo, ita ut velint Beatissimam Virginem peccasse quidem in Adamo, sed nunquam fuisse Deo inimicam in seipsa; ergo nunquam fuit rescissa ejus Amicitia, nec aliorum Posterorum, ob peccasse in Adam. Quo jure ergo B. V. dicitur sic reconciliata Deo, ut hujusmodi Reconciliatio præsupponat Amicitiam ejus rescissam? Quid enim ad Posteror rescissio Amicitia in Adam, quæ nil prorsus tangit eorum Personas? Sunt hæc planè paradoxa imperceptibilia.

Id, quod subnectunt Adversarii de Officio Mediatricis & Reconciliatricis contra B. Virginem, fusè rejectum est *Cap. II. §. 7.* dum eo ex Munere nostram quoque ostendimus Assertionem de Virginis Immunitate à Culpa Debito.

575. Quòd ad tertiam Objectionem ex Virginis Baptismo sub *num. 565.* relata, satis planè clarescit, eam quoque inducere in Beata Virgine, præter Debitum, Culpam ipsam Originalem: unde eam acriter olim urgebant nonnulli contra ipsam Immunitatem Virginis à Labe Originali; & meritò, quoniam attentis Principiis, quibus adhuc hærent tuentes in ea Immunitatem à Culpa, & non à Debito, evidenter concludit. Quo namque modo verificabitur forma Baptismi in ea Persona, quæ nullam

prorsus habet Fœditatem in se ipsa, à qua ablueretur? Porro Debitum, & ipsum peccasse in Adam, à quo illud oritur, per Adversarios aliquod fœdum ac turpe non est, ita ut nil per eos deroget Sanctitati & Innocentiæ: Ergo in Persona tantùm Debitrice, & non fœdata Peccato ipso, prorsus inanis erit ablutio sacramentalis, ac falsa Baptismi forma. Tum quia plures ex Adversariis nec ipsum Debitum admittunt in ipsa Persona reali Beatæ Virginis.

576. Et quidem falsum omnino est, B. Virginem ablui à Peccato, ut in Adamo commissio, juxta Adversariorum explicationem. Enimverò Baptismi Sacramentum non fuit à Christo institutum ad delendum & abstergendum Peccatum aliquod ut in solo Adamo repertum, sed benè ut repertum in ipsamet reali Persona baptizandi, atque ab ea realiter contractum. Nec apparet, quo pacto Peccatum Adæ, ut Adæ, ac in eo tantùm repertum, dilui possit per ablutionem exercitam in alia Persona, ab Adamo contradistincta. Neque dicas Peccatum illud Adæ esse transfundendum in Posterorum Personas, atque ita, ut tale, posse in eorum Personis ablui ac dilui: Quoniam in primis cum hoc, quòd sit transfundendum, stare proculdubiò debet, quòd nondum sit transfusum: Ergo & stare debet, quòd in ea Persona, in qua nondum est transfusum, non sit capax deletionis per ablutionem baptismalem. Si enim hæc Persona non in seipsa, sed in Adamo id Peccatum habet; ergo non in seipsa, sed in Adamo exigit ablui. Porro implicat, quòd Peccatum Adæ, ut Adæ, ad Posteror transeat: quia Peccatum Adæ, ut Adæ, est Peccatum merè Personale, & sic intransitivum, cùm Peccatum nequeat migrare de subjecto in subjectum. Transit ergo, & transfunditur ad Posteror Peccatum Adæ, ut Capitis moralis eorundem, & sic ut eorum vices gerentis. Unde fit, eam transfusionem contigisse ex parte Adæ, dum ipse actu peccaret; siquidem ipsomet tunc dicti sunt Posteror ejus in eo peccasse, quòd sine transfusione nullo pacto evenire potuit, ut sæpe in superioribus inculcatum est; cùm forma nequeat denominare, nisi subjectum illud, cui inest: Si ergo eo tunc Posteror dicti sunt peccantes in Adamo, jam Adæ Peccatum intelligitur imputatum ipsis Posteris, atque ita & ad eos moraliter transfusum.

577. Ex quo evidenter sequitur, quòd Peccatum Adæ, ut imputatum singulis Posterorum, est moraliter multiplex, & sic moraliter est proprium uniuscujusque: quatenus autem est proprium uniuscujusque, etiam ad singulos proprium Peccatum spectat, non autem Peccatum Adæ, ut Adæ. Atque eadem de causa moraliter inest unicuique ipsorum proprium

Peccatum, cum sit actio immanens. Non inest autem ipsis ut Personis quibusdam fictitiis, sed ipsis ut realiter pro tempore extituri: unde fit, quod pro illo instanti, in quo primum realiter existent, trahunt ad se omnia, quæ nata sunt consequi illud peccasse in Adam: quod perperam proinde expenditur ab Adversariis. Unde nil mirum, quod plura in hac materia depromant prorsus imperceptibilia, quæ inter planè conspicuum est, quod Baptismus abluit id Peccatum, quod in baptizato non est.

578. Respondeo itaque ad Objectionem, cum Salazario *cap. 24. num. 117.* & aliis communiter, quod Sacramentum Baptismatis nec Peccatum, nec Peccati Debitum requirit, ut sanctè ac ritè impendatur. Duplicem namque effectum est per se natum Baptisma causare. Quorum primus est Christianæ Fidei caractere insignire, & Christi Militem constituere: & sic (ut benè advertit Valentia *tom. 4. disp. 4. qu. 4. pun. 1. §. Sextò*) Hominem subicere Jurisdictioni ac Potestati Ecclesiasticæ, atque ad reliqua Ecclesiæ Mysteria initiare, Sacramentorumque januam baptizato aperire: quibus & alii addi possunt effectus, de quibus satis Theologi, & Patres, præsertim Joannes Chrysostomus *tom. 5. in Catechesi ad baptizandos, ad med.* quos inter satis fulget collatio Gratiæ baptismalis, qua Homo fit sanctus, & gratus Deo, & amicus. Alter effectus est depellere à baptizatis ea Peccata, quæ in iisdem reperiuntur, sive nimirum solum Originale, sive etiam Peccata Personalia. Dixi quæ in iisdem reperiuntur; quoniam non est de essentia Baptismi, quod Peccatum aliquod in Anima baptizati præsupponat, ut ab ipso delendum, & multò minùs Culpæ Originalis Debitum, quod non est ablutionis baptismalis capax in sensu Adversariorum explicatum; aliòquin nunquam contingeret Adultum aliquem accedere ad Baptismum absque ullo Peccato: quod est manifestè falsum apud omnes Theologos. Sicut etiam nunquam contingeret conferri Adultis Baptismum, quin remittantur eis Peccata, quibus maculantur: quod est itidem manifestè falsum apud omnes Theologos, agentes de fictè suscipientibus Baptismum, ac de Adultis hæreticis, in suæ hæresis professione persistentibus.

579. Scimus Adversariorum tergiversationes: sed nostrum non est hic ex professo de tali puncto tractare. Adeant curiosi Wadingum *Ord. Min. fusè de hoc agentem*: integrum namque edidit Opusculum de Baptismo B. Mariæ Virginis, qui in ordine tertius est; illudque in duas Partes divisit. In prima Parte, *Cap. 1.* probat Traditionem Ecclesiasticam de Beatæ Virginis Baptismo non esse omnino certam. *Cap. 2.* probat nullam fuisse in B. Virgine Obli-

gationem suscipiendi Baptismum. *Cap. 3.* nullo modo indiguissè B. Virginem Sacramento Baptismi. *Cap. 4.* nullum sequi inconueniens ex omisso per B. Virginem Baptismo. *Cap. 5.* tandem concludit esse probabilius B. Virginem Baptismi Sacramentum suscepisse.

580. In secunda Parte autem, *Cap. 1.* affert Argumenta, quæ probant ex suscepto Baptismo aliquod inferri in B. Virgine Peccatum. *Cap. 2.* ostendit Baptismum validè conferri, quamvis nullum deleat Peccatum inexistent, & hoc ex Principiis Fidei. *Cap. 3.* evincit non esse de ratione aut significatione formæ Baptismalis supponere Peccatum actu inesse Homini, quando baptizatur: quod etiam demonstrat ex Principiis Fidei. *Cap. 4.* probat, non requiri ad veritatem formæ Baptismi, ut Peccatum Originale, quod infuit, in virtute aut voto Sacramenti remittatur. *Cap. 5.* suadet, quod forma Baptismi verificatur, quamvis nullum supponat Peccatum: & consequenter vera fuit in B. Virgine, quantumvis Libera fuerit ab omni Peccato Actuali & Originali. *Cap. 6.* aliis Argumentis confirmat præfatam Doctrinam. Et demum *Cap. 7. & 8.* solvit Objectiones, quæ cum ea, quam præ manibus habemus, concordant.

Quam proinde & eodem modo solvit, dicens nimirum, quod licet, si nullum esset in Parvulis de lege Peccatum Originale, tunc forma Baptismi esset falsa, quia ad veritatem Signi practici requiritur, ut de lege & in pluribus possit habere effectum, etiam quò ad eventum; non ob id tamen falsa erit forma, quoties ex peculiari Dei Providentia & Dispositione, aut speciali Privilegio accedit quis ad Baptismum suscipiendum absque ullo Peccato. Satis namque est in casu, quod respectu talis Personæ, quantum est ex parte Sacramenti, datur Remissio Peccati in virtute, quatenus datur Gratia remissiva illius, si inesset, & Persona de communi lege esset capax talis effectus, non ponendo obicem. Quandoquidem Baptismus licet institutus sit à Christo ad delendum Originale Peccatum; non tamen cum repugnantia ad peculiare Dei Dispositiones, quibus præter legem communem nonnulli justificantur: at omnino gratis effingitur, quod Sacramentalis ablutio in omni prorsus casu practice designet exercitium actuale ablutionis sordium, seu deletionem alicujus Peccati.

581. Porro, si ritè discurrere velimus, nec ipsa materialis ablutio talis est, ut de se semper præsupponat sordem aliquam in humanis; nec talis de se est, ut semper illam deleat, quando eam præsupponit. Hoc secundum patet: nam sæpè sordes ita tenaciter hærent Corpori, ut multoties nil omnino profuerit facta ablutio, ut experientiâ constat: primum quo-

que fit palam ex eo, quod sæpe ablutio talis adhibetur, ut nedum à sordibus partem Corporis ablutam purget; sed potissimum, ut illam instauret & corroboret, vel ut nervos solvat, aut ut refrigeret, vel calefaciat, juxta diversam balneorum conditionem: aliquando item, aliquod abluatur, ut pristinus color in alium mutetur. Ergo, attenta etiam naturali ablu-tionis, materialiter inspectæ, significatione ex Hominum usu resultante, non semper contingit emundatio à sordibus: vel quia non semper sordes inhaerent: vel quia, si inhaerent, resistunt tamen ablu-tioni. Multò magis eapropter idem dicendum de ablutione Sacramentali, quæ licet ad Originale Peccatum delendum sit instituta; non ita tamen, ut locum habere nequeat in eo, in quo vel Originale fuit alià vià deletum, vel nunquam fuit contractum, cum & ob alias atque alias potiores rationes fuerit quoque Baptismus institutus.

582. Et quidem in tantum intenditur Peccati deletio per Baptismum, in quantum Christus Redemptor noster intendit hunc Adæ Filium regenerare per Gratiam Sanctificantem, in Filium Dei Adoptivum, imprimendo illi characterem Fidei, quo signetur, ut Christi Miles, fieretque subjectum aliorum effectuum, quos Baptismus causat in baptizato, ut aptus fiat ad Regnum Dei consequendum. Ergo, quavis ex causa desit Peccatum in baptizando, semper viget Christi Institutoris intentio circa Baptismi collationem; & sic semper vera, erit ejus forma, attentâ ejusdem Institutione. Quare Chrysostomus eodem loco paulò infra, ritè ac diligenter ponderat, Baptismum non appellari ab Apostolo *Lavacrum Remissionis*: sed benè *Lavacrum Regenerationis & Vitæ*. Ejusmodi autem Regeneratio optimè salvatur, etiam cum nullum inest Peccatum baptizando. Siquidem Regeneratio hæc non dicit de se iteratam Generationem, quæ, Resurrectionis instar, necessariò transferat Hominem è statu Mortis ad statum Vitæ: sed benè dicit ex suo formali conceptu iteratam Generationem (hoc est secundam & aliam Generationem, qua semel genitus iterum in alio novo esse, à primo contradistincto, constituitur per aliam & aliam Vitæ rationem,) aliudve esse sibi communicatum, præscindendo à præfata translatione. Et Ratio est: Quia Spiritualis hæc Regeneratio baptismalis non dicitur Regeneratio ex eo, quod præsupponit aliam consimilem Generationem spirituales priorem jam deperditam, eo modo, quo de necesse præsupponit Resurrectio, qua propriè loquendo quis restituitur ad pristinam eandem Vitam amissam: sed benè, quia præsupponit Generationem carnalem & physicam, cui merè per accidens contingit, quod sit connexa cum contractione Culpæ Originalis. Nam si

Deus Hominem crearet in puris naturalibus, atque ad Baptismi Legem obligaret, ut Filius Regni eo modo, quo nunc, constitueretur; tunc certè Baptismus non transferret eum Hominem è Morte ad Vitam spirituales, nec illum faceret è Filio Iræ ac Diaboli Filium Dei: sed tantum præcisè constitueret Dei Filium, & Regni Hæredem. Adeoque Regeneratio baptismalis, ut Regeneratio est, non involvit de se Peccati Originalis, vel alterius Peccati deletionem, quamvis reipsa defacto fuerit & ad hoc instituta; ita ut regulariter præsupponat saltem Originale Peccatum, sua virtute Sacramentali delendum.

583. Hinc (ut ritè annotavit loco cit. Chrysostomus) Baptismus non uno vocabulo, sed multis & diversis nominibus nuncupatur: quia nimirum ea sibi vendicat nomina ob varios & diversos effectus, quos natus est causare ex Christi institutione. Verum hos inter effectus adsunt nonnulli, quos nequit ipse non causare statim, ac validus est: adsunt autem & alii, qui etiam itante illius valore non causantur ab ipso, vel quia, tale subjectum tali effectui non indiget, vel quia obex in eo reperitur. Nec ideo falsa erit in casu Baptismi forma, cum satis sit, quod Baptismus, quantum est de se, natus est effectus illos causare, & quod eos ut plurimum causet, quamvis alia de causa in casu particulari secus contingat. Alioquin certè nullus erit Baptismus ob falsam significationem, cum Adultus ad eum contritus accedit, vel etiam cum Infans accederet post Justificationem, in Utero Matris acceptam, ut de Jeremia & Joanne asseritur: quod idem, quoque eveniret, cum quis cum fictione ad Baptismum accedit. Cum ergo hæc falsa sint; opus est dicere Baptismum non lædi in sua, practica significatione, quoties non omnes simul effectus, quos natus est causare, causat in aliquo eventu, nisi secundum nostram imaginationem, qua supponimus eam ablu-tionem hos & hos effectus in actu exercito reipsa causare, eo quod ignoramus subjecti dispositionem.

584. Sic ad Argumentum negatur Assumptum: & si vera forent, quæ assumit & supponit, jam Virginem profecto sub ipso Peccato jam contracto concluderent. Et id eo vel maxime, quia Debitum Culpæ Originalis, ut ab Adversariis expensum, ablu-tionis baptismalis materia esse nequit, ut jam observavimus.

Ad primam Confirmationem itidem negatur Assumptum: quod si verum foret, proculdubio Christus Dominus non debuisset circumcidi, imò nec baptizari à Joanne. Siquidem, Circumcisio (quicquid pauci dixerint) fuit Signum aliquo modo practicum Remissionis Peccati, sive ex propria Institutione, sive ut Fidei protestationem involvens, & inde habens efficaciam per modum Signi Legis Naturæ. Et

Baptismus Joannis licet non ita se habuerit, dum Gratiā non causabat, nec Originale remittebat; nihilominus ea functione Joannes hortabatur & excitabat Homines ad Pœnitentiam, qua purgantur Peccata, eo modo, quo aqua purgantur sordes Corporis, ut ex Patribus colligit Valentia *Tom. 4. disp. 4. punct. 1. col. 615.* ac Suarez *disp. 25. sect. 2.* cum aliis Doctoribus communiter: qui cum Augustino *lib. 5. de Baptismo, contra Donatistas, Cap. 10.* dicunt, in Baptismo Joannis datam fuisse Remissionem, Peccatorum tantum in spe, reipsa verò dari in Baptismo Christi. Sicuti ergo, nil obstante summa Christi Innocentia, voluit circumcidi, ac baptizari Joannis Baptismo, ob varia motiva, & rationes, de quibus satis D. Thomas *3. par. quest. 37. art. 1. & quest. 39. art. 1. & 2.* ac Suarez *ibidem.* itaut nec Circumcisio nec Baptismus Christum designarent vel minimo ullo Peccato, sive in se sive in alio, irretitum: sic plane neque hoc designasset Baptismus, ab ipsomet Christo institutus, & ab eodem susceptus.

585. Illum tamen minimè suscepit, eo quia nedum nulla suppetit ratio decentiæ ad id, sed urget quoque in oppositum. Quoniam, ut ait D. Thomas *quest. cit. art. 1. ad 3.* *Christus est primum baptizans spiritualiter:* ac si diceret (subdit in Comment. *ibid.* Suarez jam cit.) *Christum esse principium nostri Baptismatis in superiori ordine existens; & ideo ad hoc significandum decuisse, ut ipse non subderetur Baptismo, quod instituebat. Quæ Ratio, annectit, explicanda est ex iis, quæ tradit D. Thomas supra, quest. 63. art. 5. & 6. ubi probat in Christo non esse characterem, quia in eo est plenitudo Potestatis, & Sacerdotii, cujus character solum est participatio quedam. Sic in presenti, cum per Baptismum Christi imprimatur character baptismalis, qui est proprium inferiorum Militum insigne, non oportuit illo insigniri supremum Ducem.* Unde patet falsum omnino esse, quod ex eo præcisè Christus Dominus à se institutum Baptismum non suscepit, quia nullibi fuit sub Peccato; quamvis ex hypothese cōtraria utique indiguisset Baptismo ad Peccatum delendum. Quocirca hæc Instantia nostram jam traditam confirmat Doctrinam de B. Virginis Baptismo, quem suscepisse eam non dedecuit, sed decuit; estò illius minimè indiguerit ad aliquod Peccatum in se delendum, turpemque ullam Maculam & Fœditatem abstergendam.

586. Accedit ex eodem D. Thoma *quest. 39. cit. ant. 2. ad 2.* quod Christus non solum non indigebat percipere Remissionem Peccatorum, quæ in eo non erant, sed etiam neque recipere Gratiā, quæ plenus erat. Quod secundum non verificabatur in B. Virgine, sed tantum primum. Unde vel ex hoc capite decens non fuit Christum baptizari: secus Virginem. Quod si Scoto

hæreamus, qui in *4. dist. 1. quest. 6. §. Et si objiciatur*, docet, quod si B. Virgo fuisset in Conceptione Filii in summa plenitudine Gratiæ, ad quam Deus disposuit eam perventuram, si postea fuisset baptizata, nullam ibi Gratiā recepisset de novo; tamen Baptismus non fuisset in signum falsum, vel incertum, quia Gratiā significaret vel tunc fieri, vel prius datam tunc inesse: Jam à fortiori clarescit, quàm veraciter Virgo fuerit Baptismo abluta, licet summā prefulgeret Innocentiā. Sicuti etiam fit palam, quod prima Ratio, cur Christum baptizari non decuit, est illa, quam ex D. Thoma assignat Suarez, quæ tamen è converso decentiam Baptismi fundat in Virgine.

587. Ad secundam Confirmationem negatur assumpta Paritas Sacramentorum Baptismi & Pœnitentiæ. Nam (ut bene advertit Lucas Wadingus *Opusc. cit. par. 2. cap. 7. num. 99.*) magis intrinsecus est ordo Pœnitentiæ ad Peccatum, quod saltem fuit, quàm Baptismi: quamvis enim etiam Baptismus institutus fuerit in Remissionem Peccatorum, ita ut de lege & regulariter talem causet in actu secundo Remissionem; non ideo tamen in casibus quibusdam particularibus non contingit Baptismum conferri valide, quin hujusmodi exerceat Remissionem, vel quia subjectum eā non indiget, vel quia licet indigeat, obice tamen premitur. Porro tritum est Dei virtutem non alligari Sacramentis; unde plura adsunt media efficacia justificandi Hominem ante susceptum Baptismum: Sic licet de Baptismi efficacia sit delere, quantum est de se, Peccata susipientis Baptismum; tamen tali efficaciæ nil derogatur, si ea deletio, vel ob Peccati carentiam, vel ob appositum obicem, ad effectum non reducit. Quod nullo sanè modo obstat valori Baptismi, ut supra ostensum est, & fusiùs ostendit loco cit. Wadingus. Non sic autem Pœnitentiæ Sacramentum, cum respiciat pro materia remota Peccatum semel commissum, etsi aliàs absolutum & remissum. Siquidem sinè materia remota nequit subsistere materia proxima, nempe actus Pœnitentis, qui nullo modo nequeunt non versari circa Peccatum aliquando commissum: Sinè materia proxima verò implicat subsistere Pœnitentiæ Sacramentum, ut clarissimum est.

588. Quin & retorqueri potest ex mox dictis Argumentum. Enimverò certissimum est, quod Peccatum, semel remissum à Deo, non ampliùs in suo genere existit, & sic modò nihil est; & tamen hoc non impedit Sacramenti Pœnitentiæ valorem, quoties iterum subjicitur clavibus: Ergo etiam à fortiori in Baptismo licet nullum sit Peccatum delendum, hoc non obstat Baptismi valori. Et Ratio est: quia in tantum id verificatur in primo casu, quia materia proxima Sacramenti Pœnitentiæ sunt actus Pœnitentis,

tentis, non verò ejus Peccata : Sed etiam in Sacramento Baptismi materia proxima non est Peccatum Originale, sed ipsamet ablutio : Igitur &c. Neque inferas ex hoc, quòd Retorsio probat, ad Baptismi veritatem saltem requiri, quòd Originale Peccatum fuerit aliquando in suscipiente Baptismus : Est namque manifesta, Disparitas. Quoniam Originale Peccatum non est materia remota Baptismi, sicut Peccatum Personale est materia remota Pœnitentiæ : Ergo licet hoc Sacramentum de necesse presupponat Personale Peccatum aliquando infuisse Pœnitenti ; non sic verò potest inferri de Baptismo respectu Peccati Originalis in suscipiente Baptismus ; imò inferri debet, oppositum, ut liquet.

Et quamvis Originale Peccatum sit materia, circa quam versatur ablutio Sacramentalis, quæ quidem pro illius quoque absterfione & deletione fuit instituta à Christo ; non ideo sic versatur circa id Peccatum, ut locum habere nequeat in eo, qui nullum unquam tale Peccatum contraxit, ut perspicuum est ex dictis. Quoniam, ut inculcatum est, Baptismus non fuit ad id tantum institutus, nempe pro Peccati Originalis deletionem ; sed etiam principaliter ad insigniendum caractere baptismali baptizatum, vi cujus agnoscat ut Christi Miles, atque ut per eum capax fiat cæterorum Mysteriorum, subjiaturque Ecclesiæ Dei. Quod ex valido Baptismo semper verificatur, estò ex tali vel tali subjecti dispositione Gratiam non conferat, & Originale non deleat ; aut Gratiam conferat, & Originale, utpotè nunquam contractum, non deleat. Non ita verò se habet Pœnitentiæ Sacramentum, cui sanè repugnat non esse absolutionem à Peccatis aliquando personaliter commissis.

589. Ad illud Augustini patet Responsio ex dictis *Disput. 2. Quæst. 2. Cap. 1.* nam probat universalem ipsam Originalis Peccati contractionem defactò, & non puram Debiti contractionem, ut perperam astruunt Salmanticenses. In ea tamen, & similibus Propositionibus universalibus non comprehenditur Virgo, ut suo loco ostendimus. Et nullus quidem non mirabitur Augustinianæ Loquelæ expositionem ab Adversariis exhibitam. Profectò si per eos baptizari in Christo est semper & in omni casu mori Peccato ; ergo Baptismus Christi semper & in omni casu est Mors Peccati in suscipiente illum ; ergo Baptismus Christi semper & in omni casu præsupponit Peccatum Originale in baptizando vivere, & solum mori in aliquo priori naturæ ad infusionem Gratiæ baptismalis peracta ablutione : vel etiam in posteriori naturæ instanti, juxta varias de formæ novæ accessu & veteris recessu Opiniones quò ad prioritatis & posterioritatis naturæ ordinem : vel

tandem in eodem naturæ instanti, ut nos defendimus in *priori Tomo*. Consequens autem est manifestissimè falsum ex dictis : Igitur &c.

590. Tum quia contraxisse Debitum per Adversarios non est contraxisse Peccatum : Ergo non est vixisse Peccatum ; quia vixisse nequit quod nunquam extitit. Quo pacto igitur per solam Debiti contractionem salvatur, quòd baptizari in Christo sit mori Peccato respectu Virginis, cui solum Peccati Debitum per Adversarios infuit, non ipsum Peccatum ? Præterea Baptismus institutus est ad delendum Peccatum Originale, contractum Generatione ab Adæ Posteris, ut liquet ex Tridentino, & omnium Doctorum Catholicorum sensu : Debitum autem non est ipsum Originale contractum. Neque dicas Baptismus etiam delere Peccatum illud Posterorum, in Adamo commissum : Nam vel illud Peccatum fuit etiam Posterorum, vel non ? Si non ; quo ergo pacto delebitur per Posterorum Baptismus ? Si sic ; ergo debuit Posteris ipsis inesse ; cum repugnet Peccatum unius inesse alteri in eo sensu, in quo hujus non est, sed illius ; ergo repugnat, quòd Peccatum commissum à Posteris in Adamo, non insit eisdem aliquando ; & sic repugnat contractio Debiti sine actuali contractione ipsius Peccati, cujus est Debitum. Profectò ita est : Nam Peccatum Originale, à Posteris Adæ in Conceptione contractum, idem illud est ab iisdem in Adamo commissum, physicè quidem præteritum, sed moraliter permanens pro Conceptionis instanti : Ergo non peccavit in Adam, qui in Conceptione Originale Peccatum non contrahit.

SE C U N D U S.

Quarta, & quinta Objeçtio.

enodatur.

591. **E**X Objectionibus, quas Adversarii urgent, & quas *Cap. 13.* adduximus, tres duntaxat *Cap. præced.* enodavimus : unde hoc Capite ad cæterarum Solutionem continuandam animum applicamus. Et primò ad quartam de Morte corporali B. Virginis respondeo, eam non secus, ac cæteras, probare in illa actualem Culpæ Originalis contractionem. Quare non sine magno strepito eam urgebant, qui olim stabant pro rigida Opinione : nec minori fervore ipsomet Argumento utuntur, qui, utpotè iisdem adhuc illorum Principiis inhaerentes, contendunt vel saltim Debitum Culpæ in B. Virgine agnoscendum. De hoc tamen puncto diffusè egit in peculiari quodam Opusculo P. Lucas Wadingus jam supra laudatus, in quo sub *Cap. 1.* discutit, quàm certum sit humanam Mortem esse Peccati Suppli-

plicium. Adducitque sub *Cap. 3.* Rationes illorum, qui voluere, B. Virginem obiisse Mortem corporalem, ob Originale actu contractum, quas majori urget efficacia, quam Adversarii ipsi præstiterint. Indè sub *Cap. 4.* inquit: An propterea mortua Virgo Deipara, quia in Adam peccavit: an verò ex Debito contrahendi Peccatum Originale? Enimverò qui Virginem immunem sustinent ab actuali Culpa Originalis contractione, ac simul tenent corporalem ejus Mortem veram Pœnam fuisse, non eodem modo procedunt. Nam quidam dicunt eam fuisse mortuam, quia peccavit in Adam, & sic ob demeritum non intrinsecum, sed extrinsecum, in Adamo recognitum; ita ut licet ipsa non habuerit meritum Mortis, habuit tamen ille, qui demeritum intulit Vitæ. Alii verò mortuam asserunt B. Virginem non ob Peccatum actu contractum, aut in Adamo commissum; sed benè ex Debito contrahendi Originale Peccatum in se ipsa, quod debuit quidem ex Adamo trahere, ut docet præ aliis Vasquez *disp. 115. cap. 3. & disp. 117. cap. 10.* quem refellit Aversa *3. part. quest. 21. sect. 14. §. Ad tertium*, ex eo, quod Pœna, propriè dicta supponit Culpam, quæ abfuit à Virgine. In quo perperam procedit is Author, dum contendit Virginem peccasse in Adam, quod & conformiter ad nostram Doctrinam explicat. *1. 2. partis. quest. 81. sect. 5.* Morz autem est Pœna primi illius Peccati, ut dicemus.

592. Utramque itaque Sententiam, ac dicendi modum, juxta Principia etiam Adversariis communia, efficaciter præfatus Wadingus refellit, abstrahendo ab ea Quæstione: *An Virgo Beatissima peccaverit in Adamo, ut communior* (inquit) *& facilius fert Opinio: sive non peccaverit, ut alii* (subdit) *nunc probabilius, quam utiliùs defendunt.* De quo satis nos egimus ut *Disp. 1. Quest. 1. & 2.* Contra primum dicendi modum easdem objicit Rationes, quas pro iis, qui Originalis Peccati actualem contractionem contendunt in Virgine, jam præmiserat. Quia nimirum si Pœna non infligitur, nisi ob propriam Culpam, ita ut ad Dei Justitiam pertineat non inferre Mortem absque Culpa, quod SS. Patrum Autoritate firmatur; ergo etiam dicendum non esse Dei Justitiæ consonum, quod B. Virgo, ob Culpam in alio commissam, solvat Pœnam in seipsa, ita ut sit radicale Peccatum, sed Personale Supplicium, cum aliòquin juxta modum Delicti sit & Plagarum modus. Refrigitque Augustinum *lib. de Prædest. & Grat. cap. 3.* dicentem: *Faciliùs enim fieri posset, ut quamvis, transeunte Peccato, Pœna minime sequeretur, quam ut nulla communicatione Peccati partem sumat Pœna, qui non habet Culpam.* Adducit item alias ejusdem Augusti-

ni Authoritates, idem clarè resonantes, ac Trident. Concil. *sess. 5. can. 2.*

593. Contra secundum dicendi modum, (de cujus Probabilitate valde dubitat, quia assignat, inquit, pro causa Mortis, quod causa non est) adhuc ex eo invehitur, quia nequit quis justè puniri propter Peccatum, quod habiturus, vel patraturus est; sed benè propter illud, quod jam habuerat, vel patrauerat: sicuti neque bono operi fiendo, sed facto digna statuitur retributio. Unde ad Massiliensium errorem trahit istiusmodi Opinionem. Nec obstat, subdit, quod Massilienses locuti sunt de Peccatis Actualibus, & non de Originali: Nam (ait) Augustinus universim & absolute absurdum dicit quempiam puniri propter Peccatum futurum. Hinc tandem sub *cap. 5.* defendit sacratissimam Virginem obiisse Mortem non in Pœnam Proprii seu Personalis Peccati, sed ex conditione mortalis & institutæ Naturæ: quam Assertionem pluribus firmat & ostendit.

594. Sed quamvis præmemoratus Author, de Immaculata Virginis Conceptione admodum benemeritus, perdoctè satis ac eruditè Opusculum hujusmodi construxerit; nihilominus æquè, ac Adversarii, verà Peccati Originalis, ejusque Debiti, ac Translationis doctrinali Notitiâ destitutus, ex falsis Principiis in impugnando Adversarios procedit, quanquam efficaciter eos redarguat, utpotè iisdem Principiis innixos. Profectò certissimum est, Mortem, & alias Pœnas Corporis, ab Adamo in Posteror transfusas, non esse Pœnas Peccati Originalis Habitualis, quo Posteriores defactò maculantur in statu realis existentia; sed benè illius Peccati, quo dictum est, omnes illos in Adamo peccasse, quod fuit Actuale ipsum Adæ Peccatum, ut pluries alibi dictum est. Siquidem Comminatio illa [*Quocunque die comederis ex eo, Morte morieris*] de utraque Morte, spiritali & corporali, facta est, ut omnes exponunt; fuitque non ad solum Adam, sed & ad Posteror, utpotè ab eo in talis Præcepti observantia vel inobservantia moraliter dependentes, directà. Adeoque sicuti eo ipso, quod Adam peccavit id Præceptum violando, utriusque Mortis Reus factus est; sic & Posteror, qui eodem tunc in eo peccaverunt, eodem utriusque Mortis Vinculo irretiti sunt.

595. Confirmatur: Nam Posteror ob Adæ Peccatum, utpotè Peccatum eorum Capitis moralis, amiserunt in eo Sanctitatem & Justitiam, quemadmodum Tridentinum definit *sess. 5. can. 2.* Nam Adam suo Peccato (ut ibi dicitur) non tantum sibi, sed etiam nobis acceptam à Deo Sanctitatem & Justitiam perdidit; & sic non sibi soli, sed etiam nobis Donum Immortalitatis amisit; ita ut eo ipso debueramus intelligi, nedum sub Debito contrahendi cum ipsa

ipsa Natura ab Adamo illius Peccati Maculam in Conceptione : sed etiam cum Debito subeundi privationem omnium illorum Donorum , cum omnibus comminatis Pœnis , quorum præcipua est Mors . Ergo omnia hæc ab ipsomet Actuali Peccato Adæ , utpotè Capitis nostri moralis , immediatè prodire , tanquam Pœna illi Peccato præscripta , & jam comminata . Unde fit , quòd licèt in Generatione Posterorum Corpus efformetur & organizetur ante Animæ rationalis creationem & infusionem , & sic ante Peccati Originalis Habitualis , seu Maculæ contractionem ; adhuc tamen eorum Corpus non generatur , nisi mortale & corruptibile : Ergo signum evidens est , quòd talis Mortalitas & Corruptibilitas non est Pœna Maculæ contrahendæ , sed benè illius Peccati in Adamo perpetrati . Ipsa equidem Ratio , quæ probat Pœnam non posse infligi sinè Culpa , etiam probat irrogari non posse ante patratam vel contractam Culpam .

596. Et quidem , qui nostris de Originali Peccato Principiis (admittentibus Adæ Posteror verè & propriè in eo peccasse) non adherent , eatenus dicunt justè Posteror ob Adæ Peccatum iis punitos fuisse Pœnis , quibus premuntur , imò & justè maculandos in Conceptionis instanti , quatenus Peccatum Actuale Adæ considerant ut Peccatum totius Naturæ : & sic inferunt ob idem illud Peccatum debere ad Posteror simul cum Natura transfundi & Maculam illius Peccati , cum omnibus Pœnis illi infligis . Igitur in omnium Sententia Mors corporalis est Pœna primi Peccati , quo nimirum Adam Dei Præceptum pro se & suis transgressus est ; non autem Originalis illius Maculæ , quam in Conceptione contrahimus . Possemus circa hoc SS. Patrum Authoritates cumulare , quæ facillimum sanè occurrunt : sed hoc erit non puram Objectionis Resolutionem , quæ adhuc prolixa est , sed Disputationem intexere . Tum quia Rationes mox adductæ satis id præmonstrant .

597. Ex quo liquidò emergit Wadingum non debuisse præscindere à Controversia illa [An B. Virgo in Adam peccaverit , Debitumque ab eo traxerit subeundi Maculam Originalem] cum ab ejus Decisione dependeat , num ejus Mors corporalis Pœna Peccati Originalis fuerit , vel ne . Id tamen indè prodit , quia falsò cum aliis concipit quid sit peccasse in Adam , & Debitum subeundi Maculam indè contrahere . Quamvis in mox cit. *Opusculo* de hac materia Mortis corporalis B. Virginis abstrahat ab ea Controversia ; non sic tamen in *Opusculo de Virginis Redemptione* , quam salvare conatur ratione contracti Debiti , multa de eo tangendo , quæ satis demonstrant non benè de eo sentire . Et satis erit , si innuamus eum

par. 2. cap. 6. num. 92. asserere , quòd facile negari possit , Redemptionem Præservativam , etiam à Culpæ Debito esse præstantiorem , imò & esse veram Redemptionem : additque *neque quicquam extollit Virginis Innocentiam à Debito liberari , sicuti neque eandem deprimit Debitum habuisse . Nihil enim hoc officit personali & propriæ Virginis Puritati , quòd in alio peccaverit .* Ubi , ut vides , perperam concipit quid importet Posteror peccasse in Adam . Porro , si ita est , ut docet ; ergo aut peccare nihil est , quia non lædit personalem Puritatem & Innocentiam : aut , cum dictum est ab Apostolo , quòd *omnes in Adam peccaverunt* , hoc prædicatum , *peccaverunt* , non fuit de veris & realibus Posterorum Personis dictum & enunciatum , tanquam de vero & proprio illius subjecto : sed benè de fictitiis quibusdam Personis , omnino à realibus Posterorum Adæ Personis contradistinctis . Sed hæc fusè *alibi* discussa sunt .

598. Perperam eapropter Wadingus simpliciter futurum appellat id Peccatum , quod Posteror Adæ contrahunt in Conceptionis momento : & æquè malè astruit tale Peccatum , ut in tali momento à Posteris contractum , esse Mortis coporalis causam . Enimverò quò ad primum , tale Peccatum , in Conceptione à Posteris contractum , est idem illud ab eisdem in Adamo perpetratum , præteritum quidem quò ad esse , actuale & physicum , sed moraliter permanens in ipsa Necessitate seu Debito illud contrahendi , quo sanè Posteror premuntur ante suam ipsorum realem Conceptionem . Non tamen sic perseverat pro tempore antecedente ipsorum Conceptionem , sed benè pro instanti suæ ipsorum realis Conceptionis & Existentiæ : sicuti nonnisi , ut ejusmodi instanti suæ ipsorum realis Existentiæ addicti , Posteror peccare potuerunt , ac reipsa & defacto peccarunt in Adam . De quo satis dictum est tam in *primo* , quàm in hoc *secundo Tomo* , pluribus in locis .

599. Quò ad secundum autem clarescit ex mox dictis , quòd nimirum Corporis Mortalitas habet suum esse , priusquàm creetur Anima , & infundatur Corpori , in quo contrahit Originale Peccatum . Tum quia id manifestissimè quoque innotescit ex iisdem Adversariis , ut plurimum contendentibus Originale Peccatum consistere in ipsa Gratiæ ac Justitiæ Originalis privatione : quæ proinde si ex actuali Peccato Adæ , ut Capitis moralis , tanquam à causa demeritoria non pendet ; opus erit dicere , quòd pendeat ex mero Dei Beneplacito ; & ita , quòd Deus esset causa adequata Peccati Originalis in Posteris , quòd est absurdum . Sequela patet : Quia in tantum Posteror Gratiæ & Justitiæ Originali carent , in quantum Deus ea Dona illis non tribuit : Ergo vel Deus , hæc denegando Posteris , procedit ex mero suo Beneplacito : vel

vel ex justo motivo. Si primum; jam stat illatum absurdum. Si secundum; profecto tale justum motivum nonnisi ipsum Peccatum Posterorum esse potest, quod Originale est, & dicitur. Atqui non illud ut contractum à Posteris in statu realis existentiae, quia hoc non praecedit, sed subsequitur Donorum statûs Innocentiae privationem, ut visum est: Ergo illud ut in Adamo commissum.

Ut ergo ritè statuatur, Beatissimam Dei Genitricem obiisse Mortem non in Pœnam Proprii seu Personalis Peccati, debet certò certius immunis prædicari à Peccato in Adamo perpetrato à Posteris, & sic etiam ab omni Debito contrahendi ejus Maculam in Conceptione. Siquidem peccasse in Adam licet non importet in ejus Posteris Peccatum aliquod personaliter perpetratum; importat tamen Personas Posterorum verè & propriè peccasse per physicam, Adæ actionem, etiam ipsorum nomine contra Dei Præceptum exhibitam; adeoque importat ipsorum Personas, ut adhuc futuras, moraliter exercuisse actionem illam peccaminosam; ita ut Actio illa esset moraliter propria uniuscujusque ex Posteris, qui in eo peccarunt, essetque proinde physicè una, sed moraliter multiplex.

600. Sed est ulteriùs animadvertendum, Wadingum *Opusc. cit. Cap. 5. num. 32.* statuere, *Sanctissimam Virginem Mortem obiisse non in Pœnam Proprii seu Personalis Peccati, sed ex conditione mortalis & destitutæ Naturæ.* Quibus verbis insinuare videtur B. Virginem accepisse ab Adamo Naturam destitutam, licet fuerit à Macula præservata. Natura autem destituta sonat Naturam Donis, ad Innocentiae statum attentibus, privatam propter Adæ Peccatum; atque adeò sonat Naturam ob Adæ Peccatum à Deo punitam. Quo præsupposito, nescio sanè quo pacto salvari possit, B. Virginis Mortem non fuisse Pœnam Peccati. Profectò eo modo, & non aliter, explicare consueverunt magna ex parte Theologi transfusionem Culpæ & Pœnarum ab Adamo in Posterios. Siquidem supponunt Peccatum Adæ fuisse Peccatum totius Naturæ; unde, cum hac Posteris communicatur destituta iis Donis, quæ habere deberet, tunc Peccatum transit de Natura in Personam, in quam proinde transeunt & Pœnæ. Et quòd talis sit Wadingi sensus, patet ex eo, quia solum excludit à Virgine Peccatum Proprium, seu Personale; quia nimirum Originale Peccatum ipse putat nullo pacto esse Proprium, & esse Peccatum Naturæ, non Personæ, quasi non ipsæmet Posterorum Personæ in Adamo peccassent, quod est chimæricum, & alibi pluries est confutatum. Nam licet non sit Peccatum Personale, hoc est physicè ab ipsis Posterorum Personis elicatum; est tamen Proprium earundem Personarum, utpotè ab eis moraliter elicatum, & sic non Pro-

prium physicè, sed moraliter.

601. Igitur statuendum est, B. Virginem nullo modo in Adam peccasse, & sic nullum quoque Debitum habuisse contrahendi Maculam Originalem; adeoque nullam omnino Pœnam pro Originali Peccato à Deo inflictam subiisse. Imò (ut optimè innuit in suo dulcissimo Eloquentio S. Franciscus Salesius, sub *Cap. 6. Lib. 2. Divini Amoris*) ob intuitum Electionis ad Divinam Maternitatem *avertit ab ea omnem Captivitatem, elargiens ei bonum duorum statuum Naturæ humanæ. Illa siquidem* (nempe Virgo Beata) *Innocentiam, quam primus Adam perdidit, retinuit, & excellentissimo modo participavit Redemptionem, quam secundus ei acquisivit.* Quocirca jure plures Theologi sustinent, eam habuisse Donum etiam Justitiæ Originalis ab initio, præter Gratiam Sanctificantem; & solum caruit Dono Immortalitatis, & sic mortalis fuit, ut esset conformior Filio suo, qui erat in Carne passibili venturus, ut Morte sua Mundum vivificaret. Quin etiam nec desunt asruentes datam ei fuisse optionem, an vellet, vel ne, mori; atque ipsam elegisse sibi Mortem, ut sese perfectiùs Filio conformaret.

602. Hinc sancta Ecclesia in *Festo Assumpt. B. Virginis, in Orat. Secr.* docet B. Virginem *ex conditione Carnis migrasse.* Quod non est intelligendum (ut insinuare videtur Wadingus) de conditione pœnali Carnis, vitiata & corruptæ propter Adæ Peccatum, itaut Mortalitas in Carne haberet rationem Pœnæ: sed bene *de conditione purè naturali;* cum Caro humana ex suapte natura sit corruptibilis & mortalis, ita ut etiam in statu Innocentiae Homo mortuus fuisset, nisi Mors fuisset quibusdam remediis, ac translationis præventionem à Deo impedita, ut fusè ostendimus in *Tomo 3.* Adeoque sacratissima Deipara ex mera carentia Doni Immortalitatis, quo ex motivo majoris conformitatis ad Christum caruit, mortua est, Morte quidem felicissima, vi Charitatis potius causata, similique sopori illi, quem Deus immisit Adæ Innocenti, ut bene Wadingus citatus. Quibus omnibus maximè favet in nostra præcipuè Doctrina, quam tradidimus de Originali Peccato, *Condemnatio Propositionis 73. Michaëlis Baji, à tribus Pontificibus firmata, cujus tenor est: Nemo, præter Christum, est absque Peccato Originali; hinc B. Virgo mortua est propter Peccatum ex Adam contractum, omnesque ejus afflictiones in hac Vita, sicut & aliorum Justorum, fuerunt Ultiones Peccati Actualis vel Originalis.* Vide circa hanc Wadingum *Cap. 5. cit. à num. 37.*

603. Ad Objectionem itaque negatur Assumptum ex dictis. Ad Impugnationem autem illius datæ ab iisdem Adversariis Responsionis, quòd Virgo sit mortua, ut conformaretur Christo,

ho, respondeo iterum negando suppositum. Nam Deus non privavit Virginem Dono Immortalitatis jampridem concessio, quia nunquam illud ei concessit: sive hoc evenierit dependenter à consensu ejusdem Virginis, quæ sua sponte Mortem elegerit; sive non. Siquidem (ut dicemus *Quæst. 3. Cap. 9.*) eodem ordine, quo decreta fuit à Deo Christi Passibilitas absque ulla Divinorum Decretorum contradictione, sic & decreta est Passibilitas suæ Dignissimæ Matris. Ad aliam quoque Instatiam negatur, quod Virgo non fuerit Mediatrix apud Deum pro Genere humano, cum id uno ferè ore clamitent SS. Patres. Unde *Cap. 11. §. 7.* ex hoc ipso Munere deduximus Virginis Immunitatem à Culpæ Debito. Vide *ibi dicta*, & præcipue recurre ad Salazarium *locis ibi allegatis*; qui profectò *utrobique* solidissimè ostendit Salutem Mundi non solum Christo, sed etiam Virgini ab Æterno Patre donatam: sic tamen, ut Filius tanquam prima & principalis Causa Redemptionis nostræ condignum Pretium obtulerit; Virgo autem eandem Redemptionem ex congruitate quadam impetraverit. Sic Maria, Christo Domino ad Redemptionem Adjutrix & Auxiliatrix fuit: non quia eo auxilio & adiutorio indiguerit, cum Sanguinis sui æstimatione nostrorum Debitorum compensationem immenso intervallo vicerit: sed quia Matris Autoritas & Dignitas hoc postulabat, ut ejus quoque Merita, Preces, & Vota cum Votis ac Meritis Christi conjungerentur, ut Salus Hominum, utrique donaretur; & sic verificaretur, Mariam nihilominus ad Salutem nostram concurrissè, quàm Hevam ad Subversionem & Ruinam. Hæc verbatim ex eruditissimo Salazario.

604. Ad quintam Objectionem dico eam habere quoque locum in Adversariorum Sententia: siquidem peccasse in Adamo, ac Debitum, inde traxisse nil per eos derogat Sanctitati, & Innocentiæ: cum igitur B. Virgo fuerit verè in se omnino Innocens & Immaculata, jam non potuit ullâ Pœnâ puniri à Deo; cum Pœna, ut Pœna, locum habere nequeat, ubi nulla fuit Culpa, ut benè innuit Wadingus, ubi supra, & firmat etiam contra Vasquez Averfa in 3. *par. quæst. 27. sect. 14. §. Ad tertium.* Adeoque & Adversarii tenentur exponere quid futurum fuisset, si Virgo Beata mortua esset ante Christum. Et in hoc casu (præter alios, inquit idem Averfa) *congruentius est dicere, quod nonnisi postea per ipsum Christum introducta fuisset in Regnum Cælorum: quia licet non excluderetur per Peccati Reatum; tamen detineretur in Honorem Christi, à quo verè redempta fuit.* Cui consonat quoque Suarius *disput. 9. sect. 5. circa finem*, dicens: *data hypothese, probabilius videri in eo eventu descensuram fuisse in Sinum Abrahamæ, donec Christus Morbo sua Regni Ja-*

Tom. II.

nuam aperiret, juxta Legem Dei ordinariam.

605. Quod tamen judicium neutiquam probandum censeo. Quandoquidem (ut ait Scotus 3. *dist. 3. quæst. 3. §. Ad aliud de aperitione Januæ*) *Janua fuit sibi* (nempe B. Virgini) *aperta per Meritum Passionis Christi prævisæ, & acceptæ specialiter in ordine ad hanc Personam, ut propter illam Passionem nunquam huic Personæ inesset Peccatum, & ita nec aliquid, propter quod Janua clauderetur.* Et quamvis deinde in præfatorum Sententiam descendat exemplo SS. Patrum, qui nonnisi post exhibitam Passionem fuerunt à Limbo educti, licet purgati jam fuerint à Peccato Originali; nihilominus latissima est disparitas. Quoniam licet Originale Peccatum deletum fuerit in illis Patribus quò ad Culpam; secus tamen quò ad Pœnam, concernentem clausuram Regni cœlestis, quæ ex Dei Decreto nonnisi post exhibitam Passionem tolli poterat: Beata Virgo autem nullum omnino in casu habuisset Peccatum, cui talis Pœna deberetur: Ergo Lex ordinaria, pro cæteris Adæ Filiis præscripta, nullam habuit vim contra illam.

606. Profectò ubi diversa est ratio, diversa quoque esse debet Juris dispositio. Sic dato casu, quod Beata Virgo fuisset Christo præmorta, & aliunde Deus statuisset nullum etiam Innocentem posse ad cœleste Regnum intrare ante exhibitam Christi Passionem, putarem sanè in hac hypothese locum decentiorem præferendum fuisse à Deo Virgini, ut ipsa, etiam in hoc excelleret Sanctos Patres in Sinu Abrahamæ detentos: ita sanè decebat Dei Matrem, ac totius Orbis Reginam, Innocentem, Purissimam, & Immaculatam, atque à Peccatoribus omnino segregatam. Hinc, ut quod sentio sincerè aperiam, videtur mihi Quæstio hæc (ut ita loquar) satis infusa; cum divinando potius, quàm disputando, dissolvi queat. *Quis adjuvit Spiritum Domini? aut quis Consiliarius ejus fuit, & ostendit illi?* [*Isaia 40. 13.*] Profectò hoc spectat ad ordinem alterius Providentiæ. Defactò autem disposuit Deus, quod Virgo Beatissima, priusquam à Vita migraret, durissimum subiret Martyrium, ita ut ejus Anima doloris gladio pertransiretur ob Filii Passionem & Mortem, atque ita fieret quoque Regina Martyrum. Cæterum facta hypothese, quod voluisset Deus Matrem suam mori, antequàm Christus in Cruce expiraret, & simul noluisse eam ingredi ante Christum in Regnum cœleste; tunc proculdubio pariter providisset, atque ordinasset talia de Virginis permanentia extra illud, ut simul consuleret & Filii & Matris Dignitati & Honori. Ecquis dubitare ausit de hoc?

607. In omni casu autem, quod Virgo, Deo sic disponente, in ea hypothese detineretur sive

D d d

in

in Limbo, sive in alio quovis loco extra Cœlum Empyreum, seu Beatorum Regnum, nullo sanè pacto detentio illa esset ei pœnalis & violenta, ita ut Pœnæ rationem haberet, ac privationis Visionis Divinæ, ut innuere videtur *loco cit.* Suarez: sed esset pura carentia, dum non esset ei debita Visio, nisi juxta gratuitam Dei promissionem; quæ in casu ex mero Dei beneplacito, & non in alicujus Peccati vindictam, tali modo se habuisset, ita ut non præsupponeret aliam Voluntatem antecedentem in Deo, aliud oppositum asruentem: quæ tamen non evasisset consequens, ob defectum ex parte Virginis, ut defactò contigit de SS. Patribus. Tandem non desinam hic annotare, quòd plures Theologi optimè componunt defactò in Virgine statum Viatrix cum Visione Beatifica, ita ut velint, quòd fuerit reipsa permanenter Viatrix simul & Beata. Quam Assertionem præ aliis egregiè propugnat Thomas Frances Ord. Min. in suo *Certamine Scholastico de Immac. Virginis Conceptione, sect. 43. subsect. 2.* Qua præsupposita Sententia, nullum sanè locum habet curiosa illa Investigatio, ut liquet.

S. TERTIUS.

Occurritur sextæ, ac septimæ seu ultimæ Objectioni.

608. **Q**Uò ad sextam Objectionem, profectò Adversarii per eam perspicuè manifestant propriæ ipsorum Doctrinæ absurditatem, dum ex nostra Sententia id absurdum inferunt, quod est omnino necessarium ad hoc, quòd sacratissima Virgo, Dei Parens, Innocens prorsus ac Immaculata prædicetur. Enimverò contendunt eam indiguissè Gratiâ Sanctificante, quæ in actu exercito esset Remissiva Peccati in Adamo perpetrati, ne Maculam illius contraheret in Conceptione: quod contradictionem involvit. Siquidem Gratiâ Sanctificans non est Remissiva Peccati futuri, tametsi imminentis, sed Peccati præteriti, seu jam commissi: & ut in actu exercito sit Remissiva Peccati, præsupponit subjectum non quidem Peccato maculandum, sed jam maculatum. Quo ergo pacto hi Authores Virginem Innocentem prædicant, ac omnino Immaculatam, & simul indigentem Gratiâ, quæ in actu exercito sit Remissiva Peccati in illa? Scio eos recurrere non ad Peccatum in propria ipsius Persona repertum, sed benè in Adamo cum aliis Posteris commissum. Sed hoc paradoxum quippe est, nostram capacitatem excedens. Vel enim id Peccatum, in Adamo commissum cum cæteris, est verè Peccatum proprium ipsius Virginis: vel non, sed omnino alienum? Si primum; quo ergo jure

Peccatum proprium Virginis non hæret ipsimet Virgini, cujus proprium est, sed alteri à Virgine? Hoc certè mirabile est: & eo admisso, non video quo jure sit necessaria in Virgine Gratiâ Remissiva Peccati ad Peccatum illud destruendum; cum Peccatum illud in ipsa, reverà non sit, & Gratiâ non expellat nec destruat Peccatum, nisi per modum causæ formalis, & sic ut informans id subjectum, in quo Peccatum reperitur. Si autem est omnino alienum; ergo ineptè asseritur Virgo indigens Gratiâ in actu exercito Remissivâ Peccati prorsus alieni, vel etiam impeditivâ Maculæ Peccati omnino alieni, cum nec de Potentia Dei absoluta possit alieni Peccati Maculam subire; nam Peccatum non est aptenatum maculare nisi suum verum Authorem, à quò fuit reverà perpetratum saltem moraliter.

609. Itaque, ut claram Argumenti Solutionem subjiciamus, advertendum est Gratiâ dupliciter sumi posse. Uno modo strictè, quo pacto venit sola Gratiâ habitualis, qua sanctificamur, ac etiam actualis, qua adjuvamus à Deo ad actus supernaturales & Vitæ æternæ meritorios exercendos. Alio modo largè, pro quocunque Dono, Favore, Beneficio, Privilegio, gratis ac liberaliter à Deo collato. Quare, cum arguitur, quòd si Virgo non peccasset in Adam, non indiguisset Gratiâ sibi infusâ in Conceptione ad vitandam Maculam Originalem, distinguo: si fiat sermo de Gratiâ strictè sumpta, concedo: si autem fiat sermo de Gratiâ largè sumpta, subdistinguo: non indigeret hic & nunc, concedo: non indigeret præsuppositivè, nego. Siquidem sicut Deus nec de Potentia absoluta id facere potest, quòd quis contrahat Maculam illius Peccati, quod nunquam & nullo modo commisit: ita sanè nec de Potentia absoluta facere potest, quòd contrahat Originalem Maculam is, qui non peccavit in Adam. Veruntamen hoc, quòd B. Virgo non peccaverit in Adam, ex Dei Gratiâ largè sumpta procedit, nempe ex singulari Favore ac Privilegio, vi cujus nunquam fuit ab eo sub communi Lege comprehensa, cum aliòquin ut Adæ Filia potuerit comprehendi: Unde ex tali Privilegio necessariò sequitur, quòd non peccaverit, nec proximè potuerit peccare in Adam, ac subinde nec Maculam Originalem in Conceptione contrahere: Quamvis autem quò ad hanc Immunitatem præcisè non indigerit ullâ Gratiâ Sanctificante; tamen hac ipsâ indiguit, ut adoptaretur in Dei Filiam, fieretque Sancta & Grata Deo, Hæresque Regni cœlestis.

610. Quòd si ad Virginis Prædestinationem recurramus, ante omnem Creaturam peractam, vi cujus electa & præelecta est à Deo ad Divinam Maternitatem, priusquam quicquam

quam disponderetur de Adæ futuritione, ut infra ostendemus; tunc etiam dicendum, quod Virgo Beata non indiguit, proximè loquendo, ullo Privilegio & Favore, ne sub communi Lege comprehenderetur. Cum enim in casu antecedenter ad illius Legis constitutionem præsupponatur Virgo electa Mater Dei futura, & sic prædestinata post Christum ad summam Gratiā & Gloriam, infra Gratiā & Gloriam Christi; consequenter non fuit amplius capax Comprehensionis sub communi Lege. Et id nedum quia, utpotè Dei Mater electa, non debebat tanquam gregaria Mulier tractari, sed etiam quia illa Præelectio ad summam Gratiā & Gloriam erat impossibilis cum Comprehensione sub communi Lege, cum omnes sub tali Lege comprehensi potuerint peccare, uti defacto cum ipso Adamo in Adamo peccarunt, atque ita & condemnari: Virgo autem Beata fuit sic electa, ut nunquam peccaret, seu melius, ut nunquam posset proximè peccare. Ideo juxta hanc Doctrinam Immunitas B. Virginis à communi Pacto & Lege fuit Privilegium, radicaliter contentum in prævia sui Prædestinatione & Electione ad Divinam Maternitatem.

611. Frustra capropter nisi sunt Authores adversæ Opinionis ostendere, quod B. Virgo ex quo non peccavit, non indiguit Gratiā Sanctificante ad non incurrendam Originalem Maculam. Sed restat quidem ostendere, quod falsa non sit (ut ajunt) istiusmodi Doctrina; cum, ut ipsimet testantur, ejus oppositum supponi videatur ab omnibus Catholicis, tribuentibus præstantissimæ Gratiæ Præservationem Virginis Deiparæ ab Originali Peccato. Verum si Catholicorum verba attendamus, nemo eorum, non profert id maximum fuisse Privilegium: & jure quidem, cum sit contra communem Legem Posterorum Adæ. Unde Panormitanus *cap. Olim, de Verb. significat. num. 7.* naturam Privilegii explicans, docet Privilegium esse aliquid contra commune Jus; quia, si solum concedatur Favor non oppositus Juri communi, Privilegium non erit, sed Beneficium: & hanc esse Doctrinam communem Juris Civilis testatur Bartolus *l. Si finita. §. Ex hoc dicto. ff. de damn. infect. num. 5.* apud Thomam Frances *loco supra cit. sect. 9. subsect. 11. num. 273.* Cum ergo Virginis Præservatio ab Originali Peccato contra Legem Posteris Adæ communem militet, ritè vocatur communiter Privilegium.

612. Nec certè video, quo jure Gratiæ Sanctificanti attribuenda sit ea Præservatio Marialis ab Originali Peccato. Cum enim sit Præservatio, jam supponit id Peccatum non contractum: Ergo quò ad hoc non est necessaria Gratiā Sanctificans, cujus est Peccatum contractum destruere. Neque est necessaria ad id, quia est Præservatio à Peccato contrahendo:

nam Gratiā sanctificans licet prosit maximè ad hoc, quòd quis non peccet; non tamen ad id infallibiliter conducit, ut Fides docet. Unde Tridentinum Concilium *sess. 6. cap. 13.* inquit: *Qui se existimant stare, videant, ne cadant.* Quocirca Gratiā Sanctificans ex se non præcludit infallibiliter aditum Peccato, nisi in sensu composito. Cum ergo Peccatum in casu sit contrahendum, & idè sit contrahendum, quia hoc subjectum jam peccavit; jam patens est, nil ad illud impediendum conferre posse Gratiā Sanctificantem; cum potius obex debuisset apponi tali modo, ut iste neutiquam peccaret: quod esse non potuit, nisi Auxilium efficax collatum Adæ ad non peccandum pro se & suis: vel Exemptio à Lege & Pacto, ita ut ista Persona non fuisset moraliter dependens ab illo.

613. Neque dicas Gratiā Sanctificantem in casu remittere id Peccatum in Adamo commissum, & sic impedire ejus Maculæ contractionem. Nam si non impedit peccasse, nec poterit impedire, vel per unicum instans, Peccati contractionem, licet possit impedire illius continuationem & conservationem; nisi præsupponatur ly peccasse fuisse quid fictitium, & chimæricum. Quòd si verum fuit, per nullam sanè Potentiam impediri potest, quin illud peccasse pro aliquo temporis instanti suum producat effectum: quo in casu nullum habebit amplius locum Præservatio: Ergo hæc Privilegium fuit, vi cujus Virgo immunis fuit à communi aliorum Lege; & idè non peccavit in Adam, nec proinde Maculam subiit in Conceptione. Profectò in hoc Adversarii minime sibi constant. Et si replicent, nos confundere Peccatum Originale cum Personali; nos quoque adjicimus, unius ab altero discretionem satis palpabiliter demonstrasse: sed eos è converso non distinguere conditionem Innocentis à conditione Peccantis; ac novum absurdumque peccandi genus sustinere, vi cujus non Peccans minimè à Peccante secernitur, ita ut idem sit peccasse, ac non peccasse.

614. Cæterum inficiandum non est, quòd plures Scholastici, præsertim Antiquiores, infusioni Gratiæ Sanctificantis tribuunt in Virgine Præservationem à Macula Originali: quatenus nimirum per collationem illius factam in Conceptionis momento impedita est contractio Peccati Originalis. Hoc tamen nil prorsus præjudicat nostræ Doctrinæ: & Ratio est, quia id procedit ex diversitate Doctrinæ, spectantis ad Traductionem Peccati Adè in Posteris. Quandoquidem Antiquiores Doctores (ut fusè annotavimus in *priori Tomo, Tract. 1. Quæst. 1. Cap. 1.*) putabant Originale Peccatum traduci ab Adamo in Posteris per quandam infectionem Seminis, ex quo progignebatur Caro infecta, quæ tandem inficiebat & Animam sibi primò

mò copulatam. Et qui specialem hujusmodi infectionem non agnoscebant veluti positivam in Semine, & ex eo in Carne progenitam, putabant tamen Originale Peccatum truduci per communicationem Naturæ vitiatæ & corruptæ, hoc est destitutæ omnibus iis Donis, quibus pro Innocentiæ statu erat prædita, & quibus privata fuit ob Adæ Peccatum. Quocirca, communicatâ Posteris ab Adamo Naturâ cum privatione Gratiæ & Justitiæ Originalis, etiam traducebatur ipsum Originale Peccatum, quod in hujusmodi privatione statuebant; ita ut Peccatum illud transiret de Natura in Personam jam constitutam, quæ erat naturalis Filius Adæ.

615. Qua proinde stante Peccati Originalis Traductione, nullum in Posteris agnoscebant Peccati Originalis Debitum, de quo modò apud nos controversitur, nempe Debitum, antecedens, sed tantum merè concomitans; adeò quòd solus Adam Debitum & Necessitatem antecedentem habuerit communicandi Posteris suis Naturam sic viciatam & corruptam, non autem & Posteris; qui potius de se exigunt ab Adamo Dona omnia status Innocentiæ, sibi à Deo in ipso Adamo collata. De quo satis disputatum est *hoc in eodem Tomo, Disp. 1. Quæst. 2. Cap. 3.* Scoti mentem pervestigando: & iterum *hac Disp. 4. Quæst. præsentis, Cap. 8. §. 1.* Unde consequenter ad hanc Doctrinam docuerunt, Maculæ Originalis contractionem impediri non posse, nisi per infusionem Gratiæ Sanctificantis. Quam eandem Assertionem profiteri coguntur, quicumque sustinent in privatione Sanctitatis & Justitiæ Originalis formaliter consistere Originale Peccatum, à Posteris in Conceptione contractum.

616. Hanc tamen Doctrinam nos, ut aperte ac satis perspicue falsam, rejicimus; cum, reverà talium Donorum privatio pura Pœna sit in Posteris, & nullo modo rationem verè Culpe habere possit. De quo fusè actum est in *priori Tomo*: ubi pariter diffusè firmavimus, Posteris reverà peccasse in Adamo per eandem Præcepti transgressionem, physice ab ipso elicitam, tanquam à Capite morali eorundem, ita ut moraliter & ipsi in eo peccarint per illam actionem, pravam, etiam nomine ipsorum ab illo exercitam; & hac de causa Pœnam incurrisse, privationis omnium Donorum, quibus Innocentiæ status affluebat. Et quia peccaverunt hoc modo in Adam; idcirco & Debitum contraxerunt subeundi illius Peccati Maculam, cum, primum realiter existunt; ac item privationem eorundem Donorum prædictorum; nec à contractione talis Maculæ, & Pœnarum subitione liberari queunt pro primo instanti, in quo realiter existunt. Siquidem nonnisi ut eidem instanti (eo tunc futuro) addicti peccare potuerunt, & reipsa peccarunt in Adamo; ideoque

trahunt ad se pro eodem instanti perpetrati Peccati effectus; & ita necessariò quidem, pro quanto est necessarium, quòd suam habeat veritatem *ly eos peccasse in Adam.*

617. Ex quibus liquidò emergit, quòd is, qui non peccavit in Adam, nulla prorsus Gratiæ infusione indiget ad arcendum à se Peccatum in primo Conceptionis instanti; cum, enim nondum peccaverit, quo jure Maculam ullam Peccati subire cogitur? Unde si iste talis nullam pro eo instanti acciperet à Deo Gratiæ Justificantem; non ideo esset in Peccato, sed benè foret in puris naturalibus, id est neque cum Gratiâ, seu Sanctitate supernaturali, neque cum Peccato. Sed observanda potissimum est exaggeratio Adversariorum, quæ ipsosmet planè redarguit. Nam ajunt, quòd Præservatio à Culpa Originali in sacra Deipara, ex omnium Catholicorum ore tribuitur *præstantissimæ Gratiæ*: Ergo non tribuitur ab illis Gratiæ strictè sumptæ, nempe Sanctificantis; sed benè Gratiæ largè sumptæ, nimirum singularissimo Privilegio. Probatur Illatio: Nam quicumque modicissima Gratiâ Sanctificans collata Virgini & cuivis alteri Personæ in Conceptionis momento utique satis est de se ad impedendam Originalis Peccati contractionem, juxta Adversariorum Principia deductam: Igitur si *præstantissimæ Gratiæ* id tribuitur, profectò de sola saltem Gratiâ Sanctificante non loquuntur: sed benè de hac, prout præsupponit singularissimum Exemptionis à Lege communi Privilegium, ne labi posset in Adamo; ac item Gratiâ Confirmationis in Bonum &c. quatenus ita, & non aliter, Matrem Dei decebat.

618. Ad secundam Rationem pro Confirmatione Minoris dicendum, quòd si B. Virgo concepta fuisset sine Gratiâ Sanctificante, talis carentia non fuisset pura privatio, sed mera negatio; quia licet præsupponeretur ex Privilegio exempta ab Adæ Peccato; adhuc tamen præsupponeretur in tali casu non prædestinata à Deo ad habendam Gratiâ Sanctificantem in Conceptionis instanti, cum ipsamet realis executio æternum Dei Decretum clarissimè manifestaret. Quòd si utrumque supponas, nempe B. Virginem fuisse immunem à communi Lege, ac simul elevatam à Deo ad statum supernaturalem obtinendum per Gratiâ Sanctificantem, in Conceptionis momento ei infundendam; tunc, si perseverante Decreto illo elevationis B. Virgo careret Gratiâ Sanctificante in Conceptione, talis carentia foret utique vera privatio; nam esset carentia formæ, ex vi illius Decreti sibi debitæ. Sed talis privatio nec esset Peccatum pro formali, quia nulla Gratiæ privatio ex nostris Principiis est formale Peccatum; nec esset ullius Peccati Pœna, sed penderet ex merò Dei arbitrio & beneplacito. Hac tamen

tamen frivola sunt imaginationes : quia res omnino adamussim eveniunt in tempore , ac decretæ sunt ab æterno : & nefas est cogitare, quod Deus aliter ab æterno decreverit , quàm exequatur in tempore .

619. Ad tertiam , quam pro eadem Minore addunt , Probationem utique dicimus , & fatemur , Virginis Conceptionem coli à Fidelibus non propter solam Peccati Originalis carentiam , quæ illam non extraheret à statu puræ Naturæ ; sed benè propter excellentissimam Gratiâ Sanctificantem , ei ab illo tunc à Deo communicatam . Sed hoc nil aliud probat , nisi quod Deus , prout decuit , voluit Matrem suam nedum esse moraliter independentem ab Adamo , ne Periculum peccandi dependenter ab ipso subiret ; sed insuper eam prædestinavit ad talem ac tantam Gratiâ , ab instanti Conceptionis liberalissima profusione inchoandam , ut futura esset Sanctorum omnium dignissima Regina ; & ne unquam , vel in minimo , macularetur , ab instanti ejusdem Conceptionis eam in Gratiâ accepta confirmavit , ita ut non posset amplius illam amittere : vel (si ita velis) ut nunquam illam esset amissura , licet quotidie , imò & quovis momento nova Gratiæ incrementa susciperet . Et ex hæcenus allegatis corruunt planè omnia , quæ fuse cumularunt quò ad hoc Salmanticenses .

620. Ad septimam & ultimam principalem Objectionem respondeo , Adversarios supponere id , quod est in Controversia . Nos enim disputamus : Utrum B. Virgo in Adam peccaverit ? & consequenter : Utrum comprehensa fuerit cum cæteris sub communi Lege , & Pacto ? Certum equidem est ex suppositione Comprehensionis sub communi Lege & Pacto eam peccasse in Adam . Sicque Adversarii supponunt quod est in Quæstione , nimirum eam fuisse comprehensam sub communi Pacto & Lege . Sed hoc probant : Quia , inquiunt , prædictum Pactum comprehendit omnes descendentes ab Adamo per seminalem Propagationem . Verum hoc est in Quæstione . Unde addunt hanc Fidei Regulam Dei Ecclesiam semper custodisse , ut omnes Homines Adamum , recognoscerent tanquam Caput aquè naturale , ac morale . Sed hanc Regulam debuissent ostendere , & non ita nudè pronuciare : nisi fortè eam Regulam Fidei ostendant , de qua agit Tridentinum Concilium sess. 5. in Decreto de Peccato Originali . At si in calce illius ejusdem Decreti Beatissima Virgo expressissimis verbis , ac ore pleno & rotundo à tali Regula excipitur , ut suo loco contra eosdem Patres demonstravimus ; quo jure ipsi sub tali Regula comprehensam adhuc eam contendunt ?

621. Porro Sacra Dei Parens totius Corporis Ecclesiæ Collum mysticum est , quod est

membrum immediatius præ cæteris unitum Capiti Christo , qui proinde per Virginem , tanquam per Collum , membris omnibus inferioribus morales influxus emittit , ac omnia bona , quæ elargitur , communicat . Unde agebat D. Bernardus *alibi* citatus , quod Deus totum nos habere voluit per Mariam : quare vel ex hac parte nostram Mediatricem Patres appellant . Ergo tantum abest , quod Virgo Beata sub influxu morali Adæ fuerit constituta , atque ab eo bonum aliquod emendicarit , ut vice versa ipse , Adam & cæteri ejus Posterij ab ea debeant omne Bonum recognoscere : & meritò quidem , cum Beatissima Virgo sit omnium Domina & Imperatrix , *quam nasci & vocari Dominam* (ait D. Petrus Chrysologus *serm. 142. in princip.*) *ipsa sui Germinis fecit & impetravit Autoritas* . Et falsum omnino est , quod Patres , & Doctores ideò Christum excipiunt à Dependentiâ morali ex Adamo , quia exceptum , vident à Dependentiâ naturali ; cum certissimum sit , quod Christus Dominus , etiam quod per seminalem Propagationem ab Adamo descendisset , adhuc minime fuisset moraliter dependens ab Adam ; dum nil id obstaret , quin adhuc esset Caput Mysticum totius Ecclesiæ , atque omnium Hominum Redemptor . Porro sicut Filiatio ab Adam non tollit , quin B. Virgo sit ipsius etiam Adæ Regina : ita nec tollere potest , quin Adam potius à Virgine moraliter dependeat , quàm secus . Quare sicuti nostra Ruina etiam ab Heva suum recognovit influxum , cum ipsa Adamum ad peccandum induxerit : ita planè Salus nostra à Deipara quoque , Dependentiâ aliquam habet , ut *suis in locis* ostensum est .

622. Ad id , quod subnectitur primò loco , dicimus , quod licet Pactum , initum cum Adamo , magnum fuerit *Beneficium* respectu cæterorum Posterorum ; non tamen tale fuisset respectu Virginis . Quia nimirum præjudicium fuisset in primis Reginam à suo Vassallo dependentem constitui ; & Dei Matrem emendicare debere à Servo Bonorum supernaturalium consecutionem . Tum quia ideò fuit *Beneficium* Pactum illud respectu cæterorum , quia Adam , utpotè tam feliciter & singulariter à Deo conditus , aptior perquam longissimè erat ad Causam communem prospero eventu perficiendam , quàm quilibet ex suis gregalibus Posteris . Non sic verò in ordine ad Virginem , quæ incomparabili Magnificentiâ fuerat à Deo præelecta , ad summam Gratiâ & Gloriam ; atque ad talem , ut prima ejus Gratiâ superaret Gratiâ consummatam omnium Hominum & Angelorum , ut plures Doctores ostendunt . Et insuper Gratiâ accepit , non nutantem & amissibilem , uti concessa fuit Adamo , qui eam defacto amisit ; sed firmam , solidam , constantem , & ina-

& inamissibilem. Unde Gratia accepta per Christum immediate à Virgine in seipsa longe fuit ab amissionis Periculo: non sic autem Gratia, quæ ex Pacto accipienda erat à Posteris ab Adamo, seu dependenter ab ejus Voluntate, servante vel non servante Præceptum. Nonne hoc est manifestum præjudicium?

623. Ad aliud, quod subnectitur, dico falsò assumi: nam B. Virgo nullam prorsus habuit moralem Dependentiam ab Adamo, sive hic peccasset, sive non: neque casu, quo non peccasset, sola Virgo caruisset Justitia Originali, cum hanc quidem habuerit immediatè à Deo; qua proinde neque caruit defactò, etsi

cæteri eâ caruerint. Neque oppositum aſtruunt
ejus Paſſibilitas & Mortalitas, quia hæ non
ſpectant pro formali ad Juſtitiam Originalem,
licet ſpectent ad ſtatum Juſtitia Originalis, ſeu
ad ſtatum Innocentia, in quo fuit conditus
Adam. Porrò, ſublatis iis Pœnalitatibus, quas
Virgo Beatiffima ſubiit ad Meritorum cumu-
lum, atque ad ſe conformandum cum Chriſto,
venturo in Carne paſſibili; cætera, quæ ad
Originalem Juſtitiam ſpectant, ſatis affluenter
B. Virgo poſſedit, ut facilè plures Authores
demonſtrant: à quo nos abſtinemus, ne ad alia
divertamur, quæ prolixiori Tractatu ſecerni
debent.

QUÆSTIO TERTIA.

Utrum Eminentissima & Admirabilis Deiparæ
Redemptio fuerit ex Meritis
Passionis Christi ?

624. **P**ermagnum certè facessit negotium, Theologis hoc Quæsitum: quia nimirum non videtur, quo pacto B. Virgo potuerit ex Passionis Christi Meritis adeò sublimiter ac præservativè redimi ab omni Culpæ Originalis Debito, imò & ab ipsamet Potentia peccandi in Adamo; ita ut immunis omnino fuerit ab ea communi Lege, qua ceteri Adæ Posterì constituti sunt moraliter ab eo dependentes in ratione meriti; cùm Christus Dominus in omnium Sententia præfinitus non fuerit ut Passibilis, nisi post prævisum Adæ Peccatum ut absolutè futurum: quod utique præsupponit Legem illam, seu Pactum jam firmatum; & sic jam præsupponit Adamum ut Caput morale Posterorum institutum sub Peccato prævisum. Et quidem mirum est, quantum Theologorum ingenia torserit præsens Difficultas, & quantum, vexando, illorum acumen auxerit, ut Marianam Immunitatem à Culpæ Originalis Debito, seu à peccasse in Adam factam testam fervarent. Hinc, ut robur demus omnibus pro Virgine hætenus cumulatis, operæ pretium duximus hujusmodi Controversiam solerter discutere, ac pro viribus ejus nodum dissolvere, penitus à Vasquez recedendo: qui *disp.* 116. nedum asseruit (Difficultate pressus) Virginem peccavisse in Adam, & sic Peccati Debitum, cōtraxisse; sed etiam (suo factus audax exitio) eum aliis profluit ad sugillandam Sententiam,

oppositam. Quoniam autem varia sunt Docto-
rum Placita circa hoc, & res planè perardua
est; idcirco per plura Capita, ut mos est, Que-
stionem hanc absolvemus.

CAPUT I.

*Status Controversiæ clariùs aperitur, &
nonnullæ Theologorum Opiniones
refelluntur.*

625. **C**irca primum, utpotè jam prætaçtum, non est diu immorandum; cum indè dubium oriatur, quòd Meritum scilicet ex Passione Christi redundans non potuit prævideri ut absolutè futurum, nisi prius fuerit in Mente Divina prædefinita Incarnatio, ut facienda in Carne etiam ab extrinseco passibili, ac reipsà passura: Atqui totum hoc fuit decretum à Deo post prævisum Adæ Peccatum ut absolutè futurum; quæ sanè prævisio rursus præsupponit Adam jam institutum ut Caput morale Posterorum, & sic firmatam Legem illam communem, seu Pactum inter Deum & Adam initum: Ergo Meritum ex Christi Passione redundans neutiquam potuit prævideri à Deo ut absolutè futurum, cum ea Lex constituta est, Pactumque firmatum. Adeoque apertè implicat, quòd B. Virgo ex Meritis Passionis Christi prævisis præservari potuerit à Culpæ Originalis Debito,

Debito, cum ob ea Merita nequiverit excludi à Lege illa communi & Pacto, ne posset in Adam peccare.

Confirmatur: Nam, ut B. Virgo potuerit per Merita Passionis Christi excludi à communi ea Lege, oportuit ea Merita esse prævisa à Deo ut absolute futura in eo signo, in quo Lex illa constituta est; siquidem ea Merita esse debuerunt Deo talis Exclusionis motivum; & non potuerunt esse tale motivum, nisi quatenus prævisa ut absolute futura: Atqui repugnat ea Merita fuisse in eo signo prævisa ut absolute futura, cum necdum eorum Meritorum causa, nempe Christus ut passibilis etiam extrinsecè, atque ut passurus fuerit in eo signo determinatus ad esse futurum: Igitur &c.

626. Quocirca ejusmodi Difficultas nedum eos premere videtur, qui tenent Christi adventum absolute & secundum ipsam substantiam determinatum post absolutam lapsus Adæ prævisionem; sed & eos quoque, qui asserunt Christum in primo prorsus signo prædestinatum ante omnes Creaturas; ita ut ipsum venturum adhuc asserant, estò Adam non peccasset. Enimverò & hi utique astruunt Christi adventum in Carne passibili decretum fuisse post absolutam lapsus Adæ prævisionem; quod à fortiori dicendum de ejusdem Passione ac Morte, quibus pro nobis meruit. Quærenda eapropter est hujus nodi Resolutio: quam sanè difficile adeò Scotistis non est adinvenire, utpotè secundam hanc de Christo Sententiam amplectentibus cum suo Subtilissimo Principe: Thomistis autem, aliisque priorem Sententiam sequentibus videtur omnino impossibile: & planè in eorum Sententia video esse illis hanc Difficultatem, inextricabilem. Unde colligo Scoticæ Sententiæ veritatem quò ad Christi adventum, etiam Adamo non peccante. Quandoquidem quicquid impossibile est cum Immunitate Virginis à Debito (quæ ex jam probatis *Tom. 1. Tract. 2. Disp. 2. Quæst. 4. per totam*, est omnino eadem cum Immunitate ab ipsa Originis Culpa) nullatenus potest esse verum, ut in simili casu arguebat Augustinus, à nobis allegatus in *priori Tomo*. Jam enim certissimum nunc est Sanctissimam Dei Genitricem Immaculatam fuisse, atque omnino à Labe Originali immunem.

627. Hinc multis modis conantur ejusmodi Authores enodare prædictam Difficultatem. Quorum principales duntaxat hic brevitatis gratiâ adducemus rejiciendos. Et quidem præfati Doctores ut plurimum ad Præscientiam Dei recurrunt, non quidem absolutam (quia hæc certò certius supponit rem præscitam, & sic prævisam, esse absolute futuram, seu absolute à Deo decretam,) sed conditionatam ad summum: sive hæc ponatur dependens, sive non, à Decreto conditionato; hoc enim nil refert pro hujusmodi casu.

628. Verum hi Authores frustra insudant, & incassum laborant. Quomodolibet namque nitantur Sententiam suam modificare, ac variis præmunire intexturis, neutiquam planè quid solidum præstare poterunt. Semel namque concesso, quò Immunitas B. Virginis à communi Lege, & consecrariè à peccasse in Adam, atque à Debito exinde oborto, per se pendeat ex Meritis Passionis & Mortis Christi prævisis, nequaquam sanè potuit illa habere absolutam futuritionem in mente Dei, nisi post absolutam eorum Meritorum prævisionem, cum talia Merita esse deberent Deo motivum & causa futuritionis illius Immunitatis. De quo plura Thyrsus Gonzalez *disp. 7. de Concept. Virginis*, ubi quorundam suorum Opinionem redarguit. Et certè, si id posset subsistere, jam æquè planè asserere possemus Christum & quò ad substantiam & quò ad modum quoque Passibilitatis decretum in primo signo ante omnes Creaturas ad esse absolute futurum; simulque sustinere, quòd, si Adam non peccasset, nec Verbum incarnatum fuisset; quia non supponeretur absolute futurum, nisi posito Adæ lapsu, jam præviso ut conditionatè futuro, quòd est impossibile ac imperceptibile.

629. Unde est, quòd P. Ambrosius de Penalosa in *Vindiciis B. Virginis, disput. 10. cap. 5. & disput. 7. num. 39.* apud P. Gonzalez, *ubi supra, sect. 4.* singularem quandam ac novam propugnat Sententiam, qua docet, Adamum non infecisse Naturam per solam transgressionem, sed benè per eam ut conjunctam cum impœnitentia durante usque ad prolationem Sententiæ condemnatoriæ; ita ut hæc impœnitentia, fuerit conditio, sinè qua non meruisset, quòd Posterì Sæcitate ac Justitia Originali privarentur. Quoniam supponit eo intermedio tempore, quòd intercessit ab Adæ Peccato ad Sententiam, fuisse Christum prædestinatum in Remedium Peccati ut mortalem; consequenter docet, eodem intermedio tempore fuisse B. Virginem à Pacto exclusam, ac proinde exemptam à Periculo incidendi in Peccatum, in quo simul cum cæteris versabatur. Quo modo sustinet benè sequi, quòd Virgo Beatissima fuerit ob Merita Passionis & Mortis Christi immunis ab Adæ Peccato, & ejus Debito.

630. Hæc tamen Sententia (quam fusè impugnat præfatus Gonzalez *ibi*) nullatenus placet. Et in primis hujusmodi Author nedum non penetrasse videtur naturam præfati Pacti, ac Legis comminativæ, ut rectè notavit idem P. Thyrsus *ibid. num. 36.* sed neque penetrasse naturam Peccati Originalis. Admissò namque tali ejus Systemate, corruebat certò certius Originale Peccatum, & nonnisi pura Pœna in Adæ Parvulis posset reperiri, quòd est absurdum in Fide. Sequela patet: Eo quòd in casu ejus ligni vetiti

vetiti non fuit Posteris Adæ imputatus, ut Peccatum, cum eo tunc (ut ipse supponit) nemo ex Posteris peccarit: neque Adæ impœnitentia fuit eisdem imputata in Peccatum; alióquin Posteris ante latam Sententiam peccassent, quod ipse negat. Nec certè potuit impœnitentia illa imputari Posteris in Peccatum, cum ipsi per esum ligni Vitæ non peccarint, uti Adam, in hujus Authoris Sententia; & sic nullo pacto potuit eisdem talis impœnitentia nocere; quoniam impœnitentia non nocet, nisi cum necessaria est pœnitentia; & hæc necessaria non est, dum non præcedit Delictum. Igitur &c.

631. Secundò is Author supponit Virginem fuisse prius cum cæteris Posteris inclusam in Pacto: Ergo nullatenus deinde potuit à tali Pacto excludi, cum Decretum Dei sit immutabile. Et si recurras ad tacitam Pacti conditionem; jam inde infertur, nullum ex Posteris fuisse absolute inclusum in Pacto, nisi post jam elapsum impœnitentiæ tempus: durante autem tali temporis spatio, equè liberum Deo fuisset hunc vel illum à Pacto excludere, ut liquet: Ergo impœnitentia Adæ nulli ex Posteris potuit in Peccatum ascribi, cum nullus eorum esset absolute dependens eo tunc ab Adam in genere Moris. Quando ergo, & quomodo peccarunt in Adam?

632. Porro ea Sententia supponere videtur Originale Peccatum formaliter consistere in privatione Gratiæ ac Justitiæ Originalis: ac item Posteris peccasse in Adam aliud non referre, nisi eos amisisse in illo eam Gratiā & Justitiā Originalem: quorum utrumque esse falsissimum satis demonstratum est in 1. Tomo. Sed & adhuc juxta talem viam impugnatur is modus. Nam vel impœnitentia Adæ præsupponebat Dei Decretum absolutum, ut illa perseverante usque ad instans Sententiæ omnes ejus Posteris absolute privarentur Gratiā & Justitiā Originali: vel præsupponebat Decretum solummodo conditionatum, si nimirum ipse Deus nollet eorum aliquem vel plures, &c. excludere? Si primum; jam nullus relictus est locus Exclusionis pro aliquo, cum Decretum illud sit ineluctabile. Si secundum; jam Adæ Posteris non ex eo, quod peccarunt in Adam, sed benè ex mero Dei beneplacito privantur Gratiā & Justitiā, & sic Peccatum subeunt Originale. Consequentia tenet: Siquidem Posteris in ea hypothese non intelliguntur absolute comprehensi sub Pacto, nisi post consummatam Adæ impœnitentiam, quæ est conditio, sine qua non ponitur absoluta Comprehensio in Pacto; & ideo debet hanc illam præcedere, ut fiat Comprehensio absoluta: Ergo Posteris non solum non peccarunt in esu ligni vetiti, sed neque in ipsa impœnitentia Adæ; benè autem peccarunt post talem impœnitentiam, sub eundo nimirum per Dei Sententiam præmissā

transgressionis Adæ Pœnam ex Dei beneplacito, transeunte de conditionato in absolutum. Ergo in tantum Adæ Posteris subeunt Originale Peccatum, in quantum Deus ex suo beneplacito voluit eos post Adæ Peccatum subjectos illius Peccati Pœnæ, ac insuper talem Pœnam esse in ipsis Peccatum, etsi nullatenus de Adæ Delicto participarint, cum talis Pœna ex absoluta Inclusionem in Pacto dependeat.

633. Illustrissimus quoque Salazarius, cui multum debent nostræ Sententiæ Sectatores, plurimum insudavit ad superandam (etiam in omnium Sententia) præsignatam Difficultatem. Ipse autem, utpotè alienus à Scoti Sententia, præmittente Christi Electionem in Divinis Decretis ante quamcunque Creaturam, ita rem composuit *Cap. 24. num. 6. & 7.* Primò enim supponit, Deum statuisse Universi Creationem, distinctè ac determinatè præfiniendo omnes Homines, quos exituros reipsa voluit, nil tangendo tamen de Virgine, quam intra limites puræ possibilitatis reliquit. Deinde Adamum constituit Caput physicum & morale cæterorum, Pactum satis notum cum eo ineundo. Tertiò ejus Peccatum ut absolute futurum prævidit: in cuius proinde Remedium decrevit Christum Redemptorem: ob cuius Merita tandem Virginem Mariam in ejus Matrem elegit, non quidem ex Mulieribus jam antea prædefinitis, atque in Pacto inclusis, sed ex possibilibus, ita ut tanquam nova Creatura per Christi Merita decerneretur exitura; alióquin non decernenda, ut existeret, si Christus non venisset. Quoniam autem sic pariformiter electa fuit B. Virgo ad habendam in primo Conceptionis instanti Gratiā & Justitiā Originalem; hinc rectè dici potest ex Christi Meritis præservata ab Originali Labe, eo quod (inquit *sub num. 137.*) ob Christi Merita factum est, ut illa existentie ipsius dilata volitio felix ei, ac faustissima fuerit, utpotè occasio future Gratiæ.

634. Sed tamen hæc Sententia gravissimas patitur Difficultates, eamque fuse impugnat P. Thyrsus *loco cit. sect. 5.* & Raphaël Aversa *3. par. de Deo incarnato, quæst. 27. sect. 16. ab eo §. Sextò excogitarunt aliqui.* Quorum uterque in primis objicit, falsum esse quod ab eo Authore supponitur, quod nempe Deus absolute decreverit, ac subinde præviderit ante Pactum omnes Adæ Posteris, quos reipsa Peccato suo Adamus infecit. Verum chimærica prorsus est hæc Objectio, utpotè innixa falsæ notitiæ quidditatis Peccati Originalis. Et mirum profectò est, Authores præfatos eā uti Objectione; nam P. Thyrsus *disput. 3. sect. 2. d. num. 15.* & P. Aversa *1. 2. par. quæst. 81. de Pecc. Origin. sect. 5. §. Quintò tandem*, docent violationem Præcepti, ab Adamo perpetrata comedendo de ligno vetito, fuisse Adæ Posteris

quoque moraliter voluntariam. Supposita namque morali continentia Voluntatum ipsorum in Voluntate Adæ, factum est (ait Averſa ibi) ut omnes Posteriores censeantur consensisse in Peccatum per Voluntatem Adami: Ergo cum Adam peccavit, exercendo physicè comestionem prohibitam, etiam Posteriores eam exercere moraliter. Ergo sicuti concursus physicus Adæ ad eam actionem peccaminosam de necesse præsupponit Personam Adæ determinatam actu per existentiam realem physicam: ita & concursus moralis Posterorum de necesse præsupponit Personas eorundem hinc & nunc determinatas actu per existentiam moralem, cui correspondeat pro futuro aliquo temporis instanti existentia physica. Consequentia tenet, cum actiones sint suppositorum, quò ad realem existentiam pro aliquo temporis instanti jam determinantur. Unde sicuti actio physica A. est singularis ac determinata ad existendum, & ideo præexigit causam physicam singularem ac determinatam ad existendum: ita actio moralis A. est singularis ac determinata in suo genere ad existendum, & ideo præexigit causam moralem singularem ac determinatam in eodem genere ad existendum; quæ moralis existentia locum habere nequit, nisi fundetur in existentia physica ejusdem causæ aliquando habitura. Implicat namque Personam aliquam moraliter existere, ac moraliter proinde causare, quæ tamen nunquam habuit, nec habet, nec habitura est existentiam realem. Alioquin Personæ merè possibiles possent moraliter existere, & agere: quod est absurdum. Tum quia vel sola existentia moralis Posterorum satis est, ut intelligamus, eos quidem habuisse in mente Dei proprium esse determinatum in ordine ad posse includi in Pacto, ac subinde concurrere cum eorum Capite morali ad actum. At de hoc fusiùs infra Cap. 3. & sequentibus, ubi iterum contra ejusmodi Authores erit sermo.

635. Potius ergo illo ex capite rejiciendus est Salazarius, quoniam in viridi ac prorsus intactam relinquit Difficultatem. Quovis namque verborum apparatu rem is Author accommodet, id profectò unum certissimum est, nimirum, Christi Merita minimè potuisse suum pro Virgine influxum efficaciter exercere, ac Deum inducere ad illam sublimandam, nisi postquam, Christus ipse fuerit prædefinitus, ac Merita ejusdem prævisa ut absolutè futura: Ergo implicat, quòd Virgo Deipara, propter Christi Merita, exempta fuerit à Pacto, & sic à peccasse in Adam, & à Debito Culpe immunis. Consequentia ligat: quoniam, cum primò potuerunt id præstare Christi Merita, jam Posterorum Causa fuerat absolutà, transieratque in rem judicatam; ita ut impossibile fuerit Virginem, juxta talem hypothese in eo Pacto includi.

636. Hinc Joan: Antonius Velasquez in suo Tom. II.

eruditissimo Volumine, in quo eandem Sententiam sustinet, ex professo Virginem Dei Matrem ostendens post prævisum Adæ Peccatum de Possibilibus selectam, pro quanto observare potui, nullam de hac Difficultate facit mentionem. Et meritò quidem, quia ex hypothese talis Electionis nullo pacto potuit cum ceteris Posteris Virgo ad illam Legem & Pactum pertinere, nec ullam habere ab Adamo Dependentiā moralem. Qua de causa in casu agnoscenda est Angelorum instar redempta, citrà ullam ab alio Dependentiā, etsi Redemptione longissimè nobiliori & eminentiori, quàm ullus Angelorum expertus fuerit, cum ab ipsa peccandi potentia fuerit præservata, ut jam vidimus. Perperam ergo astruit Salazarius Virginem redemptam præservativè ab Inclusionem in Lege, & aliis subsequen- tibus; cum, juxta suppositum ab eodem factum, fuerit omnino impossibilis ingressus ejusdem in Lege, & sic impossibilia pariformiter subsequen- tia.

637. Nec suffragatur dicere, quòd *Marianæ Creationis prior dilatio, quatenus ipsi vitandæ Culpe Originalis occasio fuit, felix illi atque fausta esse cæperit, & quodammodò in gratiam conversa fuerit.* Hoc enim merè per accidens fuisset, ac præter Dei intentionem: adeoque cum, non fuerit ad talem finem per se intenta ea dilatio, nescio, quo jure possit Christi Meritis ascribi. Unde reverà talis dilatio, secundum se inspecta, non minùs erat favorabilis Virgini, quàm ceteris Mulieribus possibilibus, imò & iis, quæ decrete jam erant ad esse futurum: poterat namque Deus ex utrisque omnibus Matrem eligere. Quòd si pressius rem consideremus, illa dilatio de se potius fuit carentia Beneficii, quàm Beneficium respectu Virginis, cæterarumque Fœminarum possibilibum. Et Ratio est: quia, hoc, quòd non fuerit Virgo determinata ad esse futurum cum aliis Mulieribus, quæ determinatæ fuerunt, perperam dilatio dicitur: siquidem hæc vox, dilatio, intelligendum offert, Deum in eo signo, in quo decrevit alias Mulieres ad esse futurum, statuisse quoque se decreturum in signis posterioribus Virginis futuritionem. Non ergo fuit dilatio, sed negatio illius Beneficii, quòd aliæ Mulieres receperunt. Tum quia majus est bonum in re, (licet secundum se sit minus) quàm bonum in spe; & hoc bonum eò minus est illo, quò minor est spes consequendi tale bonum: spes autem consequendi Maternitatem Divinam in Virgine nonnisi tenuissima valde esse potuisset, ac admodum exilis in concursu tot Mulierum, tum possibilibum, tum futurarum jam, cum ex sua libertate Deus æquè potuerit ad quamlibet illarum determinari, ut eam in Matrem eligeret.

Non ergo stat, Virginem in eo casu fuisse

ex Christi Meritis à communi Lege seclusam. Quod adeò verum est, ut idipsum vigeret etiam in hypothesi, in qua fingatur, Deum statuissse, electurum Mariam in Matrem Christi, posito quòd Christus decerneretur ad esse futurum, si Adam in posterioribus signis prævideretur ut absolute peccaturus. Et Ratio est: Quia adhuc in casu tam Christus, quàm ejus Merita attinguntur à Deo ut conditionatè futura, sicuti & ipsa Virgo: Igitur nullatenus totum hoc esse potuit sufficiens, ut Virgo dicatur & sit absolute seclusa à communi Lege & Pacto per Christi Merita.

C A P U T II.

Aliæ Opiniones recensentur, ac brevi similiter excursu refutantur.

638. **P**lissima admodum anxietate sollicitus Salazarius, ut omnes prorsus Theologi in eam conspirarent Sententiam tuendi Virginis Immunitatem à Culpæ Originalis Debito, plures congerit modos, quibus singuli cujusvis Scholæ Discipuli, juxta propria Principia, possent id sustinere. An autem, quod in votis erat, expleverit, aliis judicandam remittimus; cum nostrum hic solum sit ea præmittere, quæ satis sint ad nostram Sententiam præcæteris firmandam, ac suadendam. Tum quia multum sanè temporis ac laboris insumendum foret, si vellemus ad omnes illos modos cribrandos animum applicare. Relinquendo itaque unicuique curam seligendæ Opinionis, suis Principiis conferentis, nonnulla tangere decrevimus, quæ præcipuè in quovis modo omnino vitanda sunt, ut modus ille subsistere valeat.

Præsignatus ergo Author *Cap. 10. Operis cit.* Theologorum quorundam doctissimorum Sententiam commemorat, quæ talem recenset ordinem. Supponunt equidem, quòd B. Virgo statim post Christi Domini Prædestinationem (omnes Creaturas earumque Præfinitiones præcedentem, ut volunt) fuerit ad Maternitatem Divinam electa, ac singulari supremæ hujus Dignitatis Jure efficaciter quoque prædestinata ad Innocentiam & Gratiam Originalem. Deinde, decreto Adamo, & constituto Capite naturali & morali suæ Posteritatis, eandem Virginem autumant cum aliis Posteris sub Pacto comprehensam; ita ut etiam hoc secundo Titulo deberetur ei ex integro Gratia Originalis, persistente in sua Innocentia Adamo. Quoniam verò Adam non perstitit, sed lapsus est; hinc amisit Virgo ex integro quidem Jus habendi Gratiam Originalem ex Adamo: sed tamen intactum retinuit antiquum Jus habendi eandem Gratiam Originalem Jure Maternitatis Divinæ,

juxta Dei præordinationem sibi debitam; quæ de causa nec Peccatum Originale, nec Debitum contraxit.

639. Cui Sententiæ aliam valde adsimilem subtexit *sub num. 6.* idem Salazarius, pro qua citat *sub num. 7.* Raymundum Lulium, & Gundisalvum de Alborno Soc. Jesu, qui quidem, eodem Salazario teste, Lulii Sententiam publicè defendit, & Complutensium Autoritate firmari obtinuit. Neque hæc à mox relata Sententia differt, nisi penes id, quòd illa prior Gratiam Originalem in Virgine primo loco tribuit Meritis Christi abstrahentibus à Passibilitate & Impassibilitate statûs ejusdem, & secundo Meritis ejusdem Christi ad statum passibilem pertinentibus; ita ut prædicta Gratia ab utrisque Meritis seorsim spectatis totaliter & adæquatè pendeat. Posterior autem Sententia, absque ullo recursum ad talia Merita, absolute vult Virginem electam ad Gratiam Originalem *primò totaliter & adæquatè* Titulo Maternitatis Divinæ, ad quam fuit prædestinata ante omnem Creaturam; & secundo ex Titulo Filiationis Adæ, quæ in accepta Justitia perseverante, deberetur adhuc Virgini totaliter & adæquatè eadem Gratia Originalis. Ita quòd hujusmodi Gratia ob priorem Titulum præcisè competat Virgini ex mera Dei liberalitate; ob posteriorem Titulum verò ex Dei fidelitate, qua tenetur stare promissis. Unde, deficiente Adamo, adhuc Virginem autumant eandem Gratiam recepturam ex Dei gratitudine ob Christi Merita, quorum particeps esse debuit.

640. Hujus autem utroque modo propositæ Opinionis Fundamenta Salazarius ipse nec omnino robusta nec firma judicat *sub Cap. 11.* Idque eâ potissimum Ratione ostendit, quia repugnat duos fines totales ad eandem Electionem causandam conflare posse, ita ut hæc ex duplici fine totali & adæquato pendeat. Quapropter, ut eam Sententiam idoneam redderet ad sustinendam Virginis Immunitatem à Debito Culpæ, *Cap. 24. §. 16.* ponendum contendit, Virginem ob illos duos Titulos valde quidem diversos diversam quoque exigere Gratiam. Ut v. g. si ob Divinam Maternitatem debebatur Virgini octo gradus Gratiæ Originalis, ob Adæ Filiationem debebatur ei quatuor gradus; qui omnes planè concurrant ad unicam, totalem, & adæquatam constituendam Gratiam Originalem, ex duodecim gradibus coalescentem. Sicque primos octo gradus esset Virgo acceptura propter Christi Merita condigna; alios verò quatuor gradus obtentura esset quasi per Merita congrua Adæ; ac proinde ex iis Titulis Matris Dei ac Filie Adæ diversa Gratia ei debebatur. Unde fit (subdit) in primis, quòd evanescat Difficultas duorum finium totalium. Et secundo

dò fit, quòd Virgo maneat semper immunis nedum à Culpa Originali, sed etiam ab ejus Debito: quamvis enim, Adamo peccante, amissura esset quatuor illos Gratiae & Justitiae Originalis gradus, ab Adamo participandos; semper nihilominus octo illos gradus exciperet, Jure Divinae Maternitatis sibi debitos; adeoque privatio quatuor illorum graduum ex Adamo pendentium, quæ reipsa ob Adæ Peccatum Virgini inesset, non posset Peccati rationem in ipsa habere, cum non esset privatio totius Gratiae ac Justitiae Originalis. Nec similiter Debitum ejusdem Peccati eidem reverà infuit, eandem ob causam, quia non erat Debitum carendi omni Gratia & Justitia Originali, quod est verum ac proprium Debitum.

641. Quæ tamen Immunitas locum non haberet, posito quòd Gratia Originalis in Virgine totaliter & adequatè pendèret ab utroque Titulo seorsim capto: quoniam in casu Virgo ob defectum unius Tituli contraheret integrum ac totale Debitum carendi Originali Justitia, & sic verè peccasset in Adam. Et eodem §. 16. sub num. 193. addit, hunc modum excipiendi Virginem, tum à Culpa tum ab ejus Debito, alios omnes modos vincere; quia, inquit, omnes aliæ philosophandi Rationes nequeunt eam Exceptionem sustinere, nisi præsupponendo Exceptionem à Lege communi transfusionis. Ex quo sequitur Virginem non contracturam Peccatum Originale, etiamsi in puris naturalibus conderetur, & sic sinè Gratia Originali: quod nonnulli ægrè ferunt, dum absurdum putant aliquem Adami Filium ex consueta Propagatione satum, neque in Pacto transfusionis inclusum, neque ad vitandum Originale ex natura rei infusione Gratiae indiguissè. Unde tandem concludit, eum modum nullam graviolem pati Difficultatem, præter illam, quæ oritur ex Prædestinatione Christi & Virginis ante prævisionem Peccati.

642. Ut verum autem fateamur, mirari satis non possumus tantum Virum tanto ac tali plausu præsignatum modum prosequi, & anteferre, cum videatur in omnium Sententia repugnantiam involvere. Sed neque ex eo alios omnes modos vincit, quatenus independenter ab Exceptione à communi Lege transfusionis modum designat excipiendi Virginem, tum à Culpa tum ab ejus Debito. Imò & in hoc ipso quoque manifestam redolet repugnantiam; cum sit omnino impossibile, quòd Polterus Adæ semel inclusus cum aliis in Lege illa, non sit etiam cum aliis peccaturus, peccante Adamo, atque ita, etiam Debitum Maculae contrahendæ subiturus: quod sanè mihi adeò evidens est, ut Jurejurando firmarem. Illud autem, quod sequitur (nempe B. Virginem non contracturam Peccatum Originale, etiamsi in puris naturalibus conderetur)

licet verum sit, quòd multi ægrè ferant; quid tamen indè, si absque ullo rationabili motivo id ægrè ferunt, ducti nimirum ex nimia affectione ad propriam Sententiam omni ratione destitutam? Ita namque supponunt communem illam transfusionis Legem, ac si talis Lex puræ ac soli Filiationi Adæ naturali inniteretur: quod est falsissimum æquè ac absurdissimum, ut millies inculcatum est in hoc Opere. Sicuti è converso nullam prorsus continet Difficultatem Virginis Prædestinationem cum Christo ante Peccati prævisionem. Imò (ut supra annotavimus) vel ex hoc, quòd nequeat Virginis immaculata Puritas salvari cum Sententia opposita, validè satis roboratur ea de tali Virginis Prædestinatione Sententia. Et maximè quidem, si supponamus Dei Genitricem ex positivo Privilegio immunem à communi Lege transfusionis Peccati; cum in hac hypothesis locum non habeat ea Sententia, quæ Virginem astruit selectam de Possibilibus cœtu post prævisum Adæ Peccatum.

643. Illud autem præcipuè in eo probare, non possumus, quòd admittit in Virgine veram Justitiæ & Gratiae privationem cum Sanctitate, simul & Originali Innocentia: quod horridum, sanè Monstrum est; nam privatio Justitiæ & Gratiae vel est pro formali Culpa ipsa Originalis in casu nostro, ut Salazarius cum aliis contendit: vel saltem est illius Pœna, de necesse comitans in ratione Gratiae ipsam Culpam, uti verissimum est. Nec aliquid certè relevat, quòd non sit privatio totius Gratiae, ut Salazarius agebat; siquidem hoc ipsum est, quod evidenter repugnat, nimirum dari posse in Creatura Rationali aliqua vera privatio Gratiae Justificantis quæ non sit totius Gratiae privatio. Quamvis enim Gratia Justificans bonorum Operum cumulatione augeat per additionem gradus ad gradum; non ideò tamen diminui potest per deductionem alicujus, vel aliquorum graduum, jam præexistentium. Siquidem nequit Vir justus aliquem Gratiae gradum, quem jam obtinuit, amittere, nisi per Peccatum Mortale, cujus duntaxat est Gratiam ab Anima expellere. Implicat autem, quòd Mortale Peccatum, semel admissum, non destruat totam omnino Gratiam: ni velimus deglutire id absurdum, quòd quis esse possit etiam de potentia ordinaria simul Sanctus & Peccator, Justus & Injustus, Deo Amicus & Inimicus, &c.

644. Quod ipsum æquè urget in casu nostro, in quo nonnulli Gratiae gradus denegantur quidem B. Virgini; sed minimè ab ipsa supponuntur auferri, ita ut destruantur per Adæ Peccatum quatenus conferendi, non quatenus collati. Quandoquidem tales gradus Gratiae sunt aliunde debiti, ut supponitur; & nonnisi ob Peccatum jam admissum denegantur à Deo: Atqui certò certius implicat, quòd Deus ob Mortale,

Peccatum solum deneget quosdam gradus Gratiae, & non omnes, cum id Peccatum de se sit formaliter destructivum totius omnino Gratiae, quia reddit Creaturam Rationalem Deo formaliter infensam, inimicam, & prorsus abominabilem: Igitur &c.

645. Profecto modus ille supponit Gratiae Sanctificantis consecutionem se habere instar divitiarum, bonorumque temporalium, quorum una pars sit alicui debita Titulo v. g. hereditatis paternae, altera verò Titulo donationis v. g. factae sibi ab aliquo extraneo: quarum una deficiente ob vim injuste illatam, adhuc ille alteram consequatur, eo quod nulla sit oppositio. In quo sane est evidentissima deceptio. Unde, jure diximus: *ob vim injuste illatam*: eo quod, si juste sit vis illata, nempe ob patratum Delictum, evenire facile potest, quod tale sit Delictum, ut is mereatur utraque hereditate privari, puta si esset Reus lesae Majestatis. Et pari sane modo, licet vi longè satis jultiori, privari debet omnibus omnino Gratiae gradibus, quocunque Jure ac Titulo aliàs debitis, qui in Mortale incidit Peccatum, quo factus est Reus lesae Divinae Majestatis. Tali namque Peccato posito, amittit Peccator Jus proximum, & patratum, seu executivum ad omnes prorsus Gratiae gradus, quomodolibet aliàs debitos; ita ut omnino repugnet, ut vel unico gradu Gratiae, ut Gratiae, insigniatur. Sed hæc certè paradoxa exinde obveniunt, quia ut plurimum Adversarii autumant, quod peccare in Adam nil derogat Dignitati, Sanctitati, & Innocentiae illius, qui sic peccat. Quod si ita est; non video, cur talis debeat vel unico Gratiae sibi debitæ gradu privari. Et si dicas *ob Adæ demeritum*; jam fateris Adæ Posteris reverà non peccasse, sed tantum subiisse Pœnam, ob Peccatum paternum sibi à Deo inflictam. Sed non video, quo jure Deus possit auferre Gratiam à Posteris, ob Delictum Patris omnino ab eis alienum. Nec etiam video, quo jure tali mulcentur Pœnâ, ut & ipsi Peccatores reverà sint coram Deo. Caveant quæso hujusmodi Authores, ne Originalis Peccati veritatem ac proprietatem ab Adæ Posteris relegent contra Fidei Doctrinam.

646. Ecquis certè in consideratione illius modi non stupeat? Ecce quàm ritè omnes alios modus ille superat, ac tanquam victor de eis triumphat! Eadem quatuor graduum Gratiae privatio, quæ in Adam & Posteris aliis verè & propriè Peccatum est, vel saltem necessariò connexa cum Peccato verè & propriè dicto, in Virgine ipsa reperitur, sed tamen Peccatum in ipsa non est, vel non est cum Peccato connexa! Quid est hoc? Nunquid vera Gratiae privatio, quia in Virgine est, malum morale non est? imò, quia in Virgine est, majus malum est. Quare ergo in Adamo & reliquis Ho-

minibus est Peccatum, secus in Virgine? Nonne hoc est ad libitum de Peccati ratione disponere, ut hoc vel illud sit aut non sit Peccatum? Præterea si omnes, qui peccarunt in Adam, contraxerunt Debitum carendi quatuor illis gradibus Gratiae; cur illi dicuntur subiisse reverà Debitum contrahendi Culpam, non autem Virgo dicetur eodem prorsus Debito affecta? Quia (inquit Salazarius) id non est Debitum carendi totâ Gratia. Sed contra: Nam, quantum est de se, est Debitum carendi taliter Gratia, ut sit Debitum subeundi Peccati Maculam, uti contingit defactò in omnibus aliis Posteris; ex eo namque Titulo debent omnes nasci Filii Iræ: Cur ergo non sic se habet in Virgine, ita ut absolute dicatur à tali Debito immunis? Nonne ipsemet Salazarius inferebat contra illius Sententiæ Athores *sub num. 191.* teneri eos, deficiente altero ex Titulis, in totam Gratiam adequatè seorsim influentibus, concedere, quod Virgo in Adam peccaverit, ac Debitum inde cōtraxerit? Ergo idipsum contra se asruere debet, cum verè detur per talem modum in Virgine totum id, quod in cæteris Posteris importat eos reverà peccasse in Adam, ac Debitum inde traxisse. Per accidens autem se habet, quod per collationem aliorum graduum Gratiae contradistinctionum impediatur ipsius Culpæ contractio. Unde patet, quod, si verus esset is modus, Virgo Beatissima vel ex hoc, quod non fuerit sine Gratia defactò concepta, dicenda quoque foret ab omni Debito Culpæ immunis; cum certò certius habuerit longè majores gradus Gratiae, quàm alii Posteris, & hoc ex vi æternæ Prædestinationis. Quod autem fuerit ad copiosam adeò Gratiam prædestinata, vel ante vel post prævisum Adæ Peccatum, nil refert, cum semper sequatur nunquam totius Gratiae privationem ex vi Peccati Adæ incursum.

647. Illa autem animadversio, quam ad Scoti verba Salazarius adhibet, est purè arbitraria. Siquidem prævidere ab æterno Adamum & ejus Posteris casuros non importat illius Peccati pendentiam, sive in ordine ad Adamum, sive in ordine ad Posteris, post Peccatum defactò commissum verificandam, cum hoc sit omnino implicatorium, ut rectè disserenti patet: sed benè importat absolutam talis Peccati futuritionem à Deo prævisam ab æterno: & sic importat Deum ab æterno prævidisse Adamum & ejus Posteris simul prostratos pro tali temporis instanti, cum nimirum primò esset comestio prohibita ab Adamo ponenda. Unde, talis prostratio est solum futura, habito respectu Æternitatis ad Tempus; non autem est futura ab instanti comestionis prohibita ad aliquod sequens instans, cum Adamus statim, ac violavit Præceptum, peccaverit, & fuerit spiri-

tua-

tualiter mortuus, quemadmodum & ejus Posterum cum illo in illo. Eapropter cum Scotus 3. dist. 7. quæst. 3. §. *Sed hic est*, docet absurdum esse, quod Deus, prædestinando Adam ad Gloriam, prius prævidisset ipsum casurum in Peccatum, quam prædestinasset Christum ad Gloriam, non designat impendentiam ullam Peccati ipsius Adæ jam commissi, ut Salazarius exponit: sed benè denotat, non fuisse adhuc prævisum ut absolute futurum Adæ Peccatum, quando fuit Christus prædestinatus ad Gloriam; ita ut in eo signo Prædestinationis Christi prævideretur Peccatum Adæ ut merè possibile, vel ad summum ut conditionatè futurum. Eodemque modo loquitur Scotus de Posteris casuris in Adamo, à Deo prævisis, dist. 19. quæst. unica §. *In ista Quæstione*, quam etiam citat cap. 12. Salazarius, perperam adhuc astruens, quod eo loci Scotus his verbis [*Christus in Carne prius prædestinabatur ad Gloriam &c.*] designat, quod Christus ante prævisionem Peccati non fuerat prædestinatus in Carne. Quandoquidem ibi Subtilis Doctor iis verbis discurret pro Conclusionem, quam proposuerat, quæ quidem sub eodem Paragrapho ita se habet: *Dico, quod Incarnatio Christi non fuit occasionaliter prævisa; sed sicut finis immediatè videbatur à Deo ab æterno &c.* Adeoque inania sunt, quæ de novo excogitavit de Scoti mente ibi Salazarius.

CAPUT III.

Sententia Eminentissimi Cardinalis Joannis de Lugo affertur, ac efficaciter quoque rejicitur.

648. **I**ngeniosissimus Joannes de Lugo disp. 7. de Incarnat. modum exquirens tuendi Exclusionem Virginis à Pacto, ac proinde illius Immunitatem à Debito propter Christi passibilis Merita, modum sequentem statuit à num. 67. ita dispositum. Primò decrevit Deus, inquit, creare Adamum Caput naturale simul & morale omnium Hominum, juxta noti Pacti dispositionem, excipiendo tamen eam Mulierem, quam esset sibi in Matrem electurus, nil prorsus statuendo pro eo signo, an hanc potius, quam illam, electurus esset; imò nec decernens, an esset Matrem electurus. Dehinc, prævisio ut absolute futuro Adæ Peccato, ac lapsu Posterorum in ipso, decrevit Christum ut Redemptorem per suæ Passionis ac Mortis Merita; quibus item permotus, Mariam in suam Matrem elegit; vi cujus electionis eam asserit exclusam à Pacto illo prævio, ac subinde ipsam in Adamo non peccasse, affirmat, atque ob id nullum Culpæ Originalis Debitum contraxisse, cum in ipsamet Pacti Constitutione jam excepta fuerit quæcunque Mu-

lier eligeretur in Dei Matrem. Unde sicut ex Christi Meritis fuit in ejus Matrem electa, sic & ob eademmet Merita exclusam fuit à prævio Pacto. Jam enim, nisi in Dei Matrem Maria, eligeretur per Christi Merita, maneret proculdubio in Pacto, quemadmodum & reliqui Adæ Posterum, licet semper maneret exclusam ea, quam sibi in Matrem eligeret.

649. Hæc tamen Sententia inextricabiles patitur Difficultates, quas quidem nec Lugo ipse, nec R. P. Thyrsus Gonzalez dissolvere videntur; esto hic Author disp. 7. cit. sect. 6. à num. 48. exclusivè, ac etiam sect. ultima nifus eam fuerit alià viâ sustinere, quam Lugo præstiterit. Videamus, an ita sit? Porro ex ordine præscripto in primis sequitur, nullam ex Fœminis fuisse absolute inclusam in Pacto; & ideo nec peccavisse in Adamo, nec Debitum Culpæ contraxisse. Enimverò quælibet ex Mulieribus erat æquè, ac Maria, eligibilis in Dei Matrem: Ergo & cujuslibet Mulieris absoluta Inclusio in Pacto Dependenciam habuit ex ea conditione futura, & etiam sub conditione futura, si Deus, volens aliquam ex illis eligere in Matrem, non hanc vel illam, de qua est Sermo, eligeret. Igitur quoadusque intelligatur adimpleta illa cōditio, semper suspensa manet uniuscujusque Mulieris Inclusio. Sed conditio illa, non fuit adimpleta, nisi post conclusum in Causa, nimirum nisi postquam Adam peccavit: Igitur reverà nulla ex Fœminis fuit absolute inclusa in Pacto, & sic nulla ex eis in Adamo peccavit, nec Debitum Culpæ contraxit. Nisi Voluntas Posterorum intelligatur ex Dei Institutione, jam absolute transfusa in Voluntatem Adæ, quo pacto hujus Peccatum sic illis nocere potuit, ut in ipso omnes eo Peccato peccarent?

Confirmatur: Nam conditio illa omnino suspensam detinet moralem alligationem Voluntatum omnium Mulierum Voluntati Adæ: Atqui sine tali alligatione morali est impossibile, quod Posterum potuerint in Adamo peccare &c. Ergo &c.

650. Respondet Lugo loco tit. sub num. 40. quod etsi, ut omnes Posterum censerentur peccasse in Adam, necesse fuerit eorum Voluntates prius moraliter alligari Voluntati Adæ ad moraliter operandum cum illo; non tamen oportet pro illo priori alligari Voluntates horum Posterorum determinatè; sed sufficit tunc intelligi alligatas Voluntates Posterorum, quicunque illi sint. Affertque Exemplum de Principe, constituyente Petrum Caput omnium Civium & Incolarum Urbis, quicunque illi fuerint, in ordine ad obtinendam vel perdendam Nobilitatem, sub conditione quod ipse Petrus non delinquat in Principem. Posita namque (subdit) ea conditione, quicunque Civis vel Incola illius Urbis illico censetur moraliter deliquisse

quissse cum Petro, tanquam in Capite: Sic etiam (annectit) licet post Adæ Peccatum possit aliquis Homo non peccasse in Adamo, si non nascatur Filius Adæ, sed creetur aliunde; eo ipso tamen, quod nascitur Adæ Filius, censetur moraliter peccasse in Adam, quia ejus Voluntas sub illa ratione & circumstantia Filiationis Adæ fuit alligata in Voluntate Capitis.

651. Ad illud, quod aliæ Fœminæ non peccassent, cum Adam peccavit, sed quando non fuerunt electæ in Matrem Christi, respondet *sub num. 43.* distinguendo: non peccaverunt, hoc est non extitit physice totum id, quod complet Peccatum hujus Fœminæ, concedo: non peccaverunt eo tunc moraliter, nego. Pro cujus intelligentia advertit, aliud esse loqui de existentia physica alicujus formæ, aliud de denominatione morali ab ea proveniente. Potest enim (ait) contingere, formam aliquam existere in uno loco & tempore, & tamen subjectum denominari ab illa in alio loco vel alio tempore: Sic Peccatum Habituale quod ad esse intrinsecum includit Peccatum præteritum non retractatum, nec condonatum à Deo, quod hic & nunc non existit physice; sed tamen moraliter totum Peccatum Habituale est aliquod præsens, & intrinsecum Homini Peccatori, &c. Sic etiam in nostro casu hanc Fœminam peccasse in Adam includit Pactum, & Adamum peccasse, & Fœminam non esse electam in Dei Matrem. Horum aliqua fuerunt, peccante Adamo, aliqua, verò postea. Quod ipsum pariter explicat *sub num. 44.* Exemplo illius, qui Professionem fecit invalidam; quem tamen Pontifex, dispensando post annum, vult censeri professum unius anni, licet post annum validam Professionem emiserit.

652. Sed bona tanti Viri pace cuncta his Responsionibus congesta nobis prorsus imperceptibilia sunt, quin & contra sua ipsius ibi jacta Fundamenta militare videntur. Ad id autem ipse (ut putamus) non advertit, quia sibi objecit, ex sua Sententia sequi alias Fœminas non peccasse tunc, quando peccavit Adamus, sed quando non eliguntur in Matrem Christi: quæ Obsectio supponit hoc esse possibile, & solum infert absurdum ex alio capite: nos autem absolute contendimus, in ea hypothese nullam unquam Fœminam potuisse in Adamo peccare. Quod ex ipsomet Lugo clarescit, qui *sub num. 35.* contra Salazarium hoc absurdum infert: Ergo posset Deus posteriori signo, post prævisum Adæ Peccatum, includere alios in illo Pacto præcedenti, quos prius non includeret: & sic Pactum extendi posset non solum ad Posteriores, sed & ad alios, imò & ad Angelos possibiles: quod certe (subdit) est omnino falsum. Cujus falsitatis Rationem assignat à priori, dicens: Quia cum hæc Pacti constitutio nihil aliud sit, quam Obligatio nostrarum Voluntatum in Ada-

mo, ut moraliter censeantur influere in operationem Adæ, necesse est hanc alligationem intelligi ante ipsam operationem; quia Principium, adveniens post operationem elicitam, non potest esse Principium, nec physice nec moraliter, ipsius operationis. Ergo (infert) eo ipso, quod operatio Adæ videtur posita, & non ex Voluntate Virginis, jam non potest Virgo intrare in Pactum præcedens: Ergo Merita Christi, quando prævidentur, non possunt movere ad Exclusionem Virginis à Pacto; siquidem pro illo posteriori signo jam Pactum est clausum, ut constat. Sic & optimè Eminentissimus ille.

653. Qua sanè Ratione propriam suam Sententiam, ac modum à se excogitatum efficacissime impugnat præclarissimus ille Author. Arguo sic: Alligatio Voluntatis Posterorum in Adam, necesse est, ut intelligatur ante ipsam Adæ operationem, ut per illam possent Posterorum Voluntates censeri moraliter influxisse in eam operationem: Atqui, juxta præscriptum à Lugo ordinem, nullius Fœminæ Voluntas fuit Voluntati Adæ alligata ante ipsam Adæ operationem: Ergo nullius Fœminæ Voluntas censeri potest moraliter influxisse in eam operationem. Major est ipsius Lugi, ut vidimus. Minor satis constat ex jam à nobis præmissis: cum enim Voluntates Fœminarum fuerint solum alligatæ Voluntati Adæ ante ipsius operationem, alligatione purè conditionata, nimirum dependenter à conditione non Electionis in Matrem Dei, quæ erat contingenter futura, dum poterat adesse & abesse, & sic erat omnino indeterminata ad essendum; jam profectò manifestè sequitur, nullam Fœminarum Voluntatem fuisse ante operationem Adæ moraliter ipsius Voluntati alligatam. Quandoquidem apposita illa conditio (ut dicebamus) suspendit utique alligationem, quousque adimpleatur conditio; unde dici solet, quod conditio, Si, nihil ponit in esse: Atqui, cum adimpletur ea conditio non Electionis in Matrem Christi, jam elicita reperitur operatio Adæ: Ergo ad eam censeri nequit ulla ex Fœminis influxisse, utpotè nondum inclusa in Pacto, nec Voluntati Adæ alligata.

654. Confirmatur: Voluntas Fœminarum in casu est Principium, adveniens post elicitam Adæ operationem: Atqui Principium, adveniens post elicitam operationem, nec physice nec moraliter esse potest Principium talis operationis, ut Lugas ipse testatur: Ergo Voluntas Fœminarum nec physice nec moraliter esse potest Principium operationis Adæ. Major constat ex hætenus inculcatis: quia nimirum Voluntas Fœminarum nonnisi post elicitam Adæ operationem intelligi potest alligata Voluntati Adæ; quia nonnisi post elicitam Adæ operationem verificatur seu purificatur conditio, ex qua pendet Voluntatis Fœminarum alligatio, vel

non

non alligatio ad Voluntatem Adæ : At Fœminarum Voluntas nonnisi alligatione præmissa intelligi potest Principium moraliter influens in operationem Adæ, ut liquet : Igitur &c.

655. Illustrari quidem id potest hoc Exemplo. Petrus v. g. vult ducere in Uxorem unam, ex Fœminis in tali vel tali Civitate natis & educatis. Eligitque ad id Paulum in suum Procuratorem, cui præscribit, ut nomine ipsius Principalis Matrimonium contrahat cum aliqua ex Fœminis prædictis, quæcumque illa sit, excepta tamen illa, quam ducere vellet Princeps. Hinc Paulus, jam constitutus Procurator Petri ad id muneris, cum præsignata conditione & exceptione, seligit pro Petro unam ex iis Fœminis, quæ sibi admodum placuit, non expectata Uxoris electione à Principe faciendâ ; & cum illa nomine Petri Matrimonium contrahit. Quid tum? Nonne invalidum erit id Matrimonium, utpote quia non adimpleta fuit conditio, à Principali præscripta, quæ certò certius suspendit alligationem moralem Voluntatis Petri Principalis in Voluntate Pauli Procuratoris? Ita sanè : ita ut posset utique Princeps, si vellet, Matrimonium validum cum ea Fœmina contrahere, nil prorsus obstante functione à Paulo Procuratore peracta, utpote nulliter facta, cum ad eam non concurrerit, nec in illam moraliter influxerit Petri Voluntas, jam suspensa manens, quia dependens à prævia Principis electione, quò ad ducendam Uxorem. Ita sanè in proposito.

656. At quoniam Lugus videtur per *Retrotractionem* inferre, quòd Fœminæ moraliter peccarunt in Adam, quando hic peccavit, ita ut non omnia, licet requisita, eo tunc physice adfuerint, cum Adam peccavit; contendit nihilominus satis esse, quòd aliqua præextiterint, aliqua verò subsequuta fuerint, ad hoc, quòd Fœminæ influxisse censeantur in Adæ Peccatum in eodem instanti, in quo ille peccavit, juxta Regulam 10. *Juris in 6. [Ratihabitionem retrahit, & Mandato non est dubium comparari.]* Idcirco, ad hanc deceptionem aperiendam, advertendum est id, quòd *alibi* (ni fallimur) prænotasse meminimus; nempe aliud esse, quòd Adæ Posterii *moraliter* influxerint in Adæ Peccatum; & aliud, quòd *moraliter* censeantur *moraliter* in illud influxisse. Siquidem in secundo casu duplex occurrit moralis Existimatio, seu duplex Jurisdictio, quarum una reflectit super aliam, eo ipso, quòd *moraliter* existimatur moralem influxum præfuisse. Nam influxus moralis, ut moralis est, involvit utique Jurisdictionem, circa quam versatur alia Jurisdictio implicita in eo morali Judicio, quo *moraliter* censetur influxum *moralem* præfuisse. Adeò ut in casu nostro sensus sit: Hoc, quòd Adæ Posterii *moraliter* influxerint in illius Peccatum, non

est omnino verum in re, sed tantum moraliter censetur fuisse; ita ut sicuti ex hoc, quòd Adæ Posterii moraliter censeantur exercuisse physicam illam Adæ comestionem prohibitam, optimè sequitur, eos reverà illam physice non exercuisse, sed tantum per moralem quandam Existimationem, seu moraliter; sic pariformiter ex hoc, quòd Adæ Posterii moraliter censeantur exercuisse moraliter illam comestionem, optimè sequitur eos reverà illam moraliter non exercuisse, sed tantum moraliter existimari, quòd eam moraliter exercuerint. Unde fit palam, quòd sicuti per ly *moraliter censeri*, (quòd immediatè afficit exercitium physicum) non verificatur ipsum exercitium physicum; ita per ly *moraliter censeri*, quòd in secundo casu immediatè afficit exercitium morale, seu moralem influxum, nec verificatur ipsum exercitium morale, seu moralis influxus, quatenus nimirum existimatur moraliter, quòd adsit moralis Posterorum influxus, sed tamen abest, non adeit reverà & defactò.

657. Quòd si reverà & defactò non influxerunt moraliter in actionem Adæ peccaminosam; ergo nec reverà peccarunt; quia non stat Fœminas illas non exercuisse moraliter defactò actionem illam, & tamen reverà peccasse, ut perspicuum est. Sicque sicuti ad summum purificatâ conditione non Electionis in Matrem, Christi verificari potest, Fœminas illas ita se habere, ac si moraliter actionem illam elicuisent; ita quoque ad summum eadem purificatâ conditione verificari potest, Fœminas illas ita se habere, ac si peccassent in Adam; licet reverà nec illam actionem moraliter elicuerint, nec proinde reverà in Adam peccaverint, sed tantum fictè & chimæricè.

658. Confirmatur hoc evidenter: Nam certum est, quòd, stante apposita conditione prædicta, Fœminæ illæ ante ipsam purificatam conditionem intelligi nequeunt absolute inclusæ in Pacto, ut constat; sed solum intelligi possunt absolute inclusæ purificata conditione, sine qua nequit Inclusio consistere: Atqui, dum absolute non intelliguntur inclusæ in Pacto, nequeunt moraliter influere in Adæ Peccatum. Ergo ante ipsam purificatam conditionem Fœminæ influere nequibant moraliter in Pactum. Sed neque post purificatam conditionem poterant moraliter influere; quoniam ex eodem Lugo Principium, adveniens post elicitam operationem, nec physice nec moraliter esse potest Principium ipsius operationis; operatio Adæ autem intelligitur jam elicitâ, nondum purificata conditione; Igitur &c. Cum autem ex Lugi Sententia ita se habeant Fœminæ purificata conditione, ac si fuissent ante Adæ lapsum absolute inclusæ in Pacto; ergo ita se habent, ac si reverà moraliter in lapsum illum influxissent.

sent: non autem, quod reverà & defactò in eum moraliter influxerint: & sic ita se habent, ac si reverà in Adam peccassent; non autem, quod reverà absolute in Adam peccaverint: quare non verè moraliter peccarunt, sed moraliter fictè & chimæricè, cum nullum sit fundamentum imputandi Fœminis illis Adæ lapsum, ut perspicuum est.

659. Idque totum solidissimè firmatur ex ea Juris Regula, jam hanc ob causam à nobis allegatam. Cum enim *Ratihabitio* per *Retrotractionem*, Jurisdictione factam, comparetur *Mandato*, haud planè importat, nec importare potest, quod is, qui v. g. ratum habuit Homicidium, fuerit verè Mandans moraliter Homicidium; cum repugnet juxta hypothetum potuisse vel moraliter in illud influere, ut rite discurret in eam Regulam P. Bardi *de Regulis Juris* in 6. sed tantum importat, quod per Jurisdictionem habeatur, ac si fuisset *Mandans*, qualis reverà non fuit. Idipsum ergo asruendum est in proposito: ita quod nimirum Fœminæ illæ ad summum per Jurisdictionem habeantur, ac si moraliter influxissent in Adæ Peccatum; non autem, quod reverà in illud influxerint. Dixi *ad summum*, & nunc, & antea; quoniam reverà neque hoc dici potest, cum nulla sit de hoc Legis dispositio, uti contingit in casu illius Regulæ Juris: tum etiam quia nulla hoc in casu Ratificatio in iis Fœminis verificatur, ut dicemus.

660. Hinc optimo sanè jure P. Dominicus Viva super *Proposit.* 39. ex proscriptis & damnatis ab Innocentio XI. n. 15. *dub.* 2. inquirens [*An ad restitutionem teneatur, qui ratum habet, seu approbat damnum nomine suo alteri illatum, quod tamen ne implicite quidem mandavit*] respondet negativè. Quia, inquit, *quamvis ex Regula 10. Juris in 6. Ratihabitio retrotrahatur, & Mandato comparetur quò ad Pœnas fori exterioris; non tamen quò ad Causalitatem damni, & quò ad Onus restitutionis. Quomodo enim (subdit) damnum causari potest à Ratihabitione subsequente?* Subjicitque iterum, quod *quamvis damnum illatum sit in gratiam Petri, ratihabentis deinde illud; Petrus tamen in casu est causa finalis, non causa efficiens (nec physica quidem, nec moralis) illius damni: unde ad restitutionem non tenetur.*

661. Quod si res ita se habet in causa illati damni, putà perpetrati Homicidii, in quo nihilominus, ut locum habeat ea Juris Regula, duæ debent conditiones concurrere, quarum prima est, quod tale damnum, seu Homicidium v. g. fuerit nomine illius, qui id ratum habet, perpetratum, quamvis eodem prorsus incio, nam ex *Regula 9. ejusdem Juris in 6. Ratum quis habere non potest, quod ejus nomine gestum non est*; & altera conditio est ejusdem Ratifica-

tio: Quantò magis in casu Adæ & Posterorum, juxta Lugi suppositionem, idipsum verificandum est; dum fortè Adamus reverà non peccavit expresso nomine Posterorum in sua intentione, cum plures velint id Pactum fuisse Adæ indetectum; & insuper nulla subsequuta fuerit ex parte Fœminarum Ratificatio? Videatur P. Bardi *loco cit.* ubi solidissimè demonstrat, ratum habentem, quod suo nomine (se tamen incio) gestum est, non posse dici, nec esse veram causam moralem illius, quod gestum est; eo quod verus influxus moralis non minus, quam physicus influxus, debet de necesse præcedere suum effectum, ut etiam Lugi aiebat. Cum ergo in casu nostro, juxta propositum Lugi Systemæ, influxus moralis Fœminarum in Adæ Peccatum minimè ipsum Peccatum præcesserit, eo quia, talis influxus præsupponit de necesse moralem Voluntatis Fœminarum alligationem ad Adæ Voluntatem, quæ alligatio, juxta modum à Lugo præfixum, nullatenus præcessit, nec præcedere potuit, stante apposta conditione non Electionis in Matrem Christi, prius verificanda: Igitur, juxta modum à Lugo præfixum, nulla ex Fœminis in Adam peccavit.

662. Quanquam igitur optimè salvetur Posteriores verè in Adam peccasse, & hoc ob moralem eorundem influxum in illius Peccatum, stante prævia alligatione morali prædicta, vi cujus Jurisdictio immediate versatur circa actum physicum ipsius Adæ, quatenus censentur Posteriores ita se habere, ac si actum illum ipsi quoque, physice exercuissent; neutiquam tamen id salvari potest, si Jurisdictio afficiat immediate influxum moralem eorundem in actum illum, ita quod sic se habeant, ac si moraliter influxissent in talem actum. Quoniam (ut dicebamus) quemadmodum in prima Jurisdictione verificatur Posteriores reverà & defactò non exercuisse physice illum actum: ita in secunda Jurisdictione verificatur eosdem reverà & defactò nec moraliter illum exercuisse, cum verè non præcesserit, sed fingatur præcessisse moralis influxus.

663. Confirmari satis id potest, atque illustrari ejusdem Ratihabitionis Exemplo. Nam, ex præcit. P. Bardi [*Reg. 9. & 10. Juris, mox alleg. num. 1.*] Ratihabitio est *quædam præcedentis actus convalidatio*, nempe *approbatio*, seu *confirmatio*. Dicitur autem (subdit) *præcedentis actus*, ad significandum de ratione Ratihabitionis esse referri ad præteritum, quod Fictione Juris se habet, ac si fuisset præsens eo tempore, quo actus fuit celebratus; qua de causa dicitur *retrotrahi*. Cum ergo adimpletio conditionis appositæ in casu nostro juxta Lugi methodum, retrotrahatur; jam apertè sequitur eam adimpletionem verè non fuisse tempore illo, quo Adæ Peccatum fuit commissum: sed ita se habere *ad summum*, ac si tunc reverà adfuisset: Ergo & al-

& alligatio Voluntatis Fœminarum in Adam, earumque moralis influxus in id Peccatum, verè non adfuit, cum Peccatum illud fuit perpetratum, sed *ad summum* ita se habet, ac si adfuisse: Ergo & eas Fœminas peccasse in Adam non fuit defactò verum; sed tantum ita se habent, ac si peccassent. Siquidem omnia hæc ab alligatione morali pendent, nec habere possunt perfectiorem subsistentiam, quam habeat alligatio illa moralis.

664. Verum, ut jam indicavimus, neque hoc asseri potest, & ideò eam particulam [*ad summum*] adhibuimus. Quoniam, ut alligatio moralis, moralisque influxus ex ea dependens, ac ipsum tandem peccasse in Adam ita se habeant, ac si reverà & defactò fuissent, licèt nequaquam adfuerint, nonnisi Jurisdictione esse potest, & sic ex Dei Institutione. Quod tamen repugnat: Primò: quia talis Divina Institutio gratis omnino præfigitur: Secundò, quia sic per eam ideò Posterì Adæ Peccatores essent, quia, absolutè Deus voluit eos Peccatores esse, & non quia ipsi verè peccarunt. Unde talis Jurisdictio per Retrotractionem licèt dari possit in ordine ad Pœnam subeundam, & in casu Ratihabitionis detur in Pœnam ipsiusmet Ratihabitionis, quæ Culpa est; neutiquam tamen dari potest in ordine ad Culpam, ut perspicuum est; cum nequeat Jus disponere, quòd quis sit Reus Culpæ, quam reverà non commisit. Imò in casu nostro nec potest fieri quòd ad Pœnam Damnationis Posterorum, ut plures Authores sustinent, contententes repugnare Dei Bonitati damnare Innocentem.

CAPUT IV.

Alia ex Doctrina Cardinalis de Lugo adducuntur inconvenientia: itemque allegata ab eo

Exempla non ad rem excogitata demonstrantur.

665. **H**Actenùs, juxta vera Principia suis in locis jam solidata, contra Lugum procellimus: nunc autem quædam tangenda occurrunt, quæ ex præsupposita ejusdem Sententia ritè inferuntur. Quandoquidem gratis concessio, quòd Fœminæ juxta Lugi hypothèsim verè peccassent in Adam, in illius Peccatum, moraliter influendo, adhuc sequitur (ut benè urget Thomas Frances in suo *Certam. Schol. pro Deip. Concept. sect. 9. subsect. 5. num. 229.*) Fœminas non peccasse in eodem signo cum Viris, nec proinde in eodem signo contraxisse Debitum Maculæ Originalis: sed benè in alio signo posteriori, nempe post decretam, seu factam Electionem Matris Christi: & sic diversimodè (inquit) applicaretur Redemptio Christi per Mortem Viris ac Mulieribus, ut perspicuum est.

Tom. II.

Item (ut idemmet Frances arguit sub *num. 230.*) sequeretur, quòd, si Deus non processisset ad Matris suæ Electionem, jam nulla ex Fœminis peccasset in Adam; unde si Deus decrevisset alià viâ Christum produci, jam Fœminæ Christi Redemptione non indignissent, quemadmodum indignissent Viri: quòd etiam sequeretur, si nullo modo Christus venisset. Hæc apud Frances, qui aliòquin consentire videtur Lugo quòd ad hoc, quòd potuerint Fœminæ post impletam conditionem non Electionis in Matrem Christi peccare in Adamo, quòd implicat ex superius dictis.

666. Prætereà idem Frances arguit ad hominem contra Lugum sub *num. 231.* utpotè asserentem, antè Decretum efficax de Incarnatione Verbi prævisum fuisse Originale Peccatum, non reipsa in Posteròs propagatum, sed necessariò propagandum, excipiendo Matrem Christi. Ex quo Frances infert: Ergo ante Decretum de Christo Redemptore prævisum est Peccatum Originale, ut propagandum in Posteròs, excepta Matre Christi. Sed Incarnatio Verbi in Remedium Peccati est post absolutam prævisionem Peccati, ut ait idem Lugo *sect. 1. in fine*: Ergo Deus Scientiâ visionis cognovit, Peccatum Originale propagandum eodem modo in omnes Posteròs, excipiendo semper Matrem Christi, & hoc antè Decretum efficax de Redemptione. Ergo tunc prævidit Debitum & physicum & morale adequatè omnem Fœminam comprehendens, nisi Virginem Mariam ut Matrem Christi. Ergo cum pro illo signo per te, non fuerit adhuc electa Mater, tunc Virgo sicut aliæ Fœminæ inclusæ fuerunt in Pacto tam physico quàm morali. Quia non potest prævideri Peccatum, ut absolutè futurum propagandum ab Adamo, nisi prævideatur Debitum tam physicum quàm morale in omnibus propagandis cadendi in Peccatum: & aliunde per te in signo priori, antequàm Christus decerneretur Redemptor, Virgo Maria, ut non electa Mater Christi, adhuc est sicut ceteri alii Posterì: Ergo &c. Sic arguebat contra Lugum Frances *ibi*: & optimè quidem; tametsi perperam & ipse discurrat de Propagatione Peccati Adæ. Ut enim dictum est *Tomo primo pluribus in locis*, implicat, absolutè loquendo, intelligi jam commissum Adæ Peccatum, & non propagatum, sed propagandum ad Posteròs: cum enim omnes in Adamo peccaverimus, & nonnisi cum Adamo in Adamo peccaverimus, ita ut Adæ Peccatum non præcesserit prioritate, *in quo*, nostrum Peccatum, ut fusè inculcatum est *eod. Tom. 1. Tr. 1. Disp. 3. Qu. 1. Cap. 4. & 5.* eadem quippe actione physica, qua Adam, & nos quoque peccavimus, quæ proinde fuerit, necesse est, moraliter multiplex; idcirco Adæ Peccatum, utpotè Peccatum Capitis moralis, transfusum est in

eodem instanti ad Posteriores; alióquin quo jure hi dicerentur peccasse? Fuit autem transfusum, ad Posteriores jam tunc futuros; adeóque transfusio illa ultimum suum habet complementum pro primo instanti realis existentiae eorundem; qui proinde simul cum Natura, quam trahunt ab Adamo, & ipsum in eo jam patratum Peccatum contrahunt. Et hac sanè de causa dicitur Propagatione transfundi: non quia per novum aliquem influxum in actum Propagationis Naturæ transfundatur; sed benè quia ille antiquus influxus moralis Posterorum in instanti Conceptionis singulorum ultimum suum terminum habet, cum nonnisi in tali instanti Authorem sui ipsius, cui simpliciter harere debet, reperiatur realiter existentem. Vide fusè cumulatam in *primo Tomo*.

667. Hinc autem transeundum ad cribranda Lugi Exempla, quibus nilius est suam Doctrinam firmare. Ea enim Exempla ritè fortè procederent, si Originale Peccatum pura Pœna foret: at vera Culpa est, verumque Peccatum, propriè dictum, quod proinde esse debet eidem Peccanti sufficienter voluntarium, ab eoque vel saltim moraliter elicitum, ut ex nostro *primo Tomo cit.* liquidò constat. Quod facillimè Lugum exagitat, utpotè nobiscum asserentem, *sect. 3. num. 25.* Peccatum Adæ moraliter censeretur Actuale Peccatum Posterorum, cujus Maculam ipsi postea contrahunt in Conceptione. Itaque Exemplum Principis, constituentis Petrum Caput omnium Civium & Incolarum Urbis, quicumque illi fuerint, in ordine ad obtinendam vel amittendam Nobilitatem dependentem ab ipsius Petri fidelitate &c. currit de Pœna, non de Culpa; cum non eousque potuerit se extendere Principis Potestas, ut peccante Petro peccarent verè & propriè ceteri. Quod si fingamus tali Principi talem Potestatem inesse, & quòd alligaverit reipsa ceterorum Voluntates ad Voluntatem Petri; tunc omino negatur, quòd, accedens de novo ad inhabitandam Urbem post patratum à Petro Delictum, dici possit verè & propriè in Petro deliquisse, cum nullo pacto potuerit in Petri Peccatum reverà influere.

668. Ad Exemplum de Peccato Habituali, quod Lugus habet *sect. 4. num. 42.* ad probandum contingere posse, quòd forma aliqua existat in uno loco & tempore, & quòd nihilominus subjectum denominet in alio tempore vel in alio loco, respondeo, hanc Doctrinam esse à vera Philosophia prorsus alienam. Nam denominatio quælibet est effectus formæ denominantis; *Causa autem in actu & effectus in actu simul sunt, aut non sunt*, ex Aristotele 2. *Physic. & 5. Metaph.* Quod ipsum planè cõprobat Habitua- le Peccatum à Lugo adductum in medium; nam (ut ipsemet fatetur) est aliquod moraliter præ-

sens, & intrinsecum Homini Peccatori: quid ergo prohibet, quin & de præsentis denominet? Nec obstat, quòd Peccatum præteritum includat quò ad esse intrinsecum: imò assero (ut ostensum est in *primo Tomo*) quòd est ipsummet Peccatum physicè præteritum, ac moraliter permanens. Quid tamen indè, cum hoc sit de essentia Peccati Habitualis? Quòd si includeret Peccatum physicè existens, & præsens, jam Habitua- le non foret, sed Actuale. Unde ex hoc ipso firmatur nostra Responsio: quia Peccatum Habitua- le, utpotè involvens Peccatum Actuale, ut physicè jam præteritum, non denominat Hominem *Peccatè*, sed *Peccatorem*; quod designat eum *peccasse* de præterito, & non *peccare* de præsentis. Sicque eo modo, quo hic & nunc se habet Peccati forma, eodem pariter modo denominat; & non alio modo, & qualiter se habuit in alio loco & tempore: Ergo à pari, ut hac Fœmina, cum veritate dicatur *peccasse in Adam*, oportet, quòd *ly peccasse* includeret loco suo ac tempore omnia requisita ad actualiter peccandum, quorum præcipuum est moralis alligatio Voluntatis talis Fœminæ ad Voluntatem Adæ; nam *ly peccasse* dicit exercitium ipsum actuale peccandi jam præteritum; & ejusmodi alligatio moralis essentialiter pendet à Pacto, absolutè includente hanc Fœminam: quòd cum in Lugi suppositione abfuerit, etiam & abfuit moralis alligatio, & consequenter quoque abfuit *ly peccasse in Adam*, cum hic peccavit.

669. Unde clarescit, quòd denominatio semper proportionatur & commensuratur formæ. Nam si forma non existit, sed extitit, denominatio est de præterito: si forma actu existit, denominatio est de præsentis: & si forma tandem non existit actu, sed existet, tunc denominatio est de futuro. Hoc sanè liquidissimum est in iis Propositionibus, quæ temporis differentiam concernunt. Et quòd dicitur de forma simplici, etiam urget de toto illo complexo, à quo resultat denominatio. Sicque dum actu adiunt omnia requisita ad hoc, quòd quis actu Doctoratus Lauream recipiat, vel Matrimonium contrahat &c. utique cum omni proprietate ac veritate dicitur actu doctorari, seu Doctoris Lauream insigniri, vel Matrimonium contrahere: & si aliquod ex requisitis desit, neutiquam consurget illa denominatio. Talibus autem functionibus physicè præteritis, etsi alia multa perseverent in esse, non idè tamen ille semper dicitur Doctoratus Lauream actu insigniri, vel Matrimonium contrahere &c. sed tantum de præterito dicitur, istum talem fuisse Doctoratu insignitum, vel Matrimonium iniisse &c. Act tandem si aliquod ex necessariò requisitis defuerit ad eas functiones ritè ac validè celebrandas, nec de præterito dici potest, eum fuisse Doctoratu insignitum, vel Matrimonium con-

contraxisse; cum nec Doctoratus, nec Matrimonium unquam revera fuerit. Quare, cum desierit moralis alligatio Voluntatis hujus Fœminæ in Sententia Lugi, sine qua repugnat eam potuisse peccare in Adam, non video unde desumi possit denominatio, quod in Adam peccaverit.

670. Sed fortè instabis, quod quamvis omnia requisita debeant poni in actu, cum sunt plura physicè requisita, ut habeatur aliquod Ens morale; nihilominus non est opus, quod omnia illa simul ponantur, seu physicè coëxistant, cum satis sit, quod simul sint, & coëxistant moraliter, ut patet in præadductis Exemplis. Nam ut quis Doctor constituatur, plures præmitti debent functiones, quarum una quidem succedit alteri physicè, ut liquet. Itemque ut validè Matrimonium contrahatur, requiritur potissimum utriusque contrahentis consensus, quorum unus regulariter succedit physicè alteri, etsi possint simul elici. Ergo & à pari, ut hæc Fœmina dicatur verè peccasse, in Adam satis est, quod aliqua ex requisitis præcedant secundum esse physicum, & alia succedant.

Respondeo, quod licet illud de simultate sit verum in multis, etsi non in omnibus, ut patet de varia materiæ & formæ simultate in Sacramentis conficiendis; nihilominus Instantia non est ad rem. In primis enim, si de morali denominatione fiat sermo, ut aliquod Ens morale, quod ex pluribus rebus physicè ac successivè positis resultat, dici valeat actu constitui, opus est, ut illa rerum physicalium positio successiva, quæ successiva sit in actu, idèst quod res illæ physicè actu ponantur una post aliam, cum eo temporis intervallum inter unam & aliam, quod exigatur, ut illud Ens morale resultet. In hoc enim nequit certa Regula pro omnibus designari, ut dicebamus; sed juxta variam rerum humanarum considerationem astruendum est id temporis intervallum, seu moralis rerum physicalium simultas.

671. Secundo si de prima ipsius Entis morali constitutione fiat sermo, profectò ut hujusmodi Ens primò resultare valeat, nedum exigatur, quod seu successivè seu simul ponantur in actu omnia requisita quò ad esse physicum, ut jam insinuavimus; sed etiam saepe opus est, quod ponantur in actu cum eo ordine, qui fortè præscribitur ex ipsius rei natura, ut valeat Ens illud morale consurgere. Siquidem haud rarò, tali ordine inverso, & aliòquin, omnino pro valore actuum servando, subvertitur fundamentum, in quo fundari natum est illud Ens morale; ita ut nullo pacto tale Ens resultare valeat, & id ex fundamenti defectu. Sic in iisdem adductis Exemplis, putà in Doctoratu prærequiritur v. g. debita Authoritas

& Potestas in eo, qui Doctoratus Lauream concedit; & si desit, nullum erit Privilegium: nec satis est, si sequatur, nisi reiteretur. Concessio: *Neque enim firmari potest, quod nullum fuit ab initio. Cap. Non firmatur. 18. de Reg. Jur. in 6.* Idem illud sequitur, si v. g. præscriberetur sub pœna nullitatis Privilegii, quod præcedere debeat rigorosum examen. Idem, quoque suo modo verificatur in Matrimonio celebrando. Si enim quis contrahat nomine Petri v. g. uti ejus Procurator, cum Berta, priusquam veram à Petro commissionem acciperet, Matrimonium erit nullum, etiamsi fiat deinde Procuratio, qua id munus à Petro illi committatur. Unde in casu opus est, ut iterum repetatur exterior illa functio, ut per consensum consurgat legitimum & validum Matrimonium. Item necesse est, ut præcedat v. g. debita pubertatis ætas, nec satis est, si postmodum compleatur. Item si non præcedat v. g. vera notitia Personæ, sed sit error quò ad substantiam, ita ut quis v. g. putans ducere Catharinam, ducat Rosaliam: vel etiam sit error quò ad qualitatem Personæ, quæ sub conditione intendatur: aut si qualitatis error talis sit, ut errorem circa Personam ipsam præferat &c.

672. Eodemque sanè modo in proposito est differendum. Quamvis enim hoc, quod Voluntates Posterorum sint, vel ne, alligatæ Voluntati Adæ, ex libero dei arbitrio pendeat. Nihilominus hoc, quod talis alligatio moralis, præcedat omnino ipsum Peccatum Adæ, est prorsus absolutè necessarium ex natura rei ad hoc, quod possint Posteriores eo Peccato in Adam peccare, ita ut neque divinitus valeat oppositum evenire. Et Ratio est: quia hoc, quod alligatio moralis præcedat, est essentialiter prærequisitum ad hoc, ut possit Adæ Peccatum moraliter dici & esse Peccatum uniuscujusque ex Posteris, ab eisque moraliter sufficienti libertate elicitum. Unde, illa morali alligatione (vi Institutionis Divinæ absolutè facta) non præcedente, neutiquam Adæ Peccatum esse & dici poterit moraliter proprium uniuscujusque ex Posteris, nec ab eisdem moraliter elicitum. Et ideò si vi alligationis, subsequenter Adæ Peccatum, imputabitur tale Peccatum Posteris, tunc certè nullatenus dici potest, Posteriores reverà peccasse in Adam; sed benè, Deum ex libero suo arbitrio velle, quod existimentur peccasse in Adam: quod sanè Deo repugnat; ac item repugnat ipsimet Jurisdictioni, adeò quod non esset Fictio in tali casu verè Legalis & Juridica, & propter Veritatem usurpata: sed omnino chymarica, usurpata contra Veritatem. Unde certum est in Jure, quod duæ Fisiones non cadunt circa idem: ita ut nedum fingatur, actionem violativam Præcepti, ab Adamo exercitam, fieri, & ita se habere, ac si à Posteris fuerit facta; sed etiam fingatur mo-

ralis Voluntatis Posterorum alligatio, quæ licet nondum facta, habeatur tamen, ac si facta jam fuerit.

673. Ex quo liquet, nullatenus per veram & legalem Jurisdictionem dici posse, quod Fœminæ, juxta Lugi suppositionem, in Adamo peccaverint. Vel enim dicuntur peccasse in Adam, quando hic peccavit: vel post adimpletam conditionem non Electionis in Matrem Dei, & sic postquam Adam peccavit? Non primum; quia quando Adam peccavit, nondum erat adimpleta prædicta conditio, ex qua dependebat earum Inclusio in Pacto; & sic, utpotè nondum incluse in Pacto, non habebant proprias Voluntates moraliter alligatas Voluntati Adæ; & ideò nec Adam erat eo tunc morale Caput Fœminarum, nec Adæ Peccatum potuit eis jure imputari. Nec secundum; nam posito Adæ Peccato Causa finita fuit; adeoque Pactum non potuit amplius extendi, ut liquet; nec proinde potuerunt amplius Fœminæ in Pacto includi absque manifesta implicantia. Quod insuper firmatur evidenter ex eo, quod communiter docent Theologi, nempe Adamum statim, ac peccavit, amisisse Dignitatem Capitis; quia nimirum, ut dicebamus, ipso tunc Causa Posterorum Adæ, atque ipsius Adæ terminata est. Tum quia etiam dato ex impossibili, quod illâ purificatâ conditione adhuc viguisset Pactum, & sic in eo incluse remanserint Fœminæ; videndum nihilominus est, quo modo, quove jure dici possint eo tunc peccasse, in Adam. Etenim *peccare* dicit exercitium, actuale peccandi: Atqui in eo tunc, in quo adimpleta est conditio, vel etiam post tale tunc nullum adfuit ab Adamo elicitum Actuale Peccatum, quo Fœminæ in illo peccarent; sed tantum aderat Peccatum jam antea perpetratum, ac physicè præteritum, quod quidem non constituit Peccantem, sed Peccatorem: Igitur &c.

674. Neque dicas, eas peccasse per idem Adæ Peccatum, quo peccarunt Viri, tametsi physicè præteritum, & sic actualiter non existens in esse physico. Nam contra: Quoniam (ut jam inculcatum est) implicat aliquem actualiter peccare Peccato physicè non existente, ac præterito. Tum quia etiam implicat Fœminas potuisse in id Peccatum moraliter influere, cum omnis causa sit naturaliter prior suo effectu; & repugnet causam actualiter influere, sed effectum actualiter non adesse. Adeoque meritò supra dictum est, juxta Systema propositum ab Eminentissimo Lugo, Fœminas non peccasse reverà in Adam, sed fictè & chimericè, eo quod verè & moraliter non influxerunt in Adæ Peccatum, sed tantum fictè & chimericè: quod tamen absurdissimum est.

675. Tandem est infirmandum Exemplum de eo, qui invalidè professus est, & post annum Summus Pontifex, dispensando, vult eum cense-

ri Professum unius anni, quod Exemplum quoque proponit Lugo citat. sub *num.* 44. cui optime respondet Frances *num.* 229. cit. quod licet quò ad Officia dispensare possit Summus Pontifex, ac ita decernere, quod aliquis habeatur ut Professus unius, vel plurium annorum, & sic v. g. quod habeat locum, præferaturque aliis tanto tempore non Professis &c. nullatenus tamen facere potest, quod Professio de se invalida fuerit valida; cum neque Deus valeat hoc facere; cum omne præteritum sit simpliciter necessarium, atque ita fieri nequeat, quod factum fuerit infectum, aut quod factum tali modo fuerit eodem modo infectum. Sic Exemplum, stat pro nobis. Quia sicuti in casu merè fictè & chimericè habetur ut valida talis Professio; cum reverà sit fueritve invalida, nec divinitus fieri potest, ut non fuerit invalida; sic in nostro casu de Fœminis, ut jam insinuavimus, ad summum merè fictè & chimericè dici possunt peccasse in Adam, non autem cum veritate, ac realitate. Imò nec fictè dici possunt peccasse in Adam, eo modo, quo dictum est de illius Professione jam prædicta; quia nimirum in casu talis Professionis adest Summi Pontificis Dispensatio, vi cujus vult sic Professum censerì atque haberi ut Professum unius, vel plurium annorum, juxta Privilegii tenorem: At in casu Fœminarum nulla est similis Institutio apud Deum, ut ejusmodi Fœminæ habeantur, post Adæ perpetratum Facinus, ut absolute incluse in prævio Pacto; atque item, quod in Adamo peccaverint. Sic enim nascerentur Filia Iræ, non quia defacto verè in Adam peccaverint: sed quia Deus vult eas taliter habendas, quod est absurdum. Unde hac de causa diximus *ad summum*; quoniam casus Fœminarum, de quo agitur, non, eque se habet, ac casus illius invalidè Professi, ut mox visum est.

CAPUT V.

Occurritur Responsioni R. P. Thyrsi Gonzalez pro Cardinalis de Lugo Sententia excogitata.

676. R. EV. P. Thyrsus Gonzalez loco à nobis cit. sub cap. 3. relata Eminentissimi Lugi Sententiâ jam hætenus à nobis impugnata, Difficultatem contra illam proponit ferè consimilem ei, quam nos jam tetigimus; & omisâ Cardinalis Solutione aliter ipse respondet sub *num.* 49. ubi proinde asserit, saltem aliquos ex Adæ Posteris non peccasse absolute in eo signo, in quo ipse peccavit nomine ipsorum, sed postea. Nam (subdit) multi peccarunt in Adamo, quorum existentia post Peccatum Adæ præfinita est. Unde gratis concedit, quod omnis Fœmina, quæ potuit eligi in Matrem Christi, non

non peccavit absolutè in Adamo, nisi usque ad id signum, in quo Deus, aliis exclusis, Mariam efficaciter elegit in Matrem suam. Assignatque Rationem (ut inquit) à priori: Quia Posteror peccare in Adamo nihil aliud est, quàm ratione Peccati Adami constitui dignos privari Gratiâ & Gloriâ, perinde ac si illud propria Libertate commisissent. Hæc autem Fœmina, quæ exclusa est à Dignitate Maternitatis Divinæ, non constituitur ita digna per hoc præcisè, quòd Adamus peccaverit, sed insuper, quòd ipsa non fuerit electa in Matrem Christi, & præterea habuerit existentiam ex Adamo per naturalem Propagationem; quia nimirum transfusio Voluntatis hujus Fœminæ in Voluntatem Adami non fuit omnino absoluta, sed conditionata, nimirum, sub conditione, quòd hæc Fœmina non eligatur in Matrem Christi, & existentiam habeat ex Adamo. Hæc Author ille.

677. Quàm autem falsa sit hæc Doctrina, ex dictis contra Lugum ipsum satis constat, cum iisdem Principiis tam hæc, quàm illa Lugi innitatur. Siquidem uterque Author tuetur, Posteror in Adamo peccasse, moraliter concurrando ad ipsummet Actuale Adæ Peccatum, vi continentia moralis suarum Voluntatum in Voluntate Adæ; ita ut & ipsi quoque moraliter exercuerint comestitionem prohibitam, dum Adam physicè comedit de ligno vetito: Ergo repugnat quosdam ex Posteris, nondum in eo signo moraliter contentis in Adamo, posse in illo peccare, moraliter cum eo comedendo de fructu vetito: vel etiam quosdam ex eis posse in Adamo peccare in signo posteriori ad Peccatum Adæ, etiam dato quòd superveniat de novo Voluntatis istorum transfusio in Adæ Voluntatem. Enimverò concursus moralis Posterorum ad Peccatum Adæ intelligi nequit, nisi ut simultaneus cum concursu physico Adæ; cum hic idem actualis concursus sit, qui jure continentia moralis prædictæ imputatus Posteris dicitur, & est eorundem concursus moralis: Ergo repugnat aliquem ex Posteris peccare potuisse in Adamo, & non simul cum Adamo in eodem prorsus signo.

678. Confirmatur: Nam Posteror, juxta Sententiam de transfusione morali Voluntatum, habuerunt Obligationem servandi in Adamo Præceptum, à Deo Adæ & in Adam Posteris ipsis impositum, ut rectè ipsemet P. Thyrsus docet *disp. 3. de Immac. Concept. sect. 2. num. 14. in fine*. Sicque eadem Adæ Obligatio fuit moraliter & Posterorum, ab eo moraliter dependentium: Ergo quemadmodum implicat aliquem ex Posteris, potentibus in Adamo peccare, non deficere à propria Obligatione, cum Adam deficit à sua, violando Præceptum: ita & implicat aliquem ex Posteris deficere, postquam deserat Adam, seu postquam violaverat jam Præ-

ceptum; cum non actione physicè propria, sed ipsamet actione physicà Adæ, sibi moraliter jure imputata, & sic ut moraliter propria, duntaxat possent violare Præceptum, ac deficere, à sua Obligatione, quæ adhuc erat ipsamet Adæ Obligatio, ut moraliter quoque eorum propria. Unde qui ob defectum absolutæ transfusionis propriae Voluntatis in Voluntatem Adæ non peccavit in Adam, cum hic peccavit, nec in posteriori signo peccare in illo amplius poterit, etiam eâ posita (seu possibiliter, seu impossibiliter) transfusione; cum in signo posteriori Peccatum Adæ jam intelligatur consummatum, & physicè præteritum: adeoque omnino repugnat, ut eo Peccato, ut jam consummato, & physicè præterito, possint aliqui ex Posteris dici & esse reverà transgredientes actu Præceptum. Porro quicquid in hac materia enunciatur moraliter de Posteris, fundatur in eo, quod realiter verificatur & exercetur ab Adamo, ut eorum Capite morali: Ergo manifestè implicat Adamum actu non peccare, sed peccare Posteror: vel Adamum non esse hic & nunc obligatum ad servandum Præceptum, secus autem Posteror: & è converso.

679. Perperam ergo statuit pro Lugo Pater Thyrsus, quòd Fœminæ absolutè peccarunt in Adamo, postquam fuere jam exclusæ à Divinæ Maternitatis Dignitate; cum hæc Exclusio præsupponat Adamum jam peccasse, ac Manus suum Capitis moralis absolvisse. Nec video sanè, qua Justitia Deus potuerit Voluntates Fœminarum moraliter alligare Voluntati Adæ jam Peccato affectæ & infectæ, ut illius infectione pariter & ipsæ coinquinarentur & inficerentur. Ideò namque Posterorum Voluntates in Voluntatem Adæ Deus transfudit cum summa Justitia & Prudentia (juxta Theologorum commune Placitum, cui & ipse P. Thyrsus adhæret) imò & cum summa Charitate (ut idemmet loquitur loco cit. num. 18.) quia transfusio illa vergebat quidem in nostrum commodum & utilitatem, ut per Electionem illius, quam promptè & facillè poterat habere, consequeretur bonum Gratiæ Originalis, nostræ Naturæ indebitum. Quæ de causa subnequit, quòd hæc transfusio magnam spem afferebat Posteritati ingentis lucri. At quæso, quo pacto totum hoc verificabitur in casu Fœminarum juxta dispositionem, quam impugnamus? Electio Adæ jam præsupponitur facta, & quidem facta in oppositum, ita ut magnum exitium illa pepererit in præjudicium tum ipsius Adæ, tum eorum omnium Posterorum, quorum erat morale Caput; adeoque tantum abest, ut Voluntatis Fœminarum transfusio, quæ de novo fieret post perpetratum Adæ Facinus, magnam ingentis lucri spem asferret, ut certò certius determinatè confertet Peccati virulentam infectionem; ita ut idem prorsus sit Fœminas tali

tali modo alligare Voluntati Adæ, ac illas constituere Filias Iræ, Deo inimicas, infensas, abominabiles, dignasque privatione Gratiæ & Gloriæ; atque uno verbo idem sit, ac eas reddere absolutè Peccati Labè maculatas. Et in hoc resplendet Dei Justitia, Prudentia, & Charitas in earum Fœminarum commodum & utilitatem? Id profectò minimè comprehendimus. Absit ergo, ut idem illud astruamus possibile.

680. Unde liquidò constat, quàm efficax sit ea Thyrsi Ratio, quam à priori judicat: *Quia, inquit, Posteriores peccare in Adamo nihil aliud est, quàm ratione Peccati Adami constitui dignos privari Gratiâ & Gloriâ, perinde ac si illud propria Libertate commisissent.* Hæc P. Thyrsi Propositio, si sano modo intelligatur, potest esse vera: si nimirum ipse præsupponat per ly *peccare in Adamo* transfusionem Voluntatum eorundem Posterorum in Voluntatem Adæ, vi cujus duntaxat cenferi possunt *perinde, ac si illud propria Libertate commisissent.* Verùm P. Thyrsus ab hoc valde distat in hoc casu: statim enim, subjicit hanc Minorem: *Hæc autem Fœmina non constituitur ita per hoc præcisè, quòd Adamus peccaverit, sed insuper quòd ipsa non fuerit electa in Matrem Christi, & præterea habuerit existentiam ex Adamo per naturalem Propagationem; quia nimirum transfusio Voluntatis hujus Fœminæ in Voluntatem Adami non fuit omnino absoluta, sed conditionata &c.* En P. Thyrsus non præsupponere jam transfusam Voluntatem hujus Fœminæ in Voluntatem Adæ, cum hic peccavit. Quo ergo jure hæc Fœmina ratione Peccati Adami constituetur digna privari Gratiâ & Gloriâ perinde, ac si illud propria libertate commisisset? Planè si nondum erat hujus Fœminæ Voluntas transfusa in Voluntatem Adæ, nullatenus potuit Adæ Peccatum illi imputari, ac si illud propria libertate commisisset. Hoc namque totum supponit moralem influxum talis Fœminæ in Adæ Peccatum; qui item influxus præsupponit transfusionem moralem absolutè peractam.

681. Sed ponderandum adhuc, quo jure hæc Fœmina non constituitur digna privatione Gratiæ & Gloriæ per hoc præcisè, quòd Adamus peccaverit, sed insuper quòd non fuerit electa in Matrem Christi, & præterea habuerit existentiam ex Adamo per naturalem Propagationem? Nihil prorsus certè, nihil. Cur ergo ex his etiam capitibus exoriri ponitur, quòd hæc Fœmina sit digna privatione Gratiæ & Gloriæ? Porro si ita est, majus malum est huic Fœminæ, quòd non fuerit electa in Matrem Christi, & quòd ex Adam per naturalem

Propagationem descenderit, quàm quòd Adamus peccaverit. Siquidem hoc postremum, solitarie sumptum, nullum ei Damnum poterat irrogare: sed illa duo superaddita sunt veluti formalis ratio, & ultimum constitutivum, vi cujus hæc Fœmina digna constituitur privatione Gratiæ & Gloriæ. Quid mirabilius?

682. Dicit fortè P. Thyrsus duo illa capita esse conditiones, ex quibus pendet absoluta Voluntatis illius Fœminæ transfusio in Voluntatem Adæ. Sed contra: Nam potissimum ad ejusmodi transfusionem requiritur Divina Institutio: Ergo etiam dici debet, hanc Fœminam ex vi Institutionis Divine constitui dignam privatione Gratiæ & Gloriæ, quod est absolum. Profectò inauditum est, conditionem requisitam ad hoc, quòd subjectum sit capax alicujus formæ, constituere illud sub tali forma. Quamvis ergo præactæ conditiones potuerint à Deo intendi ut nonnisi dependenter ab ipsis Fœminarum Voluntas esset in Adami Voluntatem transfusa; nunquam tamen intèdi potuerunt sic, ut essent ratio incurrendi dignitatem privationis Gratiæ & Gloriæ. Siquidem hujusmodi dignitas à solo Peccato oriri potest, & in Posteris Adæ in casu nostro à Peccato in Adam perpetrato; quod necessariò præsupponere debet transfusionem moralem Voluntatum, cum omnis causa sit necessariò prior suo effectu; & Voluntas Posterorum nonnisi ut transfusa, seu moraliter contenta in Voluntate Adæ, potuit moraliter influere in Adæ Peccatum: Ergo ut moraliter sic transfusa debet præcedere naturâ Peccatum Adæ; ita ut repugnet omnino oppositum, tam ratione causalitatis, ut sic, quàm ratione causalitatis liberæ. Quo namque pacto imputabitur effectus illi causæ, quæ vim agendi obtinet, postquam effectus ille jam intelligitur productus?

683. Atque exhinc optimè patet, quàm sit evidenter efficax secunda Objeçtio, quam idem P. Thyrsus affert contra Lugum *cit. disp. 7. sect. 6.* quam postea solvit *seq. num. 51.* Enimverò, ut aliquis ex Adæ Posteris dicatur non ex mero Dei Beneplacito, sed ex propria Culpa dignus privari Gratiâ & Gloriâ, opus est, quòd quilibet ex eis fuerit inclusus in Pacto, priusquam Adam peccaret. Et id quidem, nedum ut possit cum veritate moraliter concurrere cum Adamo in Adamo ad servandum, vel non servandum Præceptum; sed etiam ut possit cum Libertate morali ad id concurrere, nempe cum Indifferentia morali ad utrumque oppositum, disjunctim. Atqui hoc neutiquam salvari potest in iis Fœminis, quæ (ut supponitur à Lugo) inclusæ fuerunt absolutè in Pacto, purificata conditione non Electionis in Matrem Dei, & sic post perpetratum ab Adamo Peccatum. Igitur &c. Minor est perspicua: Nam Posteris Adæ

Adæ nonnisi per Adæ Voluntatem concurrunt, ac liberè concurrunt, seu concurrere potuerunt ad servandum vel non servandum datum Præceptum; neque enim in hoc erant libertate physicè propria liberi, sed libertate physicè aliena, & solum propria moraliter; sicque non erant liberi, nisi libertate Adæ, ut moraliter propria singulorum: Atque, cum purificata est præfata conditio, ac subinde Fœminæ sunt absolutè inclusæ in Pacto (ut Lugus contendit) nulla est amplius libertas in Adamo quò ad servandum vel non servandum Præceptum, ac nulla itidem vis ad id concurrendi: Ergo nec in iis quoque Fœminis ulla est vis aut libertas, quæ possint hunc vel illum actum moraliter elicere ad servandum vel non servandum Præceptum. Postrema hæc Minor est utique clarissima: Cum enim in eo signo jam intelligatur Adam peccasse, consequenter jam amisit libertatem, ac vim & potestatem eliciendi actum vel conformem vel difformem Præcepto; nam ad præteritum nulla est potentia: & Voluntas Adæ jam intelligitur intrinsecè ex se determinata ad transgressionem Præcepti, ita ut implicet, quòd ulterius posset id Præceptum servare, & sic caret libertate & potentia servandi id Præceptum.

684. Quòd autem satis sit ad hanc libertatis indifferentiam, & vim agendi, quòd Fœminæ illæ fuerint sub conditione inclusæ in Pacto, priusquam Adam peccaret (ut respondet factæ Objectioni P. Thyrsus sub cit. num. 51.) est nimis insulsum: cum conditio de futuro suspendat Inclusionem, quoadusque purificetur conditio ipsa. Quòd si Inclusionem non suspenderet, atque ita stante suspensione etiam excluderet; jam profectò Fœminæ omnes simul cum B. Virgine peccassent statim, ac Adam peccavit: cum impossibile sit, quòd peccante Adamo, ut Capite morali Posterorum, seu nomine quoque illorum, quos moraliter in se continebat, non peccarent moraliter & ipsi Poster, quorum nomine quoque fuit perpetratum Peccatum, & quorum Voluntas erat jam in Adæ Voluntatem absolutè transfusa. Suspendit ergo apposita conditio Inclusionem in Pacto, & sic suspendit moralem Voluntatis transfusionem; ita ut Adam non sit Caput morale illius Fœminæ, conditione illa subsistente, nec possit illi Fœminæ actu suo pravo nocere.

Ratio autem, quam ibi allégit is Author pro sufficientia Inclusionis conditionatæ in Pacto, nimis à veritate exorbitat. Ea enim est: *Quia Adamum peccare, ut Caput morale hujus Fœminæ, nihil aliud est, quàm ponere actionem, quæ hanc Fœminam postea perinde reddet dignam privari Gratiâ & Gloriâ, ac si ipsa ab fuisset elicitæ.* Verùm hæc Doctrina planè falsa est in omni Sententia, seu supponente, seu non, Vo-

luntatem Posterorum vi Pacti transfusam in Voluntatem Adæ. Siquidem hac transfusione, supposita (utl eam supponunt & Lugus & Thyrsus) non potest Voluntas transfusa non peccare moraliter eo ipso, quòd Adamus ponit actionem peccaminosam, ac statim quoque in eodem prorsus signo non reddere hanc Fœminam, cujus est ea Voluntas transfusa, dignam privari Gratiâ & Gloriâ. Enimverò ea supposita transfusione, jam Adæ Voluntas est moraliter Voluntas hujus Fœminæ in subjecta materia: Ergo implicat, quòd peccet Adæ Voluntas, & non simul in eo peccet Voluntas hujus Fœminæ, aliòquin eadem moraliter Voluntas peccaret simul & non peccaret.

685. Nec aliter sequitur, non supposita Voluntatum transfusione. Utcunque enim res se habeat in hoc, semper certissimum est ex Tridentino sess. 5. can. 2. Adæ Prævaricationem, defectò non sibi soli, sed & ejus Propagini no-cuisse, adeoque acceptam à Deo Sanctitatem & Justitiam non sibi soli, sed etiam nobis eum perdidisse: Ergo Adam eo ipso, quòd peccavit, non tantum seipsum, sed & Posteris suos omnes, utpotè in Pacto inclusos, reddidit dignos privari Gratiâ & Gloriâ; aliòquin ipse solus eo tunc, & non etiam ejusdem Poster, acceptam à Deo Sanctitatem & Justitiam amisissent, quòd reprobat-
tur expressè à Tridentino citato. Quid est ergo quòd peccare Adamum, ut Caput morale hujus Fœminæ, nihil aliud est, quàm ponere actionem, quæ hanc Fœminam postea reddet dignam privari Gratiâ & Gloriâ? Porro eo ipso, quòd Adamus peccat, ut Caput morale hujus Fœminæ, non potest non nocere huic Fœminæ, atque Sanctitatem & Justitiam, à Deo pro hac Fœmina acceptam, non statim amittere. Aliter quidem peccaret simul & non peccaret, ut Caput morale hujus Fœminæ; & hæc pendéret simul & non pendéret moraliter ab Adamo, tanquam à Capite suo morali.

686. Sed hoc paradoxum ex eo sequitur, quòd, ut sustineatur, Inclusionem conditionatam sufficere ad peccandum postea in Adamo, sustinetur quoque, Inclusionem in Pacto prærequiri simul & non prærequiri ad hoc, ut possint Poster peccare in Adamo. Unde subdidit P. Thyrsus (ut jam audivimus) quòd actio, prius posita ab Adamo, hanc Fœminam postea perinde reddet dignam privari Gratiâ & Gloriâ, ac si ab ipsa fuisset elicitæ. Sed quando erit ly postea? quando nimirum, purificata conditione, Inclusio talis Fœminæ in Pacto transit in absolutam. Sed quo pacto eo tunc potest hæc Fœmina moraliter influere in illam actionem, ac eam in Adamo elicere, cum jam fuerit ab Adamo posita? Nil refert: quia satis est, quòd ita se habeat, ac si ab ipsa Fœmina fuisset elicitæ. Optimè. Non ergo requiritur, quòd actio illa verè fuerit à tali quo-

quoque Fœmina moraliter elicitæ: sed satis est, quod ita se habeat, ac si ab ea fuisset elicitæ. Ex ore tuo te judico. Hæc elicitio illius actionis in Adamo est omnino arbitraria & chimærica, ut jam supra ostendimus; quæ duntaxat inferre potest *ad summum*, hanc Fœminam ita se habere, ac si peccasset in Adam; non autem, quod in eo reverà peccarit. Dixi *ad summum* (ut etiam *supra* notatum est) quia nec id inferri jure potest, cum id præsupponat duplicem Fictionem, quæ ex Jure non cadit circa idem. Nam fingitur primò, quod Adam nomine quoque hujus Fœminæ actionem illam posuerit, utpotè illius vices gerens; quod verum non est, cum nondum fuerit inclusa in Pacto, neque Adam proinde agnosceret eo tunc ut suum Caput morale. Et secundò fingitur, actionem illam ita se habere, ac si ab ipsa Fœmina fuisset elicitæ; quæ Fictio primam supponit, & utraque idcirco est contra Veritatem, non autem pro Veritate, uti de Fictione Juris contingit, quæ simplex est. Porro nec accedente formali Ratione habitatione potest ipsimet ratum habenti jure imputari quod verè suo nomine gestum non est, ut ex Jure jam allegato visum fuit: Quid ergo si nec Ratione habitatione succedat, ut in hac Fœmina verificatur?

687. Eodem quoque modo satis firma non videntur, quæ sub *eod. num. 51.* habet P. Thyrsus in Confirmationem Doctrinæ jam traditæ. Ait namque pro Lugo, quod *nihil prohibet, eam actionem Adæ expectare aliquam conditionem ad hoc, ut imputetur absolute huic Fœminæ eamque reddat dignam privatione Gratiæ. Imò necesse est, ut expectet existentiam physicam illius; quia implicat, quod subiectum denominetur intrinsecè moraliter dignum privari Gratiâ & Gloriâ, antequàm existat.* Ut autem ab ultimo incipiamus, quamvis necessum sit, Posteris Adæ fuisse reverà physicè extituros, ut peccare potuerint in Adam, aliòquin casus foret de subiecto non supponente; falsum tamen est, quod requiratur ad id existentia physica actualis Posterorum, quia sic nullus ex Posteris potuisset peccare in Adam, cum nullus actu physicè existeret, quando Adam peccavit. Quod autem, supponit is Author [nempe Posteris peccare in Adam, cum primò physicè actualiter existunt] est falsum, ac fusè à nobis contra eundem Thyrsus reprobatur *Tomo 1. Traët. 1. de Pecc. Orig. Disp. 3. Qu. 2. Cap. 4.* Posteris quidem non debuerunt peccare physicè in Adam, sed merè moraliter: & ad hoc satis est moralis eorundem existentia; ita ut moraliter Adam esset quilibet ex Posteris vi Institutionis Divinæ, seu tanquam eorum Tutor vel Procurator. Nec video, quo jure dici possunt in primo suæ physicae existentia instanti peccare, cum eo tunc non adsit amplius Actuale Adæ Peccatum, quo

duntaxat esse ac dici possunt in Adamo Peccantes, ut *loco cit.* fusè dictum est. Quod autem subiectum nondum physicè existens nequeat denominari intrinsecè moraliter dignum privari Gratiâ & Gloriâ, est itidem æquè falsum: Quia licet non possit denominari tale pro eo tunc, in quo actu physicè non existit; denominatur tale tamen pro eo tunc, in quo existet physicè: eo quod nimirum denominat subiectum ut futurum, & sic ut addictum alicui temporis instanti, in quo privatio illa exigit verificari in actu exercito. Sic Posteris ut aliquando realiter extituri peccarunt in Adam, in quo moraliter tantum existerant: ita ut eorum Personæ futuræ, ut addictæ alicui temporis instanti, dicantur peccasse in Adam à D. Paulo: qui profectò non ait *peccabunt*, sed *peccaverunt*: reverà namque peccarunt, priusquam physicè existerent. Quoniam autem, qui sic in Adamo peccarunt, erant realiter extituri; idcirco ut tales eam denominationem recipiunt, ac pro eodem tempore, cui sunt addicti, trahunt ad se verificativum talis denominationis. Unde ab eodem Apostolo sub eodem *Cap. 5. ad Roman.* ex eo, quod *omnes peccaverunt*, infertur, quod *omnes proinde mortui sunt, & constituti sunt Peccatores*, quemadmodum & omnes Damnationis Sententiam subierunt.

688. Hinc modò v. g. Antichristus licet futurus, cum omni tamen veritate dicitur peccasse in Adam; quia verè, utpotè in Pacto inclusus, moraliter elicit eandem actionem Adæ peccaminosam, cum hinc peccavit. Talis autem denominatio non appellat, nisi Personam ipsam realem futuram Antichristi; in cujus sanè reali Persona, ut alicui temporis futuro instanti addicta, hoc, quod ipse in Adam peccaverit, suum habebit verificativum; quare meritò & nunc Antichristus dicitur dignus privari tempore suo Gratiâ & Gloriâ. Quod si hoc denegetur, corruet certè in Adæ Posteris Debitum contrahendi Maculam Originalem in primo suæ Conceptionis instanti. Quod tamen foret patens delirium; cum certissimum sit, Adæ Posteris, etsi nondum genitos, habere Debitum seu Necessitatem contrahendi Maculam Originalem, & sic subeundi privationem Gratiæ, ac tempore alio subsequenti (ni adhibeatur Remedium) etiam Gloriæ. Videantur dicta in *Disp. 3. cit.*

689. Quò ad primum autem, quo astruitur, quod *nihil prohibet, eam actionem Adæ expectare aliquam conditionem ad hoc, quod imputetur absolute huic Fœminæ*, dico esse id à veritate alienum. Quoniam nisi actio illa Adæ talis sit, ut jure imputari possit, imò & censerì debeat fuisse ab hac etiam Fœmina moraliter elicitæ, dum ab Adamo actu exercetur, nunquam certè (quodcunque de novo adveniat) poterit huic Fœ-

Fœminæ jure imputari, cum ad præsuppositum nulla sit potentia. Profecto (ut sæpius re-
fricatum est) nisi hæc Fœmina sit absolute in-
clusa in Pacto, priusquam Adam actionem il-
lam produxerit, nunquam certe poterit in Ada-
mo peccare. Et Ratio fundamentalis est: Quia
hoc, quod Adæ Peccatum censeatur moraliter
Peccatum Posterorum, non pendet ex Natura
rei, sed ex Institutione Divina, vi cujus Adam
constituatur veluti seu Tutor seu Procurator
eorundem, & sic repræsentet moraliter unum-
quemque ex suis Posteris, illorum vices ge-
rens. Quo pacto Persona Adæ evadit morali-
ter Persona cujuslibet ex Posteris, & ejus Vo-
luntas quoque moraliter sit Posterorum Volun-
tas, ac tandem hujus influxus in Peccatum est
moraliter influxus proprius Voluntatis singulo-
rum Posterorum. Quocirca sicut hoc posito re-
pugnat, quod Adam peccet, & non simul in
eo peccet quilibet ex Posteris: ita sanè repu-
gnat, quod non posita Inclusionem in Pacto,
priusquam Adam peccet, possit aliquis ex Po-
steris peccare in Adam, estò includatur absolu-
tè in Pacto, postquam Adam peccavit, quod
est adhuc impossibile & frustratorium. Et Ra-
tio est, quia ex Inclusionem in Pacto absolute
facta dependet, quod absolute ac determi-
natè Adam sit moraliter quilibet ex Poste-
ris, atque illorum vices gerat, eosque re-
præsentet, ac legitimè valeat illorum nomine
agere. Tali autem Inclusionem deficiente (uti
reverà deficit in casu illius Fœminæ, cum ap-
posita conditio de necesse suspendat Inclusionem)
nequaquam poterit Adam nomine illius Fœmi-
næ agere & peccare. Nec prodest, si talis In-
clusio subsequatur Peccatum Adæ; cum nun-
quam poterit id præstare, quod verum sit, Ada-
mum actionem illam pravam nomine quoque
istius Fœminæ elicuisse. Et si gratis conceda-
mus, seu potius supponamus, hanc Intentionem
in Adamo peccante, scilicet peccandi nomine
quoque istius Fœminæ; talis autem Intentio esset
prorsus inanis, utpotè Intentio non habentis ta-
lem facultatem: eo modo, quo inaniter agit
quis nomine alterius, à quo nondum talem fa-
cultatem exceperit per electionem in suum
Procuratorem.

690. Illud, quod tandem sub num. 53. addit
P. Thyrsus [nempe quod apposita illa condi-
tio existit jam realiter in instanti, in quo Adam
peccat, cum extiterit ex tota Æternitate] non vi-
detur quomodo subsistere possit: fit enim trans-
itus ab instantibus seu signis intelligentiæ ad in-
stans physicum & existentem; unde si præfata Re-
sponsio valeret, inanes redderentur omnes Con-
troversie, fundatæ in prioritatem & posteriori-
tatem signorum: v. g. an Christus fuerit præde-
stinatus antè vel post prævisum Adæ Peccatum;
an Prædestinatio nostra fiat antè vel post præ-

Tom. II.

visa Merita, &c. Imò sive una, sive alia pars
Problematis teneatur, statim Adversarius respō-
dere posset, id, quod supponitur tantum in poste-
riori signo, verificari etiam in priori, eo quia
existit realiter in instanti physico ex tota Æter-
nitate. Cum igitur hujusmodi Quæstiones agi-
tentur de ordine absoluto, & quò ad prioritatem
& posterioritatem signorum intelligentiæ, va-
num est recurrere ad instans physicum & exi-
stentiæ. Quare si semel conceditur, quod per De-
cretum Dei efficax & absolutum non fuit hæc
Fœmina inclusa in Pacto, nisi post prævisum
Adæ Peccatum, ut absolute futurum, ac purifi-
cata insuper conditione non Electionis in Ma-
trem Dei, dicendum est (ut supra) nullo modo
potuisse hanc Fœminam in Adamo peccare. Et
quidem non potest dici, quod in Adam pecca-
vit pro eo signo, in quo intelligitur ipse Adam
peccasse, cum non fuerit absolute inclusa in Pa-
cto, quod ex hætenus cumulatis est absolute
necessarium ad valorem actus: neque postquam
Adam peccavit, & ea purificata cōditione, quo-
niam implicat, causam aliquam (vel etiam mora-
liter) influere in effectum jam in priori signo
suppositum, cum omnis influxus causæ efficien-
tis tendat de se ad primò dandum suo modo
ipsum esse effectui; qua ratione omnis causa in
unaquaque linea seu genere est necessariò prior
suo effectui. Tum quia, ea facta hypothese, jam
Christi Passio, & Mors, imò & ipsius Incarna-
tio secundum substantiam (in Sententia eorum,
qui asserunt, Christum non venturum, Adamo
non peccante) fuisset primò saltem absolute de-
creta pro sola Redemptione Virorum; cum in
eo signo, in quo tale Decretum intelligitur ef-
formatum, Mulieres nondum peccaverant in
Adam, quod & tetigisse videtur allegatus Fran-
ces. Tum tandem quia implicat, post prævisum
Adæ Peccatum ut absolute futurum, Deum ali-
quem ex Posteris, seu Virum seu Fœminam,
includere absolute in præcedenti Pacto, ut ean-
dem sortem incurrat, quam incurrerunt qui
antè prævisum Adæ casum fuerunt in eo Pacto
inclusi. Quandoquidem (ut fusè jam demonstravi-
mus) aliud id non importaret, nisi quod ex me-
ro Dei beneplacito hujusmodi Posteris postea
inclusi maculentur & inficiantur Adæ Peccato,
jam supposito. Non enim macularentur & infi-
cerentur Peccato, quia moraliter eis liberum
aliquando fuit illud elicere vel non elicere in
Adam: sed benè, quia Deus vult eos Peccato
Adæ præsupposito coinquinari, quod est im-
pium vel cogitare de Deo. Itaque, nil prorsus
obstante P. Thyrsi tutela, modus tuendi Virgi-
nis Immunitatem à Culpæ Debito, ab Eminen-
tissimo de Lugo excogitatus, nullo modo sub-
sistit.

G g g

CAPUT

CAPUT VI.

*Duplex alter modus dissolvendi Difficultatem,
ab initio propositam adducitur, ac
uterque breviter rejicitur.*

691. **P**ropugnata Lugi Sententia, statim idem P. Thyrsus *sect. ult. ejusdem disp.* aliam designat viam evadendi eandem Difficultatem. Quæ via uno verbo Scientiæ Mediæ innititur: vi cujus Deus, cum prænovisset Adamum peccaturum, & infecturum Posteriores omnes, quorum constitueretur Caput morale, si ei imponeretur tale Præceptum, sub talibus auxiliis &c. primò præfinivit Christum ut passibilem, non quidem ut Redemptorem in actu secundo à Peccato, cum nondum in eo signo intelligatur permisisse Peccatum: sed in actu primo, ut possit nimirum curare à morbo Peccati, si forsan talis morbus insurgeret: qui licet nondum videretur à Deo ut absolute futurus; jam nihilominus imminerebat, quatenus Deus videbat utique Peccatum infallibiliter futurum, si Adamus constitueretur sub tali hypothese, & rerum occursum; & rursus videbat se maximè inclinatum ad ita constituendum, utpotè melius & convenientius. Unde patet, quòd velit P. Thyrsus Christum eo Decreto præfinitum ut passibilem, non tantum ab intrinseco, quòd evitari nequit, sed etiam ab extrinseco, licet solum in actu primo, sed non in actu secundo; ita ut posset quidem proximè pati absque ulla repugnantia, quamvis non esset præfinitus, ut in actu secundo & exercito pateretur.

692. Iis præmissis, prosequitur P. Thyrsus ad suam ideam exprimendum, dicens, quòd exinde Deus præfinivit, ut Christus esset paratus ad fundendum sanguinem pro Hominibus, si illi peccent, id est ad non impediendam Mortem, si Judæi eam vellent ipsi inferre in odium Veritatis palam prædicatæ. Et quia per Scientiam Mediæ Deus videbat quoque Christum occidendum à Judæis sub conditione, quòd ipse nollet Mortem suam impedire; ideò & cognovit Christum absolute moriturum. Hinc in tertio signo decrevit Deus Mundum creare propter Christum, Adamum constituere Caput morale Posterorum, ineundo Pactum &c. Sed propter Meritum Christi ex Mortis acceptance decrevit Mariam eligere in Matrem Christi, illamque præservare à Pacto. In quarto signo vidit Adæ Peccatum, Posterorumque omnium in ipso, unâ exceptâ Mariâ, ut absolute futurum, & efficaciter voluit Redemptionem in actu secundo propter Meritum Passionis Christi &c. Adeoque subdit sub *num. 57.* quòd Virgo Beata licet non fuerit præservata ex prævisa,

Christi Morte materiali; fuit tamen præservata ex prævisa Voluntate efficaci acceptandi Mortem, in quo consistit totum, vel præcipuum, Meritum Passionis Christi. Tum quia ipsamet Mors materialis Christi prævisa fuit ut absolute futura pro priori ad Pactum initum cum Adamo, non quidem in se, sed in complexo Scientiæ Mediæ modo præexposito. Ita & fusiùs discurret prælaudatus Author.

693. Verum hujusmodi Discursus non videtur cæteris solidior. In primis enim fundatur in Scientia Media, quæ licet doctè inventa, & plausibilis sit, non tamen omnibus arridet; ac fusè à Scotistis, præcipuè à Mafrio in 1. *Sent. disp. 3. qu. 3. art. 4. & quest. 4. art. 3.* refellitur. Quicquid tamen sit de talis Scientiæ Mediæ possibilitate, vi cujus Deus præsupponitur prævidere, antè omne prorsus Decretum, quicquid reipsa futurum esset in his illisve circumstantiis, aut sub his illisve conditionibus; id profectò unum certissimum esse debet, non posse Deum scilicet tali Scientiâ instructum absolute decernere ut futurum hoc vel illud, quin priùs absolute ut futuram statueret hanc illamve conditionem, aut circumstantiam, quæ est ipsimet Deo motivum efficax decernendi absolutam, hujus vel illius futuritionem. Quòd si ad id utilis foret ea Scientia Media, nullam prorsus vim inferret proposita vel consimilis alia Difficultas, qua maximè premuntur Theologi. Quandoquidem & ii, qui eam Scientiam Mediam abhorrent, non denegant per hoc in Deo Scientiam futurorum conditionatorum, tametsi dependenter à Decretis conditionatis. Adeoque possent æquè facile omnes ad talem Scientiam recurrere; quicquid sit, an innitatur, vel ne, Decretis conditionatis.

Et certè Deus non hoc vel illud tantum novit futurum conditionatum, sed simul omnia sic præscivit, priusquam intelligeretur progredi ad ordinem absolutum. Quocirca etiam conditionatè novit Passionis & Mortis Christi Merita ut conditionatè futura, ac ipsam quoque Virginem ut conditionatè eligendam in Dei Matrem. Quare si conditionalis hujusmodi Præscientia satis Deo est ad absolute statuendum id ut futurum, quòd à tali vel tali nondum absolute determinata conditione in suo esse dependet; jam æquè optimè Deus poterat primo loco statuere Adamum ut absolute creandum in iis circumstantiis, in quibus defactò creatus est, atque ipsius Peccatum ut Capitis morales Posterorum absolute permittere, cum prævia Virginis Exceptione à Pacto, absolute faciendo per Merita Passionis & Mortis Christi. Cur non? cum & ejusmodi Merita & ipsa Virgo eligenda in Dei Matrem fuerint sub conditione prævisa?

694. Nec planè video, cur Deus antè omnia po-

potuerit absolute decernere Christum ut passibilem, atque ut Redemptorem Adæ & Posterorum in actu primo, ex eo, quod *per Scientiam Mediam viderit Adamum* (nondum vel absolute determinatum ad existendum) *peccaturum, & infecturum Posteris omnes, quorum constitueretur Caput morale, si ei imponeretur tale Præceptum sub talibus auxiliis; adeoque jam absolute judicaverit, ut melius & convenientius, Christum mittere, quam non mittere*, ut ait sub num. 55. P. Thyrsus: & non æquè potuerit quoque decernere Christum ut absolute passurum, ac Virginem ut absolute eligendam in Dei Matrem, atque à communi Lege & Pacto absolute excipiendam, ob eandem prorsus præactam rationem. Nec obest, quod actualis Redemptio à Peccato, cum supponat essentialiter Peccatum, non sit finis efficaciter amabilis antè prævisionem Peccati. Quandoquidem si hoc obstaret, pariformiter obitaret Decreto Christi ut passibilis; cum per te talis Decreti executio ita quoque pendeat ab Adæ Peccato, ut si hoc non fuisset futurum, neque Decretum illud factum fuisset. Sicuti ergo sola conditionata prævisio futuri lapsus Adæ, habita per Scientiam Mediam in Deo, satis fuit ad ponendum Decretum de Christo ut passibili, etiam satis esse potuit ac debuit ad ponendum Decretum de Christo ut passuro & morituro, ac de Virgine in Dei Matrem eligenda, & à communi Lege & Pacto excipienda.

695. Confirmatur: Nam sicuti per te Deus videbat se maximè inclinatum ad constituendum Adamum in iis circumstantiis, in quibus defacto fuit constitutus, ita etiam videbat se, maximè inclinatum ad permittendam Christi occisionem à Judæis faciendam, ac ad eandem illam decernendam, quam defacto decrevit. Tum quia ipsemet concedit sub num. 57. Virginem præservatam à Culpa Originali ob Mortem Filii sui, quatenus Mors ipsa materialis Christi prævisa fuerit *ut absolute futura pro priori ad Pactum initum cum Adamo, non quidem in se sed in complexo Scientiæ Mediæ, per quam Deus videbat Christum reipsa occidendum, si ipse Mortem acceptaret, & in Decreto præsiniente illam acceptationem; quod complexum (ut ipsemet subnequit) secundum utramque sui partem antecessit Pactum initum cum Adamo*: Et nihilominus in tali signo nonnisi per Scientiam Mediam attingitur futura Christi occisio, quæ ex Judæorum libera Voluntate pendebat, cum nondum fuerint decreti Judæi ad existendum, nec talis occisio fuerit eisdem pro ordine absoluto permessa, & secundum esse physicum absolute determinata. Quibus minimè obstantibus, ex præmissa Doctrina infert: *Ergo præcessit Mors Christi in prævisione divina modo sufficienti, ut propter illam eximeretur à Pacto B. Virgo; cur*

Tom. II.

itaque non licebit in præfatis & similibus casibus, seu præfixis ordinibus eodem modo argumentari?

696. Sed hæc profectò insufficiens ostendunt ad Scientiam Mediam effugium, ut ritè insinuat Salazarius in suo *Opere de Concept. cit. cap. 9.* ubi relatâ quorundam Recentiorum, Opinione præactæ Scientiæ innixâ, sub §. 4. eam fusè rejicit, eo quod (ut discurret sub num. 32.) *Scientiam conditionalem Dei ad quandam usum traducit, cui ipsa nullo modo inservire potest. Nam (subdit) ut fert statuta, rataque Theologorum Sententia, Scientia conditionata non eo ponitur in Deo, ut ipsius Voluntatem ad aliquid præstandum promoveat: sed eo, ut Deus, in Voluntate libera pendens, quid agat norit prorsus, ac teneat. Alioqui (subinfert) possemus dicere, Deum ex Præscientia conditionali boni usus futuri Auxiliorum & Gratiæ moveri & induci ad Gratiâ donandam, quæ Positio damnata est ab Augustino.* Item sub nu. 37. contra Jacobum Granado annotat, *usum Scientiæ conditionalis ad movendam Dei Voluntatem, seu ordinanda Dei Decreta perperam adhiberi.* Insuperque miratur, quod tantus Doctor alium ordinem in absolutis, alium in conditionatis ponendum sibi persuaserit. Nam (inquit) *si Deus per conditionalem Scientiam res ita connexas, & inter se connexas vidit, ut prius illi se objecerit Mundi conditio, deinde verò Pacti constitutio, Peccati permissio, Christi Domini Adventus, & Mors, & alia suo ordine; quonam jure alium ordinem ac seriem in Decretis absolutis servatum dicit?*

697. Et quidem si in ordine conditionato Deus prænovit, Christum v. g. ut passibilem non fore ponendum, nisi hac vel illa præsupposita & reipsa posita conditione, puta Adæ Creatione, Pacti Constitutione, atque illius Peccato; quomodo antequàm hæc omnia prævideantur in ordine absoluto ut jam determinata & absolute futura, ad id intempestivè profiliat, ut primo loco decernat, tanquam absolute futurum Christum ut passibilem? Sunt enim hæc absolute imperceptibilia, & evidentem involvunt repugnantiam, læduntque pariter & Dei & Hominis libertatem; cum tale absolutum Decretum, utpotè ferreum ac ineluctabile, tanquam suppositio omnino antecedens, omnia illa post se trahat, ac de necesse tam Deum quàm Adamum impellat ad ea omnia, ponenda in esse, sinè quibus Decretum illud executionem suam nequit habere; sive talis necessitas oriatur ex intrinseca illorum connexione; sive tantum ex extrinseca, orta nimirum vel ex solo Dei beneplacito, ut perspicuum est. Alioquin ritè sequitur Christum absolute futurum ut passibilem, licet Adamus non peccaret, imò nec Adam, nec Mundus conderetur.

698. Nec valet quod ait sub *num.* 58. P. Thyrsus, ubi respondet negando Sequelam: eo quia in tali casu non præcessisset Scientia Media, representans Mundi & Adæ Creationem, atque ipsius futurum lapsum; & sic Deus non decrevisset mittere Christum ut passibilem. Non valet, inquam: quoniam ea omnia non representantur per Scientiam Mediam ut absolute futura, sed sub conditione, quod v. g. velit Deus Mundum creare, atque Adamum in his circumstantiis ponere, ejusque Peccatum permittere &c. & cum hæc omnia ex libera Dei Voluntate adhuc pendeant, etiam præsupposito Decreto de futuritione absoluta Christi ut passibilis, cum nondum intelligatur Deus sese ad id determinasse; jam aperte sequitur, non obstante Decreto illo, potuisse Deum non decernere Mundi & Adæ Creationem; vel saltem in aliis circumstantiis Adamum ponere; vel, in quibusvis circumstantiis eum ponendo, ipsius Peccatum non permittere; ut liquet: & ex opposito corrumpitur tum creata, tum increata libertas, ut supra arguebamus.

699. Stet igitur, P. Thyrsi modum, quo nititur propositam enodare Difficultatem, non esse utilem & efficacem. Quodque vel ex eo capite fit palam: quoniam sub *num.* 55. cit. ponit Decretum mittendi Christum ut passibilem; & non nisi quia per Scientiam Mediam vidit Adamum peccaturum &c. si ei imponeretur tale Præceptum &c. & deinde *num.* seq. vult, quod *in tertio signo Deus decrevit Mundum creare propter Christum.* Quo quæso pacto Deus decrevit creare Mundum propter Christum, & non potius Christum propter Mundum? cum, nisi vidisset per Scientiam Mediam, quod Adamus esset peccaturus, & infecturus Posteriores &c. neutiquam futuritionem Christi ut passibilis decrevisset, ut ipsemet contendit? Præterea si Deus decrevit creare Mundum propter Christum, quem jam prius decreverat futurum passibilem; qua congruitate Hominem condidit in tali statu, ut nec pati, nec mori deberet; imò posset non mori, si vellet? Sed bene inquit, quod Mundum Deus creare decrevit propter Christum: quia nimirum Decretum de Christo ut passibili, juxta P. Thyrsi positionem, trahit necessario post se Mundi Creationem, ac Adæ constitutionem in Caput morale Posteritatis, atque in iis circumstantiis, in quibus prævisus fuerat peccaturus, positionem, & lapsus tandem permissionem, ut ibidem ipse designat. Si enim hæc abessent, solus Christus ut passibilis in ordine absoluto maneret, & sic solus ipse fuisset absolute futurus, quod per te repugnat. Hæc contra primum modum.

700. Transeundum nunc est ad secundum, quem nobis exhibet P. Thomas Frances Ordinis

Minorum in suo *Certamine Scholast. pro Deipara Concept. sect. 9. cit. subsect. 6. sub num. 242.* ubi rem sic disponit. ¶ In primo Signo, inquit, præordinavit Deus Christum cum omnibus Gratiis ut Caput Angelorum & Hominum, quin decreverit modum habendi existentiam. In secundo decrevit Deiparam in Munus Maternitatis per Merita Christi, & hoc etiam quin determinaretur modus, quo producenda erat. In tertio signo decernendo tam Hominum quam Angelorum existentiam, constituit Adamum Caput morale Posteritatis. In quarto prævidit omnem Posteritatem, ab Adamo descendentem per seminalem Propagationem, in eo casuram, si Privilegio non eximeretur. In quinto prævidit hos cadentes in Adamo determinate, idest cecidisse omnes, quibus pro tunc jam decretus erat existendi modus secundum communem & seminalem Propagationem. Et cum in hoc quinto signo adhuc modus existendi Deipara non esset decretus, non fuit prævisa, in Adamo cadens. In sexto decernendo modum existendi Christi in Carne passibili, decrevit Mortem ut Redemptionem Generis Humani lapsi, & Præservationis à Debito, si decerneretur modus existendi Virginis per communem & seminalem Generationem. In septimo determinando modum existendi Virginis, illi applicuit Mortem suam, ut, licet haberet Carnem ex Adamo sumptam, Maculas Adæ non admitteret. In ultimo signo, attendendo ad circumstantias temporis locorum, rerum &c. decrevit stirpem, ex qua tam Christus, quam Deipara propagandi erant, determinando locum, tempus, & alias circumstantias tam ad Conceptionem, quam ad Nativitatem utriusque. Sic pralaudatus Author.

701. Sed tamen ordo jam descriptus plures & potissimas patitur Difficultates; quæ quidem ex eo proveniunt, quia vult is Author Virginis Prædestinationem fuisse peculiarem simul & communem; nam eam ponit prædestinatam immediate post Christum antè omnes, tam Angelos, quam Homines, ac simul prædestinatam cum cæteris Adæ Posteris. Porro eo ipso, quod Beatissima Virgo fuit in secundo signo electa ad Maternitatem Divinam, fuit etiam prædestinata ad summam Gratiam & Gloriam, tanto ac tam superexcellenti Muneri ac Dignitati congruentem; adeoque ad perpetuam Innocentiam & Sanctitatem. Ergo implicat, quod in alio deinde signo posteriori constituta fuerit moraliter dependens cum cæteris ab Adamo, ita ut posset cum illis amittere, prout defacto illi amiserunt, Originalem Innocentiam & Sanctitatem. Quomodo enim stat, Virginem vi prioris Prædestinationis debere esse perpetuò Sanctam & Innocentem, ac vi posterioris posse à tali statu decidere, ita ut, ni præ-

servaretur, cum aliis rueret? Quomodo poterit eam Gloriam amittere, ad quam fuerat prius jam à Deo absolute prædestinata intuitu Divinæ Maternitatis? Ea ergo stante prævia Virginis Prædestinatione, nullatenus potuit deinde à labili Adæ Voluntate pendere, ita ut posset illius Peccato insci ac deturpari.

702. Deinde nec nobis placet, quod is Author ponat in tertio signo Adamum jam constitutum Caput morale Posteritatis, & in quarto signo sequenti Dei prævisionem subjiciat, attingentem omnem Posteritatem in Adamo casuram, si Privilegio non eximeretur. Ecquod quasò Privilegium prodesse ad id potest, ut non cadat, nec ruat, qui peccat; cum ipsum peccare sit formalissime cadere, ac rueri in sensu spirituali? Porro talis prævisio præsupponit jam Adamum constitutum Caput morale totius Posteritatis: Ergo, stante absoluto hoc Decreto, repugnat Adamum peccare, & aliquem ex Posteris in eo & cum eo non peccare: quia nimirum, eo stante Decreto, repugnat Adamum non esse Caput morale alicujus ex Posteris: & sic repugnat Adæ Voluntatem ejusque Peccatum in subjecta materia non esse moraliter cujuslibet ex Posteris, nemine prorsus excepto: ac tandem proinde repugnat aliquem ex Posteris non peccare, non cadere, ac non rueri, peccante & cadente Adamo.

703. Quod autem addit is Author [nempe quod Virgo in eo signo non fuit prævisa in Adamo cadens, quia nondum decretus erat modus existendi ejusdem] supponit planè Virginem potuisse peccare in Adamo, seu potius potuisse ab æterno prævideri ut casura in Adamo, licet in eo signo, in quo prævisum fuit Adæ Peccatum actu positum pro ea temporis differentia, in qua erat peccaturus, nondum fuisset inclusa in Pacto: & sic nondum agnosceret Adamum, ut Caput quoque suum morale, quod est implicatorium, & fuscè Cap. 4. & 5. fuit reprobatum. Profectò ad præteritum nulla datur potentia. Cum ergo Virgo non peccaverit, peccante Adamo; quo jure ponitur in eo vel peccasse, vel peccare potuisse, postquam Adam peccavit, cum nonnisi cum eo & ipsissimo illius Peccato, sibi moraliter imputato, peccare potuerit? Sicut ergo absurdum est, atque omnino imperceptibile, quòd aliquis ex Posteris semel à Deo constitutus sub Adamo, tanquam Capite suo morali, possit vi alicujus Privilegii eximi, ne in Adamo peccante peccaret, & caderet: Ita quoque absurdum & imperceptibile est, quòd aliquis ex Posteris, qui, utpotè nondum inclusus in Pacto, & sic nondum constitutus sub Adamo, ut Capite suo morali, non peccavit, peccante Adamo, possit deinde in illo met, cæterorum instar, peccare.

704. Profectò P. Frances eo præscripto or-

dine asstruere videtur, Posteris peccasse in Adamo ex eo præcisè, quòd per communem & seminalem Generationem ab eo descendunt; dum hac præcisè ex causa, quòd Virgo nondum fuerit in quinto signo decreta ad sic existendum, arguit eam non peccasse cum cæteris in Adamo, seu non fuisse prævisam casuram in Adamo. Et deinde decreto modo existendi Virginis per communem & seminalem Generationem ab Adamo, infert, quòd Virgo potuisset in eo, qui jam peccaverat, peccare, ac quòd reipsa peccasset, ni fuisset Privilegio exempta; vi cujus decretum fuit, *ut, licet haberet Carnem ex Adamo sumptam, Maculas Adæ non admitteret*. Id autem falsum esse, constat evidenter ex suo loco dictis; cum, præcisè Institutione Divina, vi cujus factum est, ut Adam esset moraliter quilibet ex Posteris, & consequenter ejus quoque Peccatum esset moraliter singulorum Posterorum, nullo modo posset Adæ Peccatum Posteris suis nocere.

705. Et mirum quippe est, Authorem illum eo modo differere, cum *subsect. 7. sequum. 248.* neget Adamum transfudisse Justitiam Originalem ad Virginem, eà ratione, quia, ad hoc requirebatur, quòd in illo instanti, in quo decernitur modus existendi Individui ab Adamo procedentis, eam ille non perdidit: quod non verificatur in Virgine, cum (ut inquit) pro eo signo, in quo decretus est modus existendi Deiparæ, jam Justitia fuisset ab Adamo deperdita, & ideò non potuit illam ad Deiparam transfundere. Mirum est, inquam, dum ponit Deiparam dependentem ab Adamo quòd ad transfusionem Injustitiæ, secus verò quòd ad transfusionem Justitiæ. Si enim, cum decernitur modus existendi Deiparæ, jam Adam intelligitur amisisse Justitiam; ergo jam est conclusum in Causa, & Adam experitur quoque amisisse Dignitatem Capitis morales. Quo ergo jure ponitur, Deiparam potuisse peccare in Adam, & sic in eo Justitiam Originalem amittere? Sed hæc, ut dixi, ex eo prodeunt, quòd videtur is Author in eo reponere, quòd quis peccet, vel ne, in Adamo, quia descendit, vel ne, ab illo per communem & seminalem Generationem, tanquam per rationem præcisam & formalem. Unde inquit, Virginis Privilegium eò tendere, *ut, licet habeat Carnem ex Adamo sumptam, Maculas Adæ non admitteret*. Quod, si verum foret, solùm certe probaret Immunitatem Virginis à Macula Peccati Adæ, non autem & à Debito illam contrahendi; cum, semper verum foret, quòd per communem & seminalem Generationem ab Adamo descenderit.

706. Quòd ad illud autem de transfusione Justitiæ ab Adam, si P. Frances loquitur (ut reor) de Justitia Originali habituali; sive quatenus

tenus dicit solum habitum perfectè subjicientem sensum rationi, & hanc inclinantem ad sequendum potius bonum honestum, quam delectabile, sive etiam quatenus dicit Gratiam Sanctificantem cum cæteris quoque Donis ad Innocentiæ statum pertinentibus, tunc dico verum non esse, quòd talis Justitia Originalis transfundi debuisset ab Adam in Posteror, nec physicè quidem, nec moraliter. Non physicè: quoniam (ut benè discurret Scotus in 2. dist. 32. quest. 1. §. Respondeo) licet ex Lege Divina per Patrem, non ponentem obicem per Peccatum, videretur quasi naturaliter dari Justitiam Propagatis; non tamen Pater eam transfunderet, cum sit Donum supernaturale: Sed Deus ipsè Naturæ cooperaretur regulariter dando Justitiam Propagato, sicut modò Animam intellectivam creat, Corpore perfectè organizato. Neque moraliter, seu meritoriè, ut apertissime quoque docet idem Scotus eod. 2. dist. 20. qu. 1. ubi hæc habet: *Sed transfudisset ne Adam istam Justitiam? Dico, quòd non, cum sit Donum supernaturale: sed ex mera liberalitate divina esset datum Proli, sicut fuit datum Parenti. Sed habuisset ne Filius illam per Patrem, vel per Merita Patris, vel Parentum? Dico, quòd non: quod enim congruit toti Naturæ, non datur uni Individuo, mediante alio, vel per Meritum illius: sed singulis Individuis singula fuissent appositæ Justitiæ Originales.* Atque ita cum Scoto tenet P. Dupasquier in Sum. Theol. Scotist. disp. 3. quest. 9. Subnectit tamen, quòd obedientia Adæ fuisset velut conditio, sinè qua Deus non dedisset illam Justitiam: & ita (inquit) statuerat per Pactum cum ipso initum, constituendo illum Caput totius Generis Humani.

707. Verum si is Author loquatur de obedientia Adæ, ut Personæ singularis, est falsum: si autem de obedientia Adæ, ut Capitis moralis, & sic ut moraliter representantis singulos ex Posteris, quamvis in ordine ad alia Dona præter Gratiam Sanctificantem possit de illa dici, quòd fuerit conditio, sinè qua Deus ea Dona Posteris non contulisset; nihilominus in ordine ad Gratiam Sanctificantem non sic, cum Inobedientia Adæ fuerit moraliter propria singulorum Posterorum, ac eorundem Peccatum, adeoque formalis causa expulsiva Gratia, ut Gratia. Deus ergo nedum Adam, sed & singulos ejus Posteror ex suo beneplacito elevavit ad statum supernaturalem Innocentiæ, ac vitalis Decreti statuit eis quoque efficaciter dare Dona omnia ad talem statum spectantia; licet defacto ea Posteris dederit tantum voluntate antecedenti, & quantum erat ex parte sua, ut Scotus loquitur *primo loco citato*, Adæ autem dederit etiam voluntate consequenti. Quia nimirum illi Præceptum, sibi quoque datum,

ut in Adamo & cum Adamo observandum, transgressi sunt in illo & cum illo; & sic vi Peccati amiserunt promissa sibi Dona, nimirum Gratiam Sanctificantem, & cætera Dona, illi ex Dei beneplacito connexa pro Innocentiæ statu; ita ut unusquisque ob Adæ Peccatum, ut sibi moraliter proprium, causa moralis fuerit amissionis propriorum Donorum.

708. Si autem fiat sermo de transfusione Justitiæ Originalis, prout hæc dicit actuale Præcepti observantiam, quam debebat quidem Adam transfundere ad Posteror, quatenus debebat, & ut Persona particularis, & ut Caput morale Posterorum, hoc est nomine suo & suorum, observantiam ponere dati Præcepti, se abstinendo à comestione prohibita; profecto talis observantia, & obedientia fuisset utique transfusa in Posteror, ita quòd fuisset moraliter propria singulorum: quemadmodum in eos defacto vice versa transfudit inobservantiam, illiusmet Præcepti, ac inobedientiam, ita ut omnes Posteror per eam, ut moraliter singulorum propriam, constituti sint Peccantes & Peccatores.

CAPUT VII.

Quidam dicendum de Prædestinatione Christi Domini, ejusque Sanctissimæ Matris, præmittitur, ut via sternatur prædictæ Difficultatis Solutioni.

709. **N**emo jure quidem inficiari potest, quin, præsupposita Christi, ejusque Matris Virginis Prædestinatione antè prævisum Adæ lapsum, & Pacti constitutionem, facilius sit sustinere Deiparam ex Christi Meritis à Pacto illo exclusam, ex Meritis, inquam, Christi à passibilitate & impassibilitate abstractibus: solumque videtur posse urgere Difficultas de Meritis Passionis & Mortis Christi, cum Christi Passio & Mors decreta non fuerit, nisi post lapsus Adæ prævisionem. Iis autem, qui negant Christi Prædefinitionem antè Adæ lapsum, ac Pacti constitutionem, perdifficile quidem est, imò (judicio meo) impossibile, est, quòd salvare possint Virginis Immunitatem tam à Culpæ Originalis Debito, quam etiam ab ipsa Culpa; cum repugnans planè sit, Deum posse moveri à Meritis conditionatè futuris ad aliquid eorum intuitu absolute decernendum. Et id sanè verum est etiam in Sententia illorum, qui astruunt, Virginem Dei Matrem electam ex Possibilibus post absolutam lapsus Adæ prævisionem. Quandoquidem, qui Deiparam electam volunt ex Fœminis jam antea in Pacto comprehensis, omnem præcludunt aditum ipsius Exclusioni, cum Pactum Divinum sit immutabile.

bile. Adeoque, ut Exclusio à Pacto locum habeat, & ex Meritis Christi, debent tam Christus, & ejus Merita, quam Virgo præintelligi sub absoluta futuritione antè Pacti constitutionem, & eodem tunc intelligi debet decreta. Exemptio Virginis à Pacto propter Christi Merita. Qui autem volunt Virginem ad Dei Maternitatem, ac futuritionem absolutè electam de Possibilibus, post prævisum Adæ lapsum, licet optimè valeant Jura omnia, Gratias, & Privilegia illi à Deo concessa asserere per Christi Merita, à Passione & Morte pendentia; neutiquam tamen tueri possunt inter hujusmodi Jura, Gratias, & Privilegia ipsam Exclusionem à Pacto atque Immunitatem à Culpa Originali & ejus Debito esse recensendas: cum impossibile quippe fuerit, Virginem Deiparam, post conclusum in Causa decretam ad esse futurum, potuisse in Pacto comprehendere, atque Peccati Adæ subinde participem fieri, ut jam in superioribus inculcatum est.

710. Cum ergo res ita se habeat, & nos aliunde existimemus Prædestinationem Christi, ac ejusdem Matris Virginis verè præcessisse in Mente Dei ex parte objecti Prædestinationem cujuslibet Creaturæ, tam Hominum scilicet, quam Angelorum, ineptè satis planè Controversiam hanc sicco pede transigeremus. Eapropter præmisso, quod in primo signo Deus vidit per Scientiam simplicis intelligentiæ omnia Possibilia, atque ideò etiam Christum, & Creaturas omnes rationales, omnesque circumstantias cum eisdem componibiles, earumque possibiles in hoc vel illo statu operationes, seu bonas, seu malas; atque item præsupposito, quod exinde præviderit Deus in suis Decretis conditionatis, uti Scotistæ discurrunt, quicquid sub tali vel tali conditione futurum esset, volens absolutè communicare seipsum ad extra, ac suam Gloriam, suasque Divinas Perfectiones, & Attributa manifestare; statuendum est, ipsum efficaciter & absolutè decrevisse primo loco Christum, Deum Hominem, propter ipsius Mysterii excellentiam, cæteraque bona per se ex illo derivantia, in quo planè summè sibi complacuit, utpotè super omnia alia opera, simul etiam sumpta, ad præactum suum finem conducente. Addendum deinde ipsum Deum in gratiam ejusdem Christi futuri voluisse Angelos, & Homines, totumque Universum creare; ita ut Christus Primogenitus esset, atque initium totius Creaturæ, imò & causa quoque meritoria totius Gratiae & Gloriæ tam in Hominibus, quam in Angelis, quos omnes voluit, ad statum supernaturalem evectos, participes fieri suæ Gloriæ, ac proinde ad finem supernaturalem ordinatos. Quare firmatum est, Christum futurum tanquam Caput totius Ecclesiæ, omniumque Prædestinandorum Exemplar, imò &

Caput, & Finis divinorum omnium operum sub ipso Deo.

711. Quamvis autem nil vereamur fateri, quod frequentius à Scriptura & Patribus inculcetur, Christum venisse in Mundum ob Redemptionis Motivum; haud tamen inficiari quis poterit, ut infra patebit, quod & nonnunquam præacta Motiva detegantur ab Hominum Redemptione independentia. Quocirca Suarez Tom. 1. in 3. part. quæst. 1. art. 3. in Comment. ad 1. Argument. D. Thomæ, circa secundam Propositionem [quæ est, *In Sacra Scriptura ubique Incarnationis ratio ex Peccato primi Hominis assignatur*] annotat, quod *verbum illud, ubique, si idem valet, ac frequentius, & ut plurimum, res est obvia, & per se manifesta: si autem intelligatur, ut sonat idem, quod nunquam, omnino alia causa, vel ratio assignatur, difficilis creditu est, cum pluribus in locis oppositum evidenter verificetur*. Quod idem Author tam ibi, quam alibi ostendit. Quare infra sect. 4. col. 156. litt. A. rejicit eos, qui Sententiam nostræ oppositam astruunt ex eo, quod frequentius Scriptura Redemptionis Motivum inculcet, quam illud ex ipsius Mysterii excellentia desumptum: quia non semper, subdit, imò raro Divina Scriptura explicat primas Rationes Divini Consilii, ac Voluntatis, quia & altiores sunt, ac profundiores, quam ut omnibus proponi debeant, & earum cognitio minus est nobis necessaria. Quodque ibidem satis demonstrat. Cum ergo ipsius Mysterii excellentia, quæ nostrum superat caput, altior & profundior sit, sicuti satius fuit eam leviter in Sacra Scriptura designari, sic & debitum est, ut à Theologis omnibus præponatur aliis Rationibus & Motivis, cum illa defecto veluti per accidens connexis, utpotè dignitate longè inferioribus. *Est enim per se valde credibile* (ait in ea sect. 4. Suarius) *Deum unumquodque amare, sicuti ipsum amabile est*. Quoniam igitur ipsius Mysterii excellentia (ut ibid. docet) est independens à cæteris Rationibus, aliæ Rationes verò omnes supponunt illam; jam est ex se ac suapte natura illis prior, atque ob id etiam prior in Dei Voluntate, quæ proinde semper vigeret, aliis deficientibus.

712. Nec sanè id adeò obscurum est in Sacro Textu, ut à Theologis utique oculatioribus penetrari nequeat, vel saltem ex revelatis Principiis proprias rerum rationes investigando. Quin & sine tanto labore id satis proditur: Nam Proverb. 8. dicitur: *Dominus possedit me in initio viarum suarum, antequam quicquam faceret à principio*. Quem locum Sancti Patres, tam Græci quam Latini, communiter intelligunt de Sapientia incarnata. Unde Septuaginta legunt: *Dominus creavit me initium viarum suarum*. Ubi Cyrillus Alexandrinus lib. 5. Thesaur. cap. 4. & 8. inquit: *Quærendum est, quis est, qui dixit:*

didit: Dominus creavit me. Et respondet: Christus jam Homo factus. Et Augustinus *serm.* 18. *de verbis Domini*, & *lib.* 1. *de Trinit.* cap. 12. [*Secundum formam Dei antè omnes colles genuit me: secundum formam Servi Dominus creavit me initium viarum suarum.*] Idemque astruunt alii Patres contra Arianos, eo Testimonio abutentes ad probandum, Filium Dei esse Creaturam, de quo D. Epiphanius in *Ancorato*, & *Hæres.* 69. Et certè, si ibi esset sermo de Christo ut Deo, aut de Verbo ipso, perperam diceretur: Dominus possedit, seu creavit me. Ut enim arguit Mastrius *de Incarn.* disp. 4. quæst. 1. art. 1. num. 5. & Bellutus *disp.* 7. quæst. 2. num. 4. Pater non dicitur Dominus Verbi, ut Deus est, sed ut Homo: nec Verbum dici potest Creatum. Quamvis ergo Christus, ut Homo, secundum realem existentiam non fuerit Initium viarum Dei; talis tamen fuit ab æterno in Intentione Divina, ita ut, tanquam omnium primò intentus à Deo, jure dicatur Initium viarum Dei, idèst operum divinorum. Etenim Creature, tanquam Dei vestigia, nobis viam astruunt accedendi ad Deum. Unde *Psal.* 144. [*Justus Dominus in omnibus viis suis: & Sanctus in omnibus operibus suis.*] Et *Psal.* 24. [*Universa via Domini, Misericordia & Veritas.*]

Idque totum firmant verba illa: *Antequàm quicquam faceret à principio. Ab æterno ordinata sum, & ex antiquis antequàm Terra fieret.* Ex quibus jure conjicitur, ibi sermonem fieri de Voluntate Dei efficaci, qua ab æterno disposuit res in tempore creare, & cum tali ordine, ut antè quaslibet Creaturas fuerit primò volita, Sapientia Incarnata, nempe Christus. Quodque adhuc confirmant verba illa *Eccles.* 24. [*Ab initio, & antè sæcula creata sum.*] Ubi tandem ita concluditur: *Posuit David Puero suo excitare Regem ex ipso fortissimum, & in Throno honoris sedentem in sempiternum.* Quæ verba, ait Suarez, de solo Christo intelligi possunt.

713. Item ex D. Paulo *ad Coloss.* Cap. 1. Christus dicitur *Imago Dei invisibilis, Primogenitus omnis Creature.* Primum competit ei, ut Deus est; secundum verò, ut Homo est. Atque ita intelligunt Concilium Sardicense in *Epist.* *ad omnes Fideles*, & Concilium Ephesinum, *tom.* 1. cap. 4. & 5. & *tom.* 4. cap. 16. ubi Christus appellatur *Unigenitus*, ut Deus, & *Primogenitus*, ut Homo. Concordant plures Patres, quos inter Chrysostomus, qui *hom.* 15. *ad illud Epist.* *ad Rom.* 8. [*ut sit ipse Primogenitus in multis Fratibus*] ita scribit: *Hæc ita capias, ut de dispensatione illius dicta esse intelligas: nam, secundum Divinitatem Unigenitus est, per Humanitatem autem Frater noster effectus est.* Et Augustinus contra *Manichæi Epistolam*, quam vocant *Fundamenti*, cap. 37. inquit: *Imperitè, & impiè queri Fratres Christo, nisi secundum*

quòd Homo apparere dignatus est. At audiamus D. Paulum, præactæ Primogeniture causam assignantem, sic namque loco cit. prosequitur: *Quoniam in ipso condita sunt universa in Cælis, & in Terra, visibilia, & invisibilia, sive Throni, sive Dominationes, sive Principatus, sive Potestates: omnia per ipsum, & in ipso creata sunt, & ipse est antè omnes, & omnia in ipso constant. Et ipse est Caput Corporis Ecclesiæ, qui est Principium, Primogenitus ex mortuis, ut sit in omnibus ipse primatum tenens.* Ac tandem horum rationem motivam assignans, subdit: *Quia in ipso complacuit omnem plenitudinem inhabitare.* Ex quibus verbis ritè perpenis satis deprehenditur nostra Assertio. Siquidem Christo ut Homini ea congruunt, ut multi cum Chrysostomo favent. In Christo quidem ut Homine habet Ecclesia Caput visibile, estque ut Homo Primogenitus ex mortuis, atque in eo condita sunt universa, quoniam Christus, ut Deus Homo, est finis, propter quem, & in cujus honorem omnia Deus creavit. Unde D. Paulus in *Epist.* *ad Hebræos* cap. 2. ait: *Decebat enim eum, propter quem omnia &c.* qua de causa ritè dicitur ab Apostolo, quòd ipse Christus est antè omnes, atque in omnibus primatum tenens. Congruit profectò & quidem summè id, cum in ipso complacuerit omnem plenitudinem, seu Sapientiæ, seu Gratiæ, seu Potestatis, ac tandem ipsius Divinitatis, inhabitare, non solum per operationem, sed etiam per essentiam. Unde Rupertus Abbas in *Matth.* lib. 2. *de Glor. & Honore Filii Hominis*, & lib. 13. *de Gloria Trinitatis*, & *Process. Spirit. Sancti*, Cap. 20. concludit: *Religiosè dicendum, reverenterque est audiendum, quia propter hunc Hominem, Gloriâ & Honore coronandum, Deus omnia creavit.* Et infra: *Rectius dicitur, non Hominem propter Angelos, sed propter quendam Hominem Angelos quoque factos esse, & cætera omnia.* Atque hanc esse communem Hebræorum Traditionem, testatus est Galatinus lib. 7. *de Arcanis*, cap. 2. & 4.

714. Idipsum pariformiter astruunt Autoritates illæ, in quibus Christus proponitur Causa exemplaris & finalis omnium Prædestinatorum; de quibus loquens D. Paulus *ad Rom.* 8. inquit: *Quos præscivit, & prædestinavit conformes fieri imaginis Filii sui, ut sit ipse Primogenitus in multis Fratibus.* Christus Dominus autem, non ut Deus, sed ut Homo dicitur *Primogenitus in multis Fratibus*, ut de se constat, atque ex Chrysostomo, Augustino, & aliis observavimus. Si ergo Prædestinatos omnes Deus elegit, ut sint conformes in Gloria Christo Homini, qui proinde (ut ait Suarius) esset tanquam prima Mensura cæterorum; jam Christus, ut Homo, ex parte obsectorum (ut rectè idem Suarez) fuit primum Exemplar, ad cujus similitudinem alii Prædestinati formarentur; alióqui nulla

nulla esset Ratio; cur potius Christo, & non alicui Angelo, vel B. Virgini deberent conformes fieri, qui electi sunt. Unde idem Paulus ad *Ephes. 1.* inquit: *Prædestinavit nos per Jesum Christum in ipsum.* Ubi particule illæ, *per & in,* ex Suario diversas habitudines causæ indicant, scilicet meritoriam, & finalem. Ita quod Christus nedum fuerit causa exemplaris, cui conformari deberent Electi; sed etiam causa meritoria omnium effectuum Prædestinationis, ut quicquid Gratiæ & Gloriæ confertur, & collatum est Prædestinatis, à Christi Meritis recognosceretur, & sic in illius Honorem & Gloriam redundaret. Qua de causa meritò prædixerat idem Paulus *ibidem*: *Benedictus Deus... qui benedixit nos omni Benedictione spirituali* (qua sanè omnes Gratiæ effectus designantur) *in cælestibus in Christo, sicut elegit nos in ipso antè Mundi constitutionem.* Et in fine Capituli concludit: *Ipsam dedit Caput supra omnem Ecclesiam, quæ est Corpus ipsius.* Hæc planè, & alia multa, quæ tam ex eodem Capite D. Pauli, quam ex aliis locis allegari possunt, evincunt, Deum in primo prorsus signo ad extra voluisse Verbi Incarnationem; ita ut sicuti omnia creata sunt propter Electos, ad eum finem scilicet, ut ipsi Gloriam consequerentur: sic & omnia cum ipsis Prædestinatis creata sunt propter Christum, & in ejus gratiam, ut tanquam Rex inter Subditos refulgeret, ac tanquam Caput in Membris suis glorificaretur. Hinc Apostolus. *1. ad Corinth. 3.* inquit: *Omnia vestra sunt, vos autem Christi, Christus verò Dei.* Ad cujus Gloriam, tanquam ad ultimum finem, omnia referuntur, ut liquet.

715. Hinc Christus venisse dicitur in plenitudine temporis; quoniam, ut ritè discurret Aretinus in *3. lib. Sent. dist. 7. art. 6. per eum* (nempe Christum) *Universum consecutum est suum finem.* Quod ipsum equè contingit etiam in ordine Gratiæ; nam Deus (ex *cit. cap. 1. ad Ephes.*) prædestinavit nos in adoptionem Filiorum per Jesum Christum in ipsum, secundum propositum Voluntatis suæ, in laudem Gloriæ Gratiæ suæ, in qua gratificavit nos in dilecto Filio suo. Quibus planè Paulus designat, Christum Dominum causam fuisse nostræ Prædestinationis in genere causæ tam finalis, quam exemplaris, quam etiam meritorie, uti etiam placuit D. Thomæ in *3. par. quæst. 17. art. ult.* Audiamus autem in hoc Augustinum *tom. 9. tract. 110. in Joan. 17. 23.* ad ea verba: *Et dilexisti eos, sicut & me dilexisti.* Ita namque discurret sanctus Doctor: *In Filio quippe nos Pater diligit, quia in ipso nos elegit antè Mundi constitutionem. Qui enim diligit Unigenitum, profectò diligit Membra ejus, quæ adoptavit in eum, & per eum. Nec ideo pares sumus Unigenito Filio, per quem (nota benè) creati & reconciliati sumus, quia dilectum est: Dilexisti eos, sicut & me. Neque enim*

Tom. II.

semper aequalitatem significat, qui dicit, sicut illud, ita & illud, sed aliquando tantum, quia est illud, est & illud, aut quia est illud, ut sit & illud. Quare tandem infert sensum esse: *Dilexisti eos, quia & me dilexisti.* Ex quo habes, quod Christus, utpotè motivum & causa, cur Deus nos dilexerit, fuit antè omnes primo loco dilectus, & nonnisi ob ipsius Mysterii excellentiam, involventem admirabilem communicationem, ad extra, & ideo summè conducentem ad manifestandam Infinitam Dei Bonitatem, Potentiam; Sapientiam, cæteraque ipsius Attributa.

Unde palam emergit, quàm efficaciter arguat ad id Scotus in *3. dist. 7. quæst. 3.* Argumento illo celeberrimo: Ordinatè volens prius vult finem, quàm medià ad finem: & ex mediis prius vult id, quod est propinquius fini: Atqui Deus est ordinatissimè volens: Christus autem est propinquior huic fini manifestandi Gloriam Divinam, estque medium, immediatius attingens ultimum præfatum finem, nempe Gloriam Divinam, juxta illud *Prov. 16. Universa propter semetipsum operatus est Dominus:* Igitur &c.

Confirmatur: Nam Christus Dominus est finis intermedius, ad quem cætera omnia ordinantur, adeoque medium Deo propinquius & immediatius: Igitur &c.

716. Scio, plures Authores hujusmodi Scoti Argumento non acquiescere. Reverà tamen Argumentum Scoticum urgentissimum est, ut patebit. Audiamus ergo Suarii judicium in oppositum efformatum *disp. 5. cit. sect. 1. fol. 125. col. 1. litt. B.* Hæc Scoti Sententia (inquit) neque sufficienter rem explicat, neque omnino verè: & utrumque patebit ex dicendis. Et post longum Discursum cōcludit, illud Scoti Principium esse verum in essentialiter subordinatis, quorum unum scilicet est per se propinquius & immediatius fini, quàm aliud: secus verò, si medium dicitur propinquius fini solum per id, quod est illi similis, aut melius est, vel accommodatius ad talem finem. Et hoc sensu (ait) utitur Scotus illo Principio: Ordinatè volens &c. & ideo nec necessarium est, nec semper verum. Primum patet (subdit) quia non est necesse, ut Deus velit id, quod est sibi similis, vel propinquius: Ergo multò minùs est necessarium, ut illud prius velit; quin potius supra ostendimus, non esse necesse, ut Deus semper eligat id, quod in se videtur utilius & convenientius. Secundum probatur, quia aliàs quò major esset aliquis in Gloria, & beator, eò intelligeretur fuisse prior in Electione Divina, quia est Deo propinquior. Hoc autem falsum est: sicut, licet Cælum sit nobilius Terra, non est necesse intelligere Deum prius voluisse creare Cælum, quàm Terram, aut Leonem, quàm Equum si fortasse Leo nobilior est.

717. Veruntamen hic Doctor eximius Scotistas quosdam quidem confutat, non verò

Scotum, cuius Doctrinam nec ipse, nec Scotistæ mox citandi (& si qui alii sunt, quos præ manibus nunc non habeo) Scoti Argumentum rite perpenderunt. Video namque ex antiquioribus Scotistis Tataretum in *Comment. Scoti, quest. 3. cit.* in sensu accepto à Suario differere: ait enim: *Ordinatè volens aliqua ad finem, prius vult illud, quod est propinquius fini: & cum Natura Christi sit perfectissima inter alias Naturas, prius illam præordinavit ad Gloriam, & deinde ordinavit alias Naturas ad Beatitudinem. Ideò Natura humana assumpta fuit primò prædestinata ad Gloriam, deinde prædestinavit Beatam Virginem, deinde Beatum Joannem, & alios Sanctos.*

Similiter Mastrius *loc. cit. art. 1. num. 12.* confutans Adversarios, Scoti Argumentum eludere conantes, ita arguit: *Tum quia quanto aliquid nobilius & præstantius est, tantò immediatius finem ultimum attingit, scilicet Divinæ Bonitatis manifestationem: Cum ergo Incarnatio sit nobilissimum & perfectissimum Dei opus &c. utique magis & propinquius hunc finem attingit &c. Item Dupasquier disp. 3. quest. 1. cit. sic arguit: Velle ordinatum respicit objecta secundum ordinem Dignitatis, quem habent inter se, ita ut quod est excellentius & diligibilius diligatur cum prælatione ad alia: Sed universæ aliæ Creaturæ non æquarentur uni Christo: Ergo Christus prius & magis volitus est. Eodemque modo dicunt Card. de Laurea in *Comment. in 3. lib. Sent. Scoti, tom. 1. de Incarn. disp. 11. art. 2. num. 35.* Atque etiam Philippus Faber de *Incarn. lib. 3. dist. 7. quest. 3. disp. 20. cap. 3. num. 22.* quamvis plura tangat, quæ, rite purgata ab aliis permixtis, veram ederent Solutionem, veramque Doctrinam à Scoto propositam attingerent.*

Porro ii Scotistæ (ut video) terminos confundunt, ac exinde etiam Scoti Argumenta: ipse enim non unum, sed duo conficit Argumenta pro sua Assertionem, ut patebit. Terminorum confusio vel inde patet, quia Scotus tam *loc. cit.* quàm etiam *dist. 32. quest. unica*, ubi Argumento illo utitur, nullum habet Verbum de medio *similiori, nobiliori, præstantiori, aptiori, &c.* sed benè tantum de *propinquiori*. Est autem magnum discrimen inter medium *propinquius*, & medium *aptius*, vel *utilius*, aut *nobilius, dignius, &c.* Siquidem medium dicitur *propinquius* in ordine ad medium *remotum*, & *mediatum*: dicitur verò *aptius*, vel *utilius, &c.* in ordine ad medium *minus aptum*, vel *minus utile, &c.* Eapropter hæc & illa media non sunt ejusdem ordinis, sicuti sunt ejusdem ordinis media magis & minus apta, magis & minus utilia, &c.

718. Et id quidem clarissimè patet: nam, medium *propinquius* habet rationem finis intermedii respectu mediorum *remotiorum*: non sic

verò se habet, absolutè loquendo, medium *utilius* respectu *minus utilis*, aut *nobilius* respectu *minus nobilis, &c.* licet aliquando per accidens coincident, ex libertate volentis & eligentis, medium *propinquius*, medium *utilius, & nobilius*, ut patet in Christo. En qualiter *qu. 3. cit. §.* Sed hic sunt, loquitur Scotus: *Universaliter autem ordinatè volens prius videtur velle hoc, quod est fini propinquius. Et ita sicut prius vult Gloriam alicui, quàm Gratiā, ita etiam inter Prædestinatos, quibus vult Gloriam, ordinatè prius videtur velle Gloriam illi, quem vult esse proximum fini, & ita huic Animæ Christi vult Gloriam prius, quàm alicui alteri &c.* Et *dist. 32.* inquit, quòd, comparando actum Divinæ Voluntatis ad connotata, sive ad ea, super quæ transit, est inæqualitas in diligendo, non tantum quia illa volita sunt inæqualia, vel inæqualia bona sunt eis volita; sed etiam quia secundum quendam ordinem transit super illa. Nam omnis rationabiliter volens vult primò finem, & secundò illud, quod immediatè attingit finem, & tertio alia, quæ remotius sunt ordinata ad attingendum finem. Atque iisdem terminis rem Scotus prosequitur, loquendo scilicet de medio proximo & remoto seu immediato & mediato, non autem de magis & minus utili, aut nobili &c.

Sic perperam hi termini confunduntur. Unde fit, ut ex duplici Scoti Argumento unicum conficiatur sub talibus terminis, ut ineptè concludat. Profectò non unum, sed duo sunt in hoc Scoti Argumenta: quorum primum est jam præsignatum, ac Scoti verbis primò relatis firmatum; quo infert, Christum, utpotè volitum à Deo, tanquam medium sibi proximum & immediatum, fuisse primò prædestinatum, & deinde alios, qui, tanquam media remota & mediata, fuerunt ab eodem voliti. Et Ratio patet ex ipsamet ratione finalizandi: nam tale medium, cui subordinantur cætera alia media, & ad quod alia immediatè referuntur, habet rationem finis intermedii: finis autem semper est prior in intentione: & ejusmodi fuit Christus Dominus, ut supra vidimus. Unde *Cap. 1. ad Hebr.* asseritur *constitutus Hæres universorum, per quem fecit & Secula.* Et *cap. 2.* dicitur ille, *propter quem omnia.*

719. Aliud Scoti Argumentum fundatur quidem in eodem Principio, *Ordinatè volens &c.* sed accommodato ad ordinem diligendi, quatenus ordinatè amans magis amat id, quod est magis amabile, & magis bonum. Ex quo infertur non esse verisimile, quòd ita Deus voluerit & amaverit Christum propter Hominum Salutem, ut nonnisi propter hanc amaverit Christi futuritionem, cum majus bonum sit solus Christus, & ejus Gloria, quàm omnium simul Prædestinatorum. Unde ait Scotus: *Sed non pro-*

propter solam istam Causam Redemptionis faciendæ videtur Deus prædestinavisse illam Animam ad tantam Gloriam, cum ista Redemptio, sive Gloria Animæ redimendæ non sit tantum bonum, quantum est ista Gloria Animæ Christi. Nec est verisimile Deum prius præordinasse Adam ad tantum bonum, quam Christum &c.

Et quamvis Deus non cogatur velle quod præstantius & nobilius bonum est; nam (ut ait Scotus *dist. 32. cit. §. Ex hoc patet*, in fine) etiam dato, quod ostendatur ab Intellectu aliquis gradus Bonitatis essentialis, secundum quam rationabiliter debet complacere Voluntati Divinæ, hoc saltem est certum, quod complacentia eorum, quantum ad actualem existentiam, est merè ex Voluntate Divina, absque alia ratione determinante ex parte eorum: Nihilominus ex hypothese, quod Deus velit efficaciter aliqua, non videtur, quod, ordinatè volendo, velit majus bonum primò & principaliter propter minus bonum. Quandoquidem juxta Regulam illam [Propter quod unumquodque tale, & illud magis] benè sequitur, Deum magis amare minus bonum, quam majus bonum, & in casu nostro magis minus bonum, quam bonum incomparabiliter majus, quale est Christus Dominus respectu omnium Creaturarum collectivè sumptarum, quod est inconveniens.

720. Indè est, ut hoc ipsum, quod inverisimile à Scoto asseritur, existimetur inconveniens & absurdum à Patribus. Nam D. Cyrillus loco jam cit. *Cap. 3.* inquit: *Si propter nos factus est Filius, & non nos propter Filium, erimus nos multò ipso præstantiores.* Quia nimirum ritè præsupponitur, ordinatam volitionem non ordinare majus bonum ad minus bonum, & in hujus gratiam illud velle: sed è converso. D. Athanasius contra Arianos ait: *Si Deus, volens creaturam Naturam producere, Filium in eos usus procreavit pro vestra Opinione, ut per eum nos edificaret, animadvertite, quam audax sit impietas in verbis vestris; quia apparebit, Filium propter nos, & non nos propter Filium cōditos esse. Non enim nos ejus causā creati fuissimus, sed ille nostrī; adeo ut ille nobis, non nos illi gratiam debeamus.* Eodemque modo ex Augustino 14. de Civit. Dei, *Cap. 23.* arguit Rupertus apud Dupasq. tom. 6. de Incarn. quæst. cit. Ait enim: *Si, teste Augustino, absurdum esset dicere, Adam non peccante, Generationes Humanum non futuras, ac si propter Homines, ut nascerentur, Peccatum fuisset necessarium; quid de isto Capite & Rege omnium electorum Angelorum & Hominum sentiendum, nisi quod ipse maxime omnium necessarium habuerit Peccatum, ut Homo fieret?*

721. Ex quibus patet, quàm benè etiam concludat secundum hoc Scoti Argumentum in suprema Christi Excellentia fundatum: imò &

viam sternit primo Argumento: nam quia Deus summè in Christo complacuit; idcirco ipsum omnium Creaturarum finem decrevit. Quandoquidem ut ritè ex sacris Litteris, & Doctrina Antiquorum, seriò perpensis, astruit D. Franciscus Salesius in suo Discursu, per extensum à nobis relato *Quæst. 2. hujus Disp. Cap. 1.* præsupposita in Deo Possibilia omnium notitia cum omnibus perfectionibus & circumstantiis, quibus posset se Creaturis communicare ad extra, Christi futuritionem primò statuit, in quo sub unica Persona Divina duæ Naturæ, Humana & Divina, containerentur unitæ. Cum enim Deus magis amet, inquit, & præferat omnibus aliis illud, quod magis est amabile, sequitur, quod omnium primò voluerit, & amaverit modo singulari, imò infinito, Objectum illud, quod maxime fuit amabile, qui est Salvator noster, & deinde ordine servato, alias Creaturas, prout plus aut minus spectant ad Obsequium, Honorem, & Gloriam illius. Atque ita (subsequitur) quicquid factum est, factum est intuitu hujus Divini Hominis: qui ideò nuncupatur Primogenitus Creaturarum, possessus à Divina Majestate in initio viarum ejus &c. Vide loc. cit. Et quidem certissimum esse debet, quod, antequàm Christus amatus fuerit à Deo ut finis omnium Creaturarum, & sic in ordine ad Creaturas, fuit primò amatus in se & absolutè, ob absolutam sui ipsius Excellentiam, ac Bonitatem. Tantum ergo abest, quod Christus fuerit occasione Peccati decretus ad esse futurum, ut potius in gratiam & obsequium ipsius Christi fuerint decreta omnes Creaturæ. Imò & in gratiam ipsius Christi fuit misertum Naturæ humanæ, ac decreta ejus Redemptio à Peccato, minimè Angelis rebellibus concessa; quia nimirum jam Dei Filius decretus erat ad sibi hypostaticè uniendam partem unam ipsius Naturæ humanæ, ut benè discurret D. Franciscus Salesius loco mox cit.

722. Non est ergo verum, quod Scotus non sufficienter rem explicat, ut ait Suarius: imò ipse rem à Scoto ritè explicatam implicat cum pluribus Scotistis, confundendo terminos. Ut enim ostensum est, medium non dicitur propinquius fini ex eo præcisè, quod melius est vel aptius, aut utilius, &c. quia media magis & minus apta, vel utilia, &c. profectò, ut talia sunt, ejusdem ordinis sunt, & sic æquè proximè aut remotè finem attingunt: ut patet de pluribus trahentibus navim, quorum unus est altero fortior, vel aptior, &c. & de pluribus gregariis Militibus pro Ducis intentione certantibus, quorum unus est altero animosior, vel robustior, &c. ac de pluribus Servis jussa Domini sui adimplentibus, quorum unus est altero dexterior, vel accuratior, &c. Medium autem propinquius non est ejusdem ordinis cum medio

remoto ; cum hoc nonnisi mediante illo finem attingat , & ideo respiciat medium proximum tanquam finem ; unde rectè ait Scotus : *Quod est propinquius fini ultimo , consuevit dici finis eorum , quæ sunt remotiora*. Ex quo fit , quòd medium remotum sicuti est prius in executione , ita & posterius in intentione .

723. Et hoc sanè verificatur etiam de mediis ex libera Voluntatis dispositione sic ordinatis . Quamvis enim liberum sit Voluntati hoc in casu non ita de talibus mediis disponere ; ex hypothesi tamen , quòd ita velit , cogitur ex ipsamet finalizandi ratione prius velle medium proximum , quàm remotum . Sicuti namque finis ultimus est ratio volendi omnia media , tam proxima , quàm remota : ita & medium proximum , ut finis est intermedius , est ratio volendi media remota & remotiora .

Sic non sequitur , Deum prius voluisse Cælum , quàm Terram , prius Leonem , quàm Equum &c. ob maiorem unius nobilitatem præ alio ; cum adhuc , ut talia , sint media ejusdem ordinis , & ideo eque mediata vel immediate finem attingentia . Unde , quia Homo ex Aristotele apud Scotum *dist. 32. cit.* est quodammodo finis omnium Sensibilium , jurè subtilis Doctor infert , Sensibilia fuisse volita à Deo in posteriori signo ad Hominem , quem ut finem immediatum respiciunt , licet ulterius ordinentur ad alios fines remotiores .

Ac similiter nec sequitur , prius Deum prædestinasse Beatiorē , quàm minus Beatum , ex hac præcisa ratione majoritatis Beatitudinis ; cum ex hoc præcisè non inferatur , minus Beatum respicere Beatiorē , tanquam finem ; sed uterque est medium ejusdem ordinis . Et licet Beatior sit Deo propinquior , non tamen propinquitate medii ad finem , sed quia clariùs videt Deum , ac magis de ipso fruitur , quod non facit ad rem , ut adductis Exemplis patet . Et quidem Beati omnes immediate attingunt Deum in ratione objecti beatifici , licet unus clariùs , quàm alter ; sed hoc non importat , unum tanquam medium remotum subordinari alteri tanquam medio proximo , & sic tanquam fini intermedio . Unde Scotus quamvis ex suprema Christi Excellentia & summa ejus Gloria inferat , non esse verisimile , Deum voluisse Christum propter Homines , & eorum Salutem occasione Peccati , quia ordinate volens non vult majus bonum propter minus bonum , sed è converso ; tamen quòd fuerit primò volitus in mente Dei , ex eo suadet , quia Deus voluit Christum esse proximum fini ; & universaliter ordinate volens prius videtur velle hoc , quod est fini propinquius . Ex hac namque præcisa ratione oritur necessaria subordinatio Creaturarum omnium ad Christum , tanquam ad finem , & per eam verificatur prioritas Christi in Inten-

tionē Divina præ aliis omnibus Creaturis , absque ulla dispensatione .

Adeoque summa Dei Providentia sicuti in ordine Gratiæ , ita & in ordine Naturæ disposuit , quòd Christus Dominus esset reipsa totum Caput Civitatis Jerusalem . . . ut fiat una illa Civitas sub uno Rege , & una quædam Provincia sub uno Imperatore , felix in perpetua pace , & salute , laudans Deum sine fine , beata sine fine , ut D. Augustinus loquitur in *Enarrat. in Psalm. 36. serm. 3.* Quodque profectò maximè decuit supremam Christi Domini Excellentiam & Dignitatem , itaut nimirum omnia essent volita propter ipsum , non autem ipse propter Hominum Salutem , & sic propter omnia ; cum omnia quidem sint simul cum Homine redempta aliquo modo à Christo Domino , uti jam explicavimus .

724. Quod autem astruit P. Valentia *tom. 4. disp. 1. quest. 1. punct. 7.* [Christum Dominum scilicet fuisse priorem simul & posteriorem cæteris Creaturis sub diversa consideratione] nedum præsentem Controversiam , sed & alias multas , apud Theologos celeberrimas , frustratorias prorsus reddit , & vanas , ac de subiecto non supponente . Cum namque disputatur , an Christus fuerit primò decretus à Deo ad esse futurum antè absolutam lapsus Adæ prævisam futuritionem , vel ne ; præsupponitur quidem tanquam certum , non potuisse illum primò decerni ad esse futurum antè simul & post talem prævisam futuritionem lapsus Adæ . Et jure sanè , cum sit hoc penitus imperceptibile ob manifestam contradictionem , quam nullo pacto dirimere potest diversa consideratio . Neque enim quærimus , an Christus sub hac consideratione sit prior , & sub alia sit posterior aliis Creaturis : quoniam tale Quæsitum ideo potest locum habere , quia non videtur spectare ad esse simpliciter Christi Domini , sed ad esse secundum , quid , ut liquet . Præsens autem Quæstio urget de esse simpliciter futuro ; & quærimus , an esse simpliciter , & absolutè futurum Christi fuerit primò decretum à Deo , & volitum antè prævisam lapsus Adæ absolutam futuritionem , vel antè omnes Creaturas : an verò post . Implicat autem evidentissimè , quòd Christus in hoc sensu sit simul prior & posterior , quia sic esset quoque seipso prior & posterior : quemadmodum Petrus v. g. esset seipso prior & posterior , si poneretur conceptus in alvo materno prius simul ac posteriùs Paulo . Nec P. Valentia Assertum conciliatur per ea , quæ habet sub Quæstione 19. ad quæ se remittit : imò per eadem illa magis clarè implicare videtur , ut itatim ea percurrenti , ac ritè differenti apparebit ; cum ea Principia sint ipsius nostræ hujus Assertionis Fundamenta . Concedit quippe Deum velle unum , propter aliud , tametsi unico simplicissimo actu

id præstet; qui pluribus actibus Hominis æquivalet, estque proinde virtualiter, aut eminentialiter multiplex; Ergo, cum vult unum propter aliud, prius vult unum, quam aliud, non quidem ex parte actus, sed ex parte objecti. Si autem poterit objectum aliquod velle simul & nolle Deus propter aliud, etiam poterit tale objectum esse simul prius & posterius in Mente Dei volitum. Utrumque autem est manifestè implicatorium: aliòquin possemus æquè dicere, Deum velle simul & nolle universa propter semetipsum.

725. Sed inquires: Tota prioritas, & posterioritas se tenet ex parte objectorum in casu; non verò ex parte actus Divini, cum sit simplicissimus: Ergo reverà unum objectum in Mente Dei non est alio prius, nisi secundum diversam considerationem.

Contra: Nam actus ille divinus licet simplicissimus, æquivalet tamen ob infinitam sui perfectionem pluribus actibus Hominis, nempe pluribus actibus distinctis, ut etiam *quæst. 19. cit. punct. 5.* idem Valentia docet: atque adeò ait: Ita sapienter & convenienter unumquodque vult Deus illo eodem actu, quatenus unumquodque habet ordinem ad aliud, atque adeò propter aliud, sicut intelligimus Hominem alio & alio actu diverso id præstare. Igitur sicuti reverà in Mente Hominis prius est volitum unum, quam aliud, cum propter illud vult istud: sic & in Mente Dei realis est talis prioritas & posterioritas, & non prorsus imaginaria, licet diversæ rationis, quam illa, quæ inter objecta volita ab Homine versatur. Quandoquidem illa prioritas, & posterioritas objectorum in Mente Dei oritur ex vera & reali tendentia & terminatione divinæ volitionis ad illa, cum reverà aliter & aliter ad illa terminetur; & hæc sanè de causa pluribus actibus distinctis æquivalet: Ergo ritè sequitur, unum esse reverà prius volitum, quam aliud, ita ut verè nimirum hoc sit volitum independentè ab illo, & non è contra: vel dependentè, & non è contra. Et hoc est esse ibi prius & posterius volitum: nempe velle divinum ita ritè intelligi, ut prius terminetur ad unum objectum, quam ad aliud. Nec alia ibi esse potest inter objecta volita prioritas & posterioritas, quod ex dicendis amplius patebit. Quia ergo Christus Dominus sic est à Deo volitus, ut cætera omnia sint volita propter ipsum, & non è contra; idcirco primò volitus omnino dicendus est, atque in primo signo decretus ad esse futurum; & quia Deus summè ipsum dilexit, idèò in ejus gratiam cætera condere voluit, & non è conversò: ita ut Prædestinatio Christi, ejusque Dilectio, tam in ordine Naturæ, quam Gratiæ & Gloriæ, aliarum Creaturarum determinationem quò ad esse futurum in Dei Mente præcesserit, ut ritè describit sa-

piensissimus D. Franciscus Salesius omnino legendus *lib. 2. Divini Amoris, cap. 4. 5. & 6.* cujus Discursum (ut supra notavimus) ad litteram ac per extensum transcripsimus *Quæst. 2. hujus Disp. Cap. 1.* cum in eo probentur principales hujus Operis Assertiones. Qui ibi proinde astruit, quòd inter omnes Creaturas, quas Omnipotentia Divina creare poterat, Christi Humanitatem elegit, cui incomparabilem honorem Unionis personalis Divinæ ejus Majestati debitum destinavit, ut æternum per singularem Excellentiam thesauris infinitæ ejus Gloriæ frueretur. Ac deinde ad ipsius Christi Matrem Immaculatam, ac tandem ad alias inferiores Creaturas decernendas processisse, ut mox ex ejusdem verbis patebit.

SEGMENTUM PRIMUM

Septimi ejusdem Capituli pro Beata Virgine.

726. **E**xaltata autem tam feliciter in triplici præmemorato genere Sacra Humanitate Christi Salvatoris (nempe ad Unionem personalem cum Deo, atque ad summam, Gratiam & Gloriam ei congruentem) suprema Providentia decrevit non amplius retinere suam Bonitatem in sola Persona dilecti Filii sui, sed in favorem illius eam communicare compluribus Creaturis, & generaliter innumerabili multitudini rerum, quas poterat producere, ut ritè differit D. Franciscus Salesius cit. *Elegit autem* (subdit) *statuitque creare Homines, & Angelos, qui & comitatum & societatem ejus Filio præberent, ejus denique Gratiæ & Gloriæ participarent, nec non eum æternaliter laudarent, ac adorarent. Et quia Deus vidit, se pluribus modis in rerum natura posse producere Humanitatem, Filii sui, eum verum Hominem efficiendo, ut exempli gratiâ, eam creando ex nihilo &c. vel tandem per Generationem extraordinariam Fæminæ, Viro non concurrente, & hoc posteriori modo statuit rem exequi. Inter omnes autem Fæminas, quas in hunc finem eligere poterat, elegit Sanctissimam Virginem Mariam, Dominam nostram, cujus interventu Salvator Animarum nostrarum non solùm esset Homo, sed etiam Infans Generis humani.*

Ex quo Discursu satis constat, quàm ineptè quidem arguant nonnulli, quòd si Christus esset prædestinatus antè omnem Creaturam modo à nobis assignato, fuisset quoque venturus, etiam si neque Universum, neque Homines ulli fuissent futuri. Inepta quidem Illatio, quæ videtur certò supponere, Christum in eo primo signo fuisse prædestinatum ad solitariè existendum: quod nefas est excogitare, cum in tali casu ob aper-

tam

tam contradictionem non posset habere locum Decretum ullum condendi aliquam Creaturam. Profectò Christus Dominus in eo primo signo licet fuerit absolutè & efficaciter decretus ad esse futurum quò ad substantiam, non autem quò ad modum, ceterasque Incarnationis circumstantias: Adeoque in eo primo signo concipiendus quidem est ut absolutè futurus; non tamen, ut sociandus aut non sociandus, benè verò ut indifferens ad utramque disjunctim, determinandus in posterioribus signis à libera Dei Voluntate. Neque enim in eo primo signo completus intelligitur Prædestinationis ordo, sed tantum inchoatus, ac perficiendus in posterioribus signis. In quo planè plures hallucinantur, qui non considerant, nos Mysterium illud in plura signa, & veluti per plures actus determinatum concipere, ut ritè concipiamus hoc illudve fuisse primò à Deo intentum, cum tamen unico tantum actu fuerit consummatum in instanti Aternitatis. Unde (ut cum Suario loquar) aliud est loqui de Divino Decreto ut integro, seu ut adæquatè terminante ad omnia simul objecta, quæ unicum ac totale objectum integrant: & aliud est loqui de eodem Decreto ex nostro concipiendi modo in plura signa distincto, atque ita ut inadæquatè attingente in hoc vel illo signo unum alterumve ex illis objectis partialibus, quæ simul sumpta unicum objectum totale integrant.

727. Sicque Christus, ut in primo signo conceptus, sicuti præscindit à passibilitate & impassibilitate, atque ab hoc vel illo modo, quo esset producendus, ut ex D. Salesio præmissimus: ita quoque præscindit ab hoc, quòd sit solitarie, vel ne, exiturus. Non sic verò, si concipiatur cum omnibus modis & circumstantiis, decretis in posterioribus signis, quibus adæquatè completus intelligitur totus Prædestinationis ordo: vel si concipiatur ut in secundo signo, aut in tertio, &c. Siquidem in quolibet succedente signo superadditur vel novus modus, vel nova aliqua circumstantia ad ipsum pertinens, cum quibus proinde habet defactò necessariam connexionem; ita ut licet potuerit Christus, absolutè loquendo, existere sinè tali modo vel circumstantia, in sequentibus signis determinata, cum potuerit aliter à Deo determinari; secus tamen defactò, dum, stante Dei Decreto jam posito, omnia per illud stabilita evenire necessum est, ut constet.

In secundo signo igitur Deus, volens ex Matre Virgine, ac sinè Viri opera Christum Dominum de Spiritu Sancto concipiendum, Mariam ad id elegit, atque ad tantam Dignitatem prædestinavit, simulque ad Gratiā & Gloriam, eidem Dignitati congruentem. Adeò quòd, si Christus prædestinatus fuit, ut esset Filius Hominis, B. Virgo ut esset illius Mater: si Christus, ut Rex, B. Virgo, ut Regina: si Christus,

ut Sol, B. Virgo, ut Luna: si Christus, ut totius Ecclesiæ Caput, è quo omnis Gratia in Membra Ecclesiæ diffunderet, B. Virgo, ut Collum, quo mediante, qualibet Gratia esset ceteris Membris communicanda. Ut enim ait D. Bernardus in *serm. de Nativ. Virg.* [*Totum nos habere voluit per Mariam, ut proinde, si quid Spei, si quid Gratiæ in nobis est, ab ea noverimus redundare. Ideò enim Gratiā plena dicitur, ut ex plenitudine illius accipiant universi &c.*] Uno verbo: fuit ita Virgo prædestinata, ut esset in omnibus Christo simillima: Proindeque (ut ait Rupertus) *Regina constituta, totum possedit Filii Regnum, ac pretiosissima quaque à Filio participavit.* Unde D. Bernardinus tom. I. *serm. 61. art. 3. cap. 6.* subnectit, quòd *tot Creature serviunt Gloriosæ Virgini, quot serviunt Trinitati: omnes enim Creature, quemcunq; gradum teneant in creatis, sive Spirituales, ut Angeli, sive rationales, ut Homines, sive Corporales, ut Corpora cælestia, vel Elementa, & omnia, quæ sunt in Cælo & in Terra, sive Damnati, sive Beati, quæ omnia sunt Divino Imperio subjugata, eadem sunt Gloriosæ Virgini subjecta.* Ille enim, qui Filius Dei est, & Virginis benedictæ, volens paterno Principatui Principatum æquiparare maternum, ipse, qui Deus erat, Matri famulabatur in Terra, & erat Subditus illi. Propterea hæc est vera Propositio: *Divino Imperio omnia famulantur, etiam Virgo. Et iterum hæc est vera: Imperio Virginis Omnia famulantur, etiam Deus.*

728. Sed hæc tritissima sunt, atque à Sanctis Patribus & Doctoribus jam digesta, tametsi non ad æqualitatem. Quis enim ad tantam celsitudinem Gratiarum, Privilegiorum, Donorum, pervenire poterit, eaque mensurare, quæ B. Virgini collata fuere intuitu Divinæ Maternitatis? Nullus planè: eo quòd, teste D. Bernardino, oportuit Fœminam elevari ad æqualitatem divinam per quandam quasi infinitatem Gratiarum & Perfectionum. Nec immeritò sanè; cum B. Virgo ex hoc, quòd est Mater Dei, habeat Dignitatem quandam infinitam ex D. Thoma, *alibi citato.* Sicque congruum fuit, ut statim post Christum à Deo ad tale Munus assumeretur, atque ad tantam Gratiā & Gloriam prædestinaretur. Ex quo namque voluit Deus Christum sociatum iri, aequius certè fuit B. Virginem illam eligere, quæ simul futura erat singularis Socia & Mater, Sponsa & Regina, atque ut talis sedere debebat à dextris illius.

Clarissimè quippe videtur huic Asserto allusisse Regium Vatem, cum in *Psalmo 44.* inquit: *Astitit Regina à dextris tuis in vestitu deaurato, circumdata varietate.* Ut enim annotat ex sacris Doctoribus in eum *Psalmum* Jacobus de Valentia, *Deus Pater loquitur in toto Psalmo, & ipsemet Deus Pater cantat totum Canticum*

*tium de Filio suo Christo, & Sponsa ejus Ecclesia; & consequenter de B. Virgine, quæ non solum est principalius Membrum illius, sed & in ipsa Ecclesia typicè figuratur, ut constat. Quare primo loco Deus Pater (sicut idem de Valentia discurret) commendat & explicat Magnificentiam, Nobilitatem, & Dignitatem, atque Ornatum Sponsi. Secundo Magnificentiam, & Pulchritudinem, & Ornatum Sponsæ. Tertiò commendat utrumque in fecunditate Proles. Adeoque, primo puncto absoluto transit ad secundum, inquit: *Astitit Regina à dextris tuis*. Ubi notat Salazarius cap. 32. §. 2. quòd non dixerit *venit* seu *accessit*: sed *subitum* quid pronunciavit. *Astitit Maria*. Quia nimirum statim, absque ullo considerationis nostræ intervallo, post Christi Prædestinationem prædestinata est & Virgo, ut esset digna ejus Mater, & Sponsa, atque charissima & dilectissima Comes.*

729. Unde est, quòd non quomodocunque astiterit, sed *astitit à dextris ejus*; atque, ut digne à dextris ejus astaret, *astitit in vestitu deaurato circumdata varietate*. Nimirum (ex eodem citato Valentia) quia *eisdem vestimentis tuis est induta, & induisti eam*. Et certè moris antiqui fuit, quòd Sponsæ eadem incederent veste, & colorum varietate, qua Sponsi, ut ritè annotat pro allusione ad Virginem in eodem Psalmo Cosmas Magallianus in lib. *Judic. cap. 5. sect. 1. annot. 10*. Ex quo sanè factum est, ut ipsamet Sancta Dei Ecclesia nonnulla Scripturæ loca, quæ pro Christi Prædestinatione adducta sunt, pro ipsa quoque Virgine proponat intelligenda: ut est illud Ecclesiastici 24. *Ab initio, & antè Sæcula creata sum*: item & illud: *Ego ex ore Altissimi prodivi. Primogenita antè omnem Creaturam*: ac similiter illud Prov. 8. *Dominus possedit me in initio viarum suarum, antequàm quicquam faceret à principio. Ab æterno ordinata sum, & ex antiquis antequàm Terra fieret &c.* Quæ quidem Authoritates cum nequeant intelligi de productione ad extra in tempore, sed benè intelligi debeant de productione secundum esse objectivum in Mente Divina ab æterno; ex consequenti apertissime inferunt, Virginem Beatissimam fuisse statim post Christum in posteriori ac immediato signo à Deo præelectam & prædestinatam ad Maternitatem Divinam, ac subinde ad summam Gratiâ & Gloriam.

Et jam his Testimoniis hærens D. Anselmus, Archiepiscopus Cantuariensis, in Orat. ad Christum, & Beatissimam Virginem sic locutus est: *Tu namque antè omnem Creaturam in Mente Dei præordinata fuisti, ut omnium Fæminarum castissima Deum verum & Hominem ex tua Carne procreares, ut præ omnibus post Deum Regina Cælorum effecta gloriose regnares,*

Quam itidem Sententiam quoque ex D. Anselmo pronunciat D. Bernardinus Senensis tom. 2. *serm. 51. art. 3. cap. 4.* ac etiam refert, illi adhærens, Rupertus lib. 2. in *Cant. apud Suarez in hac questione*. Eodemque modo discurret Divus Antoninus 4. part. tit. 15. cap. 14. §. 3. nam ita scribit: *Dignitate quoque est Mater, quia Primogenita est antè omnem Creaturam. Nobilior enim est & perfectior Gratiâ & Gloriâ omni pura Creatura. Quod autem est primum in unoquoque genere, est quasi causa aliorum*. Et paulò infra: *Prioritate etiam dicitur Mater, scilicet Prædestinationis; ipsa enim ante Sæcula prædestinata est, ut esset Principium, ex quo recreandum fuit omne Creatum; & sic dicitur de ea: Dominus possedit me in initio viarum suarum: id est in principio operum suorum, ut sim Prima omnium Creaturarum, quæ puræ Creaturæ sunt*.

730. Neque dicas D. Antoninum loqui de prioritate Dignitatis: quamvis enim id videatur locum habere posse in prima Authoritate; secus verò in secunda, ubi expresse loquitur de prioritate Prædestinationis, quam distinguit à prioritate Dignitatis, ut patet. Adeoque aperte D. Antoninus designat, B. Virginem in Mente Dei prædestinantis primatum habuisse præ omnibus puris Creaturis, adeoque immediate post Christum. Tum quia nec aliamus admittere potest intelligentium locus ille Prov. verborum, à D. Antonino allegatus: *Dominus possedit me &c.* cum statim subjiciatur: *Antequàm quicquam faceret à principio... antequàm Terra fieret. Nondum erant Abyssi, & Ego jam concepta eram &c.* Quæ verba, & alia subsequents neutiquam per allegoriam trahi possunt ad solam Dignitatis prioritatem. Unde D. Vincentius *serm. de Concept. Deip. in principio* intelligens *Abyssi* nomine rerum conditarum Universitatem, eatenus contendit, Virginem conceptam dici, priusquàm erant Abyssi, quatenus in Mente Dei antè omnem Creaturam fuit reipsa concepta, seu decreta ad existendum. Adeoque paulò post principium sic scribit: *Deus antequàm aliquid crearet, in sua Voluntate firmavit & incommutabili proposuit creare unam Puellam, Virginem Sanctissimam, quæ esset Mater Filii sui, Camera Spiritus Sancti, Porta Paradisi, Regina Cæli*. Porro si his verbis Vir sanctus tantum exprimeret, Virginem Beatissimam fuisse ab æterno decretam ad existendum, antequàm simpliciter conderetur Orbis, insulsum quid proferret; cum tritum sit, omnia fuisse à Deo sic præordinata ab æterno, ac Virginem non præextitisse Orbi simpliciter creato. Ergo loquitur sanctus Vir de productione secundum quid, seu de creatione secundum esse objectivum facta ab æterno in Mente Dei, quatenus omnia in nunc Æternitatis producta fuere

fuere in esse volito à Deo. Et quia B. Virgo fuit præ omnibus puris Creaturis, & antè omnes efficaciter volita, & prædilecta; idcirco jure *concepta* dicitur, *antequam quicquam faceret à principio*, nimirum antequam quicquam aliud se facturum decreverit. Ut enim ait D. Bernardus jam allegatus *cap. 2. num. 51. prius Altissimus eam sibi, quasi Mundum specialissimum, creavit, quam in Justitia & Sanctitate coram ipso fundaret &c.*

731. Profecto sicuti primo loco Deus voluit Christum ob ipsius Mysterii excellentiam: ita & voluit secundo loco Virginem, ut in tali pura Creatura, plusquam in cæteris omnibus simul sumptis, suam ostenderet Bonitatem, Magnificentiam, & Gloriam, ac in utroque Sexu, prout sibi congruum visum est, Potentiam suam, cæteraque Attributa manifestaret. Nec ambigendum sanè, ipsam, utpotè futuram Christi Matrem, quodammodo debuisse præ omnibus aliis puris Creaturis mirum in modum de Christi Perfectione ac Sanctitate participare, ut eidem perfectissimè conformaretur, ac sublimiori, quo potuerit, modo similis esset Filio Mater. Adeoque sicuti in Christo, & per Christum, qui tanquam Ecclesiæ Caput, est in omnibus primatum tenens, condita sunt universa in Cælis & in Terra, visibilia, & invisibilia, omniaque in ipso constant, ut *cap. 1. ad Coloss.* Apostolus loquitur: ita quoque secundo dicendum est de Virgine Matre: siquidem *per eam totus Mundus factus est*, ut agebat D. Bernardus *serm. 3. in Salve Regina*, ac per eandem pari modo instauratus, ut Sancti Patres insinuant.

Nonne & ipsa cooperata est simul cum Christo ad Mundi Redemptionem, ita ut Corredemptrix passim appellanda censeatur, ut *cap. 11. §. 7.* visum est? Ergo & talis cum Christo ab æterno prædestinata est, antè lapsum, Adæ quidem in actu primo, post lapsum autem in actu secundo, consequenter ad ea, quæ dicenda sunt de Christo Domino. Et hac de causa (ut ibi dicebamus) eam appellat Hugo Card. [*in Psal. 90.*] *Adjutorium Altissimi*, utpotè sociatam Christo, quemadmodum & Heva Adamo. Quocirca post Adæ lapsum & Christus & Virgo simul in arenam constituti sunt, ut de Dæmone triumpharent, juxta illud *Genes. 3. Inimicitias ponam inter te, & Mulierem, & Semen tuum, & Semen ipsius. Ipsa conteret Caput tuum.* Ergo & sic fuit ab æterno in Mente Dei præordinatum: non ea quidem de causa, quod Christus Mariæ Adjutorio indigeret ad Universum redimendum: sed tantum ex benignissima dispensatione ita voluit Deus talem Honorem suæ dignissimæ Genitrici deferri, ut & ipsa nimirum esset quoque *Medium*, ad quod respiciant, & qui in Cælo habitant, & qui in Infer-

no, ut prælaudatus Bernardus loquitur *serm. 2. de Pentec.* & hanc ob causam, ut majora illi conferrentur Privilegia, & Dona, atque ut ad majorem Gloriam per ampliora Merita ordinaretur. Quod ex sequenti Sacræ Scripturæ loco ab Adversariis in oppositum adduci solito, & ad verum sensum à nobis restituto, clariùs patebit.

SEGMENTUM SECUNDUM

Septimi ejusdem Capitis.

In quo explicatur pro Virgine ad litteram Locutus quidam, ex Canticis contra Virginem excerptus.

732. **A**D evincendum, Virginem Dei Parentem ad tantam Dignitatem evectam ac prædestinatam, post prædefinitam, Christi Passionem ac Mortem, allégat inter alia Salazarius *de Concept. cap. 12. num. 17.* locum illum *Cantic. cap. 8. [Sub Arbore Malo excitavi te, ibi corrupta est Mater tua, ibi violata est Genitrix tua.]* Quæ verba, inquit, si ad Virginem accommodentur, sensus erit: *Sub Crucis Sanctæ Ligno à Sordibus, in quibus te facere opus erat, excitavi te, idest non antè, sed post Crucem prævisam ipsius Crucis auxilio tibi præstò fui.* Quoniam verò ex ibi allegatis Patribus subjicit, Mali Arboris nomen Cruci datum, cum respectu ad eam Malum, ex qua Pomum vetitum decerpit Adam, per quam sui Delicti consortes nos effecit; capropter subnectit, perinde se habere verba illa, ac si exprimerent: [*Ad antiqua illius Mali damna, & injurias pelendas salutiferæ Crucis Malus inventa est: sub Malo illa priori Adamus cecidit, sub posteriori Virgo Sanctissima excitata est.* Quod quidem (addit) non ita accipiendum, quasi prius jacuerit per Culpam, & postea erecta fuerit per Gratiā: sed ita, ut à casu & lapsu, quod aliàs jaceret, servata fuerit.] Aliasque adjicit Reflexiones, quibus sibi fingit, Virginem auxilio & merito Crucis fuisse à communi Filiorum Adæ Turba segregatam, & sic à communi eorundem Labe præservatam, nil prorsus obstante, quod cum cæteris in Adamo peccaverit. Nec desunt alii, qui similiter opinentur. Nam Gaspar Sanctius in *Comment. in Cant. cap. 8.* ad eundem Versiculum, ait: Ex his verbis aliqui puram ab Originali Culpa Mariam, esse conjectant. Cum enim sub Arbore, inquit, violata fuerit & corrupta Genitrix Heva... fecit, ut ex corrupta Stirpe corruptæ quoque nascerentur Propagines. Tota ergo Natura Hominum sub ea Arbore strata videbatur, ex qua lathale Pomum Patres comederunt. Ex eo tempore servare Deus immunem

voluit à communi Labe Fœminam, de cujus visceribus sumpturus esset Carnem, quæ ideò *sub Arbore excitata* dicitur, quia sub Arbore cum aliis omnibus cecidisse videri potuit. Quomodo verò excitari sive potuerit, sive debuerit, disputant Scholastici, quibus Author se remittit. Ex ipsis tamen Virginis Parentum nominibus cum Galatino colligit ejusdem Virginis Præservationem à Labe communi: Nam Joachim, inquit, idem est, quod Deus elevabit, eriget, vel excitabit, nempe sub Arbore, sub qua cum Parente lapso lapsa quoque fuit tota Posteritas: Anna verò Gratiam significat, quasi &c.

Quod si quis objiciat (subsequitur) inde oppositum inferri, dum sub Arbore Malo opus habuit, ut excitaretur, neque enim quemquam suscitamus, nisi aut mortuum ad Vitam, aut illum, qui cecidit de statu ac honore ad priorem locum atque fortunam restituamus: respondet, ex vulgari loquendi modo illum nos excitasse, dicimur à Morte, cui, ne illam subiret, aut porreximus tempestivè manum, aut consilium dedimus opportunum &c.

Item Joannes Bessonius in *suis lucubrationibus ad Cantic. Canticor.* eundem locum exponens, inquit: Hic locus, qui nobis est in manu, ita litteratè ac propriè Marianam Prerogativam de Immunitate à primitiva Labe Adami continet, ut si certò constaret omnibus (quemadmodum mihi non est dubium) ad Virginem verba spectare, essent planè decretoria, nullusque deinceps in hac causa tergiversandi apud Christianos relinqueretur obtentus. Legit is Author autem cum communi, & ita fert nostra Vulgata: *Sub Arbore Malo suscitavi te.* Unde ait: [Erat in Adamo, tanquam in Capite, universum Genus humanum &c. Quamobrem, præviso Adami lapsu, ejusque Remedio, ex illo Cœtu dormientium Mariam subduxit, eam sibi Matrem optando, atque ita *suscitavit*, ut à Maledicto, cui cæteri relictæ sunt obnoxii, ejusque causâ velut ab imminente Ruina, quæ cæteros obruit, procul abfuerit. Quod quomodo stare possit cum Pacto antegresso, docet egregiè Cardinalis de Lugo *de Incarnat. Disp. 7. sect. 3. §. 37.* excogitata serie Decretorum, huic Scripturæ loco admodum consentanea, & proinde meo judicio verissima.] Et breviter præfacta ipsa Decretorum serie, sub *num. 4.* sui Commentarii in eundem Scripturæ locum inquit: [Hinc relinquitur, Mariæ Gratiam, quæ Peccatum Adami, quod omnibus fraudi fuit, ipsi non minùs alienum fuisse Deus voluit, quàm si ex alio, quàm Adamo, genus suum duxisset, & esse maximam, & ob eam maximas habendas Deo gratias, & agendas &c.] Ita Bessonius.

733. Verùm præfati Authores, & qui cum eisdem sentiunt, perperam locum illum expon-

dunt; & dum, falsis Principiis inhærentes, putant B. Virgini obsequium præstare, reipsâ (tametsi præter, imò & contra propriam ipsorum intentionem) illius Puritatem labefactant. Et in primis Salazarius, ut Prædestinationem Sacræ Dei Parentis post Præscientiam Peccati Originalis peractam firmaret, prænarrato modo sibi suæque Opinioni locum accommodat: imò etiam (quod mirabilius est) Scoti mentem ad se trahit, putatque germanum illius sensum penetrasse, ita ut reverà contendat, Scotum neque in *3. dist. 7. quæst. 3.* neque *dist. 19. quæst. unic.* nec *alibi* asserere, Christum Dominum antè Adæ lapsum fuisse prædestinatum, sed solam quidem illius Animam: nam *sub num. 2.* inquit: *Si omnia loca, in quibus de Christi Prædestinatione antè Adæ lapsum loquitur Scotus, attentius perlustres, videbis profectò illum Animam tantum usurpare, non Carnem.* Quod Assertum aliorum censuræ, imò & cuilibet Textum percurrenti remitto. Meum namque non est hic tempus terere in hoc; & id eo vel maxime, quia Veritas ex ipso met fonte facilè hauritur.

Quod autem premit, id est, quia, stante tali Sententia de Virginis Prædestinatione, prorsus impossibile est, illam per Christi Merita immunem fieri, nedum à Debito contrahendæ Labis Originalis, sed nec etiam ab ipsamet Labe, ut fusiùs ostensum est in superioribus; ita quod omnino insufficientes sint viæ illæ, quibus aperiendis admodum insudavit sapientissimus ille Vir. Quod & ipsemet cum præcatis Authoribus (velit, nolit) firmat, supponens Virginem, utpotè cum aliis Posteris in Pacto inclusam, in Adam peccasse, atque ita cecidisse; ita ut ipsam jam stratham excitaverit Deus, vel suscitaverit in Adamo præmortuam. Quod paradoxum est juxta nostra Principia, satis (ut opinamur) in superioribus firmata. Quo namque pacto innocens & immaculata dici potest, quæ semel peccavit, cecidit, mortua est? Sci-mus hæc apud eos demulceri per additum illud, *in Adam*: sed hoc ex falsa suppositione ac intelligentia procedit. Jam enim *suis in locis* ostensum est, Posteris verè & propriè peccasse in Adamo, licet per physicam illius actionem, nomine quoque ipsorum factam, peccaverint.

Nec item quicquam prodest cum Bessonio recurrere ad Lugæ Doctrinam, ut componatur, Virginis Immunitas ab Originali Peccato, & ejus Debito cum Pacto antegresso. Jam enim, fusiùs contra Lugum supra *Cap. 3. & 4.* ostensum est, ineptam esse Doctrinam, ab ipso excogitam ad conciliandam Difficultatem, quam præ manibus habemus. Sicuti namque nullus peccare potuit in Adam, qui, priusquàm ille peccaret, non fuerit absolute inclusus in Pacto: ita & nullus ex absolute inclusis in Pacto, antequàm ille peccaret, potuit non peccare in eo

peccante. Ex absoluta namque Inclusionem in Pacto posita vel non posita necessario sequitur, quod Adæ Peccatum ad me pertineat, vel non. Ac præterea sicuti nullum dari potest Peccatum, quod ipsum Peccantem in aliquo instanti non maculet: ita & nullus ex Posteris, qui peccaverunt in Adam, dari potest, qui in primo Conceptionis instanti non sit maculatus. Quæ omnia satis liquidò constant ex præhabitis in *primo Tomo*, ac etiam in *hoc secundo*. Vide etiam quæ dicta sunt in hac *Quæstione à primo Capite & deinceps*. Adeoque mirum est Salazarium, *cap. 6. num. 1.* tantum tribuisse motivis allegatis à Vasquez contra Sententiam, asserentem, Christum Dominum fuisse in primo prorsus signo decretum à Deo futurum, *ut putet eos, qui Virginis Immaculatam Conceptionem non aliter defendi posse docent, nisi Christi Prædestinatio antè prævisionem primi Peccati præmittatur, suam Opinionem difficilem valde reddere, & quæ vix sustineri possit*. Hoc profectò iudicium falsis Principiis innititur, ad hanc materiam spectantibus, ut in hoc Opere demonstratur etiam contra Salazarium: semel namque inclusa Virgine in Pacto, necesse est, ut corruat ejus Puritas.

734. Restat ergo, ut verum sensum restituamus iis Canticorum verbis pro Virgine allegatis, sed simul ex falsa terminorum apprehensione contra Virginis Puritatem expensis. Eapropter, quamvis concedamus, imò & contendamus ad Virginem ea verba spectare, adeoque *sub Arbore Malo*, sub qua universum Genus humanum in Adamo & cum Adamo corrumpitur, eam & *excitatam* & *suscitatam* profiteamur; negamus tamen, hos terminos, hasque voces id præferre ac designare, quod sibi præfati, alique Authores præfixerunt; ita ut B. Virgo ex iis quoque Fœminis fuerit in Adamo prolapsa, ac prostrata. Absit hoc. Neque enim à dormitione Mortis *excitata*, seu à Morte Peccati *suscitata*, ibi asseritur Sacra Dei Parens; imò ad protegendos Naturæ humanæ Hostes, atque ad debellandum Peccatum, ac Diaboli Caput conterendum *excitata* & *suscitata* prædicatur, ut Socia Redemptoris, ac Mater dignissima Christi passuri fieret, atque ita Mundi totius Corredemptrix constitueretur.

Videbitur alicui fortasse nimis dura, imò & extorta hujusmodi Expositio: at cum ipsemet Sacer Textus iisdem præfatis terminis frequenter utatur ad designandum idem illud, quod jam de Virgine pronuntiavimus; quis neget in eodem quoque sensu iisdem illis terminis uti in eo loco pro Virgine? cum præsertim id Munus, à nobis expressum, Virgini jam tribuatur; & aliunde omnino impossibile sit ex nostris jam solidatis Principiis conciliari simul posse, quod Virgo in Adam peccaverit, & quod deinde nec

per instans communi Labe fuerit infecta. Quod tamen (Deo gratias) jam ut conclusum & exploratum habemus, ac omnes cum ipsa Sancta Dei Ecclesia Virginem prædicamus Immaculatam.

Profectò *suscitare* (teste Berchorio) in Sacro Textu sæpe sumitur pro *introducere*, vel *ordinare*, ac *promovere*, & *exaltare*: atque ad hoc allégat quod legitur in *Prophetia Habacuc, cap. 1. 6.* [*Ecce Ego suscitabo super te Chaldaeos, Gentem amar am:*] & quod habetur in *Libro Ecclesiastici, cap. 10. 4.* [*Utilem Rectorem in tempore suscitabit.*] Unde notat, quod ita hoc sensu Deus suscitavit Filium ad Mundi Redemptionem, Prælatus ad Mundi Directionem &c. Sicque jure Virgo dicitur à Deo *sub Arbore Malo suscitata*: quia nimirum quæ in primo signo cum Christo, vel in secundo immediate post Christum prædestinata jam fuerat antè prævisum Adæ lapsum ad Divinam Maternitatem, post lapsus Adæ prævisionem ad aliud quoque Munus ab ipso Deo fuit *excitata* seu *suscitata*, idèst *introducenda*, *præordinata*, ac *promota*, seu etiam ad altiore Gratiam & Gloriam (ut dicemus) electa & exaltata. Et in hoc planè sensu *Actor. 13. 22.* dicitur. *Et amoto illo (nempe Saule, qui regnabat in Israël) suscitavit illis David Regem.*

735. Sed nimis longum foret Argumentum, si vellemus omnia hujusmodi Scripturæ loca huc ponderanda adducere: adeoque ea sola loca allegabimus, quæ in *Libro Judicum cap. 2. & 3.* registrantur, quæ ad litteram nostro intentui arrident. Ibi enim plures dicuntur à Deo *suscitati* ad consimilem finem, pro quo *suscitatum sub Arbore Malo* contendimus Immaculatam Dei Parentem. Et primò quidem *Cap. 2. cit. v. 16.* habetur: *Suscitavit Dominus Judices, qui liberarent eos de vastantium manibus.* Ubi ex selectis Expositoribus Menochius inquit: *Judices, de quibus hic est sermo, fuerunt Principes, qui Israëlitarum Populum à Servitutibus, & Malis, quibus tunc premebantur, vindicarunt, eumque toto Vitæ suæ tempore ex Legum præscripto, Senatorumque consiliis rexerunt: ad ipsum vel mirabiliter à Deo excitati, vel à Populo ipso electi, & invitati.* Et infra *v. 18.* Cumque Dominus Judices suscitaret, in diebus eorum flebatur misericordia, & audiebat afflictorum gemitus, & liberabat eos de cæde vastantium. Ubi subdit idem Menochius: *Ideoque Judices Salvatores appellati sunt in Scriptura: quod mox patebit.* Sicque in Sacro Textu plures *suscitados* habemus; non quidem utpotè à Morte, ab ipsismet vel incurrenda vel incursum liberatos: sed benè ut vice versa alios liberarent, atque à malis & pressuris redimerent; ita ut ea de causa Israëlitis Salvatores dicantur. Hinc D. Augustinus. *quæst. 18.* inquit: *Advertendum, Salva-*

tozem etiam dici Hominem, per quem Deus sal-
vum facit.

Secundò in eod. Libro Judic. cap. 3. v. 9.
sic legitur: Et clamaverunt ad Dominum: qui
suscitavit eis Salvatorem, & liberavit eos, Otho-
niel videlicet filium Cenez . . . fuitque in eo Spi-
ritus Domini: Idèst (ait Cornelius à Lapide
ibid.) vindicavit, & ab oppressione Chusan Ra-
sathaim liberavit Israël. Dicitur autem, quòd
fuit in eo Spiritus Domini, idèst (ait idem Cor-
nelius) fortitudo, prudentia, & maxime impe-
petus ad bellandum, ardorque, & zelus ad vin-
dicandum suos Populos in libertatem, à Deo
Othonieli aspiratus & inspiratus. Omnis enim
virtus (subdit) & qualitas, sive naturalis, sive
supernaturalis, omnisque Gratia, tam gratum fa-
ciens, quam gratis data, uti est fortitudo bellica,
in Scriptura vocatur Spiritus, ut rectè advertit
Abulensis &c.

Tertiò in eod. cit. cap. 3. v. 15. dicitur:
Et postea clamaverunt ad Dominum, qui suscita-
vit eis Salvatorem vocabulo Aod . . . qui utra-
que manu pro dextera utebatur. Ubi Iostatus.
quæst. 16. inquit: Et dicitur Deus suscitasse Sal-
vatorem: quia Spiritus Domini factus est super
Aod ad liberationem Judæorum, sicut dicebatur
de Othoniele, & liberavit iste Israël. Et Cosmas
Magallianus ibid. Annotat. 5. ait: Suscitatus à
Deo Aod ad depellendum à cervicibus Israëlita-
rum Moabiticum Jugum, duobus hic decoratur
Titulis, uno Salvatoris, altero Ambidextri &c.
Et notat citatus Cornelius ibid. quòd simile est
4. Regum 13. 5. & 2. Esdræ 9. 27. concludit-
que: Fuere ergo Judices Salvatores Israël, is,
ideòque Figuræ & Typi Jesu Christi Salvatoris
Mundi. Insuper idem citatus Cornelius notat
sub v. 10. quòd simili phrasi dicitur Spiritus
Domini induisse Gedeonem, idèst eum incitasse,
& direxisse ad Bellum Madianiticum. Sic sæpè
dicitur Spiritus irruisse in Samson, eod. Lib. Ju-
dic. cap. 14. 6. & seq. Sic Spiritus Domini di-
citur irruisse in Saul, 1. Reg. 11. 6.

736. Aptissimus itidem est locus ille Da-
nielis cap. 13. 45. ubi dicitur: Suscitavit Domi-
nus Spiritum Sanctum Pueri junioris, cujus no-
men Daniel. Quod sic expendit laudatus Corne-
lius: suscitavit, putà primò Spiritum prophe-
tiæ, quo illustratus Daniel cognovit, Senes falsò
accusare Susannam: secundò Spiritum audaciæ
& industriæ ad convincendos hosce Senes, & ad
Susannam liberandam &c. Additque, quòd ex
verbo, suscitavit, colligit Origenes apud San-
ctum Hieronymum, jam antè Spiritum Danielis
Animum occupasse, hic verò tantum excitasse ad
heroicum hoc opus aggrediendum; hoc enim
innuit vox, suscitavit. Quodque firmans Di-
vus Hieronymus, hæc ibi addit: Quo sermone
ostenditur non intrasse in Daniele Spiritum San-
ctum, sed eum, qui erat in illo, & quiescebat

Tom. II.

propter ætatis infirmitatem, nec sua poterat ope-
ra demonstrare, data occasione pro sancta Fæ-
mina suscitatum. Concordatque cum optimis
quibusque Authoribus Menochius, in eundem
scopum collmans.

Ex quibus aliisque innumeris, quæ ex Sa-
cro Textu allegari possunt, optimè inferendum
videtur illius loci Canticorum Expositionem,
omnino gratis ab iis, similibusque Authoribus
factam; ita ut verba illa, quia ex se minime ad
id conducunt, ex proprio ipsorum ingenio tra-
cta videantur ad firmandas eas Sententias, quas
de Christi Domini, ejusque Sanctissimæ Matris
Prædestinatione, atque de hujus Immunitate,
ab Adæ Delicto sibi tuendas præfixerant. Cæ-
terum vera ac genuina eorum verborum Expo-
silio ea est, quam designavimus: ita quòd Beatif-
sima Virgo, tametsi jam antè Adæ lapsum ad
Maternitatem Divinam, atque ad Gratiam &
Gloriam, tantæ Dignitati congruentem, præde-
stinata, adhuc tamen sub Arbore Malo, habita-
nimur lapsus Adæ, ac Posterorum in ipso oc-
casione prævisa, fuit ad maximum Divinæ Mi-
sericordiæ Opus simul cum Christo aggreden-
dum ac perficiendum excitata, ac suscitata à
Deo; & sic secundò prædestinata, ut esset Mater
Redemptoris in actu secundo, nempe Christi
reipsa passuri ac morituri pro Hominum Salu-
te. Unde excitatio illa, ac suscitatio nedum re-
fertur ad antecedentem Gratiam, ac Spiritus
Sancti Dona & Privilegia, ex vi primæ Præde-
stinationis ad Dei Maternitatem ei conferenda;
sed etiam ad ampliora, quæ vi secundæ Præde-
stinationis ad id, quòd futura esset digna Mater
Christi passuri ac morituri, in gratiam Salutis
Hominum erant eidem communicanda, ut in
sua linea Munus Corredemptricis perfectè ad-
impleret, se conformando in omnibus Divino
Filio.

737. Eapropter illius loci Expositio verif-
sima censenda est, nedum quia consonat Princi-
piis omnibus, à nobis jam firmatis, è quibus in-
dispensabiliter pendet Mariana Immunitas, tam
à Culpæ Originalis Debito, quam etiam à reali
ipsius Maculæ contractione; sed etiam quia sa-
tis evidenter colligitur ex ipsamet Sacra Scri-
pturæ Littera. Primò enim jam vidimus quid
sonet apud illam *ly excitavi*, seu *suscitavi te*,
quod satis superque ad nostrum conducit in-
tentum. Secundò quoque clarissimè id insinuari
videtur ab eodem Sacro Textu, enarrante fa-
ctum Genes. 3. Siquidem inter alias pœnas, quas
Deus inflixit Serpenti, utpotè Seductori, atque
Authori totius Ruinæ Hominum, hanc in eum
pronunciavit Sententiam: *Inimicitias ponam
inter te & Mulierem, & Semen tuum, & se-
men illius: ipsa conteret Caput tuum, & tu insi-
diaberis calcaneo ejus.* Porro per hanc Mulie-
rem Virginem Dei Parentem intelligi in con-

fecto est apud omnes. Estque proinde Sententia illa Divina satis aperte declarativa secundæ Prædestinationis Mariæ, qua B. Virgo ab æterno destinata fuit, præviso Adæ lapsu, ad Inimicitiam habendam cum Serpente, atque ad ejus Caput generosè conterendum, ad cujus effectum fuit postea in tempore sub Arbore Malo à Deo excitata & suscitata.

Hinc jure D. Hieronymus *Epist. 7. de Viro perfecto*, quæ est in tom. 4. *Operum ejusdem*, cum locum [*Inimicitias ponam &c.*] expendens, ita scribit: [*Ponam, inquit, Inimicitias inter te & Mulierem: non certè pono dicit, ne ad Hevam hoc pertinere videretur. Verbum promissionis est, quod transmittitur in futurum. Ponam, inquit, Inimicitias inter te & Mulierem. Illam utique Mulierem, quæ Salvatorem parturiat, non quæ generet Fratricidam. Ponam, inquit, Inimicitias inter te & Mulierem, idèst suscitabo Mulierem, quæ repudiata, facilitate credendi non solum te non audiat, si aut suavitatem pomorum pro adaperitione monstraveris oculorum, aut diis similem esse promiseris; sed etiam, ipso Gabriele deferente verbum, rationem de promissionis exigat novitate, dicendo: Quemadmodum &c.*] Hæc autem Expositio communiter D. Cypriano tribuitur, sed verè est D. Hieronymi, ut in fonte observari potest. En igitur, juxta Expositionem Hieronymi, ad qualem finem *suscitata* dicitur à Deo Intemerata ejus Mater. Profectò hæc de B. Virgine loquela in Canticis omnino similis est illi, quam habet Moyses de Christo *Deuter. 18. 15.* ubi ait: *Prophetam de Gente tua, & de Fratribus tuis, sicut me, suscitabit tibi Dominus Deus tuus: ipsum audies &c.* Ubi ad litteram sermo est de Christo, juxta communem Sententiam. Quocirca *Lucæ 7. 16.* dicitur: *Propheta Magnus surrexit in nobis.* Eademque de causa Testimonium illud Moyse allégat D. Petrus Apost. *Actorum 3. 22.* his verbis: *Moyse quidem dixit: Quoniam Prophetam suscitabit vobis Dominus Deus vester de Fratribus vestris, tanquam me, ipsum audietis juxta omnia quæcunque locutus fuerit vobis.* Christus autem ex P. Silveira in *Acta Apost. cap. 3. cit. quæst. 21. num. 130.* fuit in multis Moyse similis. Nam si Moyses fuit Legislator Veteris Testamenti: sic & Christus Novi Testamenti. Eduxit ille Populum de Jugo Egypti: liberavit hic Homines de Servitute Peccati, & Dæmonis. Introduxit ille in Terram Promissionis: hic in Cælum induxit.

Itaque sicut in tempore, posito Adæ lapsu, Deus ad talem statuendam Inimicitiam, seu potiùs Inimicitias, reipsà devènit: sic & ab æterno præviso Adæ lapsu ad id se deventurum decrevit, ut perspicuum est. Quare ergo dicemus, B. Virginem ad tantum Munus, & heroicæ for-

titudinis, ac eximæ, & superexcellentissimæ Charitatis Opus electam, fuisse ex Fœminis jam prostratis ac in Adamo præmortuis *excitatum*, seu *suscitatum*: & non potiùs à Deo ex omnibus selectam, atque antecederet præordinatam, innumerisque Donis exornatam, atque instructam, ut, data occasione, ad tale quoque Munus redimendi Hominem aptius & dignius excitaretur, ac suscitaretur? Ita profectò decuit Infinitam Dei Providentiam: & hoc secundo modo experimur in Figuris Deum se gessisse, non autem primo modo; ita ut optimo Consilio semper prudentissimè occurrerit quibusvis necessitatibus, utpotè jam ab ipso prævisis sub conditione, & postea ut absolute futuris.

738. Labet duplicem hanc Marianam Prædestinationem præsignatam firmare subtilissima quadam Reflexione, quam adhibuit P. Vieira in suis Concionibus, ex Idiomate Hispano ad Italicum traductis. Nam in *par. 2. Concione mihi 10.* ostendere volens sapientissimus ille Vir, quòd Gratia Virginis Mariæ, utpotè Corredemptricis, major fuit, & longè major, quàm fuisset, si pura fuisset Mater Christi, qui, Adamo non peccante, non venisset ut Redemptor in actu secundo, inter alia, quæ doctissimè congerit, mentionem facit de duobus (ut modo nostro loquamur) Decretis: quibus primò Christus antè prævisum Adæ lapsum fuit prædestinatus ad esse futurum, ut sic, ad purum finem manifestandi Gloriam Divinam: & secundo prædestinatus post prævisum Adæ lapsum, ut esset in actu secundo Redemptor; atque pari modo discurrit de Virgine Matre: ita ut sicut majora Merita, & Gloriam sibi cumulavit pro nobis Christus ex assumpto Redemptoris Officio, ita & Virgo ex Munere Corredemptricis, quod exercuit.

739. Quod tamen magis ad rem nostram, conducit, id est, quia nobilem ac peregrinam, adducit ponderationem super illud *Micheæ 5.* [*Et Egressus ejus ab initio, à diebus Æternitatis.*] Loquitur enim ibi Micheas de Messia, quem nasciturum in Terra Bethlehem prædixit, additque: *Et Egressus ejus ab initio, à diebus Æternitatis.* Ubi prælaudatus Author advertit maximam contineri Difficultatem, eo quòd verbum illud, *Egressus*, pluralis numeri est, ita ut idem sonet, ac *Egressiones*: testaturque ita legi in Textu Græco, & Hebraico. Quo pacto igitur Christus Dominus, qui unica tantum vice exiit ad lucem in hoc Mundo, dicitur pluries in Mente Dei Exitus ad lucem habuisse, nimirum pluries decretam fuisse illius futuritionem? Et respondet, Christum primò exiisse antè Adæ lapsum prævisum in Mente Dei, secundo autem post talis lapsus prævisionem; quia tunc decretum fuit, ut esset Homo passibilis, ac Mortalis, ac esset reipsà passurus, & moriturus. Et duo quodammodò sunt ejusmodi Decreta, utpotè in di-

diversis signis peracta: idcirco *Egressiones* dicuntur in numero plurali.

Confirmat luculentissimè suam Reflexionem iisdem subsequentibus verbis, subtiliter ponderatis. Subditur enim: *Ab initio, à diebus Æternitatis*. Quod sanè, augendo Difficultatem, confirmat illius elegantissimam Reflexionem. Profectò Æternitas indivisibilis est, ita ut dies ei assignari nequeant, sicuti assignantur Tempori, quod est mensura Motus secundum prius & posterius. Unde cum Theologi aliquod ab æterno decretum à Deo designant, illud expriment factum in *Nunc Æternitatis*, quod est indivisibile. Sed tamen, dum Propheta inquit *à diebus Æternitatis*, jure sanè possumus, imò & debemus modo competèti plures ibi dies designare. Quemadmodum autem, habito ad objecta terminantia respectu, Decretum Dei in plura Decreta distinguimus: sic & Divinam rerum Præscientiam, quæ, utpotè Lumen Divinum, æterno Splendore Dei Mentem irradiat, in plures actus secernimus; & hac de causa dies Æternitatis in Deo assignare possumus, in quibus ipse, Rationibus & Consiliis initis, suas vias percurrit, nempe suas perficit operationes, juxta illud *Proverb. 8.* [*Dominus possedit me in initio viarum suarum.*] Quod tam Christo, quàm ejus SS. Matri quadrat, juxta communem sensum à S. Ecclesia probatum.

740. Cum ergo in pluribus signis Incarnationis Mysterium completè firmatum intelligamus, ita ut in priori signo, antè prævisum Adæ lapsum, Deus Christum quò ad substantiam absolute futurum decreverit, ad manifestandam Gloriam suam, tametsi ut Redemptorem quoque in actu primo, & in actu secundo redigendum, si ita sibi, urgente ad id necessitate, placuerit; post prævisum verò Adæ lapsum, venturum eundem Christum statuerit, ut Redemptorem in actu secundo, & sic ut passibilem, imò & ut passurum, ac moriturum propter nostram Salutem; hinc nobis dies Æternitatis exhibentur, de quibus Micheas loquitur, & in quibus *Egressiones ejus* factæ dicuntur *ab initio*; idèst in quibus Christus Dominus primò quò ad substantiam, deinde, & post prævisas Peccati tenebras, quò ad modum determinatus ad esse futurum, productus intelligitur in Mente Dei ab initio secundum esse objectivum. Simul autem, cum Christo & ejus dignissima Mater, à dextris ejus astans, prædestinata est: primò ut esset Mater Christi, Dei & Hominis: secundò, ut esset Mater Christi ejusdem, ut passuri ac morituri propter Hominum Salutem, adeoque, ut Corredemptrix totius Mundi in actu secundo; cujus profectò Gratia, Privilegia, & Dona, quæ jam in priori signo acceperat, ut digna esset Mater Christi, ut sic, amplius magnificata sunt, & adaucta, ut esset digna Corredemptrix,

seu digna Mater Christi passuri ac morituri, & sic ex quadam congruitate impetraret, quod ejus filius obtenturus erat de condigno.

En itaque quàm benè dicat de se etiam Virgo: *Dominus possedit me in initio viarum suarum*: & quàm benè etiam ipsi dicatur: *Sub Arbore Malo suscitavi te*. Quia nimirum etiam Virgini quadrant, quæ de Christo prædixit Micheas: *Et Egressiones ejus ab initio, à diebus Æternitatis*. Eapropter tantum abest, quòd ea Canticorum verba Virginem lædant, ut illam, certò certius magnificent, ac, ritè expensa, omnimodam ipsius Immunitatem deprædicent, tam à Labe nostræ Originis, quàm & ab omni ejus Debito, in sensu quidem à nobis prætenso; ita ut nullo prorsus modo, nec absolute scilicet, nec conditionatè, notum Pactum sit ingressa, cum nec ullatenus in illud ingredi potuerit, utpotè antecederet ad Maternitatem Divinam prædestinata, atque, ob id, ad perpetuam Innocentiam & Sanctitatem.

CAPUT VIII.

Quædam solvuntur Objectiones contra Doctrinam Capitis præcedentis.

741. **Q**uanquàm minimè intenderimus de Virginis Prædestinatione, ejusque Divini Filii, Christi Domini, ex professo ac pro dignitate hîc differere, ut jam præmissimus, ipsaque re jam præsticimus, cum satius nobis certè sit illam, ut egregiè ab aliis discussam, atque in nostrum favorem propugnatam præsupponere; nihilominus quemadmodum placuit nonnulla ex eis, quæ ad Fundamentum nostræ piissimæ Sententiæ spectant, *præcedenti Capite* allegare, ac subtilius cribrare, firmitusque solidare, ut aliqualem Veritatis illius Sententiæ, quæ Virginem antè omnem Creaturam prædestinatam sustinet, notitiam hîc præberemus: ita quoque placet principales ut minimum Difficultates, objectas in *præsenti Capite*, enodandas proponere, ut præintenta Veritatis prædictæ notitia inconcussè subsistat.

Primò igitur plura objici solent Scripturæ, Patrumque Testimonia, utpotè exprimentia, Christum venisse ad salvandum, quod perierat. Sic *Matt. 18.* & *Luce 19.* [*Venit Filius Hominis querere, & salvum facere quod perierat.*] Item *1. ad Timoth. 1.* [*Christus Jesus venit in Mundum Peccatores salvos facere.*] Ad *Galat. 4.* [*Misit Deus Filium suum, ut eos, qui sub Lege erant, redimeret.*] Quod ipsum pariter alibi astringit Sacer Textus. Unde D. Augustinus in illud *Luce* ait: *Si Homo non peccasset, Filius Hominis non venisset.* Et Glossa in illud *1. ad Timoth. 1.* docet, quòd nulla causa veniendi fuit Chri-

Christo, nisi quòd Peccatores salvos faceret. Tolle Vulnera, & nulla est causa Medicinæ. Quæ sanè verba sunt ipsius Augustini *serm. 9. & 10. de verbis Apost.* Et idipsum quoque pronunciant plurimi ex SS. Patribus, ut passim videre est apud Autores oppositæ Opinionis.

742. Sed respondeo, quòd aliud est asserere, Christum venisse ob talem finem, ut sic: & aliud est asserere, eum *absolute* non venisse, nisi ad hunc tantum finem. Dixi *absolute*, quoniam rursus aliud est Christum non venisse hoc modo, quo jam venit, nisi ad hunc duntaxat finem: & aliud est Christum *absolute* non venisse, nisi ad hunc solum finem, ut perspicuum est. Enimverò cum Christus asseritur venisse ob talem finem, ut sic, absque alio addito; hic modus loquendi non tollit, quin & propter alios fines venerit. Quando autem Christus asseritur non venisse hoc modo, quo reipsa venit, nisi ad hunc finem v. g. redimendi Hominem lapsum; hoc etiam minimè tollit, quin alio modo etiam venisset, estò non fuisset opus redimendi Hominem lapsum, utpotè non lapsum. At demum, cum asseritur Christus, quòd *absolute* non venerit, nisi ad hunc duntaxat finem redimendi Hominem lapsum; tunc profectò, tali fine præcluso, qui nullum alium finem secum compatitur, Christus omnino non venisset; & sic, si Adam non peccasset, nec Verbum incarnatum fuisset.

Verum hoc tertio modo minimè se habent Authoritates, quæ objici solent ab Authoribus oppositæ Opinionis. Quandoquidem si loquamur de Authoritatibus Sacræ Scripturæ, solum, enunciant, Christum venisse ad redimendos Peccatores, eosque liberandos per Mortem, suam à Morte Peccati; huncque finem sæpius inculcant, utpotè magis aptum ad illos commovendum, excitandumque ipsorum Corda ad pœnitentiam, atque impellendum eos ad Dei amorem, ut tanto Beneficio gratos se redderent. Cæterum nullo pacto alios fines excludunt, si ve magis, si ve minus præcipuos, propter quos quoque Christus reipsa venit. Neque exclusivæ sunt Sacri Textus Authoritates: quod patet discurrendo per singulas. Cum enim dicitur: *Venit Filius Hominis querere, & salvum facere quod perierat*, proculdubio verus finis exprimitur, ob quem defactò venit Christus: sed non privativè ad alios fines, ita ut minimè negetur, Christum venturum, si Homo non periisset. Et quidem durissimum videtur, *Deum magis liberalem fuisse ad Hominem suæ Legis transgressorem* (ut Salmeron in terminis loquitur,) *quàm ad eundem justum & obedi-*

743. Similiter, cum dicitur Joan. 3. *non misit Deus Filium suum, ut judicet Mundum, sed ut salvetur Mundus per ipsum*, * & Matth. 9. *non est opus valentibus Medicus, sed malè ha-*

bentibus, hujusmodi Authoritates non nobis obfunt, nec Adversariis prosunt, ut benè discurrenti sit palàm: quod idem liquet de similibus. Quinimò, & non immeritò, Autores nostræ Opinionis expressum volunt in Sacro Textu & finem illum, propter quem Christus adhuc venisset, si non peccasset Homo. Ita, planè sonant ea verba *Luce 1. [Benedictus Dominus Deus Israël: quia visitavit, & fecit Redemptionem Plebis suæ.]* Et illa in Symbolo: *[Qui propter nos Homines, & propter nostram Salutem descendit de Cælis &c.]* Adeoque ex Sacro Textu nil nobis jure opponi potest.

Solummodò igitur hic Punctus reducitur ad nonnullas SS. Patrum Authoritates, quæ magnum facessere videntur negotium, dum vi exclusiva pollentes validum promittunt, seu potius promittere videntur Adversariis patrocinium: qui proinde nonnisi in rigorosa earum Authoritatum intelligentia suæ Opinionis Veritatem fundare nituntur. Verum tato rigori parcere debent, cum & ipsi quoque (ut ritè annotat Maltrius loco cit. art. 4. num. 57.) ore rotundo dicant, *Incarnationem non fuisse factam propter Remedium Peccati, ut propter finem totalem, nec magis principalem, & principalius amatum; hunc enim dicunt fuisse ipsius Christi Gloriam, & Exaltationem*, ut apud eundem Maltrium videre est. Et quidem si *universa propter semetipsum operatus est Dominus*; quis ambigat, Deum O. M. præ omnibus voluisse tanti Mysterii Excellentiam, ad manifestandam sui ipsius Gloriam, ac sua Divina Attributa, cum talis ineffabilis atque incomprehensibilis modus se communicandi ad extra, plusquàm omnia, creata simul & creabilia, Dei Majestatem, Potentiam, Bonitatem, Charitatem, Misericordiam &c. mirum in modum exaltet, ac glorificet?

744. Quinimò ex hoc ipso, quòd sui ipsius Gloriam Deus in omnibus suis operibus principalissimè intendat, jure colligit Doctor Subtilis, eum primo loco antè omnia efficaciter atque absolute voluisse Incarnationis Mysterium. Ex quo enim sibi complacuit suam ad extra Magnificentiam & Gloriam ostendere, aptius ad id certè medium adinvenire nequibat, præter id, quòd sese Humanitati conjungeret in unitatem Personæ. Quòd vel ipsemet Christus Dominus dignatus est Joan. 7. aperire, cum, Patrem, alloquens, inquit: *Ego te clarificavi, Opus consummavi*. At si Remedium, Peccato adhibendum, fuit motivum mittendi Christum, ut sua Passione ac Morte Peccatum destrueret, & ex hoc resultare debebat, ut quid consequens, *Clarificatio seu Manifestatio Gloriæ ac Majestatis Divinæ*; quare, antequàm moreretur, imò & pateretur, asserit, se jam Patrem suum clarificasse, atque id Opus consum-

summasse? Porro id signum evidens est, Deum efficaciter primò intendisse suam Clarificationem & Glorificationem in ipsomet Incarnationis Mysterio, absolutè sumpto, præciso ordine ad Christi Passionem & Mortem; ita ut, priusquam hanc Christus subiret, debuerit ipse Opus illud clarificandi & manifestandi Dei Gloriam, tanquam principalissimum Dei finem, arctissimè sibi commendatum, atque primo loco impositum, adimplere.

745. Sed audiamus idipsum ore ipsius Christi attestatum; ibi enim subdit: [*Manifestavi Nomen tuum Hominibus, quos dedisti mihi de Mundo.*] Quid clarius? Ergo Deus Pater Christum misit in Mundum, ut manifestaret primo loco Nomen Divinum Hominibus, nimirum Personarum Trinitatem, ceteraque Attributa Divina, & alias multas Veritates; ac deinde, ut nos à Peccatis redimeret. Qua de causa ipsemet Joan. 18. inquit: *Ego ad hoc veni in Mundum, ut Testimonium perhibeam Veritati.* Cum igitur evidentissimè constet Christum venisse in Mundum ob prædictum altiore ac principalior finem, verisimile non est, Sanctos Patres cum eo, quem Adversarii pretendunt, rigore locutos esse, cum etiam per exclusivam Enunciationem aliorum finium soli Peccato ascribunt causam, ut Christus veniret in hunc Mundum.

746. Profectò Christum etiam propter alios fines, ultra præsignatos, venisse indubitatum est, quorum plures planè enumerat Divus Thomas in 3. par. quæst. 1. art. 2. quibus convenientiam astruit Incarnationis Verbi; & reverà vim quoque eorum nonnulli habent, Adamo non peccante, licet ipse dissentiat. Ac similiter plures fines commemorat Salmeron tom. 15. disp. 3. in Epist. 1. ad Timoth. cap. 1. 5. *Secunda Assertio*: quos inter præclarissimus ille est, quòd Christus venerit ad Legem ferendam, ex Trident. sess. 6. can. 21. qui quidem finis patenter locum habuisse videtur durante statu Innocentiæ, ut per se liquet. Ergo satis incongruum & durum est quorundam Patrum Authoritates, ex vi alicujus exclusivæ dictionis, ita rigorosè intelligere, ut omnino quemcunque alium finem excludant, præter Peccati Remedium. Adeoque jure sanè optimo Salmeron loco cit. 5. *Ad Argumenta*, Adversarios redarguens, ita scribit: *Quòd si obstinatè quisquam velit, Sanctos Patres ita causam facere Peccatum, ut præter hanc causam nulla alia sit Adventus Christi, facies illos falsum dicere, & secum pugnare.* Audisti ne Salmeronem? facies illos falsum dicere, inquit: quoniam reverà plurimos fuisse Dei fines in decernendo Incarnationis Mysterium satis cõstat, ac indubitatum est. Subditque Salmeron: *& facies illos secum pugnare*: quoniam ipsimet Patres, ut plurimum, alias alibi causas Adventus Christi commemorant. Et quamplures Chri-

stum prædestinatum contendunt antè omnem Creaturam; cum qua sanè Sententia minime coherere potest Adversariorum Opinio.

747. Lubet in Exemplum quosdam ex Patribus recensere. Nonne objicitur nobis primò Augustinus, ut vidimus? itemque Cyrillus lib. 10. *Thesaur. cap. 3.* dicens: *Non alià causà Verbum Dei Homo factum est, nisi ut nos liberaret?* Sed tamen adhuc ambo (ut audivimus) nostram de Christo antè omnem Creaturam electo atque, in primo signo prædefinito Sententiam profitentur. Deinde objicitur D. Athanasius *serm. 3. contra Arianos*, inquit: *Sublatà nostrà indigentia, Carnem non induisset Dei Verbum.* Sed & ipsemet lib. 2. de *Incarn.* sic discurret: *Decebat eum, propter quem omnia, & ex quo omnia, multos Filios in Gloriam adducentem, cum Princeps Authorque eorum Salutis esset, passionibus consummari.* Quæ quidem verba sunt D. Pauli ad *Hebr. cap. 2.* quibus clarè innuitur, Christum antè omnia efficaciter volitum, ac insuper prædefinitum, ut Authorem Salutis Hominum; & exinde congruum fuisse, ut post lapsum passionibus suis deperditæ Hominum Saluti consuleret, atque ita Redemptoris Munus in actu primò acceptum in actu secundo consummaret. Idipsum quoque clarissimè astruit idem S. Doctor eodem cap. 3. *contra Arianos*, cujus verba dedimus supra sub num. 720. Opponitur quartò Irenæus cap. 4. *adversus hæreses*, ubi ait: *Si non haberet Caro salvari, nequaquam Verbum Dei Caro factum esset: & si non haberet Sanguis florum inquiri, nequaquam Sanguinem habuisset Dominus.* Qui tamen lib. 33. cap. 33. præmiserat, salvandos creari debuisse, eo quòd eorundem Salvator prædefinitus extiterit: *Cum enim (inquit) præexisteret Salvans, oportebat & quòd salvaretur fieri, ne in vacuum sit Salvans.* Quod idem apud alios plures poterit observari.

748. Non debent itaque adeò crudè intelligi verba Patrum, exprimentia, quòd Christus neutiquam venisset, nisi Adam peccasset; aliòquin (ut arguebat Salmeron) faciemus illos falsum dicere, & secum pugnare. Imò & Adversarii ipsi eorum Authoritatibus equè premerentur; cum & ipsi juxta debitum negent, Christum ob solius Peccati Remedium in Mundum venisse. Adeoque statuendum, eos non loqui cum rigore dialectico; sed, abstrahendo ab hujusmodi Quæstione speculativa, Motivum illud inculcant & promovent, quod magis sensibile est, ac idoneum ad excitandos Homines, ut tanti Redemptoris ineffabili Charitati gratos se exhibeant. Et cum impares omnino simus ad illud expendendum, vel ex eo saltem illud magnificare student, quia Verbum Divinum tanto Charitatis ardore nostram voluit Redemptionem, à Peccati miseria sublevativam, ut neutiquam Carnem sumpsisset, si Homo nō peccasset.

Sicque

Sicque hujusmodi Patres excessivè quodammodo locuti sunt, si speculativè rem consideremus: secus autem practicè, & prout Incarnatio executà fuit. Siquidem inficiandum non est, Deum tanto affectu & pietate nostram Salutem efficaciter voluisse, ut, si nullus alius extasset finis, seu magis seu minus principalis, nullumque aliud extitisset motivum, vel ex sola intentione reparandi nostram Salutem deperditam, utique Carnem assumpsisset; nullatenus quidem (juxta eam hypothesim) illam assumpturus, si tale motivum ab fuisset. Adeoque, juxta subjectam materiam Patrum Authoritates intelligendo, dicendum est, eas currere de Adventu Christi in Carne passibili, prout defactò contigit: attenta nimirum, Divinæ Voluntatis dispositione erga Homines lapsos, ac nimia illius Divinæ Charitatis affectione, summaque propensione ad præbendum lapsis Remedium, ut moraliter dici possit, eam vel ex hoc solo motivo Incarnationis Mysterium tam quò ad substantiam tam quò ad modum efficaciter decrevisse. Quemadmodum reverà, ob id quoque motivum nostræ Reparationis, & Incarnationis substantiam & ejus modum quò ad Carnis passibilitatem absolutè firmavit: voluit namque Redemptionem nostram fieri in Carne passibili, à Verbo assumenda.

749. At fortè inquires: In eo signo, in quo intelligitur prævideri à Deo Peccatum, ut absolutè futurum, jam præintelligitur decreta Incarnatio quò ad substantiam, cum supponatur decreta in alio priori signo: Ergo implicat, quòd Incarnatio quò ad substantiam potuerit etiam decerni ex motivo Redemptionis, cum nequeat finis in genere suo influere in effectum jam positum: Ergo ad summum Redemptionis motivum inservire potuit ad modum Incarnationis decernendum, nempe quòd fieret in Carne passibili. Sed hoc aperte militat contra Scripturam, & SS. Patres, expressè docentes, Dei Filium *venisse, missum esse, descendisse de Calis &c.* ad nos redimendos, quòd Incarnationis substantiam concernit: Igitur &c.

Respondeo primò, negando Consequentiam. Quid enim obstat, quòd Deus Incarnationem, in priori signo jam volitam ob ipsius Mysterii Excellentiam, adhuc velit in posteriori signo, ut ordinatam ad Hominum Redemptionem, & hac de causa decreverit eam fieri in Carne passibili? Nec inde sequitur, finem influere in effectum jam positum; quia nos non dicimus, Decretum Incarnationis quò ad substantiam, ut in primo signo volitum, esse effectum alterius finis, in posteriori signo intenti: imò id constanter negamus, asserendo, Decretum Incarnationis, ut in priori signo consideratum, adequatè pendere ex solo motivo Excellentie ipsius Mysterii, summè Deum glo-

rificantis. Addimus tamen, idem Decretum, ut in posteriori signo inspectum, etiam pendere ex motivo Redemptionis, ita ut ex hoc etiam motivo Deus velit Incarnationem prævolitam; & ita quidem eam velit, ut vel ob solum hujusmodi finem illam primò vellet, si non fuisset ob principalior finem prævolita; unde illam fieri decernit in Carne passibili: implicat autem, Incarnationem decerni faciendam in Carne passibili, & non decerni pariter ipsam Incarnationem, ut ex terminis liquet.

Neque ex hoc sequitur, quòd uterque finis esset causa totalis, totaliter actu causans in eundem numero effectum: nam licet id admittat Suarez; nos tamen illud in causalitate, etiam finali negandum esse putamus. Adeoque dicimus, cum *Mastrio loc.cit. num.60.* quòd et si singula illa motiva, seorsim sumpta, fuerint de se sufficientia Deo ad Incarnationis Mysterium decernendum, ut jam dictum est; in casu nihilominus, utpotè simul in posteriori signo concurrentia, ita moverunt Dei Voluntatem, ut ob utrumque motivum, tanquam per causam adequatam, ex utroque coalescentem, Deus voluerit Incarnationem. Sicque duo illa motiva, sunt causa adequata seorsim in actu primo & signato, non autem in actu secundo & exercito. Accedit, quòd etiam in actu secundo & exercito correspondet secundario motivo specialis effectus, nempe circumstantia extrinseca passibilitatis.

750. Respondeo secundò, ex dictis Instantiam supponere in Decreto Incarnationis, antè Peccati prævisionem spectato, nil omnino actum fuisse de nostra Redemptione: quòd est falsum, cum (ut jam insinuavimus) Christus præelectus quoque fuerit ut noster Redemptor, seu Præservativus, seu Sublevativus, non quidem in actu secundo, sed in actu primo; decernendus tamen in actu secundo juxta Dei beneplacitum, ac juxta motiva in signis sequentibus prævidenda. Sicque Incarnatio etiam quò ad substantiam fuit etiam antè prævisum lapsum à Deo volita propter nostram Redemptionem, ut sic; præviso autem Peccato, fuit determinatè volita cum talibus & talibus circumstantiis. Ita ut cum decretum est, Christum Passionem & Mortem subiturum, ad nos eripiendos è Potestate Tenebrarum, tale Decretum ad executionem pertineat illius primæ Intentionis, qua Deus efficaciter voluit Christum mittere, ut esset quoque noster Redemptor, & sic omne bonum ex ejus Meritis agnosceremus: vel (si ita velis) pertinet ad complementum illius primi Decreti, quatenus per superadditam determinationem illud primum Decretum extenditur ad firmandam principalem circumstantiam extrinsecam illius ejusdem objecti, quòd fuerat per primum Decretum jam efficaciter intentum;

quæ

quæ circumstantia, cum pendéret ex prævisione indigentia Redimendorum, non potuit in eo priori Signo determinari, sed benè in posteriori, post absolutam prævisionem futuræ indigentia præfatæ. Quod satius patebit ex dicendis.

751. Itaque ex hætenus cumulatis fit palam, Argumentum ex Authoritatibus, seu Scripturæ, seu Conciliorum, seu SS. Patrum, de quo valde gloriantur Adversarii, nullius roboris esse: tum quia & consimiles nobis favent Authoritates: tum quia si, vim aliquam haberet, eisdem urgeret Adversarios, ut jam inculcatum est. Adeoque ad vitanda inconvenientia superius illata, quæ ex non recta illarum, Authoritatum intelligentia nascuntur, opus est dicamus, illas non currere in terminis hujus speculativæ Controversiæ, ut benè annotavit P. Macedo in 3. Sent. collat. 2. diff. 4. sect. 4. sed benè in terminis moralibus, quatenus versantur circa Incarnationem factam defacto in Carne, passibili ad reparandam nostram Salutem jam deperditam. Unde benè inquit Scotus in 3. dist. 7. quæst. 3. quod omnes Authoritates possunt exponi sic, scilicet quod Christus non venisset ut Redemptor (intellige Sublevativus in actu secundo) nisi Homo cecidisset; neque fortè ut passibilis, quia non fuit aliqua necessitas, ut illa Anima à principio gloriosa, cui Deus præoptavit, non tantum summam Gloriam, sed etiam coævam illi Animæ, quod unita fuisset Corpori passibili, nisi Redemptio (Sublevativa in actu secundo) esset facienda. Sed nec Redemptio (Sublevativa in actu secundo) fuisset facienda, nisi Homo peccasset &c.

Ubi est notandum, Scotistas antiquiores communiter ita Scotum explicasse in hoc Puncto, ac si docuerit, Peccatum fuisse causam, Adventus Christi, non absolute, sed solum secundum modum & circumstantiam passibilitatis, quod meritò cum modernioribus Scotistis rejicimus; cum nec admittendum id sit, nec in Scoti verbis ullatenus contineatur.

752. Secunda autem Objectio ex Ratione, desumpta, in qua plurimum confidunt quidam ex Adversariis, hæc est: Christus Dominus, vi prioris Decreti prædefinitus, vel veniret, Adamo non peccante, ut passibilis: vel ut impassibilis? Non primum; eo quod ejus passibilitas non fuit absolute prædefinita, nisi post absolute prævisum Adæ lapsum. Nec secundum; quia talis impassibilitas non potuit absolute prædefiniri in eo primo Signo; aliòquin non potuisset deinde, præviso Adæ Peccato, decerni ut passibilis, absque manifesta cōtradictione in Decretis Divinis, ut perspicuum est. Cum ergo neutro modo potuerit in eo Signo decerni futurus, dicendum est, neque quò ad substantiam potuisse decerni, cum de necesse sub alterutro ex prædictis modis potuerit Christus decerni absolute futurus.

Tom. II.

Communis Scotistarum Responsio est, quòd in priori Signo tantum & præcisè decreta est Incarnatio quò ad substantiam, præscindendo à modo & circumstantia passibilitatis & impassibilitatis: præviso autem Adæ lapsu, decretus fuit modus veniendi in Carne passibili. Aliaque multa superaddunt Scotistæ, in quibus non omnino sanè conveniunt: & quidam eorum, ut Centinus, Poncius, Faber, & alii apud Mastrium quæst. 1. cit. art. 5. num. 66. dicunt, quòd, si Adam non peccasset, futurum fuisset aliud Decretum de impassibilitate externa. Quod tamen rejicit ibi Mastrius; quia sic non amplius defenditur, Christum venturum impassibilem, non existente Peccato, ex vi præsentis Decreti jam conditi, sed alterius, quod fuisset, data hypothese. Quod est extra chorum canere; quia, Quæstio est, an esset venturus ex vi Decreti jam conditi?

753. At certè, bona tanti Viri pace, potius ipse extra chorum canit: quia præcipua hujus Controversiæ Ratio ex Adventu Christi absolute sumpto oritur. Quæritur enim, ut ipsemet Mastrius mox annotavit: An Christus, non peccante Adamo, esset venturus ex vi Decreti jam conditi? Et dehinc quæritur: An venisset in Carne passibili, vel impassibili? Unde Scotus in Textu paulò supra allegato ad primum respondet affirmando absolute: de secundo autem aliquantulum dubitat, dicens: neque fortè ut passibilis: quia nimirum licet videatur probabilissimum, quòd Christus in ea hypothese venturus esset ut impassibilis; nihilominus parum de hoc Puncto curavit Scotus, utpotè omnino intentus ad Assertum principale. Quamvis ergo Decretum quò ad Incarnationis substantiam, semper esset idem; non tamen esset idem quò ad modum, eo casu, quo decerneretur Christi impassibilitas: Et nihilominus semper quò ad substantiam verificaretur, quòd Christus ex vi præsentis Decreti, absolute loquendo, veniret, licet alio & alio modo; quod merè importat aliam & aliam determinationem quò ad modum veniendi, vi cujus minimè tollitur substantialis identitas ipsius Decreti, ut liquet.

Unde (meo videri) non benè Mastrius contendit, absque ulla nova determinatione, superaddita Decreto de substantia Incarnationis jam condito in primo Signo, Christum, in hypothese quòd Adam non peccasset, venturum, absolute in Carne impassibili: non quia (ut discurret art. 2. num. 35. & 36.) primum illud Decretum fuerit formaliter de impassibilitate, cum solum terminatum fuerit ad substantiam Incarnationis, & ad Carnem absolute sumendam: sed quia, absque ullo Decreto, per naturalem sequelam Beatitudo Animæ redundasset in Corpus; ita ut ex vi primi Decreti constitutus fuerit impassibilis virtualiter tantum,

K k k

& in

& in sua causa, non autem formaliter.

754. Hæc quidem Doctrina admittenda non est. Ut enim ipse Mastrius ex Adversariis arguit *art. 5. num. 65.* contra alios Scotistas, Prædestinatio non solum respicit substantiam rei, sed etiam conditiones individuales, præsertim naturales, cum versetur circa res singulares cum omnibus circumstantiis, ut futurae sunt: Atqui huiusmodi est impassibilitas extrinseca: Ergo debuit esse à Deo prædestinata nedum virtualiter, sed etiam formaliter, ut esset futura in Christi Corpore. Confirmatur: Deus vel certò præsciret eo casu, quòd Christus futurus esset extrinsecè impassibilis: vel non? Non hoc secundum, ut per se liquet: Ergo primum. Atqui id non posset certò præscire, nisi in suo formali Decreto per Mastrium, & alios Scotistas: Igitur &c.

Et quamvis ea impassibilitas nata esset redundare naturali quadam sequela ex Beatitudine Animæ in Corpus; non ob id tamen non indigere formaliter determinari à Deo ad esse futurum, ut futura esset; aliòquin idem prorsus opinari liceret de accidentibus omnibus connaturalibus, quod est falsum; cum nihil esse possit futurum, nisi fuerit formaliter à Deo ad tale esse determinatum. Porro Christi Caro (ut idem Mastrius docet *art. 5. cit. num. 72.*) in illo primo Prædestinationis Signo, antè prævisionem Peccati, nec erat proximè mortalis ab extrinseco, nec immortalis, sed cum mortalitate & immortalitate componibilis disjunctim: Ergo de necesse debuit à Deo formaliter determinari, ut componeretur cum una, & non cum altera; aliòquin semper maneret indeterminata.

755. Nec obstat recursus ad eam naturalem sequelam. Nam, tali non obstante naturali sequela, poterat utique impassibilitas impediri & non impediri ex Dei libertate, prout defactò fuit impedita: Ergo etiam, non obstante ea naturali sequela, poterat cum utraque disjunctim componi. Adeoque opus fuit, quòd formaliter Deus statueret, nolle se eam sequelam impedire, imò & formaliter velle Christi Carnem futuram ab extrinseco impassibilem. Quodque totum satis planè clarescit ex vera ejusdem Mastrii Doctrina, qui in *1. Sent. disp. 2. quest. 4. art. 3. num. 168. & 171. ac disp. 3. quest. 4. art. 3. num. 244.* merito docet, quòd tam futura, quàm non futura ex vi Decreti Divini, statuentis eorum seu futuritionem, seu non futuritionem, subeunt in Deo mutationem objectivam, qua nimirum transeunt de statu indifferenti & quò ad esse vel non esse futurum indeterminato ad statum determinatum, seu futuritionis seu non futuritionis, juxta liberam Dei dispositionem: Atqui impassibilitas Christi prædicta, stante etiam Animæ Gloria, erat adhuc in eo primo Signo Decreti Incarna-

tionis quò ad puram substantiam indifferens quò ad impediri vel non impediri, & sic indeterminata quò ad esse vel non esse futurum ex eodem Mastrio: Ergo ea impassibilitas, ut esset absolute futura, debuit prius determinari à Deo post Decretum, præcisè attingens Incarnationem quò ad substantiam. Poterat enim illa adhuc adesse & abesse à Christi Corpore juxta Dei beneplacitum: Ergo sicuti defactò, ut abesset, fuit per formalem Dei nolitionem determinata ad non esse futurum; ita, ut adesset, in suppositione quòd Adam non peccasset, debebat per formalem Dei volitionem determinari pro eo statu ad esse futurum, non minus, quàm fuerit nunc decreta passibilitas.

Confirmatur: Nam defactò Adæ Corpus, quod pro statu Innocentiæ habuit Immortalitatis Donum, & eodem privatum est pro statu Peccati, habuit quidem in Mente Dei pro diverso hujusmodi statu diversum esse objectivum, redundans in eo ex vi Decreti Divini, aliter & aliter formaliter statuentis juxta statum illorum diversitatem: Ergo & idem prorsus dicendum est de Corpore Christi; adeò quòd diversum esse objectivum ex vi Decreti Divini, illius impassibilitatem statuentis, non subsecuto Adæ Peccato habuisset in Mente Dei; quàm habuerit defactò, dum subsecuto eo Peccato statuta est ejus passibilitas.

756. Non ergo stat quòd agebat Mastrius, nempe Christum, Adamo non peccante, venturum in Carne impassibili absque ulla nova Dei determinatione formali absolute ac liberè posita. Quòd si secus foret; frustra planè ac ineptè Scotus verbum illud *fortè* adhibuisset, dicens ad Authoritates exponendas, *quòd Christus non venisset ut Redemptor* (in actu secundo) *nisi Homo cecidisset; neque fortè ut passibilis, quia non fuit aliqua necessitas, quòd Anima illa gloriosa unita fuisset Corpori passibili.* Non ergo ex præsignata à Mastrio naturali sequela deducit Subtilis Doctor Christi impassibilitatem, si Adam non cecidisset: sed benè ex eo, quòd non fuisset necessitas aliqua impediendi redundantiam Gloriæ Animæ in Corpus; & ideò motivum Deus habuisset firmandi suo Decreto redundantiam illam, ut sic transiret ad esse absolute ac determinatè futurum. Et quidem hujus liberæ determinationis divinæ necessitatem designat Scotus verbo illo, *fortè*; quia nimirum, cum ex tali determinatione penderet absoluta etiam in eo casu impassibilitatis futuritio, non est certum omnino, quòd Deus in eo casu determinationem illam habuisset, & non potius oppositam. Quamvis enim nos judicemus, & quidem rationabiliter (pro ut nostra fert imbecillitas) ex nullo alio capite Deum inductum fuisse ad statuendam Christi passibilitatem defactò, nisi ob patratum Adæ Delictum, ut

ut nimirum sua Passione & Morte pro eo Peccato satisfaceret; quis tamen scit, an Deo aliud fuerit quoque motivum statuendi ejus Passibilitatem, quod æquè urgeret, adhuc Adamo non peccante?

757. Ad Instantiam, autem quæ fieri solet de imperfecto modo concipiendi, & decernendi in Deo, dico, quod nil urget: urgeret quidem, si de toto & completo Ordine, ad Incarnationis Mysterium spectante, sermo fieret; ita ut, illo prorsus absoluto, adhuc intelligeretur Deus non determinasse, nec idcirco præcivisse, qualiter Christus venturus esset in Mundum: at in casu Ordo ille non præsupponitur jam perfectus & absolutus, & ideo nulla est imperfectio. Ex quo enim Deus spontè voluit Incarnationis modum decernere, dependenter ab hoc, quod Adam esset peccaturus, vel ne, jam certè necessum fuit, eum prius prævidere, an Adam esset, vel ne, peccaturus, ut ad modum illum absolute statuendum procederet.

758. Porro (ut jure annotavit P. Macedo *sect. 4. cit. ad tertium*) Adversarii in hoc manifestè hallucinantur, dum ita discurrunt, ac si supponerent, Decretum Incarnationis quò ad modum esse adæquatè contradistinctum à Decreto Incarnationis quò ad substantiam, ita ut in re duo sint Decreta adæquatè contradistincta, quod est falsum. Quamvis enim actus tam Divini Intellectus, quam Divinæ Voluntatis, ob infinitam sui ipsius perfectionem, pluribus actibus distinctis æquivalet, unicus tamen, ac simplicissimus est, ut supra cum P. Valentiæ notavimus, atque uno ore Theologi omnes fatentur: qui tamen ex nostro imperfecto concipiendi modo consideratur, ac si plures præferret actus, ad hoc, quod rectum intelligendi & volendi ordinem in Deo comprehenderemus. Hic ordo autem solum se tenet ex parte objectorum pro formali; eminenter autem ex parte actus Divini, quatenus nimirum, juxta diversum objectorum ordinem inter se, nos ritè concipimus, Deum prius intelligere, aut velle hoc, quam illud, & velle hoc propter illud, sed non è contra: atque ad id designandum asserimus, actum divinum prius transire, super illud objectum, quam super illud. Quæ de causa plura Signa ibi distinguimus, quot nimirum satis nobis videntur ad ordinem illum, ritè explicandum, ne dicamus Deum temerè & inordinate intelligere & velle.

759. Sic itaque Deus unico, ac simplicissimo Decreto, totum Incarnationis Mysterium, tam quò ad substantiam, tam quò ad modum, prædefinivit, cum debito tamen ordine, ab objectis ipsis petito, licet ex ipsa Dei Voluntate sic ordinante oborto; ita ut in casu prius intelligatur Decretum illud terminare ad Incarnationis substantiam, quam ad ejus modum

& circumstantias, præsertim decernendis, dependenter ab aliqua conditione, nondum in eo primo Signo prævisa ut absolute futura. Quocirca Decretum hujusmodi respicit, tanquam objectum adæquatum, totum Incarnationis Mysterium, tam quò ad substantiam, quam quò ad modum & circumstantias spectatum. Unde, cum dicimus Deum in primo Signo tantum decrevisse Incarnationis substantiam, & deinde præviso Adæ Peccato decrevisse eam fieri in Carne, passibili, tunc planè præcisionibus utimur, inadæquatè rem exprimentibus. Quare non sequitur inde plura esse decreta in re, quorum quodlibet suum haberet adæquatum objectum: aliud quippe est præscindere, aliud dividere.

760. Eapropter concludendum, quod licet, si Adam non peccasset, utique Christus venisset adhuc ex vi præsentis Decreti jam conditi, ut præcisè spectantis ad Incarnationis substantiam; non tamen venisset, ut passibilis, eo quod fuisset in casu ob diversum motivum alia determinatio quò ad talem modum. Et quidem quòd venisset ex vi præsentis Decreti jam conditi, patet: Quoniam Decretum illud, ut præcisè attingens Incarnationis substantiam, fuit absolutum & efficax, ut constat: Ergo debuit in omni eventu & statu realem executionem obtinere, licet vel hoc vel illo modo, ex variis motivis liberè decernendo à Deo in posterioribus Signis. Quòd sit semper prorsus idem Decretum, patet: Quia nos non dicimus, Christum Adamo non peccante venturum in Carne impassibili, absque ulla prorsus accidentali mutatione præsentis Decreti jam conditi, quemadmodum, Mastrius contendit: sed benè cum aliqua variatione quò ad modum, eo modo, quo potest variationem subire Decretum Divinum apud Theologos ritè differentes. Talis autem variatio quò ad modum utique intactum relinquit Decretum quò ad substantiam, ut perspicuum est, cum habeat motivum substantiale adæquatum ex eodem Mastrio *art. 3. num. 41*. Ergo semper esset idem Decretum quò ad substantiam, & sic semper ex vi præsentis Decreti jam conditi adhuc veniret Christus, etiam Adamo non peccante; cum ea tamen diversitate, quòd sicuti defacto ob sequentem lapsus Adæ prævisionem superaddita illi fuit modi determinatio, seu potius idem Decretum extensum fuit ad firmandum passibilitatis modum: ita quoque ex opposita non lapsus Adæ prævisione extensum, fuisset ad firmandum modum oppositum, nempe impassibilitatem.

Et miror quidem, Mastrium nullam prorsus ferre posse in eo præsupposito Decreto variationem, ac terminandi diversitatem pro diverso rerum eventu, ac vario Hominis statu, cum ex sua ipsius Doctrina, quam ibi fusè tradit, ea Decreti diversitas quò ad modum veni-

endi respectu Christi apertissime colligatur. Sed tamen *art. 5. cit. num. 66.* in id impingit, quod si, ut Christus veniret impassibilis impassibilitate externa, non existente Peccato, necessarium erat aliud Decretum, jam amplius non defenditur, Christum venturum ex vi Decreti præsentis jam conditi, sed alterius, quod fuisset, data hypothese. Porro debebat hic Mastrius vel alios Scotistas intelligere non de Decreto adæquatè à priori contradistincto, benè verò de eodem, primo Decreto extenso in secundo signo, atque attingente ipsiusmet Incarnationis modum, ut ipsemet loquitur infra *sub num. 71. §. Ad Confirmationem*: vel impugnare eam loquelam, si ipsa non pateretur talem interpretationem: nullatenus autem debebat novam quamlibet determinationem, quæ superaddita intelligeretur Decreto de substantia Incarnationis, & prout in priori signo spectato, omnino respuere, atque ad solam naturalem illius redundantiam sequelam confugere. *Hæc enim (inquit loco mox citato) ex natura rei subsecuta fuisset; atque ideo, nullo subsecuto Peccato, absque ullius Decreti mutatione, aut alterius novi necessitate, venisset Christus impassibilis ex vi illius ejusdem Decreti jam conditi; quia sic fuit conditum, ut posset componi cum passibilitate vel impassibilitate juxta rerum eventum.*

761. Profectò si Decretum jam conditum ita fuit conditum, ut posset componi cum passibilitate, vel impassibilitate; ergo falsum est, quod ex vi illius ejusdem Decreti jam conditi, & sic absque nova ulla determinatione à Deo superaddita eidem Decreto, seu potius absque nova ejusdem Decreti extensione, ac terminatione determinatè facta circa impassibilitatem, Christus determinatè venisset in Carne impassibili. Unde enim talis determinatio, cum Decretum illud, ut in primo signo spectatum, posset de se cum passibilitate, vel impassibilitate componi? Nonne causa naturalis, etsi naturaliter operetur, quia impedibiliter tamen operatur, nequit esse Deo motivum attingendi suum effectum, ut absolutè ac determinatè futurum, nisi, præter id, quod habeat omnia requisita ad agendum, etiam cognoscatur à Deo nullatenus impedienda, & præcipuè ab ipso Deo, qui ulterius ad eum effectum de necesse debet concurrere, ut causari possit? Ita sanè ipse Mastrius docet in *1. sent. disp. 3. quæst. 3. num. 72.* Ergo nisi Deus prius absolutè statuatur, se nolle impedire redundantiam Gloriæ Animæ Christi in ejus Corpus, imò absolutè velle ad eam redundantiam concurrere, nunquam poterit certò à Deo cognosci illius Corporis impassibilitas. Neque enim Decretum suum de non impediendo eam redundantiam, & volendo ad illam concurrere, ipse attingere potest, priusquam sit in esse positum, quasi futurum in posteriori signo, ut idem

Mastrius firmat *ibid. num. 123.* Tum quia debet prius produci secundum esse objectivum futuritionis, ex vi Decreti Divini causatum, Impassibilitas, ut possit ab Intellectu Divino cognosci, ut futura, juxta ipsius Mastrii Doctrinam in *1. Sent. locis citatis.*

762. Rursus si Decretum (in primo signo) jam conditum ita fuit conditum, ut posset componi cum passibilitate, vel impassibilitate juxta rerum eventum; ergo, cum defacto postea in posteriori signo cum alterutra ex illis componitur, non consurgit novum omnino Decretum: sed solum idem omnino Decretum quò ad substantiam extenditur ad firmandum quoque modum seu passibilitatis seu impassibilitatis, prout juxta rerum eventum Deus liberè disponente voluerit. Adeoque licet sit verum, quod id contingat absque ulla Decreti jam conditi mutatione, cum mutari sit rem aliter se habere nunc, quam prius, quod nullatenus quadrat illi Decreto, ut perspicuum est, dum prioritas, & posterioritas signorum non est ordo essendi, sed intelligendi, quatenus in primo Signo concipimus, Decretum Divinum purè attingere Incarnationis substantiam, præscindendo à modis passibilitatis & impassibilitatis; nihilominus negari nequit, quin idem illud Decretum in primo signo conditum non involvat ulteriorem determinationem quò ad modum in signo posteriori, ita ut extendatur ad firmandam quoque passibilitatem vel impassibilitatem. Quod in re nil aliud importat, nisi quod Decretum Divinum, ut in posteriori signo conceptum, sit magis adæquatè, perfectè, & completè conceptum, utpotè causans in esse objectivo futuritionis etiam circumstantiam seu modum Incarnationis.

763. Nec planè aliud (meo videri) intelligunt Scotistæ, cum communiter & frequenter Adversariorum Augumento respondent, Decretum Incarnationis in primo signo fuisse de Incarnatione solum quò ad substantiam; postea verò, viso Peccato, determinatam esse Incarnationem quò ad modum passibilitatis. Intendunt enim ordinem designare, quo à nobis concipi debet Decretum Divinum, quo adæquatè ac totaliter prædefinitum est à Deo Incarnationis Mysterium, completè inspectum, prout nimirum & substantiam & modum involvit. Quod circa (ut dicebamus) determinatio illius modi extrinseci non est Decretum adæquatè contradistinctum à Decreto condito in primo signo; sed benè est idem illud Decretum, quod in posteriori signo consideratur etiam extendi ad firmandam Christi passibilitatem dependenter à prævisione futuri lapsus; ita ut apertè decipiantur, qui censent, Incarnationis Decretum, prout in primo signo præcisè inspectum, debere executioni mandari absque ullo alio addito: ut censere videtur Vasquez, quærèdo: An Christus, Ada-

Adamo non peccante, veniret ut passibilis, an ut impassibilis. Quo pacto supponit, Decretum illud, prout est in statu præcisionis (quo in casu non adæquatè concipitur,) debere executioni mandari, quod est insubsistens. Debet igitur prius Decretum Divinum concipi, prout est adæquatè completum in re, totum Incarnationis Mysterium attingens, tam quò ad substantiam, tam quò ad modum jam perfectè absolutum: & deinde licebit inquirere: *An eo casu Christus veniret, ut passibilis, vel ne.* Unde patet contra Mastrium, verissimam, semper fuisse Scotistarum Responsionem, tametsi perperam intellectam ab Adversariis. Deus enim jam præviderat in Decretis suis conditionatis, Christum Dominum mittendum esse ut passibilem, in suppositione casus Adæ: quemadmodum etiam præviderat, Adam casurum, si in iis circumstantiis crearetur, in quibus fuit defacto conditus; adeoque procedens deinde ad ordinem absolutum, omnia cum eodem ordine ac dependentia decrevit, ut factum erat in ordine conditionato. Sic, quia Christum voluit ob ipsius Mysterii Excellentiam, in summam sui Gloriam redundantem, hoc ipsum præcisè attigisse dicendus est in primo Signo, utpotè à sola ipsius Voluntate dependens: in posteriori Signo autem, & supposita, prævisione lapsus Adæ, ut absolutè futuri, dicendus est voluisse, ac proinde quoque attigisse ejusdem Christi passibilitatem, utpotè ab ea, prævisione, tanquam à conditione, sine qua, non, dependentem, ut clariùs patebit *Capite sequenti*.

CAPUT IX.

*Solvitur principalis Difficultas in hac
Quæstione proposita.*

764. **V**idimus planè jam, nullum ex præductis ac præimpugnatis modis idoneum esse ad salvandum, quòd Virgo Deipara ex Meritis Christi, etiam à Passione & Morte independentibus, præservari potuerit nedum à Debito & Necessitate incurrendi Culpam Originalem, sed nec etiam ab ipsamet Culpa. Ac similiter jam perspeximus, quàm solidè juxta Sacræ Scripturæ, & SS. Patrum Authoritatem propugnetur, Virginis Prædestinationem fuisse factam cum Christo antè omnem Creaturam. Hinc facilè progredimur ad salvandum, quòd ipsa ex Christi Meritis fuerit primò electa in Dei Matrem, ac simul tantæ Dignitatis intuitu ad summam Gratiam & Gloriam, illi Dignitati proportionatam; & consequenter in tali statu constituta, ut nequiret sinè manifesta Divinorum Decretorum contradictione deinde constitui moraliter dependens

cum aliis Posteris ab Adam; adeoque exposita manifestissimo Periculo (in quo omnes defacto perivimus) decidendi à supremo illo Sanctitatis ac Innocentiæ statu, ad quem fuerat jam à Deo efficacissimè præelecta. Quodque totum ob oculos ponit sequens Signorum ordo, quem in Dei Decreto assignamus, ut ritè illud à nobis concipiatur.

765. Deus igitur primo loco per Scientiam simplicis intelligentiæ (ut ajunt) novit omnia, Possibilia, cum omnibus quoque circumstantiis, cum quibus componi poterant; atque etiam novit cujuslibet talis componibilitatis congruitatem, modum, & ordinem. Itidem secundo loco conditionatè decrevit, ac subinde præscivit quicquid (casu, quo ad rerum Creationem procederet) futurum esset in his illisve circumstantiis, ac dependenter ab his illisve conditionibus, cum quibus componi poterant dependenter à libertate creata; simulque modum & ordinem prædefinierit, quo in tali seu tali circumstantia vellet esse futurum. Hinc, absolute volens se communicare ad extra, & Gloriam suam manifestare, servatis iisdem modis & ordine, sub conditione jam volitis & prævisis, in primò Signo decrevit Christum propter Mysterii Excellentiam in sui ipsius Gloriam; quem, utique ad summum seu Gratia seu Gloriæ gradum prædestinavit. In secundo Signo autem, volens illum de Spiritu Sancto ex Virgine prorsus Immaculata & perpetua Sanctitate prædicta conceptum, prædestinavit ad talem Dignitatem Mariam; quam, ut esset digna Christi Mater, ex ejusdem Christi Meritis, à Passione & Morte independentibus, prædestinavit ad sublimem Gratiam & Gloriam, tanto Muneri commensuratam, abstrahendo quidem à modo, quo ipsa esset producenda. Deinde in tertio Signo, volens primariò in Obsequium Christi, & secundariò in Obsequium Virginis Deiparæ creare Angelos, & Homines, ac totum Mundum, quibus omnibus, tanquam Supremus Rex præsideret Christus, Virgo autem tanquam Regina, eundem Christum prædefiniavit, ut singulare Caput, & Causam respectivè meritoriam Donorum omnium, quæ essent ex suo beneplacito communicanda omnibus Creaturis. Adeoque etiam voluit, ut respectu Creaturarum rationalium, quas prævidit peccabiles, imò & sub conditione peccaturas, esset Redemptor in actu primo, tam Præservativus, quàm Sublevativus, prout juxta rerum eventus ipse disponere vellet. Sicque ex ejusdem Christi Meritis nedum Creaturas præfatas, totumque Mundum voluit absolute futurum; sed etiam addidit, quòd omnes Homines, præter Christum, viâ seminalis Generationis ab Adamo & Heva, primo loco ab ipsomet creandis, producerentur: atque ideò etiam & Virgo Dei Pa-

rens in majorem Naturæ humanæ exaltationem; ita ut Christus nasceretur ex Virgine, communiter ab Adamo propagata, licet singulari Sanctitate ac Innocentia exornata.

766. In quarto Signo autem ex Meritis Christi prædestinavit, quantum est de se, voluntate antecedenti Angelos omnes & Homines ad Gloriam; voluitque eos omnes cum Christo, & per Christum Gloriâ suâ frui, ejusque participes fieri, si & ipsi vellent benè uti Gratiâ, ex ejusdem Christi Meritis conferenda, ad quam unumquemque prædestinavit, elevando utramque Naturam ad statum supernaturalem. Veruntamen sic voluit conferri singulis Hominibus Gratiâ & Originalem Justitiâ cum cæteris Donis, ad Innocentiâ statum spectantibus, ut dependenter ab Adæ libertate illa Dona sibi promereri deberent. Qua de Causa, Adamum constituit etiam Caput morale suorum omnium Posterorum; quorum Voluntates sic illius Voluntati alligavit moraliter, ut, quicquid esset voliturus Adam circa observantiam, vel inobservantiam talis Præcepti imponendi, & ipsimet Posterii censerentur moraliter velle. Sub hac autem Posterorum Adæ generali dispositione nullo pacto comprehensa cum cæteris fuit B. Virgo; imò nec ullatenus comprehendi potuit, absque manifesta Divinorum Decretorum contradictione, ut supra jam dicebamus. Neque enim possibile erat, quòd B. Virgo esset intuitu Divinæ Maternitatis ad perpetuam Sanctitatem atque Innocentiam in primo Signo prædestinata, & efficaciter præelecta, simulque ex Dei Decreto in Signo posteriori exposita, evidētissimo Periculo amittendi in Adamo Sanctitatem & Innocentiam, quam reipsâ perdidisset, quemadmodum & cæteri Posterii defacto illam amiserunt. Sic enim simul eam voluisset & non voluisset perpetuò Sanctam & Innocentem, ut perspicuum est, & supra jam demonstravimus pluribus in locis.

767. In quinto Signo Deus prævidit, Adam, ut Caput morale suorum Posterorum, violatum impositum Præceptum, ac proinde in eo & cum eo casuros Posterios omnes ab ipso moraliter dependentes. In sexto Signo decrevit eos omnes sublevare à lapsu; statuitque proinde Christum mittere in Carne passibili, ut sua Passione ac Morte eos redimeret; voluitque ipsum fore Redemptorem Sublevativum in actu secundo erga Homines. Qua de causa & Matrem ejus cumulatam voluit novis Gratiis ac Donis, ex Meritis ejusdem Christi ut passuri, ad hoc, quòd dignè sustineret Martyrium, ob Filii sui Passionem ac Mortem subeundum; fieretque modo suo totius Mundi Corredemptrix, ac piissima nostra Mediatrix, utl eam describit Richardus à S. Laurentio lib. 2. pag. 104. cum cæteris Patribus loco suo allegatis; ita quòd hunc

in modum Deus (verba sunt S. Francisci Salesii alibi cit.) à Gloriosa Matre sua omnem Captivitatem (ei elargiens bonum duorum statuum Naturæ humanæ) avertit: Illa siquidem Innocentiam, quam primus Adam perdidit, retinuit, & Excellentissimo Modo participavit Redemptionem, quam secundus ei acquisivit.

768. Nec mirum sanè, Virginem Sacratissimam, utpotè Christo passuro conformandam, illiusque Compassionis affectu tanquam acutissimo gladio transverberandam, atque ita cum Filio Corde commorituram, ad ampliora Privilegia & Dona, sublimioremque Gratiâ fuisse præordinatam. Siquidem reipsâ tota etiam, Natura humana majora commoda, majoresque Gratiâs per Redemptionem Salvatoris accepit, (ut optimè suggerit S. Franciscus Salesius) quàm unquam receptura fuisset per Adami Innocentiam, si in ea ille perseverasset. Tantum enim abfuit (idem Sanctus Vir annectit) ut à Peccato Adami superata fuerit Bonitas Divina, ut prorsus contra, velut per suavissimam & amabilissimam antiperistasin & contentionem, fuerit excitata, provocata, & animosior, vegetiorque reddita ad præsentiam sui Adversarii, & quasi recolligens & advocans simul vires ad vincendum, superabundare fecerit Gratiâ, ubi abundarat Iniquitas. Quodque planè docuerat D. Paulus in Epist. ad Rom. 5.

Ex quibus profectò perspicuum redditur, qualiter Virgo Dei Mater fuerit ex Christi Meritis, nedum à Culpa ipsa Originali, sed etiam ab omni illius Debito immunis absque ulla implicantia. Et solùm id urgeri potest, quòd præacta Immunitas non fuerit ex Meritis Passionis & Mortis Christi, cum aliòquin vel ipsa Ecclesia Minoritana in Oratione Officii de Immaculata B. Mariæ Virginis Conceptione confiteatur ex Morte Filii sui prævisa eam ab omni Labe præservatam.

769. Verùm huic Instantiæ optimè occurrit ex Scotistis P. Bellutus de Incarn. disp. 16. art. 2. num. 43. dicens, posse id habere duplicem sensum. Quorum primus est, quòd Christus, ut præservaret B. Virginem, sit pro ipsa passus & mortuus; & hic sensus est falsus. Quoniam (inquit) Præservatio à Peccato, & Debito illud contrahendi, seu Exclusio à Pacto fuit ex Meritis Christi, à Passione independentibus, nec fuit necessaria Christi Mors ad præservandam & justificandam B. Virginem. Secundus sensus est, quòd Christus etiam propria Morte & Sanguine proprio meruerit B. Virgini istam Præservationem; & hic sensus est verus. Nam... loquendo de toto ordine Incarnationis, quamvis omnes actus Christi, divisim accepti, fuerint ex se meritorii; attamen per omnes simul adequatè meruit, & omnes fuerunt ad actum Passionis ordinati, tanquam ad perfectissimum, & omnibus actibus simul

simul sumptis per modum unius adequati Meriti Christus fus acquisivit ad Præmium; unde per propriam Mortem sibi meruit Corporis Gloriam, & sui Nominis Exaltationem: Angelis etiam per propriam Mortem meruit Gratiā; non tamen pro se ipso, & pro Angelis mortuus est, quia Mors non fuit necessaria ad merendum sibi, & Angelis, cum per actus à Morte & Passibilitate Carnis independentes sufficientissimè meruerit. Idem de B. Virgine dicendum: & in hoc sensu explicandæ sunt Authoritates adductæ. Ita Bellutus.

770. Hanc Belluti Responsionem, in communi Scotistarum Doctrina fundatam, libenter ad litteram transcripsimus; est namque vera, & solidissima. Neque enim inficiari quis poterit, quin, stante Virginis Prædestinatione, ad Maternitatem Divinam, & ob id ad sublimem Gratiā & Gloriam, tantæ Dignitati ac Muneri congruentem, & sic ad perpetuam Sanctitatem & Innocentiam, ut supra inculcatum est, Merita Christi, ut reduplicativè passibilis, solum per accidens & concomitanter, non autem per se & absolute, fuerint defacto causa, præservandi Virginem ipsam ab omni Culpa, & ejus Debito. Quandoquidem si Deus nolisset, Christum sua Passione & Morte futurum Redemptorem Sublevativum Adæ & Posterorum à lapsu, adhuc ob ejusdem Christi Merita, à Passione & Morte independentia, æquè immunis fuisset Virgo ab omni Culpa, & ejus Debito, semperque prædita summâ Innocentiâ & Sanctitate. Quemadmodum pariformiter contigisset de Gratia collata Angelis, & primis Homini-bus ab initio, ut benè idem Bellutus insinuat.

771. Nec obest, quod Minorum Ecclesiæ, tribuere videatur Morti Christi prævisæ Virginis Præservationem ab omni Labe; id enim, ideò pronunciatum, quoniam reipsa (ut ait Bellutus) Christus per suam Passionem & Mortem, tanquam per constitutivum & complementum totius sui Meriti, etiam defacto meruit pro omnibus illis, qui Gratiā acceperant juxta Dei Mentem omnino independentem à Meritis Passionis & Mortis illius: Sicuti quoque defacto & actibus suis à Passione & Morte independentibus, atque illas præcedentibus, proculdubio nobis meruit & Gratiā Sublevativam à lapsu: ut enim dicebamus, ipse per omnes actus meruit, & ex omnibus actibus unicum, totale, & adequatum Meritum co-luit. Sed tamen Redemptio nostra à lapsu non-nisi ejus Passioni ac Morti attribuitur: eo quod nimirum per illas, tanquam per actus præci-puos & ultimos, Christus Meritum suum totale & adequatum complevit, atque ita & nostram Redemptionem consummavit, juxta illud Apo-stoli ad Hebr. 10. [*Una oblatione consummavit in*

sempiternam sanctificatos.] Quibus verbis Paulus testatur, Christum Passionem & Mortem suam obtulisse pro quomodolibet sanctificatis: nempe vel per Gratiā Antecedentem & Præservan-tem, vel per Gratiā Consequentem & Suble-vantem à lapsu, ut ritè observat P. Bonæ-Spei disp. 3. dub. 6. num. 418. & 419.

Neque aliud quidem sonant Minoritanæ Ecclesiæ verba, si ritè perpendantur. Ita, namque se habet Oratio: [*Deus, qui per Immaculatam Virginis Conceptionem dignum Filio tuo Habitatulum præparasti; quæsumus, ut qui ex Morte ejusdem Filii sui prævisa eam ab omni La-be præservasti, nos quoque mundos &c.*] Ubi nota, quod non ait *ab æterno præparasti*, nec *ab æterno præservasti*: aut *præparare*, & *præservare decrevisti*: aut *primò præparare, ac præservare decrevisti*: quibus planè verbis nostram Sententiam excluderet, ut liquet. Sed tantum ait *præparasti*, & *præservasti*; adeoque loquitur de *Præparatione*, & *Præservatione* in tempore jam executioni mandata. Et quidem ipso illomet die nonnisi talis executæ *Præparatio*, & *Præservatio* recolitur. Quis autem ambigat, hujusmodi *Præparationem* & *Præservationem* fuisse quoque ex Meritis prævisæ Passionis & Mortis Christi? Jam enim supra diximus, omnia Christi Merita, antè Passionem & Mortem habenda, ordi-nanda fore, atque complenda per ejus Passio-nem & Mortem.

772. Quod si instes, ordinem Executionis in tempore correspondere ordini Intentionis ab æterno; utique concedimus: sed adhuc in Vo-luntate Divina secernendus est ordo Intenti-onis ab ordine Executionis. Et quicquid sit de tali discrimine, quod ineptè à quibusdam rejicitur, adhuc Intentio Divina, ut præcisè attingens aliquid ex iis, quæ ad Incarnationis My-sterium spectant, & intelligitur in aliquo prio-ri, non in posteriori Signo determinatum, se-cernenda est à seipsa, ut attingente totum In-carnationis Mysterium, cum omnibus circum-stantiis ad illud pertinentibus, & sic adequatè & completè sumptum. Quemadmodum ergo Christus Dominus in tempore sua Passione & Morte adequatè ac totaliter meruit, includen-do quidem actus, antecedentes ipsam Passio-nem: ita & Deus ab æterno disposuit, cum or-dinaret tale Mysterium. Neque enim potuit ultimatè Deus hoc illudve de Christi Merito decernere, nisi prævideret prius totum ejus Meritum reipsa ponendum. Unde nos Christum primo loco posuimus à Deo prædefinitum, ut Redemptorem in actu primo, & decernendum in actu secundo juxta liberam Dei dispositio-nem in sequentibus signis perficiendam; ita ut Deus illum statueret in actu secundo Redem-ptorem, nunc Præservativum, nunc Subleva-tivum, juxta occurrentes necessitates, ac Dei bene-

beneplacitum, sic vel sic occurrere illiis volens.

Itaque Beatissima Virgo fuit primò ex Christi Meritis, à Passione & Morte ejusdem independentibus, à Deo prædestinata ad perpetuam Sanctitatem & Innocentiam: decretà autem in Posterioribus signis ob prævisum Peccatum illius Passione & Morte, fuit B. Virgo in eodem Præservationis ac Immunitatis Privilegio veluti confirmata per eadem Christi Merita, ut per Passionem & Mortem consummandà. Unde quia Meritum Christi ob Passionem & Mortem excellentius in se fuit, & perfectius; ideò hac secunda vice B. Virgo ad ampliora fuit Dona Gratia & Gloria preordinata, cum deberet esse Mater Redemptoris passuri & morituri ad sublevandos Homines è lapsu; & sic suslinere deberet atrocissimum in Corde, Martyrium, ac modo suo cooperari, veluti Corredemptrix, cum Christo ad obtinendam, pro nobis Veniam & Salutem, uti jam præmissimus.

SEGMENTUM

Ejusdem Capitis Noni,

*In quo rejiciuntur nonnulla, urgentia
contra Fundamentum Solutionis
proposita.*

773. Quoniam Doctrinæ hæc tenens traditæ obstitit Salazarius cap. 6. ubi putat unice Ratione Virginis Prædestinationem antè prævisionem Peccati à nobis admittendam funditus convellere, ideò expedit ejus dicta cribrare. Ea verò Ratio talis est: Quia nimirum implicat potuisse Virginem ex Meritis Christi prædeslinari, sive ad Maternitatem Divinam, sive ad Gratiam & Gloriam, antè Prædefinitionem Christi passibilis. Nam ex uno capite sicuti nulla fuerunt Merita Christi in singulari, quæ neque includerent, neque excluderent Passionem: ita etiam nulla talia potuerunt à Deo cognosci & decerni absque imperfectione. Ex alio capite autem verosimilius est, nullum Christi Meritum fuisse utrique statui, passibilitatis & impassibilitatis, commune.

Hæc tamen Oppositio levissima est, ac supra jam refutata. Nam vel Salazarius contēdit, nullum fuisse in Christo actum meritorium, quem ipse non exercere debuisset in Carne, vel passibili vel impassibili: vel contendit, nullum fuisse actum meritorium in Christo, præter tolerantiam Passionis & Mortis? Si primum; utique certum est, quòd sicuti Christus vel in uno vel in altero statu poni potuit, ita nonnisi vel in uno vel in altero statu mereri potuit: & sicuti tandem fuit determinatus ad statum passi-

bilem, ita nonnisi in statu passibilitatis potuit mereri. Quid tamen inde? Porro actus meritorii, de quibus loquimur, & propter quos B. Virgo fuit præservativè à Christo redempta, nullatenus de se pendent à statu seu passibilitatis seu impassibilitatis, ut est perspicuum, cum æquè in utroque statu semper haberi valeant: quemadmodum nec ipsa Incarnatio quò ad substantiam per se pendet ab uno vel altero statu; sed benè poterat in uno vel altero æquè fieri. Ergo sicuti potuit Deus primo loco attingere ac decernere ea de causa Incarnationem quò ad substantiam, ita & actus illos meritorios, utpotè à tali vel tali statu determinatè non dependentes.

774. Quod autem hoc imperfectionem in Deo redoleat, jam Cap. præced. dictum est, hoc prodire ex falsa imaginatione, qua supponi videtur, in Deo plura fuisse Decreta quò ad hoc, adæquatè contradistincta, & secundum se proinde executioni tradenda, quod est falsum; cum, ad hoc, ut ritè ordinem volendi in Deo concipiamus, consideremus Deum, ut attingentem, præcisè, ac volentem prius hoc, quàm illud, cum debito ordine, ac terminatione ad objecta, quoadusque intelligantur decreta omnia, ad Incarnationis Mysterium quoquo modo spectantia. Arguere autem à statu præcisionis objective ad statum realis existentia est ineptum. Patet hoc in Creatis, in quibus plura circa peragendum aliquod contingunt Decreta, & simili modo nos, pro nostro captu, unicum & simplicissimum Dei Decretum dividimus. Quis enim indigens Servo efficaciter primò statuit apud se Servum conducere? Quis autem dicat, ejusmodi Decretum, utpotè efficax & absolutum, ponendum esse in executione, prout jacet, absque alio addito? Fatuum sanè: sic enim assumeret Servum, ut sic, qui nec esset talis, nec talis, quod est ridiculum. Item supponamus, quòd iterum statuatur, se velle talem Servum, conducere; sed quòd nondum statueret, an talibus vel talibus vestibus indutum: nunquid ex eo deducendum, quòd velit, Servum assumendum sinè ullis vestibus incessurum? Iterum fatuum sanè: quia nimirum nondum est penes Conductorem Servi expletus ordo, eam Conductionem concernens; adeoque expectandum, donec totus ordo perficiatur. Ita in proposito: cum id solum urgeat discrimen, quòd in Creatis plura circa idem negotium contingant Decreta: in Deo autem unicum, quod pluribus tamen Decretis æquivalet.

775. Si autem Salazarius stet pro secundo Dilemmatis membro; id profectò est absurdum satis manifestum. Nam actus amoris Dei fuit certè in Christo omnium nobilissimus ex suapte natura: dicere autem, quòd non fuerit meritorius, est horridum piaculum. Nec obest

(ut

(ut nonnulli dicunt) libertatis defectus, eo quod fuerit in Christo necessarius: quandoquidem etiam necessaria fuit ipsa Christi Passio & Mors ob Patris Mandatum, cui contraire nequibat, utpotè impeccabilis. Quare Matth. 26. inquit: *[Non sicut Ego volo, sed sicut Tu.]* Et Lucæ 22. *[Non mea Voluntas, sed tua fiat.]* Unde & Apostolus ad Philip. 2. ait, quod Christus factus est obediens usque ad Mortem, Mortem autem Crucis. Neque verisimile est quod ajunt aliqui, negantes, Christum habuisse à Patre Præceptum moriendi: alioquin Deus non voluisset efficaciter nostram à Peccatis Redemptionem; nam in ea hypothese potuisset Deus Passionem & Mortem non subire.

776. Imò se queretur, immeritò celebrari Obedientiam Christi usque ad Mortem; cum nulla esse possit Obedientia, ubi nullum est Præceptum; atque immeritò quoque deinde adderet Apostolus: *Propter quod & Deus exaltavit illum &c.* nempe ob id, quod, ad præstendam Patri Obedientiam, Passionem & Mortem subiecit. Porro ea, & quæ dixit, & quæ fecit Christus, de Patris Mandato fecit, & dixit, ut ipsemet fatetur in Evangelio. Nam Joan. 12. ait: *[Ego ex me ipso non sum locutus, sed qui misit me Pater, ipse mihi Mandatum dedit quid dicam, & quid loquar.]* Et cap. 14. *[Sicut Mandatum dedit mihi Pater, sic facio.]* Quantò magis ergo idem dicendum quò ad pati & mori, cum fuerit maximum Christi Opus? Neque dicas, quod loqui & facere est agere, non sic verò pati & mori: siquidem etiam si hæc in pura passione consistere, adhuc à fortiori (ut dicebamus) id sequitur, cum sint passionis admodum insignes. Tum quia universaliter protestatus est idem Christus Joan. 6. inquit: *Descendi de Cælo, non ut faciam Voluntatem meam, sed Voluntatem ejus, qui misit me.* Tum quia in nostra Redemptione faciendâ falsum est merè passivè se habuisse Christum Dominum, cum actibus internis debuerit seipsum, & quæ patiebatur, offerre ad satisfaciendum Deo Patri pro nostris Delictis. Item bajulare propriis humeris Crucem non est pura passio. Accessus ad Hortum, ut oraret, ac sanguineum sudorem inde emittere ex mera sua Voluntate ortum duxit. Præterea accedere ad eundem locum cum præscientia, quod eo venturus esset Judas ad tradendum ipsum, utpotè sciens eum locum, quò frequenter Jesus convenerat cum Discipulis suis, tot prædicationes, & Phariseorum exprobrationes, tantaque etiam operari mirabilia, ex quibus præsciebat, Judæos ob propriam malitiam provocandos ad odio habendum, persequendum, ac tandem ipsum occidendum, profectò demonstrant moriendi Præceptum, à Patre illi impositum. Neque enim, præcipiuntur media, nisi propter finem: finis autem, propter quem secundariò venit Chri-

stus, fuit ad perficiendam nostram Redemptionem: unde agebat Regius Psalter Psal. 110. *[Redemptionem misit Dominus Populo suo: mandavit in æternum Testamentum suum.]* Et ea de causa dicitur nostra Redemptio Opus Patris ab eodem Christo Joan. 4. *[Meus cibus est, ut faciam Voluntatem ejus, qui misit me, ut perficiam Opus ejus:]* ideoque factus est nobis Sapientia à Deo, & Justitia, & Sanctificatio, & Redemptio, ex D. Paulo 1. ad Corinth. 1. Sicque patet, ea omnia, quæ dixit, fecit, & passus est Christus usque ad Mortem inclusivè, fuisse illi à Patre præcepta; & hac de causa jure dicitur factus obediens usque ad Mortem; omnia namque ordinata fuere ad nostram perficiendam Redemptionem. In casu autem, quod Adam non peccasset, nec esset proinde faciendâ nostra Redemptio, semper locum haberent actus meritorii, ex se independentes à Carnis passibilitate, qui quidem eo tunc non essent per Passionem, & Mortem consummandi. Et ex horum Meritorum prævisione, in priori Signo facta, benè potuerunt conferri & B. Virgini, & Angelis, & primis Hominibus in statu Innocentiæ Donâ omnia, eis defactò collata. Quomodo autem, cum Impeccabilitate Christi concilietur ratio merendi, nostrum non est hic discutere: sed vide Mastrium in 3. Sent. disp. 3. quæst. 9. art. 3. & num. 389.

777. At fortè instabis ex Scoto in 3. dist. 7. quæst. 3. §. Sed hic sunt. & dist. 19. quæst. unic. §. In ista Quæstione, ubi docet, Meritum Christi fuisse ordinatum post prævisum Hominis lapsum, tanquam in ejus Remedium: Ergo perperam, admittuntur aliqua Merita prævisa antè prævisum Peccatum, quæ fuerint à Passione independentia.

Respondeo ex Mastrio cit. disp. 3. quæst. 13. art. 2. num. 491. Scotum loqui de ordinatione secundaria Meritorum Christi, quæ utique facta est post Peccati prævisionem, in illius Remedium: non autem loqui de ordinatione primaria actuum interiorum Virtutum, ex se independentium à Carnis passibilitate, quod satis patet ex Textu. Nam cit. §. In ista Quæstione, ordinans signa Prædestinationis, inquit: *In quinto præordinavit, sive prævidit de Remedio, quomodo redimerentur per Passionem Filii: ita quod Christus in Carne, sicut & omnes electi, prius prævidebatur, & prædestinabatur ad Gratiâ & Gloriam, quàm prævideretur Passio Christi, ut Medicina contra lapsum &c.* Vides Scotum solum postponere Christi Meritum prævisioni Peccati, quatenus illud fuit ordinatum, ut Medicina contra lapsum, quo pacto Christi Merita concipiuntur consummata, per ipsius Passionem. Ceterum jam ponit omnes Electos prædestinatos ad Gratiâ & Gloriam antè prævisam Christi Passionem. Atqui ex probatis talis Præ-

Prædestinatio fuit ex Meritis Christi, & non à dependentibus à Passione: Igitur &c. Stet ergo, quod sicut per accidens Christus venit in Carne passibili, sic etiam per accidens Merita, quibus obtinuit Christus Dona, collata B. Virgini, Angelis, & primis Hominibus pro statu Innocentiæ, dependentiam habuere à Carne passibili, ut bene docent communiter Scotistæ cum Mastrio loco cit. Porro Christus etiam sibi meruit per Mortem suam, ut bene observat P. Bellutus disp. 13. de Incarnat. quæst. 4. num. 76. ad tertium: & tamen (ut subdit idem Bellutus) non est mortuus propter se ipsum. Ergo aliud est, Christum Morte sua meruisse pro Virgine: & aliud est, Christum fuisse mortuum propter Virginem. Hoc secundum namque indicat indigentiam Redemptionis Curativæ seu Sublevativæ à lapsu, quæ facta est per Passionem & Mortem Christi: primum autem solum designat, Gratiâ, ceteraque Dona, collata B. Virgini, Angelis, & Hominibus primis innocentibus, fuisse collata ex Meritis Christi, à Passione & Morte per accidens dependentibus, ut explicatum est.

778. Verum cum Salazarius eodem supra cit. cap. 6. num. 2. præmiserit, tam Virginem, quam alios omnes, quotquot ad Vitam æternam præordinati sunt, non modò ex Christi Meritis Gratiâ & Gloriam in executione obtinuisse, sed etiam in ipsa intentione propter eadem Merita, prædestinatos & electos (quod usque adeò verum esse credit, ut oppositum censurâ aliquâ dignum sit;) hinc etiam sub num. 5. infert ex nostra Doctrina, Christum propter nostram Electionem & Prædestinationem neque passum neque mortuum fuisse: quod, inquit, aures ipsas non parùm lædit: imò & sic efficaciter electos vix aliquid Passioni & Morti Christi debere: adeoque vult, sub seq. num. 6. Authores, asserentes Virginem efficaciter electam ad Gloriam antè prævisionem Peccati & Mortis Christi, à scopo Veritatis aberrare; cum exinde sequatur, Christum Meritis suis eam Virginis Electionem non meruisse; nec ipsam Virginem sibi meruisse Divine Maternitatis Dignitatem, quæ per citatum Salazarium perabsurda incommoda sunt.

779. Hæc autem plura falsa supponunt. Et primò, quod nullus actus meritorius potuit in priori Signo prævideri à Christo eliciendus, qui à Carnis passibilitate vel impassibilitate præseinderet. Cujus falsitas patet ex dictis. Secundò supponit, non solum B. Virginem, sed & alios, ad Vitam æternam prædestinatos, fuisse omnes omnino absolutè & efficaciter electos antè prævisam Christi Mortem, quod pariter falsum putamus. Neque enim nos admittimus, communem Electorum Prædestinationem nullis prævisis Meritis factam. Eapropter, quanquam

B. Virgo fuerit omnino absolutè & efficaciter electa ad Gratiâ & Gloriam antè prævisionem lapsus Adæ & Passionis Christi, imò & antè decretam Adæ creationem; non sic autem Adam, & ejus Posterì. Etsi enim Deus propter Christi Merita voluerit eos condere, ac deinde ad statum supernaturalem elevare, ut beatam Gloriam consequerentur; hujusmodi tamen Voluntas, quæ præcessit utique Passionem Christi prævisam, fuit tantum antecedens, atque Ordinis Prædestinationis initium, adeoque conditionata ex parte objecti, si nimirum vellet Homines bene uti mediis, ad id à Deo conferendis propter eadem Christi Merita. Prævisio autem Adæ & Posterorum lapsu, & sic posito obice Peccati, cum non possent amplius Homines propositum sibi à Deo finem assequi, ex Infinita sua Misericordia benigniter voluit præbere Remedium, statuens eorum Redemptionem Sublevativam per Merita Passionis & Mortis Christi: Unde dependenter ab his Meritis facta omnino est absoluta Electio salvandorum, quatenus nimirum prævisis omnium operibus ex Gratia elicitis, obtentâ per Christi Merita à Passione & Morte dependentia, qui bene ea Gratia usi sunt, fuerunt à Deo voluntate consequenti, & sic omnino absoluta, & ultimata electi ad Gloriam, & prædestinati.

780. Sicque nos minimè supponimus, Electos ad Gloriam fuisse omnino efficaciter, & sic absolutè electos ac prædestinatos in illo Signo, in quo primum Deus eos voluit in Christi gratiam participes reddere æternæ suæ Gloriam. Quoniam hæc Voluntas fuit conditionata ex parte objecti, ut dicebamus; & ideo solum fuit efficax, quantum est ex parte Dei prædestinantis. Sed (ut supra diximus) manifesta est aliquorum deceptio in eo, quod dicunt [eam nempe Voluntatem antecedentem ineptè Prædestinationem vocari, eo quod Prædestinationis nomine veniat apud Patres & Theologos specialis Dei Voluntas, absoluta & efficax, dandi Gloriam, non autem Voluntas illa generalis, quæ est inefficax, & conditionata,] dum ejusmodi duæ Voluntates existimantur duo Decreta in re adæquatè contradistincta, & ab invicem independentia, quod est falsum. Spectant enim ambæ Voluntates ad unicum illud & simplicissimum Prædestinationis Decretum, ac totum Prædestinationis Ordinem complent. Ex quo namque voluit Deus nos propriæ libertatis usu, ex Gratia posito, Gloriam consequi, nonnisi hoc prævisio potuit ultimatè Prædestinationis Ordinem complere; ita ut à Voluntate conditionata ex parte objecti incipiendo ad Voluntatem absolutam terminaverit. Ex quo proinde solum sequitur, Voluntatem illam Dei generalem & antecedentem non esse Prædestinationem completam: non autem non esse Prædesti-

destinationem inchoatam, & ad integrum Prædestinationis Ordinem non spectare. Et quamvis nomine *Prædestinationis*, absolute loquendo, veniat absoluta Electio ad Gloriam; haud tamen ita venit, ut illam antecedentem Voluntatem ex parte objecti conditionatam excludat; sed bene, ut illam necessario præsupponat tanquam principium totius Ordinis prædestinandi. Cum ergo, completo toto Prædestinationis Ordine, sic absolute prædestinentur Electi, ut per Merita fundata in Meritis Passionis & Mortis Christi, & Gratiam per eum obtentam prædestinentur, jam corrui Salazarii imaginatio.

781. Similiter & alia absurda corrunt. Si quidem jam ostensum est, B. Virginem fuisse, ex Meritis Christi prædestinatam ad Gratiam, & Gloriam, proportionatam Dignitati Maternitatis Divinæ, ad quam fuit primò à Deo præelecta & præordinata. Quæ quidem Electio, ut primò in Dei Mente facta, nullatenus ex propriis ejusdem Virginis Meritis facta est; cum neque Christus Dominus sibi meruerit Unionem hypostaticam, atque Electionem ad summam Gratiam & Gloriam. Si autem loqua-

mur quò ad executionem, gratis concedo, Beatissimam Virginem sibi meruisse Dei Maternitatem, saltem de congruo usque ad Gabrielis Legationem, tempore Annunciationis factam, & fortasse etiam de condigno post eam Legationem. Neque enim Divina Maternitas est vel fuit principium merendi in B. Virgine, quod non cadit sub merito; sed pura ratio finalis; Ergo bene esse potuit prior in intentione, posterior autem in executione; atque ita potuit habere rationem effectus in ordine ad Merita B. Virginis, realem Christi Conceptionem præcedentia, juxta Doctrinam, quam luculenter tradit Mastrius *disp. 3. de Incarn. quæst. 12. art. 3. num. 463*. Illud autem Virginis Meritum suaderi potest per ea, quæ habet Bellutus satis congesta *disp. 16. quæst. 3. art. 3. per totum*. Et hæc, quæ scripsimus, omnia Correctioni & Censuræ S. Romanæ Ecclesiæ submittimus, ac Doctorum Catholicorum Judicio & Examine subjicimus. Eaque omnia volumus ut ad Dei Opt. Max. & Jesu Christi Salvatoris nostri, ejusque Immaculæ Genitricis, Mariæ semper Virginis Laudem, Gloriam, & Honorem cedant,

FINIS.

INDEX RERUM NOTABILIUM.

Quæ in hoc Secundo Tomo continentur.

Litera p. paginam notat, n. numerum marginalem designat.

Adamo peccante, fuit verum dicere: Antichristus nunc peccat in Adam: & quare? *p. 16. n. 39.* Solum Adæ demeritum nequit Posteror cogere ad privationem Gratiae subeundam. *p. 37. n. 115. & inde.* In solo Adamo, juxta eandem Doctrinam, locum, habuit Debitum antecedens. *p. 39. n. 121. & seq. fuse.* Quodnam fuit discrimen inter Adamum personaliter peccantem, ac ejus Posteror pariter peccantes in illo? *p. 112. n. 89.*

Nisi Adam restitueretur in integrum, non possent ejus Posteror à Servitute Peccati, in illo contracta, redimi, stante Salmanticensium Doctrina. *p. 157. n. 94. & seq. fuse.* Adam peccans, ut Caput morale totius Posteritatis, non ipse solus peccavit, sed etiam ipsi Posteror moraliter cum eo in eo. *p. 159. n. 101. & seq. fuse.*

Si Adam nulli peccandi Periculo fuisset obnoxius, non utique periisset. *p. 195. n. 227.* Falsum est, impœnitentiam Adæ fuisse conditionem, sine qua Posteror non amisissent Justitiam, & Sanctitatem. *p. 399. n. 630.* Eo ipso, quod Adam peccat, ut Caput morale hujus Fœminæ, nequit illi non nocere. *p. 415. n. 685.* Nisi verificetur, quod talis sit actio Adæ, ut jure censeretur ab hac Fœmina moraliter elicitæ, eique jure imputari, dum ab Adamo actu exercetur; nunquam poterit, quocunque de novo adveniente, tali Fœminæ jure imputari. *p. 416. n. 689.*

Adæ Peccatum (absolute loquendo) implicat intelligi jam commissum, & non propagatum, sed propagandum ad Posteror. *p. 409. n. 666.* Nisi fuisset moraliter proprium uniuscujusque ex Posteris, hi certò in Adamo non peccassent. *p. 115. n. 100. & seq.* Quantum est ex parte ipsius Adæ, fuit transfusum ad Posteror, Adamo ipso peccante, juxta Divum Paulum. *p. 116. n. 104. & p. 117. n. 107. & 108.*

Falsum est, quod Adæ Peccatum fuerit efficax ad absolute maculandum, & condemnandum

ipsum Adam; sufficiens autem, sed non efficax ad maculandos, & condemnandos Posteror, qui in eo peccarunt. *p. 118. n. 109. & seq. fuse.* Sicuti repugnat id Peccatum simul fuisse, & non fuisse transfusum ad omnes Posteror: ita & repugnat idem illud fuisse ad eosdem transfusum de jure, seu secundum debitum, sed non de facto. *p. 126. n. 143.* Si non spectaret id Peccatum etiam ad Posteror, frustra recurreretur ad voluntatem Adæ, ut Capitis morales, ad hoc, quod Originale Peccatum esset verè & propriè Peccatum. *p. 191. n. 210.*

Adæ Posteror cum dicuntur peccasse in Adam, duplex contingit Jurisdictio. *p. 15. n. 38. & seq.* Implicat, eum, qui peccavit in Adam, non esse in aliquo instanti suæ realis existentiae innodatum ipso Peccato, & aliis ejus moralibus effectibus. *p. 14. n. 34. & seq. fuse.* Nec obstat, quod ille non fuerit in seipso existens, cum peccavit in Adam: imò id est necessarium. *p. 15. n. 37. & seq. fuse.* Posteror Peccatum non est in genere moris quærendum in Adamo, representante Posteror; sed benè in ipsis realibus Posteror Personis. *p. 16. n. 42.* Hoc, quod Posteror peccarint, non in seipsis, sed in Adamo, non tollit, quin verè & propriè peccarint. *p. 17. n. 44. & p. 19. n. 51.*

Adæ Posteror Peccatum non fuit Peccatum Naturæ. *p. 17. n. 44. & inde.* Implicat, Adæ Posteror ex se necessitari ad contrahendam Culpam Originalem. *p. 36. n. 111.* Omnes illi, pro quibus mortuus est Christus, erant jam spiritualiter mortui. *p. 105. n. 67.* Et ideo baptizantur, ut moriantur Peccato, & cum Christo resurgant. *ibidem, & inde.* Posteror Adæ, ut Persona hæc, atque ut futuro huic temporis instanti addicta, peccavit in Adam; ac pro illa, ut sic inspecta, ejus Peccatum manet irretractatum. *p. 116. n. 102.*

Iidem Posteror, realiter exituri, peccarunt in Adam, non autem ficti & chimerici. *p. 118. n. 111.* Adversariorum deceptio detegitur quò ad peccare in Adam. *p. 119. n. 112.* Peccatum, à Posteris in Adamo commissum, quomo-

dò perseverat moraliter, priusquam illi concipiantur? *p. 160. n. 104.* Aliud est Posteror peccare in seipsis, & aliud est contrahere in seipsis Peccatum. *p. 160. n. 105. & seq.* Eorum Peccatum, in Adamo commissum, perseverat moraliter in suo Debito. *p. 161. n. 107.*

Adæ Posterus, qui supponitur exclusus à communi lege, & pacto inter Deum & Adam inito, est adhuc capax utriusque Redemptionis, tam Præservativæ, quam Extractivæ: imò, & in Causa Peccati Originalis eam ob causam dicendus est utroque modo per Christum redemptus. *p. 190. n. 209. & p. 198. n. 237. & seq.* Tota malitia moralis Posterorum Adæ in eo consistit, & ab eo dependet, quòd in Adam peccaverint. *p. 190. n. 209.* Posita Dei institutione, omnes Posterii, jam comprehensi sub pacto, habuerunt Debitum, seu Necessitatem conditionatam peccandi in Adam, si ipse peccaret; & iisdem facti sunt obnoxii Periculis, quibus Adam. *p. 191. n. 211. & p. 196. n. 230.* Tam Adam, quam ejus Posterii facti sunt ob legem & pactum obnoxii Culpæ, & Pænæ. *p. 194. n. 224.* Ingressus in pactum, cum Adamo initum, non fuit sine ruinæ Periculo. *p. 206. n. 270.*

Illi Adæ Posterii, qui fuerunt inclusi in pacto, & peccarunt in Adam, fuerant prius decreti ad esse futurum. *p. 400. n. 634.* Impossibile est, quòd Posterii peccassent in Adam, nisi præintelligantur eorum voluntates moraliter alligatæ voluntati Adæ, alligatione absoluta. *p. 405. n. 649.* Aliud est, quòd Adæ Posterii reverà moraliter influxerint in Adæ Peccatum; & aliud est, quòd moraliter censeatur in illud influxisse. *p. 407. n. 656. & inde:* quæ animadversione evincitur, quòd, stante Lugi Sententia, nulla Fœminarum peccasset in Adam. Quòd Alligatio moralis voluntatum Posterorum voluntati Adæ præcedat omnino Peccatum Adæ, est ex natura rei necessarium, ut Posterii potuerint in Adam peccare. *p. 411. n. 672.* Repugnat quosdam ex Posteris, nondum moraliter contentos in Adamo, potuisse in illo peccare: vel etiam repugnat quosdam ex eis potuisse peccare in Adamo in signo posteriori ad ipsum, Adæ Peccatum. *p. 413. n. 677. & inde fuse.* Non est Dei Justitiæ consonum voluntatem aliqujus Posterii alligari voluntati Adæ post pactum Peccatum. *p. 413. n. 679.*

Nisi Adæ Posterii fuissent inclusi in pacto, priusquam Adam peccaret, illi non ex propria culpa, sed ex mero Dei beneplacito privarentur Gratiâ, & Gloriâ. *p. 414. n. 683.* Nonnisi per ipsius Adæ voluntatem, ut moraliter propriam, potuerunt liberè concurrere, ad servandum, vel nè præceptum. *p. 414. n. 683.* Ut potuerint in Adam peccare, non requiritur existentia physica, sed moralis. *p. 416. n. 687.*

Implicat eos peccare in Adam, cum primò realiter existunt. *ibidem & n. seq.* Nisi Adam restitueretur in integrum, non possent ejus Posterii, stante Salmanticensium Doctrina, liberari à Servitute Peccati, contracta in illo. *p. 157. n. 94. & inde fuse.* Quare Posterii, ex quo peccarunt in Adam, indigent Gratiâ Dei. *p. 117. n. 105.* Si in Adamo moraliter non extitissent, non potuissent in eo peccare. *p. 159. n. 100.*

Adversariorum Assertiones implicantes recensentur. *p. 69. n. 227. & inde.* Adversarii, præsertim Salmanticenses, malè intelligunt Exceptionem, à Concilio Tridentino decretam pro Immaculata Virgine. *p. 119. n. 114. & inde.* Perperam expendunt tria Divi Pauli Testimonia. *p. 114. n. 97. & inde fuse.* Eorum deceptio circa significatum Redemptionis aperitur, firmando pariter legitimum ipsius conceptum. *p. 140. n. 31. & inde fuse.*

Ægidius Lusitanus evincitur in eo, quòd non possit defendere, quòd Virgo post contractum Debitum fuerit omnino immunis à Culpa. *p. 80. n. 258. & 259.* Ægidius Lusitanus, admitendo in Virgine Debitum, nequit sine contradictione Virginem asserere Immaculatam. *p. 80. n. 257. & inde.* Merito reprehenditur à Salazario, utpotè sugillans Authores, asserentes Pauli Propositionem, & similes non esse logicè accipiendas, sed moraliter. *p. 86. n. 7.* In hoc sibi met contradicit. *ibid.* Abutitur terminis, dividendo Redemptionem in sua specie. *p. 145. n. 48.* Admittens pro Virgine Redemptionem partim Præservativam, & partim Extractivam, malè differit; estò magis consequenter loquatur, quam alii Doctores, admitcentes Debitum in Virgine. *p. 147. n. 55.*

Alligatio moralis voluntatum Posterorum voluntati Adæ quòd præcedat omnino Peccatum Adæ, est ex natura rei omnino necessarium, ut Posterii potuerint in Adam peccare. *p. 411. n. 672.*

Alphonsus Salmeron eandem cum Catharino Sententiam pro Immunitate Virginis à Debito docuit, hærens in omnibus Catharino. *p. 53. n. 167. & inde fuse.* Falso à Salmanticibus pro sua Opinione citatur. *ibid. n. 168.* Salmeronis Mens aperitur. *p. 55. n. 177. & inde fuse.* Salmeron minimè distinguit inter peccare in Adam, & Peccatum illud actum contrahere. *p. 58. n. 189.* Quomodo discriminantur Christus & Maria quò ad remotionem, à Peccato juxta Salmeronem? *p. 59. n. 190. & seq.* Debitum, à Salmerone admissum, longe distat à Debito Cajetani. *ibid.* Quare Salmeron Cajetanum allégat? *p. 60. n. 195.* Beata Virgo ex Salmerone respexit Adam, ut Caput purè naturale, non autem & morale. *p. 64. n. 209.* Vide etiam *Ambrosius Catharinus, & Alphonsus Salmeron.*

Divi Ambrosii Testimonium perperam de solo Debito intelligitur. p. 107. n. 75. & inde fusè.

Ambrosius Catharinus falsò allegatus à Salmanticensibus contra Immunitatē Virginis à Debito. p. 48. n. 149. & inde fusè. Quodnam Debitum reverà in Virgine admiserit? p. 49. n. 152. & fusè. Immeritò tanti Viri Autoritati detrahitur à Salmanticensibus. p. 48. n. 150. Malè asserit Catharinus, Virginem jure potentialis continentiae comedisse in Adamo Pomum, licèt sibi minime vetitum. p. 50. n. 157. Ejus Mens evidenter ostenditur. p. 50. n. 158. & inde fusè. Meritò tam Nostrates, quàm Adversarii eum nostræ Sententiæ ascribunt. *ibidem* n. 160.

Catharinus peregrina speculatione ostendit Divi Pauli Sententiam Cap. 5. ad Rom. non comprehendere Virginem. p. 31. n. 162. & inde. Idem asserere videtur, quòd implicat aliquem peccasse in Adam, & Peccati Maculam in se non contrahere. p. 52. n. 166. Optimè præ cæteris egit de Originali Peccato. *ibid.* Ab Ægidio Lusitano impugnatur, utpotè admittens in Virgine Debitum, in filiatione naturali fundatum. p. 64. n. 207.

Ambrosius Catharinus, & *Alphonsus Salmeron* supponunt quidem, Virginem comedisse cum aliis in Adam fructum vetitum; quem tamen negant fuisse Virgini prohibitum. p. 29. n. 84. ubi an hoc sit benè dictum? Iisdem ferè verbis ambo negant verum Culpæ Debitum in Deipara. p. 61. n. 196. & inde. Iterum ostenditur, utrumque stare pro Immunitate Deiparæ à Debito. p. 61. n. 199. & inde fusè. Verba utriusque adhuc olent quandam Doctorum antiquorum confusionem. p. 62. n. 200. Quomodo intelligendum, quòd Adæ meritum ex eorum Doctrina non fuit applicatū ad Virginem, propter obicem à Christo positum? p. 63. n. 203. Quarè isti Doctores, exponentes Authoritates Scripturæ de Merito, & non de Fado, adhuc à Cajetano, & aliis longè distant. p. 63. n. 204. & inde.

Analogum non metaphoricè, sed propriè dicitur de pluribus: sicque analogia non ledit proprietatem Redemptionis. p. 145. n. 50.

Angeli an unquam fuerint in gravi Periculo excidendi à statu Gratiæ? p. 153. n. 78. Fuerunt per Christum verè & propriè redempti præservativè. p. 170. n. 139. & inde fusissimè. Magnum eorum Prælium non potuit secum non asferre magnum peccandi Periculum. p. 197. n. 233. Licèt non fuerint captivi in actu, secus tamen in potentia; cum habuerint Potentiam proximam peccandi. p. 205. n. 267. An aliquis ipsorum, si relictus fuisset in puris naturalibus, à Deo reciperet beneficium, vel nè? p. 207. n. 271.

Antonius Cordubensis evincitur in eo, quòd Virgo, si ponatur sub Debito Culpæ, nequit sustineri à Culpā ipsa immunis. p. 81. n. 266. & seq.

Apostolica Sedes definire nequit, quòd ipsa Virgo peccaverit in Adam; & sic Debitum Culpæ contraxerit, non autem & ipsam Culpam. p. 13. n. 32. & inde fusè.

Argumentum Salmanticensium contra Marianam Immunitatem à Debito fuit olim ardentè ejaculatum contra Virginis Immunitatem à Culpā; & sic nullius roboris est. p. 35. n. 4. Argumentum eorundem, quo falsum ostendere conantur, quòd Redemptio Præservativa eminenter continet Extractivam, ut Nostrates asserunt, pluribus retorquetur. p. 147. n. 56. & inde fusè.

Divus Augustinus cum Pelagianis non de Culpæ Debito, sed de ipsa formali Culpæ contractione perpetuò contendit. p. 94. n. 38. & inde fusè. Disceptat contra Pelagium, extollentem Naturæ vires, Deique Gratiā contemnentem. p. 95. n. 39. & p. 101. n. 55. Ostenditque insuper contra Pelagium, neminem (Virgine excepta) esse sine Peccato. p. 95. n. 40. In loco, à Salmanticensibus allegato, non de solo Culpæ Debito, sed de ipsa actuali Culpæ contractione manifestissimè disputat. p. 96. n. 42. & inde fusissimè. Quo pacto ejus Discursus efficax fuerit ad Pelagianos debellandos? p. 99. n. 51. & inde fusè. Reverà Virginem comprehensam non vult sub qualibet Quæstione, quæ sive de Personali, sive de Originali Peccato instituitur. p. 100. n. 54. & inde fusè.

Divus Augustinus meritò se opposuit Pelagianis, utpotè negantibus Originale Peccatum, ac asserentibus Naturam sanam & integram. p. 101. n. 56. Falsum est, quòd Rationes Augustini solum procedunt de contractione Peccati Originalis in se, vel in suo Debito, pertingente usque ad actum conceptionis Pueri. p. 102. n. 59. & seq. Si Augustinus non coëgisset Pelagianos ad fatendam in omnibus Adæ Parvulis actualem Peccati Originalis contractionem, quam ipsi protervè negabant; nil ipse profuisset in hoc Sanctæ Dei Ecclesiæ. p. 102. n. 60. S. Doctor, Sacræ Scripturæ stilum imitatus, non adhibuit expressè in suis Positionibus Virginis Exceptionem. p. 103. n. 61. Quid sonat ejus Assertum, quòd plus Gratiæ collatum fuerit Virgini ad vincendum omni ex parte Peccatum? p. 103. n. 62.

Divi Augustini Argumentatio contra Pelagianos neque secundum materiam, neque secundum formam leditur ab Exceptione Virginis Deiparæ. p. 104. n. 63. & inde fusè. Salmanticenses, dicendo, quòd Augustini Rationes duntaxat procedunt de contractione Peccati

cati Originalis in se, vel in suo Debito, &c. vim illarum Rationum infringunt; aditumque Pelagianis aperiunt negandi Culpe contractionem. *p. 104. n. 63.* Quicumque in Adam peccarunt, omnino concipiendi sunt in Peccato secundum Augustinum; & non vel sub Peccato in se, vel sub Debito. *p. 104. n. 64. & inde.* Hæc ejus Sententia ex ejusdem Doctrina firmatur; ac vis Argumentorum ejusdem ostenditur. *p. 104. n. 66. & seq. fusè.* Ejus Testimonium, perperam de solo Debito intelligitur. *p. 107. n. 75. & seq. fusè.* Manifestè se declarat, nunquam locutum fuisse de solo Debito Culpe Originalis. *p. 112. n. 90. & 91.* Redemptionem Præservativam maximè extollit. *p. 176. n. 159. & seq. fusè.*

Author hujus Operis meritò timet, ne Patres Salmanticenses pro se allègent ea, quæ fusè in hoc eodem Opere ipse cumulat. *p. 31. n. 91.* *Authores* contrariæ Opinionis perperam confundunt Adamum cum Posteris, & horum Peccatum cum Peccato illius. *p. 16. n. 41.* *Authores* oppositæ Sententiæ discurrunt de Peccato Posterorum Adæ, tanquam de pura Pœna Peccati Adæ. *p. 18. n. 48.* *Authores* oppositæ Opinionis quare tenaciter insistant pro universalitate Positionum Scripturæ, & Patrum. *p. 22. n. 59. & seq. fusè.* Idem *Authores* ad libitum vera esse supponunt suæ Opinionis principia. *p. 23. n. 62. & inde.* *Authores*, pro se allegati à Salmanticensibus, magna ex parte falso allegantur. *p. 24. n. 66. & seq. fusè.* *Authores*, olim maculantes Virginem, non ex odio, aut livore, sed (ut sibi videbatur) veritatis Fidei zelo ducti sunt. *p. 24. n. 67.*

Authores antiqui putarunt, Peccatum Originale traduci ad Posteris per Seminis, & Carnis infectionem; quod ipsum putavit Cajetanus. *p. 25. n. 70.* Quot *Authores* requiruntur ad reddendam Opinionem Communem. *p. 71. n. 233.* Catalogus Authorum, quos novimus stantes pro Immunitate Deiparæ à Debito. *p. 72. n. 236. & seq. fusissimè.* Quicumque Virginem eximunt à Divi Pauli Propositione, utique necessariò favent Immunitati Deiparæ ab omni Debito: quorum innumeros citat P. Eusebius Nierembergus; qui & nobiscum sentire ostenditur. *p. 76. n. 243. & seq. fusissimè usque ad n. 252.* Quicumque tenent, quòd saltem Virginis Caro fuit antè animationem modo competenti purgata ab infectione, ac modo suo sanctificata, favent Virginis Immunitati à Debito. *p. 79. n. 253. & seq. fusè.*

Plures *Authores* admisere Debitum in Virgine, ob ipsius Debiti, ac veræ Redemptionis notitiæ carentiam. *p. 68. n. 223.* Qui Virginem à communi lege non ex excipiunt, eam inadvertenter admittunt maculatam.

p. 88. n. 14. & seq. Nostræ Opinionis Authoribus falso imputatur, quòd eorum Responsiones sint ipsum Juliani Pelagiani effugium. *p. 93. n. 34.* Opinio negantium Virginem verè & propriè fuisse per Christum redemptam ex diversa Redemptionis acceptione prodit, atque ex diversitate Sententiæ circa ejusdem Virginis Immunitatem ab Originali Peccato, & ejus Debito, vel etiam Periculo. *p. 209. n. 5. & 6.* Negantes veram Virginis Redemptionem nequeunt facile ad inconveniens deduci. *p. 250. n. 7.* Non leviter aberrant illi Doctores, qui aliorum Opinionem fugillant, quò ad Redemptionem Marialem; cum fortè in re idem omnes admittant. *p. 210. n. 8.*

Authores adversæ Opinionis, ut Virginem sustinerent (ut debent) Immaculatam, ac simul ex contracto Peccati Debito redemptam, Originale Peccatum, ac proinde omnium quoque Redemptionem è medio tollunt. *p. 212. n. 15.* Antiqui juxta Doctrinam tunc temporis currentem de Originali Peccato nedum Culpam Originalem, sed etiam Necessitatem, & Debitum illam incurrendi negarunt in B. Virgine. *p. 286. n. 250. & seq. & p. 289. n. 258.*

Plures Theologi optimè defendunt, quòd Virgo defacto fuit permanentè Viatrix simul, & Beata. *p. 393. n. 607.* Item perperam contendunt, Virginem in sua Conceptione indiguisse Gratia remissivâ Peccati commissi in Adamo, ne illius Maculam subiret. *p. 394. n. 608.* Plures Scholastici, præsertim antiquiores, ob diversitatem Doctrinæ spectantis ad translationem Peccati Adæ, ascribunt Virginis Præservationem à Macula Originali Gratia sanctificanti, in Conceptionis instanti eidem Virgini infusæ: quæ Doctrina minimè subsistit. *p. 395. n. 614. & seq. fusè.* Qui negant, venturum Christum, Adamo non peccante, salvare nequeunt Virginis Præservationem à Labe Originali ex Christi meritis. *p. 399. n. 626. & seq. fusè.*

B.

Baptizatus quavis ex causa careat Peccato, semper verificatur Baptismi foma. *p. 387. n. 582.*

Divus Bernardus Præservativæ Redemptionis Patronus. *p. 170. n. 137. & seq. fusè.* Salmanticensium evasio, qua nituntur Divi Bernardi Autoritatem declinare, præcluditur. *p. 171. n. 142. & seq. fusè.* Tempore Divi Bernardi nomine Conceptionis veniebat sola Conceptio carnalis, in ipsa Seminum commissione consistens. *p. 26. n. 73. & seq. fusè.*

C.

Cajetanus fatetur, quòd una Exceptio non falsificat Sermonem in materia morali, etiam in Sacro Textu. *p. 91. n. 96. & inde.*

Caro humana multipliciter dici potest Caro Peccati. p. 29. n. 82. & seq.

Christum, quare meritò dicimus, nos redemisse à Captivitate Peccati, ac Demonis, & Mortis? *p. 136. n. 14. & seq. fusè.* Christus Nostræ Redemptionis pretium nonnisi Æterno Patri obtulit. *p. 136. n. 16.* Poterat Christus Dominus nos redimere, ac reconciliare Deo; & adhuc permissivè nos hinc relinquere sub Diaboli Servitute. *p. 139. n. 25.* Poterat etiam sola vi ac potentia suæ Majestatis nos redimere à Captivitate Diaboli. *p. 139. n. 26. & inde.*

Christus, Homines redimendo, etiam modo proportionato redemit cuncta, in Hominis gratiam & servitium procreata. *p. 168. n. 132. & seq. fusè.* Ostenditur, ad Christum, ut Redemptorem, per se spectasse Præservationem à Peccatis. *p. 178. n. 166. & seq. fusè.* Quare Christi Humanitas, à Potentia peccandi liberata, non dicatur redempta? *p. 205. n. 268.* Christus licet sua etiam Passione, ac Morte meruerit Virginis Præservationem à nobis propugnatam; non ideò tamen passus est, ac mortuus pro Virgine, ut nimirum Virgo redimeretur. *p. 384. n. 571.* Omnia Christi merita fuerunt defactò ordinata ad ejusdem Passionem, & Mortem, tanquam ad omnium complementum. *ibid.*

Christi meritum, & meritum Adæ satis respectu nostri differunt: & quare? *p. 62. n. 201. & seq.* Falsum est, quòd Christus non suscepit Baptismi Sacramentum, à seipso institutum, quia nunquam fuit sub Peccato. *p. 387. n. 584.* Quare non decuit Christum baptizari Baptismo, à se instituto? *p. 388. n. 586. & seq.* Christus Dominus fuit in primo signo absolutè prædefinitus ad esse futurum ob ipsius Misterii excellentiam; in cujus gratiam deindè prædefinitæ fuerunt ceteræ Creaturæ. *p. 423. n. 710. & seq. fusè.* Christus est causa exemplaris, & finalis omnium Prædestinatorum. *p. 424. n. 714. & seq.* Implicat, Christum sub diversa licet consideratione fuisse prius simul, & posterius à Deo efficaciter volitum quò ad esse simpliciter, quàm aliæ Creaturæ. *p. 478. n. 724. & seq.* Si Christus ponatur prædestinatus antè omnem Creaturam; non ideò esset venturus, etiam si Univerfum non crearetur. *p. 429. n. 726. & seq.* Aliud est Christum venisse ob talem finem; & aliud eum absolutè non venisse, nisi ad hunc tantum finem. *p. 438. n. 742.*

Christum nedum ad redimendum Homines, sed etiam ob alios fines venisse, ipsi Adversarii fatentur: sic Patres nullatenus debent ri-

Tom. I.

gorosè intelligi. *p. 439. n. 746. & seq. fusè.* Christus, antè omnem Creaturam decretus, fuit etiam præelectus ut noster Redemptor in actu primo. *p. 440. n. 750.* An Christus, vi prioris Decreti prædefinitus, veniret ut passibilis, vel ut impassibilis, Adamo non peccante? Et rejicitur Mastrii Confutatio contra quorundam Scottistarum Responsionem. *p. 441. n. 752. & seq. fusè.* Non benè dicitur, quòd Christus, Adamo non peccante, veniret in Carne passibili, absque ulla nova Dei determinatione formali. *p. 442. n. 754. & seq. fusè.*

Christus, & Maria quomodò discriminantur quò ad remotionem à Peccato juxta Salmeronem? *p. 59. n. 190. & seq.* Christus, & Virgo sunt excipiendi omnino ab universalibus Locutionibus de Originali Peccato, licet ob diversam rationem. *p. 107. n. 74.*

Circumcisio fuit signum practicum remissionis Peccati: & quomodò? *p. 387. n. 584.* Secus verò Baptismus Joannis. *ibidem.*

Comprehensio passiva sub communi lege, & pacto duram prætulit Servitutem, tam potentialem, quàm actualem. *p. 191. n. 212. & seq.*

Conceptionis in momento implicat transitus de Peccato ad Justitiam. *p. 110. n. 82. & seq. fusè.*

Conceptus verus Marianæ Puritatis minime subsistit in mente illorum, qui Virginem, Immaculatam profitentur, ac simul eam peccasse in Adam affirmant. *p. 3. n. 3.*

Concionatores, proponendo Assertiones de Christiana Doctrina, munus scholasticum exercent vel formaliter, vel præsuppositivè. *p. 173. n. 148.*

Concipi sub Peccato, falsum est, quòd non sit concipi cum illo. *p. 109. n. 79.*

Conclusio unica, totius Operis scopus, extracta è visceribus Doctrinæ S. Francisci Salesii, proponitur. *p. 219. n. 38.*

Concupiscentia duplex, alia merè naturalis, alia vitiosa: & hæc est Peccati effectus; illa, verò locum habuit in statu Innocentiæ. *p. 195. n. 228.*

Connotativa, & Relativa in quo differunt? *p. 158. n. 97.*

Contingentia duplex, positiva, & privativa. *p. 206. n. 269.*

Contractio veri Debiti quòd seperabilis sit à contractione Culpæ, nova Speculatio est. *p. 68. n. 122.* Contractio Debiti Culpæ Originalis utique spectat ad contractionem ipsius Culpæ Originalis. *p. 121. n. 121.*

Controversia de Immunitate Virginis à Debito est eadem, ac illa de ejusdem Immunitate à Peccato, adhuc continuata. *p. 9. n. 19. & seq.*

Cordubensis v. Antonius.

M m m

David

D.

David præservatus à morte aperte rejicit Redemptionis condiciones, ab Adversarius designatas. p. 150. n. 69. & seq. fuse. Et si fuerit sub Periculo, non tamen sub Debito amittendi vitam. p. 151. n. 72. Quo prætio fuit redemptus à Periculo mortis? p. 153. n. 80.

Debitum Culpæ Originalis, de quo nunc lis est, non habebat, nec habet locum juxta Antiquorum Doctrinam. p. 24. n. 67. & p. 27. n. 76. & inde. Debitum duplex juxta Salmanticenses, physicum unum, morale alterum: & explicantur. p. 27. n. 78. & p. 116. n. 102. Debitum, à Salmerone admissum, longè distat à Debito Cajetani. p. 59. n. 192. & seq. fuse. Implicat Originale Peccatum sine suo Debito traduci ad Posteris. p. 35. n. 106. Juxta Antiquorum Doctrinam, adhuc nonnullis arridentem, nullum Debiti fundamentum potest in Adæ Posteris excogitari, quod antecedit ipsam Culpæ contractionem. p. 37. n. 112. & seq. fuse. Quod patet ex Scoti Contextu. *ibidem*. n. 114. Debitum Culpæ, competens Adæ Posteris, juxta Antiquorum Doctrinam, nequit esse *antecedens*, sed *merè concomitans*, vel *subsequens*. p. 39. n. 121. Quare in solo Adamo, juxta eandem Doctrinam, locum habuit Debitum antecedens? *ibidem*, & *infra* fuse.

Debitum Culpæ Originalis contrahendæ supponit Peccatum, verè & propriè in Adamo ab ipso Debente commissum. p. 45. n. 139. & inde. Quædam Scoti verba, perperam à nonnullis intellecta, ritè explicantur. p. 46. n. 143. & seq. fuse. Debitum contractum Culpæ Originalis est Actualis Peccati Servitus. p. 144. n. 45. Specificatur à suo termino, quod sit moraliter malum. p. 211. n. 11. Adeoque nequit non lædere Innocentiam, & Sanctitatem. p. 150. n. 67. Sed tamen, ut ab Adversariis expensum, nequit esse materia baptismalis ablutionis. p. 386. n. 578. p. 387. n. 584. & p. 389. n. 590. Unde ortum duxit separabilitas Debiti Culpæ ab ipsa Culpâ? *ibidem*, & n. seq. An sit verum, quod, stante Debito, vel Periculo incurrendi malum, hoc habendum est tanquam incursum? p. 151. n. 73. & seq. fuse. Nullum dari potest Debitum absolutè contrahendi Peccatum antè ipsam Peccati commissionem; sed tantum aliquod Periculū committendi illud. p. 156. n. 89.

Debitum contrahendi Peccatum, cum insit Posteris, nequit non evincere, quod etiam Posteris in Adamo peccarint. p. 160. n. 104. Servitus Debiti differt à Servitute Periculi: & in quo? p. 166. n. 225. & seq. fuse. & p. 179. n. 169. Servitus Debiti, ac Servitus Periculi quo sensu dici possunt radicales, & virtuales? p. 167. n. 128. & seq. Si malum ratione vel Debiti vel Periculi habendum esset ut reverà in

cursum; admittentes Periculum, & multò magis Debitum in Virgine possent liberè asserere, quod ipsa Originale Peccatū incurrerit. p. 169. n. 171.

Decretum mittendi Christum, ut passibilem, si inniteretur Scientiæ Mediæ, qua Deus vidit Adamum peccaturum &c. & deindè decreverit Mundum creare propter Christum; potius Christus crearetur propter Mundū, quàm è contra. p. 420. n. 699. Aliud est loqui de Divino Decreto, ut integro, & completo; & aliud est de eodem loqui per nostrum concipiendi modum in plura signa distincto. p. 429. n. 726. & seq. Nil obstante Incarnationis Decreto, habito in primo signo, adhuc potuit Deus velle Incarnationem ad Hominem redimendum. p. 440. n. 749. & seq. Falluntur Adversarii differentes de Decreto Incarnationis quò ad substantiam, ac si esset adæquatè contradistinctum à Decreto Incarnationis quò ad modum. p. 443. n. 757. & seq. fuse. Ex hoc, quod Decretum Incarnationis quò ad substantiam fuerit componibile cum Christi passibilitate, vel impassibilitate, ritè infertur indigentia novæ determinationis, seu novæ ejusdem Decreti extensionis circa vel passibilitatem, vel impassibilitatem. p. 444. n. 761. & seq.

Denominatio repugnat sine forma denominante, ipsimet denominationi proportionata. p. 410. n. 668. & seq. fuse. Denominatio captivitatis non est extrinseca, sed intrinseca. p. 158. n. 98.

Deus nequit, saltem de potentia ordinaria, non odisse, & non condemnare eum, qui secundum præsentem justitiam innodatur Peccato. p. 118. n. 110. Dei abominatio non terminatur ad Adæ Posteris, nisi ut ad Reos Peccati in Adamo commissi, & nonnisi ut pro tali temporis instanti prævisos realiter existentes. p. 111. n. 85. Nil mirum, quod Deus modo supereminenti, ac singularissimo Sanctissimæ suæ Genitrici se communicaverit: quin mirum è converso foret, si modo communi, ac vulgari de ea disposuisset. p. 208. n. 1. Deus nec absolutè potentiâ facere potest, quod concipiatur cum Originali Macula, qui non peccavit in Adam. p. 394. n. 609. Quid importat Deum, prævidere ab æterno Adamum, & ejus Posteris casuros? p. 404. n. 647. Non est Dei Justitiæ consonum voluntatem alicujus Posteris alligari voluntati Adæ post patratum Peccatum. p. 413. n. 679.

Deus Scientiâ Mediâ instructus nequit absolutè decernere aliquod, quin prius absolutè statuatur futuram conditionem, vel circumstantiam, quæ est ipsi motivum efficax absolutè decernendi futurum illud. p. 418. n. 693. Si secus foret, æquè potuisset antè prævisū Adæ Peccatum decernere Christum, ut absolutè passurum, ac Virginem, ut absolutè eligendam in

Dei

Dei Matrem, & à communi lege, & pacto absolutè excipiendam. *ibidem*. In primo signo absolutè decrevit Christum, Deum Hominem, propter ipsius Mysterii excellentiam; & deinde in gratiam Christi futuri Angelos, & Homines, totumque Mundum. *p. 423. n. 710. & seq. fusè*. Ex hypothese, quòd efficaciter velit plura bona, nequit primò & principaliter velle, majus bonum propter minus bonum. *p. 426. n. 719*. In sola Virgine, plusquam in ceteris omnibus Creaturis simul sumptis, suam ostendere voluit Bonitatem, Magnificentiam, & Gloriam, ceteraque Attributa. *p. 432. n. 731*.

Diabolus Potestatem in nos acquisivit ob Peccatum, tanquam Tortor, ac Divinæ Justitiæ Minister. *p. 134. n. 10. & seq. fusè per totum Caput*. In nostra Redemptione nullus intervénit Diaboli consensus. *ibidem*. Quo sensu verissimè, & catholicè dicuntur Homines propter Peccatum à Servitute, & Potestate Dei translati in Servitutem Diaboli? *p. 135. n. 12. & seq. fusè*.

Dictio exclusiva in Positionibus generalibus nihil obstat Virginis Privilegio. *p. 87. n. 11*. In materia morali est de se, non *logico rigore*, sed *moraliter* intelligenda juxta subjectam materiam. *p. 89. n. 19*. Ponderatur hæc Positio, exclusiva Dictione affecta: [*Nemo bonus, nisi solus Deus*.] *p. 90. n. 25*. Talis Dictio solum firmat Regulam contra illos, qui sunt ejusdem lineæ, & ordinis. *ibid. & seq. fusè*.

Dignitas Pænæ differt ab executione Pænæ: & in quo? *p. 33. n. 99*.

Divus Dionysius expressè favet Redemptioni Præservativæ, quicquid Adversarii dicant. *p. 168. n. 130. & seq. fusè*.

E.

ENS morale ut resultet, quid requiratur? *p. 411. n. 670. & 671*.

Exceptio ab effectu legis, & non ab ipsa lege implicat. *p. 32. n. 96*. Exceptio solius Christi in materia Peccati Originalis non firmat Regulam contra Virginem. *p. 88. n. 15. & seq. fusissimè*. Ab universalis Mortis lege an detur Exceptio? *p. 88. n. 16. & inde*. Una Exceptio ex Cajetano non falsificat sermonem universalem in materia morali, etiam in Sacro Textu. *p. 91. n. 96. & inde*.

Exceptio Virginis à Culpa Originalis Debito iisdem omnibus Argumentis evincitur, quæ militant pro ejusdem Exceptione ab ipsa Culpa: & oppositum astruētes Circulum vitiosum constringunt. *p. 22. n. 58*.

Exceptus à Sententia lata contra Adamum, ut nostrum morale Caput, nequit non esse pariter exceptus à communi transgressione, ac tandem à communi quoque lege. *p. 31. n. 93*.

Implicat aliquem dici exceptum ab ea lege, quam vel in se, vel in alio violavit. *p. 32. n. 97. & inde*.

Exemptio à lege, quæ ex se competit Principi, juxta legis naturalis dictamen ex Privilegio conceditur Augustæ. *p. 88. n. 15*.

Extrahere quid sit? *p. 146. n. 53*.

F.

Fideles Beatæ Virginis Conceptionem collunt, non ob solam Peccati Originalis carentiam; sed ob excellentissimam Gratiam sanctificantem, ipsi à Deo ab instanti animationis communicatam. *p. 397. n. 619*.

Divus Franciscus Salesius in suo Discursu ex Sacris Literis, & Doctrina Antiquorum, asserenda proponit quæcunque ad majorem Virginis Gloriam in nostro hoc Opere propugnamus. *p. 216. n. 27. & seq. fusè*. Quare sanctus ille Vir nullam fecit explicitam mentionem de Debito Culpa Originalis? *p. 220. n. 40*. Supponit in Virgine nedum Innocentiam illam, quam primus Adam perdiderat, sed etiam excellentissimam participationem Redemptionis per secundum Adam acquisitam. *ibidem*.

Franciscus à S. Augustino evincitur in eo, quòd non possit defendere, quòd Virgo post contractum Debitum fuerit omnino immunis à Culpa. *p. 262. n. 260. & seq.*

Franciscus Bonæ Spei docet ex Tridentino constare Virginis Exceptionem à generalibus Scripturæ Locutionibus in materia Peccati Originalis. *p. 85. n. 5*.

G.

GRATIA dupliciter sumi potest, nempe largè, & strictè. *p. 394. n. 609*. Gratiæ privatio non est formaliter Peccatum. *p. 396. n. 618*. Implicat veram Justitiæ, & Gratiæ privationem componi simul cum Sanctitate & Originali Innocentia: quòd verum est, etiam supponendo, quòd non sit privatio totius Gratiæ; dummodò sit pænna Peccati, cujus est totam omnino Gratiam destruere. *p. 403. n. 642. & p. 422. n. 709. & p. 433. n. 733. & seq. fusè*.

Gratia Originalis non opponitur de se carentiæ Originalis Justitiæ, nec Debito habendi eam Justitiam. *p. 43. n. 135*. Collata in primo instanti creationis Animæ alicui Adæ Postero, supponit ejusdem Præservationem ab ipso peccasse in Adam, & à lege, & pacto. *p. 44. n. 137. & seq.*

Gratia Virginis per Adversarios est verè justificativa, & remissiva Peccati in Adamo commissi; quæ idcirco eam transtulit è statu primi reatus, mortis, & captivitatis ad statum amicitie, vite, ac libertatis. *p. 159. à n. 99*.

Jacobus

Jacobus Granados minùs rectè à Salmanticen-
sibus carpitur, eo quòd ejus Consequentia,
inutilis sit, ac de subjecto non supponente. p. 128.
n. 147. & seq. fuse. Imò Salmanticensium con-
futativa Responsio est expressè contra Triden-
tinum; & sic de subjecto non supponente. p. 128.
n. 148. Alia ejusdem Illatio ridicula non est, ut
iidè Patres contendunt; sed legitima ostenditur;
imò potius talis est ipsorum Redargutio. p. 130.
n. 155. & seq. fuse.

Immunitas Virginis à Culpa Originali sum-
mum infra Fidem certitudinis gradum attingit;
esque proximè definibilis de Fide. p. 3. n. 3. Si
Immunitas B. Virginis à communi lege, & à
peccasse in Adam fuit per se dependens à meri-
tis Passionis, & Mortis Christi prævissis; non
potuit in Mente Divina futuritionem absolutam
habere, nisi post absolutam eorum meritorum
prævisionem. p. 399. n. 628. Præsupposita recta
terminorum apprehensione, nemo non amplexa-
bitur Immunitatem Deiparæ à Debito. p. 83.
n. 268. Contra Virginis Immunitatem à Debito
frustra obijciunt Authores Adversarii universa-
lem Locutionem Scripturæ; cum deberent po-
tius ostendere illegitimam Virginis Exceptio-
nem à lege, Posteris Adæ communi: quod ta-
men ostendere nequaquam possunt. p. 84. n. 1.

Incarinatio Verbi Divini, ut facienda in Car-
ne reipsa passura, præsupponit prævisum Pec-
catum Adæ, ut Capitis moralis Posterorum.
p. 398. n. 675. & seq. Excellentia Mysterii In-
carnationis est independens à cæteris Rationi-
bus, quæ omnes illam supponunt. p. 423. n. 711.

Inclinatio, seu Appetitus est duplex, innat-
us, & elicited: qui item dividitur in sensitivum,
& intellectivum. p. 183. n. 181. Appetitus in-
natus est merè habitualis; elicited autem est In-
clinatio actualis. *ibidem*.

Inclusio conditionata in pacto suspēdit ipsam
Inclusionem; quæ minimè verificatur, nisi pu-
rificata conditione pro futuro appositā. p. 415.
n. 684. Si conditionata Inclusio in pacto suffice-
ret ad peccandum in Adamo; nil referret, quòd
Adæ Peccatum reverà fuerit moraliter à Poste-
ris elicited. p. 415. n. 686. Nil prodest validæ
Inclusioni in pacto, quòd futura conditio sit ex-
titura. p. 417. n. 690.

Innocentia duplex. p. 19. n. 49.

Joannes de Carthagera ex eadem sua Do-
ctrina evincitur in eo, quòd non possit defen-
dere, quòd Virgo post contractum Debitum
fuerit omnino immunis à Culpa. p. 82. an. 266.

Joannes de Carthagera, & *Gregorius Va-*
lencia benè penetrarūt Catharini Mentem. p. 49.
n. 155. Licet immeritò idem de Valencia infe-
rat ex Catharino verum Debitum in Virgine.
p. 50. n. 156.

Joannes Baptista de Lezana docet, ex Tri-
dentino constare Virginis Exceptionem à gene-
ralibus Scripturæ Locutionibus in materia Pec-
cati Originalis. p. 85. n. 5.

Joannes de Lugo Cardinalis, componens Ex-
clusionem Virginis à pacto, atque illius Immu-
nitatē à Debito propter Christi passibilis meri-
ta, impugnatur. p. 405. n. 648. usque ad n. 690.
Stante Lugi Doctrina, nulla, ex Fœminis fuisset
absolutè inclusa in pacto, nec peccasset in
Adam, nec Debitum Culpæ contraxisset. p. 405.
n. 649. & p. 409. n. 669. Item, stante ejus Sen-
tentiā, vitari nequit, quin Deus Scientiā Visio-
nis antè Decretum efficax de Redemptione,
agnoverit Virginem Mariam Debito subjectam,
eo modo, quo alios Posteror. p. 409. n. 666. Lu-
gi Exempla, pro se adducta, supponere videntur
Originale Peccatum non esse veram Culpam,
sed puram Pœnam. p. 410. n. 667. Juxta Lugi
suppositionem implicat, Fœminas per veram, &
legalem Jurisdictionem in Adamo peccasse.
p. 412. n. 673. & seq.

Joannes Perlinus immeritò Catharinum, &
Salmeronem excludit à negantibus in Deipara
Debitum. p. 57. n. 184. & seq. fuse.

Isaias quare ait: [*Gratis venundati estis?*]
p. 204. n. 262.

Jurisdictio quòd tendit? p. 16. n. 40. Imme-
diatè afficiens moralem Posterorum influxum in
Adæ Peccatum, nequit efficere, quòd Poster-
i verè in Adamo peccaverint. p. 408. n. 662. &
indè.

Justificatus in ipso conceptionis momento
per solius Gratia infusionem, non habet per
Scotum carentiam Justitiæ debitæ: & quare?
p. 45. n. 142. Implicat, quòd Justificatus in
conceptionis momento acceperit à Deo Justi-
tiam in Adamo. p. 47. n. 146. & seq.

Justitiæ & Gratia privationem, implicat,
componi simul cum Sanctitate, & Originali In-
nocentia. p. 403. n. 642. & p. 422. n. 709. &
p. 433. n. 733. & seq. fuse.

L.

Legis duplex est effectus, primarius unus,
ab illa per se intentus; secundarius alter,
intentus ab ea per accidens. p. 32. n. 98. Lex
imposita non dat occasionem peccandi: sed hoc
non tollit occasionem acceptam. p. 194. n. 222.
& seq. Lex primariò, & per se dirigit, & obli-
gat; secundariò, & per accidens, ac sub condi-
tione vult punitionem Reorum. *ibid.* & seq.
Constituit Subditos obnoxios Culpæ, & Pœnæ.
p. 194. n. 224.

Liberari aliud est à Macula contracta, &
aliud à Macula contrahenda: & sic est alia, &
alia Redemptio. p. 150. n. 66.

Liberatio à malo contracto est Redemptio
Extra-

Extractiva : Liberatio verò à solo Periculo est Redemptio Præservativa : si tamen Periculum merè *objectivè* spectetur ; secus verò, si consideretur *subjectivè* , & prout est malum quoddam actù premens , & affligens . p. 162. n. 109. Liberatio à Debito alicujus mali , nondum contracto ipso malo , est Redemptio mista . *ibid.* Liberatio est translatio è statu servili ad statum liberum ; unde distinguitur juxta Servitutis diversitatem . p. 166. n. 123. Liberatio , & Extractio à malo differunt : nam Liberatio competit , ut genus , tam Redemptioni Extractivæ , quàm Præservativæ ; quæ quidem differunt per speciales rationes . p. 145. n. 48. & seq.

Loca Sacræ Scripturæ de Culpa Originali quòd solius Christi Exceptionem admittant , est falsum . p. 10. n. 22. Idem dicitur de generalibus Positionibus SS. Patrum . *ibid.* n. 23. & seq.

Lucas Wadingus decipitur , dubitans , quòd ex Debiti negatione in Virgine tollatur è medio ipsius vera Redemptio : imò potius , eo Debito admissio in Virgine Immaculata , è medio tollitur Originale Peccatum . p. 210. n. 9. & seq. *fusè* . Afferere videtur , quòd Adæ Peccatum fuit simul , & non fuit quoque Peccatum Posterorum . p. 212. n. 13. & seq. Idem non benè intelligit Originalis Peccati naturam . p. 212. n. 15. Attentis nostris Principiis , nil vereri debet , quòd Virginis Redemptio corruat . p. 212. n. 16. Imò ex iis sequitur magis eam indiguisse Redemptore . *ibid.* Ejusdem Doctrina , quam habet in Opusculo de Baptismo B. M. V. breviter indicatur . p. 336. n. 579. & seq.

Idem Wadingus in quodam alio Opusculo diffusè discutit , quàm certum sit , Mortem esse Peccati supplicium : & sub Cap. 4. causam Mortis Deiparæ inquit . p. 389. n. 591. & seq. *fusè* . Ostenditur falsò instructus de Peccato Originali , ejusque Debito , ac Translatione . p. 390. n. 594. & seq. Causam mortis Deiparæ inquirendo , non debebat præscindere ab ea . *Quæstione* : [*An & ipsa in Adam peccaverit , atque illius Peccati Debitum cōtraxerit ?*] p. 391. n. 597. Malè futurum appellat id Peccatum , quòd Adæ Posterì in sua conceptione contrahunt ; idemque Peccatum esse Mortis corporalis causam . p. 391. n. 598. & seq. Perperam , asserit Sanctissimam Virginem mortuam ex conditione Naturæ mortalis , & destitutæ . p. 392. n. 600. Terminis abutitur , dividendo Redemptionem in suas species . p. 145. n. 48.

M.

Maledictio , & **Maledictum** quid importent ? p. 289. n. 260. & seq. Esse sub maledicto legis supponit esse in Peccato . p. 290. n. 261. Esse sub maledicto legis idem est , ac esse

Tom. II.

sub maledicto , ac etiam sub chirographo primæ damnationis , consequētis Adæ Peccatum . p. 290. n. 262. & seq.

Malum jam contractum , & sic existens , & Malum solum existens in Debito , vel Periculo satis differunt . p. 161. n. 108. Si Malum ratione vel Debiti , vel Periculi habendum esset ut reverà incursum ; admittentes Periculum , & multò magis Debitum in Virgine possent liberè asserere , quòd ipsa Originale Peccatum incurrit . p. 179. n. 171. Actù non oppressus à Malo etsi non indigeat Redemptione Extractiva ; indiget tamen Redemptione Præservativa . p. 207. n. 273.

Maria Virgo aliter indiguit Redemptione , quàm ceteri Adæ Posterì . p. 8. n. 14. & seq. Ejus mors corporalis non fuit Pœna Peccati . p. 8. n. 16. Idem dicas de aliis ejusdem pœnalitatis . *ibid.* Quo sensu dicitur *Immaculata* ? p. 18. n. 48. *in fine* . Implicat primò , eam , fuisse à communi Lege exceptam , ac simul peccasse in Adam . p. 33. n. 100. Implicat secundò , eam defactò peccasse in Adam , nec tamen fuisse maculatam . p. 221. n. 43. Implicat tertio eam fuisse , ut reipsa fuit , ab Originali Peccato immunem , non autem & ab ejus Debito . p. 80. n. 257. & seq. *fusè* . Puritas Mariæ Virginis paulatim crevit in conceptu Theologorum . p. 34. n. 102. Quò magis impugnatur Virginis Mariæ Puritatis amplificatio , eò magis illustrior , ac venustior coruscat . p. 65. n. 210. & seq. Purgatio , & Sanctificatio materiæ Corporis Mariæ Virginis absentiam infert cujusvis Debiti . p. 80. n. 255. & seq. Falsò asseritur B. Virgo Maria *extractivè* redempta , eo quòd fuerit captiva , peccatrix , & mortua in Adamo . p. 18. n. 172. & seq.

Beatissima Virgo Maria fuit verè & propriè per Christum redempta ; non tamen vulgari modo cæteris communi , sed modo singularissimo , & eminentissimo . p. 164. n. 17. & p. 180. n. 174. & p. 219. n. 38. & seq. *fusè* . Fuit Primogenita Redemptoris , tam ordine Naturæ in Mente Dei , quàm Dignitatis , ac Redemptionis participatione . p. 213. n. 18. & seq. Fuit præservativè redempta nedum ab Originali Peccato , sed etiam ab omnibus Personalibus . p. 206. n. 269. ubi Salmanticensium Responsio pluribus confutatur . Non indiguit Christi Passionem ad sui Redemptionem . p. 214. n. 20. & 21. Repugnat fuisse immunem ab omni Periculo subeundi aliquam Maculam , & non à Debito illam incurrendi . p. 219. n. 39. Ex Tridentino Concilio fuit omnino immunis à quolibet Peccato Veniali . p. 220. n. 41. Fuit etiam ab instanti suæ animationis Gratia inamissibili instructa , secundum omnes Theologos , quò ad solum modum inter se discrepantes ; adeoque caruit Potentiâ proximâ peccandi personaliter . *ibidem* .

N n n

Quòd

Quòd fuerit reipsa immunis à contractione Maculae Originalis, est hodie certum, ea quidem certitudine, qua major infra Fidem haberi nequit. *p. 220. n. 42. Solum Controversia, urget de ipsius Immunitate à Debito Culpa Originalis, & Exclusionem à communi lege, seu pacto, & sic à Debito peccandi in Adam. ibidem.*

Omnia, quae probant Mariam Virginem, praedestinatum ad Maternitatem Dei, & sic ad summam Gratiam, & Gloriam ante omnem Creaturam, etiam probant eam non potuisse, includi sub communi pacto, nec sub communi lege comprehendi. *ibid.* Omnia etiam, quae probant Mariæ Virginis Impeccabilitatem, etiam ostendunt eam nullum habere potuisse Debitum contrahendi Maculam Originalem. *ibidem.* Ac tandem quaecunque probant Mariæ Virginis Immunitatem à Culpa Originali, etiam probant ejusdem Immunitatem ab illius Culpa Debito. *ibidem.*

Hinc, eam fuisse immunem ab omni Culpa Originalis Debito, ac etiam à proximo Periculo illam incurrendi alienam, Sacrae Scripturae Figuris demonstratur. Primò ex Mundi Creatione. *p. 221. n. 44. & seq. fuse.* Secundò ex Lucis Creatione. *p. 223. n. 52. & seq. fuse.* Tertiò ex Paradiso Terrestri. *p. 225. n. 57.* Quartò ex Muliere Genes. 2. descripta. *p. 225. n. 59. & seq. fuse.* Quintò ex Arca Noëtica. *p. 230. n. 74. & seq. fuse.* Sextò ex Regina Esther. *p. 232. n. 80. & seq. fuse.* Septimò ex Eliæ Nubecula. *p. 234. n. 87. & seq. fusissime.* Octavò ex Cantorum Sponsa. *p. 240. n. 108. & seq. fuse usque ad n. 128. inclusive.* Nonò ex Lilio inter Spinis. *p. 246. n. 129. & seq. fuse.* Decimò ex Aurora, Luna, & Sole. *p. 250. n. 140. & seq. fuse.* Undecimò ex Civitate Dei. *p. 253. n. 147. & seq. fusissime.* Duodecimò ex Muliere amicta Sole. *p. 257. n. 156. & seq. fusissime.*

Item secundò principaliter ejusdem Mariæ Virginis Immunitas demonstratur ex iisdem, verbis Divi Pauli Cap. 5. ad Rom. *p. 263. n. 180. & seq. fusissime.* Tertiò etiam principaliter ostenditur ex verbis Lucæ Cap. primo. *p. 268. n. 193. & seq. fuse.* Præterea iterum confirmatur eadem Demonstratio subsequentibus Archangeli verbis: [*Dominus tecum &c.*] *p. 272. n. 205. & seq. fusissime.* Quartò principaliter demonstratur ex ejusdem Deiparae verbis, Lucæ Cap. 1. relatis. *p. 278. n. 223. & seq. fuse.* Quintò demonstratur ex verbis exceptivis Tridentini Concilii. *p. 121. n. 120. & seq. fuse.* ac *p. 281. n. 232. & seq. fusissime.*

Eadem quoque B. V. Mariæ Immunitas ab omni seu Debito, seu Periculo proximo incurrendi Labem Originalem Authoritatibus SS. Patrum, & gravissimorum, antiquorumque Doctorum ostenditur. Primò ex Divo Augu-

stino. *p. 291. n. 265. & seq. fuse.* Secundò ex Divo Ildephonso. *p. 297. n. 283. & seq. fuse.* Tertiò ex Divo Anselmo. *p. 303. n. 301. & seq. fuse.* Quartò ex quadraginta quatuor aliis Authoribus. *p. 310. n. 325. usque ad n. 363.* Quintò ex Divo Bernardo. *p. 323. n. 364. & inde fuse de ejus Mente disputatur usque ad n. 398.* Sextò ex Divo Thoma. *p. 334. n. 399. & seq. fuse.* Septimò ex Divo Bonaventura. *p. 339. n. 410. usque ad n. 433.*

Idem ostenditur iisdem Rationibus, quibus Scotus evicit Immunitatem à Culpa Originali. *p. 345. n. 430. & seq. fuse.* Aliisque itidem Rationibus efficaciter evincitur, Immaculatam Dei Genitricem Mariam in Adam non peccasse, nec ullum talis Peccati Debitum contraxisse. *p. 350. n. 457.* Primò ex identitate ipsius Debiti cum ipsa Macula Originali. *p. 350. n. 458. usque ad n. 468.* Secundò ex repugnantia formali, inter Culpa Originalis Debitum, & ipsius Culpa Præservationem versante. *p. 353. n. 469. usque ad n. 473.* Tertiò ex repugnantia, quæ resultat in Divinis Decretis, supposita Adversariorum Sententiâ. *p. 355. n. 474. usque ad n. 487.* Quartò ex singulari conditione Divinae Dispensationis, qua firmata est Virginis Mariæ Exceptio à communi lege. *p. 358. n. 488. usque ad n. 493.* Quintò ex turpissima Debiti conditione, cui summè opponitur nobilissima Dei Parentis conditio. *p. 360. n. 494. usque ad n. 504.* Sextò ex Gratia inamissibilitate, quam Sacra Deipara obtinuit à primo suæ Conceptionis instanti. *p. 364. n. 505. usque ad n. 514.* Septimò ex Officio Mediatrix, quo functa est, ut & ipsa esset suo modo Causa nostræ Salutis. *p. 366. n. 515.*

Præterea eadē Virginis Mariæ Immunitas etiam à Culpa Originali Debito practice demonstratur iisdem Rationibus, quibus Theologi omnes probant Immunitatem ejusdem à Culpa. *p. 369. n. 577. usque ad n. 550.* Idipsum evincitur illo Argumento, quo Virginis Mariæ Innocentia Originalis firmari solet, ob carentiam omnis Peccati Personalis, etiam Venialis. *p. 377. n. 551. usque ad n. 561.* Maria Virgo non indiguit Gratia strictè sumpta ad vitandam Maculam Originalem: præsuppositivè autem, indiguit ad id Gratia largè sumpta; quæ Beneficium, & Privilegium sonat. *p. 394. n. 609.* Supposita ipsius Prædestinatione ante omnem Creaturam, proximè non indiguit aliquo Privilegio, ne sub communi lege comprehenderetur. *p. 394. n. 610.* Nec ejusdem Præservatio ab Originali Labe tribuenda est Gratia Sanctificanti, sed singularissimo Privilegio. *p. 395. n. 611. & seq. fuse.* Unde si non habuisset in Conceptione Gratiam Sanctificantem; hujus carentia fuisset mera negatio, & non privatio. *p. 396. n. 618.*

Tantum abest, quod B. Virgo Maria fuerit sub morali Adæ influxu constituta, ut potius è converso ipse Adam, & ejus Posterius debuerint, ac debeant omne bonum ab illa mediatè recognoscere; cum sit mystici Corporis Ecclesiæ Collum, Christo Capiti immediate unitum. *p. 397. n. 621.* Sublatis pœnalitatibus ad meritorum cumulum, atque ad conformandum se Filio, in Virgine repertis, cætera ad Iustitiam Originalem spectantia in ipsa fuerunt. *p. 398. n. 623.* Qui negant venturum Christum, Adamo non peccante, nullatenus salvare possunt, quod B. Virgo Maria fuerit ex Christi meritis præservata à Labe Originali. *p. 399. n. 626. & inde fusè Theologorum Opiniones impugnando.*

B. Virgo Maria absque ullo libidinis estu, imò & summa castitate, ac sanctitate, specialique Spiritus Sancti assistentia, & concursu fuit à Parentibus genita. *p. 287. n. 253.* Fuit novum Dei Opus mirabilissimum, ab omni Humanæ Naturæ vetustate alienum. *ibid.* Potius fuit Fœtus Gratiæ, quàm Naturæ. *p. 288. n. 255.* Fuit ex immaculato Parentum semine genita, præveniente Gratiâ Naturam. *ibid. & seq.* Edita fuit tanquam *Lux*, ab omni tenebrarum nævo semota. *p. 288. n. 257.* Quavis autem fuerit per merita etiam Passionis, ac Mortis Christi præservata; non ideo tamen Christus passus, ac mortuus est, ut Virgo redimeretur. *p. 384. n. 571.* Ut statuatur, eam obiisse Mortem, non in pœnam Peccati, debet immunis prædicari ab ipso peccasse in Adamo. *p. 391. n. 599.* Et nonnisi hac de causa, quia in eo non peccavit, nec Peccati Debitum proinde contraxit, nullam quoque Pœnam subiit, propter illud Peccatum inflictam. *p. 392. n. 601.*

B. Maria Virgo caruit Dono Immortalitatis, ut esset Filio suo conformior: & hoc secundum aliquos ex sua electione. *ibid.* Sicque mortua est ex conditione Carnis purè naturali; & quidem Morte causata ex vi excessivæ Charitatis. *p. 392. n. 602. & seq.* Caruit etiam Dono Immortalitatis, & Impassibilitatis, ut esset Adjutorium Christi quod ad nostram Redemptionem. *p. 392. n. 603.* An autem fuerit Paradisum ingressa, si antè Christi Mortem è vita migrasset? *p. 393. n. 604. & seq. fusè.* Plures Theologi optimè defendunt, quod Virgo Maria defactò fuit, permanenter Viatrix simul, & Beata. *p. 393. n. 607.* Alii autem satis ineptè dicunt, quod in sua Conceptione indiguerit Gratiâ remissivâ Peccati commissi in Adamo, ne illius Maculam subiret. *p. 394. n. 608.*

B. Virgo Maria, semel inclusa in pacto, non potuit amplius excludi. *p. 400. n. 631. & seq. & p. 403. n. 642.* Si fuisset electa ex possibilibus post prævisum Adæ Peccatum ut absolute futurum, nullatenus potuisset ob Christi merita eximi à

pacto, à peccasse in Adam, & à Debito. *p. 401. n. 635. & seq.* Fuit autem in secundo signo post Christum prædestinata ad Maternitatem Divinam. *p. 430. n. 727.* Fuit etiam sic prædestinata, ut esset in omnibus Christo simillima per Gratiarum immensitatem, ac Perfectionum excellentiam. *ibid. & n. 728. ac seq. fusè.*

In sola Virgine Maria Deus, plusquàm in cæteris omnibus Creaturis simul sumptis, suam ostendere voluit Bonitatem, Magnificentiam, & Gloriam, cæteraque Attributa. *p. 432. n. 731.* Fuit Virgo Maria Mundi Corredemptrix. *ibid.* Virgini Mariæ favent ea Canticorū verba: *Sub Arbore malo &c.* quæ alioquin contra illius Prædestinationem antè omnem Creaturam expendi solent. *p. 432. n. 732. & seq. fusè.* Sub Arbore malo suscitata, hoc est, excitata dicitur ad aggrediendum, ac perficiendum maximum Divinæ Misericordiæ Opus, in remedium lapsus Adæ, & Posterorum, simul cum Christo, cum quo prius fuerat jam in primo signo prædestinata. *p. 435. n. 736.*

Hæc secunda Virginis Mariæ Prædestinationis, ut esset Mater Christi passuri, & morituri ad nos redimendum, ex eadem Sacra Scriptura firmatur. *p. 435. n. 737.* Item ea duplex Mariæ Virginis Prædestinatio subtilissima quadam P. Vieiræ Ponderatione scripturali roboratur. *p. 436. n. 738. 739. & 740.* Antè omnem Creaturam prædestinata, etiam fuit ex Christi meritis primò electa in Dei Matrem, ac simul supremæ illius Dignitatis intuitu ad proportionatam Gratiam, & Gloriam; quo in statu constituta non potuit absque Divinorum Decretorum, aperta contradictione deinde includi cum cæteris aliis Adæ Posteris in pacto cum Adam inito, & sub communi lege comprehendi. *p. 446. n. 764.* In secunda Prædestinatione fuit evecta ad Gratiam sublimiorem, atque ampliora Dona, & Privilegia, ut esset digna Mater Christi passuri, & morituri ob Mundi Redemptionem. *p. 446. n. 768.* Fuit exclusa à Pacto, & sic præservata ab Originali Culpa, & ejus Debito, ex vi meritorum Christi à Passione, & Morte independentibus. *p. 446. n. 769. & seq. fusè.*

B. Mariæ Virgini adæquatè meruit Christus talem Præservacionem per merita suæ Passionis, & Mortis, utpotè ordinata defactò ut complementum suorum meritorum. *ibid.* Fuerunt namque in Christo merita de se independentia à statu, seu passibilitatis, seu impassibilitatis. *p. 448. n. 773. & seq. fusè.* Quia sicut per accidens venit Christus in Carne passibilis: sic etiam per accidens ea merita, quibus ipse obtinuit dona, collata B. Virgini Mariæ, Angelis, & primis Hominibus pro statu Innocentiæ, fuerunt dependentia à Carne passibili. *p. 449. n. 777.* Sicque aliud est Christum Morte sua pro Maria Virgine meruisse; & aliud Christum fuisse

fuisse mortuum propter Mariam Virginem. p. 447. n. 769. & p. 449. n. 777. Pluribus de causis Virgo Maria excipi debet ab universalibus Locutionibus de Peccato; etiam, cum solus Christus expressè excipitur. p. 89. n. 21. & seq. *fusè*. & p. 107. n. 73. & 74.

Medicina an dici possit cibus, & potus quotidianus, quibus alimur? p. 178. n. 164. & seq.

Medici proprium munus est tam Morbum, ut sic, curare, quam ab eo præservare: quod idem dicas de Redemptore in sua linea. p. 175. n. 158. & seq. *fusissimè*.

Vide etiam *Morbum*, ut sic, curare.

Medium inter propinquius, ac Medium aptius, vel utilius, nobilius, &c. magnum est discrimen. p. 425. n. 717. & seq. Medium propinquius habet rationem finis respectu Medii remotioris: secus verò Medium utilius respectu minus utilis, aut nobilius respectu minus nobilis, &c. quamvis possint per accidens, & ex libertate volentis coincidere Medium propinquius, & Medium utilius, & nobilius. p. 426. n. 718.

Meritum Christi, ex ejus Passione redundans, non potuit à Deo prævideri ut absolute futurum pro eo signo, in quo Adam solum intelligitur institutus Caput morale Posterorum. p. 398. n. 675. & seq.

Morbum, ut sic, curare, atque ab eo præservare per se spectat utique tam ad Medicum, quam ad Redemptorem in sua linea. p. 175. n. 158. & seq. *fusissimè*. Imò præservare à morbo est nobilissima pars Artis Medicæ. *ibid.* Si præservare à morbo corporali per se non spectaret ad Medicum corporalem, præservare à morbo spirituali neque per se spectaret ad Medicum spirituales. p. 176. n. 161. Curatio, & Præservatio à morbo, tam corporali, quam spirituali, ab eadem Virtute, & Facultate in sua linea procedunt. p. 177. n. 162. & *indè*.

Mors, aliasque Pœnæ, ab Adamo in Posteris transfusæ, non sunt Pœnæ Habitualis Peccati, quo Posterius in conceptione maculantur: sed bene illius Peccati Actualis, quod ipsi in Adamo perpetrarunt. p. 390. n. 594.

N.

Nativitas duplex, in Utero, & ex Utero. p. 107. n. 75. & 76. & seq. *fusè*.

Naturam, ut sic, implicat peccare. p. 17. n. 44. & seq.

P. Nierembergius plura habet pro Immunitate Deiparæ à Debito. p. 76. n. 244 & *indè*. Innumeros citat Authores, faventes Deiparæ Immunitati ab omni Debito: ac nobiscum sentire ostenditur. p. 76. à n. 243. usque ad n. 252.

Nomen quando dicitur de aliqua re largè & improprie, ac metaphoricè? p. 201. n. 251.

O.

Objectiones contra Marianam Immunitatem à Debito referuntur. p. 380. n. 562. usque ad n. 570. Ac retunduntur. p. 384. n. 571. usque ad n. 623. Adversariorum Objectiones ritè pensæ nedum probant Virginem Immaculatam contraxisse Debitum Culpæ Originalis, sed etiam ipsam Culpam. p. 384. n. 572. & p. 385. n. 575. & p. 387. n. 584. & p. 389. n. 591. Obiectio quadam, ex *Cant.* 8. excerpta contra Virginis Prædestinationem ante omnem Creaturam retunditur; ac ita retorquetur, ut evidenter Virgini faveat. p. 432. n. 732. & seq. *fusissimè*. Ab urda, illata à Salazario contra asserentes Electionem efficacem Virginis ad Gloriam ante prævisionem Peccati & Mortis Christi, nullius roboris ostenduntur. p. 450. n. 778. & seq. *fusè*.

Occasio differt à Periculo. p. 182. n. 179. Occasio proxima quibus constituitur? *ibidem*. Cur non teneamur vitare Occasionem remotam? p. 182. n. 180. Omnis Occasio peccandi involvit aliquod peccandi Periculum. p. 183. n. 184. Quare, nil obstante Periculo, non teneamur vitare Occasionem remotas peccandi, in quibus versamur? p. 185. n. 191. & seq. Occasio peccandi non datur ab ulla lege, sed à nobis accipitur. p. 194. n. 222. & seq.

Opinio, negans Debitum Culpæ Originalis in Deipara, nedum utilissima est, sed est prorsus necessaria pro expeditione Causæ Immunitatis ejus ab ipsa Culpa. p. 12. n. 30. & seq. *fusè*. *Opinio*, asserens Virginem peccasse in Adam, salvare nequit eam fuisse absolute ac simpliciter Innocentem & Immaculatam. p. 19. n. 50. Major Opinionis Probabilitas undè? p. 66. n. 215. & seq. *Opinio*, negans Debitum Culpæ in Deipara, est intrinsecè Probabilior, imò & Communior, quam opposita. p. 68. n. 221. & seq. *fusè*. *Opinio*, negans Debitum in Virgine, est etiam extrinsecè Probabilior, & Communior, quam opposita. p. 71. n. 232. & seq. *fusè*.

Unde reverà Communior dicenda est *Opinio*? p. 71. n. 233. Et unde extrinsecè Probabilior? p. 72. n. 234. *Opinio*, affirmans Immunitatem Deiparæ à Debito Culpæ, hodie talis est, ut omnes eam sequi debeant. p. 72. n. 235. *Opinio* negantium Virginem verè & proprie fuisse per Christum redemptam ex diversa Redemptionis acceptione prodit, atque ex diversitate Sententiæ circa ejusdem Virginis Immunitatem ab Originali Peccato, & ab ejus Debito, vel etiam, Periculo. p. 209. n. 5. & 6. Negantes veram Virginis Redemptionem nequeunt facile ad inconveniens deduci. p. 210. n. 7.

Ordo signorum in Divinis, quem astruit Thomas Frances, maximas patitur Difficultates. p. 420. n. 701. & seq. *fusè*. *Ordo* rectus Divino-

vinorum Decretorum describitur, correspondens Doctrinæ, quam pro Virginis Puritate hactenus roborare studuimus. *p. 445. n. 765. 766. & 767.* Ordo Intentionis discernendus est ab Ordine Executionis, etiam in Intentione Divina. *p. 447. n. 772.*

P.

Pactum, cum Adamo initū, licet ingens beneficium fuerit respectu aliorum Posterorum; respectu Virginis tamen fuisset præjudicium. *p. 397. n. 622.*

Patres, saltim communiter, non sunt locuti de Debito Culpe Originalis, de quo nunc agitur. *p. 10. n. 24.* Imò suo modo favent Sententiæ Immunitatis ab illo. *ibid.* Plures ipsorum, Scoti Argumentum fulcientes, afferuntur. *p. 427. n. 720. & seq.* Patrum Authoritates, quæ videntur exclusivè loqui de Incarnationis motivo, non debent cum tanto rigore intelligi. *p. 438. n. 743. & seq. fusè.* Nec proinde urgent contra nostram Sententiam. *p. 441. n. 751.* Eodem modo se habent Patrum Testimonia, quamvis dictione exclusiva solius Christi prædita. *p. 86. n. 8. & seq. fusè.*

Patres Concilii Tridentini pro eodem habuere, quod Virgo fuerit immunis à Labe Originali, & quod in Adam non peccaverit. *p. 65. n. 212. & inde.*

Patres, ac Theologi Antiqui potius pro Virginis Immunitate à Debito citari debent cum Scoto: & quare? *p. 47. n. 148.*

Divus Paulus selectiores habet Authoritates pro Originali Peccato; quarum germanus sensus manifestè aperitur. *p. 114. n. 97. per totum Caput.* Ejus Propositio, à Tridentino allegata, utique loquitur de actuali Culpe contractione; aliòquin via præcluderetur probandi ex Sacro Textu inevitabilem, ac universalem Peccati Originalis contractionem in Adæ Posteris. *p. 120. n. 115. & seq. fusè.* Quare is, qui contradicit Tridentini Decreto, contradicit Divo Paulo? *p. 120. n. 118. & seq. & p. 121. n. 119.*

Peccare aliud est, formaliter loquendo; & aliud Peccatū ipsum in Anima recipere. *p. 115. n. 98.* Inintelligibile est, quod aliquis reverà vel in alio peccet; & quod illius Peccati Maculam pro aliquo saltem instanti non subeat. *ibid. & deinceps.* Verè & propriè non peccare non est peccare. *p. 111. n. 12.*

Peccasse in Adamo, falsum est, quod non lædat Virginis Innocentiam, & Puritatem: cujus oppositum veram Peccati rationem in Adæ Posteris minimè salvat. *p. 87. n. 10. & inde.* Qui peccavit in Adam, nullatenus potest in conceptione justificari. *p. 111. n. 83.* Hoc, quod Posteris peccarunt in Adam, nisi dicatur

de Posteris aliquando realiter extituris, erit de subiecto non supponente. *p. 112. n. 88.* Peccasse in Adam concomitanter dicit Peccatum in ipsomet Peccante indispensabiliter receptum pro statu realis existentiae. *p. 116. n. 103.*

Peccasse in Adam utique nocuit ejusdem, Posteris: & sic jure ab illo Virginem exceptam declarat Concilium Tridentinum. *p. 121. n. 121. & seq. fusè.* Nec verum esse potest, quod peccasse in Adam nil deroget Dignitati, Puritati, & Sanctitati B. Virginis. *p. 19. n. 50.* Quod si id verum foret, ut Adversarii autumant; frustra nos laboramus, ut id à Virgine prorsus arceretur; ac frustra quoque laborant Adversarii, cum id in casu nequiret esse materia Redemptionis. *p. 211. n. 10. & seq. fusè.* Atque, alia plura sequerentur absurda. *p. 211. n. 12.* Inter peccasse in Adam, ac realem Maculæ contractionem, omniumque pœnarum, seu spiritualium, seu corporalium, versatur necessaria & indispensabilis connexio. *p. 291. n. 164.* Ut hæc Fœmina dicatur verè peccasse in Adam, requiritur, quod ly *peccasse* incluserit pro eo tunc, in quo Adam peccavit, omnia requisita ad actualiter peccandum in Adam. *p. 410. n. 668.*

Peccatum est pro formali vinculum Peccatoris; & quidem potiori jure, quam ejus Debitum. *p. 108. n. 76. & p. 109. n. 81.* Peccatum, à Posteris in Adamo commissum, quomodo perseverat moraliter, priusquam illi concipiantur? *p. 160. n. 104.* Implicat Peccati Servitus, nondum commissio Peccato. *p. 168. n. 129.* Peccati Habitualis malitia eadem prorsus est, ac malitia Peccati Actualis. *p. 211. n. 12.*

Peccatum Originale est ipsum Adæ Peccatum, ut moraliter perpetratum à Posterorum Personis. *p. 18. n. 48.* Nequit in abstracto subsistere; sed benè debet iis, qui in Adamo peccarunt, inhærere; qui proinde odio habentur à Deo. *p. 110. n. 84. & seq.* Implicat id Peccatum traduci ad Posteris absque suo Debito. *p. 35. n. 106.*

Peccati Remissio nunquam locum habuit in Immaculata Dei Genitrice. *p. 133. n. 93.*

Pelagiani facile Patrum Argumenta elusissent, si Loca Scripturæ loquerentur de solo Debito Culpe Originalis, & non de actuali ipsius Culpe contractione. *p. 94. n. 36.* Reverà illi non contendebant, quod soli Filii Justificatorum essent ab Originali Peccato immunes: sed benè id objiciebant Augustino, ut reprobarent, tanquam falsam, Peccati Adæ traductionem in omnes Posteris, à Catholicis propugnatam. *p. 95. n. 40. & p. 100. n. 54.*

Pelagiani omnino negabant Originale Peccatum; asseriebantque proinde Naturam sa-

nam, & integram; & sic Parvulos justos esse, nec indigere Lavacro regenerationis; quibus meritò se opposuit Augustinus. *p. 101. n. 56.* Juliani Pelagiani effugium clarè secernitur à Nostratum evasione. *p. 102. n. 58.*

Periculum quid sit? *p. 166. n. 125.* Ejus Definitio affertur, & explicatur. *p. 181. n. 176.* An sit verum, quòd stante Periculo, vel Debito incurrendi malum, hoc habendum est tanquam incursum. *p. 151. n. 73. & seq. fusè.* Non æquivalet Debito subeundi malum. *p. 165. n. 122.* Ejus Servitus differt à Servitute Debiti: & in quo? *p. 166. n. 125. & seq. fusè: & p. 179. n. 169.* Si est inevitabile, est Debitum, non Periculum. *ibid.* Periculi, ac Debiti Servitutes quo sensu dici possunt radicales, & virtuales? *p. 167. n. 128. & seq.* Dato, quòd Periculum æquivalet Debito, semper locum habet Redemptio Præservativa. *p. 179. n. 170.* Si malum ratione Periculi, vel Debiti habendum, esset ut reverà incursum; jam admittentes Periculum, & multò magis Debitum in Virgine, possent liberè asserere, quòd ipsa Originale Peccatum incurrerit. *p. 179. n. 171.*

Periculum triplex; & quòdnam sit? *p. 182. n. 177.* Iterum triplex distinguitur sub alia, consideratione. *p. 182. n. 178.* Item secernitur in materiale, & formale. *ibid.* Differt ab Occasione. *p. 182. n. 179.* Periculum directè opponitur Securitati. *p. 182. n. 180.* Omne verum Periculum peccandi est maximum malum de præsentis. *ibid.* Voluntas creata nunquam, est sinè omni peccandi Periculo, habens potentiam peccandi expeditam. *p. 183. n. 181. & seq. fusè.* Sancti Angeli fuere utique in gravi Periculo excidendi à statu Gratiæ. *p. 153. n. 78.* Aliquod Periculum semper adest in Occasione quavis peccandi. *p. 183. n. 184.* In statu Viæ nulla est non labendi Securitas, imò vehemens Timor, & sic certum Periculum labendi. *p. 183. n. 184. & seq. fusè.* Etiam in statu Innocentiæ voluntas Hominis non erat immunis à Periculo; sicut neque in Angelis viatoribus. *p. 184. n. 187. 188. & 189.*

Homo vigilans, & rationis compos, utpotè Occasionibus circūdatus, non est ab omni Periculo immunis. *p. 185. n. 190.* Quarè, nil obstante Periculo, vitare non tenemur Occasiones remotas peccandi, in quibus versamur? *p. 185. n. 191. & seq.* Potentia deveniendi in Captivitatem Turcarum non vacat omni Periculo. *p. 187. n. 196.* Posita Dei institutione, omnes Posterri, jam comprehēsi sub pacto, habuerunt Debitum seu Necessitatem conditionatam peccandi in Adam, si ipse peccaret; & iisdem facti sunt obnoxii Periculis, quibus Adam. *p. 191. n. 211. & p. 196. n. 232.* Fuisse comprehensum sub pacto, & lege communi involvebat utique Timorem, & Periculum. *p. 193. n. 220.*

& seq. fusè. Collatio Beneficii, & Gratiarum non vacat Periculorum societate. *p. 193. n. 221. & seq. fusè.* Primorum Parentum Pericula, peccandi expenduntur. *p. 195. n. 228. & seq.* Periculum quò remotius, eò aptior materia est eminentioris Redemptionis. *p. 196. n. 230.*

Possibile dupliciter sumi potest, vel ut opponitur impossibili, vel ut convertitur cum contingenti. *p. 206. n. 269.*

Potentia sola peccandi est materia sufficiens Redemptionis veræ, & propriè dictæ; sive Præservativa sit, sive Extractiva. *p. 186. n. 194. & seq. fusè.* Potentia deveniendi in Captivitatem Turcarum non vacat omni Periculo. *p. 187. n. 196.* Pura Potentia, & Capacitas subeundi mala, & à fortiori Potentia peccandi actualem quandam præferret Servitutem, & Captivitatem. *p. 187. n. 197.* Quod idem dicas de aliis Necessitatibus, etiam de ipsa Necessitate edendi, ac bibendi. *ibid. & seq. fusè.* Potentia peccandi ex perfectione Libertatis non prodit, sed ex defectu, & imperfectione Libertatis. *p. 188. n. 200.*

Potentia peccandi, *objectivè* inspecta, dicit Servitutem potentialem, spectantem ad Peccati Servitutem: inspecta verò *subjectivè*, dicit Servitutem actualem. *p. 190. n. 207. & seq.* Discrimen assignatur inter Potentiam peccandi in Adamo, competentem Posteris, ut comprehensis sub lege, & potentiam peccandi personaliter, ad eosdem spectantem, ex intrinseca defectibilitate suæ Naturæ. *p. 191. n. 211.* Potentia peccandi, sive in se sive in alio, est materia sufficiens Redemptionis tam Præservativæ, quàm Extractivæ, sub diversa inspectione. *p. 192. n. 213. & seq. fusè.*

Præservatio à Morte corporali cur non dicitur vera *Resurrectio*: Præservatio autem à Culpa, seu à Morte spiritali dicitur vera *Redemptio*? *p. 147. n. 57. & seq. fusè.*

Pretium nostræ Redemptionis nonnisi Æterno Patri oblatum fuit. *p. 136. n. 16.* Non est idem Pretium dari animo redimendi, ac animo emendi. *p. 137. n. 19. & seq.*

Principia Opinionis, astruentis Debitum in Virgine, hanc ipsam de se concludunt in Originali Peccato conceptam. *p. 20. n. 52.*

Professio, de se invalida, nullà fieri potest autoritate, quòd valida fuerit: licèt possit dispensari, quòd sic professus habeatur, tanquam si ab eo tunc fuerit professus. *p. 412. n. 675.*

Propositiones Adversariorum, quæ falsæ videntur Authori. Prima, quòd omnes dicendi modi eorum Authorum, quos pro se citant, ferè in idem coincidunt. *p. 24. n. 67. & deinceps.*

Secunda, quòd asserentes Beatam Virginem obnoxiam Peccato, eam constituent sub vero Culpæ Originalis Debito. *p. 28. n. 81.*

Tertia, quòd olim maculantes Virginem, stent

stent nunc vel pro sola Debiti contractionem,
p. 29. n. 85.

Quarta, quod ii, qui Debitum in terminis admittunt, & non Culpam in Virgine, suæ Opinioni faveant. p. 30. n. 86. & inde.

Quinta, quod asserentes Virginem habuisse Carnem Peccati, eam Culpæ Debito submitunt. p. 29. n. 82. & inde.

Sexta, quod nil ex requisitis militet pro Exceptione Virginis à Debito. p. 21. n. 54. & deinceps.

Septima, quod Rationes Divi Augustini solum procedunt de contractione Peccati Originalis in se, vel in suo Debito, pertingente, usque ad actum conceptionis Pueri. p. 102. n. 59. & seq.

Octava, quod Adæ Peccatum fuerit efficax ad absolute maculandum, & condemnandum ipsum Adam; non verò efficax, sed solum sufficiens ad maculandos, & condemnandos Posteriores, qui in eo peccarunt. p. 118. d. n. 109.

Nona, quod Tridentinum Concilium solum faverit Virgini Immaculatæ in hoc, quod non intelligitur pro ea definitum, quod contraxerit cum aliis Adæ Posteris Originale Peccatum. p. 124. n. 132. & deinceps.

Decima, quod Immunitas B. Virginis à Debito, & ejusdem Comprehensio sub Testimonio Divi Pauli solum non fuerit à Tridentino damnata, sed omissa, instar aliorum, quæ falsa, & improbabilia sunt. *ibidem*.

Undecima, quod vera Redemptio exigit, ne fiat solâ vi, ac potentiâ Redemptoris. p. 138. n. 20. & 21.

Ac tandem plura eorundem Dicta falsitatis redarguuntur. p. 94. n. 36.

Propositiones universales Sacrae Scripturæ de Originali Peccato omnes Adæ Posteriores comprehendunt quò ad actualem Culpæ contractionem. p. 21. n. 56. & p. 120. n. 115. & deinceps. Ipsarum Universalitas Logica non est, sed Moralis. *ibidem*: & p. 84. n. 1. & p. 86. n. 7. & p. 89. n. 18. Sicque aliquam admittunt Exceptionem legitime probatam. *ibidem*: & p. 88. d. n. 16. & p. 90. n. 25. Christum Dominum etsi non excipiant; non ideò ipsum comprehendunt. p. 87. n. 4. & p. 89. n. 20. Earum plures adducuntur, quæ certò certius Exceptionem admittunt. p. 86. n. 6. & *alibi*. Non loquuntur de solo Debito, seu de Debito, ut separabili à Culpa; sed bene de actuali Culpæ contractionem, ut necessaria omnino, ac debita. p. 94. n. 36. De quo Debito exponuntur à Catharino, & Salmerone? p. 58. n. 187. & deinceps.

Q.

Questio quædam noviter excitata quò ad Magistros Angelicum & Subtilem ingenii levitate processit. p. 67. n. 220.

R.

Ratihabitio quid sit: & an locum habeat, ut quis per eam peccare potuerit in Adam? p. 408. n. 659. & seq. *fusè*.

Ratum habens quod nomine suo gestum est, ipso tamen infcio, non est, nec dici potest vera causa moralis talis effectus. p. 408. n. 660. & 661.

Redemptio ex suo conceptu quid importat? p. 141. n. 34. Talis vox [*Redemptio*] quid ex nominis ethimologia, & quid ex communi usu designat? p. 200. n. 247. & deinceps. Verum, hujus vocis [*Redemptio*] significatum, ac significationis origo demonstratur, ac legitimus ejusdem conceptus stabilitur. p. 140. n. 31. & deinceps. Contententes de *Redemptionis* vocabulo aut laborant in æquivoco, aut Quæstionem faciunt de Nomine. p. 148. n. 61. Ut sit vera, ac propriè dicta, non exigitur Extractio à Captivitate, seu à Malo jam contracto. p. 171. n. 141. Requirit tamen pro materia aliquod de genere Mali. p. 179. n. 169.

Redemptionis veræ, & propriè dictæ conditiones, à Salmanticensibus enumeratæ, examinantur. p. 132. n. 3. & seq. *satis fusè*. Conditiones veræ *Redemptionis*, à Salmanticensibus assignatæ, recensentur. p. 133. n. 5. Et aperte tendunt ad extirpandam *Redemptionem* Præservativam. p. 133. n. 6. Imò inferunt, Beatam Virginem non potuisse verè & propriè à Christo redimi, nisi post contractionem Culpæ Originalis. p. 133. n. 7. & seq. *fusè*. Quia solum verificantur de *Redemptione* Extractiva, seu Sublevativa, & Curativa. p. 134. n. 10. Conceptus *Redemptionis*, ut sic, est Liberatio à malo, ut sic. *ibidem*.

Redemptio propriè dicta non involvit veram rationem *Emptionis*, seu *Reemptionis* propriè dictæ; sed bene analogicè, & proportionaliter. p. 205. n. 267. & p. 134. n. 10. & seq. *fusè, per totum Caput*. Non supponit Redemptos à Dei Dominio jam alienos, ac sub Diaboli Dominio positos. *ibidem*. In nostra *Redemptione*, nullus intervenit Diaboli consensus. *ibidem*. Nostræ *Redemptionis* Pretium nonnisi Aeterno Patri oblatum fuit. p. 136. n. 16. Non est idem Pretium dari animo emendi, ac dari animo redimendi. p. 137. n. 19. & seq. Falsum est ad veram *Redemptionem* requiri, quò Extractio à Servitute non fiat solâ potentiâ, aut vi Redemptoris. p. 13. n. 20. & 21. ac p. 139. n. 25. & deinceps.

In nostra per Christum *Redemptione* quò pacto intervenit etiam vis, & potentiâ Redemptoris? p. 138. n. 21. & seq. *fusè*. Plures in Sacro Textu dantur *Redemptiones* veræ, & propriè dictæ, ac solâ vi, & potentiâ Redemptoris peractæ; in quibus tamen datur analogica *Emptio*.

ptionis ratio, & proportio. *p. 139. n. 128. & inde usque ad fin. Cap.* Ubiunque adest translatio ex aliqua Servitute ad Libertatem oppositam, per alicujus auxilium justè præstitum, ibi datur Redemptio vera, & propriè dicta; estò nulla intercedat vera Emptio Legalis, & Politica. *p. 141. n. 35. & seq. fusè.* In quavis Liberatione à Malo, seu contracto, seu contrahendo, seu contrahibili, vera fulget Redemptio propriè dicta; estò per modum Emptionis analogicæ fiat. *p. 145. n. 48.*

Ad veram Redemptionem satis est Malum sub conditione futurum. *p. 154. n. 82. & seq. fusè.* Redemptio à Malo sub conditione futuro quandoque potest esse partim Præservativa, partim Extractiva. *p. 156. n. 89.* Ut vera sit Redemptio, eadem prorsus Persona, quæ redempta dicitur, transire debet è statu Captivitatis ad statum Libertatis. *p. 157. n. 92. 93. & 98.* Redemptio, ut mutatio est, suam per se desumit specificationem à termino ad quem; dicitque immediatam successionem statûs Libertatis ad statum Captivitatis sibi repugnâtem? *p. 158. n. 97.* Termini à quo, & ad quem Redemptionis per se privativè opponuntur; & solum concomitanter ad summum opponuntur contrariè. *ibid.* Redemptio, ut sic, abstrahit à Præservativa, & Abstractiva. *ibid.* Homines in hac vita nondum in re obtinent omnes Redemptionis effectus, sed tantum in spe. *p. 169. n. 135.*

Redemptionis materia sufficiens est sola materia peccandi. *p. 186. n. 194.* In Redemptione potissimum attendenda est Redemptoris intentio; nō autem hærendum omnino operationis ejusdem cortici. *p. 207. n. 272.* Major, & minor indigentia Redemptionis ex pluribus oriri potest capitibus. *p. 207. n. 273.* Et ex eisdem quoque motivis major, vel minor est Redemptoris affectus erga Redemptum. *ibid.* Si peccasse in Adam nil derogat per Adversarios Innocentiæ, ac Sanctitati Beatæ Virginis; jam esse nequibit materia Redemptionis. *p. 211. n. 10. & seq. fusè.* Extenuatio proprietatis Redemptionis, ad tuendam Virginis Puritatem, non videtur gloriosiore reddere ipsius Redemptionem. *p. 212. n. 15.*

Redemptio Extractiva supponit Malum contractum. *p. 134. n. 10. p. 145. n. 48. & p. 155. n. 87.* Versari potest circa Potentiam expeditam peccandi, vel incidendi in aliquod Malum; si talis Potentia subjectivè consideretur. *p. 137. n. 17. & p. 186. n. 194. & deinceps.* Est minus perfecta, quàm Præservativa. *p. 155. n. 87. & alibi.* Salvatur per Extractionem à Periculo vel in toto vitæ cursu aliquando premente. *p. 197. n. 235. & seq.* Sic & salvatur in Adæ Postero, ut excluso à communi lege, & pacto. *p. 190. n. 209. & p. 198. n. 237. & seq.*

Redemptio Præservativa perperam à non-

nullis negatur. *p. 130. n. 1. & 2.* Prævenit Malum, ne contrahatur. *p. 134. n. 10. & p. 145. n. 48.* Non est largè & improprie dicta. *p. 146. n. 52. & seq.* Versatur circa Malum vel possibile, vel sub conditione futurum. *p. 134. n. 10. & p. 155. n. 87.* Frustra in ea requiruntur conditiones Redemptionis Extractivæ. *p. 162. n. 210.* Est perfectior, ac eminentior, quàm Extractiva. *p. 155. n. 87. & p. 163. n. 111. & seq. & p. 165. n. 113. & deinceps.* E quare? *ibidem.* Est Redemptio vera, & propriè dicta secundum se; continetque totam perfectionem Redemptionis Extractivæ, atque amplius. *ibidem.*

Redemptio Præservativa quo sensu æquivalet Extractivæ? *p. 164. n. 118. & seq.* Optime versatur circa Potentiam peccandi. *p. 186. n. 194. & deinceps.* Habet locum etiam in eo, qui, toto suæ vitæ cursu inspecto, subest alicui Periculo inclinanti ad Peccatum. *p. 197. n. 235. & seq.* Habet locum in Adæ Postero excluso à communi lege, & pacto. *p. 190. n. 209. & p. 198. n. 237. & seq.* Authoritates contra illam objectæ ostendunt objicientes deceptos. *p. 201. n. 252.* Declarato verò illorum sensu, resolvuntur. *p. 201. n. 252.*

Redemptio Beatæ Virginis, attentis nostris Principiis, vereri nequit Wadingus, quod corruat. *p. 212. n. 16.* Imò ex iis sequitur magis eam indiguissè Redemptore. *ibid.* Debitum jam contractum nonnisi Redemptionem Extractivam admittit: sic Virgo, quæ verè fuit præservativè redempta, ponenda est caruisse Debito. *p. 144. n. 47.* Implicat B. Virginem fuisse ab Originali præservatam, & non præservativè redemptam. *p. 146. n. 53. & inde.* Stante Adversariorum Doctrina, salvari nequit Virginis Redemptio. *p. 156. n. 91. & seq. fusè.*

Redemptoris intentio fertur ad removendum Malum ipsum per se primò; non autem à Debito, vel Periculo, nisi propter Malum removendum. *p. 162. n. 109.* Redemptoris major, vel minor est affectus erga Redemptum, ex eisdem motivis, ex quibus major, vel minor indigentia Redemptionis oriri potest. *p. 207. n. 273.*

Redemptus ut verè & propriè quis dicatur, debet ab ea Captivitate redimi, & liberari, qua fuit reverà Captivus. *p. 158. n. 96.*

Res quælibet est suo modo capax Libertatis, & Servitutis. *p. 168. n. 131. & seq. fusè.* Res omnes, in Hominis gratiam ac servitium creatæ, fuerunt utique modo sibi proportionato redemptæ per Christum. *p. 168. n. 132. ac deinceps.*

S.

Sacredra v. Silvester.

Sacramentum Baptismi non fuit institutum ad

ad Peccatum delendum, ut in aliena Persona repertum, sed bene ut repertum in ipsomet baptizando. *p. 385. n. 576.* Duplicem per se effectum Baptismus natus est causare: non est autem de essentia Baptismi, quod in baptizando reperiat Peccatum, sua virtute delendum, ac multò minùs Peccati Originalis Debitum. *p. 386. n. 578. & seq. fusè.* Qua de causa Baptismus dicitur Lavacrum Regenerationis, & Vitæ? *p. 387. n. 582.* Ob varios effectus, quos Baptismus natus est causare ex Christi institutione, diversis nominibus appellatur. *p. 387. n. 583.* Sacramenta Pœnitentiæ, & Baptismi diversimodè ordinantur ad Peccatorum remissionem. *p. 388. n. 587. & seq.*

Salazarius carpitur à Salmanticensibus. *p. 53. n. 167. & indè.* An jure? *ibid.* Immeritò timuit de Salmeronis verbis. *p. 54. n. 172.* Meritò Ægidium Lusitanum reprehendit, utpotè sugillantem Authores, asserentes Paulinam Propositionem, & alias ejusmodi non esse logicè accipiendas, sed *moraliter*: tum quia & ipsemet Ægidius in hoc sibi contradicit. *p. 86. n. 7.* Plures excogitavit modos conciliandi admirabilem Virginis Redemptionem cum dependentia ex Christi meritis: & impugnatur quò ad omnes modos. *p. 400. n. 633. usque ad n. 647.*

Perperàm Salazarius putat, eos, qui docent Immaculatam Virginis Conceptionem, non posse aliter defendi, nisi præmissa Christi Prædestinatione antè prævisionem primi Peccati, suam reddere Opinionem valdè difficilem. *p. 433. n. 733. in fine.* Ejus absurda, illata contra asserentes Electionem efficacem Virginis ad Gloriam antè prævisionem Peccati, & Mortis Christi, nullius roboris ostenduntur. *p. 450. n. 778. & seq. fusè.*

PP. Salmanticensès cum aliis Virginem faciunt maculatam simul, & immaculatam. *p. 9. n. 18. & p. 12. n. 29.* Asserentes Debitum in Virgine imperceptibilia depromunt. *p. 11. n. 25.* Et inconsequenter loquuntur. *n. 26. & indè.* Ex eorundem Testimonio eruitur, Authores, pro se allegatos, magna ex parte falsò allegari. *p. 24. n. 66. & seq. fusè. n. 67. & seq. fusè.* Et nimium proclives fuerunt ad cumulandos Authores pro sua Opinione. *p. 28. n. 81.* Confundunt Debitum cum Periculo; quod est familiare Thomistis. *p. 30. n. 88. & seq.*

PP. Salmanticensès minùs modestè se gerunt in allegando nostræ Sententiæ Authores. *p. 31. n. 90.* Malè docent, non omnes, qui B. Virginem asserant exemptam à lege, aut ab ejus Sententia, negare illi Debitum. *p. 31. n. 92. & seq.* Decepti ostenduntur, asserentes deceptos Nostrates. *p. 32. n. 94.* Immeritò Catharini Authoritati detrahunt. *p. 48. n. 150.* Falsò pro sua Opinione Catharinum citant.

Tom. II.

p. 48. n. 149. Salazarium carpunt. *p. 53. n. 167. & indè.* An jure? *ibid.* Falsò judicarunt de Salmeronis Opinione. *p. 56. n. 180. & seq. fusè.* Inaniter miscent Salmeronem cum Cajetano. *p. 59. n. 192. & seq. fusè.* Perperàm sugillant Opinionem, negantem in Virgine Debitum. *p. 65. n. 210.* Vellent Authoribus nostræ Opinionis silentium imponere. *ibid.* Immeritò negant Opinionem, negantem in Virgine Debitum Culpæ, esse Probabiliorem, & Communio-nem. *ibidem.*

Eorum insinulatio contra nostros Authores retunditur. *p. 68. n. 224. & indè.* Facta debita supputatione, magna ex parte decrescit ipsorum Acies, contra Immunitatem à Debito adunata. *p. 69. n. 226.* Perperàm Opinionem, removementem Debitum à Virgine, à Probabilitatis confinibus relegarunt. *p. 20. n. 53.* Eorum Argumentum contra Marianam Immunitatem à Debito fuit olim ardentè ejaculatum contra Virginis Immunitatem à Culpa. *p. 85. n. 4.* Autumant usque ad tempora Divi Thomæ latuisse viam exponèdi Locutiones universales Scripturæ, & Patrum de Debito. *p. 86. n. 9. & p. 93. n. 34. & seq. fusè.* Impugnantur quò ad Expositionem, quam habent de Dictis Patrum. *ibid. & n. 10.*

Eorum Doctrina contra Exceptionem Virginis à Propositionibus universalibus Scripturæ, Conciliorum, & Patrum impugnatur. *p. 92. n. 29. & seq. fusè.* Cur motiva Exceptionis Marianæ non conantur rejicere; sed potiùs insistent pro Universalitate Propositionum? *p. 92. n. 31.* Falsò asserunt, quòd nulla est Propositio, nec in Scriptura, nec in Conciliis, & Patribus, in qua ità universaliter affirmetur pro omnibus (excepto Christo) Peccatum Originale, sicuti asseritur ejus Debitum. *p. 93. n. 32.* Videntur plùs abhorrere, quòd Divus Thomas errare potuerit, quàm quòd Virgo debuisset peccare, ac reipsà peccaverit in Adamo. *p. 94. n. 37.* Vim Rationum Divi Augustini infringunt; aditumque Pelagianis aperiunt negandi Culpæ contractionem: & quare? *p. 104. n. 63.* Imò & præcludunt modum probandi ex Scripturis actua-lem Peccati Originalis contractionem. *ibidem, n. 64.*

Quoddam eorum Argumentum, ex Augustini verbis compactum, discutitur. *p. 105. n. 69. & seq. fusè.* Simile Argumentum contra ipsos efformatur; ex quo ad hominem infertur maximum absurdum. *p. 106. n. 72.* Cum aliis perperàm explicant Originale Peccatum, & quid importet Posteris peccasse in Adam. *p. 113. n. 94. & seq.* Debitum Peccati per ipsos est duplex, physicum, & morale. *p. 116. n. 102.* Plura paradoxa sequuntur ex eorum Doctrina. *p. 117. n. 106.* Ipsi cum aliis malè intelligunt Exceptionem, à Concilio

P p p

Triden-

Tridentino decretam pro Immaculata Virgine. *p. 119. n. 114. & seq. fusè.* Eorum Responsio, spectans ad Concilii Tridentini Declarationem pro Immaculata Dei Genitrice, plura falsa continet. *p. 122. n. 126.* Sibi non constant in eo, quod dicunt contra Tridentini Declarationem, pro Virgine factam. *p. 125. n. 137.* Imò eorum confutativa Responsio est expressè contra Tridentinum, & sic de subjecto non supponente. *p. 128. n. 148.*

Conditiones, à PP. Salmanticensibus assignatæ, apertè tendunt ad extirpandam Redemptionem Præservativam. *p. 133. n. 6.* Imò inferunt B. Virginem non potuisse verè & propriè à Christo redimi, nisi post contractionem Culpæ Originalis. *p. 133. n. 7. & seq. fusè.* De propria diffidentes Doctrina, non insistant pro rigorosa Emptione, aut Reemptione, in explicando conceptum Redemptionis. *p. 145. n. 50.* Eorum Argumentum contra Eminentiam Redemptionis Præservativæ, à nostris assertam, retorquetur. *p. 147. n. 56. & seq. fusè.* Contendendo de vocabulo *Redemptionis*, aut laborant in æquivoco, aut intexunt Quæstionem de nomine. *p. 148. n. 61.* Minus rectè theologizantur, quàm alii Authores, admittentes pariter Debitum in Virgine. *p. 149. n. 63. & seq. fusè.* Ostenditur, eos, Argumentorum vi coactos, ponere Redemptionem intra limites existimationis moralis. *p. 151. n. 73. & seq. fusè.* Talis Opinionis esse videntur, ut ad veram Redemptionem à Peccato Peccatum ipsum jam contractum per eos requiratur. *p. 153. n. 87.*

Eorum inconstantia notatur. *p. 155. n. 87.* Nil fidunt seu Debito, seu Periculo, ad veram Redemptionem salvandam; licet utrumque velint esse ad illam sufficiens. *p. 156. n. 90.* Nisi Adam restitueretur in integrum, non possent ejus Posterità Servitute Peccati, in illo contracta, redimi, stante eorum Doctrina. *p. 157. n. 94. & seq. fusè.* Modus arguendi ipsorum in materia Redemptionis reprobatur. *p. 165. n. 120. & seq.* Eorum evasio, qua nituntur Divi Bernardi Autoritatem declinare, præcluditur. *p. 171. n. 142. & seq. fusè.* Perperam negant, quod proprium Medici munus est præservare à morbo. *p. 176. n. 161.* Ex ipsismet ostenditur, ad Christum, ut Redemptorem, per se spectasse Præservationem à Peccatis. *p. 171. n. 166. & seq. fusè.* Prima eorum Objectio contra Redemptionem Præservativam plura falsa continet. *p. 204. n. 264. & indè.*

Scientia Media plures, & arduas patitur Difficultates. *p. 418. n. 693.* Nec est idonea ad salvandam Præservativam Virginis ab Originali Peccato, & ejus Debito Redemptionem per Christum, decretum ad esse futurum post prævisum Adæ lapsum, ut absolute futurum. *ibid. & seq.*

Scotistæ, confundentes terminos, ex duo-

bus Scoti Argumentis unum conficiunt; quo nil concluditur. *p. 425. n. 717. & seq. fusè.* Antiquiores Scotistæ perperam Scotum intelligunt loquentem de Adventu Christi. *p. 441. n. 751.* Communiter asserunt indigentiam novæ determinationis quò ad modum Incarnationis Divini Verbi. *p. 444. n. 763.*

Scotus falsò annumeratur inter affigentes Debitum Virgini. *p. 33. n. 101.* Nullam fecit Controversiam de Debito. *p. 34. n. 102.* Traductionem Peccati Originalis explicuit juxta Doctrinam tempore suo communem. *p. 34. n. 103. & seq. fusè.* Qua stante Explicatione, nullum habet locum Debitum, de quo nunc agitur, in Virgine. *p. 35. n. 105. & seq. fusè.* Imò juxta ipsius Doctrinam nullum dari potest in Adæ Posteris verum Debitum contrahendi Peccatum Originale, quod jam reipsa contrahunt. *p. 36. n. 107. & seq. fusè.* Juxta ejusdem Doctrinam, SS. Patribus, ac Theologis Antiquis communem, ac pluribus Recentioribus familiarem, carentia Justitiæ Originalis, ac Debitum illam habendi traducuntur ad Posterum cum ipsa Natura in ipso animationis instanti. *p. 36. n. 110.*

Quare nec Scotus, nec Doctores Antiqui, nec SS. Patres nullam fecere mentionem de Debito, quod modo sub lite stat? *p. 38. n. 118. & seq. fusè.* Juxta Contextum Scoti ritè perpensum, implicat peccasse in Adam eum, qui justificatur in instanti animationis. *p. 42. n. 128. & seq. fusè.* Siquidem iste talis nunquam per Scotum est Justitiæ Debitor. *p. 43. n. 134.* Et quare? *ibid.* Scotus allegandus potius est pro Immunitate Virginis etià à Culpæ Debito. *p. 47. n. 147.* Efficacissimis Rationibus disputare cœpit pro Immaculata Virginis Conceptione. *p. 67. n. 220.*

Scotus fuit præcipuus, ac primarius puræ Conceptionis Marialis Vindex: & quo tempore? *p. 345. n. 436.* Temporibus Scoti non erat Controversia de Debito Culpæ Originalis in Virgine. *p. 345. n. 437.* Ejus Sententia de Virginis Prædestinatione antè omnem Creaturam vel ex eo capite vera existimanda est, quia, stante opposita Sententia, salvari nequit, quod V. B. fuerit ex Christi meritis à Labe Originali præservata. *p. 403. n. 642. & p. 422. n. 709. & p. 433. n. 733.* Argumentum, quo Scotus probat Christum fuisse primò decretum ut futurum in Mente Dei, efficacissimum ostenditur contra Adversarios. *p. 425. n. 715. & seq. fusè.*

Scotum duo proposuisse Argumenta, ut probaret Christum in Mente Dei primò decretum ad esse futurum, ostenditur. *p. 426. n. 718. & seq.* Ex ipsius Sententia non sequitur, Deum prius voluisse Cælum, quàm Terram; prius Leonem, quàm Equum; nec item prius prædestinasse beatiorum, quàm minus beatum. *p. 428. n. 723.* Duobus, à se constructis, Argumentis diversa infert pro Christi Prædestinatione.

tionem. *ibid.* Falsò imputatur ei, quòd dixerit, solam Christi Animam prædestinatam fuisse antè Adæ lapsum. *p.* 433. *n.* 733. Quo sensu loquitur, docens, quòd meritum Christi fuit ordinatum post prævisum Hominis lapsum, tanquam in ejus remedium? *p.* 449. *n.* 777.

Sacra Scriptura, & SS. Patres frequentius inculcant, Christum venisse ob Redemptionem; licèt minùs frequenter detegantur, & alia motiva. *p.* 423. *n.* 711. *Sacra Scriptura* rarò explicat Rationes Divini Consilii, ac Voluntatis. *ibid.* Quare Authoritates Sacre Scripturæ frequenter enunciant Christum venisse ad redimendum Peccatores? *p.* 438. *n.* 742. Ejusmodi Authoritates non excludunt alios fines. *ibid.*

Securitas, & Periculum directè opponuntur. *p.* 182. *n.* 180. In statu Viæ nulla est labendi Securitas; imò vehemens timor, & sic certum Periculum labendi. *p.* 183. *n.* 184. & *seq. fuse.* In nullo instanti possumus cum Auxilio Dei ordinario omnimodam non peccandi Securitatem nobis promittere. *p.* 185. *n.* 191. & *seq.* Semper timendum de humana fragilitate, ac infirmitate in statu Viæ. *p.* 186. *n.* 193.

Semen humanum, & Caro humana indè efformata, & ipsamet generatio, in quo sensu verum est, quòd subeunt infectionis prædicatum? *p.* 286. *n.* 250. & *seq.* & *p.* 289. *n.* 258. Humana Caro quadrupliciter potest dici Caro Peccati. *p.* 287. *n.* 252. Caro illius, qui in Adam peccavit, Debitumque illius Peccati contraxit, nequit non subire dispositiones, ad Carnem vitiatam, & Peccato corruptam ipeccantes. *p.* 289. *n.* 258. & *seq.*

Servitus pro Formali dicit privationem saltim partialem libertatis; unde nonnisi in subjecto Libertatis capaci propriè locum habet; sive sit personalis, sive realis. *p.* 142. *n.* 38. Plures patimur nos defactò Servitutes, tam in personis, quàm in rebus. *p.* 141. *n.* 36. & *seq.* In Patria ab omni Servitute liberamur. *ibid.* Omnis Necessitas, omnisque Obligatio, & Debitum est propriissime Servitus formalis in actu primo. *ibid.* Cujuslibet Mali Servitus, seu Subjectio in plures dividitur, ac subdividitur. *p.* 144. *n.* 46.

Servitus potentialis est duntaxat materia Redemptionis Præservativæ. *p.* 144. *n.* 47. Servitutis divisio recensetur. *p.* 166. *n.* 124. Servitus Periculi differt à Servitute Debiti: & in quo? *p.* 166. *n.* 125. & *seq. fuse.* & *p.* 179. *n.* 169. Servitus orta ex Periculo differt à Servitute orta ex Malo, quod timetur in Periculo. *p.* 167. *n.* 126. Serviens Periculo, servit sibi ipsi ad vitandum Malum. *ibid.*

Periculi Servitus respectu Mali, ad quod tendit, semper est potentialis, non actualis. *p.* 167. *n.* 127. In ordine autem ad subjectum, cui molestiam irrogat, est actualis. *ibid.* Im-

plicat Peccati Servitus, nondum commissò Peccato. *p.* 168. *n.* 129. Servitus Periculi, ac Servitus Debiti quo sensu dici possunt radicales, & virtuales? *p.* 167. *n.* 128. & *seq.* Pura Potentia, & Capacitas subeundi Mala, & à fortiori Potentia peccandi actualem quandam præferunt Servitutem, & Capacitatem. *p.* 187. *n.* 197. Quod idem dicas de aliis Necessitatibus, etiam de ipsa Necessitate edendi, & bibendi. *ibid.* & *seq. fuse.*

Servitutes ipirituales duriores sunt, quàm corporales; & inter illas durissima est ea, quæ oritur ex Potentia peccandi. *p.* 188. *n.* 200. In bonis tam Corporis, quàm Animæ plures patimur actuales Servitutes; imò etiam in bonis externis, quæ possidentur; quarum divisio affertur. *p.* 188. *n.* 201. & *seq.* Definitiones Servitutum, à Jurisconsulto assignatæ, qualiter intelligi debeant? *p.* 189. *n.* 203. Molestiores sunt Servitutes, quas in bonis externis omnes patiuntur, quàm quæ in bonis internis; unde istæ magis, quàm illæ, sunt materia sufficiens Redemptionis. *p.* 189. *n.* 204.

Omnes Servitutes nostram diminuunt Libertatem, nunc magis, nunc minùs, juxta statuum varietatem. *p.* 189. *n.* 205. & *seq.* Potentia peccandi objectivè inspecta dicit Servitutem potentialem, spectantem ad Peccati Servitutem; inspecta verò subjectivè dicit Servitutem actualem. *p.* 190. *n.* 207. & *seq.* Quæ Servitus proindè est materia sufficiens Redemptionis, tum Præservativæ, tum Extractivæ; quod idem dicendum de Servitute, quam affert Potentia peccandi personaliter. *p.* 192. *n.* 213. & *seq. fuse.*

Silvester Saavedra minùs rectè contendit Christianorum Redemptionem è Turcarum Captivitate, per suam Religionem eleemosinis Fidelium exercitam, esse magis propriè, ac rigorosam Redemptionem, quàm Redemptio per Christum. *p.* 137. *n.* 17.

Suarez, vel Suarius, expendens Translationem Peccati Originalis, Doctrinam Antiquorum cum illa Recentiorum permiscet. *p.* 40. *n.* 123. & *seq. fuse.* Scotistas quosdam quidem confutat, sed non Scoti Argumentum. *p.* 425. *n.* 717.

Suscitare quid importet in Sacro Textu? *p.* 434. *n.* 734. & *seq. fuse.*

T.

Terminus divinæ abominationis est de necessitate realiter existens, & existens sub Peccato. *p.* 112. *n.* 89. Termini à quo, & ad quem Redemptionis per se privativè opponuntur; & solùm concomitanter ad summum opponuntur contrariè. *p.* 158. *n.* 97.

Theologi in explicatione Debiti maximè diversificantur. *p.* 30. *n.* 87. & *seq.* Confusè nimis

mis, ac difformiter loquuntur de Virginis Immaculatæ Redēptione. *p. 142. n. 40.* Nullus eorum verē Redemptionis rationem attigisse videtur. *p. 143. n. 41.* Eorundem deceptio ostenditur. *ibidem: & seq. fusè.*

Thomæ Frances Opinio confutatur. *p. 420. n. 701. usque ad n. 708.* Ordo signorum in divinis, quem astruit Thomas Frances, maximas patitur Difficultates. *p. 420. n. 701. & seq. fusè.* Falsò asserit, quòd Obēdientia Adæ, ut Capitis moralis, fuerit conditio, sinē qua Deus non contulisset Posteris Gratiā Sanctificantem. *p. 422. n. 707.*

Thyrsi Gonzalez Opinio rejicitur. *p. 418. n. 691. usq; ad n. 699.* Idem Author, occurrens Objectionibus contra Lugī Sententiam, impugnatur. *p. 412. n. 676. & seq. fusè.*

Tridentinum Concilium tam Culpæ Debitum, quā ipsam Culpam ad Posterōs omnes transfundi decernit. *p. 21. n. 57.* Docet, universales Scripturæ Locutiones in causa Peccati Originalis Exceptionem admittere. *p. 86. n. 6.* Quare is, qui contradicit Tridentini Decreto de Originali Peccato contradicit Paulo? *p. 120. n. 118. & seq. & p. 121. n. 119.* Declaratio Tridentini Concilii optimē ac evidenter favet Mariæ Immunitati à Debito. *p. 121. n. 120. & seq. fusè.* Respōsio quædā, spectans ad Concilii Tridentini Declarationem, & favens Immaculatæ Dei Genitrici, plures continet falsitates. *p. 122. n. 126.* Si Conciliū Tridentinū suam non addidisset declarativam Exceptionem pro Virgine; qualiter differendum de ejusdem Immunitate à Debito? *ibidem.*

Concilium Tridentinum non se habuit merē negativē, & præcisivē quòd ad Immunitatem Virginis à Peccato Originali, & ejus Debito. *p. 123. n. 127. & p. 130. n. 156.* Si nihil declarasset pro Virgine; non idē Sententia, quam propugnamus, habenda esset ut hæretica. *p. 123. n. 128.* Item suo Decreto Frænum imposuit, ac silentium indixit calumniantibus Immunitatem Virginis à communi lege. *p. 123. n. 129. & seq. fusè.* Quicquid ab eo firmatum est in suo Decreto de Peccato Originali, consonat Testimoniis Sacrę Scripturæ, Sanctōrū Patrum, Conciliorum, & ipsius Ecclesię judicio, & consensui. *p. 123. n. 129.*

Falsum est, Tridentinum solū favisse Beatæ Virgini in hoc, quòd pro ea definitum nil intelligatur ex iis, quę pro cæteris decrevit quòd ad incurSIONem Culpæ Originalis. *p. 124. n. 132. & seq. fusè.* Excipiens Virginem à suo Decreto, declarat pro Virgine oppositum illius, quod respectu aliorum omnium decreverat: & sic statuit illam non comprehendi, ut cæteri, sub aliqua Regula generali, ad eam materiam spectante. *p. 125. n. 135. & seq.* Salmanticenses sibi non constant in eo, quod dicunt contra Tri-

dentini Declarationem, pro Virgine factam. *p. 125. n. 137. & seq. fusè.* Favens Virgini quòd ad Immunitatem à Culpa, etiam eidem, favit quòd ad Immunitatem à Debito. *p. 127. n. 144. & seq.* Item declarans Virginem non comprehensam in suo Decreto de Peccato Originali, etiam declarat non comprehensam sub Testimonio Divi Pauli. *p. 127. n. 146. & p. 129. n. 152. & seq. satis.*

Quædam Salmanticensium Responsio, & Confutatio contra Jacobum Granados ostenditur contra Tridentinum urgere, ac esse de subiecto non supponente. *p. 128. n. 148.* Tridentinum non ex æquo in utramque partem oppositam indeterminatē se gessit circa Virginis comprehensionem; sed determinatē inquit suæ intentionis non esse illam comprehendere. *ibidē, & seq. satis.* Falsum est, quòd ejus Declaratio pro Virgine solū modificet à se factum Decretum quòd ad ea, quæ spectant ad Originalis Peccati contractionem: secus verò quòd ad alia, in eo Decreto inclusa, vel supposita. *p. 121. n. 120. & seq. fusè.* Vis Declarationis Tridentinæ optimē deducitur ex opposita vi Declarationis oppositæ, si illam Concilium adhibuisset. *p. 129. n. 150. & seq.* Etsi judicaverit nullum urgere Testimonium contra Virginem; non tamen Controversiam decidit; sed benē distulit, quoad usque afferatur Testimonium sufficiens ad positivē firmandum Deiparæ Privilegium. *p. 125. n. 135. & p. 130. n. 154.* Sicuti animum non habuit comprehendendi Virginem in spectantibus ad Originale Peccatum: ita nec talis inest intentio Ecclesiæ consensui, neque Conciliis, neque Patribus, neque Divo Paulo, neque Spiritui Sancto. *p. 131. n. 159.*

V.

Verba nonnisi id, quod innuunt, significant. *p. 32. n. 95.* Verba illa Cant. 8. [*Sub Arbore malo suscitavi te*] malè à quibusdam intellecta, ad verum sensum restituuntur. *p. 434. n. 734. & seq. fusè.* Expenduntur verba, posita in Oratione Officii Immaculatæ Conceptionis B. M. V. quo utitur Ecclesia Minorum. *p. 447. n. 771.*

Voluntas creata, habens potentiam peccandi expeditam, nunquam est sinē omni peccandi Periculo. *p. 183. n. 181. & seq. fusè.* Ex Scoto est prius natura, quā libera: & in prima inspectione habet appetitum innatum ad propriū commodum: in secunda verò inclinatur ad justitiā. *p. 183. n. 182.* Etiam in statu Innocentiæ Voluntas Hominis non erat immunis à Periculo; sicut neque in Angelis viatoribus. *p. 184. n. 187. 88. & 89.*

Wadingus v. Lucas.

CORRECTIO ERRORUM.

Qui in hoc Secundo Tomo continentur.

P. Paginam, C. Columnam, L. Lineam designat.

P.	C.	L.	ERRORES.	CORRECTIO.	P.	C.	L.	ERRORES.	CORRECTIO.
2.		33.	quam	quem	64.	1.	42.	Vigini	Virgini
10.	1.	42.	Sripturæ	Scripturæ	64.	1.	44.	sumpa	sumpta
12.	2.	29.	omino	omnino	77.	2.	42.	Nieremberghi-	Nierébergium,
20.	1.	40.	visi	nisi			& 43.	um Authores,	& Authores,
21.	1.	26.	aliquibnus	aliquibus	97.	1.	30.	Auflugini	Augustini
28.	2.	19.	Tertuillianus	Tertullianus	144.	1.	42.	hoest	hocest
53.	1.	31.	advocarunt	advocarant	167.	1.	42.	vetegamus	vegetamus
53.	2.	22.	Salmeronis	Salazarii	183.	1.	50.	eliciens	elicitus
53.	2.	22.	Quaquàm e-	Quaquàm enim	198.	2.	38.	se lectiores	selectiores
			nim, quæ ipse	ea, quæ Salme-	231.	1.	35.	à foris	aforis
			habet de De-	ron habet de,	231.	1.	37.	Divini solis	Divini Solis
			bito ab illis	Debito ab illis	321.	2.	18.	C. Anton.	S. Anton.
			verbis, Quar-	verbis, Quar-	324.	1.	27.	feminun	feminum
			tus modus, se-	tus modus, sæ-			& 28.		
			pius replicet	pius inibi re-	328.	1.	46.	in quo Deus	in quo Deus,
			inibi Salme-	plicentur, ut	328.	2.	19.	Sencenciæ	Sententiæ
			ron, ut pate-	patebit :	335.	1.	10.	Vincentium	Carolus
			bit :		373.	2.	29.	mutlò	multò,
53.	2.	34.	prolapsi sunt,	prolapsi sunt cū	389.	2.	34.	Origiiiale	Originale
			cum pluribus	pluribus Theo-	391.	2.	17.	snbjecto :	subiecto :
			Theologis &	logis & ipsi Sal-	415.	1.	57.	ac si ipsa ab fu-	ac si ab ipsa fu-
			ipsi Salmanti-	manticenses ;				isset	isset
			censes ;		420.	1.	25.	Difficu ltatem,	Difficultatem,
64.	1.	32.	infirmate	infirmirate	446.	2.	49.	passione	passione
		& 33.			464.	1.	46.	Nnativitas	Nativitas

Alios Errores, si qui fortasse erunt, prudens Lector facile corriget.

CORRECTIO ERRORUM.

Qui in hoc Secundo Tomo continentur.

P. Paginam, C. Columnam, A. Lineam designat.

[illegible]

Alios Errores, si qui forte erant, primum Lector facile corriget.

170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600
 601
 602
 603
 604
 605
 606
 607
 608
 609
 610
 611
 612
 613
 614
 615
 616
 617
 618
 619
 620
 621
 622
 623
 624
 625
 626
 627
 628
 629
 630
 631
 632
 633
 634
 635
 636
 637
 638
 639
 640
 641
 642
 643
 644
 645
 646
 647
 648
 649
 650
 651
 652
 653
 654
 655
 656
 657
 658
 659
 660
 661
 662
 663
 664
 665
 666
 667
 668
 669
 670
 671
 672
 673
 674
 675
 676
 677
 678
 679
 680
 681

[illegible]

Montalbani, Salvatore

Opus theologicum ... de immaculata Dei genitrice

Bd.: 2 (1723).

Panormum 1723

2 Dogm. 244-2

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10325573-7